

Bundel van de PS van 12 december 2016

Agenda documenten

Aangenomen amendement en motie PS 12-12-2016

Verworpen amendementen en moties PS 12-12-2016

Besluitenlijst PS 12 december 2016

notulen PS 12-12-2016 cpt

- 1 Opening en mededelingen. NB: indien de vergadering nog niet is toegekomen aan de afronding van een agendapunt om 16.30 uur, wordt dat agendapunt tijdelijk geschorst ten behoeve van de behandeling van agendapunt 15 (burgerinitiatief) om 16.30 uur.
brief uitnodiging PS 12-12-2016
- 2 Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden.
Gewijzigde agenda PS 12-12-2016 -met overzicht spreektijden-
- 2.a Benoeming en installatie gedeputeerde (VD 86).
Voordracht 86-2016 benoemingsbesluit benoeming Gedeputeerde A. Tekin (PvdA)
brief CdK afronding screening kandidaat-gedeputeerde
- 3.a Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding.
- 3.b Lijst geheimhouding PS.
Lijst geheime stukken PS 12-12-2016
- 4 Vaststelling notulen van de vergadering van 14 november 2016.
notulen PS 14-11-2016 def
- 5 Vaststellen Strategische Statenagenda.
StrA M&F cie 21-11-2016
StrA NLM 28-11-2016
StrA RWW per 17 11 2016
StrA EEB 06-12-2016
- 6 Vaststelling lijst ingekomen stukken.
lijst ingekomen stukken PS 12-12-2016
- 7 Voortgangslijst van moties.
memo PS lijst moties PS 12-12-2016
lijst moties PS 12-12-2016
- 8 Voorlopig aangemerkt als hamerstuk (indien de commissie besluit dat het stuk geen hamerstuk is, dan wordt het stuk als volledig agendapunt aan de agenda toegevoegd):
- 8.a PMI 2017-2021, 1ste actualisatie (VD-77).
Brief GS aan PS, PMI 2017-2021, 1ste actualisatie
Voordracht 77-2016 PMI 2017-2021, 1e actualisatie
Voortgangsrapportage PMI 2017 eerste act
Advies commissie M&F
- 8.b Legesvoorstellen 2017 (VD-84).
Brief GS aan PS, Vaststellen Legesverordening en -tarieven 2017
Legestarieventabel 2017
Overzicht wijzigingen in Legesverordening en tarieventabel
Overzicht van de raming legesopbrengsten 2016 - 2020
Voordracht 84-2016 vd-besluit Legesvoorstellen 2017
Advies commissie M&F
- 8.c Laatste begrotingswijziging 2016 (VD-78).
Brief GS aan PS, Laatste begrotingswijziging 2016

Laatste begrotingswijziging 2016

Voordracht 78-2016 Laatste begrotingswijziging 2016

Advies commissie M&F

Brief GS aan PS, beantwoording vraag over detachering nav Laatste Begrotingswijziging

8.d

Vaststellen Reglement en Waterverordening i.v.m. naamswijziging van 'Hoogheemraadschap' in 'Waterschap Amstel, Gooi en Vecht' (VD-88).

Brief GS aan PS bij Voordracht Vaststellen Reglement en Waterverordening ivm naamswijziging

Bijlage detailkaarten

Voordracht 88-2016 vd-besluit Vaststellen Reglement en Waterverordening ivm naamswijziging van Hoogheemraadschap in Waterschap Amstel, Gooi en Vecht

Voordracht 88-2016 Ontwbesl 88a Vaststellen Reglement en Waterverordening ivm naamswijziging van Hoogheemraadschap in Waterschap Amstel, Gooi en Vecht

Voordracht 88-2016 Ontwbesl 88b Vaststellen Reglement en Waterverordening ivm naamswijziging van Hoogheemraadschap in Waterschap Amstel, Gooi en Vecht

Voordracht 88-2016 Ontwbesl 88c Vaststellen Reglement en Waterverordening ivm naamswijziging van Hoogheemraadschap in Waterschap Amstel, Gooi en Vecht

Advies cie RWW aan PS voordracht Vaststellen Reglement en Waterverordening ivm naamswijziging van 'Hoogheemraadschap' in 'Waterschap Amstel, Gooi en Vecht'

8.e

Benoeming voorzitter commissie regionaal overleg vliegveld Texel (VD-87).

Brief GS aan PS. benoeming voorzitter commissie regionaal overleg vliegveld Texel

Bijlage 1. Brief. Benoemen leden commissies en leden raad commissie regionaal overleg luchthaven Texel (CROT)

Voordracht 87-2016 vd-besluit benoeming voorzitter commissie regionaal overleg vliegveld Texel

Advies Cie NLM voordracht benoeming voorzitter CROT

8.f

Tijdelijke benoeming plaatsvervangend Statengriffier voor Statenvergadering (VD-90).

Voordracht 90-2016 vd-besl Tijdelijke benoeming plaatsvervangend griffier voor Statenvergadering

8.g

Tarieven nazorgheffing stortplaatsen 2017 en begroting 2017 van het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Noord-Holland (VD-80).

Brief GS aan PS, Tarieven nazorgheffing stortplaatsen 2017 en begroting 2017

Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland, begroting 2017

Voordracht 80-2016 vd-besluit Tarieven nazorgheffing stortplaatsen 2017 en begroting 2017 van het Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen Noord-Holland

Advies commissie M&F

9

EXIN-H bijdrage Uithoornlijn (VD-79).

Brief GS aan PS, EXIN-H bijdrage Uithoornlijn

Bijlage voordracht EXIN-H bijdrage Uithoornlijn

Bestuursovereenkomst Uithoornlijn

Voordracht 79-2016 EXIN-H bijdrage Uithoornlijn

Advies commissie M&F

11

Wijziging Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV) VD-85.

Brief GS aan PS inzake Voordracht wijziging PRV

Brief GS aan PS Aanvulling statenvoordracht wijziging PRV

Bijlage 1 Nota van beantwoording PRV

Bijlage 2 Intrekingsbrief NHN

Bijlage 4 toelichting GS-nota

bijlage 5a PRV_Kaart8_BlauweRuimte - legenda aangepast

bijlage 5b PRV_Kaart10_aardkundigewaarden

Bijlage 6 overzicht wijzigingen PRV

bijlage 7a 2e versie. Werkdocument PRV 08-12-2016 met wijz bijh gemarkeerd met aanpassingen nav brief 2 december

bijlage 7b 2e versie. Werkdocument PRV 08-12-2016 zonder wijz bijh gemarkeerd met aanpassing nav brief 2 december

Bijlage 8 Indicatie nader regels

Brief gemeente Aalsmeer aan PS inzake gewijzigde PRV
reactie GS aan gemeente Aalsmeer inzake gewijzigde PRV
Advies cie RWW aan PS Wijziging PRV

Nagezonden brief GS aan PS met beantwoording vragen ontwerpwijziging PRV van de commissie RWW dd 28 november 2016

Voordracht 85-2016 vd-besluit Provinciaal Ruimtelijke Verordening (PRV) MET ARCERING

12 Actualiseren Uitvoeringsprogramma TWIN-H Greenport Aalsmeer (VD-82).

Bijlage 1. Uitvoeringsagenda ruimtelijke visie Greenport Aalsmeer

Bijlage 2. Twin-h Greenport Aalsmeer actualisatie 2016

Voordracht 82-2016 vd-besluit Actualiseren uitvoeringsprogramma TWIN-H Greenport Aalsmeer

Advies Cie NLM voordracht Actualisatie uitvoeringsprogramma Greenport Aalsmeer

Antwoorden op vervolgvragen nav bespreking voordracht Actualiseren Uitvoeringsprogramma TWIN-H Greenport Aalsmeer

Voordracht 82-2016 vd-besluit Actualiseren uitvoeringsprogramma TWIN-H Greenport Aalsmeer geamendeerd

13 Kadernotitie circulaire economie (VD-83).

Brief GS inz. voordracht Kadernotitie circulaire economie

Bijlage 2 Kadernotitie circulaire economie

Bijlage 3 Kansenkaart circulaire economie

Advies EEB 21-11-2016 bij Voordracht Kadernotitie Circulaire Economie

Voordracht 83-2016 vd-besluit Kadernota en concept kansenkaart circulaire economie

Beantwoording technische vraag Circulaire economie

14 Initiatiefvoorstel "Klimaatinitiatief" Partij voor de Dieren en GroenLinks (VD-81).

Initiatiefvoorstel Klimaatinitiatief Noord-Holland DEF

Advies GS over haalbaarheid Motie 18 en initiatiefvoorstel Klimaatinitiatief Noord-Holland

Voordracht 81-2016 vd-besluit initiatiefvoorstel Klimaatinitiatief

Advies EEB 15-09-2016 bij Initiatiefvoorstel Klimaat

15 Burgerinitiatief Stop de hobbyjacht (VD 89) NB: indien de vergadering nog niet is toegekomen aan de afronding van een agendapunt om 16.30 uur, wordt dat agendapunt tijdelijk geschorst ten behoeve van de behandeling van agendapunt 15 om 16.30 uur.

Aanbiedingsbrief Burgerinitiatief Stop de hobbyjacht

Bijlage 1. Factsheet Jacht

Bijlage 2. Burgerinitiatief Stop de hobbyjacht Noord-Holland

Bijlage 3. Voorstel ontwerpbesluit burgerinitiatief

Bijlage. Ambtelijk advies geldigheid burgerinitiatief stop de hobbyjacht

Bijlage. Extern juridisch advies Bevoegdheid GS t.a.v. stopzetten jacht

Prof Kees Bastmeijer - Provinciale bevoegdheden inzake de jacht - 14 oktober 2016

Concept-deelverslag commissie NLM 27-10-2016 Burgerinitiatief Stop de hobbyjacht

verordening burgerinitiatief Noord-Holland

Advies Cie NLM bij voordracht besluitvorming over Burgerinitiatief Stop de hobbyjacht

Voordracht 89-2016 vd-besluit besluitvorming over Burgerinitiatief stop de Hobbyjacht

16 Vragenuur. (Het lid van Provinciale Staten dat tijdens dit vragenuur vragen wil stellen, meldt dit onder aanduiding van het onderwerp uiterlijk een werkdag voor aanvang van de vergadering bij de voorzitter met een afschrift aan de statengriffier).

mondelinge vragen fractie SP

16.* Stemming motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.

17 Sluiting.

Amendement bij agendapunt 12: Actualiseren Uitvoeringsprogramma TWIN-H Greenport Aalsmeer (VD-82)

Gebruik fossiele energie geen onderdeel verduurzaming Greenport

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 12 december 2016,

besluit in de voordracht 'TWIN-H Greenport Aalsmeer – actualisatie 2016' (VD-82, kenmerk 862385)

- de zinsnede "die fossiele energie beter benutten" onder het kopje "Herstructurering" op pagina 5 te vervangen door "die bijdragen aan het ~~zo snel mogelijk~~ uitfasen van fossiele energiebronnen"

en gaan over tot de orde van de dag,

Michel Klein
ChristenUnie-SGP

Toelichting

Linda Vermaas
Partij voor de Dieren

Remme Albert
SA

Alwin Hietbrink
GroenLinks

In de voordracht wordt als reden voor de actualisatie van het uitvoeringsprogramma onder andere genoemd dat modernisering van de glastuinbouw "kansen biedt voor duurzame oplossingen, zoals de inzet van rest CO₂, benutten van restwarmte en daarmee de transitie van de sector naar niet fossiele brandstoffen". Wij ondersteunen deze ambitie van harte.

In de beschrijving van de inzet van de TWIN-H middelen voor herstructurering staat vermeld dat dit kan plaatsvinden "door gebruik te maken van energievoorzieningen die fossiele energie beter benutten, minder uitstoot genereren en/of gebaseerd zijn op hernieuwbare energiebronnen." Het beter benutten van fossiele bronnen is weliswaar een manier om de CO₂ uitstoot terug te dringen in de overgangsfase van de energietransitie, zoals in de toelichting aangegeven, maar is niet toekomstgericht. De ambitie van de provincie is om een volledig duurzame energievoorziening gerealiseerd te hebben in 2050 (Beleidsagenda Energietransitie 2016 – 2020, mei 2016). Door nu nog te investeren in 'maatregelen die fossiele energie beter benutten' worden investeringen om volledig hernieuwbare bronnen te gebruiken minder aantrekkelijk en / of uitgesteld (het zogenaamde lock-in effect). Als provincie willen we dat ons beleid bijdraagt aan het realiseren van onze ambities. Het subsidiëren van maatregelen die de volledige transitie naar een CO₂-neutrale energievoorziening kunnen vertragen hoort daar niet bij. Dit amendement beoogt dat we de beperkte middelen alleen inzetten voor maatregelen die bijdragen aan het zo snel mogelijk uitfasen van fossiele energie.

Vr 9/10 M 76/12-12-2016
AANGENOMEN *(Apt 2)*

Motie Toekomst Recreatieschappen in het Metropolitane Landschap

De Provinciale Staten van Noord-Holland bijeen op 12 december 2016.

Constateernde dat:

- er binnen de Metropoolregio Amsterdam(MRA) wordt gewerkt aan de uitvoering van de MRA-agenda 2016-2020, waarin is afgesproken een actieprogramma voor het metropolitane landschap op te stellen;
- de provincie samen met gemeenten op zoek is naar modernisering van de huidige gemeenschappelijke regelingen van de recreatieschappen en dit proces in deze college periode wil afronden.

Overwegende dat:

- er op dit moment geen sprake is van een samenhangend recreatiebeleid en natuurbeheer in de recreatieschappen binnen de Metropoolregio Amsterdam;
- de financiële situatie van de recreatieschappen in de MRA te wensen overlaat, er geen integraal plan is om in de nabije toekomst meer inkomsten te genereren;
- de inwoners, gebruikers en ondernemers niet of nauwelijks betrokken zijn bij de inrichting van de 'groene' recreatiegebieden;
- de gemeenschappelijke regelingen van de afzonderlijke recreatieschappen toe zijn aan modernisering.

Verzoeken het College van Gedeputeerde Staten om:

- in het MRA proces als vervolg op de actie agenda metropolitaan landschap een voorstel in te brengen waarin:
 - de kwaliteit van recreatieterreinen wordt vergroot door, op basis van onderzoek, duidelijke grenzen te bepalen tussen natuur en recreatie;
 - alle gebruikers meer worden betrokken bij de inrichting en het gebruik van de recreatiegebieden;
 - de inverdieneffecten voor de financiering van de recreatieschappen binnen de bestaande randvoorwaarden maximaal worden benut;

- na uitwerking van dit voorstel in goed overleg met alle betrokken de bestaande gemeenschappelijke regelingen in deze lijn bij te stellen.

En gaan over tot de orde van de dag.

Nico Papineau Salm, Sandra Doevendans (PvdA)

Marco Wiesehaan (VVD)

Hefeen Keur (CDA)

Elip de Groot (D66)

A 29/12-17-2016
(Agpt 11)
Veeuwen

Partij voor
de Dieren

ChristenUnie SGP

Amendement Beleidsarme introductie BSG (Bestaand Stedelijk Gebied)

Vergadering Provinciale Staten d.d.12 december 2016, agendapunt 11

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 12 december 2016, besluit in Voordracht 85-2016 het ontwerp-besluit toe te voegen (onderstreept):

A2, onderdeel k

k. *bestaand stedelijk gebied*: gebied als bedoeld in artikel 1.1.1 eerste lid onder h, van het Besluit ruimtelijke ordening, met dien verstande dat niet onder bestaand stedelijk gebied wordt verstaan:

- stedelijk groen dat grenst aan of een ecologische verbinding heeft met buiten-stedelijk groen, waaronder volkstuinen en sportparken
- bebouwing in natuur- en recreatiegebieden die grenzen aan stedelijke bebouwing
- bebouwing die bestemd is voor tijdelijk gebruik
- verblijfsruimtes op wielen en jaarrond sta-caravans

en A3, onderdeel z

z. *landelijk gebied*: het gebied, niet zijnde bestaand stedelijk gebied, als bedoeld in artikel 1.1.1, eerste lid onder h, van het Besluit ruimtelijke ordening;

te vervangen door:

z. *landelijk gebied*: het gebied, niet zijnde bestaand stedelijk gebied, als bedoeld in artikel ... onder A2, onderdeel k ((aanpassen aan nummering in de nieuwe verordening)).

Toelichting

Gedeputeerde Staten beogen met vervanging van het begrip 'Bestaand Bebouwd Gebied' door 'Bestaand Stedelijk Gebied', zoals gedefinieerd in het Besluit Ruimtelijke Ordening, een be-

leidsarme wijziging door te voeren die beter aansluit bij de actuele situatie. Gezien echter de diverse door GS gegeven toelichtingen, onder meer in de beantwoording van de technische vragen in RWW van 28-11-2016 en de brief van 7-12-2016, zijn de indieners van dit amendement er niet van overtuigd dat hier sprake is van een beleidsarme wijziging, zeker waar het de effecten betreft. GS heeft toegegeven dat het om een *versoepeling* gaat: 'Door de strikte uitleg van BBG definitie door de Raad van State ontstaat er door het hanteren van de definitie BSG een versoepeling van de onbedoeld strikte provinciale regelgeving in het stedelijk gebied.' (28-11-2016). Op het woord 'onbedoeld' na, zijn wij het daarmee eens.

Graag zien wij dat het huidige beschermingsniveau -dat met de definitie van BBG is beoogd- zoveel mogelijk overeind blijft. Dat kan bij voorbeeld door het begrip BBG te handhaven. Maar gezien de gekozen systematiek kiezen wij ervoor om in de definitie van BSG duidelijk te maken wat daar niet onder valt. Het amendement is niet uitputtend, maar ondervangt wel de belangrijkste risico's die de definitiewisseling met zich meebrengt. Jurisprudentie leert dat de Raad van State niet alleen rekening houdt met het Besluit ruimtelijke ordening, maar ook met wat de provincie in haar ruimtelijke verordening heeft vastgelegd.

De Statenleden

Fred Kramer (GroenLinks)

Lammert van Raan (PvdD)

Marnix Bruggeman (SP)

Michel Klein (CU/SGP)

Partij voor
de Dieren

ChristenUnie SGP

A 30/12-12-2016

(Apt 11)

Verwaggen

Amendement Jaarrond Strandbebouwing

Vergadering Provinciale Staten d.d. 12 december 2016, agendapunt 11

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 12 december 2016, besluit in Voordracht 85-2016, als volgt aan te passen:

1. Artikel 1
Onderdeel A 'u. jaarrond sportpaviljoen' te schrappen en
2. Artikel 1
Onderdeel AA
"Artikel 31 *Strandzonering* komt te luiden:
 1. Een bestemmingsplan voorziet niet in bestemmingen en regels die jaarrond aanwezige gebouwen mogelijk maken in de kustzone zoals aangeduid op kaart 8 en op de digitale verbeelding ervan.
 2. Van het bepaalde in het eerste lid zijn uitgezonderd jaarrond strandpaviljoens, jaarrond sportpaviljoens, jaarrond reddingsbrigadegebouwen in de als strandzonering aangeduide gebieden op kaart 8 en op de digitale verbeelding daarvan. "

te vervangen door:

„Artikel 31 *Strandzonering* komt te luiden:

1. Een bestemmingsplan voorziet niet in bestemmingen en regels die nieuwe jaarrond aanwezige gebouwen mogelijk maken in de kustzone zoals aangeduid op kaart 8 en op de digitale verbeelding ervan.
2. Van het bepaalde in het eerste lid zijn uitgezonderd jaarrond strandpaviljoens en jaarrond reddingsbrigade-gebouwen in de als strandzonering aangeduide gebieden op kaart 8 en op de digitale verbeelding daarvan."

Toelichting

Op verschillende fronten zijn gesprekken gaande over gewenste en ongewenste ontwikkelingen in het kustgebied. De indieners van dit amendement maken zich zorgen over ontwikke-

lingen die zich niet voegen naar het kustbeeld dat veel kustbeschermers en statenleden voor ogen hebben en de kaders die daartoe zijn of nog moeten worden opgesteld. Vooralsnog wachten wij de voorstellen van GS af ten aanzien van de uitwerking van het (nog te sluiten) kustpact en de actualisatie van het beleidskader kust, zodat daar integraal over kan worden gesproken. Hierbij komen vragen aan de orde als: welke jaarrond-bebouwing op het strand is wel en niet wenselijk, wat te doen met de niet door de PRV gereguleerde seizoengebonden strandbebouwing, is de bestaande zonering wel toereikend en zou niet moeten worden overwogen om het aantal voorzieningen binnen een zone te maximaliseren? Zo zijn er veel vragen en onderwerpen die hernieuwde bespreking vergen. Het gaat niet aan om daar nu op vooruit te lopen door er één onderwerp uit te lichten, een onderwerp dat nota bene leidt tot meer standbebouwing. De PRV zou op dit onderdeel niet eerder moeten worden aangepast dan nadat genoemd debat tot conclusies heeft geleid.

Toch willen we een uitzondering maken voor de jaarrond reddingsbrigadegebouwen. Deze voorzieningen staan in dienst van de veiligheid van de baders en de zwemmers en zijn derhalve maatschappelijk noodzakelijk. Bovendien dragen deze voorzieningen naar hun aard niet het risico in zich om als paddestoelen uit de grond te schieten. Voor de jaarrond sportpaviljoens dus even pas op de plaats.

De Statenleden

Fred Kramer (GroenLinks)

Lammert van Raan (PvdD)

Marnix Bruggeman (SP)

Michel Klein (CU/SGP)

A 31/12-12-2016

(Aqpt 11)

nieuwspen

Partij voor
de Dieren

Amendement Regionale afspraken

Vergadering Provinciale Staten d.d. 12 december 2016, agendapunt 11

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 12 december 2016, besluit in Voordracht 85-16 aan artikel 1, onderdeel C van het ontwerpbesluit een nieuw tweede lid toe te voegen (onderstreept), waardoor dat artikel als volgt komt te luiden:

Artikel 1

C

Na het vervallen artikel 5 wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 5a Nieuwe stedelijke ontwikkeling

1. Een bestemmingsplan kan uitsluitend voorzien in een nieuwe stedelijke ontwikkeling als deze ontwikkeling in overeenstemming is met de binnen de regio gemaakte schriftelijke afspraken.
2. In de toelichting bij de schriftelijke afspraken als bedoeld in lid 1 wordt aangegeven op welke wijze de burgers en maatschappelijke organisaties van de desbetreffende gemeenten bij de voorbereiding van de regionale afspraken zijn betrokken en of de gemeenteraden met die afspraken hebben ingestemd.
3. Gedeputeerde Staten stellen nadere regels aan de afspraken bedoeld in het eerste lid.

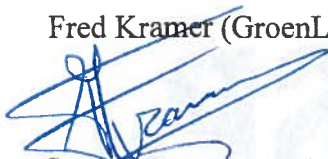
Toelichting

De indieners van dit amendement onderschrijven de opvatting van GS dat de provincie niet moet (willen) voorschrijven *hoe* de gemeenten in de regio vorm geven aan de participatie van burgers en maatschappelijke organisaties bij regionale afspraken over nieuwe verstedelijking. Maar de gemeentes moeten daar *wel* in voorzien. Daartoe strekt het eerste deel van lid 2.

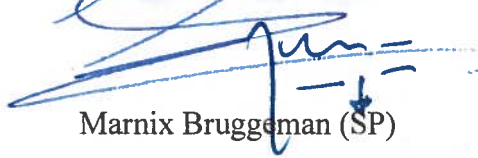
De noodzaak van 'terugkoppeling' van gemeentebesturen naar gemeenteraden ligt besloten in de gemeentewet. De praktijk leert -b.v. in geval van gemeenschappelijke regelingen- dat die terugkoppeling meer dan eens te wensen overlaat, hetgeen ten koste gaat van de democratische legitimering van de genomen besluiten. Wij vinden het gewenst om via een informatieplicht gemeentes te stimuleren om hun gemeenteraden op het proces van regionale afspraken te laten aanhaken. Daarop ziet het tweede deel van lid 2.

De Statenleden

Fred Kramer (GroenLinks)

Lammert van Raan (PvdD)

Marnix Bruggeman (SP)

A 32 / 12-12-2016
(Agt 11)
Nieuwseger

**Partij voor
de Dieren**

Statenfractie Noord-Holland

SP

Amendement woningbouw binnen de 20 Ke-contour uit de PRV

Provinciale staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op maandag 12 december 2016, ter behandeling van de voordracht Wijziging Provinciale Verordening,

besluiten in bovengenoemde ontwerpbesluit:

1. Besluit onder G te verwijderen;

"G

Na artikel 5d wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 5e Woningen binnen de 20 Ke-contour

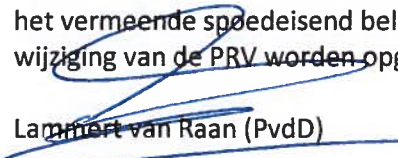
1. Voor de gronden binnen de 20 Ke-contour, zoals aangegeven op kaart 11 en de digitale verbeelding ervan, kan een bestemmingsplan voorzien in nieuwe woningen, uitsluitend binnen het bestaand stedelijk gebied.
2. In afwijking van het eerste lid kan een bestemmingsplan buiten bestaand stedelijk gebied voorzien in nieuwe woningen op de gronden binnen de 20 Ke-contour, zoals aangegeven op kaart 11 en de digitale verbeelding ervan:
 - a. die tot stand komen door toepassing van artikel 13a, artikel 16 of artikel 17, of;
 - b. waarvoor vóór 1 maart 2017 een verklaring van geen bezwaar als bedoeld in artikel 8.9 van de Wet Luchtvaart is verleend.
3. Voor zover een bestemmingsplan nieuwe woningen toestaat op de gronden binnen de 20 Ke-contour, wordt in de toelichting van dat plan rekenschap gegeven van het feit dat op de betreffende locatie sprake is van geluid vanwege het luchtverkeer en worden de redenen vermeld die er toe hebben geleid om op de betreffende locatie nieuwe woningen te bestemmen, alsmede de uitkomsten van het onderzoek naar de maatschappelijke haalbaarheid hieromtrent. |

Toelichting

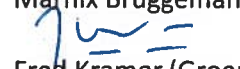
Uit het 23 september 2016 door het RIVM gepubliceerde rapport "Ultrafijnstof door luchtvaart rond Schiphol"¹ en Uit de **uitzending van Zembla** getiteld 'Geen vuiltje aan de lucht' van 6 april 2016 blijkt opnieuw dat mensen die in de buurt van snelwegen of de luchthaven Schiphol wonen ernstige gezondheidsrisico's lopen door de uitstoot van (ultra)fijnstof. Zo wordt blootstelling aan deze luchtdeeltjes in verband gebracht met hart- en vaatziekten en mogelijk zelfs met longkanker.

De Omgevingswet hanteert als één van haar beginselen het voorzorgsprincipe. Dit is overigens ook al een Europees uitgangspunt. De Partij voor de Dieren pleit ervoor om dit voorzorgsprincipe toe te passen: pas als uit vervolgonderzoek blijkt dat de hoge ultrafijnstofconcentraties vanwege het vliegverkeer binnen de 20Ke-contour niet gevaarlijk is voor omwonenden, kan toestemming worden gegeven voor woningbouw. Dit vervolgonderzoek loopt nog. Dit voorzorgsprincipe weegt op tegen

het vermeende spoedeisend belang van woningbouw. Het artikel 5d kan ook nog in een volgende wijziging van de PRV worden opgenomen.

Lammer van Raan (PvdD)

Marnix Bruggeman (SP)

Fred Kramer (GroenLinks)

**Partij voor
de Dieren**

Statenfractie Noord-Holland

ChristenUnie

SGP

SP

verwogen

A 33/12-12-2016
(Apt 11)

GL

Amendement PS stelt nadere regels vast

Provinciale staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op maandag 12 december 2016, ter behandeling van de voordracht Wijziging Provinciale Verordening,

besluiten in bovengenoemde ontwerpbesluit:

in het nieuwe artikel 5a 'Nieuwe stedelijke ontwikkeling', lid 2:

'Gedeputeerde staten' te vervangen door 'Provinciale staten'

Toelichting

Door deze wijziging luidt artikel 5a lid 2 als volgt: "Provinciale staten stellen nadere regels aan de afspraken bedoeld in het eerste en het tweede lid."

Gemeenten maken regionale afspraken over nieuwe stedelijke ontwikkeling en de provincie stelt nadere regels met betrekking tot de inhoud van de regionale afspraken. Uit de beantwoording van de technische vragen blijkt dat "PS stellen de kaders in de PRV en GS kunnen daar nadere regels aan stellen ten behoeve van de uitvoering. PS kunnen via de commissie RWW suggesties aan GS geven voor de nadere regels."

Bij de bescherming van het landelijk gebied inzake nieuwe stedelijke ontwikkeling, speelt de provincie een belangrijke rol. Zij dient het landelijk gebied te beschermen. Bescherming vindt plaats door middel van nadere regels. Hier is tot nu toe slechts een concept van bekend. Nadere regels zijn de kaders voor de regionale afspraken. In de nadere regels wordt vastgelegd, waaraan nieuwe stedelijke ontwikkeling dient te voldoen. Daarom dient niet Gedeputeerde Staten, maar Provinciale Staten de nadere regels vast te stellen.

Lammert van Raan (PvdD)

Michel Klein (CU-SGP)

Marnix Bruggeman (SP)

Fred Kramer (GL)

A34 / 12-12-2016
(Agenda)
nieuwe pen
**Partij voor
de Dieren**

Statenfractie Noord-Holland

Amendement

Vergadering Provinciale Staten van 12 december 2016,
agendapunt 11

Voordracht 2016 | 85 Wijziging Provinciale Ruimtelijke
Verordening (PRV)

Niet laten vervallen artikelen 5, 12 en 13

Wij stellen u het volgende besluit te nemen:

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 12 december 2016,
ter behandeling van voordracht 2016 | 85 tot wijziging van de Provinciale Ruimtelijke Verordening;
overwegende dat,

- gedeputeerde staten voorstellen de regels voor detailhandel, tot aanleg van bedrijventerreinen en kantoorlocaties, voor nieuwe woningbouw en voor overige verstedelijking, vervat in de huidige artikelen 5, 12 en 13 te laten vervallen;
- gedeputeerde staten hiervoor aanvoeren dat de PRV hierdoor gemakkelijker leesbaar en toepasbaar wordt;
- andere vergelijkbare regels voor weidewinkels, nieuwe landgoederen en windturbines in de PRV blijken de voordracht niet vervallen;
- regels gelijk aan die in de nu nog vigerende versie van de PRV zijn opgenomen in de artikelen 5, 12 en 13 waarschijnlijk zullen worden opgenomen in door gedeputeerde staten vast te stellen nadere regels;
- er daarmee naar het zich laat aanzien materieel niets verandert aan de regels;
- artikel 4.1 van de Wet ruimtelijke ordening weliswaar niet uitsluit dat regels noodzakelijk met het oog op een goede ruimtelijke ordening worden gesteld *krachtens* provinciale verordening;
- het ter wille van leesbaarheid en toepasbaarheid echter onwenselijk is dat regelgeving *onnodig* wordt versnipperd over een verordening en uitvoeringsregels daarvan;
- dat regels ter uitvoering van de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling van de provincie, alsmede de hoofdzaken van het door de provincie te voeren ruimtelijk beleid naar de geest van artikel 2.2 van de Wet ruimtelijke ordening behoren te worden vastgesteld door provinciale staten zelf, en niet door gedeputeerde staten;

besluiten:

in artikel 1 van het ontwerpbesluit behorende bij de voordracht 2016 | 85 Wijziging Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV):

onderdeel D te vervangen door:

Na artikel 5a wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 5b Detailhandel

1. Onverminderd artikel 5a voorziet een bestemmingsplan niet in nieuwe detailhandel op bedrijventerreinen en kantoorlocaties met uitzondering van:
 - a. een afhaalpunt ten behoeve van internethandel;

**Partij voor
de Dieren**

Statenfractie Noord-Holland

A35/12-12-2016
(Agpt 11)
verwachten

Amendement

Vergadering Provinciale Staten van 12 december 2016,
agendapunt 11

Voordracht 2016 | 85 Wijziging Provinciale Ruimtelijke
Verordening (PRV)

Wijziging artikel 44 (aanpassing termijn bestemmingsplannen)

Wij stellen u het volgende besluit te nemen:

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 12 december 2016,
ter behandeling van voordracht 2016 | 85 tot wijziging van de Provinciale Ruimtelijke Verordening;
overwegende dat,

- artikel 4.1., tweede lid, van de Wet ruimtelijke ordening bepaalt dat een gemeenteraad een bestemmingsplan in overeenstemming moet brengen met een provinciale ruimtelijke verordening binnen *een* jaar na inwerkingtreding of wijziging van deze provinciale ruimtelijke verordening, maar dat volgens hetzelfde artikel 4.1, tweede lid, provinciale staten in de provinciale verordening een andere termijn mogen vaststellen;
- Provinciale Staten van Noord-Holland deze termijn hebben gesteld op *tien* jaar;
- andere provincies waaronder Zuid-Holland en Gelderland in beginsel een kortere termijn hanteren, waarbij bestaande rechten worden gerespecteerd;
- Gedeputeerde Staten in hun antwoorden van 17 mei 2016 op schriftelijke vragen 2016 | 45 hebben gesteld dat zij "het oordeel omtrent de keuze voor respecteren van bestaande rechten en de actualiseringstermijn van uiterlijk 10 jaar laten aan Uw Staten";
- het onwenselijk is, mede uit oogpunt van helderheid van regelgeving, dat gemeentelijke bestemmingsplannen tot tien jaar lang bepalingen kunnen bevatten die in strijd zijn met de Provinciale Ruimtelijke Verordening;

besluiten:

in het ontwerpbesluit behorende bij de voordracht 2016 | 85 Wijziging Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV) als besluitpunten toe te voegen in Artikel 1:

DD

Artikel 44, eerste lid komt te luiden:

1. Een bestemmingsplan anders dan een bestemmingsplan als bedoeld in het tweede lid, is uiterlijk één jaar na het tijdstip van inwerkingtreding van deze verordening, of zoveel eerder als het bestemmingsplan ingevolge artikel 3.1, tweede lid, van de Wet ruimtelijke ordening is aangepast, in overeenstemming met deze verordening vastgesteld.

EE

Aan artikel 44, wordt, onder vernummering van lid 2 in lid 3, ingevoegd:

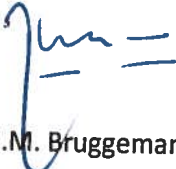
2. Het eerste lid is in niet van toepassing op ten tijde van de inwerkingtreding van deze verordening reeds bestaande rechten.
Onder bestaande rechten worden verstaan:
 - a. een projectbesluit als bedoeld in artikel 3.10 van de Wet ruimtelijke ordening, zoals dat gold voor inwerkingtreding van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, voor zover dat besluit onherroepelijk is, dan wel voor zover een ontwerp van dat besluit ter inzage is gelegd voor het tijdstip van inwerkingtreding van deze verordening en daarop door Gedeputeerde Staten geen zienswijze is ingediend;

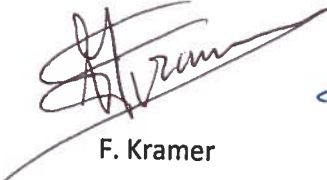
- b. een bestemmingsplan als bedoeld in artikel 10 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening, inclusief de daarin opgenomen vrijstellings-, wijzigings- en uitwerkingsmogelijkheden, voor zover dat plan door Gedeputeerde Staten is goedgekeurd;
- c. een vrijstelling als bedoeld in artikel 19, eerste of tweede lid, van de Wet op de Ruimtelijke Ordening, voor zover Gedeputeerde Staten ten behoeve daarvan een verklaring van geen bezwaar als bedoeld in voornoemd wetsartikel hebben verleend; of
- d. andere bestaande rechten.

Toelichting:

Met aanneming van dit amendement wordt de termijn waarbinnen gemeenteraden bestemmingsplannen in overeenstemming met de PRV moeten brengen verkort naar één jaar. In artikel 4.1, tweede lid van de Wet ruimtelijke ordening is bepaald dat de gemeenteraad binnen een jaar na inwerkingtreding van de verordening een bestemmingsplan of een beheersplan vaststelt in overeenstemming met de provinciale ruimtelijke verordening, tenzij bij de verordening een andere termijn wordt vastgesteld. In de verordening wordt de aanpassingstermijn thans op één jaar gesteld, dat wil zeggen gelijk aan de in de wet genoemde termijn. Deze aanpassingstermijn heeft alleen betrekking op geldende bestemmingsplannen die niet in overeenstemming zijn met de verordening. Voor een nieuw bestemmingsplan geldt dat deze bij de vaststelling in overeenstemming moet zijn met de verordening.

Voor "bestaande rechten" wordt een uitzondering gemaakt. Hiertoe dient het in het amendement voorgestelde nieuwe tweede lid van artikel 44.

J.M. Bruggeman

F. Kramer

L. van Raan

A36/12-12-2016
(Agpt 11)

Voorwerpen

SP

Amendement Woningen binnen 20 Ke-contour

Vergadering Provinciale Staten d.d. 12 december 2016, agendapunt 11

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 12 december 2016, besluit in voordracht 85-2016 aan Artikel 1, onderdeel G toe te voegen: 'en (ultra) fijnstof', waardoor dat artikellid als volgt komt te luiden:

Artikel 1

G

Na artikel 5d wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 5e Woningen binnen de 20 Ke-contour

1. Voor de gronden binnen de 20 Ke-contour, zoals aangegeven op kaart 11 en de digitale verbeelding ervan, kan een bestemmingsplan voorzien in nieuwe woningen, uitsluitend binnen het bestaand stedelijk gebied.
2. In afwijking van het eerste lid kan een bestemmingsplan buiten bestaand stedelijk gebied voorzien in nieuwe woningen op de gronden binnen de 20 Ke-contour, zoals aangegeven op kaart 11 en de digitale verbeelding ervan:
 - a. die tot stand komen door toepassing van artikel 13a, artikel 16 of artikel 17, of;
 - b. waarvoor vóór 1 maart 2017 een verklaring van geen bezwaar als bedoeld in artikel 8.9 van de Wet Luchtvaart is verleend.
3. Voor zover een bestemmingsplan nieuwe woningen toestaat op de gronden binnen de 20 Ke-contour, wordt in de toelichting van dat plan rekenschap gegeven van het feit dat op de betreffende locatie sprake is van geluid *en (ultra) fijnstof* vanwege het luchtverkeer en worden de redenen vermeld die er toe hebben geleid om op de betreffende locatie nieuwe woningen te bestemmen, alsmede de uitkomsten van het onderzoek naar de maatschappelijke haalbaarheid hieromtrent.

Toelichting

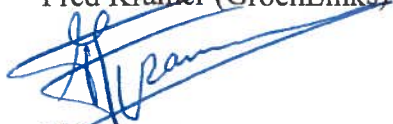
De indieners van dit amendement zijn geen voorstander van het mogelijk maken van nieuwe woningen binnen de 20Ke-contour rond Schiphol. Voor het geval een meerderheid van Provinciale Staten anders beslist, willen wij toch een bijdrage leveren aan verbetering van de tekst van artikel 5e.

Als een bestemmingsplan voorziet in woningen binnen de 20Ke-contour, moet de gemeente daarover publiekelijk tekst en uitleg geven. Volgens de voordracht heeft die toelichting be-

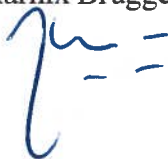
trekking op de 'maatschappelijke haalbaarheid' en op het aanwezige 'geluid vanwege het luchtverkeer'. Over het zeker zo belangrijke fenomeen van '(ultra) fijnstof', dat uitermate schadelijk is voor de volksgezondheid, wordt niet gesproken. Ten onrechte. Met dit amendement wordt deze ernstige omissie hersteld.

De Statenleden,

Fred Kramer (GroenLinks)

Marnix Bruggeman (SP)

Hoofdelijke stemming.
A 38 / 12-12-2016
(Agpt 15)
Verwopen

**Partij voor
de Dieren**

Statenfractie Noord-Holland

Amendement 'Stop de Hobbyjacht'

Vergadering Provinciale Staten d.d. 12 december 2016, agendapunt 15

Amendement op voordracht 89-2016: besluitvorming over Burgerinitiatief 'Stop de Hobbyjacht', inhoudende vervanging van de tekst van het ontwerpbesluit Nr. 89 door ontwerpbesluit Nr. 89A

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 12 december 2016, besluit:

De tekst van het ontwerpbesluit bij voordracht 89-2016: besluitvorming over Burgerinitiatief 'Stop de Hobbyjacht' te vervangen door:

Nr. 89 A

Provinciale Staten van Noord-Holland;

Onderwerp: Besluitvorming over Burgerinitiatief 'Stop de hobbyjacht'

gezien het voorstel van Burgerinitiatief 'Stop de Hobbyjacht Noord-Holland' van 29 augustus 2016 en het bijbehorende ontwerpbesluit, waarin PS verzocht wordt om:

1. alles te doen wat binnen haar bevoegdheden ligt om de jacht op de vrij bejaagbare diersoorten stop te zetten en bejaagbare en niet-bejaagbare soorten gelijkwaardige bescherming te bieden;
2. binnen haar jurisdictie geen vrijstelling of vergunning te geven voor het zonder noodzaak bejagen van houtduiven, hazen, konijnen, fazanten en wilde eenden;
3. dit beleid als zodanig vast te leggen in de, door de provincie nog vast te stellen, natuurvisie.

gelet op de 'Verordening Burgerinitiatief Noord-Holland',

gelet op de door Provinciale Staten aangenomen voordracht van 3-10-2016 over de geldigheid van het burgerinitiatief,

gelet op het concept-verslag van de commissie NLM van 27-10-2016 agendapunt 8.a., gelet

op het concept-verslag van de commissie NLM van 28-11-2016 agendapunt 4.a.,

gelezen de voordracht van de Statencommissie Natuur, Landbouw en Milieu van 29 november 2016;

besluiten:

- A. Het voorstel voor een ontwerpbesluit van het Burgerinitiatief 'Stop de hobbyjacht Noord-Holland' in de voorgelegde vorm niet over te nemen.

- B. Alles te doen wat binnen haar bevoegdheden en mogelijkheden ligt om de jacht op 'vrij bejaagbare diersoorten' waarvan de maatschappelijke noodzaak niet is aangetoond, tegen te gaan.
- C. Een externe expert op het gebied van het Faunarecht te verzoeken om, op basis van de provinciale bevoegdheid om nadere regels te stellen voor het faunabeheerplan (artikel 3.12 lid 9), welke het kader is voor de uitvoering van de jacht (artikel 3.12 lid 1), voorstellen uit te werken voor aanpassing van provinciaal beleid en regelgeving die invulling geven aan het onder A geformuleerde doel, zonder dat die aanpassing leidt tot strijd met de Wet Natuurbescherming.

Toelichting

De indieners van dit amendement betreuren het dat de wetgever niet heeft voorzien in een generiek verbod van de jacht op dieren in gevallen waarin de maatschappelijke noodzaak ontbreekt. Daarmee is ook gegeven dat de provincie niet bevoegd is zelf een dergelijk generiek verbod af te kondigen. Wel kunnen onder meer in en voor het Faunabeheerplan (nadere) regels worden gesteld ten aanzien van de jacht binnen de provinciegrenzen (art. 3.12 lid 9 en 1). Nu ook in het parlement de discussie nog volop gaande is over de uitleg van diverse onderdelen van de Wet Natuurbescherming, is er alle aanleiding om de wettelijke bepalingen die ruimte bieden om in te spelen op specifieke inzichten en omstandigheden in Noord-Holland ten volle te benutten.

Door het verzoek / de opdracht om voorstellen uit te werken, neer te leggen bij een extern expert *die daartoe binnen de wettelijke kaders mogelijkheden ziet*, wordt voorgesorteerd op maximaal resultaat en laat de provincie blijken er alles aan te doen om 'onnodige' jacht tegen te gaan. Het is uiteindelijk aan PS en GS om de voorstellen te beoordelen en in beleid en regelgeving te verwerken.

Met dit besluit wordt op verantwoorde wijze recht gedaan aan het door ruim 5400 burgers ondertekende verzoek van het Burgerinitiatief 'Stop de Hobbyjacht'.

Haarlem, 12 december 2016
Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

De statenleden

Fred Kramer (GroenLinks)

Bram van Liere (PvdD)

Anna de Groot (SP)

niet over gestemd
vanwege verdragen
strekkende motie A76.

Vr 9/10 M 77 /12-12-2016
(Apt 2)
GL

Partij voor
de Dieren

ChristenUnie

SP

Motie Toekomst Recreatieschappen in het Metropolitane Landschap

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 12 december 2016, te Haarlem,

constaterende dat:

- er binnen de Metropoolregio Amsterdam(MRA) wordt gewerkt aan de uitvoering van de MRA-agenda 2016-2020, waarin is afgesproken een actieprogramma voor het metropolitane landschap op te stellen;
- de provincie samen met gemeenten op zoek is naar modernisering van de huidige gemeenschappelijke regelingen van de recreatieschappen en dit proces in deze college periode wil afronden;

overwegende dat:

- er op dit moment geen sprake is van een samenhangend recreatiebeleid en natuurbeheer in de recreatieschappen binnen de MRA;
- de financiële situatie van de recreatieschappen in de MRA te wensen overlaat, er geen integraal plan is om in de nabije toekomst recreatieschappen voldoende te financieren uit publieke middelen;
- de gemeenschappelijke regelingen van de afzonderlijke recreatieschappen toe zijn aan modernisering;

gehoord de discussie,

verzoeken het College van Gedeputeerde Staten om:

- in het MRA proces als vervolg op de actie agenda metropolitaan landschap een voorstel in te brengen waarin:
 - de kwaliteit van recreatieterreinen wordt vergroot door, op basis van onderzoek, duidelijke ecologische grenzen te bepalen aan recreatie in natuurgebieden;
 - de financiering van de recreatieschappen primair collectief gefinancierd wordt;
 - commerciële activiteiten slechts worden toegestaan indien zij een maatschappelijke of ecologisch meerwaarde hebben en niet alleen om inkomsten te generen;
- na uitwerking van dit voorstel in goed overleg met alle betrokken de bestaande gemeenschappelijke regelingen in deze lijn bij te stellen;

en gaan over tot de orde van de dag.

Lammert van Raan, PvdD

Michel Klein, CU/SGP

Remine Alberts, SP

Alwin Hieboorn, GL

Ouderenpartij NH
Sinds 1995

M178/12-12-2016

(Agpt 9)

verworpen

Motie

Vergadering Provinciale Staten van 12 december 2016,
agendapunt 9

Voordracht 2016 | 79 EXIN-H bijdrage Uithoornlijn

Burgerparticipatie

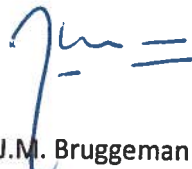
Wij stellen u voor het volgende besluit te nemen:

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 12 december 2016,
overwegende dat:

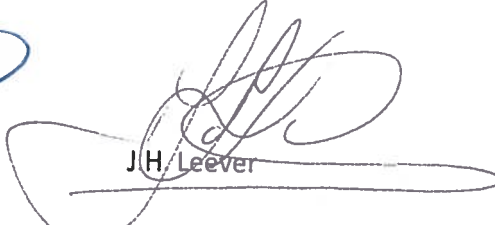
- de provincie een maximale bijdrage zal verlenen van € 1.893.681 in de kosten van aanleg van een tramverbinding tussen Uithoorn en Amstelveen, waarvan de totale aanlegkosten worden geraamd op € 60.000.000 ;
- de relatief geringe omvang van de provinciale bijdrage provinciale staten niet ontslaat van de verplichting een eigenstandig oordeel te vellen over nut en noodzaak, omdat het provinciebestuur zo'n oordeel ook velt bij uitgaven en investeringen met een aanzienlijk lagere provinciale bijdrage;
- door bewonersgroepen in Uithoorn serieuze alternatieven zijn doorgerekend ;
- insprekers tijdens de vergadering van de statencommissie Mobiliteit & Financiën van 21 november kenbaar hebben gemaakt dat voor het plan voor de tramverbinding weliswaar informatiebijeenkomsten hebben plaats gevonden, maar geen mogelijkheid is geboden voor burgerparticipatie waarbij alternatieven van bewonersgroepen een gelijkwaardige inbreng konden hebben ;
- antwoorden op technische vragen vanuit de statencommissie bevestigen dat in vele gevallen de reistijden na realisering van de voorgestelde tramverbinding zullen toenemen, en één of twee keer zal moeten worden overgestapt in relaties waarin nu nog rechtstreekse verbindingen bestaan ;
- loopafstanden van en naar de haltes in Uithoorn langer zullen worden in vergelijking met de huidige busverbindingen ;
- de tramverbinding in Amsterdam niet verder rijdt dan station Amsterdam-Zuid ;
- burgerparticipatie waarin alternatieven van bewonersgroepen alsnog worden betrokken kan leiden tot een grotere verbetering van het openbaar vervoer tussen Uithoorn en Amsterdam, in het bijzonder ook voor ouderen en mensen met fysieke beperkingen ;

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- aan het bestuur van de Vervoerregio Amsterdam, opererend onder de werktitel Metropool Regio Amsterdam, te verzoeken alsnog een vorm van burgerparticipatie te organiseren waarin alternatieven van bewonersorganisaties worden betrokken.

J.M. Bruggeman

O.A.C. de Meij

J.H. Leevers

Motie Duurzame Glastuinbouw

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op 12 december 2016, ter bespreking van de Actualisatie Uitvoeringsprogramma TWIN-H Greenport Aalsmeer;

constaterende dat:

- in de voordracht (pag. 5) de ambitie wordt uitgesproken om de glastuinbouw te verduurzamen door maatregelen toe te passen op het gebied van onder andere energie, water en milieu;
- deze ambitie onvoldoende in concrete voorwaarden voor subsidieverlening wordt verwerkt;

overwegende dat:

- de glastuinbouw een grootverbruiker van (fossiele) energie is, en middels grootschalig gebruik van bestrijdingsmiddelen sterk bijdraagt aan milieu- en watervervuiling;
- er veel kansen liggen om de glastuinbouw te verduurzamen, bijvoorbeeld middels zonne-energie, regenwateropslag, plaagbestrijding zonder gifgebruik, en hergebruik van water en nutriënten;

dragen het college van GS op om:

- in de nog door GS vast te stellen Uitvoeringsregeling Herstructurering Greenport Aalsmeer concrete eisen op te nemen om de transitie naar duurzame energie, het verminderen van het gebruik en de emissies van bestrijdingsmiddelen, het verminderen van het watergebruik en het voorkomen van watervervuiling te realiseren,

en gaan over tot de orde van de dag,

Linda Vermaas (Partij voor de Dieren)

Michel Klein (ChristenUnie-SGP)

Alwin Hietbrink (GroenLinks)

B e s l u i t e n l i j s t P S

■ ■ ■ ■ ■

Datum vergadering : 12 december 2016

Voorzitter : dhr. J.W. Remkes

Griffier : mw. K. Bolt

1. **Opening en Mededelingen.**

- Mw. Kaamer van Hoegee (VVD), Hr. Portegijs (PVV), mw. Van Rooij (PvdA) en Gedeputeerde Bond zijn afwezig.

2. **Vaststelling agenda en regeling werkzaamheden.**

Agendapunt 10 wordt als hamerstuk geagendeerd.

De fracties van PvdA, VVD, CDA en D66 dienen een **Motie Vreemd aan de orde van de dag in, Motie 76/12-12-2016, Toekomst Recreatieschappen in het Metropolitane Landschap** met het volgende dictum:

Verzoeken het College van Gedeputeerde Staten om:

in het MRA proces als vervolg op de actie agenda metropolitaan landschap een voorstel in te brengen waarin:

- de kwaliteit van recreatieterreinen wordt vergroot door, op basis van onderzoek, duidelijke grenzen te bepalen tussen natuur en recreatie ;
- alle gebruikers meer worden betrokken bij de inrichting en het gebruik van de recreatiegebieden;
- de indieneffecten voor de financiering van de recreatieschappen binnen de bestaande randvoorwaarden maximaal worden benut;
- na uitwerking van dit voorstel in goed overleg met alle betrokkenen de bestaande gemeenschappelijke regelingen in deze lijn bij te stellen.

Deze Motie wordt aan het eind van de vergadering in stemming gebracht.

Tegen **motie 76** stemt de fractie: SP, GL, PvdD, ONH, 50Plus en CU-SGP.

2a. **Benoeming en installatie Gedeputeerde.**

De heer Tekin (PvdA) wordt voorgedragen en middels schriftelijke stemming benoemd tot Gedeputeerde van de provincie Noord-Holland.

Dhr. Tekin heeft in handen van de voorzitter de belofte afgelegd.

3a. **Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding.**

Er zijn geen geheime stukken ter bekrachtiging ontvangen.

3b. **Lijst Geheimhouding PS.**

De lijst wordt voor kennisgeving aangenomen.

4. **Vaststelling openbare notulen van de vergadering van 14 november 2016.**

De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

5. **Vaststelling Strategische Statenagenda.**
De Strategische Statenagenda wordt ongewijzigd vastgesteld.
6. **Vaststelling lijst Ingekomen stukken.**
De Lijst ingekomen stukken wordt vastgesteld.
7. **Vaststelling lijst moties.**
De lijst moties wordt vastgesteld.
8. **Hamerstukken.**
- 8a. **PMI 2017-2021, 1^e actualisatie.**
Voordracht 77

Provinciale Staten besluiten:

1. voor de uitvoering van het PMI 2017-2021 de volgende kredieten (exclusief BTW) beschikbaar te stellen, die -na aftrek van bijdragen van derden/ subsidies/dekking uit eigen reserves- ten laste komen van de kapitaallasten van het PMI:
 - a. N203-07 Reconstructie N203, ged. op/afrit N246-Lindenlaan € 750.000,=
Het totale bedrag komt ten laste van de kapitaallasten.
 - b. N236-06 Reconstructie N236, deel 1 € 1.400.000,=
Het totale bedrag komt ten laste van de kapitaallasten.
 - c. N242-23 Verlagen wegdek N242 Langebalkbrug € 252.000,=
Het totale bedrag komt ten laste van de kapitaallasten.
 - d. N244-07 Deel A: Trajectbenadering N244a: N244, ged. N242-N246 en
N246, ged. N244-A8 € 4.600.000,=
Het totale bedrag komt ten laste van de kapitaallasten.
 - e. N244-07 Deel B: Trajectbenadering N244a: Kogerpolderbrug € 6.600.000,=
Het totale bedrag komt ten laste van de kapitaallasten.
 - f. N244-07 Deel C: Trajectbenadering N244a: Beatrixbrug € 5.200.000,=
Het totale bedrag komt ten laste van de kapitaallasten.
 - g. N247-16 Bereikbaarheid Waterland: maatregelen N247 € 1.500.000,=
Een bedrag van € 750.000,= komt ten laste van de kapitaallasten.
 - h. N247-20 Bereikbaarheid Waterland: maatregelen N247,
gedeelte A10-Edam Quick Wins € 250.000,=
Een bedrag van € 125.000,= komt ten laste van de kapitaallasten.
 - i. N247-21 Praktijkproef fietspad Broek in Waterland/Monnickendam € 400.000,=
Een bedrag van € 200.000,= komt ten laste van de kapitaallasten.
 - j. N518-03 Trajectbenadering N518a € 920.000,=
Het totale bedrag komt ten laste van de kapitaallasten.

Brutobedrag kredietaanvragen	€ 21.872.000,=
Bijdragen derden	€ 1.075.000,=
Nettobedrag ten laste van de kapitaallasten PMI	€ 20.797.000,=

2. de volgende kredieten af te ramen:

	Projectnr.	Projectnaam	Verstrekt krediet	Af te ramen bedrag	Resterend krediet
a.	Alg-38	Reconstructie N9 - Westelijke Randweg Alkmaar	10.000.000	6.300.000	3.700.000
b.	HOV-04	Hoogwaardig OV Haarlem-Velsen	50.000.000	13.000.000	37.000.000
c.	N236-07	Reconstructie N236, deel 4: Wiefferingdreef (oost)-Faunapassage	15.400.000	455.000	14.945.000
d.	N236-10	Reconstructie N236, deel 3: Verlengde Rijnkade-Wiefferingdreef (oost)	3.000.000	245.000	2.755.000

3. akkoord te gaan met de verwerking van de hogere kapitaallasten van € 322.000 (2017 t/m 2023) ten laste van de reserve Infrastructuur (budget PMI-projecten Coalitieakkoord 2015), indien bij de Kaderbrief 2018 blijkt dat deze niet binnen het PMI kunnen worden opgevangen.
4. akkoord te gaan met de verwerking van de mogelijk extra benodigde onderhoudsbudgetten (vast/variabel) als gevolg van functionele areaalverbetering N244-07 (delen A, B en C) en N247-21 bij de actualisatie van de onderhoudsbudgetten bij het PMO 2018-2022 en overeenkomstig bij de Begroting 2018.

8b. Legesvoorstellen 2017. Voordracht 84

Provinciale Staten besluiten:

vast te stellen de Legesverordening Noord-Holland 2017 met bijbehorende tarieventabel 2017.

Artikel 1 Begrippenkader

In deze verordening worden onder leges verstaan de rechten die worden geheven ter zake van het genot van door of vanwege het provinciebestuur verstrekte diensten genoemd in deze verordening en de daarbij behorende tarieventabel.

Artikel 2 Belastingplichtige

Belastingplichtig is de aanvrager van de dienst, dan wel degene ten behoeve van wie de dienst wordt verleend.

Artikel 3 Vrijstelling

Leges worden niet geheven voor werkvergunningen en ontheffingen of andere vormen van dienstverlening die de Provincie zelf aanvraagt.

Artikel 4 Heffingsmaatstaven en tarieven

1. De leges worden geheven naar de heffingsmaatstaven en tarieven, opgenomen in de bij deze verordening behorende tarieventabel.
2. Voor de berekening van de leges wordt een gedeelte van een in de tarieventabel genoemde eenheid als volle eenheid aangemerkt.
3. Bijkomende door de provincie te maken kosten worden in rekening gebracht bij de aanvrager, mits de aanvrager voorafgaand aan het in behandeling nemen van de aanvraag daarover wordt geïnformeerd.

Artikel 5 Wijze van heffing

1. De leges worden geheven door middel van een mondelinge dan wel een gedagtekende schriftelijke kennisgeving van het gevorderde bedrag, waaronder mede wordt begrepen een stempelafdruk, zegel, nota, aanslagbiljet of andere schriftuur.
2. De leges kunnen worden geheven bij voorlopige vordering of aanslag tot ten hoogste het bedrag waarop de vordering of aanslag vermoedelijk zal worden vastgesteld.

Artikel 6 Termijnen van betaling

1. In afwijking van artikel 9, eerste lid, van de Invorderingswet 1990 moeten de leges worden betaald ingeval de kennisgeving als bedoeld in artikel 5:
 - a. mondeling wordt gedaan: op het moment van het doen van de kennisgeving;
 - b. schriftelijk wordt gedaan: op het moment van uitreiken van de kennisgeving, dan wel in geval van toezending daarvan, binnen een maand na de dagtekening van de kennisgeving.
2. Indien de te heffen leges meer dan € 5000,00 bedragen mogen de leges worden betaald in vier gelijke termijnen, waarvan de eerste vervalt op de laatste dag van de maand volgend op die van de dagtekening van de kennisgeving en elk van de volgende termijnen telkens een maand later.

Artikel 7 Kwijtschelding

Bij de invordering van leges wordt geen kwijtschelding verleend.

Artikel 8 Teruggaaf

1. Indien op grond van artikel 4:5 van de Algemene wet bestuursrecht wordt besloten om een vergunningaanvraag niet verder te behandelen, al dan niet op aangeven van de aanvrager, wordt 80% van het legestartief aan de aanvrager teruggegeven.
2. Indien een vergunning is geweigerd en deze weigering onherroepelijk is geworden, wordt 90% van het legestartief teruggegeven.

3. Indien een in behandeling genomen aanvraag vóór het bekendmaken van het ontwerpbesluit als bedoeld in artikel 3:12 van de Algemene wet bestuursrecht wordt ingetrokken, wordt 50% van het legestartief teruggegeven.
4. Indien de aanvraag op een later tijdstip dan in het vorige lid genoemd, maar vóór het bekend maken van het definitieve besluit wordt ingetrokken, wordt 25% van het legestartief teruggegeven.
5. De in de voorgaande leden bedoelde teruggaaf vindt niet plaats indien het legestartief minder bedraagt dan €100,00.
6. De teruggaafregeling bedoeld in de voorgaande leden heeft geen betrekking op de kosten zoals bedoeld in artikel 4, derde lid.
7. Een aanvraag om teruggaaf moet bij de heffingsambtenaar worden ingediend binnen zes weken nadat de omstandigheid, welke de aanspraak op teruggaaf deed ontstaan, zich heeft voorgedaan.

Artikel 9 Nadere regels

Gedeputeerde staten kunnen nadere regels vaststellen met betrekking tot de heffing en de invordering van de leges.

Artikel 10 Overgangsbepaling

Op diensten die worden aangevraagd voor inwerkingtreding van deze verordening blijven de legesverordeningen behorende bij de Legesverordening Noord-Holland 20120 van kracht.

Artikel 11 Intrekking

De Legesverordening 2010 wordt ingetrokken.

Artikel 12 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2017.

Artikel 13 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Legesverordening Noord-Holland 2017.

**8c. Laatste begrotingswijziging 2016.
Voordracht 78**

Provinciale Staten besluiten:

1. De laatste Begrotingswijziging 2016 vast te stellen.
2. De bij deze laatste begrotingswijziging gewijzigde programmabudgetten van de begroting 2016 vast te stellen.
3. De in deze laatste begrotingswijziging 2016 opgenomen stortingen en onttrekkingen in de reserves vast te stellen.
4. De aanvullingen op de lijst met subsidies buiten uitvoeringsregeling aan de begroting toe te voegen.

8d. Vaststellen Reglement en Waterverordening i.v.m. naamswijziging van “Hoogheemraadschap” in “Waterschap Amstel, Gooi en Vecht”.

Voordracht 88

Provinciale Staten besluiten:

Vast te stellen het Reglement voor het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017.

8e. Benoeming voorzitter commissie regionaal overleg vliegveld Texel.

Voordracht 87

Provinciale Staten besluiten:

De heer F. Kingma te benoemen als voorzitter van de Commissie Regionaal Overleg luchthaven Texel voor de periode van vier jaar.

Tegen **voordracht 87** stemt de fractie: PVV.

8f. Tijdelijke benoeming plv. Statengriffier voor Statenvergadering.

Voordracht 90

Provinciale Staten besluiten:

1. De heer M.F.J. Van Tilburg, gedetacheerd bij de Statengriffie Noord-Holland in de functie van Staten- en commissieadviseur A, tijdelijk te belasten met het in voorkomende gevallen in hun vergaderingen vervangen van de Statengriffier.
2. Deze aanwijzing geldt vanaf 12 december tot het moment dat de detachering van de heer Van Tilburg wordt beëindigd.

8g. Tarieven nazorgheffing stortplaatsen 2017 en begroting 2017 van het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Noord-Holland.

Voordracht 80

Provinciale Staten besluiten:

Artikel I

De Verordening nazorgheffing stortplaatsen provincie Noord-Holland 1999 wordt als volgt gewijzigd:

De Tarieventabel 2016 wordt vervangen door de bij dit besluit behorende Tarieventabel 2017 , met dien verstande dat de Tarieventabel 2016 van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich in 2016 hebben voorgedaan.

Artikel II

Artikel I, treedt in werking met ingang van 1 januari 2017.

**9. EXIN-H bijdrage Uithoornlijn.
Voordracht 79**

Provinciale Staten besluiten:

1. In te stemmen met een hoogwaardige tramverbinding tussen Amstelveen en Uithoorn als voorkeursvariant voor de Uithoornlijn;
2. Voor de realisatie van de Uithoornlijn een bedrag van € 1.893.681 beschikbaar te stellen ten laste van de bestemmingsreserve EXIN-H, budget Openbaar Vervoer uit de eerdere reservering voor de HOV Amstelveen – Uithoorn.

Tegen **voordracht 79** stemt de fractie: SP, PVV, ONH, 50Plus.

**10. Wijziging Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV)
Voordracht 85**

Provinciale Staten besluiten:

Artikel 1

De Provinciale Ruimtelijke Verordening wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 2 wordt als volgt gewijzigd:

1. Onder verlettering van de overige onderdelen vervallen de volgende onderdelen:

ff. *provinciale planningsopgave*;

kk. *transformatiegebied*;

ll. *verstedelijking*.

2. Onder verlettering van de overige onderdelen worden de volgende nieuwe onderdelen ingevoegd, luidende:

k. *bestaand stedelijk gebied*: gebied als bedoeld in artikel 1.1.1 eerste lid onder h, van het Besluit ruimtelijke ordening;

t. *jaarrond reddingsbrigadegebouw*: een gebouw ten dienste van de reddingsbrigade dat uitsluitend als zodanig gebruikt mag worden en dat het gehele jaar op het strand mag staan;

u. *jaarrond sportpaviljoen*: een openbaar toegankelijk gebouw voor buitensportactiviteiten en hierbij behorende voorzieningen, waaronder aan de functie ondergeschikte horecavoorzieningen in de vorm van het verstrekken van etenswaren of dranken mede zijn begrepen, dat het gehele jaar op het strand mag staan en alleen als zodanig gebruikt mag worden;

v. *jaarrond strandpaviljoen*: een openbaar toegankelijk gebouw met daarbij behorende erven en voorzieningen zoals terrassen, waar als hoofdfunctie bedrijfsmatig etenswaren of dranken voor gebruik ter plaatse worden verstrekt en dat het gehele jaar op het strand mag staan en alleen als zodanig gebruikt mag worden met dien verstande dat ondergeschikte en bijbehorende detailhandel en dienstverlening is toegestaan;

x. *kleinschalige ontwikkeling*: nieuwe bebouwing voor stedelijke functies die gelet op de kleinschaligheid en beperkte ruimtelijke gevolgen niet wordt aangemerkt als een stedelijke ontwikkeling als bedoeld in artikel 1.1.1, eerste lid onder i, van het Besluit ruimtelijke ordening

hh. *opstelling voor zonne-energie*: een samenstel van bouwwerken op het maaiveld, ten behoeve van het opwekken van elektriciteit of warmte door het opvangen van de straling van de zon.

nn. *stedelijke functies*: functies die verband houden met wonen, bedrijven, voorzieningen, stedelijk water en stedelijk groen;

oo. *stedelijke ontwikkeling*: ontwikkeling als bedoeld in artikel 1.1.1, eerste lid onder i, van het Besluit ruimtelijke ordening;

3. Onderdeel z (nieuw) komt te luiden:

z. *landelijk gebied*: het gebied, niet zijnde bestaand stedelijk gebied, als bedoeld in artikel 1.1.1, eerste lid onder h, van het Besluit ruimtelijke ordening;

4. Onderdeel tt (nieuw) komt te luiden:

tt. *weidewinkel*: een solitaire, los van het bestaand stedelijk gebied gelegen, winkelvestiging of cluster van vestigingen;

B

Artikel 5 *Detailhandel* vervalt.

C

Na het vervallen artikel 5 wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 5a Nieuwe stedelijke ontwikkeling

1. Een bestemmingsplan kan uitsluitend voorzien in een nieuwe stedelijke ontwikkeling als deze ontwikkeling in overeenstemming is met de binnen de regio gemaakte schriftelijke afspraken.
2. Gedeputeerde staten stellen nadere regels aan de afspraken bedoeld in het eerste lid.

D

Na artikel 5a wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 5b Detailhandel

Onverminderd artikel 5a voorziet een bestemmingsplan niet in nieuwe detailhandel op bedrijventerreinen en kantoorlocaties met uitzondering van:

- a. een afhaalpunt ten behoeve van internethandel;
- b. detailhandel die in zowel bedrijfseconomisch als ruimtelijk opzicht ondergeschikt is aan de toegelaten bedrijfsuitoefening op grond van het vigerende bestemmingsplan en daarop nauw aansluit;
- c. brand- of explosiegevaarlijke detailhandel of;
- d. volumineuze detailhandel indien deze in winkelgebieden uit een oogpunt van hinder, veiligheid of verkeersaantrekkende werking niet inpasbaar is. Als het totaal winkelvloeroppervlak van deze volumineuze detailhandel meer dan 1500 m² bedraagt, geldt dat:
 1. dit aantoonbaar niet leidt tot ruimtelijk relevante leegstand in bestaande winkelgebieden, en;
 2. de regionale adviescommissie hierover een advies heeft uitgebracht.

E

Na artikel 5b wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 5c Kleinschalige ontwikkeling

1. Een bestemmingsplan maakt een kleinschalige ontwikkeling buiten bestaand stedelijk gebied uitsluitend mogelijk binnen een bestaand bouwblok dat al voorziet in een stedelijke functie. Het aantal woningen mag hierbij niet toenemen.
2. In afwijking van het eerste lid is bebouwing buiten het bestaande bouwblok mogelijk, mits het bebouwd oppervlak niet wordt vergroot.
3. In afwijking van het eerste lid kan een bestemmingsplan voorzien in een kleinschalige ontwikkeling buiten bestaand stedelijk gebied, indien dit op grond van een ander artikel in deze verordening is toegestaan.

F

Na artikel 5c wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 5d Transformatie glastuinbouw

Een bestemmingsplan voorziet alleen in nieuwe bebouwing of functieverandering van een bestaand glastuinbouwbedrijf naar wonen, bedrijvigheid, kantoren of voorzieningen, indien:

- a. toepassing wordt gegeven aan artikel 13a, artikel 16, artikel 17 of artikel 26c, of;
- b. de nieuwe bebouwing of functieverandering past binnen de door de stuurgroep Greenport Aalsmeer gemaakte schriftelijke afspraken.

G

Na artikel 5d wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 5e Woningen binnen de 20 Ke-contour

1. Voor de gronden binnen de 20 Ke-contour, zoals aangegeven op kaart 11 en de digitale verbeelding ervan, kan een bestemmingsplan voorzien in nieuwe woningen, uitsluitend binnen het bestaand stedelijk gebied.
2. In afwijking van het eerste lid kan een bestemmingsplan buiten bestaand stedelijk gebied voorzien in nieuwe woningen op de gronden binnen de 20 Ke-contour, zoals aangegeven op kaart 11 en de digitale verbeelding ervan:
 - a. die tot stand komen door toepassing van artikel 13a, artikel 16 of artikel 17, of;
 - b. waarvoor vóór 1 maart 2017 een verklaring van geen bezwaar als bedoeld in artikel 8.9 van de Wet Luchtvaart is verleend.
3. Voor zover een bestemmingsplan nieuwe woningen toestaat op de gronden binnen de 20 Ke-contour, wordt in de toelichting van dat plan rekenschap gegeven van het feit dat op de betreffende locatie sprake is van geluid vanwege het luchtverkeer en worden de redenen vermeld die er toe hebben geleid om op de betreffende locatie nieuwe woningen te bestemmen, alsmede de uitkomsten van het onderzoek naar de maatschappelijke haalbaarheid hieromtrent.

H

Artikel 6 *Instelling en taken Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling* wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid wordt "*verstedelijking*" vervangen door: nieuwe stedelijke ontwikkelingen.

3. In het vijfde lid wordt "*verstedelijking*" vervangen door "nieuwe stedelijke ontwikkelingen" en wordt "*Bestaand Bebouwd Gebied*" vervangen door "bestaand stedelijk gebied".

I

Artikel 7 *Weidewinkels* komt te luiden:

Artikel 7 Weidewinkels

Onverminderd het bepaalde in artikel 26e en, voor zover van toepassing, in afwijking van artikel 5c, voorziet een bestemmingsplan niet in de mogelijkheid tot vestiging van weidewinkels.

J

1. De tekst boven artikel 9 *“Hoofdstuk 3 Regels voor het bestaand bebouwd gebied”* vervalt.
2. De artikelen 9 en 11 vervallen.

K

Artikel 12 vervalt.

L

Artikel 13 vervalt.

M

Artikel 13a, tweede lid, onderdeel d wordt als volgt gewijzigd:

“bestaand bebouwd gebied” wordt vervangen door: bestaand stedelijk gebied.

N

Artikel 14 vervalt.

O

Artikel 15 wordt als volgt gewijzigd:

1. In de titel wordt *“verstedelijking”* vervangen door: een nieuwe stedelijke ontwikkeling.
2. De aanhef van het eerste lid komt te luiden:

1. Een bestemmingsplan dat in het landelijk gebied voorziet in een nieuwe stedelijke ontwikkeling als bedoeld in artikel 5a of een nieuw landgoed als bedoeld in artikel 13a, voldoet aan de uitgangspunten zoals vermeld in de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie (PS d.d. 21 juni 2010) ten aanzien van:

P

Artikel 16, eerste lid wordt als volgt gewijzigd:

“Een bestemmingsplan kan voorzien” wordt vervangen door: In afwijking van het bepaalde in artikel 5c kan een bestemmingsplan voorzien.

Q

Artikel 17, eerste lid wordt als volgt gewijzigd:

“Een bestemmingsplan kan voorzien” wordt vervangen door: In afwijking van het bepaalde in artikel 5c kan een bestemmingsplan voorzien.

R

Artikel 17a wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid wordt als volgt gewijzigd:

“In afwijking van artikel 14” wordt vervangen door: In afwijking van artikel 5a en artikel 5c.

2. Het tweede lid wordt als volgt gewijzigd:

“In afwijking van artikel 14” wordt vervangen door: In afwijking van artikel 5a en artikel 5c.

S

Artikel 18, derde lid wordt als volgt gewijzigd:

“na toepassing van artikel 14 derde lid”, wordt vervangen door: na toepassing van artikel 5a of artikel 5c

T

Artikel 19, vierde lid, onderdeel a komt te luiden:

a. voldoet het bestemmingsplan aan de ruimtelijke kwaliteitseisen als bedoeld in artikel 15 en is een bestemmingsplan in overeenstemming met het gestelde in artikel 5a of artikel 5c;

U

Artikel 22 *Ontwikkelingen binnen UNESCO-erfgoederen* wordt als volgt gewijzigd:

1. Artikel 22, derde lid komt te luiden:

3. De artikelen 5a, 5c en 15 zijn van overeenkomstige toepassing.

2. Artikel 22, vierde lid, onderdeel c komt te luiden:

c. het bestemmingsplan in overeenstemming is met artikel 5a of artikel 5c;

V

Artikel 24 *Bufferzones* wordt als volgt gewijzigd:

1. Artikel 24, eerste lid wordt als volgt gewijzigd:

“Voor de gebieden die vallen binnen de begrenzing bufferzones op kaart 5b en op de digitale verbeelding ervan, maakt een bestemmingsplan verdere verstedelijking niet mogelijk in de vorm van nieuwe bebouwing buiten BBG voor” wordt vervangen door: Voor de gebieden die vallen binnen de begrenzing bufferzones op kaart 5b en de digitale verbeelding ervan, maakt een bestemmingsplan nieuwe bebouwing niet mogelijk voor:

2. Artikel 24, tweede lid komt te luiden:

2. In de gebieden als bedoeld in het eerste lid maakt een bestemmingsplan de bedrijfsmatige opslag van volumineuze goederen in de openlucht anders dan ten behoeve van agrarische

bedrijvigheid op een oppervlakte van meer dan 500 m² en anders dan die opslag die op het tijdstip van inwerkingtreding van deze verordening bij een geldend bestemmingsplan is toegelaten, niet mogelijk.

3. Artikel 24, derde lid komt te luiden:

3. In afwijking van het eerste lid is nieuwe bebouwing voor een restaurant, café, kleinschalig hotel, kampeerbedrijf of zorgboerderij wel toegestaan.

W

Artikel 25, vierde lid, onderdeel c komt te luiden:

c. op welke wijze aan het gestelde in artikel 5a of artikel 5c wordt voldaan en;

X

Artikel 26, tweede lid wordt als volgt gewijzigd:

In het tweede lid wordt "*verstedelijking*" vervangen door: een nieuwe stedelijke ontwikkeling.

Y

Artikel 26c *Glastuinbouw* wordt als volgt gewijzigd:

1. Het derde lid vervalt.

2. Het vierde tot en met achtste lid worden vernummerd tot derde tot en met zevende lid.

3. In het derde lid (nieuw) wordt "*In afwijking van het derde lid*" vervangen door: In afwijking van artikel 5c.

4. In het vierde lid (nieuw) wordt "*In afwijking van het derde lid*" vervangen door: In afwijking van artikel 5c.

Z

Artikel 29a, tweede lid komt te luiden:

2 De artikelen 5a, 5c en 15 zijn van overeenkomstige toepassing.

AA

Artikel 31 *Strandzoning* komt te luiden:

1. Een bestemmingsplan voorziet niet in bestemmingen en regels die nieuwe jaarrond aanwezige gebouwen mogelijk maken in de kustzone zoals aangeduid op kaart 8 en op de digitale verbeelding ervan.

2. Van het bepaalde in het eerste lid zijn uitgezonderd jaarrond strandpaviljoens, jaarrond sportpaviljoens, jaarrond reddingsbrigadegebouwen in de als strandzoning aangeduide gebieden op kaart 8 en op de digitale verbeelding daarvan.

BB

Artikel 33, tweede lid wordt als volgt gewijzigd:

"*Nieuwe verstedelijking of uitbreiding van bestaande verstedelijking*" wordt vervangen door: Een nieuwe stedelijke ontwikkeling.

CC

Na artikel 46 wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 46a Overgangsrecht

1. De verordening zoals die gold vóór 1 maart 2017 blijft van toepassing ten aanzien van een bestemmingsplan, een wijzigingsplan of een uitwerkingsplan waarvan het ontwerp voor dit tijdstip ter inzage is gelegd, met dien verstande dat het besluit omtrent vaststelling binnen 2 jaar na dit tijdstip wordt genomen.
2. De verordening zoals die gold vóór 1 maart 2017 blijft van toepassing ten aanzien van een omgevingsvergunning zoals bedoeld in artikel 3, waarvan de aanvraag vóór dit tijdstip is ingediend, met dien verstande dat de vergunning binnen 2 jaar na dit tijdstip wordt verleend.

Artikel II

A

In bijlage 2 vervallen kaart 2: Bestaand Bebouwd Gebied (BBG) illustratief en kaart 3: Landelijk Gebied illustratief en de digitale verbeeldingen ervan.

B

In bijlage 2 wordt kaart 8: Blauwe ruimte en de digitale verbeelding ervan vervangen door bijgaande kaart 8: Blauwe ruimte en de digitale verbeelding ervan.

C

In bijlage 2 wordt kaart 10: Aardkundige waarden en de digitale verbeelding ervan vervangen door bijgaande kaart 10: Aardkundige waarden en de digitale verbeelding ervan.

D

In bijlage 2 wordt Kaart 11: 20 Ke- contour en de digitale verbeelding ervan toegevoegd.

Artikel III

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 maart 2017.

Tegen **voordracht 85** stemt de fractie: GL, SP, PvdD, ONH, CU-SGP en 50Plus.

**11. Actualiseren uitvoeringsprogramma TWIN-H Greenport Aalsmeer.
Voordracht 82**

Provinciale Staten besluiten geamendeerd:

Provinciale Staten van Noord-Holland bijeen op 12 december 2016 ter behandeling van Actualiseren Uitvoeringsprogramma TWIN-H Greenport Aalsmeer;

besluiten (A-37):

de zinsnede “die fossiele energie beter benutten” onder het kopje “Herstructurering” op pagina 5 te vervangen door “die bijdragen aan het uitfasen van fossiele energiebronnen”.

Gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 8 november 2016;

Gelezen het geactualiseerde Uitvoeringsprogramma;

besluiten:

de voordracht 'TWIN-H Greenport Aalsmeer – actualisatie 2016' vast te stellen;

1. het op 14 december 2010 met Voordracht 3 (kenmerk 2011/9469) door PS genomen besluit inzake Greenport Aalsmeer te actualiseren door € 9.840.000, (van het door PS beschikbaar gestelde bedrag ad €10 miljoen) in te zetten voor:
 - a. € 5.000.000,- als cofinanciering onder POP3 voor de verplaatsingsopgaven van de glastuinbouw in Noord-Holland;
 - b. € 4.840.000,- als provinciale uitvoeringsregeling voor de moderniseringsopgaven van de glastuinbouw in Greenport Aalsmeer;

Tegen **amendement 37** stemt de fractie: PVV

Tegen **voordracht 82** stemt de fractie: GL en PvdD

**12. Kadernotitie circulaire economie.
Voordracht 83**

Provinciale Staten besluiten:

De Kadernotitie circulaire economie vast te stellen.

Tegen **voordracht 83** stemt de fractie: PVV

**13. Initiatiefvoorstel PvdD en GL "Klimaatinitiatief".
Voordracht 81**

Het initiatiefvoorstel wordt door de heer Van Raan (PvdD) toegelicht.

De heer Van Raan geeft aan het voorstel zoals beschreven in te trekken en het besluit niet in stemming te brengen.

**14. Burgerinitiatief "Stop de hobbyjacht in Noord-Holland".
Voordracht 89**

Het burgerinitiatief wordt door de heer Van Waard toegelicht.

Amendement 38 wordt op verzoek van de PvdD hoofdelijk in stemming gebracht. Het amendement wordt met 18 voor en 32 tegen stemmen verworpen.

Provinciale Staten besluiten:

het voorstel van Burgerinitiatief 'Stop de hobbyjacht Noord-Holland' van 29 augustus 2016 af te wijzen.

15. Vragenuur.

Mondelinge vragen van de fractie van SP (dhr. Bruggeman) over
"de procedure rondom de eerder ingediende schriftelijke vragen inzake de
voorgenomen uitbreiding van de bedrijfsgebouwen Royal Zap Hollands Kroon"
worden door mw. Geldhof beantwoordt.

16. Sluiting.

De voorzitter sluit de vergadering. De volgende statenvergadering zal plaatsvinden
op 6 februari aanstaande.

Notulen concept

Provinciale Staten van Noord-Holland

Daum	:	12 december 2016
Voorzitter	:	drh. J.W. Remkes
Griffier	:	mw. K. Bolt
Contactpersoon griffie	:	mw. C. Frijns 023-514 4474 frijns@noord-holland.nl

5	Aanwezig: Mw. R. Alberts (SP), dhr. E. Annaert (VVD), dhr. W. Bakker (D66), dhr. S. van Berkum (GL), mw. I.A. Bezaan (PVV), mw. C. Boelhouwer (SP), dhr. J.M. Bruggeman (SP), dhr. T.M. Buijtendorp (D66), mw. S.S. Doevendans (PvdA), mw. M. van Duijn (PvdA), dhr. H.J. de Graaf (CDA), mw. J.M.E. de Groot (SP), dhr. F. de Groot (D66), mw. J.G. Haagsma (CDA), dhr. D.G. Heijnen (CDA), dhr. J.J.A.M. van Hooff (PVV), mw. A.A.J. Jellema (PvdA), dhr. A. Hietbrink (GroenLinks), dhr. W. Hoogervorst (SP), dhr. N. Kaptheijns (PVV), mw. H. Keur-Polman (CDA), mw. P.E. Kirch-Voors (VVD), mw. S. Klaassen (D66),
10	dhr. M.C.A. Klein (CU-SGP), mw. R.P.M. Kocken (GroenLinks), mw. W. Koning-Hoeve (CDA), dhr. F. Kramer (GroenLinks), dhr. J. Kramer (VVD), mw. F.M. Lagerveld (VVD), mw. A. van Langen-Visbeek (VVD), dhr. J.H. Leever (ONH), dhr. A.E. van Liere (PvdD), dhr. M.S. Ludriks (PVV), mw. O.A.C. de Meij (50PLUS), de heer N. Papineau Salm (PvdA), dhr. L. van Raan (PvdD), mw. E.A.S. Rommel (VVD), dhr. R. Sint (SP), dhr. P.P.J. Slettenhaar (VVD), dhr. D.J. van der Sluijs (PVV), dhr. J.P.M. van Straaten (VVD),
15	mw. A.J.C.E. Strens (D66), dhr. H.W. Struben (D66), dhr. A. Tekin (PvdA), dhr. A.E. Tijssens (D66), dhr. X.J. den Uyl (PvdA), mw. L.D. Vermaas (PvdD), mw. C. Weemhoff (D66), dhr. M.R.F. Wieseahn (VVD), dhr. A.J.C. de Wit (VVD), dhr. Z. Yurdakul (D66), mw. I. Zaal (D66)
20	Afwezig: mw. J.F.L. Kaamer van Hoegee (VVD), dhr. J. Portegijs (PVV), mw. C.W.M. van Rooij (PvdA)

	Agenda	Paginanummer
	1. Opening en mededeling	03
25	2. Vaststelling agenda, vaststellen van primus bij hoofdelijke stemming en regeling van werkzaamheden	03
	2.a. Statenvoordracht 86 Benoeming en installatie gedeputeerde	06
	3.a. Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding	08
30	3.b. Lijst geheimhouding PS	08
	4. Vaststelling openbare notulen van de vergadering van 14 november 2016	08
	5. Vaststelling Strategische Statenagenda	09
	6. Vaststelling lijst ingekomen stukken	09
	7. Voortgangslijst van moties	09
35	8. Hamerstukken	09
	8.a. Statenvoordracht 77 PMI 2017-2021, eerste actualisatie	09
	8.b. Statenvoordracht 84 Legesvoorstellen 2017	09
	8.c. Statenvoordracht 78 Laatste begrotingswijziging 2016	09

40	8.d. Statenvoordracht 88 Vaststellen Reglement en Waterverordening i.v.m. naamswijziging van 'Hoogheemraadschap' in 'Waterschap Amstel, Gooi en Vecht'	09
	8.e. Statenvoordracht 87 Benoeming voorzitter commissie regionaal overleg vliegveld Texel	09
45	8.f. Statenvoordracht 90 Tijdelijke benoeming plaatsvervangend Statengriffier voor Statenvergadering	09
	8.g. Statenvoordracht 80 Tarieven nazorgheffing stortplaatsen 2017 en begroting 2017 van het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Noord-Holland	09
	9. Statenvoordracht 79 EXIN-H bijdrage Uithoornlijn	09
	10. Statenvoordracht 85 Wijziging PRV	15
50	11. Statenvoordracht 82 Actualiseren uitvoeringsprogramma TWIN-H Greenport Aalsmeer	45
	12. Statenvoordracht 83 Kadernotitie circulaire economie	53
	13. Initiatiefvoorstel 81 PvdD en GL "Klimaatinitiatief"	57
	14. Statenvoordracht 89 Burgerinitiatief "Stop de hobbyjacht in Noord-Holland"	66
55	15. Vragenuur	81
	16. Sluiting	84

1. Opening en mededelingen

De **VOORZITTER**: Dames en heren, van harte welkom. De vergadering is geopend. Ik verzoek u uw mobiele telefoons tijdens de vergadering uit te zetten. Bij de Statenvergadering van vandaag is een groep studenten van de HBO Lerarenopleiding aanwezig op de publieke tribune, zodat u het weet en zich allemaal een beetje netjes gedraagt. Bericht van verhindering is ontvangen van mevrouw Kaamer van Hoegee (VVD) en de heer Portegijs (PVV), beiden vanwege ziekte. Wij wensen hen vanaf deze plaats van harte beterschap toe. Ook gedeputeerde Bond heeft vanochtend het pand moeten verlaten wegens ziekte en daarvoor geldt vanzelfsprekend hetzelfde. Graag wil ik u nogmaals informeren over de in het presidium kortgesloten afspraak dat indien de vergadering nog niet is toegekomen aan de afronding van een agendapunt om 16.30 uur, we overgaan naar een tijdelijke schorsing van dat agendapunt ten behoeve van de behandeling van agendapunt 15, het burgerinitiatief 'Stop de hobbyjacht in Noord-Holland.' Aan het eind van de vergadering kunt u uw kerstpakket ophalen in de zaal waar vanavond ook wordt gegeten. Het voornemen van de voorzitter is om de vergadering af te maken voordat wij overgaan tot de dinerpauze. Ik hoop dat u mij dat mogelijk maakt.

2. Regeling van werkzaamheden, vaststellen primus bij hoofdelijke stemming en vaststelling agenda

De **VOORZITTER**: Op grond van artikel 18 van het Reglement van Orde dient voor aanvang van de vergadering door het lot bepaald te worden met welk Statenlid een hoofdelijke stemming dient aan te vangen, waarna deze stemming verder plaatsvindt op volgorde van binnenkomst. De primus voor de huidige vergadering is nummer 20, mevrouw Kocken (GL). Van harte gelukgewenst. De vaststelling van de agenda. De coalitiefractie heeft aangekondigd een motie Vreemd aan de orde van de dag te willen indienen, mede namens GL, PvdD en de SP. Ik stel hen daartoe nu in de gelegenheid. Wie?

De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Voorzitter, in de EEB-vergadering van 28 november jl. stond de toekomst van de recreatieschappen in de MRA op de agenda. Aan de hand van een notitie van GS, het initiatiefvoorstel van de SP en de discussienota van de PvdA heeft een goede discussie plaatsgevonden, toekomstgericht om te kijken hoe wij als provincie in het proces voor de komende jaren onze rol daarin kunnen spelen. Een duidelijke meerderheid van de partijen ondersteunt de aanpak van GS voor verbetering van de recreatie in de MRA. Een duidelijk proces, goed overleg met stakeholders en alle partijen, gebruikers, goed kijken naar de financiering. Omdat het een notitie van GS betrof en geen besluit, hebben wij een motie opgesteld als steun van het initiatief van GS om dit proces in te gaan en om aan de buitenwereld te laten zien dat het niet alleen een zaak van GS is, maar dat de Staten dat steunen.

M76/12-12-2016 Motie Vreemd aan de orde van de dag

Provinciale Staten van Noord-Holland, in openbare vergadering bijeen op 12 december 2016

100 *Constaterende dat:*

- *Er binnen de Metropoolregio Amsterdam (MRA) wordt gewerkt aan de uitvoering van de MRA-agenda 2016-2020, waarin is afgesproken een actieprogramma voor het metropolitane landschap op te stellen;*
- *De provincie samen met gemeenten op zoek is naar modernisering van de huidige*
105 *gemeenschappelijke regelingen van de recreatieschappen en dit proces in deze collegeperiode wil afronden.*

Overwegende dat:

- *Er op dit moment geen sprake is van een samenhangend recreatiebeleid en natuurbeheer*
110 *in de recreatieschappen binnen de Metropoolregio Amsterdam;*
- *De financiële situatie van de recreatieschappen in de MRA te wensen overlaat, er geen integraal plan is om in de nabije toekomst meer inkomsten te genereren;*
- *De inwoners, gebruikers en ondernemers niet of nauwelijks betrokken zijn bij de inrichting van de 'groene' recreatiegebieden;*
- *De gemeenschappelijke regelingen van de afzonderlijke recreatieschappen toe zijn aan*
115 *modernisering.*

Verzoeken het College van Gedeputeerde Staten om:

In het MRA-proces als vervolg op de actie agenda metropolitaan landschap een voorstel in te
120 *brenge*
brengen waarin:

- *De kwaliteit van recreatieterreinen wordt vergroot door, op basis van onderzoek, duidelijke grenzen te bepalen tussen natuur en recreatie;*
- *Alle gebruikers meer worden betrokken bij de inrichting en het gebruik van de recreatiegebieden;*
- *De inverdieneffecten voor de financiering van de recreatieschappen binnen de bestaande*
125 *randvoorwaarden maximaal worden benut;*
- *Na uitwerking van dit voorstel in goed overleg met alle betrokkenen de bestaande gemeenschappelijke regelingen in deze lijn bij te stellen*

130 *en gaan over tot de orde van de dag.*

Fracties PvdA, VVD, CDA, D66

De **VOORZITTER**: Eenzelfde verzoek ligt er namens de PvdD.

135 De heer **VAN RAAN** (PvdD): Voorzitter. Het klopt. Soms is het zo dat de motie van de ene partij de andere partij op een idee brengt en in dit geval is dat aan de orde. De motie kwam binnen en beschrijft wat ook wij vinden, er is een goede discussie geweest, er moet een modernisering zijn van de recreatieschappen, maar op één punt lopen de meningen uiteen. Een aantal partijen vindt dat de recreatieschappen uit de publieke collectieve middelen moeten worden gefinancierd en
140 laat nou de motie van de coalitie precies voorschrijven en voorstellen wat wij ook willen, behalve het punt: 'Recreatieschappen zijn gefinancierd uit de publieke middelen.'. Dat bespaart ons het

voorlezen van het dictum, want dat is precies hetzelfde behalve deze ene zin, namelijk dat de recreatieschappen primair collectief gefinancierd dienen te worden.

145 **M77/12-12-2016 Motie Vreemd aan de orde van de dag**

Provinciale Staten van Noord-Holland, in openbare vergadering bijeen op 12 december 2016

Constateernde dat:

- 150 - *Er binnen de Metropoolregio Amsterdam(MRA) wordt gewerkt aan de uitvoering van de MRA-agenda 2016-2020, waarin is afgesproken een actieprogramma voor het metropolitane landschap op te stellen;*
- *De provincie samen met gemeenten op zoek is naar modernisering van de huidige gemeenschappelijke regelingen van de recreatieschappen en dit proces in deze*
- 155 *collegeperiode wil afronden.*

Overwegende dat:

- *Er op dit moment geen sprake is van een samenhangend recreatiebeleid en natuurbeheer in de recreatieschappen binnen de Metropoolregio Amsterdam;*
- 160 - *De financiële situatie van de recreatieschappen in de MRA te wensen overlaat, er geen integraal plan is om in de nabije toekomst meer inkomsten te genereren;*
- *De inwoners, gebruikers en ondernemers niet of nauwelijks betrokken zijn bij de inrichting van de 'groene' recreatiegebieden;*
- *De gemeenschappelijke regelingen van de afzonderlijke recreatieschappen toe zijn aan*
- 165 *modernisering.*

Verzoeken het College van Gedeputeerde Staten om:

In het MRA-proces als vervolg op de actie agenda metropolitaan landschap een voorstel in te brengen waarin:

- 170 - *De kwaliteit van recreatieterreinen wordt vergroot door, op basis van onderzoek, duidelijke ecologische grenzen te bepalen aan recreatie in natuurgebieden;*
- *De financiering van de recreatieschappen primair collectief gefinancierd wordt;*
- *Commerciële activiteiten slechts worden toegestaan indien zij een maatschappelijke of ecologische meerwaarde hebben en niet alleen om inkomsten te genereren;*
- 175 - *Na uitwerking van dit voorstel in goed overleg met alle betrokkenen de bestaande gemeenschappelijke regelingen in deze lijn bij te stellen*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties PvdD, CU/SGP, SP

180

De **VOORZITTER**: Over de moties wordt aan het einde van de vergadering gestemd. Wenst iemand over de agenda het woord? Dat is niet het geval, dan is overeenkomstig het voorstel van het presidium besloten.

185 **2.a. Benoeming en installatie Gedeputeerde**

De **VOORZITTER**: Een agendapunt waarvan wij eigenlijk hadden gewild dat dat niet op onze agenda had gestaan. Er moet gestemd worden en dat gebeurt schriftelijk. Ik moet een commissie van stemopnemers benoemen en ik stel voor om daartoe te benoemen de heer Annaert (VVD),
190 mevrouw Bezaan (PVV), de heer Hietbrink (GL) en mevrouw Zaal (D66). Welke kandidaten worden er gesteld?

De heer **DEN UYL** (PvdA): Voorzitter. Het is met gepaste trots dat wij als fractie de heer Tekin voordragen als gedeputeerde na het plotselinge overlijden van de heer Talsma op 1 november jl.
195 De fractie heeft unaniem besloten om de heer Tekin voor te dragen voor de post van Natuur, Milieu, Schiphol en arbeidsmarkt. U allen kent de heer Tekin, want hij maakt sinds maart 2011 deel uit van deze Staten. U kent hem als een collega die zijn stempel heeft gezet op het vele werk dat hij heeft gedaan in deze Staten, zoals woordvoerder economie en bestuur, vicevoorzitter van de PvdA-fractie, voorzitter van de Werkgeverscommissie, Lid van de algemene vergadering IPO,
200 lid van de werkgroep Referendumverordening en eerder lid van de werkgroep Willem Arondéuslezing en de Programmaraad van de Randstedelijke Rekenkamer. Als u met deze benoeming instemt, dan zullen wij zijn politieke inzicht en daadkracht missen, maar wij hebben er het volste vertrouwen in dat hij zijn nieuwe functie van gedeputeerde voor alle Noord-Hollanders met veel succes zal invullen.

205 De **VOORZITTER**: Worden er andere kandidaten gesteld? Dat is niet het geval. Wie wenst hierover het woord? Mevrouw Bezaan (PVV) en de heer Hietbrink (GL).

Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Voorzitter, de kwalijke insinuatie uwerzijds na een beleefd verzoek tot
210 opheldering namens onze fractie over de mogelijkheden tot een verklaring betreffende de ophanden zijnde benoeming van de heer Tekin tot gedeputeerde stelt onze fractie buitengewoon teleur en geeft blijk van een vooringenomenheid.

De **VOORZITTER**: Over welke kwalijke opmerkingen van mij heeft u het nu?

215 Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Ik heb het over de opmerking dat: 'De voorzitter er aan hecht om u mede te delen dat het niet is toegestaan om ongrondwettelijke of discriminerende teksten te bezigen.'

220 De **VOORZITTER**: Dat heb ik alleen aan uw fractie medegedeeld.

Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Dat klopt.

De **VOORZITTER**: En dus geen publieke mededeling.

225 Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Dat klopt, maar het gaat er toch om dat u mijn fractie in een bepaald daglicht stelt op deze manier.

De **VOORZITTER**: Daar is vorige week ook wel weer blijk van gegeven.

230

Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Wat zegt u?

De **VOORZITTER**: Ik dacht dat ik duidelijk was geweest.

235

Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Ik begrijp dat u graag de landelijke politiek betreft in deze discussie?

De **VOORZITTER**: Nee.

240

Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Zal ik dan verder gaan met mijn verklaring? Hartelijk dank. Bij deze de inbreng van de PVV zonder ons daarbij schuldig te maken aan de door de voorzitter gevreesde ongrondwettelijke en discriminatoire uitlatingen. Het is een rotsvast en principiële overtuiging van de PVV dat dubbele paspoorthouders geen plek behoren te hebben binnen ons openbaar bestuur, laat staan in het centrum van de macht. Daarbij zitten Turkse onderdanen in een vreemde, per definitie in een voor ons land ongewenste positie, aangezien de Turkse overheid

245

actief en openlijk invloed uitoefent op Turken woonachtig buiten Turkije. Ook is de steun en sympathie van de heer Tekin voor het regiem van Erdogan de PVV een doorn in het oog. Derhalve zullen wij tegen de benoeming van de heer Tekin stemmen.

250

De heer **HIETBRINK** (GL): Voorzitter. Wij hadden op voorhand niet veel behoefte om uitgebreid stil te staan bij de benoeming van de heer Tekin, maar naarmate deze dag dichterbij kwam voelde ik toch enige aandrang, dus ik wil een paar woorden richten tot de PvdA-fractie. Wij zijn heel erg blij met de voordracht van de heer Tekin, die een zeer gewaardeerde collega is met veel ervaring in PS en daarvoor als adviseur van burgemeester Cohen. Wij kennen hem als een gepassioneerd politicus bij het dossier Pallas en bij arbeidsmarktbeleid, een goed luisteraar en iemand die duidelijk kan verwoorden hoe hij denkt over een zaak, ook als dat een boodschap is die anderen onwelgevallig is. Wij zijn heel erg blij met de voordracht, maar wij denken – en dat is misschien een iets ander geluid dan van de PVV – dat de toenemende diversiteit in het bestuur van Noord-Holland heel goed is en wij denken dat de heer Tekin een rolmodel zal zijn voor alle jonge Turkse en Marokkaanse Nederlanders, zodat ze zien dat ze ook in het centrum van de

260

macht terecht kunnen komen. Wij hopen dat er zo veel meer, meer zullen komen.

De **VOORZITTER**: Dan gaan wij over naar de stemming. U krijgt stemformulieren uitgereikt.

Omdat er maar één kandidaat is, dient op het stemformulier aangegeven te worden of u voor of tegen bent. U kunt zich niet van schriftelijke stemming onthouden. Als u de stembrief hebt

265

ingevuld, dan vouwt u hem dicht en de stembrief wordt vervolgens opgehaald. Een stemming is ongeldig als deze blanco is ingevuld, een ondertekend stembriefje, een stembriefje waarop meer dan een naam is vermeld of een stembriefje waarop op een andere persoon wordt gestemd dan die waartoe de stemming is beperkt. Die is ook ongeldig. Ik schors de vergadering. Ik heropen de vergadering. Ik verzoek de voorzitter van de commissie de bevindingen weer te geven.

270

De heer **ANNAERT** (VVD): Voorzitter, ik kan u mededelen dat er 52 stemmen zijn uitgebracht waarvan 45 stemmen voor en 6 stemmen tegen de heer Tekin. Het aantal ongeldige stemmen is nul en er is één blanco stem. Dat betekent dat de heer Tekin de volstreekte meerderheid van stemmen op zich heeft verenigd en dat hij kan worden benoemd tot gedeputeerde.

275

De **VOORZITTER**: Aanvaardt de heer Tekin deze benoeming?

De heer **TEKIN** (PvdA): Ja, dat doe ik, voorzitter.

280 De **VOORZITTER**: Ik bedank de commissie van stemopneming voor de verrichte werkzaamheden en ontbind de commissie. Geachte gedeputeerde, de Staten hebben zojuist besloten om u als lid van GS te benoemen. Ik stel u thans in de gelegenheid om de in artikel 40.a van de Provinciewet bedoelde verklaring en belofte in mijn handen af te leggen. Ik zal u eerst de formule van de verklaring en belofte voorlezen. Daarin is onder meer – sommigen beschouwen dat nog weleens
285 als rituele dans en nietszeggend – getrouwheid aan de Grondwet en aan onze wetten aan de orde en zoals gezegd, dat is meer dan een rituele dans. Ik verklaar dat ik om tot lid van GS benoemd te worden, rechtstreeks nog middellijk onder welke naam of voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks nog middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik
290 beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als gedeputeerde naar eer en geweten zal vervullen. Ik verzoek u om mij na te zeggen: dat verklaar en beloof ik.

De heer **TEKIN**: Dat verklaar en beloof ik.

295

De **VOORZITTER**: Ik wens u veel geluk en succes in uw nieuwe functie. De vergadering is geschorst voor de felicitaties.

3.a. Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding

300

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering en verzoek de gedeputeerde achter de GS-tafel plaats te nemen. Er zijn geen geheime stukken ter bekrachtiging binnengekomen. Ik ga ervan uit dat de behoefte om het woord te voeren, nul is.

305

3.b. Lijst geheimhouding PS

De **VOORZITTER**: Hierover zijn tot op heden geen opmerkingen ontvangen door de griffie. Verlangt iemand het woord over de lijst? Dat is niet het geval. Ik stel u voor de lijst voor kennisgeving aan te nemen. Dat is besloten.

310

4. Vaststellen notulen van de openbare vergadering van 14 november 2016

De **VOORZITTER**: Bij de griffie zijn tot nu toe geen opmerkingen binnengekomen. Verlangt iemand over de notulen het woord? Dat is niet het geval. Dan zijn de notulen ongewijzigd vastgesteld.

5. Vaststellen Strategische Statenagenda

De **VOORZITTER**: Wenst iemand daarover het woord? Dat is niet het geval. Dan is de Strategische Statenagenda vastgesteld.

6. Vaststellen Lijst ingekomen stukken

De **VOORZITTER**: Hierover zijn door de griffie tot op heden geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand over de ingekomen stukken het woord? Dat is niet het geval. Dan is voor wat betreft de afdoening conform het voorstel van het presidium besloten.

7. Voortgangslijst van moties

De **VOORZITTER**: Door de griffie zijn geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand over de voortgangslijst het woord? Dat is niet het geval. Dan is de lijst ongewijzigd vastgesteld.

8. Hamerstukken

- 8.a. Statenvoordracht 77 PMI 2017-2021, eerste actualisatie
- 8.b. Statenvoordracht 84 Legesvoorstellen 2017
- 8.c. Statenvoordracht 78 Laatste begrotingswijziging 2016
- 8.d. Statenvoordracht 88 Vaststellen Reglement en Waterverordening i.v.m. naamswijziging van 'Hoogheemraadschap' in 'Waterschap Amstel, Gooi en Vecht'
- 8.e. Statenvoordracht 87 Benoeming voorzitter commissie regionaal overleg vliegveld Texel
- 8.f. Statenvoordracht 90 Tijdelijke benoeming plaatsvervangend Statengriffier voor Statenvergadering
- 8.g. Statenvoordracht 80 Tarieven nazorgheffing stortplaatsen 2017 en begroting 2017 van het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Noord-Holland

De **VOORZITTER**: Verlangt iemand het woord of hoofdelijke stemming? Dat is niet het geval. Verlangt iemand aantekening?

De heer **VAN DER SLUIJS** (PVV): Mijn fractie zal tegen 8.e., Benoeming voorzitter commissie regionaal overleg vliegveld Texel stemmen en de overige stukken voor.

De **VOORZITTER**: De PVV wordt geacht tegen voordracht 87 gestemd te hebben. Dan zijn de besluiten behorende bij de voordrachten 8.a. tot en met 8.g., zijnde agendapunt 10, aanvaard.

9. Statenvoordracht 79 EXIN-H bijdrage Uithoornlijn

De **VOORZITTER**: Hierover is van een aantal inwoners van Uithoorn een brief binnengekomen.

360 Mevrouw **KIRCH** (VVD): Voorzitter. De VVD is voorstander om de Uithoornlijn toe te voegen aan het R-Net en voor de aanleg hiervan 1,9 miljoen euro bij te dragen onder de gestelde voorwaarden. Al langere tijd wordt onderzocht hoe het openbaar vervoer in deze regio verbeterd kan worden. Ondanks dat de stadsregio verantwoordelijk is voor het openbaar vervoer in dit gebied, keek ook de provincie al geruime tijd naar dit spoortracé om hierover een frequent hoogwaardige vervoersverbinding te laten rijden. Gezien het regionale karakter van de tramlijn Uithoorn-Amsterdam waarbij straks het WTC de eindhalte is en gezien het feit dat dat toch hét station van Amsterdam gaat worden, een belangrijk knooppunt. Gezien de reeds eerdere inspanningen van de provincie om het OV-netwerk op deze corridor zelf te verbeteren, erkennen wij het belang van het aanleggen van deze tramlijn door de stadsregio en de uitbreiding van het R-Net. De VVD gaat akkoord met de gevraagde financiële bijdrage.

370 De heer **VAN BERKUM** (GL): Ik zie af van het woord.

De heer **BRUGGEMAN** (SP): Voorzitter, vroeger kon je met de trein van Uithoorn naar Amsterdam. De markt deed zijn werk, dus de treinverbinding werd opgeheven. Nu moeten wij met de bus en dat duurt vanuit Uithoorn naar het centrum van Amsterdam bijna een uur. Wij krijgen daar een tramverbinding voor terug, waarmee het ook een uur kost om vanuit Uithoorn naar het centrum van Amsterdam te komen. Er moet veel vaker overgestapt worden. Mevrouw Kirch noemt het een pluspunt, maar ik een minpunt dat de lijn straks bij station Amsterdam-Zuid eindigt, want dat betekent dat je altijd een keer extra moet overstappen als je ergens in Amsterdam moet zijn. Dit is niet de allerbeste oplossing. Laat het duidelijk zijn, wij zijn als SP groot voorstander van echt forse investeringen in het OV, maar dan moet het wel echte verbeteringen opleveren. Er zijn door verschillende bewonersgroepen alternatieve plannen voorgelegd, heel erg in detail uitgewerkt met tekeningen en reistijdberekeningen. De strekking van de brief van Moeies, Brüning en Visser is dat zij te horen hebben gekregen dat hun inhoudelijke ideeën niet inhoudelijk zullen worden besproken en meegenomen. Zij vinden dat hun inbreng onvoldoende democratisch is

385 meegenomen.

De heer **VAN BERKUM** (GL): Ik hoor de heer Bruggeman zeggen dat de SP heel graag veel wil investeren in het OV, dat vind ik goed nieuws, vooral omdat u tot nog toe – ten minste zolang ik in de Staten heb gezeten – eigenlijk tegen elk plan om meer te investeren, gestemd heeft. Ik wil u uitnodigen om daar concreet werk van te gaan maken. Neemt u de handschoen op?

390

De heer **BRUGGEMAN** (SP): Zoveel nieuws is het niet, want wij zijn al heel lang voor fors investeren in het OV en tegelijkertijd ook de voorzieningen qua exploitatie op peil houden, maar ook bij andere projecten hebben wij steeds de vinger op de zere plek gelegd. Kijk nou wel of het echt een verbetering oplevert, dat was onze kritiek, op de andere projecten ook, en als wij worden uitgenodigd om mee te denken hoe het echt goed kan, pakken wij inderdaad die handschoen heel graag op. Maar ik ga nu terug naar degenen die heel graag de handschoen willen oppakken, de bewonersgroepen in Uithoorn. Als provincie proberen wij meer werk te

395

400 maken van burgerparticipatie en gezien de teleurstelling die blijkt uit de brief van de
bewonersgroep in Uithoorn, laten wij daar op dit punt werk van maken. De Vervoersregio is de
trekker van dit project. Ik dien een motie in.

Motie 78/12-12-2016

Burgerparticipatie

405 *Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 12 december 2016*

Overwegende dat:

- 410 - *De provincie een maximale bijdrage zal verlenen van 1.893.681 euro in de kosten van
aanleg van een tramverbinding tussen Uithoorn en Amstelveen, waarvan de totale
aanlegkosten worden geraamd op 60.000.000 euro;*
- 415 - *De relatief geringe omvang van de provinciale bijdrage PS niet ontslaat van de
verplichting een eigenstandig oordeel te vellen over nut en noodzaak, omdat het
provinciebestuur zo'n oordeel ook velt bij uitgaven en investeringen met een aanzienlijk
lagere provinciale bijdrage;*
- 420 - *Door bewonersgroepen in Uithoorn serieuze alternatieven zijn doorgerekend;*
- 425 - *Insprekers tijdens de vergadering van de Statencommissie M&F van 21 november kenbaar
hebben gemaakt dat voor het plan voor de tramverbinding weliswaar
informatiebijeenkomsten hebben plaatsgevonden, maar geen mogelijkheid is geboden
voor burgerparticipatie waarbij alternatieven van bewonersgroepen een gelijkwaardige
inbreng konden hebben;*
- 430 - *Antwoorden op technische vragen vanuit de Statencommissie bevestigen dat in vele
gevallen de reistijden na realisering van de voorgestelde tramverbinding zullen toenemen
en een of twee keer zal moeten worden overgestapt in haltes, waarin nu nog
rechtstreekse verbindingen bestaan;*
- *Loopafstanden van en naar de haltes in Uithoorn langer zullen worden in vergelijking met
de huidige busverbindingen;*
- *De tramverbinding in Amsterdam niet verder rijdt dan station Amsterdam-Zuid;*
- *Burgerparticipatie waarin alternatieven van bewonersgroepen alsnog worden betrokken
kan leiden tot een grotere verbetering van het openbaar vervoer tussen Uithoorn en
Amsterdam in het bijzonder ook voor ouderen en mensen met fysieke beperkingen.*

Verzoeken GS:

435 *Aan het bestuur van de Vervoerregio Amsterdam opererend onder de werktitel Metropool Regio
Amsterdam te verzoeken alsnog een vorm van burgerparticipatie te organiseren waarin
alternatieven van bewonersorganisaties worden betrokken*

En gaan over tot de orde van de dag.

440 *Fracties SP, 50plus, ONH*

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

445

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Voorzitter. Er wordt een bijdrage van de provincie gevraagd voor deze sneltram van circa 2 miljoen euro. Verder gaan wij er niet over, dat is ons al in de commissie duidelijk gemaakt. Wij zijn als 50plus niet tegen snelverkeer en ook niet tegen sneltrams, maar 50plus kan niet instemmen met deze bijdrage, omdat wij het niet eens zijn met de voorgestelde invulling. Er verdwijnen te veel haltes en er zijn meer overstappen nodig en dit zal voor veel gebruikers geen probleem opleveren, maar voor onze achterban, de ouderen en mensen met een fysieke handicap, is dit rampzalig en enkele wijken in Uithoorn zijn minder goed bereikbaar en beloopbaar. Wij stemmen daarom niet in.

450

455

De heer **TIJSENS** (D66): Voorzitter, onze provincie omvat het hart van de MRA, Amsterdam. En ook al klopt ons provinciale hart in Haarlem, Amsterdam is het kloppend hart van het hele land en bij een hart op leeftijd is het van belang om te zorgen dat de boel niet dicht slipt. De aanleg van een regionaal tram- en metronetwerk is de levensreddende bypass voor het vastlopende wegverkeer. De traditionele bus levert weliswaar een groter oplossend vermogen dan de personenauto, ze maakt wel gebruik van hetzelfde asfalt en is dus onderdeel van het verkeersinfarct. Wat dat betreft over nut en noodzaak. U weet dat D66 een groot voorstander is van burgerparticipatie, maar om even in de analogie te blijven, er is nu meer ruimte om mee te denken in het revalidatieproces dan bij de bypassoperatie zelf. Net als bij de ontwikkeling van het Stroomlijnnetwerk in onze OV-visie, is ook hier sprake van een noodzakelijke tweede slag en daar moeten wij mee aan het werk. In die zin neem ik nadrukkelijk afstand van het voorstel van de SP om nu de boel te vertragen. Ik denk dat wij nu een besluit moeten nemen en dan gaan nadenken over de ontsluiting van het achterland. Daar moet opnieuw over nagedacht worden en daar is ook in de commissie over gediscussieerd. Want aan de bereikbaarheid van de knooppunten en de haltes van de stroomlijnen van bijvoorbeeld deze Uithoornlijn, kan zoveel gedaan worden met deelfietssystemen, parkeeroplossingen, fijnmazig openbaar vervoer. Daarmee zijn wij aan het experimenteren op andere plekken in de provincie en dat is de weg naar voren. Dan kunnen wij in die fase ons voordeel doen met de actieve burgerij. Wij willen niet alleen een gezond hart, maar ook warme voeten.

460

465

470

475

Mevrouw **VAN DUIJN** (PvdA): Voorzitter, de PvdA is ook voorstander van de tramlijn en wij hopen dat er in de toekomst uitbreiding mogelijk is, bijvoorbeeld naar Aalsmeer.

480

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter. Ook het CDA kan van harte instemmen met een bijdrage in de financiering van de Uithoornlijn. Complimenten voor de dienstbare rol van de provincie die een bijdrage levert aan een project dat grotendeels wordt gefinancierd door de stadsregio. Na de discussie in onze commissie, stemde de meerderheid in de gemeente Ronde Venen, provincie Utrecht, voor een motie om de Uithoornlijn door te trekken naar deze gemeente. Op zichzelf een sympathiek voorstel. Mijn collega CDA-Statelid in de provincie Utrecht stelt vandaag daarom dezelfde vraag die ik aan onze Noord-Hollandse gedeputeerde wil stellen, welke mogelijkheden

485 ziet zij voor het doortrekken van deze lijn en welke rol kan onze provincie daar volgens haar nog in spelen?

De heer **VAN HOOFF** (PVV): Wellicht in tweede termijn.

490 Gedeputeerde **POST**: Voorzitter. Ik dank alle fracties voor de steun die zij hebben uitgesproken. In de gauwigheid schaar ik daar ook GL onder, ook al hebben zij het woord niet gevoerd, maar volgens mij kan ik ook op hun warme steun rekenen bij het beschikbaar stellen van dit bedrag aan subsidie. De enige partijen die ik daar uitdrukkelijk tegen hoor, zijn de SP en 50plus en om dezelfde reden. Die ligt voor de SP met name in het dictum van de motie die zij hebben
495 ingediend en voor 50plus in de toegankelijkheid van het OV. Eerst iets over de motie, want daar wordt gesuggereerd dat er geen sprake is geweest van burgerparticipatie en dat is pertinent niet waar. De Uithoornlijn heeft een uitgebreid participatie- en consultatietraject van meer dan 1,5 jaar achter de rug. Dat is meer geweest dan alleen het zenden van informatie. Op verzoek van bewoners is gedurende dit traject een variant met een eindpunt bij de N201 onderzocht en ook is
500 een busverbinding tussen Uithoorn Zijdelwaard en Amstelveen-Centrum toegevoegd. Bovendien zijn in de voorkeursvariant waarover nu wordt besloten, geluid- en overlast beperkende maatregelen opgenomen waartoe wettelijk geen verplichting is. Ook dat is het resultaat van een intensief traject met omwonenden.

505 De heer **BRUGGEMAN** (SP): Ik wil aan de gedeputeerde vragen of zij in haar beschouwing nadrukkelijk de brief waaraan de voorzitter heeft gerefereerd van drie verschillende bewonersgroepen wil betrekken, die uit het diepste van hun hart een heel ander beeld schetsen dan zoals u doet.

510 Gedeputeerde **POST**: Dit is het beeld zoals ik het schets. Nogmaals, er is een uitgebreid participatie- en consultatietraject geweest. Dat niet iedereen in dat traject tevreden wordt gesteld, blijkt duidelijk uit de brief. Dat neemt niet weg dat de variant die door een aantal omwonenden is ingediend, ook na bespreking daarvan in de gemeenteraad van Uithoorn, is doorgerekend en daaruit bleek dat die variant vele malen duurder zou zijn dan waar men in het enthousiasme mee
515 gerekend had en dat dat dus geen variant was die op steun kon rekenen. Er is in drie gemeenten en in PS over gesproken, ook daar heeft iedereen zijn zegje kunnen doen. Dit besluit betekent nog niet dat de aanleg er daadwerkelijk is, want ook hierna komt voor de inpassing nog een traject waarin de mensen hun zegje kunnen doen en hun wensen kenbaar kunnen maken. Ook daarvoor geldt dat niet alle wensen gehonoreerd zullen en kunnen worden. Deze gemeenten, de
520 provincie en de stadsregio Amsterdam zijn zeer serieus omgegaan met de Uithoornlijn. Op grond daarvan zal ik deze motie ontraden, omdat in de beleving van al degenen die daar de afgelopen jaren druk mee bezig zijn geweest, een extra participatie- en consultatieronde niet meer gaat opleveren dan wat het tot nog toe heeft opgeleverd en het zal er zeker niet toe leiden dat de variant die een aantal omwonenden graag wenst, in de plaats zal worden gesteld van de
525 voorkeursvariant. Dan twee vragen van het CDA en de PvdA, over mogelijkheden tot uitbreiding. Ik vind het ingewikkeld om nu te zeggen dat dat er wel of niet gaat komen, dat zal de tijd moeten leren en voordat deze verbinding wordt opgeleverd, zijn wij zes jaar verder. De verwachting is dat

die in 2022 wordt opgeleverd. Het vertrammen of verrailen van bepaalde verbindingen staat of valt met de mogelijkheden om een dergelijke verbinding te exploiteren. Ik ga ervan uit dat op het moment dat dat exploitabel zou zijn, de Vervoersregio Amsterdam en de provincie Utrecht de koppen bij elkaar steken en als dat niet gebeurt, dan kunnen wij daar altijd de rol van postillon d'amour spelen. Ik weet niet of die rol aan mij is toebedeeld op dat moment, maar ik ga ervan uit dat er enige consistentie van beleid en bestuur in deze provincie is en dat een volgende gedeputeerde in voorkomende gevallen dat absoluut zal oppakken, want voor ons staat uiteindelijk het belang van de reiziger ook voorop.

De **VOORZITTER**: Ik had altijd begrepen dat deze gedeputeerde van plan was om zichzelf op te volgen.

Gedeputeerde **POST**: Ik ben soms onnavolgbaar, ik weet niet of dat ook wil zeggen dat ik onopvolgbaar ben. Uiteindelijk gaan PS daarover, maar ik ga ze nu niet te veel in verleiding brengen. Op het moment dat er aanleiding voor is, dan zal de provincie altijd bereid zijn om dat bij de partners aan te kaarten. Wij hebben uitstekend samengewerkt met elkaar met dit resultaat als gevolg. Ja, het klopt dat de afstand tot haltes in sommige gevallen toeneemt, zoals mevrouw De Meij opmerkt. Dat is nu eenmaal bij dit soort vormen van hoogwaardig openbaar vervoer niet altijd op een andere manier vorm te geven, omdat je ook niet wilt dat een tram om de haverklap stopt en dat betekent dat gekeken moet worden naar hoe je omgaat met toeleidende verkeersstromen en het OV dat daarvoor ingericht moet worden en dat is onderdeel van gesprek in de komende periode binnen de vervoersregio, omdat zij over deze concessie gaan. Volgens mij ben ik er doorheen.

De **VOORZITTER**: Er is geen behoefte aan een tweede termijn. Wij komen toe aan de stemming over de motie. Geen stemverklaringen? Mag ik de voorstanders vragen de handen op te steken? Dat zijn de fracties SP, PVV, 50plus en ONH, de overige leden daartegen, zodat de motie is verworpen. Dan de stemming over de voordracht.

De heer **BRUGGEMAN** (SP): In de herhaling, wij zijn voor fors investeren in OV. Dit is niet de beste oplossing voor verbetering van het openbaar vervoer. Wij hebben de indruk dat het niet gebeurd is en het is jammer dat er niet alsnog gesproken gaat worden met de bewonersgroepen. Dat noodzaakt ons ertoe tegen te stemmen.

De heer **VAN BERKUM** (GL): Wij gaan met heel veel enthousiasme voor stemmen, want dit smaakt naar meer. Er moet meer uitbreiding komen van het Amsterdamse metronetwerk richting de regio.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Wij ontbreken in het lijstje van opsommingen van de gedeputeerde, maar ook wij zijn groot voorstander van de aanleg van deze lijn en steunen dit voorstel van harte.

De heer **VAN HOOFF** (PVV): Om dezelfde redenen als de SP zijn wij tegen de voordracht.

De **VOORZITTER**: Mag ik de tegenstanders van de voordracht vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties SP, PVV, ONH, 50plus, de overige leden voor, zodat de voordracht is aanvaard.

10. Statenvoordracht 85 Wijziging PRV

575

De heer **KRAMER** (GL): Voorzitter. Dat in deze herziening van de PRV veel tijd is gestoken in overleg met gemeenten en bespreking met Statenleden, valt te prijzen, maar helaas zijn wij niet content met het eindproduct. Wat aanvankelijk is ingestoken als een overwegend beleidsarme operatie, is het dat zeker niet. GL hecht sterk aan behoud van natuur en waardevol landschap in de provincie, waartoe ook het zo typisch Noord-Hollandse landschap behoort tot aan de grens van het bebouwde gebied. De aantrekkende economie, de expansionistische bouwsector en de enorme deels realistische woningbouwopgave vragen om tegenwicht, om extra bescherming van natuur en landschap. Daarvoor is de PRV hét instrument. Betekent dit nu dat wij elke ontwikkeling in de kiem smoren? Nee, natuurlijk niet, maar wij verzetten ons tegen de generieke uitbreiding van de potentiële ruimte voor nieuwbouw, zoals het geval is bij ongeclausuleerde overname van het begrip Bestaand Stedelijk Gebied (BSG) uit het besluit Ruimtelijke Ordening, een begrip dat doorwerkt in de contouren van het landelijk gebied. Wij dienen een amendement in om de nadelige effecten van omzetting van BBG naar BSG te ondervangen. Uit juridische screening is gebleken dat dit zo kan. Dat daarmee verschil ontstaat tussen provincies en de wijze van invulling en dat er meer diversiteit ontstaat in de jurisprudentie, zien wij niet als een overwegend bezwaar, maar als consequentie van beleidsvrijheid van de provincies.

580

585

590

Amendement 29/12-12-2016

Beleidsarme introductie BSG

595

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 12 december 2016

Voordracht 85-2016 het ontwerpbesluit toe te voegen (onderstreept)

A2, onderdeel k

600

k. bestaand stedelijk gebied: gebied als bedoeld in artikel 1.1.1 eerste lid onder h, van het besluit ruimtelijke ordening, met dien verstande dat niet onder bestaand stedelijk gebied wordt verstaan:

- stedelijk groen dat grenst aan of een ecologische verbinding heeft met buiten-stedelijk groen, waaronder volkstuinen en sportparken

605

- bebouwing in natuur- en recreatiegebieden die grenzen aan stedelijke bebouwing

- bebouwing die bestemd is voor tijdelijk gebruik

- verblijfsruimtes op wielen en jaarrond stacaravans

en A3, onderdeel z

610

z. landelijk gebied: het gebied, niet zijnde bestaand stedelijk gebied, als bedoeld in artikel 1.1.1, eerste lid onder h, van het Besluit ruimtelijke ordening;

te vervangen door:

- 615 z. landelijk gebied: het gebied, niet zijnde bestaand stedelijk gebied, als bedoeld in artikel onder
A2. onderdeel k (aanpassen aan nummering in de nieuwe verordening).

Toelichting:

- 620 *GS beogen met vervanging van het begrip 'Bestaand Bebouwd Gebied' door 'Bestaand Stedelijk
Gebied', zoals gedefinieerd in het Besluit Ruimtelijke Ordening, een
beleidsarme wijziging door te voeren die beter aansluit bij de actuele situatie. Gezien echter de
diverse door GS gegeven toelichtingen, onder meer in de beantwoording van de technische vragen
in RWW van 28-11-2016 en de brief van 7-12-2016, zijnde indieners van dit amendement er niet
van overtuigd dat hier sprake is van een beleidsarme wijziging, zeker waar het de effecten
625 betreft. GS hebben toegegeven dat het om een versoepeling gaat: 'Door de strikte uitleg van BBG-
definitie door de Raad van State ontstaat er door het hanteren van de definitie BSG een
versoepeling van de onbedoeld strikte provinciale regelgeving in het stedelijk gebied.' (28-11-
2016). Op het woord 'onbedoeld' na, zijn wij het daarmee eens. Graag zien wij dat het huidige
beschermingsniveau - dat met de definitie van BBG is beoogd- zoveel mogelijk overeind blijft. Dat
630 kan bijvoorbeeld door het begrip BBG te handhaven. Maar gezien de gekozen systematiek kiezen
wij ervoor om in de definitie van BSG duidelijk te maken wat daar niet onder valt. Het
amendement is niet uitpuutend, maar ondervangt wel de belangrijkste risico's die de
definitiewisseling met zich meebrengt. Jurisprudentie leert dat de Raad van State niet alleen
rekening houdt met het Besluit ruimtelijke ordening, maar ook met wat de provincie in haar
635 ruimtelijke verordening heeft vastgelegd*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties GL, PvdD, SP, CU/SGP

- 640 De **VOORZITTER**: Het amendement maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

- De heer **KRAMER** (GL): Ook verzetten wij ons tegen de generieke uitbreiding van jaarrond
strandbebouwing en de daarvoor aangewezen zones. Niet omdat wij op voorhand tegen
sportpaviljoens zijn, maar omdat wij in een traject zitten van het sluiten en uitwerken van het
645 Kustpact en de actualisering van het beleidskader Kust, terwijl er gelijktijdig een
maatschappelijke beweging gaande is die pleit voor betere bescherming van het kustgebied. Een
beweging die wij niet willen negeren. Het gaat niet aan om nu hangende de uitkomsten van het
debat, meer jaarrond bebouwing mogelijk te maken en daarmee een integrale afweging uit de
weg te gaan. Gezien het maatschappelijk belang van de Reddingsbrigade en het beperkt aantal
650 benodigde gebouwen maken wij daarvoor een uitzondering. Verder verwijs ik naar de toelichting
van het amendement dat wij bij deze indienen.

Amendement 30/12-12-2016

Jaarrond strandbebouwing

655

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 12 december 2016

Besluit in voordracht 85-2016, als volgt aan te passen:

660 1. Artikel 1

Onderdeel A 'u. jaarrond sportpaviljoen' te schrappen en

2. Artikel 1

Onderdeel AA

"Artikel 31 Strandzoning komt te luiden:

665 1. *Een bestemmingsplan voorziet niet in bestemmingen en regels die jaarrond aanwezige gebouwen mogelijk maken in de kustzone zoals aangeduid op kaart 8 en op de digitale verbeelding ervan.*

670 2. *Van het bepaalde in het eerste lid zijn uitgezonderd jaarrond strandpaviljoens, jaarrond sportpaviljoens, jaarrond reddingsbrigadegebouwen in de als strandzoning aangeduide gebieden op kaart 8 en op de digitale verbeelding daarvan."*

te vervangen door:

Artikel 31 Strandzoning komt te luiden:

675 1. *Een bestemmingsplan voorziet niet in bestemmingen en regels die nieuwe jaarrond aanwezige gebouwen mogelijk maken in de kustzone, zoals aangeduid op kaart 8 en op de digitale verbeelding ervan.*

680 2. *Van het bepaalde in het eerste lid zijn uitgezonderd jaarrond strandpaviljoens en jaarrond reddingsbrigade-gebouwen in de als strandzoning aangeduide gebieden op kaart 8 en op de digitale verbeelding daarvan."*

Toelichting:

685 *Op verschillende fronten zijn gesprekken gaande over gewenste en ongewenste ontwikkelingen in het kustgebied. De indieners van dit amendement maken zich zorgen over ontwikkelingen die zich niet voegen naar het kustbeeld dat veel kustbeschermers en Statenleden voor ogen hebben en de kaders die daartoe zijn of nog moeten worden opgesteld. Vooralsnog wachten wij de voorstellen van GS af ten aanzien van de uitwerking van het (nog te sluiten) kustpact en de actualisatie van het beleidskader kust, zodat daar integraal over kan worden gesproken. Hierbij komen vragen aan de orde als: welke jaarrond-bebouwing op het strand is wel en niet wenselijk, wat te doen met de niet door de PRV gereguleerde seizoengebonden strandbebouwing, is de bestaande zoning wel toereikend en zou niet moeten worden overwogen om het aantal voorzieningen binnen een zone te maximeren? Zo zijn er veel vragen en onderwerpen die hernieuwde bespreking vergen. Het gaat niet aan om daar nu op vooruit te lopen door er een onderwerp uit te lichten, een onderwerp dat nota bene leidt tot meer strandbebouwing. De PRV zou op dit onderdeel niet eerder moeten worden aangepast dan nadat genoemd debat tot conclusies heeft geleid. Toch willen we een uitzondering maken voor de jaarrond reddingsbrigadegebouwen. Deze voorzieningen staan in dienst van de veiligheid van de baders en de zwemmers en zijn derhalve maatschappelijk noodzakelijk. Bovendien dragen deze*

voorzieningen naar hun aard niet het risico in zich om als paddenstoelen uit de grond te schieten.

700 *Voor de jaarrond sportpaviljoens dus even pas op de plaats*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties GL, PvdD, SP, CU/SGP

705 De **VOORZITTER**: Het amendement maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **KRAMER** (GL): Verder maken wij bezwaar tegen een vorm van flexibilisering van de provinciale regelgeving door belangrijke bepalingen uit de verordening over te hevelen naar de nadere regels die worden vastgesteld en dus ook gewijzigd door GS. Er is geen reden voor PS om
710 zichzelf regelende bevoegdheden te ontnemen, andere collega's zullen daar nader op ingaan. Ten slotte, GL is voorstander van een open vorm van bestuur waarop burgers reële invloed kunnen uitoefenen en een gekozen volksvertegenwoordiging de uiteindelijke belangenafweging kan maken. Als provincie mogen wij best verlangen dat daaraan door alle Noord-Hollandse gemeenten vorm wordt gegeven. Met de introductie van het stelsel van regionale afspraken
715 tussen gemeenten dreigt een democratisch tekort, zoals zich dat soms manifesteert bij gemeenschappelijke regelingen, niet omdat gemeentebesturen hun burgers niet bij het beleid willen betrekken en hun gemeenteraden passeren, maar omdat het proces om tot regionale afspraken te komen, al complex genoeg is. Natuurlijk moet de provincie niet willen voorschrijven hoe gemeenten daar precies mee omgaan, als er maar sprake is van een vorm van
720 burgerparticipatie en gemeenteraden in staat worden gesteld om verantwoordelijkheid te nemen voor afspraken die door hun bestuurders worden gemaakt. De PRV leent zich ervoor om een minimale vorm van democratische legitimatie van de regionale afspraken te verankeren. Daarvoor een amendement.

725 **Amendement 31/12-12-2016**

Regionale afspraken

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 12 december 2016

730 *Besluiten:*

Voordracht 85-16 aan artikel 1, onderdeel C van het ontwerpbesluit een nieuw tweede lid toe te voegen (onderstreept), waardoor dat artikel als volgt komt te luiden:

Artikel 1 C, Na het vervallen artikel 5 wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

735

Artikel 5a Nieuwe stedelijke ontwikkeling

- 1. Een bestemmingsplan kan uitsluitend voorzien in een nieuwe stedelijke ontwikkeling als deze ontwikkeling in overeenstemming met de binnen de regio gemaakte schriftelijke spraken.*
- 740 *2. In de toelichting bij de schriftelijke afspraken als bedoeld in lid 1 wordt aangegeven op welke wijze de burgers en maatschappelijke organisaties van de desbetreffende*

gemeenten bij de voorbereiding van de regionale afspraken zijn betrokken en of de gemeenteraden met die afspraken hebben ingestemd.

3. GS stellen nadere regels aan de afspraken bedoeld in het eerste lid.

745

Toelichting:

De indieners van dit amendement onderschrijven de opvatting van GS dat de provincie niet moet (willen) voorschrijven hoe de gemeenten in de regio vormgeven aan de participatie van burgers en maatschappelijke organisaties bij regionale afspraken over nieuwe verstedelijking. Maar de gemeenten moeten daar wel in voorzien. Daartoe strekt het eerste deel van lid 2. De noodzaak van 'terugkoppeling' van gemeentebesturen naar gemeenteraden ligt besloten in de Gemeentewet. De praktijk leert - b.v. in geval van gemeenschappelijke regelingen - dat die terugkoppeling meer dan eens te wensen overlaat, hetgeen ten koste gaat van de democratische legitimering van de genomen besluiten. Wij vinden het gewenst om via een informatieplicht gemeenten te stimuleren om hun gemeenteraden op het proces van regionale afspraken te laten aanhaken. Daarop ziet het tweede deel van lid 2.

750

755

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties GL, PvdD, SP

760

De **VOORZITTER**: Het amendement maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **SLETTENHAAR** (VVD): Voorzitter. Zoals al gewisseld in de commissie, deze gewijzigde PRV is niet alleen belangrijk voor een gezonde ontwikkeling in de regio's, het is ook een belangrijke opmaat richting de implementatie van de Omgevingswet. De VVD heeft aangedrongen op een goede samenwerking met de regio's, interactief, uitvoerbaar, waarbij de provincie vertrouwen geeft aan de regio's vanuit een duidelijke rol van regionale afspraken waardoor de maatschappelijke opgave optimaal wordt ingevuld. Dat is niet altijd even gemakkelijk, want er zijn verschillende belangen, dat blijkt en dat is ook vanzelfsprekend. Wij complimenteren de gedeputeerde met de resultaten die zij heeft bereikt in het overleg met de regio's. In de commissiebehandelingen bleek ook dat dat niet vanzelf ging. Vertegenwoordigers van gemeentebesturen hebben meerdere malen ingesproken in reactie op de nota van beantwoording. Wat de VVD betreft is dat naar tevredenheid gegaan. Uiteraard zijn er altijd accentverschillen die overblijven, maar dat is wel het algemene gevoel dat ik heb overgehouden aan de behandeling. The proof of the pudding is natuurlijk in the eating. De gedeputeerde gaf in de commissievergadering aan dat het afhankelijk is van het succes van de regionale afspraken of bijvoorbeeld de woningbouwproductie niet op slot gaat en daar schrok ik wel even van. Dat is ook voor onze fractie aanleiding tot enige zorg. Met de borging van de regionale afspraken waaraan GS toetsen via B&W, waar gemeenten in het regionale overleg zelf maatwerk leveren en op het gebied van participatie hun eigen verantwoordelijkheid hebben, daarvan willen wij graag zien dat dat ook gaat werken. Zo is het ook gewisseld in de commissievergadering, het is niet de bedoeling dat de provincie daar aanvullend op gaat sturen of die verantwoordelijkheid van onderaf niet voldoende respecteert. Wij hebben daar alle vertrouwen in, maar wij willen graag een kleine vinger aan de pols houden in dit belangrijke dossier en daarom vragen wij van de

765

770

775

780

gedeputeerde om in het derde kwartaal 2017 een tussenevaluatie te houden en te kijken naar andere provincies, maar vooral naar het belang van de ontwikkeling van juist die woningbouw. Die toezegging zien wij graag tegemoet. Uit mijn betoog volgt dat wij de ingediende amendementen niet zullen steunen, maar wij wachten wel even het preadvies af van de gedeputeerde. Dit is de voorlopige conclusie van de VVD-fractie.

790

De heer **VAN RAAN** (PvdD): Voorzitter. De heer Slettenhaar zei het al, het gaat om een gezonde ontwikkeling in de regio en daarover gaat ons eerste amendement, namelijk over het fijnstof door Schiphol. Wij hebben het er al in de commissie overgehad, wij vinden dit onderdeel van de PRV nog niet rijp voor behandeling, want fijnstof is een probleem rondom Schiphol en de gezondheid staat op het spel. Er wordt nader onderzoek gedaan. Een belangrijk uitgangspunt van de Omgevingswet is het voorzorgsbeginsel. Als je weet dat iets schadelijk kan zijn, begin er dan niet aan. De resultaten van de vervolgonderzoeken naar fijnstof rondom Schiphol komen in 2020 beschikbaar en tot die tijd kunnen wij daar niet over besluiten. Wij stellen voor het artikel rondom de 20 Ke-contour en de bebouwing daarvan te schrappen en daarvoor dien ik een amendement in.

800

Amendement 32/12-12-2016

Woningbouw binnen de 20 Ke-contour uit de PRV

805 *Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 12 december 2016*

Besluiten in bovengenoemd ontwerpbesluit:

1. Besluit onder G te verwijderen;

G, Na artikel 5d wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

810 **Artikel 5e Woningen binnen de 20 Ke-contour**

1. Voor de gronden binnen de 20 Ke-contour, zoals aangegeven op kaart 11 en de digitale verbeelding ervan, kan een bestemmingsplan voorzien in nieuwe woningen, uitsluitend binnen het bestaand stedelijk gebied.

815 *2. In afwijking van het eerste lid kan een bestemmingsplan buiten bestaand stedelijk gebied voorzien in nieuwe woningen op de gronden binnen de 20 Ke-contour, zoals aangegeven op kaart 11 en de digitale verbeelding ervan:*

a. die tot stand komen door toepassing van artikel 13a, artikel 16 of artikel 17, of;

b. waarvoor voor 1 maart 2017 een verklaring van geen bezwaar als bedoeld in artikel 8.9 van de Wet Luchtvaart is verleend.

820 *3. Voor zover een bestemmingsplan nieuwe woningen toestaat op de gronden binnen de 20 Ke-contour, wordt in de toelichting van dat plan rekenschap gegeven van het feit dat op de betreffende locatie sprake is van geluid vanwege het luchtverkeer en worden de redenen vermeld die ertoe hebben geleid om op de betreffende locatie nieuwe woningen te bestemmen, alsmede de uitkomsten van het onderzoek naar de maatschappelijke haalbaarheid hieromtrent.*

825

Toelichting:

Uit het 23 september 2016 door het RIVM gepubliceerde rapport "Ultrafijnstof door luchtvaart rond Schiphol" en Uit **de uitzending van Zembla** getiteld 'Geen vuiltje aan de lucht' van 6 april 2016 blijkt opnieuw dat mensen die in de buurt van snelwegen of de luchthaven Schiphol wonen ernstige gezondheidsrisico's lopen door de uitstoot van (ultra)fijnstof. Zo wordt blootstelling aan deze luchtdeeltjes in verband gebracht met hart- en vaatziekten en mogelijk zelfs met longkanker. De Omgevingswet hanteert als een van haar beginselen het voorzorgsprincipe. Dit is overigens ook al een Europees uitgangspunt. De PvdD pleit ervoor om dit voorzorgsprincipe toe te passen: pas als uit vervolgonderzoek blijkt dat de hoge ultrafijnstofconcentraties vanwege het vliegverkeer binnen de 20Ke-contour niet gevaarlijk is voor omwonenden, kan toestemming worden gegeven voor woningbouw. Dit vervolgonderzoek loopt nog. Dit voorzorgsprincipe weegt op tegen het vermeende spoedeisende belang van woningbouw. Het artikel 5d kan ook nog in een volgende wijziging van de PRV worden opgenomen

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties PvdD, SP, GL

De **VOORZITTER**: Het amendement maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **VAN RAAN** (PvdD): Dan een tweede amendement. Wij zeggen, bij de bescherming van het landelijk gebied inzake stedelijke ontwikkelingen speelt de provincie een belangrijke rol. Bescherming van het landelijk gebied vindt plaats door middel van nadere regels en nu zegt het college, die nadere regels zijn eigenlijk uitvoerregels, dat geeft alleen maar uitvoering. Daar zijn wij het niet mee eens, wij denken dat het wel degelijk kaderstellend is. Ik geef een voorbeeld. Artikel 2, daarvan zegt het college dat dit uitvoering van de regels is en er staat in: "De regionale afspraken die worden gemaakt over de ontwikkeling et cetera, zijn gebaseerd op regionale actieprogramma's zoals Wonen RAP." Stel nou voor dat GS denken, wij halen eruit dat het gebaseerd is op het Regionale Actieprogramma Wonen. Dan kun je niet meer spreken van uitvoering van regels, dat is gewoon aanpassing van de kaders. Wij vinden dat als je kaders kunt stellen in nadere regels, dan gaan PS daarover en wij hopen dat u dat met ons eens bent. Daarom dienen wij een amendement in.

Amendement 33/12-12-2016

PS stellen nadere regels vast

Provinciale staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 12 december 2016, ter behandeling van de voordracht Wijziging Provinciale Verordening,

Besluiten in bovengenoemde ontwerpbesluit:

in het nieuwe artikel 5a 'Nieuwe stedelijke ontwikkeling', lid 2:
'Gedeputeerde Staten' te vervangen door 'Provinciale Staten'

Toelichting:

870 *Door deze wijziging luidt artikel 5a lid 2 als volgt: "Provinciale Staten stellen nadere regels aan de afspraken bedoeld in het eerste en het tweede lid." Gemeenten maken regionale afspraken over nieuwe stedelijke ontwikkelingen en de provincie stelt nadere regels met betrekking tot de inhoud van de regionale afspraken. Uit de beantwoording van de technische vragen blijkt dat "PS stellen de kaders in de PRV en GS kunnen daar nadere regels aan stellen ten behoeve van de uitvoering.*
875 *PS kunnen via de commissie RWW suggesties aan GS geven voor de nadere regels."*
Bij de bescherming van het landelijk gebied inzake nieuwe stedelijke ontwikkeling, speelt de provincie een belangrijke rol. Zij dient het landelijk gebied te beschermen. Bescherming vindt plaats door middel van nadere regels. Hier is tot nu toe slechts een concept van bekend. Nadere regels zijn de kaders voor de regionale afspraken. In de nadere regels wordt vastgelegd, waaraan
880 *nieuwe stedelijke ontwikkeling dient te voldoen. Daarom dienen niet Gedeputeerde Staten, maar Provinciale Staten de nadere regels vast te stellen*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties PvdD, CU/SGP, SP, GL

885

De **VOORZITTER**: Het amendement maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **SLETTENHAAR** (VVD): U zegt dat die nadere regels naar aard kaderstellend zijn. Is dat naar aard kaderstellend of zegt u, dat is eigenlijk onduidelijk? Is dan niet die evaluatie een
890 oplossing voor uw probleem?

De heer **VAN RAAN** (PvdD): Ik kan een heel eind met u meegaan, dus laten wij zeggen dat PS erover gaan. Dan gaan wij evalueren en dan kunnen wij het er nog een keer over hebben. Dan veranderen wij het eerst naar PS, dan weten wij zeker dat wij erover gaan. Dan gaan wij evalueren
895 en misschien geeft dat aanleiding om te zeggen, het zijn inderdaad gedragsregels, GS kunnen erover gaan. Laten wij nu eerst PS het primaat geven en niet GS.

De heer **SLETTENHAAR** (VVD): Ik constateert dat wij eerst opereren vanuit het vertrouwen en dat u zegt, ik wil het nog niet loslaten, dan verschillen wij daarover van mening.

900

De heer **VAN RAAN** (PvdD): Ik heb geen vraag gehoord.

De heer **BRUGGEMAN** (SP): Voorzitter. Toen ik ooit in deze Staten kwam, werd ik ingewerkt door mijn voorganger, de legendarische shagroker de heer Gersteling, en van de vele dingen die hij
905 mij vertelde, is mij een ding vooral bijgebleven, namelijk dat Noord-Holland er nog zo mooi bijligt, dat is te danken aan de provincie. Ik ben er met deze voordracht niet helemaal gerust op dat dit zo gaat blijven. Wij geven als PS heel veel weg aan GS en de gemeenten die – en dat is helemaal niet onlogisch – het gemeentebelang overstijgend perspectief soms weleens uit het oog willen verliezen, inderdaad, mijnheer Slettenhaar, ook als het over woningbouw gaat. Over de
910 betrokkenheid van burgers, maatschappelijke organisaties, bescherming van de kust en het landelijk gebied, daar heeft de heer Kramer over gesproken en over de andere onderwerpen die ons evenmin zinnen, mijnheer Van Raan, daar ga ik verder niet op in, maar dat was mede heel

nadrukkelijk namens mijn partij. Ik beperk mijn betoog even tot de beschermende regels tegen te veel detailhandel, te veel bedrijven, te veel kantoren en overige verstedelijking. De voordracht wil
915 die regels delegeren aan GS, maar het gaat hierbij echt om de harde kern van het provinciale ruimtelijke beleid, dat moet verankerd blijven in de regels van de verordening, die moet je niet in de uitvoeringsregeling willen zetten, al is het maar vanwege de overzichtelijkheid van de regelgeving. Als je steeds moet bladeren tussen een verordening en uitvoeringsregeling, dat maakt het er voor de inwoners van onze provincie niet duidelijker op. Wij dienen daarvoor een
920 amendement in.

Amendement 34/12-12-2016

Niet laten vervallen artikelen 5, 12 en 13

925 *Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 12 december 2016*

Overwegende dat:

- *GS voorstellen de regels voor detailhandel tot aanleg van bedrijventerreinen en kantoorlocaties, voor nieuwe woningbouw en voor overige verstedelijking, vervat in de*
930 *huidige artikelen 5, 12 en 13 te laten vervallen;*
- *GS hiervoor aanvoeren dat de PRV hierdoor gemakkelijker leesbaar en toepasbaar wordt;*
- *Andere vergelijkbare regels voor weidewinkels, nieuwe landgoederen en windturbines in de PRV blijkens de voordracht niet vervallen;*
- *Regels gelijk aan die in de nu nog vigerende versie van de PRV zijn opgenomen in de*
935 *artikelen 5, 12 en 13 waarschijnlijk zullen worden opgenomen in door GS vast te stellen nadere regels'*
- *Er daarmee naar het zich laat aanzien materieel niets verandert aan de regels;*
- *Artikel 4.1 van de Wet ruimtelijke ordening weliswaar niet uitsluit dat regels noodzakelijk met het oog op een goede ruimtelijk ordening worden gesteld krachtens provinciale*
940 *verordening;*
- *Het ter wille van leesbaarheid en toepasbaarheid echter onwenselijk is dat regelgeving onnodig wordt versnipperd over een verordening en uitvoeringsregels daarvan;*
- *Dat regels ter uitvoering van de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling van de provincie alsmede de hoofdzaken van het door de provincie te voeren ruimtelijk beleid*
945 *naar de geest van artikel 2.2. van de Wet ruimtelijke ordening behoren te worden vastgesteld door PS en niet door GS.*

Besluiten:

In artikel 1 van het ontwerpbesluit behorende bij de voordracht 2016/85 wijziging PRV:

950 *Onderdeel D te vervangen door:*

Na artikel 5.a wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 5.b. Detailhandel

1. *Onverminderd artikel 5.a voorziet een bestemmingsplan niet in nieuwe detailhandel op bedrijventerreinen en kantoorlocaties met uitzondering van:*
955 *a. Een afhaalpunt ten behoeve van internethandel*

- b. *Detailhandel die in zowel bedrijfseconomisch als ruimtelijk opzicht ondergeschikt is aan de toegelaten bedrijfsuitoefening op grond van het vigerende bestemmingsplan en daarop nauw aansluit;*
- c. *Brand- of explosie gevaarlijke detailhandel of*
- 960 d. *Volumineuze detailhandel indien deze in winkelgebieden uit een oogpunt van hinder, veiligheid of verkeersaantrekkende werking niet inpasbaar is. Als het totaal winkelvloeroppervlak van deze volumineuze detailhandel meer dan 1500 m2 bedraagt, geldt dat:*
- 965 *1. Dit aantoonbaar niet leidt tot ruimtelijk relevante leegstand in bestaande winkelgebieden en*
- 2. De regionale adviescommissie hierover een advies heeft uitgebracht.*
2. *Een bestemmingsplan kan voorzien in nieuwe detailhandel, of omzetting van volumineuze naar niet-volumineuze detailhandel, met een totaal winkelvloeroppervlak van meer dan 1500 m2 mits:*
- 970 *a. dit aantoonbaar niet leidt tot ernstige verstoring of duurzame ontwrichting van de bestaande detailhandelsstructuur;*
- b. de regionale adviescommissie hierover een advies heeft uitgebracht;*
- c. indien de nieuwe detailhandel wordt voorzien buiten bestaande winkelgebieden in de toelichting op het bestemmingsplan is aangetoond dat geen ruimte gevonden kan worden*
- 975 *binnen de bestaande winkelgebieden en*
- d. de nieuwe detailhandel in overeenstemming is met het detailhandelsprogramma dat is opgenomen in de regionale detailhandelsvisie, voor zover het bestemmingsplan vanaf 1 januari 2016 ter inzage is gelegd.*
3. *In afwijking van het tweede lid kan een bestemmingsplan voorzien in nieuwe detailhandel*
- 980 *met een totaal winkelvloeroppervlak tot 3.000 m2 binnen een bestaand winkelgebied van minimaal 25.000 m2 totaal winkelvloeroppervlak.*
4. *Een bestemmingsplan voorziet niet in nieuwe detailhandel op bedrijventerreinen en kantoorlocaties met uitzondering van a. een afhaalpunt ten behoeve van internethandel.*
5. *Op een bestemmingsplan dat voorziet in de ontwikkeling van nieuwe detailhandel buiten*
- 985 *bestaand stedelijk gebied is artikel 15 van overeenkomstige toepassing.*
6. *GS kunnen nadere regels stellen over de regionale detailhandelsvisie en het detailhandelsprogramma.*

Onderdeel K te vervangen door: 1. In artikel 12, tweede lid, vervalt: "voor zover deze in

990 *overeenstemming is met de provinciale planningsopgave, als bedoeld in artikel 11, tweede lid", 2. Artikel 12, vierde lid wordt als volgt gewijzigd: "bestaand bebouwd gebied" wordt vervangen door bestaand stedelijk gebied. 3. Artikel 12, zesde lid, vervalt. Onderdeel L te vervangen door: in artikel 13, derde lid vervalt onderdeel c.*

995 *Toelichting:*

Met aanneming van dit amendement blijven de regels voor nieuwe detailhandel (nu nog artikel 5) aanleg van bedrijventerreinen en kantoorlocaties (nu nog artikel 12) en nieuwe woningbouw (nu nog artikel 13) in de PRV gehandhaafd, en niet gedelegeerd aan GS. De voorgestelde tekst van

1000 *artikel 5b is gelijk aan en een combinatie van het in de voordracht nieuw voorgestelde artikel 5b (wordt het eerste lid van artikel 5b nieuw) en het nu nog bestaande artikel 5 (wordt het tweede lid van artikel 5b nieuw). Bij handhaving van de huidige artikelen 12 en 13 zijn enkele wijzigingen (in K en L) vanwege een juiste samenloop met enkel andere in de voordracht voorgesteld wijzigingen*

1005 *en gaan over tot de orde van de dag.*
Fracties SP, GL, PvdD

De **VOORZITTER**: Het amendement maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

1010 De heer **BRUGGEMAN** (SP): Een beetje in dezelfde lijn van inzichtelijkheid en overzichtelijkheid van regelgeving, helderheid, wij willen er vanaf dat gemeentelijke bestemmingsplannen in het ongunstigste geval tien jaar lang bepalingen mogen blijven bevatten die niet overeenstemmen met de PRV. Andere provincies hanteren daar veel kortere termijnen voor, een jaar, drie jaar. De wettelijke minimumtermijn is ook een jaar. Wij dienen daarvoor een amendement in.

1015

Amendement 35/12-12-2016

Wijziging artikel 44 (aanpassing termijn bestemmingsplannen)

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 12 december 2016

1020

Overwegende dat:

- *Artikel 4.1., tweede lid, van de Wet ruimtelijke ordening bepaalt dat een gemeenteraad een bestemmingsplan in overeenstemming moet brengen met een provinciale ruimtelijke verordening binnen een jaar na inwerkingtreding of wijziging van deze provinciale*
- 1025 *ruimtelijke verordening, maar dat volgens hetzelfde artikel 4.1, tweede lid, provinciale staten in de provinciale verordening een andere termijn mogen vaststellen;*
- *Provinciale Staten van Noord-Holland deze termijn hebben gesteld op tien jaar;*
- *Andere provincies waaronder Zuid-Holland en Gelderland in beginsel een kortere termijn hanteren, waarbij bestaande rechten worden gerespecteerd;*
- 1030 - *GS in hun antwoorden van 17 mei 2016 op schriftelijke vragen 2016 I 45 hebben gesteld dat zij "het oordeel omtrent de keuze voor respecteren van bestaande rechten en de actualiseringstermijn van uiterlijk 10 jaar laten aan Uw Staten";*
- *Het onwenselijk is, mede uit oogpunt van helderheid van regelgeving, dat gemeentelijke bestemmingsplannen tot tien jaar lang bepalingen kunnen bevatten die in strijd zijn met*
- 1035 *de Provinciale Ruimtelijke Verordening.*

Besluiten:

in het ontwerpbesluit behorende bij de voordracht 2016 I 85 Wijziging Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV) als besluitpunten toe te voegen in Artikel 1:

1040

DD

Artikel 44, eerste lid komt te luiden:

1. Een bestemmingsplan anders dan een bestemmingsplan als bedoeld in het tweede lid, is uiterlijk één jaar na het tijdstip van inwerkingtreding van deze verordening, of zoveel eerder als
1045 het bestemmingsplan ingevolge artikel 3.1, tweede lid, van de Wet ruimtelijke ordening is aangepast, in overeenstemming met deze verordening vastgesteld.

EE

Aan artikel 44, wordt, onder vernummering van lid 2 in lid 3, ingevoegd:

1050 2. Het eerste lid is in niet van toepassing op ten tijde van de inwerkingtreding van deze verordening reeds bestaande rechten.

Onder bestaande rechten worden verstaan:

- 1055 a. Een projectbesluit als bedoeld in artikel 3.10 van de Wet ruimtelijke ordening, zoals dat gold voor inwerkingtreding van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, voor zover dat besluit onherroepelijk is, dan wel voor zover een ontwerp van dat besluit ter inzage is gelegd voor het tijdstip van inwerkingtreding van deze verordening en daarop door GS geen zienswijze is ingediend;
- 1060 b. Een bestemmingsplan als bedoeld in artikel 10 van de Wet op de ruimtelijke Ordening, inclusief de daarin opgenomen vrijstellings-, wijzigings- en uitwerkingsmogelijkheden, voor zover dat plan door Gedeputeerde Staten is goedgekeurd;
- c. Een vrijstelling als bedoeld in artikel 19, eerste of tweede lid, van de Wet op de Ruimtelijke Ordening, voor zover GS ten behoeve daarvan een verklaring van geen bezwaar als bedoeld in voornoemd wetsartikel hebben verleend; of
- d. Andere bestaande rechten.

1065 *Toelichting:*

*Met aanneming van dit amendement wordt de termijn waarbinnen gemeenteraden bestemmingsplannen in overeenstemming met de PRV moeten brengen verkort naar een jaar. In artikel 4.1, tweede lid van de Wet ruimtelijke ordening is bepaald dat de gemeenteraad binnen een jaar na inwerkingtreding van de verordening een bestemmingsplan of een beheersplan
1070 vaststelt in overeenstemming met de provinciale ruimtelijke verordening, tenzij bij de verordening een andere termijn wordt vastgesteld. In de verordening wordt de aanpassingstermijn thans op een jaar gesteld, dat wil zeggen gelijk aan de in de wet genoemde termijn. Deze aanpassingstermijn heeft alleen betrekking op geldende bestemmingsplannen die niet in overeenstemming zijn met de verordening. Voor een nieuw bestemmingsplan geldt dat
1075 deze bij de vaststelling in overeenstemming moet zijn met de verordening. Voor bestaande rechten wordt een uitzondering gemaakt. Hiertoe dient het in het amendement voorgestelde nieuwe tweede lid van artikel 44*

en gaan over tot de orde van de dag.

1080 *Fracties SP, GL, PvdD*

De **VOORZITTER**: Het amendement maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

- De heer **LUDRIKS** (PVV): Voorzitter. Wij hebben het vandaag over vijf wijzigingen van de PRV, maar ik pik er een uit, nummer drie, de verduidelijking van de definitie jaarrond standbebouwing. De PVV vindt het jammer dat juist het uitzicht door windmolens zou worden verpest, huizen daarentegen zijn op zich geen probleem. Goed voor de lokale economie en wij verwachten dat het niet meer verstorend zal werken dan de drukte op een mooie stranddag. Integendeel, de mensen die daar hun intrek zullen nemen, zullen hoogstwaarschijnlijk natuurambassadeurs worden en de omgeving in optimale staat behouden. Dat lijkt mij logisch. Ook zullen zij als eerste aan de bel trekken als toch blijkt dat binnen vijftien jaar de noordpoolkap en Groenland zijn weggesmolten, waardoor de zee met zes meter zal stijgen. Dat laatste bedoel ik met een knipoog, maar desondanks kan de PVV instemmen met de vijf wijzigingen.
- De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter. Ik was even verrast door de creatieve draai die de PVV weet te geven aan deze besluiten rondom de PRV. Wij hebben het vandaag grotendeels over beleidsneutrale wijzigingen volgens de stukken, maar toch zijn er een aantal wijzigingen die een behoorlijke invloed kunnen hebben op het provinciale beleid. Daarom is het goed om hier zorgvuldig over te spreken. De richting die met deze wijzigingen beoogd wordt, kunnen wij volledig ondersteunen, meer afstemming aan de voorkant, meer ruimte voor gemeenten, accentverlegging van aandacht voor groei naar aandacht voor binnenstedelijke herstructurering en transformatie, je zou bijna niet denken dat het uit dit college komt. Dat zijn dingen waar wij achter staan. Wij zijn ook zeer tevreden met de mogelijkheden om woningbouw en transformatie van kantoorruimte in de omgeving van Schiphol mogelijk te maken. Dit betekent wat ons betreft nadrukkelijk niet dat de belangen van omwonenden ondergeschikt zijn aan de luchtvaart. Nee, wat ons betreft betekent het toestaan van extra bebouwing juist een extra reden om de luchthaven niet nog verder te laten groeien. Wij denken dat de provincie in dat overlegorgaan daarop in zou moeten zetten. Overigens snappen wij niet helemaal wat het nou betekent dat gemeenten verantwoordelijkheid dragen voor eventuele klachten, dus misschien kan de gedeputeerde daar nog even een toelichting op geven. Wij maken ons ook wat zorgen, bijvoorbeeld over de consequenties van het gebruik van de term BSG. Het mag niet zo zijn dat tijdelijke bebouwing in open gebied of aan de randen van stedelijk gebied, sluipenderwijs onderdeel wordt van BSG. Wij moeten ons landelijk gebied zorgvuldig beschermen en daarom zijn wij mede-indiener van het amendement van GL, PvdD en SP om duidelijk te maken hoe wij BSG precies willen interpreteren. Wij vinden het ook onverstandig om vooruitlopend op de discussie over bebouwing aan de kust, nu al ruimte te scheppen om sportpaviljoens mogelijk te maken. Ook daarom dienen wij mede het betreffende amendement in. Ten slotte stelt dit voorstel dat een deel van het toetsingskader niet wordt opgenomen in de PRV zelf, maar wordt uitgewerkt in nadere regels. Dat vinden wij op zich een goed idee, want dat biedt mogelijkheden om snel te reageren op maatschappelijke ontwikkelingen. Echter, het lijkt ons niet verstandig om deze bevoegdheid bij GS neer te leggen. Daarmee stellen wij een deel van het democratische proces buiten werking. Wij dienen daarom samen met de PvdD en de SP het amendement in waarin wij die bevoegdheid bij PS laten. Daarmee kunnen wij nog steeds snel en dynamisch reageren, maar houden wij de democratische controle netjes in stand. Als laatste nog een reactie op het amendement dat door de SP is ingediend over de termijn van tien jaar voor aanpassing van de PRV. Wij zijn het op zich van harte eens om die termijn in te korten en dat is belangrijk, want tien

jaar is erg lang. Als wij dat zo houden, dan is onze PRV bijna een wassen neus. Dan vragen wij aan twee colleges van B&W verder om het een keer te gaan verwerken. Echter de termijn van een jaar vinden wij wel heel erg kort, wij zijn bang dat dat tot haastwerk leidt, dus wij zouden willen voorstellen om daar drie jaar van te maken.

De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Voorzitter. Complimenten aan GS voor het zorgvuldige proces dat is doorlopen om tot deze voordracht te komen. Er is veel overleg geweest met de regio's en de inspraakreacties zijn goed behandeld. Het betreft vooral beleidsarme wijzigingen, uitzondering daarop is dat het nu mogelijk wordt om binnen de 20 Ke-zone woningen te bouwen, die hard nodig zijn voor de vele mensen die in de provincie op zoek zijn naar woonruimte. Ook wordt de noodzakelijke transformatie van verouderde kassen naar woningbouw mogelijk gemaakt in Greenport Aalsmeer. Hierbij willen wij aantekenen dat grootschalige nieuwe invullingen, ook al liggen ze binnen bestaand stedelijk gebied, toch worden voorgelegd aan de ARO. Ik hoop dat de gedeputeerde hier iets over kan toezeggen. De PvdA ziet deze wijzigingen als een duidelijke opstap naar de Omgevingsvisie Noord-Holland 2050, waar dit jaar een goede start mee is gemaakt. De regio's krijgen daarin een duidelijke en grotere bevoegdheid om integraal naar ontwikkelingen te kijken en goede en verantwoorde keuzes te maken. Niet alleen kijken naar waar woningen en bedrijven kunnen komen, maar deze locaties zorgvuldig afwegen tegen andere waarden zoals het open landschap, natuur, weidevogelgebieden en ruimte voor water. Met deze gewijzigde PRV zijn de gemeenten en de regio's aan zet om met plannen te komen. Wij gaan ervan uit dat de provincie haar kaderstellende rol optimaal blijft vervullen. Dat betekent dat de provincie duidelijk moet stellen wat wel en niet mogelijk is buiten BSG. Bovendien moeten GS op zoek gaan naar nieuwe bouwlocaties, natuurlijk in overleg met de regio's. Het is duidelijk dat wij daarmee niet kunnen wachten tot de Omgevingsvisie een feit is. Om over tien jaar over voldoende woningen te kunnen beschikken, moeten er binnenkort aanvullende locaties in overleg met de regio worden gezocht en aangewezen. Omdat deze PRV een toch wat andere werkwijze bevat waarbij meer ruimte komt voor gemeenten en regio's, vinden wij het belangrijk dat deze werkwijze aan het eind van 2017 wordt geëvalueerd. Kunnen GS deze evaluatie toezeggen? Dan het laatste punt. De Omgevingswet wordt in 2019 van kracht en deze kiest duidelijk voor een andere werkwijze met meer nadruk op participatie van burgers en bedrijven. Goede participatie wordt een belangrijk onderdeel van de besluitvorming. Ook wij als provincie proberen daar al meer vorm aan te geven. Hoewel wij dat via deze PRV niet kunnen afdwingen, gaan wij ervan uit dat GS in overleg met de regio's de noodzaak van goede burgerparticipatie benadrukken, niet om verplichtend en controlerend op te treden, maar door te inspireren en aandacht te vragen in contacten met gemeenten. Wij gaan ervan uit dat wij in de evaluatie van 2017 kunnen lezen hoe de participatie vorm heeft gekregen.

Mevrouw **STRENS** (D66): Voorzitter. De PRV-wijziging is voorgelegd als beleidsarm, maar vraagt wel een nieuwe manier van samenwerking in de regio. Er zijn in de voorbereidende vergaderingen ook door D66 veel vragen gesteld over de wijziging van BBG naar BSG, want wat kunnen de gemeenten straks doen met hun volkstuinen en sportvelden? Die vallen op veel plekken straks onder BSG. Hoe zit het met een kleine ontwikkeling van bijvoorbeeld tien woningen? Die zijn per slot van rekening straks niet ladderplichting. Hebben wij wel voldoende geborgd dat die

- ontwikkelingen ons waardevolle landschap niet aantasten? De enige manier om daar echt achter te komen, is om het gewoon te gaan doen en met de nieuwe werkwijze aan de slag te gaan. D66 is hier positief over en heeft vertrouwen dat de regio's in goed onderling overleg te werk zullen gaan. De manier waarop de PRV-wijziging is voorbereid met veel overleg over de ingediende zienswijzen, is een mooi voorbeeld van deze nieuwe werkwijze. Er is geluisterd naar elkaars belangen en er is een echt gesprek gevoerd. De brief namens de 18 Noord-Hollandse gemeenten waarin zij hun zienswijzen intrekken, is hier een mooi bewijs van. Wat D66 betreft, een goed voorbeeld dat hopelijk doet volgen. Het is voor ons cruciaal dat het gesprek tussen de regio's en de provincie open gevoerd blijft worden, zodat partijen elkaar niet zullen verrassen en dat onze belangen voor onder andere duurzaam ruimtegebruik en het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit op een juiste wijze in de afspraken worden verankerd. D66 wil graag dat het gesprek over ontwikkelingen niet alleen ambtelijk gevoerd wordt, maar dat de Noord-Hollandse inwoners de ruimte krijgen om over die ontwikkelingen in gesprek te gaan. Het inrichten van een goed participatieproces is de verantwoordelijkheid van de gemeenten. Ik wil GS wel vragen of zij eventueel bereid zijn om participatie mee te nemen in de nader vast te stellen nadere regels en of zij het onderwerp actief in de gesprekken mee willen nemen om regio's te inspireren met goede voorbeelden van participatieprocessen, passend bij de ontwikkelopgave. De PRV-wijziging zal ingaan per 1 maart 2017. Hierdoor hebben de regio's de tijd om regionale afspraken te maken en vast te leggen. Een goed moment voor de regio's om hun raden te betrekken. Wij zullen onze fractiegenoten in de raden hier alert op maken. D66 gaat graag de uitdaging aan om met deze nieuwe regels aan de slag te gaan en is benieuwd hoe zij in de praktijk gaan werken. Wij zouden hier graag als er ervaringen zijn opgedaan, weer met elkaar over in gesprek gaan. Een tussentijdse evaluatie geeft ons meer inzicht en die kunnen wij benutten bij een volgende wijziging en de nog op te stellen Omgevingsverordening. Kunnen GS deze evaluatie toezeggen?
- 1195 Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Voorzitter. 50plus wil iedereen bedanken voor het vele werk dat in deze voordracht is gestoken, ook in de nota van beantwoording en de extra gesprekken die er zijn gevoerd met gemeenten. Zij kan echter niet instemmen met alle voorgestelde wijzigingen van de huidige PRV. De meeste wijzigingen kunnen onze goedkeuring wegdragen, maar sommige niet. Dat er regionale afspraken worden gemaakt, juichen wij toe. Wij vinden het opmerkelijk dat met betrekking tot transformatie van bestaande gebouwen ten behoeve van woningen wordt meegewerkt binnen de 20 Ke-contour en binnen bestaand glastuingebied om zogenaamd de leefbaarheid van kleine kernen te behouden. Ik las zelfs in de stukken dat men erg begaan was met de leefbaarheid in Zwanenburg. Tegen alle fracties die zo enthousiast zijn om te gaan bouwen binnen de 20 Ke-contour, zou ik zeggen, ga eens een weekend logeren in Zwanenburg waar je in de zomer geen twee minuten in de tuin kunt zitten. Dan vraag ik mij af of u nog steeds zo begaan bent en er extra woningen bij moeten komen. Wij vinden de overlast voor de bewoners in dat gebied al enorm groot en hadden graag gezien dat er ook transformatie mogelijk is naar kleinschalige woningbouw buiten stedelijk gebied. Dat is echter niet het geval, dat vinden wij bijzonder hypocriet en daarom stemmen wij niet in met deze wijziging PRV.
- 1210 Mevrouw **HAAGSMA** (CDA): Voorzitter. Wij sluiten vandaag een lang proces af waarin gesproken is over de wijziging van de PRV, beleidsarme wijzigingen en toch hebben wij er heel lang over

gedaan, want deze wijzigingen betekenen ook een opmaat voor een cultuuromslag die wij conform de Omgevingswet met elkaar zullen moeten maken. Daarbij is mij duidelijk geworden dat de gemeenten heel goed in staat zijn hun taken uit te voeren die zij na de decentralisatie zullen krijgen. Zij kunnen prima afwegingen maken, bewoners informeren en rekenschap geven van al hun besluiten in regioverband, en toch lijken deze gemeenten niet altijd het volle vertrouwen te krijgen van de provincie. Daarin lijken wij niet altijd consequent, want als wij vinden dat de regio's met elkaar moeten bepalen waar de ambities blijven liggen, blijven wij dan op onze handen zitten met ons vertrouwen of gaan wij elke keer weer langs met de vraag of het wel goed gaat en vinden wij dat gemeenten voor elke aanpassing weer langs de provincie zouden moeten gaan? Daarom verzoek ik de provincie minder wispelturig te zijn. Bij de decentralisatie zullen taken en verantwoordelijkheden worden verdeeld. De mate waarin het verdelen vertrouwen geeft en heeft, bepaalt mijn inziens in grote mate het succes. Ik verwacht een werkwijze die ook van ons wordt verwacht, wees consequent en daardoor betrouwbaar en laat los. Een goed verstaander kent deze woorden reeds. Ik kan de gedeputeerde vanaf deze plek niet zien, maar het zijn inderdaad – soms een beetje aangepast – de woorden van onze gedeputeerde Ruimtelijke Ordening. Zij schreef dat op haar weblog in juli. Op dat moment was de ontwerpwijziging net ter inzage gelegd en hadden wij deze besproken in deze commissie. De woorden 'laat los en heb vertrouwen in onze lokale democratie' zaten toen al in de inbreng van het CDA, maar eerlijk is eerlijk, wij zagen dat niet altijd even goed terugkomen. Er werden dan ook pittige zienswijzen ingediend en meer overleg met de regio volgde. Dit was hard nodig, maar met resultaat. Ik weet van onze voorzitter dat wij onze bijdragen in de commissies niet worden geacht te herhalen in de Staten, maar de complimenten die wij als CDA richting de gedeputeerde hebben gemaakt, wil ik wel herhalen. Het overleg met de regio Noord-Holland-noord heeft geresulteerd in het terugtrekken van een pittige zienswijze en daarvoor verdient deze gedeputeerde een pluim. Ook complimenten voor de duidelijkheid rondom het vacuüm dat zou kunnen ontstaan rondom detailhandel, waarover wij in de commissie hebben gesproken. De oplossing ligt immers niet in meer, maar in beter. Ook is het goed dat de rol van de ARO nader is gespecificeerd en dat er geen rol voor de ARO is weggelegd binnen BSG. Nog een aantal vragen. Hoe zit het met een woningbouwlocatie binnen de 20 Ke? Heeft de provincie hier een rol als het gaat om een enkele woning? Wij begrepen dat de provincie niet strenger is dan het Rijk binnen deze 20 Ke-contour, maar daar lijkt het wel op. Is er nog steeds sprake van overlappende regiems en wat gaan wij daaraan doen? Welke lessen leren wij van deze wijziging en wat nemen wij mee in de Omgevingsvisie? Ik hoorde al een aantal fracties spreken over een evaluatie en het lijkt mij goed dat mee te nemen in de behandeling van de Omgevingsvisie. Dan nog een zorg die bij ons leeft en dat is de woningbouwopgave die wij met elkaar hebben vastgesteld, 240.000 woningen binnen de MRA, stelt u zich dat eens voor. Het CDA ziet de provincie en de gemeenten gezamenlijk voor deze uitdaging staan. Dat vraagt van ons dat wij hindernissen moeten opruimen in plaats van deze te plaatsen. De creativiteit waarmee de gedeputeerde de gemeenten oproept als het gaat om het zoeken naar geschikte locaties, zullen wij ook zelf moeten laten zien. Geef daarbij de ruimte aan gemeenten en wees als provincie dienstbaar. Dat is zoals het CDA het graag ziet en van groot belang om de leefbaarheid binnen de provincie te behouden.

1255 De **VOORZITTER**: Wij zijn aan het einde van de eerste termijn. Ik schors de vergadering tien minuten voor overleg door het college. Ik heropen de vergadering.

Gedeputeerde **GELDHOF**: Voorzitter. Ik hoorde in een van de bijdragen een mooi citaat van de heer Gersteling: "Dat Noord-Holland er nog zo mooi bij ligt, is te danken aan de provincie". Dat klopt en het mooie is, dat blijft ook zo, want voor u ligt wel degelijk een beleidsarme wijziging van de PRV, waarbij het vooral om een andere manier van werken gaat met uitzondering van het verhaal over de 20 Ke-zone rondom Schiphol. Dat is natuurlijk niet beleidsarm, maar dat zijn de afspraken die wij met het Rijk en de sector hebben gemaakt over op welke wijze er binnen de 20 Ke-zone transformatie mogelijk moet zijn. Dank voor de complimenten voor het resultaat, het is inderdaad een intensief proces geweest met veel overleg met gemeenten en regio's en met alle indieners van zienswijzen. Wij hebben gesproken en gevraagd wat zij precies bedoelen en of wij dat goed begrepen hebben. Uiteraard alles bij elkaar heeft het wel 14 maanden geduurd, bijna een olifantsdracht, maar nu ligt er iets waar de regio's en gemeenten mee aan de slag kunnen. Wij zullen in de loop van de tijd gaan zien hoe dit werkt, ermee aan de slag gaan en het is belangrijk om deze werkwijze te evalueren. Daar hebben drie partijen naar gevraagd. Een partij had het over het derde kwartaal en de ander over het einde van het jaar, maar laten wij afspreken dat wij in de tweede helft van het jaar de evaluatie doen en er bij u op terugkomen. Wij vinden het ook fijn om te weten, want misschien moeten wij bijsturen en het is ook input voor de Omgevingsvisie, waarbij wij kijken of deze werkwijze een goede en werkbare situatie is. Het is zeer behulpzaam als input voor de Omgevingsvisie, dus die evaluatie kan ik u toezeggen. In reactie op de heer Van Raan, die zegt, de PRV is het kader en de nadere regels zijn de uitvoering en de essentie van de wijziging van de PRV, dat zit hem juist in het feit dat de manier waarop je dingen moet gaan doen, die zijn uit het kader gehaald en dat zijn de nadere regels geworden. Ik kom hier bij de amendementen op terug. De heer Klein vroeg wat bedoeld werd met gemeenten die verantwoording moeten nemen als er klachten zijn ten gevolge van nieuwbouw. Dat is onderdeel van de afspraken die wij met het Rijk, de regio en de luchtvaartsector hebben gemaakt, dat omvat juist dat gemeenten waar deze ruimtelijke afweging zal plaatsvinden, er is hier wellicht meer geluid dan elders, maar wij vinden het belang van de woningbouw ook relevant, dat de gemeenten de volle verantwoordelijkheid dragen voor de extra planologische ruimte die er wordt gegeven en dat zij gaan zorgen voor een goed systeem van klachtenafhandeling, informeren en vrijwaren van de luchtvaartsector voor eventuele extra kosten. Dit pakket van maatregelen wordt uitgewerkt en zal tot de afspraken leiden. Dit is wat er in de PRV staat. Hoe het eruit komt te zien, is een nadere uitwerking. D66 vroeg hoe het zit met sportvelden. Deze worden op dit moment aangemerkt als BSG en als je op zo'n locatie woningbouw wilt gaan realiseren, dan moet je voor de sportvelden een andere locatie zoeken. Als dat in het landelijk gebied terechtkomt, moet daar de afweging nut en noodzaak gaan plaatsvinden. Het zit ook in de beantwoording van de vragen naar aanleiding van de commissiebehandeling die wij naar u toe hebben gestuurd. U hebt gevraagd, blijft het landelijk gebied voldoende beschermd en hoe is geborgd dat er niet kleine aantallen woningen in het landelijk gebied worden gerealiseerd. Dat is verwerkt in artikel 5.c, daarin staat wat wel en niet mogelijk is in landelijk gebied. Dan heb je het over tot en met elf woningen, daarboven heb je het over een woningbouwlocatie en dan zul je het hele traject van nut en noodzaak moeten

doorlopen. Het CDA vroeg hoe het zit met de woningbouw binnen de 20 Ke en zijn wij daar strenger dan het Rijk. De 20 Ke is een geluidszonering en het Rijk zegt, dit zijn de zones die wij hanteren en op bepaalde plekken vinden wij het vanuit de geluidsbelasting acceptabel dat daar geluidsgevoelige bestemmingen worden gerealiseerd. Wat de provincie betreft, kan dat binnen het BSG, maar niet in het landelijk gebied en dat is een element in de PRV dat niet alleen geldt rondom Schiphol, maar voor de hele provincie. Wij zijn niet strenger dan het Rijk. Het Rijk gaat over het geluid en wij gaan over de ruimtelijke inrichting en de landschappelijke waarde daarvan. Wij hebben het met name over het buitengebied. Het CDA heeft gesproken over de woningbehoefte op langere termijn, hoe dat wordt ingevuld. De PvdA dacht dat hier locaties voor moeten komen. Daarop komen wij terug bij de nadere uitwerking van actiepunten 1.1 en 1.2 uit de MRA Actieagenda, want daarin vindt de hele inventarisatie plaats. Dat staat los van deze beleidsarme wijziging, de andere manier van werken waar wij het over hebben gehad. Dank voor de complimenten voor het proces, met name voor alle ambtenaren die een enorme klus hebben gehad om dit pakket aan u te kunnen presenteren. Dan de amendementen. A29 gaat over de definitie BBG en BSG en om een eigen variant van BSG te introduceren, namelijk een andere definitie aan te houden dan het Rijk. Die ontraad ik, want dat is juist een van de dingen die wij met deze wijziging aan u voorleggen, de definitie BSG in lijn brengen met het Rijksbeleid, zodat er een definitie voor is. Wij willen dat probleem juist oplossen. A30 over de jaarrond strandbebouwing. U stelt een beperking voor ten opzichte van de vigerende ruimtelijke verordening. Dat betekent dat u beleid gaat toevoegen en dat stellen wij nou juist niet voor. De beleidsactualisatie ten aanzien van kust- en strandzonering vindt nu juist plaats en als daar wijzigingen uit voortvloeien, dan worden die uiteraard aan u voorgelegd.

De heer **KRAMER** (GL): Ik kan u hier niet helemaal volgen. U hebt het erover dat het amendement beleidsrijk zou zijn, maar wij stellen alleen voor een begrip te schrappen uit de door u toegevoegde ruimte voor sportpaviljoens.

Gedeputeerde **GELDHOF**: Wij hebben gemerkt dat de definitie niet passend is voor wat er op dit moment is. Wij hebben hem juist passend gemaakt zoals bedoeld en wat u wilt is een en ander eruit schrappen en dat is een beperking ten opzichte van de vigerende PRV.

De heer **KRAMER** (GL): Hier ben ik erg door verrast, want dit staat nergens in de stukken en dat is ook in de commissie niet aan de orde geweest. Het gaat echt om een verruiming van de huidige bepalingen, anders zou het ook niet nodig zijn om sportpaviljoens toe te voegen.

De **VOORZITTER**: Dat is nou de waarde van een plenair debat.

Gedeputeerde **GELDHOF**: Het amendement 31 over de regionale afspraken, de burgerparticipatie. Wij zijn van mening dat het primair aan de gemeenten is om burgerparticipatie vorm te geven en te organiseren en dat de raad en het college samen afspreken hoe zij de onderlinge informatievoorziening laten verlopen. Wij vinden dat het niet in het kader van de PRV moet zitten en ook niet in de nadere regels zoals D66 heeft voorgesteld. Wij snappen wel waar u het over heeft, wij delen uw wens om burgers, organisaties en belanghebbenden mee te nemen in

ontwikkelingen en wij zullen daarom in de aanbiedingsbrief aan de gemeenten als de PRV is vastgesteld, nadrukkelijk burgerparticipatie onder de aandacht brengen en meegeven dat wij daar zeer aan hechten.

1345 Mevrouw **STRENS** (D66): Dank u wel dat u het daar onder de aandacht wilt brengen, maar wilt u dit meenemen in de evaluatie? Dat is volgens mij ook gevraagd door de PvdA.

Gedeputeerde **GELDHOF**: Wij kunnen in ieder geval vragen op welke wijze dat heeft plaatsgevonden en wat de ervaringen daarmee zijn. De evaluatie is in eerste instantie gericht op hoe de nadere regels uitpakken. Dan A32 over de woningbouw binnen de 20 Ke-contour en luchtkwaliteit. Bijna een jaar geleden zijn hier schriftelijke vragen over gesteld. Wij hebben aangegeven dat er vanuit de staatssecretaris geen aanleiding is om ontwikkelingen te stoppen. Het onderzoek duurt nog zeker vijf jaar en wij zien er geen reden voor om deze verruiming van de bouw binnen de 20 Ke-contour en binnen BSG anders te formuleren dan wij nu hebben gedaan.

De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Ik snap uw redenering, maar stel dat over vijf jaar blijkt dat het ultrafijnstof echt schadelijk is, wat gaan wij dan doen.

1360 Gedeputeerde **GELDHOF**: Wij gaan niet vooruitlopen op ontwikkelingen die wij nu nog niet weten. Wij voegen ons naar hetgeen door het Rijk is voorgesteld, namelijk er is op dit moment geen aanleiding voor paniek of om ontwikkelingen te stoppen en wij wachten het onderzoek af. Dus die ontraad ik. Dan A33. Dit raakt aan de kern van wat hier voorligt, de kaders zitten in de PRV en de uitvoering is aan GS en dat is precies conform de taakverdeling tussen GS en PS.

1365 De heer **VAN RAAN** (PvdD): Ik heb hier een vraag over, want misschien begrijpen wij het niet goed. Ik heb hier de conceptuitvoeringsregeling voor mij. In artikel 1 staat dat de regionale afspraken worden gemaakt over de ontwikkeling et cetera en zijn gebaseerd op RAP Wonen. Stel nou voor dat GS de regels gaan uitvoeren en vaststellen en besluiten uit de uitvoeringsregels te halen dat de regionale afspraken niet meer gebaseerd zijn op RAP. Noemt u dat dan het veranderen van een kader of is dit uitvoering geven aan een regel?

1375 Gedeputeerde **GELDHOF**: Ik hoop dat ik u begrijp. Het opstellen van een RAP of Plabeka of anderszins, zijn dingen die al in nadere regels zitten. Dit is in feite de uitwerking ervan.

De heer **VAN RAAN** (PvdD): Ik heb mezelf niet goed uitgedrukt. Op dit moment zegt u in de conceptregels, wij baseren ons op de RAP. U kunt dus zelfstandig als GS besluiten deze regel aan te passen en het niet meer te baseren op de RAP. Dan past u toch de facto een kader aan?

1380 Gedeputeerde **GELDHOF**: Behalve dat de kern van de Rijksladder voor duurzame verstedelijking is dat regio's met elkaar in gesprek zijn en met elkaar uitzoeken op welke wijze zij welke ontwikkelingen waar mogelijk willen maken. Daar zijn bepaalde instrumenten voor en dat is uitvoering.

1385 De heer **VAN RAAN** (PvdD): U geeft mij dus eigenlijk gelijk?

Gedeputeerde **GELDHOF**: Het is inderdaad aan GS om die uitvoering te veranderen, maar wij zullen ervoor moeten zorgen dat die uitvoeringsregels dusdanig zijn dat het resultaat is dat je werkbaar met de kaders overweg kunt. Ik ontraad hem wel. Laat dat duidelijk zijn.

1390

De heer **KRAMER** (GL): Voorzitter. Wat mij zo bijzonder lijkt, is dat in de ene periode iets wordt aangemerkt als kaderstellende bevoegdheid, dus belandt dat in de verordening. Op een ander moment wordt gezegd als het gaat over dezelfde inhoud, dat vatten wij het op als uitvoering en dat hoort thuis in de regelgeving. Dat kan niet samengaan. Het gaat dus om een keuze en het is altijd aan PS om te bepalen wat zij zelf zien als kaders die zij meegeven aan GS en dat doen de Staten ook als zij meegaan met het voorstel van GS, maar de logica ontbreekt. Bent u dat met mij eens?

1395

Gedeputeerde **GELDHOF**: Er zal altijd in de loop der jaren op een andere manier gekeken worden wat de beste manier van werken is om dingen voor elkaar te krijgen. In dit geval is het zo, dat er weleens gaande de rit elementen opduiken waarvan je denkt, hadden wij dat nou maar in de regels vastgelegd, dan hadden wij een veel beter resultaat gekregen. Daarom zit de uitvoering bij GS, want wij kunnen meer wendbaar en flexibeler ervoor zorgen dat er regels zijn die tot de gewenste resultaten leiden. Als voor elk dingetje dat anders wordt, de PRV moet worden gewijzigd, dan zijn wij 14 maanden verder en ik denk niet dat dat wenselijk is. Maar ik ben het met u eens, in de loop der jaren kunnen inzichten veranderen in wat de beste manier is om dingen te regelen.

1400

1405

De heer **SLETTENHAAR** (VVD): Als de nadere regels via B&W plaatsvinden, dan is het logisch dat het via GS gaat, anders krijg je een scheve werkwijze.

1410

Gedeputeerde **GELDHOF**: Het is aan de gemeenten, in dit geval aan B&W, om uitvoering te geven en zich te houden aan de kaders die wij als provincie meegeven. Ik weet niet of dat tot scheve verhoudingen leidt als er iets in zou staan. U bedoelt dat GS praten met wethouders en Staten praten met raden, bedoelt u dat?

1415

De heer **SLETTENHAAR** (VVD): Precies, de voorkeursvariant is dat via B&W te laten doen en zij hebben de mogelijkheid om de raden erbij te betrekken. Op het moment dat je dat in de Staten laat landen, dan ontstaat er een ander proces dat ook meer tijd kan kosten.

1420

Gedeputeerde **GELDHOF**: Ik denk dat het ook juist past bij deze tijd om wendbaar en flexibel te zijn, flexibel niet in de zin om heel veel mogelijk te maken, maar wel om steeds goed te kijken of je de dingen zo hebt opgeschreven dat het ook klopt met het beoogde doel dat je wilt bereiken en ervoor te zorgen dat Noord-Holland er nog steeds zo mooi bijligt als het er nu bijligt.

1425

De heer **SLETTENHAAR** (VVD): Ik beschouw dit als een ja.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Ik begrijp het niet helemaal, de nadere regels geven flexibiliteit, maar die kunnen toch net zo goed door PS worden vastgesteld? Dat hoeft toch niet in een 14 maanden
1430 procedure via de wijziging van de PRV? Ik heb net een bijlage 6 erbij gepakt en daarin staat het oude artikel rondom strandzoning en de voorgestelde nieuwe tekst. Ik snap werkelijk niet hoe het kan dat sportpaviljoens in de oude tekst er wel onder vielen en dat u zegt dat wij met het amendement dat wij voorstellen, een verkrapping, een beperking van het beleid toepassen.

1435 Gedeputeerde **GELDHOF**: 14 maanden is in dit geval heel lang, maar dat betekent dat het een cultuuromslag is, dat door verschillende fracties benadrukt is. Het heeft tijd nodig om het te snappen, hoe werkt het, wat is de bedoeling, oké, we moeten het anders inrichten. Dat heeft 14 maanden geduurd, maar normaal gesproken de allersnelste tijd waarop je een PRV kunt wijzigen, moet je toch echt minimaal een halfjaar rekenen, want het moet allemaal ter visie worden gelegd,
1440 er kunnen zienswijzen worden ingediend, er moet een nota van beantwoording worden opgesteld, commissie- en Statenvergadering en dan ben je minstens een halfjaar onderweg.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Ik vraag niet naar de PRV, maar naar de nadere regels.

1445 Gedeputeerde **GELDHOF**: Als de nadere regels in de PRV staan, dan zal de PRV moeten worden gewijzigd. Nu staan ze niet in de PRV, er staat: GS stellen nadere regels en stellen die vast en die hebben juist wendbaarheid en flexibiliteit, waardoor wij veel actueler kunnen inspelen op ontwikkelingen. Daar is iedereen bij gebaat. A34, aanpassing van de termijn van bestemmingsplannen.

1450 De heer **KLEIN** (CU/SGP): Sorry, voorzitter, ik wil geen tijd rekken, maar een antwoord op de vraag krijgen is toch het minimale wat ik kan verwachten.

De **VOORZITTER**: Er komt ook nog een tweede termijn en de gedeputeerde was inmiddels met
1455 een ander amendement bezig. U kunt in tweede termijn vragen om antwoord, ik heb niks gehoord.

Gedeputeerde **GELDHOF**: A34, die wilt u terugbrengen naar wat wij juist gaan schrappen. U moet het zo zien, dit wordt juist geregeld in de nadere regels en u wilt ze juist weer terugbrengen in
1460 de PRV. Dat is niet wat hier voorligt. U vraagt bijvoorbeeld dat nieuwe woningbouw of kantoorlocaties en bedrijven in de nieuwe PRV worden gehandhaafd en niet gedelegeerd zijn aan GS. U moet dat toch anders lezen. Detailhandelsbeleid en ander beleid stelt u vast en daarna volgt de uitwerking en vertaling van op welke wijze er invulling moet worden gegeven, dat is uitwerking en dat is aan GS. Dat staat in de nadere regels. Het detailhandelsbeleid stelt u vast.
1465 Die zal ik ook ontraden. De aanpassing van de termijn van bestemmingsplannen, dit terugbrengen naar een jaar en ik heb ook drie jaar gehoord. Het aanpassen van de geldingsduur van bestemmingsplannen heeft niet ter visie gelegen. Op dit moment is dat tien jaar, maar ik begrijp dat u daar wat actueler op in wilt spelen. Ik heb daar begrip voor en bij de volgende wijziging wil ik onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om termijnen van bestemmingsplannen

1470 aan te passen. Op dit moment hiermee inzetten en het op een of drie jaar zetten, wil ik u ten
zeerste ontraden, het heeft niet ter visie gelegen, wij kunnen niet overzien wat de gevolgen zijn
voor gemeenten en wat ermee fout zou kunnen gaan. Ik ontraad deze, maar ik zeg u toe dit mee
te nemen bij de volgende wijziging van de PRV. Ik heb nog een vraag, namelijk of ontwikkelingen
binnen BSG langs de ARO moeten en dat was een vraag van de PvdA. Dat is een antwoord dat wij
1475 hebben gegeven naar aanleiding van de commissievergadering. Het beoordelen van ruimtelijke
kwaliteit binnen BSG zien wij als een verantwoordelijkheid van de betrokken gemeenten. Als het
gaat om een locatie buiten BSG, dan is iets agrarisch gebied en komt het wel langs de ARO, als
het binnen BSG is, gaat het niet langs de ARO, als het wel een grote ontwikkeling is die zowel
binnen als buiten de BSG ligt, dan zal ARO adviseren op de samenhang van het geheel. Dat blijft
1480 hoe wij het willen gaan doen.

De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Ik baseer mij op het antwoord van GS naar aanleiding van de
commissie. Het gaat ook over majeure ontwikkelingen. Hoe moet ik het zien? Dat het om een kas
gaat die voor de helft in Aalsmeer staat binnen de grens en de andere helft erbuiten? Wat bedoelt
1485 u met grootschalige ontwikkelingen? Is het niet eenvoudiger om zo'n ingreep van kastuinbouw
helemaal langs de ARO te laten gaan?

Gedeputeerde **GELDHOF**: Op het moment dat het BSG is, is dat formeel voorbehouden aan
gemeenten om daar een mening over te hebben, maar als iets heel veel impact heeft op de
1490 omgeving of er voor de helft overhangt, dan moet je dat wel in samenhang beoordelen en niet
alleen het deel buiten BSG.

De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Voorzitter, het lijkt mij zorgvuldiger om vooruit te denken en
het hele gebied te nemen, maar goed, dat zijn wij niet met elkaar eens.
1495

Gedeputeerde **GELDHOF**: Het is niet onze bedoeling om iedere ontwikkeling binnen BSG langs de
ARO te laten gaan. Dat zien wij echt als verantwoordelijkheid van de gemeenten.

De **VOORZITTER**: De beantwoording is afgerond, dat betekent dat we naar de tweede termijn
1500 gaan.

De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Mogen wij een schorsing aanvragen voor tien minuten?

De **VOORZITTER**: De PvdA heeft behoefte aan schorsing. De vergadering is tien minuten
1505 geschorst. Ik heropen de vergadering.

Tweede termijn

De heer **KRAMER** (GL): Voorzitter. De gedeputeerde houdt vast aan haar uitleg van de wijzigingen
1510 van de PRV, dat die op een uitzondering na, beleidsarm zijn, maar in de antwoorden op vragen
van de commissie valt heel duidelijk te lezen dat de omzetting van BBG naar BSG een
versoepeling inhoudt en dat wordt onderstreept door talrijke voorbeelden die in de stukken

staan. Het zijn de voorbeelden die ons ertoe hebben gebracht om te zeggen, dat moeten wij niet willen. Een dergelijke generieke wijziging door verandering van de definitie moet je niet willen.

1515 Daarom willen wij vastgelegd hebben wat op voorhand niet onder BSG valt. Je kunt altijd ontwikkelingen toestaan, maar niet omdat het automatisch bij gemeenten ligt. Dat is de crux. Eigenlijk wordt het bevestigd, omdat de gedeputeerde zegt, hier wordt het ARO niet voor ingeschakeld, dus wij hebben er niets meer over te zeggen. Dan het tweede punt, de evaluatie. Dat is kennelijk het toverbegrip geworden voor de PvdA en D66 om de risico's die wij toch lopen
1520 met een aantal wijzigingen in dit voorstel, te ondervangen. Laten wij eens kijken hoe het werkt. Maar wat nu als er een gemeente is die het in zijn hoofd haalt – en die discussies zijn niet nieuw – om bijvoorbeeld op een volkstuincomplex nieuwbouw te gaan toepassen, bijvoorbeeld grenzend aan bebouwing maar wel liggend in de Scheggen van Amsterdam, is dat dan iets wat wij zouden moeten toestaan? Als dat onder BSG valt, hebben wij niets toe te staan. Wat doe je
1525 dan met je evaluatie? Zeg je dan, dit is niet helemaal wat wij willen, wat wij gewild hadden, laten wij nu maar weer de regels aanscherpen en waar zit je dan met je verworven rechten? Kunnen wij een dergelijke ontwikkeling als die gaande is, dan überhaupt nog stoppen? Volgens mij kunnen wij dan alleen maar wat aanscherpen wat betrekking heeft op alle toekomstige gevallen, waar nog geen procedures over gaande zijn. Dus onverstandig, als je deze gebieden – de voorbeelden
1530 staan in het amendement, BSG – als je die situaties wilt voorkomen, dan moet je dat nu regelen als PS.

Mevrouw **STRENS** (D66): U bent het toch ook met mij eens dat in de gemeenteraden de discussie plaatsvindt over het al dan niet bebouwen van de volkstuinen en als die buffers zo belangrijk
1535 zijn, dan zullen ook de gemeenteraden zich daar hard voor maken. Ik ben niet zo bang dat alle volkstuinen met deze wijziging morgen bebouwd zullen zijn.

De heer **KRAMER** (GL): Ik kan daar volmondig ja op zeggen, natuurlijk zitten er verstandige mensen in een heleboel gemeenteraden, maar in de politiek weet je nooit hoe zaken lopen en wat
1540 je hier regelt, heeft te maken met situaties die je misschien niet verwacht en als je die situaties onwenselijk acht, dan heb je daar een PRV voor. Daar draait het om. Het heeft niets met wantrouwen tegen gemeenten te maken, het heeft te maken met de manier van regelen van zaken waarbij je je als PS of als provincie niet op voorhand buitenspel zet. De strandbebouwing. Het is van tweeën een, of sportpaviljoens vallen onder de bestaande regeling – dan hoeven GS
1545 geen voorstel te doen aan PS om sportpaviljoens te gaan regelen – of ze vallen er niet onder en dan is het zeer terecht vanuit de optiek dat je het wenselijk acht dat die sportpaviljoens er komen, dat je dat opneemt in je voorstel. Daarvoor hebben wij een amendement, niet omdat wij tegen sportpaviljoens zijn, maar omdat wij dit niet het moment vinden om de regels te verruimen op het gebied van de kustbebouwing. Nog een opmerking over het beleid van de 20 Ke-contour.
1550 Het beleid bepalen wij, daar ben ik het eens met de gedeputeerde. De vervolgstap is althans als het gaat om ruimtelijke regelgeving, dat je dat beleid in de kern vastlegt in de PRV. Dat is de kaderstelling. Wat ik nu zie gebeuren is dat die stap wordt overgeslagen op een aantal punten door diverse relevante onderdelen uit de PRV te lichten en in de nadere regels te zetten. Ik ontzeg natuurlijk GS niet het recht om nadere regels te stellen, sterker nog, dat dragen wij via de
1555 PRV aan GS op, maar wat ik bestrijd is dat het een goede bestuurlijke formule is om belangrijke

kaderstellende regelgeving in zijn geheel naar de nadere regels te transporteren. In die zin roep ik PS op die amendementen te steunen. Het laatste punt, wonen binnen de 20 Ke-contour. Het amendement van de PvdD hebben wij mede ondertekend. Dat amendement is principieel, daar staan wij achter. Ik hoor net dat het reglement van orde voorschrijft dat ik een amendement dat ik achter de hand heb voor het geval die het niet zou halen, alleen kan indienen als ik dat nu doe. Het is dus niet om het andere amendement te ondergraven, integendeel. Maar mocht dat onverhoopt geen steun verwerven, dan heb ik nog een amendement waar het de tekst betreft en dat betekent het toevoegen van een paar woorden "en ultrafijnstof". Als een bestemmingsplan voorziet in wonen binnen de 20 Ke-contour, dan moet de gemeente zich publiekelijk daarvoor verantwoorden, tekst en toelichting geven op te nemen in de toelichting bij het bestemmingsplan. Waar heeft dat betrekking op volgens de verordening? Op het maatschappelijk draagvlak en het geluid, maar wat er niet in genoemd wordt, is het ultrafijnstof, dat is ook iets waar je je voor moet verantwoorden en dat mensen moeten weten dat dat een rol heeft gespeeld in de afweging onverlet het onderzoek dat gaande is. Er is voldoende bekend inmiddels om te weten dat het niet zomaar wat is. Wij roepen PS op om het kleine amendementje dat vrij wezenlijk is, te steunen.

Amendement 36/12-12-2016

Woningen binnen de 20 Ke-contour

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 12 december 2016

Besluiten in voordracht 85-2016 aan artikel 1, onderdeel G toe te voegen: 'en (ultra)fijnstof', waardoor dat artikellid als volgt komt te luiden:

Artikel 1, G, Na artikel 5d wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 5e Woningen binnen de 20 Ke-contour

1. *Voor de gronden binnen de 20 Ke-contour, zoals aangegeven op kaart 11 en de digitale verbeelding ervan, kan een bestemmingsplan voorzien in nieuwe woningen, uitsluitend binnen het bestaand stedelijk gebied.*
2. *In afwijking van het eerste lid kan een bestemmingsplan buiten bestaand stedelijk gebied voorzien in nieuwe woningen op de gronden binnen de 20 Ke-contour, zoals aangegeven op kaart 11 en de digitale verbeelding ervan:*
 - a. *die tot stand komen door toepassing van artikel 13a, artikel 16 of artikel 17 of;*
 - b. *waarvoor voor maart 2017 een verklaring van geen bezwaar als bedoeld in artikel 8.9 van de Wet Luchtvaart is verleend.*
3. *Voor zover een bestemmingsplan nieuwe woningen toestaat op de gronden binnen de 20 Ke-contour, wordt in de toelichting van dat plan rekenschap gegeven van het feit dat op de betreffende locatie sprake is van geluid en (ultra)fijnstof vanwege het luchtverkeer en worden de redenen vermeld die ertoe hebben geleid om op de betreffende locatie nieuwe woningen te bestemmen, alsmede de uitkomsten van het onderzoek naar de maatschappelijke haalbaarheid hieromtrent.*

1600 *Toelichting:*

De indieners van dit amendement zijn geen voorstander van het mogelijk maken van nieuwe woningen binnen de 20 Ke-contour rond Schiphol. Voor het geval een meerderheid van PS anders beslist, willen wij toch een bijdrage leveren aan verbetering van de tekst van artikel 5e. Als een bestemmingsplan voorziet in woningen binnen de 20 Ke-contour, moet de gemeente daarover publiekelijk tekst en uitleg geven. Volgens de voordracht heeft die toelichting betrekking op de 'maatschappelijke haalbaarheid' en op het aanwezige 'geluid vanwege het luchtverkeer'. Over het zeker zo belangrijke fenomeen van '(ultra) fijnstof', dat uitermate schadelijk is voor de volksgezondheid, wordt niet gesproken. Ten onrechte. Met dit amendement wordt deze ernstige omissie hersteld.

1610

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties GL, SP

De **VOORZITTER**: Het amendement maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

1615

De heer **SLETTENHAAR** (VVD): Voorzitter. Dank aan de gedeputeerde voor de beantwoording. In eerste termijn heb ik gezegd eerst het preadvies af te willen wachten, maar alle amendementen zijn met uitstekende motivering ontraden en dat volgen wij ook, inclusief als daar fijnstof aan toegevoegd wordt, dan steunen wij die amendementen niet. De evaluatie is toegezegd. Het is voor de VVD prima als dat op een tijdstip in 2017 plaatsvindt dat GS schikt. Het is duidelijk dat dat gaat over de nadere regels en niet over andere zaken, zoals participatie. Participatie aan de voorkant als iets positiefs kenmerken in bijvoorbeeld een aanbiedingsbrief is uitstekend, maar wij vertrouwen de gemeenten dat zij dat zelf goed doen, want daar zijn zij ook heel erg goed in. Als ik termen hoor, als de gemeente het in zijn hoofd haalt zoals door de vorige spreker opgemerkt, dan vind ik dat wel wantrouwend, dat wil ik even gezegd hebben. Wij gaan kijken hoe het werkt, wij hebben er het volste vertrouwen in en het is belangrijk dat als je iets nieuws gaat doen, te kijken hoe dat gaat en daar met zijn allen een goed oordeel over te vormen en wij zien dat eind 2017 terug in de vorm van een evaluatie.

1620

1625

1630

De heer **VAN RAAN** (PvdD): Voorzitter. Als je iets nieuws doet, moet je kijken hoe het gaat. Voor zover de wijsheid van de VVD. Ik kan er ook mee instemmen overigens. Dank voor de beantwoording van de vragen. Nog twee zaken. Onze amendementen zijn negatief geadviseerd, terwijl wij in het debat zagen dat de gedeputeerde ons in onze ogen materieel gelijk gaf, maar zij ontraadt hem toch en dat is best bijzonder. En passant stelt de gedeputeerde ook nog dat GS flexibeler zouden zijn als PS als het gaat om het aanpassen van nadere regels waarvan wij vinden dat PS die zouden moeten opstellen. Het tweede amendement, fijnstof en bouwen in de 20 Ke-norm. Wij stellen vast dat de gedeputeerde in weerwil van wat het RIVM zegt, dat er wel degelijk een gezondheidsrisico is, maar dat de omvang van dat risico nog niet bekend is en vandaar dat er vervolgonderzoek is, daarom zegt, wij gaan wel door. Dat vinden wij onverstandig, de schadelijkheid is aangetoond en de mate nog niet, dat wordt onderzocht, om die reden mag je

1635

1640

vanuit het voorzorgsbeginsel niet bouwen mogelijk maken, dus wij handhaven onze amendementen.

1645 De heer **BRUGGEMAN** (SP): De gedeputeerde heeft een evaluatie toegezegd, daar zijn wij blij mee, maar ik vrees alleen met de heer Kramer dat de evaluatie gaat uitwijzen wat wij vrezen en dat er wellicht ondertussen zelfs rampen gebeurd zijn. Dan de reactie van GS op A34, het handhaven van de artikelen 5, 12 en 13, daarvan zegt de gedeputeerde, met wat in het amendement staat, dat is niet wat hier voorligt vanuit GS. Nee, dat is wel vaker met een amendement, dat dien je in omdat GS iets anders willen. Ik zeg dat zo, omdat ik dat als enige
1650 argument nogal een zwakke onderbouwing vind, het amendement stelt iets voor wat wij niet willen, ja, daar was het voor ingediend. Het raakt wel de kern van waar wij het hier over hebben. De heer Kramer en de heer Van Raan hebben het ook genoemd, waar het gaat om de harde kern van het provinciale ruimtelijke beleid, dan hoort dat in handen te zijn van PS en niet gedelegeerd te worden aan GS. Dan A35, het verkorten van de termijn voor aanpassing van
1655 bestemmingsplannen aan de PRV. De heer Klein heeft voorgesteld om er drie jaar van te maken, want een jaar is wel erg weinig. De indieners van het amendement hebben zonder dat daar een schorsing voor nodig was, keihard onderling overlegd, waarbij uiteindelijk de doorslag heeft gegeven het bericht dat ons bereikte dat hier wel wordt aangeduid als de fractie van mevrouw De Meij, dat die ook voor het amendement gaat stemmen als het tot drie jaar wordt verlengd, dus ik
1660 stel u voor om in de tekst van het amendement het woordje 'een jaar' te wijzigen in 'drie jaar'. Dat brengt mij tot slot op een voorzet van wat het hoogtepunt van de vergadering van vandaag gaat worden, namelijk de reactie van de heer Papineau Salm op het verkorten van de termijn voor aanpassing van bestemmingsplannen op de PRV. in de commissie heeft zijn fractie gezegd dat zij de termijn van tien jaar ook erg lang vindt en daarom verbaasd het mij dat de heer Papineau Salm
1665 dat in zijn eerste termijn niet heeft herhaald.

De **VOORZITTER**: De heer Klein blijft nog met een vraag zitten.

1670 De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter, dat heeft u goed onthouden. Wij hebben een onbevredigende discussie gevoerd met halve antwoorden. Het staat voor ons ten eerste absoluut niet vast waarom nadere regels alleen door GS vastgesteld kunnen worden. Wat ons betreft doen wij dat als PS en dat hoeft dan niet in de PRV. Wij handhaven ons amendement om dat zo te doen. Wij zijn blij met de aanpassing dankzij de steun van 50plus van het amendement voor een periode van drie jaar en het feit dat GS aangaven dat het niet ter inzage heeft gelegen, is wat ons
1675 betreft niet relevant, want het gaat niet om een inhoudelijke wijziging, het gaat slechts om een wijziging van de procedure. Ten slotte de vraag die is blijven liggen, hoe kan het dat sportpaviljoens onder de mogelijkheden in de huidige PRV vallen, terwijl ze alleen in de nieuwe versie genoemd worden. Hoe kan het dat ons amendement gezien wordt als een beperking van de bestaande mogelijkheden?

1680 De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Voorzitter. Dank aan GS voor de reactie op onze bijdrage. Heel positief dat in 2017 een evaluatie wordt uitgevoerd. Richting de SP, er zullen voor die tijd geen rampen gebeuren en wij hebben ook ons eigen beleid. De heer Kramer maakt zich zorgen over

1685 de volkstuinten in de Amstelscheggen, het zal Amsterdam nooit lukken om dat voor die tijd vol te bouwen. Dat is een beetje angsthazerij maken over dingen die gaan gebeuren. Wij hebben onze eigen regel, als de volkstuinten worden uitgeplaatst bij de Amstelscheggen, dan moeten die naar het buitengebied en dat komt weer bij de functie terug, het is bangmakerij om niks.

1690 Burgerparticipatie positief, aanbiedingsbrief en wij gaan ervan uit dat in de evaluatie wordt vermeld wat eraan gedaan is. geen zwaar punt, maar ik neem aan dat u meeneemt welke plannen er de afgelopen tijd zijn geweest en wat is daar aan burgerparticipatie gebeurd. Dank voor deze toezegging.

1695 De heer **VAN RAAN** (PvdD): Voorzitter, wilt u dan ook aan de PvdA Amsterdam kenbaar maken dat die zorgen niet nodig zijn, want die maken zich wel degelijk zorgen.

De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Daar denken wij hetzelfde over. Ik vind ook dat die volkstuinten daar niet mogen weggaan. Daar sta ik volledig achter. Maar in de huidige reglementen staan genoeg regels om als ze die moeten gaan verplaatsen, dan gaan ze naar het buitengebied en dan komt de provincie in actie om dat tegen te houden. Ze kunnen de volkstuinten niet zomaar opheffen en die gaan ze ook niet op de Dam neerleggen.

1700

De heer **KRAMER** (GL): Is het u misschien ontgaan dat het voorbeeld dat ik net heb genoemd, geen bangmakerij was, maar een voorbeeld waarmee ik duidelijk wilde maken dat het hier gaat om een kerntaak van PS? Die wordt ongedaan gemaakt in zekere zin.

1705

De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Het komt nu te liggen binnen BSG, maar daar moet de gemeente een keuze in maken. Ze komen terug bij de provincie omdat ze naar het buitengebied gaan.

1710 De heer **BRUGGEMAN** (SP): Ik wil de heer Papineau Salm vragen om iets duidelijk te maken. Dat gaat over de evaluatie. Hij zegt, de periode waarna geëvalueerd gaat worden is zo kort, in zo'n periode kunnen er nooit misdaden gepleegd worden. Ik neem dat direct van u aan. Dus is de uitkomst van de evaluatie, het is allemaal hartstikke goed gegaan en gaan de misdaden in de periode erna plaatsvinden. Legt u mij eens uit hoe dat allemaal precies gaat werken.

1715 De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): In de evaluatie worden ontwikkelingen beschreven van gemeenten die plannen hebben, hebben ze die regionaal ingediend, hebben ze die gezamenlijk gedragen en dan kun je aan de hand van de lijst zien wat er op stapel staat. Dan kan de provincie zeggen, dit gaat de verkeerde kant op.

1720 De heer **BRUGGEMAN** (SP): U zegt net, dat gebeurt niet in de korte periode waarover de evaluatie gaat. Ik snap het gewoon niet.

1725 De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): De evaluatie gaat over de activiteiten van gemeenten, hoe zij omgaan met de nieuwe PRV, hebben ze plannen ingediend of bedacht en voorgelegd aan de provincie en dan kun je afleiden welke ontwikkelingen er zijn. Zo simpel is dat. De actieagenda

- Woningbouw wordt genoemd, daar hebben meerdere partijen naar gevraagd, maar kunt u mij zeggen wanneer die actieagenda bij de MRA op de agenda komt? Wij vinden de urgentie heel hoog om te weten wanneer er binnen de MRA nog gebouwd gaat worden in de komende tijd. De
- 1730 Ke-contour is voor onze fractie een lastig punt. Vanuit het voorzorgsprincipe, wij snappen dat het onderzoek nader duidelijk moet worden. Een vraag aan GS, kunt u dat onderzoek niet naar voren halen, want wij vinden het vrij essentieel dat de mensen die daar gaan bouwen, hoe het zit, want dat komt nu pas over vijf jaar en als het echt schadelijk is, want veel mensen in het gebied maken zich daar nu al zorgen over. Dan over de termijn. Meer partijen hebben dat aangehaald. Blij dat
- 1735 GS de toezegging hebben gedaan om niet naar tien jaar te gaan. De toezegging van de gedeputeerde vinden wij prima. Jullie motie gaat in dezelfde richting, we moeten kijken of dat overeenkomt. Misschien kan het volgend jaar bij de herziening van de ARO worden meegenomen om de termijn ter visie te leggen gezamenlijk met de procedure van de herziening van de agrarische functie in de PRV, zodat de gemeenten daarop kunnen reageren. Tot slot de ARO. Ik
- 1740 blijf met de gedeputeerde van mening verschillen. Wij vinden dat als dat gebied zo kwetsbaar is als daar ingrepen gebeuren van een bestaande kas en die ligt net binnen BSG, ik zou toch willen adviseren om de ARO daarnaar te laten kijken, want vanuit het open gebied kijk je er wel tegenaan en heb je ermee te maken vanuit de omgeving.
- 1745 Mevrouw **STRENS** (D66): Voorzitter. D66 is blij met de toegezegde evaluatie, want daar zijn wij dol op en ook de aanbiedingsbrief, dat er participatie in benoemd wordt. In ieder geval een goed begin, maar wij zullen bij de evaluatie strak kijken hoe dat onderwerp is meegenomen door gemeenten en daar een vinger aan de pols houden. In tegenstelling tot het CDA die ons vooral een dienstbare rol wil toekennen, zien wij dat wij wel degelijk een grotere rol hebben in het
- 1750 ruimtelijk ordeningsbeleid, zeker als het gaat om de wettelijke taak van ons ten aanzien van het beschermen van waardevol landschap en natuur. Wij gaan graag met deze werkwijze aan de slag, ook in de geest van de Omgevingswet. Dat zullen straks de kaders zijn voor de grote woningbouwopgave die wij in de regio hebben en waar wij graag in ander verband over zouden willen spreken.
- 1755 Mevrouw **HAAGSMA** (CDA): Enigszins uitgedaagd willen wij D66 vragen, wij hebben wel meer woorden genoemd en kaderstellend, maar dienstbaar zegt ook iets over de houding en de manier waarop de provincie zich begeeft. Zou D66 zich daar eens over uit kunnen laten?
- 1760 Mevrouw **STRENS** (D66): Volgens mij heb ik mij daar aan het begin van mijn eerste termijn over uitgelaten, dat wij zeker het volste vertrouwen hebben dat de regio's in goed overleg die afspraken kunnen maken, maar als u het alleen heeft over dienstbaar, dan lijkt het alsof wij helemaal geen taak meer hebben en dan kunnen wij deze tent net zo goed opdoeken dan dat wij alleen maar dienstbaar zijn aan, ik vind dat echt wel mager.
- 1765 Mevrouw **HAAGSMA** (CDA): Daarom zou het D66 te prijzen zijn, die overigens deze bestuurslaag al langer wil opdoeken dan dat er vragen rijzen in andere fracties, om ook naar onze bijdrage wat uitgebreider te luisteren, want daarin is het ook genoemd. U bent het toch wel met ons eens dat naast die kaderstellende rol, het zegt wel iets over hoe je dat wilt uitvoeren en het overleg met de

1770 regio's is in het begin niet zo gemakkelijk gegaan. Wat ons betreft gaat het de volgende keer wat soepeler en dienstbaarder, zodat je in vruchtbaar overleg tot de juiste en mooie waarden voor je eigen provincie kunt komen.

1775 Mevrouw **STRENS** (D66): Wij gaan ook graag in goed overleg het gesprek aan, dus volgens mij zijn wij het daarover eens. Maar om mijn verhaal af te ronden, wij zijn blij dat dit de kaders zijn ook voor de grote woningbouwopgaven. Er zijn ook mooie binnenstedelijke locaties die nu in rap tempo tot ontwikkeling kunnen worden gebracht.

1780 Mevrouw **HAAGSMA** (CDA): Voorzitter. Wij danken de gedeputeerde voor de toezegging voor de evaluatie. Het is raadzaam ook bij andere provincies te kijken hoe zij invulling geven aan de nadere regels en voor de omslag die wij moeten maken richting de Omgevingswet. Wij horen graag hoe de gedeputeerde daarover denkt. De amendementen gaan niet uit van de kernwaarde vertrouwen. Ik hoorde D66 net aangeven, dienstbaar, volgens mij is het kernwoord vertrouwen
1785 veel vaker gevallen en daarom blijft dat voor het CDA vooropstaan en wij zullen het amendement om die reden niet steunen. Wat betreft alle grote woorden over vrees, dan moet ik denken aan 'een mens lijdt het meest aan het lijden dat hij vreest.'

Gedeputeerde **GELDHOF**: Voorzitter, mijn excuses dat in eerste termijn de strandbebouwing is blijven liggen. Ik zei in mijn eerste beantwoording, u gaat iets toevoegen, u gaat strenger worden
1790 dan wij in de huidige PRV zijn. In de huidige PRV totdat u deze vaststelt en per 1 maart in werking treedt, is het zo dat er een definitie over het strandpaviljoen ontbreekt. Het afgelopen jaar zijn er veel typen strandpaviljoens ontstaan en wij willen juist graag nieuwe ontwikkelingen tegengaan. Op dit moment kun je er eten, drinken en sporten en mensen redden, maar wij willen juist niet dat er meer gaat gebeuren dan dit. Wij leggen het gebruik van de huidige definitie vast,
1795 dat is nu de wijziging. Wij willen juist voorkomen dat er andere ontwikkelingen kunnen ontstaan, want ik heb ook in een van de bijdragen van vandaag gehoord, misschien kun je ook wel in een strandpaviljoen wonen en genieten van de kust, of heb je een kantoorstrandpaviljoen. Dat mag allemaal niet en dat leggen wij allemaal met deze wijziging vast. Als u sport eruit haalt met een amendement, dan bent u bezig met een wijziging ten opzichte van de ruimte die er op dit
1800 moment met de thans vigerende PRV is zolang de wijziging niet is vastgesteld. Als je sport gaat schrappen, dan is hij niet meer beleidsarm. Dan de vraag over de nadere regels en de PRV. Daar hebben meerdere fracties iets over gezegd. De PvdD zegt, u gaf mij materieel gelijk maar toch ontraadt u hem. Dat komt omdat ja, GS gaan over de nadere regels, dat klopt, maar de grondslag daarvan ligt in het sectoraal beleid, dat gaat over een planningsopgave voor bedrijven en
1805 kantoren, dat gaat via economie, een document dat u vaststelt, de uitwerking daarvan ligt bij GS. Het detailhandelsbeleid legt u vast en de uitwerking zit in de nadere regels. Voor wonen is dat het woonbeleid dat door u is vastgesteld en de uitvoering daarvan zit bij de RAPS en hoe je dat moet doen zit bij GS. U geeft echt die kaders mee en het is niet spannender dan het voorheen was. Wij willen wel dat de nadere regels vastliggen en meegegeven worden aan de regio's, zodat
1810 zij vooraf weten waarop wij gaan toetsen, of zij hun huiswerk op de juiste manier gedaan hebben, of zij hun samenwerking op de juiste manier hebben vormgegeven en of zij alle beleidskaders door u meegegeven en vertaald in de nadere regels, goed hebben meegenomen in

hun voorstellen. Nogmaals, A35 blijft ontraden en dat geldt ook voor A30 over de strandbebouwing. Dan A34. De wijziging die nu voorligt, is bedoeld om alles eenduidiger, eenvoudiger en wendbaarder te maken en wat u doet is hem weer strak terug regelen in de PRV. Dat ontraden wij ten zeerste, want daarvoor hebben wij deze hele exercitie niet gedaan om het met een amendement te laten terug regelen. A34 niet doen. De burgerparticipatie neem ik mee in de aanbiedingsbrief bij de PRV aan gemeenten. Uiteraard kunnen wij dat in de evaluatie meenemen, op welke wijze heeft het plaatsgevonden en zullen dat ook gebruiken voor het verdere verhaal. Primair zijn er de nadere regels.

De heer **SLETTENHAAR** (VVD): De evaluatie gaat over de nadere regels, dus dan zie ik liever geen paragraaf opgenomen over iets waar de nadere regels niet over gaan en waar gemeenten zelf over gaan.

Gedeputeerde **GELDHOF**: Wij kunnen wel vragen op welke wijze zij daar invulling aan hebben gegeven, dat nemen wij mee.

De **VOORZITTER**: Ik wil mevrouw Strens nog in de gelegenheid stellen, maar ik ga vanaf nu de vergadering wat verstrengen, anders halen wij het beoogde tijdstip niet.

Gedeputeerde **GELDHOF**: Het verhaal van de PvdA over de ARO binnen BSG. U vraagt een wijziging van het huidige beleid. Op dit moment is het ook zo dat wij het binnen BBG BSG niet voorleggen aan de ARO, dus wat u voorstelt is iets wat nu ook al de verantwoordelijkheid van de gemeente is en daar willen wij het graag laten. Tot slot het gewijzigde amendement, A36 over fijnstof. Ter verduidelijking, sowieso maakt het geen onderdeel uit van de doorbraak die wij voor elkaar hebben gekregen met het Rijk, de luchtvaartsector en gemeenten over de set van afspraken om transformatie mogelijk te maken binnen de 20 Ke-contour. Daar wordt al gewoond, maar het gaat om toevoegen van transformatie, maar tegelijkertijd, er is nog geen enkele indicatie over de ernst van ultrafijnstof of eventuele effecten en ook nog geen normstelling. Het onderzoek van het ministerie van I&M ziet erop toe dat dat in beeld wordt gebracht. Dat moeten wij dus afwachten en het duurt nog circa vijf jaar. Wij raden het amendement af, want gemeenten kunnen zich niet verantwoorden voor iets dat nog niet gedefinieerd is. Ik heb er alle vertrouwen in dat gemeenten op hele goede wijze weten hoe zij hiermee om moeten gaan. Het heeft even geduurd voordat zij het vertrouwen hadden dat wij juist niet meer regels wilden geven, maar dat wij juist wilden loslaten. Dat vertrouwen hebben gemeenten nu ook. Loslaten in die zin van dat de kaders van de PRV altijd leidend blijven. Ik heb er alle vertrouwen in dat het goed gaat werken en dat wij een mooie, interessante evaluatie zullen krijgen.

De **VOORZITTER**: Wij gaan over tot stemming over de amendementen. A29, behoefte aan stemverklaringen? Dat is niet het geval. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties GL, SP, PvdD en CU/SGP, de overige leden tegen, zodat het amendement is verworpen. A30, behoefte aan stemverklaringen? Dat is niet het geval. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties SP, GL, PvdD en de CU/SGP, de overige leden tegen, het amendement is verworpen. A31, behoefte aan stemverklaringen? Dat is niet het geval.

Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties GL, SP, PvdD, ONH en 50plus, de overige leden tegen, zodat het amendement is verworpen. A32, behoefte aan stemverklaringen? Dat is niet het geval. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties SP, GL, PvdD, ONH, de overige leden tegen, zodat het amendement is verworpen.

1860 A33, behoefte aan stemverklaringen? Dat is niet het geval. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties PvdD, CU/SGP, SP en GL, de overige leden tegen, zodat het amendement is verworpen. A34, behoefte aan stemverklaringen? Dat is niet het geval. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties GL, SP, PvdD, CU/SGP, de overige leden tegen, zodat het amendement is verworpen. Het gewijzigde amendement A35, waarbij voor
1865 een jaar in DD, artikel 44, lid 1, wordt vervangen door drie jaar. Behoefte aan stemverklaringen? Dat is niet het geval. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties GL, SP, PvdD, ONH, 50plus en CU/SGP, de overige leden tegen, zodat het amendement is verworpen. A36, behoefte aan stemverklaringen?

1870 De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Voor ons is het een lastig punt, de beweegredenen die partijen aangeven om hier goed mee om te gaan, ik snap ook de redenering van GS dat je formeel dat nog niet kunt doen, omdat de normen er nog niet zijn. Wij maken ons ernstig zorgen en je kunt ook kijken als blijkt dat het wel mis is, dan moet je kijken naar de bronaanpak van het geheel, dus het is voor mij nog geen gelopen race. Ik hoop dat het onderzoek eerder beschikbaar is
1875 voordat daar huizen gebouwd worden, want wij gaan mensen dingen aandoen waarvan wij nu niet weten hoe het zit. Ik vraag GS om urgentie en niet alleen formeel redeneren, want daar wonen mensen en dat moeten wij ons goed realiseren. Wij stemmen niet voor. Het kan niet toegevoegd worden, omdat het nog niet genormeerd is, dus dat is het probleem.

1880 Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Ik begrijp de opmerking van de heer Papineau Salm niet, want als u zich daar echt zo druk over maakt, dan bent u gewoon tegen.

De **VOORZITTER**: Dit is een herhaling van het debat en dat gaan wij niet doen. U stemt neem ik aan voor? Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties SP, GL, ONH, CU/SGP, de overige leden tegen, het amendement is verworpen. Dan de voordracht. Behoefte aan stemverklaringen? Dat is niet het geval. Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties GL, SP, PvdD, ONH, 50plus en CU/SGP, de overige leden voor, zodat de voordracht is aanvaard.

1890 **12. Statenvoordracht 82 Actualiseren uitvoeringsprogramma TWIN-H Greenport Aalsmeer**

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter, wij besluiten vandaag over een actualisatie van het uitvoeringsprogramma voor Greenport Aalsmeer. Hoewel het woord actualisatie een kleine wijziging suggereert, gaat het hier over veel geld dat wij beschikbaar stellen. Gelukkig zijn de
1895 doelen breed gedragen en bijna onomstreden. Wij willen graag de verrommeling in het landschap tegengaan, wij willen waar mogelijk kleine glastuinbouwgebieden verplaatsen naar concentratiegebieden, zodat er meer ruimte ontstaat voor het terugbrengen van groen of voor woningbouw en wij willen de glastuinbouw verduurzamen. Met betrekking tot de verduurzaming

- 1900 bleek echter tijdens de discussie in de commissie dat er nog veel onduidelijkheid bestaat over wat verduurzaming precies inhoudt. De gedeputeerde noemde een aantal mooie voorbeelden, maar de voordracht zelf is daar niet heel precies in. Soms wordt met duurzaamheid bedoeld een lange termijnverbetering, soms gaat het over CO₂-reductie, soms over waterkwaliteit. Wij vinden het belangrijk dat de provincie in het vervolgtraject, dus in de uitwerking van dit beleid, preciezer aangeeft wat wij onder duurzaamheid verstaan. Daarom zal straks de PvdD mede namens onze
- 1905 fractie en GL en de SP, een motie indienen om dat concreter vorm te geven. Een tweede aspect wat betreft de duurzaamheid, is de omgang met fossiele energie. In de voordracht staat ergens een zin dat het beter benutten van fossiele energie een vorm van herstructurering is die onder het kopje duurzaamheid valt. Nou begrijpen wij best en dat heeft de gedeputeerde aangegeven in zijn beantwoording, dat het in de transitiefase naar een volledig hernieuwbare
- 1910 energievoorziening soms nodig is om fossiele energie te gebruiken maar wat wij moeten voorkomen is dat er zogenaamde lock-ins ontstaan, dat betekent dat wij nu investeringen doen die ervoor zorgen dat een overstap naar volledige hernieuwbare energie vertraagd wordt. Om dit te voorkomen en tegelijkertijd om de plannen die er bijvoorbeeld zijn rondom warmtenetten, niet te blokkeren, dienen wij een amendement in waarin wij voorstellen om die bewuste zinsnede 'het
- 1915 beter benutten van fossiele energie' te vervangen door de tekst: 'vormen van energie die bijdragen aan het zo snel mogelijk uitschakelen van fossiele energiebronnen.' Ik hoor heel graag een reactie van mijn collega's, want wij denken hiermee dat wij handelen in lijn met GS en dat wij iets meer richting geven en dat wij vragen om de criteria iets verder uit te werken, maar dat het eerder om een precisering van het huidige beleid gaat dan iets wat ertegenover staat.

1920

Amendement 37/12-12-2016

Gebruik fossiele energie geen onderdeel verduurzaming Greenport

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 12 december 2016

1925

Besluiten in de voordracht 'TWIN-H Greenport Aalsmeer — actualisatie 2016' (VD-82, kenmerk 862385)

- *de zinsnede "die fossiele energie beter benutten" onder het kopje "Herstructurering" op pagina 5 te vervangen door "die bijdragen aan het uitschakelen van fossiele energiebronnen"*

1930

en gaan over tot de orde van de dag.

Toelichting:

1935

In de voordracht wordt als reden voor de actualisatie van het uitvoeringsprogramma onder andere genoemd dat modernisering van de glastuinbouw "kansen biedt voor duurzame oplossingen, zoals de inzet van rest CO₂, benutten van restwarmte en daarmee de transitie van de sector naar niet fossiele brandstoffen". Wij ondersteunen deze ambitie van harte. In de beschrijving van de inzet van de TWIN-H-middelen voor herstructurering staat vermeld dat

1940 *dit kan plaatsvinden "door gebruik te maken van energievoorzieningen die fossiele energie beter benutten, minder uitstoot genereren en/of gebaseerd zijn op hernieuwbare energiebronnen." Het*

1945 *beter benutten van fossiele bronnen is weliswaar een manier om de CO2 uitstoot terug te dringen in de overgangsfase van de energietransitie, zoals in de toelichting aangegeven, maar is niet toekomstgericht. De ambitie van de provincie is om een volledig duurzame energievoorziening gerealiseerd te hebben in 2050 (Beleidsagenda Energietransitie 2016 — 2020, mei 2016). Door nu nog te investeren in ‘maatregelen die fossiele energie beter benutten’ worden investeringen om volledig hernieuwbare bronnen te gebruiken minder aantrekkelijk en/of uitgesteld (het zogenaamde lock-in effect). Als provincie willen we dat ons beleid bijdraagt aan het realiseren van onze ambities. Het subsidiëren van maatregelen die de volledige transitie naar een CO2-neutrale energievoorziening kunnen vertragen hoort daar niet bij. Dit amendement beoogt dat we de beperkte middelen alleen inzetten voor maatregelen die bijdragen aan het zo snel mogelijk uitfaseren van fossiele energie.*

Fracties CU/SGP, PvdD, GL

1955

De **VOORZITTER**: Het amendement maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. U hebt voor de rest van de vergadering nog drie minuten spreektijd over.

1960 Mevrouw **VERMAAS** (PvdD): Voorzitter. Als de hele wereld ons Westerse consumptiepatroon zou overnemen, zouden we vier aardbollen nodig hebben. Met name de productie van dierlijke producten trekt een zware wissel op natuur en milieu. Een eiwittransitie naar een meer plantaardig voedingspatroon lijkt dus onafwendbaar. De glastuinbouw kan in die transitie een belangrijke rol spelen. Op dit moment is de glastuinbouw echter nog vooral een onderdeel van het probleem in plaats van de oplossing, omdat er veel landbouwgif wordt gebruikt en het oppervlaktewater daardoor ernstig vervuild raakt. Ook is de glastuinbouw een grootverbruiker van vooral fossiele energie. Gelukkig bevat deze voordracht de ambitie om daarin verandering te brengen. Zoals op pagina 5 te lezen valt, is een deel van het budget van 4,8 miljoen euro dat voor herstructurering beschikbaar wordt gesteld, bedoeld voor en ik citeer: “het toepassen van maatregelen (o.a. energie, water, milieu) die leiden tot duurzame glastuinbouwbedrijven en -gebieden.” Dit zijn mooie woorden, waarvan voorkomen moet worden dat het slechts woorden blijven. Tijdens de commissiebehandeling bleek echter dat er geen enkele concrete voorwaarde of gespecificeerd doel aan deze subsidie verbonden is. Onduidelijk is hoeveel van de 4,8 miljoen euro zal worden besteed aan duurzaamheid en welke maatregelen er getroffen zullen moeten worden door de subsidieontvangers op het gebied van energie, milieu en water. Ook uit antwoorden op de vervolgvragen die wij samen met de CU/SGP, SP en GL hebben gesteld, blijkt dat het college gelukkig wel voornemens is om in de uitvoeringsregeling die er nog zal komen, maatregelen te verplichten die de transitie naar duurzame energie realiseren. De PvdD steunt dat voornemen en meent dat ook maatregelen op het gebied van milieu en water conform de ambitie van de voordracht daarin opgenomen zouden moeten worden. Daarom dienen wij, samen met de

1970

1975

1980 CU/SGP en GL de volgende motie in, waarin wij GS opdragen “in de nog door GS vast te stellen Uitvoeringsregeling Herstructurering Greenport Aalsmeer concrete eisen op te nemen om de transitie naar duurzame energie, het verminderen van het gebruik en de emissies van bestrijdingsmiddelen, het verminderen van het watergebruik en het voorkomen van watervervuiling te realiseren.”

1985

Motie 79/12-12-2016

Duurzame glastuinbouw

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 12 december 2016

1990

Constaterende dat:

- *In de voordracht (pag. 5) de ambitie wordt uitgesproken om de glastuinbouw te verduurzamen door maatregelen toe te passen op het gebied van onder andere energie, water en milieu;*

1995

- *Deze ambitie onvoldoende in concrete voorwaarden voor subsidieverlening wordt verwerkt.*

Overwegende dat:

2000

- *De glastuinbouw een grootverbruiker van (fossiele) energie is, en middels grootschalig gebruik van bestrijdingsmiddelen sterk bijdraagt aan milieu- en watervervuiling;*
- *Er veel kansen liggen om de glastuinbouw te verduurzamen, bijvoorbeeld middels zonne-energie, regenwateropslag, plaagbestrijding zonder gifgebruik, en hergebruik van water en nutriënten.*

2005

Dragen het college van GS op om:

in de nog door GS vast te stellen Uitvoeringsregeling Herstructurering Greenport Aalsmeer concrete eisen op te nemen om de transitie naar duurzame energie, het verminderen van het gebruik en de emissies van bestrijdingsmiddelen, het verminderen van het watergebruik en het voorkomen van watervervuiling te realiseren

2010

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties PvdD, CU/SGP, GL

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

2015

De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Voorzitter. Prima voorstel, heel fijn dat het nu wordt opgepakt mede dankzij overleg door alle betrokken partijen in het gebied. Dat zijn een groot aantal gemeenten en bedrijven die hier enorm bij betrokken zijn. Wij zien hier grote kansen om het gebied te herstructureren, de glastuinbouw een goede kans te geven om door te ontwikkelen zodat het een goede bron is voor onze voedselvoorziening in de komende jaren. Prima dat wij hier als provincie een bijdrage aan geven. Nog twee opmerkingen. Er wordt gezegd dat oude kassen moeten worden opgeruimd en wij hebben nog te weinig garanties in dit verhaal dat dat een-op-een gebeurt. Als er wordt geherstructureerd, wordt die kas daadwerkelijk gesloopt? Daar maken wij ons zorgen over, want straks staan er twee kassen en er komt al veel verwaarlozing voor in Aalsmeer. Ik vind het lastig om duurzaamheid telkens apart te moeten benadrukken. Ik ga ervan uit dat GS in alle activiteiten duurzaamheid gaan doorvoeren en ook in dit overleg bij

2020

2025

partijen daarop aan te dringen. Ik benieuwd naar de reactie van GS op de motie over het uitfaseren van fossiele energie.

2030 De heer **KLEIN** (CU/SGP): Ik ben wat verbaasd door uw reactie. U doet net alsof die gebaseerd is op wantrouwen. Wij vragen alleen maar om concreet te maken wat bedoeld wordt, omdat dat er nu niet in staat. Daar kunt u toch niet tegen zijn?

2035 De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Ik ga ervan uit dat GS hun werk doen en dat het wordt vertaald in afspraken, dat het gewoon doorgaat. Daar hoeft u niet apart om te gaan vragen.

2040 De heer **STRUBEN** (D66): Voorzitter, wij zijn blij, niet alleen omdat wij met Europees en eigen geld een verdubbelaar hebben, maar ook door de heldere aanpak van dit dossier. Samen met gemeenten en ondernemers kunnen wij deze moderniseringsslag in de glastuinbouw in uitvoering brengen en 300 ha in de Greenport aanpakken. Destijds waren wij zeer kritisch over de lening aan Uithoorn, maar die komt terug. Daar zijn wij heel blij over. Bedrijven kunnen verplaatst worden naar nieuwe en duurzaam ingerichte concentratiegebieden en dat is een belangrijke bijdrage aan de regionale economie. Bedrijven zijn ook uit eigen belang bezig met verduurzaming op alle fronten en daarbij is uitfaseren van fossiele energie een goed doel. Wij kunnen ons daarin vinden. Ik denk dat de kassen met name veel CO₂ gebruiken, dus ook daar werken ze aan de goede kant. Daarnaast komen er gronden vrij voor nieuwe stedelijke ontwikkelingen en waar het kan binnen de 20 Ke-zone rond Schiphol, ook voor woningen. Volgens mij heeft Aalsmeer dus niets meer te klagen. Complimenten aan GS en wij wachten de evaluatie af.

2050 Mevrouw **KONING** (CDA): Voorzitter. In de afgelopen tijd zijn met de TWIN-H gelden in vier gebieden goede resultaten bereikt. Er ligt een nieuwe visie en nieuwe afspraken met Greenport Aalsmeer. Er wordt geschreven aan het POP3-beleid en het voorstel is om de TWIN-H gelden te gebruiken als cofinanciering voor verplaatsing van glastuinbouwbedrijven in geheel Noord-Holland. Het CDA vindt dat van groot belang. De sector zorgt voor 54.000 directe banen en is dus zeer belangrijk voor de werkgelegenheid in de regio's. De TWIN-H-financiën hebben ook een aanjaagfunctie voor modernisering en verplaatsing inclusief duurzame oplossingen, zoals de inzet van rest-CO₂, benutten van restwarmte en hernieuwbare energiebronnen. De verduurzaming zit voldoende verankerd in het voorstel. Het CDA kan van harte instemmen met het voorstel. Het amendement om de zinsnede fossiele energie beter benutten eruit te halen, volgens mij kun je dat zien in de context zoals het er staat, want er staat bij: 'en het gebruikmaken van energievoorzieningen die gebaseerd zijn op hernieuwbare energiebronnen.' Dat wordt ook gestimuleerd en dat is ook een criterium, dus het is voor mij de vraag of het nodig is om dit amendement te steunen.

2065 Mevrouw **VAN LANGEN** (VVD): Voorzitter, ook de VVD is blij. De gedeputeerde stelt voor TWIN-H-gelden uit de ontwikkeling Greenport Aalsmeer in te zetten voor geheel Noord-Holland, van specifiek naar breder. Dit sluit aan op de wens van de VVD, niet te veel zaken vooraf dichttimmeren en aansluiten op marktkansen. Zo kan 5 miljoen euro ingezet worden als subsidie

- 2070 voor glastuinbouwbedrijven die willen verplaatsen naar een glasconcentratiegebied. Door het geld in te zetten naast middelen uit de POP3-regeling voor plattelandsontwikkeling in de EU, kan het budget verdubbelen. Kansrijk is de ontwikkeling van het warmtenet, waarvoor al in 2011 plannen zijn ontwikkeld en dat heel goed past in de agenda voor de circulaire economie, waarover wij straks van gedachten gaan wisselen. En een vernieuwingsbank met daarin
- 2075 instrumenten voor verplaatsen, herstructureren, zoneren en innoveren in de glastuinbouw. Hier worden overigens vooral biologische gewasbeschermingsmiddelen toegepast. Het geld voor deze regeling wordt gebruikt als cofinanciering, dus 50% van de benodigde middelen moet door partijen zelf worden opgebracht. Om de samenwerking te stimuleren en een vernieuwingsbank op te zetten, wordt geïnvesteerd in een coördinator die zorgt voor kennisoverdracht en partijen
- 2080 aan hun afspraken houdt. Concreet doel is om in tien jaar 300 ha glas te verplaatsen, waarbij de economische concurrentiepositie van glastuinbouwbedrijven verbetert en de glastuinbouwbedrijven verduurzamen, goed voor de bedrijven en goed voor de omgeving. Wat de VVD betreft, moeten de duurzaamheidsdoelen vooral werkbaar en realistisch zijn en geen drempel opwerpen voor bedrijven om van de regeling gebruik te maken. Nieuwe bedrijven zijn
- 2085 immers per definitie al veel duurzamer, daarnaast wordt bijgedragen aan de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. Verouderd glas wordt opgeruimd en bestemd voor nieuwe functies. In de commissie heeft de VVD gevraagd om aandacht voor startups en nieuwe ontwikkelingen in de zorg, denk aan zorgkassenbedrijven. Ook woningbouw is binnen de geldende ruimtelijke beperkingen wellicht op sommige locaties een mogelijkheid. Kortom, de voorgestelde
- 2090 ontwikkeling heeft onze instemming en wij hopen dat de herstructurering hiermee goed op gang komt. Over de motie en het amendement wachten wij het advies van de gedeputeerde af, hoe sympathiek ook, maar ze moeten niet belemmerend c.q. drempelverhogend gaan werken. Dan zijn wij tegen.
- 2095 De heer **HIETBRINK** (GL): Met het oog op onze resterende spreektijd zie ik af van mijn spreekrecht in eerste termijn.
- Mevrouw **ALBERTS** (SP): Net als de heer Hietbrink, omwille van de snelheid en omdat wij goed overleg hebben gehad met de PvdD, de CU/SGP en GL, wat geleid heeft tot het amendement en
- 2100 de motie, zien wij af van het woord.
- De **VOORZITTER**: Gedeputeerde Loggen vervangt gedeputeerde Bond die ziek naar huis is gegaan.
- 2105 Gedeputeerde **LOGGEN**: Ik val weer met mijn neus in de spreekwoordelijke boter, terwijl ik vandaag dacht u keurig te kunnen observeren en mijn gedachten daarover te laten gaan, maar ik sta u nu toe te spreken en ik hoop dat dat net zo constructief gaat als voorgaande keren. Het gaat hier om langetermijnbeleid om de zaken die daar spelen, op een constructieve en duurzame manier op te pakken. De heer Klein heeft de definitie duurzaamheid keurig uiteengezet, maar dat
- 2110 het een veelkoppig monster of vriend is, wat is nou de exacte definitie van duurzaamheid? Volgens mij zit dat opgesloten in het verhaal, maar ik kan mij voorstellen – vooral omdat de definitie zich vaak op een andere manier laat uitleggen – dat dat tot verwarring zou kunnen

leiden. Ikzelf had hem niet, maar iedereen leest hem met andere ogen. Ik denk dat duurzaamheid integraal in het handelen van GS zit opgesloten, op alle beleidsterreinen, net zoals wij de
2115 afgelopen jaren hebben mogen ontdekken dat dat integraal in het handelen van PS zit opgesloten. Er worden twee majeure zaken aangepakt met dit voorstel, namelijk de herstructurering en de verplaatsing. De PvdD vroeg of de subsidieverstreking gekoppeld is aan een resultaatsverplichting. In de commissie is al gemeld dat sprake is van een resultaatsverplichting. Als ik de discussie in deze zaal volg, dan moeten wij wel oppassen dat wij
2120 niet op de stoel van de ondernemer en van de gemeente gaan zitten, die wij een belangrijke plek hebben gegeven in dit voorstel. Ik ontraad daarom motie 79, omdat daarmee de provincie juist op de stoel van de provincie en de gemeente gaat zitten. Daarentegen, u kent mij als iemand die buitengewoon constructief is, zou ik het amendement dat is ingediend, ik snap wat daarmee bedoeld wordt, maar met de stringente omschrijving zoals die hier staat, kunnen GS niet
2125 gemakkelijk uit te voeten. Als je daarvan zou maken: 'die bijdragen aan het uitfasen van fossiele energiebronnen.', dan wordt daarmee recht gedaan aan de opgave om na te denken als aanvrager, hoe gaan wij dat doen, dat je dat denkproces in gang zet en tegelijkertijd niet op de stoel van de ondernemer gaat zitten.

2130 Mevrouw **VERMAAS** (PvdD): Voorzitter, u zegt, wij willen niet op de stoel van de ondernemer gaan zitten en geen extra regels. Ik ken de diepgewortelde angst van de VVD voor extra regels, ik ken ook de voorliefde van de VVD om subsidies aan de landbouw te verstrekken zonder daar voorwaarden aan te verbinden en daarom ben ik aangenaam verrast dat het college een andere mening lijkt toegedaan, namelijk dat zij wel in de uitvoeringsregeling extra harde voorwaarden
2135 willen stellen om de transitie naar duurzame energie te versnellen. Nu hoor ik u zeggen dat u dat niet gaat doen. Dat maakt het erg ingewikkeld. Bent u van plan in de uitvoeringsregeling harde voorwaarden te gaan stellen, zoals u in antwoorden op onze vragen heeft gezegd of hebt u nu een ander plan met de uitvoeringsregeling?

2140 Gedeputeerde **LOGGEN**: Volgens mij heb ik niets anders gezegd dan de portefeuillehouder in de technische behandeling in de commissie. Ik heb alleen gezegd in antwoord op motie 79, dat daarin nadrukkelijk op de stoel van de gemeente en van de ondernemer gezeten wordt en dat ontraad ik en daarom ontraad ik de motie. Daarmee doe ik niets af aan de antwoorden die door de portefeuillehouder gegeven zijn.

2145 Mevrouw **VERMAAS** (PvdD): Voorzitter, in de antwoorden op onze vragen is gesteld dat er harde voorwaarden in de uitvoeringsregeling komen op het gebied van duurzame energie. Dat steunen wij. Het enige wat wij met deze motie beogen, is dat de ambitie zoals die in deze voordracht staat, om ook op het gebied van water en milieu een verduurzaming teweeg te brengen, dat ook
2150 die in de uitvoeringsregeling wordt meegenomen. Dat is alles wat wij vragen in lijn met de ambitie van het college. Heeft u een andere ambitie op dat vlak of kunt u meegaan met de ambitie om daadwerkelijk die verduurzaming op die manier in gang te zetten?

2155 Gedeputeerde **LOGGEN**: Ik blijf bij mijn antwoord dat ik zojuist gegeven heb, ik doe niets af aan de beantwoording van de portefeuillehouder in de commissie. Wat ik zeg, is dat ik de motie 79

ontraad op basis van de argumenten die ik net gegeven heb. Dan kunnen wij elkaar blijven herhalen, maar dat schiet niet op. De motie versterkt het voorstel niet en daarom ontraad ik hem. D66 had nog een vraag, wat ik begreep, in Uithoorn heeft de lening geleid tot het opruimen van verspreid glas en het verplaatsen naar een concentratiegebied en is de lening uiteindelijk volledig terugbetaald. Dat waren de vragen en antwoorden van deze middag.

Tweede termijn

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter. Ik dank de gedeputeerde voor zijn reactie. De reactie met betrekking tot de motie vond ik heel moeilijk te begrijpen, omdat ik denk dat de motie precies vraagt om te doen wat GS zelf al toezeggen. Ik snap niet dat wij dan op de stoel van bedrijven zouden gaan zitten als GS die sowieso uitvoeringsregels vaststellen, daarin de duurzaamheid concreet maken. Ik dank hem voor de bereidheid om het amendement positief te adviseren als er drie woorden uit verdwijnen. Ik zie niet waarom het amendement beter zou worden als die drie woorden eruit gaan, maar het wordt ook niet slechter, dus ik kan ermee leven.

De **VOORZITTER**: Dus bij deze zegt u dat het amendement gewijzigd is? En is de griffier duidelijk welke drie woorden het precies zijn? Oké.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Ja.

Mevrouw **VERMAAS** (PvdD): In de bijdrage van de PvdA werden de indieners van de motie ervan beticht dat wij GS wantrouwen. Dat was zeker niet de insteek, integendeel. Blijkbaar, nu wij de antwoorden van de gedeputeerde hebben gehoord, was er toch wel enige reden toe, want GS nemen nu hun eigen woorden terug, want het eerdere antwoord dat is gegeven, luidde als volgt: "De uitvoeringsregeling moet nog opgesteld worden door GS op basis van de TWIN-H Greenport Aalsmeer actualisatie 2016 in PS (de voordracht die nu voorligt). Wij zijn voornemens in de gebiedsplannen maatregelen te verplichten in de openbare ruimte, die de transitie naar duurzame energie, warme- en CO2-netwerken te realiseren of in de nabije toekomst mogelijk te maken." Dat hebben GS gezegd en met de motie proberen wij dit voornemen in lijn te brengen met de ambitie om maatregelen toe te passen op het gebied van energie, water en milieu zoals die in de voordracht staan. Ik vraag aan GS, welk deel van het dictum is in strijd met de ambitie die u zelf hebt geformuleerd in de voordracht? Deze motie is ondersteuning van uw beleid. Wij vragen u niet om op de stoel van de ondernemer te gaan zitten, maar dat u als opsteller van de uitvoeringsregeling op uw eigen stoel blijft zitten en uw eigen ambitie uitvoert. U maakt er een stoelendans van en wij niet. Tegen de PvdA, D66, VVD en CDA wil ik nog zeggen dat als wij de ambitie uit de voordracht steunen, dat wij ook de uitvoering van die ambitie en dus onze motie zouden moeten steunen, anders is het de zoveelste papieren tijger die wij de wereld in helpen, maar wel eentje die ruim 4,8 miljoen euro kost.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter, het gaat erom dat de investeringen gedaan worden in de fysieke ruimte en niet in het beleid en hier wordt gevraagd iets aan de beleidskant te gaan doen en volgens mij wreekt het zich daar. Daarnaast heb ik in eerste termijn voldoende

2200 beargumenteerd dat wat GS betreft op de wijze zoals het hier gesteld is, je een jas aantrekt die je niet past. Ik weet niet hoe vaak ik dat moet herhalen, maar ik denk dat het verhaal duurzaamheid er voldoende in opgesloten zit. Behoeft volgens mij geen verdere argumentatie. Ik neem niets terug van wat de portefeuillehouder zowel in de commissie als schriftelijk gecommuniceerd heeft. Ik ontraad deze motie op basis van de argumentatie die ik in eerste termijn heb aangegeven.

2205

De **VOORZITTER**: Dan is het moment van stemming aangebroken. Wij beginnen met het gewijzigde A37, waarvan ik begrijp dat het college het oordeel aan de Staten overlaat als ik die woorden zo snel mogelijk schrap.

2210 Gedeputeerde **LOGGEN**: Ik was zelfs iets verder gegaan, ik zou goed kunnen leven met

De **VOORZITTER**: Dat heet in politiek jargon het oordeel aan de Staten. Behoeft aan stemverklaringen over het gewijzigde amendement 37? Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Dat is de fractie PVV, de overige leden voor, zodat het amendement is aangenomen. Dan motie 79.

2215

De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Stemverklaring. Mijn fractie gaat ervan uit dat GS in brede zin duurzaamheid hanteren en op alle terreinen aan de orde zullen stellen en zullen proberen het te realiseren. Wij zijn tegen de motie.

2220

De **VOORZITTER**: Geen andere stemverklaringen? Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties SP, GL, PvdD, CU/SGP, 50plus, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. Dan de voordracht. Stemverklaringen?

2225 De heer **KLEIN** (CU/SGP): U, mijn collega, brengt mij nu in een lastig parket, want ik vind het heel apart dat deze motie niet is aangenomen, omdat ik die zie als ondersteuning van het beleid. Ik zal toch voor dit voorstel stemmen, maar ik vind het bijzonder jammer dat dat niet met de nadere specificering van duurzaamheidsdoelen gepaard gaat.

2230 De heer **HIETBRINK** (GL): Wij volgen de overwegingen van de CU/SGP, maar zullen om precies die reden tegen stemmen.

De **VOORZITTER**: Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties van GL, PvdD, de overige leden voor, zodat de voordracht is aanvaard.

2235

13. Statenvoordracht 83 Kadernotitie circulaire economie

De **VOORZITTER**: Ik herhaal het verzoek, het is 18.00 uur, wij hadden afgesproken om om 19.00 uur klaar te zijn, om dat met elkaar nog gerealiseerd te krijgen.

2240

Mevrouw **DOEVENDANS** (PvdA): Voorzitter. Wij zijn heel erg blij met het voorstel en zoals al gezegd in de commissie, zo divers als de inwoners van Noord-Holland zijn, zo divers zijn de mogelijkheden als wij kijken naar de kansenkaart, dus als enige opmerking voor het ontwikkelingsperspectief en de uitvoeringsagenda straks om focus te leggen.

2245

De **VOORZITTER**: U hebt nog een beperkte spreektijd.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter. Vorige week las ik het volgende in het provinciale dagblad: "Onze provincie wil de eerste afvalloze economie van Nederland worden door bedrijven schoner te laten produceren, groen in te kopen en kringlopen te sluiten, waardoor afval een nieuwe grondstof wordt. Tot 2020 investeert de provincie meer dan 100 miljoen euro in een slimme en schone economie. Fantastisch nieuws." Dit stond in de Gelderlander en betrof de provincie Gelderland. Ik hoop van harte dat de gedeputeerde ervoor zorgdraagt dat er straks vergelijkbare teksten in het Noord-Hollands Dagblad komen te staan. Gaat u dus door met de uitwerking van de plannen in het ontwikkelingsperspectief, kies een aantal iconische projecten waarin wij als provincie een doorslaggevende bijdrage hebben voor het realiseren van circulaire economie en zoekt u voldoende middelen om dat daadwerkelijk te realiseren.

2250

2255

2260

2265

2270

Mevrouw **LAGERVELD** (VVD): Voorzitter, ik zal het kort houden, want in de commissie hebben wij al goed gesproken over dit onderwerp. De VVD vindt circulaire economie en de nieuwe kansen die het biedt, belangrijk. De ambitie van de provincie moet wel in evenwicht worden gebracht met de rol, verantwoordelijkheden en taken die de provincie heeft. De provincie kan de rol van verbinder van initiatieven en als kennismakelaar aangaan en waar mogelijk ook de rol van aanjager en eigenaar/opdrachtgever op zich nemen. Daarnaast is de VVD van mening dat het bedrijfsleven het uiteindelijk moet doen en de VVD staat voor keuzevrijheid van consumenten. Regels moeten worden opgeruimd en verbeterd, met meer ruimte voor ondernemerschap. Tot slot een vraag aan de gedeputeerde. Veel gemeenten en ook provincies zijn al bezig met circulaire economie. Hoe voorkomen wij dat er versnippering van kennis ontstaat? De kennis moet wat de VVD betreft, gebundeld worden. Graag een reactie van de gedeputeerde. Wij kijken uit naar het ontwikkelingsperspectief en naar wat uit de strategische sessies komt. Mijn fractie kan instemmen met de kadernotitie.

2275

2280

Mevrouw **KLAASSEN** (D66): Voorzitter. Eerst de complimenten aan GS. D66 is enthousiast over de stappen die gezet worden met deze kadernota en tegen de jaarwisseling aan is het een logisch moment om terug te kijken. Vier jaar geleden namelijk diende de heer De Groot van D66 samen met zes andere partijen een motie in om te verkennen of afval de grondstof van de toekomst zou kunnen zijn. Na wat omzwervingen in de bekende milieuoplossingen, is na vier jaar het resultaat er naar. Circulaire economie is een volwassen vakgebied geworden met grote kansen die zowel de werkgelegenheid als het voorkomen van het uitnutten van onze planeet ten goede komen. Complimenten dat GS op deze manier het vakgebied aan ons presenteren. D66 heeft twee punten. GS constateren in de voorliggende kadernota dat ieder zijn rol heeft in het tot stand komen van de circulaire economie. Er is een bijzondere rol weggelegd voor het bedrijfsleven. Ook de Rijksoverheid constateert die bijzondere positie van het bedrijfsleven. Daarom streeft zij te

2285 komen tot een grondstoffenakkoord met het bedrijfsleven en de relevante partners. D66 vraagt
 2290 GS hiernaar te kijken en er hun voordeel mee te doen in onze eigen provincie. Met een
 2295 grondstoffenakkoord kunnen de wederzijdse verwachtingen tussen de provincies en belangrijke
 partners publiekelijk gedeeld worden. Dan denk ik bijvoorbeeld aan de samenwerking met de
 Economic Board in de MRA. D66 zou deze transparantie en samenwerking met het bedrijfsleven
 van harte ondersteunen. Ten tweede en daarvoor sluit ik aan bij het punt van mevrouw Lagerveld,
 ook onze gemeenten hebben oog voor de circulaire economie en dat is zeker geen hobby, maar
 een inzet die zelfs kan leiden tot verlaging van de afvalstoffenheffing, omdat er minder restafval
 moet worden opgehaald. De provincie kan deze gemeenten helpen door proactief het delen van
 kennis en ervaringen te faciliteren. Volgens ons zou dat bij het Servicepunt kunnen, maar wij
 vragen aandacht van GS hiervoor. Tot slot, D66 kijkt uit naar de komende maanden waarin de
 belangrijke partners betrokken worden en hopen dat het resulteert in een eigen provinciaal
 grondstoffenakkoord.

2300 Mevrouw **HAAGSMA** (CDA): Voorzitter. Het CDA is zeer te spreken over de inzet om de circulaire
 economie te versterken en zoals de gedeputeerde al aangaf in de commissie, zijn inzet als
 gedeputeerde Duurzaamheid kan op deze portefeuille niet zonder de portefeuille Economie.
 Circulaire economie is economie aldus gedeputeerde Van der Hoek, en daarin ondersteunen wij
 hem. Het CDA staat ook positief tegenover de investeringen en is benieuwd hoe en wanneer deze
 stappen worden gezet. Wij hebben wel enige teleurstelling over de voorbeelden die genoemd
 worden bij de deeleconomie. Wij vinden nog steeds Airbnb en Uber niet de beste voorbeelden.
 2305 Laten wij daar enkele voorbeelden aan toevoegen die echt gaan over het delen van spullen en niet
 over meer bezit, zoals www.spullendelen.nl. Ik noem maar een voorbeeld, dat niet commercieel
 is. De uitvoeringsagenda mag voor ons nog een stukje stelliger en wij gaan er na de
 beraadslagingen in de commissie vanuit dat dat zal gebeuren in de uitvoeringsagenda. Laten wij
 dat vasthouden, want de ambitie die werd uitgesproken over vooroplopen houden wij wat ons
 2310 betreft, vast. Wat betreft de afvalscheiding, daarvan heeft het CDA een punt gemaakt in de
 commissie en daarbij sluit ik aan bij de woorden van de CU/SGP, het is wel beschamend dat wij
 daar onderaan in het lijstje hangen samen met Zuid-Holland, dus neem dat vooral mee en zie het
 als een aanmoediging, gedeputeerde.

2315 De **VOORZITTER**: U hebt nog een beperkte spreektijd.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Voorzitter. Voor niets gaat de zon op, of als het aan Noord-Holland ligt,
 gaat de wereld ten onder. Het klinkt erg dramatisch en dat is het ook. Ik vraag mij werkelijk af of
 wij ons voldoende realiseren in welk tijdsgewricht wij leven. Er moet zoveel gebeuren en daar
 2320 hebben wij 700.000 euro voor over de komende drie, vier jaar. Ik was trouwens niet de enige die
 dat een punt vond en alle partijen die daar vragen over stelden, werden gerustgesteld met de
 mededeling dat eigenlijk de echte verandering uit andere potten gefinancierd wordt. Ik heb daar
 vragen over gesteld en dat blijkt bijvoorbeeld een Europese subsidiepot te kunnen zijn of een
 landelijke regeling. Ik denk dat dat voor een provincie met ambities niet voldoende is. In de
 2325 beantwoording werd ook toegevoegd dat wij het voorliggende stuk moeten zien als een basis
 voor het ontwikkelperspectief en dat er dan aanzienlijk meer zicht zal zijn op de

financieringsbehoefte. Daarom vraag ik mij af waarom dat bedrag genoemd is en of er niet beter had kunnen staan dat wij op dit moment nog geen inschatting kunnen maken van de kosten die dit voorstel uiteindelijk met zich mee zullen brengen.

2330

De heer **KAPTHEIJNS** (PVV): Voorzitter, de circulaire economie is een gewenst toekomstbeeld waarin werkelijk alles deel uitmaakt van de kringloop, maar het is vooral een wensbeeld met een duidelijk niet te onderschatten keerzijde. Een economie waarin 30% van het materiaalgebruik bestaat uit voedsel en 20% uit fossiele energie, die niet zomaar in een kringloop kunnen worden

2335

gebracht, u hoort het goed, bijna de helft van de energie en het materiaalgebruik kan niet zomaar in een kringloop gezet worden. Opkomende landen zijn waarschijnlijk nog een halve eeuw bezig met het opbouwen van hun infrastructuur voordat een staat kan worden bereikt waarin de behoefte aan grondstoffen kan worden gedekt door deze terug te winnen uit urban mines. Zelfs dan zijn er nog genoeg materialen die niet kunnen worden hergebruikt.

2340

Bijvoorbeeld, een gigantisch land als China ziet zichzelf ook nog als een opkomend land.

Bovendien blijkt de ontkoppeling van economische groei en materiaalgebruik niet zomaar te maken. Als je economie over 35 jaar vertienvoudigt, is het volstrekt onrealistisch dat een auto die nu duizend kilo weegt, dan nog maar honderd kilo zal wegen. Het streven naar minder gebruik van grondstoffen juichen wij op zich toe, maar moeten overheden waaronder de EU, daar nou zo

2345

nodig een prominente rol in spelen en daar belastinggeld aan besteden? Als de circulaire economie inderdaad economische groei en banen gaat opleveren, moet de markt dit dan niet zoveel mogelijk gaan oppikken zonder een prominente rol van overheden? Immers, bedrijven gaan over het creëren van banen en zij creëren alleen banen als zij kunnen concurreren op de wereldmarkt en uitzicht hebben op winstgevende groei.

2350

Mevrouw **KLAASSEN** (D66): Ziet u wel een rol voor de overheid weggelegd om belemmerende wet- en regelgeving weg te nemen?

De heer **KAPTHEIJNS** (PVV): Een faciliterende rol, ja.

2355

Gedeputeerde **VAN DER HOEK**: Voorzitter. Laat ik beginnen met alle positieve geluiden die ik mocht ontvangen richting de kadernota. Ik denk dat wij een goede stap voorwaarts hebben gemaakt vanaf de startnotitie en nu richting de kadernota, dus dank voor iedereen die dat heeft uitgesproken. De kansenkaart, daarover is gezegd dat wij daar de focus moeten gaan leggen. Ik heb dat in de commissie al toegezegd, dat zullen wij zeker doen, maar die is afhankelijk van de dialoog van de partners waarmee wij in gesprek gaan om de focus ook te leggen en ook de studie die is gedaan, zal ons daarbij gaan helpen. Het evenwicht, de juiste rol spelen, dat maakt onderdeel uit van de dialoog. Laten wij proberen te voorkomen dat versnippering gaat plaatsvinden van de kennis en ervaring. Dat is ook onderdeel van de dialoog dat wij elkaar daarin

2360

finden, maar wij zitten in allerlei netwerken, IPO, via de MRA, via gemeenten en daar halen wij op waar zij mee bezig zijn en wij kijken naar bijvoorbeeld Gelderland, die heeft zich een stap verder bewogen en daar ook dingen over uitgesproken. De vraag is gesteld of wij het Servicepunt duurzame economie kunnen gebruiken, ook daar heb ik in de commissie al iets over gezegd. Wat mij betreft niet, in de zin van, ze kunnen wel verbinden, maar ze zijn er niet voor. Circulaire

2365

2370 economie is met name een zaak voor de bedrijven, dat is ook door anderen al genoemd, die moeten de circulaire economie voor elkaar krijgen en het Servicepunt duurzame economie is vooral voor ondersteuning van gemeenten en dat is niet primair hun taak, maar daar waar het aan de orde komt, verbinden wij ze wel met partijen die ertoe doen. De voorbeelden van het CDA die zouden moeten worden toegevoegd. Dat is nu wat laat, het stuk ligt nu voor ter

2375 besluitvorming, maar in het vervolg zullen wij ernaar kijken, nemen wij wel de goede voorbeelden en dat zullen wij in de commissie voldoende adresseren. Doen wij genoeg, is het verhaal over het geld, maar 700.000 euro. Het klinkt bijna als een soort fooi, maar dat is een verkeerd beeld. In antwoord op de technische vragen is duidelijk gemaakt welke financieringsmogelijkheden er daadwerkelijk zijn, dan gaat het echt om miljoenen, niet alleen vanuit de Europese commissie,

2380 maar ook die de Staten ter beschikking stellen. Het klinkt een beetje als ik u hoor, alsof wij zo meteen de hele circulaire economie moeten gaan financieren. Dat is natuurlijk niet de bedoeling. Dat moet aan het bedrijfsleven worden overgelaten. Wij financieren de rol die wij op ons willen nemen en dat is verbinden en initiëren en soms pilots ondersteunen, maar uiteindelijk is het aan de markt om het te regelen. Dan denk ik dat wij op dit moment voldoende geld vrijmaken en als

2385 daaruit voortkomt, ook uit de dialoog, dat er meer nodig is, dan zullen wij elkaar daar ongetwijfeld over spreken. Ook in de commissie en in het nader stuk is duidelijk gemaakt waar wij die 700.000 euro aan besteden en dat is vooral in het bij elkaar brengen van partijen, in het faciliteren van de dialoog en het proces. Dan denk ik dat dat een behoorlijk bedrag is om daarvoor ter beschikking te stellen.

2390 De **VOORZITTER**: Is er behoefte aan een tweede termijn? Dat is niet het geval. Wij gaan over tot stemming. Stemverklaringen?

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Wij stemmen in met de kadernotitie. Ik heb mijn spreektijd niet willen

2395 besteden aan de complimenten voor de ambitie die uit de nota spreekt, dus bij deze. Dan hoop ik dat bij het volgende stuk vooral de financiën aan de ambitie worden aangepast en niet andersom.

De heer **VAN RAAN** (PvdD): Wij hebben in de commissie duidelijk gemaakt dat wij heel blij zijn dat de nota de definitie van de Ellen MacArthur Foundation gebruikt. Wij hebben ook aangegeven

2400 wat wij missen, maar dit zijn de beschouwingen en wat wij missen is een theoretische beschouwing. Wij willen in de praktijk laten zien of het werkt en of wij gelijk hadden. Wij zullen voor de voordracht stemmen.

De **VOORZITTER**: Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Dat is de fractie PVV, de

2405 overige leden voor, zodat de voordracht is aanvaard.

14. Initiatiefvoorstel 81 PvdD en GL “Klimaatinitiatief”

De **VOORZITTER**: Ik verzoek de heer Van Raan het initiatiefvoorstel nader toe te lichten.

2410

De heer **VAN RAAN** (PvdD): Voorzitter. In de behandeling van het initiatiefvoorstel willen wij, de indieners, twee zaken centraal stellen, ten eerste de urgentie tot concreet handelen die eruit

spreekt en ten tweede, de noodzaak tot basiskennis, of zoals minister Kamp het schrijft in zijn Energieagenda van vrijdag jl.: "Voor de voortgang van de klimaat- en de energietransitie is een
2415 betrouwbare en gedragen feitenbasis een belangrijke schakel." Dat staat op pagina 91 van zijn agenda voor degenen die het willen nalezen. Hieronder valt CO2-budgettering. Eerst de urgentie. Op 2 december jl. vond hier op deze plek een klimaatsymposium plaats, georganiseerd door de PvdA, GL en PvdD met als dagvoorzitter D66-erlid Jan Terlouw. Wij vonden dat en dat werd ook gedeeld, een werkelijk partijbelang overstijgend symposium met sprekers uit wetenschap,
2420 bedrijfsleven en ngo's. Als nou vier dingen duidelijk waren en waar consensus over was, was dat het volgende: de urgentie van maatregelen moet omhoog, de politiek moet zijn rol pakken, de ondernemers die een uiterst belangrijke rol vervullen, hebben behoefte aan duidelijkheid en er liggen enorme kansen voor het bedrijfsleven. Bij de sprekers Urgenda, de Groene Zaak, de jonge VVD-ondernemer Tomas Friedhof die het al noemde, als wij in 2030 op 100% duurzame energie
2425 zouden zitten, zou dat 150.000 banen opleveren. Kortom, een versnelling, samen kom je verder. Het tweede punt, de noodzaak tot basiskennis. Terug naar het voorstel en de reactie van GS, waarvoor nog veel dank. De basiskennis is nodig om te weten of de versnelling werkt en biedt een kader voor duidelijkheid voor iedereen in de nieuwe werkelijkheid, de nieuwe werkelijkheid van een CO2-economie. Dat komt ook terug in de beslispunten en ik loop die even met u door in
2430 de hoop dat u ze logisch, adequaat en rationeel vindt. Het zijn zes beslispunten: het overnemen van de doelstelling uit de klimaatinitiatiefwet, het opstellen van een vijfjarig klimaatplan, aansluiten bij het rapportageritme van de Parijse overeenkomst die ons land ook heeft onderschreven en het verankeren van de doelstellingen uit de Klimaatwet binnen iedere portefeuille en de vijfde is, deze doelstellingen per portefeuille jaarlijks uitwerken in de
2435 klimaatbegroting. En tot slot, de opgave ten aanzien van de provinciale organisatie vorm te geven door een doelstelling van 100% minder CO2-uitstoot. Wij hebben in de commissie uitvoerig argumenten gewisseld en discussies gehad, dat hoeven wij hier niet over te doen. Laat ons volstaan met naar onze mening de voornaamste reactie van GS en die luidt: "Er is overeenstemming over het feit dat CO2 de nieuwe rekeneenheid is. Deze overeenstemming was
2440 er ook tijdens het symposium en ook in de agenda van Kamp, kortom een breed gedragen overeenstemming, wij gaan naar CO2-budgettering en die budgettering is in onze ogen een voorwaarde om de goedkoopste weg – en ik kijk nu even naar de VVD – naar de energietransitie te realiseren, want als je precies weet waar je op moet sturen, dan kun je je er ook naar gedragen. Tegelijkertijd schrijven GS ook dat zij niet in staat zijn kwantitatief inzichtelijk te
2445 maken hoe de CO2-impact doorwerkt in de verschillende beleidsterreinen. Dat is op zich best bijzonder, want in hun reactie schrijven zij op pagina 5 dat niet ETS-bedrijven wel audits moeten maken voor de energiestromen en energiebesparingsmaatregelen, welke uiteindelijk naar CO2 vertaald moeten worden. Kortom, het college schrijft het wel aan bedrijven voor, maar niet voor zichzelf. Dat is best bijzonder. Het college heeft haar eigen plannen gepresenteerd en de
2450 conclusie daarvan moet zijn dat deze coalitie in deze tijd haar maatregelen voldoende acht en zo niet voldoende, dan wel haalbaar. Onderhandelen met moeder Natuur, prettige wedstrijd. Zo weten wij bijvoorbeeld halverwege volgend jaar pas wat de routekaart is, bijna twee jaar na de Parijse akkoorden. Ik kom tot een afronding, de indieners zijn van mening dat de beslispunten uit ons klimaatvoorstel, logisch, adequaat en rationeel zijn en bijdragen aan een gevraagde
2455 duidelijkheid en ook de gevraagde regierol en zelfs aansluitend bij wat Kamp schrijft, dat

verwacht hij vast niet. Hij schrijft: "Het noodzakelijk te achten aanvullend beleid is daarmee primair niet ingegeven vanuit de mondiale klimaatoptiek – dus dat zet hij even aan de kant, de bijdrage van Nederland is daaraan immers beperkt – maar vanuit de wens om economische kansen te benutten en schokeffecten in de Nederlandse economie te voorkomen." De belangen
2460 gaan dus gelijklopen. Alleen samen kom je verder hoorden wij in de commissie en dat is helemaal waar.

De **VOORZITTER**: De heer Klein heeft geen spreektijd meer, dus hij krijgt daarvoor 30 seconden.

2465 De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter. Dank voor de gelegenheid om toch even iets te zeggen. Bedankt initiatiefnemers voor het plan, heel belangrijk om klimaatdoelen door te vertalen in het provinciale beleid, ook bijvoorbeeld het verankeren van de CO₂-effecten in ieder besluit vinden wij heel belangrijk. Wij vragen ons af of de maatregelen zoals die nu worden voorgesteld met vijfjarenplannen, niet kunnen uitmonden in een papieren tijger. Ik hoor graag van de
2470 initiatiefnemers hoe zij ervoor zorgen dat de doelstellingen van het klimaatinitiatief daadwerkelijk bijdragen aan de reductie van de CO₂-uitstoot in Noord-Holland en dat het niet leidt tot een papierwinkel, die als bliksemafleider functioneert voor echte maatregelen.

De heer **LEEVER** (ONH): Voorzitter. Uw advies over de haalbaarheid van motie 18, klimaatinitiatief
2475 van GL, PvdD, PvdD. ONH is van mening dat in uw advies zeer grondig op de inhoud van de motie en het initiatief is ingegaan. U heeft ook over de verschillende onderdelen van de motie en het initiatief een advies gegeven. Wij kunnen daarmee akkoord gaan. Verder bent u van plan met betrekking tot onderwerpen verschillende werkzaamheden op te pakken, ook een goede zaak. Onderwerpen die met duurzaamheid, CO₂-reductie en energietransitie te maken hebben, worden
2480 nu vaak separaat behandeld. Gezien de taakstelling 100% duurzaam opgewekte energie en 80 – 95% minder CO₂-uitstoot in 2050 in Noord-Holland, lijkt het opstellen van een integrale strategische agenda Duurzaamheid wenselijk. Daarbij hoort een helder afsprakenkader tussen Rijk, provincie en gemeenten inclusief een financieringsproces en monitoringvoorstel wie doet wat, welke inspanningen leveren partijen onder andere inzake het bewustwordingsproces, en
2485 welke middelen zijn daarvoor beschikbaar. Door aan de voorgestelde integrale provinciale strategische agenda duurzaamheid een taakstellende planning te verbinden inclusief monitoring en terugkoppeling van tussentijds geboekte resultaten, kan de provincie een vinger aan de pols houden bij wat met duurzaamheid bereikt is en bereikt moet worden. Is het niet grotendeels een economie van produceren, consumeren en behoefte kweken? Wanneer wij echt de toename van
2490 CO₂ in de atmosfeer willen terugdringen, zullen wij serieus moeten gaan nadenken ook over onze grenzen heen, over de eigenschappen van de Westerse economie.

Mevrouw **DOEVENDANS** (PvdA): Voorzitter. Wij hebben als PvdA samen met D66 een motie ingediend om te onderzoeken hoe deze zes punten toe te passen zijn en of die überhaupt toe te
2495 passen zijn. Daar is een alternatief op gekomen, motie 18 en daar hebben wij antwoorden van gekregen die jullie kunnen lezen. Wij zien die antwoorden als een startpunt. Wij hebben niet voor niets gezamenlijk het symposium over klimaat georganiseerd, omdat wij klimaatverandering een heel belangrijk issue vinden. Los van de urgentie en de politieke rol en de punten die u hiervoor

heeft benoemd, sprak er tijdens het symposium een heleboel hoop en wij hadden de
2500 klimaatdominee die sprak over hoop. Dat hebben wij ook als PvdA. Wij hebben hoop dat dit een
heel goed startpunt is voor de plannen die nu voor ons liggen, zeker als motie 18 wordt
uitgevoerd. Wij hopen dat de verkiezingen veranderingen teweeg gaan brengen, want dit is pas
het begin en wij zijn nu pas op een startpunt om te kijken, waar gaan wij heen. De verkiezingen
zullen deze nieuwe realiteit meenemen die de uitkomsten van het symposium lieten zien. Wij
2505 zullen dit als PvdA volgen. Tot nu toe zijn wij blij en wij wachten vol hoop op de routekaart.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Voorzitter, het is een rare wereld. Diederik Samsom en Jesse Klaver,
beiden niet van de SP, maken samen een initiatiefklimaatwet. Deze wet moest een einde maken
aan een vrijblijvend duurzaamheidsbeleid. Logisch dus dat de PvdA en GL in PS gingen
2510 samenwerken om tot een initiatiefvoorstel te komen. De PvdD mocht meedoen, de SP werd niets
gevraagd. En daarna dan? Dan ben je als PvdA lekker bezig geweest met het maken van een
initiatiefvoorstel waar je volledig achterstaat en dan ga je het niet mee indienen. Dat staat
iedereen vrij, maar raar is het wel. Omdat de inhoud van een initiatiefvoorstel in grote en kleinere
lijnen overeenkomt met de inhoud van het conceptverkiezingsprogramma van de SP voor de
2515 verkiezingen in maart 2017, kunnen wij met een gerust hart het initiatiefvoorstel klimaatinitiatief
mede indienen. Dat was de bedoeling en dat doen wij dus nu, alleen is er administratief iets fout
gegaan en zodoende staat onze naam er niet boven. Dat willen wij wel heel graag en dat is nu
opnieuw genoteerd. Op 2 december jl. was ik bij de klimaatconferentie. Natuurlijk wist ik het
allemaal wel, maar de conferentie herinnerde mij aan vele zaken die spelen. Als de temperatuur
2520 op aarde meer dan 2 graden stijgt, dan volgt er een gevaarlijke verandering van het klimaat. Dat
zou kunnen leiden tot extremer weer, meer bosbranden en overstromingen, maar ook droogte en
schaarste van water en voedsel en dat kan leiden tot onstabiele regio's, ontwrichting en een
flinke toename van klimaatvluchtelingen. Zo schatten studies in dat er bij de huidige opwarming
van de aarde in 2050 150 miljoen klimaatvluchtelingen zijn. Bijna drie keer zoveel als het totale
2525 aantal vluchtelingen in de wereld in 2015. Wij moeten dus haast gaan maken en natuurlijk vinden
en vonden wij de motie beleidsagenda energietransitie van D66 en PvdA ook goed. Er wordt een
voorzichtig beginnetje gemaakt met de beperking van de uitstoot van CO₂, maar het ontwerp
besluit initiatiefvoorstel klimaatinitiatief laat de urgentie om in te grijpen, beter zien en stelt ook
hogere eisen aan de inspanningen van de provincie en die grotere inspanning moeten wij hebben
2530 door het Rijk, provincies en gemeenten, maar vooral door de bevolking van Nederland en de
bedrijven, hetgeen overigens ook een hartenwens van VVD-minister Kamp was, die op 7
december sprak bij de presentatie van de energieagenda.

Mevrouw **KLAASSEN** (GL): Mevrouw De Groot, ik vind het heel fijn dat u het initiatiefvoorstel
2535 mede indient. U heeft het over extra maatregelen. Hoe ik het heb gelezen, was dat het vooral
plannen zijn, klimaatplannen, monitoring. Over welke maatregelen heeft u het?

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Nou ja, de maatregelen zijn dus vooral door een hele snelle monitoring
en trouwens, wij kennen allemaal die maatregelen, maar wij moeten gewoon zorgen dat CO₂-
2540 uitstoot een groot stuk minder wordt. En als je dan telkens tegen de moties van de SP stemt om
bijvoorbeeld dat te verminderen, dan krijg je dat niet. Dus je moet allerlei initiatieven omarmen.

Wij gaan het inderdaad uitzoeken en het duurt een beetje lang en het mag niet zo lang duren. En de provincie Noord-Holland moet een voortouw gaan nemen, dat zei ik al eerder. Immers, in de provincie wordt heel veel CO₂ uitgestoten, vooral in de Randstad. In de winter wachten de eigen
2545 chauffeurs of de chauffeurs van het taxibedrijf hier voor het gebouw soms lang op de komst van een gedeputeerde. Ze gaan niet naar binnen om even warm te worden, ze laten de motor van de auto langdurig draaien. Meerdere malen heb ik er al iets van gezegd – ik hou van zelf ingrijpen – maar het slaat niet aan. Dit zou een van de eerste zaken zijn die de provinciale organisatie kan aanpakken op weg naar 2030. Wij gaan ervoor. Ons verkiezingsprogramma voor de Tweede
2550 Kamerverkiezingen zegt, wij willen in 2050 een CO₂-neutrale samenleving en ik heb zelfs op een congres gehoord dat dat 2035 moet zijn. Dit kunnen wij bereiken door concrete en afdwingbare maatregelen die voortvloeien uit het klimaatakkoord van Parijs. Wij leggen per sector een tijdspad vast om in 2050 CO₂-neutraal te zijn en in 2030 minstens halverwege. Omdat de SP een geen woorden, maar dadenpartij is, voegen wij nu de daad bij het woord en gaan wij het
2555 initiatiefvoorstel mede indienen.

De **VOORZITTER**: U gaat het steunen.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Mede indienen.
2560

De **VOORZITTER**: Uw handtekening komt eronder te staan? Dan is daarmee de kennelijke administratieve voorbereidingsfout rechtgetrokken.

De heer **VAN RAAN** (PvdD): Iedereen mag het mee indienen.
2565

De **VOORZITTER**: De term indienen, daarom stelde ik de vraag, maar materieel maakt het geen verschil.

Mevrouw **HAAGSMA** (CDA): Voorzitter, om de heer Van Raan maar meteen teleur te stellen, wij
2570 zullen daarover niet eens piekeren om mee in te dienen of onze handtekening eronder te zetten. Dan hebben wij daar gelijk klare wijn over geschonken. Zure wijn, ja. Alleen ga je sneller en samen kom je verder. Zo eindigde ik mijn bijdrage in de commissie EEB en daar sprak de initiatiefnemer ook al over. Toen spraken wij deels over het klimaatinitiatief en nu spreken wij daar in zijn geheel over. Complimenten van het CDA voor elke fractie die initiatieven indient, dus
2575 ook voor de fracties die dit initiatief hebben ingediend. En toch, sinds dat wij dat in de commissie op 15 september hebben besproken, dat was drie dagen nadat deze wet was ingediend in de Tweede Kamer, zijn er helemaal geen ontwikkelingen geweest van de initiatiefwet Samsom/Klaver waar dit initiatief toch een kopietje van is. Ik ben heel nieuwsgierig naar hoeveel haast de initiatiefnemers van plan zijn te maken. Volgens mij wachten wij op een advies van de Raad van
2580 State en de reacties van de indieners erop, een heel goed gebruik bij het indienen van initiatiefwetten. Dat had volgens mij al lang plaats kunnen vinden als het zo ontzettend belangrijk was. Nog voordat er landelijke stappen worden genomen en afspraken gemaakt, zouden wij als Noord-Holland alleen verder gaan. Dat is sneller, zeker, maar kom je daar ook verder mee? Volgens ons niet. Tijdens de commissie hebben wij al aangegeven voor behoud van

2585 een level playing field te zijn. Wij zijn niet voor extra koppen in Noord-Holland en zo hebben wij dat ook afgesproken in ons coalitieakkoord. Kunnen de indieners aangeven in hoeverre hier sprake is van een extra kop van regelgeving?

Mevrouw **KLAASSEN** (D66): Voorzitter, als eerste complimenten aan de indieners van dit
2590 initiatiefvoorstel. Het is mooi dat wij de ontwikkelingen van buiten de provincie hier naar binnen halen, het Parijse klimaatakkoord en de nationale Klimaatwet in de maak. Een aantal punten ondersteunen wij van harte, omdat het ons als provincie inzicht geeft in wat onze bijdrage is aan het verlagen van de CO₂-uitstoot. Meten is weten of zoals u zelf zegt, basiskennis. Middels motie 18 van D66 en de PvdA en de haalbaarheidsanalyses van GS daarop, zullen wij deze goede
2595 indicatoren een plek kunnen geven in het opstellen van de routekaart. Deze routekaart gaat straks helpen beter inzichtelijk te krijgen welke stappen wij na het realiseren van het Energieakkoord kunnen nemen, zodat wij in 2050 een energie neutrale provincie kunnen zijn. D66 zal helaas tegen dit initiatiefvoorstel stemmen, omdat een aantal punten overbodig zijn en niet haalbaar, zoals de extra gevraagde rapportagevormen.

2600 De **VOORZITTER**: Uw spreektijd is bijna op, maar ik ben enigszins coulant in verband met het feit dat u mede-initiatiefnemer bent, want in principe doet de heer Van Raan namens de initiatiefnemers het woord.

2605 Mevrouw **KOCKEN** (GL): Voorzitter, ik zal proberen het niet te lang te maken, maar ik wil u wel het een en ander voorhouden, want als mede-indiener heb ik toch wel iets te zeggen. Ik zal geen vragen stellen, want het is mij wel duidelijk. Het voorstel dat GS hier tegenover stelt, komt wat mij betreft niet in de buurt van wat wij zouden moeten doen. Laat ik vooropstellen dat de doelen die in dit voorstel zijn geïncorporeerd, helemaal niet zo ambitieus zijn. Daar zijn wij langs andere
2610 weg allang aan gebonden en dat betekent dat wij in 2050 een keer op klimaatneutraal uitkomen. Dat is niet ambitieus, dat is het allerlaagst haalbaar of toegestaan. Ik kijk met jaloezie naar Denemarken dat in 2025 al klimaatneutraal is. Ik begrijp heel goed dat veel mensen hier 2050 een prachtig getal vinden. Daarom hebben wij die getallen aangehouden, omdat wij ervan uitgingen dat dat het draagvlak goed zou doen, maar het heeft kennelijk weinig geholpen. Want
2615 als ik het zo beluister, is de urgentie om nu te weten waar wij staan en te weten waar wij over vijf jaar willen staan om dan ook hard af te kunnen rekenen als het niet voldoende is, bij niemand echt doorgedrongen, althans, de SP, die onderschrijft het plan en inderdaad, hadden wij het maar eerder met jullie gedeeld, dan hadden wij het met zijn drieën in moeten dienen, hoe vreemd dat ook zou zijn, gezien de landelijke verhoudingen. Ik heb mijnheer Terlouw en Jan Vos hier horen
2620 praten en ook Tomas Friedhof die zo'n beetje als enige van de VVD hier in de Statenzaal pleitte voor klimaatbeleid en zich niet al te zeer gehoord voelt bij zijn politici hier, ik heb een heleboel mensen van andere partijen gehoord die dit broodnodig vinden. Wat jammer dat het bij u niet is doorgedrongen.

2625 Mevrouw **KLAASSEN** (D66): Volgens mij is het bij ons wel doorgedrongen, maar hebben wij gewoon een rekensom gemaakt. Ik weet niet of u hem heeft gemaakt, maar de planvorming die u voorstelt, kost 5 miljoen euro extra. Dat geld kunnen wij toch beter in de uitvoering stoppen?

2630 Mevrouw **KOCKEN** (GL): Als u denkt dat als wij op 2050 koersen, het wel goed zal komen, dan kunnen wij inderdaad dat geld misschien beter anders gebruiken. Het probleem is nu juist omdat wij zulke lange termijndoelen stellen, wij nooit tussentijds kunnen afrekenen en dat is precies wat wij nodig hebben. Wij moeten weten wat het doet. Op het moment dat u een nieuw voorstel doet, moeten wij doorrekenen wat dat doet voor onze CO₂-begroting, die hebben wij gewoon nodig.

2635

Mevrouw **KLAASSEN** (D66): Volgens mij verschillen wij dan van inzicht wat de routekaart moet voorstellen, maar volgens mij hebben GS in hun beantwoording meegenomen dat wij de CO₂-maatregelen richting 2050 gaan meenemen, dus dat wij kunnen zien welke maatregelen welk effect hebben en wat het daaraan bijdraagt.

2640

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Ik zou niet weten waarom wij dan niet met vijfjarige klimaatplannen uit de voeten zouden kunnen, maar ik begrijp dat voor u 2050 een prachtige stip op de horizon is, maar dat is voor ons gewoon te ver weg.

2645 De heer **WIESEHAHN** (VVD): Ik vraag mij af of mevrouw Kocken op de hoogte is van de landelijke lijn van haar eigen partij als het om de regionale aanpak van klimaatproblemen gaat.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Wat het beleid van mijn partij is wat ik regionaal mag doen? Ik word niet aangestuurd door Den Haag. Ik zit hier om de Noord-Hollandse burger te vertegenwoordigen.

2650 Misschien kunt u iets concreter zeggen waar u op doelt.

De heer **WIESEHAHN** (VVD): Uw eigen partij heeft op 3 november een motie ingediend waarin zij het kabinet verzocht heeft om met IPO en VNG te gaan kijken welke rol provincie en gemeente kunnen gaan spelen in de uitvoering van het klimaatakkoord in Parijs. U loopt ver op de troepen vooruit en dan vraag ik mij af met welk GL ik te maken heb.

2655

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Dat is allemaal hetzelfde GL, ik hoop dat al mijn collega's in alle Staten hun eigen provincie vast aansporen om niet te wachten tot er net als met de windmolens vanuit Den Haag wordt gezegd wat wij moeten doen, maar gewoon zelf hun eigen verantwoordelijkheid nemen. Om het kort te maken, vanuit D66 is mij in de wandelgangen toegevoegd dat jullie betere plannen hebben. Dien ze alsjeblieft in, kom ermee, het gaat mij niet om profilering op dit moment, ik wil graag het allerbeste plan direct ondersteunen. Zodra het voorligt, ben ik daarvoor. Ik wil u allemaal vragen uw eigen vermeende partijbelang nog eens te heroverwegen en vooral aan uw toekomst te denken.

2665

De **VOORZITTER**: Uw tijd staat nu al een tijdje op nul.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Denkt u nog heel even na over hoe dat eruitziet over twintig jaar of over dertig jaar voor uw kinderen en kleinkinderen, hoe ziet Noord-Holland er dan uit? Hebben wij het teruggegeven aan zee? Dat zal haast wel niet, maar worden wij misschien onder voet gelopen

2670

door mensen die hun land wel zijn kwijtgeraakt? Ook dat zouden wij moeten voorkomen. Wij hebben geen tijd om rustig door te gaan tot 2050, wij moeten veel sneller en wij moeten veel beter weten hoe.

- 2675 De heer **WIESEHAHN** (VVD): Voorzitter, dank aan de indieners voor het initiatief dat zij aan ons hebben voorgelegd. Mede gezien de adviezen van GS en dat zal u niet verbazen, zal de VVD de voordracht niet steunen helaas. Het college is in haar reactie op dit voorstel duidelijk geweest over de haalbaarheid en heeft daarbij op punten aangegeven dat het voorstel vooruitloopt op Europese en nationale kaders en dat is ook wat ik daarnet aan mijn GL-collega had willen
2680 voorleggen. Dat het financieel heel moeilijk haalbaar wordt om deze plannen in concreto uit te werken. Er zit ook geen goede financiële onderbouwing bij wat ons betreft, dus waar is de dekking, misschien kunt u daar nog iets over zeggen. Feitelijk zegt het college ook en dat is ook wat ik mijn D66-collega hoor zeggen, om de gelden die wij beschikbaar hebben, te gebruiken om niet in papieren exercities te belanden maar om concreet resultaten te boeken met elkaar in het
2685 veld en daar is de VVD ook van. Het mag duidelijk zijn dat de VVD bij de verdere uitwerking van het klimaatakkoord in Parijs in Noord-Holland de nationale aanpak als uitgangspunt wil nemen. Voor onze economische ontwikkeling is een nationaal en beter nog een Europees level playing field van het grootste belang. Daarmee miskent de VVD overigens niet de urgentie van het probleem, maar sturen wij aan op een maatschappelijk houdbare oplossingsrichting en wij hopen
2690 dat andere partijen hetzelfde zullen doen.

De **VOORZITTER**: Heeft gedeputeerde Van der Hoek nog de behoefte om iets over het initiatiefvoorstel te zeggen? Die behoefte is er niet. Dan wil ik de heer Van Raan vragen om te reageren.

2695

De heer **VAN RAAN** (PvdD): Voorzitter. Mogen wij een korte schorsing?

De **VOORZITTER**: De heer Van Raan heeft behoefte aan een korte schorsing.

- 2700 De heer **VAN RAAN** (PvdD): Misschien kunnen wij eerst eten?

De **VOORZITTER**: Nee, nee, nee, dat doen wij niet. Wij handelen dit voor de eetpauze af, dat was het uitgangspunt. U hebt desondanks behoefte aan even schorsen? Ik schors de vergadering voor vijf minuten. Ik heropen de vergadering.

2705

- De heer **VAN RAAN** (PvdD): Voorzitter. Dank u allen voor uw reacties en opmerkingen. Ik wil er een paar even uitlichten alvorens tot een voorstel te komen. De heer Klein is bang dat er een papieren tijger ontstaat en voor dat argument zijn wij best gevoelig, want wij zien het liefst tijgers en geen papieren tijgers, dus wij zijn bereid er nog een keer goed naar te kijken. Wat wij
2710 met dit voorstel beogen, is dat de mate van rapportage en het nadenken over beleidsvoorstellen wat wij als ambtenaren en politici doen en wat de gedeputeerde moet gaan doen, is dat het nadenken over die voorstellen waar wij nu tot drie cijfers achter de komma uitrekenen en dat is prima, wat het kost in euro's, dat de omslag om dat ook te doen naar CO2 in wezen al gemaakt

is, al realiseren wij het ons nog niet. De detaillering waarmee wij moeten gaan naar een CO2-rapportage, ook van onze beleidsvoorstellen, is voor ons zonneklaar. Aan de ene kant die hele grote detaillering en aan de andere kant het voorkomen van de papieren tijger, die spanning willen wij graag nog een keer bekijken. Nogmaals, wij willen ook niet dat er in de financiële huishouding van deze provincie een papieren tijger ontstaat als wij de euro's beoordelen, daar doen wij ons best voor en naar onze mening is dat ook niet zo en als het wel zo is, dan moet ik daar ook naar kijken en zo willen wij het ook niet voor onze CO2-huishouding. Wij zijn best bereid ernaar te kijken als dat nu nog niet goed genoeg is, kennelijk hebben wij dat niet goed uitgelegd, dus misschien moeten wij het nog beter uitleggen. De PvdA zegt, het was een heel goed plan en als wij groot blijven bij de verkiezingen, althans zo heb ik het geïnterpreteerd samen met GL, dan komt wellicht dat klimaatinitiatief er alsnog en dat is precies de vertaling van wat wij hier al doen. Wij blijven ons een beetje verbazen over hoe de PvdA dat dan voor zich ziet, maar nogmaals, dat ligt ook wellicht weer aan ons, ik weet niet heel goed wat ik met de reactie van de PvdA moet doen, maar dank daarvoor. De SP mogen wij verwelkomen als mede-indiener en die uitnodiging geldt voor u allen. Noodzaak tot haast, steunt het initiatiefvoorstel, prima, dank u wel. Het CDA geeft complimenten, dank daarvoor, geen nieuwe ontwikkelingen sinds Klaver/Samsom. Dat is wel interessant, het voorstel als zodanig zien wij als partij overstijgend, vandaar die brede uitnodiging. Wellicht is het wat stil gebleven rondom Klaver en Samsom en misschien ook niet, misschien weten wij niet alles, maar wij weten in ieder geval wel dat Kamp het stokje heeft overgenomen, dus die gaat verder qua invoering en qua gedachten en bijna qua paradigmawisseling van CO2-budgettering. Ik zou mevrouw Haagsma willen adviseren niet alleen te focussen op PvdA en GL alleen, maar breed te kijken en dan gebeurt er ook wat bij de VVD en wellicht gebeurt er ook wat bij het CDA. Wij hadden hier de jeugd van het CDA rondlopen en die was vol lof over hoe de provincie symposia organiseert en hoeveel haast de politici moeten maken en hoe prachtig het is dat iedereen daarin meegaat, behalve het CDA zelf. Hij zou proberen daar toch nog iets aan te versnellen, dus hou deze man in de gaten. D66, complimenten, dank u wel, wij halen van buiten en meten is weten, dat onderschrijven wij. Wij zijn er ook achter gekomen dat u tegen gaat stemmen, maar dat wisten wij al. GL geeft een belangrijke aanvulling. Die zegt, de ambities die wij neerleggen, mogen best omhoog, want nu zijn ze alleen gebaseerd op de Parijse akkoorden, maar als je er goed naar kijkt en voor degenen die erbij waren, hebben wij dat ook gezien, zou het eigenlijk een stapje harder mogen, dus in die zin zijn wij bereid er nog eens naar te kijken. De VVD aarzelde even met wel of niet steunen, maar uiteindelijk is het toch niet geworden. Wij lopen te ver vooruit op het kader, financieel niet haalbaar, geen financiële dekking, prachtig, honderd redenen waarom het niet kan. Afsluitend, wij hebben overleg gehad. Het is inderdaad mogelijk nog een aantal verbeteringen aan te brengen in het klimaatvoorstel, dus het voorstel is, wij laten het even hier. Wij gaan er nog even naar kijken en wij brengen het nu niet in stemming. En dan komen wij erop terug.

Mevrouw **KLAASSEN** (D66): Een procedurevoorstel, ik heb de heer Van Raan niet iets horen zeggen waarvan de potentiële tegenstemmers denken, oh, het verhaal is veranderd of u neemt iets mee terug waardoor het een beter verhaal wordt.

De **VOORZITTER**: Ik begrijp dat het initiatief als initiatief wordt aangehouden, maar het voorstel dat nu op tafel ligt, wordt even teruggenomen. Dat is het voorstel van de initiatiefnemers en dan zien wij wel wat het vervolg is. Het is in ieder geval nu van deze agenda af en er hoeft niet gestemd te worden.

2760

De heer **ANNAERT** (VVD): Voorzitter. Een moment van orde. Volgens mij hebben wij aan het begin van deze vergadering de agenda vastgesteld. Het kan naar mijn idee niet zo zijn dat een fractie die hier een initiatief heeft ingediend dat op de agenda is geplaatst, nu kan zeggen, wij hoeven het niet te behandelen. Dan is er naar mijn idee maar één optie, dat is intrekken van het

2765

initiatief.

De **VOORZITTER**: Dat heb ik proberen te verwoorden. Het voorstel zoals het hier geagendeerd staat, is ingetrokken.

2770

De heer **ANNAERT** (VVD): Dat heb ik de heer Van Raan niet horen zeggen. Dan wil ik een duidelijke uitspraak van de PvdD dat zij dit voorstel intrekken.

De **VOORZITTER**: Daar heeft de heer Annaert gelijk in, als dit voorstel niet wordt ingetrokken, dan moet erover gestemd worden.

2775

De heer **VAN RAAN** (PvdD): Dan trekken wij dit voorstel in.

De **VOORZITTER**: Het voorstel is ingetrokken en daarom hoeft er niet over gestemd te worden.

2780

15. Statenvoordracht 89 Burgerinitiatief “Stop de hobbyjacht in Noord-Holland”

De **VOORZITTER**: De heer Van Waard licht het burgerinitiatief toe.

2785

De heer **VAN WAARD**: Voorzitter, geachte leden van PS. Er zijn twee werkwoorden die hierbij een belangrijke rol spelen: willen en kunnen. Willen wij vandaag de dag blijven toegeven aan een oergevoel en jachtinstinct, terwijl iedere maatschappelijke noodzaak op dit moment is verdwenen of willen wij een stap zetten die recht doet aan een zich ontwikkelende beschaving? Uw Staten betreuren in meerderheid bleek mij in commissievergaderingen, het zonder maatschappelijke noodzaak doden van dieren. Begrijpelijk. U kent de mensonterende, dieronterende

2790

gebeurtenissen die kunnen plaatsvinden bij de hobbyjacht. Wij gaan daar nu niet op in, dit is niet het gremium om tranen te trekken. Het is ook schadelijk voor biodiversiteit, een belangrijk punt wat Jan Terlouw onlangs in De Wereld Draait Door nog aan de orde stelde. U heeft het inzicht en in meerderheid de wil om dat tegen te gaan. De vraag vandaag is, kunnen wij dat? De vraag is, hoe kunnen wij uw wil vormgeven? Kan dan niets? Is er niets mogelijk? Wij weigeren dat te

2795

geloven. Deze provincie is niet groot geworden met de woorden: het kan niet. Mijn moeder, overigens ook een echte Remkes, zei altijd: kan niet bestaat niet. Daar zouden wij ons graag aan willen vasthouden. U kunt vandaag wel degelijk een hele belangrijke stap zetten met uw uitspraak. U kunt het uitgangspunt in de provincie kantelen door nu niet ‘nee’ als absoluut

2800 uitgangspunt te nemen, daar niet vanuit gemakzucht toe te komen en te besluiten, maar door
een expert aan te laten geven wat wel mogelijk is. Dat is de keuze die u vandaag op tafel hebt
liggen. Is dat valse hoop? Nee, integendeel, dat is gevolg geven aan je verkiezingsprogramma,
dat is democratie en dat is een nieuwe stap naar een beschaafde koers. De ondertekenaars van
het burgerinitiatief vragen u vandaag invulling te geven aan uw eigen wil. Wij begrijpen dat waar
2805 die wil er is, niet altijd alles direct en volledig kan. Wat wel kan, is een principiële stap te zetten
zonder nu al bij voorbaat de dieren te laten schieten. Dat is wat wij u vragen en daarom herkent
het burgerinitiatief zich in het amendement en het ontwerpbesluit 89A.

De **VOORZITTER**: Ik nodig u uit hier naast mij plaats te nemen.

2810 De heer **KRAMER** (GL): Voorzitter. Waar wij het in de Staten over eens zijn, is dat de provincie de
jacht op vrij bejaagbare dieren niet als zodanig kan verbieden. Het burgerinitiatief spreekt van
stopzetten en dat riekt naar een generiek verbod en daarom kunnen wij het door het
burgerinitiatief voorgelegde ontwerpbesluit helaas niet steunen. Het ontwerpbesluit van de
meerderheid van de commissie NLM ondersteunen wij evenmin. Dat besluit impliceert niets meer
2815 of minder dan een koude afwijzing van het burgerinitiatief. Het ontbeert iedere creatieve
oplossing of opening naar erkenning van het achterliggende doel, namelijk het tegengaan van
het onnodig doden van dieren. Daarom hebben wij een alternatief besluit opgesteld dat ruimte
biedt aan voorstellen om binnen de provinciale bevoegdheden de jacht nader te reguleren met als
doel om de jacht zonder maatschappelijke noodzaak tegen te gaan. Als dat doel wordt
2820 onderschreven, wat kan er dan op tegen zijn om aan een externe expert die mogelijkheden ziet
om binnen de provinciale bevoegdheden vorm aan te geven, te vragen nadere voorstellen te
doen? Niets. Graag leggen wij ons alternatief besluit in de vorm van een amendement voor.

Amendement 38/12-12-2016

2825 Stop de hobbyjacht

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 12 december 2016

2830 *Amendement op voordracht 89-2016: besluitvorming over Burgerinitiatief 'Stop de Hobby-jacht',
inhoudende vervanging van de tekst van het ontwerpbesluit Nr. 89 door ontwerpbesluit Nr. 89A*

Besluiten:

*De tekst van het ontwerpbesluit bij voordracht 89-20 besluitvorming over Burgerinitiatief 'Stop
de Hobbyjacht' te vervangen door:*

2835

Nr. 89A

Provinciale Staten van Noord-Holland;

Onderwerp: Besluitvorming over Burgerinitiatief 'Stop de hobbyjacht'

gezien het voorstel van Burgerinitiatief 'Stop de Hobbyjacht Noord-Holland' van 29 augustus

2840 *2016 en het bijbehorende ontwerpbesluit, waarin PS verzocht wordt om:*

1. Alles te doen wat binnen haar bevoegdheden ligt om de jacht op de bejaagbare diersoorten stop te zetten en bejaagbare en niet-bejaagbare soorten gelijkwaardige bescherming te bieden;
2. Binnen haar jurisdictie geen vrijstelling of vergunning te geven voor het zonder zaak bejagen van houtduiven, hazen, konijnen, fazanten en wilde eenden;
3. Dit beleid als zodanig vast te leggen in de door de provincie nog vast te stellen Natuurvisie.

2845

2850

*Gelet op de 'Verordening Burgerinitiatief Noord-Holland',
Gelet op de door Provinciale Staten aangenomen voordracht van 3-10-2016 over de geldigheid van het burgerinitiatief,
Gelet op het concept-verslag van de commissie NLM van 27-10-2016 agendapunt 5.a., gelet op het concept-verslag van de commissie NLM van 28-11-2016 agendapunt 4.a.,*

2855

Gelezen de voordracht van de Statencommissie Natuur, Landbouw en Milieu van 29 november 2016;

Besluiten:

- a. Het voorstel voor een ontwerpbesluit van het Burgerinitiatief 'Stop de hobbyjacht Holland' in de voorgelegde vorm niet over te nemen.
- b. Alles te doen wat binnen haar bevoegdheden en mogelijkheden ligt om de jacht op 'vrij bejaagbare diersoorten' waarvan de maatschappelijke noodzaak niet is aangetoond, tegen te gaan.
- c. Een externe expert op het gebied van het faunarecht te verzoeken om, op basis van de provinciale bevoegdheid om nadere regels te stellen voor het faunabeheerplan (artikel 3.12 lid 9), welke het kader is voor de uitvoering van de jacht (artikel 3.12 lid 1), voorstellen uit te werken voor aanpassing van provinciaal beleid en regelgeving die invulling geven aan het onder A geformuleerde doel, zonder dat die aanpassing leidt tot strijd met de Wet Natuurbescherming.

2860

2865

2870

Toelichting:

De indieners van dit amendement betreuren het dat de wetgever niet heeft voorzien in een generiek verbod van de jacht op dieren in gevallen waarin de maatschappelijke noodzaak ontbreekt. Daarmee is ook gegeven dat de provincie niet bevoegd is zelf een dergelijk generiek verbod af te kondigen. Wel kunnen onder meer in en voor het Faunabeheerplan (nadere) regels worden gesteld ten aanzien van de jacht binnen de provinciegrenzen (art. 3.12 lid 9 en 1). Nu ook in het parlement de discussie nog volop gaande is over de uitleg van diverse onderdelen van de Wet Natuurbescherming, is er alle aanleiding om de wettelijke bepalingen die ruimte bieden om in te spelen op specifieke inzichten en omstandigheden in Noord-Holland ten volle te benutten. Door het verzoek/de opdracht om voorstellen uit te werken, neer te leggen bij een extern expert die daartoe binnen de wettelijke kaders mogelijkheden ziet, wordt voorgesorteerd op maximaal resultaat en laat de provincie blijken er alles aan te doen om 'onnodige' jacht tegen te gaan. Het is uiteindelijk aan PS en GS om de voorstellen te beoordelen en in beleid en

2875

2880

2885 *regelgeving te verwerken. Met dit besluit wordt op verantwoorde wijze recht gedaan aan het door ruim 5400 burgers ondertekende verzoek van het Burgerinitiatief 'Stop de Hobbyjacht'.*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties GL, PvdD, SP

2890 De **VOORZITTER**: Het amendement maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

2895 De heer **VAN DER SLUIJS** (PVV): Voorzitter, soms lijken zaken eenvoudiger dan zij zijn. Gewoon even tegen de hobbyjacht stemmen en klaar zou je denken, maar zo simpel is het niet, want waar leg je de grens tussen hobbyjacht en handhaven? In de commissievergadering NLM op 28 november jl. heeft de PVV duidelijk aangegeven faliekant tegen het zonder nut en noodzaak doden van dieren te zijn. Alleen in omstandigheden dat mensenlevens in gevaar zijn door overlast van dieren en alles in het werk is gesteld om de overlast op een diervriendelijke manier tegen te gaan, zijn wij voor afschot. Volgens het rapport van professor Bastmeijer hebben PS niet de autonome verordenende bevoegdheid om de jacht in de gehele provincie in zijn geheel te
2900 verbieden, maar kunnen regels van PS over het Faunabeheerplan wel betrekking hebben op de jacht. Verder concludeert de heer Bastmeijer dat PS eisen kunnen stellen aan het Faunabeheerplan om conform de bedoeling van de nieuwe jachtregels ervoor te zorgen dat jacht niet enkel voor plezier en benutting wordt beoefend. Voor zover wij dat kunnen interpreteren, is er mogelijk een opening om plezierjacht tegen te gaan en wij willen hobbyjacht zonder nut en
2905 noodzaak verbieden. Dit zou wat ons betreft moeten worden onderbouwd in het Faunabeheerplan. Dan nog een vraag aan de gedeputeerde, is deze ruimte aanwezig zoals professor Bastmeijer aangeeft, en zo ja bent u bereid om aanvullende regels op te nemen in het Faunabeheerplan?

2910 Mevrouw **ROMMEL** (VVD): Voorzitter. De VVD betreurt het oprecht dat het burgerinitiatief zoveel onduidelijkheid geeft. De VVD geeft daarom de Staten ter overweging mee ook naar aanleiding van de ervaringen, de verordening te herzien. Het is goed om te zien dat het burgerinitiatief de Staten heeft kunnen bereiken. Meer dan 5.000 burgers ondersteunen het initiatief. De VVD neemt dat heel serieus, maar net zo goed neemt de VVD haar 178.260 stemmen heel serieus. Terug
2915 naar het burgerinitiatief. Op basis van de verordening moet worden getoetst of het initiatief ontvankelijk is. Als het onderwerp niet behoort tot de bevoegdheden van de Staten, dan is er geen geldig verzoek. Het onderwerp Stop de jacht behoort zoals de VVD herhaaldelijk heeft aangegeven, niet tot de bevoegdheden van de Staten, dus is het geen geldig verzoek. De VVD vindt het vervelend dat op heel veel mogelijke manieren toch wordt geprobeerd op een
2920 onduidelijke manier iets dergelijks op de agenda te krijgen. Dat doet geen recht aan de politieke besluitvorming en ook niet aan het burgerinitiatief. De VVD vindt het duidelijk, de provincie gaat niet over het stoppen van de jacht. Dat betekent ook dat provinciale verordeningen nooit in strijd mogen zijn met hogere regelgeving of wetten in formele zin. De jachthouder moet de ruimte hebben om invulling te geven aan zijn of haar verplichting om een redelijke wildstand op zijn
2925 jachtveld te handhaven. De provincie kan deze bevoegdheid niet verder beperken of ontfemen. Het jachtrecht is een zakelijk recht dat behoort tot het eigendomsrecht. Wanneer PS toch regels

stellen die zien op iemands privé-eigendom, dan moeten PS motiveren dat dit in het openbaar belang is en volgens de VVD is dat niet het geval. Daarnaast is er bij de vijf soorten die mogen worden bejaagd, door de aparte wettelijke regeling onderbouwd dat de jacht maatschappelijk
2930 verantwoord en noodzakelijk is. De VVD blijft bij haar standpunt dat er geen geldig verzoek is en daarom stemt de VVD in met het ontwerpbesluit dat voorligt.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Wij zijn niet tegen de jacht maar zijn wel van mening dat het doden van dieren een reële noodzaak moet hebben. Als wij het over jacht hebben, dan heeft dit als doel het
2935 handhaven van een redelijke wildstand, ondersteunend aan duurzaam populatiebeheer en het bestrijden van schadeveroorzakende dieren. De jacht op het wild, de vijf diersoorten, zien wij als onderdeel van proactief populatiebeheer. Er is wat ons betreft geen ruimte voor jacht zonder maatschappelijke noodzaak. Dit is door de staatssecretaris ook aangegeven bij de behandeling van de wet. Provinciaal kunnen wij hier weinig aan veranderen en het lijkt ons niet verstandig om
2940 hier verder onderzoek naar te doen, omdat er al veel over gesproken en geschreven is. Wij zouden ons wel kunnen vinden in een oproep aan de Tweede Kamer om de jacht beter te verankeren in de wet als onderdeel van proactief populatiebeheer.

De heer **LEEVER** (ONH): Voorzitter. Het burgerinitiatief Stop de hobbyjacht als instrument voor de burger om meer invloed te kunnen krijgen op het werk van de overheid, heeft onze volle steun,
2945 maar dat neemt niet weg dat ieder concreet burgerinitiatief beoordeeld moet worden in hoeverre dat uitvoerbaar is, wat zijn de mogelijkheden en onmogelijkheden. Dat geldt ook voor het voorliggende initiatief. Graag hadden wij een positiever geluid laten horen, maar dat zit er nu niet in. In de commissie is hier uitgebreid over gesproken en op basis van de discussie in de
2950 commissie wijst u in het voorstel het burgerinitiatief Stop de hobbyjacht af en daar staan wij achter. Het ligt niet binnen ons vermogen om daarover te beslissen. Jacht zonder noodzaak bestaat niet en het aantonen van een maatschappelijke noodzaak, dat wil zeggen het bereiken en handhaven van een redelijke wildstand en het voorkomen van schade bij derden is nu al een voorwaarde voor faunabeheer. Dat faunabeheer noodzakelijk is, moet met trendtellingen worden
2955 onderbouwd. Verder zijn nadere regels onzes inziens niet nodig, gezien de bestaande fair balance van belangen die met faunabeheer worden gediend. Wij zijn akkoord met de afwijzing van dit burgerinitiatief.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Voorzitter, het gevraagde in het burgerinitiatief is inmiddels bekend,
2960 gelijkwaardige bescherming van bejaagbare en niet-bejaagbare soorten, de jurisdictie van GS of PS en het beleid vastleggen in een nog vast te stellen Natuurvisie. Nogmaals wil de PvdA benadrukken dat in haar visie er wel degelijk zoiets bestaat als hobbyjacht. Dit in weerwil van sommige andere fracties die dat niet vinden. Wanneer er niet direct door letterlijke waarneming of telling acute 'behoefte' is aan jacht, dan spreekt de PvdA van hobbyjacht. Jacht mag door
2965 anderen worden opgevoerd als een activiteit die de soort in redelijke stand houdt, zonder directe waarneembare aanleiding is er voor ons geen noodzaak. Het is duidelijk, het openen of sluiten van de jacht op diersoorten is geen bevoegdheid van de provincie, maar van de minister en daarom kan de PvdA geen gehoor geven aan punt 2 van het initiatief. Ten aanzien van punt 3 kunnen wij ook niets vastleggen in de Natuurvisie, immers de PvdA heeft al eerder aangegeven

2970 dat de vigerende natuurdocumenten als Groen Kapitaal enzovoorts, vooralsnog voor ons voldoende zijn als Natuurvisie. Met de komst van de nieuwe Omgevingswet wordt dat wellicht anders. Punt 1 van het burgerinitiatief blijft dan over. Het ambtelijk advies dat via GS op 31 augustus naar ons toegekomen is, zegt: "Het staat PS uiteraard vrij om het onderwerp toch op de agenda te plaatsen of zo te onderzoeken of zij eventueel andere mogelijkheden buiten de

2975 formele bevoegdheden om willen inzetten. Daarbij kan gedacht worden aan een lobby." Van deze uitstekende suggestie maakt onze fractie graag gebruik. In de commissie hebben wij reeds aangekondigd een brief aan onze staatssecretaris en/of de leden van de Tweede Kamer te gaan schrijven met onze overwegingen om te onderkennen dat er zoiets bestaat als hobbyjacht, dat dat het onnodig beëindigen van dierenlevens is en dat deze dieren ook hun functie in de

2980 biodiversiteit en voedselketen hebben. Een aantal fracties in PS heeft al toegezegd in een van de twee reeds gehouden commissievergaderingen deze brief mede te ondertekenen. Deze brief willen wij spoedig gaan versturen, direct na of misschien wel in het kerstreces. Overigens kunnen wij daar misschien in opnemen dat er kan worden geadviseerd aan de staatssecretaris om zo'n expert op te voeren. Wij betreuren het dat er voor de initiatiefnemers niet meer inzigt is dan dit. Ten aanzien van GL, ik zie mijnheer Kramer al naar mij toekomen. Dit is het beste wat wij aan creativiteit in onze mars hebben.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Voorzitter. Als die brief alles is wat er bij de PvdA in zit, dan schrijven wij graag mee, maar het moet wel een stevig briefje worden. De SP vindt het burgerinitiatief Stop

2990 de hobbyjacht een prima initiatief. Dat hebben wij ook betoogd in de twee sessies van NLM over dit onderwerp. De plezierjacht is inderdaad een hobby en dat heeft de vertegenwoordiger van de jagers, de heer Meijering, in de commissie NLM ook duidelijk aangegeven. De hobby is het jachtplezier en daarbij is het goed eten van hetgeen er is geoogst. De heer Meijering zegt desgevraagd dat de groei in de jacht wordt veroorzaakt door de zoektocht naar goed en eerlijk

2995 eten. Ik vraag mij af, vinden de dieren waarop gejaagd wordt, dat ook eerlijk? Jagers jagen voor consumptie. Ook in een televisieprogramma over een jachthondenwedstrijd werd nog eens benadrukt dat jacht toch echt een hobby is. Volgens de vertegenwoordiger van de jagers is de jacht groeiende. De SP vindt de plezierjacht iets dat verboden moet worden en stelt in het conceptverkiezingsprogramma, wij stellen een verbod in op de plezierjacht. Voor de beheerjacht

3000 geven wij de voorkeur aan natuurlijk en diervriendelijk beheer en volgens mij is dat wat de PvdA net zei. En dat is ook wat het burgerinitiatief wil realiseren. Wat het burgerinitiatief stelt weten wij allemaal, dus wij zijn het ermee eens, dus stoppen met de plezierhobbyjacht, ook in de provincie. Het voorstel van het CDA dat uiteraard gedeeld werd door sommige, inmiddels alle

3005 coalitiepartijen, het voorstel van burgerinitiatief Stop de hobbyjacht van 29 augustus 2016 af te wijzen, ligt wel heel ver van de intentie van het burgerinitiatief af. Samen met GL en de PvdD hebben wij een tekstvoorstel in de vorm van een amendement.

Mevrouw **WEEMHOFF** (D66): Kunt u aangeven wat binnen onze bevoegdheden ligt?

3010 Mevrouw **DE GROOT** (SP): Wat in de bevoegdheden van de provincie Limburg ligt, ligt feitelijk ook in onze bevoegdheden. Er is geen andere provinciale regelgeving in Limburg, dus als het daar goed is, dan is het voor ons ook goed, maar om u tegemoet te komen, hebben wij met drie

partijen een amendement gemaakt en dat geeft meer handvaten om te komen tot het afschaffen van de plezierjacht.

3015

Mevrouw **WEEMHOFF** (D66): Dan ben ik benieuwd wat dan Limburg benoemd heeft als mogelijkheden, want daar refereert u aan.

3020

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Ik weet dat Limburg volledig heeft ingestemd met het burgerinitiatief en dat zij daarnaast als mogelijkheid het gesprek met de deskundigen gaat doen.

Mevrouw **WEEMHOFF** (D66): Daaruit mag ik concluderen dat alleen het gesprek met de deskundigen onze bevoegdheid is?

3025

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Nee, u luistert niet goed. Limburg heeft dit wel goedgekeurd. Wat u denkt wat uw bevoegdheid is, is blijkbaar iets anders dan wat ik denk dat onze bevoegdheid is. Zo gaat dat, meningen verschillen. Zo bereiken wij wat in Limburg ook bereikt is en trekken wij met deze tekst toch nog degenen – zoals D66 bijvoorbeeld – die hobbyjacht ook een slechte gewoonte vinden, over de streep.

3030

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Voorzitter. Wanneer schiet een jager? Twee maanden geleden publiceerden Nederlandse en Noorse wetenschappers een onderzoek naar het schietgedrag van jagers. Wat bleek? Naarmate er meer andere jagers in de buurt waren, was de kans groter dat een jager de trekker overhaalde. Hoe meer jagers, hoe vaker een jager schiet. Dat is heel logisch als je uit bent op een buit voor eigen plezier. Hoe meer concurrentie, hoe eerder je erbij moet zijn, maar het is heel onlogisch als je schiet voor een ecologisch evenwicht en dan zou je juist minder moeten schieten als er meer andere jagers zijn. Het doodschieten van dieren is een hobby van een steeds kleiner wordend groepje mensen. Zij vinden het doodschieten van dieren zo leuk, dat zij bereid zijn veel geld te betalen voor speciale kleding, jachtgeweer, munitie, de huur van een jachtveld en af en toe een reis naar de andere kant van de wereld om exotische dieren dood te mogen schieten. De redelijke wildstand, ecologisch evenwicht, het zijn allemaal verhaaltjes achteraf om het werkelijke motief te rechtvaardigen. Hobbyjagen vinden jagers leuk. Gelukkig komen steeds meer mensen op voor dieren, zoals de mensen die het burgerinitiatief zijn gestart. Mensen die van deur tot deur zijn gegaan, om handtekeningenlijsten op te halen, mensen die hebben getekend, meer dan 5.000 mensen die een einde willen aan de hobbyjacht, een jacht die nergens expliciet gerechtvaardigd wordt. Het schieten voor de lol zonder dat ook maar ergens gemotiveerd is dat de dieren eventueel schade zou worden toegebracht. Alles wat dit initiatiefvoorstel is, is een motivatieplicht voor het doodschieten van dieren. Dat geldt bij schadebestrijding en populatiebeheer en laat dat nu ook gelden voor vijf nu nog vrij bejaagbare soorten. Wie kan daar nu tegen zijn? De provincie gaat er namelijk over of de jacht expliciet in het Faunabeheerplan wordt gerechtvaardigd. De provincie moet namelijk regels stellen voor het Faunabeheerplan en in dat plan moet de jacht zijn beschreven. Daar kan de provincie dus regels voor stellen, zoals de landsadvocaat eerder scheef en dat werd bevestigd door de wetenschap. Het is dus een kwestie van politieke wil. Wij willen er alles aan doen om de hobbyjacht tegen te

3035

3040

3045

3050

3055 gaan en daarom zijn wij mede-indiener van het amendement om er alles aan gedaan te hebben om de hobbyjacht te beëindigen.

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Voorzitter, wij hebben al eerder in de commissie aangegeven dat wij als provincie niet over dit onderwerp gaan, maar de minister. Enkele andere fracties hebben dat
3060 ook al aangegeven. Wat ons betreft komt er geen lobby naar Den Haag om alles in het werk te stellen de jacht op vrij bejaagbare soorten te verbieden. Jacht zonder nut en noodzaak bestaat volgens ons niet en is dus ook niet aan de orde en dient als ondersteuning van het in stand houden van een goed wildbestand en bewaren van een goed evenwicht. Het doet mij goed dat de PvdA bereid is, er toch enige creativiteit te bespeuren is als er onderwerpen zijn waar men niet
3065 over gaat. Wij zullen dit onthouden. De heer Van Liere geeft net aan dat er jagers zijn die schieten voor de lol en hoe meer jagers, hoe meer een jager schiet. Ik zal u zeggen, ik heb een buurman die zijn vrouw elke week alle hoeken van de kamer laat zien, maar dat betekent nog niet dat ik hetzelfde doe.

3070 Mevrouw **KONING** (CDA): Voorzitter. Het burgerinitiatief vraagt ons om alles te doen wat in ons vermogen ligt om de hobbyjacht stop te zetten. Wij moeten constateren dat wij dat als Staten niet kunnen doen, omdat wij die bevoegdheid niet hebben, want die ligt in Den Haag. Daarnaast wil het CDA de jacht ook niet stopzetten en ik zal uitleggen waarom. In de eerste plaats is het woord hobbyjacht verkeerd gekozen, dat bestaat niet en dat woord zet mensen op het verkeerde been.
3075 Ook de jacht op de vijf vrij bejaagbare soorten waar het burgerinitiatief op doelt, de fazant, wilde eend, houtduif, haas en konijn is niet te kwalificeren als hobbyjacht, maar heeft een doel. Dat is ook in de wet omschreven.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Bij interruptie, ik denk dat mevrouw Koning niet geluisterd heeft in de commissie NLM. Ik weet niet wie de heer Meijering had uitgenodigd, maar dat is de leading
3080 voorzitter. De heer Meijering die door het CDA over het algemeen gesteund wordt, heeft duidelijk gezegd dat de jacht als hobby gedaan wordt en dat ze dat best wel lekker vinden.

Mevrouw **KONING** (CDA): Ik denk dat u woorden door elkaar haalt, want hier wordt met
3085 hobbyjacht de jacht bedoeld die geen doel heeft en het woord hobby dat de heer Meijering gebruikt, was dat het niet een beroep is waar zij geld mee verdienen, maar dat ze het daarnaast doen.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Ik denk dat mevrouw Koning ook de notulen niet gelezen heeft.
3090

Mevrouw **KONING** (CDA): Ik heb uitgelegd hoe het in elkaar zit en dat lijkt mij voldoende. Ik kan mij voorstellen dat er mensen zijn die moeite hebben met jagen en een negatief beeld hebben over de jacht. Als dat zo is, dan denk je al gauw dat het werk dat jagers doen, een hobby is die overbodig is of zoals in het amendement van GL, SP en PvdD omschreven wordt, dat het jacht is
3095 waarvoor de maatschappelijke noodzaak ontbreekt. Maar zo eenvoudig ligt het niet. Het recht om te jagen op de vijf soorten waarop het burgerinitiatief doelt, bestond reeds in het kader van de Flora- en Faunawet en daar staan ook de criteria dat deze jacht zorgt voor bestrijding van schade

door de betrokken soorten en het ondersteunen van noodzakelijk populatiebeheer. Dat is nodig, omdat anders de populatie ongebreideld kan groeien en dan krijgen wij problemen, zoals bij de ganzen. In de memorie van toelichting op de nieuwe landelijke Wet Natuurbescherming staat dat deze twee criteria ook van belang zijn voor het maatschappelijk draagvlak voor de uitoefening van de jacht. Naar het oordeel van het kabinet is het uitoefenen van de jacht enkel als vorm van recreatie naar de huidige maatschappelijke opvattingen niet aanvaardbaar. Met andere woorden, jacht mag nooit puur recreatie zijn, maar moet een doel hebben en hobbyjacht bestaat dus niet. Jacht is gebonden aan zeer strenge regels en als er op een perceel weinig dieren van een bepaalde soort voorkomen, mag er op dat moment niet op die soort gejaagd worden. Het CDA vindt dat de jacht op dit moment op goede wijze is verankerd in de wet en dat rekening is gehouden met noodzaak voor de jacht. Zoals ik al aangaf, wij hebben als Staten geen bevoegdheid om uitspraken te doen over het stopzetten van jacht en daarom steunen wij het voorstel en wij zullen niet voor het amendement stemmen.

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Wij hebben hierover in de commissie ook een discussie gehad en toen heeft u glashard gezegd, het staat in de wet dat wij het recht op de jacht niet mogen beperken. Ik heb dat toen bestreden, u zei, ik weet dat het in de wet staat en u zou het artikel nog voor mij opzoeken. Ik heb de wet er nog op nagezocht, maar ik heb het niet kunnen vinden. U wel?

Mevrouw **KONING** (CDA): Ik heb het inderdaad ook nagezocht en het staat zo omschreven in de juridische stukken die wij hebben ontvangen, dat na een aantal uitspraken die in de Kamer en door rechters zijn gedaan, je de wet op die manier moet interpreteren en dat is op meerdere uitspraken gebaseerd.

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Ik concludeer dat u het niet heeft terug kunnen vinden in de wet en dat uw betoog in de commissie op drijfzand is gebaseerd.

Mevrouw **KONING** (CDA): Ik ben het niet eens met die conclusie. Ik geef aan dat het wel in de wet staat op basis van de gevolgtrekking van de tekst.

Mevrouw **WEEMHOFF** (D66): Voorzitter. Het is een heel bijzonder moment, want het is de eerste keer dat er een burgerinitiatief op de agenda van PS geplaatst is. Het argument van dit initiatief is dat vanaf 1 januari de provincies over de jacht gaan. Dierenwelzijn en daaruit voortvloeiend de jacht, zijn zaken die D66 nauw aan het hart liggen en wij hebben ons altijd uitgesproken tegen jacht zonder nut en noodzaak. De afgelopen jaren hebben onze woordvoerders van de Tweede Kamer bij het tot stand komen van de nieuwe Natuurwet zich hiervoor hard gemaakt. Dit heeft erin geresulteerd dat per 1 januari 2017 in de Wet Natuurbescherming alle vormen van jacht gereguleerd gaan worden. Er kan dan geen sprake meer zijn van willekeurige jacht ofwel jacht zonder nut en noodzaak. Het verzoek van het burgerinitiatief is onzes inziens politiek niet meer relevant, want dat is achterhaald door de Wet Natuurbescherming per 1 januari 2017. Alle drie soorten jacht vallen dan binnen de kaders van het Faunabeheerplan en kan daarbinnen alleen in samenhang met schade- en/of populatiebeheer plaatsvinden. Het voldoen aan deze regelgeving zal dan vooraf, dan wel achteraf getoetst worden. Provincies gaan over de jacht voor twee van de

drie soorten. PS hebben de bevoegdheid gekregen nadere regels te stellen. Echter voor een categorie niet, namelijk de lijst van vrij bejaagbare soorten. Dit blijft een bevoegdheid van het Rijk.

3145 De heer **VAN LIERE** (PvdD): U zegt net dat de jacht getoetst gaat worden, maar waaraan dan precies?

Mevrouw **WEEMHOFF** (D66): Als u mijn verhaal afluistert, dan kom ik daarop. Nadere regels inderdaad op twee van de drie categorieën. Welke ruimte is er dan nog voor PS? Het is wel onze
3150 bevoegdheid om de verordening en het Faunabeheerplan vast te stellen en daarin kunnen wij de kaders waarbinnen de jacht plaatsvindt, definiëren. De politieke discussie over de nadere uitwerking van de Wet Natuurbescherming is landelijk nog gaande en dat zou ook nog consequenties kunnen hebben voor onze provinciale verordening. Mocht dat zo zijn, dan zal D66
3155 voorstellen deze aan te passen. Voor ons is en blijft het van belang dat er geen willekeurige jacht meer plaatsvindt. Als na 1 januari 2017 blijkt dat de jacht niet binnen de kaders van het Faunabeheer plaatsvindt, er tekortkomingen in de controle blijken te zijn en zo jacht zonder nut en noodzaak wellicht via de achterdeur toch weer binnensluipt, dan hebben PS een rol om op te treden. Daarom vragen wij GS toe te lichten hoe zij gaan zorgen voor een goede handhaving en hoe zij de resultaten daarvan aan PS gaan terugkoppelen. Wij kunnen op basis van de nieuwe Wet
3160 Natuurbescherming geen uitvoering geven aan het verzoek van het burgerinitiatief.

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Voorzitter, ik stel een vraag, mevrouw Weemhoff zegt, ik kom daar in mijn betoog op terug, maar ik heb het niet gehoord. Waar wordt de jacht volgens haar aan getoetst?

3165 Mevrouw **WEEMHOFF** (D66): Ik zou bijna de woorden van mevrouw De Groot herhalen, u hebt niet goed geluisterd. Wij hebben aan het college gevraagd om te rapporteren over de handhaving. Wat u in uw betoog heeft gezegd, dat jagers voor de lol schieten zonder dat het ook maar ergens gemotiveerd staat, dan neemt u ons ook niet serieus want wij gaan over het
3170 Faunabeheerplan, dus om te zeggen, niet gemotiveerd, dat is echt een verkeerde insteek.

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Dat is volslagen kletsboek. D66 had dan gewoon voor het amendement van de PvdD moeten stemmen toen wij het over de verordening hadden. Dat heeft u niet gedaan en daarom zijn er helemaal geen criteria opgenomen voor de jacht. Dus waar wordt
3175 aan getoetst? Er staat niets in de verordening.

Mevrouw **WEEMHOFF** (D66): Dit is wat wij nadrukkelijk aan het college vragen. In eerste termijn hebben wij aangegeven, mocht blijken dat aanpassing van de verordening nodig is, dan zullen wij daar een voorstel voor doen. D66 ziet uw problemen niet, maar ziet wel een verantwoordelijkheid
3180 ten aanzien van de verordening en het opstellen van het Faunabeheerplan. Die rol nemen wij heel serieus.

De heer **VAN WAARD**: Voorzitter. Heel kort. Er zijn wat verschillen van inzicht of dingen wel of niet kunnen en hoe ze zouden kunnen en soms komen daar antwoorden op en soms niet. Voor
3185 ons is het jammer om vast te stellen dat een fractie die heel belangrijk voor ons is, bij de stemming over hoe dit zal aflopen, een fractie die dit heel duidelijk in zijn verkiezingsprogramma heeft staan, op geen enkele wijze op dit moment heeft duidelijk gemaakt hoe er ook maar iets van een opening zal blijven. De deur wordt dichtgeslagen met een 'njet' en dat valt enorm te betreuren. Het gaat erom, is er nog een kans. Kun je iemand, een expert laten aangeven wat wel
3190 de mogelijkheden zijn? Het antwoord daarop ken ik nog niet, maar die kans, maar de deur wordt dichtgegooid en dat betreuren wij enorm, enorm als burgerinitiatief. Vandaag is een stap in een lang proces naar een beschaving die zich verder zal gaan ontwikkelen, waarbij er niet meer voor de lol geschoten wordt. Wat de mevrouw van de SP zei, ik heb het hem zelf horen zeggen, hij zei dat inderdaad, het is een plezier. Als je dat uit politieke overwegingen of wat dan ook, wilt
3195 ontkennen, prima, de vertegenwoordiger van die club zei dat. Wij staan in een proces dat zich heel langzaam zal keren. Ik kondig u dan ook aan, dit is niet de laatste keer. Wij zullen er weer zijn.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Ik heb het gevoel dat ik meer met mijn neus in de spreekwoordelijke
3200 boter ben gevallen dan mij lief is bij de behandeling van dit onderwerp, zeker als het gaat om de rol van GS, omdat dit natuurlijk met name uw domein is om dit af te handelen, maar er zijn twee vragen aan GS gesteld. De PVV vroeg of je dit in nadere regels in het Faunabeheerplan kunt stallen. Ik wil u erop attenderen dat in oktober al regels in het Faunabeheerplan zijn verwerkt. En regels die u bedenkt, mogen niet in strijd zijn met de wet en dat betekent dat u op basis daarvan
3205 geen verdere beperkingen kunt stellen. Dan de vraag van D66 over concrete maatregelen, het lijkt mij verstandig deze vragen schriftelijk te beantwoorden, zodat die in de commissie besproken kunnen worden, zodat u verfijning kunt aanbrengen mocht dat nodig zijn. Dat doet meer recht aan de discussie, want ik kan deze vragen op dit moment niet voldoende beantwoorden als invaller.

3210 De **VOORZITTER**: Ik heb ook even gekeken naar de tekst van het amendement en ik heb hier inhoudelijk geen opvattingen over, maar ik kijk even naar de uitvoerbaarheid. Er wordt gevraagd een verzoek te doen aan een externe expert op het gebied van het faunarecht. Ik heb de afgelopen maanden drie juridische adviezen zien langskomen en al die adviezen verschilden van
3215 elkaar, de een bood wat meer ruimte dan de ander, vier zegt de griffier, er zijn zelfs vier juridische adviezen. Het hangt er maar net vanaf welke expert je inhuurt en als ik in het amendement lees dat zonder dat de aanpassing leidt tot strijd met de Wet Natuurbescherming die 1 januari a.s. van kracht wordt, dan kom ik maar bij één expert uit en dat is de staatssecretaris, omdat hij uiteindelijk gaat over de uitleg van de wet.

3220 De heer **VAN LIERE** (PvdD): Ik dacht dat dat de rechter was in de rechtsstaat.

De **VOORZITTER**: Nee, dat is de staatssecretaris en de commissaris zit ten overvloede als het gaat om de toetsing aan wat juridisch wel en niet kan, bovendien in de positie dat als hij tot de
3225 conclusie komt ... U moet dit niet te zwaar oppakken, want zo bedoel ik het helemaal niet, maar

nu u mij daar rechtstreeks naar vraagt en dat doet u, ik heb wel te beoordelen of iets in strijd is met wet- en regelgeving. Ik hoef volgens mij verder niets te zeggen over wat er te doen staat als de conclusie is dat er sprake is van strijd met wet- en regelgeving. Wij gaan over tot de tweede termijn. U wilt schorsing? Ik schors de vergadering voor vijf minuten. Ik heropen de vergadering.

3230 De heer Kramer krijgt nog een minuut spreektijd.

De heer **KRAMER** (GL): Voorzitter. Wat mij opvalt is een verschuiving in het debat, de debatten in de commissie en het debat nu. Dat is geleidelijk gegaan. Aanvankelijk bespeurde ik bezwaren tegen, kunnen de Staten dit besluit wel nemen dat is voorgelegd door het burgerinitiatief. Het eerste punt kon wel, ik hoor de heer Den Uyl dat nog zeggen. Maar dat punt, zelfs dat suggereert heb ik net gezegd, het stopzetten van waartoe wij niet bevoegd zijn. Dus wat doen wij, wij passen dat eerste punt aan tekstueel, tegengaan van een specifiek deel van de jacht wat niet goed geregeld is naar ons idee en de handen gaan daar niet voor op elkaar. Dat doet bij mij echt twijfels oproepen over de geloofwaardigheid van de opstelling van de partijen die aan het

3235

3240 schuiven zijn gegaan. Ik betreur dat. Mijn laatste opmerking, ik wil reageren op uw toch wel bijzondere interventie in het debat. Eigenlijk suggereert u dat het helemaal niet kan wat wij doen, maar volgens mij kan dat wel. Heb ik dat verkeerd begrepen? Dan neem ik het onmiddellijk terug.

De **VOORZITTER**: Dat hebt u verkeerd begrepen. Ik heb alleen gezegd, er ligt dan wel een

3245 uitvoeringsvraag en die is nog niet zo gemakkelijk te beantwoorden.

De heer **KRAMER** (GL): Dan begrijp ik wat u bedoelt. De wet is aangenomen, dus in die zin denk ik dat wij niet bij de staatssecretaris of minister moeten zijn op dit moment. Je ziet in de stukken in hetzelfde document dat er af en toe uitspraken worden gedaan door de staatssecretaris die

3250 tegenstrijdig zijn. Het is kennelijk moeilijke materie. Het is ons erom te doen dat als je wilt bijdragen aan het terugdringen van de hobbyjacht die – zeg ik tegen D66 – er gewoon is, ook al zou die er op grond van de nieuwe wet niet moeten zijn, wij leven toch in een maatschappij die werkt zoals die werkt. Nou ben ik mijn zin kwijt.

3255 De **VOORZITTER**: De strekking van wat u wilt zeggen, is wel duidelijk.

De heer **KRAMER** (GL): Wij zijn erop uit om die experts die zelf geloven in de ruimte die de provincie heeft, aan de bak te zetten. Bijvoorbeeld professor Bastmeijer, die zegt dat die ruimte er is. Dat zijn adviezen. Wij willen geen nieuw advies meer, wij willen voorstellen, heel concreet,

3260 hoe kan onze regelgeving zo worden aangescherpt dat het gat dat wij zien op de vrij bejaagbare dieren, wordt opgevuld. Die zal dus moeten leveren, die zal zich wel twee keer bedenken om met voorstellen te komen die ook maar enigszins in strijd zouden zijn met de wet.

Mevrouw **KONING** (CDA): Een vraag, is dat dan een onafhankelijk expert, zoals u hem nu

3265 omschrijft?

De heer **KRAMER** (GL): Nee, ik heb niet gepleit voor een onafhankelijk expert, liever niet juist. Ik zoek een onafhankelijke expert die ruimte ziet in de wetgeving en in de bevoegdheden van de

3270 provincie zoals geformuleerd in de wet. Van hem of haar kun je het meest verwachten op het punt van de concrete voorstellen. Die kunnen wij zelf beoordelen. Veronderstel dat in het bijzondere geval uiteindelijk hij zijn eigen adviezen of oordelen over wat wel of niet mogelijk is niet kan waarmaken, dan hebben wij een hol advies, maar het hoeft maar een of twee punten op te leveren waarbij wij wel degelijk invulling kunnen geven aan onze bevoegdheden en dan is dat de moeite waard. Dat is wat ik zou willen doen met het burgerinitiatief.

3275

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): De brief is misschien het beste idee van deze middag gezien de restricties waarin wij ons bevinden. De expert van GL, waarom voeren wij dat niet op als superidee in de brief aan de staatssecretaris? Want daar ligt de bevoegdheid en daar ligt de expertise, dat ben ik helemaal met de voorzitter eens. Het gaat om de staatssecretaris, die 3280 moeten wij voor onze zaak proberen te winnen. Wij wachten de brief van GS af met antwoorden op de vragen of de ideeën die D66 al eerder aan ons voorlegde. Wij hopen dat wij hiermee op de drempel staan van de kanteling van de opinie. Als ik zie hoe dit initiatief in andere provincies is ontvangen, dat geeft wel te denken, want behalve in Limburg wordt dit initiatief vooralsnog door alle provincies afgewezen. Laten wij ons daar niet door ontmoedigen en proberen creatief te zijn, 3285 dat zijn uw eigen woorden. Ergens beginnen en laten wij hier in Noord-Holland dan proberen die opinie een andere richting op te sturen. Ik vraag u allen steun daarvoor.

De heer **KRAMER** (GL): U richt zich net tot GL. Uw initiatief om u buiten de Staten om te richten tot de staatssecretaris, vind ik prima, daar doen wij graag aan mee, maar dat sluit niet uit dat de 3290 Staten binnen hun bevoegdheden ook initiatief nemen.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Daar hebben wij het vanmiddag over en ook in de twee commissievergaderingen. Dat zijn de restricties waar wij ons aan gehouden zien, gezien het feit dat het primaat niet bij ons, maar bij de minister en de staatssecretaris ligt. Ik zou het anders 3295 willen, maar dat is niet zo. Nog een ding richting mevrouw De Meij. Als u nou gewoon had gezegd, als iemand in het water springt, dan hoef ik het nog niet te doen, maar dat u daar huiselijk geweld bijhaalt, vind ik discutabel.

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Mag ik daarop antwoorden?

3300

De **VOORZITTER**: Ik heb het meer verstaan als een knipoog.

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Nee, hoor, ik meen het bloedserieus. Ik vind het een beetje flauw dat u dat zegt, want ik heb mijn buurman daar verschillende keren op aangesproken en die zegt dat 3305 hij het ook niet voor de lol doet, maar dat zijn vrouw daarom vraagt. Dus ik wil hiermee alleen maar zeggen dat uit deze discussie niet komt of een jager voor de lol iets neerschiet.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Voorzitter. U zegt niet expliciet dat het niet kan wat gevraagd wordt van u in het amendement, maar u zegt wel dat het heel moeilijk wordt, maar ik twijfel niet aan uw 3310 intelligentie dat u er iets leuks van kunt maken.

De **VOORZITTER**: Ik werd eigenlijk gesterkt toen de heer Kramer de richting duidde, maar dat staat nou net niet in de motie. Dat was het probleem wat ik ermee had.

3315 Mevrouw **DE GROOT** (SP): Er zijn natuurlijk veel deskundigen van velerlei grootheden en logisch dat de heer Kramer denkt dat wat het beste in ons straatje past, dat dat het leukste is. Ik weet niet wat de PvdA in hun partijprogramma heeft staan, van D66 heb ik net gelezen dat zij in hun provinciaal verkiezingsprogramma hebben staan dat zij tegen de plezierjacht zijn en dat zij vinden dat dat moet stoppen. Dan denk ik, jongens, heb eens wat lef! En ga niet allemaal oh
3320 coalitiepartijen, ga gewoon met dit amendement mee, dat zou jullie sieren. Ja, mevrouw Jellema, ik ga meeschrijven aan uw brief.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): U bent van harte welkom. Laten wij het nou even buiten de coalitie of niet-coalitie houden. Uw eigen partij in de coalitie van Zuid-Holland heeft daartegen gestemd, dus
3325 wat dat betreft hebben wij allemaal boter op ons hoofd, maar laten wij daar even van wegblijven.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Ik denk, doe eens wat, toon eens wat lef. Wij hebben net de heer Papineau Salm gehoord die had ook een heel onduidelijk verhaal. Nu hebben wij weer een onduidelijk verhaal, ondanks dat ze tegen de hobbyjacht zijn, stemmen ze toch tegen het
3330 amendement.

De **VOORZITTER**: U bent nu bezig met uitlokking. Zou u uw betoog willen afronden?

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Mijn boodschap is duidelijk.
3335

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Voorzitter, het thema was geloof ik, niet naar elkaar luisteren, maar zojuist had ik de behoefte dat ik even niet geluisterd had, maar dat terzijde. Dit is het tweede burgerinitiatief in de provincie. Dat heb ik al eerder gezegd, kennelijk is dat toen niet gehoord. Er lopen twee dingen door elkaar: de jacht uit de wet halen, daarover gaat de Tweede Kamer en er
3340 kan een voorstel gedaan worden door de staatssecretaris en natuurlijk zullen wij een brief die dat zou bewerkstelligen, graag medeondertekenen. Een andere zaak is nadere regels die PS kunnen stellen aan het Faunabeheerplan, bijvoorbeeld ten aanzien van de jacht. Dat bijvoorbeeld nut en noodzaak van de jacht eerst expliciet wordt aangetoond. Er zijn hier partijen die zeggen, dat is allemaal al geregeld, nou, dan hoeft er niets te veranderen op het moment dat het amendement
3345 wordt aangenomen. Dan hoeft alleen maar netjes opgeschreven te worden dat het heus nuttig en noodzakelijk is. Wij weten allemaal wel dat er regelmatig busjes worden aangehouden vol met fazanten. Er zijn kwekerijen van fazanten en die rijden weleens rond en dat heeft helemaal niets met wildstand te maken, dat is puur plezierjacht, dat bestaat nog wel degelijk en daar gaat een wet of wijziging die verder geen inhoudelijke regel stelt en de bevoegdheden bij de Staten
3350 neerlegt, niets aan veranderen als de Staten niet zelf regels stellen. Ik begrijp werkelijk het betoog van D66 niet, als ze zeggen, wij gaan handhaven. Ja, waar en op welke regel dan? Je zult eerst regels moeten stellen wil je erop kunnen handhaven. Ik heb in het coalitieakkoord niets gezien over het burgerinitiatief en volgens mij staat het daar niet in. Wel in de verkiezingsprogramma's van partijen, het is al eerder gezegd, en ik snap niet hoe D66 tegen een

3355 amendement kan stemmen om een voorstel uit te werken uit haar eigen verkiezingsprogramma. Hoe kan een verkiezingsprogramma dan anders dan een leugen worden gezien? U begrijpt, ik wil hoofdelijke stemming.

3360 Mevrouw **WEEMHOFF** (D66): Wij zijn blij dat wij ons eigen verhaal mogen houden, want wij worden snel in een hoek gedreven en verkeerd geïnterpreteerd. Wij hebben wel degelijk in ons verkiezingsprogramma staan dat wij tegen de jacht zonder nut en noodzaak zijn, ofwel de plezierjacht. Dat verkiezingsprogramma is twee jaar geleden vastgesteld. Sinds die tijd is er behoorlijk wat veranderd en hebben wij in het politieke debat in Den Haag gestreden om de plezierjacht af te schaffen en die is nu in een categorie ondergebracht die getoetst gaat worden

3365 door het Faunabeheerplan. Ik durf te zeggen dat wij als partij een van de weinigen zijn die die verantwoording nemen en die nadrukkelijk hebben aangegeven herhaaldelijk in de commissie, dit een serieuze zaak te vinden en dat wij er in de diepte naar hebben gekeken, wat is onze bevoegdheid en wat kunnen wij doen? Daarbij hebben wij als enige aangegeven dat er in onze verordening misschien een omissie zit, dus wij doen geen deur dicht, maar wij hebben er net een

3370 geopend. Wij krijgen een brief als NLM en die zullen wij agenderen en met elkaar een eerste stap zetten naar de evaluatie – waar wij dol op zijn – van het Faunabeheerplan en wat dan onze verantwoording is.

3375 De heer **VAN LIERE** (PvdD): Om het scherp te krijgen, u refereert aan de brief en ik neem aan dat u de brief Jellema bedoelt.

3380 Mevrouw **WEEMHOFF** (D66): Dan hebt u de beantwoording van GS weer niet goed gehoord. Er is net de toezegging gedaan aan ons allen om de beantwoording in een brief aan de commissie NLM te sturen, waarin ingegaan zal worden op de handhaving en rapportage aan PS. Dat geeft ons de mogelijkheid om dat weer te agenderen en met elkaar te spreken over welke verantwoording en mogelijkheden wij hebben ten aanzien van de verordening en het Faunabeheerplan. Wat wilt u nog meer?

3385 De heer **VAN LIERE** (PvdD): Wat ik nog meer wil is dat wij gaan uitzoeken conform het amendement wat de mogelijkheden zijn en dat is heel duidelijk verwoord.

3390 Mevrouw **WEEMHOFF** (D66): Dat blijkt zo te zijn en wij zouden daar graag in meegaan, ware het niet dat u de discussie eigenlijk voert dat u de categorieën van de jacht wilt veranderen en dat is nadrukkelijk waarvan wij hebben moeten concluderen, dat kunnen wij niet, die bevoegdheid hebben wij niet, dus daar kunnen wij niet in meegaan, maar wij kunnen wel onze verantwoording nemen in de commissie om het Faunabeheerplan te gaan bespreken, dat wij ons bewust zijn van wat is onze verantwoording. Als dan gesproken wordt over dierenleed, oneigenlijk gebruik en handhaving en over jachtfeestjes, dan zeg ik, dan hebben wij het hier niet goed geregeld, dan moeten wij bewust zijn van de afspraken waarbinnen de jacht mag plaatsvinden. Dat moeten wij

3395 serieus nemen en daarover moeten wij met elkaar in discussie. Volgens mij sluit ik dan geen deur, maar houd ik hem wagenwijd open.

De **VOORZITTER**: Ieders positie in de Staten is wel redelijk duidelijk, maar de heer Van Liere heeft gevraagd om hoofdelijke stemming over het amendement en als een lid daarom verzoekt, dan gaan wij dat doen. Bestaat er nog behoefte om daaraan voorafgaand iets te zeggen?

De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Ik vind langzaam dat het een ongemakkelijke discussie wordt van het framen van dingen. Wij moeten als PS ervoor oppassen dat wij niet op de stoel van de Tweede Kamer gaan zitten en ik heb toch het gevoel dat dat met dit amendement wordt gedaan. Wij streven ernaar om de hobbyjacht eruit te krijgen, maar wij willen wel de juiste weg bewandelen om dat te doen en niet om als provincie een eigen wet te gaan maken en dat is de richting die het amendement opgaat. Er worden nu genoeg stappen gezet, brief GS en brief aan de Tweede Kamer. Ik vind het onjuist om ons te framen dat wij ons eigen standpunt niet serieus nemen. Daar heb ik groot bezwaar tegen.

De **VOORZITTER**: Wij gaan over tot stemming over het amendement. Wie is voor en wie is tegen het amendement? Daar gaat het om.

Mevrouw **BOLT**: Kocken: voor, Doevendans: tegen, Ludriks: voor, Papineau Salm: tegen, Jellema: tegen, De Meij: tegen, De Groot: voor, Strens: tegen, Tijssens: tegen, Struben: tegen, Klaassen: tegen, Bezaan: voor, Hietbrink: voor, Koning: tegen, Kramer: voor, dhr. De Groot: tegen, Van Langen: tegen, Zaal: tegen, Van Duijn: tegen, Haagsma: tegen, Heijnen: tegen, Bakker: tegen, De Graaf: tegen, Alberts: voor, Den Uyl afwezig, Annaert: tegen, Boelhouwer: voor, Hoogervorst: voor, Keur: tegen, Sint: voor, Van Straaten: tegen, Weemhoff: tegen, Buijtendorp: tegen, Slettenhaar: tegen, Wieseahn: tegen, Kirch: tegen, Van Hooff: voor, De Wit: tegen, Kaptheijns: voor, Van der Sluijs: voor, Van Berkum: voor, Van Raan: voor, Kramer: tegen, Van Liere: voor, Rommel: tegen, Lagerveld: tegen, Vermaas: voor, Klein: tegen, Bruggeman: voor, Leever: tegen, Yurdakul: tegen.

De **VOORZITTER**: Voor het amendement hebben gestemd 18 leden, tegen 32 leden, zodat het amendement is verworpen. Dan de stemming over de voordracht. Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties GL, SP, PVV, PvdD, de overige leden voor, zodat de voordracht is aanvaard. Ik dank de heer De Waard voor zijn inspanningen en voor zijn aanwezigheid en bijdrage aan de discussie. Waarbij ik overigens wel de indruk heb dat het nodig is om nog even een keer te kijken naar de tekst van onze referendumverordening of de verordening op het burgerinitiatief.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Mag ik de voorzitter erop wijzen dat zijn microfoon aanstaat. Is dat de bedoeling? Het leek erop dat in gedachten nog even bezig was ...

De **VOORZITTER**: Nee, nee, nee, daar ben ik mij meestal redelijk van bewust, maar het is ook door een enkeling in hun bijdrage gezegd. Dat moet even nader worden beoordeeld, maar dat doet niets af aan de waarde van het initiatief zoals dat wij dat net achter de rug hebben.

16. Vragenuur

De **VOORZITTER**: De heer Bruggeman van de SP heeft aangegeven mondelinge vragen te willen stellen rondom de eerder ingediende schriftelijke vragen over de voorgenomen uitbreiding van de bedrijfsgebouwen Royal Zap Hollands Kroon.

3445

De heer **BRUGGEMAN** (SP): Dit gaat over het zaaizaad en pootgoedbedrijf Royal Zap in Van Ewijcksluis, dat ligt halverwege Den Helder en Den Oever. In antwoord door de jaren heen op schriftelijke vragen van de SP hebben GS vanwege de hinder die dat bedrijf in het dorp veroorzaakt, telkenmale aangegeven dat zij voorstander zijn van verplaatsing van dat bedrijf naar elders. Er was op een gegeven moment een locatie voor gevonden en het bedrijf wilde zelf meewerken aan verplaatsing. Nu is het gemeentebestuur van Hollands Kroon van plan om desondanks medewerking te gaan verlenen aan uitbreiding van het bedrijf op de bestaande locatie en het argument dat de gemeente daarvoor geeft is dat de provincie niet wil meewerken aan verplaatsing van het bedrijf. Dat is in tegenstelling tot de antwoorden op eerdere vragen. Dat klemmt nu, omdat er in de gemeenteraad van Hollands Kroon ook de nodige commotie is ontstaan. Men gaat hierover in de raadsvergadering van 20 december a.s. debatteren. Dat kan een verwarrende discussie opleveren, waarbij daar toch over tafel gaat dat de provincie deze verplaatsing nu tegenwerkt. Wij hebben bijna twee maanden geleden in de Staten samen met de PvdA en ONH gevraagd, leg eens uit hoe het zit. Die antwoorden zijn nu dringend gewenst vanwege het komende raadsdebat in Hollands Kroon. Dit leidt tot een reeks van mondelinge vragen van mijn kant aan de gedeputeerde, bestaande uit één vraag: wilt u alstublieft zo snel mogelijk, dat wil zeggen ruim voor de raadsvergadering van Hollands Kroon, onze inmiddels zeven weken liggende vragen beantwoorden?

3450

3455

3460

3465

Gedeputeerde **GELDHOF**: Een heldere vraag vraagt een helder antwoord, het antwoord is ja.

De **VOORZITTER**: Dan gaan wij nu over tot de stemming over de moties vreemd. Er zijn over hetzelfde thema twee moties ingediend. Een namens de coalitiefracties en die vraagt: "De inverdieneffecten voor de financiering van de recreatieschappen binnen de bestaande randvoorwaarden maximaal worden benut." en de motie namens de PvdD, CU/SGP en SP: "commerciële activiteiten slechts worden toegestaan indien zij een maatschappelijke of ecologische meerwaarde hebben en niet alleen om inkomsten te genereren." Wat mij betreft is de coalitiemotie het meest verstrekkend, dus die breng ik als eerste in stemming.

3470

3475

De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Wij hebben die motie bedacht ter ondersteuning van het beleid van GS en ik zou graag de reactie van GS willen horen.

3480

Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter, dank u voor deze tijd en gelegenheid om hier antwoord op te geven met alles wat vandaag op ons afgekomen is, de debatten, de trouser gate van Engeland wat ik vandaag gehoord heb en de buurvrouw van mevrouw De Meij. Er valt een hoop te verwerken. Neemt niet weg dat wij nog twee belangrijke moties te bespreken hebben, die ogenschijnlijk erg op elkaar lijken, edoch waarbij de een een wat progressiever karakter heeft, wat het eigenaarschap probeert te stimuleren, waarbij je toch echt de moderne weg die wij met

3485 de recreatieschappen proberen in te gaan, stimuleert, terwijl de andere motie hoe sympathiek ook, van een conservatief karakter uitgaat waarbij wij eigenlijk teruggaan naar de jaren zeventig, waarbij je zegt, wij financieren dit vanuit de publieke middelen. Wij moeten ons wel realiseren dat er dan meteen een begrotingsclaim aankomt, dus deze motie zou voorzien moeten zijn van een deugdelijke dekking. Ik zie de motie van de coalitie als ondersteuning van het beleid en de motie van de PvdD, CU/SGP en SP wil ik ontraden op basis van de zojuist gegeven argumentatie. Motie 3490 coalitie ja en de andere nee, omdat er geen financiële dekking is en er geen eigenaarschap gestimuleerd wordt. Primair is het op de natuur, terwijl de recreatieschappen een veel bredere functie hebben.

3495 De heer **HIETBRINK** (GL): Het zal voor de uitslag van de stemming niet veel uitmaken, maar een punt van orde. Kan ik uit de opmerkingen van de gedeputeerde opmaken dat niet motie 76 maar motie 77 de meest verstrekkende is en als eerste in stemming zou moeten worden gebracht?

3500 De **VOORZITTER**: Ik heb er op een andere manier naar gekeken om de redenen die ik u zojuist aangaf. En de voorzitter beslist daarover en die houdt vast aan zijn interpretatie. Aan de orde is de motie van de coalitiefracties. Motie 76, stemverklaringen?

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Voorzitter. Het lijkt een progressieve motie, maar het zet de deur open voor wegwerpnatuur en daarom zullen wij de motie niet steunen.

3505 De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Ik wil een pleidooi houden voor de motie die wij gezamenlijk hebben ingediend, omdat het tweede bolletje heel belangrijk is.

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Van de orde, een stemverklaring op de eigen motie?

3510 De **VOORZITTER**: Daar hebt u inderdaad wel gelijk in en ook daarin moet de voorzitter consistent zijn.

De heer **VAN RAAN** (PvdD): Om dezelfde reden als de SP zullen wij tegen stemmen.

3515 De heer **KLEIN** (CU/SGP): Wij stemmen tegen vanwege het tweede bolletje, het maximaal benutten van de inderdieneffecten.

3520 Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Voorzitter. Wij zullen tegen stemmen vanwege het derde bolletje, want wij hebben de afgelopen 25 jaar gezien dat dat niet werkt.

De **VOORZITTER**: Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties van GL, SP, PvdD, ONH, CU/SGP, 50plus, de overige leden voor, zodat de motie is aanvaard, waarbij ik ervan uitga dat over de tweede motie niet meer gestemd kan worden, omdat die in enkele opzichten haaks staat op de uitspraak die PS net hebben gedaan. Deelt u die conclusie?

3525

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Ik deel uw conclusie, maar ik vraag mij af of uw uitleg vooral voor amendementen bestemd is en niet voor moties.

3530 De **VOORZITTER**: Laten wij hier geen papieren toneelstuk opvoeren, dat heeft denk ik weinig zin. Dus die duidelijkheid is er.

17. Sluiting

3535 De **VOORZITTER**: Daarmee zijn wij om 19.09 uur aan het einde gekomen van onze vergadering, 8 minuten later dan waar de planning van uitging. Wij zien elkaar terug op de eerstvolgende reguliere vergadering op maandag 6 februari 2017, maar eerder zien wij elkaar op 13 januari 2017 op de nieuwjaarsreceptie. Ik wens u bovenal hele goede feestdagen en een goede jaarwisseling. Tot in 2017.

3540

3545

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

De leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Provinciale Staten
Uw contactpersoon
M.C.F.R. Frijns
AD/STG

Doorkiesnummer (023) 514 3503
frijns@noord-holland.nl

1 | 1

Betreft: uitnodiging Statenvergadering 12 december 2016

Datum: 1 december 2016

Kenmerk: 823951/891102

Geachte dames en heren,

Uw kenmerk

Hierbij nodig ik u uit tot het bijwonen van de vergadering van Provinciale Staten die zal plaatsvinden op **maandag 12 december** aanstaande. De vergadering begint om **13.00 uur**.

Een lunch wordt u aangeboden in zaal 003 van de nieuwe vleugel. De agenda met de betreffende stukken treft u hierbij aan.

Het Presidium verwacht dat de afhandeling van de agenda de gehele middag en een deel van de avond in beslag zal nemen. Aansluitend aan de vergadering is er een kerstdiner. Dit zal ook plaatsvinden in zaal 003 van de nieuwe vleugel.

Hoogachtend

J.W. Remkes
voorzitter Provinciale Staten

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143
Fax (023) 514 3030

Houtplein 33
Haarlem [2012 DE]
www.noord-holland.nl

Agenda PS - gewijzigd -

■ ■ ■ ■ ■

Datum vergadering : 12 december 2016
Vergaderlocatie : **Statenzaal, Dreef 3, 2012 MD Haarlem**
Aanvangstijd : **13:00 uur**
Voorzitter : *dhr. J.W. Remkes*
Griffier : *Mw. K. Bolt*
Telefoonnummer/e-mail : (023)5144755 *boltk@noord-holland.nl*

1. Opening en mededelingen.
2. Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden.
 - 2a. Benoeming en installatie Gedeputeerde.
Voordracht 86
 - 3a. Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding.
 - 3b. Lijst geheimhouding PS.
4. Vaststelling openbare notulen van de vergadering van 14 november 2016.
5. Vaststelling Strategische Statenagenda.
6. Vaststelling lijst ingekomen stukken.
7. Voortgangslijst van moties.
8. Voorlopig aangemerkt als hamerstuk (indien de commissie besluit dat het stuk geen hamerstuk is, dan wordt het stuk als volledig agendapunt aan de agenda toegevoegd):
 - 8a. PMI 2017-2021, 1^e actualisatie
Voordracht 77
Advies cie M&F
 - 8b. Legesvoorstellen 2017.
Voordracht 84
Advies cie M&F
 - 8c. Laatste begrotingswijziging 2016
Voordracht 78
Advies cie M&F
 - 8d. Vaststellen Reglement en Waterverordening i.v.m. naamswijziging van 'Hoogheemraadschap' in 'Waterschap Amstel, Gooi en Vecht'
Voordracht 88
Advies cie RWW
 - 8e. Benoeming voorzitter commissie regionaal overleg vliegveld Texel
Voordracht 87
Advies cie NLM
 - 8f. Tijdelijke benoeming plaatsvervangend Statengriffier voor Statenvergadering .
Voordracht 90
9. EXIN-H bijdrage Uithoornlijn.
Voordracht 79
Advies cie M&F

10. Tarieven nazorgheffing stortplaatsen 2017 en begroting 2017 van het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Noord-Holland.
Voordracht 80
Advies cie M&F
11. Wijziging Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV).
Voordracht 85
Advies cie RWW
12. Actualiseren uitvoeringsprogramma TWIN-H Greenport Aalsmeer.
Voordracht 82
Advies cie NLM
13. Kadernotitie circulaire economie.
Voordracht 83
Advies cie EEB
14. Initiatiefvoorstel Partij voor de Dieren en GroenLinks: "Klimaatinitiatief".
Nr. 81
Advies cie EEB
15. Burgerinitiatief "Stop de hobbyjacht in Noord-Holland". **
Voordracht 89
16. Vragenuur. (Het lid van Provinciale Staten dat tijdens dit vragenuur vragen wil stellen, meldt dit onder aanduiding van het onderwerp uiterlijk een werkdag voor aanvang van de vergadering bij de voorzitter met een afschrift aan de statengriffier.)
17. Sluiting.

***** NB: indien de vergadering nog niet is toegekomen aan de afronding van een agendapunt om 16.30 uur, wordt dat agendapunt tijdelijk geschorst ten behoeve van de behandeling van agendapunt 15 (burgerinitiatief) om 16.30 uur.***

Spreektijdverdeling

Het presidium heeft besloten de spreektijdverdeling te baseren op 6 uren vergaderen.
De vergadering van 12 december zal aanvangen om 13.00 uur.

Voor de vergadering van 12 december 2016 wordt de volgende verdeling gehanteerd:

VVD	32 min.
D66	30 min.
PvdA	23 min.
PVV	20 min.
SP	20 min.
CDA	18 min.
GroenLinks	16 min.
Partij voor de Dieren	13 min.
50PLUS	10 min.
ChristenUnie-SGP	10 min.
ONH	10 min.
<i>Totaal PS</i>	<i>202 min.</i>
Spreektijd GS	Ca. 81 min.
Technische tijd	77 min.
Totaal	360 min.

Besluit

Nr. 86

Provinciale Staten van Noord Holland;

gelezen het coalitieakkoord 2015-2019 van VVD-D66-PvdA-CDA getiteld "Ruimte voor groei" en de portefeuillevverdeling van Gedeputeerde Staten;

gehoord de op 12 december 2016 in de vergadering van Provinciale Staten van Noord-Holland gegeven mondelinge voordracht van de fractievoorzitter van de PvdA, ten gevolge van het overlijden van gedeputeerde T.P.J. Talsma;

gelet op het bepaalde in de artikelen 35 en 35a van de Provinciewet;

besluiten:

voor de Statenperiode 2015-2019 de heer A. Tekin (PvdA) te benoemen tot gedeputeerde van de Provincie Noord-Holland;

Haarlem, 12 december 2016

Provinciale Staten voornoemd,

,voorzitter

,statengriffier

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

Aan: Provinciale Staten
in de provincie Noord-Holland
door tussenkomst van de Statengriffier

Commissaris van de Koning
Uw contactpersoon

J.J. Rinzema
AD/KAB

INGEKOMEN - 2 DEC. 2016

Doorkiesnummer (023) 514 4114
rinzemaj@noord-holland.nl

1 | 2

Betreft: Afronding screening kandidaat-gedeputeerde

Geachte mevrouw, heer,

In 2015 en in januari 2016 bent u geïnformeerd over het proces van de screening van kandidaat-gedeputeerden. Onlangs is ditzelfde proces gehanteerd voor de screening van de heer Tekin, de door de PvdA voorgedragen gedeputeerde voor de post Natuur, Milieu, Schiphol en Arbeidsmarkt. In deze brief vat ik het proces samen dat door de commissie Integriteit en door Berenschot is doorlopen en licht ik het resultaat toe.

Naast ondergetekende hebben de heer J.J.H. Pop, voormalig burgemeester van Haarlem en Alkmaar en de heer M. Pheijffer, hoogleraar Accountancy, Nyenrode Business Universiteit en hoogleraar Forensische Accountancy, Universiteit Leiden plaatsgenomen in de commissie Integriteit.

Een extern onderzoeksbureau, Berenschot, heeft het feitenonderzoek uitgevoerd. Berenschot heeft onderzoek uitgevoerd op basis van een door de kandidaat ingevulde vragenlijst, een verklaring omtrent gedrag, een gegevensoverzicht van het Bureau Kredietregistraties, desk research in openbare bronnen en een gesprek tussen onderzoekers van Berenschot en de kandidaat. Hiervan is een onderzoeksrapportage opgesteld die is voorgelegd aan de kandidaat. Na goedkeuring door de kandidaat is de rapportage voorgelegd aan de commissie Integriteit. Op 25 november heeft het gesprek plaatsgevonden tussen de commissie en de kandidaat. De onderzoeksrapportage van Berenschot vormde een belangrijk uitgangspunt van dit gesprek. Tijdens het gesprek zijn vraagpunten en mogelijke kwetsbaarheden verkend.

Tijdens het onderzoek dat is uitgevoerd door Berenschot en tijdens het gesprek dat is gevoerd met de kandidaat zijn geen belemmeringen of aandachtspunten geconstateerd die de benoeming van de kandidaat als gedeputeerde in de provincie Noord-Holland in de weg staan.

Verzenddatum

- 1 DEC. 2016

Kenmerk

566172/889832

Uw kenmerk

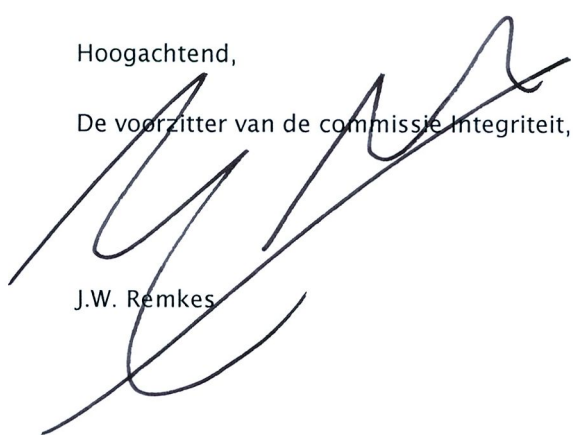
Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143
Fax (023) 514 3030

Dreef 3
Haarlem [2012 HR]
www.noord-holland.nl

Het is belangrijk op te merken dat de onderzoeksrapportage en het gespreksverslag vertrouwelijk zijn en dus niet aan de Staten zullen worden verstrekt.

Hoogachtend,

De voorzitter van de commissie Integriteit,

J.W. Remkes

Lijst geheime stukken

PS vergadering d.d. 12 december 2016.

(bijgewerkt t/m PS vergadering van 14-11-2016)

ID-nr	Onderwerp	Datum voorlopig opgelegde geheimhouding door GS	Datum bekrachtiging in PS	Motivering	Voorstel of besluit GS opheffing geheimhouding	Datum PS opheffing bekrachtiging
2016-02	Voordracht 18, brief GS, advies cie M&F inzake SHIP (Sluis en Haven Informatiepunt) te IJmuiden (762435-762445)	23-02-2016	04-04-2016	Het is noodzakelijk dat de geheimhouding voortduurt tot de opening van het gebouw.		
2016-01	Voordracht 09-2016 en verslag vertrouwenscommissie inzake aanbeveling herbenoeming CdK.	n.v.t.	PS hebben op 07-03-2016 met geheimhouding ingestemd	O.b.v. artikel 61C van de Provinciewet en de verordening op de vertrouwenscommissie inzake herbenoeming CdK zijn de stukken geheim. De stukken zijn overgebracht naar het provinciaal archief en blijven gedurende 75 jaar geheim op basis van art 15 van de Archiefwet 1995 en op grond van de in lid 1, sub a en c van dat artikel genoemde gronden.		Geheimhouding gedurende 75 jaar
2015-05	Besluit, voordracht en alle onderliggende stukken m.b.t. de Toekomst RON/Hoogtij (702724/681248)	29-09-2015	09-11-2015	Geheimhouding opgelegd tot het einde van de exploitatie van HoogTij, welke wordt voorzien in 2035, dan wel zoveel eerder als het project is afgerond.		
2015-04	Consultatie Pallas (verseonnr. 648323/666397)	15-09-2015	28-09-2015	Het genoemde belang bestaat eruit dat vroegtijdige openbaarmaking van deze informatie een vertekend beeld zou kunnen opleveren en de voortgang van het project ernstig zou kunnen belemmeren. Onderhandelingen met private partijen zullen nog gestart moeten worden. Het is wenselijk dat		

ID-nr	Onderwerp	Datum voorlopig opgelegde geheimhouding door GS	Datum bekrachtiging in PS	Motivering	Voorstel of besluit GS opheffing geheimhouding	Datum PS opheffing bekrachtiging
				de geheimhouding voortduurt totdat onderhandelingen met partijen ten behoeve van de bouw en exploitatie zijn afgerond.		
2015-02	Aanvullend rapport second opinion (Zaanstad) inzake de RON, (verseonnr. 375176/537299).	03-02-2015	02-03-2015	De geheimhouding is opgelegd tot aan het moment van de definitieve besluitvorming inzake de toekomst van RON/Hoogtij		
2015-01	GS brief d.d. 15 december 2014, inzake de Second Opinion RON/Hoogtij (375176/522583),	25-11-2014	02-02-2015	De geheimhouding is opgelegd totdat definitieve besluitvorming inzake de toekomst van RON/Hoogtij heeft plaatsgevonden		
2014-06	2 Bijlagen bij voordracht 94-2014 inzake herbenoeming bestuurder/directeur Randstedelijke Rekenkamer.	n.v.t.	<i>Bekrachtiging PS n.v.t. Er is wel door PS geheimhouding op de bijlagen gelegd op 15-12-2014.</i>	Bescherming in de persoonlijke levenssfeer		
2014-04	Brief seniorenconvent provincie Flevoland d.d. 28 mei 2014 (kenmerk 1620294) m.b.t. Randstedelijke Rekenkamer.	Geheimhouding opgelegd door CdK op 05-06-2014	23-06-2014	Geheimhouding opgelegd voor de duur van 5 jaren.		
2014-03	Deel van de bijlagen bij brief GS (310671/371873) inzake "Fast Flying Ferry-toezending beslissingen"	17-06-2014	<i>Bekrachtiging PS niet van toepassing in onderhavig geval, wel opnemen op lijst.</i>			
2014-02	Het onderzoeksrapport "notitie financiële analyse van de Fast Flying Ferry" kenmerk 311187/312241.	28-01-2014	03-02-2014	Geheimhouding opgelegd voor de duur van 5 jaren.		

ID-nr	Onderwerp	Datum voorlopig opgelegde geheimhouding door GS	Datum bekrachtiging in PS	Motivering	Voorstel of besluit GS opheffing geheimhouding	Datum PS opheffing bekrachtiging
2012-21	De geheime bijlage bij de kwartaal-rapportage Masterplan N201+ 3 ^e kwartaal 2012 (103289/103409).	13-11-2012	17-12-2012	Concurrentiegevoelige informatie	In 2018 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	
2012-20	De juridische bijlage 2 van 10-12-2012 bij nota GS en de brief van Pels Rijcken van 10-12-2012, met als onderwerp Second Opinion juridische analyse Vos & Vennoten (18404/123180).	11-12-2012	17-12-2012	Financiële en economische belangen provincie	In 2018 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	
2012-19	De brief van Pels Rijcken van 22-11-2012, met als onderwerp onderzoek risicoanalyse (81404/111663).	27-11-2012	17-12-2012	Financiële en economische belangen provincie	In 2018 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	
2012-18	De kostenraming behorende bij het Projectplan Den Helder (87249). <i>(Voordracht 96.2012 over het onderwerp Programma Ruimtelijke Kwaliteit Den Helder is behandeld in PS 12-11-2012).</i>	02-10-2012	12-11-2012	Aanbestedingsprocedure, financiële en economische belangen provincie	In 2018 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	
2012-17	De bijlage van de halfjaar-rapportage eerste helft 2012 HOV Velsen (81295/81298).	18-09-2012	12-11-2012	Informatie over financiële randvoorwaarden en projectrisico's, financiële en economische belangen provincie	In 2018 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	
2012-16	Geheime bijlage bij de kwartaal-rapportage Masterplan N201, 2 ^e kwartaal 2012 (2005-9747).	08-03-2005	24-09-2012	Concurrentiegevoelige informatie, financiële en economische belangen provincie	In 2018 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	
2012-15	De bijlagen 1, 2 en 3 bij de Risico-analyse Wind op Land (81404-83688).	04-09-2012	24-09-2012	Informatie over projectrisico's, financiële en economische belangen provincie	In 2018 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	
2012-12	Bijlagen over Pallas Kernreactor: - Businessplan Pallas, versie 2.0 - Assesment Booz & Co 5 juni 2012.	12-06-2012	25-06-2012	Concurrentiegevoelige informatie	In 2018 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	
2012-11	De bijlage bij kwartaalrapportage Masterplan N201+ 1 ^e kwartaal 2012 (2012-27348).	05-06-2012	25-06-2012	Concurrentiegevoelige informatie	In 2018 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	
2012-8	Brief GS als reactie op brief van	04-04-2012	07-05-2012	<i>(motivatie GS volgt in lijstronde)</i>		

ID-nr	Onderwerp	Datum voorlopig opgelegde geheimhouding door GS	Datum bekrachtiging in PS	Motivering	Voorstel of besluit GS opheffing geheimhouding	Datum PS opheffing bekrachtiging
	minister BZK d.d. 13 maart 2012 over Herindeling Gooi en Vechtstreek (2012-15911).			juni 2014)		
2012-6	Een bijlage bij halfjaarrapportage tweede deel 2011 HOV Velsen (2012-9808).	06-03-2012	07-05-2012	Informatie over financiële randvoorwaarden en projectrisico's, concurrentiegevoelige informatie	In 2018 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	
2012-5	De bijlage bij de kwartaal-rapportage Masterplan N201+ 4 ^e kwartaal 2011 (2012-8865).	24-02-2012	07-05-2012	Concurrentiegevoelige informatie	In 2018 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	
2012-4	Geheimhouding opgelegd t.a.v. 2 bijlagen: • bijlage "lijst van projecten met initiatiefnemers/uitvoerders, geraamde kosten per project" • bijlage "vervaldata betaling bijdragen van de samenwerkingsovereenkomst Ruimtelijke kwaliteit zwakke schakels".	31-01-2012	05-03-2012	Financiële en economische belangen provincie	In 2018 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	
2012-3	De overeenkomst tot regeling van de voorbereiding en realisatie van een nieuwe brug over de Vecht nabij Muiden met aansluitende wegvakken ten behoeve van het lokale verkeer (2011-37898)	06-12-2011	05-03-2012	Financiële en economische belangen provincie (aanbestedingsprocedures)	In 2018 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	
2012-1	De bijlage bij de kwartaalrapportage Masterplan N201+ 3 ^e kwartaal 2011 (2011-61162).	16-12-2011	06-02-2012	Concurrentiegevoelige informatie	In 2018 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	
2011-10	Kwartaalrapportage van het 2 ^e kwartaal van 2011 van het Masterplan N201 (2011/45779).	14-09-2011	07-11-2011	Concurrentiegevoelige informatie	In 2018 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	
2011-7	Halfjaarrapportage HOV, 1 ^e halfjaar 2011, vertrouwelijke bijlage, project	23-08-2011	26-09-2011	Informatie over financiële randvoorwaarden en	In 2018 of zoveel eerder als daartoe aanleiding	

ID-nr	Onderwerp	Datum voorlopig opgelegde geheimhouding door GS	Datum bekrachtiging in PS	Motivering	Voorstel of besluit GS opheffing geheimhouding	Datum PS opheffing bekrachtiging
	HOV-Velsen, PNH dossiernr. 62338 (registratienr. 2011-38949.			projectrisico's	is.	
2011-4	Kwartaalrapportage N201+ (4 ^e kwartaal 2010, verzonden aan cie-leden M&B d.d. 24-05-2011)	08-04-2011	27-06-2011			
2011-3	- aandeelhoudersovereenkomst Provincie NH, gem. Amsterdam en gem. Zaanstad inzake Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor Noordzeekanaalgebied (RON); - Ondernemingsplan RON; - Samenvatting Businesscase RON; - Term scheet Hoogtij.	31-05-2011	27-06-2011			
2010-11	Kwartaalrapportage N201+ (2 ^e kwartaal 2010, kenmerk GS 2005-9747)	08-03-2005	27-09-2010	Concurrentiegevoelige informatie	In 2018 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	
2010-9	Bijlage 5 "werkplan en begroting Pallas" behorende bij de openbare voordracht "behoud onderzoeksreactor Pallas te Petten en verzoek NRG verstrekken van een financiële bijdrage".	25-05-2010	27-09-2010	Economische en financiële belangen provincie, aanbestedingen	In 2018 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	
2010-7	Bijlagen A en B bij voordracht 40-2010 keuze tracé Boerenlandvariant.	08-06-2010	21-06-2010	Concurrentiegevoelige informatie	In 2018 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	
2010-5	Notitie over Eikenrode (kenmerk besluit GS 2010-15795). Agendering van deze notitie op 26-04-2010 t.b.v. cie FEPO.	16-03-2010	12-04-2010	Bescherming persoonlijke levenssfeer betrokkenen	Voor 12-04-2014 opnieuw bezien.	
2010-2	Het bemiddelingsrapport en de verslaglegging van de vervolgesprekken inzake KNSF-terrein te Muiden.	19-01-2010	08-02-2010	Economische en financiële belangen betrokken overheden	In 2018 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	
2010-1	Een concept tekst van de P14 (kenmerk: 2010-5500) m.b.t. takendiscussie provincies.	26-01-2010	08-02-2010	Besluitvorming nog niet afgerond	In 2018 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	
2009-14	3 ^e kwartaalrapportage 2009 van project N201 (kenmerk GS 2005-9747)	08-03-2005	07-12-2009	Concurrentiegevoelige informatie	In 2018 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	
2009-13	Achtergrondnotitie vaststellings-overeenkomst in relatie tot de N201 en	24-11-2009	07-12-2009	Concurrentiegevoelige informatie, economische en	In 2018 of zoveel eerder als daartoe aanleiding	

ID-nr	Onderwerp	Datum voorlopig opgelegde geheimhouding door GS	Datum bekrachtiging in PS	Motivering	Voorstel of besluit GS opheffing geheimhouding	Datum PS opheffing bekrachtiging
	de vaststellingsovereenkomst m.b.t. de overeenkomst tussen de provincie en de Chipshol-groep.			financiële belangen provincie	is.	
2009-10	Businesscase SADC	22-09-2009	28-09-2009	Bedrijfsgevoelige informatie	In 2018 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	
2009-8	Kwartaalrapportage N201, 2 ^e kwartaal 2009 (kenmerk GS 2005-9747)	08-03-2005	28-09-2009	Concurrentiegevoelige informatie	In 2018 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	
2009-7	Toelichting bij het besluit van GS inzake Landgoed Eikenrode (kenmerk GS 2009-47179)	18-8-2009	28-09-2009	Bescherming persoonlijke levenssfeer	In 2018 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	
2009-6	Mondelinge toelichting/presentatie aan PS-leden op 06-07-2009 inzake claim op Landsbanki	(datum nog door GS aan te geven)	06-07-2009			
2009-4	Brief BJZ d.d. 21-01-2009 en de adviezen van PricewaterhouseCoopers en PelsRijcken behorende bij het besluit over de kosten overdracht Lokaal jeugdbeleid.	14-04-2009	15-06-2009	Bescherming persoonlijke levenssfeer	In 2018 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	
2009-3	Onderzoekscommissie: 1. Brieven van GS aan de onderzoekscommissie met daarbij verstrekte documenten onder het opleggen van geheimhouding door GS, waaronder afschriften van geheime besluitenlijsten van GS en het werkplan en voortgangsverslag van de treasurer over 2007. 2. De uitnodigingsbrieven van de onderzoekscommissie aan de geïnterviewden voor vertrouwelijke informatieve voorgesprekken, tenzij betrokkenen instemt met openbaarmaking. 3. De verslagen van de vertrouwelijke informatieve voorgesprekken evenals de geluidsbestanden, tenzij betrokkene instemt met openbaarmaking. 4. De opdrachtverleningen aan	Door onderzoekscommissie: 13-11-2008 15-06-2008	15-06-2009	Bescherming persoonlijke levenssfeer	In 2018 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	

ID-nr	Onderwerp	Datum voorlopig opgelegde geheimhouding door GS	Datum bekrachtiging in PS	Motivering	Voorstel of besluit GS opheffing geheimhouding	Datum PS opheffing bekrachtiging
	derden en correspondentie met de treasurer, tenzij betrokkene instemt met openbaarmaking. (beheerder dossier: statengriffie)					
2009-1	Aantal geheime bijlagen bij Statenvoordracht 14-2009, Life Science Fund.	03-02-2009	16-03-2009	Concurrentiegevoelige informatie	In 2018 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	
2008-4	Aanbesteding openbaar vervoer Noord-Holland	Door GS aan te geven	22-09-2008	Financiële en economische belangen provincie	In 2018 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	
2008-1	Verslag van de vertrouwenscommissie inzake herbenoeming CdK (voordracht 12-2008).	n.v.t.	PS hebben op 11-02-2008 met geheimhouding ingestemd.	De stukken zijn overgebracht naar het provinciaal archief en blijven gedurende 75 jaar geheim op basis van art 15 van de Archiefwet 1995 en op grond van de in lid 1, sub a en c van dat artikel genoemde gronden. Daarnaast zijn de stukken ook geheim op basis van artikel 61C van de Provinciewet.		Geheimhouding gedurende 75 jaar

Notulen

Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum	:	14 november 2016
Voorzitter	:	dhr. J.W. Remkes
Griffier	:	mw. K. Bolt
Contactpersoon griffie	:	mw. C. Frijns 023-514 4474 frijns@noord-holland.nl

5	Aanwezig: Mw. R. Alberts (SP), dhr. E. Annaert (VVD), dhr. W. Bakker (D66), dhr. S. van Berkum (GL), mw. I.A. Bezaan (PVV), mw. C. Boelhouwer (SP), dhr. J.M. Bruggeman (SP), dhr. T.M. Buijtendorp (D66), mw. S.S. Doevendans (PvdA), dhr. H.J. de Graaf (CDA), mw. J.M.E. de Groot (SP), dhr. F. de Groot (D66), dhr. D.G. Heijnen (CDA), dhr. J.J.A.M. van Hooff (PVV), mw. A.A.J. Jellema (PvdA), dhr. A. Hietbrink (GroenLinks), dhr. W. Hoogervorst (SP), dhr. N. Kaptheijns (PVV), mw. H. Keur-Polman (CDA), mw. P.E. Kirch-Voors (VVD), mw. S. Klaassen (D66), dhr. M.C.A. Klein (CU-SGP), mw. R.P.M. Kocken (GroenLinks), mw. W. Koning-Hoeve (CDA), dhr. F. Kramer (GroenLinks), dhr. J. Kramer (VVD), dhr. A.E. van Liere (PvdD), dhr. M.S. Ludriks (PVV), mw. O.A.C. de Meij (50PLUS), de heer N. Papineau Salm (PvdA), dhr. L. van Raan (PvdD), mw. E.A.S. Rommel (VVD), mw. C.W.M. van Rooij (PvdA), dhr. R. Sint (SP), dhr. P.P.J. Slettenhaar (VVD), dhr. D.J. van der Sluijs (PVV), dhr. J.P.M. van Straaten (VVD), mw. A.J.C.E. Strens (D66), dhr. A. Tekin (PvdA), dhr. A.E. Tijssens (D66), dhr. X.J. den Uyl (PvdA), mw. L.D. Vermaas (PvdD), mw. C. Weemhoff (D66), dhr. M.R.F. Wieseahn (VVD), dhr. A.J.C. de Wit (VVD), dhr. Z. Yurdakul (D66), mw. I. Zaal (D66)
10	
15	
20	Afwezig: mw. M. van Duijn (PvdA), mw. J.G. Haagsma (CDA), mw. J.F.L. Kaamer van Hoegee (VVD), mw. F.M. Lagerveld (VVD), mw. A. van Langen-Visbeek (VVD), dhr. J.H. Leever (ONH), dhr. J. Portegijs (PVV), dhr. H.W. Struben (D66)

	Agenda	Paginanummer
25	1. Opening en mededeling	03
	2. Vaststelling agenda, vaststellen van primus bij hoofdelijke stemming en regeling van werkzaamheden	03
	2.a. Installatie en beëdiging duo-commissielid D66	04
30	3.a. Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding	04
	3.b. Lijst geheimhouding PS	04
	4. Vaststelling openbare notulen van de vergadering van 3 oktober 2016	04
	5. Vaststelling Strategische Statenagenda	05
	6. Vaststelling lijst ingekomen stukken	05
35	7. Voortgangslijst van moties	05
	8. Hamerstukken	05
	8.a. Burgerinitiatiefvoorstel Statenvoordracht 76 'Stop de hobbyjacht in Noord-Holland'	05
	9. Statenvoordracht 53 Begroting 2017 inclusief Memorie van Antwoord	05

40	10.a.	Statenvoordracht 73 Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Noord-Holland (PMI) 2017-2021	102
	10.b.	Statenvoordracht 74 Provinciaal Meerjarenprogramma Onderhoud (PMO) 2017-2021	102
	11.	Statenvoordracht 71 Provinciaal Meerjarenprogramma Groen 2017-2021	116
45	12.	Statenvoordracht 72 Natuurbeheerplan 2017	124
	13.	Statenvoordracht 75 Bijdrage aan project Marker Wadden	134
	14.	Vragenuur	139
	15.	Sluiting	140

1. Opening en mededelingen

50

De **VOORZITTER**: Dames en heren, van harte welkom. De vergadering is geopend. Vandaag zijn wij in vergadering bijeen om onder andere te spreken over de begroting 2017. Een week later dan gepland, aangezien wij vorige week maandag 7 november, in deze zaal onze gedeputeerde Tjeerd Talsma herdachten. Samen met de familie kijk ik terug op een mooie

55 herdenkingsbijeenkomst. De familie Talsma heeft mij te kennen gegeven zich gesterkt te voelen door de aanwezigheid van zoveel mensen bij deze bijeenkomst. Graag wil ik nog een moment stilstaan bij Tjeerd Talsma, een aimabel en professioneel bestuurder die wij zeer zullen missen. Ik verzoek u te gaan staan en een minuut stilte in acht te nemen. Ik verzoek u uw mobiele telefoons tijdens de vergadering uit te zetten. Op uw tafel treft u allemaal een steekspeld van de

60 provincie Noord-Holland aan. Dat hebben wij onlangs aangeschaft als uiterlijke kenmerken van waardigheid. Bericht van verhindering is ontvangen van mevrouw Van Duijn (PvdA), mevrouw Haagsma (CDA), mevrouw Lagerveld (VVD), mevrouw Van Langen (VVD), mevrouw Kaamer van Hoegee (VVD) die helaas genoodzaakt is om vanwege gezondheidsredenen tot het einde van dit

jaar haar werkzaamheden voor de provincie neer te leggen, de heer Leever (ONH), de heer

65 Struben (D66), de heer Portegijs (PVV) en gedeputeerde Bond vanwege zijn verblijf in het buitenland in zijn rol als gedeputeerde. Gedeputeerde Van der Hoek zal de Statenvergadering rond het avondeten verlaten in verband met zijn rol als loco-CdK bij een feestelijke bijeenkomst vanavond. Mevrouw Kirch (VVD) komt iets later.

70 2. Regeling van werkzaamheden, vaststellen primus bij hoofdelijke stemming en vaststelling agenda

De **VOORZITTER**: Op grond van artikel 18 van het Reglement van Orde dient voor aanvang van de vergadering door het lot bepaald te worden met welk Statenlid een hoofdelijke stemming

75 dient aan te vangen, waarna deze stemming verder plaatsvindt op volgorde van binnenkomst. De primus voor de huidige vergadering is nummer 24, mevrouw Alberts (SP). Van harte gelukgewenst. U heeft de gewijzigde agenda ontvangen en in deze agenda is het burgerinitiatief Stop de hobbyjacht in Noord-Holland geagendeerd als hamerstuk, voordracht 76. De fractie 50plus heeft aangekondigd een motie Vreemd aan de orde van de dag te willen indienen

80 betreffende bouwplannen pilot Waterland.

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Voorzitter, dat wordt een gewone motie die ik bij de begroting indien.

85 De **VOORZITTER**: De PvdD heeft ook aangekondigd een motie Vreemd aan de orde van de dag te willen indienen en ik stel de heer Van Liere in de gelegenheid.

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Daarvoor geldt hetzelfde.

90 De **VOORZITTER**: Had dat van tevoren niet even doorgegeven kunnen worden?

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Ja, dat had gekund.

95 De **VOORZITTER**: Dat zien wij dus terug bij de begrotingsbehandeling, waarbij allerhande moties kunnen worden ingediend voor zover u de regels van het fatsoen in acht neemt. Zijn er nog andere moties Vreemd aan de orde van de dag? Dat is niet het geval. Wenst iemand over deze agenda het woord? Dat is niet het geval, dan is overeenkomstig het voorstel van het presidium besloten en is de agenda vastgesteld.

100 **2.a. Installatie en beëdiging duo-commissielid D66**

De **VOORZITTER**: Vervanging door de heer Rook wegens opzegging door de heer Dijkslag. De heer Rook heeft aangegeven de belofte af te willen leggen. Op grond van het bepaalde in artikel 4, lid 5 van het Reglement van Orde voor de Statencommissies, dient een commissielid dat geen
105 lid van PS is, in de vergadering van PS in handen van de voorzitter de eed of gelofte af te leggen. U stel ik thans hiertoe in de gelegenheid. Ik verklaar dat ik om tot lid van een commissie benoemd te worden, rechtstreeks nog middellijk onder welke naam of voorwendsel ook enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik om iets in deze functie te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal
110 aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als adviseur van het provinciaal bestuur naar eer en geweten zal vervullen.

De heer **ROOK** (D66): Dat verklaar en beloof ik.

115 De **VOORZITTER**: Van harte gelukgewenst met deze nieuwe functie en ik schors de vergadering voor de felicitaties.

3.a. Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding

120 De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. Er zijn geen geheime stukken ter bekrachtiging binnengekomen.

3.b. Lijst geheimhouding PS

125 De **VOORZITTER**: Hierover zijn tot op heden geen opmerkingen ontvangen door de griffie. Verlangt iemand het woord over de lijst? Dat is niet het geval. Ik stel u voor de lijst voor kennisgeving aan te nemen. Dat is besloten.

4. Vaststellen notulen van de openbare vergadering van 3 oktober 2016

130 De **VOORZITTER**: Bij de griffie zijn tot nu toe geen opmerkingen binnengekomen. Heeft u een opmerking over de geheime notulen, dan dient dit in beslotenheid te gebeuren. U kunt uw opmerkingen doorgeven aan de Statengriffier. Verlangt iemand over de notulen het woord? Dat is niet het geval. Dan zijn de notulen ongewijzigd vastgesteld.

135

5. Vaststellen Strategische Statenagenda

De **VOORZITTER**: Wenst iemand daarover het woord? Dat is niet het geval. Dan is de Strategische Statenagenda vastgesteld.

140

6. Vaststellen Lijst ingekomen stukken

De **VOORZITTER**: Hierover zijn door de griffie tot op heden geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand over de ingekomen stukken het woord? Dat is niet het geval. Dan is voor wat betreft de afdoening conform het voorstel van het presidium besloten.

145

7. Voortgangslijst van moties

De **VOORZITTER**: Door de griffie zijn geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand over de voortgangslijst het woord? Dat is niet het geval. Dan is de lijst ongewijzigd vastgesteld.

150

8. Hamerstukken

8.a. Statenvoordracht 76 Burgerinitiatiefvoorstel 'Stop de hobbyjacht in Noord-Holland'

De **VOORZITTER**: Het concept-deelverslag van de commissie NLM is aan de Staten verzonden. Verlangt iemand over deze voordracht het woord? Als dat niet het geval is, dan stel ik voor conform voordracht 8.a. te besluiten. Dat is besloten.

155

9. Statenvoordracht 53 Begroting 2017 inclusief Memorie van Antwoord

160

De **VOORZITTER**: Er ligt een brief van GS inzake de toelichting op de werkwijze van de lijst buitenuitvoeringsregeling subsidies, deze is aan u toegezonden, evenals de beantwoording van de openstaande vragen van de commissie M&F en er ligt een brief van GS inzake nucleair afval Petten, formuleringen verduurzaming en de reactie Breedband op Texel is ook aan de Staten verzonden. Ik stel voor de vaste begrotingssprekersvolgorde aan te houden en dat betekent dat mevrouw Bezaan het woord heeft.

165

Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Voorzitter. Ik wil beginnen met onze dank uit te spreken aan de ambtelijke organisatie voor het werk dat aan deze begroting is besteed. De begroting zit technisch goed in elkaar, maar de PVV zou andere keuzes gemaakt hebben. Zoals u weet, is mijn fractie altijd voor openheid van zaken. Getuige hiervan een subsidie- en declaratieregister op de website van onze provincie. Wie deze registers bestudeert, ziet subsidies die naar diverse organisaties gaan. Wie wil weten waarom deze organisaties subsidie ontvangen, zal daar echter via het voornoemde register nog geen antwoord op krijgen. Daar ziet de PVV graag verandering in. Daarom deze motie.

170

175

Motie 52/14-11-2016

Verdere verduidelijking subsidieregisters

180 *Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 november 2016*

Constateernde dat:

In de subsidieregisters die door GS elk halfjaar worden gepubliceerd, niet duidelijk staat aangegeven waarom een ontvanger subsidie krijgt.

185

Overwegende dat:

- *De subsidieregisters in het leven zijn geroepen om transparantie te vergroten m.b.t. de subsidies die door GS worden verstrekt;*
- *Deze transparantie verbeterd kan worden door duidelijk aan te geven waarom een*

190

subsidie wordt verstrekt.

Roepen het college op:

In toekomstige subsidieregisters beknopt te omschrijven waarom een ontvanger subsidie krijgt

195 *en gaat over tot de orde van de dag.*

Fractie PVV

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

200 Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Andere keuzes. Kort geleden communiceerde de provincie via de website het jubelbericht: "Bussen van Noord-Holland opnieuw het beste met een 7,7" de hoogste score van Nederland. Een welkom positief geluid over de punctualiteit en het wegwerken van knelpunten in Noord-Holland. De reizigers zouden zich veilig voelen in ons OV ondanks een stijging van het aantal geregistreerde incidenten. Maar is het allemaal wel rozengeur en

205 maneschijn? In het streekvervoer vinden nog vóór het stadsvervoer en de NS, de meeste strafbare geweldsincidenten plaats. In de nota Sociale veiligheid OV 2014-2020 stelt de provincie te streven naar een daling van minimaal 25% van het aantal delicten. In 2015 is echter sprake van een stijging van maar liefst 14%. Volgens de monitor Openbaar Busvervoer van de provincie Noord-Holland 2016 zijn er in onze provincie in de eerste drie kwartalen van het jaar al 263

210 meldingen van calamiteiten of incidenten gemeld ten opzichte van 257 in dezelfde periode van 2015. Dat is gemiddeld een calamiteit of incident per dag. De provincie heeft het alleen over voeten op de bank, kapotte ruiten in bushokjes of vernielingen aan een haltepaal. Geen woord van ons middenbestuur over echt geweld in het Noord-Hollandse streekvervoer, geen woord over het akkoord dat in Den Haag is gesloten tussen overheid en vervoerders over een keihard lik-op-stuk beleid in het OV met als doel 20% minder strafbare incidenten in 2018. Geen woord over het

215 feit dat geweld in het OV voortaan gelijk wordt gesteld met het plegen van een overval en net zo hard wordt aangepakt als misdaden vallend onder de titel 'high impact crime'. Geen woord en waarom? Hiermee ondergraaft de provincie de aangekondigde harde aanpak tegen geweld in het OV en geeft zij naar de mening van de PVV een totaal verkeerd signaal af. Daarnaast maakt mijn

220 fractie zich zorgen over financiële onzekerheden in onze provincie. Daarbij doel ik onder andere

op de ontwikkelingen rond de Duinpolderweg, de gang van zaken rond HOV 't Gooi en de Westfriisiaweg. Is het geduvel met de N23 een op zichzelf staand geval of kan deze zaak qua opbouw in meerdere dossiers naar voren komen? En zo ja, want kan daarvan het totale risico zijn? De PVV moet helaas constateren dat het eens zo stevige financiële fundament van deze provincie haarscheurtjes begint te vertonen. Dat zijn de eerste symptomen van verval en leiden vaak tot duur, erg duur en ongepland onderhoud. Wij hopen dat GS zich dat realiseren. Wij blijven ons zorgen maken over Wind op land. Bouw het Noord-Hollands landschap en de Noordzee niet vol met windmolens. De PVV zegt, genoeg is genoeg, stop ermee. Ondertussen gaat er ook veel geld naar groen ten behoeve van het Nederlands Natuur Netwerk (NNN), terwijl wij op andere plaatsen het groen vernietigen. Duizenden bomen in de Schoorlse duinen dreigen op termijn te worden gekapt. Wij hebben het over bijna 100 ha, dat zijn tweehonderd voetbalvelden vol met bomen. Ook staat bomenkap HOV op het programma en dan heb ik het nog niet eens over de 170 voetbalvelden aan bomen die op termijn uit het Goois Natuurreservaat dreigen te verdwijnen. De gedeputeerde zal de kap waarschijnlijk trachten goed te maken door over natuurcompensatie te beginnen, maar dat is niet logisch volgens mijn fractie. Is de gedeputeerde het met ons eens dat hier in wezen sprake is van kapitaalvernietiging? De focus op het behoud van ons culturele erfgoed zoals wij dat lezen in de begroting, doet ons deugd. Wat voor mijn fractie ontoelaatbaar is, is dat cultuurterroristen onlangs in Hoorn het beeld van onze zeeheld Jan Pieterszoon Coen, de buste van de Bonte Koe en het Museum in den Halven Maen hebben verminkt. Is dit de voorbode van een nieuwe beeldenstorm? Wat kan de provincie bijdragen aan het beschermen van ons culturele erfgoed tegen dit soort aanslagen? De tijd vliegt, een jaar is zo voorbij. Sinterklaas en zwarte piet zijn weer in het land en net als vorig jaar wil mijn fractie een lans breken voor de herdenking van de Februaristaking. Eens te meer blijkt het noodzakelijk om op te treden tegen verder opkomend antisemitisme. De stakers in 1941 hebben dit met hun leven moeten bekopen. Alleen daarom al mag deze herdenking niet verloren gaan. Misschien denkt u, daar heb je de PVV weer, maar wij vinden deze herdenking van zeer groot belang. Vandaar een amendement om de financiële bijdrage van 5.000 euro aan de Stichting Comité Herdenking Februaristaking 1941 voorlopig te borgen. Voor 2017 zou dit uit de post onvoorziene uitgaven van de begroting 2017 kunnen komen. Voor de jaren daarop verzoeken wij het college daarvoor de middelen te vinden. Misschien een kleine tip aan het college. De Willem Arondéus werkgroep weet blijkbaar van gekkigheid niet waar zij hun budget aan moet besteden. Zij kwamen bij mijn fractie vragen hoe wij ertegenover stonden om van het budget dat overblijft, kunst aan te schaffen. De PVV ziet dan liever van het budget een vast bedrag per jaar naar de herdenking van de Februaristaking gaan.

Amendement 22/14-11-2016

Jaarlijkse (tot en met 2020) provinciale bijdrage aan Stichting Comité Herdenking Februaristaking 1941

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 november 2016

Besluiten aan het ontwerpbesluit toe te voegen:

1. Voor 2017 incidenteel een bedrag van 5.000 euro toe te kennen aan de Stichting Comité herdenking Februaristaking 1941 en dit te dekken uit de post onvoorziene uitgaven van de begroting 2017;
2. GS opdracht te geven om in de Kaderbrief 2018 5.000 euro per jaar voor de jaren 2018 tot en met 2020 op te nemen en de middelen daarvoor te vinden.

Toelichting:

Dit amendement voorziet in het terugdraaien van de (met ingang van de herdenking in 2017) gestopte jaarlijkse provinciale bijdrage aan Stichting Comité Herdenking Februaristaking 1941. Behalve de organisatie van de jaarlijkse herdenking, verstrekt het Comité ook lespakketten aan middelbare scholen waarin de verschrikkingen van de Tweede Wereldoorlog worden besproken: Aangezien antisemitisme nog altijd springlevend is in de Noord-Hollandse samenleving, mogen deze verschrikkingen nooit vergeten worden en moeten dan ook aandacht blijven krijgen door de herdenking en de lespakketten. Een jaarlijkse provinciale bijdrage van 5.000 euro voor de jaren 2017 tot en met 2020, moet daaraan bijdragen

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie PVV

De **VOORZITTER**: Het amendement maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Elk jaar poept het onderwerp weerstandsvermogen wel weer op. Mijn fractie realiseert zich terdege dat elke gemeente verantwoordelijk is voor haar eigen begroting en blijkbaar voldoen deze begrotingen nog steeds aan de huidige regels. Als ik in het toezichtsverslag 2016 Provincies op Gemeenten kijk, lijkt er geen vuiltje aan de lucht. Alle Noord-Hollandse gemeenten slagen er iedere keer weer in om een sluitende begroting te presenteren. Als je de begroting eens nader bestudeert, dan blijkt echter wel degelijk dat er iets aan de hand is. Gemeenten staan voor steeds hogere bedragen in het rood. Zo staat er in de begroting van de gemeente Zaanstad te lezen dat de leningenportefeuille eind 2019 575 miljoen euro zal bedragen. Wij zijn eens gaan rekenen en dat betekent op een inwonersaantal van 152.000 een schuld van bijna 3.800 euro per inwoner, dus van baby tot bejaarde. In Hilversum bedragen de langlopende leningen eind 2017 157,1 miljoen euro. Op het inwonersaantal van 88.000 mensen betekent dit een schuld van 1.800 euro per inwoner. In Haarlem is in 2017 sprake van een schuld per inwoner van 3.100 euro. En zo zijn er meer voorbeelden te vinden. De provincie vindt het blijkbaar niet nodig om in deze gemeenten de vinger aan de pols te houden, een zorgwekkende situatie, want waar ligt de grens? Hoe lang mogen gemeenten zich dergelijke schulden op de hals halen om de begroting sluitend te krijgen? Voornoemde gemeenten alleen al hebben een gezamenlijke schuld van meer 1,2 miljard euro en dan heb ik het nog maar over drie gemeenten in Noord-Holland. Wordt het niet eens tijd dat de provincie de teugels wat strakker aanhaalt? Als het misgaat, zijn het de burgers die voor de rekening opdraaien. Dan zal de OZB wel weer verhoogd worden om de schuld te kunnen betalen. Kan de gedeputeerde aangeven of er inmiddels zicht is op een structurele verbetering van de schuldenpositie bij de gemeenten? En met structureel bedoel ik dan ook echt structureel. Zo nee, is daar een noodscenario voor? En

mocht dat niet het geval zijn, waarom dan eigenlijk niet? Het klinkt natuurlijk lekker populistisch, maar de PVV zou bijna pleiten voor het inzichtelijk maken van de schuld van de respectievelijke Noord-Hollandse gemeenten per inwoner. Dan is het voor de burger ook duidelijk hoe de zaken ervoor staan in zijn of haar gemeente. Na jarenlang te hebben kunnen teren op de Nuon-gelden komt ook voor de provincie daarvan het einde in zicht. Het potje raakt leeg. Ik zou graag van de gedeputeerde horen wat de huidige stand van zaken is en vooral, hoe wij hiermee in de toekomst zullen omgaan. Lenen? En dan net als sommige gemeenten een riant schuldenspositie opbouwen? Of misschien het verhogen van de opcenten en de burgers voor de schulden van de provincie laten opdraaien. Ik dank u voor uw aandacht.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Voorzitter, ik maak mij zorgen. De afgelopen week was er een voor de geschiedenisboeken, nadat Nederland in meerderheid tegen het verdrag met de Oekraïne had gestemd en de meerderheid van de Britten ervoor had gekozen om de EU te verlaten, stemden de Verenigde Staten voor Donald Trump. Wij zouden het uitgebreid over het verschijnsel Donald Trump kunnen hebben, maar dat vind ik te veel eer voor een hork die racistische taal uitslaat en vrouwen bij de pussy kan grijpen als je maar geld hebt. Maar om nu onmiddellijk alle Amerikanen op een hoop te vegen, vind ik ook niet terecht. Wat ik denk, is dat er veel mensen zijn die de politiek beu zijn en dat zij niets meer van de gevestigde orde willen weten. In de analyses die deze week niet van de lucht waren, werd de term 'wake-up call' veelvuldig gebruikt. En mijn grote zorgen gaan dan ook niet direct naar de kiezers en hun redenen uit, maar vooral of die wake-up call nu eindelijk is gehoord en ook resultaat zal hebben. Straks zullen er weer verkiezingen zijn. Nou kunt u dat hier in de Staten afdoen als, het is landelijke politiek. Maar ik wil u erop wijzen dat in het beeld dat veel mensen van 'de' politiek hebben, voor hen geen onderscheid zit tussen gemeentelijke, provinciale, landelijke, Europese of wereldpolitiek. Hoeveel mensen kun je horen die zeggen, 'ze doen toch wat ze zelf willen' of 'de politiek is er niet voor ons maar voor zichzelf en de grote en machtige bedrijven en banken'. De provincie speelt in mijn ogen wel degelijk een grote rol in dat geheel. U kunt misschien denken dat als je nu maar heel stilletjes blijft zitten, dat dan de storm wel zal overwaaien, maar dan geeft u ook aan dat u de wake-up call niet gehoord hebt. Ik vraag mij regelmatig af of de provincie er wel voor alle inwoners is en zo ja, hoe die mensen daar iets van kunnen zien. Of is de provincie een doorgeefluik van wat er landelijk wordt beslist? Heel veel mensen in deze provincie merken dat ze moeilijk aan de bak komen, ze vinden geen werk, ze kunnen geen betaalbare woning vinden, ze zijn op zichzelf teruggeworpen als het gaat om de thuiszorg, problemen in de jeugdzorg zijn misschien wel erger geworden sinds de decentralisatie. Die omstandigheden maken dat ze op een bepaalde manier naar politiek kijken en dus ook naar de provinciale politiek. Dan hebben mensen dus een mening over de bus die verdwijnt, de weg die juist nou daar komt waar hij niet moet komen of de windmolens die op plekken komen, waarvan iedereen zich afvraagt in wiens belang ze juist op die plek moeten komen. Dan hebben mensen een mening over het verdwijnen van de pinautomaat en de lege winkelgebieden waar de verloedering toeslaat. Ik wil eens wat stilgestaan bij het beeld van de provincie. Een vraag die bij mij opkomt en misschien ook bij u, vindt u nou ook niet dat alles hier zo tergend langzaam gaat? En wat vindt u zelf van de tegenwerpingen die bedacht worden om ook maar een beetje op te schieten? Man, man. Er moet worden gewacht op het Rijk, er moet voorzichtig gedaan worden vanwege juridische procedures, we moeten eerst nog van alles

350 uitzoeken, ook als het onderzoek er al is. Ik kan wel voorbeelden noemen, maar ik wil het even
hierbij laten. Hard rennen in heuphoog water noem ik het weleens. En dat zien mensen buiten
ook. En hoe moeten wij tegen de houding aankijken die de provincie aanneemt als het gaat over
verantwoordelijkheden? Een recent voorbeeld. Afgelopen vrijdag kregen wij een brief over de
situatie in Castricum, waarin staat: "Nu er in Petten grondeigenaar noch veroorzaker zijn of zijn
355 geweest, is de provincie niet aansprakelijk voor eventuele bodemverontreiniging". Dat snap ik,
dat kan allemaal heel goed, maar wat ik dan vaak mis in dit verhaal is, hoe merken wij nou dat de
provincie het heel belangrijk vindt voor zijn eigen inwoners om daarvoor te knokken? Het is een
juridische formulering.

De heer **ANNAERT** (VVD): Voorzitter, ik wil even reageren op een paar zinnen eerder, want ze
360 probeert denk ik, hier een beetje het beeld te creëren alsof de provincie een soort onheilsstaat is
binnen Nederland voor de inwoners, maar waar baseert zij dat op? Zij zegt, ik kan een paar
voorbeelden noemen maar dat doe ik niet. Ik hoor toch wel even graag die voorbeelden waar zij
dan aan denkt, dan kunnen wij daar in ieder geval over nadenken en misschien ook op reageren.
De vraag die ik ook wil stellen is, gaat het allemaal zo langzaam? Betekent dat dat u zegt, zet
365 alles maar opzij en alles wat hier gevraagd wordt, gelijk op reageren en gelijk doen, dat is
eigenlijk wat ik u hoor zeggen en dan hoeven wij ook geen rekening te houden met belangen van
anderen die misschien niet bij die aanvraag betrokken zijn. Dat is dus uw wens, begrijp ik.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Ik wil wel een voorbeeld noemen en dat is dat wij al heel lang van
370 tevoren hadden kunnen zien aankomen dat de wildgroei aan bedrijventerreinen een probleem
zou gaan worden in deze provincie. En hoever zijn wij nu in het herstructureren?

De heer **ANNAERT** (VVD): U had het over het feit dat Noord-Holland voor zijn inwoners geen
geschikte provincie zou zijn. Dat maak ik op uit uw woorden. Het onderwerp bedrijfsterreinen
375 kan ik niet herleiden naar het feit dat de Noord-Hollanders zich hier niet thuis zouden voelen.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Het gaat er wel om bij het herstructureren, de Noord-Hollander zegt,
wacht even, mijn groen gaat eraan, het landschap verrommelt en er wordt overal maar dit soort
dingen neergelegd. Kan dat niet anders? Voordat wij dan de boel omgekeerd hebben, dan zijn wij
380 echt heel veel jaren verder, want dit speelt al jaren. Ik was bij het voorbeeld. Ik was bij het
voorbeeld van, hoe zit het met de verantwoordelijkheden. Heel vaak hoor je, nee, dat is geen taak
van de provincie, maar van het Rijk of de gemeente. Officieel is dat natuurlijk gewoon waar, maar
het zit hem ook in de manier waarop je het brengt, want ook die overkoepelende rol is nou juist
zo belangrijk. De provincie heeft het overzicht daar waar gemeenten in hun drang om van alles
385 en nog wat te doen, voor chaos zorgen. Ik noem net de bedrijventerreinen, de kantorenwildgroei,
zo kun je nog wel een tijdje doorgaan. Het is vooral dat wij dan elke keer moeten ingrijpen en dat
zou je ook proactief kunnen doen en zeggen, jongens, het gaat de verkeerde kant op. Waar wij
ook problemen zien, is bij de zogeheten verbonden partijen. De provincie neemt deel aan
samenwerkingsverbanden zoals recreatieschappen, en gemeenten zien wij steeds meer overgaan
390 tot het vormen van gemeenschappelijke regelingen. Maar wie nou waar iets over te zeggen heeft
in die samenwerkingsverbanden, het is niet duidelijk. Daardoor groeit naar mijn idee het

democratische gat alleen maar. Het is een ontwikkeling waarvan je zou kunnen zeggen, moeten wij daar iets mee en wat dan? Dat kun je hier bespreken, helemaal niet zo raar. Verder is het voor veel mensen niet duidelijk hoe de provinciale besluitvorming loopt. Voordat er een voorstel op
395 tafel ligt, is er vaak al heel veel achter de schermen gesproken, maar wie dan de zogenaamde stakeholders zijn? Voor de meeste mensen is het een raadsel. Zij hebben in ieder geval het idee dat zij het niet waren en tegen de tijd dat ze lucht hebben gekregen van een voorstel, blijkt dat ze worden gezien als lastpakken of dat het altijd dezelfde zijn die ergens tegen zijn. Ik maak mij dus zorgen, maar het tij kan keren en daar kunt u allemaal aan meedoen. Twee weken geleden
400 hebben wij het hier bijvoorbeeld gehad

De heer **DEN UYL** (PvdA): Misschien dat ik zo antwoord krijg op de vraag die ik mevrouw Alberts wil stellen, maar zij suggereerde dat iedereen, de burger die een vraag stelt of een probleem heeft, door de provincie wordt gezien als lastpak. Ik zou willen vragen, is dat nou echt het beeld
405 dat u heeft over hoe wij als provincie met burgerparticipatie omgaan?

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Ik kom over burgerparticipatie te spreken, maar ik hoor maar al te vaak, zeker als mensen komen inspreken, het gezocht en gesteun, daar heb je ze weer en ze zijn ergens tegen en ze willen niet, want de mensen die ergens voor zijn, komen niet. Ik vind het heel
410 belangrijk dat als mensen komen vertellen dat ze ergens geen voorstander van zijn, je daar goed mee om moet gaan, want ik zeg altijd maar, kritiek is een gratis advies.

De heer **DEN UYL** (PvdA): Met dat laatste ben ik het eens, dus heb ik geen vraag.

415 Mevrouw **ALBERTS** (SP): Twee weken geleden hebben wij het hier in de Staten gehad over burgerparticipatie en deze dag is wat ons betreft nog maar het begin, want ik had niet het idee dat wij het er allemaal over eens waren hoeveel je aan mensen laat en wat bij de politiek blijft. Bijvoorbeeld paternalisme, in de zin van, wij weten wat goed voor jullie is, ligt nog steeds op de loer, terwijl er nou juist kansen liggen. Heel veel mensen kunnen inderdaad meedoen, maar wat
420 de provincie, of het nou GS zijn of de politieke partijen, veel meer in beeld moeten krijgen is wat de effecten zijn van besluiten die hier genomen worden op leefbaarheid. Nu hangt het onderwerp er maar een beetje bij, maar dat zou een integraal onderdeel moeten zijn van elk besluit dat wij nemen. Over niet al te lange tijd kunt u van ons daar voorstellen voor verwachten. Maar met burgerparticipatie alleen kom je er niet. De begroting die nu voorligt, is sluitend, maar er staat
425 helemaal niets spannends in. GS zullen zich er geen buil aan vallen, maar misschien is dat nou juist het probleem. In het licht van recente ontwikkelingen en de rol die de provincie in de ogen van de SP kan vervullen, wil ik stilstaan bij de moties die wij zullen indienen. Eerst over Wind op land. De energietransitie gaat in deze provincie veel te langzaam en het college blijft maar vasthouden aan die 685,5MW opgesteld vermogen. Dat is niet eens voldoende om een Noord-
430 Hollandse conventionele energiecentrale te sluiten. Nu kunt u wel uw hoop richten op wind op zee, maar er kan veel meer. Wij zeggen dat alle kleintjes helpen en wij hebben daarvoor een motie.

Motie 53/14-11-2016

435 Opgave Wind op land

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 november 2016

Constaterende dat:

- 440 - *Het college van GS blijft vasthouden aan het realiseren van maximaal 685,5 MW opgesteld vermogen van windenergie op land;*
- *Het college dit plafond verdedigt met het argument dat deze 685,5 MW nodig is om de doelstelling voor 2020 uit het Nationaal Energieakkoord (NEA) te halen;*
- 445 - *In dit akkoord de ambitie is vastgelegd om de energievoorziening voor Nederland in 2020 te laten bestaan uit 14% duurzame energie en in 2023 uit 16%*

Overwegende dat:

- *Conventionele elektriciteitscentrales zoals bijvoorbeeld NUON Amsterdam Hemweg, Nuon Diemen, Nuon Velsen en de mede voor Noord-Holland producerende centrale Engie Lelystad vermogens hebben van respectievelijk 1.035 MW, 684 MW, 964 MW en 1.000 MW;*
- 450 - *Realisering van de provinciale opgave van 685,5 MW niet eens voldoende is om één Noord-Hollandse conventionele centrale te kunnen sluiten, nog buiten beschouwing latend de stijgende vraag naar elektriciteit vanwege de toename van het aantal elektrische*
- 455 *auto's en van internetverkeer en data cloud opslag;*
- *Eén kavel wind op zee een vermogen levert van minimaal 300 MW en daar vele kavels mogelijk zijn;*
- *De onvermijdelijke energietransitie noopt tot denken en handelen in grote getallen, dat wil zeggen in Gigawatts in plaats van Megawatts en dat die grote getallen vooral gehaald*
- 460 *kunnen worden met kavels wind op zee;*
- *Niettemin ook alle kleintjes helpen, zelfs windparkjes die in Noord-Holland nog mogelijk zijn met een vermogen van 15 MW;*
- *De provincie daarnaast echter ook - en niet in de laatste plaats - de verantwoordelijkheid draagt voor een goede ruimtelijke ordening.*
- 465

Verzoeken het college van GS:

- *Ruimte te geven aan windenergie en meer dan 685,5 MW opgesteld vermogen van windenergie op land toe te staan, maar uitsluitend op industrie- en bedrijventerreinen en de Afsluitdijk, en voor zover omwonenden daarvan geen hinder en overlast ondervinden*
- 470

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie SP

475 Inzake cultuur, GL komt met een motie over Culturebase, die ondertekenen wij mee. Inzake omgaan met personeel bij aanbesteding. Naar aanleiding van de gang van zaken rond de aanbesteding voor de brugbediening, komen wij met een motie. Daar ging een en ander niet goed rond de overname van personeel.

Motie 54/14-11-2016

480 Aanbesteding van diensten

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 november 2016

Overwegende dat:

- 485 - *de provincie in de afgelopen jaren werkzaamheden/diensten heeft uitbesteed;*
- *bij aanbesteding van een dienst die is uitbesteed, de gegunde partij alleen het provinciale personeel hoeft over te nemen en niet het personeel dat voor de ingehuurd organisatie werkt;*
- *mensen die tot dan toe werkzaam waren voor de provincie, hierdoor opeens hun baan kunnen verliezen.*

490

Besluiten:

GS op te dragen voortaan bij aanbestedingen van diensten die (voor deel) zijn uitbesteed in het bestek op te nemen dat de provincie van de gegunde partij verwacht dat die al het personeel overneemt dat tot de datum van de aanbesteding toe werkzaam was bij genoemde dienst

495

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie SP, 50plus

500 Dan inzake de kostendekkingsgraad en de exploitatie van de pilot openbaar vervoer op Texel hebben wij ook een motie. Er zijn schriftelijke vragen over gesteld, er is in de commissie tijd en aandacht aan besteed en het gaat nog steeds niet goed. Het OV op Texel staat momenteel bekend als Texelhopper, maar daar heeft de provincie voor verwarring gezorgd door het vervoer op maat met de kleine busjes onder dezelfde naam te laten rijden als de reguliere buslijn 28. De kleine busjes rijden als pilot en dat betekent dat er straks een besluit wordt voorgelegd of die
505 pilot omgezet wordt in een definitieve vorm. Maar dan moet er niet uitgegaan worden van een gemiddelde kostendekkingsgraad van de kleine busjes en de reguliere buslijn 28 gezamenlijk. Daarvoor hebben wij een motie.

Motie 55/14-11-2016

510 Berekening kostendekkingsgraad exploitatie pilot vervoer op maat Texel

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 november 2016

515 *Gelezen de antwoorden van GS op schriftelijke vragen nrs 2016 I90 en 2016 1111 waaruit blijkt dat zij niet bereid zijn een berekening te overleggen van de verhouding tussen kosten en opbrengsten van de pilot vervoer op maat op Texel, de zogenaamde kostendekkingsgraad.*

Gehoord de beraadslagingen in de vergadering van de Statencommissie Mobiliteit en Financiën van 24 oktober 2016.

520

Overwegende dat:

- In het Uitvoeringsprogramma Visie OV 2020 als deelprogramma V is opgenomen een pilot met vervoer op maat op Texel;
- Onder de naam Texelhopper thans het met de pilot beoogde vervoer op maat (zgn. kleine busjes) wordt geëxploiteerd, maar onder dezelfde naam Texelhopper ook een reguliere buslijn 28;
- Voor een eerlijke en correcte beoordeling van de pilot vervoer op maat onder meer van belang is inzicht te hebben in de kostendekkingsgraad van het vervoer op maat, dat wil zeggen in de verhouding tussen exploitatiekosten en opbrengsten uit kaartverkoop van de pilot met de kleine busjes;
- Aan de reguliere buslijn 28 niets is veranderd bij de start van de pilot vervoer op maat en deze lijn wordt geëxploiteerd op dezelfde wijze als voor de start van de pilot;
- GS wel cijfers bekend hebben gemaakt van de afzonderlijke kosten en opbrengsten van het vervoer op maat (kleine busjes) en van de afzonderlijke kosten en opbrengsten van de gewone buslijn 28, maar uitsluitend bekend willen maken de gemiddelde kostendekkingsgraad van het vervoer op maat (kleine busjes) en de reguliere buslijn 28 gezamenlijk.

Verzoeken het college van GS:

Omwille van een eerlijke en correcte oordeelsvorming over het verloop van de pilot vervoer op maat op Texel aan PS te overleggen berekeningen van de kostendekkingsgraad van het vervoer op maat (kleine busjes) afzonderlijk

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie SP

Dan inzake de actualisatie Noord-Hollands kustbeleid. Afgelopen vrijdag ontvingen wij nog een uitgebreide brief. Met hetgeen ik daarnet aanhaalde over de snelheid waarmee in deze provincie gewerkt wordt in het achterhoofd, hebben wij een motie, die aanspoort om echt vaart te maken, want als wij niet oppassen, dan is onze kust straks volgebouwd tegen de tijd dat het Kustpact is ondertekend en dat moeten wij nou juist niet willen, want dan ben je te laat. Recreatiewoningen zijn er naar het zich laat aanzien, wat ons betreft genoeg. Niet bijbouwen, hoogstens renoveren. Deze motie is medeondertekend door GL, PvdD, 50plus, CU/SGP en zal worden ingediend door de heer Klein van CU/SGP. Straks bij de bespreking van het meerjarenplan Groen zal mijn fractie nog met moties komen over onder andere het omzetten van leegstaande bedrijventerreinen in natuur. Noord-Holland kan zijn rol pakken. Niet meer uitsluitend de oren laten hangen naar de grote economische spelers. Inmiddels weten wij dat daarmee de boel volledig uit zijn evenwicht wordt getrokken. Niet langer functioneren als een bijna wereldvreemde, naar binnen gekeerde organisatie, maar juist pal staan voor iedereen. Dan wordt het nog eens wat.

De **VOORZITTER**: De moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **HIETBRINK** (GL): Voorzitter. De afgelopen decennia is de Nederlandse politiek slachtoffer geworden van een gevaarlijke illusie. De illusie dat meer markt en minder overheid ons
565 welvarender zou maken en ons welzijn zou verhogen. De illusie dat de markt het altijd beter weet dan het collectief, de illusie dat hoge collectieve uitgaven een probleem zijn en lagere belastingen altijd een zegen. Deze denktrant beperkte zich niet tot de verhouding tussen markt en staat. Ook de politiek zelf moest meer als een bedrijf gerund worden. De BV Nederland verzelfstandigde cruciale publieke sectoren als het onderwijs en de zorg, liet externe
570 toezichthouders de voortgang monitoren en werd zelf de boekhouder van de BV. De publieke sector bleef verweesd achter, met alle gevolgen van dien. De inkomensongelijkheid nam toe, een doortastende aanpak van het klimaatprobleem bleef uit en in het onderwijs en de zorg ontstond een volledig doorgeslagen meetcultuur, die niet welzijn maar rendement als belangrijkste doel had. GL heeft zich altijd krachtig verzet tegen deze ontwikkelingen. Politiek is meer dan
575 boekhouden voor gevorderden en begint met een waarden gedreven visie op onze gezamenlijke toekomst. Voor die toekomst is naar onze mening een nieuw evenwicht tussen markt, samenleving en overheid noodzakelijk, met wat minder markt, met een andere overheid en met meer samenleving. Gelukkig is er langzaam een andere kijk op de overheid aan het ontstaan en wij juichen die ontwikkeling toe. Het is een actievere overheid, een overheid die krachtige
580 politieke interventies onmisbaar acht, maar tegelijkertijd veel waarde hecht aan het creëren van ruimte voor maatschappelijke organisaties en burgerinitiatieven, een overheid voor een land waarin het betalen van belasting niet wordt gezien als een vorm van gelegitimeerde diefstal van hardwerkende burgers, maar als de prijs die je betaalt voor beschaving. Die andere kijk op de overheid is in de provincie Noord-Holland nog maar zeer mondjesmaat doorgedrongen. We
585 denken met elkaar wel na over het betrekken van inwoners bij de provinciale politiek, maar het debat over onze rol als overheid komt niet verder dan een grijsgedraaide plaat over kerntaken en Ladders-plus. Dat betreuren wij. Ook in Noord-Holland zullen we meer moeten nadenken over een transformatie van de manier waarop we omgaan met onze inwoners en maatschappelijke instellingen. Vandaag willen wij daar een aanzet voor geven. Laat ik beginnen met de grootste
590 uitdaging van onze tijd, het klimaatprobleem. Ik citeer: "Ons huis wordt geruïneerd, en dat schaaft iedereen, vooral de armsten onder ons", aldus de Paus. Daarmee doelt hij natuurlijk niet op Noord-Hollanders. De eerste slachtoffers van het klimaat zijn niet hier gevallen. Noord-Holland is wat dat betreft een tamelijk veilige plek, anders dan Darfur, anders dan Syrië, want veel van de huidige conflicten in de wereld houden verband met het veranderende klimaat. Droogte zorgt
595 voor mislukte oogsten, gebrek aan voedsel en water, schaarste leidt tot toenemende rivaliteit, wat uit kan monden in bloedige conflicten. Daar kunnen wij ons hier wel of niet verantwoordelijk voor voelen. Dat is een keuze. Wat geen keuze is, is het feit dat we ook in Noord-Holland geconfronteerd worden met de gevolgen van die conflicten. Een paar maanden geleden werd nog in allerijl naar opvanglocaties voor vluchtelingen gezocht. Het is dus bittere noodzaak zo snel
600 mogelijk stevig in te zetten op het tegengaan van klimaatverandering. Die urgentie herkennen wij nog niet bepaald in de voorliggende begroting. Het grote geld is gereserveerd voor het aanleggen van wegen, niet voor duurzaam openbaar vervoer of de fiets, niet voor duurzame landbouw. Het klimaat komt er uiterst bekaaid vanaf. GL staat een heel andere verdeling van middelen voor. Voor ons speelt het klimaat geen bijrol, het speelt een hoofdrol en dat zou het
605 inmiddels voor iedereen moeten doen. Want of het nu uit liefde voor de wereld, de natuur, de

medemens of onszelf is, het is de hoogste tijd. Onlangs hebben wij met de PvdD en de PvdA een klimaatinitiatief ingediend. Het college heeft een aantal 'alternatieve' voorstellen gedaan en daar een prijskaartje van 800.000 euro aan gehangen. Welnu, wij gaan graag een stapje verder. Wij stellen voor niet de alternatieve voorstellen ter hand te nemen, maar het initiatief zoals
610 voorgesteld integraal door te voeren. De kosten daarvoor zijn door GS begroot op ongeveer 4 miljoen euro structureel per jaar. Dat is een mooi begin om goed inzicht te krijgen in waar we staan en waar we langs welke wegen naar toe kunnen gaan. In de commissie was er veel discussie of we daarmee niet vooral een papieren apparaat zouden optuigen. Wij denken dat je kennis nodig hebt om effectief klimaatbeleid te kunnen voeren en menen dat die kennis ook
615 integraal onderdeel moet worden van de organisatie, want duurzaamheid is veel meer dan alleen een routekaart aan de muur van een of twee ambtenaren. Als het aan GL ligt, wordt duurzaamheid verankerd in elke vezel van de organisatie en wordt bij elk besluit van GS de CO₂ voetafdruk meegenomen in de afweging. Dat gaat met de alternatieve voorstellen van GS niet lukken. Begin december organiseren wij samen met de PvdD en de PvdA een symposium over de
620 urgentie van het klimaatprobleem.

Mevrouw **ZAAL** (D66): Voorzitter, ik beoog op geen enkele wijze de discussie in de commissie over te doen, maar ik heb toch een vraag voor u. Op welke wijze draagt de rapportage die u hier voorstelt, bij aan verbetering van het klimaat? Daar ben ik toch wel benieuwd naar.

625 De heer **HIETBRINK** (GL): Het verschil tussen het voorstel van GS en het voorstel uit het klimaatinitiatief is dat de voorstellen van GS ertoe leiden dat er een routekaart komt, zodat je weet waar je naar toe moet, maar dat dat door een of twee ambtenaren binnen de organisatie gedragen wordt, terwijl wij voorstellen dat je op elk moment, elke keer dat je een besluit neemt, elke ambtenaar na moet denken over de gevolgen die het heeft voor het klimaat. Dat is het
630 wezenlijke verschil en dat kost een beetje geld inderdaad.

Mevrouw **ZAAL** (D66): U doet nu net alsof hier zich maar een gedeputeerde of twee ambtenaren zich bezighouden met duurzaamheid, maar wij zijn op het gebied van wegen bezig met
635 duurzaamheid, een duurzaam sloepennetwerk bij water, duurzame herbestemming bij monumenten. Hoe komt u erbij dat dat alleen maar in de kamer van twee ambtenaren zal gaan hangen?

De heer **HIETBRINK** (GL): Ik kan het bijna niet met een wedervraag beantwoorden, maar dat ga ik
640 toch doen. U bent het toch ook met mij eens, wij doen natuurlijk heel veel op het gebied van duurzaamheid, maar het gaat erom dat in de organisatie maar een beperkt aantal mensen als er besluitvorming plaatsvindt, die afweging maken. Wij willen bij elk besluit een doorrekening van de gevolgen voor het klimaat. Dat gebeurt op dit moment niet en dat is een verschil met de voorstellen van GS volgens ons. Ik was bij het klimaatsymposium en daar ga ik nu even naar
645 terug. We zullen daarom vandaag geen amendementen indienen op dit punt, maar daar werk van maken bij de bespreking van ons initiatief in PS en dat is inderdaad pas het begin. Want op het moment dat werkelijk inzichtelijk is welk beleid welk effect heeft op het klimaat, kan het klimaat in alle dossiers de aandacht krijgen die nodig is. Dat leidt er ongetwijfeld toe dat aanvullende

maatregelen op diverse beleidsterreinen nodig zijn. En ja, dat kost geld. Voorzitter, van onderop
650 bruist het in Noord-Holland van de initiatieven om schone energie op te wekken. Zo is er
bijvoorbeeld de uitvoeringsregeling Zonnestroom op maatschappelijk vastgoed, waarvan het
subsidieplafond reeds halverwege de looptijd is bereikt. Doodzonde om initiatieven die her en
der inmiddels volop in ontwikkeling zijn, niet dat duwtje te geven dat ze nodig hebben. Wij
dienen daarom een motie in om het subsidieplafond te verhogen en dat doen wij samen met de
655 PvdD.

M56/14-11-2016

Verhoging subsidieplafond zonnepanelen

660 *Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 november 2016.*

Concluderende dat:

- *GS een Uitvoeringsregeling subsidie Zonnestroom maatschappelijk vastgoed 2015-1 hebben vastgesteld;*
- 665 - *Deze regeling een looptijd heeft tot 1 november 2017;*
- *GS het subsidieplafond van de Uitvoeringsregeling subsidie zonnestroom maatschappelijk vastgoed Noord-Holland 2015-1 in juli 2016 met 150.000 euro heeft verhoogd, gefinancierd uit de TWIN-H reserve;*
- *Ondanks de verhoging het subsidieplafond is bereikt en de provincie geen*
670 *subsidieaanvragen meer in behandeling neemt;*
- *Het onaannemelijk is dat in de tweede helft van de looptijd van de regeling geen kansrijke projecten meer een aanvraag zouden willen doen.*

Overwegende dat:

- 675 - *De regeling bijdraagt aan een toename van het aantal zonnestroomsystemen binnen Noord-Holland en tot extra werkgelegenheid in de installatiesector leidt;*
- *De regeling zich focust op maatschappelijk vastgoed, omdat enerzijds de toepassing van zonnestroomsystemen hier achter blijft en anderzijds maatschappelijk vastgoed een voorbeeldfunctie voor de maatschappij vervult;*
- 680 - *De provincie met deze regeling bijdraagt aan de duurzaamheidsdoelen van het SER-Energie Akkoord.*

Roepen GS op"

Te onderzoeken hoe het subsidieplafond nogmaals met 150.000 euro kan worden verhoogd en in
685 *dat onderzoek in elk geval de TWIN-H reserve te betrekken*
en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties SP, PvdD

690 Bizarre provinciale regels en een gebrek aan lef frustreren de overgang naar een duurzame samenleving. Neem bijvoorbeeld de 2-voor-1 windmolenregeling, die speculatie stimuleert en

kleinschalige initiatieven torpedeert. Initiatieven zoals die in het Amsterdamse havengebied, hebben geen overheid nodig die ze dwarsboomt, maar een actieve overheid die hen faciliteert en ondersteunt, die aanzet om actie te ondernemen en richting geeft. En vooral een overheid die niet op het minimale koerst, maar bereid is de lat een stuk hoger te leggen. Mijn fractie bespeurt weinig gevoel van urgentie bij GS. Waarom klimt het bestuur bijvoorbeeld wél in de pen over de hoogte van een fietsbrug in Amsterdam, maar blijft zij stil als blijkt dat in de Amsterdamse haven diesel wordt vermengd met giftige stoffen? Het is inmiddels wel duidelijk dat meer asfalt aanleggen geen oplossing is voor het mobiliteitsprobleem. Het beschikbare geld kan effectiever worden ingezet op verbetering van het openbaar vervoer en het fietsnetwerk. GL kiest voor meer en beter openbaar vervoer. Dat betekent dat wij structureel meer willen besteden aan de concessies, zodat we de kwaliteit van het netwerk als geheel kunnen verbeteren door met name het fijnmazige openbaar vervoer te versterken. Een belangrijke methode hiervoor is het uitrollen van het project Texelhopper op het vaste land van Noord-Holland. Wij vragen GS binnenkort hiervoor met concrete voorstellen te komen. GL wil ook investeren in snelle lijnen. Zo zou het Amsterdamse metronetwerk gekoppeld moeten worden aan de regio, vragen wij om de vertramming van de Zuidtangent en een nieuw onderzoek naar de IJmeerspoorlijn, uitgevoerd als tunnel. In de discussie over het verbeteren van de bereikbaarheid van Den Helder vragen wij GS vooral te richten op de verdubbeling van het spoor. De natuur ontwikkelt zich niet spontaan, maar wordt in zeer hoge mate gestuurd door politieke keuzes. Drie voorbeelden. 1. De keuze om het tekort op het NNN nu niet op te lossen, is niet de keuze van GL. We willen GS wel complimenteren met het feit dat ze nu eindelijk het beestje bij de naam durven te noemen. Desalniettemin moeten GS hun prioriteiten op orde krijgen om de gewenste natuurontwikkeling en -uitbreiding tijdig zeker te stellen. Daarvoor moeten er drie dingen gebeuren: de voorgenomen projecten moeten sneller in de uitvoeringsfase belanden, er dient zo spoedig mogelijk een integraal en realistisch verwervings- en omzettingsplan te worden opgesteld en er moet nu reeds worden besloten op welke wijze het per 2025 ontstane tekort dient te worden gefinancierd. De PvdD en GL dienen hiertoe een amendement in en dat zal zo meteen gebeuren in de termijn van de PvdD. 2. Financiering van terrein beherende organisaties, die belast zijn met het beheer van de provinciale natuurgebieden en waarvoor zoveel Noord-Hollandse burgers zich als vrijwilliger met hart en ziel inzetten, vraagt om herbezinning. De beschikbare budgetten zijn voor diverse terrein beherende organisaties, zoals Landschap Noord-Holland, te krap bemeten en daardoor dreigen zij hun opgedragen beheertaak niet naar behoren te kunnen uitvoeren. Wij vinden het te makkelijk om deze organisaties dan maar op het spoor te zetten van efficiënter werken en het afstoten van grondgebied. Ook het aanzetten tot nieuwe verdienmodellen kan niet in de plaats komen van een financiering van het natuurbeheer die recht doet aan de verantwoordelijkheid van de provincie. Wij dienen nu geen motie in, maar zullen het overleg hierover voortzetten in NLM. 3. GL rekent op een ambitieuze uitwerking van het Kustpact, op een wijze die verrommeling van strand en duinlandschap effectief tegen gaat en die primair ruimte schept voor beleving van natuur en stilte en – binnen afgebakende zones – voor passende recreatievormen. Maar dat is niet genoeg. Binnen de grenzen van de kustgemeenten zijn allerlei ongewenste ontwikkelingen gaande, die met gebruikmaking van het wettelijk RO-instrumentarium moeten worden gestopt, uiteraard met respectering van onherroepelijk

735 verworven rechten van derden. Wij dienen twee moties mede in. Aan de eerste is gerefereerd in de termijn van de SP en de tweede zal worden ingediend door D66 of de PvdA.

De heer **ANNAERT** (VVD): Voorzitter, ik was even benieuwd of de heer Hietbrink daar iets meer over kan duiden als hij het heeft over met beschikbare middelen binnen RO. Ik ben heel benieuwd aan welke middelen u dan denkt.

740

De heer **HIETBRINK** (GL): Ik heb het woord middelen niet gebruikt, dus de vraag is moeilijk te plaatsen, maar ik neem aan dat het gaat om het beschikbare instrumentarium.

De heer **ANNAERT** (VVD): Instrumentarium, ook prima. Is ook een middel.

745

De heer **HIETBRINK** (GL): Nou, het zijn wel twee verschillende dingen.

De heer **ANNAERT** (VVD): Nee, dat is ook een middel om iets te bereiken. Binnen RO ziet u kennelijk mogelijkheden om zaken waar al een vergunning voor verleend is of die al ver in de procedure zitten, stop te zetten of iets dergelijks.

750

De heer **HIETBRINK** (GL): Nee, dat hoort u mij helemaal niet zeggen, die interpretatie wil ik ook niet in mijn schoenen geschoven hebben. Volgens mij is er een Kustpact gesloten, dat juichen wij toe.

755

De heer **ANNAERT** (VVD): Dat is nog niet gesloten zoals u weet.

De heer **HIETBRINK** (GL): Dat juichen wij toe. Wij kijken nu naar aan aantal lopende procedures en wat wij graag willen is dat er goed wordt gekeken, wat ligt op dit moment voor en zijn er mogelijkheden om binnen de geest van het Kustpact nu al een aantal projecten stil te leggen en daarbij heb ik gezegd, natuurlijk met respectering van bestaande rechten.

760

De heer **ANNAERT** (VVD): Dus u zegt gewoon dat daar waar er bestaande rechten zijn, daar tornen wij niet aan, dat is een wat u zegt. Maar vervolgens zegt u

765

De heer **HIETBRINK** (GL): Wij willen graag dat GS actief gaan kijken naar lopende projecten om te kijken of je binnen de mogelijkheden die er zijn, juridisch nu al een aantal zaken stil kunt leggen in de geest van het Kustpact.

770 De **VOORZITTER**: Het antwoord is helder, de heer Hietbrink vervolgt zijn betoog.

De heer **HIETBRINK** (GL): Voorzitter, de provincie heeft fors gesneden in de middelen voor cultuur op basis van een rigide en beperkte opvatting over de kerntaken van de provincie. Cultuureducatie zou daar bijvoorbeeld niet thuishoren. We zijn blij dat er toch nog een beetje geld is voor dat doel, maar maken ons grote zorgen over de manier waarop de culturele infrastructuur van de provincie wordt ontmanteld. Vooral bij de Cultuurcompagnie zijn de

775

gevolgen van provinciale bezuinigingen pijnlijk zichtbaar. U weet dat door aangekondigde bezuinigingen daar in 2015 een ingrijpende reorganisatie heeft plaatsgevonden. Afgelopen zomer kwam daar nog eens het onverwachte en bizarre bericht over een algehele subsidiestop per 1 januari 2017 overheen. Noodgedwongen houdt de Cultuurcompagnie nu op te bestaan en fuseert het restant met Stichting Nationaal Museumfonds. Ons aangekondigde steunamendement in de vorige PS-vergadering heeft nu – helaas, zou ik willen zeggen – geen zin meer. Stichting CultureBase is een van de verzelfstandigde onderdelen waar een klein steuntje nog wel kan helpen. Het is de stichting gelukt om in één jaar tijd 320 betalende partners te werven. Wij zijn onder de indruk van die inspanningen en zien graag dat zij in 2017 de organisatie en het netwerk verder uitbouwen. Om die reden stellen wij PS voor hen in 2017 een incidentele projectsubsidie beschikbaar te stellen ter grootte van 100.000 euro en daartoe dienen wij een amendement in dat u zult herkennen, omdat het heel erg lijkt op het amendement dat wij in de vorige PS-vergadering hebben ingediend. Dat wordt mede ingediend door de PvdD, SP en 50plus.

Amendement 23/14-11-2016

Incidentele subsidie Stichting Culturebase

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 november

Besluiten aan het ontwerpbesluit het volgende toe te voegen;

- *Aan Stichting CultureBase in 2017 een incidentele projectsubsidie toe te kennen van 100.000 euro;*
- *Deze middelen beschikbaar te stellen uit de reserve EXIN-H, meer specifiek uit het restant budget van 135.100 euro voor het Museaal Centrum K&C Bergen dat niet tot besteding komt (Begroting, pagina 263).*

Toelichting

Er is de afgelopen jaren door de provincie Noord-Holland 30% bezuinigd op de structurele cultuuruitgaven (van 14,2 miljoen euro naar 10 miljoen euro). Als gevolg hiervan heeft de Cultuurcompagnie Noord-Holland (CCNH) een ingrijpende reorganisatie moeten doorvoeren. Als gevolg van die reorganisatie is de organisatie teruggedaan van 38 naar 8 medewerkers en zijn onderdelen ervan verzelfstandigd. Een van die verzelfstandigde onderdelen is Stichting CultureBase. CultureBase zorgt voor promotie van grote en kleine cultuurinstellingen en evenementen in heel Noord-Holland. Het is de Stichting gelukt om in een jaar tijd 320 betalende partners te werven. Wij zijn onder de indruk van de inspanningen van CultureBase en zien graag dat zij in 2017 de organisatie en haar netwerk verder uitbouwen. Om die reden stellen wij PS voor hen in 2017 een incidentele projectsubsidie beschikbaar te stellen ter grootte van 100.000 euro

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties GL, PvdD, 50plus, SP

De **VOORZITTER**: Het amendement maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

820

De heer **HIETBRINK** (GL): Voorzitter, ik ga afronden. Het stikt in Noord-Holland van initiatieven van burgers en ondernemers die zich in hun eigen leefomgeving solidair tonen met het milieu, zich inzetten voor de natuur en met eenvoudige projecten grote veranderingen tot stand brengen. Zij schreeuwen om een andere manier van provinciaal besturen. We moeten zichtbaar

825

dichterbij de mensen staan. Daarvoor is wel een actieve provincie nodig, die loskomt uit de vastgeroeste kerntakendiscussie. Een provincie die verantwoordelijke ondernemers en burgers die het heft in eigen hand nemen, faciliteert en ondersteunt. We zijn met elkaar in gesprek om die burgerparticipatie handen en voeten te geven. GL zoekt naar mogelijkheden om burgers niet alleen aan de voorkant te laten meedenken, maar ze ook meer financiële zeggenschap te geven.

830

Wij worstelen met de vraag of je gemeentelijke initiatieven met buurtbudgetten zou kunnen opschalen naar een provinciaal niveau. Dat is zeker het onderzoeken waard. Om die reden dienen we op dat punt een motie in met als opdracht om onderzoek te doen naar de mogelijkheid om dat soort gemeentelijke initiatieven op provinciaal niveau vorm te geven. Die motie kan hopelijk

835

een kleine stap zijn die kan bijdragen aan die andere overheid, een overheid met hart voor de publieke zaak, een overheid die burgers de ruimte geeft en hen faciliteert in plaats van frustreert.

Motie 57/14-11-2016

Onderzoek burgerbegroting

840

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 november 2016

Concluderende dat:

-

PS op zoek zijn naar manieren om burgerparticipatie te vergroten;

-

In verschillende gemeenten experimenten zijn opgezet met burgerbegrotingen,

845

buurt- of wijkbudgetten;

-

Er in Nederlandse provincies tot op heden (voor zover wij kunnen achterhalen) geen pilots zijn opgezet om met dergelijke budgetten te werken.

Van mening dat:

850

- *Een burgerbegroting en wijk- of buurtbudgetten mogelijk een zinvolle aanvulling zouden kunnen zijn op het te ontwikkelen burgerparticipatie instrumentarium van de provincie;*

-

Het niet zonder meer duidelijk is of op het schaalniveau van de provincie dergelijke budgetten op een zinvolle manier kunnen worden vormgegeven.

855

Dragen het college op:

- *In internationaal en vergelijkend perspectief te onderzoeken welke vormen van burgerbegroting er zijn op regionaal en provinciaal niveau;*

- *Te onderzoeken of bestaande lokale vormen van burgerbegroting opschaalbaar zijn naar het niveau van de provincie;*

860

- *In dat onderzoek conclusies te trekken over de mogelijke inzet van een vorm van burgerbegroting in de provincie Noord-Holland;*

- *PS hierover uiterlijk in het eerste kwartaal van 2017 te informeren*

en gaan over tot de orde van de dag.

865 *Fractie GL*

De **VOORZITTER**: De twee ingediende moties en het amendement maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

870 De heer **VAN LIERE** (PvdD): Edelachtbare kiezers, voorzitter, Statenleden. De PvdD is een single
issue partij. Wij houden ons met één zaak bezig: het leefbaar houden van onze planeet voor al
haar bewoners. Ik geef toe: dat is geen kleine zaak en ook een zaak met een hoge urgentie.
Klimaatverandering is dé uitdaging voor de komende 25 jaar. Niet langer, want dan is het of
opgelost of een verloren zaak. En zoals het nu er voorstaat hebben we – naast Urgenda – meer
875 advocaten voor de aarde nodig. En daarom ziet u de PvdD als advocaat voor de aarde, want het
gaat niet de goede kant op. Het Akkoord van Parijs is in de woorden van George Monbiot: “Een
wonder voor wat het had kunnen zijn, maar een ramp gezien wat het had moeten zijn”. Zelfs de
president van de Verenigde Staten erkent dat – hoewel deze woorden een week geleden net iets
indrukwekkender klonken - : “The targets that were set in Paris are nowhere near enough for
880 what the scientist say we need to do to solve this problem.” Ga maar na, als we uitgaan van
historische uitstoot, dan stijgt de temperatuur op aarde in 2100 met ongeveer 4,5 graad. Op
basis van bestaand beleid wordt dat minder, maar nog steeds 3,5 graad. Op basis van de
klimaatbeloften van Parijs, zo’n 2,5 halve graad en dat is dus veel hoger dan de afgesproken
ambitie van 2 graden en bovendien veel te heet, laat staan de wens en de noodzaak om onder de
885 1,5 graad te blijven. Het goede nieuws is, het is nog mogelijk om catastrofale klimaatverandering
te voorkomen. Maar dan moeten we nu veranderen. We hebben bijvoorbeeld een eiwittransitie
nodig. Durft deze provincie dat aan? Het PBL adviseert het stimuleren van een vermindering van
de consumptie van dierlijke producten, bijvoorbeeld door voorlichting over de gevolgen voor het
klimaat van consumptie van vlees en andere dierlijke producten. Dat zou de provincie op kunnen
890 pakken, zoals eerder met de campagne Noord-Hollandse grond de biologische landbouw werd
gestimuleerd. Daarom deze motie.

Motie 58/14-11-2016

Campagne voorlichting eiwittransitie

895

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 november 2016

Constateernde dat:

- 900 - *In Parijs een klimaatakkoord is gesloten waarin landen hebben afgesproken de
opwarming van de aarde binnen 1.5 graden te houden;*
- *De mondiale veeteelt volgens de Wereldvoedselorganisatie (FAO) verantwoordelijk is voor
bijna 15 procent van alle aan menselijk gedrag gerelateerde broeikasgassen.*

Overwegende dat:

- 905 - *Klimaatneutraliteit door de eiwittransitie eerder bereikt kan worden;*

- *Het PBL adviseert minder dierlijke eiwitten te gebruiken voor meer negatieve emissies, bijvoorbeeld door voorlichting over de gevolgen van consumptie van vlees en andere dierlijke producten op het klimaat.*

910 *Van mening dat:*

De provincie ook voorlichting kan geven over de gevolgen van consumptie van dierlijke producten, zoals eerder met de campagne Noord-Hollandse grond de biologische landbouw werd gestimuleerd.

915 *Gehoord de discussie, verzoeken het College van GS:*

Een campagne op te zetten om de consumptie van plantaardige eiwitten te stimuleren

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie PvdD

920

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Het Rijk merkt niet op dat we moeten veranderen. In plaats van tegemoet te komen aan het oordeel van de rechter probeert de regering de lucht schoon te rekenen en gaat in hoger beroep, terwijl steeds duidelijker wordt dat er meer moet gebeuren in plaats van minder. Helaas, de provincie onttrekt zich niet aan deze malaise. Het Don Quichot-college knokt verder tegen windmolens, toont geen ambitie voor schone lucht bij de Omgevingswet en de Economische Agenda begint ...

925

De heer **DEN UYL** (PvdA): Voorzitter, ik snap de politieke opvattingen van de heer Van Liere, maar is hij het met mij eens dat dit college ervoor zorgt dat er deze periode 685,5 MW wind in Noord-Holland wordt gerealiseerd?

930

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Die heb ik nog niet gezien.

De heer **DEN UYL** (PvdA): Zou ik de heer Van Liere mogen vragen of hij op de hoogte is van de inspanningen die dit college thans verricht om dat te realiseren?

935

De heer **VAN LIERE** (PvdD): De inspanning is erop gericht om precies dat aantal MW te halen, niet meer en niet minder, en dat vinden wij volstrekt de verkeerde insteek, want wij hebben zoals ik al eerder zei, meer en niet minder nodig.

940

De heer **DEN UYL** (PvdA): Nu de heer Van Liere erkent dat dit college hard werkt aan het realiseren van 685,5 MW, vindt hij zijn uitspraak dat dit college werkt als een Don Quichot tegen de windmolens dan bij nader inzien niet helemaal conform de feiten? Mag ik het anders formuleren, als het niet geheel conform de feiten is, kan de heer Van Liere daarmee instemmen dan wel begrijpen?

945

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Ik kan het vanuit uw politieke opvattingen uitstekend begrijpen, het probleem is echter dat de kans dat die 685,5 MW daadwerkelijk gehaald gaan worden, niet zo

950 heel erg groot is, dus dan handhaaf ik mijn beeld van een Don Quichot college dat knokt tegen windmolens, want de instelling is niet om er zoveel mogelijk neer te zetten, maar zo min mogelijk.

955 De heer **DEN UYL** (PvdA): De heer Van Liere erkent dat het college eraan werkt, twee, hij zegt dat het college het niet gaat halen, maar daar heeft hij geen enkel argument voor en vervolgens zegt hij, daarom vechten ze als Don Quichot tegen de windmolens. Het spoort niet helemaal met de feiten die u waarneemt.

960 De heer **VAN LIERE** (PvdD): Hard werken aan iets en vervolgens geen resultaat kunnen aantonen, het is niet aan mij om aan te tonen dat het er niet is, het is er namelijk nu al niet. Er wordt gewerkt aan zo min mogelijk windmolens, maar in ieder geval zoveel als waar wij door het Rijk toe gedwongen worden. Dat is niet echt de instelling die nodig is, want wij hebben het wel over een urgent probleem, klimaatverandering, en dan past het niet om een maximum te plaatsen.

965 De heer **ANNAERT** (VVD): Voorzitter, even aansluitend bij de interruptie van de heer Den Uyl. De heer Van Liere zegt hier, want het gaat ook niet gehaald worden. Wij krijgen regelmatig rapportage van GS over de voortgang op dit dossier. Dat is keiharde informatie. Ik ben benieuwd welke informatie de heer Van Liere ons kan bieden waaruit blijkt dat het niet gehaald gaat worden. Als u die informatie heeft, graag nu met deze Staten delen.

970 De heer **VAN LIERE** (PvdD): Ik zei dat de kans buitengewoon klein was, ik zei niet dat het uitgesloten was dat die gehaald gaan worden.

De heer **ANNAERT** (VVD): Dat is hetzelfde.

975 De heer **VAN LIERE** (PvdD): Daar ben ik het dan niet mee eens.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Ik zou willen reageren op de reactie van de heer Annaert. Ik heb namelijk een keer een exercitie gedaan en als je die berekening doet, dan is die kans niet meer dan 4%.

980 De heer **ANNAERT** (VVD): Ik zei net, wij hebben op basis van de rapportage die wij van GS krijgen, het beeld dat de 685,5 gewoon gehaald gaan worden. Ik weet niet waar de heer Klein op doelt, ik ken het onderzoek niet, ik wil het uiteraard graag ontvangen als hij het heeft, maar wij baseren ons op dit moment gewoon op de voortgang, zoals die door GS wordt gerapporteerd en ik heb op dit moment geen enkele aanleiding om daaraan te twijfelen. Maar als de heer Klein ons 985 weet te overtuigen dat er kennelijk hele andere informatie is, dan ben ik benieuwd of hij dat met GS wil delen om te kijken of dat juist is.

990 De heer **KLEIN** (CU/SGP): Ik moet u teleurstellen, ik heb geen andere informatie, ik heb geen andere informatie dan die GS ons doen toekomen en daarin staat dat de marge van wat gerealiseerd gaat worden, tussen de 51 en 75 MW zit en de marge wat wij moeten realiseren zit

tussen 74 en 81 MW. Als je die cijfers naast elkaar legt, dan kom je tot de conclusie dat de kans dat het gaat lukken, buitengewoon klein is.

995 De heer **ANNAERT** (VVD): Dat is dan een andere interpretatie, want wij zien het niet als buitengewoon klein. Wij zien het gewoon nog steeds als een proces dat opgaat naar de 685,5 en mocht het onverhoopt niet haalbaar zijn – en dat is een andere redenering want de heer Klein gaat er sowieso van uit dat het niet lukt – dan is er een nieuwe situatie en dan zien wij nog steeds mogelijkheden om alsnog die 685,5 te halen.

1000

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Ik heb met een beetje verbazing deze discussie gevolgd, want dan gaat het over, wij hebben het beeld dat wij het wel gaan halen. Dat beeld blijkt dan een kans van 4% te zijn dat je het gaat halen, maar waar het werkelijk om gaat is dat je alles in het werk zet om duurzame energie ...

1005

Mevrouw **ZAAL** (D66): Voorzitter. Is de heer Van Liere het met mij eens dat waar het daadwerkelijk om gaat is dat wij ons hier met zijn allen hebben gecommitteerd aan die 685?

1010

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Nee, daar gaat het nou net om, wij hebben ons daar niet aan gecommitteerd en dat gaan wij zeker ook niet doen. Sterker nog, wij zullen – maar dan loop ik een beetje uit mijn betoog – met een motie komen om juist daarvan af te gaan. Het gaat juist om meer duurzame energie, dat hebben wij nodig om ons deel te doen om klimaatverandering te voorkomen. Ik was bij het Don Quichot-college. De economische agenda begint met een duurzame ambitie, maar kleedt duurzaam vervolgens zo ver uit, dat het niet alleen verbazend is dat het college nog in niet-duurzame projecten wil investeren, maar dat het college überhaupt nog niet-duurzame projecten weet te vinden. Waarom is uw houding niet: we doen het duurzaam, of we doen het niet? En dan het landbouwbeleid. Het stimuleren van duurzame landbouw klinkt natuurlijk goed, maar het blijft bij mooie woorden als schaalvergroting ook wordt gesteund. Laat ik een pervers voorbeeld geven. De melkquota zijn afgeschaft. 'Bevrijdingsdag' juichte LTO.

1015

1020

Iedereen waarschuwde voor een krankzinnige toename van melkvee en de bijbehorende mestproblemen. En inderdaad: de bio-industrie groeide enorm, draaide hun eigen markt in de vernieling en smeekte met succes om staatssteun. Boeren betalen om minder te produceren, belachelijk. En ook nog ten koste van de duurzame landbouw, want de fosfaatrechten moesten niet alleen de cowboys van de melkindustrie beteugelen, ook de biologische-dynamische

1025

melkveehouderij die niets had gedaan om te problemen te veroorzaken. Gelukkig torpedeerde Brussel deze ongeoorloofde staatssteun. Deze provincie had de ellende kunnen voorkomen met een goed beleid, maar deed niets nuttigs. U wilde niets veranderen. Nee, mijn cliënt heeft wel wat last van uw beleid, want deze provincie is in de ban van het geloof, het geloof in groei welteverstaan. Het geloof dat groei nodig is voor, nou ja voor alles eigenlijk, voor het milieu, voor

1030

de werkgelegenheid, voor de economie, voor het geluk van onze inwoners. Groei staat bovenaan het altaar van de economie. En als er dan milieuproblemen zijn, dan geloven we toch gewoon dat de techniek en de markt dat wel oplossen? Dat is geen gezond optimisme meer, dit is een vastgeroest geloof zonder rede. En dat geloof moet versplinteren, daarom heeft de PvdD 95 stellingen aan de deur van deze provincie gespijkerd – dat spijkeren is metaforisch bedoeld – net

1035 zoals Maarten Luther 500 jaar geleden zijn stellingen aan de kerkdeur in Wittenberg spijkerde –
overigens ook metaforisch – want het is veranderen of versplinteren. Business as usual is geen
optie meer of, zoals professor Hans Bruyninckx het zei, incrementele verbeteringen van
bestaande systemen zijn onvoldoende voor welvaart en welzijn binnen de grenzen van de
planeet. En u begrijpt voorzitter, dat is het enige beleid waarmee onze cliënt zich kan verenigen.
1040 Door de bezuinigingen op natuur bij de vorming van deze coalitie geeft Noord-Holland nu geen
cent provinciale middelen uit aan de realisatie van de EHS. Ik citeer: “De provincie Noord-Holland
heeft als enige het extra budget voor natuur vanaf 2016 juist geschrapt.” Zo schreef Alterra.

Mevrouw **ZAAL** (D66): Ik had gehoopt dat de PvdD nou eens met iets nieuws zou komen dan met
1045 de bezuinigingen op de natuur. Ik vraag het nog maar een keer, hoe zat het nou precies? Was het
niet gewoon een kasschuif of was het geen geleend geld dat wij teruggeven in plaats van een
bezuiniging?

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Er was geld beschikbaar gesteld voor de realisatie van de EHS en na
1050 de coalitievorming niet meer dan het Rijk al sowieso aan de provincie zou geven onder het
Natuurpact.

Mevrouw **ZAAL** (D66): Nee, er was geld gereserveerd voor het geval het Rijk minder aan ons zou
geven en het geld is daarna hetzelfde gebleven. Dan noem ik geen bezuiniging. U wel?

1055 De heer **VAN LIERE** (PvdD): Ik noem dat wel een bezuiniging, omdat het resulteert in een tekort
op de realisatie van 42 miljoen euro. Er is dus een groot tekort, al is het ineens 42 miljoen in
plaats van 135 miljoen euro. Wij stellen met GL en de CU/SGP per amendement voor om het
tekort aan te vullen vanuit de grijze infrastructuur, zodat de groene infrastructuur er niet meer
1060 onder hoeft te lijden.

Amendement 24/14-11-2016

42 miljoen euro van grijs naar groen

1065 *Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 november 2017*

Besluiten om besluitpunt 3 van het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:

*3. De in de begroting opgenomen totale lasten en baten per programma, de mutaties in de
reserves en de investeringskredieten, met verwerking van de volgende wijzigingen, vast te stellen:*

1070 *a) aan de Reserve Actieprogramma 2010 (blz. 264) 10,73 miljoen euro te onttrekken ten
behoefte van het Operationeel doel 6.1.2 'Natuurnetwerk Nederland (NNN) gerealiseerd in
2027';*
*b) aan de Reserve Infrastructuur (blz. 283) 10,73 miljoen euro te onttrekken ten behoeve
van het Operationeel doel 6.1.2 'Natuurnetwerk Nederland (NNN) gerealiseerd in 2027' ;*
1075 *c) aan de Reserve TWIN-H (blz. 263) 10,73 miljoen euro te onttrekken ten behoeve van
Operationeel doel 6.1.2 'Natuurnetwerk Nederland (NNN) gerealiseerd in 2027';*

d) aan de Reserve EXIN-H (blz. 262) 10,73 miljoen euro te onttrekken ten behoeve van het Operationeel doel 6.1.2 'Natuurnetwerk Nederland (NNN) gerealiseerd in 2027'.

1080 *Toelichting*

Zowel PS als GS streven ernaar het Natuurnetwerk Nederland (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur) in 2027 af te ronden. Op dit moment is de voorspelde eindstand van de Reserve-42,9 miljoen euro voor realisatie van de EHS. Dit bedrag moet voor de einddatum worden gestort om uitvoering mogelijk te maken. Daar staat tegenover dat er voldoende middelen in de reserves van de provincie zonder specifiek doel zijn. Van de vier hierboven genoemde reserves is er in 2020 nog respectievelijk 27,3 miljoen euro, 49,4 miljoen euro, 148,6 miljoen euro en 62 miljoen euro over. Binnen deze reserves zijn er geen concrete projecten aan de Staten voorgelegd. De dekking van de benodigde 42,9 miljoen euro is in dit amendement in gelijke mate verdeeld over de vier hierboven genoemde reserves (elk 10,73 miljoen euro). Met dit amendement wordt geregeld dat de negatieve eindstand wordt voorkomen door de reserve voor de groene infrastructuur aan te vullen vanuit de reserves voor onder andere grijze infrastructuur. Daarmee kan de provincie de ambitie om in 2027 het Natuurnetwerk Nederland/Ecologische Hoofdstructuur af te ronden realiseren. Dit impliceert continuering van de Reserve Groen t/m 2027

1095

*en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie PvdD, CU/SGP*

1100 De heer **ANNAERT** (VVD): Ik zou er toch wel prijs op stellen als de heer Van Liere een bezuiniging en een tekort uit elkaar houdt, want het zijn toch echt twee verschillende dingen.

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Dat zijn twee verschillende dingen, maar op het moment dat je je voorneemt om ergens geld aan uit te geven en daarna doe je het niet meer, dan is dat een bezuiniging.

1105

De heer **ANNAERT** (VVD): Dat is een leuke uitleg, maar ik zou zeggen, begin met een cursus financiën. Er is toch echt een heel wezenlijk verschil.

1110 De heer **VAN LIERE** (PvdD): Dan denk ik dat in ieder geval de VVD geen enkele moeite zal hebben met de dekking van ons amendement, omdat het dan op geen enkele wijze als een bezuiniging kan worden gekwalificeerd voor wegen.

1115 De heer **ANNAERT** (VVD): Wij hebben het nu over begrippen zoals bezuiniging en tekort en een inhoudelijk oordeel over dingen is een andere discussie. Wij wachten met belangstelling elke motie en amendement af.

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Dat is heel mooi. Dat geld is namelijk makkelijk gevonden, want deze provincie laat kapitalen op de plank liggen. Maar liefst 287 miljoen euro blijft in de reserves over na 2020 zonder dat er een concreet plan is bedacht om het aan uit te geven en dan heb ik het

- 1120 alleen over de reserves die voor dit college zijn vastgesteld. Er zit voorlopig 49 miljoen euro in de reserve voor nieuwe wegen na 2020, maar welke weg aangelegd moet worden is nog onduidelijk, dit in tegenstelling tot de reserve groen, we weten namelijk precies welke EHS we aan willen leggen. Verandering is dus goed te betalen. Die reserves kunnen geïnvesteerd worden in de economie van de toekomst en de toekomst is veel plantaardiger dan nu. Mensen zullen meer
- 1125 plantaardige eiwitten gaan eten, ook voor het klimaat. Daarmee kunnen we de landbouw uit het slop trekken. Wij denken bijvoorbeeld aan een fonds om de eiwittransitie te versnellen, maar het doel staat bij ons voorop. Daarom de volgende motie.

Motie 59/14-11-2016

- 1130 Groene eiwittransitie

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 november 2016

Constaterende dat:

- 1135 - *In Parijs een klimaatakkoord is gesloten waarin landen hebben afgesproken de opwarming van de Aarde binnen 1.5 graden te houden;*
- *De mondiale veeteelt volgens de Wereldvoedselorganisatie (FAO) verantwoordelijk is voor bijna 15 procent van alle aan menselijk gedrag gerelateerde broeikasgassen;*
- *11 procent van de totale hoeveelheid broeikasgassen die Nederland uitstoot (lachgas,*
- 1140 *methaan en koolstofdioxide) afkomstig is uit de veeteelt;*
- *Voor de productie van een kilo biefstuk gemiddeld 25 kilo plantaardig voer nodig is.*

Overwegende dat:

- *Minder vleesconsumptie onvermijdelijk is om de opwarming van de aarde te beperken tot*
- 1145 *1,5 graden Celsius;*
- *Het consumeren van minder dierlijke eiwitten noodzakelijk is om de groeiende wereldbevolking te voorzien van voedsel;*
- *De Nederlandse landbouw zich moet concentreren op het produceren van kwalitatief hoogwaardig voedsel met aandacht voor milieu, dierenwelzijn en natuur om*
- 1150 *internationaal concurrerend te blijven;*
- *In de provincie Gelderland de Partij voor de Dieren, ChristenUnie, D66, GroenLinks, PvdA, SP, 50plus, CDA en de SGP de ambitie al zijn aangegaan om in 2020 koploper te zijn op het gebied van plantaardige eiwitten;*
- *Er in Noord-Holland veel kansen liggen voor het produceren van plantaardige eiwitten in*
- 1155 *gebieden waar intensieve veeteelt door bodemdaling minder wenselijk is en hoge maatschappelijke kosten met zich mee brengt, zoals in de veenweidegebieden waar mogelijkheden bestaan voor het telen van cranberry's.*

Gehoord de discussie, verzoeken het college van GS:

- 1160 *In kaart te brengen welke rol de provincie kan spelen in de groene eiwittransitie*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie PvdD

- 1165 Dan de Programmatische Aanpak Stikstof, een zo'n ingewikkeld juridisch instrument dat de bedoeling is dat de Raad van State niet ziet dat het gewoon creatief boekhouden met stikstof is. En weer moeten er bomen tegen de vlakke. Na de discussie in het Goois Natuurreservaat moet er nu 100 ha bos weg in de Schoorlse duinen. Ook de VVD sprak haar zorgen uit in de commissie en wilde hier de discussie over voeren. Een goed plan, maar dan moet de zaag niet al in het hout
- 1170 zitten. Daarom dienen wij een motie in om geen bomen te kappen voordat PS zich hierover hebben kunnen uitspreken.

Motie 60/14-11-2016

Discussie bomenkap Schoorlse duinen

- 1175 *Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 november 2016*

Constaterende dat;

- *Duizenden bomen in de Schoorlse duinen dreigen te worden gekapt;*
- 1180 - *Dit is opgenomen in het 'Natura 2000-ontwerpbeheerplan Schoorlse Duinen'; het om 100 hectare bos gaat.*

Overwegende dat:

De geplande bomenkap voor veel maatschappelijke onrust heeft gezorgd.

- 1185 *Van mening dat:*
De discussie over de bomenkap eerst in PS moet worden gevoerd

Gehoord de discussie, verzoeken het College van GS:

- 1190 *Geen bomen te kappen in de Schoorlse Duinen voordat PS zich hierover heeft uitgesproken*
en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie PvdD

- 1195 Deze provincie moet de noodzakelijke verandering aanjagen in plaats van tegen te werken, zeker voor duurzame energie. Daarom dienen we met CU/SGP en GL een motie in.

Motie 62/14-11-2016

Meer wind op land

- 1200 *Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 november 2016*

Constaterende dat:

- *Het college van GS blijft vasthouden aan het realiseren van maximaal 685,5 MW opgesteld vermogen van windenergie op land;*
- 1205

- *Het college dit plafond verdedigt met het argument dat deze 685,5 MW nodig is om de doelstelling voor 2020 uit het Nationaal Energieakkoord (NEA) te halen;*
- *In dit akkoord de ambitie is vastgelegd om de energievoorziening voor Nederland in 2020 te laten bestaan uit 14% duurzame energie en in 2023 uit 16%.*

1210

Overwegende dat:

- *het New Climate Institute in kaart heeft gebracht wat Nederland zou moeten doen om een eerlijk aandeel te nemen in de reductie van broeikasgasuitstoot om binnen de 1,5 graden te blijven;*
- *Het volgens dit gerenommeerd instituut nodig is dat de energievoorziening al tussen 2025 en 2035 voor 100% moet zijn omgeschakeld naar duurzame energie; het tempo van het NEA en daarmee ook de provincie veel te laag is;*
- *In het huidige tempo we tussen 2030 en 2045 de redelijke kans verspeeld hebben om de opwarming onder de 2 twee graden te houden. Dan is ons 'koolstofbudget' op.*

1220

Van mening dat:

Het onverantwoord is om op het minimale percentage duurzame energie in 2020 te blijven hangen en toekomstige generaties daarmee in gevaar te brengen.

1225

Gehoord de discussie, verzoeken het College van GS:

Ruimte te geven aan windenergie en meer dan 685,5 MW opgesteld vermogen van windenergie op land toe te staan

en gaan over tot de orde van de dag.

1230

Fracties PvdD, CU/SGP, GL

En de volgende motie.

Motie 61/14-11-2016

1235

Omgevingswaarden fijnstof WHO

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 november 2016

Constaterende dat:

1240

- *Wij gemiddeld 9 maanden van ons leven verliezen door blootstelling aan fijnstof;*
- *In het ontwerpbesluit 'Besluit kwaliteit leefomgeving' de omgevingswaarde voor fijnstof is opgenomen;*
- *Voor PM10 als toelaatbare concentratie een jaargemiddelde van 40 J.lg/m³ geldt en voor PM2,5 een jaargemiddelde van 25 J.lg/m³;*

1245

- *De Wereldgezondheidsorganisatie voor PM10 als toelaatbare concentratie een jaargemiddelde van 20 J.lg/m³ stelt en voor PM2,5 een jaargemiddelde van 10 J.lg/m³.*

Overwegende dat:

- 1250 - *De Europese normen voor luchtkwaliteit gebaseerd zijn op inzichten van twintig jaar geleden en deze gehanteerde norm nog altijd ernstige gezondheidsrisico's met zich meebrengt;*
- *De Europese Commissie de fijnstofnormen meer in lijn wil brengen met de WHO-normen,*
- *Het is verstandig daar als Randstadprovincie met een hoge fijnstofuitstoot alvast mee te starten; Aandachtsgebieden voor fijnstof o.a. Amsterdam, Aalsmeer, Amstelveen,*
1255 *Uithoorn, Ouder-Amstel, Diemen, Zaanstad, Heemskerk, Beverwijk, Velsen, Haarlem, Bloemendaal, Zandvoort, Heemstede, Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer betreffen (bijlage XIII Bkl);*
- *Bij omgevingsverordening voor de kwaliteit van de buitenlucht aanvullende omgevingswaarden of afwijkende omgevingswaarden die strenger zijn dan de*
1260 *omgevingswaarde kunnen worden vastgesteld (art. 2.2 lid 3 Bkl);*
- *Provincies in principe strengere milieueisen kunnen stellen als die niet-discriminerend zijn en gerechtvaardigd op grond van bijvoorbeeld gezondheid van personen.*

Van mening dat:

- 1265 *Gezondheidsschade door fijnstof niet kan worden uitgesloten en de gezondheid van de inwoners van Noord-Holland altijd het belangrijkste uitgangspunt dient te zijn.*

Gehoord de discussie, verzoeken het college van GS:

- 1270 *De mogelijkheid te onderzoeken hoe de provincie de luchtkwaliteitsnormen voor fijnstof van de WHO kan overnemen*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie PvdD

- 1275 Deze begroting zet het huidige beleid voort, verschuift als het ware stoelen op het dek van de Titanic en wacht tot het Rijk de provincie aanspoort tot maatregelen en het nakomen van afspraken. Het gevoel voor urgentie mist en dat moet veranderen. Advocaten voor business as usual hebben we al voldoende, word ook advocaat van de aarde. Het is tijd voor een plan B, omdat er nou eenmaal geen planeet B is. Dank u wel.

1280

De **VOORZITTER**: De moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

- 1285 Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Voorzitter, ik zou willen beginnen met te zeggen dat 50plus de herdenkingsdienst voor de heer Talsma vorige week als erg waardevol en mooi heeft ervaren. Het is vreemd om op deze plek zonder de heer Talsma in ons midden de algemene beschouwingen te houden. Wij wensen zijn familie, vrienden en collega's, met name de PvdA, heel veel sterkte bij de verdere verwerking van dit verlies. Terug naar de orde van de dag, de algemene beschouwingen. Er wordt gezegd dat jongeren erg veel energiedrankjes verorberen per dag, veel meer dan goed voor ze is, maar ik kan u verzekeren dat ouderen er ook wat van kunnen. Tijdens
- 1290 het lezen van de begroting heb ik er twee trays Red Bull doorheen gejaagd om wakker te blijven, want natuurlijk moet gezegd worden dat deze begroting structureel in evenwicht is, waarvoor

onze dank aan de ambtenaren. De structurele lasten worden gedekt door de structurele baten en zo hoort het ook. Technisch is alles in orde, maar is dat wel genoeg? Deze begroting is saai en bevat weinig visie en er is moeilijk doorheen te ploegen als je geen financieel deskundige bent.

1295 Grote vraagstukken zoals de vergrijzing en daarop inspelen met woningbouw, worden nauwelijks opgepakt. Decentralisatie van taken van Rijk naar gemeenten en waar de provincie geen toezicht op wil houden. Klimaat- en milieudoelen zijn naar ons idee vaag omschreven en de kaalslag rondom cultuur wordt niet belangrijk genoeg gevonden door deze coalitie. Ik kom hier later op terug. 50plus maakt zich enorme zorgen over het enorme tekort aan geschikte betaalbare

1300 woningen voor zowel jongeren als ouderen. Daarnaast is er een grote mismatch tussen vraag en aanbod en valt er steeds minder te kiezen, als je ten minste al een woning kunt bemachtigen. De gemiddelde wachttijd voor een sociale huurwoning bedraagt meer dan tien jaar in deze regio. In de Randstad rijzen de prijzen door de gekunstelde schaarste tot ongekennde hoogten en mensen met middeninkomens of mensen zonder werk zijn hiervan de dupe. Het kopen en huren van een

1305 woning is voor hen straks onbetaalbaar. Niet alleen de AOW-leeftijd stijgt met de levensverwachting, je ziet dat jongeren steeds langer thuis moeten blijven wonen, niet omdat ze dat willen, maar omdat ze geen geld hebben voor een huis en dat vinden wij dieptreurig. Al jaren worden er RAPS opgesteld, maar als je per saldo kijkt hoeveel geschikte woningen die jaarlijks opleveren in Noord-Holland, is het huilen met de pet op. Slechts 50% bestaat uit harde

1310 woningbouwplannen en laten wij nog maar zwijgen over het niet bouwen van geschikte woningen voor senioren. Ook het opplussen van woningen komt niet of nauwelijks van de grond. En dan te weten dat de grote vergrijzingsgolf nog moet komen. Wij vinden het jammer dat dit niet kordaat genoeg wordt opgepakt door deze provincie. Natuurlijk zijn gemeenten hier ook debet aan, maar wij verwachten van de provincie als aanjager meer. De pilot Waterland die in 2011 werd

1315 afgesproken tussen de besturen van diverse gemeenten, het Rijk en de provincie, heeft tot op heden geen enkele woning opgeleverd. Het is dan ook niet voor niets dat veel gemeenten de provincie bij woningbouwplannen eerder zien als belemmerend dan als aanjager. Er wordt veel gepraat, maar er gebeurt weinig. Wij dienen een motie in voor de procedure rond het indienen van woningbouwplannen in het kader van de pilot Waterland. Ik had hem de vorige keer al

1320 ingediend, maar toen ontstond er enige verwarring. Ik heb hem nu veralgemeniseerd.

Motie 63/14-11-2016

Het volgen van de juiste procedures conform de gemaakte afspraken in het bestuursakkoord uit 2011 als er bouwplannen in het kader van de pilot Waterland ingediend worden.

1325

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 november 2016.

Overwegende dat:

- *In 2011 er een bestuursakkoord is getekend door het Rijk, de Provincie NH en de*
- 1330 *gemeenten Wormerland, Landsmeer, Waterland, Oostzaan, stadsdeel Amsterdam-Noord, Edam, Volendam en Purmerend om toch woningbouw onder strikte voorwaarden mogelijk te maken in de Rijksbufferzone Amsterdam-Purmerend, onder de noemer pilot Waterland;*
- *De pilot Waterland nog steeds van kracht is en niet is ingetrokken;*

- 1335 - *In het gesloten bestuursakkoord er speciale ruimtelijke procedures zijn afgesproken voor de behandeling van alle bouwplannen in het kader van voornoemde pilot inhoudende: o.a. dat een bouwaanvraag voor het ontwikkelen van een of meer losse woningen wordt ingebracht in de Stuurgroep;*
- 1340 - *De afgesproken procedure conform het bestuursakkoord gevolgd dient te worden, aangezien gemeenten hun mandaat om zelf bouwplannen te beoordelen o.g.v. de WRO hebben afgestaan aan de stuurgroep middels genomen besluiten door gemeenteraden;*
- *De stuurgroep echter weigert bouwplannen in behandeling te nemen, hetgeen in strijd is met bovengenoemde afspraken;*
- *In de stuurgroep vergadering van 6 oktober jongstleden is afgesproken door te gaan met de pilot Waterland;*
- 1345 - *Het ondertekende bestuursakkoord verankerd is in de PRV van Noord-Holland;*
- *Haast geboden is omdat er bouwplannen liggen van indieners die tot op heden niet volgens de juiste procedures en instanties zijn afgehandeld.*

Roepen GS op om:

- 1350 *Gezien het voorgaande, de stuurgroep schriftelijk mee te delen dat alle bouwplannen die worden ingediend in het kader van de pilot Waterland, door de stuurgroep conform de afgesproken procedures uit het gesloten bestuursakkoord uit 2011 op een correcte juridische wijze behandeld c.q. afgehandeld dienen te worden*
- 1355 *en gaat over tot de orde van de dag.*
Fractie 50plus

- Gelukkig mag extra woningbouw van deze provincie wel plaatsvinden als er sprake is van woningbouw en transformatie van bestaande leegstaande gebouwen binnen de 20Ke contour. Wij vinden het onbegrijpelijk dat mensen in eerste instantie alleen mogen en moeten wonen binnen bestaand stedelijke gebied of binnen de bestaande 20Ke contour rondom Schiphol, waar het al een vreselijke herrie is en de uitstoot van CO2 en stikstof niet aan de normen voldoen, maar dat goede woningbouwplannen van initiatiefnemers en/of gemeenten buiten bestaand stedelijk gebied vrijwel onmogelijk gemaakt worden. Wij zijn er dan ook voorstander van dat er meer ruimte bij de gemeenten en de regio's wordt gelaten en dat de provincie zo min mogelijk extra regels oplegt, niet dat alles maar wordt volgebouwd in het buitengebied, maar de provincie moet meer faciliteren en aanjagen als het op bouwen aankomt en letten op de ruimtelijke kwaliteit van plannen. Ook partijen met ontwikkelposities zijn hier debet aan, want zij willen geen concurrentie. De woonconsument is hier wederom de dupe van, want zij moeten woningen accepteren op locaties die zij eigenlijk niet zien zitten. Een adviesbureau als de Stec Groep, heeft zelfs opgeroepen om met het planaanbod op minder dan 80% van de vraag te gaan zitten, want dan loop je geen risico met de ladder van duurzame verstedelijking. Wij vinden dit pervers en het staat niet ten dienste van wat de woonconsument wil. 50plus vindt dat zowel het Rijk, provincie als gemeenten al jaren risicomijdend gedrag vertonen en daardoor wordt er veel te weinig
- 1360
- 1365
- 1370
- 1375
- gebouwd. Het landschap zal er over enkele decennia anders uit gaan zien en er staan ons grote ruimtelijke plannen te wachten. Wat 50plus betreft, dient er meer samengewerkt te worden met

allerlei partijen, burgers maatschappelijke instellingen en bouwers op basis van meer gelijkwaardigheid. Dat vereist een nieuw evenwicht in denken en doen, ook van het provinciebestuur, om de samenleving ook in kleine kernen leefbaar te houden, ook op het gebied van wonen. Vergrijzing en krimp van de bevolking vragen om innovatieve en sociale maatregelen, want ook kleine kernen moeten aantrekkelijk blijven om te wonen. Het toestaan van woningbouw in het buitengebied zou ik graag met u willen bespreken in de commissie RWW. 50plus vindt het ronduit verbazingwekkend dat enerzijds miljoenen gereserveerd zijn voor een uit te keren risico van 50% voor alle perikelen rondom Distriport – er zijn mensen voor minder ontslagen in het bedrijfsleven – terwijl er op het sociale domein nu niets gebeurt. Natuurlijk weten wij dat de wettelijke taken en mogelijkheden van de provincie op het gebied van zorg niet groot zijn, maar er bestaan wel fondsen, regelingen en programma's die mogelijk kunnen worden ingezet voor innovatieve initiatieven op het gebied van de zorg. Wij dienen een motie in.

Motie 64/14-11-2016

Ondersteuning zorginitiatieven

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 november 2016,

Constaterende dat:

- *De zorg in onze provincie zeer sterk onder druk staat;*
- *Krimp en bezuinigingen zorgen voor sluiten van instellingen en het verdwijnen van zorg;*
- *Met het verdwijnen van zorg ook banen verloren gaan en aanvullende voorzieningen verdwijnen;*
- *Dit zeer problematisch is voor zowel de mensen die zorg nodig hebben, personeel als de leefbaarheid van de dorpen en kernen;*
- *Er tegelijkertijd ook initiatieven zijn om vaak op vernieuwende wijze zorg te initiëren en/of te behouden vaak gecombineerd met andere activiteiten of maatregelen waarmee de leefbaarheid van lokale gemeenschappen wordt ondersteund.*

Overwegende dat:

- *De wettelijke taken en mogelijkheden van de provincie op het gebied van zorg beperkt zijn en in deze provincie ook niet als kerntaak wordt beschouwd;*
- *De provincie wel toegang tot fondsen, regelingen en programma's heeft die mogelijk ook kunnen worden ingezet voor initiatieven op het gebied van de zorg.*

Verzoeken GS:

In beeld te brengen welke mogelijkheden en onmogelijkheden de provincie via haar eigen (revolverende) fondsen en regelingen (zoals achtergestelde leningen) en programma's heeft om initiatieven op het gebied van zorg te ondersteunen en hoe optimaal gebruik kan worden gemaakt van koppelkansen met innovatieve zorgprojecten c.q. startups

en gaan over tot de orde van de dag.

50plus, GL, SP

1420

Het is bijzonder teleurstellend dat deze provincie er zegt te zijn voor alle inwoners, maar dat geldt maar voor een beperkt aantal onderwerpen. 'Geen kerntaak' is iets wat deze coalitie voor in de mond heeft, terwijl het welzijn van mensen toch net zo'n belangrijk onderdeel is van het menselijk bestaan naast de zoveel gebezigde term 'ruimte voor groei' van deze coalitie. Beide zaken zouden een belangrijke rol moeten spelen bij de taakstelling van de provincie. Een gebrek aan visie als je welzijn niet meeneemt en links laat liggen in het beleid. Net alsof de provincie geen verantwoordelijkheid heeft voor het welzijn van zijn inwoners, ouderen en sociaal zwakkeren. 50plus vindt het dan ook treurig dat een groot maatschappelijk probleem aangezwengeld door het Leger des Heils en de GGD van Noord-Holland, namelijk het groeiend aantal daklozen en zwervenden en verwarde mensen op straat en het enorme tekort aan geschikte woningen voor deze doelgroep wordt weggewuifd met de opmerking: geen kerntaak. U kunt het een kerntaak maken en zou dat ook moeten doen, want wij hebben het hier over een groot maatschappelijk probleem, waarin de provincie een rol zou kunnen en moeten spelen. Wij dienen een motie in.

1435

Motie 65/14-11-2016

Stijgend aantal daklozen en opvangplaatsen in de provincie Noord-Holland

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 november 2016.

1440

Overwegende dat:

- *De GGZ Noord-Holland Noord, Het Leger des Heils en Federatie Opvang aan de alarmbel hebben getrokken over het dreigende tekort aan opvangplaatsen en het grote tekort aan (kleine) sociale huurwoningen voor het stijgend aantal daklozen en dat dit een zeer groot sociaal probleem is;*
- *Door de afbraak van het aantal bedden in de geestelijke gezondheidszorg, er steeds meer mensen dakloos zijn geworden of al jaren wachten op een opvangplek voor kleine zelfstandige woonruimte;*
- *Gebleken is dat er nu al een tekort is aan circa 4.000 kleine woningen, alleen al in de Randstad voor de groeiende groep daklozen;*
- *Er in het coalitieakkoord geen sociale paragraaf is opgenomen, maar dat bij grote sociale problemen de huidige coalitie zich er niet meer achter kan verschuilen dat daarin geen uitvoeringstaak van de provincie ligt;*
- *De provincie via haar netwerken en overlegorganen met gemeenten, woningcorporaties, zorginstellingen, vertegenwoordigers van maatschappelijke instellingen en andere instanties (hierna betrokkenen) haar regierol dient te pakken door waar mogelijk extra opvangplekken te verzorgen voor het groeiend aantal daklozen in Noord-Holland, en gemeenten op hun verantwoordelijkheden dient te wijzen daarin;*
- *De provincie zou moeten kijken waar er extra opvangplekken mogelijk zijn in leegstaand vastgoed van de provincie, gemeenten en andere instanties;*

1460

- Recent is gebleken dat extra opvang voor asielzoekers vooralsnog niet noodzakelijk blijkt te zijn en deze gereserveerde ruimten voor de (tijdelijke) opvang van daklozen gebruikt kan worden;
- De provincie haar regierol en aanjaagrol kan gebruiken in de regietafel door dit grote sociale probleem geregeld onder de aandacht te brengen;
- De provincie zich in de komende bestuursperiode zou moeten inzetten om meer opvangplekken te realiseren voor daklozen in de gehele provincie.

1465

Verzoeken GS:

- Alle mogelijkheden die ter beschikking staan, te gebruiken in overleg met betrokkenen om ervoor te zorgen dat er de komende tijd en jaren extra opvangplekken worden gerealiseerd voor het groeiende aantal daklozen binnen de provincie Noord-Holland;
- PS jaarlijks de resultaten van haar inspanningen terug te koppelen

1475

en gaat over tot de orde van de dag.

50plus, CU/SGP

Gelukkig zijn er ook positieve geluiden en zijn GS aan de slag gegaan met de uitvoeringsagenda Arbeidsmarkt en is er specifiek aandacht gekomen voor de werkloosheid onder ouderen, die nog steeds enorm hoog is. Graag zou 50plus de specifieke aandacht die vooralsnog gericht is op de sector techniek, uitbreiden naar meerdere sectoren. Wij dienen daarvoor een motie in.

1480

Motie 66/14-11-2016

Bestrijding werkloosheid onder ouderen in de uitvoeringsagenda arbeidsmarkt 2016-2019 in diverse sectoren

1485

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 november 2016.

Overwegende dat:

- Op 23 mei 2016 unaniem een motie is aangenomen door de Staten inzake de bestrijding ouderenwerkloosheid 2016-2019;
- Vooralsnog de uitwerking van deze motie in de uitvoeringsagenda arbeidsmarkt alleen de sector 'techniek' beslaat;
- De werkloosheid onder ouderen weliswaar iets aan het verbeteren is, maar er nog steeds extra aandacht moet zijn voor deze doelgroep, en niet alleen voor de sector techniek.

1495

Constaterende dat:

- GS niet aan doelgroepenbeleid doen;
- 50plus respecteert dat voor GS de bestrijding van werkloosheid voor iedereen van belang is, maar toch vindt dat de groep vanaf 45 tot 67 bijzondere aandacht en hulp verdient en niet alleen in de sector techniek.

1500

Verzoeken GS:

- *Bij alle projecten die worden gestart onder de uitvoeringsagenda arbeidsmarkt, het belang van werklozen in de genoemde leeftijdsgroep te allen tijde mee te nemen en onder de aandacht te brengen, niet alleen in de techniek, maar dit waar mogelijk ook uit te breiden onder andere sectoren;*
- *Bij de tussentijdse evaluatie van de uitvoeringsagenda PS op de hoogte te brengen van de vorderingen die er zijn gemaakt in andere sectoren*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie 50plus

Twee weken geleden hebben wij een leerzame Statendag gehad over integriteit en burgerparticipatie. Zonder cynisch te worden over burgerparticipatie die ook 50plus hoog in het vaandel heeft staan, zouden wij graag het eerst wat dichterbij huis willen zoeken. Bij de oppositie in deze Staten zitten bijzonder veel goede ideeën, maar wij constateren toch nog vaak dat de coalitie de toenadering tot de oppositie maar weinig zoekt, terwijl je elkaar toch ook op inhoud zou moeten kunnen vinden. Tot slot het volgende. Een jaar geleden werden alle fractievoorzitters van de oppositie uitgenodigd door de voorzitter, de heer Remkes, voor een gesprek om van gedachten te wisselen over welke zaken men nog graag gerealiseerd zou willen hebben in deze periode en die als fractie erg belangrijk gevonden werden. Jammer, helaas hebben wij hier nooit meer iets van gehoord, maar wellicht komt er nog een vervolg op. 50plus sluit deze algemene beschouwingen met een verzoek aan de coalitie om meer met de oppositie samen te werken, niet alleen door het uitwisselen van moties en amendementen, maar ook om de samenwerking op andere terreinen te zoeken. Wij zitten er immers toch al en u zult verbaasd zijn, wij zijn net mensen en wie weet komen er gezamenlijke initiatieven uit voort. Dat zouden wij heel erg fijn vinden, niet omdat het moet, maar omdat het kan.

De **VOORZITTER**: De moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen. Overigens waren de gesprekken waar mevrouw De Meij naar verwijst, niet alleen met de fractievoorzitters van de oppositiepartijen, maar ook met de voorzitters van de coalitiepartijen.

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Neemt u mij niet kwalijk.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter, in tijden van verwarring in de wereldpolitiek en verdeeldheid spreken wij vandaag over de begroting van de provincie Noord-Holland en dat doen wij hier vanuit onze idealen, gebaseerd op feiten, eerlijk, zonder mensen uit te sluiten maar zoekend naar verbinding. Wat een zegen is dat. "Als je niet weet waar naar je op weg bent, noch waar je staat, is het lastig om richting te bepalen." Dat gevoel bekruipt mij een beetje bij de beoordeling van de plannen van het college voor het komende jaar. Het college voert netjes de afspraken uit het coalitieakkoord uit en er ligt een keurige sluitende begroting, daarvoor onze waardering en complimenten, maar waar zijn we naartoe op weg?" Het coalitieakkoord noemt als doel "De motor harder te laten draaien, de economie duurzaam aan te jagen". Dat is nogal breed en vaag. Wat is duurzaam aanjagen? En hoe ver zijn we daar nu mee? Draait de motor harder? Is de economie

aangejaagd? Is dat duurzaam gebeurd? Ik heb dat niet scherp voor ogen. En tegen deze achtergrond vraagt het college ons een besluit te nemen over de begroting die voorligt.

1550 De heer **DEN UYL** (PvdA): Ik zou de heer Klein willen vragen of hij weleens kennisneemt wat er in de kranten verschijnt van het CBS bijvoorbeeld over het stijgen van de groei, van de werkgelegenheid en de inkomens en de boodschap dat wij met elkaar op weg zijn om dat op een meer duurzame manier te doen. Neemt u daar weleens kennis van?

1555 De heer **KLEIN** (CU/SGP): Ik kan de heer Den Uyl geruststellen, ik neem weleens kennis van het nieuws en u geeft mij een hele mooie brug naar het vervolg, want wat ik denk dat belangrijk is, is dat wij beter in staat zijn om als provincie een overzicht te kunnen hebben van waar wij staan.

1560 De heer **DEN UYL** (PvdA): Als de heer De Klein toegeeft dat hij daar kennis van neemt, hoe kan hij dan de vraag stellen of er sprake is van groei, inkomensgroei, werkgelegenheid en of er sprake is van vooruitgang, want dat zei hij net.

1565 De heer **KLEIN** (CU/SGP): Het is precies wat u zegt, het zijn uw woorden. U vertaalt direct de doelen uit het coalitieakkoord naar economische groei en inkomensstijgingen en daar wil ik het niet over hebben, ik wil het in de breedte hebben over hoe wij er in Noord-Holland voor staan. Wij willen daarom allereerst voorstellen om tweejaarlijks een "Staat van Noord-Holland" te maken. Verschillende provincies en gemeenten maken al zo'n overzicht. De provincie verzamelt en heeft heel veel informatie over werkgelegenheid en werkloosheid, inkomensgroei, verkeersproblemen, woonruimtebehoefte en leegstand, welzijn en cultuur. Laten we daaruit een helder digitaal overzicht maken, een soort dashboard van de provincie dat duidelijk maakt hoe de provincie er op allerlei verschillende vlakken voor staat: sociaal, economisch en maatschappelijk.

1570

Mevrouw **ZAAL** (D66): Hebben wij dat dashboard niet? Ik zag bij de uitvoeringsagenda Economie volgens mij precies wat u nu bedoelt. Wat wilt u nog meer van ons?

1575 De heer **KLEIN** (CU/SGP): Ik wil graag met de Statenleden in gesprek of wij net als de gemeente Amsterdam een digitaal overzicht kunnen hebben waarin wij alle informatie bij elkaar hebben en kunnen zien hoe wij ervoor staan. Dan gaat het niet alleen over statistische informatie zoals hoeveel kilometer fietspad hebben wij in de provincie, of hoeveel koeien staan er, maar dat wij kunnen zien, waar gaan wij vooruit, waar gaan wij achteruit. Het dashboard dat voorgesteld wordt bij de uitvoeringsagenda Economie is daar een hele mooie eerste stap voor en ik zou dat graag integraal willen hebben. Dat zou mijn vraag zijn aan GS en collega-partijen, bent u bereid om de komende tijd met ons na te denken wellicht in samenhang met de herziening van de begrotingssystematiek, hoe wij zo'n staat van Noord-Holland kunnen vormgeven?

1580

1585 De heer **ANNAERT** (VVD): Voorzitter, ik vind het altijd wel een beetje opmerkelijk als ik uit de woorden van een vertegenwoordiger van de CU/SGP moet horen dat hij de vraag stelt, waar zijn wij eigenlijk op weg naartoe, want ik dacht dat die vraag bij zijn partij juist heel bekend is. Los

daarvan, wij kennen hier een cyclus van begroting, kaderbrief, jaarrekening, allerlei rapportages over verschillende deelvelden. Wat mist u dan nog?

1590

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Het gaat mij om het integrale overzicht. Dat zijn precies de woorden die ik hier gebruik. Wij hebben ontzettend veel informatie. Drie dagen geleden is er weer een monitor uitgekomen van de werkgebieden in Noord-Holland, de ontwikkelingen rondom kantoorruimte en bedrijventerreinen, maar heeft u dat kunnen betrekken bij deze begroting en heeft u een beeld of wij op de goede weg zijn of niet? Om dat integraal met elkaar te zien is wat wij voorstellen. Ik zou heel graag met u van gedachten willen wisselen over waar wij naar op weg zijn. Maar goed, ik ga terug naar de vraag waar de uitdagingen zijn waar wij als provincie oplossingen voor moeten zoeken. De CU/SGP wil er een aantal noemen. Wij denken allereerst aan passende woonruimte voor iedereen. In veel steden, maar vooral Amsterdam, rijzen de huizenprijzen de pan uit en is het voor starters bijna onmogelijk woonruimte te kopen, zeker als je alleen bent. Mensen staan jaren op de wachtlijst voor woningen, maar kunnen niet doorstromen. Middeldure huur bestaat bijna niet meer en steeds meer mensen kunnen hun energielasten niet betalen. Er dreigt ook een tekort aan opvang voor daklozen, omdat het Rijksbeleid ervoor heeft gezorgd dat steeds meer mensen op straat zwerven. Wij realiseren ons dat er geen gemakkelijke oplossingen zijn. Wij willen de groene ruimte beschermen en geen nieuwe wijken bouwen in het groen, maar wij hebben ook gelezen dat er 2,3 miljoen vierkante meter aan kantoorruimte leeg staat. Wij doen daarom twee oproepen aan GS: zet een tandje bij de inzet op transformatie van kantoorruimte. Twintigduizend woningen staan in principe klaar, ze moeten alleen nog ingericht worden. Wij waarderen de inzet van het Platform voor Bedrijven en Kantoren, PlaBeKa, maar het probleem is echter groot, groeiend en urgent en vereist daarom onze volle aandacht. Ten tweede, zet u in voor de realisatie van extra opvangplekken voor daklozen. Deze motie is zojuist door 50plus mede namens ons ingediend. Een tweede uitdaging waar wij voor staan, is het vormgeven van de energietransitie en ervoor te zorgen dat we klimaatneutraal zullen worden. De CU landelijk heeft in haar verkiezingsprogramma staan dat het doel is om binnen een generatie over te gaan naar een volledig duurzame energievoorziening, maar als ik naar de provincie kijk zie ik daar twee verschillende provincies. Als eerste de provincie van de mooie woorden en vergezichten. Een provincie die bijvoorbeeld via het Interprovinciaal Overleg aanbiedt om in 2050 energieneutraal te zijn en die de regering vraagt om een bindende klimaatwet. Dat is de provincie waarvan ik houd. Maar dan is er ook nog de provincie die een programmabegroting schrijft waarin het woord "klimaat" vooral voorkomt in het woord "vestigingsklimaat". En de twee keer dat dit woord wel gaat over de toestand van de aarde? Ik zal het u voorlezen. Bij doel 4.2.1, het enige duurzaamheidsdoel, staat: "Er wordt met ingang van 2016 - 2017 structureel bezuinigd op de budgetten voor klimaat" (pagina 77). En als omgevingsfactor in het programma Milieu staat: "Landelijk beraadt men zich op het energie- en klimaatbeleid tot 2050. Dit zal ook in meerdere of mindere mate moeten worden vertaald naar de provincie Noord-Holland." (pagina 68). Willen wij meer of minder klimaatbeleid? Staat dat er echt? Ja, het staat er echt. Wil de provincie vooroplopen of een hindermacht zijn? Ik houd me vast aan dat eerste beeld, juist nu, nu het machtigste land ter wereld haar ogen en oren dreigt te sluiten voor de feiten. Wij hebben drie concrete initiatieven om dat te realiseren. Ten eerste, en die oproep is een beetje zoals de Romeinse senator Cato Maior keer op keer opriep om Carthago te

1625

1620

1615

1610

1605

1600

1595

1590

1630

vernietigen, laat het onzinnige en redeloze maximum op het opgestelde vermogen windenergie vallen; de motie daarover is zojuist ingediend door de PvdD. Ten tweede, laat de provincie zelf echte groene stroom inkopen. Uit onderzoek van mijn fractie is gebleken dat de stroom die de provincie gebruikt, een hoeveelheid van 13.000 MWh, helemaal niet echt groen is, maar
1635 grotendeels voor 88% geproduceerd wordt door een kolencentrale op de Maasvlakte. Dat kan toch niet de bedoeling zijn. Wij dienen daarom deze week een initiatiefvoorstel in om als provincie alleen stroom in te kopen die echt duurzaam is opgewekt, het liefst in onze eigen provincie. Alleen zo kan de provincie echt werk maken van haar mooie woorden en haar inkoopkracht aanwenden om daadwerkelijk een verschil te maken. Ten derde willen wij dat de
1640 provincie zich in gaat zetten om bij te dragen aan de vergroening van de scheepvaart. De uitstoot van zeeschepen in het IJmond havengebied moet en kan minder.

De heer **ANNAERT** (VVD): Voorzitter, even een vraag aan de heer Klein over de groene energie. Ik heb een beetje het idee dat de heer Klein het allemaal behoorlijk mondiaal aanvliegt.

1645 De heer **KLEIN** (CU/SGP): Het ging echt over de energie in Noord-Holland hoor.

De heer **ANNAERT** (VVD): Ja, maar uw andere verhaal ging toch behoorlijk mondiaal en het klimaat is mondiaal, dat moge duidelijk zijn. Maar wat is erop tegen als wij de doelstellingen
1650 halen met energie van elders?

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Er is niks op tegen als wij onze doelstellingen halen met groene energie van elders, maar als wij onze doelstellingen alleen maar op papier halen doordat het lijkt dat wij groene energie inkopen, maar het feitelijk kolenstroom is en de certificaten voor vergroening die
1655 je gratis kunt halen uit Noorwegen, gebruiken om het groen te wassen, dan is er wel wat mis mee, dan is er wel wat op tegen.

De heer **ANNAERT** (VVD): Dan heeft de heer Klein in die redenering er dus geen enkele moeite mee om als het gaat om Wind op land, windstroom uit andere landen hier naartoe te
1660 transporteren. Dat leid ik dan af en dat is een mooi bericht.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Ik wil u graag verwijzen naar het initiatiefvoorstel dat wij deze week zullen verspreiden. Daar staat in dat het doel van het inkoopbeleid van de provincie zal moeten zijn om daadwerkelijk bij te dragen aan de vergroting van het aandeel duurzaam opgewekte
1665 energie in Nederland. Ik hoop dat ik u daarmee voldoende antwoord heb gegeven. Ik had het over de vergroening van de scheepvaart. De ferry van DFDS Seaways in Rotterdam is aangesloten op walstroom, dat betekent dat als hij stilligt, geen CO₂ en fijnstof uitstoot. Maar de ferry in IJmuiden verstoekt tijdens zijn wachttijd onnodig diesel en dat geldt ook voor de cruiseschepen in Amsterdam. Wanneer die stilliggen aan de kade, nu nog aan de Piet Heinkade, verstoken ze
1670 700 liter diesel per uur, dat is net zoveel als een file van meer dan 600 vrachtwagens. Wij willen dat de provincie een voortrekkersrol gaat vervullen om walstroom voor zeeschepen te gaan realiseren. Dat is niet eenvoudig, want het heeft te maken met btw op stroom, met standaardisering van aansluitingen, met voorzieningen, maar het is wel nodig. Wij zullen later dit

jaar komen met een initiatiefvoorstel om als provincie een coördinerende en voortrekkersrol te vervullen. De derde grote uitdaging die wij zien voor de provincie, is de zorg voor natuur en het landschap. Wat is het mooi bedacht, maar wat zijn wij er onzorgvuldig mee omgesprongen. De cijfers rondom de biodiversiteit zijn dramatisch en het keerpunt is nog niet in zicht. Wij voelen als CU/SGP een grote verantwoordelijkheid om als rentmeester meer de verantwoordelijkheid te nemen voor de schepping dan wij in het verleden hebben gedaan. En laten wij ook als provincie onze ambitie hoger leggen, laten wij concrete doelen stellen, concrete doelen rondom de terugkeer van weidevogels. Wij hebben beleid, maar werkt dit ook uit wat wij willen? Werkt de kerngebiedenaanpak? Dat geldt ook voor de programma-aanpak stikstof. Vermindert de stikstofdepositie daadwerkelijk? Laten wij dit monitoren en ingrijpen als blijkt dat wij te optimistisch zijn. Beleid maken, effecten meten en bijsturen, dat zullen wij ook in het groene domein moeten doen en natuurlijk zorgen dat er voldoende middelen zijn. De provincie werkt stevig aan de uitbreiding van NNN, maar de snelheid is te laag en de middelen zijn niet gegarandeerd in de toekomst. De PvdD en GL hebben mede namens ons de motie ingediend om 42 miljoen euro te reserveren voor deze ambitie. Geen mooie woorden zonder middelen. Verder is het essentieel dat wij het landschap dat wij hebben, niet verder vernachelen door overbodige verbouwing en dit geldt in het bijzonder voor de kuststrook. Wij hebben in de afgelopen maanden gezien hoe dit onderwerp maatschappelijk leeft. Wij zijn blij met het beoogde Kustpact en wij vinden dat wij dit moeten aangrijpen om onze kust verder te beschermen.

De **VOORZITTER**: Uw spreektijd staat inmiddels op nul.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): De zonering die wij op dit moment hebben vastgesteld in onze PRV maakt het voor bijna een kwart van de kust mogelijk om jaarrond bebouwing te realiseren en dat is niet in lijn met wat er leeft in de samenleving. Wij moeten daarom de gelegenheid aangrijpen om dat te gaan aanpassen. Daarom wil ik namens de SP, GL, PvdD, 50plus een motie indienen.

Motie 67/14-11-2016

Tijdelijk bevroren mogelijkheden nieuwe kustbebouwing

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 november 2016.

Gelezen het nieuwsbericht van de minister van Infrastructuur en Milieu van 25 oktober 2016, waarin bekend werd gemaakt dat provincies, gemeenten en waterschappen in Zuid-Holland, Noord-Holland, Zeeland en Friesland samen met Natuurmonumenten en Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland (namens Coalitie Bescherm de Kust), als ook de drinkwaterbedrijven, ANWB, StrandNederland, NBTC en Staatsbosbeheer een "principeovereenkomst" hebben bereikt over het Kustpact.

Gelezen het rapport van juni 2016 van Natuurmonumenten, bevattende een analyse van recent gerealiseerde bebouwing en nieuwe bouwplannen aan de Nederlandse Kust.

Overwegende dat:

- *Het nog enige tijd kan duren voor aanscherpingen van regelgeving en afspraken in het kader van het Kustpact worden vastgelegd in de Provinciale Ruimtelijke Verordening;*
- *Uit het rapport van Natuurmonumenten blijkt dat thans verschillende plannen voor kustbebouwing in verschillende stadia van voorbereiding zijn;*
- *Dit rapport en de strekking van het Kustpact nopen tot verdere aanscherping van het provinciaal ruimtelijk beleid voor de kust;*
- *Het in afwachting van deze aanscherping wenselijk is mogelijke ontwikkelingen te bevriezen;*
- *Artikel 4.1., tweede lid, van de Wet ruimtelijke ordening bepaalt dat een gemeenteraad een bestemmingsplan in overeenstemming moet brengen met een Provinciale Ruimtelijke Verordening binnen een jaar na inwerkingtreding of wijziging van deze provinciale ruimtelijke verordening, maar dat volgens hetzelfde artikel 4.1, tweede lid, PS in de provinciale verordening een andere termijn mogen vaststellen;*
- *PS van Noord-Holland deze termijn hebben gesteld op tien jaar voor bouwplannen voor mogelijk ongewenste kustbebouwing in Noord-Holland die niet wordt tegengegaan door thans vigerende bestemmingsplannen in beginsel nog maximaal tien jaar lang omgevingsvergunningen moeten worden verleend;*
- *Andere provincies waaronder Zuid-Holland een kortere termijn hanteren;*
- *GS in hun antwoorden van 17 mei 2016 op schriftelijke vragen 2016 I45 hebben gesteld dat zij "het oordeel omtrent de keuze voor respecteren van bestaande rechten en de actualiseringstermijn van uiterlijk 10 jaar laten aan Uw Staten";*
- *Blijkens het nieuwsbericht van de minister onder de in het Kustpact begrepen grond niet alleen het strand moeten worden verstaan, maar ook alle duingebieden en een strook landinwaarts;*
- *Bijvoorbeeld in de kwetsbare strook landinwaarts - bij de vergunning van het woonhuizenpark Duynpark in Groote Keeten, gemeente Schagen - het gebruik van gronden als opstelterrein van caravans straffeloos is omgezet in gebruik voor stenen bungalows van twee verdiepingen.*

Verzoeken het college van GS:

Met de grootst mogelijke spoed aan PS voorstellen te doen met betrekking tot:

1. *Het gebruik van de in de provincie gelegen kuststranden, duingebieden en de daarachter gelegen strook landinwaarts, waaronder voorstellen voor een aangepaste zonering voor jaarrond-bebouwing, in lijn met de striktere afspraken in het Kustpact, alsmede voor een aanpassing van de Provinciale Ruimtelijke Verordening met regels inzake tijdelijke bebouwing in de kuststrook,*
2. *Wijziging van de termijn waarbinnen bestemmingsplannen in overeenstemming moeten worden gebracht met de Provinciale Ruimtelijke Verordening naar een jaar;*
3. *Het nemen van een voorbereidingsbesluit als bedoeld in artikel 4.1, vijfde lid van de Wet ruimtelijke ordening, waarmee - in afwachting van de definitieve invulling van het Kustpact en implementatie daarvan in de Provinciale Ruimtelijke Verordening - vergunningverlening voor mogelijk ongewenste kustbebouwing zoveel als mogelijk kan worden bevroren*

1760

*en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties CU/SGP, SP, GL, PvdD, 50plus*

Amendement 25/14-11-2016

1765 Vervangen woord Duinpolderweg in de begroting

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 november 2016.

Constaterende dat:

- 1770 - *In de begroting op de bladzijden 35, 40, 47, 233 en 300 nog steeds gesproken wordt over de Duinpolderweg;*
- *Onder Operationeel Doel 2.1.2 gesteld wordt dat een ontwerp Provinciaal Inpassingsplan voor de verbinding N206-A4 (Duinpolderweg) aan GS voorgelegd een prioriteit voor het begrotingsjaar 2017 is;*
- 1775 - *Gedeputeerde Post in de commissie M&F van 22 september 2016 heeft gesteld: "dat steeds is gesproken over een verbinding tussen de N206 en de A4. Er is niet gesproken over stroomwegen. Of dat een stroomweg, een gebiedsontsluitingsweg of een erftoegangsweg moet worden, daarover is nog niets besloten. Het is niet voor niets dat altijd is uitgegaan van vijf varianten in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Daaraan is een spoelvariant toegevoegd. Dat kan niet worden gezien als een stroomweg."*
- 1780 - *Daaruit blijkt dat spreken over de Duinpolderweg voorbarig is.*

Besluiten:

1. *Het begrip "Duinpolderweg" te schrappen uit de begroting;*
- 1785 2. *De volgende tekst op bladzijde 35: Ontwerp PIP over voorkeursalternatief voor de verbinding N206-A4 (Duinpolderweg) aan GS voorgelegd (OD 2.1.2) te vervangen door: Voorstel over voorkeursalternatief voor het verbeteren van de bereikbaarheid van de Duin- en Bollenstreek, Zuid-Kennemerland en de Haarlemmermeer en het verminderen van de verkeershinder in de leefomgeving voorgelegd aan GS en PS (OD 2.1.2).*
- 1790 3. *De begroting dienovereenkomstig aan te passen*

*en gaan over tot de orde van de dag,
Fracties CU/SGP, GL, SP*

1795 U staat voor grote uitdagingen zoals ik heb geschetst. Ik wens u wijsheid, daadkracht en moed toe om te doen wat goed is voor de inwoners van de provincie.

De **VOORZITTER**: De moties en het amendement maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

1800 De heer **ANNAERT** (VVD): Voorzitter, voordat ik met de algemene beschouwingen begin, wil ik aangeven dat ik content ben met de inbreng van de andere partijen, maar ik wil daar een uitzondering op maken. Ik richt mij specifiek tot de PVV. Het is jammer dat er nu allerlei zaken

naar voren worden gebracht waarvan ik denk, dat had u dan beter in de commissie kunnen inbrengen, want daar ontbreekt het telkenmale aan als het om dit soort onderwerpen gaat.

1805 Vandaag voorzitter, geachte leden, vindt de behandeling plaats van de tweede begroting die door dit college wordt gepresenteerd en zijn basis vindt in het coalitieakkoord 'Ruimte voor groei', het Uitvoeringsprogramma 2015-2019 en de Kaderbrief 2017. Dit alles is niet mogelijk zonder een gedegen voorbereiding en ondersteuning van de zijde van zowel het college en de gehele ambtelijke organisatie, inclusief de griffie. Een woord van dank aan hen is vanaf deze plek dan

1810 ook op zijn plaats. Vanuit je idealen doelen bereiken, daar gaat het om in de politiek. Put your money where your mouth is. De VVD is daarom zeer content met het investerende karakter van ook deze voorliggende begroting. Dat die investeringen vervolgens naadloos aansluiten bij wat in het coalitieakkoord is afgesproken, verhoogt wat de VVD betreft de vreugde nog meer. Met de investeringen die deze coalitie in de achterliggende jaren al heeft gedaan en in deze begroting

1815 voornemens is te doen, draagt Noord-Holland in ruime mate zijn steentje bij aan de opleving van de economie, die landelijk steeds meer zichtbaar wordt. Ook door de heer Den Uyl is al gerefereerd aan de cijfers die het CBS vanochtend kenbaar heeft gemaakt. In dit verband heeft de VVD met instemming kennisgenomen van de inhoud van de brief van GS van 25 oktober jl. over de afronding van projecten in het kader van de Uitvoeringsregeling Subsidie stads- en

1820 dorpsontwikkeling, die deel uitmaakt van het impuls pakket dat tot stand gekomen is door het op 11 november 2013 aangenomen amendement op de begroting 2014. Waarschijnlijk in de ogen van mevrouw Alberts duurt het te lang, maar wij kijken naar het resultaat. Consumenten en dus ook de inwoners van Noord-Holland, hebben weer meer vertrouwen in de economie, de eigen financiële situatie en het perspectief. Dat laat zich zien in de bereidheid om grote aankopen te

1825 doen, zoals meubels of een auto, en die bereidheid is sterk gestegen, zo meldt het CBS. Het cijfer van het consumentenvertrouwen kwam in de maand oktober van dit jaar uit op plus 12. Het gemiddelde over de afgelopen twintig jaar bedraagt min 8. Hiermee staat het vertrouwen op het hoogste niveau sinds augustus 2007, dat ver voor het uitbreken van de financiële crisis is. De voortekenen waarover ik vorig jaar tijdens de Algemene Beschouwingen sprak, worden dus

1830 steeds meer werkelijkheid. In 2015 groeide de economie in Noord-Holland met 2,7% en zien we tegelijkertijd een sterke daling van de werkloosheid. Op nationaal niveau ligt die op dit moment op 13.000 werkelozen per maand. De vier grote steden groeiden sterker dan Nederland als geheel, waarbij Amsterdam met 2,8 % de grootste groei laat zien. Met de titel van het coalitieakkoord, 'Ruimte voor groei' is dan ook de 'spijker op de kop' geslagen. Immers, die

1835 ruimte brengt meer werk en welvaart voor alle Noord-Hollanders en dat is waar het de VVD om te doen is. Uit het door de provincie zelf ontwikkelde 'dashboard Welvaart en Welzijn' – daar is hij, mijnheer Klein – blijkt zelfs dat de Noord-Hollander ten opzichte van de gemiddelde Nederlander positief afsteekt. Dit dashboard is onderdeel van de Economische Uitvoeringsagenda. Zaken als werkgelegenheid, opleidingsniveau en een prettige leefomgeving hebben een aantoonbaar effect

1840 op welvaart en welzijn. Het economische beleid dat op basis van 'Ruimte voor groei' gestalte krijgt, draagt daar wat de VVD betreft op een gerichte manier aan bij. Voor de periode 2016-2019 trekt de provincie op basis van de Economische Uitvoeringsagenda 90 miljoen euro uit om de Noord-Hollandse economie duurzaam aan te jagen. Het woord 'duurzaam' kent wat de VVD betreft twee betekenissen: te weten 'met lange levensduur' en in de zin van 'duurzame

1845 ontwikkeling'. Bij dit laatste gaat het er dan om dat een ontwikkeling die voorziet in de behoeften

van huidige generaties en de mogelijkheden voor toekomstige generaties om in hun behoeften te voorzien niet in gevaar brengt. Met de betekenis over de generaties als rode draad in mijn bijdrage sta ik stil bij de verschillende programma's, waarbij ik waar nodig een relatie leg met de reactie van het college over de invulling van motie 25, Kaderbrief 2017. Openbaar bestuur. Bij het

1850 duurzaam aanjagen van de economie is wat de VVD betreft continu aandacht voor het terugdringen van de regeldruk en de veelal daaraan verbonden administratieve lasten noodzakelijk. Uit een dit jaar door de werkgeversorganisatie VNO-NCW gehouden enquête blijkt dat maar liefst 88% van de ondervraagden nog steeds (zeer) ontevreden is over de resultaten van het verlagen van de regeldruk. Afschaffen, beperken, verminderen of vereenvoudigen zijn reële

1855 opties. Bij de vorige Algemene Beschouwingen is naar aanleiding van een vraag van de VVD hierover door het college toegezegd dat een notitie zou worden aangeboden aan de Staten, waarin wordt beschreven hoe aan dit vraagstuk aandacht en vorm wordt gegeven bij onder andere het opstellen van nieuw beleid. Voor zover wij hebben kunnen nagaan is een dergelijke notitie nog niet voorgelegd. Vraag: wanneer kunnen PS een dergelijke notitie alsnog

1860 tegemoetzien? Bereikbaarheid. Bereikbaarheid en mobiliteit zijn twee kanten van dezelfde medaille. Het is en blijft wat de VVD betreft een van de belangrijkste speerpunten van het provinciaal beleid en daarmee de begroting. Dat een groot deel van de provinciale middelen hieraan wordt besteed kan dan ook op onze instemming rekenen. Willen wij Noord-Holland duurzaam aantrekkelijk houden als vestigingsplaats voor bedrijven en werknemers, dan is een

1865 goede bereikbaarheid onontbeerlijk. Hoewel niet verrassend wellicht denkt het Rijk hier gelukkig hetzelfde over. De VVD is aangenaam verrast dat onder aanvoering van minister Schultz van Haegen door het Rijk in het kader van het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) 200 miljoen euro extra wordt uitgetrokken voor een betere bereikbaarheid van de economisch zeer belangrijke regio Amsterdam. Uit de brief van de minister aan de Tweede

1870 Kamer maken wij op dat het hier gaat om indicatieve reserveringen en geen vastgelegde verplichtingen aan specifieke projecten en ze zijn daarom heralloceerbaar. De VVD hoopt dat de uitwerking leidt tot een gedegen programma, waarbij wat onze fractie betreft goed de aansluiting wordt gezocht met het bestaande lokale en het regionale wegennet. Dit laatste wordt ingegeven door het feit dat uit een zeer recent onderzoek van de ANWB blijkt dat bijna 60% van de

1875 knelpunten zich juist op die laatstgenoemde wegen voordoet. Vraag: welke mogelijkheden ziet het college waar het gaat om de relatie met de provinciale programmering op het gebied van de bereikbaarheid in het algemeen en regionale c.q. lokale projecten in het bijzonder? Na maanden van voorbereiding is op 7 september jl. officieel de bouw begonnen van de nieuwe zeesluis bij IJmuiden. Met zijn 70 meter breedte, 500 meter lengte en 18 meter diepte wordt het de grootste

1880 zeesluis ter wereld. Ook hier is sprake van een duurzame investering die ertoe leidt dat de Amsterdamse haven goed bereikbaar blijft voor schepen. In de oorspronkelijke versie van mijn Algemene Beschouwingen noemde ik in de laatste zin ook nog de Passenger Terminal Amsterdam (PTA). Maar net als onze fractie heeft u kunnen lezen dat in Amsterdam kennelijk gedacht wordt aan een verhuizing van de PTA vanuit het centrum naar elders. Hierna daarover

1885 enkele passages en citaten die recent zijn verschenen: "De Nederlandse cruisesector verkeert in shock"; "We zijn hierdoor overvallen" aldus Erik Schuffel, voorzitter van de koepel van samenwerkende cruisereederijen. "Het steekt Schuffel dat wethouder Ollongren niet eerder de dialoog heeft gezocht met de rederijen. Ik wist niet dat er sprake was van een probleem."

1890 “De terminal in de binnenstad is een ‘unique selling point en elke ‘call’ is goed voor een half miljoen euro.” “Verschrikkelijk” zo noemt directeur René Kouwenberg het voornemen om de cruiseterminal Amsterdam weg te halen uit het centrum.” “Het verplaatsen van de PTA zou een voorbode zijn voor de komst van een of meerdere bruggen naar Noord”, aldus de havenondernemers. De VVD is op z’n zachtst uitgedrukt, zeer verrast en verbaasd over het door Amsterdam uitgesproken voornemen. De reactie die gedeputeerde Bond namens het college

1895 heeft gegeven in het Noord-Hollands Dagblad van 7 november jl., verwoordt wat ons betreft op treffende wijze hoe ook onze fractie tegen dit vraagstuk aankijkt. Uit onder meer de passages en citaten die ik zojuist heb aangehaald, maken wij op dat de verplaatsing van de PTA gezien wordt als een stap die de discussie over de bruggen over het IJ makkelijker maakt. Worden op deze manier oneigenlijke argumenten gebruikt om die discussie te beïnvloeden, zo vraagt de VVD zich

1900 af. De VVD maakt zich ernstig zorgen over het voornemen van Amsterdam in het licht van de grote investeringen die plaatsvinden in de haven zelf en in het kader van de zeesluis, maar uiteraard ook in relatie tot het vraagstuk van de werkgelegenheid. Vraag: leidt de gedachtegang van Amsterdam ten aanzien van de PTA tot een ander standpunt van GS waar het de inhoud van de recent verzonden brief over ‘De sprong over het IJ’ betreft? Vraag: deelt het college de zorgen

1905 die ik zojuist namens onze fractie heb geuit? Zo ja, tot welke actie(s) leidt dit bij het college? Op 10 november jl. hebben wij kennisgenomen van het bericht dat de firma Heijmans alle werkzaamheden aan de N23 opschort. Zoals in het op dezelfde datum verschenen persbericht van de provincie wordt aangegeven, wordt met dit besluit ten onrechte gespeeld met de belangen van de bewoners en ondernemers in West-Friesland. Over hun rug een zakelijk meningsverschil

1910 met de provincie uitspelen kan bij de VVD niet op begrip rekenen. Wij hebben er vertrouwen in dat het college enerzijds alles in het werk stelt om waar nodig, aanvullende maatregelen te nemen, en anderzijds Heijmans aan haar verplichtingen te houden. Water. Een project waarbij de aspecten veiligheid, ruimtelijke kwaliteit, cultuurhistorie en economie op duurzame wijze bij elkaar komen, betreft de Markermeerdijken. Een project dat niet alleen het belang raakt van de

1915 bewoners aan de dijk, maar ook van velen achter die dijk als het gaat om veiligheid en ruimtelijke kwaliteit. De monumentale status van de dijk vraagt uiteraard om bijzondere aandacht, maar is naar het oordeel van de VVD in goede handen bij het college. De VVD ziet kansen waar het gaat om de verbindingen die gelegd kunnen worden tussen natuur, recreatie en toerisme. Het project Markerwadden dat later deze dag nog op de agenda staat, kan op instemming van de VVD

1920 rekenen, waarbij onverkort blijft gelden dat dit geschiedt onder de voorwaarde dat alle andere betrokken partijen eveneens financieel bijdragen. Vraag: kan het college de laatste stand van zaken hierover meedelen? Milieu. “Milieuridders links ingehaald door bedrijfsleven”, zo kopte de krant van Wakker Nederland op 27 oktober jl. in het financieel katern. Tijdens de Nationale Klimaatop heeft het bedrijfsleven de klimaatrevolutie omarmd en pleit voor meer actie. Het is

1925 duidelijk: het klimaat staat ook bij het bedrijfsleven prominent op de agenda. De VVD-fractie ondersteunt dit, omdat wij ervan overtuigd zijn dat innovatie ook op het gebied van duurzaamheid echt uit de markt moet komen. Voor Nederland en dus ook Noord-Holland liggen hier mondiaal gezien grote kansen. Door te fungeren als voorloper bij het ontwikkelen van nieuwe technologieën die nodig zijn om de energietransitie mogelijk te maken, kan er een

1930 verdienmodel ontstaan, dat eveneens op duurzame wijze een positieve bijdrage levert aan de economische ontwikkeling binnen onze provincie. Ook de provincie Noord-Holland – in

1935 tegenstelling tot sommigen die dat hier beweren – zit niet stil waar het gaat om die energietransitie. Met als basis het ‘Koersdocument duurzame energie 2012-2015’ is recent de ‘Beleidsagenda Energietransitie’ vastgesteld door PS. Ten behoeve van de uitvoering van deze agenda zijn binnen de begroting procesgeldten beschikbaar, maar kan ook een beroep worden gedaan op hiervoor beschikbare reserves. Kijkend naar de drie belangrijkste beleidslijnen van de agenda, spreekt de VVD nadrukkelijk zijn voorkeur uit voor de optie van besparing, zuinigheid. Immers, alle energie die niet gebruikt wordt, hoeft ook niet opgewekt te worden. Concreet betekent dit een focus op de bouw van zoveel mogelijk energiezuinige of energieneutrale kantoren en woningen en energiebesparing waar het gaat om de bestaande kantoren- en woningvoorraad. Om de discussie over de energietransitie in perspectief te plaatsen, even wat grote getallen. Nederland verbruikt nu rond de 3.000 Petajoule aan energie. Op dit moment wordt 118 Petajoule duurzaam opgewekt, een kleine 4% van de totale hoeveelheid. Over vier jaar zou dat volgens het Energieakkoord tenminste 16% moeten zijn. Daar zou je nu zo’n 43.000 windmolens van de huidige generatie voor nodig hebben – er staan er nu ruim 2.300 op land en in zee – of 1.040 vierkante kilometer zonnepanelen, terwijl er volgens het Planbureau voor de Leefomgeving maximaal 654 vierkante kilometer beschikbaar is. Alle kaarten zetten op één vorm van duurzame energie is dus niet handig en zeker niet verstandig, iets wat de VVD ook al langere tijd bepleit. Doe je dit namelijk wel, dan zou dat betekenen dat je Nederland moet dichtplakken met windmolens of zonnepanelen om maar eens wat te noemen. In het kader van een goede leefomgeving voor de VVD een gruwel en wij kiezen daarom voor een slimme mix.

1955 De heer **KLEIN** (CU/SGP): Mag ik aan de heer Annaert vragen of een rode kaart uitdelen aan een specifieke vorm van duurzame energie dan wel een goede weg is?

1960 De heer **ANNAERT** (VVD): Waar het gaat om de leefomgeving, dan hebben wij met zijn allen in de afgelopen periode meegemaakt wat dat betekent als het gaat om Wind op land. Wij hebben zorgvuldige afwegingen gemaakt, wij geven geen rode kaart aan Wind op land, want daar hebben wij inmiddels al veel in geïnvesteerd en dat doen wij nog steeds. Sterker nog, Noord-Holland loopt daar als een van de twaalf provincies in voorop, maar wij kiezen nadrukkelijk voor een combinatie van dingen. Het is geen rode kaart, het is een van de kaarten waar wij op inzetten en dat is iets anders.

1965 Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Voorzitter, u zegt net geen rode kaart, maar ik heb begrepen dat andere VVD-fracties hebben gezegd: “U stelt dat u er geen nieuwe subsidie slurpende windparken meer bij wilt hebben, dat u alleen nog wilt opschalen en saneren.” Denkt u niet dat het een beetje voor de Bühne is als die 685,5 MW aan windmolens er gewoon komen in Noord-Holland? Zou dat niet weer een loze verkiezingsbelofte kunnen zijn?

1970 De heer **ANNAERT** (VVD): Dat is zeker geen loze belofte, want tot op heden is de inzet van de VVD keurig netjes verwoord. Wij hebben de vorige keer al gezegd, het is voor de PVV altijd gemakkelijk om overal nee tegen te blijven zeggen. Dat zou voor ons misschien allemaal wel het gemakkelijkste zijn, alleen zo werkt het niet. Wij hebben destijds gezegd dat als het Rijk ons ertoe dwingt om dat soort beslissingen te nemen, dan zijn wij wel de partij die als zij daar een

- 1975 handtekening onderzet, dat ook uitvoert. Dat wij dat liever niet hadden gezien, daar hebben wij nooit een geheim van gemaakt, want het is niet ons favoriete middel. Maar als het gaat om de rode kaart, dan herhaal ik wat ik net tegen de heer Klein heb gezegd, het is een van de kaarten en de 685 is daar wat ons betreft het eindpunt op dit moment. Ik heb ook al aangegeven dat er ook nog andere manieren zijn om in Noord-Holland de doelstellingen te behalen behalve dan
- 1980 alles zelf hier neer te zetten. Wij kiezen dus voor de slimme mix. In verband daarmee wijst de VVD op de in juli jl. verschenen studie: 'Perspectieven op een volledig hernieuwbare energievoorziening in Noord-Holland'. Daaruit blijkt de enorme ruimtelijke en economische impact bij volledige invulling van hernieuwbare energie. De VVD kiest op dit moment nadrukkelijk voor een pas op de plaats en de focus richten op datgene wat binnen de huidige
- 1985 beleidskaders van Noord-Holland kan worden gerealiseerd. De VVD is er daarbij van overtuigd dat met de snelheid waarmee op dit moment de technologische ontwikkelingen plaatsvinden, er voldoende mogelijkheden ontstaan om binnen de kaders de Noord-Hollandse energiebehoefte meer duurzaam in te vullen dan de nu becijferde 56%. Ook wil de VVD nog eens nadrukkelijk bezien of moet worden vastgehouden aan het doel om de opgave helemaal op eigen grondgebied
- 1990 op te lossen. Bijvoorbeeld waar het gaat om grote windprojecten op zee zoals het Doggersbank Offshore Windmolenpark, liggen er in dat verband wellicht kansen. En nu we het toch over windmolens hebben, de VVD neemt waar dat Noord-Holland op koers ligt waar het gaat om het leveren van haar bijdrage aan de met het Rijk afgesproken opgave van in totaal 6.000 MW Wind op land. Het zij hier nog maar eens herhaald, zoals ook vastgelegd in het coalitieakkoord is
- 1995 maximaal 685,5 MW ook daadwerkelijk maximaal 685,5 MW. Ik begrijp uit onder andere de media, dat sommigen hier moeite mee hebben, wat uiteraard mag, maar ik constateer ook dat er sprake is van democratisch tot stand gekomen beleid, dat een rechterlijke toets al herhaalde malen heeft doorstaan. Dreigen met juridische acties vindt de VVD in dit verband contraproductief. Natuurlijk blijft de VVD benieuwd naar de uitkomsten van het toegezegde
- 2000 onderzoek naar energieopwekking uit kernsplijting van thorium, zoals verwoord in de Beleidsagenda Energietransitie. Waar het de duurzaamheidsdoelstellingen betreft, tot slot nog het volgende. Voor de VVD staat vast dat het hier een gezamenlijke verantwoordelijkheid betreft van het Rijk, de provincies en de gemeenten. Daarbij past goed overleg tussen deze bestuurslagen om te waarborgen dat er sprake is van een level playing field. De VVD waakt er in dit verband
- 2005 voor dat er in Noord-Holland 'koppen op Rijksbeleid' ontstaan. Ruimte. De mainport Schiphol is dankzij het grote netwerk van internationale vliegverbindingen van cruciale betekenis voor onze economie. De mainport levert meer dan 100.000 banen op en is daarnaast van doorslaggevend belang voor het vestigingsklimaat in Nederland. De VVD heeft met interesse kennisgenomen van de dit jaar verschenen 'Actieagenda Schiphol', waarin voorstellen worden gedaan om de positie
- 2010 van de Mainport Schiphol verder te versterken. Naast het economische belang blijft ook aandacht bestaan voor de leefbaarheid en het wonen in de omgeving van Schiphol. Waar het om dit laatste gaat, geeft de brief van de staatssecretaris van I&M van 1 april 2016 aan de Tweede Kamer op hoofdlijnen weer welke aanpak bij het vraagstuk 'wonen en vliegen' wordt gekozen, en waarover met alle betrokken partijen is gesproken in de Omgevingsraad Schiphol. De VVD heeft
- 2015 vertrouwen in deze aanpak en is benieuwd naar de uitkomsten hiervan. Met het kabinet is de VVD van mening dat de mainport Schiphol samen met de andere mainports, de kritische basisinfrastructuur vormt voor een goede bereikbaarheid van Nederland in het algemeen en

2020 Noord-Holland in het bijzonder, en een belangrijke vestigingsfactor is voor bedrijven die
bijdragen aan onze toekomstige economische ontwikkeling. Uit de kabinetsreactie op het advies
van de Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur, getiteld "Mainports voorbij" blijkt dat veel
2025 waarde wordt gehecht aan ICT, die in Nederland een bijzonder belangrijke bijdrage levert aan de
economische groei. Volgens het CBS is de toename van ICT-kapitaal in de periode 1996-2009
verantwoordelijk voor een kwart van die groei. Tevens helpen nieuwe ICT-ontwikkelingen bij het
oplossen van maatschappelijke vraagstukken, bijvoorbeeld rondom duurzame energie- en
voedselvoorziening, duurzaam grondstoffengebruik, veiligheid of zorg. De beschikbaarheid van
voldoende betrouwbare en snelle netwerken is daarbij randvoorwaardelijk. Niet voor niets heeft
de minister van EZ de digitale infrastructuur als derde mainport van Nederland erkend. Het is een
goede zaak dat Noord-Holland hierbij ook een initiërende rol vervult. De VVD onderschrijft in
eerste instantie dan ook het voornemen van het college om de verdere ondersteuning van de
2030 uitrol van glasvezel in onze provincie nader te bezien bij de Kaderbrief 2018 en daarbij een
onderzoek naar de bestaande planning van de inzet van middelen uit de diverse
bestemmingsreserves te betrekken. Zie daarover de brief die GS gestuurd hebben over motie 25.
De VVD ziet om de redenen zoals hiervoor genoemd, het belang in van eersteklas
internetvoorzieningen in Noord-Holland. Wij staan daarin overigens niet alleen. Dit blijkt alleen al
2035 uit het feit dat ik u als voorzitter zo meteen een motie namens de gehele coalitie over dit
onderwerp mag overhandigen. Natuurlijk worden ook de andere partijen in deze Staten
nadrukkelijk uitgenodigd zich bij deze motie aan te sluiten. Met de motie van de coalitie worden
de Staten nadrukkelijk in positie gebracht, om zodoende op basis van een uitgewerkte integrale
visie en uitwerkingsagenda tot afgewogen keuzes te komen voor de korte, middellange en lange
2040 termijn.

Motie 68/14-11-2016

Internetvoorzieningen in Noord-Holland

2045 *Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 november 2016.*

Overwegende dat:

- *De ontwikkeling van een goede digitale infrastructuur van groot belang is voor de toekomstige welvaart en het toekomstige welzijn van alle Noord-Hollanders;*
- 2050 - *Betrouwbare internetvoorzieningen een voorwaarde zijn niet alleen voor economische ontwikkeling en woongenot in de buitengebieden, maar juist ook voor de ontwikkeling van de dienstverlening op scholen en in zorginstellingen in heel Noord-Holland en de behoefte hieraan nog niet in beeld is;*
- 2055 - *Er uit onderzoek is gebleken dat er in totaal 18.000 aansluitingen in het 'witte' gebied zijn en 95 procent daarvan bekabeld zou kunnen worden (en de overige 5 procent op een andere manier bediend kan worden maar wel zodanig dat het voldoet aan de 100 mbps-snelheid die de provincie ambieert.);*
- *Er in verschillende gemeenten geld gereserveerd is of dat binnenkort gaat gebeuren, om aan de aanleg van glasvezel in de witte gebieden bij te dragen en ook zij wachten op*
2060 *spoedige duidelijkheid van de provincie;*

- *Meer dan 19.000 actief- en niet actief gebruikte bedrijfspercelen in Noord-Holland vooralsnog niet zijn aangesloten op een Next Generation Access verbinding en dat dit gekoppeld aan de concurrentiepositie van Noord-Holland wel een toekomstige voorwaarde is voor het succesvol aantrekken en behouden van bedrijvigheid;*
- 2065 - *Dat de realisatie van een optimaal digitaal netwerk voor heel Noord-Holland complex is en dat daarmee veel provinciaal geld en andere grote belangen zijn gemoeid (1 miljard euro voor best mogelijke digitale netwerk en tot 50 miljoen euro provinciale middelen voor aanpak witte gebieden);*
- *Parallel aan het denken van de provincie ook werk wordt gemaakt van het verbeteren van*
- 2070 *de digitale voorzieningen in Noord-Holland vanuit de Rijksoverheid en Europa.*

Constaterende dat

- Al deze voor het provinciale handelen relevante elementen nog niet ten opzichte van elkaar zijn gewogen en omgezet in een integrale provinciale visie uitgewerkt met een korte, middellange en*
- 2075 *lange termijnperspectief, voor een toekomstvast digitaal netwerk voor heel Noord-Holland, maar de tijd wel dringt voor lokale initiatieven.*

Verzoeken het college:

- PS voor de kaderbrief 2018 een conceptvisie voor te leggen op de toekomst van het digitale*
- 2080 *netwerk van Noord-Holland met concept uitwerkingsagenda waarin zij de bovenstaande overwegingen integraal afweegt en aangeeft hoe de provincie zowel organisatorisch als financieel bij kan dragen binnen haar mogelijkheden, om zo snel mogelijk duidelijkheid te verschaffen aan gemeenten en initiatiefnemers*
- 2085 *en gaan over tot de orde van de dag.*
- Fracties VVD, CDA, D66, PvdA*

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

- 2090 De heer **KLEIN** (CU/SGP): Ik zou graag een toelichting willen op wat dit toevoegt aan het bestaande beleid. Volgens mij is dit ongeveer wat het college heeft toegezegd.

- De heer **ANNAERT** (VVD): Nee, op dit moment is het zo dat wij vooral bezig zijn met een discussie over de zogenaamde witte gebieden, maar wij als coalitie vliegen het veel breder aan op
- 2095 basis van de overwegingen die ik net in mijn algemene beschouwingen heb genoemd, waar het gaat om ontwikkelingen in de zorg en technologieontwikkelingen, kortom, een veel breder scala dan alleen maar kijken waar kunnen wij de witte gebieden nog ontsluiten. ICT wordt de toekomst en is in feite nu al bepalend voor heel veel zaken. Wij denken dat het goed is dat de provincie daar op integrale wijze met een visie gaat kijken naar alle ontwikkelingen die zich voordoen, dat
- 2100 brede scala, wat kunnen wij als provincie daarbij naar de toekomst toe gaan betekenen. Dit is nou echt zo'n onderwerp waar je echt een lange termijnvisie op moet hebben, want het wordt steeds belangrijker. Ik zou zeggen, leest u de tekst van de motie en de uitnodiging ligt er aan iedereen om zich daarbij aan te sluiten. In de resterende Statenperiode wordt wat de VVD betreft,

2105 prioriteit gegeven aan een zorgvuldig en participatief proces waar het de totstandkoming van de
 nieuwe Omgevingsvisie en Omgevingsverordening betreft. Niet praten over of tegen alle
 betrokken stakeholders, maar met hen luidt het devies. De VVD heeft met instemming
 kennisgenomen van de eerste stappen die hierbij binnenkort worden gezet. Ook pleit de VVD
 voor faciliteren in plaats van reguleren en maatwerk als uitgangspunt. Met het meer en meer op
 2110 stoom komen van de economie, ziet de VVD ook dat er weer volop gebouwd wordt in Noord-
 Holland. Tegelijkertijd constateren wij dat waar de vraag het aanbod overstijgt, druk op de markt
 ontstaat en woningprijzen soms tot recordhoogte stijgen. Recent heeft het Economisch Instituut
 voor de Bouw het onderzoek 'Investeringsopgaven in twaalf provincies' uitgebracht. Hierin wordt
 in heldere bewoordingen beschreven hoe planaanbod en huishoudensgroei zich ontwikkelen tot
 2025. Voor Noord-Holland lijkt dat in eerste instantie voor deze periode aardig in evenwicht te
 2115 zijn. Probleem hierbij is echter – en dat is volgens mij ook door mevrouw De Meij genoemd – dat
 ongeveer de helft van het planaanbod uit zogenaamde 'zachte locaties' bestaat, ofwel locaties
 waarvoor geen bestemmingsplan is vastgesteld. Er bestaat voor deze locaties dus geen garantie
 dat die ook daadwerkelijk bebouwd gaan worden. Dit betekent dat uitgegaan moet worden van
 de harde plancapaciteit, die dus slechts 50% van de huishoudensgroei tot 2025 kan opvangen.
 2120 Gevolg: nog meer woningdruk en nog hogere prijzen. Overigens, dat het ombouwen van
 kantoren, winkels en oude fabrieken tot 2016 bijna 2.500 nieuwe woningen in Amsterdam heeft
 opgeleverd, is uiteraard zeer positief te noemen. Vraag: is het college nog steeds van oordeel dat
 de woningbehoefte bovenal binnenstedelijk kan worden opgevangen, en zo ja, kunnen de Staten
 er dan op rekenen dat er in Noord-Holland een daadwerkelijk evenwicht zal zijn tussen
 2125 planaanbod en huishoudensgroei? Naar verwachting wordt eind november het 'Definitieve
 Kustpact' gesloten. Het convenant met deze naam is weliswaar klaar, maar nog niet openbaar.
 Wat wel al duidelijk is, is dat provincies, gemeenten, waterschappen, natuurorganisaties en de
 toeristische sector per provincie gaan bepalen waar wel en waar niet gebouwd kan worden. In dit
 verband baart het de VVD zorgen dat er op voorhand al protest is aangetekend door de
 2130 recreatieondernemers, verenigd in Recron, Horeca Nederland en de watersportbranche. Hieruit
 zou kunnen worden afgeleid dat de belangen van ook deze voor Noord-Holland belangrijke
 sector onvoldoende hun plek hebben gevonden in het convenant. Wij zijn uiteraard zeer
 benieuwd hoe de uitwerking van het convenant verder vorm krijgt in Noord-Holland. Groen. In
 relatie tot leefbaarheid is het van belang dat de inwoners van Noord- Holland in de nabijheid van
 2135 hun woonomgeving kunnen ontspannen en recreëren. De Noord-Hollandse recreatiegebieden
 zoals Spaarnwoude of de Loosdrechtse plassen, voorzien in belangrijke mate in die behoefte. De
 VVD maakt zich echter al langere tijd zorgen over de financiële houdbaarheid van het beheer van
 deze gebieden. De deelnemende overheden lopen hierbij het risico dat er hogere bijdragen
 moeten worden betaald om te voorkomen dat achterstand in onderhoud afbreuk doet aan de
 2140 aantrekkelijkheid van de gebieden. De VVD is er voorstander van dat er snel naar mogelijkheden
 wordt gezocht om de kosten te drukken en meer inkomsten te genereren, zodat de financiële
 uitholling van de reserves binnen de schappen een halt kan worden toegeroepen. Wij hechten
 eraan te benadrukken dat binnen het coalitieakkoord is afgesproken dat de gemeenschappelijke
 regelingen meer moeten kunnen gaan inspelen op inverdienmodellen, waardoor inkomsten en
 2145 uitgaven beter in balans komen. De VVD wil de verdienkansen die er voor de schappen liggen,
 niet bij voorbaat de nek omdraaien door bijvoorbeeld grote publieksevenementen uit deze

gebieden te weren. Ook dit is een vorm van recreëren die bovendien door veel Noord-Hollanders en bezoekers van buiten de provincie zeer wordt gewaardeerd. Ook vragen wij nadrukkelijk aandacht voor de spanning die kan ontstaan tussen de belangen die gekoppeld zijn aan de
2150 verdere totstandkoming van het NNN en de ontwikkelingsmogelijkheden, die nodig zijn om de schappen ook duurzaam financieel gezond te houden of te krijgen.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Voorzitter. Nog even op het voorlaatste punt. Heeft u afgelopen week kennisgenomen van het bericht dat voor de activiteiten in het Diemer bos, de beheerder van het
2155 Diemer bos 25.000 euro moest toeleggen vanwege het feit dat er festiviteiten zijn geweest?

De heer **ANNAERT** (VVD): Ik moet eerlijk zeggen, dat bericht ken ik niet, maar als u nu aan mij vraagt, reageer er eens op, dan is dat slecht ondernemerschap zou ik zeggen.

2160 Mevrouw **ALBERTS** (SP): Ja, of het zou kunnen zijn dat het een activiteit was die misschien niet gepast was in dat gebied. Dat zou natuurlijk ook kunnen. Staat u open voor die mogelijkheid?

De heer **ANNAERT** (VVD): Ik snap dat u die uitleg vanuit datgene waar u straks mee komt, er graag aan wilt geven. Ik constateer dat u mij iets voorlegt waarvan ik de inhoud niet ken, maar
2165 als ik hoor, er zijn minder mensen, dan heeft de ondernemer waarschijnlijk geen goede inschatting gemaakt of het heeft aan de weersomstandigheden gelegen. Alles is mogelijk.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Dan wil ik u graag vertellen dat het ging om toeleggen op het beheer.

2170 De **VOORZITTER**: De heer Annaert neemt ongetwijfeld even kennis van het bericht na zijn eerste termijn.

De heer **ANNAERT** (VVD): Dat is nou juist waar ik het in mijn betoog over had, het merendeel van die schappen moet al toeleggen en het wordt er niet beter op als wij allerlei dingen gaan
2175 verbieden zoals uw partij graag wil. Tijdens de vorige Statenvergadering zijn alle verordeningen vastgesteld die noodzakelijk zijn om de nieuwe Wet natuurbescherming per 1 januari a.s. ten uitvoer te brengen. Noord-Holland is er dus klaar voor. Nu de gans op de vrijstellingslijst is geplaatst, gaat de VVD ervan uit dat de discussie over de grote schade die er wordt geleden, snel tot het verleden behoort. Wij hebben echter niet de illusie dat de discussie over de jacht als
2180 zodanig daarmee ook verstomt. Sterker nog, de Staten zijn zelfs gedwongen om er binnenkort weer over te praten als gevolg van een ingediend burgerinitiatief dat op de agenda staat en weer komt. Wat in ieder geval wel duidelijk is, is dat wild als zeer duurzaam kan worden aangemerkt binnen de gehele voedselketen. Met het afschot van ganzen wordt de Noord-Hollandse menukaart rijker en gevarieerder. Een win-win situatie dus. Hoewel de Brexit op dit moment in
2185 Groot-Brittannië zelf nog volop aan discussie onderhevig is, kunnen wij ook in Noord-Holland de ogen niet sluiten voor de mogelijk nadelige gevolgen die de Brexit kan hebben voor de visserijsector in onze provincie. De VVD verzoekt het college hierbij nadrukkelijk 'de vinger aan de pols' te houden vanuit onze verantwoordelijkheid naar deze beroepsgroep toe. Cultuur en welzijn. Over dit programma kan ik kort zijn. Niet in de laatste plaats omdat dit programma is

- 2190 teruggebracht tot die zaken die tot de kerntaken van de provincie – ja, mijnheer Hietbrink, daar is hij weer – kunnen worden gerekend. De VVD schaart zich achter de geformuleerde prioriteiten op bladzijde 115 van de begroting. Financiën. Voor wat betreft de begroting als zodanig, is het college er weer in geslaagd een meerjarig sluitend perspectief te presenteren. Dat verdient een compliment. Onze risicopositie is ten opzichte van de weerstandscapaciteit verder verbeterd en
- 2195 kent een verhouding van 1 staat tot ruim 4. Daar waar de inkomsten van de provincie voor een belangrijk deel worden bepaald door de hoogte van het Provinciefonds, zijn wij natuurlijk zeer benieuwd of en welke wijzigingen een nieuw kabinet op dat punt in petto heeft. Ondanks die onzekerheid is de VVD ervan overtuigd dat de begroting in meerjarenperspectief bij dit college en deze coalitie in goede handen is en blijft. Een solide en robuust financieel beleid is een goede
- 2200 basis voor alle Noord-Hollanders. Duurzaamheid en continuïteit in dezen is naar het oordeel van de VVD van belang.

- De heer **VAN LIERE** (PvdD): Te midden van deze olie en asfalt voor groeiretoriek, was er even een sprankje hoop, de Brundtland-definitie. U gaat ook rekening houden met toekomstige generaties.
- 2205 U zou daar in uw betoog op terugkomen, maar dat heb ik toch gemist. Welke toekomstige generaties hebt u in gedachten?

- De heer **ANNAERT** (VVD): Ik heb gezegd in mijn betoog dat wat ons betreft, de definitie van leefbaarheid is en dat is in ieder geval zorgen dat als wij dingen doen, die de welvaart en het
- 2210 welzijn van de volgende generatie niet in de weg staan. Dat is de uitleg die ik hierbij heb gegeven en u kunt uit mijn betoog afleiden dat datgene wij aan het doen zijn, dat in ieder geval in onze visie niet in de weg staat.

- De heer **VAN LIERE** (PvdD): Ik heb een vraag gesteld over welke toekomstige generaties. Begrijp ik nou uit uw antwoord dat u het heeft over de toekomstige generaties Noord-Hollanders en dat de eilandbewoners van eilanden die door klimaatverandering elders moeten gaan wonen, niet
- 2215 behoren tot uw afwegingskader?

- De heer **ANNAERT** (VVD): Het zal de heer Van Liere niet vreemd in de oren klinken dat als wij hier
- 2220 algemene beschouwingen hebben over de begroting van Noord-Holland, met beleid van Noord-Holland, mijn beschouwingen zich in eerste instantie richten op het beleid van Noord-Holland en wat wij hier aan het doen zijn. Dat wij een deel van het geheel zijn, moge duidelijk zijn. Daar dragen wij ons steentje aan bij.

- 2225 Mevrouw **ZAAL** (D66): Voorzitter. Er wordt veel gemopperd, ook vandaag, ook weer in dit huis. Ik ga mijn spreektijd gebruiken om een optimistisch verhaal te vertellen met een ambitieuze blik richting de toekomst, zoals u dat van D66 gewend bent. En er is zeker reden voor optimisme. We zijn een provincie met een sluitende begroting, de economie trekt aan, en met de Noord-Hollanders gaat het bovengemiddeld goed in termen van welzijn en welvaart. En of welvaart en
- 2230 welzijn nu worden veroorzaakt door een auto voor de deur met bijbehorende parkeerplaats, een achterbank vol kinderen, prachtige natuur in de nabije omgeving of het hebben van een goede baan, verschilt voor iedereen. Het belangrijkste is dat Noord-Holland voor iedereen iets te bieden

heeft en dat is het geval. Die diversiteit van onze provincie en onze inwoners moeten we
 2235 koesteren, beschermen en stimuleren. Noord-Holland stimuleert duurzaamheid volop. Dat
 stimuleren doen we volop als het gaat om duurzaamheid. Het gaat immers niet alleen om onze
 generatie, maar ook om de generaties die na ons komen in Noord-Holland en daarbuiten. Kunnen
 zij nog van dezelfde schone lucht en mooie landschappen genieten als wij? Het antwoord is
 2240 simpel: niet als we de transitie naar een duurzame provincie geen prioriteit geven, dus werken we
 daar hard aan. Een belangrijk kenmerk van het Noord-Hollandse beleid is dat duurzaamheid een
 integraal onderdeel van het beleid is. De portefeuillehouder Infrastructuur verlengt de SolaRoad
 en vergroot het aantal oplaadpunten voor elektrische auto's, de gedeputeerde Water omarmt een
 duurzaam sloepennetwerk, de gedeputeerde Cultuur doet aan groene herbestemming, en
 2245 duurzaamheid is een kernwaarde van de economische uitvoeringsagenda. Duurzaamheid is niet
 alleen iets van het openbaar bestuur. Door middel van duurzaamheidsfondsen wordt het
 bedrijfsleven gestimuleerd bij te dragen aan de transitie naar duurzame energie. Dat het werkt
 bewijst de MIT-regeling, waarbij het subsidieplafond zeer snel was bereikt. D66 ziet erop toe dat
 alle provinciale fondsen een net zo groot succes worden. Duurzaamheid en landschap. Nieuwe
 energie heeft een grote impact op het landschap. Dat moeten we nooit uit het oog verliezen.
 Naast een groene partij, is D66 een landschapspartij. De afweging tussen het belang van
 2250 duurzame energie en bescherming van het landschap is niet eenvoudig en soms ook niet
 makkelijk uit te leggen. Eenmaal gedane inbreuken op het kwetsbare landschap zijn niet terug te
 draaien. D66 is daarom blij dat de ruimtelijke verkenning duurzame energietransitie is
 uitgevoerd. Deze verkenning vormt een goede basis om met elkaar de discussie te voeren. Een
 open discussie over welke vormen van duurzame energie we nodig hebben in Noord-Holland om
 2255 een klimaatneutraal 2050 te bereiken. Het vaststellen van ons ruimtelijk kader voor zonne-
 energie is een mooi voorbeeld van hoe je na een uitdagende afweging komt tot een goede balans
 tussen duurzame energie en bescherming van het landschap. Een goede voorbereiding en
 uitgebreide afweging leiden uiteindelijk tot overeenstemming, hetgeen bevestigd werd door een
 unaniem besluit van PS. En wat een goede oplossing grootschalige zonne-energie kan zijn, blijkt
 2260 uit de SolarCampus Purmerend: zonnepanelen op niet gebruikte bedrijventerreinen. D66 hoopt
 dat goed voorbeeld doet volgen. Bescherming van natuur en landschap. Door de Omgevingswet
 en de nieuwe wet Natuurbescherming kunnen we als provincie meer sturen op de toekomst van
 onze landschappen. We moeten die regie pakken. Niet beleidsarm omzetten, maar echt met
 elkaar kijken hoe we de nieuwe wetgeving kunnen gebruiken om de waarde van ons landschap te
 2265 versterken. D66 pleit ervoor het nieuwe instrument Provinciale landschappen in te gaan zetten.
 Specifieke aandacht vragen wij voor de kust. De kust is voor onze provincie een gouden rand, een
 kwetsbare gouden rand. D66 is blij dat het Kustpact er ligt en dat er een rem komt op recreatieve
 bebouwing, als het daadwerkelijk wordt ondertekend en wat ons betreft gebeurt dat. Wij
 2270 verzoeken de gedeputeerde uitdrukkelijk het provinciaal beleid in overeenstemming te brengen
 met dit Kustpact – voor zover dit nodig is – en PS daarbij te betrekken. D66 wil daarover in
 gesprek en dient daarvoor een motie in samen met PvdA, GL en CDA.

Motie 69/14-11-2016

Kustpact

2275

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 november 2016

Constaterende dat:

2280 *Op 25 oktober 2016 bekend werd gemaakt dat provincies, gemeenten en waterschappen in Zuid-Holland, Noord-Holland, Zeeland en Friesland samen met Natuurmonumenten en Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland (namens de Coalitie Bescherm de Kust), als ook de drinkwaterbedrijven, ANWB, StrandNederland, NBTC en Staatsbosbeheer een principeovereenkomst bereikt hebben over het Kustpact.*

2285 *Overwegende dat:*

- *Het pact wordt onderschreven door vrijwel alle relevante partijen: overheden en maatschappelijke organisaties in Noord-Holland;*
- *Het pact erkent dat onze kust van grote waarde is voor landschap, natuur, economie en mensen;*
- 2290 *- Het kustpact de te beschermen kernwaarden van de kust benoemt en onderschrijft: grootschaligheid, natuurlijkheid, vrij zicht, contrast tussen bebouwd en niet bebouwd gebied;*
- *In de hele kustzone alle nieuwe bebouwing (bestaande bebouwing, vergunde bebouwing en vergunde ontwikkellocaties) scherp begrensd wordt in daarvoor aangewezen zones en*
- 2295 *ook dan alleen als dit de kernwaarden van de kust respecteert of zelfs versterkt;*
- *Het pact harde procesafspraken bevat over hoe een en ander wordt opgenomen in het beleid van Rijk, provincies en gemeenten;*
- *PS nog geen kennis hebben kunnen nemen van de exacte tekst van het Kustpact;*
- *Wij goede nota hebben genomen van de brief van GS d.d. 10 november 2016 aan PS ten*
- 2300 *aanzien van de actualisatie Noord-Hollands kustbeleid;*
- *Er grote maatschappelijke onrust is over de kustbebouwing in onze provincie en wij deze onrust zo spoedig mogelijk willen wegnemen en wij mede daarom alert zijn op het proces.*

Verzoeken het college van GS om:

- 2305 *- Te onderschrijven dat er mede door de grote maatschappelijke onrust over de kustbebouwing een hoge mate van urgentie is om helderheid te krijgen over de huidige stand van zaken en het aanpassen van het beleid opdat ongewenste ontwikkelingen kunnen worden geëlimineerd;*
- *Aan te geven hoe de planning van het proces van actualisatie beleidskader Kust eruitziet;*
- 2310 *- Hoe PS bij dit beleidskader Kust worden betrokken;*
- *PS tevens te informeren over de inhoud van het Kustpact en in de gelegenheid te stellen hierop te reageren voordat ondertekening mogelijk op 30 november aanstaande plaatsvindt*

2315 *en gaan over tot de orde van de dag.*

Fracties D66, GL, PvdA, CDA

De VOORZITTER: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

2320 Mevrouw **ZAAL** (D66): Niet alleen de kust is mooi. Noord-Holland barst van de prachtige
afwisselende natuur. Na een lange dag werken, even de natuur in. Dat is welzijn voor mij. Iedere
Noord-Hollander moet binnen vijf minuten een koe, schaap, boom of plant in de ogen kunnen
kijken en gelukkig gaat het goed met de Noord-Hollandse natuur. Vorige week lazen wij
2325 bijvoorbeeld dat de otter weer terug is in Noord-Holland. Ik werd blij van dat bericht, maar ook
verdrietig. Tjeerd Talsma die zich met zoveel passie en enthousiasme inzette voor de Noord-
Hollandse natuur, maakt dit moment niet meer mee. Maar we gaan door, en iedere 250 ha
nieuwe natuur zal in nagedachtenis van hem zijn. Bereikbaarheid. Ook bereikbaarheid per bus,
auto, fiets of vaartuig draagt bij aan welvaart en welzijn. Toch valt te constateren dat de
voorliefde voor wegen een enorme impact heeft op de provinciale begroting. D66 is daar altijd
2330 kritisch op geweest. De bereikbaarheid begint zich te ontwikkelen als het 'rupsje nooit genoeg'
van Noord-Holland en dat vindt mijn partij geen goede ontwikkeling. Na het oplossen van
bestaande knelpunten zoals de A8/A9 en de bereikbaarheid van de Haarlemmermeer, is het wat
D66 betreft genoeg met nieuwe wegen. Wij pleiten ervoor zelfs te kijken of we het onderhoud van
bepaalde provinciale wegen niet kunnen overdragen naar gemeenten, zoals in Denemarken al is
2335 gebeurd. We moeten eens kritisch kijken of alle wegen wel daadwerkelijk provinciaal belang
hebben. Onze voorzichtige conclusie is dat dit niet altijd het geval is. Ook zien wij de noodzaak
voor een lange termijnvisie op duurzame bereikbaarheid. Wij zullen als D66 het initiatief nemen
om hier als PS een discussie over te voeren, bijvoorbeeld door middel van een symposium.
Digitale bereikbaarheid. Bij bereikbaarheid hebben we het tegenwoordig niet meer alleen over
2340 asfalt, water of rails. Digitale infrastructuur wordt steeds belangrijker.

De heer **ANNAERT** (VVD): Ik moet soms dingen even op mij in laten werken en zeker als ze van
D66 afkomstig zijn. 'Rupsje nooit genoeg' hoor ik u zeggen en u zei er meteen bij dat wat D66
betreft, er niet meer wegen bij moeten komen. Heb ik het zo letterlijk goed verstaan? Maar als
2345 dat nou straks in de praktijk de beste oplossing blijkt te zijn, dan gaan wij dat niet doen omdat u
dan het probleem het probleem laat zijn. Dat mag ik dan constateren.

Mevrouw **ZAAL** (D66): U hebt een eindpunt ten aanzien van windmolens, wij hebben een
eindpunt bij asfalt.

2350 De heer **ANNAERT** (VVD): Met een verschil, die 685,5 daar hebben wij volgens mij iets over
afgesproken, dat staat namelijk in het coalitieakkoord en daar kan ik dus naar verwijzen. Datgene
wat u naar voren brengt, is natuurlijk een hele interessante casus, maar ik ga terug naar de
vraag, als er dus een probleem is en dat kan alleen maar opgelost worden als alle deskundigen
2355 het daarover eens zijn, met een nieuwe weg, dan zegt u, nee, dan laten wij het probleem het
probleem.

Mevrouw **ZAAL** (D66): Wat ik ook heb gezegd, is dat de bestaande knelpunten die wij voorzien en
die zijn voor de lange termijn vastgesteld, dat wij die gaan oplossen. Dat hebben wij afgesproken
2360 in het coalitieakkoord. Wat dat betreft zijn wij het eens. Wat ons betreft zijn er geen knelpunten
waarover alle deskundigen het eens zijn, dus ik denk dat het niet zo snel zal voorkomen dat wij

nieuwe wegen moeten aanleggen en als het zich wel voordoet dat alle deskundigen het erover eens zijn dat er ergens een nieuwe weg moet komen, dan zullen wij daar uiteraard over nadenken, maar ik wil wel het signaal meegeven dat wij voldoende asfalt hebben. De Raad voor
 2365 de Leefomgeving en Infrastructuur heeft recent geadviseerd dat een goede digitale infrastructuur een belangrijke basisvoorwaarde voor het vestigingsklimaat is. Daarom steunen wij de motie van de coalitie, die ingediend is door de VVD. Ook over de voortgang van de uitvoering van het coalitieakkoord kunnen we optimistisch zijn. En soms doet zich een unieke kans voor, een unieke kans die bij het sluiten van het coalitieakkoord niet voorzien was, maar zeer goed past binnen
 2370 onze doelen op het gebied van natuur en waterkwaliteit. Ik heb het natuurlijk over de Marker Wadden. D66 is trots dat het college het lef en de doortastendheid heeft om hieraan mee te doen. De Marker Wadden illustreren dat wij onze ogen niet moeten sluiten voor nieuwe ontwikkelingen. Een ander voorbeeld van zo'n ontwikkeling is het Parijse Klimaatakkoord. Dit akkoord laat zien dat alle overheden een tandje bij moeten zetten op het gebied van CO2-
 2375 reductie. Noord-Holland is de eerste provincie die dit akkoord vertaalt naar provinciaal beleid. Natuurlijk kunnen we dit niet alleen. Samenwerking met andere overheidslagen, bedrijven en inwoners is cruciaal en iedereen wil meedoen. Twee weken geleden deed een aantal bedrijven in het Financieele Dagblad een oproep om meer aandacht te besteden aan CO2-reductie. Noord-Holland moet deze bedrijven steunen. Ze zien verduurzaming niet als een bedreiging, maar juist
 2380 als een economische kans en zo is het. En ook de initiatieven van inwoners moeten niet vergeten worden. De oplossing van het klimaatprobleem begint klein, bij de mensen thuis. De bestaande woningbouwvoorraad is de grootste uitdaging op het gebied van duurzaamheid. Om de inwoners nog meer te betrekken bij verduurzaming, stelt D66 voor om klimaatforums en energieateliers te organiseren. Niet alleen indien er een windmolen of zonnepark in hun omgeving komt, nee, om
 2385 vooraf op te halen wat de inwoners willen en wat hun ideeën zijn. Dat past uitstekend bij de discussie die we binnenkort gaan voeren over de toekomst van ons energielandschap, de zogenaamde routekaart voor de energietransitie. Vier weken geleden heeft D66 haar 50e verjaardag gevierd. En een oude vos verliest zijn streken nooit. Wij blijven namelijk de noodzaak van bestuurlijke vernieuwing zien, hoewel die discussie wellicht niet meer zo op de voorgrond staat. Deze fractie heeft in ieder geval haar kroonjuwelen nog niet begraven. In dat kader pleit
 2390 D66 ervoor kritisch te blijven kijken naar onze kerntaken en de bijbehorende omvang en geografische ligging van de provincie. Hoe houdbaar is deze bestuurslaag nog? Wat doen we wel en wat doen we niet? Passen de grenzen van deze provincie nog wel bij haar taken? Wat ons betreft, wachten we niet tot het Rijk weer met een voorstel komt over herindeling, maar ga we
 2395 proactief de discussie aan over de toekomst van deze provincie. Ik hoor graag wat GS en andere partijen daarvan vinden. En als we het dan toch over de kroonjuwelen hebben. D66 is verheugd dat er meer aandacht is voor burgerparticipatie in Noord-Holland en kijkt met veel plezier terug op de goede discussies, die wij vorige week met elkaar hierover hadden. Burgerparticipatie in het middenbestuur is geen sinecure, maar D66 is blij dat er serieus over is gesproken. Wij zijn blij als
 2400 er een burgerinitiatief op onze agenda komt. We hebben recent het eerste burgerinitiatief mogen ontvangen en is er een nieuwe referendumverordening in de maak. Laten we met elkaar open blijven staan voor deze initiatieven. Wat D66 betreft, zijn wij niet 'gedwongen' om te spreken over een burgerinitiatief, wat wij er inhoudelijk ook van vinden. Het is een goede zaak dat

burgers iets op onze agenda plaatsen en dat wij dat serieus bespreken. Ik sluit af. Laten wij met
2405 elkaar open blijven staan voor initiatieven uit de samenleving.

De heer **DEN UYL** (PvdA): Voorzitter. Vorige week hebben wij in deze zaal tijdens een
indrukwekkende bijeenkomst afscheid genomen van Tjeerd Talsma. Ook vanmorgen hebben wij
hem hier herdacht. Ik wil vanaf deze plaats al diegenen danken die onze fractie sterkte hebben
2410 gewenst met dit verlies. Mijn fractie en ik, wij zullen ons werk voortzetten vanuit de idealen die
ook het politieke bestaan van Tjeerd hebben geïnspireerd. De afgelopen jaren zijn niet
gemakkelijk geweest voor de burgers van Noord-Holland. De economische crisis heeft grote
gevolgen gehad voor werkloosheid, inkomen en de publieke voorzieningen. Gelukkig zijn we,
mede dankzij het verantwoorde kabinetsbeleid, inmiddels in een fase van herstel. Ook de
2415 provincie heeft nu ruimte om nieuwe initiatieven te ontplooien, om te komen tot een meer
duurzame en inclusieve samenleving, waarin voor alle mensen plaats is met uitzicht op werk en
wonen en waarin recreatie voor iedereen toegankelijk is. Ons coalitieakkoord biedt ruimte voor
versterking van de arbeidsmarkt, een duurzame economie en mobiliteit, voor goede natuur en
een beter milieu. Financieel zit de begroting solide in elkaar. Daarvoor een compliment aan onze
2420 gedeputeerde en haar ambtenaren. Toch hier even aandacht voor de manier waarop onze
begroting in elkaar zit en de kaderstellende rol van PS. De effecten van het BBV hebben ook
invloed op de manier waarop wij gegevens tot ons krijgen en wij zouden de gedeputeerde willen
vragen in de toekomst de Staten mee te nemen in discussies over verbetering en verandering van
het BBV en de begrotingsmethodiek. Nog een financiële opmerking over de begroting. Via de
2425 stelpost macro-economische tegenvallers zit er mogelijk ruimte van 16,8 miljoen euro in de
begroting voor de jaren 2018 en 2019. Dat hangt af van een eventueel besluit van een nieuw
kabinet over nieuwe taakstellingen voor de provincie. Hopelijk weten we dat bij de bespreking
van de kadernota van volgend jaar, maar wij kunnen daarin niet lijdzaam afwachten. Een
intensieve lobby in Den Haag, mede met behulp van het IPO, lijkt ons de aangewezen weg. Wij
2430 dienen daartoe een motie in, welke wordt medeondertekend door de SP.

Motie 70/14-11-2016

Taakstelling provinciefonds

2435 *Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 november 2016*

Constaterende dat:

- *Voor de jaren 2018 en 2019 in de meerjarenbegroting een bedrag van in totaal 16,8 miljoen euro is gereserveerd voor macro-economische tegenvallers (en in 2020 opnieuw*
2440 *10,4 miljoen euro);*
- *Voor de komende jaren blijkens de brief van GS in antwoord op motie 25 de komende jaren nog uitvoering gerede mogelijkheden komen, hetgeen aan de orde komt bij de kaderbrief 2018, maar waar thans geen middelen voor beschikbaar zijn;*
- *De vraag of middelen die nu gereserveerd zijn voor macro-economische tegenvallers*
2445 *beschikbaar komen voor provinciale doelen, mede afhankelijk is van een eventueel taakstelling in een nieuw regeerakkoord op de provinciale middelen.*

Overwegende dat:

2450 *Mede gezien de gunstige ontwikkelingen van de financiën van het Rijk nieuwe bezuinigen op het provinciefonds niet noodzakelijk lijken.*

Verzoeken het College van GS om:

2455 *Eigenstandig en in IPO-verband te bevorderen (middels lobby) dat er in een nieuw regeerakkoord geen taakstelling op de provinciale middelen wordt opgenomen*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties PvdA, SP

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

2460

De heer **DEN UYL** (PvdA): Voorzitter, ik heb eerder gewezen op het belang van het coalitieakkoord. Voor de PvdA is het belangrijk dat er ruimte is gevonden voor een aantal activiteiten die uitvoeringsgereed zijn. Bij de behandeling van de kaderbrief is motie 25 aangenomen en met GS vinden wij de mogelijkheden in het kader van de Kop Werkt van groot belang. Het samen met de vier Kop-gemeenten aanpakken van concrete projecten aldaar, zullen van groot economisch belang zijn voor de Kop en de werkgelegenheid aldaar. Met de reservering van ruim 7 miljoen euro nemen wij nu een goede, eerste stap. Maar het doel blijft om totaal 30 miljoen euro te investeren in de Kop van Noord-Holland, 15 miljoen euro van de gemeenten en 15 miljoen euro van de provincie. Daar waar het gaat om de aanpak van Groen Kapitaal, ondersteunen wij de keuze voor de aanpak daarvan. Wij steunen ook het voorstel van het college om in de kaderbrief 2018 een keuze te maken over welke rol de provincie kan en wil nemen om in de gehele provincie glasvezel aan te leggen. Daartoe dient de coalitie een motie in die wij medeondertekenen. Een businesscase voor de gehele provincie zou voordeliger moeten zijn dan wanneer die opgeknipt wordt. Wij vinden dat initiatiefnemers die hier al enige jaren mee bezig zijn, duidelijkheid moeten krijgen en positief door de provincie benaderd zouden moeten worden en dat zou in zo'n aanpak verwerkt moeten worden. Wij zien de vergelijking van de businesscase voor de gehele provincie, afgezet tegen de businesscase van het initiatief in Texel, dan ook tegemoet. In motie 25 wordt ook gesproken over de aanpak van OV-knooppunten en wij gaan ervan uit dat er bij de kaderbrief 2018 concrete uitvoeringsvoorstellen liggen over de aanpak OV-knooppunten. Over de Marker Wadden zijn meer vragen. Later vandaag komen de voorstellen in deze Staten aan de orde. Ik zal daar niet op vooruit lopen. Er is een tweede beleidsveld waarvan mijn fractie vindt dat er sinds het tot stand komen van het coalitieakkoord, ontwikkelingen zijn die ons dwingen tot intensivering van beleid. De gevolgen van klimaatverandering zullen enorm zijn voor de wereld en onze samenleving. Nu de akkoorden van Parijs zijn geratificeerd, is er heel veel werk aan de winkel. Bij het voorkomen van de gevolgen van klimaatverandering speelt energietransitie een wezenlijke rol. Na de nodige omzwervingen hebben deze Staten een motie aangenomen, waarin GS worden uitgenodigd stappen te zetten, ook ten aanzien van de CO₂-reductie. Hoewel besluitvorming over de reactie van GS nog plaats moet vinden, hebben GS naar onze mening een aantal goede stappen in de juiste richting gezet. De kaders die wij met elkaar

2490 gesteld hebben op het gebied van hernieuwbare energie, verdienen wat de PvdA betreft nog meer ambitie en daadkracht. Dat vereist een actieve opstelling en lef. Dat betekent enerzijds dat wij niet bang moeten zijn om te praten over allerlei verschillende vormen van duurzame energie, maar ook dat het veel belangrijker is om concreet zaken te realiseren dan eindeloos met elkaar praten over wat er zou moeten of kunnen. Dus degenen die zeggen dat 685,5 MW onvoldoende is of dat wij dat niet zullen realiseren, zou ik willen zeggen, deze coalitie heeft zich verbonden om dat te gaan realiseren en dat zullen wij doen ook. Ik zie na afloop van deze periode iedereen in de ogen dat wij dat ook daadwerkelijk hebben gerealiseerd. En ik zeg dat met enige stemverheffing, speciaal voor de heer Van der Sluijs, omdat hij het goed in de oren moet knopen, want dat gaat gebeuren. Waar duurzame opwekking gestimuleerd wordt, mag de aandacht voor besparing niet ontbreken. Actieve promotie van elektrisch (OV-)vervoer en initiatieven voor energiezuiniger leven en werken, kunnen hieraan bijdragen. In die lijn past voor wat de PvdA betreft, het meedenken over en werken aan een goed netwerk van oplaad-voorzieningen, het met creatieve OV-oplossingen bereikbaar houden van kleine kernen en het voortgaan op de weg van milieuvriendelijkere industrie. Een groene transformatie uit ons rode hart gegrepen. Het natuurbeleid van onze provincie ligt goed op koers. Afgelopen jaar zijn meer dan de beoogde 250 ha aan het NNN toegevoegd. Een goed resultaat, complimenten daarvoor. Vanaf 2017 wordt de natuurwet van kracht. Bij de behandeling in de commissie hebben we aangegeven dat er een goede communicatie richting bewoners moet komen. Het gaat immers om hun, onze natuur. Komt zo'n communicatieplan er op korte termijn? Het Meerjarenprogramma Groen en Natuurbeheerplan 2017 zijn goede beleidsdocumenten. In de uitwerking hiervan zijn talloze maatregelen, subsidieregelingen en een groot aantal instanties betrokken. Die versnippering baart ons echter zorgen. We stellen daarom voor om met de nieuwe natuurwet in de hand, komend jaar een traject te starten voor een vereenvoudiging van het natuurbeleid. Graag de reactie van GS hierop. Er is een meerderheid in deze Staten die met zorg kijkt naar de ontwikkelingen rond bebouwing aan de kust. Het Kustpact verdient daarom een snelle doorvertaling naar de provincie.

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Voorzitter, ik ben benieuwd naar de reactie van het college, maar ook naar wat de PvdA precies voor ogen heeft met vereenvoudiging van het natuurbeleid. Wat stelt u zich daarbij voor?

De heer **DEN UYL** (PvdA): Er is bij natuurbeleid sprake van een groot aantal regelingen, maatregelen, subsidieregelingen, veel instanties. Als je een goed natuurbeleid wilt hebben, wil je enerzijds een breed draagvlak met veel betrokkenen, maar anderzijds wil je ook effectief en efficiënt kunnen werken en dat laatste zou wat ons betreft beter kunnen. Daarom zeggen wij, laten wij goed kijken naar de infrastructuur rond natuur en natuurbeleid die wij hebben en of dat niet hier en daar wat eenvoudiger zou kunnen, zodat wij met hetzelfde geld beter resultaat kunnen boeken. Dat is iets wat ons voor ogen staat en waarop wij graag de visie van GS willen horen. Want het is niet zo, ieder belang wordt gediend en iedereen die wat roept krijgt wat – ik chargeer, maar dat mag ook in de politiek – dat je dan per definitie een beter beleid krijgt. Dus wij zeggen, kijk of het eenvoudiger en effectiever kan.

De heer **VAN LIERE** (PvdD): U heeft niet een specifieke regeling in gedachten die dan moet sneuvelen?

2535

De heer **DEN UYL** (PvdA): Heeft u suggesties?

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Nee, het was niet mijn suggestie.

2540 De heer **DEN UYL** (PvdA): Nee, u vraagt mij, maar alle suggesties zijn welkom. Er zit geen verborgen agenda bij. Ik was bij de bebouwing aan de kust. Het Kustpact verdient daarom een snelle doorvertaling naar de provincie. GS en PS zullen hierin samen moeten optrekken. Daartoe dienen wij samen met D66, CDA en GL een motie in. Wat ook aandacht verdient is de
2545 achterblijvende woningbouw in onze provincie, want de woningnood stijgt, niet alleen in Amsterdam, maar in de hele provincie. De jaren van crisis hebben geleid tot stagnatie van plannen of een achterblijvende productie. Het weer op gang brengen kost tijd, zeker in het licht van de komende nieuwe Omgevingswet. De PvdA pleit ervoor dat de provincie niet alleen monitort wat er aan plannen uit de regio's komt, maar ook zicht houdt op wat daarvan daadwerkelijk gerealiseerd wordt. Achterblijvende regio's moeten vanuit de provincie actief
2550 gestimuleerd worden om de huisvestingshandschoen op te pakken. Een evenwichtige, goed gespreide woningvoorraad houdt Noord-Holland aantrekkelijk en aangenaam om te wonen. Voorzitter, het zal helder zijn dat wij deze begroting met overtuiging steunen.

2555 Mevrouw **KEUR** (CDA): 'Mevrouw, als u ergens in gelooft, dan moet u daaraan vasthouden en doorzetten, dan komt het resultaat vanzelf'. Aldus een leerling van de mbo-school uit Alkmaar die twee weken geleden het provinciehuis bezocht en waar ik mee in gesprek mocht, in het kader van het jeugdparticipatieproject van Prodemos. Zijn opmerking kwam op het goede moment. Ik vroeg mij die ochtend namelijk net weer af waarom ik mezelf toch altijd zo druk maak en denk de wereld te moeten verbeteren. Het antwoord kwam van deze jongen: omdat ik ergens in geloof.
2560 Voorzitter, zo had ik mijn algemene beschouwingen willen beginnen om vervolgens in te gaan op alles wat deze coalitieperiode al bereikt is uit het coalitieakkoord. Ook had ik willen zeggen dat het CDA met name trots is op het MKB-innovatiefonds, De Kop werkt en het Fonds Herbestemming Waardevolle Monumenten. Onderwerpen uit het CDA-verkiezingsprogramma die nu ook daadwerkelijk gerealiseerd gaan worden. Onderwerpen die naar onze mening bijdragen
2565 aan de drie kernwaarden in deze provincie waar wij als CDA voor staan, namelijk leefbaarheid, dienstbaarheid en regionaal denken. Maar voorzitter, na de dag van woensdag en de uitslag van de Amerikaanse verkiezingen, ziet de wereld die ik zo graag een stukje beter wil maken, er toch wel anders uit en dat maakt me onrustig en stemt mij bezorgd. Want hoe kan het toch gebeuren dat een persoon die voortdurend discriminerende en opruiende taal uit, wordt verkozen tot een
2570 van de machtigste mensen van de wereld? We mogen en we kunnen dit op geen enkele manier relativeren en kunnen het naar mijn mening opvatten als een signaal. Een signaal dat de politiek niet kan negeren en dat ik hier wil noemen. Het betekent wat mij betreft dat politiek iets van mensen moet zijn en niet iets dat over mensen gaat, maar waar de mensen zelf totaal geen connectie meer mee voelen. En dan herhaal ik nog maar een keer de vraag die ik al eerder
2575 vanachter dit kathedraal heb gesteld: "Wat zijn wij hier nou met zijn allen aan het doen? Waar zijn

wij als volksvertegenwoordigers mee bezig?” Zullen er inwoners in onze provincie zijn die op het puntje van hun stoel zitten in afwachting van de inbreng van ons als partijen in deze Statenzaal vandaag? Zullen er inwoners zijn die vandaag alles in het werk hebben gesteld om hierbij aanwezig te kunnen zijn, omdat dit het hoogtepunt is van het politieke jaar? Zullen er inwoners zijn die niet kunnen wachten om te horen wat wij met z’n allen namens hen van plan zijn om uit te voeren en hoe we dat denken te financieren het komende jaar? Natuurlijk niet, zou ik bijna willen zeggen. En ik geef toe, als middenbestuur zitten we ook wel in de meest lastige en meest onzichtbare positie voor de inwoner, maar wij hebben als volksvertegenwoordigers toch een heel belangrijke opdracht en een mandaat. Wij staan namelijk aan de lat als volksvertegenwoordigers.

2580 Wij staan aan de lat, want er gebeuren dingen onder onze ogen waar wij als volksvertegenwoordigers invloed op hebben en waar we niet voor mogen weggijken. Want als wij weggijken en geen invloed hebben, wie dan wel? Ook al is het op kleinere schaal, er is het CDA veel aan gelegen dat de inwoners niet teleurgesteld zijn of raken in de provinciale overheid. Laten wij er dan ook echt voor gaan om de provincie een dienstbare, benaderbare overheid te laten zijn. Wij moeten de inwoners van Noord-Holland het vertrouwen geven dat er naar hen geluisterd wordt en niet aan hen voorbijgegaan wordt. We zullen als volksvertegenwoordigers onze rol moeten pakken en deze misschien hier en daar wel moeten terugpakken, want een inwoner begrijpt het bijvoorbeeld eenvoudigweg niet dat er in kleine kernen maar heel beperkt en binnen strikte normen gebouwd mag worden, waardoor zij niet in hun eigen dorp kunnen blijven wonen en dat dit vanuit Haarlem wordt geregistreerd. Een inwoner uit Andijk-Oost wil over het algemeen eenvoudigweg niet op Andijk-West wonen. En een inwoner uit Huizen wil niet zonder meer in Wijdemeren wonen. Een gemeentebestuur begrijpt dat beter dan een bestuur op afstand.

2590 Natuurlijk is het goed om met meer ogen naar ruimtelijke ordening van regio’s en gemeenten te kijken, maar volgens het CDA is het ook goed om regio’s en gemeenten hierin meer vrijheid en meer verantwoordelijkheid te geven. Dat is het regionale denken waar het CDA voor staat. Regionaal denken dat ook past bij de manier waarop wij omgaan met bebouwing langs de kust. Dat komt terug in de motie die wij samen met de coalitiepartijen hebben ingediend. Voor de inwoners wordt het er ook niet begrijpelijker en aantrekkelijker op als er al gecommuniceerd wordt als provincie, terwijl bepaalde besluiten nog door de volksvertegenwoordiging in PS moeten worden bekrachtigd, zoals GS na hun eigen vaststelling van de begroting de plannen voor volgend jaar al als een voldongen feit presenteren. Als er al wordt gecommuniceerd over besluiten die in feite nog geen besluiten zijn, wordt de vrijheid van volksvertegenwoordigers gevoelsmatig ingeperkt en worden inwoners niet op het goede moment geïnformeerd. Wij hopen en verwachten dat we het komende jaar daarover met GS het gesprek aan kunnen gaan.

2600 Hetzelfde geldt voor mogelijke verbeteringen en meer verduidelijking in de financiële verantwoording van de provincie.

2605

2610

De heer **ANNAERT** (VVD): Ik neem aan dat GS hier zelf op zullen reageren, maar deze opmerkingen leiden bij mij tot een vraag. Moet ik het nou zo uitleggen dat u eigenlijk zegt dat door persberichten die van de zijde van GS uitgaan, PS niet meer in positie zijn om nog ergens iets van te vinden? Moet ik het zo strikt uitleggen?

2615

Mevrouw **KEUR** (CDA): U bent altijd heel goed in strikt uitleggen, daarom zou ik het niet zo strikt willen uitleggen in dit geval. Ik heb het over gevoel gehad, gevoelsmatig, als bepaalde
2620 persberichten naar buiten zijn gekomen met een kop waarmee geïmpliceerd wordt dat het om een voldongen feit gaat, je je daardoor beïnvloed mag voelen. Het gaat om een gevoel. Hetzelfde geldt overigens voor mogelijke verbeteringen en meer verduidelijking en daar hebben ook andere collega's al iets over gezegd, in de financiële verantwoording van de provincie. Ook daar zouden wij graag met GS nader willen denken.

2625 De heer **ANNAERT** (VVD): We praten dus over gevoel. Dat zou veronderstellen dat ik ongevoelig ben of dat er geen sprake mag zijn van gevoel. Het ging er mij om duidelijk te krijgen of wij als Staten in de ogen van het CDA er niet meer toe zouden doen.

2630 Mevrouw **KEUR** (CDA): Dan heeft u niet geluisterd naar het begin van mijn betoog, maar ik zou zeggen, lees het nog eens na. De inwoner in een willekeurig buitengebied begrijpt ook niet waarom de uitrol van een dekkend netwerk met snel internet voor de hele provincie op zich laat wachten. Ondernemers en gemeenten staan in de startblokken en kunnen in feite niet wachten. Er is gedegen onderzoek gedaan naar alle ins en outs, maar er zal nu toch wel snel iets moeten
2635 gaan gebeuren om de leefbaarheid waar wij als CDA voor te staan, op peil te houden of zo mogelijk te vergroten. Te meer daar er een niet te missen kans voorligt, want de regels voor staatssteun op dit punt zijn tijdelijk versoepeld. De provincie speelt hierbij een heel belangrijke rol als aanjager, regievoerder en waar nodig, ondersteuner. Ondernemers maar ook particulieren, worden belemmerd in hun dagelijks leven en lopen achterstand op. Laten we als PS en GS deze
2640 handschoen gauw oppakken en zoals wij in een gezamenlijke motie met VVD, D66 en PvdA hebben omgeschreven, bij de kaderbrief een plan hebben hoe en of we dit financieel en praktisch gaan aanvliezen. De eerder door het CDA toegestuurde motie is hiermee ingetrokken voor alle duidelijkheid. Dat de gemiddelde inwoner nauwelijks een idee heeft wat wij hier doen, is geen onderschatting van mijn provinciegenoten. Integendeel, het is een appèl aan ons, als leden van
2645 PS om een brug te slaan en een appèl aan ons om vooral duidelijk te zijn en in sommige gevallen ook de rug recht durven houden. Ik had dus een mooi gesprek met de mbo-leerlingen twee weken geleden hier in deze vergaderzaal. Ik was onder de indruk van hun duidelijkheid en onbevangenheid, maar ook van de enorme mate van onderling respect waarmee ze het debat in gingen. Ik had al een groot vertrouwen in de generatie die na ons komt en werd weer volop in dat
2650 vertrouwen bevestigd. Laten wij ook vooral een positief voorbeeld zijn voor de generatie die na ons komt en de bewegingen die er zijn om ons heen, als motivatie te zien om de wereld en onze provincie een beetje beter te maken. De fractie van het CDA is ervan overtuigd dat we dat samen kunnen en is volop bezig met het voorbereiden van initiatieven om de daad bij het woord te voegen.

2655 De **VOORZITTER**: Het is nu 13.10 uur. Mijn voorstel is om tot 14.00 uur te gaan lunchen en mijn verzoek aan de leden van het college zou zijn om om twintig voor twee in de GS-kamer bij elkaar te komen. De vergadering is geschorst. Ik heropen de vergadering.

2660 Gedeputeerde **POST**: Voorzitter. Allereerst hartelijk dank voor alle complimenten voor het vele goede werk dat verricht is en de beantwoording van de technische vragen. Uiteraard worden die door ons doorgegeven aan degenen die de complimenten toekomen. In de richting van mevrouw Bezaan kan ik alleen maar aansluiten bij de reactie van de heer Annaert. Ik ben lichtelijk verbaasd over de bijdrage. Er werd gesproken over financiële onzekerheden bij de Duinpolderweg, HOV 't

2665 Gooi en de Westfrisiaweg. Ik heb in de commissievergadering helemaal niets gehoord over die zorgen en als ik die vragen wel had gehad, had ik ze kunnen beantwoorden. Ik verwijs u korthedshalve naar de risicoparagraaf en de rapportages over de financiële situatie van het HOV 't Gooi en de Westfrisiaweg. Verder heeft mevrouw Bezaan gesproken over het lenen of de opcenten verhogen en de burgers laten opdraaien voor al die zaken. Ook die discussie is

2670 uitgebreid gevoerd naar aanleiding van de jaarrekening in de commissie en ook toen heb ik de PVV niet gehoord over dit onderwerp. Ik verwijs u korthedshalve naar de notulen van de betreffende vergaderingen. Stand van zaken NUON-gelden, ook daar is in de commissie niet naar gevraagd, anders had ik u kunnen verwijzen naar pagina 262 en volgende van de begroting, want daar staat het aangegeven. Ook over het OV heb ik u in de commissie M&F niet gehoord. U hebt

2675 gesproken over een daling van 25% waarnaar gestreefd wordt, maar er is een stijging van 14%. Het enige waar wij het over hebben in uw woorden – en ik moet zeggen dat ik dat nogal badinerend vond – was schoenen op de bank. Volgens mij begint fatsoenlijk gedrag met je fatsoenlijk gedragen in het OV en daarbij hoort dat je niet met je schoenen op de bank zit, dus ook dat vinden wij een incident en al deze incidenten worden geregistreerd, voor zover wij er

2680 melding van krijgen. Het klopt dat in 2015 sprake is geweest van een stijging van het totaal aantal incidenten, maar dat is nog steeds een daling van 10% ten opzichte van het peiljaar 2013 en die stijging is landelijk en heeft vooral te maken met het feit dat door de vakbonden het personeel extra is aangespoord vooral alle incidenten te melden en dat heeft geleid tot een hogere meldingsbereidheid. Hartstikke goed, want als we het niet weten, kunnen wij er niets aan

2685 doen. Veiligheid in de bus, veiligheid op de halte wordt gewaardeerd met een cijfer gelijk of hoger dan een 8,0. Veiligheid in het algemeen wordt in de Gooi en Vechtstreek en Haarlem-IJmond gewaardeerd met een 7,9 en in Noord-Holland-Noord met 7,8. Die cijfers liggen boven het landelijk gemiddelde. Het landelijke actieplan Sociale veiligheid waar u naar verwijst, is samen met alle opdrachtgevers inclusief het Rijk en alle vervoerders opgesteld. Als doelstelling is

2690 geformuleerd een vermindering van het totale aantal A-incidenten op landelijk niveau. Wij werken samen met de vervoerder om onze doelen en de doelen uit het actieplan te bereiken. Wat wij niet wilden als overheden is dat er een generiek bedrag zou worden opgelegd om te besteden aan sociale veiligheid. Als opdrachtgevers zijn wij van mening dat wij gelden inzetten waar dat nodig is. Wij stellen eisen op het gebied van sociale veiligheid in de concessies, aantal BOA's, camera's

2695 in de bus, rechtstreeks contact met de verkeersleiding bij incidenten, etc. Een voorbeeld van wat wij gedaan hebben en dat is inspelend op de actualiteit, stenen gooien door de busruiten eerder dit jaar. Naar aanleiding daarvan hebben wij extra frontcamera's laten plaatsen, die hebben wij ook gefinancierd, om zo daders sneller te kunnen oppakken. Na het aanbrengen van die camera's heeft nog een keer een incident plaatsgevonden in Heemskerk en daarna niet meer. Mevrouw

2700 Alberts zegt dat er niets spannends in de begroting staat. Toen dacht ik, ik ben toch een beetje teleurgesteld, want ik vind het hartstikke spannend. Er staat namelijk precies in wat wij het komende jaar allemaal gaan uitgeven op het gebied van economie, bereikbaarheid, water,

ruimtelijke ordening en dat is een bedrag van om en nabij 600 miljoen euro. Noem het maar niet spannend. De heer Hietbrink zegt dat het duidelijk is dat meer asfalt geen oplossing voor de
2705 verbetering van de mobiliteit is. Toen was ik enigszins verbaasd. Ik vroeg mij af wanneer hij voor het laatst op de A2 was en of hij vindt dat het daar niet verbeterd is en of hij recent ook nog heeft gekeken op het stuk A1 waar men bezig is met de aanleg van meer asfalt en de enorme verbetering van de doorstroming op het deel waar het klaar is. Ik kom er zo goed als dagelijks en ik vind het echt een aanzienlijke verbetering, zowel op de A2 als op de A1. Misschien dat u er
2710 vaker komt dan ik en dan hebben wij het over verschillende momenten van de dag en hebben wij daar een verschillende visie op. U riep een heleboel in korte tijd, Texelhopper uitrollen op het vasteland, verbetering van de bereikbaarheid Den Helder, verdubbeling van het spoor, vertramming van de Zuidtangent. Volgens mij hebben wij allemaal heel veel wensen. Ik vroeg mij af, gaat u dan ook nog met concrete ideeën komen hoe wij dat zouden moeten doen, dat bleef
2715 een beetje in de lucht hangen, dus ik wist niet precies wat ik ermee moest. Mevrouw De Meij heeft volgens mij geen concrete vragen aan mij gesteld over de begroting, behalve dan dat zij het saai vond. Ik wil wel proberen ter voorkoming van nog meer energiedrankverbruik, om haar de spanning in de begroting een keer uit te leggen, want volgens mij kan ik dat heel goed en misschien kunt u het dan net zo spannend vinden als ik. Het scheelt energiedrank want volgens
2720 mij is dat ontzettend slecht voor je huid. De heer Klein vraagt mij naar walstroom in het NZKG. Ik weet niet of hij weet wat er al gebeurt op het gebied van walstroom en wat de problemen zijn van het verder uitrollen van walstroom, bijvoorbeeld voor de cruise, dat is namelijk het ontbreken van internationale standaards en de invloed op de internationale concurrentiepositie. Om te zeggen, wij als Noord-Holland gaan even aan die kar sleuren en wij gaan ervoor zorgen dat overal in het
2725 NZKG en dan ook in Den Helder neem ik aan, voor de schepen waar dat nog niet voor bestaat, walstroom aan gaan leggen, dat gaat volgens mij de positie van het NZKG niet verbeteren economisch gezien. Ik voel daar eerlijk gezegd niet heel veel voor, juist met het oog daarop. De VVD vraagt welke mogelijkheden er zijn in de provinciale programmering en de lokale regionale projecten in relatie tot die 200 miljoen euro in het MIRT. Die 200 miljoen euro is nog niet
2730 gelabeld, zoals u zelf terecht aangaf. Ik hoop dat wij met de minister de kans grijpen om te kijken hoe wij ervoor kunnen zorgen dat niet het type infrastructuur wordt bekeken, maar het netwerk als zodanig en dat wij die 200 miljoen euro kunnen gaan inzetten daar waar de problematiek het grootst is. Wij moeten ons wel realiseren dat er nog een aantal grote knelpunten op de Rijksinfra zitten, maar mijn vrees is dat wij die met 200 miljoen euro niet
2735 oplossen. Dan denk ik bijvoorbeeld aan het stuk op de A1 tussen knooppunt Muiden en knooppunt Eemnes. Als je daar een oplossing voor wilt bedenken, dan ben je echt een veelvoud kwijt van die 200 miljoen euro. Hetzelfde geldt een beetje voor de A9 boven knooppunt Raasdorp, daar is het ook niet koek en ei en ook dat zal veel geld vragen om het probleem op te lossen en de vraag is in hoeverre dat nog in verhouding staat tot het aantal automobilisten, in
2740 feite wat de MKBA oplevert. Ik hoop dat wij kunnen kijken naar het netwerk als zodanig. Gelijktijdig heb ik wel oog voor de knelpunten op de Rijksinfra. Dat is een beetje het hybride antwoord op uw vraag. U zegt, wij zijn verrast en verbaasd over berichten over de PTA. Wij kunnen die verrassing en verbazing delen. Ik sloeg lichtelijk van mijn stoel. U vroeg, is dit nou een oneigenlijk argument in relatie tot de bruggen en neemt u nou een ander standpunt in. Het
2745 antwoord op het laatste is nee, maar dat neemt niet weg dat de zorg groter wordt. Als je ziet dat

er gesproken wordt over bruggen over het IJ, dan weet je dat dat zijn impact gaat hebben op de
cruisevaart. Als dat lage bruggen zijn, dan gaat het ook invloed hebben op de containervaart.
Volgens mij is en blijft het NZKG een van de belangrijkste motoren van de Noord-Hollandse
economie, in ieder geval van de MRA, dus de zorgen die wij hebben, zijn allerm minst afgenomen
2750 door de laatste uitlatingen en mijn grootste zorg is dat dat betekent dat een groot deel van de
cruisevaart het NZKG op een gegeven moment niet meer wil aandoen en dat is het slechtste wat
wij kunnen hebben. Het is in verband gebracht met overlast gevende toeristen, maar volgens mij
doen deze toeristen dat niet. Zij slapen niet in een Airbnb, zij slapen aan boord, zij lopen niet
met rolkoffers door de stad en volgens mij hangen ze ook niet dronken in portieken, want ook
2755 dan zijn ze aan boord, maar zijn het juist degenen die per schip per jaar zorgen voor 500.000
euro aan omzet die gegenereerd wordt in Amsterdam en daar vaart volgens mij vooral de
Amsterdamse middenstand wel bij en die moeten wij koesteren en niet afknijpen. U zegt, hoe zit
het met Heijmans en de Westfrisiaweg. Ik heb er in beslotenheid van de commissie een en ander
over gezegd. Als het goed is, dan hebt u afgelopen vrijdag vernomen dat Heijmans ook de
2760 werkzaamheden op het westelijk deel heeft neergelegd. Ik ben er natuurlijk niet gelukkig mee,
zeg ik eufemistisch en wij doen er alles aan om ervoor te zorgen dat de veiligheid gewaarborgd
blijft, want je wilt niet dat daar ongelukken gebeuren. Het paradoxale is natuurlijk wel dat als
mensen een situatie als onveilig percipiëren, zij dan zelf ook voorzichtiger doen. Daar ligt mijn
prioriteit, omdat sommige tijdelijke situaties niet bedoeld zijn om zo lang te blijven liggen als nu
2765 helaas het geval is en daar moet je op acteren, maar tegelijkertijd kijken wij ook of wij het
probleem kunnen oplossen, maar twee, als dat niet lukt, hoe kunnen wij ervoor zorgen dat het
werk zo snel mogelijk hervat wordt. Wij kunnen daar gemakkelijk over praten, degenen die er last
van hebben zijn de mensen die daar wonen en werken of daar om een andere reden moeten zijn,
dus de bereikbaarheid is voor mij ook een groot goed. In de richting van mevrouw Zaal van D66,
2770 af en toe krijg ik het gevoel dat men niet precies weet waar wij als provincie mee bezig zijn, want
zij stelt dat de indruk bij D66 bestaat dat wij over wegen beschikken die niet van de provincie
zouden moeten zijn. Ik daag haar uit om met voorbeelden te komen, nadat ik gezegd heb dat wij
continu evalueren of een weg nog wel onderdeel moet zijn van het provinciale netwerk en als dat
niet zo is, dan proberen wij altijd om die weg af te stoten. Ik ben enigszins verbijsterd dat u met
2775 dit voorbeeld komt en het is jammer dat u dat niet in de commissie hebt gedaan, want dan
hadden wij het daar gewoon af kunnen handelen. De heer Den Uyl zegt dat hij graag
meegenomen wil worden in discussies over het BBV. Mijn antwoord in zijn richting is, als dat kan
zullen wij dat uiteraard doen, graag zelfs, gelijktijdig vraag ik of er een moment is geweest dat u
het gevoel heeft gehad dat dat niet gebeurd is, terwijl wij wel over de mogelijkheid beschikten
2780 om dat te doen, want soms zijn ook de wegen des BBV's ondoorgrondelijk en hebben wij niet
altijd de invloed daarop die wij zouden willen hebben. Ja, waar wij het kan, doen wij het, maar is
er een concrete aanleiding? Dan de moties en amendementen. Motie 55 van de SP over de
Texelhopper. De heer Bruggeman vraagt mij omwille van een eerlijke en correcte
oordeelsvorming de kostendekkingsgraad van de kleine busjes afzonderlijk te overleggen. Wij
2785 ontraden deze motie. De pilot Vervoer op maat op Texel is een integrale pilot en wij berekenen
de kostendekkingsgraad niet apart over de verschillende soorten, maar wij kijken of het
totaalconcept voldoet en dat is zo, dat voldoet uitstekend. Ik snap dat de heer Bruggeman dit niet
wil horen, maar dit is waar hij het mee zal moeten doen. Dan mede uit uw naam motie 57 van GL,

2790 motie onderzoek burgerbegroting. Wij hebben in de gauwigheid gekeken naar wat er in de diverse portefeuilles zou kunnen zitten waarmee je hier iets zou kunnen doen, maar het schaalniveau van de gemeente is niet het schaalniveau waarop de provincie acteert en dat betekent dat het voor ons heel moeilijk is om naar wijken en buurten te kijken. Bij mijn portefeuille mobiliteit gaan wij niet over de bereikbaarheid van de buurten en de wijken, maar wij gaan over de bereikbaarheid van de regio in totaliteit en daarom is het heel ingewikkeld om 2795 lokale vormen op te schalen naar de provincie. Ik voeg eraan toe dat een internationaal vergelijkend perspectief wat ons betreft niet aan de provincie is.

De heer **HIETBRINK** (GL): Daarop aansluitend. Ik denk dat wij heel dicht bij elkaar zitten. Die worsteling hebben wij ook gehad, wij vinden het ook ingewikkeld om te kijken of je dat zou 2800 kunnen opschalen. Eigenlijk is de motie niets anders dan een verzoek om daar iets langer dan alleen tijdens de lunch over na te denken en nog eens goed te kijken of er nog andere mogelijkheden zijn, eventueel ook in het buitenland – daarom is hij zo opgesteld – die nuttig zouden kunnen zijn voor de provincie.

2805 De **VOORZITTER**: Als wij het nou eens zo doen want wij hebben niet voor niets een werkgroep Burgerparticipatie, dat deze motie – en dan zou u hem in kunnen trekken – door de werkgroep Burgerparticipatie wordt opgepakt, want dit was veertien dagen geleden ook onderwerp van discussie. Zullen we het zo doen? Dan kijk ik ook naar de leden.

2810 Gedeputeerde **POST**: Dan heb ik er nog een van de SP en de PvdA over het bevorderen middels lobby dat er geen regeerakkoord komt waarin een taakstelling voor de provinciale middelen wordt opgenomen en dat wij dat eigenstandig in IPO-verband doen. Ik heb daar geen enkel bezwaar tegen, dus met alle plezier, want volgens mij varen wij er allen wel bij als wij dit doen, maar u kunt kaatsen en de bal verwachten. U bent beiden van een partij die vertegenwoordigd is 2815 in het landelijke en juist het landelijke beslist daarover, dus ik ga ervan uit dat u hetzelfde doet en dat u ook eigenstandig bevordert middels lobby dat er in het nieuwe regeerakkoord geen taakstelling wordt opgenomen, want via uw Tweede Kamerfracties heeft u daar ook invloed op en misschien nog wel meer dan IPO en het college. Als wij daar de krachten bundelen, dan zou het goed moeten kunnen komen.

2820 Gedeputeerde **GELDHOF**: Voorzitter. In eerste instantie heb ik begrepen dat de PVV zich zorgen maakt over de schuldenpositie van gemeenten. Het financiële toezicht van de provincie is primair gericht op een structureel en reëel evenwicht van de gemeentelijke begroting. De provincie toetst een aantal punten, zoals risico's, grondexploitatie en weerstandscapaciteit, maar vooral of er 2825 voldoende structurele baten zijn om de structurele lasten te dekken. Sinds vorig jaar is er in de regelgeving een set kengetallen opgenomen, die in samenhang een beeld kunnen geven van de financiële positie van de gemeente en een van die kengetallen is gericht op de schuldenpositie en daarmee is de schuldenpositie een meer nadrukkelijker aandachtspunt geworden voor de toezichthouder. Het is waarneembaar dat op basis daarvan, meer gemeenten interesse hebben 2830 voor de ontwikkeling van de schuldenpositie, het is echter nog te vroeg om te zeggen of daar al verbetering in komt. Feit blijft dat het van belang is dat er een structureel evenwicht is in de

begrotingen tussen de structurele uitgaven en structurele baten. Dat is in eerste instantie prioriteit en wij nemen de schuldenpositie mee en heeft het ook de aandacht van de gemeenten gekregen. Ik heb ook nog iets gehoord van 50plus, die aandringt op meer bouwen in het buitengebied. Daarvoor wil ik u wijzen op de structuurvisie, waarin een aantal provinciale belangen is benoemd, u heeft daar een aantal provinciale belangen in genoemd, zijnde klimaatbestendigheid, duurzaam ruimtegebruik en ruimtekwaliteit en u heeft de invulling daarvan verankerd in de PRV en die is leidend voor het al of niet kunnen bouwen in het buitengebied. Daarvoor verwijs ik dus naar uw eigen beleid van PS. De VVD vroeg een en ander over de Actieagenda Schiphol. Die is opgesteld door het Ministerie van I&M en over een aantal onderdelen spreekt de Omgevingsraad zich uit en ook wij zijn in afwachting van een voorstel van de heer Alders, voorzitter van de Omgevingsraad, over de wijze waarop wij de komende maanden vanuit de Omgevingsraad op de Actieagenda zullen gaan reageren en wij zullen u daar zeker van op de hoogte houden. Een andere vraag van de VVD is wat het college kan zeggen om binnenstedelijk tot 2025 in de woonbehoefte te kunnen voorzien. Het aantal woningen in binnenstedelijke plannen volgens de definitie van de PRV bedraagt in Noord-Holland op dit moment 142.000 woningen en dat is voldoende voor de behoefte tot 2025, want die behoefte is berekend op 124.000. Een deel van die plannen is inderdaad nog zacht, dat zegt u terecht. Wij hebben de gemeenten vorig jaar al opgeroepen om ervoor te zorgen dat ze de zachte plannen eerder hard gaan maken. Tegelijkertijd is het op dit moment nog geen probleem, aangezien het ook verstandig is om niet meer dan drie tot vijf jaar voorraad aan harde plancapaciteit te hebben, anders verdwijnt de flexibiliteit in de programmering en bestaat het risico op onnodige plankosten en desinvesteringen. Wat ons betreft, zijn de binnenstedelijke mogelijkheden tot 2025 zeker aanwezig. Men moet er alleen voor zorgen dat op gezette tijden de gemeenten worden aangespoord om de zachte plannen hard te gaan maken. De PvdA deed een pleidooi voor de OV-knooppunten. Wij zijn druk bezig om in het kader van de Kennemerlijn en de Zaancorridor, twee van de lijnen uit het OV-knooppuntenbeleid, goed in kaart te brengen wat er nodig is om de stationsgebieden op te waarderen. Ik hoop u ten tijde van de kaderbrief 2018 een goed overzicht te kunnen geven van wat daarvoor nodig zal zijn. Daar wordt aan gewerkt. Verder is er een aantal moties ingediend. Motie 63, mevrouw De Meij, een van uw overwegingen klopt dus niet. Namelijk dat de gemeenten hun mandaat om zelf bouwplannen te beoordelen, hebben afgestaan aan de stuurgroep. Dat is pertinent onjuist, dat is niet het geval. Een aantal andere overwegingen klopt ook niet. Ik heb u in de laatste commissievergadering verteld hoe er in de stuurgroep is gesproken over de pilot Waterland. Dat staat ook in het verslag van de commissie RWW. Het dictum om op een correcte juridische wijze te handelen en af te handelen, daar kunnen wij natuurlijk niet tegen zijn, want wij doen niet anders dan op een correcte juridische wijze zaken behandelen en afhandelen. Ik laat het aan de Staten om te zien wat u hiermee wilt, maar houd er rekening mee, er is geen mandaat bij de stuurgroep om plannen te beoordelen. Daar kan ik niets aan veranderen, dat is zo. Dan motie 65, waarin u vraagt om het aantal daklozen opvangplaatsen in Noord-Holland te vermeerderen. De opvang van daklozen valt onder de verantwoordelijkheid van het sociale beleid van de gemeente en ik wil u nadrukkelijk ontraden om hier als provincie een rol in te vervullen. Dan nog twee moties over kustbebouwing. Ik heb veel fracties gehoord over hoe zij begaan zijn met het lot van de kust. Natuurlijk delen wij de passie, de belangstelling en de goede zorgen voor de kust. Ik heb iemand horen zeggen, het

2875 Kustpact ligt er, maar het Kustpact ligt er nog niet. In motie 67 staat dat wij iets moeten doen met de striktere afspraken in het Kustpact, maar in het Kustpact gaat het uitsluitend om procesafspraken. Dat staat in de brief die u vrijdag jl. bereikt heeft. In het Kustpact wordt afgesproken op welke wijze partijen met elkaar in overleg treden om ervoor te zorgen dat er op goede wijze met de kust wordt omgegaan. Het is een processtuk, dus inhoudelijk zal het

2880 Kustpact niets veranderen aan het huidige beleid. Het kustbeleid is in Noord-Holland in goede handen. Als er eventueel nieuw beleid zou moeten komen, want wij zijn bezig met een actualisatie van het beleid dat u in 2012 heeft vastgesteld, en als blijkt dat er een beleidswijziging komt, dan is het niet aan het Rijk, maar hier aan de Staten, want wij als provincie hebben de verantwoordelijkheid gekregen op het ruimtelijk economisch domein en dus ook voor

2885 de kust.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Maar vindt u niet dat de motie ook uitsluitend over het proces gaat, want dan zou ik zeggen, kijk er nog een keer naar en stel het preadvies bij.

2890 Gedeputeerde **GELDHOF**: Ik maak eerst mijn betoog af. Over de teksten van het Kustpact, zelfs voor het proces, wordt nog steeds geschreven en sinds afgelopen vrijdag, u hebt de brief gekregen waarin stond dat Recron en HISWA en Koninklijke Horeca Nederland nog een aantal vraagtekens hebben en het op dat moment nog niet wilden tekenen, maar er vinden nu weer gesprekken plaats om iedereen bij de les te houden, want de kust is van ons allemaal en wij

2895 willen alle partijen er graag bijhouden. Er worden nu nieuwe tekstvoorstellen gedaan, die worden besproken en indien akkoord, worden die weer teruggelegd bij alle partijen, zoals de waterschappen, drinkwaterbedrijven, alle commerciële partijen, u heeft het in de brief kunnen lezen. Het proces om te komen tot het Kustpact is dus nog gaande en de tekst van het Kustpact ligt er dus nog niet. I&M hoopt het nog voor de kerst te kunnen ondertekenen en dat hopen wij

2900 met hen. Dan de moties. Motie 67 spreekt over het zo snel mogelijk omzetten van striktere afspraken in provinciaal beleid. Het zijn geen striktere afspraken, het zijn procesafspraken. U heeft het over de wijziging van de termijn waarbinnen bestemmingsplannen in overeenstemming moeten worden gebracht. Daar zit iets bijzonders in. U vraagt om een aangepaste termijn van een jaar voor het in overeenstemming brengen van bestemmingsplannen met de PRV. Pas

2905 wanneer de beleidsactualisatie Kust is afgerond – en u weet dat wij daarmee bezig zijn – en die tot wijzigingen in de PRV heeft geleid, heeft het zin om deze afweging te maken en de termijn te wijzigen, omdat wij dan pas de consequenties goed kunnen overzien. Er zou ook aan gemeenten gevraagd worden om binnen een jaar na vaststelling van de nieuwe PRV waarin het geactualiseerde beleid zou zijn vastgelegd, om hun bestemmingsplannen te wijzigen, maar wij

2910 moeten dan onderbouwen waarom dat besluit alleen geldt voor bestemmingsplannen bij de kust en niet geldt voor alle artikelen in de PRV. Dat is nogal een klus. Ik zou dat met deze motie in ieder geval niet doen. Hetzelfde wat u zegt, is het nemen van een voorbereidingsbesluit. Dat zou niet de juiste effecten bewerkstelligen.

2915 Mevrouw **ALBERTS** (SP): Maar hebt u gezien dat het in deze motie alleen maar voor de kust geldt en niet voor alles. Daarom is de motie zo opgeschreven. Ik begrijp uw terughoudendheid niet zo

goed. Ik zou zeggen, yes, ik word gesteund door de Staten en dan kan ik straks mijn gang gaan de goede kant op.

- 2920 Gedeputeerde **GELDHOF**: Als u nu zegt, alleen voor de kust, dan moet u ook definiëren wat de kust is. Hoe breed is dat, is dat alleen het zand, zijn dat de duinen, is dat een strook achter de kust. Dat zijn allemaal dingen die nog komen vanuit het Kustpact en met de beleidsactualisatie die plaatsvindt. U moet daarna ook motiveren waarom u wilt gaan 'discrimineren' binnen het provinciale beleid. Waarom moet het bij een plan binnen tien jaar en bij het andere binnen een
- 2925 jaar? Dat moet allemaal nog uitgezocht worden. Het is nu eigenlijk te vroeg om dat nu te willen. Ik zou u dat ten eerste ontraden. Ten aanzien van het voorbereidingsbesluit, dat zou niet het juiste effect bewerkstellingen.

- De heer **KLEIN** (CU/SGP): Ik verbaas mij een beetje over uw interpretatie waar u het negatieve advies op baseert. Wij kennen inderdaad de inhoud van het Kustpact nog niet, dus als u zegt, dat
- 2930 woord strikter is niet op zijn plaats, dan zijn wij als indieners allesbereid om het woord 'strikter' te laten vervallen en het gewoon over afspraken te hebben, als dat de angel er uithaalt. Met betrekking tot het in lijn brengen met de termijn van een jaar, wij vragen u slechts met een voorstel te komen, dus u kunt dat invullen zoals u wilt, wij geven daar geen enkele sturing aan of
- 2935 het wel voor de kust en niet voor het andere moet gelden. Wij verzoeken u vooral om naar die termijn van een jaar te gaan en wijzigingen toe te passen, die in lijn zijn met de maatschappelijke afspraken en intentie van het Kustpact.

- Gedeputeerde **GELDFHOF**: Van belang is dat je nu met alle partijen een proces aangaat waarmee
- 2940 je ervoor zorgt dat er een goed beleid voor de kust komt. Wat u in feite doet, is dingen naar voren halen. Nu al afspraken maken voor een Kustpact waarvan u de tekst nog niet weet, waarvan iedereen roept, het wordt dit, het wordt dat, het wordt zus en zo en eigenlijk heeft u het nog niet eens gezien en zijn het alleen procesafspraken. Ik zou u willen vragen, op het moment dat partijen het erover eens zijn – en dan kom ik bij het laatste bolletje van motie 69 – zal het
- 2945 Kustpact als het ondertekend wordt, altijd onder voorbehoud van goedkeuring van PS worden getekend. Het gaat om het proces. Wij zijn volop bezig met de beleidsactualisatie. In december is er een bijeenkomst met alle partijen in Noord-Holland waarmee wij de volgende stap gaan zetten voor hoe wij met elkaar het Kustpact gaan invullen en u wilt al vooruitlopen en dingen gaan regelen, terwijl wij daar nog mee bezig zijn en u wordt erbij betrokken. Het is alsof u al dingen
- 2950 dicht wilt regelen, terwijl wij nog volop met elkaar in gesprek zijn.

- Mevrouw **ALBERTS** (SP): Het is een belangrijke motie, daarom gaan wij er nog wat dieper op in. Wat gaat u nou doen als er straks een ondernemer aan de slag gaat? Met andere woorden, u bent aan het praten, u bent partijen aan het horen, u draait zich om, en rats, de hele boel volgebouwd.
- 2955 Wat doet u?

Gedeputeerde **GELDFHOF**: Dat is de verkeerde veronderstelling dat alles volgebouwd wordt.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Er liggen plannen!

2960

Gedeputeerde **GELDFHOF**: Wij hebben al meerdere vragen van partijen gehad waarop wij hebben uitgelegd dat heel veel plannen, er zijn heel veel mensen met allerlei plannen, maar die bereiken uiteindelijk nooit de besluitvorming, omdat ze op voorhand worden afgevangen, omdat ze niet door de gemeente komen, omdat ze bij de provincie niet worden voorgelegd. U hebt het

2965

overzicht gekregen bij de beantwoording van de Statenvragen. Het is niet zo dat er opeens allerlei plannen klaarliggen. Ik ga nu wel zeggen waarom u dat voorbereidingsbesluit niet moet doen, want u wilt ongewenste kustbebouwing zoveel mogelijk bevriezen en dat zouden wij technisch juridisch voor een half jaar kunnen voor bebouwing die ongewenst is, maar zo'n bouwstop is eigenlijk niet de bedoeling van het Kustpact, noch van de provincie. Waar het om

2970

gaat, is dat je op een juiste en goede en verantwoorde manier met de gouden waarde van de kust omgaat. Het voorbereidingsbesluit biedt voor maximaal een half jaar de mogelijkheid om projecten tegen te houden en binnen een half jaar is het onmogelijk de beleidsactualisatie van de PRV te doorlopen en de PRV-wijziging af te ronden. Dat is gewoon onmogelijk. Een

2975

voorbereidingsbesluit kan niet worden verlengd en dat is pas efficiënt op het moment dat het geactualiseerde of nieuwe beleid, als u daartoe besluit, dan neemt u het voorbereidingsbesluit.

Op het moment dat u besluit, dat u zegt, dit wordt het beleid, nu neem ik een voorbereidingsbesluit en dan kan je het binnen een half jaar regelen. U heeft het beleid nog niet, u heeft alleen het huidige beleid. Dan is duidelijk wat de inhoudelijke beleidsactualisatie oplevert, inclusief de gedetailleerde zonering en eventuele wijzigingen in de PRV.

2980

De heer **HIETBRINK** (GL): Misschien moet ik proberen de vraag anders te formuleren en even uit de sfeer van de moties te halen. De zorg is dat er iets ongewenst gebeurt totdat het Kustpact er komt. Kunt u aangeven wat u doet met een aanvraag tussen nu en de ondertekening van het Kustpact?

2985

Gedeputeerde **GELDFHOF**: Aanvragen die nu binnenkomen, worden getoetst aan de huidige PRV en wat nu niet kan, kan straks ook niet.

2990

De heer **HIETBRINK** (GL): Maar u gaat dus nog geen rekening houden met het Kustpact dat er gaat komen?

Gedeputeerde **GELDFHOF**: U moet mij dan toch even zeggen, wat verwacht u dat het Kustpact gaat brengen wat er nu nog niet is?

2995

De heer **HIETBRINK** (GL): Ik heb gewoon de krant gelezen zoals meerderen van ons, blijkt uit het aantal moties en ik hoop van het Kustpact – en nu spreek ik even als GroenLinkser – dat het Kustpact in ieder geval gaat zorgen dat de kust beschermd wordt en meer beschermd wordt dan nu. Dat zou ook pleiten voor terughoudendheid om besluiten te nemen als er nu aanvragen komen.

3000

Gedeputeerde **GELDFHOF**: De zorg voor de kust delen wij, het Kustpact zijn afspraken voor het hele land. Voor Noord-Holland hebben wij het juiste instrumentarium voor handen om ervoor te

zorgen dat er alleen gewenste ontwikkelingen aan de kust mogelijk gemaakt worden. Daar zit het probleem. Er is een beeld geschapen alsof er flatgebouwen in de duinen worden geplaatst in the middle of nowhere, en dat zijn dingen die gewoon niet kloppen met de werkelijkheid. Ik begrijp uw zorg, want ik dacht ook, als dat mogelijk is, dat willen wij helemaal niet. Dan zoek je dat uit en dan blijkt dat wij het juiste instrumentarium al in handen hebben om dat al te doen. Waar het vooral om gaat bij het Kustpact, is ervoor zorgen dat er een goede meer gedetailleerde zonering komt, en dat wij dat met alle partijen in de samenleving goed op een rij zetten.

De heer **ANNAERT** (VVD): Voorzitter, ik heb in mijn algemene beschouwingen het volgende over het Kustpact gezegd: "Inderdaad, de tekst is nog eens niet bekend, zelfs nog niet openbaar" maar ik heb ook aangegeven wat wel al duidelijk is, is dat provincies, gemeenten, waterschappen, natuurorganisaties en de toeristensector per provincie gaan bepalen waar wel en niet gebouwd kan worden. Bent u het met mij eens dat deze motie van een aantal partijen in feite inhoudt, wij gaan het even voor u bepalen?

Gedeputeerde **GELDFHOF**: De provincie is al in de lead om te bepalen waar het wenselijk is om wel of niet ontwikkelingen mogelijk te maken. Dat is al onze taak.

De heer **ANNAERT** (VVD): Dan heeft u misschien mijn vraag verkeerd opgevat. Zie hem juist als steun voor uw reactie. Ik wil graag zien dat mijn uitleg daarvan door u bevestigd kan worden, want zoals wij tegen de motie aankijken, heeft dat niks met overleg te maken, dat is, wij gaan nu even bepalen dat u maar moet stoppen, wij gaan een voorbereidingsbesluit nemen. Dat heeft toch niets met overleg te maken? En mijn vraag was, bent u het daarmee eens?

Gedeputeerde **GELDHOF**: Nou begrijp ik uw vraag. Wij hebben het instrumentarium in handen, wij gaan daarover, maar wij willen dat doen in overleg met alle partijen aan de kust om tot een gezamenlijk en gemeenschappelijk gedragen toekomst voor de kust te komen. Volgens mij is dat iets dat volledig past binnen alles wat er met de Omgevingswet wordt beoogd, dat wij in samenspraak met alle betrokken partijen tot een gezamenlijk gedragen visie komen. En met de beleidsactualisatie zijn wij al gestart. In december vinden de eerste gesprekken met alle partijen plaats. Wat kan ik u nog meer bieden?

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Ik maak mij steeds grotere zorgen als ik in uw brief lees, dat er volgens u in Noord-Holland inhoudelijk niets gaat wijzigen met het Kustpact, terwijl de hele maatschappelijke intentie achter dat Kustpact is om onwenselijke ontwikkelingen een halt toe te roepen. Als ik nu zie dat er tachtig strandhuisjes in Petten gebouwd kunnen worden, wilt u beweren dat binnen dit instrumentarium dit geheel in lijn is met wat wij maatschappelijk zouden willen?

Gedeputeerde **GELDHOF**: Zoals ik al zei, de provincies hebben het juiste instrumentarium al in handen om ervoor te zorgen dat de gewenste ontwikkelingen zich bij de kust kunnen voordoen. Bij Petten is een geheel nieuw strand gerealiseerd, daar was eerst helemaal geen strand, er was een dijk. Er is nu een nieuw strand en conform het beleid met rust en reuring is daar een

mogelijkheid gecreëerd en op andere plekken is rust gecreëerd. Dat zijn gewenste ontwikkelingen die u met elkaar hebt afgesproken. Het beeld bestaat dat met het Kustpact alles op slot gaat, maar dat is niet juist. Weet heel goed dat juist het Kustpact onder andere met Natuurmonumenten gesloten wordt. Dat is wat kennelijk iedereen wil, hoewel

3050 Natuurmonumenten af en toe ook verhalen schrijft die totaal niet kloppen en een beeld schetst en iedereen gek maakt met wat voor rare dingen er aan de kust kunnen gebeuren, met Belgische toestanden in Noord-Holland. Ik kan het mij niet voorstellen, het kan helemaal niet volgens het huidige beleid. Dus een beetje met beide benen op de grond moet ik u adviseren om dat te houden. Als u dus een voorbereidingsbesluit wilt nemen, dan is het zo dat ongewenste
3055 kustbebouwing zou kunnen worden getriggerd, omdat je weet dat een half jaar lang er niets mag en daarna zou weer alles kunnen. Ik zou u willen adviseren, doe nou geen voorbereidingsbesluit want hiermee kun je ongewenste ontwikkelingen voorkomen, want na een halfjaar vervalt alles weer. Het is raadzaam om het begrip voorbereidingsbesluit prudent te hanteren.

3060 De heer **DEN UYL** (PvdA): Voorzitter, ik begrijp de opmerkingen en de betooglijn van de gedeputeerde, maar toch een vraag. Waarom komt er een Kustpact? Hebben wij iets om ons zorgen over te maken? Wij weten allemaal, het zijn mijn woorden, dat het begonnen is doordat de staatssecretaris riep: nu moet alles kunnen, de minister riep: nu moet alles kunnen en dat vervolgens er allerlei maatschappelijke onrust kwam en dat wordt gekanaliseerd met het
3065 Kustpact, maar hebben wij als Noord-Hollanders reden voor enige zorg, begrijpt u die zorg en deelt u die? Zou u met ons uit willen spreken in het beleid dat wij de lijn van verantwoord omgaan met de ontwikkeling van de kust, dat u die wilt uitspreken en dat u zegt, ik snap uw zorgen en wij gaan ermee aan de slag, ook al hebben wij nu een instrumentarium waar wij veel mee kunnen.

3070 Gedeputeerde **GELDHOF**: Ik ben blij dat u dat zegt. Overigens heeft de minister niet gezegd, nu moet alles kunnen, zij heeft gezegd, ik heb het goed geregeld en het is bij de provincie in goede handen, want die hebben het juiste instrumentarium om de zorg voor de kust te borgen, want het ruimtelijk economische beleid is gedecentraliseerd naar de provincies. Dat is de reden
3075 geweest waarom zij het heeft losgelaten en niet van, omdat nu alles moet kunnen. Dat is totaal anders uitgelegd door partijen, zodra de provincies erover gaan, dan is de beer los. Dat is niet het geval, maar beelden spreken meer dan woorden. Natuurlijk begrijp ik uw zorg, zeker als je kijkt naar wat er in de media over gezegd is. Ik snap uw zorgen volkomen, want je krijgt spookbeelden voorgeschoteld, terwijl dat in werkelijkheid niet het geval is, maar ik probeer u
3080 mee te nemen dat wij het in Noord-Holland goed op orde hebben, dat wij met een beleidsactualisatie bezig zijn en dat ik u graag meeneem bij de veranderingen. Dan kom ik bij motie 69, als ik het zo mag lezen wat het laatste bolletje betreft. Daar staat: "PS tevens te informeren over de inhoud van het Kustpact." Dat is natuurlijk geen enkel probleem, maar "in de gelegenheid te stellen te reageren voordat ondertekening mogelijk op 30 november plaatsvindt."
3085 Als ik dat zo mag lezen want ik heb al gezegd, het gaat om procesafspraken, het is gebruikelijk dat wij de procesafspraken als GS tekenen, hoe ga je met elkaar verder om ervoor te zorgen dat je de gouden kust kunt bewaren. U krijgt daar informatie over, maar de ondertekening gebeurt altijd onder voorwaarde van goedkeuring van PS. Als er uit de nadere uitwerking misschien

- 3090 beleidsveranderingen komen, dan besluit u daar als PS over. U zit daar zelf bij, want u bepaalt wat er in de PRV komt te staan. Als ik hem zo mag lezen dat ik u uiteraard informeer over het Kustpact en dat ik na ondertekening onder voorbehoud van goedkeuring door PS het aan u voorleg en daarna gaan wij gezamenlijk de inhoud in met de beleidsactualisatie. Als ik hem zo mag lezen, dan zou ik positief willen adviseren.
- 3095 De heer **VAN LIERE** (PvdD): Ik heb nog een verduidelijkende vraag. Volgens mij zijn er twee mogelijkheden, of je neemt het huidige instrumentarium en dat gebruiken wij goed en dan hebben wij geen Kustpact nodig ofwel, het is niet goed en je hebt een Kustpact nodig. Welke van de twee is het?
- 3100 Gedeputeerde **GELDFHOF**: Puur op de keper beschouwd zou je voor Noord-Holland het Kustpact niet nodig hebben, maar wij zijn niet de enige, wij hebben heel Nederland en het is belangrijk dat je met partijen het proces afsprekt en dat je elkaar bindt dat als je gaande het proces met een beleidsactualisatie bezig bent, je dan ook zegt, je hebt hier wel getekend, wij zouden met elkaar aan tafel zitten en wij zouden er samen uit gaan komen. Dat is het houvast die het Kustpact
- 3105 biedt. Daarom zeggen wij, wij moeten dat gewoon wel tekenen.
- De **VOORZITTER**: Het doen van een concessie aan de Tweede Kamer is iets anders dan dat je de indruk moet wekken dat daarmee de werkelijkheid direct verandert.
- 3110 Gedeputeerde **VAN DER HOEK**: Voorzitter, ik loop even wat opmerkingen langs van de fracties en tot slot de moties. De PVV vraagt iets over het cultureel erfgoed en of wij iets kunnen doen tegen de nieuwe beeldenstorm tegen de VOC-helden in Hoorn en vast op nog wel meer plaatsen. Die moet ik helaas teleurstellen, daar kunnen wij niets aan doen. Dat lijkt mij een verantwoordelijkheid van de gemeenten om daar iets aan te doen. GL zegt, cultuureducatie, blij
- 3115 met het extra geld dat ervoor is uitgetrokken, maar dan wel een vraag over de Cultuurcompagnie en de onverwachte subsidiestop. Over het onverwachte aspect verschillen wij van mening, maar daarom ligt het dispuut nu ook voor. Ik kan daar wel een positieve ontwikkeling melden en dat is iets wat ik u niet wil onthouden. Zij hebben gevraagd om te kijken naar een samenwerking met Mooi Noord-Holland, dat wij ze hebben gevraagd om daar concrete voorstellen voor in te dienen.
- 3120 Die zijn inmiddels met hen besproken, die zien er positief uit, dus de verwachting is dat als het op deze lijn voortgaat, ik aan GS zal kunnen voorstellen om daar daadwerkelijk een klap op te geven en ze vanaf 2017 op die manier een invulling te laten geven aan de taken die zij hebben, samen met Mooi Noord-Holland voor het steunpunt. Tegelijkertijd, de samenwerking, de fusie met het Nationaal Museumfonds, daar werd ook aan gerefereerd. Veel opmerkingen zijn gemaakt
- 3125 over onze ambities op het gebied van duurzaamheid, over klimaatverandering, over de energietransitie. Ik loop er een paar langs. De PvdA zegt, het speelt een belangrijke rol, het vergt meer inzicht en daadkracht, het vergt doen in plaats van praten. Ik denk dat wij dat met elkaar eens zijn en dat wij ervoor gaan om dat te realiseren. De CU/SGP zegt, er is weinig echte tekst in de begroting. Zoals ik de begroting lees en volgens mij is dat in afspraak met u, is het ook niet
- 3130 echt de opzet van de begroting om er hele lappen tekst in te zetten, maar concreet de doelstellingen en daarachter komen natuurlijk de documenten waarin staat uitgewerkt

bijvoorbeeld in uitvoeringsprogramma's, wat wij precies gaan doen. Er is een opmerking gemaakt over de echte groene stroom en dat wij aan het witwassen zouden zijn met groencertificaten. Bij mijn weten doen wij dat niet, de zogenaamde GVO. Het is een gevalideerd internationaal systeem met een strenge controle daarop, dus er wordt wel degelijk gecontroleerd of de certificaten die wij gebruiken, relateren aan daadwerkelijk groen opgewekte stroom. U heeft ambities op het gebied van scheepvaart. U zegt, wij moeten vergroenen, daar liggen ook kansen en u komt later met een initiatief. Daar ben ik zeer benieuwd naar. Ik zou wel willen opmerken dat ook de provincie op dit vlak al een en ander doet en wij niet helemaal de boel laten liggen. Bijvoorbeeld via de milieudialoog in IJmuiden hebben wij inmiddels walstroom voor hektrawlers aangelegd en in het programma 2008-2015 zijn er via de EFRO-gelden in Amsterdam onder andere voor 1,3 miljoen euro 27 walstroomkasten, aansluitpunten voor de riviercruise en 154 aansluitpunten voor walstroom voor de binnenvaart aangelegd. De SP zou ik willen meegeven dat de opmerkingen over het gevoel achter de beantwoording, zo heb ik het begrepen, toch echt wel aanwezig is. U gaf als voorbeeld – en daarom sla ik er even op aan – de verantwoordelijkheid die wij zouden hebben voor de bodemverontreiniging eventueel bij Petten, dat zegt niets over de betrokkenheid, dat zegt iets over de feitelijke aansprakelijkheid. Zo beantwoorden GS die vraag. De vraag is, zijn wij daarvoor verantwoordelijk, ja of nee. Dan is het antwoord, dat zijn wij uiteindelijk niet, die beantwoording heeft u in een nazending kunnen lezen, maar dat zegt natuurlijk helemaal niks over de zorgen die wij ook hebben over wat er zou kunnen gebeuren of over de zorg voor het welzijn van de inwoners van Noord-Holland. Die delen u en ik en GS met elkaar. Leest u dat voortaan alstublieft anders, maar niet dat het ons niet zou interesseren. GL zegt, wij hebben voor het klimaatinitiatief alternatieve voorstellen gedaan. Datgene wat GS nu voorleggen, gaat ons niet ver genoeg. U hebt dat standpunt al duidelijk gemaakt in de commissie. Ik denk ook dat de discussie daar verder gevoerd moet worden, want wij moeten daar met elkaar nog een besluit over nemen en ik heb begrepen dat de meerderheid voor de uitwerking van het voorstel van GS was. Dan heb ik nog een paar advocaten in de zaal gezien, uiterst sympathiek, met een hartstochtelijk pleidooi voor de aarde. Er is er maar een, volledig eens, daarover helemaal geen misverstand. De doelstelling moet ambitieuzer en wij zijn een beetje bezig met als Don Quichot vechten tegen de windmolens. Nee, ik vecht om de doelstelling die de Staten hebben opgelegd, die wij in het coalitieakkoord met elkaar hebben afgesproken, te halen. U focust en dat vind ik iedere keer weer de kern van de discussie over de windmolens, dat er heel erg gefocust wordt op maar een manier om de energietransitie te halen, terwijl de duurzaamheidsportefeuille veel en veel breder is en er allerlei manieren zijn om met onze opdracht richting 2050 aan de gang te gaan. GS zetten in op de volle breedte en ook PS en wij gaan zeker nog met elkaar in gesprek naar aanleiding van de ruimtelijke verkenningen in relatie tot de doelstelling, waarvoor wij laatst een eerste aanzet in de commissie hebben gegeven. Wachten wij op het Rijk? Nee, dat doen wij niet, maar wij hebben het Rijk wel hard nodig, want ook dat is bijvoorbeeld de roep van het bedrijfsleven, omdat wij over veel onderwerpen niet gaan. Ik noem ETS, scheepvaart, luchtvaart en wij hebben het Rijk nodig om de wet- en regelgeving aan te passen, want dat is wat ik iedere keer weer tegenkom. Daar waar ook de VVD aan refereerde, wij worden links ingehaald door het bedrijfsleven, door innovaties vanuit de particuliere markt, maar het is onze uitdaging om met onze wet- en regelgeving adaptief te zijn en daar mogelijkheden voor te geven. Daarvoor hebben wij het Rijk hard nodig omdat de ondernemers die je spreekt en die heel veel willen investeren, al

3175 dan niet geholpen met innovatiefondsen van de provincie, zeggen, als wij straks echt gaan
investeren, dan moeten wij zeker weten dat die investeringen ertoe doen en dat die bedrijfszeker
zijn voor de komende jaren in plaats van dat wij volgend jaar weer met ander beleid worden
geconfronteerd. Er zijn natuurlijk best hele mooie voorbeelden. D66 heeft die ook genoemd, de
3180 Solarcampus in Purmerend, die ik vorige week mocht openen. Een heel mooi voorbeeld van een
bedrijventerrein waarvan je weet dat het de komende tien tot twintig jaar nog braak ligt, omdat
de vraag er niet is en laten wij ondertussen daar een andere invulling aan geven en op deze
manier letterlijk vierkante meters maken in zonnepanelen. Dan de initiatieven van burgers en
bedrijven over de klimaatfora. Ik dacht dat daar nog een voorstel voor zou komen als ik uw
bijdrage heb gehoord, mevrouw Zaal, maar die heb ik niet gezien bij de moties. Het lijkt mij op
3185 zich een prima uitgangspunt, het ligt denk ik ook in het verlengde van onze inzet op de
burgerparticipatie. Dan nog de moties. Er is opnieuw opgeroepen tot de Februaristaking. Vorig
jaar is er tijdens de algemene beschouwingen ook al het nodige gezegd over de Februaristaking
en op basis van het besluit van GS om die bijdrage in te trekken vanaf 2016 en ik heb begrepen
dat er toen twee moties waren en een amendement en toen is besloten om eenmalig 5.000 euro
3190 toe te kennen. Dat is toen aanvaard en de overige moties zijn toen verworpen, mede omdat er
geen structurele dekking voor was. Dat is ook hier het geval. En het moet mij van het hart dat het
een beetje een raar amendement is, want je vraagt over het algemeen niet aan GS om de dekking
te vinden, dat doe je zelf. Dus GS ontraden de motie. Motie 23 over CultureBase. Daarvoor heb ik
al de argumenten in de commissie gegeven, maar ik wil ze best nog wel een keer herhalen. Het
3195 druist in tegen eerder door PS genomen besluiten inzake de bezuinigingen, de kaderbrief 2015,
in het coalitieakkoord is ook niet teruggekomen op de bezuinigingen, het is een
precedentwerking als wij dit zouden doen, want ook op andere uitvoeringsinstellingen wordt
bezuinigd, dus waarom zouden zij dan 'geen' overgebleven middelen kunnen krijgen. Het is ook
al door de organisatie zelf gezegd, het is bedoeld om een gat in de begroting te dekken, dus ik
3200 wil echt waarschuwen voor precedentwerking. Nogmaals, als ik kijk naar de dekking, bij de
kaders voor besteding van de EXIN-H gelden is uitdrukkelijk gesteld dat die middelen in de
stenen dan wel de inrichting moeten gaan zitten en dat die niet bestemd zijn voor exploitatie.

De heer **HIETBRINK** (GL): Ik heb een vraag over de precedentwerking, dat verbaast mij een beetje.
3205 Dat argument heb ik natuurlijk gehoord, volgens mij bestaat CultureBase nog niet sinds 2015,
maar sinds dit jaar en in 2015 is besloten om te bezuinigen op de Cultuurcompagnie. Dat heeft
gevolgen gehad. De Cultuurcompagnie is opgesplitst in drie partijen, daarvan gaat er een
fuseren, is er voor een partij nog geld de komende jaren en voor een partij niet, dat is
CultureBase. Ik snap niet zo goed wat voor precedentwerking dat verder zou hebben dan dat wij
3210 eenmalig incidenteel geld ter beschikking stellen.

Gedeputeerde **VAN DER HOEK**: De precedentwerking gaat erover dat wij geld beschikbaar gaan
stellen voor een organisatie die er nog niet was op het moment dat het besluit was genomen. Er
is door Cultuurcompagnie zelf besloten om de taakstelling in te vullen door nieuwe onderdelen
3215 op te richten. Dan neem je daarmee bewust een risico in de bedrijfsvoering. Als je dat dan niet
redt, dan is het niet gebruikelijk dat je daarvoor de rekening bij de provincie neerlegt. Daarvoor
zijn zij dan zelf verantwoordelijk geworden. De precedentwerking zit erin dat organisaties die

zich opsplitsen en een begrotingstekort hebben en tegen ons zeggen, maar oorspronkelijk hadden wij ooit een subsidie van u, dan moet u maar voor het restant instaan, dat zich meer organisaties op deze manier gaan melden. Volgens mij heb ik er voldoende over gezegd. Motie 54 over de uitbestede diensten, bij aanbestedingen voortaan in het bestek op te nemen dat de provincie verwacht dat de vergunde partij al het personeel overneemt die tot aan de datum van aanbesteding werkzaam waren. Die moet ik echt ontraden om twee redenen. Bij de outsourcing van bediening van de kunstwerken is er geen sprake van overgang van een onderneming. De provincie voert de taken zelf uit en huurt daarvoor aanvullend personeel in van ODV Maritiem op basis van de raamovereenkomst Inhuur nautisch personeel. Dat gaat nu over naar Trigion en er vindt dus geen eigendoms- of bedrijfsoverdracht plaats van ODV naar Trigion. In de uitbestedingsovereenkomst is vastgelegd dat bij het opnieuw aanbesteden van de dienstverlening wanneer het contract volledig is uitgediend, dan is sprake van overgang van onderneming en dan gaat het personeel bijvoorbeeld over van Trigion naar de opvolgend opdrachtnemer. De motie Boelhouwer c.s. draagt GS in zulke gevallen op een programma van eisen op te nemen, zodat het personeel wordt overgenomen. Ik zou daarop willen zeggen, dat proberen wij op een andere manier in te vullen. Wij hebben namelijk nadere gesprekken gehad met ODV en Trigion en de mogelijkheid voor de overname van personeel, van medewerkers van ODV naar Trigion, daar staan partijen in principe positief tegenover en daar worden in de komende tijd vervolgspraken over gemaakt en wij werken daarvoor een plan uit. Zo kan het dus ook. Formeel kan het niet, maar materieel in de lijn met wat u wilt handelen GS al overeenkomstig.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Dan toch even waarom wij met deze motie zijn gekomen. Er waren ook nog iets van vijf of zeven mensen gewoon rechtstreeks bij de provincie in dienst en niet bij ODV en die gaan niet mee. Dat vonden wij wel een beetje raar dat dat niet in de overgang naar Trigion is opgenomen. Misschien hebben wij het niet helemaal goed opgeschreven, maar dat was onze zorg. ODV gaat wel naar Trigion, maar de provinciemedewerkers niet. Misschien kunt u daar nog een blik op werpen, want zo was onze informatie tot nu toe.

Gedeputeerde **VAN DER HOEK**: Ik kijk even met een schuin oog naar de portefeuillehouder Personeel, maar ik hoor links ingefluisterd, die worden gedetacheerd, die zijn gewoon in dienst van de provincie.

De heer **DEN UYL** (PvdA): Voorzitter, ik las in de krant en ik weet dat wat je in de krant leest, met enige scepsis tot je moet nemen, dat er nu mensen in dienst waren bij ODV en zich aanmelden bij het uitzendbureau en de boodschap was, oh, u bent werknemer daar, u kunt niet komen bij dit uitzendbureau. Dat roept het beeld op dat er los van de juistheid van de informatie, dat er onduidelijkheid is en de motie vraagt om onderzoek. De vraag is of nader onderzoek niet enigszins verstandig zou zijn.

Gedeputeerde **VAN DER HOEK**: Het krantenartikel waar u aan refereert, was mede voor ons aanleiding om dat gesprek te entameren waar ik het net over had. Daar is uitgekomen dat dat niet aan de orde is, dat er een positieve grondhouding bestaat tegenover de overname van personeel en dat wij daar concrete vervolgspraken over hebben gemaakt met elkaar en dat wij

dat plan verder met elkaar gaan uitwerken. In die zin is er wat mij betreft geen nader onderzoek nodig.

3265 De heer **DEN UYL** (PvdA): Dat snap ik, maar dan komt bij mij de vraag op, had ODV Maritiem het niet goed begrepen, had Trigion het niet begrepen of het uitzendbureau niet, want blijkbaar was er interventie van de provincie nodig. Dat is heel erg goed, maar de vraag is en die blijft hangen, had de provincie niet in een eerder stadium bij de aanbesteding een aantal dingen wat strakker kunnen formuleren? De vraag die er ligt is, kunt u nog eens nader onderzoeken wat er wel of niet kan. Is er sprake van overgang van onderneming of is dat niet in dit geval maar in de toekomst wel?

3270

Gedeputeerde **VAN DER HOEK**: Voorzitter, daar ben ik helder over geweest. Er is geen sprake van overgang van onderneming. Het werk ligt bij ons en wij huren een partij in die een deel van het werk waarvoor wij zelf voor de uitvoering aan de lat staan, voor ons uitvoert en dat is iets anders dan wanneer wij een keer in de zoveel jaar – wij werken met een soort mantelcontracten – dat besteden wij een keer in de zoveel jaar aan. Op het moment dat dat aan de orde is, dan is de vraag, welke partij voert het dan voor ons uit en dan zou er sprake zijn van overgang van onderneming. Nu gaat het om een van de taken die wij deels uitbesteden en dat gaat over diensten en er is geen sprake van overgang van een onderneming. Met betrekking tot al of niet een misverstand, dat schrijft de krant. Ik heb begrepen dat in de gesprekken met ODV en tussen ODV en Trigion het niet aan de orde is dat personeelsleden van ODV niet welkom zouden zijn. Nogmaals, er is een positieve grondhouding en daar vindt binnenkort een nader gesprek over plaats.

3275

3280

3285 Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Mijnheer Den Uyl had het net over een krantenartikel, maar ik heb letterlijk het bewijs gezien dat er een afwijzing was van het uitzendbureau, dat mensen die van ODV Maritiem kwamen, het niet op prijs werd gesteld en dat zij uitgesloten waren van de procedure. Ook als wij het niet over een overname hebben, vindt u dan nog steeds dat GS geen enkele verantwoordelijkheid hebben als u bij een aanbestedingsprocedure er niet voor zorgt dat de overname van het personeel of niet overname, maar proberen om zoveel mogelijk van die mensen te plaatsen bij een ander bedrijf, als u aan de andere kant zegt dat de werkloosheid onder ouderen niet verder mag oplopen? Ik vind het te gek voor woorden dat heel veel van die mensen straks zonder werk op straat staan en dat u dat allemaal prima vindt.

3290

3295 Gedeputeerde **VAN DER HOEK**: Ik geloof dat ik al geen antwoord meer hoeft te geven, want ik hoor van mevrouw De Meij dat ik dat allemaal prima vind bij voorbaat, maar ik wil toch een poging doen. Ik denk dat wij daarmee moeten oppassen, want wanneer wij dat in de constructie zoals die nu loopt, daarmee ook wel marktversturende werking kunnen triggeren. Medewerkers zijn niet verplicht om over te gaan. De latende opdrachtnemer zal zijn best doen om die werknemers een goed aanbod te doen om bij hem te blijven. Wat je dan krijgt, is dat mensen die dan niet mee mogen of niet blijven, die aan de komende opdrachtnemer worden aangeboden. De provincie loopt het risico dat de prijs van de aangeboden dienstverlening hoger wordt, omdat de nieuwe opdrachtgever wordt opgescheept met personeel waarvan hij zegt, dat zou niet mijn

3300

3305 eerste keus zijn, wanneer ik uit het totale bestand had kunnen kiezen. Ik denk dat wij daarmee moeten oppassen. Nogmaals, overgang van onderneming is nu niet aan de orde. Volgens mij hebben wij nu goede vervolgafspraken tussen beide partijen om te kijken naar het zittende aanbod en daar horen ook de oudere werknemers bij, waar 50plus het over heeft.

3310 Mevrouw **ALBERTS** (SP): Nog een klein punt. Een deel van het probleem was dat mensen nu ondanks dat u zegt, ze gaan gewoon over, dat er ook mensen waren die op hun baan moesten solliciteren. Dat is toch niet geheel zoals het volgens de afspraken hoort te gaan.

3315 Gedeputeerde **VAN DER HOEK**: Ik wil er even voor waken dat wij niet twee portefeuilles door elkaar gaan halen. Ik ga over de inkoopvoorwaarden, wat doen wij in zijn algemeenheid bij het aangaan van nieuwe opdrachten. Als u vragen heeft, hoe zit dat precies met personeel zou ik willen vragen die vragen aan de portefeuillehouder te stellen, omdat ik anders antwoorden ga geven waar ik niet voor in kan staan en dat zou ik niet willen. Er zijn twee moties ingediend, nummers 53 en 62, over Wind op land. Wij kunnen daar een hele boom over opzetten, maar dat ga ik niet doen. Er ligt een coalitieakkoord en GS voeren uit wat hierin is afgesproken, dus wij 3320 ontraden de motie. Motie 56 over verhoging subsidieplafond zonnepanelen. GS willen deze motie overnemen. Wij willen dat zeker graag onderzoeken maar dan kijken wij meteen naar de dekking die gesuggereerd wordt, of dat een goede is en wij komen daar nader bij u op terug. Motie 61 over omgevingswaarden fijnstof WHO, u vraagt of wij de luchtkwaliteitsnormen kunnen overnemen. De Europese wettelijke norm is voor ons leidend en de normen van de WHO zouden 3325 een kop zijn op het Noord-Hollands beleid en de inzet van het college is om in de basis de kwaliteit te borgen. Wij gaan wel in gesprek om te kijken naar het verbeteren van de milieukwaliteit, bijvoorbeeld via de milieudialoog of het platform NZKG en natuurlijk is het ook effectief om op landelijk niveau gezamenlijk via de programmatische aanpak naar de luchtkwaliteit te kijken. Daar zit onze inzet. Vooralsnog nemen wij de motie niet over.

3330 Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter. Toen ik deze algemene beschouwingen tot mij nam, kreeg ik de indruk met zoveel internationale inbreng dat een motie ingebracht zou worden om een lidmaatschap voor de provincie van de Verenigde Naties te bewerkstelligen, maar ik weet niet of de portefeuillehouder Internationale betrekkingen daarop zit te wachten. Ten aanzien van de 3335 inbreng van de PVV kom ik straks terug op twee punten bij de behandeling van de moties, maar als het gaat over de bijdrage van de SP die ons confronteerde met de interpretatie van de wake-up call, daar heb ik wel een opmerking bij, vooral omdat in de bijdrage een kwalificatie voor de organisatie werd neergezet die ik verre van mij werp. Er werd letterlijk gezegd: "Een wereldvreemde naar binnen gekeerde organisatie". Een compliment dus voor alle ambtenaren die 3340 hier dag in, dag uit keihard met hun poten in de klei staan – sorry voor mijn taalgebruik, voorzitter – en hun werk proberen te doen. Een jonge ambtenaar die hier zijn traineeship heeft gelopen, die heel goed werk verricht, wordt hier op deze wijze gekwalificeerd, dat werp ik verre van mij. Ik herken mij daar overigens ook niet in. Wat ik in mijn dagelijks werk tegenkom, zijn goed gemotiveerde mensen, goed gemotiveerde collega-politici en over het algemeen goed 3345 gemotiveerde volksvertegenwoordigers in deze zaal, dus ik herken dit beeld helemaal niet en ja, de provincie is er voor alle inwoners. Wat ook in deze Staten vandaag aan de orde kwam, was

toch de spanning tussen enerzijds wat willen wij heel graag en anderzijds wat hebben wij nodig. En confrère Van Liere bracht dat beeldend in zijn bijdrage door de eenzijdige groei te veroordelen en een andersoortige groei voor te staan. Maar ik wil onder de aandacht brengen dat
 3350 als wij er zijn voor alle inwoners van Noord-Holland, dat wij er ook zijn voor de inwoners die wij middels de economische agenda een goed bestaan proberen te geven, die recht hebben op een bijdrage in de welvaart. Dat betekent dat wij voor al die mensen een woning willen bewerkstelligen en ook hiervoor is aandacht in de Staten gevraagd en dat brengt spanning met zich mee. Het zijn iedere dag de mensen die met elkaar de spanning proberen te verminderen in
 3355 dit huis. Ik vind het wel een eenzijdige weergave van de werkelijkheid. Ik doe drie portefeuilles vandaag, dus ook de portefeuilles economische zaken en natuur, dus ik ben nog wel even bezig met uw welnemen. Wat ik mij ook nog afvroeg en dan ga ik over naar de moties en amendementen, zou de heer Van Liere nou de woorden van de huidige president van Amerika – waar ik ook een fan van ben – die hij zo pakkend uitsprak, ook doen bij de nieuwe Amerikaanse president? Er is gesproken over de bomenkap Schoorlse duinen, daar kom ik straks op terug, kaalslag natuur, ik vraag dan aan 50plus, waar blijkt dit uit. Dat is niet het beeld dat ik heb. Er komen jaarlijks 250 ha bij, zoals afgesproken in het coalitieakkoord en ook conform het beleid van de Staten. De CU/SGP vroeg naar de transformatievoortgang. Daarvan kan ik u melden dat er voor de zomer in de betreffende platforms MRA en Noord-Holland-Noord nieuwe afspraken
 3365 worden gemaakt over de transformatie en die komen dan vanzelf terug bij u hier in de Staten. De PAS en de biodiversiteit, monitoren stikstof in het weidevogelleefgebied. Via de PAS monitoren wij de stikstofdepositie en via jaarlijkse rapportages van Landschap Noord-Holland monitoren wij de weidevogelleefgebieden aan de hand van tellingen. De VVD had zorgen over de gevolgen van de Brexit, met name als het gaat om de visserij. Wij houden daar de vinger aan de pols. De stand van zaken van de Marker Wadden. De stand van zaken is dat niet alleen de provincie Noord-Holland, maar ook het Rijk heeft nog eens 4 miljoen euro toegezegd en de provincie Flevoland heeft in aanvulling op haar eerdere bijdrage nog eens 3 miljoen euro extra toegezegd. Dat zou betekenen dat in principe de bijdrage voor het derde eiland, het MRA-eiland, de financiering rond zou zijn. Notitie afschaffen regeldruk, dat wil ik even bespreken met de heer Bond hoe dat ervoor
 3375 staat. Ik hoop dat u mij die ruimte gunt. Mevrouw Zaal, ik was geraakt door uw verhaal en de positiviteit die ervan afspatte, dezelfde positiviteit die ik ervaar als ik deze begroting lees. U vraagt als coalitie over de motie glasvezel een visie en daar kom ik op terug bij de behandeling van de moties en amendementen. De PvdA vraagt om een vereenvoudiging van het natuurbeleid en natuurlijk ligt het voor de hand om ja te zeggen, maar dan zou ik de opvolger van de
 3380 portefeuille Natuur ermee opzadelen, dus het lijkt mij goed om dat in de decembervergadering van de commissie EEB te bespreken. Daarvoor komt al het een en ander naar u toe over de modernisering van het natuurbeleid en ik denk dat het goed is om met de nieuwe portefeuillehouder even te kijken wat daarin mogelijk is. Ik hoop dat u mij die gelegenheid geeft. Dan de moties en amendementen. Het subsidieregister, motie 52 van de PVV. Als ik kijk naar hoe vaak het huidige subsidieregister geraadpleegd wordt, dan is dat minder dan tien keer per jaar. Er worden twee tot drie keer per jaar vragen over gesteld. Als u mij de gelegenheid geeft om te kijken wat u precies beoogt en welke inspanning daarvoor geleverd moet worden, om in alle redelijkheid te kijken wat daarin mogelijk is. Mijn verzoek is deze motie nog even aan te houden totdat dat helder is, dan komt de portefeuillehouder waaronder het valt, met een brief terug en

- 3390 dan kunt u besluiten of u de motie nog nodig vindt of niet. Motie 58 en tegelijkertijd motie 59, de eiwittransitie. U gaat dit vragen aan een notoire carnivoor, maar mijn persoonlijke gevoelens in deze doen er hier niet toe, confrère Van Liere, waar het om gaat is dat het volgens mij niet aan de provincie is om op provinciaal niveau campagne te voeren. Dat hoort echt op landelijk niveau thuis als men het al wil. Dat zou u via de Tweede Kamer moeten doen en niet via de provincie,
- 3395 dus die ontraad ik beide. Door diverse partijen is aandacht gevraagd voor de bomenkap in de Schoorlse duinen, motie 60. Moties 59 en 60 heb ik gelijktijdig behandeld en beide ontraad ik. Het is echt iets wat u bij de Tweede Kamer zou moeten aankaarten en ook u bent daarin vertegenwoordigd, mijnheer Van Liere.
- 3400 De heer **VAN LIERE** (PvdD): Voorzitter, ik vind het een beetje kort door de bocht om beide moties over eiwittransitie bij elkaar te vegen, juist omdat als het gaat om de productie van plantaardige eiwitten, al door een aantal provincies veel beleid wordt ontwikkeld. Daar zou u bij kunnen aansluiten en dan kunt u juist heel gemakkelijk met hun inspanningen ook voor de landbouw in Noord-Holland iets betekenen.
- 3405
- Gedeputeerde **LOGGEN**: Ik vind dat geen taak voor de provincie en als u dit wilt, dan dient u dat vanuit het landelijke beleid, het landelijke kader te doen, en niet vanuit de provincie. Om die reden ontraad ik het. Motie 60, bomenkap Schoorlse duinen, ik weet als geen ander hoezeer bomen in onze provincie gewaardeerd worden, maar enige consistentie in beleid en in gedrag
- 3410 zou op zijn plaats zijn, omdat wij ook hebben uitgesproken in dit huis dat wij de biodiversiteit en met name van de inheemse soorten, wensen te versterken, dat wij de invasieve soorten eigenlijk een ongewenste situatie vinden. Als wij het landschap in ere willen herstellen, dan kom je soms tot een besluit dat je liever niet zou willen nemen en waarom is dat hier genomen? Het gaat over een stuk natuurgebied waarvan wij constateren dat daar verdroging plaatsvindt en waar
- 3415 verstuing van de duinen nodig is om de biodiversiteit beter tot zijn recht te kunnen laten komen en daarom worden daar bomen gekapt om terug te gaan naar de situatie die er oorspronkelijk was. De bomen horen daar niet van nature. Het is geen leuke boodschap en ik weet hoezeer bomen gewaardeerd worden, maar het is wel wat wij met elkaar als beleid hebben vastgesteld. Het gaat ook over uitvoering van beleid en dat is gedelegeerd aan GS, maar over
- 3420 deze specifieke bomenkap wil ik best nog een keer met u van gedachten wisselen in de commissie NLM, maar dat gaat specifiek over deze bomenkap mocht u daaraan behoefte hebben. Ik ontraad de motie om die redenen. Motie 64, ondersteuning zorginitiatieven. Het is geen kerntaak van de provincie en ik wil u deze dan ook ontraden. Bestrijding ouderenwerkloosheid, ik wil u verzoeken mevrouw De Meij, om deze motie aan te houden om de volgende redenen. Onze
- 3425 basishouding is dat als wij een rol kunnen spelen bij verbetering van de werkgelegenheid, dan doen wij dat in de volle breedte, dus van jongeren tot en met de 50-plussers, uw doelgroep. Wij hebben nu een project dat u wilt gaan verbreden. Als u uw motie aanhoudt, dan wil ik in overleg met de werkambassadeur kijken naar de mogelijkheid van uitbreiding daarvan. Als u dat goed vindt, dan kom ik daarop terug middels een brief of via de commissie. Dat geeft dan even een
- 3430 wat meer gedegen fundament om die discussie met elkaar te voeren, want dan weten wij ook hoe die werkambassadeur erover denkt, die daar volop mee bezig is. Dat zou mijn voorstel zijn. Dan motie 68 van de coalitie. Het is een bredere motie dan die ik in eerste aanleg via de griffie zag

binnenkomen. De eerste versie sloot zich met name aan bij wat in motie 25 was beoogd, maar nu zie ik een veel bredere motie terugkomen. Mag ik hem zo interpreteren dat u zegt, wij willen niet
3435 alleen die korte termijn, de uitvoering van motie 25 bewerkstelligen en daarvoor is het nodige al in werking gesteld. Ik heb van de portefeuillehouder begrepen dat het in december terugkomt in de commissie, omdat er anders spanning komt te staan bij het tijdsgat wat de Europese regelgeving ons geeft met betrekking tot die witte gebieden, dat u dat proces niet wilt doorkruisen met deze motie, maar dat u zegt, wij willen een bredere gedegen motie op het
3440 moment dat de uitgaven voor de provincie daar ook groter zouden worden. Als ik hem zo mag lezen, dan kan ik namens de portefeuillehouder instemmen met deze motie en positief adviseren.

De **VOORZITTER**: Gedeputeerde post wil graag in de rebound, want die heeft een paar dingen laten liggen. Het gaat met name om twee amendementen.

3445 Gedeputeerde **POST**: Voorzitter, ik spreek de verwachting uit dat als collega Loggen de heer Van Liere adresseert met 'confrère', dat hij de volgende keer dan ook met een witte bef zit. Ik heb twee amendementen laten liggen, een van de CU/SGP, GL en SP over agendapunt 9 met het voorstel het begrip Duinpolderweg te schrappen en het ontwerp PIP, etc. Dat amendement in elk
3450 geval. Ik zit een beetje te worstelen. Ik sta niet onwelwillend tegenover uw amendement met de kanttekening dat ik er dan vanuit ga dat onder verkeershinder ook wordt verstaan leefbaarheid en verkeersveiligheid. Zo heb ik het steeds geadresseerd in de commissie ook. Daar zit niet mijn probleem, dat zit in het schrappen van het begrip Duinpolderweg, maar u geeft niet aan wat daarvoor in de plaats moet komen. Als wij het begrip schrappen, dan blijft er een hele rare zin
3455 over. Als u daar snel iets in amenderende zin voor in de plaats kunt stellen, dan ben ik alleszins bereid om een positief advies te geven. Als u het zo doet, dan moet ik het in strikte zin ontraden, omdat er anders een hiaat in de begroting ontstaat en dat wil ik ook niet. Overigens zeg ik daarbij dat het voor de buitenwacht wel heel erg helder is wat wij bedoelen als het gaat over de Duinpolderweg. Wij weten dat dat niet een vastgelegd alternatief is, maar dat daar verschillende
3460 mogelijkheden voor zijn. Ik zou mij kunnen voorstellen, met het tweede heb ik absoluut geen problemen, maar met het eerste worstel ik enigszins. Misschien als u dat eruit streept, dat wij dat amendement kunnen aannemen. Amendement 24 met als titel 42 miljoen euro van grijs voor groen, u zult begrijpen dat wij daar meer problemen mee hebben, met name omdat u veronderstelt dat die ruimte er is binnen de door u aangegeven reserves en in strikte zin is het
3465 niet in juridische zin geoormerkt, maar in bestuurlijke zin is het door uw Staten wel bestuurlijk geoormerkt en daarmee is het geen volledig vrije ruimte. Ik ga ervan uit dat degenen die destijds akkoord gingen met deze reservering, dat nog steeds zijn. U wilt 10,73 miljoen euro uit TWIN-H halen, maar daarin zitten verschillende compartimenten en u ramt daar gewoon 10,73 miljoen euro af zonder aan te geven uit welk compartiment dat zou moeten komen. En in de
3470 verschillende compartimenten is sprake van ruimte, die niet juridisch geoormerkt is, maar wel politiek-bestuurlijk en u geeft niet aan waar dat uit zou moeten komen. Op grond van het politiek-bestuurlijke oormerk dat er op de vier reserves ligt, ontraden wij dit amendement.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter. Ik verzoek u even te schorsen voordat de tweede termijn
3475 ingaat.

De **VOORZITTER**: Laten wij maar even soepel zijn, want ik vermoed dat er toch wel een schorsing nodig is. Dan schors ik de vergadering tot 15.50 uur. Dan heropen ik de vergadering strikt om 15.50 uur.

3480

Gedeputeerde **LOGGEN**: Mag ik nog een mededeling doen? Ik heb een kleine omissie begaan. De notitie breedband wordt in december in GS besproken en komt pas daarna naar de commissie.

Tweede termijn

3485

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Voorzitter. Waar ik in het begin geen bijdrage op heb geleverd, is de verplaatsing van de passagiersterminal in Amsterdam, een aantal hier had het erover. Daar wil ik
3490 toch nog een kleine duit in het zakje doen, want het zijn natuurlijk niet per se de overlast gevende toeristen, maar de hoeveelheid toeristen. Maar veel belangrijker zijn de overlast gevende schepen, want die liggen daar te pruttelen middenin de stad. En het leuke is, geen enkele haven haalt cruiseschepen tot in het centrum. Ik noem maar een voorbeeld maar ik kan er vele noemen, als je naar Rome gaat, dan word je toch echt in Ostia afgezet en de afstand is echt vele malen
3495 verder dan van Amsterdam-West naar het centrum. Het gekke is, het jaagt geen cruiseschip weg, dus die dreiging zie ik niet zo erg. Sommigen herkennen dat hoe het zit, maar van Amsterdam-Centrum naar Amsterdam-West is echt een kippeneindje. Motie 55 over de Texelhopper wordt ontraden, want het is een integrale pilot en GS kijken naar het totaalconcept. Ik wil dan toch de vraag terugleggen, ik weet nog hoe het zat, de boel is geïntroduceerd als vervoer op maat. Dan
3500 wil ik graag van de gedeputeerde horen wat daar nou integraal aan is. Dan motie 67, het Kustpact. Ik heb in de interrupties al een aantal dingen neergelegd. De gedeputeerde zegt, het gaat over het proces, ja, maar daar gaat deze motie ook over. U zegt, een voorbereidingsbesluit nemen is niet handig, maar een voorbereidingsbesluit kan doorbroken worden voor zaken die wij wel willen. En wat heel interessant is, bij de windmolens is toentertijd ook een
3505 voorbereidingsbesluit genomen. Toen hebben wij niemand gehoord, dus dat is wel een bijzondere. Het belangrijkste is natuurlijk, het gaat om de ongewenste kustbebouwing. Wij zeggen, maak een pas op de plaats want de garantie van de gedeputeerde dat nu alleen maar gebeurt wat wij willen, dat wij het instrumentarium voorhanden hebben, ja, met datzelfde instrumentarium zitten wij nu met Callasande en Boskerpark. Met andere woorden, de garantie
3510 op dat instrumentarium is bij ons niet aanwezig, dus nogmaals een pleidooi voor motie 67. Ook de CdK zei, een Kustpact sluiten betekent nog niet dat er iets verandert en dat verstonden wij eigenlijk als een – misschien pardoos- maar toch wel positief preadvies op motie 67. Gedeputeerde Van der Hoek zegt, wij hebben ook zorgen over Petten, leest u het alsjeblieft anders. Nee, dan vraag ik, schrijft u het alsjeblieft anders op, want doordat u elke keer zo
3515 afwijzend en keurig op de formaliteiten blijft hameren, u had het ook zelf kunnen aangeven en niet dat ik moet interpreteren, want als ik aan het interpreteren sla, durf ik te wedden dat ik ergens anders uitkom dan u. Dus schrijf het op, is mijn dwingende verzoek. Wij zullen niet alle moties en amendementen steunen. Amendement 22 is gewijzigd, want daar zijn naast

antisemitisme ook racisme en discriminatie toegevoegd. Daardoor vinden wij het een veel betere
 3520 herdenking van de Februaristaking, die zich overigens ook verzette tegen tirannie. In het
 preadvies wordt gezegd, 5.000 euro, u geeft helemaal niet aan waar u het vandaan wilt halen. Ik
 vind het veel raarder dat ik zo'n antwoord krijg. Echt waar, zo'n bedrag vind je in de kantlijn. Ik
 vind het onbegrijpelijk dat wij daar geen geld voor uittrekken. Wij zullen hem steunen. Motie 57
 3525 steunen wij niet, de SP is het eens met het preadvies. Wij vinden dit een kwestie die ons niet
 mogelijk en uitvoerbaar lijkt. Ook bij motie 58 zijn wij het eens met het preadvies, de
 eiwittransitie vinden wij een landelijke kwestie. Motie 59, die afwijzend werd gepreadviseerd,
 zullen wij wel steunen, want u vraagt welke rol wij als provincie op ons kunnen nemen. Nou, ga
 het maar eens even op een rijtje zetten. Volgens mij kan er een heleboel en volgens mij: spieken
 3530 bij andere provincies mag in dit geval. Motie 62 over Wind op land, zullen wij niet steunen, want
 wij missen daarin de beperking die nou juist wel in de motie van de SP is vastgelegd, namelijk dat
 het uitsluitend op bedrijventerreinen en industrieterreinen zou moeten en zonder dat het overlast
 geeft aan de bewoners, dus daar geven wij de voorkeur aan die van ons. Met alle respect, maar
 de kustbebouwingmotie van de coalitie, die zegt echt niks, helemaal niks. De gedeputeerde zegt,
 3535 ik ga u informeren. En wat staat er in de motie? Wilt u ons informeren. Sorry, ik zou hem
 intrekken en gewoon voor motie 67 gaan, want die straalt voorzichtigheid uit.

De heer **HIETBRINK** (GL): Voorzitter. Gezien de tijd en het feit dat er nog een aantal
 agendapunten zijn waar wij nog spreektijd voor willen gebruiken, zal ik het kort houden. Ik
 constateer tot mijn grote genoegen dat ik minder vaak aanwezig ben op de A1 en de A2 dan
 3540 gedeputeerde Post. Dat heeft misschien iets te maken met onze respectievelijke woonplaatsen,
 dat sluit ik niet uit. Wij zijn het denk ik, ook nog eens over het feit dat als je een extra rijbaan
 aanlegt, de doorstroming daardoor tijdelijk verbetert. Mijn opmerking was bedoeld om een punt
 te maken over, waar investeer je in als overheid en waarom zouden wij investeren in andere
 vormen van vervoer dan nog meer asfalt. Wij komen daar overigens zelf op terug, dat was een
 3545 vraag van de gedeputeerde. Dan heb ik geworsteld met de vraag of er een toezegging was bij
 motie 57. Dat ging over de burgerbegroting. Ik heb de voorzitter een procesvoorstel horen doen
 waar wij in principe mee kunnen leven, namelijk breng het onder bij de werkgroep
 Burgerparticipatie en laat hen kijken of daar een mouw aan te passen is. Nogmaals, ook wij
 worstelen met de vraag of de provincie het juiste schaalniveau is en wij zouden dat graag
 3550 onderzocht willen zien en iets uitgebreider dan een gesprek onder de lunch. Als dit een werkbare
 oplossing is, dan zijn wij graag bereid om deze motie in te trekken. Ik hoor graag van mijn
 collega's of zij dat ook een werkbare oplossing vinden. Dan wil ik mijn bedroefdheid uitspreken
 over de reactie van GS op amendement 23 over Stichting CultureBase. Wij kennen de discussie en
 wij vinden dat er heel erg wordt teruggekeken naar bezuinigingen uit 2015, terwijl je met net
 3555 zoveel recht zou kunnen zeggen, laten wij het nou zien als een aanmoedigingssubsidie, mensen
 hebben het afgelopen jaar fantastisch werk gedaan en we geven ze nog een klein beetje geld en
 daarna staan zij op eigen benen. Dat was de intentie van ons amendement en wij willen die
 nogmaals dringend onder uw aandacht brengen. Amendement 25, gedeputeerde Post reageerde
 hierop met het verzoek om met een alternatief te komen voor de Duinpolderweg. Ik neem hier
 3560 het woord even over van de heer Klein, omdat hij geen spreektijd meer heeft. Ons voorstel is om
 het begrip Duinpolderweg te vervangen door bereikbaarheid Duin- en Bollenstreek en dat toe te

voegen aan het amendement. Wij hopen dat het dan op goedkeuring van GS kan rekenen en dat u het natuurlijk allemaal zult omarmen. Dat brengt mij bij het laatste punt, ik ga niet alle moties en amendementen langs. Wij hebben in de fractie lang gesproken over een motie en dat wil ik u niet
3565 onthouden. Het gaat over de discussie – dat zal u niet verbazen – over Wind op land. Daarover zijn twee moties ingediend. Motie 53 en 62. Ik wil het hebben over motie 53. Misschien is het goed om vast te stellen dat de inwoners van Amsterdam hebben aangegeven dat zij in grote getalen – de uitslag was 91% - de overstap naar duurzame energie willen maken. Dat 12% vindt dat de provincie op dat gebied genoeg doet – daar is nog een wereld te winnen – en dat 73%
3570 vindt dat uitbreiding van molens kan plaatsvinden vooral in de haven. Dat sluit allemaal uitstekend aan bij motie 53 van de SP. Wij vielen – en dat zal de SP niet verbazen – over twee woordjes, namelijk ‘maar uitsluitend’. Wij zullen de motie niet steunen als die woorden erin blijven staan, omdat wij vinden dat er ook nog andere lokale initiatieven zijn buiten de gebieden die u nu benoemt en wij zouden die mogelijkheid graag willen blijven bieden. Wij vragen of de SP
3575 genegen is om daar ‘bij voorkeur’ van te maken, want dan zouden wij hem kunnen steunen, anders zullen wij – natuurlijk zou ik bijna zeggen – onze eigen motie 62 steunen.

Mevrouw **KEUR** (CDA): Bent u het met mij eens dat de provincie groter is dan de gemeente Amsterdam?

3580 De heer **HIETBRINK** (GL): Ja, dat is precies de reden dat ik reageer op de motie zoals ik reageer omdat wij vinden dat de kap er wel af moet, maar wij vinden niet dat je, als je boven de 685,5MW gaat, dat alleen maar moet opstellen in de gebieden die door de SP worden aangegeven. Dus ja, de provincie is groter. Er zijn volgens ons meer plekken waar het uitstekend zou kunnen, het
3585 opwekken van windenergie.

Mevrouw **KEUR** (CDA): U refereert aan een enquête in de gemeente Amsterdam. Dat triggert mij, want daar gaat u mee aan de haal terwijl wij het hier natuurlijk wel over de gehele provincie hebben en niet alleen over Amsterdam.

3590 De heer **HIETBRINK** (GL): Als dat onderzoek wordt gedaan voor de gehele provincie, dan zal ik de uitkomst zeker met u delen, maar dit is toevallig vorige week bekend geworden in Amsterdam.

Mevrouw **ZAAL** (D66): In deze motie wordt ook de Afsluitdijk genoemd. Voor zover ik weet is uw
3595 landelijke fractie tegen windmolens op de Afsluitdijk. Wat vindt u daarvan?

De heer **HIETBRINK** (GL): Ik ben geen tegenstander van de Afsluitdijk. Ik doe wel een concreet voorstel om iets in de motie te veranderen. Juist het ‘bij voorkeur’ geeft volgens mij ruimte om te zoeken naar andere plekken, want wij zijn het eens met de SP dat de kap eraf moet en daar
3600 verschillen wij van mening met D66.

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Wij zijn niet de enige single issue partij. Groei, groei, groei! De zeesluis moest groter, zodat er nog meer kolen, benzine en diesel in de haven kunnen komen. Een cruiseterminal met rokende cruises middenin het centrum van Amsterdam. Er waren nog

3605 geen problemen bekend, klaarblijkelijk zijn sommige partijen niet overal evenzeer
vertegenwoordigd, bijvoorbeeld in het centrum van Amsterdam. Bij de aanleg van nog meer
asfalt, ook daar weer: groei, groei, groei. Er wordt slechts een pas op de plaats gemaakt voor
duurzame energie. Er moet meer gevlogen worden, behalve door ganzen, die moeten dood. De
advocaat van business as usual. Hoe anders klonk het bij een andere partij, optimistisch, voor
3610 transitie. Fondsen zijn overschreden. Nog geen voorstel helaas om de fondsen te verhogen, maar
wel duidelijk, asfalt is rupsje nooit genoeg. Dan zit er misschien iets te veel geld in de reserve
Infrastructuur, ook daar hoop ik nog een amendement tegemoet te zien. Dat roept de vraag op,
wat zou de PvdA daarvan vinden als coalitiepartner? Is het daar ook asfalt rupsje nooit genoeg? Er
ligt een meerderheid in PS om iets te gaan doen aan de reserve infrastructuur. Parijs wordt
3615 vertaald door de provincie Noord-Holland, dat is niet genoeg, er moeten ook nog tafels komen
van duurzame energie. Er begint iets van een begin te komen, misschien dat er in de Staten iets
veranderd is. Nu nog de rug recht houden, zei het CDA nog, goede tip, zeker. Toen kamen GS.
De moties werden weer een voor een klassiek weggetikt. U vraagt mij, nou nee, de PvdD heeft
moties ingediend en het is aan het college om daar een advies over te geven, maar uiteindelijk
3620 doe ik een voorstel aan PS. U kunt daar iets mee doen, u kunt daar iets anders van vinden dan de
PvdD, maar ik constateer wel dat als ik kijk naar de adviezen, de WHO, ja, wij hebben wel de
mogelijkheden want het beleid is gedecentraliseerd, maar wij willen geen nationale koppen. De
eiwittransitie, ja, dan moet u bij de Tweede Kamer zijn. Wacht, mogen wij er pas iets van vinden
als het gedecentraliseerd is en dan mogen we vervolgens nog niks? Dan is er eigenlijk nooit een
3625 argument om het huidige beleid te veranderen. Daar horen wij weer de advocaat van de status
quo. En dat krijgen wij ook terug bij het Kustpact. Daar was ook, de status quo is eigenlijk prima.
Daarom dien ik namens CU/SGP, GL, 50plus een motie in om te kijken of wij het net even
scherper kunnen krijgen, want zoals al geconstateerd, de motie van de coalitie is eigenlijk geen
motie, die is al toegezegd, daar kunnen wij mee ophouden.

3630

Motie 71/14-11-2016

Kustpact

Provinciale staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 november 2016

3635

Constateerende dat:

- *Er veel maatschappelijke onrust is over verdergaande bebouwing aan de kust;*
- *Het Kustpact volgens de gedeputeerde voor Noord-Holland feitelijk overbodig is omdat het
bestaande instrumentarium voldoet;*

3640

Van mening dat:

Borging van de landschapskwaliteit van de kust van groot belang is.

Verzoeken het College van GS om:

3645

- *Gebruik te maken van het bestaande provinciale instrumentarium om verdere
(planvorming voor) ongewenste bebouwing aan de kust zo veel mogelijk tegen te gaan en
zo gehoor te geven aan de maatschappelijke onrust;*

- *Met de commissie te overleggen over welke instrumenten op welke wijze kunnen worden ingezet*

3650

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties PvdD, CU/SGP, GL, 50plus

3655 Wij zijn het er wel mee eens dat wij het instrumentarium hebben, maar het gaat erom het juist in te zetten om te voorkomen dat ongewenste bebouwing aan onze kust gaat plaatsvinden. Wij weten dat er plannen zijn. Wij zijn er niet zeker van dat op iedere plek langs de kust er voldoende bescherming is om er nu voor te zorgen dat er geen ongewenste bebouwing staat. Misschien zijn het dan geen flats in the middle of nowhere, maar toch net te veel bebouwing die wij niet moeten
3660 willen.

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Voorzitter. Ik heb gisteren mijn speech opgenomen om te zien
3665 hoelang deze duurde en het was precies negen minuten. Het enige wat ik de gedeputeerde heb horen zeggen, is dat 50plus gezegd heeft dat zij wil bouwen in het buitengebied. En zij gaf verder als antwoord dat de PRV leidend is. Ik vind dat zeer teleurstellend, want volgens mij heb ik meer gezegd in de negen minuten dan alleen deze opmerking. Over onze moties. Wij hebben een motie 63 ingediend over de pilot Waterland. Bij het dictum 4, willen wij daarbij de laatste twee
3670 regels, de tweede en de derde regel, weghalen. Hij begint met 'de afgesproken procedure conform het bestuursakkoord gevolgd dient te worden.' Punt. En dan laat ik het mandaat dat door gemeenten genomen is, weg. Het kan mij ontgaan zijn, maar GL en 50plus hadden motie 64 ondersteuning zorginitiatieven ingediend. Daar heb ik geen concreet advies van GS op gehad of zij die ondersteunen of niet. Hij is overigens ook ingediend door de SP, motie 64. Wij hadden
3675 samen met de CU/SGP een motie ingediend over het stijgend aantal daklozen, motie 65. Daar hebben wij het eerste dictum, tweede regel: "Ervoor te zorgen dat om in overleg met gemeenten de komende jaren extra opvangplekken worden gerealiseerd." En voor de rest dienen wij hem gewoon in. Gedeputeerde Loggen verzoekt om motie 66 over de werkloosheid aan te houden tot hij in overleg is geweest met de werkambassadeur en dat vinden wij een uitstekend plan. Ik
3680 wacht de reactie af. Dus motie 66 houd ik aan.

De **VOORZITTER**: Zou u de wijziging van motie 63 nog even exact aan de griffier willen doorgeven? Dat hoeft nu niet, dat kan buiten de vergadering om. De heer Klein is door zijn spreektijd heen en dat geldt nu ook voor mevrouw De Meij.

3685

De heer **ANNAERT** (VVD): Voorzitter, terugkijkend op het voorafgaande, had ik soms toch het idee – bij vlagen zeg ik erbij – dat wij hier terug konden kijken naar mr. G.B.J. Hiltermann die vroeger een programma had en dat heette 'De toestand in de wereld'. Het is heel interessant om daar beschouwingen over te houden, maar de jeugd kent hem niet waarschijnlijk. Dat zegt ook
3690 iets over mijn leeftijd. Het is heel interessant om te bomen over alles wat er elders plaatsvindt,

maar daar zijn wij hier op dit moment niet voor. Het moet mij van het hart dat sommige mensen dat kennelijk ook reden vinden om iets te zeggen over volgens mij iets wat gewoon democratisch tot stand is gekomen, namelijk de verkiezing van een president. Maar goed, dit terzijde. De heer Van Liere – ik neem aan dat hij ons bedoelde, hoewel hij het niet letterlijk heeft gezegd, maar een
 3695 goed verstaander heeft bij hem soms maar een half woord nodig – wij zijn waarschijnlijk in zijn ogen de andere one issue partij. Bedankt voor het compliment, mijnheer Van Liere, want als het gaat om groei, dan staan wij inderdaad graag als one issue partij bekend. Want u weet, stilstand is achteruitgang, dus laten wij vooral blijven groeien en om dan toch maar in de advocatensfeer te blijven, u zult ons vast en zeker als advocaat van de duivel zien, nou, dat zien wij dan ook
 3700 maar gewoon als een compliment in dit geval, want nogmaals, het gaat om de inhoud en wij staan achter groei zoals ik het heb verwoord en u hebt ook gehoord dat groei duurzaamheid helemaal niet in de weg hoeft te staan. Aan GS het volgende, vijf van de zes vragen zijn beantwoord en voor een vraag zijn wij gevraagd om akkoord te gaan dat dat later door de portefeuillehouder gemeld wordt, dat gaat over de regelgeving en de deregulering. Uiteraard
 3705 kunnen wij daarmee instemmen en wachten wij die beantwoording af. Dan de moties en amendementen. Ik ga alleen in op de moties en amendementen die wij steunen, dus als u bepaalde moties en amendementen niet hoort, dan gaan wij daar niet in mee. Amendement 25. Daar wachten wij de reactie van de gedeputeerde af, want zij heeft duidelijk aangegeven, als daar een voorstel voor komt en dat is in de vorm die ik kan overnemen, dan hoort u dat van mij, dus
 3710 dat wachten wij af. Dus die hangt nog. Dan motie 52. Daarvan is aan de PVV gevraagd of zij hem willen aanhouden en ik heb begrepen dat dat het geval is, dus dan hoeft die nu niet beoordeeld te worden. Wij hadden daar in eerste instantie wel sympathie voor, maar goed het verzoek van de gedeputeerde wordt overgenomen, dus prima. Dan motie 56, GL en PvdD, over het subsidieplafond van 150.000 euro. Van de zijde van GS is daar een positief advies op gekomen.
 3715 Kijkend naar het koersdocument dat wij hebben vastgesteld met zijn allen, waarin zon ook een belangrijk onderwerp is, zijn wij bereid om met deze motie mee te gaan, zeker omdat het op dit moment nog een onderzoek is. Dan motie 63 van 50plus. Mevrouw De Meij heeft net een aantal tekstuele wijzigingen doorgevoerd. Wij horen graag van GS hoe zij hier tegenaan kijken, hoewel de gedeputeerde al heeft gezegd, wij laten het aan de Staten. Ik denk dat waar dingen niet juist
 3720 zijn en gecorrigeerd zijn, dat mevrouw De Meij op steun van de VVD kan rekenen voor motie 63. Ik hoop dat behalve de Red Bull deze mededeling van mijn kant u ook vleugels geeft. Motie 68 van de coalitie. Gedeputeerde Loggen heeft hier iets over gezegd, waarbij hij verwees naar een eerder voorbijgekomen motie. Niet alleen motie 25, zei hij, niet doorkruisen. Nee, dat klopt. In eerste instantie is er een motie door het CDA, D66 en de PvdA ingediend met en die heeft u
 3725 allemaal voorbij zien komen. De VVD heeft zich later gevoegd in de discussie over dit onderwerp en gezamenlijk zijn wij tot een nieuwe motie gekomen, die aan u voorligt. Daar heeft iedereen keihard aan gewerkt en daar zijn wij blij mee. Als u aan mij vraagt, doorkruist dat het een, ik zou zeggen, kijkt u naar de constatering in de motie en naar het dictum. Wij praten bij de overwegingen over zaken die op korte, middellange en lange termijn spelen en wij vragen om
 3730 een integrale afweging op basis van alle bovenstaande overwegingen. In die zin moet u de motie lezen. Tot slot motie 70, PvdA en SP, die gaan wij steunen. Dat was het.

Mevrouw **ZAAL** (D66): Voorzitter. Sommigen van u zitten in het verkeerde lichaam, in het verkeerde publieke lichaam wel te verstaan, want een groot aantal moties dat vandaag is ingediend, gaat over onderwerpen waar de provincie niet over gaat, die niet tot de kerntaken behoren. En dan zegt mevrouw Alberts dat de burgers in verwarring zijn over wat wij nou wel en niet doen. En dat is nogal wiedes als wij hier allerlei moties gaan indienen waar wij niet over gaan. Misschien moeten wij beginnen met zelf niet de verwachting te wekken dat wij ergens over gaan als wij er niet over gaan. Daartoe roep ik u allen op.

3740

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Voorzitter. Ik heb nog wel een vraag aan mevrouw Zaal, want wie bepaalt in gezamenlijkheid wat precies de kerntaken zijn van de provincie?

Mevrouw **ZAAL** (D66): Een deel is wettelijk bepaald, daar zijn ook moties waar wij gewoon wettelijk niet over gaan en verder hebben wij met elkaar in het coalitieakkoord de kerntaken vastgesteld.

3745

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Wij hebben een open huishouding, dus het staat de oppositie toch vrij om moties in te dienen waar de provincie over zou kunnen gaan, was het niet uitgesloten door het coalitieakkoord? Wij zijn toch niet gebonden aan het coalitieakkoord?

3750

Mevrouw **ZAAL** (D66): Zeker niet, maar ik was mijn betoog begonnen om ermee te eindigen dat alle moties die niet over de kerntaken van de provincie gaan zoals wij ze in meerderheid hebben vastgesteld, dat wij die in ieder geval niet gaan steunen en dat de verwarring die bij burgers wordt gewekt, ook voor een deel aan onszelf ligt of aan degenen die de moties indienen en dat wij in dat verband best eens de hand in eigen boezem mogen steken.

3755

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Ik vind dit een onterechte aanval op de oppositie, omdat daarmee de mogelijkheid voor de oppositie om moties in te dienen, belachelijk wordt beperkt. Het gaat er ten slotte om ook te laten zien dat het anders had gekund en dat daarover stemgedrag uitgelokt kan worden door partijen en dat je niet op voorhand kunt zeggen, voor deze motie komt sowieso geen meerderheid, want wij gaan tegen stemmen, dus u had hem niet in mogen dienen.

3760

De **VOORZITTER**: Nee, maar mevrouw Zaal kan hier wel aangeven dat zij tegen een bepaalde motie gaat stemmen.

3765

Mevrouw **ZAAL** (D66): En ik mag u toch ook een spiegel voorhouden van als u enerzijds zegt van, de burger weet niet meer waar wij over gaan en anderzijds de moties ook buiten onze wettelijke taken gaan, dat ik dat niet in overeenstemming met elkaar vind.

3770

Mevrouw **KEUR** (CDA): Het zal u niet verbazen dat ik het helemaal met u eens ben dat wij inderdaad bepaalde kerntaken hebben afgesproken aan het begin van deze periode, daarom des te opmerkelijker dat wij het wel gaan hebben over de hobbyjacht waar wij namelijk niet over gaan.

3775

Mevrouw **ZAAL** (D66): Volgens mij verschillen wij van mening, want volgens mij gaan wij over het Faunabeheerplan en liggen er verschillende juridische rapporten waaruit blijkt dat de hobbyjacht daar een onderdeel van is.

3780 Mevrouw **KEUR** (CDA): Ik volg daarbij heel graag het advies van de staatssecretaris die ook zegt dat het niet behoort tot de provincie om daar iets van te vinden en bovendien vind ik de term hobbyjacht erg ongelukkig gekozen.

3785 Mevrouw **ZAAL** (D66): Volgens mij introduceerde u die term zelf, maar dat terzijde. Ik ga door met mijn betoog. Zoals gezegd, alle moties die niet over de kerntaken gaan, kunnen niet op steun van mijn fractie rekenen. Op een aantal andere moties die wel over de kerntaken gaan, ga ik kort in, op andere zal wellicht een stemverklaring volgen. Wind op land, geen verrassing dat wij die niet zullen steunen. Wij zijn niet voor wind op de Afsluitdijk. Bovendien hebben wij ons aan een coalitieakkoord gecommitteerd. Ik zei al in eerste termijn dat ik vind dat dat niet
3790 wegneemt dat wij wel met elkaar het gesprek aan moeten hoe wij richting 2050 de juiste mix moeten vinden. Dan de naam van de Duinpolderweg. Wij wilden eigenlijk niet voor stemmen vanwege de verwarring, maar – en dat doet mij een beetje aan Shakespeare denken – als iets een bepaalde naam heeft, dan verandert het niet als je het een andere naam geeft. Dat wat wij een roos noemen, zou onder een andere naam dezelfde geur hebben, maar ik begrijp dat de
3795 gedeputeerde er geen probleem mee heeft, dus wellicht zullen wij na wat beraad toch voor stemmen. Dan over infrastructuur. Het was niet mijn bedoeling om nu al inhoudelijk het debat te voeren over welke wegen er wel of niet provinciaal moeten zijn. Ik vind het prettig te horen dat de gedeputeerde die afweging wel maakt. Wij zouden dat dan ook nog graag een keer met de gedeputeerde in de commissie willen bespreken, want zij heeft natuurlijk gelijk dat het daar
3800 thuishoort. Ik wil wel een voorbeeld noemen en niet om dat hier uitgebreid te behandelen. Van Weesp naar Muiden, twee gemeenten, is een lokale weg. Een weg in Blaricum is een provinciale weg. Vergeef mij dat ik dat als niet-wegenexpert niet helemaal begrijp. De eiwittransitie. Ik heb moeite met de moties over de eiwittransitie, want de overwegingen stralen uit dat wij vinden dat iedere Noord-Hollander tofu moet gaan eten. Persoonlijk kan ik het iedereen aanraden, maar mijn
3805 fractie eet toch ook af en toe graag vlees, dus wat ik wil voorstellen, want ik zie zelf wel dat wij daar in het kader van de verduurzaming van de landbouw best eens over kunnen praten, niet alleen omdat het een bijdrage kan leveren aan de verduurzaming van de landbouw in brede zin zoals wij dat met de coalitie hebben afgesproken, maar ook omdat er volgens mij een economische kans ligt. Ik zou dus de vervangende gedeputeerde willen vragen of wij dat een keer
3810 in het kader van het landbouwbeleid kunnen bespreken in de commissie NLM en dan aan de PvdD willen vragen of zij deze motie willen aanhouden. Het is een interessant thema dat breder speelt dan nationaal. Zonne-energie, blij met de toezegging van GS. Wij hebben een tijd geleden dit als speerpunt aangemerkt in het koersdocument en ik ben blij dat wij dat gedaan hebben, want het blijkt enorm aantrekkelijk te zijn. De participatie van energie die ik zelf in mijn beschouwingen
3815 heb aangemerkt. De gedeputeerde vraagt, komt er nog een motie. Ik zou willen voorstellen ook dat mee te nemen naar de werkgroep Burgerparticipatie. Die dijt nu wel wat uit, terwijl ik zelf gedacht had dat ik daarvan af zou zijn, hoe leuk ook, maar ik denk dat het goed is om dat mee te nemen, net als hetgeen over de burgerbegroting is bepaald. Ik heb nog wat opmerkingen

3820 gemaakt over de grenzen van de provincie. Ik snap dat GS daar nu niet op reageren, maar ik zou daar wel graag een keer op terug willen komen en ik hoor graag of dat door anderen ook wenselijk wordt geacht en zo ja, wanneer. Daar laat ik het bij.

3825 De heer **DEN UYL** (PvdA): Voorzitter. Allereerst, u heeft de discussie afgekapt over de vraag, waar gaan wij over. Dat is wel waard om breder te bespreken dan nu in de marge van het debat over de begroting, want het is waar, wij hebben een open huishouding, maar het is ook waar dat wij in dit land hebben afgesproken dat het sociale domein het prerogatief van de gemeenten is, dus ik denk, daar kun je veel met elkaar over praten, maar je moet vooral de gemeenten niet voor de voeten lopen. Wat ook waar is, is dat wij als provincie via het IPO een mooi kompas hebben, wat toch ook een beetje zegt, dit zijn de dingen waar de provincie sterk in kan zijn en waar de

3830 provincie zich mee zou moeten bemoeien. Dat zijn allemaal bekende woorden, maar moeten wel gezegd worden.

3835 Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Voorzitter. Ik hoor wat mijnheer Den Uyl zegt dat er is afgesproken dat het sociale domein naar de gemeenten gaat. U leest ook de krant en u hoort af en toe het nieuws ook op de televisie en u hoort ook dat het heel vaak misgaat bij de gemeenten op het sociale domein. Vindt u dan maar dat de gemeenten en de provincie dat zomaar over hun kant moeten laten gaan?

3840 De heer **DEN UYL** (PvdA): Het mooie is dat wij als burgers de mogelijkheid hebben om onze eigen gemeenteraad te kiezen en als de gemeente het niet goed doet, is daar de plek waar verantwoording moet worden afgelegd en niet hier. Dat is de crux van het huis van Thorbecke. De gemeenten gaan over gemeentelijke aangelegenheden en de provincie over provinciale aangelegenheden en daar vindt de democratische controle plaats. Dan heb ik het niet over gemeenschappelijke regelingen, want daar is vandaag ook nog wel wat over gezegd. Ik ga verder

3845 met mijn betoog. Nog even over, ik heb in mijn eerste termijn niets gezegd over mobiliteit, want daar moet je alles over zeggen of niets en ik koos voor het laatste. Er zijn hier wat woorden gezegd vandaag over investeren in infrastructuur en daar zijn wij niet altijd tegen, zeker niet als het om het OV gaat. Gaat het over de wegeninfrastructuur, dan hebben wij een beperkt areaal waar wij veel in doen. Maar mooie woorden over de A1 en de A2. Dat klinkt mooi, maar ook

3850 vanochtend stonden mensen hier aanwezig, drie kwartier in de file op de geheel vernieuwde A1. Het idee dat wij mobiliteitsvraagstukken kunnen oplossen door steeds meer asfalt, is echt een misvatting. Nou gaan wij er heel beperkt over en sommige woorden mag je niet zeggen, maar als de enige oplossing voor het gebruik van asfalt is – los van het prijzen van het gebruik – ja, dan zul je daar toch een keer naartoe moeten, maar ook dat hoeven wij bij het provinciaal wegennet

3855 nog niet te gaan doen, maar het komt er wel aan. Het college heeft positief gereageerd op onze motie samen met de SP, maar wel ons uitgedaagd en de gedeputeerde heeft gezegd, je kunt wel mooie moties indienen, maar dan moet je er zelf ook wat aan doen, dus wij nemen deze handschoen op. Inspanningsverplichting, geen resultaatsverplichting. Dan de motie kust en kustbebouwing. Inmiddels zijn er meerdere. Wij kunnen ons vinden in de uitleg van de

3860 gedeputeerde over de motie, die mede namens ons is ingediend. Wij zullen ons nog beraden over de nieuw ingediende motie en de reactie van GS daarop wegen. Dan de kwestie van het

uitbestedingsbeleid en de personele gevolgen. Ik moet eerlijk zeggen en ik weet ook wel dat ik daar een rol in gespeeld heb, dat ik het debat op dat punt nou niet het meest heldere vond dat wij ooit in deze Staten gevoerd hebben. Dat leidt ertoe dat ik toch opnieuw een beroep doe op GS om nog een keer een korte notitie aan PS toe te sturen die wij in de commissie kunnen bespreken, waarin zowel de invalshoek van het personeel als van de aanbestedende dienst en de verantwoordelijkheid die de provincie voelt voor het betrokken personeel, helder en scherp op papier wordt gezet. Bij ons leeft nadrukkelijk de vraag en die is niet echt beantwoord op dit moment, hebben wij nu als Staten in onze kaderstellende rol reden om nog scherper met GS in discussie te gaan of wij onze kaderstellende rol met daden moeten invullen of is het zo dat in de toekomst altijd overgang van onderneming zal gaan gelden en hoeven wij niets meer te doen. Daar worstelt mijn fractie mee, dus het verzoek aan GS is om daar helderheid over te verschaffen. Er zijn nog allerlei moties en amendementen en waar het relevant is, zal ik een korte stemverklaring geven en dat doe ik niet nu.

Mevrouw **KEUR** (CDA): Voorzitter. Wat grappig mijnheer Annaert, dat u refereerde aan de heer G.B.J. Hiltermann, een instituut in die tijd, en je zou het niet zeggen, maar ook voor mij een hele aangename jeugdherinnering, ware het niet dat de heer G.B.J. Hiltermann niet alleen als instituut maar ook vaak dacht de waarheid in pacht te hebben, zoals ook een aantal mensen hier in de Staten weleens denken. Als eerste de glasvezelmotie. Wij zijn blij dat die positief geadviseerd wordt door het college. Er komt tempo en duidelijkheid. Daar zijn wij blij mee. Het is breder dan wij aanvankelijk voor ogen hadden en daar zijn wij heel blij mee en mooi dat wij bij de kaderbrief meer duidelijkheid verschaffen aan de inwoners, bedrijven en gemeenten. Dat is goed voor de leefbaarheid. De eerlijkheid gebiedt mij te zeggen dat ik even mijn wenkbrauwen moest optrekken toen mevrouw Zaal met de opmerking kwam over de wegen. Dat was natuurlijk precies het effect dat u beoogde, nou, het is gelukt. Wij gaan heel graag het debat aan over dit onderwerp, wij vinden daar ook van alles aan, maar graag ontmoet ik u op een ander moment om daarover het debat aan te gaan. Dan de Kustpactmoties, daar volg ik graag de inbreng van mijn collega Den Uyl. Waar wij nog wel aan hechten en ik ben nieuwsgierig naar wat de gedeputeerde daarvan vindt, het CDA hecht eraan om voor 30 november dus voordat u daadwerkelijk het Kustpact gaat ondertekenen, om daar toch met meer ogen naar te kijken binnen de Staten, dus wij willen graag van u weten wat de mogelijkheden zijn. Kan het nog terugkomen in de commissie, kunnen wij dan nog suggesties doen, kunnen wij met u meelesen voordat u daadwerkelijk gaat ondertekenen? Dus of u daar nog even op terug wilt komen. Het amendement over de Duinpolderweg, daar hebben wij met enige verbazing naar gekeken. Wij hebben steeds gezegd, noem het nou de Duinpolderverbinding, ook omdat wij graag het accent willen leggen op het OV en de lokale maatregelen die er zijn op dit gebied. Het CDA heeft steeds gezegd, wij kijken niet alleen naar een weg maar naar een verbinding, waarbij heel nadrukkelijk een rol is weggelegd voor het OV. Ons valt op dat onder punt 2 aan het einde van de zin gevraagd wordt om het voorstel voor te leggen aan GS en PS. Dat vinden wij opmerkelijk en wellicht lezen wij het verkeerd en kan de gedeputeerde daar iets van vinden, want de normale procedure is toch dat een voorstel wordt voorgelegd aan GS. Zuid-Holland heeft een ander besluit genomen en wil het ook langs PS laten gaan. Nu lijkt het alsof wij daar ook mee gaan instemmen. Daar wil ik graag het commentaar van de gedeputeerde op horen. Motie 63, motie van 50plus, Waterland, ik sluit

3905 mij aan bij de woorden van de heer Annaert. In principe zijn wij hiervoor en steunen wij deze motie. Onze opmerkingen in mijn betoog waren helder en duidelijk hoe wij aankijken tegen de woningbouw en de rolverdeling tussen provincie en gemeente en daarbij volg ik wat mevrouw De Meij zei, de PRV is leidend, dat verbaast ons ook, dat is niet zoals wij het zouden willen zien. Wij delen de teleurstelling met 50plus. Dan het voorstel van GS over de motie van GL over de
3910 burgerparticipatie. Als GL zich daarin kan vinden, dan kunnen wij ons daar natuurlijk ook in vinden. Heel goed om het dan zo op te lossen. Collega Zaal heeft voorgesteld de eiwittransitie in de commissie te bespreken en de PvdD op te roepen met een voorstel te komen. Wij hebben geen enkele behoefte om dit onderwerp nader te bespreken, maar mocht dat wel zo zijn, dan zouden wij dat in een andere vorm willen zien, namelijk veel breder en niet alleen tegen vleesconsumptie
3915 en dan zouden wij als uitgangspunt willen nemen een bespreeknotitie van GS en niet van een van de politieke partijen.

Mevrouw **ZAAL** (D66): Even voor de duidelijkheid, het was juist mijn voorstel om te kijken hoe dit past binnen onze doelstellingen op het gebied van verduurzaming van de landbouw, dus
3920 inderdaad veel breder en niet vanuit het alternatief voor vlees.

Mevrouw **KEUR** (CDA): Heel goed, dan kunnen wij ermee instemmen.

De **VOORZITTER**: Even voor de helderheid, een aantal moties en een amendement is vervangen.
3925 Mag ik de conclusie trekken dat motie 57 van GL via de werkgroep Burgerparticipatie wordt geleid en dat dus deze motie op dit moment is ingetrokken? Dan hebben wij dat vastgesteld. Motie 52 van de PVV zou ook zijn ingetrokken. Klopt dat? Dan is die ook ingetrokken.

Gedeputeerde **POST**: Voorzitter. Een paar korte opmerkingen nog. Mevrouw Alberts zegt, het
3930 gaat als je het hebt over de PTA, helemaal niet om de drukte in de stad, maar veel meer om de uitstoot en Amsterdam is de enige haven waar je kunt komen en u maakt de vergelijking met Rome. Dan denk ik, in Bern komen ook vrij weinig zeecruiseschepen aan de kade en zo kan ik nog wel een paar Europese steden noemen. In Salzburg kom je ook niet met een zeeschip, geloof ik, ten minste de laatste keer dat ik ernaar keek, lukte dat niet echt best en zo ken ik er nog wel
3935 meer. Het bijzondere van Amsterdam is nou juist dat je daar wel in het hartje van de stad kunt komen en dat is nou juist een uniek sellingpoint van de PTA. Gelijktijdig constateer ik ook dat wat u noemt, niet expliciet onderwerp van gesprek is van wethouder Ollongren en dat dat niet het argument is, want zij had het wel degelijk over de 1,5% toeristen die met de boot in Amsterdam komen, 1,5% toeristen en zij gaf aan dat het wel in het kader van de drukte is en
3940 daarom ben ik verbijsterd, want nogmaals, volgens mij zijn dit niet de mensen die de overlast veroorzaken, noch in aantal, noch in gedrag. Vervoer op maat, pilot Texel. U vraagt, wat is er nou integraal aan? Dat is dat wij het totale OV-systeem op Texel beschouwen en niet een onderdeel daarvan. Het totaalbedrag was voor de totale pilot en niet alleen voor de kleine busjes. Wij hebben het nooit in die beperkte opvatting beschouwd en dat is precies de reden waarom ik het
3945 amendement of de motie heb ontraden. Richting de heer Van Liere moet mij even van het hart dat hij zegt dat alle moties van de oppositie worden ontraden. Volgens mij beschouwt hij dan zijn partij als de oppositie. Ik heb er twee gekregen waarvan een van de oppositie, en ik heb ze van

harte aanbevelen op een enkel technisch onderdeel na bij de Duinpolderweg. Ik heb intussen de
aangepaste motie gekregen van CU/SGP, GL en de SP. Daar zat u inderdaad niet bij. Ik kan
3950 uitstekend uit de voeten met bereikbaarheid Haarlemmermeer Bollenstreek waarbij ik wel in
overweging geef, dat het wellicht voor de buitenwereld niet helder is in eerste instantie, dus als
daar verwarring ontstaat, heel veel mensen kennen de terminologie Duinpolderweg en kennen
niet de terminologie bereikbaarheid Haarlemmermeer Bollenstreek. Ik ga het niet voor mijn
rekening nemen op het moment dat daar onduidelijkheid over bestaat. Zoals ik al eerder aangaf,
3955 het is volgens mij de derde of vierde benaming die dit project krijgt en volgens mij weet iedereen
wat er met de Duinpolderweg bedoeld wordt, maar nog niemand wat er met bereikbaarheid
Haarlemmermeer Bollenstreek bedoeld wordt. Dat laat ik voor uw verantwoording. Het CDA vroeg
nog, hoe zit dat nou, wordt voorgelegd aan GS en PS. Ik lees daar niet bij met welke strekking en
volgens mij betekent dat heel goed dat wij dat ook ter informatie kunnen voorleggen aan PS
3960 zoals wij dat eerder van plan waren met het voorkeursalternatief voor de Duinpolderweg, dus in
mijn beleving verandert dat niets aan de manier waarop wij daarmee omgaan, verandert dat in
formele zin niets. Zo interpreteer ik het in elk geval. En dan tenslotte nog iets over asfalt, want ik
hoor veel mensen zeggen, asfalt is rupsje nooit genoeg. Ik wil u maar onder de aandacht brengen
dat als je het hebt over uitbreiding van asfalt, dan gaat dat in de meeste gevallen over het
3965 verbeteren van de verkeersveiligheid en de doorstroming en niet over het aanleggen van meer
infrastructuur. Ja, meer infrastructuur in termen van strekkende meters, maar niet in termen van
nieuwe infrastructuur met uitzondering van de Westfrisiaweg en de verbinding A8/A9 en de
Duinpolderweg. Dat zijn de enige drie uitbreidingsprojecten waar wij over praten, terwijl het PMI
en het PMO voor het overige bol staan van de projecten die gaan over verbetering van de
3970 verkeersveiligheid en infrastructuur en ja, ook voor verkeersveiligheid is soms meer asfalt nodig.
Ik ga er maar eens vanuit dat er niemand is in deze Staten die twijfelt aan nut en noodzaak van
het verbeteren van de verkeersveiligheid en het uitbreiden van de infrastructuur voor dat doel.
Als dat wel het geval is, dan daag ik u uit om daar kennis van te geven in deze Staten. Tot zover.

3975 Gedeputeerde **GELDHOF**: Voorzitter. Laat ik beginnen met de SP die het had over motie 67,
waarom zij toch een pleidooi hield om die wel door te laten gaan. De kust vraagt juist om een
juiste balans met zonering, waar enerzijds ruimte is voor rustige gebieden en anderzijds
gebieden waar kwaliteitsverbetering en economische ontwikkeling mogelijk moeten zijn. Dat kan
door beperkt nieuwe functies toe te voegen op plekken waar al bebouwing is of door verouderde
3980 bebouwing te herstructureren of te transformeren en met deze motie maakt u dat onmogelijk en
ook alle vernieuwing in het centrum van Zandvoort zou hiermee worden geblokkeerd. Met een
Vorbereidingsbesluit kun je geen ongewenste ontwikkelingen voorkomen, omdat de PRV niet in
een half jaar tijd is gewijzigd. Het verschil met Wind op land destijds was dat u hier in PS met
elkaar beleid had vastgesteld dat binnen een half jaar verankerd moest worden in de PRV.
3985 Daarom heeft u op de dag dat het beleid is vastgesteld, ook het voorbereidingsbesluit genomen
zodat binnen een half jaar de PRV kon worden gewijzigd, zodat datgene wat u wilde als beleid in
Wind op land, ook daadwerkelijk in de PRV kon landen. Dat is niet hetzelfde als wat u hier heeft
liggen voor de kust, dus ik wil u die nog steeds ontraden.

3990 Mevrouw **ALBERTS** (SP): Voorzitter toch nog even. U hebt zelf gezegd dat u waarschijnlijk in december al met de ondertekening gaat komen. Nou kan ik vrij snel rekenen en volgens mij is dat zes weken en dat is een stuk minder dan zes maanden, het halve jaar, met andere woorden waarom kan dat nou niet?

3995 Gedeputeerde **GELDHOF**: Volgens mij praten wij langs elkaar heen. Wij zijn al bezig met de voorbereiding zoals u in de brief hebt gelezen die u vrijdag heeft bereikt. Daarvoor hebben wij nu een bijeenkomst met alle partijen georganiseerd over op welke wijze wij handen en voeten gaan geven aan de beleidsactualisatie en hoe wij ervoor kunnen zorgen dat wij met alle partijen tot een gedragen visie komen. Dat proces kost tijd. Die bijeenkomst is in december en daarna ben je nog
4000 een hele tijd bezig om met alle partijen goed het proces te doorlopen. Vervolgens kom je wellicht met een aanpassing van de ruimtelijke verordening en als je dat binnen een half jaar lukt, bij Wind op land is het met stoom en kokend water gelukt. U ziet allemaal wat ervan gekomen is. Daar moet je even goed over nadenken hoe je dat zou willen formuleren. Het is niet zo dat in december de partijen bij elkaar komen en dat het dan gelijk klaar is. Dan heb ik niet goed
4005 kunnen overbrengen wat de bedoeling is, maar uw zorgen deel ik ten eerste, wij moeten het goed regelen. De nieuw ingediende motie 71, wat u in feite zegt – het was de heer Van Liere die hem in eerste instantie indiende met een heleboel anderen – het eerste bolletje is gebruik maken van het bestaande provinciale instrumentarium. Dat doen wij natuurlijk al. Het tweede is met de commissie te overleggen over welke instrumenten op welke wijze kunnen worden ingezet. Dat is
4010 uitvoering en dat doen wij natuurlijk ook al. U wilt invulling geven aan uw zorgen en dat snap ik. Wat ik dan veel fijner vind, als je kijkt naar motie 69, daar staat bij u te informeren over de planning, u mee te nemen in het Kustpact en te kijken hoe PS zo goed mogelijk betrokken kunnen worden bij de verdere formulering daarvan. Daarvan zeg ik, dat doe ik graag met u, dat wil ik ook graag, want dan kunt u de kaders aangeven, waarvan u zegt, op deze wijze moet er
4015 daadwerkelijk invulling worden gegeven aan de beleidsactualisatie waar wij nu mee bezig zijn met alle partijen in het veld en met u als PS. Want uiteindelijk, als er een beleidswijziging uit voortvloeit, zult u daar een besluit over moeten nemen om het in de PRV te laten verankeren.

Mevrouw **KEUR** (CDA): Dus u zegt nu dat wij het Kustpact nog met elkaar gaan bekijken voordat
4020 u het gaat ondertekenen.

Gedeputeerde **GELDHOF**: Nee, nog even wat anders, u zegt, het wordt 30 november getekend. Ik heb in mijn eerdere bijdrage gezegd, er wordt 30 november niet getekend, want er zijn namelijk nog partijen die het er niet over eens zijn en afgelopen vrijdag is bekend geworden dat er wordt
4025 gewerkt aan nieuwe teksten en dat is allemaal nog in bewerking. De definitieve tekst is er nog helemaal niet. Er wordt naar gestreefd dat het nationale Kustpact voor de kerst wordt getekend en dat zijn procesafspraken. Daarna moet je dat vertalen naar hoe je daar invulling aan gaat geven. Dat loopt toevallig parallel met een beleidsactualisatie waar wij toch al mee bezig zijn, dus dan voegen wij de procesafspraken in de beleidsactualisatie. Dat is waar wij mee bezig zijn en ik
4030 wil u heel graag meenemen. Om alle commotie te beëindigen, laten wij 28 november met elkaar even de laatste stand van zaken bespreken en kijken hoe wij u verder kunnen meenemen, want ik doe niets liever dan u meenemen. Ik wil graag uw zorgen wegnemen en ik wil u geruststellen,

want de beeldvorming is natuurlijk extreem. Maar werkelijkheid en beeld willen nog weleens uit elkaar lopen. Ik wil u graag meenemen en 28 november is de commissie RWW en als uw
4035 voorzitter het toestaat dat wij er daar nog even wat verder op ingaan, in plaats van deze Staten ermee te belasten. Neemt niet weg, motie 67 blijf ik wel ontraden, motie 71 is in feite overbodig maar kan en motie 69 heb ik gezegd, als ik in het laatste bolletje mag lezen dat ik u gewoon meeneem in het hele proces, u informeer, maar dat het tekenen van het landelijke Kustpact altijd is onder voorbehoud van goedkeuring van PS. Dat doen wij met duizend en een convenanten.

4040 Mevrouw **KEUR** (CDA): Heeft u er iets op tegen dat wij die procesafspraken dan vooraf inzien, voordat u ze ondertekent?

Gedeputeerde **GELDHOF**: Er staat ook dat u erover wilt discussiëren met elkaar, dat u erop wilt
4045 kunnen reageren. U mag ze zien, maar ik heb ze nog niet.

Mevrouw **KEUR** (CDA): U zegt dat wij ze mogen zien voor ondertekening, dan is het wat mij betreft voldoende.

4050 Gedeputeerde **GELDHOF**: Ze zijn wat mij betreft niet geheim, het is alleen bedoeld geweest om in alle rust door de besturen iets te laten bespreken met elkaar voordat het in de kranten staat. En dat Natuurmonumenten gelijk 's avonds bij Nieuwsuur gaat zitten, terwijl wij hadden gezegd, laten wij het even low profile doen, al die onrust was hier in de Staten te voorkomen. Ja, daar kan ik ook niets aan doen.

4055 De **VOORZITTER**: U hebt volgens mij antwoord gekregen van de gedeputeerde.

De heer **DEN UYL** (PvdA): Ik zou willen vragen, want ik was een beetje in verwarring over de vragen van mevrouw Keur, maar die kan ik niets vragen en u kan ik wel iets vragen. Dat Kustpact
4060 en de boodschap, ik wil het zien voor ondertekening. Hoort dat bij de kaderstellende rol of gaan wij op de uitvoeringsstoel van GS zitten als wij dat doen? Als dat zo is, dan verbaast mij dat, want ik zou graag in de kaderstellende rol van alles doen, maar voor de uitvoeringsrol kan ik u achteraf ter verantwoording roepen en dat zullen wij zeker doen als wij daar reden toe hebben. Als wij dat niet hebben, dan doen wij dat zeker niet, maar is het toch een beetje rare vermenging
4065 van zaken. Bent u dat met mij eens of niet?

Gedeputeerde **GELDHOF**: Wat moet ik hierop zeggen? Het is te doen gebruikelijk dat wij in lijn met uw beleid waar wij uitvoering aan geven, wij bijvoorbeeld een convenant tekenen. Dat u het van tevoren wilt zien, ja, ik kan het u niet weigeren, maar de vraag is of u al die dingen moet
4070 willen zien. Ik snap de commotie en als u het graag wilt zien en ik heb het, dan mag u het van mij hebben, maar of u er daarna nog uitgebreid over wilt discussiëren voordat wij een procesafpraak gaan tekenen, ik denk dat u dan wel heel erg op de uitvoering gaat zitten en of u er een paar uur per week bij wilt nemen vrij van uw werk om dit soort dingen te kunnen doen, dat is aan u. Dat is uitvoering volgens mij.

De **VOORZITTER**: Volgens mij is het betrekkelijk simpel en volgens mij komen de Staten nog te praten over de kaders van de PRV.

4080 Gedeputeerde **GELDHOF**: Zo is het en de beleidsactualisatie. Daar komt u allemaal nog over te praten. Ik snap de commotie, u wilt gerustgesteld worden, ik vind het prima. Mevrouw De Meij, u heeft inderdaad veel meer gezegd mevrouw De Meij, in de negen minuten, dus terecht, maar ik heb in ieder geval nog gereageerd. U hebt wel terecht gezegd dat u in de commissie RWW met elkaar het gesprek wilt aangaan over bouwen in het buitengebied en ik denk dat dat plek is waar het moet plaatsvinden, want zolang u de PRV als Staten hebt vastgesteld, zijn dat de kaders
4085 waarbinnen wij werken en alle plannen beoordelen, want dat zijn de kaders die u ons heeft meegegeven. Motie 63 is herzien. Ik heb u in eerste termijn gezegd dat meerdere punten in de overwegingen niet kloppen, waaronder het feit dat er een mandaat zou zijn, maar iets anders wat ook niet klopt, onder hetgeen u heeft doorgestreept, staat "De stuurgroep weigert bouwplannen in behandeling te nemen hetgeen in strijd is met bovengenoemde afspraken." en dat is pertinent
4090 onjuist. Er is geen sprake van dat wij dat weigeren. Alleen u geeft een andere interpretatie dan ieder ander. Als u de motie kunt aanpassen dat u zegt, dat de projecten door gemeenten worden ingebracht in de stuurgroep en ook in het dictum, dat u zegt: "De stuurgroep schriftelijk mee te delen dat alle bouwplannen die door gemeenten worden ingediend en behandeld", dan zou ik zeggen, dat zijn de processen en zo doen wij dat.

4095

De **VOORZITTER**: De motie is al een keer gewijzigd, tenzij de Staten mevrouw De Meij daar toestemming voor geven.

4100

Gedeputeerde **GELDHOF**: Zoals die er nu ligt, is hij onjuist en moet ik hem echt ontraden.

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Ik heb hier een besluit voor mij van het college van B&W van de gemeente Waterland, ondertekend door de voormalig gedeputeerde en tijdelijk burgemeester Mooij en de gemeentesecretaris uit 2012, waarin letterlijk gezegd wordt: "De stuurgroep pilot Waterland selecteert de projecten. Alle planvoorstellen en bouw aanvragen worden behandeld in
4105 de stuurgroep." Wat er nu staat, is volstrekt juist en ik ga het dan ook niet aanpassen. Dat u zegt dat de stuurgroep het weigert, tot op heden is er één bouwplan binnengekomen en de stuurgroep heeft gewoon geweigerd dit in behandeling te nemen. De gedeputeerde heeft steeds gezegd, ik ga niet op de plek van de gemeente zitten.

4110

Gedeputeerde **GELDHOF**: Voorzitter, u hebt de motie in de vorige Statenvergadering aangehouden. Bouwplannen worden door gemeenten ingediend. Er waren honderd woningen beschikbaar in het lint en veronderstel, er zijn vijfhonderd plannen, dan kunnen de gemeenten de plannen die zij door willen laten gaan, in de stuurgroep brengen en dan wordt daar een selectie gemaakt. Dat was de gedachte.

4115

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Klopt, maar u hebt steeds gezegd dat u niet op de plek van de gemeente gaat zitten.

4120 De **VOORZITTER**: U hebt het woord niet meer. Hier hebben wij de vorige keer al uitvoerig over gesproken en over dit incidentele geval wordt nu weer uitvoerig gepraat. Volgens mij is het genoeg geweest.

4125 Gedeputeerde **GELDHOF**: Als de motie blijft zoals die nu is en er staat dat de stuurgroep weigert het in behandeling te nemen, hetgeen in strijd is met de afspraken, dat is volstrekt onjuist. De afspraak is dat de gemeenten zelf de plannen waar zij achter staan, inbrengen in de stuurgroep en dat daar een selectie wordt gemaakt van de plannen en dan wordt gezegd, dan kun jij die bouwen en kun jij die bouwen en dat het aantal van vijfhonderd tot honderd wordt teruggebracht om inderdaad van die pilot gebruik te kunnen maken. Dat is wat er is afgesproken, en als de motie niet wordt aangepast dat het ook door gemeenten wordt ingebracht, zowel in de
4130 overwegingen als in het dictum, dan moet ik hem echt blijven ontraden, want dan zijn wij in strijd met de afspraken. Dan heb ik tot slot de herziene motie van 50plus over de daklozenopvang. Ik herhaal hetgeen ik in eerste termijn heb gezegd dat de opvang van daklozen valt onder het sociale beleid van de gemeente en niet van de provincie en dat wij het aan hen laten om daarvoor te zorgen.

4135 Gedeputeerde **VAN DER HOEK**: Voorzitter, een opmerking naar de PvdA. Er is specifiek gevraagd om een notitie die de inkoop en al dan niet overdracht van onderneming verduidelijkt en hoe gaan wij dan om met het personeel. Ik heb geleerd wie schrijft die blijft, ik ben er inmiddels al een tijdje en ik wil hier heel graag blijven, dus u krijgt die notitie.

4140 Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter. Motie 64, 50plus gaf aan dat zij daar geen preadvies over had gehoord, maar dat is wel degelijk gegeven. Deze wordt ontraden, omdat het geen provinciale kerntaak is. Vervolgens werd ik als plaatsvervangend gedeputeerde aangeduid en het ging over vleesvervangers. Bij motie 59 wil ik de toezegging doen dat ik met collega Bond opneem om te
4145 kijken of er een notitie naar de commissie kan komen, waarin hetgeen mevrouw Zaal heeft gevraagd maar ook recht doet aan de beginselen van motie 59, en die daar te bespreken. Met dit voorstel vraag ik u deze motie aan te houden en dan zie ik het ook vanuit het economische perspectief en wat dat zou kunnen betekenen en dan wil ik ook mevrouw Zaal haar stukje tofu niet onthouden.

4150 De heer **VAN LIERE** (PvdD): Dat gehoord hebbende, zal ik de motie aanhouden.

De **VOORZITTER**: Motie 59 is aangehouden. Wij komen nu bij de stemming.

4155 Mevrouw **ZAAL** (D66): Een minuut schorsing? Echt een minuut.

De **VOORZITTER**: Oké, twee minuten. De vergadering is geschorst. Ik heropen de vergadering. Dan beginnen wij met amendement 22.a dat amendement 22 vervangt. Daaraan is toegevoegd racisme en discriminatie en 'is' is vervangen door 'zijn'. Stemverklaringen?

4160

De heer **DEN UYL** (PvdA): Voorzitter, wij vinden dit een sympathiek amendement maar wij hebben vorig jaar heldere afspraken gemaakt dat wij dat eenmalig zouden doen. Daarom kunnen wij dit amendement niet steunen.

- 4165 De **VOORZITTER**: Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties GL, SP, PvdD, CU/SGP, 50plus, PVV, de overige leden tegen, zodat het amendement is verworpen. Amendement 23. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties GL, SP, PvdD, CU/SGP, 50plus, de overige leden tegen, zodat het amendement is verworpen. Amendement 24. Stemverklaringen? Niet. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken?
- 4170 Dat zijn de fracties GL, SP, PvdD, CU/SGP, de overige leden tegen, zodat het amendement is verworpen. Amendement 25.a, dat 25 vervangt. Stemverklaringen?

De heer **DE GRAAF** (CDA): Voorzitter. Wij zijn eigenlijk tegen omdat wij liever Duinpolderverbinding zouden zien, maar wij zijn voor het amendement.

- 4175 De heer **ANNAERT** (VVD): Voorzitter, ik heb in mijn tweede termijn aangegeven dat wij de reactie van de gedeputeerde willen afwachten naar aanleiding van de wijziging en die reactie brengt ons ertoe om te besluiten dit amendement niet te steunen.

- 4180 De **VOORZITTER**: Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties VVD, PVV, de overige leden voor, zodat het amendement is aanvaard. Dan komen wij bij de moties. Motie 53. Stemverklaringen? Niet. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat is de fractie SP, overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. Motie 54. Stemverklaringen?

- 4185 Mevrouw **ALBERTS** (SP): Voorzitter, ik wil deze motie graag aanhouden, gezien de toezegging van de gedeputeerde om met een notitie te komen. Dan komt deze nu niet in stemming.

- De **VOORZITTER**: Motie 54 is aangehouden, hoeft nu niet in stemming te komen. Motie 55. Stemverklaringen? Niet. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties SP, PvdD, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. Motie 56. Stemverklaringen? Niet. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties D66, PvdA, GL, SP, CDA, VVD voor en de fractie PVV tegen, de overige fracties voor, dan is de motie aanvaard. Motie 58. Stemverklaringen? Niet. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties
- 4195 GL en PvdD, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. Motie 60. Stemverklaringen?

- De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter. Wij realiseren ons dat bomenkap wordt uitgevoerd door natuurorganisaties, die voeren beleid uit en wij hebben niet het idee dat wij op de stoel van de natuurorganisaties moeten gaan zitten en denken dat wij het beter weten, dus wij zullen tegen stemmen.
- 4200

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Wij zullen deze motie juist wel steunen, want het gaat erover dat wij niet alvast beginnen met kappen voordat er iets gebeurd is, just in time, en dat vinden wij een goed principe, dat je er eerst over gesproken hebt.

4205

De heer **DEN UYL** (PvdA): Ik sluit mij aan bij de heer Klein.

De **VOORZITTER**: Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties PvdA, D66, VVD, 50plus, CU/SGP, CDA, de overige leden voor, zodat de motie is verworpen.

4210

Motie 61. Stemverklaringen? Niet. Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties PvdA, D66, CDA, PVV, VVD, 50plus, de overige leden daarvoor, zodat de motie is verworpen. Motie 62. Stemverklaringen?

4215

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Ik heb het ook al in mijn eerdere bijdrage gezegd. Wij missen juist de belangrijke beperking die in de motie zat, die wij hadden opgenomen. Wij zullen deze motie niet steunen.

4220

De **VOORZITTER**: Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties PvdD, GL en CU/SGP, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. Motie 63 is gewijzigd in 63.a en nou schijnt dat daar ook weer een wijziging in zit. Mevrouw De Meij heeft aangegeven dat de eerste regel achter het vierde gedachtestreepje wel moet blijven staan en de rest moet worden geschrapt. Ik geef maar aan wat mevrouw De Meij gezegd heeft. Stemverklaringen?

4225

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Wij zijn blij met het antwoord van de gedeputeerde vandaag, hoewel wij dat antwoord graag een van de voorgaande keren hadden vernomen. Daarnaast merk ik op dat wij geen behoefte hebben om nieuwbouwplannen in het Waterlands landschap opnieuw aan te jagen. Ik concludeer dat het een overbodige motie is en zullen hem daarom niet steunen.

4230

De heer **ANNAERT** (VVD): Voorzitter. Met inachtneming van de laatste wijziging maar los daarvan, kunnen wij deze motie steunen. In eerste termijn heeft de gedeputeerde aangegeven dat zij dat aan de Staten zou laten en zij met het dictum geen problemen had. Vanuit die optiek zullen wij deze motie steunen.

4235

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter, wij stemmen met dezelfde argumenten als net door GL aangegeven, tegen deze motie.

4240

Mevrouw **ALBERTS** (SP): De SP steunt deze motie wel, want samengevat staat er, je moet dingen netjes afhandelen.

De **VOORZITTER**: Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties VVD, 50plus, PVV, CDA, SP, de overige leden tegen, zodat de motie is aangenomen. Motie 64. Stemverklaringen? Niet. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties GL, SP, PvdD, CU/SGP, 50plus, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. Motie 65.a die 65 vervangt. Er is een kleine toevoeging gepleegd. Stemverklaringen? Niet. Mag ik de

4245 voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties GL, SP, PvdD, 50plus en CU/SGP. De overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. Motie 67. Stemverklaringen?

De heer **DEN UYL** (PvdA): Voorzitter. Motie 67, hij is blijkbaar niet ingetrokken, ook al ligt er motie 71, maar goed. Wij hebben veel gezegd over de kustbebouwing vandaag, maar wij zijn
4250 geen voorstander van het instrumentarium dat in motie 67 staat. Ook al beoog je hetzelfde, je moet wel heel nauwkeurig zijn over de weg die je bewandelt en dit is niet de onze.

De **VOORZITTER**: Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties SP, GL, PvdD, 50plus, CU/SGP, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. Motie 68.
4255 Stemverklaringen? Niet. Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Die zijn er niet, zodat de motie met algemene stemmen is aanvaard. Motie 69, die is door de gedeputeerde van een kanttekening voorzien, mag ik het zo lezen en het antwoord was ja heb ik begrepen. Stemverklaringen?

4260 De heer **ANNAERT** (VVD): Voorzitter. De beantwoording van de gedeputeerde over de diverse moties over dit onderwerp was voor ons volstrekt helder. Volgens ons worden alle inspanningen al verricht die nodig zijn om dit onderwerp een goede plek te geven als het om discussie gaat. Deze motie vinden wij volstrekt overbodig en zullen hem dan ook niet steunen.

4265 Mevrouw **ALBERTS** (SP): Voorzitter. Dit is een motie die vraagt om te doen wat de gedeputeerde al deed. Dat vinden wij overbodig om daarom te vragen. Wij zullen hem dus ook niet steunen.

De **VOORZITTER**: Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties SP, VVD, de overige leden voor, zodat de motie is aanvaard. Motie 70. Stemverklaringen? Niet. Mag ik
4270 de tegenstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties PVV, PvdD, de overige leden voor, zodat de motie is aanvaard. Motie 71. Stemverklaringen?

Mevrouw **STRENS** (D66): D66 is blij om te horen dat het instrumentarium al op deze wijze wordt gebruikt en de motie is daarom overbodig. Wij zullen hem niet steunen.
4275

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Eigenlijk is dit hetzelfde verhaal als bij de vorige stemverklaring over de motie Kustpact. Hij is overbodig en wij steunen hem niet.

De **VOORZITTER**: Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties GL, PvdD, CU/SGP, 50plus, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. Dan de voordracht zelf, nummer 53. Stemverklaringen?
4280

De heer **HIETBRINK** (GL): Voorzitter. Wij hebben in de fractie langdurig gesproken over de vraag of wij voor of tegen de begroting zouden stemmen. Het werk gaat door, daarvoor is geld nodig
4285 en dat heeft natuurlijk onze steun. Wij zijn ook blij met de aangenomen motie over zonnestroom. Tegelijkertijd moeten wij constateren dat GL op de hoofdlijnen duurzaamheid, openbaar vervoer

en groen fundamenteel andere keuzes maakt dan de coalitie. Dat moet zwaarder wegen en daarom zullen wij tegen de begroting stemmen.

4290 De **VOORZITTER**: Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties GL, PvdD, PVV, de overige leden daarvoor, zodat de voordracht is aanvaard.

10.a. Statenvoordracht 73 Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Noord-Holland (PMI) 2017-2021

4295

De **VOORZITTER**: Gedeputeerde Post moet ons een tijdje vanwege privéverplichtingen verlaten. Ik stel voor om agendapunten 10.a. en b. nu over te slaan en door te gaan met agendapunt 11. Heeft dat uw instemming? Ook gedeputeerde Van der Hoek moet de vergadering verlaten.

4300 **10.b. Statenvoordracht 74 Provinciaal Meerjarenprogramma Onderhoud (PMO) 2017-2021**

De **VOORZITTER**: Agendapunten 10.a. en 10.b. worden in gezamenlijkheid behandeld, alleen er wordt gescheiden over gestemd.

4305 De heer **VAN HOOFF** (PVV): Voorzitter. Vandaag is het ja of nee tegen PMI en PMO. Ik begin met het PMO, mijn fractie heeft daar geen bezwaar tegen, dus wij stemmen voor voordracht 74. Ik heb wel wat opmerkingen over PMI. Er staan een drietal punten in het PMI, over de andere punten hebben wij geen opmerkingen. Dat gaat over de Duinpolderweg, HOV 't Gooi en de N23. De Duinpolderweg is hoofdstuk 7, nummer 5, projectnummer algemeen 36. Dat zit in mijn
4310 portefeuille, ik praat er vaak over, wij zijn vaak naar een bijeenkomst geweest, volgende week is er weer een in Lisse. Ik zit me steeds meer af te vragen waarom praten wij daar nog over, want het hele gedoe met die Duinpolderweg is volgens mij al geregeld. Sterker nog, op 21 juni 2016 bezocht de burgemeester van Haarlem, de heer Schneiders, de regio en maakte daar een fietstour langs alle punten. Hij maakte de volgende opmerking: "Ik begrijp uw pleidooi om in dit gebied
4315 geen weg aan te leggen, maar naar mijn idee vindt er een politieke kanteling plaats. Die weg heeft nergens geen draagvlak meer." Dit zegt de burgemeester en die zegt nooit vreemde zaken, dat is iemand die goed nadenkt over zaken die hij vertelt en hij vertelt dat zo.

De **VOORZITTER**: Volgens mij deed hij dat als waarnemend burgemeester van Bloemendaal.

4320

De heer **VAN HOOFF** (PVV): Hij heeft het toch verteld en als je waarnemend burgemeester van Bloemendaal bent, dan verander je niet in een keer qua persoon, dus ik denk dat hij dat goed gevoeld heeft daar. Mijn collega-fractie in de Staten in Zuid-Holland hebben tegengestemd, er is geen nut en noodzaak. Wij zijn wel akkoord gegaan, wij als fractie in Noord-Holland met het
4325 zeven varianten onderzoek en dat doet recht aan de moeite van de mensen die daar hun hele hebben en houden in leggen. Ik begrijp ook dat GS van deze provincie het laatste woord hebben over het starten van de MER in dit dossier. PS staan op de een of andere manier buitenspel. Geen idee wanneer wij dit als PS hebben laten gebeuren. GS hebben de eindbeslissing in dit dossier en niet PS. Ik hoor het graag van de gedeputeerde of ik dat verkeerd zie. Hoofdstuk 7, nummer 10,

4330 project HOV 03, bereikbaarheid Huizen Hilversum. Dat is hetzelfde verhaal, daar lopen ook allerlei zaken door elkaar heen die de boel vertragen. Daar hebben wij ook geen echt vertrouwen meer in. Dan heb ik nog de Westfriisaweg, hoofdstuk 7 nummer 20, 21, 22 en 23. Daar is een hoop gedoe over, Heijmans heeft de boel links en rechts stilgelegd. In de laatste commissie is de boel highly classified genoemd, besloten, wij mogen er inhoudelijk niets over vertellen, dus doe
4335 ik dat ook niet. Maar ik maak mij wel ernstig zorgen over die zaak, het financiële risico dat de provincie loopt, overigens dit is geen inhoudelijk verhaal, dat staat in alle kranten. Wat moet je daar nou mee? Wat ik daarop zeg is dat ik wel vertrouwen heb in de gedeputeerde dat zij dat tot een goed einde brengt en dat hoop ik ook, dus wat dat betreft staat onze fractie erachter. Maar het hele verhaal over het gelopen risico. Mijn voorzitter heeft het ook in haar speech genoemd,
4340 zijn er misschien nog meer dossiers waarin dit soort zaken naar boven kan komen? Wij hebben moeite met die drie zaken in het PMI. Daar wil ik het op dit moment even bij laten.

De heer **DE GRAAF** (CDA): Voorzitter. Wij staan achter het PMO, daar kan ik kort over zijn. Helaas wordt de jaarlijkse behandeling van het PMI waar onze CDA-fractie van harte mee instemt,
4345 overschaduwd door het conflict over de Westfriisaweg en vooral het stilleggen van de werkzaamheden. In ons verkiezingsprogramma wordt deze weg ook genoemd bij de oproep om als provincie scherp te blijven om kostenoverschrijdingen te voorkomen. De provincie leek zo goed op weg, maar door het conflict zijn de leefbaarheid en veiligheid extra in het gedrang. Bedrijven en bewoners hebben last en overlast en worden geconfronteerd met extra kosten. De
4350 provincie lijkt zijn rol als dienstbare overheid in de beeldvorming niet waar te kunnen maken. Op de website van de aannemer staan vijf bijzondere kenmerken over de nieuwe Westfriisaweg. Op die website staat niets over het stilleggen. Daarover worden wel aanwonenden geïnformeerd en een van de burgers, Jan Miedema uit Grootebroek, die er trots op is dat hij een lagere schoolgenoot is van de commissaris – maar dat weet u misschien niet meer – beklaagt zich
4355 richting Heijmans. Hij eindigt zijn brief als volgt: “Later zal de arbitragecommissie wel bepalen wie gelijk heeft en wie niet, maar laat niet de bedrijven en inwoners van West-Friesland de dupe worden van uw conflict met de provincie.” Noord-Holland zit in de spagaat van gelijk hebben en gelijk krijgen. In het zuiden van onze provincie heb ik de Westfriesland als noordelijke ontsluiting richting Zwolle, een voorbeeld genoemd voor het verbeteren van de leefbaarheid in de hele
4360 provincie. Laat dat een onderstreping zijn van het grote belang van een snelle oplossing. In dat kader roept het CDA ook de aannemer op om verantwoordelijkheid te nemen en dit zoals de bewoner ons schreef, niet uit te vechten over de ruggen van Westfriesland, hoe sterk die ook zijn.

De heer **DEN UYL** (PvdA): Ik heb u het woord ‘ook’ horen gebruiken, ook de aannemer moet dat
4365 doen. Als u dat zegt, impliceert u dat u vindt dat de provincie meer zou moeten doen dan die nu doet. Vindt u dat of heb ik u verkeerd begrepen?

De heer **DE GRAAF** (CDA): Ik heb die oproep in de commissievergadering gedaan en die wil ik hier niet herhalen, alleen dat is op basis van de besluitvorming of de informatie waar de heer Van
4370 Hooff het ook over had.

De heer **DEN UYL** (PvdA): Dat was niet mijn vraag. Mijn vraag is, want dat is hoe dan ook een politiek feit als u dat vindt, vindt u dat ook de aannemer in deze meer moet doen of vindt u dat de aannemer meer moet doen? Want in dit geval en dat begreep ik uit uw woorden, impliceert u
4375 feitelijk dat u vindt dat de provincie onvoldoende doet. Dat is niet mijn oordeel.

De heer **DE GRAAF** (CDA): Dat is ook niet mijn oordeel. Voor zover wij daar over geïnformeerd zijn, hebben wij vertrouwen in de manier waarop GS dit aanpakken maar daar past ook bij dat je vanaf deze Staten als volksvertegenwoordiger de aannemer op zijn verantwoordelijkheden wijst.
4380 Wij mogen daar bijna niks meer over zeggen. Wij durven niet eens te twitteren dat de CFO van Heijmans afgelopen vrijdag heeft verklaard dat hij zijn termijn niet gaat verlengen. Ik heb het nu toch gezegd, maar dat zegt toch wel iets over de situatie.

De heer **DEN UYL** (PvdA): Wij zijn het eens, constateer ik.
4385

De heer **DE GRAAF** (CDA): Bedankt.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Voorzitter. De SP kan in grote lijnen akkoord gaan met zowel het PMI als het PMO. Wij willen op een aantal punten graag enige opmerkingen maken en zouden op enkele projecten een aantal aanpassingen willen zien. Allereerst wil ik iets zeggen over de
4390 projecten met het nummer 27 en 37, die beide handelen over de N201. Wat ons betreft, moeten deze projecten in combinatie met elkaar worden gezien. Wij hebben geen bezwaar tegen een studie naar de oorzaak van de verkeersproblematiek op beide knelpunten. Wel is het belangrijk om vast te stellen dat de N201 in feite een nieuwe weg is, die nieuw autoverkeer heeft
4395 aangetrokken dat voorheen gebruik maakte van de A2, de A9 of de A4. Als blijkt dat als gevolg van die verkeersaantrekkende werking van de N201, nu ook op aansluitende wegen verbredingen en reconstructies nodig zijn, dan zijn wij wat ons betreft op de verkeerde weg. Project nummer 1, de nieuwe aansluiting A9 bij Heiloo. Tijdens de commissievergadering hebben wij al aangegeven dat er ontwikkelingen zijn die het nut en de noodzaak van deze aansluiting nog minder groot
4400 maken dan wij al die tijd al dachten. Ook de insprekerster op de commissie sprak over de grote zorgen die veel Heilooërs hebben over de voortgang van het proces en de gevolgen voor de financiële situatie in de omliggende gemeenten. Een goed onderzoek – opnieuw – naar het totaal van die ontwikkelingen zou wat ons betreft aanleiding moeten zijn om even pas op de plaats te maken. Ik vat de zorgen van onze fractie samen in het volgende amendement.

4405

Amendement 26/14-11-2016

Aansluiting A9, gemeente Heiloo

*Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 november 2016.
4410 ter behandeling van het ontwerp Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI) 2017-2021, waarin in onderdeel 7, Projecten in de studie-, plan- en realisatiefase het project Nr. 1 I alg. 13, Nieuwe aansluiting op de A9, gemeente Heiloo, wordt overgebracht naar de realisatiefase/*

4415 *Overwegende dat:*

- *De ontwikkeling van de nieuwe woonwijken Zandzoom en Zuiderloo in Heiloo door uiteenlopende oorzaken waaronder uitspraken van de Raad van State en onvoldoende belangstelling van projectontwikkelaars aanzienlijke vertraging zal oplopen;*
- *Derhalve aanleg van de Afslag A9 in elk geval vooralsnog niet nodig is als ontsluiting van de nieuwe woonwijken Zandzoom en Zuiderloo;*
- *De gemeenten in de regio Alkmaar en de provincie met een op 26 september 2016 gesloten Convenant Werklocaties Regio Alkmaar zijn overeengekomen op basis van onderzoek van Stee twee derde deel van de geplande voorraad bedrijventerreinen in de regio te schrappen of nog slechts als strategische reserve in de lucht te houden, en - in afwijking van het advies van Stee - 1,5 hectare op het bedrijventerrein Boekelermeer Heiloo wel nog beschikbaar te houden vanwege het positieve effect van de aanleg van afslag A9;*
- *De mogelijke additionele uitgifte van thans nog slechts 1,5 hectare in een afweging van baten en kosten gezet moet worden tegenover de investering van tenminste 34.210.000 euro voor de aanleg van de afslag A9;*
- *Onzekerheid bestaat of de deelnemende gemeenten op dit moment in staat zijn de met hen overeengekomen financiële bijdrage in de aanlegkosten te leveren;*
- *De huidige economische vooruitzichten voor Heiloo en omgeving en de vooralsnog geringe economische, verkeerskundige en maatschappelijke baten van aanleg van de afslag A9 Heiloo aanleiding geven tot temporisatie van de aanleg van de afslag A9 Heiloo;*
- *Dat voor eventuele financiële gevolgen van temporisatie dekking kan worden gevonden in het budget uitgaven bereikbaarheid, GGA Alkmaar: Nieuwe aansluiting op de A9.*

Besluiten:

4440 *Aan het ontwerpbesluit behorende bij de voordracht 2016 I 73 PMI 2017-2021 als besluitpunt toe te voegen:*

in het PMI 2017-2021 Nr. 1 I alg-13, Nieuwe aansluiting op de A9, gemeente Heiloo vooralsnog niet op te nemen in de realisatiefase door wijziging van de Fase < realisatie> in <studie>

4445 *en gaan over tot de orde van de dag.*

Fracties SP, PvdD

De **VOORZITTER**: Het amendement maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

4450 De heer **HOOGERVORST** (SP): Dan ook al besproken in de commissie project 32, een nieuwe aansluiting van de N203 op de A9. Een project bij Uitgeest dat volgens de woorden van de gedeputeerde nooit als zodanig in het PMI had mogen komen. Het was meer een reactie op een toenmalige vraag van de gemeente naar de eventuele kosten van een aansluiting. Gezien de formele status van het voorliggende PMI waar wij nu over moeten besluiten en waar dit project 32

4455 onderdeel van uitmaakt en welke hier ter besluitvorming wordt voorgedragen, willen wij toch het volgende amendement indienen.

De **VOORZITTER**: Is dit het laatste, want uw spreektijd staat op nul.

4460 De heer **HOOGERVORST** (SP): Ik ga er een eind aan breien.

Amendement 27/14-11-2016

Aansluiting N203 op de A9, gemeente Uitgeest

4465 *Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 november 2016, ter behandeling van het ontwerp Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI) 2017-2021, waarin in onderdeel 7, Projecten in de studie-, plan- en realisatiefase het project Nr. 32 I N203-15, Aansluiting N203 op de A9, gemeente Uitgeest, als nieuw project in de studiefase is opgenomen.*

4470

Overwegende dat:

- *GS bij monde van de gedeputeerde voor Mobiliteit in de vergadering van de Commissie Mobiliteit en Financiën van 24 oktober 2016 heeft gezegd dat GS huiverig stonden tegenover de bedoelde afslag, maar bereid zouden zijn ten behoeve van de gemeente*
4475 *Uitgeest een berekening te maken "wat het zou kosten als de gemeente daar een extra afslag wil aanleggen";*
- *GS bij monde van de gedeputeerde voor Mobiliteit in deze eveneens heeft gezegd dat het project Aansluiting N203 op de A9 "niet meer en niet minder is dan een kleine vraag van de gemeente" en dat het "niet de bedoeling was om er een project van te maken in de*
4480 *studiefase";*
- *Bij voorbaat vaststaat dat aan aanleg van de afslag hoge kosten zijn verbonden, waartegenover vooralsnog geen grote verkeerskundige en maatschappelijke voordelen lijken te staan;*
- *De provincie desgewenst ten behoeve van de gemeente Uitgeest een berekening kan*
4485 *maken van de kosten van aanleg een aansluiting N203 op de A9, maar ook zonder dat dit project daartoe is opgenomen in het PMI.*

Besluiten:

4490 *Aan het ontwerpbesluit behorende bij de voordracht 2016 I73 PMI 2017-2021 als besluitpunt toe te voegen:*

In het PMI 2017-2021 niet op te nemen project nr. 32/N203-15, aansluiting N203 op de A9, gemeente Uitgeest

en gaan over tot de orde van de dag.

4495 *Fracties SP, GL, CU/SGP, PvdD, PvdA, 50plus*

De **VOORZITTER**: Het amendement maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

4500 De heer **HOOGERVORST** (SP): Ik ga nu echt afronden. Over het PMO hebben wij een kleine opmerking. Tijdens de commissievergadering sprak een bezorgde bewoonster van onze provincie

in. Zij gaf aan dat zij vraagtekens zette bij het opknappen van wegen die er eigenlijk al prima uitzien. Dat bracht ons op de vraag: wie beoordeelt de wegen die voorgedragen worden voor groot onderhoud? Doet de provincie dat zelf of zijn dat externe adviseurs? Ook wij maken ons grote zorgen over de N23 en wij hopen van harte dat er snel een goede oplossing kan worden gevonden, want deze treurige situatie kan eigenlijk niet langer duren.

De heer **TIJSSENS** (D66): Voorzitter. Wat lijkt het al weer lang geleden dat wij hier bijeen waren om op de Statendag te praten over het thema "Burgerparticipatie". Op de immense lijst projecten van het Provinciale Meerjarenprogramma Infrastructuur zijn er een aantal waar burgerparticipatie de gemoederen in dit huis danig beroert. Er is meer aan de hand dan dat de zaaltjes met boze mensen bijeenkomen omdat er een weg door de spreekwoordelijke voortuin aangelegd gaat worden. Het is anders. Bij de behandeling dit jaar van de weg die niet genoemd mag worden, was een adviesgroep die in staat bleek een breed gedragen advies aan te reiken. De Staten in Noord en Zuid-Holland konden weer verder. Dankzij burgerparticipatie is het bestuurlijk vastgelopen project weer vlot getrokken. Ik hoef denk ik, niet toe te lichten welk project dat is. In Broek in Waterland ontstond onvrede over de door de provincie voorgestelde oplossing voor de capaciteitsproblemen en de dorpelingen gingen zelf een ontwerpproces runnen. Het resultaat van deze burgerparticipatie was van een dergelijk niveau, dat GS die handschoen konden en misschien wel moesten oppakken. De door de bewoners voorgestelde onderdoorgang wordt nu een volwaardige keuze naast de oorspronkelijk voorgestelde oplossing. Afgelopen donderdag bespraken wij het vervolg van het participatieproject en dat moet tot een gedragen keuze gaan leiden. Dat is een mooie rebound van de provincie. Als laatste in dit rijtje, ik wil refereren aan het proces van de A8 en A9. Hier zien wij dat er al in de eerste ontwerpronde wordt gekozen voor een diversiteit aan oplossingen. Dat biedt een goede basis voor de latere burgerparticipatie en daarmee het komen tot een gedragen besluit. U begrijpt dat wij deze meer open procesbenadering toejuichen, maar er is ook een schaduwzijde. Wij spreken over het infrastructuur- en onderhoudsprogramma vanuit een bepaald perspectief, de zojuist vastgestelde begroting, maar de diversiteit van de uitkomsten van de verschillende projecten neemt toe en daarmee ook de onzekerheid over de financiële impact van die keuzes. Dat vindt zijn weerslag in de nauwkeurigheid van de prognoses in het PMI en het PMO. PS zijn verantwoordelijk voor houdbare financiën. Wij weten dus dat de onderhoud- en kapitaallasten op onze mobiliteitsinfrastructuur een knelpunt vormen voor die toekomstbestendigheid. GS hebben hier een lastige taak. De fractie van D66 wil dat de beschikbare middelen op een eerlijke manier verdeeld worden over de verschillende modaliteiten en regio's. Het ontbeert de Staten momenteel aan een goed afwegingskader daarvoor. D66 denkt dat door actieve participatie op deze deelgebieden van modaliteiten en regio's, de uitkomsten op projectniveau beter, eerlijker en voorspelbaarder worden. Het mobiliteitsbeleid moet opnieuw vorm gaan krijgen in de Omgevingsvisie. D66 ziet dat als een kans voor de provincie om een verdiepingsslag aan te brengen in het beleid voor OV, auto, binnenvaart en niet te vergeten de fiets. Combineren van aspecten uit de ruimtelijke ordening en mobiliteit levert vraagstukken op waar GS en PS een dialoog over aan kunnen gaan. De wegen worden goed bijgehouden in deze provincie, maar in beleid hebben wij nog een inhaalslag te maken. Nog even een reactie op al die amendementen die wij vandaag op het PMI langs hebben zien komen. Het amenderen van die projectenlijst gaat

4545 voorbij aan de gecompliceerde werkelijkheid die achter iedere regel in die lijst schuilgaat. De
 meeste bemerkingen zijn op zich juist. maar er zijn dan wel meer amendementen te verzinnen.
 De SP benadert zelfs de status als een knop waar wij aan kunnen draaien, alsof het een
 interactieve spreadsheet is, maar dat is helaas niet de realiteit. Tot slot, D66 heeft een motie
 voorbereid en ter preadvisering ingediend. Die motie vraagt GS om te onderzoeken of er meer
 4550 gebruik kan worden gemaakt van led- en dynamische verlichting langs provinciale wegen. De
 motie haakt in op de actualiteit. Het ministerie heeft eind oktober vastgesteld dat led ook voor
 autoverkeer een veilige verlichting oplevert en dat konden wij bij de commissiebehandeling nog
 niet op het netvlies hebben. Het preadvies laten wij toch als een nuttige motie, maar een
 duidelijke conclusie ontbrak en de gedeputeerde geeft aan dat zij een beetje het gevoel heeft dat
 het overbodig is. Ik denk om te voorkomen dat wij een premature behandeling hier hebben, het
 4555 verstandig is om later in commissieverband er verder over te praten. Ik wil graag van de
 gedeputeerde horen of zij dat ook een goed idee zou vinden.

De heer **DEN UYL** (PvdA): Voorzitter. In afwezigheid van mijn fractiegenote Marieke van Duijn
 wegens ziekte, zal ik proberen een enkele opmerking te maken. Ik zou in de eerste plaats willen
 4560 zeggen dat er eerder over de situatie van de N23 gesproken is. Wij hebben groot vertrouwen in
 de aanpak van GS, maar zien ook wel een risico op het moment dat de arbitrage niet in ons
 voordeel zou uitvallen. Maar laten wij daar niet op vooruitlopen. Dan zullen wij met elkaar
 moeten bespreken wat de gevolgen daarvan zijn voor dit project. Laten wij er het beste van
 hopen. Er is ook een motie ingediend over de A9, de aansluiting bij Heiloo. Ik wil nog maar eens
 4565 in herinnering roepen dat wij als fractie heel erg blij zijn dat er een fietspad wordt gerealiseerd.
 Wij vinden het heel goed dat dat project voortvarend vorm krijgt, inclusief die fietsvoorziening.
 Wij hebben vragen gesteld die schriftelijk zijn beantwoord en één daarvan was hoeveel kilometer
 fietspad gaat de provincie volgend jaar aanleggen. Dat bleek beperkt tot 350 meter, weliswaar
 essentiële meters. Maar wij snappen dat en vinden dat toch weinig ambitieus. Binnenkort komt
 4570 het rapport over de fietsknelpunten van de Fietsersbond. Daar hoeven wij nu niet over te
 spreken, maar wij hebben hoop en verwachting dat daar een programma uit voort kan vloeien
 wat forse investeringen in de fietsinfrastructuur tot gevolg kan hebben. In de commissie hebben
 wij een aantal keren gepleit voor het toepassen van verkeersmanagement, ook op de fiets. Bij de
 beantwoording van de schriftelijke vragen is verwezen naar de nota uit 2014. Er is vervolgens
 4575 gezegd dat men probeert de stoplichten goed af te stellen en dat is op zich niet onbelangrijk,
 maar verkeersmanagement voor de fiets gaat wat breder. De vraag is eigenlijk aan de
 gedeputeerde of u op enigerlei wijze voornemens bent om nog eens te kijken naar een update
 van het verkeersmanagementbeleid van de provincie, waarin een nadrukkelijker plek mogelijk
 zou zijn voor het fietsverkeer. Mocht het antwoord nee zijn, dan weten wij dat wij daar zelf het
 4580 initiatief toe moeten nemen, maar graag hoor ik uw plannen in deze.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Ik heb nog even een vraag aan mijnheer Den Uyl. Ik wou nog even
 terugkomen op de opmerking over het fietspad over de weg. Wij gunnen u en de bewoners van
 de omgeving van Heiloo van harte het mooie fietspad, dat meen ik serieus, maar als u het heeft
 4585 over de voortvarende gang van zaken rondom het project, bent u het met ons eens dat de
 ontwikkelingen die u in het gebied kent en onder andere door de insprekster zijn genoemd en

terug te lezen zijn in het amendement, die het niet noodzakelijk of wenselijk maken, om even te kijken naar wat doen die ontwikkelingen met de plannen om te voorkomen dat de afslag straks een olifant in een porseleinkast wordt.

4590

De heer **DEN UYL** (PvdA): Voorzitter. Het is altijd verstandig om goed na te denken voordat je iets doet, maar ik ben nog van de school die geleerd heeft dat het niet eerst ontwikkelen is en dan de infrastructuur, maar als je geen infrastructuur hebt, dan moet je ook niet beginnen aan ontwikkelingen want die worden dan niets. Met alle respect voor de voorliggende motie en de daarin genoemde argumenten, die zijn in het geheel niet nieuw, die zijn naar mijn inzicht afgewogen bij de besluitvorming in deze Staten over de afslag van de A9 bij Heiloo en dat leidt bij ons niet tot een nieuw inzicht. Bovendien denken wij dat je met het aanleggen van infrastructuur je ook die ontwikkelingen mogelijk maakt die je zou willen zien.

4595

4600

Mevrouw **KIRCH** (VVD): Voorzitter. De VVD heeft in de commissie van Mobiliteit en Financiën van 24 oktober al bij monde van mevrouw Kaamer van Hoegee laten weten dat de VVD akkoord is met de voordracht uit het PMO en PMI, behoudens echter één project wat al eerder hier ter sprake kwam en dat betreft project 32, de aansluiting N203, A9 voor een nieuwe afslag bij Akersloot. Dit project is per abuis in het PMI terechtgekomen. Zeer binnenkort zal dit met de actualisatie van het PMI worden rechtgezet, desalniettemin stellen wij vanavond met zijn allen het PMI vast voor de periode van 2017–2021 en daarom vinden wij het procesmatig netjes om project 32 met een amendement zoals dat reeds is ingediend, eruit te halen. Een ander blijvend aandachtspunt en dat is ook in de algemene beschouwingen aan de orde geweest, is toch het stilleggen van de werkzaamheden van bouwbedrijf Heijmans. Wij delen de zorgen die de gedeputeerde al heeft geuit hierover. Het betreft twee grote projecten, want wij spreken niet alleen over de N23, maar ook over een nieuwe Wilhelminasluis in Zaandam die inmiddels ook stilligt. Ik heb er het afgelopen weekend doorheen gevaren en het ziet er troosteloos uit en het moet echt aangepakt worden, dus wat dat betreft delen wij de zorgen. Beide zaken zijn nu in arbitrage en de vraag is ook wanneer verwacht u over beide zaken duidelijkheid.

4605

4610

4615

De **VOORZITTER**: Dan is het woord aan de gedeputeerde. De heer Van Berkum, GL, is door zijn spreektijd heen. Gelijke monniken, gelijke kappen. Ik stel u in de gelegenheid om het amendement in te dienen, want dat is bepalend voor onze verdere besluitvorming.

4620

De heer **VAN BERKUM** (GL): Dank u wel. Ik dien samen met de CU/SGP een amendement in. Het gaat over het PMI en over de Duinpolderweg of zoals het nu heet Bereikbaarheid Haarlemmermeer en Bollenstreek en daarbij wordt verwezen naar dat de NRD, Nota Reikwijdte Detailniveau, was vastgesteld door de Staten. Dit is een feitelijke technische fout in de tekst. De gedeputeerde heeft dat ook aangegeven en ik heb een amendement dat dat wijzigt.

4625

Amendement 28/14-11-2016

PMI 2017-2021

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 november 2016.

4630 *Constateernde dat:*

- *In het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Noord-Holland 2017-2021, in hoofdstuk 7 Projecten in studie-, plan- en realisatiefase, op bladzijde 14 de volgende feitelijk onjuiste formulering is opgenomen: "De Duinpolderweg, die de N206 met de A4 verbindt, heeft de volgende doelstellingen, die in de NRD van 2013 zijn opgenomen en door de Staten is vastgesteld";*
- *Het project Duinpolderweg zolang de MER-procedure nog loopt, geen voorkeurstracé kent, temeer enkele van de varianten opgenomen in de MER-procedure geen verbinding tussen de N206 en de A4 beogen;*
- *De NRD en de probleemanalyse nooit door PS van Noord-Holland zijn vastgesteld, enkel door GS van Noord- en Zuid-Holland en PS van Zuid-Holland.*

4640

Besluiten:

Het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Noord-Holland 2017-2021, hoofdstuk 7 Projecten in studie-, plan- en realisatiefase, nummer 5, Projectnummer algemeen 36,

4645 *Bereikbaarheid, Duinpolderweg, als volgt te amenderen:*

- *"De Duinpolderweg, die de N206 met de A4 verbindt, heeft de volgende doelstellingen, die in de NRD van 2013 zijn opgenomen en door de Staten is vastgesteld" te vervangen door: "Het project bereikbaarheid Haarlemmermeer- Bollenstreek heeft de volgende doelstellingen:"*
- *Het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Noord-Holland 2017-2021 dienovereenkomstig aan te passen*

4650

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties GL, CU/SGP

4655

De **VOORZITTER**: Het amendement maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

Gedeputeerde **POST**: Voorzitter. Volgens mij als ik er in de gauwigheid doorheen kijk, is er niet één spreker geweest die het niet over de N23 Westfriisaweg heeft gehad. Zoals ik al in de commissie en bij de begroting heb aangegeven, het is misschien niet parlementair, maar ik baal er als een stekker van dat het zo gaat. Het is niet iets wat ik heel vaak heb meegemaakt in dit ambt als gedeputeerde en ik hoop ook niet dat wij het vaak gaan meemaken, want het is natuurlijk niet leuk. Hoe je het ook wendt of keert, maar wij zijn met zijn allen bezig met een project waarvan wij denken dat het Noord-Holland er een stukje beter op maakt en als het dan op deze manier komt stil te liggen, dan is dat gewoon zorgelijk. Ik hoef u niet te verwijzen naar de krantenberichten die daarover geschreven zijn. Ik heb u uitgebreid geïnformeerd achter gesloten deuren. In de richting van mevrouw Kirch voeg ik eraan toe over de Wilhelminasluis, dat is weliswaar nu in de publiciteit, maar dat loopt al wat langer dan het conflict over de Westfriisaweg gebiedt de eerlijkheid te zeggen en wij verwachten dat de arbitrage rond februari van start zal gaan en wanneer wij dan een uitspraak hebben, weet ik niet. Daar gaat de Raad voor de Arbitrage natuurlijk zelf over, over het tempo waarin zij dit soort zaken behandelt. Bij de Westfriisaweg moet u erop rekenen dat wij een jaar verder zijn voordat dit in eerste aanleg behandeld wordt,

4670

tenzij een van de partijen meent dat er redenen zijn om over te gaan tot spoedarbitrage en intussen zoals ik bij de begroting ook al aangaf, kijken wij natuurlijk naar de verkeersveiligheid

4675 en zullen wij alles doen, ik zal niet zeggen alles, maar willen wij veel doen om te kijken of wij dit probleem gewoon kunnen oplossen, want hoe je het ook wendt of keert en ik sluit mij graag aan bij de woorden van de heer De Graaf, het zijn met name de mensen en bedrijven in de omgeving die er last van hebben. Als het gaat om concrete schade, dan is er zoiets als nadeelcompensatie. Elke ondernemer weet dat je niet bij elke opbreking van de weg schade kunt claimen, omdat een

4680 deel van de schade die je lijdt, behoort tot het risico van deelname aan het maatschappelijk verkeer, maar wanneer de schade excessief is, dan zijn er wel degelijk regelingen en dan ga ik ervan uit dat de betreffende ondernemer weet wat zijn recht is en zou ik hem alleszins willen aansporen om dat recht te halen, want wij zitten er niet om de ondernemer in de knel te brengen. Ik hoor weinig over het PMO, behalve de vraag van de SP over hoe het zit met het opknappen van

4685 de wegen die er nog prima uitzien, beoordeel je dat zelf. Ik heb in de commissie al aangegeven, soms lijkt het erop dat een weg er prima uitziet en als je eroverheen rijdt, dan is het gewoon een strak stuk asfalt en lijkt hij er prima uit te zien. Dat betekent niet altijd dat een weg ook prima is, want de fundering eronder kan gewoon slecht zijn of de weg is volkomen glad geworden waardoor je bij de eerste de beste regenbui een grote glijpartij kunt krijgen als je niet iets aan

4690 onderhoud doet. Dus wat je op het eerste gezicht ziet, is niet altijd een weerspiegeling van de staat van de weg. Hoe doen wij dat dan? Wij hebben zoals dat heet. programmatisch onderhoud. Dat betekent dat er ook programmatische onderhoudsinspecties plaatsvinden. Dat huren wij extern in. Dat is dan uiteraard niet degene die de weg opknapt die dat moet beoordelen, dat is een apart bureau en wij beoordelen aan de hand van de inspectierapporten waarin in de regel

4695 ook een schouw zit, of het onderhoud geprogrammeerd kan worden of dat het nog even kan lijden, want wij gaan natuurlijk niet aan kapitaalsvernietiging doen als het niet nodig is. Met alle respect, dan kunnen wij het geld letterlijk en figuurlijk wel beter uitgeven, dus dan zitten wij er niet om nodeloos onderhoud te doen. In de commissie heb ik ook al proberen uit te leggen, sommige onderdelen van de weg gaan langer mee en sommige korter. Bij straatmeubilair moet je

4700 denken aan lantarenpalen, hectometerbordjes, verkeersborden, die kennen een andere levensduur dan asfalt. Je wilt niet het ene jaar al het asfalt er afhaken en vervangen en het volgende jaar de armaturen van de lampen gaan vervangen. Dat doe je het liefst in combinatie, zodat je de weggebruiker zo min mogelijk lastigvalt. Dat kan betekenen dat je het onderhoud misschien wat later doet of misschien wat eerder, zodat je het kunt combineren met andere

4705 onderdelen van de weg. Zo proberen wij altijd een optimum te vinden en dat kan betekenen dat het onderhoud iets eerder of later plaatsvindt dan wanneer je sec naar de weg zelf zou kijken of sec naar de armaturen of de rest van het straatmeubilair zou kijken. De PVV zegt, het hele gedoe is volgens mij al geregeld en daarmee memoreert u een uitspraak van de burgemeester van Bloemendaal. Met alle respect, ik denk dat de burgemeester alleen maar gekeken heeft of er in

4710 het gebied misschien sprake is van files en ik heb al gezegd, daar is geen sprake van congestie. Er is daar wel sprake van een bereikbaarheidsprobleem, een verkeersveiligheids- en een leefbaarheidsprobleem. Op het moment dat je als fietser op smalle wegen je af en toe als dat er al is, een voetpad moet op schieten omdat je je uit de voeten moet maken voor een vrachtwagen of voor een bus, dan vind ik de situatie zorgelijk. Ik weet niet of de burgemeester daar gefietst

4715 heeft, maar ik vermoed dat de burgemeester dat niet gezien heeft en ook niet hoe het op

sommige plekken gesteld is met de leefbaarheid in de kleine kernen, waar je zoveel voertuigen hebt dat je daar niet meer fatsoenlijk van de ene kant van de straat naar de andere kunt komen en waarbij de kwaliteit van de lucht ook onder druk staat. Volgens mij is dat niet iets wat je kunt zien, maar alleen maar kunt meten. Ik ga ervan uit dat u ook kennis heeft genomen van de
4720 onderzoeken die wij gedaan hebben en dat u zich niet alleen maar baseert op een uitspraak van een burgemeester in een krant, maar dat u zelf ook de bereikbaarheidsmonitor hebt gelezen die wij hebben laten opstellen en waarin nadrukkelijk naar voren komt dat er wel degelijk sprake is van een bereikbaarheidsprobleem, maar niet van een congestieprobleem. HOV 't Gooi, u hebt ongetwijfeld – en daar hebben wij het ook in de commissie over gehad – vernomen van de
4725 brieven van de gemeente Huizen en Blaricum die aan GS zijn gestuurd met het verzoek om te praten over een variant, waarbij er geen PIP wordt opgesteld voor het stuk Huizen-Blaricum. Ik ben nog in overleg met de gemeenten en ik hoop daar binnen afzienbare tijd iets meer over voor te kunnen leggen, dus wellicht dat dit op korte termijn vervolgd gaat worden. De SP vraagt naar een combinatie van 27 en 37, die gaan allebei over de N201, maar het zijn twee hele
4730 verschillende onderzoeken. Het een gaat over een verkeersstromenonderzoek waarbij er ook voor de lange termijn al of niet grote maatregelen genomen worden en de andere gaat over een vrij beperkt probleem op een kruising. Dat zijn dingen die je niet in een onderzoek kunt vatten, omdat het een leidt tot maatregelen op de korte termijn en het andere tot maatregelen op de lange termijn kunnen leiden, dus het is een beetje ingewikkeld om dat in een onderzoek te
4735 vatten. Dan heeft u nog twee amendementen ingediend.

De **VOORZITTER**: Drie.

Gedeputeerde **POST**: Drie?

4740

De **VOORZITTER**: GL heeft nog een amendement ingediend.

Gedeputeerde **POST**: Ik heb het alleen over de SP. Amendement 27, daar vraagt u toe te voegen dat project 32 niet moet worden opgenomen. Volgens mij heeft mevrouw Kirch ook aangegeven,
4745 ik heb geen enkel probleem met dit amendement. Ik heb het zelf bij u aangegeven in de commissie. De eerlijkheid gebiedt wel te zeggen dat daags na de behandeling in de commissie wij de actualisatie van het PMI hebben vastgesteld. Daarmee is het gecorrigeerd. Als u deze aanneemt, dan zult u hem in de actualisatie nog een keer moeten corrigeren, maar in formele zin heeft u volkomen gelijk en kan ik hem om die reden ook absoluut niet ontraden. Dus ik laat het
4750 aan de wijsheid van uw Staten over of u dan bij de actualisatie opnieuw een amendement indient of dat u zegt, wij gaan ervan uit dat het daarmee gecorrigeerd is en wij wachten het af. De tweede is over de aansluiting bij Heiloo. Volgens mij is het daar meer – als ik het netjes zeg – niet letterlijk, maar volgens mij spreekt u de hoop uit dat van uitstel afstel komt. Zo zitten wij als college niet in de wedstrijd. Wij hebben ons ook gecommitteerd in de richting van de gemeenten
4755 die ook een moeilijk traject hebben gelopen en ik wil er alles aan doen om ervoor te zorgen dat op verzoek van de gemeenten en met instemming van de raden van die gemeenten deze aansluiting op zo kort mogelijke termijn gerealiseerd wordt.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Voorzitter, ik waardeer uw doorzettingsvermogen.

4760

Gedeputeerde **POST**: Dat is wederzijds.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Dank u wel. Ik geloof meteen als u zegt, wij gaan ons best doen om op verzoek van de gemeenten dit probleem aan te pakken. Dat staat u te prijzen. Maar gaat u dat ook doen als u weet dat er vooral op financieel gebied zoveel problemen gaan ontstaan voor die gemeenten? Daar hebben wij toch ook een verantwoordelijkheid in?

4765

Gedeputeerde **POST**: Voorzitter, de stelligheid van de heer Hoogervorst wordt door dit college nog niet onderschreven. U zegt, wetend dat er zoveel financiële problemen komen voor de gemeenten, dat onderschrijf ik allerm minst en overigens vind ik dat dat in eerste instantie de verantwoordelijkheid is van de drie gemeenten, Alkmaar, Heiloo, Castricum. Wanneer zou blijken dat er onoverkomelijke problemen zijn, dan is het natuurlijk nooit de bedoeling in het openbaar bestuur dat je elkaar het mes op de strot zet om dan ook nog eens een keertje te snijden. Volgens mij is het de goede gewoonte om met elkaar in overleg te treden om te kijken hoe de problemen die dan ontstaan, opgelost kunnen worden. Ik ga ervan uit dat het ook zo werkt met de drie gemeenten en de provincie. Zo ben ik altijd gewend geweest om te werken in het openbaar bestuur. Ik zie deze beer iets minder op de weg, maar ook uw volhardendheid in deze valt te prijzen. Niet geschoten is altijd mis. Dan D66, de heer Tijssens, u heeft een aantal zaken gememoreerd. Ik kan uw betoog in grote lijnen onderschrijven. Waar het gaat om ledverlichting, heb ik de motie in concept althans zoals die voor preadvies is ingediend, gezien. De eerste en derde bullet voegen helemaal niets toe aan datgene wat wij als provincie al doen, dus in dat opzicht zal ik hem overbodig moeten verklaren en zal ik hem moeten ontraden. De tweede bullet waarin staat ... ik wacht wel even.

4770

4775

4780

4785

De **VOORZITTER**: Het college is ook door de spreektijd heen.

De heer **TIJSSENS** (D66): Ik vroeg mij af of u uw eigen preadvies gelezen had.

Gedeputeerde **POST**: Voorzitter, volgens mij gaat een preadvies niet over of je iets al doet of niet, maar gaat het over de technische kant van het verhaal, kan het of kan het niet. Wij doen het al, met andere woorden het kan.

4790

De heer **TIJSSENS** (D66): In dat geval denk ik dat wij echt de dialoog met elkaar moeten aangaan, want het preadvies was eenregelig en was op een van de drie bullets, we doen al wat, maar niet we doen het al zoals u het zegt. Ik denk dat wij hierover echt de dialoog moeten aangaan en dat wij winst kunnen maken samen op het gebied van duurzaamheid van de verlichting van onze wegen.

4795

Gedeputeerde **POST**: Bij de tweede bullet vraagt de heer Tijssens in zijn motie om het voor te schrijven in het PvE en dat ontraad ik ten zeerste, want soms is ledverlichting niet de beste oplossing. Door dit voor te schrijven, belemmert u ons bij het zoeken naar de beste oplossing. Ik

4800

kan dus niet anders dan deze motie ontraden, omdat het niet de meest verstandige oplossing voor de verlichting langs provinciale wegen is. Het kan bijvoorbeeld ook zo zijn dat je met behulp van lichtgevende wegmarkeringen werkt en dat is dan geen ledverlichting en als ik dat wel voorschrijf, dan moet ik iets gaan aanleggen waar ik eigenlijk geen behoefte aan heb. Vandaar dat ik het niet wil opnemen in het PvE en deze motie moet ontraden. In de richting van de PvdA want dat is de laatste en dan heb ik nog het amendement van GL. Die had ik even niet gezien. Volgens mij is dat mutatis mutandis hetzelfde als bij die andere, niet? Nee, te vervangen door. Ik moet het amendement van GL even lezen.

De **VOORZITTER**: De heer Van Berkum zal het even toelichten.

De heer **VAN BERKUM** (GL): Voorzitter, dank u wel. Het heeft twee dingen. Die naamsverandering was omdat wij dat vanmiddag gedaan hebben en ik dacht, ik moet niet Duinpolderweg laten staan. Dat is gewoon een gevolg van vanmiddag. Het andere is, er stond oorspronkelijk in de tekst dat de NRD was vastgesteld door de Staten. Dat hebben wij nu geschrapt, omdat de NRD niet is vastgesteld door de Staten, maar door GS. Dit is een feitelijke technische weergave die u in de commissie en hier in de Staten voor de zomer ook zo heeft uitgesproken.

Gedeputeerde **POST**: Volgens mij moet ik u daar gelijk in geven en kan ik dan ook geen bezwaar hebben tegen dit amendement. Dan de PvdA tenslotte. U zegt, de ambitie wat wij gaan doen, valt een beetje tegen. Ik kan mij voorstellen dat u dat zegt, maar tegelijkertijd constateer ik ook dat de aanleg van wegen niet veel anders is, dus dat het gelijke tred houdt. Het is natuurlijk niet zo dat als wij iets aan de wegen doen, wij het fietspad letterlijk en figuurlijk links laten liggen, want tegelijkertijd wordt er ook naar het fietspad gekeken en wordt ook dat aangepakt als we de weg aanpakken. Met u ben ik benieuwd naar de resultaten van het rapport van de Fietzersbond en verkeersmanagement met betrekking tot de fiets. Ik vind dat een ingewikkelde, zeg ik heel eerlijk, dus als u daar een initiatief wilt nemen, ben ik heel benieuwd. Waarom vind ik het ingewikkeld? Omdat verkeersmanagement gericht is op doorstroming en doorstroming is met name een probleem als je het hebt over de provinciale wegen en provinciale infrastructuur van de auto en in veel mindere mate van de fiets, want daar zitten niet veel doorstromingsknelpunten. Die zitten er juist wel bij de automobilititeit. Daar wil je regelscenario's hebben om bijvoorbeeld als de Keukenhof opengaat, ervoor te zorgen dat het verkeer snel doorstroomt. Op dat moment heb ik nog niet het idee dat de fietsers in kilometerslange files staan naar de Keukenhof toe, veroorzaakt door verkeersregelinstanties van de provincie. Dat is mijn termijn.

Tweede termijn

De **VOORZITTER**: Houdt u er rekening mee dat de gedeputeerde nauwelijks nog mogelijkheden heeft om nog iets te antwoorden.

De heer **TIJSSENS** (D66): Voorzitter, u bedoelt dat ik daar misbruik van moet maken? Kunt u de tip dan afmaken? Jammer. Het proces over de motie over led- en dynamische verlichting, dat is op dit moment niet helemaal zinnig om daar een motie over in te dienen en dan te gaan

4845 harrewarren. Wij zijn ook niet helemaal meegenomen als Staten in het beleid op dit vlak en ik denk dat het voor PS heel goed zou zijn als wij in dat beleid worden meegenomen, dus mijn voorstel is om dat terug te laten komen in een commissiebehandeling. Dan is het dictum natuurlijk in de commissiebehandeling ook niet een dictum, maar gewoon iets waarover je de dialoog aangaat. Daar heb ik vanaf het begin af aan voor opengestaan, want de gedeputeerde
4850 had het over een ingediende motie, maar er is hier geen sprake van een ingediende motie en dat komt door een tip die ik ook al een keer van u gehad heb. Op het gebied van de financiële houdbaarheid – dat speelde vorig jaar ook al bij de begrotingsbehandeling en PMI – hoop ik echt dat wij met een plan van aanpak komen, dat wij voortgang gaan maken. Een symposium wil D66 met alle liefde organiseren, maar wij moeten er wel iets mee, want 2023 komt heel erg snel
4855 dichtbij. De situatie nu vraagt om een grensoverschrijdende benadering binnen GS. De Omgevingsvisie, knooppuntenbeleid, duurzaamheid en mobiliteit staan niet los van de andere beleidsdomeinen. Ik hoop van ganser harte dat GS hier ook laten zien dat zij als een eenheid opereren over de verschillende domeinen heen. Daar gaan wij heel kritisch naar kijken. Tot slot denken wij dat de voorbereidende beleidsontwikkeling waar wij om vragen op het gebied van de
4860 fiets een extra aandachtspunt verdient. Dat blijkt ook uit de inbreng van de andere fracties. Wij hebben niets gezegd over de N23 en dat wil ik ook zo laten voor vanavond.

De **VOORZITTER**: Dan gaan wij stemmen over de amendementen. Amendement 26 van de SP en PvdD. Stemverklaringen? Geen. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de
4865 fracties SP, PvdD, de overige leden daartegen, zodat het amendement is verworpen. Dan amendement 27. Stemverklaringen? Geen. Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Die zijn er niet, zodat het amendement met algemene stemmen is aanvaard. Dan amendement 28. Stemverklaringen?

4870 De heer **ANNAERT** (VVD): Voorzitter. Wij willen graag consequent blijven, dus wij stemmen tegen dit amendement.

De **VOORZITTER**: Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties VVD, PVV, de overige leden voor, zodat het amendement is aanvaard. Dit waren de stemmingen
4875 over 10.a. Dan gaan wij stemmen over de voordracht 73. Stemverklaringen?

De heer **VAN HOOFF** (PVV): Voorzitter, zojuist in mijn spreektekst vermeld. Mijn fractie gaat niet akkoord met de drie projectnummers in deze voordracht die ik gemeld heb. Dat houdt in dat ondanks het feit dat de overige zaken in het PMI onze goedkeuring hebben, wij tegen voordracht
4880 73 zullen stemmen.

De heer **VAN BERKUM** (GL): Wij gaan instemmen met de voordracht met een aantekening op de punten A8/A9, de Duinpolderweg, tegenwoordig bereikbaarheid Haarlemmermeer Bollenstreek, afslag A9 Heiloo, de N244 verdubbeling, of van de A7 tot de N247. Voor de rest zijn wij akkoord
4885 en zijn wij uitermate blij met de verbinding Uithoorn spoorlijn.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Wij kunnen instemmen met het PMI en PMO, zoals ik zojuist in mijn betoog heb vermeld op een aantal uitzonderingen na, maar ik weet ook wel dat het zo niet echt werkt. Wij blijven moeite houden met het project 1, de afslag A9, de A8/A9, de Duinpolderweg.

4890

Mevrouw **VERMAAS** (PvdD): Voorzitter, ik wil mij graag aansluiten bij de vorige twee sprekers. Ook wij stemmen in met uitzondering van de door de heer Hoogervorst genoemde projecten.

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Voorzitter. Ik sluit mij aan bij de PvdD.

4895

De **VOORZITTER**: Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Dat is de fractie PVV, de overige leden daarvoor, zodat voordracht 73 is aanvaard. Dan voordracht 74. Stemverklaringen?

De heer **VAN BERKUM** (GL): Voorzitter. Ik heb eigenlijk een ding wat mij van het hart moet en dat is namelijk dat ik in het geheel geen behoefte heb om een wijziging door te voeren aan het onderhoudsregiem zoals het nu uitgevoerd wordt. Ik vond het belangrijk om die mededeling te geven richting GS. Voor de rest stemmen wij in.

4900

De **VOORZITTER**: Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Die zijn er niet, zodat voordracht 74 met algemene stemmen is aanvaard.

4905

11. Statenvoordracht 71 Provinciaal Meerjarenprogramma Groen 2017-2021

De heer **VAN DER SLUIJS** (PVV): Voorzitter. Geachte collega's. Als je het Provinciaal Meerjarenprogramma Groen bekijkt 2017-2021, vallen een aantal zaken direct op. Natuurnetwerk Nederland en de aanleg van natuurbruggen en natuurverbindingen. De PVV is niet tegen groen, integendeel. Het is voor u geen verrassing dat de PVV ook tegen de voorganger de EHS was. Het beperkt immers ondernemers en het brengt flinke administratieve lasten met zich mee en het kost verschrikkelijk veel geld. Of het de diversiteit verhoogt, is nog maar de vraag. Dus als ons gevraagd wordt in te stemmen met het meerjarenprogramma dat zaken structureel regelt, dan stemmen wij daar helaas niet mee in. Wij willen elke aankoop per case kunnen beoordelen op nut en noodzaak. Daarom doen wij een verzoek en inmiddels een motie.

4910

4915

Motie 72/14-11-2016

4920 Elk aankoopdossier grond t.b.v. NNN aan PS voorleggen

Provinciale staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 november 2016

Constateerende dat:

4925

- Voor het realiseren van de volledige opgave m.b.t. het Natuurnetwerk Nederland (NNN) veel projecten staan geprogrammeerd in het Provinciaal Meerjarenprogramma Groen (PMG) 2017-2021;
- GS ernaar streven het NNN af te ronden in 2027 en om dit te bereiken tenminste 250 hectare per jaar willen realiseren;

- 4930
- Momenteel 4.365 hectare nog niet beschikbaar is om te worden ingericht;
 - Landbouwgronden worden omgezet in natuur t.b.v. het Natuurnetwerk Nederland.

Overwegende dat:

- 4935
- Ondernemers beperkingen ondervinden door de aanwezigheid van gronden t.b.v. het Natuurnetwerk Nederland;
 - Landbouw een belangrijke economische pijler is voor de provincie Noord-Holland;
 - Er nog altijd sprake is van onzekere economische ontwikkelingen, die ook hun weerslag hebben op de provinciale financiën;
 - Natuur belangrijk is, maar niet mag resulteren in beperkingen die broodnodige
- 4940
- economische activiteiten bemoeilijken.

Verzoeken het college om:

Elk aankoopdossier van gronden t.b.v. het NNN waar de provincie een financieringsrol in vervult aan PS voor te leggen, zodat deze op nut en noodzaak kan worden beoordeeld

4945

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie PVV

- 4950
- Wat betreft natuurbruggen, zullen wij dit van geval tot geval ook beoordelen. Als het de veiligheid verhoogt voor mens, dier en verkeer, dan zullen wij daar per geval mee instemmen. Als het mogelijk is, komen wij daarop terug. Dan zullen wij de natuurbruggen goedkeuren, omdat je de natuur toch niet tegenhoudt. De PVV zal dus niet standaard tegen stemmen, maar wil het wel per case kunnen beoordelen. Mijn vraag aan de gedeputeerde is dan ook of er bij de huidige natuurbruggen gekeken wordt naar de effectiviteit van deze bruggen en of het mogelijk is per
- 4955
- case over een natuurbrug te beslissen.

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

- 4960
- Mevrouw **DE GROOT** (SP): Er staat een definitie in het PMG: natuurcompensatie: compenseren van verlies van natuur en landschapswaarde bij ruimtelijke ontwikkelingen. Het stuk barst ervan. Er wordt heel veel aan natuurcompensatie gedaan, zo lijkt het. Ondertussen leggen wij wegen en woonwijken aan en daardoor gaat natuur verloren. Eigenlijk wilde ik ook zeggen dat wij bedrijventerreinen aanleggen, maar volgens gedeputeerde Bond heeft Plabeka de aanleg van heel veel bedrijventerreinen voorkomen. Desalniettemin verschijnen er toch nog steeds grote
- 4965
- bedrijventerreinen. Bijvoorbeeld 70 ha extra ruimte voor dataservice op Agriport en elders staan bedrijventerreinen geheel of gedeeltelijk leeg. Daar kunnen wij nieuwe bedrijven voor vinden of woningen bouwen. Als dat allemaal niet lukt, dan kan er nog natuur verschijnen. Om dat laatste te stimuleren hebben wij een motie.

4970

Motie 73/14-11-2016

Omzetting van leegstaande bedrijfslocaties in natuur

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 november 2016.

4975 *Constaterende dat:*

Uit het Provinciaal Meerjarenprogramma Groen blijkt dat er in Noord-Holland slechts zeer zelden gebouwen of wegen worden afgebroken om daarvoor in de plaats de natuur te versterken.

Overwegende dat:

- 4980 - *Er leegstaande bedrijfs- en/of kantoorlocaties zijn die zich niet (lijken te) lenen voor renovatie en/of transformatie*
- *Er een mogelijkheid is deze locaties te bestemmen voor natuur, afhankelijk van de aard van de locatie;*
- *Bij de Nationale Klimaattop in Rotterdam vertegenwoordigers van het bedrijfsleven,*
4985 *overheden en maatschappelijke organisaties afspraken hebben gemaakt om de uitstoot van CO2 met in totaal 17,6 Megaton terug te dringen;*
- *Meer natuur - ook in Noord-Holland - daaraan een bijdrage kan leveren, door toename van*
de biodiversiteit en de natuurlijke opname van CO2.

4990

Verzoeken het College van GS:

- *Geen belemmeringen op te werpen voor omzetting van de bestemming voor leegstaande bedrijfs- en kantoorlocaties in de bestemming natuur;*
- *Gemeenten te wijzen op de mogelijkheid en het belang van (eventuele) omzetting in*
4995 *natuur en zo mogelijk te faciliteren bij de aanleg daarvan*

en gaat over tot de orde van de dag.

Fracties SP, GL

5000 De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Wij bedenken gewoon een andere bestemming, namelijk natuur. Goed voor de biodiversiteit, goed voor afvang van CO2, goed voor de mens die er kan struinen en ontspannen. Ook is interessant het voorstel van Staatsbosbeheer en de bosbobo's die meer bos
5005 en bomen willen gaan planten. Goed idee, ook om de klimaatverandering tegen te gaan. In Noord-Holland kunnen wij er best een beetje bos bij hebben. Wij kappen per slot van rekening ook heel veel. Wij stellen daarom voor dat GS gaan praten met natuur- en milieuorganisaties, terrein behorende organisaties en onze Noord-Hollandse inwoners. De inwoners weten ook wel waar er in Noord-Holland nog een beetje bos bij kan. Samen met GL hebben wij een motie.

5010

Motie 74/14-11-2016

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 november 2016.

5015 *Constaterende dat:*

- Noord-Holland een dichtbevolkte provincie is, waar door automobilititeit, industrie en huishoudens veel CO₂ wordt uitgestoten;
- Tijdens de Nationale Klimaattop 2016 vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, overheden en maatschappelijke organisaties afspraken hebben gemaakt om de uitstoot van CO₂ in Nederland met in totaal 17,6 Megaton terug te dringen.
- De provincie Noord-Holland ook moet bijdragen aan het terugdringen van de CO₂-uitstoot
- Staatsbosbeheer en de Nederlandse bos- en houtsector tijdens de Nationale Klimaattop 2016 een plan hebben voorgelegd om 100.000 ha nieuw bos in Nederland aan te planten;
- Ook de afvang en het vastleggen van CO₂ een bijdrage kan leveren aan de Nederlandse klimaat- en energiedoelstellingen;
- Bossen CO₂ als koolstof vastleggen in het hout en door het Nederlandse bos jaarlijks 2,7 Megaton CO₂ wordt vastgelegd.

Overwegende dat:

- In Noord-Holland wordt overwogen een aantal bospercelen te kappen, bijvoorbeeld in het Goois Natuurreservaat;
- Dit ongunstig is voor de afvang en het vastleggen van CO₂;
- Het aanplanten van nieuwe bossen zal zorgen voor de afvang en het vastleggen van meer CO₂ en daarom een bijdrage zal leveren aan de Nederlandse klimaat- en energiedoelstellingen zoals afgesproken op de Nationale Klimaattop 2016.

Verzoeken het College van GS:

- Alle provinciale en gemeentelijke plannen met betrekking tot het kappen van bomen en bos tegen het licht te houden voor wat betreft de afvang en het vastleggen van CO₂;
- De gemeenten te wijzen op nut en noodzaak van de gemeentelijke bospercelen in verband met de afvang en het vastleggen van CO₂;
- Bospercelen waarover de provincie zeggenschap heeft in principe niet te kappen en indien GS in een voorkomend geval een andere belangenafweging maakt, deze te delen met PS;
- In samenwerking met Staatsbosbeheer, betrokken terrein beherende organisaties, natuur- en milieuorganisaties en betrokken inwoners na te gaan welke gebieden in Noord-Holland zich lenen voor de aanleg van een of meer substantiële bosarealen;
- Op korte termijn of te zijner tijd (na de gemaakte keuze) ook bos op te nemen als natuurdoeltype in de Agenda Groen

5050 en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties SP, GL

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

5055 Mevrouw **DE GROOT** (SP): Tot slot. Wij hebben het over de N246 gehad, de PAS, en het stil asfalt en daar kom ik nog een keer op terug.

Mevrouw **WEEMHOFF** (D66): Voorzitter. D66 heeft met het aanbieden van het Meerjarenprogramma Groen lang nagedacht over welke inbreng wij zouden hebben, omdat voor
5060 D66 het groen kapitaal ons na aan het hart ligt. Wij hebben aandacht voor groen en natuur. Dat is in de commissie ook een aantal keren naar voren gekomen met de bespreking van de uitwerking van die agenda Groen. Behandelend gedeputeerde was de heer Talsma. Met de overgang van de portefeuille hadden wij regelmatig de wenkbrauwen gefronst, zou die portefeuille wel in goede handen zijn? Zeker als wij bijvoorbeeld refereerden aan het Living Planet rapport van het Wereld
5065 Natuur Fonds, dat toch niet echt met veel enthousiasme omarmd werd, maar gaandeweg de tijd merkten wij dat het ging leven, dat de betrokkenheid bij het groen er kwam. Op de nieuwjaarsbijeenkomst van 13 januari jl. in de Kennemerduinen waar de TBO's samen waren en de heer Talsma de knoop overhandigden om ieder jaar de 250 ha NNN te gaan realiseren, zagen wij hem echt als de ambassadeur Groen. Toen hadden wij iets van, dat is een hele goede
5070 motivatie om inderdaad die agenda te gaan vormgeven. Gaandeweg de tijd hebben wij ook gezien dat dat post is gaan vatten en dat kwam met name tot uiting bij het kenniscafé waar bij de introductie gedeputeerde Talsma verhaalde over zijn betrokkenheid met de natuur, over zijn inzet in zijn jeugd met het bollen pellen en daarin kon je zien dat het hem had geraakt, dat hij een believer was geworden, zoals wij dat ook in de commissie met elkaar hadden besproken. Dat
5075 was eigenlijk de aanleiding voor onze fractie om te zeggen dat in deze agenda Groen, het Meerjarenprogramma, daar zit zoveel betrokkenheid in van gedeputeerde Talsma, dat wij heel graag symbolisch de knoop aan de voorzitter willen overhandigen als overdracht naar de nieuwe gedeputeerde. Er zal een hele zware en mooie en dankbare taak liggen om die opdracht voor het realiseren van die NNN en de agenda Groen verder vorm te geven.

5080

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Ik ben touched zal ik maar zeggen. Als ondersteuning van mevrouw Weemhoff zou ik willen zeggen: You don't know what you have got until it's gone. Bent u het met mij eens?

5085 Mevrouw **WEEMHOFF** (D66): Dat is ook waarom wij de voorzitter symbolisch deze knoop willen overhandigen.

De **VOORZITTER**: Zeer bedankt en die wordt doorgegeven. Oh, wacht even, ik vergeet de heer Kramer bijna.

5090

De heer **KRAMER** (GL): Ik zie tijdschalve af van een bijdrage.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter. Ik sta hier toch wel met wat gemengde gevoelens, want op de eerste plaats praten wij over een buitengewoon belangrijk dossier dat in handen van de
5095 oorspronkelijke portefeuillehouder goed geborgd was en waar met heel veel elan en inzet vorm aan gegeven is en waar wij uiteindelijk met elkaar dat groene kapitaal in verzekerd hebben, maar dat het groene kapitaal ook concluderend is voor ons allemaal. Dat is ook de gedachte die dat uitademt. Wij willen een groen, aantrekkelijk en toegankelijk Noord-Holland en dat willen wij ook voor de toekomst waarborgen. Dat kunnen wij alleen als wij dat met elkaar doen, samenwerken
5100 met partijen, private partijen, maatschappelijke organisaties, maar vooral ook met inwoners en

andere overheden. Kortom, het hele scala dat er dagelijks mee te maken heeft, die erin woont en in werkt, in leeft, in recreëert. Ik denk dat wij daarin ook geslaagd zijn als ik kijk naar de opgave. Wij mogen ook concluderen dat waar zoveel belangen behartigd moeten worden, komt er spanning op het onderwerp. Is dat erg? Dat is natuurlijk niet erg en het is daarom goed dat wij in dit huis een visie daarover hebben en dat wij die visie omzetten in een uitvoeringsprogramma en in een meerjarig perspectief plaatsen en dat wij hier eens in een periode goed met elkaar van gedachten over wisselen. Nu is er weer zo'n moment. Er zijn een viertal moties ingediend, van een wacht ik nog op de tekst. Ik begin met de moties van de SP omdat die eerder ingediend zijn, waarbij de SP twee vragen heeft.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Die zijn gewijzigd.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Volgens mij zijn de opzet en het doel van de motie daarin ongewijzigd gebleven. Motie 73 wil ik ontraden, want het herbestemmen van bedrijvenlocaties als natuur en natuurcompensatie zijn twee verschillende dingen die niet aan elkaar gekoppeld zijn. Natuurcompensatie vindt plaats als er door ruimtelijke ontwikkelingen natuur verloren gaat. Bij herbestemming van leegstaande bedrijventerreinen gaat geen natuur verloren om de simpele reden dat er geen natuur was op dat moment, maar er wordt natuur toegevoegd. Het heeft niets te maken met compensatie. Herbestemming van bedrijventerreinen is een bevoegdheid van de gemeente.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Voorzitter, ik zou willen dat de gedeputeerde eerst de motie las en er dan pas op ingaat, want er staat nu heel duidelijk in de motie: op korte termijn of te zijner tijd bij de gemaakte keuze ook bos op te nemen als natuurdoeltype in de agenda Groen. Dat is precies wat u gevraagd had. Het is motie 74 geworden. Dus als u even wacht, nadat u de motie gelezen hebt. U leest ze even goed, dan weet u ook hoe u moet antwoorden.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Het voelt altijd fijn om even op de vingers getikt te worden door mevrouw De Groot, maar dat moet zij wel doen bij de juiste motie. Dit gaat namelijk niet over bos, want daar zou ik u nog een preadvies over geven. Dit ging over motie 73, waarbij er een relatie werd gelegd bij het omzetten van bedrijventerreinen naar natuur als compensatie. Dus ik zou voorstellen mevrouw De Groot, alvorens u mij spreekwoordelijk op de vingers tikt, dat u wel de juiste motie gebruikt.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Voorzitter, mag ik nog even? In het dictum van motie 73 staat niets over natuurcompensatie. Dat staat alleen maar in de eerste zin.

De **VOORZITTER**: Dat klopt, maar de heer Loggen heeft het woord en die reageert nu op de moties.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Ik lees nog steeds in het dictum: geen belemmering op te werpen voor omzetten van bestemming van leegstaande bedrijven, kantoren naar bestemming natuur. Dus het gaat wel degelijk over het omzetten en daar heb ik op gereageerd. Dat zijn twee verschillende

dingen zoals ik gezegd heb en bij die woorden blijf ik ook. Het is een bevoegdheid van de
5145 gemeente zoals ik ook gezegd heb. Derhalve ontraad ik ook deze motie. Als het gaat over motie
74 waar een natuurdoel wordt toegevoegd namelijk bos, mevrouw De Groot, motie 74. Men heeft
mij gewaarschuwd dat ik ongeveer een half jaar nodig heb om ingewerkt te raken op dit dossier,
dus ik heb nog 179 dagen te gaan en ik hoop dat u mij zo af en toe wat wilt vergeven. Als het
gaat over motie 74, waarin een nieuw natuurdoel wordt toegevoegd, het realiseren van bos. Die
5150 wil ik ontraden, omdat het realiseren van bos geen doelstelling is van de agenda Groen. Binnen
het PMG zijn projecten opgenomen die bepaalde natuurdoeltypes realiseren. Op dit moment
staan bos en het realiseren van nieuw bosareaal niet als doelstelling opgenomen.
Natuurdoeltypes worden vastgelegd in het Natuurbeheerplan. De afweging om te komen tot
bepaalde natuurdoeltypes, komt voornamelijk voort uit de bestaande natuurwaarden in het
5155 gebied en is eigenlijk geen politieke keuze. Het is daarom beter de vraag om nieuw bosareaal te
realiseren, te bezien vanuit een landelijk perspectief. Staatsbosbeheer heeft onlangs een plan
voor bosbouw in Nederland gepresenteerd, maar het is nog niet duidelijk wat dit plan behelst
voor Noord-Holland. Het is nu nog te vroeg er iets over te zeggen en ook op basis daarvan,
ontraad ik die motie. Dan motie 72 en die is van de PVV en die vraagt om elk aankoopdossier
5160 voor te leggen aan PS. Die wil ik ook ontraden, omdat het anders een onwerkbare situatie wordt.
Er moet jaarlijks 250 ha natuur gerealiseerd worden en dat betekent dat je in een permanent
proces zit van aankoop, van misschien wel onteigenen. Dat is allemaal verstrekkend, dat zijn
ingrijpende processen. Daar wordt niet iedereen even gelukkig van en dat betekent dat er altijd
mensen zijn die daar anders over denken en die weten de weg naar de commissie altijd wel te
5165 vinden. Dat zal u niet onbekend zijn. Als wij iedere aankoop aan u moeten gaan voorleggen, dan
gaat u eigenlijk, met alle respect, op de stoel van GS zitten. Dat is nou net iets wat wij met elkaar
hebben afgesproken, dat wij een algemeen en dagelijks bestuur hebben, een kaderstellende
macht wat u bent als het gaat over het stellen van de kaders, en de uitvoerende macht wat GS
zijn en binnen dat kader te opereren en daar passen ook die aankoopdossiers in en de aankopen
5170 daarvoor. Dus ook op basis daarvan ontraad ik de motie. Er is een vraag gesteld over of wij goed
nadenken – ik vertaal het maar even vrij – alvorens wij een natuurbrug aanleggen. Ja, dat doen
wij. Er wordt goed gemonitord, er wordt eerst gekeken naar wat dient het doel. Er wordt
gemonitord met betrekking tot het gebruik. Daarnaast hebben wij met elkaar afgesproken wat je
er ook van mag vinden, maar wij zijn wel gehouden aan verdragen en afspraken die wij samen
5175 hebben gemaakt en dat is om die netwerken aan elkaar te verbinden. Ik weet ook dat ik in het
verleden op een andere stoel er ook iets over heb gezegd. Wij en dit college en u ook, worden
ook geconfronteerd met de afspraken die wij hebben gemaakt om die gebieden aan elkaar te
verbinden en tevens zijn wij gehouden aan het nemen van die maatregelen. Dit als antwoord op
die vraag. Dat was het volgens mij.

5180

Tweede termijn

De **VOORZITTER**: De heer Van der Sluijs nog behoefte aan een tweede termijn?

5185

De heer **VAN DER SLUIJS** (PVV): Nee.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Voorzitter, ik houd het heel kort. Ik ben echt van mening dat de gedeputeerde de moties in de eerste versie wel gelezen heeft, maar in deze versie zeker niet. Dat hij reageert op een wijze die de moties geen recht doen, want in het eerste dictum zeggen wij
5190 geen belemmeringen op te werpen voor omzetting van bestemming voor leegstaande bedrijfs- en kantoorlocaties in de bestemming natuur. Er wordt niets meer gezegd over compensatie. En in het tweede punt gaat het over de gemeenten te wijzen op die mogelijkheid en belang van natuur. In motie 74 zeggen wij juist om bos op te nemen als natuurdoeltype. Ja, ik begrijp dat de gedeputeerde dat niet gezien heeft. Hier wil ik het even bij laten.

5195

De **VOORZITTER**: Mevrouw Weemhoff nog behoefte? Niet. Er zijn geen nadere vragen meer aan de gedeputeerde gesteld, tenzij hij ondanks dat, toch behoefte heeft om nog iets te zeggen.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter, in de snelheid ben ik vergeten een tweede motie van de PVV
5200 te becommentariëren. Dat ging over het aanleggen van elke natuurbrug, daar is ook een motie over ingediend.

De **VOORZITTER**: Nee, er is door de PVV maar een motie ingediend.

5205 Gedeputeerde **LOGGEN**: Dan ben ik daar te vroeg in geweest. Met betrekking tot de opmerking van mevrouw De Groot blijf ik erbij wat ik gezegd heb, ook al is dat enigszins aangepast. De hoofdlijn en gedachten achter de moties komen wel overeen en daarom blijft mijn advies in stand.

5210 De heer **KRAMER** (GL): Voorzitter. Ik wil dat in het kader doen van een stemverklaring en dat is vreemd en ik bied een half excuus aan de SP aan, want die gaan ervan uit dat wij deze motie steunen omdat daar ook onze handtekening onderstaat. Bij nader inzien ben ik toch wel enigszins overtuigd door het antwoord van de heer Loggen dat zowel wat betreft motie 73 als 74, het nu niet verstandig is om het door te zetten. Met name bij motie 74 heb ik sterk het gevoel
5215 dat wij iets voor de troepen vooruitlopen. Ik sta helemaal achter de inhoud, maar zou dat liever willen bespreken in de desbetreffende commissie. Dan kunnen wij die hele problematiek in een veel breder verband bespreken.

De **VOORZITTER**: De heer Kramer trekt zijn handtekening onder de moties 73 en 74 terug.

5220

De heer **VAN DER SLUIJS** (PVV): Die trekt motie 72 ook terug.

De **VOORZITTER**: Motie 72 bedoelt u. Dan is motie 72 ingetrokken. Dan blijven over motie 73 en 74. Wij gaan nu over tot de stemming. Bestaat er behoefte aan stemverklaringen over motie 73?

5225

Mevrouw **KONING** (CDA): Voorzitter. Wij vinden het wel een heel sympathiek idee om kantoren die niet meer nodig zijn, om te vormen naar natuur. Ten eerste is het wel de bevoegdheid van de gemeente en ten tweede heb je met een nieuwe bestemming te maken met omliggende panden

5230 die daar dan misschien last van zouden kunnen hebben. Je kunt dat niet zo algemeen stellen, dus wij gaan hem niet steunen. Wil je dit echt, dan moet dat nader bekeken worden.

De heer **ANNAERT** (VVD): Voorzitter. Wij kunnen ons helemaal aansluiten bij de woorden van mevrouw Koning.

5235 De **VOORZITTER** Geen verdere stemverklaringen? Mag ik de voorstanders van de motie vragen hun handen op te steken? Dat zijn de fracties van de SP, CU/SGP en PvdD, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. Motie 74. Geen behoefte aan stemverklaringen? Mag ik de voorstanders vragen de handen op te steken? Dat zijn de fracties SP, PvdD, de overige leden tegen, zodat ook die motie is verworpen. Gaan wij over naar de voordracht. Stemverklaringen?

5240 De heer **VAN DER SLUIJS** (PVV): Voorzitter, Wij vinden het erg jammer dat wij niet per incidenteel geval kunnen kijken of wij dat willen steunen of niet. Nu moeten wij helaas structureel tegen stemmen.

5245 De **VOORZITTER**: Andere stemverklaringen? Niet. Mag ik de tegenstanders vragen hun handen op te steken? Dat is de fractie PVV, overige leden hebben voor gestemd, zodat de voordracht is aanvaard.

12. Statenvoordracht 72 Natuurbeheerplan 2017

5250 De heer **VAN DER SLUIJS** (PVV): Voorzitter. Een Natuurbeheerplan is mooi, tenzij dit ten koste gaat van hardwerkende ondernemers. Bij de inspraak in de commissie NLM ben ik rot geschrokken van het verhaal dat enkele boeren ons vertelden. Ik geloof niet dat ik de enige was en ik vertel u waarom. Reeds in het Natuurbeheerplan van 2013 zijn wijzigingen rondom NNN-
5255 gronden doorgevoerd. Dit geeft een groot spanningsveld tussen NNN en agrarisch natuurbeheer. Hebben de toenmalige Statenleden zich dat toen gerealiseerd? De grote vraag aan de gedeputeerde is of de grondeigenaren binnen de NNN hierover op de hoogte zijn gebracht. Als ik hen moet geloven niet. Hoe hadden zij dan moeten weten en hoe hadden zij kunnen inschatten wat de consequenties waren? Zij geven aan dat zij pas in 2015-2016 hoorden dat een begrenzing
5260 als NNN wel degelijk consequenties kon hebben. Zij hebben daarop gehandeld via zienswijzen en inspraak. Maar was het niet netter geweest als zij vanaf het prille begin goed en eerlijk waren begeleid en hadden geweten wat de consequenties zouden zijn? Geen verhaaltje over een ambtenaar die intekenen vereiste om het proces voor particulier natuurbeheer in werking te kunnen stellen. Ik geloof dat deze boeren te goeder trouw hebben gehandeld. Met meer en
5265 betere informatie zouden zij mogelijk anders keuzes hebben gemaakt. De gronden zijn inmiddels ingetekend op de ambitiekaart. Omdat de ambitie erop ligt, mag er vanaf 2021 geen agrarisch natuurbeheer meer plaatsvinden en lijkt de omvorming gedwongen gerealiseerd te worden in 2027. De insprekers willen hun land daarom laten ontgrenzen. De vraag is of dit mogelijk is. Maar wat nu? Ik heb in de commissie ook al gevraagd om hoeveel boeren het gaat. Ik
5270 heb hier nog steeds geen antwoord op. Weten wij het niet of willen wij het niet weten? Mijn fractie wil het in ieder geval wel weten. Wat voor gesprekken gaan wij met deze boeren aan zoals de

heer Bond aangaf. Wat wordt hen geboden, net als deze boeren wil mijn fractie dat graag weten. Zijn deze boeren straks door de NNN als ze worden opgeslokt, werkeloos en zitten zij dan met een bedrijf dat niet meer te verkopen is. Of erger, komen zij op straat te staan? Wat wordt straks de insteek van het gesprek?

Mevrouw **KONING** (CDA): Voorzitter. Noord-Holland heeft een forse natuurambitie. Wij onderschrijven deze ambitie, aangezien de natuurbescherming verdient en het ons een mooie gezonde en veelzijdige provincie oplevert. Onze natuurambities mogen leefbaarheid en menselijkheid niet in de weg zitten. Het is daarbij aan een overheid als de provincie om een balans te zoeken tussen het betrouwbaar zijn en het flexibel kunnen zijn wanneer ontwikkelingen daarom vragen. Het NNN moet wat het CDA betreft zo gevormd worden, dat er geen onteigening plaatsvindt en bedrijven in het gebied niet in de problemen komen. In 2027 moet het NNN af zijn. Bijzonder is dat agrarisch natuurbeheer binnen het NNN maar tot 2022 wordt gesubsidieerd. Diverse indieners van zienswijzen verzoeken GS om agrarisch natuur langer te subsidiëren. Deze vraag lijkt ons redelijk, maar wordt door GS in de zienswijze niet gehonoreerd. Wij willen nader uitzoeken of dit mogelijk is en onder welke voorwaarden en wat hier eventueel knelt. Wij zullen hier later op terugkomen. Een ander probleem is de begrenzing van NNN zelf. Gemeenten worstelen soms met de begrenzing van NNN, ook in recreatiegebieden. Soms zou het aan te bevelen zijn de begrenzing iets aan te passen of een stukje NNN eventueel ergens anders te compenseren. Wij zijn blij met het ingekomen stuk van 7 november, waarin GS aangeven hiernaar te gaan kijken. Terugkijkend ook naar de insprekers in de laatste vergadering van de commissie NLM, het volgende. Het is nogal wat voor agrariërs als zij denken dat hun grond slechts in een ambitiekaart voor het NNN ligt, die geen officiële consequenties heeft en dat zij er nu pas achter komen dat het wel zo is. De provincie heeft hier ook een verhaal tegenovergesteld. Alles is volgens de regels gegaan. Het lijkt ons goed dat de provincie nu toch gaat kijken of er agrariërs zijn die graag uit het NNN willen en er anderen zijn die er graag in willen en daar een passend gebied voor hebben, of daar aanpassing en uitruil mogelijk is. Graag horen wij van de gedeputeerde of de provincie dit actief gaat uitzoeken en oppakken. Kunt u in gesprek gaan met agrariërs voor wie dit speelt en om te beginnen met de twee insprekers uit de commissie NLM? Agrariërs worden dit jaar geconfronteerd met de landelijke eis voor het hebben van een certificaat van de stichting SNL. Kunt u toezeggen dat natuurbeheerders begeleid worden ten aanzien van de certificering en het aanvragen van subsidie? Kunt u ons schriftelijk aangeven hoe dit dan gebeurt? Er is wat onrust omtrent het gevoel dat hier en daar leeft dat het subsidiegeld voor natuurbeheer aan de TBO's wordt uitgekeerd, bij de TBO's blijft hangen als zij hun gronden verpachten aan boeren. De boer doet het natuurbeheer en het geld blijft bij de TBO's. Kan de gedeputeerde toezeggen hierover met de TBO's in gesprek te gaan? Dit lijkt ons geen goede zaak. Gemeenten worstelen soms met de kwalificatie die aan gebieden binnen hun grenzen wordt aangegeven. Om de hoeveel tijd wordt in het kader van de weidevogelleefgebieden benadering geëvalueerd of geüpdatet om antwoord te krijgen op de vraag of nog steeds de goede gebieden aangewezen zijn of dat wellicht andere gebieden kansrijker geworden zijn? Voor hoeveel jaren is dit een statisch beleid? Wanneer wordt aan Alterra en Landschap Noord-Holland gevraagd recentere cijfers aan te leveren? Zijn er mogelijkheden wanneer een gemeente iets met deze

gebieden wil doen, elders compensatie te zoeken, die ook aan de criteria voldoet? Wij horen dat
5315 graag van GS.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Voorzitter. In het grote geheel zijn wij tevreden over het
Natuurbeheerplan 2017. U hebt een oprechte poging gedaan de natuur in Noord-Holland op de
juiste wijze te beheren. Wij zijn heel tevreden over de toevoeging van een stukje polder Westzaan
5320 aan het NNN. Wij hopen oprecht dat de veenmosrietlanden in het Guisveld een flinke upgrade
zullen ondergaan. Onze zorgen gelden echter nog steeds de weidevogels. Ondanks alle
inspanningen om weidevogels te beschermen, is hun aantal de laatste decennia sterk afgenomen
en dat weet u met ons. Blijkbaar is er geen budget en vraagt u de collectieven in te zetten op
5325 opengesteld voor subsidie voor agrarisch natuurbeheer. Wij hopen dat u nu gaat inzetten om
meer gebieden weidevogelleefgebied te maken, ook als natuurcompensatie. Inmiddels diende de
Vogelbescherming een klacht in bij de Europese Commissie over de tekortschietende
Nederlandse weidevogelbescherming. Kern van de klacht is dat Nederland zijn internationale
5330 verplichtingen ten aanzien van de bescherming van weidevogels en hun leefgebieden niet
nakomt. Om een goede bescherming van de weidevogels en een grotere populatie te bereiken
zou er volgende de Vogelbescherming een bindend nationaal programma moeten komen voor
weidevogels. Een programma dat de Rijksoverheid opstelt in samenwerking met de meest
betrokken partijen, zoals provincies, boeren, waterschappen en natuurorganisaties. Een
programma met heldere doelen, zoals een populatie van 40.000 paar grutto's in tien jaar tijd.
5335 Dat betekent dat er effectieve bescherming moet komen van gebieden, die goed zijn voor
weidevogels. Er moeten voldoende financiële middelen worden vrijgemaakt, die boeren in deze
gebieden in staat stellen maatregelen te nemen die nodig zijn voor de weidevogels. Daar moeten
wij dus wat aan doen. Gelukkig meldt de agrarische Natuurvereniging Waterland en Dijken dat
het in hun gebied ietsje beter gaat met de weidevogels, maar Waterland en Dijken beslaat niet
5340 geheel Noord-Holland. Daarom dient de SP samen met GL een motie in die moet leiden tot een
betere bescherming en meer weidevogels.

Motie 75/14-11-2016

Weidevogels

5345 *Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 november 2016.*

Constaterende dat:

- *De Vogelbescherming een klacht heeft ingediend bij de Europese Commissie vanwege het
5350 feit dat Nederland zijn internationale verplichtingen ten aanzien van de bescherming van
weidevogels en hun leefgebieden niet nakomt;*
- *Deze stellingname wordt ondersteund door een onderzoeksrapport dat is opgesteld door
de Universiteit van Tilburg in opdracht van Vogelbescherming;*
- *In het Natuurbeheerplan 2017 de volgende tekst is opgenomen: "Ondanks alle
5355 inspanningen om weidevogels te beschermen, is hun aantal de laatste decennia sterk
afgenomen. Bij ongewijzigd beleid zal dit zich voortzetten";*

- *In Noord-Holland vanaf 1 januari 2016 uitsluitend de meest kansrijke gebieden nog worden opengesteld voor subsidie voor agrarisch natuurbeheer*

Overwegende dat:

- 5360 - *De Vogelbescherming adviseert om te komen tot een bindend nationaal programma voor weidevogels, dat zou moeten worden opgesteld door de rijksoverheid in samenwerking met de meest betrokken partijen, zoals provincies, boeren, waterschappen en natuurorganisaties;*
- 5365 - *Uit de documentatie van het Kenniscentrum Weidevogels van Landschap Noord-Holland blijkt dat Noord-Holland een echte weidevogelprovincie is, met meer dan 20% van de landelijke populatie grutto's, tureluren, kemphanen en slobbeenden die broeden in Noord-Holland. Van de grutto broedt in Noord-Holland zelfs 15% van de Noordwest-Europese populatie;*
- 5370 - *Het ook voor Noord-Holland belangrijk is dat er een nationaal programma komt dat de weidevogels beschermt en hun aantal weer op een acceptabel niveau brengt.*

Verzoeken het College van GS:

- 5375 - *Als weidevogelprovincie het voortouw te nemen en bij de Rijksoverheid aan te dringen op een spoedige vaststelling van een nationaal programma voor weidevogels waarin heldere doelen worden geformuleerd, zoals een populatie van 40.000 paar grutto's in tien jaar tijd;*
- *Zorg te dragen dat er in Noord-Holland effectieve bescherming blijft en waar mogelijk wordt uitgebreid in gebieden die goed zijn voor weidevogels;*
- 5380 - *Voldoende financiële middelen vrij te maken om alle boeren in weidevogelgebieden in staat te stellen maatregelen te nemen die nodig zijn voor toename van de weidevogelpopulatie in Noord-Holland*

en gaat over tot de orde van de dag,

Fracties SP, GL

5385

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

- Mevrouw **WEEMHOFF** (D66): Voorzitter. Natuurbeheerplan 2017. Het is een bevoegdheid van GS, een uitvoeringsplan dat zij dienen voor te leggen aan PS, want zo hebben wij dat met elkaar afgesproken. De vervangend gedeputeerde geeft net aan dat het al honderd dagen kost om zich in te werken in het dossier, wat betekent dit dan voor ons als PS om het natuurbeheer plan te beoordelen en zeker gezien de omstandigheden zoals wij dit als commissie hebben moeten behandelen. Het doet geen recht aan het vele werk van de uitwerking en afspraken met andere partijen, die in dit natuurbeheerplan zijn opgenomen. Je ziet hoe uitvoerig en gedetailleerd en
- 5390 afgesproken. De vervangend gedeputeerde geeft net aan dat het al honderd dagen kost om zich in te werken in het dossier, wat betekent dit dan voor ons als PS om het natuurbeheer plan te beoordelen en zeker gezien de omstandigheden zoals wij dit als commissie hebben moeten behandelen. Het doet geen recht aan het vele werk van de uitwerking en afspraken met andere partijen, die in dit natuurbeheerplan zijn opgenomen. Je ziet hoe uitvoerig en gedetailleerd en
- 5395 zorgvuldig er invulling is gegeven aan het natuurbeheerplan, maar minder zorgvuldig is daarbij de behandeling voor ons in de commissie geweest. Hoe ga je nu de discussie aan over dit natuurbeheerplan? Je wilt geen herhaling van alle opmerkingen en vragen die je al in de commissie hebt gegeven in eerste termijn in juni waar wij het conceptplan hebben besproken en

5400 vervolgens een aantal weken geleden. Wat wij hebben aangegeven is, dat wij het als D66 voor het
overgrote deel eens kunnen zijn met de uitvoering van het natuurbeheerplan, maar op basis van
de inbreng van een aantal insprekers hebben wij toch een aantal punten van twijfel. Nu kunnen
wij al die vragen gaan herhalen, maar wij gaan op een aantal punten een voorbehoud maken, dat
wij zeggen, dat willen wij terug laten komen in de commissie en dan willen wij daar inhoudelijk
5405 over spreken met een nieuwe gedeputeerde. Dat gaat over de ambitiekaart van NNN. Het kan
toch niet zo zijn dat tegen de wil van ondernemers gronden ingebracht worden en ingeboekt
worden als toekomstig NNN. Het is raar ten opzichte van de ondernemers, maar het geeft ook
vraagtekens over hoe ga je die 250 ha realiseren? Voor de korte termijn is dat geen probleem,
maar het roept wel vragen op. Dan gaat het ook over het benoemen van het beheertype. Wij
5410 hebben een inspreker gehad over de zanderijen, de hollepoel en de limieten. Daarin hebben GS
schriftelijk geantwoord dat NNN binnenkort in 't Gooi herzien wordt. Dus in die zin doet het nu
geen pijn om dit vast te stellen, want die discussie komt dus terug in de commissie. De inbreng
van de insprekers vond ik heel reëel, omdat daarmee het risico van zanderijen kan verdwijnen.
Wij kunnen geen inhoudelijk oordeel over vellen, omdat je daar geen inhoudelijke discussie met
5415 elkaar over hebt kunnen voeren, dus wij vinden dat dat echt een keer in de commissie terug moet
komen. Ten aanzien van de aanpassing van de kaart NNN PRV. Wij hadden nadrukkelijk gevraagd
hoe het kan dat in 't Gooi juist zoveel NNN-gronden onttrokken worden. Ook daar is een
schriftelijke beantwoording op gekomen, maar dat was een heel beperkt antwoord en dat doet bij
ons de vraag rijzen of er misschien iets meer aan de hand is in 't Gooi als het gaat om het NNN.
5420 Die discussie zullen wij waarschijnlijk het komende jaar met elkaar gaan voeren. Wat ik al in
eerste instantie aangaf, de behandeling van het natuurbeheerplan is wat D66 betreft geen recht
gedaan. Daar bedoelen wij mee dat wij in juni het concept hebben behandeld met elkaar, maar
dan krijg je een document waar ontzettend veel in staat, er zitten heel veel kaarten bij, dus het is
een puzzel. Dan komen er discussies over bijvoorbeeld het kappen van bomen, het omvormen
5425 van natuurtype. Hoe fijn zou het zijn dat wij als commissie de beherende organisaties uitnodigen
voor een plenaire bespreking van het conceptplan, waar wij daadwerkelijk inzicht kunnen krijgen
over de keuzes die gemaakt worden. Nu krijgen we elke keer uitleg op papier, maar juist de
natuur is zo beeldend en schept betrokkenheid. Als dat gewoon met elkaar gepresenteerd kan
worden en inzichtelijk gemaakt kan worden over waarom hebben wij die keuzes gemaakt en dit
5430 betekent het voor het natuurtype en dit betekent het voor bijvoorbeeld de biodiversiteit, dan
komen wij tot een punt dat wij zeggen, het is een bevoegdheid van GS, het is een
uitvoeringsplan, maar volgens ons zijn er een aantal steken gevallen en dan met name die van de
communicatie. Dan grijp ik even terug op de motie over de bomenkap in de Schoorlse duinen.
Dan kun je daar inhoudelijk achter staan, omdat de TBO's en natuurorganisaties die bevoegdheid
5435 hebben, die onderstrepen een aantal doelen die wij ook hebben. Tegelijkertijd zie je dat daar
commotie ontstaat in de omgeving en dat er weinig draagvlak is. Daar ligt wel een taak voor ons
om die communicatie over waarom wij iets doen, met elkaar te delen en uit te leggen. Ik vind dat
wij daar in de commissie veel meer tijd in zouden moeten investeren om te begrijpen waarom wij
bepaalde keuzes doen en wat die effecten betekenen. Dat over de behandeling van het plan zoals
5440 wij die in de commissie hebben gedaan. Laten we even gaan naar de actualiteit. Inderdaad werd
vorige week nadrukkelijk gesteld dat wij tekortschieten op de inzet ten aanzien van het
weidevogelbeheer. Laten wij naar die actualiteit kijken. Wat wij hebben gedaan in Noord-Holland

is in 2013 in de agenda Groen een kerngerichte benadering te kiezen. Dat hebben wij in 2016 in het natuurbeheerplan verder uitgewerkt met de meest kansrijke gebieden. Op 9 november jl. heeft de Staatssecretaris nadrukkelijk aangegeven dat het niet alleen gaat om kerngebieden, maar juist om de koppeling tussen natuur en landbouw en om deze te versterken en om een veranderende samenwerking tussen deze beheerders te bewerkstelligen, dat het niet meer gaat om een kerngebied maar om een aaneengesloten gebied, dat een voldoende veilig leefgebied is voor de weidevogels. Vogels houden zich niet aan die grenzen die wij op die kaarten getekend hebben. Essentieel in die benadering is de kern dat de aanpak agrarisch natuurbeheer moet zijn.

Het zijn ten slotte boerenlandvogels. Dat waren de woorden van de Staatsecretaris maar wij onderschrijven ze graag. Wij dienen ons te focussen op de collectieven en te kijken naar vormgeving van een ander systeem, bijvoorbeeld naar het initiatief en de resultaten zoals die zijn bereikt in de Ronde Hoek en de Bovenkerkerpolder. Wij hebben samen afgesproken dat wij pas in 2019 de evaluatie van het Natuurpact gaan bespreken. Juist de provincie is in staat om de verbinding te maken tussen het agrarisch beheer en natuurbeheer. Daarmee werd ook nadrukkelijk vaak gerefereerd aan het wonder van Marken, waarbij je de intrinsieke motivatie van de agrariër in beeld gebracht zag. De toekomst van de landbouw, wat ons betreft budgetten gericht inzetten op doelen en daarbij het versterken van de duurzaamheid en van de natuurinclusiviteit. Belangrijk is dan wel dat het verdienmodel op peil gehouden dient te worden dan wel versterkt. Wij hebben samen een aanpak afgesproken, maar geeft dat uiteindelijk voldoende resultaat? Werkt het voldoende? Volgens ons is dat een kwestie van monitoren en niet alleen in 2019, maar ook tussentijds. Monitoring hebben wij regelmatig onder de aandacht gebracht en GS zeggen ook in het natuurbeheerplan dat zij daar meer aandacht aan willen geven. Wat wij zien is dat er een verschil is in beleidsmonitoring tussen agrarisch beheer en de gecertificeerde natuurbeheerders. Wij meten daar met twee maten, dan spreken wij over geborgd vertrouwen. Wat ons betreft willen wij heel graag dit bespreken in de commissie, daar willen wij het samen hebben over een eenduidige wijze van monitoring, de financiering van het natuurbeheer, het gericht sturen op doelen. Wat wij gaan voorstellen en in ieder geval als dat niet opgepakt wordt, dan zullen wij daar zelf de aanzet toe geven, dat wij in het voorjaar van 2017 in de commissie NLM een themabijeenkomst willen organiseren of welke naam je er ook aan geeft, dat wij daar de beheerorganisaties uitnodigen en met elkaar in gesprek gaan over de te bereiken doelen, hoe de samenwerking tussen natuurorganisaties en agrarisch natuurbeheer verbeterd kan worden om gezamenlijk tot aanbevelingen te kunnen komen voor een provinciaal plan voor de aanpak van weidevogelbeheer, net zoals men in Gelderland al gedaan heeft. Wat ons betreft moeten wij niet vanaf papier besturen, maar moeten wij leren van de ervaringen die men heeft opgedaan. Wat D66 betreft, aaneengesloten gebieden, verbindende samenwerking tussen natuur en landbouw, inzetten op duurzaamheid, gelijke wijze van monitoring, budgetsubsidies op doelen sturen en provinciale brede kennisontwikkeling en communicatie.

De heer **KRAMER** (GL): Voorzitter. Onze wens om door te pakken met de realisering van het NNN is u bekend, evenals ons pleidooi voor een adequate financiering van het natuurbeheer. Dat zijn onze belangrijkste onderliggende kritieken op dit plan, daar ga ik verder niets meer over zeggen. Wij komen daarop terug in de commissiebesprekingen. In die zin wil ik hier zeggen dat ik het pleidooi van mevrouw Weemhoff van harte onderschrijf, om dat ten principale een keer echt uit te

5485 praten met de benen op tafel als dat kan in een formele commissievergadering. Ik wilde toch een paar punten noemen, ook al hebben wij dat niet helemaal uitgediscussieerd, waar wij wel een opvatting over hebben en dat is naar aanleiding van twee zienswijzen. Wij onderschrijven de wens van de stichting de Limiten en Valkeveen om de zanderijen te beschermen door daar een NNN status aan te geven. Omdat de afweging daarover zal plaatsvinden in het kader van het

5490 overleg over realisering van het NNN in 't Gooi, zien wij nu af van amendering. Dat geldt ook voor de status van het recreatiegebied Geestmerambacht, waar een traject is gestart om na te gaan hoe de natuur daar het best beschermd kan worden. Graag bespreken wij de resultaten van deze beide trajecten in NLM. Met een voorbehoud ten aanzien van de uitkomsten daarvan, kunnen wij nu instemmen met het natuurbeheerplan. Met betrekking tot de motie van de SP en GL over het

5495 programma weidevogels kan ik u geruststellen, daar zal ik mijn handtekening niet onder vandaan halen.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Mevrouw Weemhoff, het is nog erger. Het is een half jaar inwerken, dat zijn ongeveer 180 dagen, daarom zei ik al, ik heb er nog 179 te gaan. Ik snap uw worsteling die

5500 u doormaakt en dat zullen uw collega's in dit huis ook herkennen dat het een uitvoerig complex dossier is waar met heel veel passie en emotie over gesproken wordt. Natuur raakt ons allemaal en de doelstellingen die wij met elkaar hierin gesteld hebben, raken ons ook allemaal. U ziet ook in de zienswijzen dat er erg veel belang gehecht wordt om al die belangen en wensen op een ordentelijke wijze erin te laten neerdalen, maar tegelijkertijd hebben wij als provincie in dit huis

5505 met elkaar een opgave te gaan. Wij hebben met elkaar gezegd en die opdracht heeft GS ook, om jaarlijks 250 ha natuur te gaan realiseren. Dat kan niet alleen met een charmante glimlach en een vriendelijk gezicht, dat zal af en toe echt weleens wat steviger moeten. Ik vind, net zoals met bedrijventerreinen of woonlocaties, dat je in het uiterste geval ook het uiterste middel achter de hand houdt, vind ik wel noodzakelijk. Dat betekent dat je natuurlijk op basis van goede

5510 gesprekken met elkaar die opgave probeert te realiseren. In reactie op de bijdrage van het CDA, als het in het uiterste geval niet mogelijk schijnt te zijn, betekent dat wel dat je het wettelijk instrumentarium tot je beschikking hebt om in zo'n uitzonderlijke situatie – want dat is natuurlijk nooit te prefereren – dat je dat soort instrumenten inzet. Dat maakt het juist zo gevoelig, want je komt vaak met partijen in aanraking, die helemaal niet werken vanuit een winstbejag, die dat

5515 gewoon met liefde of passie of vanuit familietraditie doen en dat maakt het wel heel lastig en heel moeilijk. Dat is niet alleen wat ik de afgelopen jaren maar ook met het inlezen van dit dossier, als rode draad heb waargenomen. Dat neemt niet weg dat er wel een aantal vragen zijn gesteld en opmerkingen geplaatst, die via een terugkoppeling uit de commissie daar ook aan bod zijn geweest en ik zal ze zo goed en zo kwaad als het gaat hier proberen te behandelen. De PVV

5520 begon met de vraag: weten landeigenaren dat het land als NNN in het natuurplan is gezet? Het antwoord daarop is ja, het is in overleg gegaan. U weet, het plan wordt jaarlijks vastgesteld en jaarlijks hebben wij een cyclus van overleggen met betrokken instanties en partijen om te kijken hoe wij het dit jaar gaan doen. Met de betrokkenen waar u op doelt, is er gekeken naar als er knelpunten zijn, dan wordt er individueel gekeken of wij die knelpunten kunnen oplossen. U

5525 vraagt over ontgrenzen. Nee, dat is nu niet aan de orde, want de provincie wil juist dat NNN afmaken. U heeft nog een vraag gesteld over en had mij daar even van tevoren op aangeschoten, kunt u mij dat aangeven. Het is mij nu niet gelukt daar een antwoord op te geven, dus ik hoop

dat u mij toestaat dit schriftelijk te beantwoorden, als het gaat over wat er wordt ingesloten door die begrenzing. Het CDA verzoekt om na 2021 agrarisch natuurbeheer te subsidiëren. Het
5530 antwoord is nee, niet nu, want de lopende periode 2016-2021 is een overgangperiode en de komende jaren zien wij wel wat de ontwikkelingen zijn in de agrarische sector, maar die verandert voortdurend, moeten wij met elkaar vaststellen. De SP en PVV stellen de vraag of de twee insprekers in de commissie gehoord zijn. Mij is teruggekoppeld dat daar inderdaad een gesprek mee heeft plaatsgevonden of het vindt deze week plaats. Het CDA heeft een vraag
5535 gesteld over ontgrenzen en eventueel een soort ruilverkaveling. Het is goed om nader te onderzoeken wat er zou kunnen, dus die vraag neem ik mee, als u dat goed vindt. Wat betreft de weidevogels is er nu geen besluit over genomen. Aan het eind van de periode in 2020 staat er een evaluatie op het programma. Het nieuwe stelsel is pas begonnen. Wat betreft de TBO's gaan wij niet over private overeenkomsten, wel over de kwaliteit van natuur. Ik vind het verstandig nu
5540 eerst de inventarisatie te maken en te kijken wat daaruit komt en hoe het past in zo'n discussie. De SP heeft samen met GL een motie ingediend over de weidevogels en daar worstel ik een beetje mee. Het is natuurlijk buitengewoon verleidelijk om als waarnemer te zeggen dat wij dat wel doen, maar dat zou geen recht doen aan hetgeen wat hier opgeschreven staat. Ik zou hem willen ontraden en dat heeft te maken met het feit dat de staatssecretaris heeft gezegd dat het Rijk
5545 geen nationaal programma wil. Het Rijk vindt het een te zwaar middel. De staatssecretaris heeft wel aangegeven dat hij met de Kamer in gesprek wil over extra geld. Los daarvan, is er in het verleden al een motie ingediend met betrekking tot weidevogels. Dat was begin 2016, een motie van GL en PvdA. Die heeft toen opgedragen om in overleg te gaan tot weidevogelpilots. Economische Zaken werken aan een plan aanpak weidevogels en er is pas in oktober een brief
5550 aan de Kamer verstuurd. Dan denk ik, dan is het eigenlijk dubbel op, want dit loopt nog en dan zouden wij nu alweer een nieuwe opdracht krijgen om opnieuw naar de Kamer te gaan, om te zeggen, het zou moeten en dan moet het ook nog eens in een landelijke aanpak, terwijl er nu een aantal processen lopen. Dat vind ik overdone. Laten wij eerst het ene afwachten alvorens je het andere zou doen, maar ook omdat de staatssecretaris heeft aangegeven dat men daar geen
5555 nationaal programma voor wil. Los daarvan, weten wij ook dat niet alleen de gebieden maar ook predatie een risico is voor weidevogels. Dat is gewoon een natuurlijk effect en dat speelt ook op de achtergrond mee. D66 heeft aangegeven dat men in de commissie discussie wil over agrariërs in het NNN. Ik denk dat dat een prima gelegenheid is om dat in de commissie met elkaar te delen. Ik zeg daarbij wel, er wordt jaarlijks wel een heel, met name op ambtelijk niveau, maar als
5560 u zegt, als politiek vinden wij het ook belangrijk om dat toch eens een keer in commissieverband te delen en al die partijen te spreken, dan staat het u vrij om dat te organiseren. Mocht het nodig zijn dat wij daarbij moeten ondersteunen, dan zal ik dat bij mijn collega warm aanbevelen. U kent mij als iemand die als was in handen van de Staten is, toch? Het komt elk jaar terug. Dan denk ik dat ik alle antwoorden heb gegeven.

Tweede termijn

De heer **VAN DER SLUIJS** (PVV): Voorzitter. Nog even een korte opmerking. Wij weten dat waar gehakt wordt, er spaanders vallen en ook in dit geval zal dat zeker het geval zijn. Wat wij niet
5570 willen is dat deze gedupeerden – zoals ik ze wil noemen – straks met een kluitje in het riet

worden gestuurd en ik hoop dat de provincie er alles aan zal doen om met deze mensen tot een goed punt te komen en dat de problemen worden opgelost. Graag wil ik horen hoe dat is gebeurd en of dat allemaal in tevredenheid met elkaar heeft plaatsgevonden.

5575 Mevrouw **KONING** (CDA): Voorzitter. Graag wil ik de gedeputeerde bedanken voor zijn
beantwoording. Het is een ingewikkeld dossier, dat blijkt ook wel. Ik wil wel meegeven dat het
CDA tegen onteigening is voor NNN, het moet altijd in overleg is ons standpunt. Dank voor de
toezegging dat GS in gesprek gaan met de agrariërs die hebben ingesproken in de commissie en
ook voor de verdere gesprekken die u heeft aangekondigd. Dank daarvoor. Dan het idee van D66
5580 voor een themabijeenkomst over de te bereiken doelen en de versterking van de band tussen
weidevogels en landbouw, budgetgericht inzetten, het verdienmodel op peil houden. Graag
willen wij ook dat wij daar een keer uitgebreid over gaan spreken. Wij willen graag dat onze CDA
zorgen, vragen en besprekpunten een rol daarin kunnen krijgen. Wij zijn zelf nog diverse zaken
aan het uitzoeken, dus als wij daar wat concretere informatie over hebben, dan kunnen wij dat
5585 misschien ook aan die themabijeenkomst toevoegen. Een evaluatie en aanpassing van de
weidevogelleefgebieden en die aanpassing is op basis van actuele tellingen, is wat ons betreft
zeer gewenst. Wij willen schriftelijk vernemen wanneer dat dan plaatsvindt, wanneer er weer
tellingen zijn en wanneer er weer geëvalueerd wordt.

5590 Mevrouw **DE GROOT** (SP): Voorzitter. Ten behoeve van mijn fractiegenoten zie ik van een tweede
termijn af.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Weemhoff? Geen behoefte meer.

5595 De heer **KRAMER** (GL): Voorzitter. Een korte reactie op de gedeputeerde. De motie waaraan
gerefereerd wordt, die ging over extra middelen van de centrale overheid voor weidevogelbeleid
en voor experimenten op dat punt. Het ging dus om de voorwaarden voor besteding. Dat is heel
wat anders dan wat er nu in deze motie staat. Dat gaat over een nationaal programma. Dat lijkt
ons het juiste schaalniveau, de centrale overheid, wat de Minister of de Staatssecretaris daar ook
5600 van mogen denken om hier doelen te stellen. Overigens zeg ik er gelijk bij dat, als je zegt dat
hebben wij niet nodig, die nationale doelen, dan is dit tevens een impliciete oproep om als
provincie stevig aan de bak te gaan en scherpe doelen te formuleren.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter. Dit is mijn finest hour, dat laat ik niet zomaar uit mijn
5605 handen slaan, ook al is het maar heel kort. Geen mensen met een kluitje in het riet sturen en
naar tevredenheid zaken oplossen, ja, maar tot een zekere grens. U weet net zo goed als ik
mijnheer Van der Sluijs, dat op het moment dat twee partijen met elkaar praten en de uitkomst is
niet de gewenste, dat een van de twee partijen de tafel ontevreden zal verlaten. Het moet altijd
binnen het redelijke en het billijke en dat wil ik ook richting het CDA zeggen. U mag van GS
5610 verwachten dat men alles doet om binnen het redelijke en het billijke tot een vergelijk te komen.
Dat vind ik niet meer dan logisch. Ik snap uw standpunt en dat begrijp ik en respecteer ik ook,
maar ik trek wel even de parallel met andere terreinen waar wij alle instrumenten en
mogelijkheden openhouden om als wij uiteindelijk niet tot een vergelijk kunnen komen en wij

willen toch onze doelen realiseren, wij het gehele instrumentarium daarvoor kunnen inzetten.

5615 Nogmaals, ik vind dat je er uiterst terughoudend en professioneel mee moet omgaan, maar het nooit mag uitsluiten, want op het moment dat je dat doet, kan de andere partij alleen nog maar achteroverleunen en hoeft hij niet de evenredige inzet te doen, die wij wel moeten betrachten.

De heer **VAN DER SLUIJS** (PVV): Voorzitter. Ik hoop dat wij wel ten alle tijden blijven kiezen voor
5620 mensen boven een stukje bos. Dat hoop ik wel.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Volgens mij kiezen wij altijd voor mensen, maar kiezen wij ook met
elkaar voor doelen die wij in dit huis met elkaar vaststellen. Op het moment dat die doelen niet
gehaald worden, moet je toch nadenken over hoe je dat wel gaat doen. Op het moment dat ik bij
5625 u terugkom of de portefeuillehouder met, dit was het plan en wij hadden 250 ha per jaar
bedacht, maar het zijn er uiteindelijk vijftig geworden, zegt u ook, hebt u wel uw best gedaan en
alles uit de kast gehaald om het te realiseren? Dat is het spanningsveld waarin wij met elkaar
omgaan. Natuurlijk wordt er naar alle belangen gekeken en die worden ook afgewogen. Daar
waar het wringt, delen wij dat met elkaar. Ik zal de vraag van het CDA over de tellingen van de
5630 weidevogelleefgebieden schriftelijk beantwoorden. Wat de motie betreft, wil ik zeggen kijk eerst
naar de afloop van de pilots, is het effectief ingezet en kunnen wij iets verbeteren, alvorens u het
college opnieuw naar Den Haag stuurt om iets te bewerkstelligen waar in ieder geval niet bij het
Rijk draagvlak voor is. Ik vraag u daar terughoudend mee om te gaan. Derhalve blijf ik bij het
advies om hem te ontraden.

5635

De **VOORZITTER**: Wij kunnen overgaan tot stemming. Stemverklaringen over de motie?

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Voorzitter. Los van het feit dat er al een aangenomen motie ligt die
uitgevoerd wordt, hebben wij onze twijfels of met deze motie ook de daadwerkelijke oorzaak,
5640 namelijk de intensivering van landbouw wordt aangepakt. Derhalve zullen wij tegen stemmen.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter. Wij zijn het helemaal eens met de intentie van de motie,
maar wij vinden de argumentatie van de gedeputeerde dat wij beter even pas op de plaats
kunnen maken, doorslaggevender en daarom zullen tegen stemmen.

5645

De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Over de motie, de gedachten vinden wij uitstekend maar heel
onhandig om dat nu op dit moment te doen. Eerst kijken waar de Staatsecretaris mee komt en
ons eigen beleid voortzetten en koppelen aan het voorstel van D66 om in het voorjaar die
conferentie te hebben hoe wij het hier zelf beter kunnen gaan regelen.

5650

De **VOORZITTER**: Dan gaan wij over tot stemming. Mag ik de voorstanders vragen hun handen
op te steken? Dat zijn fracties GL, SP, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. Dan
de voordracht 72. Stemverklaringen?

5655 Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Voorzitter. Ieder jaar 250 ha nieuwe natuur erbij, wij moeten ons
realiseren dat het natuurlijk onbestaanbaar is dat je in die opgave en liever nog meer, nooit

5660 iemand zult raken, noch particulieren, noch boeren, noch anderen. Wij moeten daarvoor met zijn allen een modus vinden. Daarom ben ik het met mevrouw Weemhoff eens dat wij ongelooflijk goed moeten gaan communiceren met iedereen, daar hebben wij een staaltje van gezien tijdens de commissie. De beantwoording van de gedeputeerde is wat ons betreft ook afdoende. Wij kunnen instemmen met dit plan en laten wij de vinger aan de pols houden.

5665 Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Voorzitter. Dank aan de gedeputeerde voor de toezeggingen die hij met name aan het CDA heeft gedaan. Wij wachten dat af, maar willen benadrukken dat wij onteigening een zeer zwaar middel vinden. Mocht onteigening aan de orde zijn, terwijl wij wel begrijpen dat die de doelen van die NNN, die hectaren gehaald moeten worden, dan willen wij dat graag eerst in de commissie voorgelegd hebben.

5670 De **VOORZITTER**: Dan gaan wij over tot stemming over de voordracht. Mag ik de tegenstanders vragen hun handen op te steken? Dat is de fractie PVV, de overige leden zijn voor, zodat de voordracht is aanvaard. Ik schors de vergadering voor de dinerpauze tot 19.35 uur en daarna door te gaan met agendapunt 13.

5675 **13. Statenvoordracht 75 Bijdrage aan project Marker Wadden**

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. Wij gaan nu door met agendapunt 13 en keren daarna terug naar agendapunt 10, want gedeputeerde Post is inmiddels weer in ons midden.

5680 De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter. Wij spreken vandaag over het project Marker Wadden en dat kent vele kanten. Het Noord-Hollands Dagblad kopte afgelopen week: "Natuur Markermeer als een twistpunt". De krant legde de stelling voor aan haar lezers, waarin zij stelde dat het Markermeer beschermd moet worden tegen mensen die nog meer eilandjes en natuurgebieden willen aanleggen. Een meerderheid van 63% was het met die stelling eens. Het is duidelijk dat niet iedereen om dit project zit te springen. Ook het CDA is van meet af aan erg kritisch geweest. In
5685 de commissie heeft mijn fractie uitvoerig bezwaren geuit, bezwaren die niet zo zeer zaten op de inhoud van de plannen, recreëren door aanleg van een passantenhaven, zandstrand, uitkijktoren, maar ook zijn wij niet tegen op een toekomstbestendig ecologisch systeem en optimaal effect op het slib. Nee, ons bezwaar zat hem vooral in de financiering van het project. GS schrapen maar liefst vijf reserves uit om 3 miljoen euro op tafel te krijgen, reserves die oorspronkelijk zijn
5690 ingesteld voor een ander doel en waarvan het vrijgefallen geld nu wel heel gemakkelijk wordt doorgelabeld, een keuze die principiële bij de kaderbrief in zijn geheel aan PS had moeten worden voorgelegd. Het totaal van 4 miljoen euro voor de Marker Wadden is een hoop geld waar wij ook andere projecten van hadden financieren, projecten die bijvoorbeeld wel op ons eigen grondgebied lagen. En zijn wij er dan? De financiering van eiland 2 en 3 is immers nog niet rond.
5695 Wat gebeurt als het ook niet rondkomt? Wordt de provincie straks weer om een bijdrage gevraagd? Dat zou voor onze fractie onacceptabel zijn. Het is dan ook vooral dankzij het gloedvolle betoog van gedeputeerde Loggen in de commissie RWW en zijn zeer duidelijke toezegging dat er in deze Statenperiode van deze gedeputeerde geen verdere bijdrage in wat voor vorm dan ook kan worden verwacht voor dit project. Daarom zal mijn fractie instemmen met

5700 de bijdrage van Noord-Holland aan de Marker Wadden. De financiering verdient geen schoonheidsprijs, maar het doet mijn fractie wel goed dat Visdief, de Aalscholver en vooral het Nonnetje erop vooruitgaan.

De heer **LUDRIKS** (PVV): Voorzitter. Het verhaal van het CDA begon goed, helaas stemt zij wel in
5705 ondanks alle bezwaren die zij terecht uiten, maar afijn. Zaken als verbetering van natuur en waterkwaliteit, bijdrage aan recreatie en economische ontwikkelingsruimte klinken natuurlijk goed in de oren en daar zijn wij als PVV ook helemaal niet tegen, maar gaan de Marker Wadden hier echt voor zorgen? Wij hebben de luwtemaatregelen al gehad bij de Hoornse Hop en dat is bijvoorbeeld ook al zo'n project, maar dat is gestopt omdat het niet aan de verwachtingen
5710 voldeed en het ook totaal niet waarmaakte. Ondertussen heeft het al maar liefst 16 miljoen euro gekost. Onze vraag is nu, hoe kunnen GS ons garanderen dat het project Marker Wadden wel doet wat ons is beloofd? Het gaat hier ten slotte over besteding van belastinggeld.

Mevrouw **VAN ROOIJ** (PvdA): Voorzitter. Het project Marker Wadden is een aantal malen in de
5715 commissie aan de orde geweest. Daarbij heeft de PvdA telkens aangegeven te twifelen of dit project door Noord-Holland moet worden omarmd. Graag wil ik dit in deze vergadering nogmaals met u delen. Dat om twee redenen, de eerste is inhoudelijk van aard. Is het aanleggen van de eilanden de meest efficiënte methode om de ecologische situatie van het water te verbeteren? De tweede reden is financieel van aard. Is het verantwoord dat Noord-Holland 4 miljoen euro steekt
5720 in een project dat niet op haar grondgebied ligt en waar zij niet in eerste instantie voor verantwoordelijk is? Wat de inhoud betreft, nog recent werd bekend dat de bedachte maatregelen voor de Hoornse Hop – en de heer Ludriks refereerde daar al aan – niet zouden bijdragen aan de oplossing van de problemen. Er werd besloten de planuitwerking niet voort te zetten. Er komt een nieuwe verkenning en dat is natuurlijk prima als je tijdig tot inkeer komt, nieuwe tijd, nieuwe
5725 inzichten. Voor ons is inmiddels wel duidelijk dat de gekozen oplossing voor de Marker Wadden een onomkeerbaar gegeven is. Mijn vraag aan de gedeputeerde is of hij erop aan wil dringen en vooral ook op toezien dat er een adequate monitoring zal plaatsvinden. Wat het financiële deel betreft, zit onze aarzeling in het feit dat wij als provincie nog voor grote opgaven staan. Ze zijn vandaag bij herhaling aan de orde geweest. Als wij zouden prioriteren, dan komt dit project niet
5730 boven aan onze lijst te staan. Natuurlijk zijn wij ook net als mijnheer Heijnen, niet ongevoelig voor de argumenten van gedeputeerde Loggen dat Noord-Holland profiteert van dit project. In ecologisch maar ook in economisch opzicht en denk daarbij bijvoorbeeld aan het toerisme. Hij wil niet dat Noord-Holland wordt gezien als freerider, wel de lusten, niet de lasten. Blijft de vraag of de 4 miljoen euro in verhouding staat tot de lusten die het zal opbrengen. Met de aanleg van
5735 het derde eiland is het project niet af. Het is ongewis waar de financiële middelen voor het resterende project vandaan moeten komen en wat de gevolgen zijn als er straks een niet voltooid project rest. Staat Natuurmonumenten straks dan weer aan onze poort te rammelen met de vraag om een financiële bijdrage? De gedeputeerde wil geen toezegging doen die verder strekt dan zijn zittingstermijn, begrijpelijk. Wel kan hij daarover een intentie uitspreken. Ik vraag de
5740 gedeputeerde dan ook de intentie uit te spreken dat de Noord-Hollandse bijdrage zich zal beperken tot deze eenmalige bijdrage en erop toe te zien dat de gestelde voorwaarden voor onze

financiering zoals geformuleerd in het voorstel, ook strikt worden gehandhaafd. Als de gedeputeerde dat doet, dan zullen wij net als het CDA voor dit voorstel stemmen.

5745 Mevrouw **ROMMEL** (VVD): Voorzitter. De VVD is tevreden met het project Marker Wadden. Het heeft de potentie om te laten zien dat natuur en mens samengaan. Dit project brengt namelijk natuur, recreatie, waterkwaliteit en economische ontwikkelingsruimte samen. Noord-Holland profiteert daarvan, zoals de PvdA en CDA hebben gemeld. Natuur is in Nederland niet natuurlijk, dat blijkt ook uit dit project, een project dat nodig lijkt om de natuur te herstellen. De VVD blijft
5750 wel waakzaam. Het herstel van de natuur in dit gebied is mogelijk nodig. Wij vertrouwen daarbij op de inzichten van professionals, want als leek begrijp ik niet dat als je begint te roeren in een badkuip met modder, dat je daarmee het modderprobleem oplost tenzij je een nieuw eiland creëert, maar dat terzijde. Het is voor de VVD niet de bedoeling dat de natuur uit balans raakt. Niet alleen de vogels eten vis, maar ook de mensen eten vis en ook, de mens maakt onderdeel uit
5755 van de natuur. Wij vinden daarnaast ook dat de mens altijd moet kunnen genieten van de natuur. Ons land is te klein om de natuur te beschermen, tenzij dit tijdig nodig is voor herstel. Wij zien ook de urgentie voor deze subsidie op dit moment en juist door de voorwaarden die worden gesteld aan de financiële bijdrage door de andere partijen, zijn wij bereid in te stemmen met dit voorstel.

5760

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Voorzitter, wij zeggen gewoon go, go, go for it.

De heer **BAKKER** (D66): Voorzitter. Mevrouw Zaal heeft het eerder vandaag al aangegeven tijdens deze begrotingsbehandeling. Mijn fractie denkt eigenlijk ook go, go, go als het om dit project
5765 gaat, als een unieke kans die wij moeten grijpen. De heer Loggen is naar aanleiding van motie 25 zeer creatief op zoek gegaan naar geld voor dit project. Wat aan ons voorligt is een financieel vraagstuk en wil ik het volgende even omdraaien. Wat is namelijk in onze ogen het geval? Wij hebben een viertal reserves die bestemd waren voor groen en water gerelateerde zaken waarvan de doelstellingen zijn behaald. Er is echter nog 1,25 miljoen euro over. Verder krijgen wij nog
5770 1,75 miljoen euro terug van Natuurmonumenten en wij hebben een miljoen euro in onze begroting 2017. Dat noem ik 1,5 euro wisselgeld per Noord-Hollander en voor dat wisselgeld kunnen wij het volgende krijgen: een sterk verbeterde waterkwaliteit met dito waterleven in het Markeermeer en de polders waar het Markeermeerwater ingelaten wordt, in Noord-Holland dus, honderden hectaren nieuwe natuur die wij kunnen bezoeken en beleven als Noord-Hollander, een
5775 aantrekkelijk Markermeer met een groter aanbod voor groeiende waterrecreatie in dit gebied en last but not least, een uniek waterbouwproject waar technieken worden ontwikkeld waarmee wordt geëxperimenteerd die van groot belang kunnen zijn voor deltagebieden in de hele wereld in de omgang met gevolgen van klimaatverandering. Dat noem ik een unieke kans en die moeten wij grijpen.

5780

De heer **KRAMER** (GL): Voorzitter. In juni van dit jaar heeft GL een lans gebroken voor subsidiering van het project Marker Wadden vanwege de potentie voor natuur, ecologie, waterkwaliteit en natuurbeleving. Wij drongen er toen al op aan geld ter beschikking te stellen uit het positieve resultaat van de jaarrekening. Dat ging andere fracties wat te snel, maar nu vijf

5785 maanden later, is er dan toch een voordracht om als provincie substantieel aan het project bij te dragen zonder gezeur over tot wiens grondgebied de Marker Wadden behoorden. Ik had dit al opgeschreven voordat ik die bijdrage van vanavond gehoord had, dat zult u begrijpen. De voortgang van het project wordt daarmee onder voorwaarden zeker gesteld. Daar zijn wij zeer tevreden over, blij zelfs. Kritische kanttekeningen laten wij in dit geval graag aan anderen over.

5790 Wij steunen de voordracht.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter. Dank voor de brede steun voor dit project waarvan wij in overgrote meerderheid zeggen, weliswaar met een aantal kritische opmerkingen, dat wij met zijn allen het belang zien van dit project. Dat het niet op Noord-Hollands grondgebied ligt, vind ik een

5795 historische fout. Toen nog niet zo heel lang geleden besloten werd om de Markerwaard niet aan te leggen, hebben ze nooit de grens teruggebracht naar waar die feitelijk zou horen, zoals die wel door het IJsselmeer loopt, loopt hij niet door het Markermeer. Was dat wel gebeurd, dan hadden wij daar een andere discussie over gehad. Ik vind het ten minste een historische fout dat de grens niet gecorrigeerd is. Dat neemt niet weg dat het Markermeer ecologisch gezien niet in

5800 een goede staat verkeert en als die staat verbetert, dan heeft ook ons watersysteem daar de voordelen van. Niet alleen het watersysteem, maar ook de ontwikkelruimte in en langs het Markermeer neemt toe. Wij hebben met elkaar en niet alleen vanuit ecologisch oogpunt, maar ook vanuit de economische kant er echt belang bij dat het watersysteem en de waterkwaliteit van het Markermeer verbeteren. Gaat dit nu werken? Daarvan heb ik u gezegd dat ik het moet

5805 baseren op een aantal wetenschappelijke publicaties die anderen geschreven hebben. Ik heb ze meegenomen, ik ga ze niet allemaal opnoemen, want het zijn er te veel om op te noemen. Maar als voorbeeld noem ik 'Een goede vangst' van 4 februari 2013, 'Een toekomstig Markermeer', 27 september 2012, 'Marker Wadden, sleutel voor een natuurlijk en toekomstig Markermeer' van 13 juli 2012, and so on, and so on. Ik heb geen reden om te twijfelen dat wat daar staat, niet klopt.

5810 Dat heb ik niet. Ik heb niet alles tot in den treure gelezen, maar ik heb me wel door een fors aantal van die documenten heen geworsteld en ik kwam niet tot een andere conclusie op basis van de gegevens die aangereikt zijn, dat daar een zeer grote kans ligt om het systeem om de Marker Wadden en het Markermeer te verbeteren. Als je dan kijkt naar de luwtemaatregelen Hoornse Hop, er wordt een vergelijking getrokken, daar werkt het niet en waarom zou het hier

5815 wel werken? Het zijn wel appels en peren die met elkaar vergeleken worden. Luwtemaatregelen waren anders van opzet, anders van aard, het betrof slechts luwtemaatregelen terwijl het hier verder gaat. Hier worden ook moeras en vogelgebieden aangelegd en er wordt veel ruimere gelegenheid geboden tot recreëren. Daarnaast hebben wij de luwtemaatregel ook niet opgegeven. Wij hebben alleen gezegd dat de effecten zoals ze daar geprojecteerd waren,

5820 onvoldoende zijn om op een verantwoorde wijze te zeggen dat wij ermee verder gaan. Wij hebben wel gezegd dat wij wel gaan kijken of je op een ander gebied met dezelfde maatregelen een groter effect kunt sorteren, omdat die maatregelen voor het Markermeer gewoon nodig zijn. Er zijn een aantal kritische opmerkingen geplaatst over de financiering en eigenlijk kan ik het niet beter verwoorden dan de heer Bakker van D66 zojuist heeft gezegd. Ere wie ere toekomt, u heeft

5825 dat goed gezegd, het is ook waar op die manier. De middelen waar hier uit geput wordt, met uitzondering van 1 miljoen euro dat uit nieuw geld komt, komen wel uit funding die oorspronkelijk wel een relatie heeft met natuur en water. Er zit wel degelijk een relatie en

daarmee hebben wij ook geprobeerd invulling te geven, want wij hebben niet in vreemde portefeuilleonderdelen zitten graaien, wij hebben vanuit motie 25 getracht om zo oprecht
5830 mogelijk een voorstel te doen met gelden die daar ook voor in aanmerking zouden kunnen komen. Er is gevraagd voor goede monitoring.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter. Ik verschil dan toch principieel met de gedeputeerde over het gebruik van geld dat in reserves over is, vrijvalt. Dat zal toch echt eerst in mijn ogen bij de
5835 algemene middelen gestopt moeten worden voordat ze geherlabeld worden. Dat was het fundament van mijn kritiek die ik heb geuit. Ik zeg dit ook als antwoord op dat wat de heer Bakker naar voren bracht.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter. Ik zou onder normale omstandigheden een behoorlijk eind
5840 mee kunnen gaan met de bijdrage van de heer Heijnen, ware het niet dat u – de coalitie – motie 25 heeft ingediend, waarin aan het college opgedragen werd om dit naar voren te halen. Wat er toen gedaan is, is met de stofkam door die organisatie heen, van zou dit kunnen. U heeft zelf gevraagd of wij hier met bijzondere aandacht naar zouden willen kijken. Dat hebben wij gedaan en dan vind ik het jammer dat wij principieel verschillen, terwijl wij in essentie heel dicht bij
5845 elkaar zitten. Misschien overbruggen wij dat vanavond niet meer, maar ik ben blij dat u zich daar overheen zet en toch het grotere belang in acht neemt. Goede monitoring. Ik heb ook in de commissie gezegd, wij hebben TBES (Toekomstbestendig Ecologisch Systeem), daarin is een monitor opgezet om juist die natuurwaarden goed te meten. Misschien is het goed dat een keer met u te delen. Daar zitten een aantal parameters op waardoor wij heel goed kunnen zien hoe het
5850 met de stand van het Markermeer gesteld is. De bedoeling is dat die meters allemaal in het groen gaan komen. Het systeem is ontwikkeld en wordt nu geïmplementeerd. Ik zal u er in de commissie nog een keer nader over inlichten. Mijn intentie als het gaat over wat u nog meer van mij mag verwachten in relatie tot de Marker Wadden, er staat heel duidelijk in de voordracht dat als op 1 januari 2018 de middelen voor het derde eiland niet bij elkaar komen, dan komt het geld
5855 terug naar de provincie. Ik zou het jammer vinden, want wij doen het ergens voor. De oorsprong is ook gelegen in het feit dat wij het nu goedkoper kunnen aanleggen en dat is ook de reden waarom ik heb gezegd dat wij er toch nog een keer naar gaan kijken. Wij kunnen nu met hetzelfde geld meer doen en ik vond het een argument om aan u voor te leggen. Dat is de reden waarom ik het na vijf maanden nogmaals aan u voorleg. Deze gedeputeerde zal geen nieuw
5860 voorstel meer doen voor aanvullende middelen in deze periode. Ik zal erop toezien dat die gedachte in het overdrachtsdossier komt. Alleen, ik kan niet over mijn graf heen regeren, dus ik kan nooit bepalen dat een opvolger of nieuwe Staten of dat u als Staten door voortschrijdend inzicht met een nieuw initiatief komt, daar ga ik niet over.

5865 De **VOORZITTER**: Tijdens de discussie bekwam mij de gedachte dat het misschien wel aardig is qua gebiedsmatige verantwoordelijkheid om een verband te leggen tussen dit voorstel en de discussie die mevrouw Zaal eerder deze middag opende waar het ging om bestuurlijke organisatie.

5870 *Tweede termijn*

De heer **LUDRIKS** (PVV): Voorzitter. Bedankt voor de antwoorden. Wij geloven er niet zo in dat door eilanden te maken, de waterkwaliteit zal verbeteren in het Markermeer. Wij zeggen, laat het meer zoals het is. Wij zeggen dat niet alleen en er werd al gerefereerd aan de enquête, maar liefst 5875 63% van de ondervraagden vond dat ook en zeggen ook, laat het Markermeer zoals het is. Inderdaad, maar liefst 4 miljoen euro. Wij zouden dat liever aan andere zaken willen besteden, dus wij zeggen niet go, go, go tegen dit voorstel, maar no, no, no.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we stemmen. Stemverklaringen?

5880 Mevrouw **KLAASSEN** (D66): Voorzitter. Ik wil even de zaal verlaten omdat ik hiervoor gewerkt heb in het verleden.

De **VOORZITTER**: Daar bestaat alleen maar respect voor.

5885 De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter. De ecologische staat van het Markermeer is erg slecht en wij zijn door experts er wel van overtuigd dat dit project een grote kans heeft om een goede bijdrage te leveren aan het herstel van natuurwaarden. Dat vinden wij het belangrijkste argument. Dat het daarnaast een goede bijdrage kan leveren aan het vestigingsklimaat en de economie, is een 5890 mooie bijvangst maar staat niet voorop. Vier miljoen euro is inderdaad veel geld maar wij vinden het de verantwoordelijkheid van de provincie om samen met andere partners bij te dragen aan dit project. Wij zullen daarom voor het voorstel stemmen.

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Misschien was het de griffie al eerder opgevallen dat ik ook had 5895 aangegeven iets te willen zeggen.

De **VOORZITTER**: U bent door uw spreektijd heen.

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Ik dacht dat anderen dat ook waren.

5900 De **VOORZITTER**: Nee, nee, u bent er doorheen, gelijke monniken, gelijke kappen. Ik kan niet u wel het woord geven en u buurman niet meer.

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Dan geven wij een stemverklaring af dat wij 4 miljoen euro ook erg 5905 veel geld vinden en dat hebben wij ook aangegeven in de commissie. Wij gaan wel akkoord, wij stemmen in, maar wel onder de voorwaarden dat andere partijen ook afkomen en anders zien wij het geld graag teruggestort worden.

De **VOORZITTER**: Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de leden van de 5910 fractie PVV, de overige leden voor, zodat voordracht 75, agendapunt 13, is aanvaard.

14. Vragenuur

5915 De **VOORZITTER**: Er zijn geen verzoeken voor het stellen van mondelinge vragen bij de griffie ingediend en er zijn ook geen moties Vreemd aan de orde van de dag ingediend. Alles is bij de begroting meegenomen.

15. Sluiting

5920 De **VOORZITTER**: Daarmee zijn wij aan het einde gekomen van onze vergadering om 20.56 uur. Wij zien elkaar terug op de eerstvolgende reguliere vergadering op maandag 12 december a.s. Ik wens u allen wel thuis in goede gezondheid.

5925 ***

	Beschouwing / Beeldvorming (Bij BOB-model is dit Fase 1)
	Oordeelsvorming (Bij BOB-model is dit Fase 2)
	Besluitvorming. Voordracht in commissie + PS (Bij BOB-model is dit Fase 3)

St v zaken 7 november 2016

	2015 (Data)		2016 (Data)									2017 (kwart)				2018 (kwart)				2019 (kwart)			Werkvorm	Procesafspraken
Commissie M&F	26-okt	23-nov	18-jan	15-feb	14-mrt	11-apr	9-mei	6-jun	12-sep	24-okt	21-nov	1e	2e	3e	4e	1e	2e	3e	4e	1e	2e			
						14-apr																		
Verkeersbeleid in relatie tot de Omgevingsvisie																								Onderwerp aangedragen in commissie 26 oktober 2015. Wordt ingevuld op basis van het Plan van Aanpak van de Omgevingsvisie. Zie commissie RWW
Fin:Toekomstbestendige begroting																								Onderwerp aagedragen in commissie 26 oktober 2015. Discussie in commissie Perspectievennota PS 27 juni 2016: gesproken is over 'om inzichtelijk te maken in welke mate met welk bedrag de reeds gemaakte beleidskeuzes vanaf 2020 de structurele financiële middelen van de provincie belasten en op basis hiervan een perspectiefnota op te stellen, waarin mogelijke toekomstscenario's worden doorberekend.' Het onderwerp komt allereerst ter discussie terug in de commissie. In de Kaderbrief 2017 geven GS een 8-jarig beeld. Het voornemen is in de Kaderbrief wat explicieter stil te staan bij de visie en werkwijze van het tot stand komen van het langjarig financieel beeld, zodat PS daar op dat moment een discussie over kunnen voeren.
Verbetering begrotingscyclus en formulering van doelen en resultaten										PvA														Onderwerp aangedragen in commissie 26 oktober 2015. 4 juli 2016: op verzoek van het Presidium zal de Rekeningencommissie een plan van aanpak opstellen. Dit plan van aanpak moet leiden tot een voorstel voor verbetering van de systematiek, waardoor de begroting toegankelijker wordt en meer inzicht biedt en PS hierdoor hun kaderstellende, beheersende en controlerende rol beter op kunnen pakken. In de kaderbrief 2017 en in de ingekomen brief van GS over de begrotingssystematiek is aangegeven dat dit onderwerp wordt opgepakt zodat een aangepaste systematiek kan worden toegepast bij de begroting 2018. In de Kaderbrief is een planningsvoorstel volgens het BOB-model opgenomen. Na vaststelling daarvan zullende data in de strategische agenda worden verwerkt. In de Kaderbrief 2017 willen GS ingaan op de doorontwikkeling van de begrotingscyclus, onder meer over hoe verder te gaan met het Programma Groen, de eventuele uitbreiding van de doelenboom op het gebied van Milieu en Duurzaamheid, een eventueel apart programma Economie en het SMART maken van diverse onderdelen.

	Beschouwing / Beeldvorming (Bij BOB-model is dit Fase 1)
	Oordeelsvorming (Bij BOB-model is dit Fase 2)
	Besluitvorming. Voordracht in commissie + PS (Bij BOB-model is dit Fase 3)

St v zaken 7 november 2016

	2015	(Data)	2016	(Data)								2017	(kwart)							2018	(kwart)			2019	(kwart)		Werkvorm	Procesafspraken
Commissie M&F	26-okt	23-nov	18-jan	15-feb	14-mrt	11-apr	9-mei	6-jun	12-sep	24-okt	21-nov	1e	2e	3e	4e	1e	2e	3e	4e	1e	2e							
Bereikbaarheid Waterland																												09052016 Tijdens en extra vergadering van de commissie 9 mei is een technische toelichting gegeven op de variant van de Dorpsraad. Bereikbaarheid Broek in Waterland/N247. Tijdens de vergadering 9 mei is gesproken over de brief van GS waarin wordt aangegeven dat de variant van de Dorpsraad tot een vergelijkbaar niveau uit te laten werken als de Stuurgroep varianten. Begin 2017 worden de resultaten verwacht van de nadere uitwerking. 13102016 Voorstel aan commissie om begin november een informeel overleg te houden over het participatieproces studie Broek in Waterland. 7112016 Op 10 november informeel overleg
Evaluatie Rekenkamer																												
Randstadstrategie Europa								PS 27 juni																				PS 27 juni 2016: vaststelling van de Europastrategie Randstad 2016-2019, kaderdocument van de vier Randstadprovincies. December 2016 volgt een Noord-Hollandse Europastrategie, waarin specifieke Noord-Hollandse accenten kunnen worden aangegeven.
Pilot Fiets als natransport																												Brief met informatie over de aanpak is besproken in de commissie van 6 juni 2016. Start pilot (januari 2017). Voorstel voor vervolg (1e kwartaal 2018)
Verkeersmanagement op provinciale infrastructuur ontwikkelen, realiseren en beheren.Pilot venstertijden stadsdistributie. A. In samenwerking met de transportsector stimuleren wij de uitvoering van een pilot van gecombineerde venstertijden voor stadsdistributie. B. In het kader van verkeersmanagement blijven wij ons inzetten voor innovatieve technieken in de (vracht-) auto en op de weg. C.Wij ondersteunen regelscenario's voor doorstroming, calamiteiten en evenementen en benutten toekomstige ontwikkelingen op het gebied van verkeersmanagement				Toelichting Verkeersmanagement in de M&F van januari of februari						10 oktober werk-bezoek Zuid-Holland centrale bediening																	Uitvoeringsprogramma Coalitieprogramma 2015-2019 Februari 2016 heeft een presentatie verkeersmagement plaatsgevonden in de commissie. Afgesproken is een werkbezoek aan de verkeerscentrale te organiseren. PS 09112015 toegezegd een toelichting op vereersmanagement in de Cie. A. Wij treden met de EVO (Eigen Verladers Organisatie) in overleg over de pilot afstemming venstertijden. B. Ten behoeve van de introductie van coöperatieve auto's worden pilots uitgevoerd met betrekking tot communicatie tussen auto's en wegkantsystemen, onder andere in het kader van Beter Benutten. C. Zodra er nieuwe technologische ontwikkelingen beschikbaar komen worden deze geïmplementeerd in de verkeerscentrale of in de wegkantsystemen (met name VRI's).	
Verbreiding Solaroad-experiment																												In overleg met de griffie wordt bekeken of het mogelijk is een presentatie over SolaRoad aan de commissie te geven

	Beschouwing / Beeldvorming (Bij BOB-model is dit Fase 1)
	Oordeelsvorming (Bij BOB-model is dit Fase 2)
	Besluitvorming. Voordracht in commissie + PS (Bij BOB-model is dit Fase 3)

St v zaken 7 november 2016

	2015	(Data)	2016	(Data)								2017	(kwart)							2018	(kwart)			2019	(kwart)		Werkvorm	Procesafspraken
Commissie M&F	26-okt	23-nov	18-jan	15-feb	14-mrt	11-apr	9-mei	6-jun	12-sep	24-okt	21-nov	1e	2e	3e	4e	1e	2e	3e	4e	1e	2e							
Verbindingsweg A8-A9 - voorkeursalternatief																												Besluit GS 5 juli 2016 over toevoegen Golfbaanvariant. 9 mei 2016 is in de commissie gesproken over de stand van zaken. Twee varianten worden nader onderzocht.Wanneer na afronding van de aanvullende onderzoeken het voorlopig voorkeursalternatief wordt gekozen volgt een inspraakprocedure. Omstreeks maart 2017 wordt een nader voorstel verwacht. Voorkeursalternatief 11 april 2016 in commissie. Licht dan ook ter inzage voor zienswijzen(wellicht rol burgerparticipatie). Na 3 oktober 2016 start de planuitwerkingsfase (deze is naar verwachting eind 2017 gereed. Aansluitend wordt PIP opgesteld. 09022016: Informatie over besluit minister inzake opstelterrein sprinterterreinen komt richting commissie(s).
Evaluatie Verbonden partijen								Nota van beantw	3 okt. PS																			Eens in de 4 jaar wordt het beleid Verbonden partijen geevalueerd. De Nota Verbonden partijen 2014 is door PS vastgesteld februari 2015.
HOV Gooi-PIP Ontwerp Deel Hilversum/Laren Deel Huizen/Blaricum (nog niet in kaart gebracht)									3 okt. PS																			Ontwerp PIP Hilversum-Laren ter inzage eind 2015. 09022016: besproken in commissie van 18 jan. 2016. Nota van Beantwoording op Zienswijzen wordt verwacht in juni. Vaststelling PIP sep/okt.
24-uurs Centrale brugbediening							PS 23 mei																					12 juli 2016 besluit GS over Outsourcing. Aanbesteding eind in 2016, koppeling aan centrale 2017. Besluit Uitbreiding programma investering steunpunten als gevolg van toevoeging 24-uurs bediencentrale aan steunpunt Langebalk genomen in PS 23 mei 2016. 090342016 Voordracht verzoek krediet bedieningscentrum inclusief notitie stand van zaken wordt aangeleverd voor bespreking in april. Voorstel: stand van zaken notitie begin 2016. Verwacht 11 april in de commissieBesluit GS 08072014/B-agenda MenW 08092014. Voorbereidende werkzaamheden lopen.
Duinpolderweg; tussenstap									22 sep.																			Bespreken besluit GS'n over inrichtig van de MER - 8 sep. technische toelichting NH en ZH - 16 september inspraakbijeenkomst - 22 september commissie - 12 oktober PS Zuid-Holland
Integrale studie bereikbaarheid Den Helder										svz	PvA																	Medio 2016 komt beschouwende/beeldvormende notitie in de Commissie als eerste stap van de studie.
Studie vaste oeververbinding Burgervlotbrug																												Besluitvorming in overleg met belanghebbenden pas na 2e kwart 2017
Toegang landbouwverkeer prov. Hoofdinfrastructuur																												Afhankelijk of, en wanneer snelheid landbouwverkeer verhoogd wordt. De verwachting dat dit per 1 januari 2017 zal worden.

	Beschouwing / Beeldvorming (Bij BOB-model is dit Fase 1)
	Oordeelsvorming (Bij BOB-model is dit Fase 2)
	Besluitvorming. Voordracht in commissie + PS (Bij BOB-model is dit Fase 3)

St v zaken 7 november 2016

	2015	(Data)	2016	(Data)								2017	(kwart)					2018	(kwart)					2019	(kwart)		Werkvorm	Procesafspraken
Commissie M&F	26-okt	23-nov	18-jan	15-feb	14-mrt	11-apr	9-mei	6-jun	12-sep	24-okt	21-nov	1e	2e	3e	4e	1e	2e	3e	4e	1e	2e							
OV-knooppunten																												Commissie-overstijgend, zie commissie RWW
Inventarisatie knelpunten fietsnetwerk/Prioritering																												De inventarisatie van de knelpunten levert de ENFB in het 3e kwartaal 2016 op. Relatie: amendement A13-14/12-2015
Pilot vervoer op maat Texel																												12 juli 2016 Brief GS over verlenging overeenkomst pilot. Pilot loopt tot eind 2016. Presentatie evaluatie voorzien in Q1 2017. Uitkomst tussenevaluatie is in de commissie van 18 januari besproken. GS 12 juli 2016- Brief verlenging pilot e.a.
Zomernota									3 okt PS																			
MvA Begroting 2017										7 nov. PS																		
Meerjarenprogramma infrastructuur 2015-2019								27 juni PS		7 nov. PS																		
Meerjarenprogramma beheer & onderhoud 2015-2019										7 nov. PS																		
OV-visie; rapportage stand van zaken.																												
Voortgangsrapportage Westfrisiaweg N23																												Halfjaarlijkse voortgangsrapportages uitvoering, 2017 realisatie
Voortgangsrapportage HOV Velsen																												Halfjaarlijkse voortgangsrapportages uitvoering, 2017 realisatie
Voortgangsrapportage HOV in 't Gooi																												
OV-concessie NH-noord ontwerp PvE					BOT overleg					PvE en bestek																		11 april: bespreking ontwerp PvE NHN in cie 18 januari: bespreking NvU NHN in cie Vaststelling bestek door GS na de zomer.
Ontwerp PIP brug Ouderkerk aan de Amstel																												
Afslag A9 Heiloo		14 dec. PS																										Voorstel: afvoeren onderwerp.
Auditplan informatiebeveiliging									3 okt. PS																			09022016: Naar aanleiding van de bespreking in de Programmaraad op 16 juni 2015 heeft de Randstedelijke Rekenkamer een vooronderzoek uitgevoerd naar Informatieveiligheid. Op basis daarvan is oktober 2015 een onderzoek gestart. Centrale vraag van dit onderzoek is 'Heeft de provincie de informatieveiligheid voldoende geborgd?' De def. versie van het onderzoeksrapport wordt in het voorjaar 2016 aangeboden aan PS. Op 3 oktober 2016 vastgesteld in PS.
Evaluatie tankstationbeleid																												Beleid is vastgesteld 4 juni 2012. Daarbij is afgesproken dat het beleid na drie wordt geevalueerd. Evaluatie start medio 2016. Uitkomst zal t.k.n. aan decommissie worden voorgelegd.
Sluis-en haven infopunt																												05042016 PS akkoord met de Voordracht. Informatie geheim. Voorstel onderwerp af te voeren. 09032016 voordracht aangeleverd voor commissie 14 maart en PS 4 april. Inspanningen worden voortgezet. Dit voorjaar volgt een stuk voor PS. Er wordt een voorstel verwacht voor de vergadering in juni.

Strategische Statenagenda Commissie NLM voor 28 november 2016

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

	2016 (d.d)		2017 (d.d)								2018 (Q)				2019 (Q)		GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen tav de voorbereiding
Commissie NLM	27 okt	28 nov	23 jan	27 feb	27 maa	15 mei	19 jun	18 sep	19 okt	4 dec	1e	2e	3e	4e	1e	2e			
Natuur																			
Provinciaal meerjarenprogram ma Groen	PS 7- 11																	Gedeeltelijk Bob	Jaarlijks vast te stellen door PS
Implementatie wet Natuur- bescherming																		Bob-model	30-11-15 tweede beeldvormende technische briefing. In cie NLM 13-6-16 is de 2e fase met een B-nota van GS en een discussienota van PvdD. De besluitvormende fase is in september en oktober 2016. Komt ook een werkconferentie (voor Stakeholders, PS, GS, etc.) Afgerond
Evaluatie uitvoeringsregeling pacht 2017																			Evaluatie van de uitvoeringsregeling kan in NLM aan de orde komen. Een evaluatie van het Pachtbeleid komt tzt in M&F aan de orde.
Toekomst Goois Natuurreservaat																		Gedeeltelijk Bob	Eind 2015 begin 2016 besluitvorming over GNR verwacht. Evaluatie 1 jaar na invoering transitie. 1-6-2016 brief ontvangen GNR aangepast transitieplan nav zienswijzen ter besluitvorming in AB GNR op 23-06-2016
Onderzoek beheer- problematiek versnipperde gebieden																		Gedeeltelijk Bob	Resultaten eind 2015 verwacht, aan PS begin 2016. In Cie NLM 22-02-2016 is door GS aangegeven dat: <i>"Over het besteden van het bedrag van 760.000 euro voor de versnipperde gebieden zal voor het zomerreces een voorstel voorgelegd worden en hij verzoekt PS nadrukkelijk deze regeling in stand te houden"</i>
Programma Groen Kapitaal en Biodiversiteit																		Geen Bob model, GS besluiten	11-1-16 BOT-overleg op locatie. In februari 2016 zal een eerste discussiestuk ter bespreking worden voorgelegd aan de Statencommissie NLM. Met medeneming van de uitkomsten daarvan zal het e.e.a. verder worden vormgegeven
Groene Hart bureau																		Jaarlijkse rapportages, dus geen Bob	Gezamenlijke commissies Groen N-H, Z-H en Utrecht. Jaarlijkse voortgangsrapportage
Groene Hart Visie						Visie Groene Hart													Startnotitie 2e helft 2016, visie (gedeelde viseie met ZH en Utrecht) in 2017
Collectief agrarisch natuurbeheer																			Evaluatie collectieven, na 1 jaar (toezegging)

Strategische Statenagenda Commissie NLM voor 28 november 2016

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

	2016 (d.d)		2017 (d.d)								2018 (Q)				2019 (Q)		GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen tav de voorbereiding
Commissie NLM	27 okt	28 nov	23 jan	27 feb	27 maa	15 mei	19 jun	18 sep	19 okt	4 dec	1e	2e	3e	4e	1e	2e			
Natuurbeheerplan	PS 7-11																	Jaarlijks vast te stellen	23-6-2016 oordeelsvormende bespreking in extra NLM vergadering Komt jaarlijks terug. Naar aanleiding van PS 14-11 een 'beeldvormende oriëntatie met TBO's en technische toelichting op natuurbeheerplan in mei 2017. Oordeelsvorming met concept-natuurbeheerplan in juni 2017 en besluitvormend in NLM oktober 2017 en PS november 2017
Milieu																			
Milieudialoog IJmond																			1e kwartaal 2016 komt een stand van zaken notitie. Werkbezoek OD IJmond op 20 juni 2016
VTH-stelsel/omgevingsdiensten																			In 2016 wordt door de provincie invulling gegeven aan het begrip 'coördinatie VTH-stelsel' en wordt een verordening vastgesteld voor de kwaliteitscriteria van de uitvoering van de VTH-taken. Afgerond
Actualisatie/herijking beleid stiltegebieden																		Bob-model	<i>In cie. Januari 2016 t.k.n. onderzoeksrapport. Medio 2016 vervolg.</i> Over Stilte is ook een rapport van de Randstedelijke Rekenkamer verschenen. (presentatie november 2016, inhoudelijke behandeling gekoppeld aan GS beleidsstuk.
Provinciale Milieuverordening, tranche 10																			Wijziging in het kader van het mogelijk maken van een verbod op varend ontgassen. Hier heeft de commissie op 18 april 2016 een technische briefing gehad. Op 19 september 2016 is oordeelsvormend gesproken in commissie.
Innovatieve ganzenverjaging																			Initiatiefvoorstel PvdD
Metropolitaan landschap																			Op verzoek PvdA (ook RWW). Komt medio 2016 een Actieplan. Er is een werkbezoek met TBO's aan Amsterdamse bos geweest
Luchthaven-besluiten																			Besluiten over Loodswezen, VUmc en Westpoort
nul-meting energiebeheer bedrijven (door ECN)																			nul-meting over energiebeheer bij bedrijven (industrie, scholen, kantoren) wordt door ECN uitgevoerd. Komt begin 2017 ter kennisname naar PS (n.a.v. cie NLM 22-02-16) Portefeuille Van der Hoek (EEB leidende commissie).

Strategische Statenagenda Commissie NLM voor 28 november 2016

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

	2016 (d.d)		2017 (d.d)								2018 (Q)				2019 (Q)		GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen tav de voorbereiding
Commissie NLM	27 okt	28 nov	23 jan	27 feb	27 maa	15 mei	19 jun	18 sep	19 okt	4 dec	1e	2e	3e	4e	1e	2e			
Initiatiefvoorstel SP: "Op weg naar een duurzaam evenementen- en festivalbeleid".																			EEB & NLM Bespreking in EEB 21-11
Zienswijzen op financiële stukken Omgevings- diensten																			Jaarlijks ontvangen PS de financiële stukken van de 4 Noord-Hollandse omgevingsdiensten voor zienswijzen op de Jaarrekening * bestemmingsresultaat en op de (meerjaren)Begroting. Het gaat om: - Omgevingsdienst IJmond - Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied - Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland noord - Omgevingsdienst Flevoland, Gooi & Vechtstreek
Landbouw																			
Actualiseren Uitvoeringsprogra mma TWIN-H Greenport Aalsmeer'		PS 12-12																	Wens dat PS vóór februari hierover besluit i.v.m. de mogelijkheid om aan te sluiten met cofinanciering bij het Europese subsidieprogramma POP3. Deze tender gaat in februari 2017 open en dan moet duidelijk zijn of de Staten vanuit de TWIN-H willen cofinancieren.
Onderzoek om de problematiek van leegstaande agrarische bebouwing op te lossen																			In samenwerking IPO, PvA onderzoek 1e kwartaal 2016. Het Rijk is afgehaakt op de verkenning. Binnen IPO wordt discussie gevoerd of dit verder wordt opgepakt.Het IPO standpunt is dat de gemeente moet handhaven (welstandsplicht) en er dus geen provinciale rol is m.b.t. het opruimen van oude opstallen. Dit kan wel een onderdeel zijn van de herziening PRV op het thema landbouw en in dat proces worden verkend. Verwachte herziening onderdeel Landbouw in de PRV medio 2017
50% minder overschrijdingen in het gebruik van landbouwgif																			Op verzoek CU. Realisatie in 2018. Het gebruik van bestrijdingsmiddelen wordt, vaak in samenwerking, gecontroleerd door verschillende diensten van het rijk, gemeenten en waterschappen in het kader van het Besluit Landbouw milieubeheer, de Wet Verontreiniging oppervlaktewater en Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden. De provincie heeft hierin geen wettelijke taak.

Strategische Statenagenda Commissie NLM voor 28 november 2016

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

	2016 (d.d)		2017 (d.d)								2018 (Q)				2019 (Q)		GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen tav de voorbereiding
Commissie NLM	27 okt	28 nov	23 jan	27 feb	27 maa	15 mei	19 jun	18 sep	19 okt	4 dec	1e	2e	3e	4e	1e	2e			
Notitie Eiwittransitie																			N.a.v. Discussie PS 14-11 komt een discussienota over eiwittransitie ter bespreking in de commissie NLM in 1 ^e kwartaal 2017.

Strategische Statenagenda Commissie RWW per 17-11-2016

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

		2017 (d.d)								2018 (Q)				2019 (Q)		GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen tav de voorbereiding
Commissie RWW	28 nov	23 jan	27 feb	27 maa	15 mei	19 jun	18 sep	19 okt	4 dec	1e	2e	3e	4e	1e	2e			
Ruimte																		
Wind op Land-voortgangsrapportage																Vd Hoek		
Wind op Land herstructureringsopgave																		
PIP Windpark Westfrisia		PS 6-2																
VVGB's voor afwijken bestemmingsplan						PS 9-7												
Omgevingsvisie bespreking Verkenningen ;																Geld-hof	Bob-model	
Koers NH2050 in Statencommissie																		
Omgevingsvisie NH2050									PS dec		PS juni							
OV-knooppunten communicatiestrategie																Geld-hof	Bij besluitvorming TWIN-H Bob gebruiken.	Commissie overstijgend: M&F wordt ook uitgenodigd. Uitgangspunt is de planning van UVP Zaancorridor (18 april in de cie RWW). Voorafgaand wordt een toelichting gegeven op het programma OV Knooppunten.De voordracht TWIN-H komt in PS volgens de Bob-systematiek, wanneer is nog niet duidelijk. Het schema zal nader worden ingevuld als we de verder zijn in het programma. Na doorschuiven data niet bekend
Initiatiefvoorstel Groen Links schuilstallen	PS 12 12															Geld-hof		
PRV	PS 12 -12															Geld-hof		PS 12-12 vaststellen PRV 1 ^e ronde
PRV: Leidraad Landschap en cultuurhistorie , Strandbebouwing, diverse typen windmolens				PS 10-4														
PRV: Verkenning landschappelijke regimes, inclusief beeldbepalende weidelandschappen en aardkundige waarden Verblijfsrecreatie, buitendijkse gebieden, provinciale wegen		PS 6-2																
Nominatiedossier Nieuwe																		hoeft niet ter vaststelling naar PS, maar wel een mooi

Strategische Statenagenda Commissie RWW per 17-11-2016

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

		2017 (d.d)								2018 (Q)				2019 (Q)		GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen tav de voorbereiding
Commissie RWW	28 nov	23 jan	27 feb	27 maa	15 mei	19 jun	18 sep	19 okt	4 dec	1e	2e	3e	4e	1e	2e			
Hollandse Waterlinie als uitbreiding op de Stelling van Amsterdam (UNESCO-status).																		onderwerp om eens over te discussiëren in een PS-commissie
Uitvoeringsprogramma Stelling van Amsterdam 2017-2020.																		Omdat we geen nieuw geld vragen/claimen, hoeft UP niet perse naar PS ter vaststelling. Maar allicht wel een goed onderwerp om eens in een PS-commissie te bespreken (in kader draagvlak
Provinciale landschappen																Geld-hof		niet van toepassing
Ruimtelijk Kader Zon																Geld-hof		
MRA agenda																Geld-hof		De concept MRA Agenda is op 18/10 bij de technische briefing en 29/10 in de commissie RWW besproken. De bestuurlijke vaststelling in MRA verband heeft plaatsgevonden op 17/12/15. Op 18/2/16 is er een MRA congres over de MRA Agenda. Vervolgens wordt de MRA Agenda aan PS aangeboden. PS kunnen de inhoud van de MRA gebruiken als basis bij de op te stellen Omgevingsvisie.
Wonen																		
Motie Stads- en dorpsontwikkeling																Geld-hof		Na doorschuiven data niet bekend
Stimuleringsregeling Binnenstedelijk bouwen																Geld-hof	Geen BOB-model	Na doorschuiven data niet bekend
Stelling van Amsterdam																Geld-hof	Bob-model	Uitvoeringsprogramma 2017 Naast dit nieuwe uitvoeringsprogramma zal PS ter kennisname de halfjaarlijkse update krijgen over de voortgang projecten van de stelling van amsterdam
RAP's 2.0 vaststellen																Geld-hof		De RAP's worden door GS vastgesteld. PS zal per brief worden geïnformeerd.
Uitvoeringsregeling Collectieve Zelfbouw																Geld-hof		wo initiatiefvoorstel PS Ruimte voor CPO
Vervolgactiviteiten Waterlands wonen																Geld-hof		
Programma leefbaarheid/vitaliteit																Geld-hof		De verwachting is dat in april, na het afronden van de ambtelijke verkenning leefbaarheid en vitaliteit, informatie kan worden gegeven over de procedure en planning richting Staten.
Regeling Verduurzaming van bestaande woningvoorraad																Geld-hof		onderdeel van Beleidskader Duurzame Energie

Strategische Statenagenda Commissie RWW per 17-11-2016

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

[illegible]

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

		2017 (d.d)								2018 (Q)				2019 (Q)		GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen tav de voorbereiding
Commissie RWW	28 nov	23 jan	27 feb	27 maa	15 mei	19 jun	18 sep	19 okt	4 dec	1e	2e	3e	4e	1e	2e			
vanwege de afwaardering van de C-keringen, (primaire waterkeringen) en omzetting in regionale keringen en vanwege mogelijke verzoeken																		
Aangepaste Waterverordening Rijnland met een wijziging inzake peilbesluiten																		
Aangepaste Reglementen waterschappen																		
Implementatie Kaderrichtlijn Water																Loggen	Bob-model	

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

[illegible]

Strategische Statenagenda Commissie EEB per november 2016

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

[illegible]

Strategische Statenagenda Commissie EEB per november 2016

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

[illegible]

Strategische Statenagenda Commissie EEB per november 2016

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

[illegible]

Lijst ingekomen stukken PS 12 december 2016

ID	Onderwerp	Datum registratie Registratienummer	Afzender	Aan	Behandeling door Presidium
18991	Natuur: Rapport Randstedelijke Rekenkamer. Wat te doen met stilte? (Presentatie vooraf NLM 28-11-2016, A-agenda NLM 23-01-2017)	28-10-2016	Randstedelijke Rekenkamer	PS	NLM 28-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016 NLM P.M. PS P.M.
18994	Voordracht Kadernotitie circulaire economie.	31-10-2016	GS	PS	PS 12-12-2016 EEB 21-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
18995	Economie: regionale samenwerking in Noord-Holland Noord(c-agenda EEB 21 -11-2016).	31-10-2016 862980	GS	PS	EEB 21-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
18989	Inspraakreacties bij Natuurbeheerplan 27-10	31-10-2016	(Geen)	(Geen)	NLM 27-10-2016
18990	Economie: brief GS inz. snel internet op bedrijventerreinen (C-agenda commissie EEB 21 november 2016).	31-10-2016 869629	GS	PS	EEB 21-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
19046	Water: Brief GS aan PS inzake Vaststellen Reglement en Waterverordening i.v.m. naamswijziging van 'Hoogheemraadschap' in 'Waterschap Amstel, Gooien Vecht'. (A-agenda zie RWW 28-11-2016)	31-10-2016	GS	PS	PS 12-12-2016 RWW 28-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
19047	Brief BoerenBurgersWaterbelang aan PS inzake Verzoek tot Wijziging regelgeving geborgde zetels HHNK (C-agenda zie RWW 28-11-2016)	02-11-2016	Boeren Burgers Waterbelang	PS	RWW 28-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
18996	Mobiliteit: voordracht PMI 2017-2021, 1ste actualisatie (A-agenda M&F 21-11-2016 en PS 12-12-2016)	02-11-2016	GS	PS	PS 12-12-2016 M&F 21-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
18997	Financiën: voordracht laatste begrotingswijziging 2016 (A-agenda M&F 21-11-2016, C-agenda EEB 21-11-2016, C-agenda NLM 28-11-2016, C-agenda RWW 28-11-2016, PS 12-12-2016)	02-11-2016	GS	PS	PS 12-12-2016 M&F 21-11-2016 RWW 28-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
19022	Duurzame energie: voorstel GS inz. CO2 monitoring.	03-11-2016 866224	GS	PS	EEB 21-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
19024	A-agenda Economie, Toerisme en Recreatie, Recreatieschappen, Internationale Marketing en Acquisitie, Sponsoring en Subsidies Algemeen (Bond)	03-11-2016	Statengriffie	(Geen)	EEB 21-11-2016

ID	Onderwerp	Datum registratie Registratienummer	Afzender	Aan	Behandeling door Presidium
19076	Economie: brief GS inz. Rapportages Monitor Werklocaties en Monitor Detailhandel (c-agenda EEB 21-11-2016 en c-agenda RWW 28-11-2016; zie EEB is leidend).	03-11-2016 873694	GS	PS	EEB 21-11-2016 RWW 28-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
19077	Recreatieschappen: Agenda openbare vergadering van het AB van Recreatieschap Geestmerambacht op woensdag 16 november 2016 (c-agenda EEB 21-11-2016).	03-11-2016	Recreatieschap Geestmerambacht	PS	EEB 21-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
19078	Economie: brief GS inz. reisvoornemen ged. Bond naar India in het kader van een handelsreis van de Metropoolregio Amsterdam (12-18 november 2016)C-agenda EEB 21-11-2016	03-11-2016	GS	PS	EEB 21-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
19080	Financiën: voordracht laatste begrotingswijziging 2016 (A-agenda M&F 21-11-2016, C-agenda EEB 21-11-2016, C-agenda NLM 28-11-2016, C-agenda RWW 28-11-2016, PS 12-12-2016)	03-11-2016	GS	PS	EEB 21-11-2016 NLM 28-11-2016 RWW 28-11-2016
19048	Voordracht benoeming voorzitter commissie regionaal overleg vliegveld Texel (A-agenda NLM 28-11-16 en PS 12-12-2016)	04-11-2016	GS	PS	PS 12-12-2016 NLM 28-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
19049	Milieu: Nadere toelichting uitwerking Motie M74-creërenMilieudialogen (B-agenda NLM 28-11-2016)	04-11-2016	GS	PS	NLM 28-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
19050	Natuur: Wijziging beheerovereenkomst PWN (C-agenda NLM 28-11-2016)	04-11-2016	GS	PS	NLM 28-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
19052	Financiën: voordracht Legesvoorstellen 2017 (A-agenda M&F 21-11-2016 en PS 12-12-2016)	04-11-2016	GS	PS	PS 12-12-2016 M&F 21-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
19053	OV: voordracht EXIN-H bijdrage Uithoornlijn (A-agenda M&F 21-11-2016 en PS 12-12-2016)	04-11-2016	GS	PS	PS 12-12-2016 M&F 21-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
19054	Financiën: brief GS aan PS, overzicht vergelijking bedrijfsvoering-overhead provincies begroting 2017 (C-agenda M&F 21-11-2016)	04-11-2016	GS	PS	M&F 21-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
19055	OV: afschrift brief Fietzersbond aan GS inzake uitwerking halte Laren-Eemnes HOV (C-agenda M&F 21-11-2016)	07-11-2016	Fietzersbond	PS	M&F 21-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
19056	Milieu: Voortgang innovatie	07-11-2016	GS	PS	NLM 28-11-2016 Ingekomen stukken

ID	Onderwerp	Datum registratie Registratienummer	Afzender	Aan	Behandeling door Presidium
	geluidreducerende maatregelen (C-agenda NLM 28-11-2016)				30-11-2016
19057	Natuur: Schriftelijke reactie GS openstaande vragen NLM vergadering 27-10- 2016 bij agendapunten Provinciaal meerjarenprogramma Groen 2017-2021 en Natuurbeheerplan 2017	07-11-2016	GS	PS	NLM 28-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
19051	Natuur: Uitvoeringsregeling subsidie bestrijding verdrogingnatuur Noord- Holland 2017 (C-agenda NLM 28-11-2016)	07-11-2016	(Geen)	(Geen)	NLM 28-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
17421	Brief GS inz. Notitie modernisering recreatieschappen en initiatiefvoorstel.	08-11-2016 856129	GS	PS	EEB 21-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
19086	Recreatieschappen: agenda AB RAUM 23 november 2016(C-agenda EEB 21-11- 2016).	08-11-2016	RAUM	PS	EEB 21-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
19081	Duurzame energie: brief GS inz. Letter Of Intent Slim Energienet Heerhugowaard (C-agenda EEB en M&F 21-11-2016 C- agenda NLM en RWW 28- 11-2016; EEB is leidend).	09-11-2016 778138	GS	PS	EEB 21-11-2016 M&F 21-11-2016 NLM 28-11-2016 RWW 28-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
19082	Financiën: toelichting op werkwijze lijst buiten uitvoeringsregeling subsidies (PS begrotingsbehandeling).	09-11-2016	GS	(Geen)	Ingekomen stukken 30-11-2016
19083	Financiën: brief GS aan PS, aanvullende technische vragen TWINH EXINH n.a.v. memorie Verzenddatum van antwoord dhr Hietbrink	09-11-2016	GS	PS	Ingekomen stukken 30-11-2016
19084	Financiën/mobiliteit: brief GS aan PS, Beantwoording openstaande vragen uit de commissie M&F van 24-10- 2016 (PS 14-11-2016)	09-11-2016	GS	PS	Ingekomen stukken 30-11-2016
19085	Waterrecreatie: brief GS inz. Definitieve bestuurlijke afspraken Basisvisie Recreatiertoerisme Nederland 2015-2020 (c- agenda EEB 21-11-2016)	10-11-2016 871012	GS	PS	EEB 21-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
19079	Economie: Brief GS inz. afdoening motie 50 PS 3 oktober 2016 inz. veiligheidssituatie Petten.	10-11-2016 874237	GS	PS	EEB 21-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
18764	Actualiseren Uitvoeringsprogramma TWIN-H Greenport Aalsmeer' (A-agenda NLM 28-11-2016 en PS 12-12- 2016)	10-11-2016	GS	PS	PS 12-12-2016 NLM 28-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016

ID	Onderwerp	Datum registratie Registratienummer	Afzender	Aan	Behandeling door Presidium
19087	Natuur: Brief GNR over statutenwijziging ivm besturingsmodel Goois Natuurreservaat (B-agenda NLM 28-11-2016)	10-11-2016	GNR	PS	NLM 28-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
19088	Landbouw: POP3 Openstellingsbesluit innovatieve en jonge landbouwers (C-agenda NLM 28-11-2016)	10-11-2016	GS	PS	NLM 28-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
19089	(Landbouw/Natuur) Subsidieregeling bedrijfsverplaatsing Groene Uitweg (C-agenda NLM 28-11-2016)	10-11-2016	GS	PS	NLM 28-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
19090	Economie: brief GS inz. schriftelijke reactie toezegging breedband op Texel (nav vraag hr. Tekin) (C-agenda EEB 21-11-2016).	10-11-2016 878639	GS	PS	EEB 21-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
19091	Mobiliteit: brief GS aan PS, Arbitrage N23 Westfriisaweg (C-agenda M&F 21-11-2016)	10-11-2016	GS	PS	M&F 21-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
19095	Mail van dhr. Klein over twee vergaderingen tegelijkertijd	10-11-2016	Statengriffie	(Geen)	Agendacommissie 15-11-2016
19097	Memo over de agendacommissie 2.0 voor het presidium.	10-11-2016	Statengriffie	(Geen)	Agendacommissie 15-11-2016
19104	RO/Water: Mailing Bescherm de kust inzake Kustpact (C-agenda RWW 28-11-16)	10-11-2016	diverse afzender, waaronder Natuurmonumenten	PS	RWW 28-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
19153	Grondbeleid/RO: e-mail mevrouw Van Bussel inzake behandeling brief Grondgebied en bestemming Crailo	10-11-2016	Mevrouw Van Bussel	PS	M&F 16-01-2017 RWW 23-01-2017 Ingekomen stukken 30-11-2016
19105	RO/ Duurzame energie: Brief burger aan GS en PS inzake Zienswijze PIP Windpark Westfrisia (cie RWW 28-11-16)	11-11-2016	burger	PS	EEB 21-11-2016 RWW 28-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
19106	Omgevingswet: RO/Grond (RWW leidend): Brief GS aan PS met toezending bestuurlijke consultatie AMvB Omgevingswet en bestuurlijke consultatie Aanvullingswet Grondeigendom (C-agenda cie RWW 28-11-16 en cie M&F 21-11-16)	11-11-2016	GS	PS	M&F 21-11-2016 RWW 28-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
19107	Natuur: Verbindend landschap. Rapport Raad voor de leefomgeving en Infrastructuur (RLI) (C-agenda NLM 28-11-2016)	11-11-2016	RLI	PS	NLM 28-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
19109	RO: Voordracht wijziging PRV (A-agenda cie RWW 28-11-16)	11-11-2016	GS	PS	PS 12-12-2016 RWW 28-11-2016 Ingekomen stukken

ID	Onderwerp	Datum registratie Registratienummer	Afzender	Aan	Behandeling door Presidium
					30-11-2016
19100	Brief GS inz. aansprakelijkheid opslag nucleair afval Petten (PS 14-11 begroting)	11-11-2016	(Geen)	(Geen)	Ingekomen stukken 30-11-2016
19101	Brief GS inz. formuleringen verduurzaming (PS 14-11 begroting)	11-11-2016	(Geen)	(Geen)	Ingekomen stukken 30-11-2016
19102	RO/Water: brief GS inz. Stand van zaken actualisatie Noord-Hollands kustbeleid. (C-agenda RWW 28-11-16)	11-11-2016	GS	PS	RWW 28-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
19108	Algemeen: Concept-besluitenlijst Programmaraad Randstedelijke Rekenkamer 03-11-2016 (C-agenda M&F 21-11-2016)	14-11-2016	Randstedelijke Rekenkamer	PS	M&F 21-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
19110	Natuur: Aangeboden petitie. Red de unieke natuur op Amsteleiland (C-agenda NLM 28-11-2016)	15-11-2016	E. Z. Janiszewska	PS	NLM 28-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
19127	Vaststelling van de agenda, het verslag van de vorige vergadering, StrA, moties- en toezeggingenlijsten en C-agenda	16-11-2016	Statengriffie	(Geen)	RWW 28-11-2016
19129	Milieu: Vaststelling Handhavingsuitvoeringsprogramma plustaken 2016-2018	16-11-2016	GS	PS	NLM 28-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
19130	Water: Afschrift aan PS van brief Centrale dorpenraad Landelijk Amsterdam Noord aan HHNK inzake dijkversterking Durgerdam (C-agenda cie RWW 28-11-16)	16-11-2016	Centrale Dorpenraad Landelijk Amsterdam-Noord	PS	RWW 28-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
19131	RO/ Crailo: Brief GS aan PS inzake Aanpassing verkoopstrategie Crailo-Noord (C-agenda cie RWW 28-11-16)	16-11-2016	GS	PS	RWW 28-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
19132	RO/Natuur: Brief dhr Bijvoet aan PS inzake herbegrenzing EHS Laren (C-agenda RWW 28-11-16, C-agenda NLM 28-11-16; RWW leidend)	16-11-2016	burger	PS	NLM 28-11-2016 RWW 28-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
19146	Cultuur: brief GS inz. Herijking provinciale monumentenlijst in de gemeente Koggenland (C-agenda EEB 16 januari 2017).	16-11-2016 871948	GS	PS	EEB 16-01-2017 Ingekomen stukken 30-11-2016
19147	Cultuur: brief GS inz. Definitieve herijking provinciale monumentenlijst in de gemeente Gooise Meren (C-agenda EEB 16-1-2017).	16-11-2016 872537	GS	PS	EEB 16-01-2017 Ingekomen stukken 30-11-2016

ID	Onderwerp	Datum registratie Registratienummer	Afzender	Aan	Behandeling door Presidium
19148	Cultuur: brief GS inz. herijking provinciale monumentenlijst in de gemeente Opmeer (C-agenda EEB 16-1-2017).	16-11-2016 872537	GS	PS	EEB 16-01-2017 Ingekomen stukken 30-11-2016
19149	Integriteit: brief GS inz. verzoek om informatie van NRC Handelsblad naar integriteitsonderzoeken (C-agenda EEB 16-1-2017).	17-11-2016 876016	GS	PS	EEB 16-01-2017 Ingekomen stukken 30-11-2016
19150	Bestuur: brief CdK inz. benoeming waarnemend burgemeester Zaanstad (hr. Vreeman) (c-agenda EEB 16-1-2017).	17-11-2016	J. Remkes	PS	EEB 16-01-2017 Ingekomen stukken 30-11-2016
19154	Nevenfuncties gedeputeerde Post	17-11-2016	GS	(Geen)	Ingekomen stukken 30-11-2016
19181	Recreatieschappen: afchrift brief recreatieschap Geestmerambacht inz. nieuw ontwerp Gemeenschappelijke Regeling (mede nav uittreden provincie) (C-agenda EEB 16-1-2017).	17-11-2016	Recreatieschap Geestmerambacht	PS	EEB 16-01-2017
19133	Financiën/Natuur (M&F leidend): brief GS aan PS, Budgettair neutrale wijziging productenraming 2016 (10) (M&F 21-11-2017 en NLM 28-11-2017)	17-11-2016	GS	PS	M&F 21-11-2016 NLM 28-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
19134	Natuur: Ingekomen brief. Verzoek toekennen vaartoelage 2015 en verder (Kan betrokken worden bij agendapunt 5.b. cie. NLM 28-11-2016)	17-11-2016	fam. Praag	PS	NLM 28-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
19135	Natuur: Vaststelling Natura 2000-beheerplan Schoorlse Duinen (C-agenda NLM 28-11-2016)	17-11-2016	GS	PS	NLM 28-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
19136	Beantwoording technische vragen commissie EEB van 21 november 2016	17-11-2016	GS	PS	EEB 21-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
19137	RO/Crailo: Brief GS aan PS inzake sluiting noodopvang Crailo per 1 november en geen opening van een regulier AZC (C-agenda cie M&F 16-1-17 en C-agenda RWW 23-1-17)	17-11-2016	GS	PS	M&F 16-01-2017 RWW 23-01-2017 Ingekomen stukken 30-11-2016
19138	RO/Duurzame energie (RWW leidend): Brief GS aan PS inzake Definitieve weigeringen elf vergunningaanvragen Wind op Land (C-agenda cie RWW 23-1-17 en C-agenda EEB 16-1-17)	17-11-2016	GS	PS	RWW 23-01-2017 Ingekomen stukken 30-11-2016 EEB P.M.
19139	Initiatiefvoorstel ChristenUnie-SGP Echte Groene Stroom	18-11-2016	ChristenUnie-SGP	PS	Ingekomen stukken 30-11-2016
19140	Natuur: Natura 2000-beheerplannen	18-11-2016	GS	PS	NLM 28-11-2016 Ingekomen stukken

ID	Onderwerp	Datum registratie Registratienummer	Afzender	Aan	Behandeling door Presidium
	Waddenzee, Texel en Noordzeekustzone (C-agenda NLM 28-11-2016)				30-11-2016
19141	RO/SMASH: Brief GS aan PS inzake ontwerpwijzigingsbesluit Luchthavenindelingsbesluit Schiphol (LIB) en zienswijzen provincie Noord-Holland (C-agenda cie RWW 23-1-2016)	18-11-2016	GS	PS	RWW 23-01-2017 Ingekomen stukken 30-11-2016
19144	RO/Duurzame energie (RWW leidend): Brief Energy Park Zwanenburg aan PS met afschrift van brief EPZ aan GS. (C-agenda cie RWW 23 1 2017 en C-agenda cie EEB 16 1 2016)	18-11-2016	Energy Park Zwanenburg	PS	RWW 23-01-2017 Ingekomen stukken 30-11-2016 EEB P.M.
19145	Presentatie transitieplan door Goois Natuurreservaat	21-11-2016	(Geen)	(Geen)	NLM 28-11-2016
19151	Grondbeleid: brief GS aan PS, motie 61 Vafamil terrein (B-agenda M&F 16-1-2017)	21-11-2016	GS	PS	M&F 16-01-2017 Ingekomen stukken 30-11-2016
19142	Milieu / Landbouw: Aanbieding uitkomsten geuronderzoek Nederlandse vakbond varkenshouders aan GS en PS	21-11-2016	vakbond varkenshouders	PS	NLM 28-11-2016 Ingekomen stukken 30-11-2016
19143	RO/Duurzame energie:(RWW leidend): Brief NLVOW aan PS inzake sloop windmolens (C-agenda cie RWW 23 1 2017 en C-agenda cie EEB 16 1 2017)	21-11-2016	NLVOW	PS	RWW 23-01-2017 Ingekomen stukken 30-11-2016 EEB P.M.
19152	Mobiliteit/Milieu (M&F leidend): informatie Platform Krommenie m.b.t. de nul-plus variant van de A8-A9 aansluiting (C-agenda M&F 16-1-2017 en NLM 23-1-2017)	22-11-2016	Platform Krommenie	PS	M&F 16-01-2017 Ingekomen stukken 30-11-2016 NLM P.M.
19156	Recreatieschappen: agenda AB Groengebied Amstelland op 1 december 2016 (C-agenda EEB 16-1-2017).	22-11-2016	Groengebied Amstelland	PS	EEB 16-01-2017 Ingekomen stukken 30-11-2016
19155	RO/Duurzame energie WOL: (RWW leidend): Brief GS aan PS inzake rectificatie monitor Wind op land september 2016 (C-agenda cie RWW 23 1 2017 en C-agenda cie EEB 16 1 2017)	23-11-2016	GS	PS	EEB 16-01-2017 RWW 23-01-2017 Ingekomen stukken 30-11-2016
19177	Recreatieschappen: agenda AB Recreatieschap Twiske Waterland 8 december 2016 (C-agenda EEB 16-1-2016)	24-11-2016	Twiske-Waterland	PS	EEB 16-01-2017 Ingekomen stukken 30-11-2016

ID	Onderwerp	Datum registratie Registratienummer	Afzender	Aan	Behandeling door Presidium
19157	Natuur: Vaststelling vier Natura 2000-beheerplannen Laag Holland (C-agenda NLM 23-01-2017)	24-11-2016	GS	PS	Ingekomen stukken 30-11-2016 NLM P.M.
19158	Natuur: Voorgenomen onteigening voor natuur in de schil rond het Naardermeer (C-agenda NLM 23-01-2017)	24-11-2016	GS	PS	Ingekomen stukken 30-11-2016 NLM P.M.
19159	Natuur: Voorgenomen onteigening voor natuur in 't Hol (C-agenda NLM 23-01-2017)	24-11-2016	GS	PS	Ingekomen stukken 30-11-2016 NLM P.M.
19160	Water: Brief GS aan PS inzake stoppen luwtmaatregelen Hoornse Hop (C-agenda cie RWW 23-1-2017)	24-11-2016	GS	PS	RWW 23-01-2017 Ingekomen stukken 30-11-2016
19161	Wonen: Regionaal actieprogramma Wonen Zuid-Kennemerland/IJmond 2016 t/m 2020 (c-agenda cie RWW 23-1-2017)	24-11-2016	GS	PS	RWW 23-01-2017 Ingekomen stukken 30-11-2016
19162	RO/Natuur (RWW leidend): Brief GS aan PS inzake Wijziging begrenzing EHS in de PRV in het kader van een kleinschalige ontwikkeling in Laren (C-agenda cies NLM en RWW 23-1-2017)	24-11-2016	GS	PS	RWW 23-01-2017 Ingekomen stukken 30-11-2016 NLM P.M.
19163	RO/Duurzame energie (RWW leidend): Brief GS aan PS inzake Beantwoording vraag van PVV PS 04-04-2016 hoe vaak planschadevergoeding uitgekeerd nav PIPs (C-agenda cie EEB 16-1-2017 en C-agenda cie RWW 23-1-2017)	24-11-2016	GS	PS	EEB 16-01-2017 RWW 23-01-2017 Ingekomen stukken 30-11-2016
19120	C naar B verzoek SP inzake brief EPZ aan GS en Rondvraag portefeuille mw. Geldhof	24-11-2016	GS	(Geen)	RWW 28-11-2016
19178	Bestuur: brief GS inz. convenant MRA (waarschijnlijk B-agenda EEB 16-1-2017).	25-11-2016 879561	GS	PS	EEB 16-01-2017 Ingekomen stukken 30-11-2016
19179	Economie: brief GS inz. De slotrapportage pakket Duurzame Economie en de Noord-Hollandse investeringsimpuls Economie en Werkgelegenheid (C-agenda EEB 16-1-2017).	25-11-2016 803587	GS	PS	EEB 16-01-2017 Ingekomen stukken 30-11-2016
19188	Brief GS aan PS inzake Project fietspad Prins Hendrikzanddijk Texel (C-stuk cie RWW 23-12-2017)	28-11-2016	GS	PS	RWW 23-01-2017 Ingekomen stukken 31-12-2016
19182	Natuur: Bestuurlijke informatiebrief Goois	28-11-2016	GNR	PS	Ingekomen stukken 30-11-2016

ID	Onderwerp	Datum registratie Registratienummer	Afzender	Aan	Behandeling door Presidium
	Natuurreservaat 2016-6 (C-agenda NLM 23-01-2017)				NLM P.M.
19180	Bestuur: brief CdK inz. ontslagbesluit waarnemend burgemeester Van Beek Edam-Volendam (C-agenda EEB 16-1-2017).	29-11-2016	J. Remkes	PS	EEB 16-01-2017 Ingekomen stukken 30-11-2016
19192	Recreatieschappen: agenda AB recreatieschap Spaarnwoude 15 december 2016 (C-agenda EEB 16-1-2017).	29-11-2016	Recreatieschap Spaarnwoude	PS	EEB 16-01-2017 Ingekomen stukken 31-12-2016
19190	RO/Duurzame energie (RWW leidend): Brief GS aan PS met afschrift van brief aan Bewonersvereniging Zijkanaal H inzake aanvraag NDSM energie voor een windpark (C-agenda's cies RWW 23-1-2017 en EEB 16-9-2017)	29-11-2016	GS	PS	EEB 16-01-2017 RWW 23-01-2017 Ingekomen stukken 31-12-2016
19191	RO/Natuur (RWW leidend): Brief GS aan PS inzake concept-ontwikkelperspectief Binnenduinrand	30-11-2016	GS	PS	RWW 23-01-2017 Ingekomen stukken 31-12-2016 NLM P.M.
19183	Verkeer: Brief GS aan PS, VENOM Samenwerkingsovereenkomst 2017-2020 (C-agenda M&F 16-1-2017)	30-11-2016	GS	PS	M&F 16-01-2017 Ingekomen stukken 30-11-2016
19184	Verkeer: brief GS aan PS, Verlenging Convenant Versterking Samenwerking Verkeer en Vervoer (Vervoerregio) en Strategische Visie Mobiliteit (C-agenda M&F 16-1-2017)	30-11-2016	GS	PS	M&F 16-01-2017 Ingekomen stukken 30-11-2016
19185	Europa: voordracht Europastrategie Noord-Holland 2017-2021 (A-agenda M&F en EEB 16-1-2017 en NLM en RWW 23-1-2017)	30-11-2016	GS	PS	M&F 16-01-2017 EEB 16-01-2017 RWW 23-01-2017 Ingekomen stukken 30-11-2016 NLM P.M.
19186	Verkeer: brief GS aan PS, aanrijtijden ambulance, project N23 Westfriaweg (C-agenda M&F 16-1-2017)	30-11-2016	GS	PS	M&F 16-01-2017 Ingekomen stukken 30-11-2016
19187	Milieu: Bijdrage omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (C-agenda NLM 23-01-2017)	30-11-2016	(Geen)	(Geen)	Ingekomen stukken 30-11-2016 NLM P.M.
19189	Wonen: Brief GS aan PS inzake uitstel reactie op initiatiefvoorstel 50PLUS "Verbeteren Monitoring Woningbouwprogramma's en RAPs" (C-agenda cie RWW 23-1-2017)	30-11-2016	GS	PS	RWW 23-01-2017 Ingekomen stukken 31-12-2016

Aan
Provinciale Staten

Uw contactpersoon
V. Mulder
AD/STG

Bijlage
Lijst moties

Doorkiesnummer 023-514 4186
mulderv@noord-holland.nl

Betreft lijst moties ten behoeve van PS 12 december 2016

Memo

1 december 2016

1|1

Inleiding:

Hierbij treft u de vernieuwde lijst moties aan. De kolommen "Stand van zaken GS" en "Voorstel Presidium" zijn op een aantal punten verder geactualiseerd.

Voorstel:

Instemmen met de nieuwe afdoeningsvoorstellen bij de volgende moties:

ID	Motienummer/PS-datum	Titel
474, pag. 10	M25 PS 27-06-2016	Motie Prioriteiten Kaderbrief.
463, pag. 8	M82/PS14-12-2015	Altijd inhoudelijke en constructieve beoordeling voorstellen uit de Staten.

Er zitten geen aangehouden moties bij de afdoeningsvoorstellen.
Instemmen leidt tot een opschoning van de lijst moties na vaststelling in PS van 12 december 2016.

Toelichting m.b.t. aangehouden moties:

Aangehouden moties kunnen alleen met een inhoudelijke motivering worden afgedaan. Weging van de motivering vindt plaats in het Presidium.

Daarnaast benadrukt het Presidium de verantwoordelijkheid van de indieners om tijdig de voortgang van toezeggingen rondom een aangehouden motie in de functionele Statencommissie aan de orde te stellen.

Lijst moties PS 12 december 2016

ID	Motienummer	Onderwerp	Inhoud	Fractie	Portefeuillehouder	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
493	M70 PS 14-11-2016	Begroting; taakstelling Provinciefonds.	PS verzoeken het college van GS om: eigenstandig en in IPO verband te bevorderen (middels lobby) dat er in een nieuw regeerakkoord geen taakstelling op de provinciale middelen wordt opgenomen.	PvdA SP	Post, E.		
492	M69 PS 14-11-2016	Begroting 2017; Kustpact.	PS verzoeken het College van Gedeputeerde Staten om: * te onderschrijven dat er mede door de grote maatschappelijke onrust over de kustbebouwing een hoge mate van urgentie is om helderheid te krijgen over de huidige stand van zaken en het aanpassen van het beleid opdat ongewenste ontwikkelingen kunnen worden geëlimineerd; * aan te geven hoe de planning van het proces van actualisatie beleidskader kust eruit ziet; * hoe Provinciale Staten bij dit beleidskader kust worden betrokken; * Provinciale Staten tevens te informeren over de inhoud van het kustpact en in de gelegenheid te stellen hierop te reageren voordat ondertekening mogelijk op 30 november aanstaande plaatsvindt.	CDA D66 GroenLinks PvdA	Geldhof, J.		
491	M68 PS 14-11-2016	Begroting 2017; digitaal netwerk Noord-Holland.	PS verzoekt het college van GS: Provinciale Staten voor de kaderbrief 2018 een	CDA D66 PvdA VVD	Geldhof, J.		

ID	Motienummer	Onderwerp	Inhoud	Fractie	Portefeuillehouder	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
			conceptvisie voor te leggen op de toekomst van het digitale netwerk van Noord-Holland met concept uitwerkingsagenda waarin zij de bovenstaande overwegingen integraal afweegt en aangeeft hoe de provincie zowel organisatorisch als financieel bij kan dragen binnen haar mogelijkheden, om zo snel mogelijk duidelijkheid te verschaffen aan gemeenten en initiatiefnemers.				
490	M66 PS 14-11-2016	Begroting 2017; bestrijding werkloosheid ouderen in uitvoeringsagenda arbeidsmarkt 2016-2019 in diverse sectoren. AANGEHOUDEN	PS verzoeken Gedeputeerde Staten: * bij alle projecten die worden gestart onder de uitvoeringsagenda arbeidsmarkt het belang van werklozen in de genoemde leeftijdsgroep te allen tijde mee te nemen en onder de aandacht te brengen, niet alleen in de techniek, maar dit waar mogelijk ook uit te breiden onder andere sectoren; * bij de tussentijdse evaluatie van de uitvoeringsagenda PS op de hoogte te brengen van de vorderingen die er zijn gemaakt in andere sectoren.	50PLUS	Bond, J.		24-11-2016 Reden aanhouden motie uit notulen PS 14-11-2016:"Mevrouw DE MEIJ (50plus):..... Gedeputeerde Loggen verzoekt om motie 66 over de werkloosheid aan te houden tot hij in overleg is geweest met de werkambassadeur en dat vinden wij een uitstekend plan. Ik wacht de reactie af. Dus motie 66 houd ik aan."
489	M63a PS 14-11-2016	Begroting 2017; volgen van juiste procedures conform gemaakte afspraken in het bestuursakkoord uit 2011 als er	PS roept Gedeputeerde Staten op om: gezien het voorgaande, de Stuurgroep schriftelijk mee te delen dat alle bouwplannen die worden ingediend in het kader van de pilot Waterland, door de Stuurgroep conform	50PLUS	Geldhof, J.		

ID	Motienummer	Onderwerp	Inhoud	Fractie	Portefeuillehouder	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
		bouwplannen in het kader van de pilot Waterland ingediend worden.	de afgesproken procedures uit het gesloten bestuursakkoord uit 2011 behandeld c.q. afgehandeld dienen te worden.				
488	M59 PS 14-11-2016	Begroting 2017; groene eiwittransitie. AANGEHOUDEN	PS verzoeken GS: in kaart te brengen welke rol de provincie kan spelen in de groene eiwittransitie.	PvdD	Bond, J.		24-11-2016 Reden aanhouden motie uit notulen PS 14-11-2016:"Gedeputeerde LOGGEN Bij motie 59 wil ik de toezegging doen dat ik met collega Bond opneem om te kijken of er een notitie naar de commissie kan komen, waarin hetgeen mevrouw Zaal heeft gevraagd maar ook recht doet aan de beginselen van motie 59, en die daar te bespreken. "De heer VAN LIERE (PvdD): Dat gehoord hebbende, zal ik de motie aanhouden."
487	M56 PS 14-11-2016	Begroting 2017; verhoging subsidieplafond zonnepanelen.	PS roept Gedeputeerde Staten op: te onderzoeken hoe het subsidieplafond nogmaals met 150.000,-- kan worden verhoogd en in dat onderzoek in elk geval de IWIN-reserve te betrekken.	GroenLinks	Hoek van der, J.		
486	M54 PS 14-11-2016	aanbesteding diensten; personeel AANGEHOUDEN	GS op te dragen voortaan bij aanbestedingen van diensten die (voor deel) zijn uitbesteed in het bestek op te nemen dat de provincie van de gegunde partij verwacht dat die al het personeel overneemt dat tot de datum van de aanbesteding toe werkzaam was bij genoemde dienst.	50PLUS SP SP	Post, E.		24-11-2016 Reden aanhouden motie vanuit notulen PS 14-11-2016:"Mevrouw ALBERTS (SP): Voorzitter, ik wil deze motie graag aanhouden, gezien de toezegging van de gedeputeerde om met een notitie te komen. Dan komt deze nu niet in stemming."

ID	Motienummer	Onderwerp	Inhoud	Fractie	Portefeuillehouder	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
482	M50 PS03-10-2016	Veiligheidssituatie Petten.	PS verzoeken GS: * om bij het Kabinet erop aan te dringen om z.s.m. een informatiecampagne te starten voor direct betrokkenen in en rondom Petten en hen daarbij maximaal en actief te informeren over de actuele veiligheidssituatie; * om zo spoedig mogelijk een brief te sturen aan de leden van de 2e Kamer en het Kabinet en hen erop te wijzen dat het centraal opslaan van kernaafval staand rijksbeleid is en het Kabinet te vragen op welk termijn het kernaafval verplaatst gaat worden naar Borssele en een kopie van deze brief en het antwoord van het Kabinet te sturen aan Provinciale Staten; * om alles te doen wat nodig is om het Kabinet te bewegen te doen wat ze moeten doen (veiligheid en markt-technische continuïteit te borgen van de huidige en beoogde installatie) en zorgdragen dat kennis en werkgelegenheid voor de nucleaire en niet nucleaire activiteiten voor Noord Holland bewaard blijven.	50PLUS CDA D66 ONH PvdA VVD	Bond, J.	21-11-2016 CvdK Remkes en gedeputeerde Bond hebben op 24 okt 2016 een overleg met minister Kamp over ECN, NRG en Tata Steel. In dit overleg zullen zij handelen conform deze motie. In de cie EEB van 24 okt 2016 zal gedeputeerde Bond een terugmelding doen van dit overleg, 21 november komt de brief over de motie in de commissie EEB. 09-11-2016 Uit besluitenlijst GS d.d. 08-11-2016: Het college besluit: 1. met brief PS te informeren over het gesprek met minister Kamp op 24 oktober 2016; 2. met brief aan PS voor te stellen motie 50-2016 over de veiligheidssituatie Petten als afgedaan te beschouwen.	
481	M46A PS03-10-2016	Bescherming Waddenzee.	PS spreken zich uit tegen deze schadelijke activiteiten en verzoeken het college van GS: * in overleg met de drie Waddenprovincies, alles in het werk te stellen passend	CU-SGP D66 GroenLinks ONH PvdA PvdD SP	Loggen, C.	21-11-2016 Wij zullen het standpunt van PS, zoals verwoord in de motie, naar voren brengen in de RCW-vergadering van 20 oktober 2016.	

ID	Motienummer	Onderwerp	Inhoud	Fractie	Portefeuillehouder	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
			binnen de rol, verantwoordelijkheid en positie om dit gebied hier tegen te beschermen; * en verzoeken dit standpunt van PS uit te dragen in het bestuur van het Regie College Waddengebied en daarmee optimale invloed uit te oefenen om deze schadelijke activiteiten te voorkomen dan wel voor zover mogelijk te stoppen.				
480	M44 PS03-10-2016	Democratische legitimiteit bij samenwerking MRA.	PS besluiten: * het College van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland te verzoeken om in overleg met de regiegroep te bekijken hoe recht kan worden gedaan aan de wens van Provinciale Staten om voldoende ruimte te behouden bij het beslissen over prioritering en verantwoording van de activiteiten van provinciaal belang binnen de MRA; * hiertoe de voorzitter van en Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten van Noord-Holland te verzoeken om voor 1 januari 2017 met een voorstel te komen over hoe de voorbereiding van afstemming en besluitvorming binnen de MRA ingebed kan worden in de vergaderorde van Provinciale Staten.	CDA D66 PvdA VVD	Remkes, J. Hoek van der, J.	21-11-2016 Evenals voor uw Staten is ook voor de betrokken gemeenteraden een tijdige beschikbaarheid van MRA-stukken t.b.v. raadsvergaderingen en de reguliere besluitvormingscyclus van groot belang. Het convenant besteedt dan ook ruim aandacht aan dit punt. Zo is in het convenant een consultatieprocedure opgenomen. Deze procedure voorziet in een periode van acht weken waarbinnen raden en Staten geconsulteerd kunnen worden op stukken die in de regiegroep, agendagroep of platform aan de orde zullen komen. Daarnaast zal het op te richten MRA-bureau een regionaal overleg van griffiers ondersteunen en een centrale rol hebben bij het coördineren van de informatievoorziening voor raden en Staten. Bij dit MRA-	

ID	Motienummer	Onderwerp	Inhoud	Fractie	Portefeuillehouder	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
						bureau zullen ook ambtenaren van de provincie Noord-Holland worden betrokken. Op deze wijze wordt ons inziens recht gedaan aan de wens van PS om voldoende ruimte te behouden bij het beslissen over prioritering en verantwoording van de activiteiten van provinciaal belang binnen de MRA.	
479	M43 PS03-10-2016	NH Vaarverbinding IJsselmeer-Amstelmeer.	PS verzoeken het college om: In het uitvoeringsprogramma van de Visie op Waterrecreatie een verkenning op te nemen naar het creëren van een vaarverbinding vanaf het IJsselmeer bij Den Oever naar het Amstelmeerkanaal en het Amstelmeer.	50PLUS ONH PvdA PVV SP VVD	Loggen, C.	21-11-2016 De motie is op 3 oktober ingebracht. De motie is verwerkt in het uitvoeringsprogramma. De verkenning zelf zal meelopen in het traject van de verkenning aquapunctuurpunten.	
478	M39 PS03-10-2016	Motie Vreemd a/d Orde; bouwplan 3 c.q. 6 woningen aan Overleek in buitengebied Monnickendam. AANGEHOUDEN	PS roept GS op om: Gezien het voorgaande, dat de voorzitter van de Stuurgroep gedeputeerde mevrouw J. Geldhof de Stuurgroep meedeelt, in de vergadering die bijeenkomt op 6 oktober a.s., het reeds in bezit hebbende bouwinitiatief van de heer C.G. Oesterbaan aan Overleek, plangebied sectie F, sectie nr. 63, gelegen in het buitengebied van Monnickendam met onmiddellijke ingang in behandeling te nemen, conform de afgesproken procedures in het	50PLUS	Geldhof, J.		

ID	Motienummer	Onderwerp	Inhoud	Fractie	Portefeuillehouder	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
			ondertekende bestuursakkoord dat nog steeds van kracht is.				
477	M33 PS 27-06-2016	informatiepakket zonnepanelen.	PS verzoeken GS: een informatiepakket te ontwikkelen, waarin alle mogelijkheden tot het plaatsen van zonnepanelen in categorie 1 t/m 5 en het combineren van functies opgenomen zijn in aanvulling en in combinatie met categorie 6a en 6b, en deze onder de aandacht van gemeenten te brengen.	50PLUS CDA CU-SGP ONH PvdA SP VVD	Geldhof, J.	21-11-2016 Ambtelijk is inmiddels een 'Aanjager Zon' aangesteld. Deze is bezig met een aanpak om gemeenten te informeren over en stimuleren tot de ontwikkeling van zonne-energie binnen de bouwstenen 1 t/m 5 (meervoudig ruimtegebruik). Dit gebeurt in samenspraak met het Servicepunt Duurzame Energie en de reeds bestaande duurzaamheidsdossiers. De informatie waar in de motie om wordt gevraagd wordt dus actief onder de aandacht gebracht bij de gemeenten. Dit is een meer omvattende aanpak dan het aanbieden van een informatiepakket en wij verwachten dat deze aanpak effectiever is. Het voorstel is daarom om de motie als afgedaan te beschouwen.	28-11-2016 afdoeningsvoorstel wordt behandeld in de RWW van 23-01-2017.
476	M31 PS 27-06-2016	Maatwerk voor zonne-energie in bufferzones.	PS verzoeken GS: * een voorstel uit te werken waarin wordt onderzocht voor welke bufferzones, uitgezonderd het Natuur Netwerk Nederland, de UNESCO Stelling van Amsterdam/Nieuwe Hollandse Waterlinie en de weidevogelleefgebieden, er kansen liggen voor zonne-	D66 GroenLinks PvdA PvdD	Geldhof, J.	21-11-2016 Met de belangrijkste partijen die een rol spelen in de Haarlemmermeer rondom Schiphol worden momenteel gesprekken gevoerd om een goed beeld te krijgen van de kansen en belemmeringen. Daarnaast wordt door de PARK ontwerpend onderzoek gedaan naar de toekomst van	

ID	Motienummer	Onderwerp	Inhoud	Fractie	Portefeuillehouder	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
			opstellingen en onder welke voorwaarden dit mogelijk gemaakt kan worden. Beginnend bij de Haarlemmermeerpolder en naar aanleiding daarvan onderzoek doen naar de andere bufferzones; * indien blijkt dat er kansen zijn, deze voorwaarden in de PRV te verankeren en ter besluitvorming aan PS voor te leggen.			landschappelijke beschermingsregimes. Binnen afzienbare tijd zullen wij u nader informeren over de kansen en belemmeringen.	
475	M27 PS 27-06-2016	PMI; Pilot gebiedsatelier 2e fase verbetering N236 tussen Nieuwe 's Gravelandseweg en Loodijk	PS verzoeken GS: 1. zo spoedig mogelijk als pilot een "burgerparticipatie N236 2e fase" vóór de aanbesteding van dit deel van de weg te starten; 2. daartoe in overleg met betrokkenen een stappenplan te maken en 3. de leden van de Commissie Mobiliteit en Financiën over het stappenplan alsmede de bereikte resultaten te informeren.	50PLUS CU-SGP D66 GroenLinks ONH PvdA PvdD SP	Post, E.		
474	M25 PS 27-06-2016	Motie Prioriteiten Kaderbrief	PS verzoeken Gedeputeerde Staten om: * Prioriteit te geven aan het uitvoering gereed maken van de volgende projecten:- De Kop werkt (AO)- Glasvezel (AQ)- Markerwadden (AT)- Groen Kapitaal: Biodiversiteit (AU)- OV-knooppunten (AV) * Voorstellen hiervoor zo snel mogelijk aan PS voor te leggen, bij voorkeur bij de begroting van 2017; * Bij het project Markerwadden (AT)	CDA D66 PvdA VVD	Post, E.	02-09-2016 Uit besluitenlijst GS d.d. 30-08-2016 bij het onderwerp Begroting 2017: 5. de brief m.b.t. de afhandeling van motie 25 vast te stellen en aan PS te verzenden.	01-12-2016 Begroting is vastgesteld in PS van 14-11-2016. Voorstel: motie afdoen. 05-09-2016 Brief wordt betrokken bij begrotingsbehandeling in commissies oktober en PS van 14-11-2016.

ID	Motienummer	Onderwerp	Inhoud	Fractie	Portefeuillehouder	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
			Provinciale Staten actief te betrekken bij ontwikkelingen, nut en noodzaak, consequenties en de financiering.				
470	M10/PS23-05-2016	Verbeteren inzetbaarheid Participatiefonds Duurzame Economie.	dragen het college op: 1. de aanbevelingsrichtingen zoals genoemd in de tussenevaluatie (p. 4) te gebruiken om met een uitgewerkt voorstel te komen voor een verbeterd PDENH; 2. dit voorstel ter besluitvorming voor te leggen aan Provinciale Staten; 3. de lessons learned uit de tussenevaluatie ook te gebruiken bij het inrichten van het MKBinnovatiefonds en duurzame energie innovatiefonds zodat deze fondsen goed op elkaar aansluiten; 4. een businessplan op te stellen voor de drie fondsen.	CDA CU-SGP D66 GroenLinks PvdA PvdD VVD	Bond, J.	21-11-2016 Het onderzoek naar de mogelijkheden om de inzetbaarheid van PDENH te verbeteren wordt uitgevoerd in twee delen. De uitkomsten van beide onderzoeken worden voor het eind van dit jaar verwacht, zodat conform de oorspronkelijke planning in het eerste kwartaal van 2017 een voorstel aan PS kan worden voorgelegd. De eventuele aanpassing van PDENH wordt zoveel mogelijk uitgevoerd in samenhang met de inrichting van de MKB-innovatiefondsen, en in relatie tot de "één-loket-gedachte" voor de drie fondsen. 25-07-2016 Voor uitvoering van deze Motie is een aantal vervolgstappen nodig, hierover zijn PS per brief geïnformeerd. In de komende maanden wordt een juridische analyse uitgevoerd van de mogelijkheden om het financieel instrumentarium van PDENH uit te breiden, en de governance van het fonds geëvalueerd. De planning is om in het eerste kwartaal van 2017 een uitgewerkt voorstel voor een verbeterd PDENH aan PS voor te leggen.	

ID	Motienummer	Onderwerp	Inhoud	Fractie	Portefeuillehouder	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
						23-06-2016 Uit GS-besluitenlijst van 14-06-2016: Het college besluit: * Provinciale Staten met brief te informeren over de vervolgstappen voor uitwerking van de Motie 'Verbeteren inzetbaarheid Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland B.V.' (M10/230516).	
467	M1/PS08-02-2016	Motie Vreemd a/d Orde; Handhaving Broerdijk als weidevogelgebied. AANGEHOUDEN	PS verzoekt het College om: de Broerdijk te handhaven als weidevogelgebied.	50PLUS ONH PVV	Bond, J.		15-02-2016 Reden aanhouden motie uit notulen PS 08-02-2016: "De VOORZITTER: overigens heeft de gedeputeerde zojuist een brief toegezegd. Die kan in de commissie geagendeerd worden."
463	M82/PS14-12-2015	Altijd inhoudelijke en constructieve beoordeling voorstellen uit de Staten.	PS roept alle gedeputeerden en Statenleden op: alle ingediende moties, amendementen en initiatiefvoorstellen altijd te beoordelen op hun merites en niet op door welke partij of partijen deze zijn ingediend.	PVV	Alle gedeputeerden	21-11-2016 Het onderwerp moties en amendementen is besproken tijdens de evaluatiedag PS op 25 april 2016. GS heeft kennis genomen van de motie en streven ernaar tijdig en zorgvuldig te reageren op voorstellen uit de Staten. Het voorstel is de motie als afgedaan te beschouwen. 25-07-2016 Moties, amendementen en initiatiefvoorstellen zijn voor de Staten belangrijke instrumenten om hun kader stellende en controlerende te kunnen vervullen. GS zijn zich terdege bewust van het	29-11-2016 Voorstel aan Presidium: motie afdoen conform omschrijving bij Stand van Zaken GS.

ID	Motienummer	Onderwerp	Inhoud	Fractie	Portefeuillehouder	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
						gewicht van deze instrumenten en besteden zorg aan de manier waarop het College hierop reageert. GS streven er naar tijdig te reageren en zorgvuldig op de voorstellen te adviseren. GS betrachten deze tijdigheid en zorgvuldigheid ongeacht de partijpolitieke achtergrond van de indiener. Aandachtspunt is hierbij wel dat sommige voorstellen over taken van andere overheden gaan. GS moeten hier dan in hun advies naar verwijzen.	
462	M 78/PS14-12-2015	Motie Vreemd a/d Orde; klimaatakkoord.	PS verzoek GS om: * op korte termijn te inventariseren wat de consequenties van het klimaatakkoord voor de provincie NH zijn; * inzichtelijk maken wat de provincie moet doen om als onderdeel van de Staat haar bijdrage te leveren aan het halen van de klimaatdoelstellingen.	CU-SGP GroenLinks	Hoek van der, J.	21-11-2016 Er is een begin gemaakt met de Routekaart. Deze wordt zoveel mogelijk naar CO2 vertaald. Begin 2017 zal een eerste bijeenkomst hierover plaatsvinden met PS. 25-07-2016 Het opstellen van de routekaart start in het derde kwartaal van 2016. 11-02-2016 Wij spannen ons in om zo optimaal mogelijk bij te dragen aan gemaakte afspraken (zo ook het Europese doel om in 2050 klimaatneutraal te zijn en de opgave-16% hernieuwbare energie in 2023 uit het nationaal Energieakkoord). In de Beleidsagenda Energietransitie die wij in de loop van het tweede kwartaal 2016 aan PS voorleggen,	10-10-2016 Naar alle waarschijnlijkheid zal de routekaart in de commissie EEB van 16 januari 2017 worden behandeld. 31-03-2016 Moties zullen worden betrokken bij het opstellen van een routekaart. Dit is aangegeven in de agenda Energietransitie die zal worden behandeld in de cie EEB van 11 april 2016 en PS van 23 mei 2016

ID	Motienummer	Onderwerp	Inhoud	Fractie	Portefeuillehouder	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
						doen wij voorstellen voor onze bijdragen hieraan.	
461	M77/PS14-12-2015	Motie Vreemd a/d Orde; ondertekenen Klimaatverklaring	PS verzoekt Gedeputeerde Staten om: 1. op korte termijn te inventariseren wat de consequenties zijn van de doelstelling dat a. de eigen organisatie uiterlijk 2030 geen broeikasgassen meer uitstoot; b. en Noord Holland voor 2050 klimaatneutraal moet zijn gemaakt; 2. Op korte termijn te inventariseren wat nodig is om deze doelstellingen te behalen; daartoe inzichtelijk te maken wat de huidige stand van zaken is, welke effecten verwacht worden van reeds ingezet beleid; 3. de uitkomsten hiervan zo spoedig mogelijk na het kerstreces aan Provinciale Staten voor te leggen; 4. deze doelstellingen onderdeel te maken van de Beleidsagenda energietransitie die volgend jaar door Provinciale Staten wordt vastgesteld.	CU-SGP GroenLinks	Hoek van der, J.	21-11-2016 Deel eigen organisatie: Binnen de pijler Eigen organisatie van het programma Transitie Energie en Grondstoffen wordt gewerkt aan een energie-audit die tevens zoveel mogelijk naar CO2 wordt vertaald. Hierbij wordt geïnventariseerd welke energiebesparingsmogelijkheden er zijn en welke mogelijkheden om meer duurzame energie op te wekken. Deel Noord-Holland: Met de Routekaart is een begin gemaakt. Deze wordt zoveel mogelijk naar CO2 vertaald. Begin 2017 zal een eerste bijeenkomst hierover plaatsvinden met PS. 25-07-2016 Het opstellen van de routekaart start in het derde kwartaal van 2016. 29-04-2016 De Beleidsagenda Energietransitie is voor besluitvorming verstuurd naar PS (na GS van 8 maart jl.). Deze Beleidsagenda is nog geen 'Routekaart' naar 100 procent duurzaam in 2050. Wel zijn we gestart met het uitwerken daarvan. Dat doen we aan de hand van een aantal 'toekomstperspectieven' (wat	10-10-2016 Naar alle waarschijnlijkheid zal de routekaart in de commissie EEB van 16 januari 2017 worden behandeld. 31-03-2016 Moties zullen worden betrokken bij het opstellen van een routekaart. Dit is aangegeven in de agenda Energietransitie die zal worden behandeld in de cie EEB van 11 april 2016 en PS van 23 mei 2016.

ID	Motienummer	Onderwerp	Inhoud	Fractie	Portefeuillehouder	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
						is de potentie van een bepaalde techniek, en wat kan die bijdragen aan het totaal?). De volgende stap, het opstellen van de 'Routekaart' (welke keuzes maken we op basis van die potentie en wat is er nodig om de doelen in 2030 en 2050 te bereiken?), kunnen we niet alleen. We zijn immers één van meerdere spelers. We zullen de omgeving, partners en belanghebbenden, hierbij betrekken en waar mogelijk reageren op het energiebeleid van het Rijk. Dit is ook in ontwikkeling en bovendien zijn er volgend jaar Tweede Kamerverkiezingen. In de uitvoeringsparagraaf komt het uitwerken van deze Routekaart dan ook als actie terug. Bij het bespreken van de Routekaart met PS betrekken we de twee moties 'Klimaatakkoord' en 'Ondertekenen klimaatverklaring' (Vreemd aan de orde, M77 en M78 14-12-2015).	
460	M76/PS14-12-2015	Motie Vreemd a/d Orde; Weidevogels.	PS draagt het College op: * in samenspraak met relevante maatschappelijke organisaties zoals de Vogelbescherming, Landschap Noord-Holland en de nieuwe collectieven voor agrarisch natuurbeheer de mogelijkheden te	50PLUS CU-SGP GroenLinks ONH PvdD	Bond, J.	21-11-2016 Noord-Holland heeft een pilotvoorstel ingediend bij EZ. EZ neemt alle voorstellen van verschillende partijen mee inde afweging. In het plan van aanpak weidevogels dat de staatssecretaris opstelt in afstemming met provincies,	

ID	Motienummer	Onderwerp	Inhoud	Fractie	Portefeuillehouder	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
			onderzoeken voor het opzetten en uitvoeren van één of meerdere pilots in NH; * in overleg te treden met het ministerie van EZ om duidelijkheid te krijgen over de voorwaarden die verbonden worden aan de door het Rijk beschikbaar gestelde extra middelen voor weidevogelbescherming; * PS in maart 2016 of zoveel eerder als mogelijk te informeren over de mogelijkheden om in NH één of meerdere pilots uit te voeren.			vogelbescherming en boerennatuur.nl wordt een beperkt aantal pilots opgenomen. Er is overleg met EZ en de stand van zaken is in de commissie NLM van 27 oktober mondeling toegelicht. 25-07-2016 Het werkbezoek voor PS leden op 26 mei 2016 heeft statenleden meer inzicht gegeven in (agrarisch) natuurbeheer en weidevogels. In de brief bij het ontwerp natuurbeheerplan 2017 (mei 2017, verseon 773831/773838) staat de voortgang in behandeling van de motie: Van partners, zoals de Vogelbescherming, agrarische collectieven, Landschap Noord-Holland hebben wij pilotsuggesties ontvangen. De ideeën behoeven nadere uitwerking en gaan mee in het overleg met EZ met het verzoek om (een deel van) de door EZ gereserveerde middelen aan te wenden voor een pilot in Noord-Holland. 29-04-2016 Conform de motie is met o.a. de agrarische collectieven, Landschap Noord-Holland en Vogelbescherming overleg gevoerd. Van diverse partijen zijn voorstellen voor pilots ontvangen en de uitwerking vindt thans plaats. Ook	

ID	Motienummer	Onderwerp	Inhoud	Fractie	Portefeuillehouder	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
						wordt overleg met het ministerie gevoerd. Het Rijk heeft voor de komende 3 jaar jaarlijks € 500.000,- gereserveerd voor pilots weidevogels. Deze middelen zijn niet op korte termijn beschikbaar. EZ is voornemens de genoemde bedragen niet te versnipperen maar beschikbaar te stellen voor substantiële innovatieve projecten gericht op behoud van weidevogels in het agrarisch gebied. De criteria waaraan de pilots moeten voldoen zijn nog niet geformuleerd. Sleutelwoorden zijn: innovatie op het boerenbedrijf, betrekken van ketenpartners en systeeminnovatie. De besteding van de middelen wordt door het ministerie van EZ gekoppeld aan het nog op te stellen "plan van aanpak weidevogels" dat de staatssecretaris heeft aangekondigd. De provincie Noord-Holland is vertegenwoordigd in een ambtelijke werkgroep van economische zaken die verbonden is aan het op te stellen plan van aanpak. Gezien de brede opzet (een landelijke aanpak met meerdere sporen) zal een plan van aanpak vermoedelijk niet voor eind 2016 gereed	

ID	Motienummer	Onderwerp	Inhoud	Fractie	Portefeuillehouder	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
						zijn. 11-02-2016 PS zullen in maart worden geïnformeerd over de voortgang. Weidevogels krijgen ook aandacht in het werkbezoek voor de commissie NLM dat nu ambtelijk wordt voorbereid en in april of in mei 2016 zal plaatsvinden (bezoek naar aanleiding van een verzoek van PS tijdens de commissievergadering van december 2016; bezoek aan een agrarisch collectief. Dit bezoek wordt gecombineerd met andere actuele onderwerpen uit het (agrarisch) natuurbeheer).	
458	M64/PS09-11-2015	Begroting; OV-fietsvoorzieningen bij bushaltes. AANGEHOUDEN	PS dragen het college op: * te onderzoeken welke busstations en haltes het meest kansrijk zijn voor realisatie van een OV-fietsvoorziening; * met de Stadsregio Amsterdam in gesprek te gaan om te bezien of zij hierbij willen aanhaken.	CDA D66 PvdA	Post, E.		10-10-2016 De fractie houdt de motie nog aan. Er loopt nu een aanbesteding. Zolang deze nog niet afgerond is wordt de motie aangehouden. 30-11-2015 Reden aanhouden motie vanuit notulen PS 9 en 16 november 2015: "Gedeputeerde POST:....Waar ik wel goed mee uit de voeten zou kunnen, is om verder na te gaan naast het halte uitvoeringsprogramma dat wij al hebben gerealiseerd, welke faciliteiten men wel graag op bepaalde busknooppunten zou zien. Daarmee zou ik uit de voeten

ID	Motienummer	Onderwerp	Inhoud	Fractie	Portefeuillehouder	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
							kunnen, maar een onderzoek dat zich toespitst op een enkel bedrijf, is geen handige route om op te gaan. Ik kan mij voorstellen dat wij hier nader van gedachten over wisselen in de commissie."
456	M62/PS09-11-2015	Begroting; zeewier als energiebron.	PS dragen het college op: * te onderzoeken welke mogelijkheden er vanuit Noord-Holland zijn voor zeewierteelt; * alles in het werk te stellen om de kennis beschikbaar te stellen, duurzame initiatieven te bundelen en lokale partnerschappen te organiseren; * deze vorm van duurzame energieproductie mee te nemen bij het opstellen van de beleidsagenda energietransitie.	D66 VVD	Hoek van der, J.	21-11-2016 Het concept plan Zeewier Noord-Holland ligt klaar. De laatste aanvullingen worden momenteel uitgewerkt in het plan. ECN (de penvoerder), zal begin november mede namens het NIOZ en IMARES, het definitieve plan indienen bij de provincie. Het plan behelst verschillende fasen waarbinnen de genoemde punten in de Motie aan bod komen c.q. worden uitgewerkt. Wij verwachten medio december een subsidie te kunnen verlenen aan de penvoerder waarna kan worden gestart met de uitvoering van het plan. PS stellen in december de Lijst Buiten Uitvoeringsregeling (BUR) en de laatste Begrotingswijziging vast. Het plan Zeewier staat voor een bedrag van €300.000 op de Lijst BUR van december 2016. Dat bedrag stond reeds gereserveerd in de Uitvoeringsparagraaf van de Beleidsagenda Energietransitie, onder het kopje "Biomassateelt op zee".	

ID	Motienummer	Onderwerp	Inhoud	Fractie	Portefeuillehouder	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
						25-07-2016 ECN, NIOZ en IMARES zijn momenteel bezig om een gezamenlijk plan van aanpak biomassateelt op zee op te stellen. Begin juli verwachten wij concept plan van aanpak. Dat wordt begin juli eerst ambtelijk besproken. Het plan van aanpak zal voorlopig een processtuk zijn waarin verschillende stappen en fasen in het proces worden vastgesteld. Dat plan zien wij als een groeidocument: per fase kan sprake zijn van bijstelling en/of het vergroten van de kring van betrokkenen. 29-04-2016 Met ECN als belangrijke partner is een gesprek gevoerd over de kansen. Verdere verkenning met ook andere stakeholders op dit gebied volgt nog in de komende maanden. Wij verwachten dat de eerste ronde van verkenning voor de zomer afgerond is waarna samen met de betrokken partners eventueel gewerkt kan worden aan een plan/programma met daarin acties en activiteiten. Het onderwerp Biomassateelt op zee is opgenomen in de startnotitie Circulaire Economie. Deze wordt voor de zomer naar PS gestuurd. Daar waar er een link is met energietransitie, is deze	

ID	Motienummer	Onderwerp	Inhoud	Fractie	Portefeuillehouder	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
						opgenomen in de beleidsagenda energietransitie, die recent naar PS is gestuurd. 11-02-2016 Op initiatief van en met ondersteuning van de Energy Board hebben ECN, IMARES, WUR en het NIOZ een Routekaart opgesteld voor biomassateelt op zee. Momenteel wordt die routekaart besproken met mogelijke partners, met als doel beschikbare kennis te mobiliseren, rollen te verdelen, en initiatieven verder te bundelen. Het lijkt erop dat biomassa op zee relevanter is voor de productie van hoogwaardige suikers en eiwitten dan als energiebron. Naast de Beleidsagenda Energietransitie zal de Startnotitie circulaire economie dan ook hierop ingaan. Deze wordt in april aan u voorgelegd.	
453	M43/PS09-11-2015	Begroting; ontwikkeling light railnet. AANGEHOUDEN	PS verzoeken het college: in samenwerking met de Stadsregio Amsterdam (SRA, straks Vervoersregio) en in verband van de Metropoolregio Amsterdam (MRA) het overleg aan te gaan over de ontwikkeling van een lightrailnet en daarover te rapporteren aan Provinciale Staten.	SP			27-10-2016 In het Presidium van 24-10-2016 heeft mevrouw Alberts aangeven dat zij in de commissie M&F vragen zal stellen aan GS over de ontwikkeling van een light train. 10-10-2016 Het Presidium van 24-10-2016 wordt gevraagd of deze motie kan worden afgedaan.

ID	Motienummer	Onderwerp	Inhoud	Fractie	Portefeuillehouder	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
							30-11-2015 Reden aanhouden motie vanuit notulen PS 9 en 16 november 2015: "Mevrouw ALBERTS (SP):Motie 43 zullen wij aanhouden en mogelijk erwijs op terugkomen als de discussie over de verraling niet goed loopt."
441	M11/PS 26-05-2015	Coalitieakkoord; CETA en TTIP AANGEHOUDEN	PS verzoeken het College van GS: * in interprovinciaal verband, in Brussel en Den Haag de mening van Provinciale Staten over CETA en TTIP uit te dragen; * in interprovinciaal (IPO) verband de dialoog aan te gaan met andere provincies die zich zorgen maken over de gevolgen van CETA en TTIP.	PvdD SP	Bond, J.	15-10-2015 Uit besluitenlijst GS 13-10-2015: Het college besluit: 1. Provinciale Staten te informeren over het vervolg van de aangehouden motie betreffende het Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) door middel van bijgaande brief; 2. De gedeputeerde te machtigen voor redactionele aanpassingen.	27-10-2016 In het Presidium van 24-10-2016 heeft fractie PvdD gevraagd de motie nog op de lijst te houden. 10-10-2016 Het Presidium van 24-10-2016 wordt gevraagd of deze motie kan worden afgedaan. 15-10-2015 In GS van 13 oktober 2015 is besloten Provinciale Staten te informeren over het vervolg van de aangehouden motie betreffende het Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP). Brief is behandeld in de EEB vergadering van 23 november 2015. Partij voor de Dieren beraadt zich over het vervolg. 28-08-2015 Na bespreking in IPO op agenda commissie om verder te bespreken. De toezegging zal worden opgenomen op de LTA van de commissie EEB.

ID	Motienummer	Onderwerp	Inhoud	Fractie	Portefeuillehouder	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
							12-06-2015 Uit notulen PS 26-05-2015; reden aanhouden motie:Mevrouw ALBERTS (SP): "Ik heb geen behoefte aan een tweede termijn, maar wel een reactie op de motie. De toezegging van mevrouw Post over het aanklaarten in IPO-verband enzovoorts, vinden wij goed om te horen, want dat is eigenlijk ook de bedoeling geweest van de motie. Wij kunnen hem in stemming brengen, maar u verzoekt hem aan te houden. Die uitgestoken hand nemen wij aan."
433	M74/PS15-12-2014	Milieubeleidsplan ; milieu dialoog.	PS roepen het college op: * een Noord-Hollandse milieudialoog te creëren, waarin op regelmatige basis overleg plaatsvindt met onder meer bedrijfsleven, werkgeversorganisaties, andere overheden en maatschappelijke (milieu)organisaties; * in deze dialoog te spreken over milieukwesties, zoals geur, geluid en fijnstof met als doel het milieu in Noord-Holland gezamenlijk te verbeteren en daarvoor maatregelen te ontwikkelen.	CDA D66 VVD	Hoek van der, J.	21-11-2016 Bespreking van de brief van GS aan PS in de cie NLM heeft plaatsgevonden op 19-9-16. In deze brief werd voorgesteld om de motie als afgehandeld te beschouwen. Op basis van de bespreking is geconcludeerd dat PS de motie niet als afgehandeld wil beschouwen en nadere antwoorden van GS in briefvorm verwacht. Deze brief staat gepland voor bespreking in de commissie NLM van 29 november. 09-11-2016 Uit besluitenlijst GS d.d. 01-11-2016:Het college besluit:1. PS door middel van bijgaande brief verdere toelichting te verschaffen over de uitvoering van motie 74/PS	02-09-2016 brief komt in cie NLM van 19-9-2016. 09-06-2016 Er volgt nog een brief vanuit GS. 12-05-2016 Voorstel Presidium volgt nog.

ID	Motienummer	Onderwerp	Inhoud	Fractie	Portefeuillehouder	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
						15-12-14 over het creëren van milieudialogen;2. PS voor te stellen om de motie naar aanleiding van deze aanvullende brief alsnog als afgedaan te beschouwen. 02-09-2016 Uit besluitenlijst GS d.d. 23-08-2016:Het college besluit:1. PS door middel van brief te informeren over de uitvoering van motie 74/PS 15-12-14 over de milieudialoog;2. PS voor te stellen om de motie als afgedaan te beschouwen. 25-07-2016 op 26 april heeft de Milieudialoog IJmond plaatsgevonden. Er wordt een nieuwe bijeenkomst ingepland voor oktober/november. Voor 11 juli staat er een Milieudialoog Westpoort gepland. Tijdens deze Milieudialoog staat het thema 'energie in de industrie' centraal. 29-04-2016 Begin dit jaar is de Milieudialoog Westpoort van start gegaan (naast de Milieudialoog IJmond die al langer loopt). Het voorstel is de motie hiermee als afgedaan te beschouwen. 11-02-2016 Er heeft 3 november jl. een 'kleine' Milieudialoog plaats gevonden over de inrichting van het meetnet. Voor 27-01-	

ID	Motienummer	Onderwerp	Inhoud	Fractie	Portefeuillehouder	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
						2016 staat een inventariserende bijeenkomst in het kader van de Milieudialoog Westpoort gepland met vertegenwoordigers van het bedrijfsleven. Op dit moment vinden de voorbereidingen plaats voor een milieudialoog IJmond in maart 2016. 20-08-2015 De verkenning is uitgebreid naar enkele delen van Zaanstad die langs het Noordzeekanaal liggen. Verder geen wijzigingen ten opzichte van 23-4-2015. 23-04-2015 Er vindt een verkenning plaats voor het opstarten van een milieudialoog rond industrieterrein Westpoort. De provincie bespreekt met de relevante stakeholders de noodzaak om met elkaar in gesprek te gaan over milieukwesties en de bijbehorende ambitie. De opzet van de milieudialoog Westpoort wordt momenteel uitgewerkt en zal met de betrokken bestuurders worden afgestemd. 06-02-2015 GS zetten de Milieudialoog IJmond voort. Verder verkennen GS in het eerste kwartaal van 2015 voor één andere regio of er eenzelfde ambitie en gedeelde noodzaak bestaat	

ID	Motienummer	Onderwerp	Inhoud	Fractie	Portefeuillehouder	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
						om via een dialoog met elkaar aan de slag te gaan. In de loop van 2015 kan ook in andere regio's een verkenning worden uitgevoerd.	
428	M61/PS12-15-2014	Motie Vreemd a/d Orde; Natuurbeheer Vafamil terrein	PS verzoeken het College van Gedeputeerde Staten: op korte termijn de mogelijkheid te onderzoeken en uit te voeren opdat het Vafamil-terrein aan de Zeeweg in beheer komt bij een grote natuurbeheerder uit het Nationaal Park Zuid-Kennemerland.	50PLUS D66 PvdA PvdD	Post, E.	21-11-2016 Er is nog geen verandering tov 25-07-2016. 25-07-2016 Er is nog geen verandering t.o.v. 29-04-2016. 29-04-2016 stand van zaken is dat PWN en RVB over de details van de verkooptransactie onderhandelen en dat inmiddels milieukundig onderzoek heeft plaatsgevonden. Verwachting is dat dit zal leiden tot een verkoop aan PWN. Zodra die verkoop een feit is zullen Provinciale Staten worden geïnformeerd. 11-02-2016 In overleg met het RVB en de naastgelegen natuurbeheerders is gekeken op welke wijze aan de motie uitvoering kan worden gegeven. Als resultaat daarvan is het RVB op dit moment in gesprek met PWN als meest passende partij over de verkoop van het terrein aan PWN. Dit zou invulling geven aan de motie die PS hebben aangenomen. Mocht deze verkoop	22-11-2016 Brief GS van 18-11-2016: Betreft: motie 61 Vafamil terrein: Het verheugt ons u mee te delen dat eind september 2016 de akte tussen het Rijksvastgoedbedrijf en PWN is gepasseerd. Daarmee is PWN eigenaar geworden van het Vafamil terrein en kan zij het beheer van het gebied uitvoeren. Wij verzoeken u hiermee motie 61 als afgedaan te beschouwen. Afdoeningsvoorstel wordt behandeld in cie M&F van 16-1-2017. 17-02-2015 In commissie R&M van 12 januari 2015 is naar de stand van zaken gevraagd en het gedeputeerde Bond aangegeven dat de motie onder portefeuille grondzaken van gedeputeerde Post valt en dat er bij RVOB een maand uitstel is gevraagd om de motie uit te voeren.

ID	Motienummer	Onderwerp	Inhoud	Fractie	Portefeuillehouder	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
						uiteindelijk niet doorgaan dan zullen wij opnieuw in overleg treden met het RVB over het vervolg. 19-11-2015 Het RVB heeft de aanliggende eigenaren (Natuurmonumenten en PWN) en de gebruiker van het terrein (de Stichting Zeeweg 71) in de gelegenheid gesteld om een gezamenlijke aanbieding te doen. 20-08-2015 Inmiddels heeft een ambtelijk gesprek plaatsgevonden met het RVB over de verkoopprocedure. Het is onduidelijk in hoeverre het RVB een voorkeurspositie moet en kan geven aan de gebruikers en naastgelegen eigenaren bij de verkoop van het terrein. Het RVB zoekt dit uit en zal de provincie informeren over de uitkomsten alvorens verdere stappen worden ondernomen. 01-05-2015 Uit Notulen PS 02-03-2015, op vraag fractie PvdD naar stand van zaken: Gedeputeerde Post: Er hebben gesprekken plaatsgevonden tussen Rijksvastgoed en het Ontwikkelingsbedrijf en een grote natuur beherende organisatie. Het RVOB onderzoekt de mogelijkheden om onderhands aan deze organisatie te verkopen en	

ID	Motienummer	Onderwerp	Inhoud	Fractie	Portefeuillehouder	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
						ons is toegezegd dat het RVOB ons hiervan op de hoogte houdt en met ons in gesprek gaat mocht een verkoop onverhoopt niet tot stand komen. Dat is op dit moment de stand van zaken. 06-02-2015 Motie is in behandeling genomen; er vindt overleg plaats met het Rijk. Wanneer dit overleg tot duidelijkheid leidt, worden PS geïnformeerd.	
427	M60/PS15-12-2014	Motie Vreemd a/d Orde; businesscase Pallas	PS verzoeken Gedeputeerde Staten: * Provinciale Staten voorafgaand aan het besluit over het vrijgeven van een volgende tranche een ge-update businesscase voor te leggen, met een overzicht van geïnteresseerde private partijen die bereid zijn om in te stappen.	D66 PvdA	Bond, J.	21-11-2016 De eerstvolgende momenten dat PS betrokken worden hebben betrekking op het Jaarplan 2017 en op de aanvraag van Pallas voor het tweede deel van de tweede tranche die in het voorjaar van 2017 verwacht wordt. 25-07-2016 De eerstvolgende momenten dat PS betrokken worden in 2016 hebben betrekking op het Jaarplan 2017. 11-02-2016 Tijdens de bespreking in de cie EEB op 14 december 2015 zijn (nieuwe) afspraken gemaakt voor het informeren en betrekken van PS bij besluitvorming omtrent Pallas. De eerstvolgende momenten dat PS betrokken worden bij Pallas hebben in 2016 in elk geval betrekking	06-01-2016 Commissie EEB is op 14 december 2015 geconsulteerd over de uitbetaling van de tweede tranche. Toegezegd is dat PS van elke stap op de hoogte worden gehouden. Uitbetaling 2e deel 2e tranche zal in het voorjaar 2017 aan de commissie worden aangeboden. 28-07-2015 Behandeling in commissie EEB van 5 oktober 2015 heeft in besloten vergadering plaatsgevonden.

ID	Motienummer	Onderwerp	Inhoud	Fractie	Portefeuillehouder	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
						op het Jaarplan 2016 en op de betaling van het tweede deel van de tweede tranche t.b.v. de activiteiten in 2017. In 2017 zullen PS betrokken worden bij het go/no-go besluit over de derde tranche. 19-11-2015 Op 5 oktober 2015 is de commissie EEB (in besloten deel) geconsulteerd over het voorgenomen besluit van GS over de ingediende businesscase. 15-10-2015 Consultatie van de commissie EEB heeft plaatsgevonden op 5 oktober 2015 20-08-2015 De aanvraag voor de volgende tranche wordt verwacht rond de zomer van 2015. 23-04-2015 Geen wijzigingen. 06-02-2015 De externe partijen zijn over deze motie geïnformeerd. Deze motie kan pas bij de volgende tranche worden afgehandeld.	
424	M54/PS10-11-2014	Begroting 2015; financiering natuur- en landschapsbeheer Noord-Holland.	PS verzoeken GS: * LNH en andere terreinbeheerders de mogelijkheid te geven om hun specifieke omstandigheden voor hogere kosten voor natuurbeheer nader te onderbouwen;	D66 PvdA	Bond, J.	21-11-2016 De cie NLM heeft het onderwerp op 19 september 2016 in 1e ronde besproken en diverse vragen gesteld. GS zijn voornemens de cie aanvullende info te verstrekken medio december 2016.	

ID	Motienummer	Onderwerp	Inhoud	Fractie	Portefeuillehouder	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
			* te monitoren of de nieuwe doelsubsidies voor de terreinbeheerders (en in het bijzonder voor LNH) toereikend zijn voor het uitvoeren van de provinciale taken voor ontwikkeling en beheer van natuur; * hierover halfjaarlijks verslag uit te brengen aan PS, de eerste keer in juni 2015.			25-07-2016 De onderzoeken zijn afgerond. Aan PS wordt gerapporteerd in juli of direct na zomerreces 2016. 07-07-2016 Uit GS-besluitenlijst d.d. 5 juli jl.: Het college besluit: 1. PS in kennis te stellen van de onderzoeken van specifieke omstandigheden voor hogere kosten voor natuurbeheer en de wijze waarop de doelen, de tarieven en de opbouw van de standaardkostprijzen worden geëvalueerd, waar per motie M54/2014 om is verzocht; 2. PS voor te stellen om motie M54/2014 hiermee als afgedaan te beschouwen; 3. het beschikbaar gestelde budget voor 'Beheervergoeding SNL: Bijzondere versnipperde gebieden en vaartoelage voor landbouwers' van € 760.000,- a. te besteden aan een vaartoelage voor het uitrijden van ruige mest op vaarland door agrarische natuurbeheerders en daartoe € 51.639,- in 2016 en jaarlijks € 47.959,- in de periode 2017-2019 op de Lijst Subsidies buiten uitvoeringsregeling te plaatsen voor dit doel, voor de betreffende leden van het agrarisch collectief Water, Land en Dijken;	

ID	Motienummer	Onderwerp	Inhoud	Fractie	Portefeuillehouder	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
						b. voor het restant budget van € 564.484,- te besteden aan projecturen en bijkomende kosten van natuur beherende organisaties, door middel van een op te stellen subsidieregeling. 29-04-2016 De provincie heeft de aantallen en omvang van de versnipperde gebieden geïnventariseerd. Landschap Noord-Holland heeft informatie over een aantal specifieke terreinen aangeleverd, waarover binnenkort nader overleg met LNH plaats vindt. Daarna gaat aan PS worden gerapporteerd. 11-02-2016 Onderzoek is gaande. PS worden na afloop van het onderzoek, voorjaar 2016, nader geïnformeerd. 19-11-2015 Er is een onderzoeksvraag uitgezet om inzicht te krijgen in aantal en omvang van versnipperde terreinen. PS worden na afloop van het onderzoek, voorjaar 2016, nader geïnformeerd. 20-08-2015 Er zijn zes reacties van de terreinbeheerders ontvangen. GS zullen hierop reageren. PS wordt dit najaar nader geïnformeerd.	

ID	Motienummer	Onderwerp	Inhoud	Fractie	Portefeuillehouder	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
						23-04-2015 De terreinbeheerders is per brief gevraagd te reflecteren op de vraag die in de motie is gesteld. Reactie wordt dit voorjaar verwacht, waarna met de terreinbeheerders gesproken zal worden over hun reacties. Voorzien wordt dat PS medio 2015 kunnen worden geïnformeerd. 06-02-2015 Motie is in behandeling genomen; komende maanden zullen de terreinbeheerders worden benaderd. Voorzien wordt dat PS medio 2015 kunnen worden geïnformeerd.	

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR Haarlem

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

T. van Egmond

BEL/VV

Doorkiesnummer (023) 514 5233

egmond@noord-holland.nl

INGEKOMEN -2 NOV. 2016

1 | 1

Betreft: PMI 2017-2021 1ste actualisatie

Verzenddatum

-2 NOV. 2016

Kenmerk 872047/872047

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de Voordracht Eerste actualisering PMI 2017-2021.

Wij verzoeken u deze voordracht te behandelen in uw vergadering van 12 december a.s. in verband met de voortgang van de projecten.

Daarnaast ontvangt u ter uitvoering van artikel 167, tweede lid van de Provinciewet (inzake de actieve informatieplicht) de voortgangsrapportage van alle projecten uit het PMI.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergman

voorzitter
J.W. Remkes

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143
Fax (023) 514 3030

Houtplein 33
Haarlem [2012 DE]
www.noord-holland.nl

Provinciale Staten van Noord-Holland**Haarlem, 1 november 2016****Kenmerk: 872047****Onderwerp: PMI 2017-2021 1ste actualisatie****1. Inleiding**

In november 2016 hebben uw Staten het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI) 2017-2021 vastgesteld. In deze voordracht wordt een aantal kredieten ter vaststelling aan uw Staten voorgelegd. Tevens wordt voorgesteld een aantal kredieten af te ramen.

Bij de kredietaanvragen is rekening gehouden met de Uitvoeringsregels Investeringskredieten, die door Gedeputeerde Staten zijn vastgesteld (kenmerk 288004/288006, d.d. 10-12-13) en waarover uw Staten bij brief van 12 december 2013 zijn geïnformeerd. Daar waar wordt afgeweken van de uitvoeringsregels, wordt dit expliciet vermeld.

In de Uitvoeringsregels is het volgende opgenomen:

‘Tegelijkertijd met de begrotingsvaststelling worden jaarlijks in de voordracht van PMI en PMO de investeringskredietaanvragen gespecificeerd per project ter besluitvorming aan PS voorgelegd. Voor nieuwe infrastructuraanleg gebeurt dit gebundeld bij de begroting en in samenhang met de vaststelling van het PMI.’

De voorliggende voordracht betreft een tussentijdse kredietaanvraag van projecten die (in de meeste gevallen) reeds in het PMI waren opgenomen, maar bij de vaststelling van het PMI 2017-2021 nog niet voldoende waren uitgewerkt voor een kredietaanvraag. Wij stellen u voor met de voorliggende kredietaanvragen in te stemmen zodat de deze projecten kunnen worden uitgevoerd.

Ook informeren wij u over de voortgang van alle PMI projecten. De voortgangsrapportage PMI is toegevoegd als bijlage bij deze voordracht. Voor meer inzicht in de voortgang van projecten, de beschikbare informatie per project en het overzicht van projecten per gebied is de PMI viewer ontwikkeld. Op de viewer zijn de regio's te zien en de projecten die we uitvoeren. Per kleur en stip/lijn wordt aangegeven of het project in de studie-, plan-, of realisatiefase zit. In de viewer kan per project doorgeklikt worden naar een achterliggend blad waarop voor dat project de informatie staat uit bijgevoegde voortgangsrapportage, incl. links naar specifieke projectwebsites. De huidige viewer is nog in ontwikkeling en zal bij het PMI 2018 verder uitgewerkt zijn.

https://maps.noord-holland.nl/extern/gisviewers/pmi_minimap/pmi.html

2. Financiën PMI

De in deze voordracht opgenomen kredietaanvragen voor het PMI bedragen totaal € 21.872.000,= waarvan na aftrek van bijdragen van derden ter grootte van € 1.075.000,= uiteindelijk € 20.797.000,= ten laste van de kapitaallasten komt.

Conform de uitvoeringsregels is het mogelijk om tussentijds kredieten aan te vragen als in het kasritme rekening is gehouden met deze uitgaven of als er ruimte binnen het kasritme wordt gevonden doordat projecten vertragen en/of goedkoper uitvallen.

De kredietaanvragen in deze voordracht passen binnen het kasritme PMI 2017-2021 en vallen in de periode 2016-2023 netto € 357.000,= lager uit dan waar in het kasritme rekening mee was gehouden (zie tabel 1). Wel is er een verschuiving in het kasritme; in de periode 2016 t/m 2018 wordt meer uitgegeven. En vanaf 2019 wordt minder uitgegeven. Deze verschuiving wordt grotendeels veroorzaakt doordat de uitvoering van de projecten N244-07 Deel B en C (de Kogerpolderbrug en de Beatrixbrug) eerder plaatsvindt dan was gepland. Een nadere toelichting van alle kredietaanvragen wordt in paragraaf 4 van deze voordracht gegeven.

Daarnaast wordt voorgesteld een aantal kredieten af te ramen. De kredietaanvragen en aframingen zorgen ervoor dat het kasritme in de periode 2016-2023 € 787.000,= lager uitvalt dan waar in het kasritme van het PMI rekening mee was gehouden. In paragraaf 5 staat een toelichting op de af te ramen kredieten.

N203-07, Reconstructie N203, gedeelte op/afrit N246-Lindelaan, gemeente Zaanstad (N203a) / verhoging uitvoeringskrediet € 750.000,=								
Reeds Beschikbaar krediet € 6.750.000,=								
Kasritme PMI 2017-2021	t/m 2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	TOTAAL
bruto uitgaven	3.100.000	3.631.761	-	-	-	-	-	6.731.761
dekking ten laste van bijdragen	1.930.000	1.800.000	-	-	-	-	-	3.730.000
netto investering PMI	1.170.000	1.831.761	-	-	-	-	-	3.001.761
Nieuw kasritme	t/m 2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	TOTAAL
bruto uitgaven	3.110.000	3.810.000	580.000					7.500.000
dekking ten laste van bijdragen	1.934.747	1.577.492	-					3.512.239
netto investering PMI	1.175.253	2.232.508	580.000		-	-	-	3.987.761
Verschil kasritmes	5.253	400.747	580.000	-	-	-	-	986.000

N236-06 Reconstructie N236, deel 1: Loosdrechtdreef-Gein Zuid, gemeente Amsterdam / verhoging uitvoeringskrediet € 1.400.000,=
Reeds beschikbaar krediet € 6.600.000,=

Kasritme PMI 2017-2021	t/m 2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	TOTAAL
bruto uitgaven	4.180.000	400.000	1.520.000	500.000				6.600.000
dekking ten laste van bijdragen	192.000			192.000				384.000
netto investering PMI	3.988.000	400.000	1.520.000	308.000	-	-	-	6.216.000
Nieuw kasritme	t/m 2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	TOTAAL
bruto uitgaven	4.180.000	750.000	2.370.000	700.000		-	-	8.000.000
dekking ten laste van bijdragen	192.000			192.000		-	-	384.000
netto investering PMI	3.988.000	750.000	2.370.000	508.000	-	-	-	7.616.000
Verschil kasritmes	-	350.000	850.000	200.000	-	-	-	1.400.000

Verlagen wegdek N242 Langebalkbrug / uitvoeringskrediet € 252.000,=

Kasritme PMI 2017-2021	t/m 2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	TOTAAL
bruto uitgaven								-
dekking ten laste van bijdragen								-
netto investering PMI	-	-	-	-	-	-	-	-
Nieuw kasritme	t/m 2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	TOTAAL
bruto uitgaven			252.000					252.000
dekking ten laste van bijdragen								-
netto investering PMI	-	-	252.000	-	-	-	-	252.000
Verschil kasritmes	-	-	252.000	-	-	-	-	252.000

N244-07 Deel A, Trajectbenadering N244a-N246a / uitvoeringskrediet € 4.600.000 ,=
Reeds beschikbaar voorbereidingskrediet 2.000.000,=

Kasritme PMI 2017-2021	t/m 2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	TOTAAL
bruto uitgaven	170.000	550.000	1.900.000	4.350.000	1.800.000			8.770.000
dekking ten laste van bijdragen								-
netto investering PMI	170.000	550.000	1.900.000	4.350.000	1.800.000	-	-	8.770.000
Nieuw kasritme	t/m 2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	TOTAAL
bruto uitgaven	170.000	180.000	1.400.000	3.450.000	1.400.000			6.600.000
dekking ten laste van bijdragen								-
netto investering PMI	170.000	180.000	1.400.000	3.450.000	1.400.000	-	-	6.600.000
Verschil kasritmes	-	370.000	500.000	900.000	400.000	-	-	2.170.000

N244-07 Deel B Kogerpolderbrug / uitvoeringskrediet € 6.600.000,=								
N244-07 Deel C Beatrixbrug N246 / uitvoeringskrediet € 5.200.000,=								
Kasritme PMI 2017-2021	t/m 2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	TOTAAL
bruto uitgaven				5.800.000	7.750.000			13.550.000
dekking ten laste van bijdragen	-	-	-	-				-
netto investering PMI	-	-	-	5.800.000	7.750.000	-	-	13.550.000
Nieuw kasritme Deel B Kogerpolderbrug	t/m 2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	TOTAAL
bruto uitgaven		300.000	1.400.000	3.100.000	1.800.000			6.600.000
dekking ten laste van bijdragen	-	-	-	-				-
netto investering PMI	-	300.000	1.400.000	3.100.000	1.800.000	-	-	6.600.000
Nieuw kasritme Deel C Beatrixbrug	t/m 2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	TOTAAL
bruto uitgaven		75.000	1.000.000	3.325.000	800.000			5.200.000
dekking ten laste van bijdragen								-
netto investering PMI	-	75.000	1.000.000	3.325.000	800.000	-	-	5.200.000
Verschil kasritmes	-	375.000	2.400.000	625.000	5.150.000	-	-	1.750.000

N247-16. Bereikbaarheid Waterland, deelproject 4: Langetermijnmaatregelen N247 / voorbereidingskrediet € 1.500.000,=								
Reeds beschikbaar gesteld voorbereidingskrediet € 2.125.000								
Kasritme PMI 2017-2021	t/m 2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	TOTAAL
bruto uitgaven	1.190.000	1.090.000	650.000		9.200.000	20.000.000	8.600.000	40.730.000
dekking ten laste van bijdragen	880.000	370.000	150.000		4.600.000	10.000.000	4.300.000	20.300.000
netto investering PMI	310.000	720.000	500.000	-	4.600.000	10.000.000	4.300.000	20.430.000
Nieuw kasritme	t/m 2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	TOTAAL
bruto uitgaven	1.190.000	1.090.000	650.000		9.200.000	20.000.000	8.600.000	40.730.000
dekking ten laste van bijdragen	880.000	370.000	150.000		4.600.000	10.000.000	4.300.000	20.300.000
netto investering PMI	310.000	720.000	500.000	-	4.600.000	10.000.000	4.300.000	20.430.000
Verschil kasritmes	-	-	-	-	-	-	-	-

N247-20- Bereikbaarheid Waterland: maatregelen N247, gedeelte A10-Edam Quick Wins / uitvoeringskrediet € 250.000,=
Reeds bij Zomernota 2016 beschikbaar gesteld krediet € 800.000

Kasritme PMI 2017-2021	t/m 2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	TOTAAL
bruto uitgaven							-	-
dekking ten laste van bijdragen			-		-	-	-	-
netto investering PMI	-	-	-	-	-	-	-	-
Nieuw kasritme	t/m 2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	TOTAAL
bruto uitgaven			1.050.000			-	-	1.050.000
dekking ten laste van bijdragen			525.000		-	-	-	525.000
netto investering PMI	-		525.000	-	-	-	-	525.000
Verschil kasritmes	-	-	525.000	-	-	-	-	525.000

N247-21 Praktijkproef fietspad Broek in Waterland/Monnickendam / uitvoeringskrediet € 400.000,=

Kasritme PMI 2017-2021	t/m 2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	TOTAAL
bruto uitgaven					-	-	-	-
dekking ten laste van bijdragen					-	-	-	-
netto investering PMI					-	-	-	-
Nieuw kasritme	t/m 2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	TOTAAL
bruto uitgaven		8.000	392.000		-	-	-	400.000
dekking ten laste van bijdragen	-	-	200.000	-	-	-	-	200.000
netto investering PMI	-	8.000	192.000	-	-	-	-	200.000
Verschil kasritmes	-	8.000	192.000	-	-	-	-	200.000

N518-03: Trajectbenadering groot onderhoud N518a, gemeente Waterland / uitvoeringskrediet € 920.000,=

Kasritme PMI 2017-2021	t/m 2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	TOTAAL
bruto uitgaven		50.000	230.000	440.000			-	720.000
dekking ten laste van bijdragen	-	-	-	-			-	-
netto investering PMI	-	50.000	230.000	440.000	-	-	-	720.000
Nieuw kasritme	t/m 2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	TOTAAL
bruto uitgaven		57.194	270.836	591.969			-	920.000
dekking ten laste van bijdragen	-	-	-	-			-	-
netto investering PMI	-	57.194	270.836	591.969	-	-	-	920.000
Verschil kasritmes	-	7.194	40.836	151.969	-	-	-	200.000

Totaal verschil kasritmes	5.000	748.000	4.340.000	75.000	-5.545.000	-	-	-357.000
Afgeraamde kredieten *	50.000				-455.000			-405.000
TOTAAL	798.000	4.340.000	75.000	-6.000.000	-	-		-787.000

Tabel 1: Verschil vastgestelde kasritme PMI 2017-2021 en nieuw kasritme

* De kredieten N236-07 en N236-10 worden met respectievelijk € 455.000 en € 245.000 afgeraamd. Bij de N236-10 (krediet € 3,0 miljoen) was in het kasritme al rekening gehouden met lagere kasuitgaven van - € 295.000. Deze worden nu bijgeraamd naar - € 245.000, waardoor het krediet uitkomt op € 2.755.000.

In het PMI zijn de investeringen van de provincie in (vaar)wegen en openbaar vervoer opgenomen. De dekking van de investeringen is tweeledig:

- Provinciale middelen:
 - a. begrotingspost kapitaallasten PMI
 - b. reserve kapitaallasten Programma Bereikbaarheid (zoals EXIN-H en TWIN-H)
 - c. kapitaallastenbudget Coalitieakkoord 2015
- Bijdragen van derden aan projecten (zoals SRA, gemeenten en het Rijk)

Toelichting kapitaallasten PMI

In het PMI zijn de kredieten voor de infrastructurele projecten opgenomen, die al of niet gedeeltelijk door inkomsten (bijdragen derden en inzet van provinciale reserves) worden gedekt. De netto-uitgaven (bruto-uitgaven minus inkomsten) worden geactiveerd, waarbij de uitgaven (in principe) in 25 jaar worden afgeschreven. De hieruit voortvloeiende kapitaallasten (aflossing) worden gedekt uit de begrotingspost Kapitaallasten PMI. Hierbij zijn de kapitaallasten in jaar t (bijvoorbeeld 2017) gebaseerd op de te activeren uitgaven in jaar t-1 (in dit voorbeeld 2016). De kapitaallasten zijn meerjarig in de begroting geraamd.

De voorliggende kredietbesluiten (aanvragen en aframingen) zorgen voor een verschuiving van het kasritme en daarmee ook voor een verschuiving van de kapitaallasten. Over de afschrijvingsperiode van 25 jaar vanaf 2017 nemen de kapitaallasten met € 787.000,= af. De verschuiving van de kapitaallasten is als volgt verdeeld: In de periode 2017-2023 nemen de kapitaallasten toe met € 322.000,=. Over de resterende periode (na 2023) nemen de kapitaallasten met € 1.100.000 af. Dit betekent dat over een periode van 25 jaar de kapitaallasten per saldo € 787.000,= lager zijn.

Voorgesteld wordt om bij de Kaderbrief 2018 te bezien of de extra kapitaallasten van € 322.000,= over de periode 2017-2023 kunnen worden opgevangen binnen het PMI. Mocht blijken dat deze niet binnen het PMI kunnen worden opgevangen dan wordt voorgesteld de extra kapitaallasten te dekken uit de reserve Infrastructuur, budget PMI-projecten Coalitieakkoord.

In deze reserve wordt in 2016 € 3,2 miljoen en vanaf 2017 structureel € 4,364 miljoen gestort voor de dekking van kapitaallasten en beheer en onderhoud van te realiseren projecten.

3. Extra onderhoudskosten door functionele areaalverbetering

Als in een project nieuwe infrastructuur wordt gerealiseerd, moet deze extra infrastructuur uiteraard in de toekomst worden beheerd en onderhouden. Voor het beheer en onderhoud zijn door uw Staten kwaliteits- en onderhoudsniveaus toegekend aan de verschillende onderdelen van het areaal. Door middel van de normkostensystematiek wordt berekend welke reële beheer- en onderhoudskosten te verwachten zijn. Niet alleen voor het bestaande areaal, maar ook voor de uitbreiding van het areaal.

De extra onderhoudskosten van de projecten waarvoor nu krediet wordt aangevraagd, uitgezonderd het project N244-07 Deel B Kogerpolderbrug en N247-21 Praktijkproef fietspad Broek in Waterland, zijn opgenomen in het PMO 2017-2021 en verwerkt in de Exploitatie vast onderhoud en Voorziening groot onderhoud van de Begroting 2017.

Voor het project N244-07 Deel A en C (wegenwerk en Beatrixbrug) is € 97.500,= gereserveerd in het PMO 2017-2021 voor het vast en variabel onderhoud. Mogelijk is dit te laag gezien de uitbreiding van de scope met de het project N244-07 Deel B Kogerpolderbrug. Op basis van de laatste scope zal de raming van de areaalverbetering opnieuw worden berekend. Wanneer er sprake is van een structurele verhoging zal dit bij de volgende PMO actualisatie (Kaderbrief 2018) worden verwerkt in de meerjarenraming. Hierbij wordt in eerste instantie gekeken of deze extra lasten binnen de reeds in de PMO begroting opgenomen budgetten voor areaalverbetering kunnen worden gedekt. Indien dit niet mogelijk is, wordt voor dekking gekeken naar de budgettaire ruimte binnen het programma Bereikbaarheid (inclusief de bij het Coalitieakkoord 2016 beschikbaar gestelde middelen).

Het project N247-21 Praktijkproef fietspad Broek in Waterland is een nieuw pilotproject. Hiervoor is nog geen onderhoudsbudget in het PMO opgenomen. De onderhoudslasten zijn door het vernieuwende karakter van het project op dit moment nog niet in te schatten. Bij de actualisatie van het PMO zal worden bekeken welke onderhoudslasten dit project met zich meebrengt, en zal dit worden meegenomen bij de areaalverbetering in het PMO 2018. Vervolgens geldt bovenstaande procedure.

4. Benodigde kredieten

Ter uitvoering van het PMI worden de volgende kredieten (exclusief BTW, tenzij anders aangegeven) aangevraagd, die ten laste van de kapitaallasten van het PMI komen. Per kredietaanvraag geven wij een korte toelichting inclusief de planning en melden wij of voor de projecten een bijdrage van derden wordt verkregen en welke bedragen uiteindelijk ten laste van de kapitaallasten worden gebracht.

a. N203-07 Reconstructie N203, ged. op/afrit N246-Lindenlaan

(verhoging krediet)

€ 750.000,=

Het totale bedrag komt ten laste van de kapitaallasten.

Planning uitvoering: mei 2015 t/m september 2016.

Het project is al uitgevoerd. Het kruispunt N203-Lindenlaan is opgenomen in het rapport "Top 20 onveilige kruispunten 2002". Om de verkeersveiligheid te verbeteren is dit gedeelte van de N203 versmald tot 1 rijstrook per richting en zijn op de kruispunten met de Lindenlaan en de Paul Krugerstraat ovondes aangelegd. Ook is een fietstunnel gerealiseerd bij de op/afrit van de N246 naar een nieuw aan te leggen gemeentelijk fietspad aan de noordzijde van de N203.

Voor de uitvoering van het project was een krediet beschikbaar van 7.600.000,=. Het project heeft bij de vaststelling van het PMI 2017-2021, toen de eindstreep in zicht was, het resterende krediet van € 850.000,= laten aframen. Deze aframing was echter prematuur omdat er nog bouwkosten en kosten voor kabels en leidingen gemaakt werden. Dit wordt met deze aanvraag gecorrigeerd. Het totale krediet voor dit project komt daarmee uit op € 7.500.000,=.

b. N236-06 Reconstructie N236, deel 1 (verhoging krediet)

€ 1.400.000,=

Het totale bedrag komt ten laste van de kapitaallasten.

Planning uitvoering: 2014 t/m 2017.

Voor dit project is al een krediet beschikbaar gesteld van € 6.600.000,=. De Stadsregio Amsterdam levert een bijdrage van € 380.000,= voor de brug. Bij dit project wordt, binnen de provinciale eigendomsgrenzen, de verkeersveiligheid op het wegvak verbeterd. Ook wordt het kruispunt van de N236 met het Gein en het Zandpad in Driemond gereconstrueerd. De Geinbrug wordt vervangen en om de reconstructie van het kruispunt mogelijk te maken, moet de Geinbrug worden verlengd. Het project N236-06 heeft momenteel te kampen met enkele financiële tegenvallers. De raming op basis waarvan destijds krediet is aangevraagd blijkt te mager, er is geen ruimte voor voorzien meerwerk. Ook heeft de welstandcommissie het oorspronkelijke brugontwerp afgekeurd. Hierdoor zijn stagnatiekosten ontstaan en kosten voor het herontwerpen van de brug. In eerste instantie is gekozen voor een vereenvoudigd ontwerp van de brug. Maar om de veiligheid en doorstroming toch te verbeteren en omdat de brug er immers weer ligt voor 80 jaar is toch gekozen voor een uitgebreider LARGAS verkeersplein (Langzaam Rijden Gaat Sneller).

- c. **N242-23 Verlagen wegdek N242 Langebalkbrug** € 252.000,=
Het totale bedrag komt ten laste van de kapitaallasten.
 Planning uitvoering: maart 2017 t/m april 2017.
 De Langebalk Brug, die in een gemeentelijke weg over de N242 ligt, wordt regelmatig aangereden omdat de onderdoorrijhoogte van de brug 4,00 m bedraagt. Om de veiligheid en doorstroming te verbeteren is het voorstel om samen met een reparatie van een schade, de doorrijhoogte te vergroten tot 4,25 m door het wegdek te verlagen.
- d. **N244-07 Deel A: Trajectbenadering N244a: N244, ged. N242-N246 en N246, ged. N244-A8** € 4.600.000,=
Het totale bedrag komt ten laste van de kapitaallasten.
 Planning uitvoering: oktober 2017 t/m maart 2019.
 Voor dit project was al een voorbereidingskrediet van € 2.000.000,= beschikbaar. Met deze kredietaanvraag voor de uitvoering komt het totale benodigde krediet daarmee op € 6.600.000,=.
 Er staat groot onderhoud gepland op het traject N244a. Dit traject bestaat uit de N244, ged. N242-N246 en de N246, ged. N244-A8. Gelijktijdig met het groot onderhoud worden verschillende maatregelen op de N246 genomen ter verbetering van de verkeersveiligheid en de doorstroming. De kruispunten worden heringericht, er wordt een rotonde gerealiseerd waarop 2 zijwegen, een uitrit en de ontsluiting van pontje De Woude worden gerealiseerd. Gelijktijdig worden ook de Beatrixbrug en Kogerpolderbrug vervangen, zie hiervoor de navolgende kredietaanvragen.
- e. **N244-07 Deel B: Trajectbenadering N244a: Kogerpolderbrug** € 6.600.000,=
Het totale bedrag komt ten laste van de kapitaallasten.
 Planning uitvoering: oktober 2017 t/m maart 2019.
 De Kogerpolderbrug is inmiddels toe aan groot onderhoud. Het is nodig de brug te verbreden vanwege de verkeersgroei op de kruising N244-N247. Om deze reden wordt gekozen voor vervanging van de brug. Met deze verbreding voldoet de brug aan de nieuwe veiligheidseisen en de richtlijn vaarwegen. De Kogerpolderbrug wordt tegelijk met de Beatrixbrug geheel vervangen.
- f. **N244-07 Deel C: Trajectbenadering N244a: Beatrixbrug** € 5.200.000,=
Het totale bedrag komt ten laste van de kapitaallasten.
 Planning uitvoering: oktober 2017 t/m maart 2019.
 De Beatrixbrug is opgebouwd in 1953 en inmiddels toe aan vervanging. Het brugdek wordt verbreed, de klep wordt verlengd en er worden 3 wachtplaatsen aangelegd. De kosten voor het aanleggen van de wachtplaatsen Beatrixbrug vallen hoger uit omdat aanzienlijke oeverversterking en baggerwerk nodig zijn die niet in de oorspronkelijke raming waren voorzien. Met deze verbreding voldoet de brug aan de nieuwe veiligheidseisen en de richtlijn vaarwegen. De Beatrixbrug wordt tegelijk met de Kogerpolderbrug geheel vervangen.

- g. **N247-16 Bereikbaarheid Waterland: maatregelen N247 (verhoging voorbereidingskrediet)** € 1.500.000,=
Een bedrag van € 750.000,= komt ten laste van de kapitaallasten.
 Planning uitvoering: september 2014 t/m december 2020.
 De Stadsregio Amsterdam levert een bijdrage van € 750.000,=.
 Voor dit project was al een voorbereidingskrediet beschikbaar van € 2.150.000,=. De bereikbaarheid van Waterland verslechtert. De N247 is zwaar belast met zowel autoverkeer als openbaar vervoer. Daarnaast ligt de weg in een kwetsbaar gebied en doorkruist Broek in Waterland. Op de N247 ontstaan files door het openbaar vervoer richting Purmerend dat het kruispunt N247-N235 moet oversteken. Dit project realiseert het ontvlechten van het openbaar vervoer en overig verkeer op het kruispunt N235-N247 waardoor al het verkeer beter doorstroomt. Daarnaast wordt een busbaan gerealiseerd voor het busverkeer tussen 't Schouw en Broek in Waterland. Deze aanvraag betreft een actualisatie van het voorbereidingskrediet in verband met vertragingen in de planfase, waardoor de VAT kosten voor bijvoorbeeld externe onderzoeken en projectmanagement, toenemen.
- h. **N247-20 Bereikbaarheid Waterland: maatregelen N247, gedeelte A10-Edam (verhoging krediet)** € 250.000,=
Een bedrag van € 125.000,= komt ten laste van de kapitaallasten.
 Planning uitvoering: december 2016 t/m december 2017.
 De Stadsregio Amsterdam levert een bijdrage van € 125.000,=.
 Bij de zomernota 2016 is al een krediet beschikbaar gesteld van € 800.000,= voor de tijdelijke OV maatregelen omdat het OV veel vertraging ondervond. Deze aanvullende kredietaanvraag betreft het noodzakelijke levensduur verlengend onderhoud op het overige gedeelte van het wegvak, omdat de beoogde investeringsmaatregelen N247-16 Bereikbaarheid Waterland (o.a. verbreding rijbaan) pas op zijn vroegst in 2020 kunnen worden uitgevoerd nadat de benodigde gronden in bezit zijn en het bestemmingsplan is gewijzigd.
- i. **N247-21 Praktijkproef fietspad Broek in Waterland/Monnickendam** € 400.000,=
Een bedrag van € 200.000,= komt ten laste van de kapitaallasten.
 Planning uitvoering: februari 2017 t/m mei 2017.
 De Stadsregio Amsterdam levert een bijdrage van € 200.000,=.
 Al vele jaren is er een wens om op de oude trambaan langs de N247 tussen Broek in Waterland en Monnickendam een fietspad aan te leggen. De kosten zijn echter hoog vanwege de slechte veen ondergrond in de regio Waterland. De provincie heeft een nieuwe methode ontwikkeld waardoor de totale kosten beduidend lager uit kunnen komen. De nieuwe methode wordt in de praktijk getest en kan bij positieve resultaten ingezet worden om de fietsstructuur in de regio Waterland te verbeteren.
- j. **N518-03 Trajectbenadering N518a** € 920.000,=
Het totale bedrag komt ten laste van de kapitaallasten.
 Planning uitvoering: december 2016 t/m mei 2018.
 Er staat groot onderhoud gepland op de N518. Om de verkeersveiligheid te verbeteren wordt gelijktijdig een aantal maatregelen getroffen: een beperkte verbreding, bermverbandblokken en geleiderails.

Brutobedrag kredietaanvragen	€ 21.872.000,=
Bijdragen derden	€ 1.075.000,=
Nettobedrag ten laste van de kapitaallasten PMI	€ 20.797.000,=

5. Af te ramen kredieten

Conform de uitvoeringsregels dienen kredieten te worden afgeraamd indien de aanbesteding lager uitvalt dan oorspronkelijk geraamd in het verstrekte investeringskrediet. Een deel van het krediet kan zonodig als risicodekking worden aangehouden. Het aframen van deze kredieten leidt eveneens niet tot vrijvallende middelen, omdat deze aframing al verwerkt is in het kasritme. Voorgesteld wordt de volgende kredieten af te ramen.

Projectnr. Projectnaam			Verstrekt krediet	Af te ramen bedrag	Resterend krediet
a.	Alg-38	Reconstructie N9 - Westelijke Randweg Alkmaar	10.000.000	6.300.000	3.700.000
b.	HOV-04	Hoogwaardig OV Haarlem-Velsen	50.000.000	13.000.000	37.000.000
c.	N236-07	Reconstructie N236, deel 4: Wiefferingdreef (oost)-Faunapassage	15.400.000	455.000	14.945.000
d.	N236-10	Reconstructie N236, deel 3: Verlengde Rijnkade-Wiefferingdreef (oost)	3.000.000	245.000	2.755.000

Tabel 2: Af te ramen kredieten

De aframing van de kredieten van de projecten c. N236-07 en d. N236-10 worden in mindering gebracht op het deel ten laste van de begrotingspost kapitaallasten PMI. De dekking van de af te ramen kredieten van de projecten a. Alg-38 en b. HOV-04 is als volgt:

Projectnaam	Verstrekt krediet	Aframing	Resterend krediet
a. N9 WRA 3 kruisingen (ALG-38)			
Krediet	10.000.000	-6.300.000	3.700.000
Dekking			
1. Reserves			
TWINH (incl. BTW)	4.100.000	-4.100.000	0
2. Bijdragen derden			
RWS (incl. BTW)	5.900.000	-2.200.000	3.700.000

Projectnaam	Verstrekt krediet	Aframing	Resterend krediet
b. HOV-4 Hoogwaardig OV Haarlem-Velsen			
Krediet	50.000.000	-13.000.000	37.000.000
Dekking			
1. Reserves			
TWINH	46.050.000	-13.000.000	33.050.000
2. Bijdragen derden			
SRA	950.000,00		950.000
Gemeente Velsen	3.000.000		3.000.000

Tabel 3: toelichting verwerking af te ramen kredieten

6. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

J.W. Remkes, voorzitter

mr. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 77

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 1 november 2016 eerste actualisatie PMI 2017-2021;

besluiten:

1.	voor de uitvoering van het PMI 2017-2021 de volgende kredieten (exclusief BTW) beschikbaar te stellen, die -na aftrek van bijdragen van derden/ subsidies/dekking uit eigen reserves- ten laste komen van de kapitaallasten van het PMI:	
a.	N203-07 Reconstructie N203, ged. op/afrt N246-Lindenlaan	€ 750.000,=
	<i>Het totale bedrag komt ten laste van de kapitaallasten.</i>	
b.	N236-06 Reconstructie N236, deel 1	€ 1.400.000,=
	<i>Het totale bedrag komt ten laste van de kapitaallasten.</i>	
c.	N242-23 Verlagen wegdek N242 Langebalkbrug	€ 252.000,=
	<i>Het totale bedrag komt ten laste van de kapitaallasten.</i>	
d.	N244-07 Deel A: Trajectbenadering N244a: N244, ged. N242-N246 en N246, ged. N244-A8	€ 4.600.000,=
	<i>Het totale bedrag komt ten laste van de kapitaallasten.</i>	
e.	N244-07 Deel B: Trajectbenadering N244a: Kogerpolderbrug	€ 6.600.000,=
	<i>Het totale bedrag komt ten laste van de kapitaallasten.</i>	
f.	N244-07 Deel C: Trajectbenadering N244a: Beatrixbrug	€ 5.200.000,=
	<i>Het totale bedrag komt ten laste van de kapitaallasten.</i>	
g.	N247-16 Bereikbaarheid Waterland: maatregelen N247	€ 1.500.000,=
	<i>Een bedrag van € 750.000,= komt ten laste van de kapitaallasten.</i>	
h.	N247-20 Bereikbaarheid Waterland: maatregelen N247, gedeelte A10-Edam Quick Wins	€ 250.000,=
	<i>Een bedrag van € 125.000,= komt ten laste van de kapitaallasten.</i>	
i.	N247-21 Praktijkproef fietspad Broek in Waterland/Monnickendam	€ 400.000,=
	<i>Een bedrag van € 200.000,= komt ten laste van de kapitaallasten.</i>	
j.	N518-03 Trajectbenadering N518a	€ 920.000,=
	<i>Het totale bedrag komt ten laste van de kapitaallasten.</i>	
Brutobedrag kredietaanvragen		€ 21.872.000,=
<u>Bijdragen derden</u>		€ 1.075.000,=
Nettobedrag ten laste van de kapitaallasten PMI		€ 20.797.000,=

2. de volgende kredieten af te ramen:

	Projectnr.	Projectnaam	Verstrekt krediet	Af te ramen bedrag	Resterend krediet
a.	Alg-38	Reconstructie N9 - Westelijke Randweg Alkmaar	10.000.000	6.300.000	3.700.000
b.	HOV-04	Hoogwaardig OV Haarlem-Velsen	50.000.000	13.000.000	37.000.000
c.	N236-07	Reconstructie N236, deel 4: Wiefferingdreef (oost)-Faunapassage	15.400.000	455.000	14.945.000
d.	N236-10	Reconstructie N236, deel 3: Verlengde Rijnkade-Wiefferingdreef (oost)	3.000.000	245.000	2.755.000

- akkoord te gaan met de verwerking van de hogere kapitaallasten van € 322.000 (2017 t/m 2023) ten laste van de reserve Infrastructuur (budget PMI-projecten Coalitieakkoord 2015), indien bij de Kaderbrief 2018 blijkt dat deze niet binnen het PMI kunnen worden opgevangen.
- akkoord te gaan met de verwerking van de mogelijk extra benodigde onderhoudsbudgetten (vast/variabel) als gevolg van functionele areaalverbetering N244-07 (delen A, B en C) en N247-21 bij de actualisatie van de onderhoudsbudgetten bij het PMO 2018-2022 en overeenkomstig bij de Begroting 2018.

Haarlem, 12 december 2016

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Projecten in de studie-, plan- en realisatiefase

Nr.	Project-nr.	Soort project	Gebied	Project	Stand van zaken	Fase	(mogelijke) Uitvoering
		PMI-viewer		https://maps.noord-holland.nl/extern/qisviewers/pmi_minimap/pmi.html			
1	alg-13	bereikbaarheid	2	GGA Alkmaar: Nieuwe aansluiting op de A9, gemeente Heiloo Er wordt een nieuwe aansluiting op de A9 ter hoogte van de Lagelaan in Heiloo gerealiseerd. De aansluiting maakt deel uit van het programma De Nieuwe Strandwal, dat tot doel heeft een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van het gebied. Naast de aansluiting bestaat het programma uit groenprojecten, bedrijventerrein Boekelermeer en woningbouw in Castricum/Limmen. De aansluiting is nodig om de ruimtelijke ontwikkelingen te faciliteren, en levert daarnaast een bijdrage aan verbetering van knelpunten in de huidige situatie. De provincie is projectmanager voor realisatie van de aansluiting en werkt samen met de regio en RWS.	GGA Alkmaar: Nieuwe aansluiting op de A9, gemeente Heiloo Afspraken over de financiering zijn in 2014 vastgelegd in de overeenkomst Nieuwe Strandwal. De realisatieovereenkomst is opgesteld en in juni 2016 door de partijen ondertekend. In maart 2016 is de stuurgroep Nieuwe Strandwal ook akkoord gegaan met de aanleg van een fietsverbinding over de A9. De fietsverbinding wordt meegenomen in het project Aansluiting A9 Heiloo. De realisatieovereenkomst hiervoor is voor de zomer door de partijen ondertekend. Het VO met achterliggende onderzoeken is opgesteld. De minnelijke grondverwerving en de bestemmingsplanprocedure zijn van start gegaan. In de winter van 2016-2017 worden ter voorbereiding op het werk al Kabels en Leidingen verlegd. Op het moment dat er meer zekerheid over is over de te verwerven gronden en het bestemmingsplan (naar verwachting voorjaar 2017) zal de aanbesteding starten.	realisatie	2016-2020
2	alg-25	bereikbaarheid	1-7	Netwerkmanagement Noord-Holland In samenwerking met andere overheden worden knelpunten in het wegennetwerk door middel van verkeersmanagement opgelost, waardoor niet alleen de doorstroming maar ook de verkeersveiligheid en leefbaarheid verbeterd. De weggebruiker wordt over de situatie op de weg geïnformeerd door middel van informatiepanelen en door aansturing van verkeerslichten wordt de doorstroming geoptimaliseerd. Het project alg-39 "Extra maatregelen Netwerkmanagement Noord-Holland" is bij dit project gevoegd.	Netwerkmanagement Noord-Holland Het uitvoeringsprogramma is zo goed als afgerond. Restpunten worden afgehandeld. De financiële balans wordt opgemaakt per 31 december 2016 en verwerkt in voorjaar 2017. Projecten die in 2014 zijn toegevoegd (PMI-39) en enkele projecten die gekoppeld zijn aan infra-uitvoeringsprojecten (camera's en laatste DRIP) lopen door in 2017 (o.a. netwerkregeling).	realisatie	2009-2016
3	alg-29a	bereikbaarheid	5	Nieuwbouw Wilhelminasluis, gemeente Zaanstad Het programma 'Vaart in de Zaan!' heeft tot doel de bevaarbaarheid van de Zaan te verbeteren, zodat bedrijven de modaliteit vervoer over water blijvend kunnen benutten en uitbreiden. Begin 2010 heeft de provincie het eigendom en het beheer van de Wilhelminasluis overgenomen van het hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. De provincie realiseert de vernieuwing van de Wilhelminasluis. Het project draagt bij aan de opwaardering van de Zaan tot een volwaardige CEMT-klasse Va vaarweg.	Nieuwbouw Wilhelminasluis, gemeente Zaanstad In juni 2014 zijn de uitvoeringswerkzaamheden gestart. De verwachting is dat een robuuste uitvoerbare ontwerpvariant in 2016 beschikbaar komt, waardoor een vertraging van minimaal twee jaar optreedt. De benodigde langdurige stromingen van de sluis en de bruggen zijn niet eerder te verwachten dan in 2017. De ingebruikname van de nieuwe sluis wordt niet eerder dan eind 2017 verwacht. Er wordt met de opdrachtnemer arbitrage gevoerd over de oorzaak en financiële consequenties van de vertraging.	realisatie	2013-2018
4	alg-29b	bereikbaarheid	5	Vervangen Zaanbrug, gemeenten Wormerland en Zaanstad Het programma 'Vaart in de Zaan!' heeft tot doel de bevaarbaarheid van de Zaan te verbeteren, zodat bedrijven de modaliteit vervoer over water blijvend kunnen benutten en uitbreiden. De provincie realiseert namens de gemeenten de vernieuwing van de Zaanbrug tussen Wormer en Wormerveer. Het project draagt bij aan de opwaardering van de Zaan tot een volwaardige CEMT-klasse Va vaarweg.	Vervangen Zaanbrug, gemeenten Wormerland en Zaanstad Het Voorontwerp voor de nieuwe Zaanbrug is door alle betrokken partijen vastgesteld. De aanbestedingsfase start eind 2016. De voor de bouw van de Zaanbrug vereiste tijdelijke verkeersmaatregelen zijn eveneens in voorbereiding en starten eerste helft 2017. De realisatieperiode van de brug wordt met het oog op de regionale bereikbaarheid afgestemd met de voorgenomen vernieuwing van de Beatrixbrug (N246), Kogerpolderbrug (N246) en bruggen Krommenie (N203). Oplevering van de nieuwe Zaanbrug staat nu gepland begin 2019.	realisatie	2017-2019
5	alg-36	bereikbaarheid	6	Bereikbaarheid Haarlemmermeer - Bollenstreek Voor de (economische) toekomst van de regio is het belangrijk dat het gebied rondom de Duin- en Bollenstreek, Zuid-Kennemerland en Haarlemmermeer goed bereikbaar is en blijft. Gestudeerd wordt op het verbeteren van de verkeersafwikkeling op de oost-westverbinding tussen de N206 en A4. In 2013 en 2016 zijn de doelstellingen voor dit project opgenomen in respectievelijk de NRD en de Probleemanalyse (beschrijving en concretisering). Uit de Probleemanalyse bleek onder meer de relatieve onbereikbaarheid van kernen in het studiegebied. Tezamen vormen NRD en PA het bestuurlijk toetsingskader voor het vervolg.	Bereikbaarheid Haarlemmermeer - Bollenstreek In oktober 2016 zijn na beraadslaging in GS en PS van ZH en NH zeven alternatieven voorgedragen voor bestudering in het kader van een PlanMER. In het tweede kwartaal van 2017 wordt de technische afronding van de PlanMER-procedure voorzien, waarna na een GS-besluit beraadslaging in de Staten van ZH en NH plaatsvindt en er duidelijkheid is over een voorkeursalternatief. Voorzien wordt dat daarna een BesluitMER-procedure gestart wordt. Tussen beide procedures wordt inspraak voorzien.	studie	vanaf 2021
6	alg-40	bereikbaarheid	1-7	Uitvoering beleidskader verkeersmanagement Noord-Holland Het betreft de volgende maatregelen: • Vraaggestuurd brugbedienen: Brugopening als er geen piekbelasting is op de weg. • Optimalisatie verkeersmanagement in niet reguliere situaties door versnelling van detectie van verstoringen. • Optimalisatie verkeersmanagement in reguliere situaties door anticiperend het verkeer te regelen.	Uitvoering beleidskader verkeersmanagement Noord-Holland De voorbereiding is in 2015 opgestart. In 2016 zijn enkele projecten uit dit beleidskader in gang gezet waarbij wordt ingespeeld op de komst van Smart Mobility en de effecten daarvan op onze VR's.	realisatie	2016-2019
7	alg-41	bereikbaarheid	1	Bereikbaarheid van Den Helder Het uitvoeren van een integrale studie naar het verbeteren van de bereikbaarheid van Den Helder, waarbij eerdere onderzoeken worden betrokken.	Bereikbaarheid van Den Helder Het uitvoeren van een integrale studie naar het verbeteren van de bereikbaarheid van Den Helder, waarbij eerdere onderzoeken worden betrokken. De kwartiermakersfase is gestart. Begin 2017 worden de resultaten van de kwartiermakersfase verwacht en een voorstel voor het verdere onderzoek.	studie	nrb
8	HOV-01	bereikbaarheid	6	Hoogwaardig Openbaar Vervoer Amstelveen-Uithoorn uit studiefase De SRA, provincie en de gemeenten Uithoorn en Amstelveen doen nader onderzoek naar de mogelijkheid om de vernieuwde tram in Amstelveen (Amstelveenlijn) door te trekken naar Uithoorn. De provincie heeft in het verleden onderzoek gedaan naar de aanleg van een busbaan op hetzelfde traject. Deze studie is aangehouden en gezamenlijk verkennen de partijen nu de aanleg van een tramlijn als HOV.	Hoogwaardig Openbaar Vervoer Amstelveen-Uithoorn uit studiefase Er is een voorkeursvariant bepaald met eindhalte in het dorpscentrum. In de komende periode zal het tracé verder worden uitgewerkt.	plan	2020

Projecten in de studie-, plan- en realisatiefase

Nr.	Project-nr.	Soort project	Gebied	Project	Stand van zaken	Fase	(mogelijke) Uitvoering
9	HOV-03	bereikbaarheid	7	Hoogwaardig Openbaar Vervoer in 't Gooi (Huizen-Hilversum) De provincie wil samen met de gemeenten Huizen, Eemnes, Laren en Hilversum een HOV-verbinding (R-net) realiseren tussen busstation Huizen en NS-station Hilversum. Een deel van het projectbudget wordt besteed aan het verbeteren van het leefklimaat, het verhogen van de verkeersveiligheid en het versterken van de natuur (bij Anna's Hoeve). Met de ondertunneling van de bus- en spoorbaan bij de Oosterengweg in Hilversum wordt bovendien het laatste knelpunt van de Hilversumse ring opgelost. In Huizen wordt Winkelcentrum Oostermeent beter toegankelijk gemaakt en ingericht.	Hoogwaardig Openbaar Vervoer in 't Gooi (Huizen-Hilversum) Het PIP is gesplitst in een deel Huizen-Blaricum en een deel Eemnes-Hilversum. Over het tracédeel in Huizen en Blaricum is nog geen definitief besluit genomen. In december 2015 heeft voor het tracédeel Eemnes-Hilversum (vrije busbaan in Laren en Hilversum) het ontwerp-inpassingsplan ter inzage gelegen. De nota van beantwoording samen met het definitieve PIP zullen naar verwachting op 3 oktober 2016 worden vastgesteld door PS. Daarnaast wordt er gewerkt aan de voorbereiding van de contracten voor de vrije busbaan in Laren en Hilversum. De aanbesteding is gepland voor het eerste kwartaal van 2017. De start van de realisatie is gepland voor het vierde kwartaal van 2018 en de ingebruikname van de busbaan is gepland voor het tweede kwartaal van 2021.	realisatie	2018-2021
10	HOV-04	bereikbaarheid	4	Hoogwaardig Openbaar Vervoer Haarlem-Velsen Het opwaarderen van de busverbinding tussen Haarlem en IJmuiden tot een R-net lijn. Het gaat hierbij om doorstromingsmaatregelen op de gemeentelijke wegen in Velsen. Daarnaast wordt op het oude spoortracé tussen IJmuiden en Santpoort-Noord een busbaan aangelegd inclusief een onderdoorgang bij de spoorlijn Haarlem - Uitgeest.	Hoogwaardig Openbaar Vervoer Haarlem-Velsen De realisatie van de 10 deelprojecten is in volle gang. Vier deelprojecten zijn inmiddels afgerond. De uitvoering van deelproject 4 door ProRail en deelproject 5 door de provincie is onderhanden. De gemeente Velsen realiseert momenteel deelprojecten 6, 7 en 8. De planning is erop gericht de infrastructuur van de gehele busbaan eind 2016 gereed te hebben, zodat begin 2017 de busbaan in gebruik kan worden genomen. Tot medio maart 2017 zullen er afrondende werkzaamheden (onder meer groen) plaatsvinden, waarna het gehele werk zal worden opgeleverd.	realisatie	2012-2017
11	HOV-05	bereikbaarheid	6	Hoogwaardig Openbaar Vervoer Fokkerweg-Schiphol Rijk, gemeente Haarlemmermeer Er wordt een busbaan gerealiseerd tussen de N201 en de A9 parallel aan of op de Fokkerweg. Het project bestaat uit twee fasen: fase 1: het noordelijk deel vanaf Schiphol-Oost Stationsplein tot Fokker Logistics Park. fase 2: het zuidelijk deel vanaf Logistics Park tot Schiphol-Rijk ("oude" N201).	Hoogwaardig Openbaar Vervoer Fokkerweg-Schiphol Rijk, gemeente Haarlemmermeer Volgens planning is het noordelijk deel vanaf Schiphol-Oost Stationsplein tot Fokker Logistics Park (fase 1) eind 2017 gereed. Voor het zuidelijk deel vanaf Logistics Park tot Schiphol-Rijk oude N201 (fase 2) is afgesproken dit voorsnog niet op te pakken en het initiatief bij de gemeente Haarlemmermeer te laten.	realisatie	2016-2017
12	HOV-07	bereikbaarheid	6	Hoogwaardig Openbaar Vervoer Aalsmeer-knooppunt Schiphol Zuid (HOVASZ) (v/h Fokkerweg-Poelweg), gemeenten Haarlemmermeer, Aalsmeer en Uithoorn Het tracé loopt van de Fokkerweg in de Haarlemmermeer naar de Poelweg in Uithoorn. Er is gekozen voor de aanleg van een geheel vrije busbaan op de "oude" N201. Daarnaast wordt de N196, gedeelte Fokkerweg-Legmeerdijk, versmald van 2x2 rijstroken naar 2x1 rijstrook.	Hoogwaardig Openbaar Vervoer Aalsmeer-knooppunt Schiphol Zuid (HOVASZ) (v/h Fokkerweg-Poelweg), gemeenten Haarlemmermeer, Aalsmeer en Uithoorn In Aalsmeer wordt een volledig vrijliggende busbaan op het tracé van de Burgemeester Kasteleinweg gerealiseerd. De gemeente heeft gekozen voor een ontwerp met rotondes, waarbij de bus met voorrang midden over de rotonde rijdt. In de Haarlemmermeer wordt de busbaan aan de noordkant van de N196 aangelegd. Ter hoogte van de Fokkerweg worden twee halteparen aangelegd om overstappen mogelijk te maken tussen de HOV Hoofddorp-Uithoorn en Schiphol Sternet. In de scope zijn twee ongelijkvloerse verbindingen opgenomen voor langzaam verkeer: onder de Aalsmeerderbrug voor het langzaam verkeer op de Aalsmeerderdijk en een tunnel (oost-west) aan de noordkant van de N196 onder de N231.	realisatie	2018-2019
13	HOV-09	verkeersveiligheid	6	Verkeersveiligheid Abdijtunnel, gemeente Haarlemmermeer De Abdijtunnel is onderdeel van het kerntraject van de Zuidtangent en kruist de A4. Als gevolg van de eisen in de Tunnelwetgeving dient een aantal installaties in de Abdijtunnel te worden toegevoegd. Op basis van deze maatregelen zal het bevoegd gezag een openstellingsvergunning kunnen verstrekken.	Verkeersveiligheid Abdijtunnel, gemeente Haarlemmermeer Het project heeft vertraging opgelopen. Bij het verkrijgen van de Omgevingsvergunning is vertraging opgetreden vanwege aanvullende voorwaarden die de vergunningverlenende instantie heeft gesteld. Ook vergt het meer tijd om tot een aantoonbaar veilig ontwerp te komen. Om de voortgang te bevorderen zijn reeds enkele (gedoogde) civiele werkzaamheden uitgevoerd en zijn 'no-regret' werkzaamheden aan de Tunneltechnische Installaties uitgevoerd. De aanneemcombinatie heeft het team aangepast om tot een door PNH goed te keuren ontwerp te kunnen komen en heeft meer tijd nodig. Hierdoor ontstaat een verdere vertraging. Uitvoering gereed is nog steeds voor de wettelijk gestelde deadline van mei 2019, nl. voorjaar 2017.	realisatie	2013-2017
14	HOV-11	trajectbenadering	6	Trajectbenadering busbaan Toolenburg-Nieuw Vennep (v/h zuidtak Zuidtangent), gemeente Haarlemmermeer Er staat groot onderhoud gepland op de busbaan Toolenburg-Nieuw Vennep. Het onderhoudsproject is opgenomen in de studiefase van het PMI, zodat onderzocht kan worden of er gelijktijdig met het groot onderhoud aanpassingen aan het traject worden gerealiseerd. Op deze manier wordt de overlast voor de weggebruiker en de OV-reiziger zoveel mogelijk beperkt. Specifiek zal worden gekeken naar de gelijkvloerse oversteken voor het langzaam verkeer aangezien de vormgeving voor deze oversteken in 2014 is aangescherpt.	Trajectbenadering busbaan Toolenburg-Nieuw Vennep (v/h zuidtak Zuidtangent), gemeente Haarlemmermeer In de studie zal specifiek worden gekeken naar de gelijkvloerse oversteken voor het langzaam verkeer aangezien de vormgeving voor deze oversteken in 2014 is aangescherpt.	studie	2020
15	HOV-12	bereikbaarheid	6	Hoogwaardig OV Haarlemmermeer-Bollenstreek HOV Bollenstreek is een gezamenlijk project van de provincies Noord- en Zuid-Holland, de stadsregio Amsterdam, regio Holland Rijnland en de gemeenten Noordwijk, Teylingen, Lisse en Haarlemmermeer. Vanaf 2016 is het gedeelte van de route tussen Noordwijk en het centrum van Lisse al gereed voor de snelle busverbinding. Hiervoor zijn aanpassingen nodig aan wegen, rotondes en haltes. In 2016 wordt in Lisse begonnen met de inrichting van het Sportlaangebied, waarna in 2020 via een nieuwe brug over de Ringvaart gebruik gemaakt kan worden van vrije busbanen naar Schiphol. Tot die tijd maakt de busverbinding gebruik van de bestaande infrastructuur via de N207 en de A4.	Hoogwaardig OV Haarlemmermeer-Bollenstreek HOV Bollenstreek is een gezamenlijk project van de provincies Noord- en Zuid-Holland, de stadsregio Amsterdam, regio Holland Rijnland en de gemeenten Noordwijk, Teylingen, Lisse en Haarlemmermeer. Vanaf 2016 is het gedeelte van de route tussen Noordwijk en het centrum van Lisse al gereed voor de snelle busverbinding. Hiervoor zijn aanpassingen nodig aan wegen, rotondes en haltes. In 2016 wordt in Lisse begonnen met de inrichting van het Sportlaangebied, waarna in 2020 via een nieuwe brug over de Ringvaart gebruik gemaakt kan worden van vrije busbanen naar Schiphol. Tot die tijd maakt de busverbinding gebruik van de bestaande infrastructuur via de N207 en de A4.	studie	2020

Projecten in de studie-, plan- en realisatiefase

Nr.	Project-nr.	Soort project	Gebied	Project	Stand van zaken	Fase	(mogelijke) Uitvoering
16	K20-05	bereikbaarheid	1	Verminderen kwetsbaarheid vlotbruggen Noordhollands Kanaal, gemeente Schagen Om de vlotbruggen beter te beschermen tegen aanvaringen, aanrijdingen en te zwaar verkeer wordt de bewegwijzering aangepast en worden rampalen gerealiseerd in aanvulling op de bestaande remmingswerken.	Verminderen kwetsbaarheid vlotbruggen Noordhollands Kanaal, gemeente Schagen De uitvoering start naar verwachting in april 2017.	realisatie	2016-2017
17	K20-06	bereikbaarheid	1	Oversteekbaarheid Noordhollandsch Kanaal Het betreft het onderzoeken van de mogelijkheid een vaste oeververbinding over het Noordhollandsch Kanaal te realiseren ter hoogte van Burgervlotbrug.	Oversteekbaarheid Noordhollandsch Kanaal Het betreft het onderzoeken van de mogelijkheid een vaste oeververbinding over het Noordhollandsch Kanaal te realiseren ter hoogte van Burgervlotbrug. De studie is gestart met onderzoek naar eerder uitgevoerde studies en gesprekken met betrokken overheden. Derde en vierde kwartaal 2016 zijn gegevens verzameld over aantallen en routes van vracht- en landbouw-verkeer, is een analyse uitgevoerd en zijn nut en noodzaak onderzocht. In het eerste kwartaal van 2017 wordt het onderzoek afgerond en de resultaten ter besluitvorming voorgelegd.	studie	n.n.b.
18	N023-01	bereikbaarheid	3	Westfrisiaweg De Westfrisiaweg is een stroomweg en wordt Duurzaam Veilig ingericht. Het westelijke deel wordt via de N243 en de N507 met een noordelijke omleiding om Heerhugowaard aangesloten op de N242. Ten oosten van de A7 tot aan de Markerwaardweg wordt de N302 verbreed naar 2x2 rijbanen. Bij Drechterland is gekozen voor de westelijke variant; een doorsteek van de N302 naar de N506 ten westen van Hoogkarspel.	Westfrisiaweg Het project is medio 2015 in uitvoering genomen. De verleggingen van kabels en leidingen en grondverwerving zijn nagenoeg afgerond. Het definitief ontwerp is door de aannemer opgeleverd en door het projectbureau getoetst. In november 2015 is de aansluiting A7/N23 bij Avenhorn voor het verkeer open gesteld. Langs het toekomstige tracé is het project volop in uitvoering. De planning van de ON is gericht op openstelling van de nieuwe Westfrisiaweg medio 2018.	realisatie	2013-2018
19	N023-02	verkeersveiligheid	3	Westfrisiaweg: Fietstunnel onder de N507 bij Wogmeer, gemeente Koggenland In het project Westfrisiaweg was een voetgangersbrug over de N507 bij Wogmeer opgenomen. Op verzoek van de omgeving wordt in plaats van deze voetgangersbrug een fietstunnel onder de N507 gerealiseerd, omdat uit onderzoek is gebleken dat ook veel fietsers gebruik zullen maken van deze verbinding. Het project wordt gelijktijdig met het project Westfrisiaweg uitgevoerd.	Westfrisiaweg: Fietstunnel onder de N507 bij Wogmeer, gemeente Koggenland De aanleg van deze fietstunnel is in het project Westfrisiaweg opgenomen. Het definitief ontwerp is door de aannemer opgesteld en afgestemd met de gemeente Koggenland.	realisatie	2017
20	N023-03	verkeersveiligheid	3	Westfrisiaweg: Bermverharding N506, ged. Raadhuislaan-N302 en N302, ged. N506-Krabbegatsluis, gemeenten Drechterland, Stede Broec en Enkhuizen Om de verkeersveiligheid te verbeteren wordt er bermverharding aangebracht op het deel van de N506 en N302 behorend tot het tracé van de Westfrisiaweg.	Westfrisiaweg: Bermverharding N506, ged. Raadhuislaan-N302 en N302, ged. N506-Krabbegatsluis, gemeenten Drechterland, Stede Broec en Enkhuizen Om de verkeersveiligheid te verbeteren wordt er bermverharding aangebracht op het deel van de N506 en N302 behorend tot het tracé van de Westfrisiaweg. De werkzaamheden worden geïntegreerd met het project Westfrisiaweg.	realisatie	2017
21	N023-04	verkeersveiligheid	3	Westfrisiaweg: Fietstunnel onder N302 bij bedrijventerrein 't Zevenhuis, gemeente Hoorn Binnen het project Westfrisiaweg wordt op verzoek van de gemeente een fietstunnel gerealiseerd onder de N302 ter ontsluiting van bedrijventerrein 't Zevenhuis.	Westfrisiaweg: Fietstunnel onder N302 bij bedrijventerrein 't Zevenhuis, gemeente Hoorn Binnen het project Westfrisiaweg wordt op verzoek van de gemeente een fietstunnel gerealiseerd onder de N302 ter ontsluiting van bedrijventerrein 't Zevenhuis.	realisatie	2016
22	N196-02	trajectbenadering	6	Trajectbenadering N196a, gedeelte A4-Fokkerweg, gemeente Haarlemmermeer Er staat groot onderhoud gepland op de N196a, gedeelte A4-Fokkerweg (Kruisweg). Het onderhoudsproject is opgenomen in de studiefase van het PMI, zodat onderzocht kan worden of er gelijktijdig met het groot onderhoud aanpassingen aan het traject worden gerealiseerd.	Trajectbenadering N196a, gedeelte A4-Fokkerweg, gemeente Haarlemmermeer De gemeente Haarlemmermeer heeft een voorstudie gedaan.	studie	2019
23	N201-20	bereikbaarheid	6	Masterplan N201 - Omlegging Schiphol-Rijk, gemeente Haarlemmermeer Er ligt een nieuwe verbindingsweg tussen de Aalsmeerderweg en de omlegging Aalsmeer-Uithoorn naast de bestaande Fokkerweg, die via een ongelijkvloers over de Beechavenue en de Kruisweg naar de Aalsmeerderweg loopt. In het kasritme zijn voor 2018 kosten geraamd voor de mogelijke sloop en verlegging van deze verbindingsweg, als het Rijk besluit de parallelle Kaagbaan aan te leggen. Deze uitgaven zijn integraal onderdeel van de bestuurlijke besluitvorming rond de scopewijziging BoerenLand Variant (BLV).	Masterplan N201 - Omlegging Schiphol-Rijk, gemeente Haarlemmermeer In het kasritme zijn voor 2018 kosten geraamd voor de mogelijke sloop en verlegging van de Omlegging Schiphol-Rijk, als het Rijk besluit de parallelle Kaagbaan aan te leggen. Deze uitgaven zijn integraal onderdeel van de bestuurlijke besluitvorming rond de scopewijziging BoerenLand Variant (BLV).	gerealiseerd	2018
24	N201-29	trajectbenadering	6	Trajectbenadering groot onderhoud N201a, gedeelte Heemstede-Fokkerweg, gemeenten Heemstede en Haarlemmermeer Gelijktijdig met het groot onderhoud op de N201, gedeelte Heemstede-Fokkerweg worden de volgende maatregelen uitgevoerd: de vervanging en uitbreiding van de Cruquiusbrug, uitbreiding van een aantal kruispunten met extra opstelstroken, de aanleg van twee fietstunnels, maatregelen voor de bus en de verbreding van het fietspad tussen de Ringvaart en Hoofddorp.	Trajectbenadering groot onderhoud N201a, gedeelte Heemstede-Fokkerweg, gemeenten Heemstede en Haarlemmermeer Het project bestaat uit drie fasen. Fase 1 is afgerond op een paar restpunten na. Fase 2 (Cruquiusbrug) Fase 3 is aanbesteed en de uitvoering is gestart. Het werk wordt begin 2017 opgeleverd.	realisatie	2014-2017
25	N201-30	bereikbaarheid	6	Ontsluiting A9/A2, gemeente Amstelveen Eén van de deelprojecten, gedefinieerd naar aanleiding van de Vervolgstudie N201, is de Ontsluiting A9/A2. Een aantal alternatieven zal worden verkend in plaats van een rondweg Amstelveen.	Ontsluiting A9/A2, gemeente Amstelveen Een aantal alternatieven voor een rondweg Amstelveen is verkend. Eind 2016/begin 2017 kunnen daarover naar verwachting besluiten worden genomen.	studie	n.n.b.

Projecten in de studie-, plan- en realisatiefase

Nr.	Project-nr.	Soort project	Gebied	Project	Stand van zaken	Fase	(mogelijke) Uitvoering
26	N201-32	verkeersveiligheid	6	Onderzoek kruispunt N201-N231, gemeente Amstelveen Vanuit diverse kanten (gemeente, politie, weggebruikers) zijn vragen en klachten binnen gekomen over de werking van het kruispunt N201 / N231, naar aanleiding van een aantal ongevallen met roodlichtnegatie en kopstaarbotsingen. Gezien het belang van het kruispunt, de zwaarte van de ongevallen, gerelateerd aan de vragen uit de omgeving en het gebrek aan een consistent, onderbouwd antwoord wordt onderzoek uitgevoerd naar de werking van het kruispunt.	Onderzoek kruispunt N201-N231, gemeente Amstelveen Het onderzoek wordt in het tweede kwartaal van 2016 gestart en naar verwachting opgeleverd aan het einde van het derde kwartaal van 2016. Mocht het onderzoek reden geven om maatregelen te treffen aan het kruispunt, dan zal dit nader bestudeerd en uitgewerkt worden.	studie	n.n.b.
27	N201-33	trajectbenadering	7	Trajectbenadering groot onderhoud N201c, gemeente Hilversum Er staat groot onderhoud gepland op het traject N201c. Het onderhoudsproject is opgenomen in de studiefase van het PMI, zodat onderzocht kan worden of er gelijktijdig met het groot onderhoud aanpassingen aan het traject worden gerealiseerd. Op deze manier wordt de overlast voor de weggebruiker zoveel mogelijk beperkt.	Trajectbenadering groot onderhoud N201c, gemeente Hilversum De studie is nog niet opgestart.	studie	2019
28	N202-05	trajectbenadering	4	Trajectbenadering groot onderhoud N202a, gemeente Velsen De N202 loopt van de aansluiting A22 tot hmp 7.0, maar er staat groot onderhoud gepland op het gedeelte tussen hmp 1.9 en 7.0. Het onderhoudsproject is opgenomen in de studiefase van het PMI, zodat onderzocht kan worden of er gelijktijdig met het groot onderhoud aanpassingen aan het traject worden gerealiseerd. Op deze manier wordt de overlast voor de weggebruiker zoveel mogelijk beperkt.	Trajectbenadering groot onderhoud N202a, gemeente Velsen De studie is opgestart.	studie	2019
29	N203-01	bereikbaarheid	4+5	Verbinding A8/A9, gemeenten Zaanstad en Heemskerk Op dit moment voldoet de huidige verbinding A8-A9 via de N203 niet. De woon- en leefomgeving en de bereikbaarheid van het gebied staan onder grote druk door grote stromen doorgaand (zwaar) verkeer in ochtend- en avondspits. Een verbeterde verbinding tussen de A8 (bij Westzaan in de gemeente Zaanstad) en de A9 (Beverwijk, Heemskerk en Uitgeest) is van groot belang om enerzijds de bereikbaarheid in dit gebied op niveau te houden en anderzijds de leefbaarheid in de woonkernen Krommenie, Assendelft en Wormerveer te verbeteren.	Verbinding A8/A9, gemeenten Zaanstad en Heemskerk In samenwerking met de stadsregio Amsterdam, de gemeenten Zaanstad, Beverwijk, Velsen, Heemskerk en Uitgeest is de provincie gestart met de eerste fase van de planstudie. In de opgestelde Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD), is aangegeven dat er zeven alternatieven worden onderzocht. Naast een referentiesituatie (het zogenaamde Nul-alternatief) gaat het om een Nulplus-alternatief en vijf nieuwe tracés. Deze alternatieven zijn onderling beoordeeld in de planstudie en alternatief 2 en 5 worden als meest kansrijk gezien. Op advies van de Commissie MER wordt ok alternatief 3 nader onderzocht. Om een voorkeursalternatief te kunnen kiezen, worden deze drie alternatieven verder uitgewerkt en nader onderzocht.	studie	vanaf 2021
31	N205-05	bereikbaarheid	6	Verdubbeling N205, gedeelte Nieuwe Bennebroekerweg-N207, gemeente Haarlemmermeer Door de N201, N205 en N207 met behulp van verkeersmanagement te gebruiken als vervangende route om verstoringen op de A4 op te vangen, ontstaat een netwerk dat beter bestand is tegen verstoringen in de verkeersafwikkeling. Hiervoor zou de N205, gedeelte Nieuwe Bennebroekerweg-N207 verdubbeld moeten worden. Een andere reden is de woningbouwontwikkeling in het westen van de Haarlemmermeer, maar totdat er duidelijkheid is over de woningbouw in het westen van de Haarlemmermeer (Westflank) blijft het project in de studiefase. Daarnaast heeft RWS aangegeven dat bijschakeling naar verwachting na 2020 niet meer nodig is.	Verdubbeling N205, gedeelte Nieuwe Bennebroekerweg-N207, gemeente Haarlemmermeer De studie is afgerond. Het project blijft in de studiefase totdat er duidelijkheid is over de woningbouw in het westen van de Haarlemmermeer (Westflank). Daarnaast heeft RWS aangegeven dat bijschakeling naar verwachting na 2020 niet meer nodig is.	studie	n.n.b.
32	N205-08	verkeersveiligheid	6	Bermverharding N205, ged. N232-Vijfhuizerweg Door het aanbrengen van bermverharding aan de slootkant van de N205 tussen de N232 en de Vijfhuizerweg (lengte 3 km) verbetert de verkeersveiligheid, doordat automobilisten beter kunnen corrigeren als zij in de berm terecht komen. Tevens wordt er ribbelmarkering op dit wegvak aangebracht, zodat automobilisten horen als ze met hun wiel over de kantmarkering rijden en op tijd kunnen corrigeren.	Bermverharding N205, ged. N232-Vijfhuizerweg Het bestek is gereed. In september 2016 is de aanbesteding gestart. Naar verwachting is het werk in 2017 gereed.	realisatie	2017
33	N205-09	verkeersveiligheid	6	Traject N205b, gelijkvloerse kruispunten, gemeente Haarlemmermeer In de GGA Haarlemmermeer/Zuid-Kennemerland is de wens naar voren gekomen de verkeersveiligheid van de gelijkvloerse kruisingen waar fietsers oversteken te verbeteren.	Traject N205b, gelijkvloerse kruispunten, gemeente Haarlemmermeer Het onderzoek start tweede helft van 2016.	studie	n.n.b.
34	N208-05	bereikbaarheid	4	Aanleg fietsverbinding langs de N208, gemeenten Haarlem en Bloemendaal Er wordt een fietsverbinding gerealiseerd tussen de Spoorzichtlaan in Haarlem en de Houtvaartkade in Aerdenhout. Deze verbinding voorziet in een ontbrekende schakel langs de N208. Het project N208-06 "Fietspad N208, gedeelte Randwegbrug-Wagenweg" is in dit project opgenomen en als apart project geschrapt.	Aanleg fietsverbinding langs de N208, gemeenten Haarlem en Bloemendaal Het project is niet gelijktijdig met het groot onderhoud op de N208 uitgevoerd, maar wordt apart aanbesteed. Naar verwachting wordt het ontwerp in Zakkoord is bevonden kan het project worden uitgevoerd, naar verwachting is dat in 2017.	realisatie	2017
35	N231-15	bereikbaarheid	6	Legmeerdijk Zuid, gemeenten Aalsmeer en Uithoorn Op grond van de Vervolgstudie N201 is geconcludeerd dat er meer inzicht nodig is in de samenstelling van het verkeer op de Legmeerdijk Zuid. Pas dan kan worden bepaald of de grootschalige oplossingen (zoals verdiepte ligging) die in de vervolgstudie worden gesuggereerd, ook gewenst en nodig zijn.	Legmeerdijk Zuid, gemeenten Aalsmeer en Uithoorn De studie is afgerond. In de scope is de reconstructie van de kruising N196/N231 overgeheveld naar het project HOVASZ (HOV-07). De kostenraming is daarmee lager dan waarmee tot nu toe in het kasritme rekening is gehouden. Over de resultaten van de studie en de financiële consequenties zal eind 2016 een besluit worden genomen.	studie	2018-2019

Projecten in de studie-, plan- en realisatiefase

Nr.	Project-nr.	Soort project	Gebied	Project	Stand van zaken	Fase	(mogelijke) Uitvoering
36	N231-16	traject-benadering	6	Trajectbenadering groot onderhoud N231b, gedeelte N201-N232, gemeente Aalsmeer Er staat groot onderhoud gepland op de N231, gedeelte N201-N232. Het onderhoudsproject is opgenomen in de studiefase van het PMI, zodat onderzocht kan worden of er gelijktijdig met het groot onderhoud aanpassingen aan het traject worden gerealiseerd. Op deze manier wordt de overlast voor de weggebruiker zoveel mogelijk beperkt.	Trajectbenadering groot onderhoud N231b, gedeelte N201-N232, gemeente Aalsmeer De studie is afgerond en het project is gepromoveerd naar de planfase. Het project wordt voorbereid, waarbij met het groot onderhoud maatregelen worden getroffen aan diverse kruispunten en wegvakken om de doorstroming en veiligheid te verbeteren.	plan	2018-2019
37	N232-06	bereikbaarheid	6	Verkeersafwikkeling kruispunt N232-Hoofdweg, gemeente Haarlemmermeer Het linksafslaande verkeer op de N232 richting de Hoofdweg moet voor de brug over de Hoofdvaart voorsorteren. De opstelstrook is echter niet lang genoeg, zodat het rechtdoorgaande verkeer op de N232 ook niet door kan rijden. Een mogelijke oplossing voor dit kruispunt is het doortrekken van de nieuwe S106 (project omlegging A9) in zuidelijke richting en deze zuidelijker aansluiten op de Hoofdweg Oostzijde (bijgenaamd 'De Haak').	Verkeersafwikkeling kruispunt N232-Hoofdweg, gemeente Haarlemmermeer De studie naar de aanleg van "De Haak" is opgestart en wordt waarschijnlijk in 2017 afgerond.	studie	2020-2021
38	N232-08	bereikbaarheid	6	Reconstructie N232 in verband met de omlegging A9 Badhoevedorp, gemeente Haarlemmermeer De A9 wordt bij Badhoevedorp door RWS omgelegd. Ter hoogte van Badhoevedorp West kruist de N232 onder de omgelegde A9 en T106 door. Tevens wordt er een fietsverbinding onder de op/afrit van de A9 gerealiseerd en een busafrit van de A9.	Reconstructie N232 in verband met de omlegging A9 Badhoevedorp, gemeente Haarlemmermeer Begin 2016 is de onderdoorgang in de N232 open gegaan voor al het verkeer. Na week 46 van 2016 wordt ook de nieuwe aansluiting naar de T106 geopend. De busafrit komt in gebruik. En het fietsverkeer zal zijn definitieve route krijgen via de nieuwe fietstunnel. Met deze openstellingen zijn de aanpassingen aan het provinciale areaal als gevolg van de werkzaamheden van RWS gereed. De definitieve overdracht naar de provincie zal eind 2017 plaatsvinden.	realisatie	2014-2018
39	N232-11	traject-benadering	6	Trajectbenadering groot onderhoud N232a, gedeelte komgrens Haarlem-N205, gemeenten Haarlem en Haarlemmermeer Er staat groot onderhoud gepland op de N232a, gedeelte bebouwde kom Haarlem-N205. Het onderhoudsproject is opgenomen in de studiefase van het PMI, zodat onderzocht kan worden of er gelijktijdig met het groot onderhoud aanpassingen aan het traject worden gerealiseerd. Op deze manier wordt de overlast voor de weggebruiker zoveel mogelijk beperkt.	Trajectbenadering groot onderhoud N232a, gedeelte komgrens Haarlem-N205, gemeenten Haarlem en Haarlemmermeer Het bestek is gereed en in september 2016 is de aanbesteding gestart. Naar verwachting is het werk in 2017 gereed.	realisatie	2017
40	N235-03	bereikbaarheid	5	Bereikbaarheid Waterland, maatregelen N235, gedeelte IJpendam-Purmerend De bereikbaarheid van Waterland verslechtert. De N235 is zwaar belast met zowel autoverkeer als openbaar vervoer. Door de aanleg van van een spitsbusbaan (Beter Benutten vervolg) verbeterd de doorstroming voor met name het autoverkeer aanzienlijk. Tevens wordt het wegprofiel verbreed, worden de uitwegen aangepast, wordt er een onderdoorgang voor voetgangers gerealiseerd bij IJpendam en wordt er een maatregel bij de bebouwde kom genomen.	Bereikbaarheid Waterland: maatregelen N235 Vanuit het Rijk is een subsidie toegekend van ruim € 10 miljoen in het kader van Beter Benutten vervolg. Daarvoor wordt een spitsbusbaan aangelegd tussen IJpendam en Purmerend. Voorwaarde is dat de busbaan 31 december 2017 operationeel is. De overige werkzaamheden op de N235, waaronder het groot onderhoud en de aanleg van een voetgangersonderdoorgang, worden gecombineerd uitgevoerd met deze busbaan. Het contract voor het aanleggen van de spitsbusbaan is gegund in september 2016, daarnaast wordt een tijdelijke Park + Ride bij kruispunt Het Schouw gerealiseerd, vooruitlopend op de definitieve invulling daarvan.	realisatie	2016-2017
41	N236-06	verkeersveiligheid	7	Reconstructie N236, deel 1: Loosdrechtdreef-Gein Zuid, gemeente Amsterdam Binnen de provinciale eigendomsgrenzen wordt de verkeersveiligheid op dit wegvak verbeterd. Tevens wordt het kruispunt van de N236 met het Gein en het Zandpad in Driemond gereconstrueerd. De Geinbrug wordt vervangen en om de reconstructie van het kruispunt mogelijk te maken, moet de Geinbrug worden verlengd.	Reconstructie N236, deel 1: Loosdrechtdreef-Gein Zuid, gemeente Amsterdam Het voorlopige herontwerp voor de kruising Driemond en de Geinbrug is gereed. Middels een alternatief compact verkeersplein wordt de oorspronkelijke veiligheids- en doorstromingsopgave geborgd. Ten gevolge van het herontwerp wordt de oude Geinbrug later vervangen. Het overige wegendeel van dit project is gerealiseerd.	realisatie	2014-2017
42	N236-07	verkeersveiligheid	7	Reconstructie N236, deel 4: Wiefferingdreef (oost)-Faunapassage (hmp. 11,0) gemeente Weesp Het wegvak wordt Duurzaam Veilig ingericht. Op de kruispunten met de Lage Klompweg en de Dammersweg (N523) worden rotondes gerealiseerd. Tevens wordt de Vechtbrug vervangen. Er wordt een bredere brug aangelegd, die voldoet aan de huidige eisen. De nieuwe Vechtbrug wordt zuidelijk van de huidige brug aangelegd, waardoor ook een deel van de N236 dient te worden omgelegd.	Reconstructie N236, deel 4: Wiefferingdreef (oost)-Faunapassage (hmp. 11,0) gemeente Weesp De bouw is gestart. De grondlichamen zijn deels aangebracht en de bouwvergunning voor de brug is afgegeven. Enkele precelen moeten worden onteigend, waardoor een rotonde mogelijk niet conform planning kan worden afgebouwd.	realisatie	2016-2019
43	N236-11	verkeersveiligheid	7	Reconstructie N236, deel 6: Faunapassage (hmp. 13,2)-Noordereind, gemeente Wijdmeren Gelijktijdig met het groot onderhoud wordt de verkeersveiligheid op dit wegvak verbeterd door een verbreding van de rijbaan en het fietspad en worden de uitritten beter herkenbaar gemaakt.	Reconstructie N236, deel 6: Faunapassage (hmp. 13,2)-Noordereind, gemeente Wijdmeren De werkzaamheden worden geïntegreerd in het in 2017 af te sluiten meerjarige gebiedscontract. Start uitvoering is afhankelijk van de programmering van de aannemer op basis van de conditiescore van het areaal.	realisatie	2017-2019
44	N236-08	traject-benadering	7	Trajectbenadering groot onderhoud Franse Kampweg (N236) en N524, gemeenten Gooise Meren en Hilversum Er staat groot onderhoud gepland op de Franse Kampweg (N236) en de N524. Gelijktijdig met het groot onderhoud wordt de Franse Kampweg verbreed conform de CROW-richtlijnen. Tevens wordt een fietsoversteek gerealiseerd ter hoogte van het fietspad/oversteek Franse Kampheide, zodat fietsers veilig de weg kunnen oversteken.	Trajectbenadering groot onderhoud Franse Kampweg (N236) en N524, gemeenten Gooise Meren en Hilversum Het traject tussen de N524 en de Nw. 's Gravenlandseweg is aanbesteed. De uitvoering van het onderhoud en het verbeteren van de verkeersveiligheid van de fietsoversteek is in het najaar van 2016 gestart. Het overige deel van het traject wordt geïntegreerd in het meerjarige gebiedscontract. Voor dit deel zal de provincie komende periode participeren met stakeholders zoals bedrijven, burgers en gemeente.	realisatie	2016-2017

Projecten in de studie-, plan- en realisatiefase

Nr.	Project-nr.	Soort project	Gebied	Project	Stand van zaken	Fase	(mogelijke) Uitvoering
45	N239-03	bereikbaarheid	3	Ontsluiting Agriport A7 en reconstructie kruispunten N239/op- en afritten A7, gemeenten Medemblik en Hollands Kroon De hoofdonsluiting van het Agriport A7-gebied is voorzien bij het kruispunt N239-Coppershorn. De op- en afritten van de A7 naar de N239 liggen op korte afstand van dit kruispunt. Om een goede doorstroming op dit wegdeel te verkrijgen en de verkeersveiligheid te waarborgen worden deze drie kruispunten met behulp van drie gekoppelde verkeersregelinstanties op elkaar aangesloten.	Ontsluiting Agriport A7 en reconstructie kruispunten N239/op- en afritten A7, gemeenten Medemblik en Hollands Kroon Verwacht wordt dat eind 2016 een gedragen ontwerp en kostenraming beschikbaar zijn, zodat er dan een afspraak over de bijdragen kan worden gemaakt.	studie	2021
46	N239-08	trajectbenadering	3	Trajectbenadering groot onderhoud N239a, gedeelte N242-A7, gemeenten Hollands Kroon, Opmeer en Medemblik Er staat groot onderhoud gepland op de N239, gedeelte N242-A7. Het onderhoudsproject is daarom opgenomen in de studiefase van het PMI, zodat onderzocht kan worden of er gelijktijdig met het groot onderhoud aanpassingen aan het traject worden gerealiseerd. Op deze manier wordt de overlast voor de weggebruiker zoveel mogelijk beperkt.	Trajectbenadering groot onderhoud N239a, gedeelte N242-A7, gemeenten Hollands Kroon, Opmeer en Medemblik Het project wordt voorbereid voor realisatie in 2019.	plan	2019
47	N240-05	verkeersveiligheid	1+3	Doortrekken N240 naar kruispunt N239-N240, gemeenten Medemblik en Hollands Kroon De N240 slingert bij Medemblik door de bebouwde kom. Onderzocht wordt of het mogelijk is de N240 door te trekken naar het kruispunt N239-N240, zodat het doorgaande verkeer niet meer door de kern van Medemblik hoeft. Op het kruispunt N239-N240 wordt een rotonde aangelegd.	Doortrekken N240 naar kruispunt N239-N240, gemeenten Medemblik en Hollands Kroon Besloten is dat een sobere variant wordt gerealiseerd waardoor en een oplossing komt voor het agrarisch verkeer. Naar verwachting kan het project eind 2016 naar de planfase.	studie	2020
48	N240-13	trajectbenadering	1	Trajectbenadering groot onderhoud N240a, gedeelte De Haukes-A7, gemeente Hollands Kroon Het traject loopt van De Haukes naar de A7, maar er staat groot onderhoud gepland op het gedeelte tussen De Haukes-Slootdorp. Er worden enkele kleine maatregelen (bermverharding en geleiderails in bochten) genomen en in combinatie met het groot onderhoud uitgevoerd.	Trajectbenadering groot onderhoud N240a, gedeelte De Haukes-A7, gemeente Hollands Kroon Op het deel ten noorden van Slootdorp worden in de bochten bermverharding en geleiderails aangebracht.	realisatie	2016
49	N240-14	trajectbenadering	1	Trajectbenadering groot onderhoud N240b, gedeelte A7-Medemblik, gemeente Hollands Kroon Er staat groot onderhoud gepland op de N240, gedeelte A7-Medemblik. Het onderhoudsproject is opgenomen in de studiefase van het PMI, zodat onderzocht kan worden of er gelijktijdig met het groot onderhoud aanpassingen aan het traject worden gerealiseerd. Op deze manier wordt de overlast voor de weggebruiker zoveel mogelijk beperkt.	Trajectbenadering groot onderhoud N240b, gedeelte A7-Medemblik, gemeente Hollands Kroon Dit deel van de N240 is opgenomen in het gebiedscontract van Waaksaam. De vervangingsinvestering is gepland voor 2017. In het gebiedscontract zijn geen optimalisaties aan het wegprofiel of kruispunten opgenomen. De noodzaak en impact van verbetermaatregelen op het noordelijk deel van de N240 is sterk afhankelijk van het al dan niet doorgaan van de volledige doortrekking van de N240 bij Medemblik. Het bestuurlijk overleg over deze doortrekking (met Medemblik, Hollands Kroon en het Hoogheemraadschap) heeft in september 2016 plaatsgevonden. Daarna wordt een keuze gemaakt over de uit te voeren studie voor het noordelijk deel en het al dan niet onderbrengen bij de aannemer van het gebiedscontract. Omdat verbetermaatregel door grondverwerving en ruimtelijke procedures nog enkele jaren op zich zullen laten wachten, is de gebiedsaannemer een offerte gevraagd voor levensduur verlengend onderhoud.	studie	2020
50	N241-01	verkeersveiligheid	1	Herinrichting N241, gedeelte N242-N248, gemeenten Schagen en Hollands Kroon De weg wordt heringericht volgens het principe van Duurzaam Veilig. De hoofdrijbaan wordt verbreed en er wordt een inhaalverbod ingesteld. De zes belangrijkste kruisingen worden uitgevoerd als rotonde. Aan beide zijden van de weg worden parallelwegen aangelegd waardoor het landbouwverkeer gescheiden wordt van het autoverkeer en de zijwegen en uitritten niet langer direct aansluiten op de hoofdrijbaan. De parallelweg aan de westzijde wordt uitgevoerd als een fietsstraat.	Herinrichting N241, gedeelte N242-N248, gemeenten Schagen en Hollands Kroon De uitvoering is in februari 2015 gestart. Alle grond is in bezit van de provincie en op alle wegvakken vinden inmiddels werkzaamheden plaats. Naar verwachting is het werk eind 2017 gereed.	realisatie	2014-2017
51	N241-06	verkeersveiligheid	3	Herinrichting kruispunt N241-Langereis, gemeenten Heerhugowaard, Opmeer en Hollands Kroon Het gecombineerde kruispunt N241-Langereis/Dijkweg en N241-Langereis/Langereis ligt in een flauwe bocht, waardoor het zicht vanaf de zijwegen op de N241 verre van optimaal is. Dit in combinatie met de hoge snelheid van het verkeer op de N241 en het ontbreken van referentiepunten levert een onveilige situatie op. Om de verkeersveiligheid te verbeteren wordt op het kruispunt N241-Langereis/Dijkweg een ovale rotonde gerealiseerd, waarbij de vier aansluitingen behouden blijven.	Herinrichting kruispunt N241-Langereis, gemeenten Heerhugowaard, Opmeer en Hollands Kroon Het project is aanbesteed. De opdrachtnemer werkt het ontwerp verder uit. Uitvoering wordt verwacht vanaf voorjaar 2017 tot zomer 2018.	realisatie	2016-2018
52	N241-13	trajectbenadering	3	Trajectbenadering groot onderhoud N241b, gedeelte N242-A7, gemeenten Heerhugowaard, Hollands Kroon, Opmeer en Medemblik Er staat groot onderhoud gepland op de N241b, gedeelte N242-A7. Het onderhoudsproject is opgenomen in de studiefase van het PMI, zodat onderzocht kan worden of er gelijktijdig met het groot onderhoud aanpassingen aan het traject worden gerealiseerd. Op deze manier wordt de overlast voor de weggebruiker zoveel mogelijk beperkt.	Trajectbenadering groot onderhoud N241b, gedeelte N242-A7, gemeenten Heerhugowaard, Hollands Kroon, Opmeer en Medemblik De weg, de bermen en het fietspad worden verbreed. Aangezien de voorbereiding (grondverwerving, RO-procedures) hiervan nog enkele jaren gaat duren, is levensduur verlengend onderhoud noodzakelijk.	plan	2020-2021
53	N242-10	verkeersveiligheid	2	Verbeteren langzaam-verkeerroute N242, gedeelte Bestevaerstraat-Nieuwe Schermerweg, gemeente Alkmaar Er wordt naar een oplossing gezocht om het langzaam verkeer op dit deel van de N242 te weren zodat ook op dit deel van de N242 de autowegstatus kan worden ingesteld.	Verbeteren langzaam-verkeerroute N242, gedeelte Bestevaerstraat-Nieuwe Schermerweg, gemeente Alkmaar De gemeente heeft besloten geen ongelijkvloerse verbinding te realiseren voor alle verkeer over het Noordhollandsch Kanaal, waardoor ook het langzaam verkeer van de N242 zou kunnen worden geweerd. Er wordt naar een oplossing gezocht.	studie	n.n.b.

Projecten in de studie-, plan- en realisatiefase

Nr.	Project-nr.	Soort project	Gebied	Project	Stand van zaken	Fase	(mogelijke) Uitvoering
54	N242-19	bereikbaarheid	2	Aanpassingen N242, gedeelte N504-Leijerdijk, inclusief parallelweg (oude N242), gemeenten Langedijk en Heerhugowaard De afgelopen jaren is de doorstroming op de N242 aanzienlijk verbeterd. Het kruispunt N242-Smuigelweg blijft echter een knelpunt. Vanwege het smalle spoorwegviaduct kan er niet voldoende opstelcapaciteit worden gerealiseerd. De volgende maatregelen worden genomen om de doorstroming en de verkeersveiligheid op de N242, gedeelte Roskamsluis (N504)-Leijerdijk te verbeteren: 1. Versmallen parallelweg naar 5,50 m (rijloper van 3,00m met aan beide zijden suggestiestroken van 1,25m) en onderhoud deklaag bestaande fietspad (3,00m) tussen Roskamsluis en Smuigelweg en aanbrengen verkeersplateau's kruisingsvlakken van Parallelweg met Laanweg en Waardijk-noord; 2. Verdubbelen van de rechtsafer kruispunt N504-N242 zuid en onderhoud deklaag kruispunt N504-N242 en bestratingswerkzaamheden aan de middengeleiders (het onderhoud betreft werkzaamheden welke oorspronkelijk deel uit maakten van het project N504 Verkeerspleinen rotonde Langedijk); 3. Aanbrengen van verkeersdrempels ter hoogte van de kruising N242-Leijerdijk.	Aanpassingen N242, gedeelte N504-Leijerdijk inclusief parallelweg (oude N242), gemeenten Langedijk en Heerhugowaard De werkzaamheden worden voorbereid. De oorspronkelijk van dit project uitmakende te treffen maatregelen op de N241 tussen de turbotronde N242-N241 met Verlaat zijn doorgeschoven naar het project N241b. Uitvoering is voorzien voor 2017.	plan	2017
55	N242-21	bereikbaarheid	2	Reconstructie oostelijke afrit N242 met de N243-N244, gemeente Alkmaar Door de aanleg van een extra opstelstrook op de oostelijke afrit van de N242 wordt de capaciteit op het kruispunt verbeterd, waardoor het verkeer inclusief het openbaar vervoer beter doorstroomt.	Reconstructie oostelijke afrit N242 met de N243-N244, gemeente Alkmaar De aanleg van een extra opstelstrook op de oostelijke afrit van de N242 wordt voorbereid en gelijktijdig met het groot onderhoud van de N242, N244, N508 en N245 (project groot onderhoud noord-oost ring Alkmaar) in 2016 uitgevoerd. Uitvoering staat gepland tussen september en december 2016 met eventueel een uitloop naar eerste kwartaal 2017.	realisatie	2016
56	N242-22	bereikbaarheid	2	GGA Alkmaar: N242, gedeelte Zuidtangent-Verlaat Er is een quick scan N242 gedaan om te inventariseren of er extra maatregelen nodig zijn om N242 verder op te waarderen naar een stroomweg. Voor de voorgestelde oplossingen uit de quick scan is een bedrag van € 10 miljoen benodigd.	GGA Alkmaar: N242, gedeelte Zuidtangent-Verlaat Er is een quick scan N242 gedaan om te inventariseren of er extra maatregelen nodig zijn om N242 verder op te waarderen naar een stroomweg. Voor de voorgestelde oplossingen uit de quick scan is een bedrag van € 10 miljoen benodigd. Op dit moment vindt nadere uitwerking van de oplossingsrichtingen plaats alsmede afstemming met de gemeente Heerhugowaard.	studie	2021-2022
57	N242-23	bereikbaarheid	2	Verlagen wegdek N242 Langebalkbrug <i>nieuw project</i> De Langebalkbrug, die in een gemeentelijke weg over de N242 ligt, wordt regelmatig aangereden omdat de onderdoorijhoogte van de brug 4,00 m bedraagt. Het voorstel is nu om, tegelijk met een reparatie van een schade, de doorrijhoogte te vergroten door het wegdek te verlagen.	Verlagen wegdek N242 Langebalkbrug <i>nieuw project</i> De Langebalkbrug, die in een gemeentelijke weg over de N242 ligt, wordt regelmatig aangereden omdat de onderdoorijhoogte van de brug 4,00 m bedraagt. Het voorstel is nu om, tegelijk met een reparatie van een schade, de doorrijhoogte te vergroten door het wegdek te verlagen. Het project wordt voorbereid. De uitvoering staat gepland in het eerste kwartaal van 2017.	realisatie	2017
58	N243-06	trajectbenadering	2+3	Trajectbenadering groot onderhoud N243a, gemeenten Alkmaar, Beemster en Koggenland <i>uit studiefase</i> Het traject loopt van de N242 naar de nieuwe aansluiting met de Westfriisiaweg ter hoogte van de N507. Er staat ook groot onderhoud gepland op dit traject. Naast het groot onderhoud wordt onderzocht in hoeverre de onderhoudswerkzaamheden gekoppeld kunnen worden aan een herinrichting gericht op de verkeersveiligheid en doorstroming. De herinrichting is gebaseerd op de aanleg van rotondes, aanleg geleiderail en een vergevingsgezinde berm.	Trajectbenadering groot onderhoud N243a, gemeenten Alkmaar, Beemster en Koggenland <i>uit studiefase</i> De trajectstudie is afgerond en het project promoveert naar de planfase. De uitvoering van de N243 start na de ingebruikname van de Westfriisiaweg (2018/2019).	plan	2018-2020
59	N244-01	bereikbaarheid	5	Verdubbeling N244, gedeelte A7-N247, gemeenten Purmerend, Beemster en Edam-Volendam De provincie werkt aan een goede bereikbaarheid van de regio Purmerend. Een onderdeel hiervan is de verdubbeling van de N244, gedeelte A7 en N247. Enerzijds om de groei van het verkeer te verwerken door ruimtelijke ontwikkelingen in de regio, zoals bijvoorbeeld Baanstee-Noord; en anderzijds om een alternatief te bieden voor de overbelaste N247 en N235 door Waterland. Tevens wordt de Purmerenderweg op de N244 aangesloten om de leefbaarheid in de dorpen te verbeteren en een nieuwbouwwijk in de Beemster te ontsluiten.	Verdubbeling N244, gedeelte A7-N247, gemeenten Purmerend, Beemster en Edam-Volendam Het project is in uitvoering en naar verwachting gereed in 2017. Met uitzondering van de onderdelen "aansluiting Purmerenderweg" en kruispunt "N244-N247". Deze twee onderdelen worden naar verwachting in 2018 opgeleverd.	realisatie	2014-2019
60	N244-07	trajectbenadering	2+5	Trajectbenadering groot onderhoud N244a, deel A: N244, gedeelte N242-N246 en N246, gedeelte N244-A8, gemeenten Alkmaar en Zaanstad <i>uit planfase</i> Er staat groot onderhoud gepland op het traject N244a. Dit traject bestaat uit de N244, ged. N242-N246 en de N246, ged. N244-A8. Gelijktijdig met het groot onderhoud worden verschillende maatregelen op de N246 genomen ter verbetering van de verkeersveiligheid en de doorstroming. De kruispunten worden heringericht, er wordt een rotonde gerealiseerd waarop 2 zijwegen, een uitrit en de ontsluiting van pontje De Woude worden gerealiseerd. Dit project wordt samen uitgevoerd met de Beatrixbrug en de Kogerpolderbrug.	Trajectbenadering groot onderhoud N244a, deel A: N244, gedeelte N242-N246 en N246, gedeelte N244-A8, gemeenten Alkmaar en Zaanstad <i>uit planfase</i> De planvoorbereiding is gestart; het opstellen van een voorlopig ontwerp en de contractdocumenten. De gunning staat gepland voor medio 2017 met start uitvoering werkzaamheden eind 2017, begin 2018.	realisatie	2017-2019

Projecten in de studie-, plan- en realisatiefase

Nr.	Project-nr.	Soort project	Gebied	Project	Stand van zaken	Fase	(mogelijke) Uitvoering
61	N244-07	bereikbaarheid	2+5	Trajectbenadering groot onderhoud N244a, deel B: Kogerpolderbrug, gemeente Alkmaar uit studiefase Er dient groot onderhoud aan de Kogerpolderbrug te worden uitgevoerd. Tevens dient de brug te worden verbreed vanwege de verkeersgroei op de kruising N244-N247. Daarom is ervoor gekozen de brug te vervangen, waardoor de nieuwe brug tevens voldoet aan de nieuwe veiligheidseisen en de richtlijn vaarwegen.	Trajectbenadering groot onderhoud N244a, deel B: Kogerpolderbrug, gemeente Alkmaar uit studiefase Er dient groot onderhoud aan de Kogerpolderbrug te worden uitgevoerd. Tevens dient de brug te worden verbreed vanwege de verkeersgroei op de kruising N244-N247. Daarom is ervoor gekozen de brug te vervangen, waardoor de nieuwe brug tevens voldoet aan de nieuwe veiligheidseisen en de richtlijn vaarwegen. De planvoorbereiding is gestart; het opstellen van een voorlopig ontwerp en de contractdocumenten. De gunning staat gepland voor medio 2017 met start uitvoering werkzaamheden eind 2017, begin 2018.	realisatie	2017-2019
62	N244-07	bereikbaarheid	2+5	Trajectbenadering groot onderhoud N244a, deel C: Beatrixbrug, gemeenten Alkmaar en Zaanstad uit studiefase De Beatrixbrug wordt vervangen. Daarbij wordt het brugdek verbreed, de klep verlengd en worden er wachtplaatsen gerealiseerd. De nieuwe brug voldoet hierdoor aan de nieuwe veiligheidseisen en de richtlijn vaarwegen.	Trajectbenadering groot onderhoud N244a, deel C: Beatrixbrug, gemeenten Alkmaar en Zaanstad uit studiefase De Beatrixbrug wordt vervangen. Daarbij wordt het brugdek verbreed, de klep verlengd en worden er wachtplaatsen gerealiseerd. De nieuwe brug voldoet hierdoor aan de nieuwe veiligheidseisen en de richtlijn vaarwegen. De planvoorbereiding is gestart; het opstellen van een voorlopig ontwerp en de contractdocumenten. De gunning staat gepland voor medio 2017 met start uitvoering werkzaamheden eind 2017, begin 2018.	realisatie	2017-2019
63	N245-13	trajectbenadering	2	Trajectbenadering groot onderhoud N245a: deeltraject N245, gedeelte N508-N504, gemeenten Alkmaar en Langedijk Er staat groot onderhoud gepland op het traject N245a. Dit traject bestaat uit de N245, gedeelte N508-N504 en de N504, gedeelte N245-N242. Het traject N245a is gesplitst in twee aparte projecten. Op de N245, ged. N508-N504, wordt gelijktijdig met het groot onderhoud de belijning op het kruispunt N245-N508-Huiswaarderweg aangepast, zodat er een rustiger en verkeersveiligere wegbeeld ontstaat. Tevens worden de linksafstroken op de kruispunten met de Laan van Tata en Laan van Darmstadt verlengd.	Trajectbenadering groot onderhoud N245a: deelproject N245, gedeelte N508-N504, gemeenten Alkmaar en Langedijk De trajectbenadering van de N508 en N245, wordt voorbereid en gelijktijdig met het project groot onderhoud van de N242, N244, N508 en N245 (project GO noord-oost ring Alkmaar) in 2016 uitgevoerd. De uitvoering staat gepland tussen september en december 2016.	realisatie	2016
64	N246-08	trajectbenadering	5	Trajectbenadering groot onderhoud N246a, gedeelte komgrens Beverwijk-A8, gemeente Zaanstad Er staat groot onderhoud gepland op de N246a, gedeelte gemeentegrens Beverwijk-A8. Het onderhoudsproject opgenomen in de studiefase van het PMI, zodat onderzocht kan worden of er gelijktijdig met het groot onderhoud aanpassingen aan het traject worden gerealiseerd. Op deze manier wordt de overlast voor de weggebruiker zoveel mogelijk beperkt.	Trajectbenadering groot onderhoud N246a, gedeelte komgrens Beverwijk-A8, gemeente Zaanstad De studie is afgerond. Er is overleg gevoerd met de stakeholders, de knelpunten en oplossingen zijn in beeld gebracht. Besluitvorming wordt in het vierde kwartaal van 2016 verwacht.	studie	2019
65	N247-12	verkeersveiligheid	5	Aanleg fietspad oostzijde N247, gedeelte Hoogedijk-Wagenweg, gemeente Waterland Om de verkeersveiligheid te verbeteren wordt een fietspad aan de oostzijde van de N247 vanaf Monnickendam tot de Wagenweg aangelegd. Scholieren uit Monnickendam die in Volendam op school zitten, hoeven de N247 dan niet meer over te steken.	Aanleg fietspad oostzijde N247, gedeelte Hoogedijk-Wagenweg, gemeente Waterland Knelpunt ligt bij aansluiting Hoogedijk. Gesprekken met gemeente Waterland en ondernemer zijn gaande. Verwacht wordt dat het project eind 2016 naar de Planfase kan gaan.	studie	2019-2020
66	N247-14	trajectbenadering	5	Trajectbenadering groot onderhoud N247a, gedeelte A10-N244, gemeenten Amsterdam, Waterland en Edam-Volendam uit studiefase Er staat groot onderhoud gepland op de N247, gedeelte A10-N244. Het onderhoudsproject is opgenomen in de studiefase van het PMI, zodat onderzocht kan worden of er gelijktijdig met het groot onderhoud aanpassingen aan het traject worden gerealiseerd. Op deze manier wordt de overlast voor de weggebruiker zoveel mogelijk beperkt. Het groot onderhoud wordt geïntegreerd in project N247-16.	Trajectbenadering groot onderhoud N247a, gedeelte A10-N244, gemeenten Amsterdam, Waterland en Edam-Volendam uit studiefase In 2014 is groot onderhoud uitgevoerd op het wegvak N247 Broek in Waterland - Dijkbrug omdat dit voor dit wegvak niet langer kon wachten. Voor dit onderdeel is in februari 2016 decharge verleend. De maatregelen vanuit de trajectbenadering betreffen een profielaanpassing op het wegvak Broek in Waterland - Monnickendam. Het fietspad wordt in noordwestelijke richting verplaatst zodat het wegprofiel in de toekomst kan worden verbreed. Ook wordt een linksafvak aangelegd bij kruispunt Overlekergrouw. Het groot onderhoud op de overige wegvakken van de N247 wordt zo veel mogelijk geïntegreerd in project N247-16. De planuitwerking voor deze werkzaamheden is gestart en loopt door tot in 2017. Naar verwachting wordt het project eind 2017, begin 2018 aanbesteed.	plan	2019-2020
67	N247-16	bereikbaarheid	5	Bereikbaarheid Waterland: maatregelen N247, gedeelte A10-Edam De bereikbaarheid van Waterland verslechtert. De N247 is zwaar belast met zowel autoverkeer als openbaar vervoer. Daarnaast ligt de weg in een kwetsbaar gebied en doorkruist Broek in Waterland. Het betreft het ontvlochten van het openbaar vervoer en het overige gemotoriseerde verkeer, het vergroten van de verkeersveiligheid zonder dat de leefbaarheid daar nadelige gevolgen van ondervindt. De maatregelen bestaan uit het aanleggen van een busstrook, het realiseren van ongelijkvloerse oversteken voor het langzaam verkeer en het optimaliseren van de kruispunten. Tevens wordt er bij 't Schouw in het kader van Beter Benutten vervolg een Park & Ride en eventueel een Park & Bike gerealiseerd.	Bereikbaarheid Waterland: maatregelen N247, gedeelte A10-Edam In 2016 is een schetsontwerp met verschillende varianten opgeleverd voor het wegvak N247 A10 - N244. Op basis hiervan heeft de stuurgroep Bereikbaarheid Waterland in juli 2016 besloten om een groot deel van de maatregelen verder uit te werken. De uitwerking van het deel N247 binnen de komgrens van Broek in Waterland wordt om hold gezet in afwachting van de studie met burgerparticipatie 'Dorpsraadvariant' in Broek in Waterland. Het zuidelijk deel betreft het wegvak A10 - Het Schouw. Kruispunt Het Schouw wordt gereconstrueerd waarbij de verkeersstromen worden ontvlochten. Het groot onderhoud op dit traject wordt gecombineerd met de voorgenomen reconstructie. Het noordelijk deel betreft het wegvak Broek in Waterland - N244. De maatregelen vanuit project N247-14 worden hier in meegenomen. Verder betreft het de reconstructie van kruispunt Bernhardaen en het groot onderhoud op het wegvak Monnickendam - N244. In 2016 is op het wegvak Het Schouw - Broek in Waterland een tijdelijke busbaan aangelegd aan de oostzijde van de N247 om de huidige OV vertragingen op dit wegvak te verminderen, gecombineerd met levensduur verlengend onderhoud op dit wegvak.	studie	2019-2021

Projecten in de studie-, plan- en realisatiefase

Nr.	Project-nr.	Soort project	Gebied	Project	Stand van zaken	Fase	(mogelijke) Uitvoering
68	N247-17	traject-benadering	5	Trajectbenadering groot onderhoud N247b, gedeelte N244-A7, gemeenten Edam-Volendam en Koggenland Er staat groot onderhoud gepland op de N247, gedeelte N244-A7. Het onderhoudsproject is opgenomen in de studiefase van het PMI, zodat onderzocht kan worden of er gelijktijdig met het groot onderhoud aanpassingen aan het traject kunnen worden gerealiseerd. Op deze manier wordt de overlast voor de weggebruiker zoveel mogelijk beperkt.	Trajectbenadering groot onderhoud N247b, gedeelte N244-A7, gemeenten Edam-Volendam en Koggenland In 2019 worden twee bruggen in het traject vervangen en tevens verbreed. Dit gebeurt gelijktijdig met het onderhoud aan de bruggen en de parallelweg. Uit inspectie is gebleken dat het asfalt nog in goede staat is en zal daarom in 2022 onderhouden worden.	plan	2019
69	N247-18	verkeers-veiligheid	5	Reconstructie Bernhardbrug, gemeente Monnickendam De Bernhardbrug bij Monnickendam vormt de hoofdontsluiting van zowel Monnickendam als Marken richting de N247. De brug is te smal om alle verkeersstromen gescheiden te kunnen verwerken, de vele fietsers zitten tussen het gemotoriseerd verkeer. Ook op de kruispunten aan beide zijden van de brug is een verwarrende verkeerssituatie aanwezig.	Reconstructie Bernhardbrug, gemeente Monnickendam De studie is nog niet opgestart.	studie	2021-2022
70	N247-19	bereik-baarheid	5	Verkeersstudie knooppunt A10-N247-S116 (KANS) Samen met RWS, de gemeente Amsterdam en de SRA wordt een studie uitgevoerd voor het uitwerken van een langetermijnoplossing voor dit knelpunt. Tijdens de spitsperiodes staan hier vrijwel altijd files, wat mede veroorzaakt wordt door de vele bussen die vanuit Amsterdam naar de regio Waterland v.v. rijden. Dit openbaar vervoer heeft absolute prioriteit, waardoor de doorstroming van het overige verkeer verder wordt gefrustreerd.	Verkeersstudie knooppunt A10-N247-S116 (KANS) Samen met RWS, de gemeente Amsterdam en de SRA wordt een studie uitgevoerd voor het uitwerken van een langetermijnoplossing voor dit knelpunt. Tijdens de spitsperiodes staan hier vrijwel altijd files, wat mede veroorzaakt wordt door de vele bussen die vanuit Amsterdam naar de regio Waterland v.v. rijden. Dit openbaar vervoer heeft absolute prioriteit, waardoor de doorstroming van het overige verkeer verder wordt gefrustreerd. De studie naar oplossingsrichtingen met bijbehorende kostenramingen is opgestart. De wordt eind 2016 afgerond.	studie	2020
71	N247-20	bereik-baarheid	5	Bereikbaarheid Waterland: maatregelen N247, gedeelte A10-Edam Quick Wins <i>nieuw project</i> De bereikbaarheid van Waterland verslechtert. De N247 is zwaar belast met zowel autoverkeer als openbaar vervoer. Daarnaast ligt de weg in een kwetsbaar gebied en doorkruist Broek in Waterland. Op de N247 ontstaan files door het openbaar vervoer richting Purmerend dat het kruispunt N247-N235 moet oversteken. De Quick Wins betreffen tijdelijke OV maatregelen om de doorstroming te verbeteren. En er wordt levensduur verlengend onderhoud gepleegd omdat de beoogde investeringsmaatregelen N247-16 Bereikbaarheid Waterland (o.a. verbreding rijbaan) pas op zijn vroegst in 2020 kunnen worden uitgevoerd nadat de benodigde gronden in bezit zijn en het bestemmingsplan is gewijzigd.	Bereikbaarheid Waterland: maatregelen N247, gedeelte A10-Edam Quick Wins <i>nieuw project</i> De uitvoering van de Quick Win maatregelen staan gepland in 2017.	realisatie	2017
72	N247-21	bereik-baarheid	5	Praktijkproef fietspad Broek in Waterland/Monnickendam <i>nieuw project</i> Reeds vele jaren is er een wens op de oude trambaan langs de N247 tussen Broek in Waterland en Monnickendam een fietspad aan te leggen. De kosten zijn echter hoog vanwege de slechte veenondergrond in de regio Waterland. De provincie heeft een nieuwe methode ontwikkeld, waardoor de totale kosten beduidend lager uit kunnen komen. De nieuwe methode wordt in de praktijk getest en kan bij positieve resultaten ingezet worden om de fietsstructuur in de regio Waterland te verbeteren.	Praktijkproef fietspad Broek in Waterland/Monnickendam <i>nieuw project</i> Reeds vele jaren is er een wens op de oude trambaan langs de N247 tussen Broek in Waterland en Monnickendam een fietspad aan te leggen. De kosten zijn echter hoog vanwege de slechte veenondergrond in de regio Waterland. De provincie heeft een nieuwe methode ontwikkeld, waardoor de totale kosten beduidend lager uit kunnen komen. De nieuwe methode wordt in de praktijk getest en kan bij positieve resultaten ingezet worden om de fietsstructuur in de regio Waterland te verbeteren. Voorbereidend worden nadere conditionerende onderzoeken uitgevoerd.	realisatie	2017
73	N248-03	verkeers-veiligheid	1	Reconstructie N248 en aanleg parallelweg, gedeelte N249-N245, gemeente Schagen Er wordt een parallelweg gerealiseerd langs de N248, gedeelte Korte Ruigeweg-N245 en het wegvak wordt gelijktijdig met het groot onderhoud verbreed om de verkeersveiligheid te verbeteren. Dit project heeft een relatie met project N248-01.	Reconstructie N248 en aanleg parallelweg, gedeelte N249-N245, gemeente Schagen De uitvoering is augustus 2015 gestart, verloopt volgens planning en is naar verwachting eind 2016 gereed.	gerealiseerd	
74	N250-01	bereik-baarheid	1	Doorstroming in Den Helder De N250 is de enige aanwezige aan- en afvoerroute naar Texel. Door de combinatie van het plaatselijke en het doorgaande verkeer van en naar Texel zijn er sinds jaar en dag problemen die te maken hebben met de doorstroming, de leefbaarheid en de verkeersveiligheid op deze route. De bereikbaarheid van zowel het stadshart van Den Helder, van Texel als van het terrein van de Koninklijke Marine is in het geding. Het project N250-03 "Capaciteitsuitbreiding Kooypunt (N250-N9-N99) is in dit project opgenomen.	Doorstroming Den Helder In het programma de Kop Werkt is voor de versterking N250 € 0,5 mln opgenomen. De inzet van de gemeenten is dat de provincie dit bedrag zal verbuigen. De maatregelen zijn (nog) niet benoemd.	studie	n.n.b.
75	N417-02	verkeers-veiligheid	7	Herinrichting N417, gemeente Hilversum Op de N417 wordt te hard gereden en de oversteken voor het langzaam verkeer (waaronder ruiters) zijn onvoldoende zichtbaar. De weg wordt heringericht en er wordt aan westzijde een eenzijdig, in twee richtingen bereden fietspad aangelegd; het fietspad aan de oostzijde komt te vervallen.	Herinrichting N417, gemeente Hilversum Het bestemmingsplan is vastgesteld. Er is een voorlopige voorziening bij de rechter aangevraagd. De werkzaamheden worden in het in 2017 af te sluiten meerjarige gebiedscontract geïntegreerd. De start van de uitvoering is afhankelijk van de onteigening van gronden.	realisatie	2018
76	N501-03	verkeers-veiligheid	1	Reconstructie kruispunt N501-Keesomlaan/Westerweg, gemeente Texel Om de verkeersveiligheid te verbeteren wordt dit kruispunt heringericht.	Reconstructie kruispunt N501-Keesomlaan/Westerweg, gemeente Texel Naar aanleiding van een bestuurlijk overleg eind 2015 is besloten dat deze rotonde door de gemeente Texel wordt gerealiseerd. Over de voorwaarden waaronder een en ander zal plaatsvinden, volgt nader overleg.	studie	2018

Projecten in de studie-, plan- en realisatiefase

Nr.	Project-nr.	Soort project	Gebied	Project	Stand van zaken	Fase	(mogelijke) Uitvoering
77	N502-03	traject-benadering	1	Trajectbenadering groot onderhoud N502c, gedeelte Callantsoog-Callantsogervaat, gemeente Schagen Het traject loopt van Callantsoog naar de Callantsogervaat, maar er staat groot onderhoud gepland tussen de rotonde Groote Keeten en de Callantsogervaat. Gelijktijdig met het groot onderhoud worden kleine verbetermaatregelen in de kom van Groote Keeten meegenomen.	Trajectbenadering groot onderhoud N502c, gedeelte Callantsoog-Callantsogervaat, gemeente Schagen naar realisatiefase. Wens is om gelijktijdig met het groot onderhoud (reeds opgenomen in het gebiedscontract) kleine verbetermaatregelen in de kom van Groote Keeten uit te voeren. Dit betreft het afwaarderen naar 30 km/u, aanleggen voetpad en aanbrengen van een plateau op de aansluiting van de Helmweg. Deze maatregelen worden in overleg met gemeente Schagen verder uitgewerkt, waarna de gebiedsaannemer wordt gevraagd ze mee te nemen in de uitvoering.	realisatie	2017
78	N504-09	traject-benadering	2	Trajectbenadering groot onderhoud N245a: deeltraject N504, gedeelte N245-N242, gemeente Langedijk Er staat groot onderhoud gepland op het traject N245a. Dit traject bestaat uit de N245, gedeelte N508-N504 en de N504, gedeelte N245-N242. Het traject N245a is gesplitst in twee aparte projecten. Op de N504, gedeelte N245-N242, wordt gelijktijdig met het groot onderhoud op het kruispunt N504-Dorpsstraat/Voorburggracht een LARGAS-verkeersplein gerealiseerd en op het kruispunt N504-Spoorstraat een enkelstrooksrotonde.	Trajectbenadering groot onderhoud N245a: deeltraject N504, gedeelte N245-N242, gemeente Langedijk Het project wordt voorbereid. Aan een Ingenieursbureau wordt opdracht gegeven voor het uitvoeren van de benodigde onderzoeken, het maken van een voorontwerp inclusief kostenraming. De onderzoeken zijn nodig om te kijken of het tijdpad haalbaar is. Met het voorontwerp kunnen diverse stakeholders worden benaderd en geïnformeerd.	plan	2017-2018
79	N505-01	traject-benadering	3	Trajectbenadering groot onderhoud N505a, gemeenten Drechterland, Stede Broec, Enkhuizen De N505a loopt van de N240 naar de N302 (v/h deel van de N302, maar heet vanaf volgend jaar N505). Het onderhoudsproject is opgenomen in de studiefase van het PMI, zodat onderzocht kan worden of er gelijktijdig met het groot onderhoud (vervanging verkeersregelininstallaties) aanpassingen aan het traject worden gerealiseerd. Op deze manier wordt de overlast voor de weggebruiker zoveel mogelijk beperkt. Het project N302-06 "Fietsoversteek kruispunt N302-Veilingweg" wordt in dit project opgenomen en als apart project geschrapt.	Trajectbenadering groot onderhoud N505a, gemeenten Drechterland, Stede Broec, Enkhuizen De N505a loopt van de N240 naar de N302 (v/h deel van de N302, maar heet vanaf volgend jaar N505). Het onderhoudsproject is opgenomen in de studiefase van het PMI, zodat onderzocht kan worden of er gelijktijdig met het groot onderhoud (vervanging verkeersregelininstallaties) aanpassingen aan het traject worden gerealiseerd. Op deze manier wordt de overlast voor de weggebruiker zoveel mogelijk beperkt. Het project N302-06 "Fietsoversteek kruispunt N302-Veilingweg" wordt in dit project opgenomen en als apart project geschrapt. De studie is nog niet opgestart.	studie	2023
80	N506-02	traject-benadering	3	Trajectbenadering groot onderhoud N506a, gemeenten Hoorn, Drechterland, Stede Broec, Enkhuizen Er staat groot onderhoud gepland op het deel van de N506 dat niet tot de Westfrisiaweg behoort. Gelijktijdig met het groot onderhoud wordt er vanuit verkeersveiligheids oogpunt bermverharding aangelegd.	Trajectbenadering groot onderhoud N506a, gemeenten Hoorn, Drechterland, Stede Broec, Enkhuizen De studie is afgerond en hieruit is gebleken dat de kwaliteit van de weg -als gevolg van tussentijds uitgevoerd onderhoud- voldoende is om het groot onderhoud tot 2019 uit te stellen. Te zijner tijd zal er vanuit verkeersveiligheids oogpunt bermverharding worden aangelegd op het deel van de N506 dat niet tot de Westfrisiaweg behoort.	studie	2019
81	N508-05	bereikbaarheid	2	Reconstructie kruispunt N508-Herenweg, gemeente Alkmaar Er is onvoldoende capaciteit op dit kruispunt. Mogelijke oplossingsrichting is het aanbrengen van extra opstelstroken en een andere rijstrookindeling op de zijwegen.	Reconstructie kruispunt N508-Herenweg, gemeente Alkmaar De reconstructie van het kruispunt is meegenomen in de studie van het project N508-06.	studie	2020
82	N508-06	bereikbaarheid	2	Onderzoek reconstructie N508 inclusief aansluiting N242 (GGA Alkmaar) De N508 (Nollenweg) is onderdeel van de buitenring en daarmee een belangrijke ontsluitingsroute voor het noordelijke deel van Alkmaar. Het verkeer kan mogelijk sneller worden afgewikkeld door het aanpassen van de kruispunten. Zo draagt een 'vrije rechtsafer' vanaf de Nollenweg richting de N242 naar verwachting substantieel bij aan een betere afwikkeling. Voor de kruispunten met de Herenweg en de N245 is mogelijk winst te halen door een gewijzigde rijstrookindeling, waarbij eveneens gedacht kan worden aan vrije rechtsaferen. Het kruispunt met de Herenweg is onderdeel van een OV-route richting St.Pancras.	Onderzoek reconstructie N508 inclusief aansluiting N242 (GGA Alkmaar) De studie is opgestart en wordt naar verwachting medio 2016 afgerond.	studie	2020-2021
83	N509-02	bereikbaarheid	3	Reconstructie brug Oosthuizen, gemeente Edam-Volendam De brug (uit 1915) is te smal voor twee rijbanen en ligt vlak bij de rotonde N509/N247. Hierdoor ontstaat een opstopping in het verkeer. De brug wordt voor een betere verkeersafwikkeling verbreed. Daarnaast wordt hij verhoogd voor de recreatievaart.	Reconstructie brug Oosthuizen, gemeente Edam-Volendam Begin 2016 is het werk gegund. De opdrachtnemer bereidt het werk voor. Na de zomer van 2016 starten de uitvoeringswerkzaamheden op locatie. Oplevering is voorzien voor de zomer van 2017.	realisatie	2016-2017
84	N509-05	traject-benadering	3	Trajectbenadering groot onderhoud N509a, gemeente Beemster De N509 loopt van de N243 tot de N247 en er staat groot onderhoud gepland op het gedeelte tussen de N243 en de rotonde Oosthuizerweg. Het onderhoudsproject is opgenomen in de studiefase van het PMI, zodat onderzocht kan worden of er gelijktijdig met het groot onderhoud aanpassingen aan het traject worden gerealiseerd. Op deze manier wordt de overlast voor de weggebruiker zoveel mogelijk beperkt.	Trajectbenadering groot onderhoud N509a, gemeente Beemster De studie wordt binnenkort afgerond.	studie	2018
85	N510-04	traject-benadering	2	Trajectbenadering groot onderhoud N510a, gedeelte bebouwde kom Alkmaar-bebouwde kom Bergen, gemeente Bergen Er staat groot onderhoud gepland op de N510, gedeelte bebouwde kom Alkmaar-bebouwde kom Bergen. Gelijktijdig met het groot onderhoud worden de uitritten beter herkenbaar gemaakt, wordt de rijbaanscheiding verbeterd en wordt bermverharding aangebracht.	Trajectbenadering groot onderhoud N510a, gedeelte bebouwde kom Alkmaar-bebouwde kom Bergen, gemeente Bergen Er staat groot onderhoud gepland op de N510, gedeelte bebouwde kom Alkmaar-bebouwde kom Bergen. Gelijktijdig met het groot onderhoud worden de uitritten beter herkenbaar gemaakt, wordt de rijbaanscheiding verbeterd en wordt bermverharding aangebracht. Voor het verbreden van de fietspaden langs de rijbaan is het PMI project N510-05 opgenomen omdat dit meer voorbereiding en onderzoek nodig heeft en het onderhoud van de N510 niet langer uitgesteld kon worden.	realisatie	2016-2017

Projecten in de studie-, plan- en realisatiefase

Nr.	Project-nr.	Soort project	Gebied	Project	Stand van zaken	Fase	(mogelijke) Uitvoering
86	N510-05	verkeersveiligheid	2	Verbreden fietspaden N510, gedeelte bebouwde kom Alkmaar-bebouwde kom Bergen, gemeente Bergen De fietspaden langs de N510 zijn 2 meter breed en voldoen aan de minimale CROW-richtlijnen. Uit de in het kader van de trajectstudie N510a, uitgevoerde verkeersveiligheidsanalyse komen ongevallen tussen (brom-) fietsers onderling als dominant naar voren. Door het verbreden van de fietspaden kunnen (brom-)fietsers elkaar beter inhalen.	Verbreden fietspaden N510, gedeelte bebouwde kom Alkmaar-bebouwde kom Bergen, gemeente Bergen Aan een Ingenieursbureau is opdracht gegeven voor het uitvoeren van onderzoeken en het maken van een voorontwerp inclusief kostenraming. Met de gemeente Bergen wordt overlegd over de openbare verlichting langs het fietspad. Volgens provinciaal beleid vervalt de verlichting langs de rijbaan. Vanuit sociale veiligheid hebben de gemeente Bergen en de Fietsersbond hier bezwaar tegen gemaakt. Met deze partijen volgt nog overleg.	plan	2018
87	N513-05	trajectbenadering	2	Trajectbenadering N513a, ged. rotonde Bakkum-kust, gemeente Castricum De weg is geclassificeerd als een erftoegangsweg met een toegestane snelheid van 60 km/uur, maar heeft de uitstraling van een 80 km weg. Door ruimtelijke ontwikkelingen komen er steeds meer erftoegangen; de oversteekbaarheid van de weg laat te wensen over.	Trajectbenadering N513a, ged. rotonde Bakkum-kust, gemeente Castricum De weg is geclassificeerd als een erftoegangsweg met een toegestane snelheid van 60 km/uur, maar heeft de uitstraling van een 80 km weg. Door ruimtelijke ontwikkelingen komen er steeds meer erftoegangen; de oversteekbaarheid van de weg laat te wensen over. De trajectstudie wordt in de tweede helft van 2016 opgestart. Er wordt overlegd met PWN, gemeente Castricum en vertegenwoordigers van horeca en aanwonenden.	studie	2021
88	N515-02	bereikbaarheid	5	Reconstructie kruispunt N515-Zuiderweg, gemeenten Wormerland en Zaanstad Het kruispunt is voorzien van een verkeersregelinstantie die in de spits zwaar overbelast is, waardoor ook het openbaar vervoer (R-net) vertraging oploopt. Tevens zijn er geen aparte fietsvoorzieningen voor het overstekende (brom-) fietsverkeer op het kruispunt. Er is een onderzoek gestart naar de mogelijke inrichting van het kruispunt.	Reconstructie kruispunt N515-Zuiderweg, gemeenten Wormerland en Zaanstad De SRA, het hoogheemraadschap en de gemeenten Wormerland en Zaanstad leveren een financiële bijdrage. Er komt een rotonde met in ieder geval één fietstunnel. Er wordt gewerkt met een taakstellend budget waarbij de wens is om in totaal twee fietstunnels te realiseren onder de N515.	studie	2018-2019
89	N516-03	trajectbenadering	5	Trajectbenadering groot onderhoud N516a, gemeenten Zaanstad en Oostzaan Er staat groot onderhoud gepland op de N516, gedeelte Wibautstraat-Draaikolk. Gelijktijdig met het groot onderhoud worden maatregelen uitgevoerd ter verbetering van de doorstroming. Deze maatregelen dragen tevens bij aan verbetering van de verkeersveiligheid.	Trajectbenadering groot onderhoud N516a, gemeenten Zaanstad en Oostzaan De aanbesteding is in augustus 2016 afgerond. De start van de werkzaamheden staat gepland op eind 2016/begin 2017, na het afronden van de Praktijk Proef Amsterdam.	realisatie	2016-2017
90	N517-01	bereikbaarheid	5	Verlengen busbaan en aanleg linksafstrook, gemeente Edam-Volendam Voor de rotonde van de N517-N247 staat in de ochtendspits vaak een file, waar het openbaar vervoer ook hinder van ondervindt. Door de bestaande busbaan te verlengen kan de lijnbus langs de file rijden. Tevens is een linksafstrook en een oversteek voor voetgangers gewenst op het kruispunt met de Wagenweg.	Verlengen busbaan en aanleg linksafstrook, gemeente Edam-Volendam Het project wordt voorbereid. Aangezien de kostenraming hoger uitvalt dan verwacht en de dekking door SRA lager dan was aangenomen, dient een besluit te worden genomen over de realisatie van het project.	plan	2018-2019
91	N518-03	trajectbenadering	5	Trajectbenadering groot onderhoud N518a, gemeente Waterland Er staat groot onderhoud gepland op de N518. Om de verkeersveiligheid te verbeteren wordt gelijktijdig een aantal maatregelen getroffen: een beperkte verbreding, bermverbandblokken en geleiderails.	Trajectbenadering groot onderhoud N518a, gemeente Waterland De scope van het project is vastgesteld op basis van beschikbare ontwerpen en de raming. Het krediet wordt aangevraagd. Begin 2017 zal de aanbesteding kunnen starten, waarna de uitvoering grotendeels in 2017 en deels in 2018 zal plaatsvinden.	realisatie	2017-2018
92	N522-05	bereikbaarheid	7	Vervanging/opwaardering brug Ouderkerk, gemeenten Amstelveen en Ouder-Amstel Er wordt een nieuwe brug gerealiseerd, waarbij het kruispunt aan de westzijde van de brug verdwijnt. De ontsluiting van de Amstelzijde verloopt dan via een parallelroute langs de Oranjebaan.	Vervanging/opwaardering brug Ouderkerk, gemeenten Amstelveen en Ouder-Amstel Het project wordt voorbereid. Het Provinciaal Inpassingsplan (PIP) is in voorbereiding en wordt begin 2017 voorgelegd aan Provinciale Staten.	plan	2018-2019
93	N525-05	verkeersveiligheid	7	Kruispunt N525-Westerheide/Oude Postweg, gemeente Laren Op het kruispunt met de Westerheide/Oude Postweg maken veel fietsers geen gebruik van de aanwezige fietstunnel en steken de N525 gelijkvloers over. Op het kruispunt zijn echter geen voorzieningen voor overstekende fietsers en voetgangers, wat voor een verkeersveilige situatie zorgt. Er wordt een studie gestart naar de mogelijke oplossingen voor deze situatie.	Kruispunt N525-Westerheide/Oude Postweg, gemeente Laren Op het kruispunt met de Westerheide/Oude Postweg maken veel fietsers geen gebruik van de aanwezige fietstunnel en steken de N525 gelijkvloers over. Op het kruispunt zijn echter geen voorzieningen voor overstekende fietsers en voetgangers, wat voor een verkeersveilige situatie zorgt. Er is een studie gestart naar de mogelijke oplossingen voor deze situatie.	studie	2020
94	N526-01	trajectbenadering	7	Trajectbenadering groot onderhoud N526a, gemeente Blaricum Er staat groot onderhoud gepland op de N526. Gelijktijdig met het groot onderhoud wordt er meer ruimte tussen het fietspad en de rijbaan gecreëerd, wordt een deel van de weg ingericht als erftoegangsweg en worden faunamaatregelen genomen.	Trajectbenadering groot onderhoud N526a, gemeente Blaricum De werkzaamheden worden geïntegreerd in het in 2017 af te sluiten meerjarige gebiedscontract. Start bouw is gepland in 2017.	realisatie	2017
95	N527-05	bereikbaarheid	7	Verlengen opstelstrook kruispunt N527-bushalte Tergooi, gemeente Blaricum Om de OV-bereikbaarheid te verbeteren wordt de opstelstrook bij de kruising N527 Huizen richting bushalte Tergooi verlengd.	Verlengen opstelstrook kruising N527-bushalte Tergooi, gemeente Blaricum Na het doorlopen van diverse rechtsgangen is het project in oktober 2016 gestart. De bomen zijn gekapt en de leidingen zijn inmiddels verlegd.	realisatie	2016

Gerealiseerde projecten

Nr.	Project-nr.	Soort project	Gebied	Omschrijving project
1	alg-38	bereikbaarheid	2	Reconstructie N9 - Westelijke Randweg Alkmaar Om de doorstromingsproblemen op de Westelijke Randweg Alkmaar (rijksweg), met name voor het verkeer op de toeleidende wegen te verbeteren heeft de provincie de kruispunten van de N9 met de Huiswaarderweg, de Bergerweg en de Terborchlaan (N512) opnieuw ingericht.
2	N203-07	verkeersveiligheid	5	Reconstructie N203, gedeelte op/afrít N246-Lindenlaan, gemeente Zaanstad Het project is uitgevoerd. Om de verkeersveiligheid te verbeteren is dit gedeelte van de N203 versmald tot 1 rijstrook per richting en zijn op de kruispunten met de Lindenlaan en de Paul Krugerstraat ovondes aangelegd. Ook is een fietstunnel gerealiseerd bij de op/afrít van de N246 naar een nieuw aan te leggen gemeentelijk fietspad aan de noordzijde van de N203.
3	N236-09	verkeersveiligheid	7	Reconstructie N236, deel 2: Gein Zuid-Verlengde Rijnkade, gemeenten Amsterdam en Weesp Het deelproject is gereed. De weg is gereconstrueerd binnen de provinciale eigendomsgrenzen. Het betrof voornamelijk groot onderhoud van de weg. Rijkswaterstaat heeft de brug over het Amsterdam-Rijnkanaal vervangen en deze is daarbij verhoogd.

Geschrapte projecten

Nr.	Project-nr.	Soort project	Regio	Omschrijving project
1	N203-15	bereikbaarheid		Aansluiting N203 op de A9, gemeente Uitgeest <i>nieuw project en met amendement uit PMI geschrapt</i> De gemeente Uitgeest heeft de wens geuit te komen tot een nieuwe aansluiting van de N203 op de A9 bij de op- en afritten Akersloot als nieuwe verbinding van het verkeer uit Castricum en Limmen, ter vergroting van de veiligheid en leefbaarheid in Uitgeest. De provincie heeft op verzoek van de gemeente, zoals afgesproken, een globale kostenraming opgesteld. De provincie heeft geen concrete plannen om een nieuwe aansluiting verder uit te werken.

Advies aan Provinciale Staten

Tbv Statenvergadering d.d. 12-12-2016
Commissie Mobiliteit & Financiën
Datum commissievergadering 21-11-2016

Onderwerp: PMI 2017-2021, 1ste actualisatie (VD-77).

Uw contactpersoon

K. Mellema

AD/STG

Doorkiesnummer +31235144838

mellemak@noord-holland.nl

1 december 2016

1|5

De commissie adviseert de voordracht PMI 2017-2021, 1ste actualisatie als hamerstuk te agenderen voor de PS-vergadering van 12 december 2016.

Voor de behandeling van dit punt in de commissie M&F: zie onderstaand het uittreksel van het conceptverslag van de vergadering van de commissie M&F van 21 november 2016.

5a. Voordracht PMI 2017-2021, eerste actualisatie

Mevrouw **Kirch** (VVD) vraagt of de data van realisatie van de sluis in Zaandam en de N23 wel reëel zijn. De PMI-viewer is een mooie visuele ondersteuning en handig. Als deze straks volledig is ingericht, blijft dan ook een papieren versie van het PMI beschikbaar?

De heer **Hoogervorst** (SP) vertelt dat de SP in het kader van bewonersbijeenkomsten over onderhoudswerkzaamheden aan de N236 positieve berichten hoort. De SP is daarover tevreden. Tegelijk met de aanpak van de N236 zou ook het fietsknelpunt kunnen worden aangepakt. Willen Gedeputeerde Staten hiermee rekening houden en eventueel het budget voor 2018 wat verhogen? Is de gedeputeerde bereid om te onderzoeken of de fiets een prominentere rol kan krijgen in de provincie? Naar aanleiding van het voorbereidingskrediet voor het project 'Bereikbaarheid Waterland' vraagt de SP wat de oorzaak van de vertraging is in de planfase? Waarom kost deze vertraging zoveel extra geld?

De heer **Van Berkum** (GroenLinks) vindt het een vreemde gang van zaken dat zo snel na het vaststellen van het PMI al een actualisatie aan Provinciale Staten wordt voorgelegd. Naar aanleiding van het bijwonen van een informatiebijeenkomst in Broek in Waterland is de heer Van Berkum een tevreden Statenlid. Hij is blij over hoe dit proces verloopt.

De heer **Ceder** (ChristenUnie-SGP) vraagt zich af waarmee Provinciale Staten nu precies instemmen. Er staan namelijk ook enkele nieuwe projecten vermeld. Wanneer wordt ingestemd met een kredietaanvraag wordt daarmee direct een nieuw project vastgesteld. Is het project Edam quickwins een nieuw project of een kredietaanvraag? Het project 'Fietsen in Broek in Waterland' is een mooi initiatief. Kan daarover meer informatie worden gegeven. Er staat over dit project geschreven dat het een langdurige wens betreft. Het bevreemdt de fractie dat dit project een week na het vaststellen van het PMI in de actualisatie wordt meegenomen.

De heer **Tijssens** (D66) vraagt in hoeverre een bepaalde beslissingstrategie achter deze voordracht zit. Bij de jaarlijkse vaststelling van het PMI wordt nooit krediet gevoteerd. Kennelijk ligt er een maand daarna nog wat te wachten, waardoor projectvoorstellen worden gedaan met het verzoek om krediet te voteren. Kan de gedeputeerde toelichten hoe de beslissingsbevoegdheid in elkaar steekt?

Gedeputeerde **Post** constateert dat dit een technische vraag is. Zij stelt voor om deze vraag via de technische lijn te beantwoorden.

De heer **Tijssens** (D66) constateert dat het project HOV 't Gooi in het PMI nog steeds als een project is opgenomen. In de uitvoering zijn het feitelijk twee projecten geworden. De aanbesteding van het eerste deel is gaande, terwijl over het tweede deel nog besloten moet worden. Kunnen die twee trajecten elkaar ongewenst beïnvloeden? Is het niet zo dat hoe groter de aanbesteding is, hoe groter het te behalen inkoopvoordeel is? Wijken Gedeputeerde Staten hiermee af van hun eigen strategie?

Het proces Broek in Waterland verloopt op een prettige manier.

Eerder heeft de heer Tijssens in Provinciale Staten aangegeven dat het belangrijk is om aan beleidsontwikkeling te doen, richting de Omgevingsvisie. Hij zal hierop uitgebreider terugkomen in Provinciale Staten.

De heer **De Graaf** (CDA) vindt de PMI-viewer een prima aanvulling op de informatievoorziening. Te constateren valt dat bij tien projecten circa honderd aanpassingen worden voorgesteld. Het CDA kan zich daarin vinden. Wel ontvangt de fractie graag meer informatie over de aframing van circa twaalf miljoen euro inzake HOV Velsen. Wat is de reden daarvan?

Het CDA kon onlangs de atelierbijeenkomst niet bijwonen. De fractie heeft vernomen dat de sessie goed is gevallen. De heer De Graaf vond de betreffende briefing daarover enigszins overdreven.

De heer **Van Hooff** (PVV) begrijpt uit de voordracht dat tien projecten c.q. dossiers gefinancierd moeten worden. In Provinciale Staten heeft de PVV tegen de PMI gestemd, omdat daarin drie dossiers zijn opgenomen, waarover de fractie haar bedenkingen heeft. De heer Van Hooff kan die drie dossiers niet terugvinden in de voorliggende tien projecten. De PVV gaat akkoord met deze voordracht. Wat de fractie betreft mag het een hamerstuk zijn.

Mevrouw **Van Duijn** (PvdA) vindt de PMI-viewer een interessant en overzichtelijk kaartje.

Bij het project 'Reconstructie kruising N196/N231 bij Aalsmeer/Uithoorn' staat vermeld dat de financiën zijn overgeheveld naar HOVASZ (HOV-07). Betekent dit dat 100% financiering wordt weggezet bij openbaar vervoerprojecten? Heeft dit gevolgen voor andere OV-projecten, bijvoorbeeld dat het budget vermindert? De druk op de jaren 2019-2020 is hoog en de kapitaallasten nemen toe. Hoe kan hiermee worden omgegaan, zonder dat teveel druk wordt gelegd op komende colleges?

De PvdA woonde de informatiebijeenkomst in Broek in Waterland bij. De fractie sluit aan bij de lovende woorden van GroenLinks hierover.

De heer **Zoon** (PvdD) zegt dat ook de PvdD zich aansluit bij de positieve woorden over de bijeenkomst en het proces in Broek in Waterland.

Was er bij de Geinbrug in Amsterdam sprake van een ongelukkige samenloop van omstandigheden? Het ontwerp is door de welstandscommissie afgekeurd. De omgevingsvergunning moest worden teruggedraaid. Wordt de mantra van de gedeputeerde 'wie betaalt, die bepaalt' hiermee op dit moment ontkracht? Het lijkt alsof de provincie betaalt, terwijl de welstandscommissie in Amsterdam bepaalt.

Gedeputeerde **Post** was erg ongelukkig met de afwijzing door de welstandcommissie. Een welstandscommissie besluit niet en bepaalt dus niet. Een welstandscommissie adviseert een college van B en W bij het verlenen van een bouwvergunning. In deze specifieke situatie gingen Gedeputeerde Staten ervan uit, omdat de omgevingsvergunning al was verleend, de bouwvergunning geen probleem zou zijn. Dit laatste bleek dus wel het geval. Duidelijk was dat het advies van de welstandscommissie door het bestuur van Amsterdam niet opzij zou worden geschoven en dat er dus geen bouwvergunning verleend zou worden. Het aantekenen van beroep en bezwaar aantekenen vond het college van Gedeputeerde Staten niet de meest handige weg. Het ontwerp is teruggelegd op de tekentafel.

Bij interruptie wijst mevrouw **De Meij** (50PLUS) erop dat haar fractie schriftelijke vragen stelde over deze brug. De beantwoording levert niet veel duidelijkheid op. De welstandscommissie dient binnen een bepaalde termijn, voordat de omgevingsvergunning wordt afgegeven, een advies uit te brengen. De gedeputeerde geeft aan dat overheden elkaar niet moeten aanvallen, maar het gaat hier wel om een bedrag van 1,4 miljoen euro. De gemeente Amsterdam heeft in dezen niet goed gehandeld.

Naar aanleiding van de opmerking van de heer Ceder over de lang gekoesterde wens van een fietspad van 400.000 euro, vraagt mevrouw De Meij zich af of dit een langgekoesterde wens van de gehele gemeente Waterland is. De gemeente doet geen enkele financiële bijdrage. Is het slechts de wens van één wethouder?

Gedeputeerde **Post** legt uit dat een welstandscommissie niet adviseert over een omgevingsvergunning, maar over een bouwvergunning. Er was een akkoord over de omgevingsvergunning. Het college van Gedeputeerde Staten ging ervan uit dat dit zou betekenen dat de bouwvergunning ook akkoord zou worden bevonden. Dat

was niet het geval. De brug is dringend aan vervanging toe. Er is geen tijd om eindeloos procedures met elkaar te voeren. De kosten zullen daardoor nog meer oplopen. De tijd om de brug te vervangen wordt dan nog dringender.

De gemeente Amsterdam was niet te laat. Er was een omgevingsvergunning verleend.

De vraag van mevrouw De Meij of slechts een wethouder in Waterland de wens heeft om een fietstunnel te realiseren, kan de gedeputeerde niet beantwoorden.

De vertraging van het project 'Bereikbaarheid Waterland' heeft te maken met het feit dat Provinciale Staten het college van Gedeputeerde Staten dringend heeft verzocht om het initiatief van de Dorpsraad mee te nemen.

Over de aframing HOV Velsen merkt de gedeputeerde op dat de aanbesteding veel meevallers heeft opgeleverd. Er is een prachtig resultaat bereikt. De aanbesteding is qua tijd en geld volgens het boekje verlopen.

Over HOV 't Gooi zegt de gedeputeerde dat zij niet de indruk heeft dat beide projectonderdelen elkaar beïnvloeden. Het streven is om altijd werk met werk te maken. Provinciale Staten zijn akkoord gegaan met de splitsing. Het eerste onderdeel kan samen met Rijkswaterstaat vorm worden gegeven, in het kader van de aanpak van de A27. Het college heeft besloten om de samenwerking met Rijkswaterstaat te laten prevaleren boven de samenwerking met Huizen en Blaricum voor wat betreft HOV 't Gooi. De beide projectonderdelen kunnen elkaar niet tegenwerken.

De heer Ceder gaf aan niet precies te weten waarmee Provinciale Staten instemmen. De gedeputeerde stelt voor om een keer en marge te overleggen zodat meer duidelijkheid kan worden gegeven.

De **voorzitter** kan zich voorstellen dat de heer Ceder in het vervolg technische vragen stelt, zodat hij zich goed kan laten informeren.

Gedeputeerde **Post** bedankt hen die tevreden zijn over het proces in Broek in Waterland en de N236.

Op de vraag van de heer Hoogervorst of de gedeputeerde bereid is het budget voor de N236 in 2018 op te hogen, antwoordt de gedeputeerde dat dit niet aan Gedeputeerde Staten is. Provinciale Staten beslissen hierover. Bij het PMI 2018, respectievelijk de begroting 2018 zal de SP dan met een voorstel moeten komen. Wellicht is het betreffende fietsknelpunt meegenomen in de inventarisatie van de Fietzersbond? Die inventarisatie is nog niet afgerond.

Bij interruptie belooft de heer **Hoogervorst** (SP) uit te zoeken om welk tracé het gaat.

Gedeputeerde **Post** zegt over de Wilhelminasluis en de N23 dat er op dit moment geen actuelere planning is. Het geven van die duidelijkheid is op dit moment een discussiepunt met de betreffende partner. Zodra die duidelijkheid er is, worden Provinciale Staten daarover geïnformeerd.

Naar gelang de PMI-viewer gevuld is en de behoefte van Provinciale Staten kan worden bekeken of er nog een papieren versie van het PMI moet blijven bestaan. Alle credits gaan naar de heer Tijssens, die deze PMI-viewer tot stand heeft gebracht.

De heer **Winter** zegt over de overheveling naar HOVASZ dat onderscheid is gemaakt in de investeringen in de bus, die toegerekend kunnen worden aan de bus en investeringen die aan de overige infrastructuur kunnen worden toegerekend. Investeringen in de busbaan zijn alleen uit HOV-budgetten gehaald. De kosten voor de kruising komt voor rekening van overige infrastructuur. Het maken van onderscheid was ook nodig voor het verkrijgen van de subsidie van de Stadsregio Amsterdam. Een en ander staat toegelicht in de tekst onder HOVASZ.

Gedeputeerde **Post** zegt nog over de langgekoesterde wens voor een fietspad in Waterland, dat de provincie al lange tijd kijkt naar de oude trambaan. Er ligt een goede fundering. Bij de verbreding van de N247 speelt het probleem van een drassige ondergrond. De oude trambaan zou mogelijk kunnen worden gebruikt om daarop het fietspad aan te leggen. Het is vanuit de provincie een langgekoesterde wens om dit nader te onderzoeken. Er volgt nu een proef met de aanleg van een fietspad over een lengte van circa 200 meter.

Tweede termijn:

De heer **Ceder** (ChristenUnie-SGP) vraagt of met de vaststelling van de voordracht tevens wordt ingestemd met nieuwe projecten.

De heer **Van Berkum** (GroenLinks) constateert dat in de actualisatie wordt gesproken over duinpolderweg. Hij gaat er vanuit dat die naamgeving wordt geactualiseerd.

Spreker vindt het lastig dat al zo snel een actualisatie aan de orde is. Hij begrijpt waar dat vandaan komt, maar het zou eigenlijk anders moeten. Ten slotte merkt de heer Van Berkum op dat hij begrijpt dat het extra geld kost in Broek in Waterland. Hij wil niet dat de indruk bij de gedeputeerde ontstaat dat een groot deel van de commissie dat geen goede zaak zou vinden.

De heer **Tijssens** (D66) is tevreden dat de PMI-viewer zo mooi tot ontwikkeling komt.

De heer Tijssens vond het een vreemde gang van zaken dat de gedeputeerde tijdens deze vergadering een vraag afdoet als een technische vraag. Het is wenselijk dat de voorzitter het initiatief houdt om tijdens deze vergadering te bepalen welke vragen technisch van aard zijn en welke niet. De door mevrouw De Meij ingediende technische vragen worden vervolgens als politieke vragen afgedaan. Overigens heeft de heer Tijssens er geen problemen als vragen schriftelijk worden beantwoord na deze vergadering, maar het is wel belangrijk dat duidelijk is waar de bal ligt, zodat de commissie wel de juiste kennis opdoet.

De **voorzitter** legt uit dat voor de behandeling in Provinciale Staten technisch antwoord wordt gegeven op technische vragen.

De heer **De Graaf** vraagt aan de heer Van Berkum of zijn collega in Zuid-Holland ook voor een naamsverandering van de Duinpolderweg gaat pleiten.

De heer **Van Berkum** (GroenLinks) heeft geen idee. Hij heeft er nog niet over gesproken met zijn collega in Zuid-Holland. Spreker is van mening dat de naam Duinpolderweg teveel doet denken aan een weg, terwijl het gaat om de bereikbaarheid van het gebied.

Gedeputeerde **Post** vraagt de heer Ceder welke projecten hij bedoelt. Overigens luidt het antwoord in beginsel: ja.

De heer **Ceder** (ChristenUnie-SGP) bedoelt de projecten nummer 71, 72 en 73.

Gedeputeerde **Post** herhaalt dat het antwoord ja is.

De heer **Ceder** (ChristenUnie-SGP) zou het op prijs stellen als de commissie daarover in de voordracht wordt ingelicht.

Bij interruptie wijst de heer **Tijssens** (D66) de heer Ceder erop dat in het PMI bepaalde zaken zijn inbegrepen die volledig tot de bevoegdheid van het college behoren. Provinciale Staten hoeven daarop dan geen akkoord meer te geven. Als Provinciale Staten er kennis van nemen, betekent dit dat zij tot in lengte der dagen achter een project hoeven te staan.

Gedeputeerde **Post** legt uit dat bij project nummer 71 een verkeersstudie wordt gedaan. Dit kost geld. Normaal gesproken wordt dit betaald uit bijvoorbeeld het studiekrediet PMI. Als Provinciale Staten c.q. de heer Ceder pertinent niet wil dat dit onderzoek wordt gedaan, dan zal een wijzigingsvoorstel of amendement moeten worden ingediend. Zeggen Provinciale Staten ja tegen deze voordracht, dan gaan ze ook akkoord met de studie. Dat laat onverlet dat de heer Ceder het volledig oneens kan zijn met de voorgestelde vervolgmataregelen, waarvoor een krediet wordt aangevraagd.

Als Provinciale Staten akkoord gaan met de eerste actualisatie, gaan ze daarmee akkoord met de te verrichten werkzaamheden.

Als er een actualisatie van het PMI aan de orde is, dan melden Gedeputeerde Staten dat. De gedeputeerde snapt de verzoeking over het feit dat de actualisatie heel snel na de vaststelling van het PMI komt. Men moet zich echter realiseren dat er ambtelijk circa drie maanden verstreken zijn tussen het opstellen van het PMI en deze actualisatie.

De gedeputeerde wilde niet de suggestie wekken dat veel commissieleden niet blij zouden zijn met Broek in Water. Het was wel wat merkwaardig dat Gedeputeerde Staten commentaar kregen op de vertraging en de kosten, terwijl juist vanuit Provinciale Staten verzocht was het initiatief van de Dorpsraad mee te nemen in het traject.

Als in dit document en het PMI de naam 'Duinpolderweg' consequent moet worden aangepast dan kost dat veel tijd en dus geld. Dit document was al klaar voordat het amendement over de naamswijziging werd ingediend. Mogelijk kan de heer Van Berkum ermee akkoord gaan dat de stukken die vanaf nu komen, spreken over de bereikbaarheid Haarlemmermeer-Bollenstreek?

De heer **Van Berkum** (GroenLinks) zegt dat het erom gaat dat deze actualisatie c.q. aanpassingen niet het eerdere amendement overrulen.

Gedeputeerde **Post** antwoordt dat dit niet het geval is.

De **voorzitter** constateert dat, waar nodig, technische vragen nog beantwoord zullen worden. De voordracht wordt als hamerstuk doorgeleid naar Provinciale Staten.

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3,
2012 HR Haarlem

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

J.T.A. Apswoude

CZ/FIN

Doorkiesnummer +31235144036

apswoudej@noord-holland.nl

INGEKOMEN - 3 NOV. 2016

1 | 1

Betreft: Vaststellen Legesverordening en -tarieven 2017

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over het voorstel tot het vaststellen van de Legesverordening 2017 en de Legestarieventabel 2017.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland

provinciesecretaris
R.M. Beegman

voorzitter
J.W. Remkes

Verzenddatum

- 3 NOV. 2016

Kenmerk

863004/863006

Uw kenmerk

Postbus 3007

2001 DA Haarlem

Telefoon (023) 514 3143

Fax (023) 514 3030

Houtplein 33

Haarlem [2012 DE]

www.noord-holland.nl

Tarientabel 2017
behorende bij en deel uitmakende van de "Legesverordening Noord-Holland 2017

Tarief

1.	Dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning
1.1	Begripsomschrijvingen
1.1.1	Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt verstaan onder:
1.1.1.1	aanlegkosten: de aannemingssom exclusief omzetbelasting, bedoeld in paragraaf 1, eerste lid, van de Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van werken 1989 (UAV 1989), voor het uit te voeren werk, of voor zover deze ontbreekt, een raming van de aanlegkosten, exclusief omzetbelasting. Indien de werken of werkzaamheden geheel of gedeeltelijk door zelfwerkzaamheid geschieden wordt in deze titel onder aanlegkosten verstaan: de prijs die aan een derde in het economisch verkeer zou moeten worden betaald voor de werken of werkzaamheden waarop de aanvraag betrekking heeft;
1.1.1.2	bouwkosten: de aannemingssom exclusief omzetbelasting, bedoeld in paragraaf 1, eerste lid, van de Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van werken 1989 (UAV 1989), voor het uit te voeren werk, of voor zover deze ontbreekt, een raming van de bouwkosten, exclusief omzetbelasting, bedoeld in het normblad NEN 2631, uitgave 1979, of zoals dit normblad laatstelijk is vervangen of gewijzigd. Indien het bouwen geheel of gedeeltelijk door zelfwerkzaamheid geschiedt wordt in deze titel onder bouwkosten verstaan: de prijs die aan een derde in het economisch verkeer zou moeten worden betaald voor het tot stand brengen van het bouwwerk waarop de aanvraag betrekking heeft;
1.1.1.3	sloopkosten: de aannemingssom exclusief omzetbelasting, bedoeld in paragraaf 1, eerste lid, van de Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van werken 1989 (UAV 1989), voor het uit te voeren werk, of voor zover deze ontbreekt, een raming van de sloopkosten, exclusief omzetbelasting. Indien het slopen geheel of gedeeltelijk door zelfwerkzaamheid geschiedt wordt in deze titel onder sloopkosten verstaan: de prijs die aan een derde in het economisch verkeer zou moeten worden betaald voor het slopen van het bouwwerk waarop de aanvraag betrekking heeft.
1.1.2	Wabo: Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.
1.1.3	In dit hoofdstuk voorkomende begrippen die in de Wabo zijn omschreven, hebben dezelfde betekenis als bij of krachtens de Wabo bedoeld.
1.1.4	In dit hoofdstuk voorkomende begrippen die niet in de Wabo zijn omschreven en die betrekking hebben op activiteiten waarvoor het toetsingskader in een ander wettelijk voorschrift is uitgewerkt, hebben dezelfde betekenis als in dat wettelijk voorschrift bedoeld.
1.2	Omgevingsvergunning
1.2.1	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag van een omgevingsvergunning voor een project: de som van de verschuldigde leges voor verschillende activiteiten of handelingen waaruit het project geheel of gedeeltelijk bestaat en waarop de aanvraag betrekking heeft en de verschuldigde leges voor de extra toetsen die in verband met de aanvraag moeten worden uitgevoerd, berekend naar de tarieven en overeenkomstig het bepaalde in dit hoofdstuk. In afwijking van de vorige volzin kan ook per activiteit, handeling of andere grondslag een legesbedrag worden gevorderd.
1.3	Schetsplan/vooroverleg
1.3.1	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot beoordeling van een schetsplan, 25% van het tarief dat zou voortvloeien uit onderdeel 3.3.2 indien sprake zou zijn van een aanvraag tot het verkrijgen van een vergunning voor het bouwen van een bouwwerk als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder a, Wabo.
1.3.2	Bouwen van een bouwwerk
1.3.2.1	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een vergunning als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder a, Wabo of ingevolge artikel 2.19a, tweede lid, onder a, van de Crisis- en Herstelwet voor het aanleggen of bouwen van een bouwwerk: - bij bouwkosten tot € 50.000 een tarief van € 103 per € 1.000 bouwkosten; - € 5.150 vermeerderd met 3,58% van de bouwkosten voor zover de bouwkosten meer bedragen dan € 50.000, doch niet meer dan € 400.000; - € 17.680 vermeerderd met 2,39% van de bouwkosten voor zover de bouwkosten meer bedragen dan € 400.000, doch niet meer dan € 1.000.000; - € 32.020 vermeerderd met 1,35% van de bouwkosten voor zover de bouwkosten meer bedragen dan € 1.000.000, doch niet meer dan € 5.000.000; - € 86.020 vermeerderd met 0,227% van de bouwkosten voor zover de bouwkosten meer bedragen dan € 5.000.000, doch niet meer dan € 25.000.000 - € 131.420 vermeerderd met 0,052% van de bouwkosten voor zover de bouwkosten meer bedragen dan € 25.000.000; Indien een aanvraag tot het verkrijgen van een vergunning voor het bouwen van een bouwwerk als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder a, Wabo voor een op basis van een schetsplan uitgewerkt bouwplan in behandeling wordt genomen, worden de leges die zijn geheven voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot beoordeling van een schetsplan als bedoeld in onderdeel 3.3.1 verrekend met de leges voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een vergunning voor het bouwen van een bouwwerk als bedoeld in dit onderdeel.

		Tarief
1.4	Extra welstandstoets Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een vergunning voor het bouwen van een bouwwerk als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder a, Wabo wordt verhoogd in verband met een extra toetsing aan welstandscriteria indien zich tijdens de beoordeling van de aanvraag wijzigingen voordoen in het bouwplan en daarvoor een nieuwe welstandstoets noodzakelijk is, met	€ 185,50
1.5	Planologisch strijdig gebruik Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een vergunning als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder c, Wabo	€ 185,50
1.6	Beoordeling advies agrarische adviescommissie Het tarief voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een vergunning voor het bouwen van een bouwwerk als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder a, Wabo wordt verhoogd, indien de aanvraag tot het verstrekken van een vergunning krachtens wettelijk voorschrift slechts kan worden afgehandeld wanneer een advies van de agrarische adviescommissie wordt beoordeeld, met	€ 185,50
1.7	Beoordeling aanvullende gegevens Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van aanvullende gegevens die worden ingediend nadat de aanvraag tot het verstrekken van een vergunning voor het bouwen van een bouwwerk als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder a, Wabo al in behandeling is genomen	€ 185,50
1.8	Toetsing of ontheffing in het kader van een exploitatieplan Het tarief voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een vergunning voor het bouwen van een bouwwerk als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder a, Wabo wordt verhoogd, indien de aanvraag betrekking heeft op een bouwwerk ten aanzien waarvan:	
1.8.1	een ontheffing als bedoeld in artikel 6.12, zesde lid, Wro wordt verleend, met	€ 185,50
1.8.2	toetsing aan een exploitatieplan dient plaats te vinden, met	€ 185,50
1.8.3	artikel 50a, Woningwet wordt toegepast, met	€ 185,50
1.9	Gebruik gronden en bouwwerken / vrijstellingen of ontheffingen bestemmingsplan e.a. Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een vergunning als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder c, Wabo tot het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met:	
1.9.1	een bestemmingsplan of beheerverordening als bedoeld in artikel 2.12, eerste lid, onder a, sub 3, Wabo	€ 185,50
1.9.2	een bestemmingsplan of beheerverordening indien de vergunning betrekking heeft op een activiteit voor een bepaalde termijn als bedoeld in artikel 2.12, eerste lid, onder a, sub 2, Wabo	€ 185,50
1.9.3	een bestemmingsplan of beheerverordening als bedoeld in artikel 2.12, eerste lid, onder a, sub 1, Wabo	€ 185,50
1.9.4	de regels gesteld krachtens artikel 4.1, derde lid, Wro als bedoeld in artikel 2.12, eerste lid, onder b, Wabo	€ 185,50
1.9.5	de regels gesteld krachtens artikel 4.3, derde lid, Wro als bedoeld in artikel 2.12, eerste lid, onder b, Wabo	€ 185,50
1.9.6	een voorbereidingsbesluit voor zover toepassing is gegeven aan artikel 3.7, tweede volzin, Wro als bedoeld in artikel 2.12, eerste lid, onder c, Wabo	€ 185,50
1.10	Uitvoering werk of werkzaamheden Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een vergunning als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder b, Wabo voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden, in gevallen waarin dat bij een bestemmingsplan, beheerverordening of voorbereidingsbesluit is bepaald	€ 185,50
1.11	Deelbeoordeling activiteit het gebruiken van een bouwwerk met het oog op brandveiligheid Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een vergunning als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder d, Wabo voor het gebruiken van een bouwwerk met het oog op de brandveiligheid	
	- bij bouwkosten tot € 100.000	€ 2.730,00
	- bij bouwkosten van € 100.000 tot € 1.000.000	€ 7.025,00
	- bij bouwkosten vanaf € 1.000.000	€ 19.570,00
1.12	Monumenten / beschermd stads- of dorpsgezicht Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een vergunning als bedoeld in:	
1.12.1	artikel 2.1, eerste lid, onder f, Wabo voor het slopen, verstoren, verplaatsen of in enig opzicht wijzigen van een beschermd monument op een wijze waardoor het wordt ontsierd of in gevaar gebracht	€ 1.855,00
1.12.2	artikel 2.1, eerste lid, onder h, Wabo voor het slopen van een bouwwerk in een beschermd stads- of dorpsgezicht	€ 1.855,00
1.12.3	artikel 2.2, eerste lid, onder b, sub 1 en sub 2, Wabo voor het slopen, verstoren, verplaatsen of in enig opzicht wijzigen van een krachtens provinciale of gemeentelijke verordening aangewezen monument, of het herstellen, gebruiken of laten gebruiken daarvan op een wijze waardoor het wordt ontsierd of in gevaar wordt gebracht	€ 1.855,00
1.12.4	artikel 2.2, eerste lid, onder c, Wabo voor het slopen van een bouwwerk dat krachtens provinciale of gemeentelijke verordening is aangewezen als beschermd stads- of dorpsgezicht	€ 1.855,00

		Tarief
1.13	Slopen Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een vergunning als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder g, Wabo voor het slopen van een bouwwerk in gevallen waarin dat in een bestemmingsplan, beheerverordening of voorbereidingsbesluit is bepaald, dan wel als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, onderdeel a, Wabo voor het slopen van een bouwwerk voor zover daarvoor krachtens provinciale of gemeentelijke verordening een vergunning of ontheffing is vereist	€ 1.855,00
1.14	Aanleggen of verandering brengen in een weg Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een vergunning als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, onder d, Wabo voor het aanleggen of brengen van verandering in de wijze van aanleg van een weg, voor zover daarvoor tevens een verbod geldt als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder b, Wabo	€ 720,00
1.15	Uitweg/inrit Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een vergunning als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, onder e, Wabo voor het maken, hebben, veranderen of veranderen van het gebruik van een uitweg	€ 410,00
1.16	Alarminstallatie Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een vergunning als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, onder f, Wabo voor het in, op of aan een onroerende zaak hebben van een alarminstallatie die een voor de omgeving opvallend geluid of geluidsignaal kan produceren	€ 310,00
1.17	Kapactiviteiten Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een vergunning als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, onder g, Wabo voor het vellen of doen vellen van houtopstand	€ 930,00
1.18	Handelsreclame en overige uitingen Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een vergunning als bedoeld in:	
1.18.1	artikel 2.2, eerste lid, onder h, alsmede artikel 2.2, tweede lid, van de Wabo voor het gebruiken van een zaak voor het aanbrengen of doen aanbrengen van opschriften, aankondigingen, afbeeldingen, reclameobjecten of constructies, in welke vorm dan ook, die zichtbaar zijn vanaf een voor het publiek toegankelijke plaats	€ 310,00
1.18.2	artikel 2.2, eerste lid, onder i, alsmede artikel 2.2, tweede lid, van de Wabo voor het als zakelijk gerechtigde of gebruiker van een zaak, het gebruik van die zaak toe te staan voor het aanbrengen of doen aanbrengen van opschriften, aankondigingen, afbeeldingen, reclameobjecten of constructies, in welke vorm dan ook, die zichtbaar zijn vanaf een voor het publiek toegankelijke plaats	€ 310,00
1.19	Omgevingsvergunning in twee fasen Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een omgevingsvergunning in twee fasen als bedoeld in artikel 2.5, eerste lid, Wet algemene bepalingen omgevingsrecht ter zake van de:	
1.19.1	eerste fase het bedrag dat voortvloeit uit toepassing van de tarieven in deze tarieventabel voor de vergunning(en) waarvoor de aanvraag voor de eerste fase wordt gedaan;	
1.19.2	tweede fase het bedrag dat voortvloeit uit toepassing van de tarieven in deze tarieventabel voor de vergunning(en) waarvoor de aanvraag voor de tweede fase wordt gedaan.	
1.20	Beoordeling bodemrapport Onverminderd het bepaalde in de voorgaande onderdelen van dit hoofdstuk bedraagt het tarief, indien krachtens wettelijk voorschrift voor de in dat onderdeel bedoelde aanvraag een bodemrapport wordt beoordeeld:	
1.20.1	voor de beoordeling van een milieukundig bodemrapport	€ 185,50
1.20.2	voor de beoordeling van een archeologisch bodemrapport	€ 185,50
1.21	Geringe wijziging Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot wijziging van een vergunning als gevolg van een, naar de omstandigheden beoordeeld, geringe wijziging in het project	€ 185,50
1.22	Overige omgevingsvergunningen Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een omgevingsvergunning als bedoeld in de Wabo voor zover daarvoor niet elders in dit hoofdstuk een tarief is opgenomen	€ 185,50
1.23	Verschuldigd is voor: het doen van kennisgevingen: per kennisgeving, indien van toepassing, ingevolge enig artikel van de Wabo	€ 270,00

2.	Wegen		
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:		
	Wegenverkeerswet		
2.1.1	tot het verkrijgen van een ontheffing ingevolge de Wegenverkeerswet	€	505,00
2.1.2	voor een wijziging of verlenging van een ontheffing als bedoeld onder 2.1.1	€	169,00
	Regeling Voertuigen		
2.2.1	tot het verkrijgen van een ontheffing ingevolge de Regeling Voertuigen	€	252,00
2.2.2	voor een wijziging of verlenging van een ontheffing als bedoeld onder 2.2.1	€	117,00
	Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens 1990		
2.3.1	tot het verkrijgen van een ontheffing ingevolge het Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens 1990	€	169,00
2.3.2	voor een wijziging of verlenging van een ontheffing als bedoeld onder 2.3.1	€	117,00
	Wegenverordening Noord-Holland		
2.4.1.1	tot het verkrijgen van een vergunning ingevolge de Wegenverordening Noord-Holland voor: - het aanleggen of in stand houden van een kunstwerk over een weg of binnen de grens van een weg, - het veranderen van een kunstwerk, zodanig dat zij daardoor niet meer voldoen aan de bestemming en de - het opbreken van een wegverharding en het verlagen of ophogen van een weg	€	564,00
2.4.1.2	voor het uitvoeren van kleine graafwerkzaamheden in een weg	€	64,50
2.4.2	voor een wijziging of verlenging van een vergunning als bedoeld onder 2.4.1.1	€	168,00
2.4.3	tot het verkrijgen van een vergunning ingevolge de Wegenverordening Noord-Holland voor: - het afdammen, dempen of verminderen van het waterafvoerend vermogen van een langs of op de grens van een weg gelegen sloot, - het aanbrengen en hebben van opslagtanks, bakken, putten, goten en dergelijke, voetpaden, stoepen, bouwconstructies, verhogingen van wallen en andere voorwerpen, - het weiden van dieren, - het aanbrengen, hebben of verwijderen van beplanting, borden of palen, - het leggen of hebben liggen van rails, - het laten afstromen of aflopen van fecaliën, gier, mest of afvalwater via bermsloten of hemelwater van daken of uit goten, - het innemen van een (vaste) standplaats met voertuigen ten behoeve van handel of bedrijf, - het plaatsen of laten liggen van agrarische of andere producten of materialen binnen 2 meter uit de kant van de verharding, - het over of boven een weg aanbrengen en hebben van uitspringende constructiedelen of voorwerpen, het laten draaien van voorzieningen waaraan hang- of sluitwerk is bevestigd of het aanbrengen en hebben van andere zaken	€	164,00
2.4.4	voor een wijziging of verlenging van een vergunning als bedoeld onder 2.4.3	€	76,75
2.4.5	tot het verkrijgen van een vergunning ingevolge de Wegenverordening Noord-Holland voor het in een weg leggen of hebben liggen van leidingen (buisen en kabels daaronder begrepen): - voor de eerste 100 meter (of een gedeelte daarvan) - voor elke volgende 100 meter (of een gedeelte daarvan) tot 1.000 meter - voor elke volgende 100 meter (of een gedeelte daarvan) van 1.000 tot 10.000 meter - voor elke 100 meter (of een gedeelte daarvan) boven 10.000 meter	€ € € €	745,00 75,25 67,00 26,90
2.4.6	voor een wijziging of verlenging van een vergunning als bedoeld onder 2.4.5 of een opdracht tot het verleggen van leidingen in opdracht van de provincie	€	353,00
2.4.7	tot het verkrijgen van een vergunning ingevolge de Wegenverordening Noord-Holland voor het in een weg leggen of hebben liggen van een duiker	€	598,00
2.4.8	voor een wijziging of verlenging van een vergunning als bedoeld onder 2.4.7	€	299,00
	Verschuldigd is voor:		
2.4.9	het doen van kennisgevingen: per kennisgeving, indien van toepassing, ingevolge de Wegenverordening Noord-Holland	€	274,00

		Tarief
2.5	Waterwegen	
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:		
2.5.1	Waterverordening provincie Noord-Holland tot het verstrekken van een ontheffing ingevolge	
	- artikel 4.7, eerste lid, onder a van de Waterverordening provincie Noord-Holland	€ 952,00
	- artikel 4.7, eerste lid, onder b van de Waterverordening provincie Noord-Holland	€ 952,00
2.5.2	voor een wijziging of verlenging van een ontheffing als bedoeld onder 2.5.1	€ 475,00
2.5.3	tot het verstrekken van een ontheffing ingevolge artikel 4.7, eerste lid, onder c, van de Waterverordening provincie Noord-Holland, waarbij voor de volgende werken als tarief geldt:	
	a kunstwerken, waaronder bruggen, sluizen en stuwen, met inbegrip van remming- en geleide-werken en wachtplaatsen	€ 952,00
	b remming- en geleide-werken en wachtplaatsen, afzonderlijk bij reeds bestaande kunstwerken	€ 517,00
	c oeverwerken, met inbegrip van los- en laadplaatsen	€ 517,00
	d voorwerpen, waaronder palen en steigers	€ 178,00
	e kabels, buizen en leidingen	
	- voor de eerste 100 meter (of een gedeelte daarvan)	€ 465,00
	- voor elke volgende 100 meter (of een gedeelte daarvan) tot 1.000 meter	€ 46,35
	- voor elke volgende 100 meter (of een gedeelte daarvan) van 1.000 tot 10.000 meter	€ 23,20
	- voor elke 100 meter (of een gedeelte daarvan) boven 10.000 meter	€ 9,25
2.5.4	voor een wijziging of verlenging van een ontheffing als bedoeld onder 2.5.3, verleend voor:	
	a kunstwerken, waaronder bruggen, sluizen en stuwen	€ 475,00
	b remming- en geleidewerken en wachtplaatsen	€ 260,00
	c oeverwerken, met inbegrip van los- en laadplaatsen	€ 260,00
	d voorwerpen, waaronder palen en steigers	€ 89,00
	e kabels, buizen en leidingen	€ 307,00
2.6.1	Scheepvaartverkeerswet, Binnenvaartpolitiereglement voor het verstrekken van een ontheffing, vergunning, toestemming of vrijstelling ingevolge de Scheepvaartverkeerswet of het Binnenvaartpolitiereglement, waaronder een vergunning ingevolge artikel 1.21, tweede lid, van het Binnenvaartpolitiereglement voor incidenteel bijzonder transport, of ontheffing voor het innemen van een ligplaats	€ 127,00
2.6.2	tot het verstrekken van een vergunning ingevolge artikel 1.21, tweede lid van het Binnenvaartpolitiereglement (bijzonder transport) voor een kalenderjaar	€ 178,00
2.6.3	voor een wijziging of verlenging van een ontheffing, vergunning, toestemming of vrijstelling als bedoeld onder 2.6.1 of 2.6.2	€ 63,00
Verschuldigd is voor:		
2.6.4	het doen van kennisgevingen: per kennisgeving, indien van toepassing, ingevolge de Scheepvaartwegenverordening Noord-Holland 1995, de Scheepvaartverkeerswet of het Binnenvaartpolitiereglement	€ 274,00
2.6.5	het begeleiden van schepen door of met behulp van een ambtenaar van de provincie:	
	- indien de begeleiding plaatsvindt per voertuig, per kwartier (of gedeelte daarvan) daaraan besteed	€ 14,30
	- indien de begeleiding plaatsvindt per vaartuig, per kwartier (of gedeelte daarvan) daaraan besteed	€ 21,60
3.	Waterwet	
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:		
3.1	a voor het verstrekken van een vergunning als bedoeld in artikel 6.4 van de Waterwet, Staatsblad 2009, nummer 107, per kubieke meter nominale pompcapaciteit per uur van de pompinstallatie waarmee water aan de grond wordt onttrokken dan wel in de grond wordt geïnfiltreerd, met een minimum per vergunning van en met een maximum per vergunning van	€ 20,90 € 615,00 € 11.930,00
3.1	b voor het verstrekken van een vergunning als bedoeld onder 3.1 a, waarbij sprake is van samenloop conform artikel 6.17 van de Waterwet, per kubieke meter nominale pompcapaciteit per uur van de pompinstallatie waarmee water aan de grond wordt onttrokken dan wel in de grond wordt geïnfiltreerd, met een minimum per vergunning van en met een maximum per vergunning van	€ 27,80 € 820,00 € 15.860,00

		Tarief
3.2	a voor een wijziging van een vergunning als bedoeld onder 3.1, indien deze leidt tot een wijziging van de pompcapaciteit, een minimumbedrag van een en ander met dien verstande dat indien de wijziging leidt tot een uitbreiding van de pompcapaciteit, het tarief wordt berekend over de uitbreiding van de pompcapaciteit overeenkomstig het bepaalde onder 5.1 met inachtneming van het minimumtarief en het maximumtarief	€ 614,00
3.2	b Voor overige wijzigingen van een vergunning als bedoeld onder 3.1 b	€ 614,00
3.3	voor een wijziging van een voorschrift van een vergunning als bedoeld onder 3.1: per te wijzigen voorschrift	€ 298,00
3.4	a voor het verkrijgen van een gedoogbeschikking voor het tijdelijk zonder vergunning in werking hebben van een inrichting of een gedeelte van een inrichting in samenhang met een te starten of gestarte vergunningprocedure, waarbij het aangevraagde gedogen anticipeert op verlening van de vergunning, het overeenkomstig het onder 5.1 vast te stellen bedrag voor het aanvragen van een vergunning, met dien verstande dat 25% van de daar genoemde bedragen worden geheven, met een minimum van	€ 154,00
3.4	b voor het verkrijgen van een gedoogbeschikking, waarbij in andere gevallen dan bedoeld in 3.4 a, toestemming wordt gegeven dat tijdelijk bepaalde vergunningvoorschriften niet worden nageleefd, met uitzondering van gevallen waarbij sprake is van het niet tijdig nemen van een besluit op een onder 3.1 genoemde aanvraag binnen de in artikel 3:18 van de Algemene wet bestuursrecht genoemde termijn van zes maanden	€ 154,00
Verschuldigd is voor:		
3.5	het doen van kennisgevingen: per kennisgeving,	€ 274,00
	- ingevolge de Waterwet;	€ 274,00
	- in relatie tot een in behandeling genomen aanvraag tot het verkrijgen van een gedoogbeschikking	
4. Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden		
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:		
4.1	voor het verstrekken van een ontheffing ingevolge artikel 5 van de Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden voor een badinrichting of zwemgelegenheid:	€ 370,00
4.2	voor een wijziging of aanvulling dan wel intrekking van een ontheffing als bedoeld onder 4.1	€ 185,00
5. de Ontgrondingenwet, de Ontgrondingenverordening Noord-Holland		
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:		
5.1	voor het verstrekken van een vergunning ingevolge de Ontgrondingenwet en de Ontgrondingenverordening Noord-Holland:	
	a indien geen specie van de desbetreffende percelen wordt afgevoerd	€ 2.930,00
	b indien specie van de desbetreffende percelen wordt afgevoerd, dient het tarief van de te volgen procedure als vermeld onder 5.1.a, te worden vermeerderd met:	
	per m ³	€ 0,09
	tot een maximum van	€ 90.125,00
5.2	voor een wijziging van een vergunning als bedoeld onder 5.1.b, indien deze leidt tot vergroting van de maximum hoeveelheid grond, zand of specie voor winning waarvan (oorspronkelijk) vergunning is verleend, een bedrag gelijk aan het verschil tussen het met toepassing van het bepaalde onder 5.1.b, verschuldigde bedrag voor de opnieuw vastgestelde hoeveelheid en het reeds betaalde bedrag	
5.3	a voor een wijziging van een vergunning als bedoeld onder 5.1.a, anders dan in de onder 5.1.b genoemde gevallen	€ 970,00
	b voor een machtiging krachtens artikel 12 van de Ontgrondingenwet	€ 970,00
5.4	voor een wijziging van een vergunning als bedoeld onder 5.1.a, waarbij sprake is van een combinatie van combinatie van de onder 5.2 en 5.3 genoemde gevallen, de bedragen conform artikel 5.1.a en 5.1.b betekent de wijziging echter dat er geen gebruik wordt gemaakt van de vergunning en de vergunning wordt ingetrokken, dan bestaat er recht op teruggaaf van de helft van de opgelegde aanslag van de onder 5.1.b. per m ³ genoemde bedragen. Het onder 5.1.a genoemde bedrag is nooit onderdeel van de teruggaaf	
Verschuldigd is voor:		
5.5	het doen van kennisgevingen: per kennisgeving ingevolge de Ontgrondingenwet en de Ontgrondingenverordening Noord-Holland volgens procedure afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht	€ 274,00

		Tarief	
6.	Wadloopverordening 1996		
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:		
6.1	om een vergunning als bedoeld in artikel 5 van de Wadloopverordening 1996 voor:		
	a	rechtspersonen die per jaar tot 1.000 wadlopers begeleiden	€ 771,00
	b	rechtspersonen die per jaar 1.000 tot 5.000 wadlopers begeleiden	€ 2.325,00
	c	rechtspersonen die per jaar 5.000 of meer wadlopers begeleiden	€ 3.882,00
	d	natuurlijke personen	€ 110,00
	de leges verschuldigd op basis van a, b, of c, mogen in drie jaarlijkse termijnen betaald worden		
6.2	om een ontheffing als bedoeld in artikel 6 van de de Wadloopverordening 1996: voor natuurlijke en rechtspersonen		
			€ 60,00
6.3	op verzoek van belanghebbende wordt het jaarlijks te betalen bedrag gerestitueerd wanneer er het hele jaar geen gebruik gemaakt wordt van de vergunning		
7.	Wet Natuurbescherming		
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:		
7.1	a	om een tegemoetkoming in geleden schade, aangericht door in het wild levende beschermde dieren als bedoeld in artikel 6.1, eerste lid, Wet natuurbescherming	€ 300,00
	b	De retributie wordt niet geheven als het gaat om:	
		1. schade die is aangericht in een ganzenrustgebied	
		2. schade die is aangericht door de das, de bever of de wolf	
		3. schade die is aangericht in de winterperiode van 1 oktober tot en met 31 maart	
	c	Er vindt geen restitutie plaats als de aanvraag, als bedoeld in artikel 7.1.a, wordt ingetrokken en er al een taxatie van de schade heeft plaatsgevonden	
	d	In afwijking van artikel 7 van de Legesverordening Noord-Holland 2017 vindt geen restitutie plaats indien het verzoek wordt afgewezen of geweigerd	
		+	
8.	Overige diensten		
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:		
8.1	a	voor het verstrekken van een vergunning, ontheffing, vrijstelling, toestemming, machtiging enz. krachtens een provinciale verordening, provinciaal reglement of enig ander wettelijk voorschrift, anders dan hiervoor genoemd	€ 127,50
	b	voor een wijziging of verlenging van een vergunning, ontheffing, vrijstelling, toestemming, machtiging enz. als bedoeld onder 8.1.a	€ 63,00

Uitgegeven op

Namens Gedeputeerde Staten van Noord-Holland

R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Huidige tekst Legesverordening Noord-Holland 2010	Voorstel Legesverordening Noord-Holland 2017
Artikel 1 Begrippenkader 1. De begrippen in deze verordening en de daarbij behorende tarieventabel worden uitgelegd conform de wettelijke regeling waaraan het begrip is ontleend. 2. Indien een begrip in deze verordening en de daarbij behorende tarieventabel niet is ontleend aan een wettelijke regeling, wordt aangesloten bij het spraakgebruik.	Artikel 1 Begrippenkader In deze verordening worden onder leges verstaan de rechten die worden geheven ter zake van het genot van door of vanwege het provinciebestuur verstrekte diensten genoemd in deze verordening en de daarbij behorende tarieventabel. <i>Toelichting</i> <i>In de Provinciewet wordt het begrip 'rechten' gebruikt voor vergoedingen voor individuele tegenprestaties van de overheid. Er moet sprake zijn van door of vanwege het provinciebestuur verstrekte diensten. Het oude tweede lid is niet nodig aangezien dit vaste jurisprudentie is. Als een wettelijke regeling niet voorziet in uitleg van een bepaald begrip wordt aangesloten bij het algemeen taalgebruik.</i>
Artikel 2 Aard van de heffing en belastbaar feit Onder de naam 'leges' worden rechten geheven ter zake van het genot van door of vanwege het provinciebestuur verstrekte diensten genoemd in deze verordening en de daarbij behorende tarieventabel.	Komt te vervallen <i>Toelichting</i> <i>Dit artikel kan komen te vervallen vanwege de vernieuwde begripsomschrijving.</i>
Artikel 3 Belastingplichtige Belastingplichtig is de aanvrager van de dienst, dan wel degene ten behoeve van wie de dienst wordt verleend.	(Wordt artikel 2)
Artikel 4 Vrijstellingen Leges worden niet geheven voor: 1. het verstrekken van drukwerk ten behoeve van a. een wetenschappelijk of een onderwijsdoel b. voorlichting over de provincie 2. Een wettelijk voorschrift dat kosteloze verstrekking voorschrijft. 3. Alle stukken en nasporingen gevraagd in het algemeen belang door of vanwege de staat, een provincie, gemeente of ander openbaar lichaam alsmede door of vanwege de vertegenwoordigers van lidstaten van de Europese Unie. 4. Werkvergunningen en ontheffingen of andere vormen van dienstverlening die de Provincie	Artikel 3 Vrijstelling Leges worden niet geheven voor vergunningen en ontheffingen of andere vormen van dienstverlening die de Provincie zelf aanvraagt. <i>Toelichting</i> <i>Voorgesteld wordt om vanaf 2017 geen leges meer te heffen voor het verstrekken van kopieën of drukwerk of voor nasporingen in het archief. De verregaande digitalisering heeft tot gevolg dat de kosten voor het verrichten van deze diensten sterk zijn afgenomen. Dit betekent dat ook de vrijstellingen kunnen komen te vervallen.</i>

Noord-Holland binnen haar eigen organisatie aanvraagt. 5. De verstrekking van kopieën of drukwerk, indien de volle omvang van de aanvraag leidt tot een vast te stellen legesbedrag van minder dan € 10,00.	
Artikel 5 Heffingsmaatstaven en tarieven 1. De leges worden geheven naar de heffingsmaatstaven en tarieven, opgenomen in de bij deze verordening behorende tarieventabel. 2. Voor de berekening van de leges wordt een gedeelte van een in de tarieventabel genoemde eenheid als een volle eenheid aangemerkt. 3. De leges zijn verschuldigd onverminderd de andere rechten, waaraan de stukken onderhevig zijn en onverminderd de bijkomende kosten, welke aan derden verschuldigd zijn en door de provincie worden betaald, zoals portokosten, kadastrale rechten of externe advieskosten, waarvan het verschuldigde bedrag voorafgaand aan het in behandeling nemen van een aanvraag, aan de aanvrager wordt meegedeeld.	Artikel 4 Heffingsmaatstaven en tarieven 1. De leges worden geheven naar de heffingsmaatstaven en tarieven, opgenomen in de bij deze verordening behorende tarieventabel. 2. Voor de berekening van de leges wordt een gedeelte van een in de tarieventabel genoemde eenheid als volle eenheid aangemerkt. 3. Bijkomende door de provincie te maken kosten worden in rekening gebracht bij de aanvrager, mits de aanvrager voorafgaand aan het in behandeling nemen van de aanvraag daarover wordt geïnformeerd.
Artikel 6 Wijze van heffing 1. De leges worden geheven door middel van een mondelinge dan wel een gedagtekende schriftelijke kennisgeving, waaronder mede wordt begrepen een stempelafdruk, zegel, nota, aanslagbiljet of andere schriftuur. Het gevorderde bedrag wordt mondeling, dan wel door toezending of uitreiking van de schriftelijke kennisgeving aan de belastingschuldige bekend gemaakt. 2. De leges kunnen worden geheven bij voorlopige vordering of aanslag tot ten hoogste het bedrag waarop de vordering of aanslag vermoedelijk zal worden vastgesteld.	Artikel 5 Wijze van heffing 1. De leges worden geheven door middel van een mondelinge dan wel een gedagtekende schriftelijke kennisgeving van het gevorderde bedrag, waaronder mede wordt begrepen een stempelafdruk, zegel, nota, aanslagbiljet of andere schriftuur. 2. De leges kunnen worden geheven bij voorlopige vordering of aanslag tot ten hoogste het bedrag waarop de vordering of aanslag vermoedelijk zal worden vastgesteld.
Artikel 7 Termijnen van betaling 1. In afwijking van artikel 9, eerste lid, van de Invorderingswet 1990 moeten de leges worden betaald ingeval de kennisgeving als bedoeld in artikel 6: a. mondeling wordt gedaan: op het moment van het doen van de kennisgeving; b. schriftelijk wordt gedaan: op het moment van uitreiken van de kennisgeving, dan wel in geval van toezending daarvan, binnen een maand na de dagtekening van de kennisgeving. 2. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid, geldt met betrekking tot de diensten zoals	Artikel 6 Termijnen van betaling - 2. Indien de te heffen leges meer dan € 5000,00 bedragen mogen de leges worden betaald in vier

vermeld in de bij deze verordening behorende tarieventabel, waarvoor de te heffen leges meer bedragen dan € 5000,00, dat de leges mogen worden betaald in vier gelijke termijnen, waarvan de eerste vervalt op de laatste dag van de maand volgende op die van de dagtekening van de kennisgeving en elk van de volgende termijnen telkens een maand later.	gelijke termijnen, waarvan de eerste vervalt op de laatste dag van de maand volgende op die van de dagtekening van de kennisgeving en elk van de volgende termijnen telkens een maand later.
Artikel 8 Kwijtschelding Bij de invordering van leges wordt geen kwijtschelding verleend.	Wordt artikel 7
Artikel 9 Teruggaaf 1. Indien op grond van artikel 4:5 van de Algemene wet bestuursrecht wordt besloten om een verzoek om verlening van een vergunning niet verder te behandelen, wordt 95% teruggegeven. 2. Indien de verlening van een vergunning wordt geweigerd en deze weigering onherroepelijk is geworden, wordt 90% teruggegeven. 3. Indien een in behandeling genomen aanvraag vóór het bekendmaken van het ontwerpbesluit als bedoeld in artikel 3:19 van de Algemene wet bestuursrecht wordt ingetrokken, wordt 50% teruggegeven. 4. Indien de aanvraag op een later tijdstip dan in het vorige lid genoemd, maar vóór het bekend maken van het definitieve besluit wordt ingetrokken, wordt 25% teruggegeven. 5. De in voorgaande leden bedoelde teruggaaf vindt niet plaats indien: a. de leges minder bedragen dan € 100,00, of b. in verband met de behandeling van de aanvraag reeds kosten van publicatie zijn gemaakt, of c. in verband met de behandeling van de aanvraag reeds kosten zijn gemaakt die de provincie aan derden verschuldigd is, zoals portokosten, kadastrale rechten en externe advieskosten. 6. Een aanvraag om teruggaaf moet bij de heffingsambtenaar worden ingediend binnen zes weken nadat de omstandigheid, welke de aanspraak op teruggaaf deed ontstaan, zich heeft voorgedaan.	Artikel 8 Teruggaaf 1. Indien op grond van artikel 4:5 van de Algemene wet bestuursrecht wordt besloten om een vergunningaanvraag niet verder te behandelen, al dan niet op aangeven van de aanvrager, wordt 80% van het legestartief aan de aanvrager teruggegeven. 2. Indien een vergunning is geweigerd en deze weigering onherroepelijk is geworden, wordt 90% van het legestartief teruggegeven. 3. Indien een in behandeling genomen aanvraag vóór het bekendmaken van het ontwerpbesluit als bedoeld in artikel 3:12 van de Algemene wet bestuursrecht wordt ingetrokken, wordt 50% van het legestartief teruggegeven. 4. Indien de aanvraag op een later tijdstip dan in het vorige lid genoemd, maar vóór het bekend maken van het definitieve besluit wordt ingetrokken, wordt 25% van het legestartief teruggegeven. 5. De in de voorgaande leden bedoelde teruggaaf vindt niet plaats indien het legestartief minder bedraagt dan €100,00. 6. De teruggaafregeling bedoeld in de voorgaande leden heeft geen betrekking op de kosten zoals bedoeld in artikel 4, derde lid. 7. Een aanvraag om teruggaaf moet bij de heffingsambtenaar worden ingediend binnen zes weken nadat de omstandigheid, welke de aanspraak op teruggaaf deed ontstaan, zich heeft voorgedaan. <i>Toelichting</i> In artikel 4:5 Awb is bepaald dat een aanvraag buiten behandeling gelaten kan worden als aan bepaalde eisen niet is voldaan (bijvoorbeeld de aanvraag is onvolledig) mits de aanvrager in de gelegenheid is gesteld de aanvraag aan te vullen.

	<i>In de praktijk komt het geregeld voor dat de aanvrager de gegevens niet aanvult of zelf zijn aanvraag intrekt. Ook dan worden al behoorlijk wat werkzaamheden verricht door de provincie dan wel de omgevingsdienst. Te denken valt aan toetsing op volledigheid/geldigheid, procedurebevestiging, verzoek om aanvullende gegevens. Voorgesteld wordt het artikellid wat te verduidelijken en het percentage in die gevallen te verlagen van 95% naar 80%.</i>
Artikel 10 Nadere regels door het college van gedeputeerde staten Gedeputeerde staten kunnen nadere regels geven met betrekking tot de heffing en de invordering van de leges.	Artikel 8 Nadere regels Gedeputeerde staten kunnen nadere regels vaststellen met betrekking tot de heffing en de invordering van de leges.
Artikel 11 Inwerkingtreding en overgangsbepaling 1. De “Legesverordening Noord-Holland 2006”, laatstelijk gewijzigd bij statenbesluit van 19 november 2007, nummer 64, wordt ingetrokken met ingang van de in het derde lid genoemde datum van ingang van de heffing, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan. 2. Deze verordening met bijbehorende tarieventabel treedt in werking met ingang van de eerstvolgende dag na die van de bekendmaking. 3. De datum van ingang van de heffing is 11 februari 2012.	Artikel 9 Overgangsbepaling Op diensten die worden aangevraagd voor inwerkingtreding van deze verordening blijft de Legesverordening Noord-Holland 2010 van kracht. Artikel 10 Intrekking De Legesverordening Noord-Holland 2010 wordt ingetrokken. Artikel 11 Inwerkingtreding Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2017.
Artikel 12 Citeertitel Deze verordening wordt aangehaald als ‘Legesverordening Noord-Holland 2010’.	Artikel 12 Citeertitel Deze verordening wordt aangehaald als: Legesverordening Noord-Holland 2017.

Legestarieventabel 2016	Voorstel Legestarieventabel 2017
1. Algemeen Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag: 1.1 voor het op verzoek doen van nasporingen in de in het provinciaal archief berustende stukken, behoudens die ten behoeve van opsporingsonderzoeken door organen van politie en/of justitie door of met behulp van een	Komt te vervallen

ambtenaar van de provincie: (...) 1.2 Tot het verstrekken van een fotokopie van een archiefstuk bedoeld onder 1.1, dan wel een afschrift als bedoeld in artikel 3:11, derde lid van de Algemene wet bestuursrecht, of een afschrift van een elektronisch opgeslagen archiefstuk, al dan niet elektronisch verzonden, per pagina; (...) 1.3 Tot het verstrekken van fotokopieën van documenten op grond van artikel 7, eerste lid, onder a, van de Wet openbaarheid van bestuur: (...) 1.4 Tot het verstrekken van een uittreksel van een document of een samenvatting van de inhoud van een document op grond van artikel 7, eerste lid, onder c, van de Wet openbaarheid van bestuur: (...) 1.5 Stukken, niet vallende onder hoofdstuk 2, zoals verslagen, rapporten, instructies, afbeeldingen, kaarten en tekeningen: (...) 2. Bestuur stukken en andere overheden Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van: 2.1 Provinciaal Blad (...) 2.2 Provinciale begroting/Memorie van Antwoord (...) 2.3 Provinciale jaarrekening (...) Drank- en horecawet 2.4 Een vergunning voor een gemeente als bedoeld in artikel 3 juncto artikel 55 van de Drank- en horecawet (...) Wet op de lijkbezorging 2.5 Een vergunning als bedoeld in artikel 46, lid 3, van de Wet op de lijkbezorging (...)	Komt te vervallen Komt te vervallen Komt te vervallen Komt te vervallen Komt te vervallen Komt te vervallen Komt te vervallen Komt te vervallen Komt te vervallen Komt te vervallen
Paragraaf 3 (Dienstverlening vallend onder de	- (ongewijzigd)

fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning	
Paragraaf 4 (Wegen/Waterwegen)	- (ongewijzigd)
Paragraaf 5 (Waterwet)	- (ongewijzigd)
Paragraaf 6 (Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden)	- (ongewijzigd)
Paragraaf 7 (Ontgrondingenwet, de Ontgrondingenverordening Noord-Holland)	- (ongewijzigd)
Paragraaf 8 (Wadloopverordening 1996)	- (ongewijzigd)
Paragraaf 9 (Wet Natuurbescherming) Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag: 9.1a (...) 9.1b (...) 9.1c (...) 9.1d In afwijking van artikel 9 van de Legesverordening Noord-Holland 2010 vindt geen restitutie plaats indien het verzoek wordt afgewezen of geweigerd.	In afwijking van artikel 8 van de Legesverordening Noord-Holland 2017 vindt geen teruggaaf plaats indien het verzoek wordt afgewezen of geweigerd.
Paragraaf 10 (Overige diensten)	- (ongewijzigd)

Overzicht (raming) legesopbrengsten 2016 t/m 2020 - Kostensoort 8110

Kostenpl.	Leges of rechten ingevolge:	Raming 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
715101	de Drank- en Horecawet	0	0	0	0	0
715101	de Wet op de lijkbezorging	0	0	0	0	0
717381	drukwerken, rapporten, nota's etc.	1.000	0	0	0	0
730522	Leges uit vergunningen wegen/vaarwegen	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000
744201	Grondwaterplan (algemeen) - Waterwet + publiceren	105.000	105.000	105.000	105.000	105.000
755301	de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) *	1.843.000	1.175.000	1.025.000	1.025.000	700.000
755302	Verg. Wet hygiëne en veiligheid badinr. en zwemgel.	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
756101	Leges Ontgrondingenwet, Ontgr.verordening N-H	114.000	114.000	114.000	114.000	114.000
762605	Leges Wet Natuurbescherming	180.000	360.000	360.000	360.000	360.000
Totaal		2.450.000	1.961.000	1.811.000	1.811.000	1.486.000

*Met Rijkswaterstaat is overeengekomen dat zij het verschil ad € 790.000 tussen inkomsten en uitgaven i.v.m. de vergunningprocedures leges Wabo voor de Grote Zeesluis bijleggen.

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 1 november 2016

Onderwerp: Legesvoorstellen 2017.

Kenmerk: 863004

Bijlagen: ontwerpbesluiten Legesverordening 2017 en Legestarieventabel 2017, overzicht wijzigingen in Legesverordening en tarieventabel en een overzicht van de raming legesopbrengsten 2016 - 2020.

1. Samenvatting

In artikel 225 Provinciewet is bepaald dat legestarieven zodanig worden vastgesteld dat de geraamde baten van de rechten niet uitgaan boven de geraamde lasten, ofwel legestarieven mogen ten hoogste kostendekkend zijn. Het is al 17 jaar vigerend beleid van uw Staten dat legestarieven kostendekkend zijn.

Voorgesteld wordt om de verordening en de bijbehorende tarieventabel op een aantal onderdelen aan te passen:

1. Omdat voor een aantal diensten de lasten voor de provincie sterk zijn afgenomen in verband met verregaande digitalisering wordt voorgesteld deze diensten legesvrij te maken;
2. Als een aanvraag buiten behandeling wordt gesteld omdat niet aan de indieningsvereisten is voldaan of om andere reden is er vaak al behoorlijk wat werk verricht. Daarom wordt voorgesteld om het teruggaafpercentage te verlagen;
3. Een aantal diensten wordt in de praktijk niet (meer) geleverd, of zelden geleverd. De legesheffing of tariefbepaling voor deze diensten kan daarom komen te vervallen.

De vigerende Legesverordening Noord-Holland 2010 is vastgesteld bij besluit van Provinciale Staten van 7 december 2009, nummer 80 (Pb 2009/166), laatstelijk gewijzigd bij besluit van Provinciale Staten van 14 december 2016 (Pb 2015/178). In dit laatstgenoemde besluit is tevens de meest recente Legestarieventabel 2016 vastgesteld.

2. Toelichting per onderdeel

Ad 1.

Voorgesteld wordt om met ingang van 2017 geen leges meer te heffen voor:

- a. Het op verzoek doen van naspeuringen in de in het provinciaal archief berustende stukken;
- b. Het verstrekken van fotokopieën van archiefstukken of afschriften van stukken die ter inzage liggen;
- c. Het verstrekken van fotokopieën van documenten in het kader van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob);
- d. Het verstrekken van een uittreksel of samenvatting van een document in het kader van de Wob;
- e. Het verstrekken van verslagen, rapporten, instructies, afbeeldingen, kaarten en tekeningen;
- f. Het verstrekken van stukken als Provinciaal Blad, provinciale begroting, memorie van antwoord, provinciale jaarrekening.

Voor deze gelijksoortige diensten zijn in de Legesverordening verschillende tarieven opgenomen. Op grond van de volgende overwegingen wordt voorgesteld om deze tarieven te schrappen en vanaf 1 januari 2017 (digitale en papieren) informatie kosteloos aan derden te verstrekken:

- De kosten voor de provincie voor het leveren van deze diensten zijn sterk afgenomen vanwege de digitalisering. De kosten die de provincie maakt staan niet meer in verhouding tot de administratieve lasten rond het heffen van leges voor deze diensten.
- Bij Wob verzoeken mogen alleen kopieerkosten in rekening gebracht worden en niet de naspeuringskosten. Documenten die in het kader van de Wob openbaar worden gemaakt worden digitaal beschikbaar gesteld via de website.
- Het is bij Wob verzoeken niet gebleken dat van de legesheffing een ontmoedigende werking uitgaat. Verder is met ingang van 1 oktober 2016 misbruik van de Wob niet meer mogelijk omdat de Wet dwangsom dan niet meer van toepassing is.
- Het verstrekken van een uittreksel of samenvatting in het kader van de Wob komt in de praktijk niet voor.
- Het kosteloos en digitaal beschikbaar stellen van informatie past binnen het streven naar transparantie.
- Er is geen wettelijke verplichting om leges te heffen voor deze vormen van dienstverlening. Andere overheden verstrekken ook al gratis hun informatie, al dan niet in het kader van de Wob.
- Veel informatieverzoeken hebben betrekking op taken die inmiddels zijn gemandateerd aan de omgevingsdiensten. Deze dienen de provinciale Legesverordening te volgen. Het heffen van leges voor deze diensten zou een enorme administratie vergen voor het vastleggen van de dienstverlening en het factureren ervan. Bovendien hanteren de deelnemers vaak verschillende tarieven. Met het kosteloos maken van deze dienstverlening wordt aangesloten bij een belangrijk deel van de samenwerkingspartners.

De financiële gevolgen van deze wijzigingen zijn gering. In de jaren 2012, 2013, 2014 en 2015 is in totaal een bedrag van € 21.140,52 aan leges voor drukwerk, kopieën en speurwerk in het archief geheven. In de begroting was voor 2016 een, qua raming al verlaagde, legesopbrengst drukwerk etc. geraamd van € 1000,00. Vanwege het schrappen van deze tariefbepalingen wordt vanaf 2017 geen legesopbrengst meer op dit onderdeel geraamd. Vanwege daar tegenoverstaande wegvallende operationele kosten wordt het budget voor Post en Logistiek vanaf 2017 structureel met € 5.000,- verlaagd.

Ad 2

In artikel 9 van de verordening is een teruggaafregeling opgenomen voor de volgende gevallen:

1. besloten wordt een verzoek om verlening van een vergunning niet verder te behandelen (teruggave 95%; artikel 9, eerste lid);
2. besloten wordt de verlening van een vergunning te weigeren en deze weigering is onherroepelijk geworden (teruggave 90%; artikel 9, tweede lid);
3. indien een in behandeling genomen aanvraag vóór het bekendmaken van het ontwerpbesluit wordt ingetrokken (teruggave 50%) artikel 9, derde lid);
4. indien de aanvraag ná het bekendmaken van het ontwerpbesluit maar vóór het bekendmaken van het definitieve besluit wordt ingetrokken (teruggave 25%; artikel 9, vierde lid).

Voorgesteld wordt om artikel 9, eerste lid, aan te vullen zodat duidelijk wordt dat deze regeling ziet op alle situaties waarin wordt besloten een verzoek niet verder te behandelen, om welke reden dan ook. Verder wordt voorgesteld om het teruggaafpercentage in dit eerste lid te verlagen tot 80%.

De overwegingen hiervoor zijn:

Ook als een aanvraag buiten behandeling wordt gesteld, bijvoorbeeld omdat deze niet voldoet aan de indieningsvereisten, worden werkzaamheden verricht. Te denken valt aan het toetsen van de aanvraag op volledigheid, de procedurebevestiging en de verzoeken om aanvullende gegevens. Andere overheden heffen ook leges voor deze werkzaamheden.

Ad 3

De bevoegdheid tot vergunningverlening in het kader van de Drank- en Horecawet (Tarieventabel hoofdstuk 2, onder 2.4) is enkele jaren geleden overgegaan naar gemeenten. Er zijn in de afgelopen 15 jaar geen vergunningen aangevraagd in het kader van de Wet op de lijkbezorging (Tarieventabel hoofdstuk 2, onder 2.5). Voorgesteld wordt de leges voor deze diensten te schrappen. Mocht in de toekomst toch een vergunningaanvraag in het kader van de Wet op de lijkbezorging worden ingediend, dan kan het legestartief van het zogenaamde 'vangartikel' in rekening worden gebracht.

3. Nieuwe verordening en tarieventabel

Bovengenoemde voorstellen leiden tot zodanige aanpassingen in de Legesverordening zelf en in de tarieventabel dat voorgesteld wordt de huidige verordening en tarieventabel in te trekken en een nieuwe Legesverordening 2017 vast te stellen. Voor de duidelijkheid is in bijgevoegde tabellen aangegeven wat de veranderingen zijn.

4. Financiële consequenties algemeen

Gelet op de geringe financiële effecten van bovengenoemde voorstellen volgen er geen verdere dan de hierboven genoemde financiële consequenties.

Voor 2017 wordt een totaal aan legesopbrengsten geraamd van € 1.962.000,-.

In de bijlage "overzicht raming legesopbrengsten 2016 t/m 2020" worden alle geraamde en te rammen legesbaten vermeld. In deze raming is de verwachte legesopbrengst Wabo bouwen in verband met de bouw van de nieuwe sluis te IJmuiden gewijzigd vanwege een daarin begrepen bijdrage van Rijkswaterstaat ad € 790.000,-. Dit als bijdrage in de exceptionele kosten (extra kosten voor coördinatie en toezicht) die deze vergunningaanvraag met zich meebrengt.

5. Proces/procedure

Na besluitvorming door PS zullen de nieuwe verordening en bijbehorende tarieventabel worden gepubliceerd op de gebruikelijke wijze (Provinciaal Blad en Overheid.nl). Inwerkingtreding wordt voorzien op 1 januari 2017.

6. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

J.W. Remkes, voorzitter.

mr. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 84

Provinciale Staten van Noord-Holland;

Gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland van 1 november 2016.

Gelet op het advies van de Commissie Mobiliteit en Financiën;

Gelet op de artikelen 220 en 223, eerste lid, Provinciewet;

Overwegende dat het wenselijk is om de leges voor bepaalde diensten af te schaffen aangezien de kosten voor de provincie voor het leveren van deze diensten wegens toegenomen digitalisering aanzienlijk zijn afgenomen;

Overwegende dat ook als een vergunningaanvraag op grond van artikel 4:5 van de Algemene wet bestuursrecht al dan niet op aangeven van de aanvrager niet verder in behandeling wordt genomen de provincie kosten maakt die niet voor rekening van de provincie behoren te blijven;

Overwegende dat de bevoegdheid tot vergunningverlening in het kader van de Drank- en Horecawet is overgegaan naar gemeenten zodat geen leges meer geheven wordt voor de uitoefening van deze bevoegdheid;

Overwegende dat er in de praktijk nauwelijks of geen vergunningen worden verleend in het kader van de Wet op de lijkbezorging;

Overwegende dat het gelet op het bovenstaande wenselijk is om een geheel nieuwe verordening vast te stellen met bijbehorende tarieventabel;

Besluiten:

vast te stellen de Legesverordening Noord-Holland 2017 met bijbehorende tarieventabel 2017.

Artikel 1 Begrippenkader

In deze verordening worden onder leges verstaan de rechten die worden geheven ter zake van het genot van door of vanwege het provinciebestuur verstrekte diensten genoemd in deze verordening en de daarbij behorende tarieventabel.

Artikel 2 Belastingplichtige

Belastingplichtig is de aanvrager van de dienst, dan wel degene ten behoeve van wie de dienst wordt verleend.

Artikel 3 Vrijstelling

Leges worden niet geheven voor werkvergunningen en ontheffingen of andere vormen van dienstverlening die de Provincie zelf aanvraagt.

Artikel 4 Heffingsmaatstaven en tarieven

1. De leges worden geheven naar de heffingsmaatstaven en tarieven, opgenomen in de bij deze verordening behorende tarieventabel.
2. Voor de berekening van de leges wordt een gedeelte van een in de tarieventabel genoemde eenheid als volle eenheid aangemerkt.
3. Bijkomende door de provincie te maken kosten worden in rekening gebracht bij de aanvrager, mits de aanvrager voorafgaand aan het in behandeling nemen van de aanvraag daarover wordt geïnformeerd.

Artikel 5 Wijze van heffing

1. De leges worden geheven door middel van een mondelinge dan wel een gedagtekende schriftelijke kennisgeving van het gevorderde bedrag, waaronder mede wordt begrepen een stempelafdruk, zegel, nota, aanslagbiljet of andere schriftuur.
2. De leges kunnen worden geheven bij voorlopige vordering of aanslag tot ten hoogste het bedrag waarop de vordering of aanslag vermoedelijk zal worden vastgesteld.

Artikel 6 Termijnen van betaling

1. In afwijking van artikel 9, eerste lid, van de Invorderingswet 1990 moeten de leges worden betaald ingeval de kennisgeving als bedoeld in artikel 5:
 - a. mondeling wordt gedaan: op het moment van het doen van de kennisgeving;
 - b. schriftelijk wordt gedaan: op het moment van uitreiken van de kennisgeving, dan wel in geval van toezending daarvan, binnen een maand na de dagtekening van de kennisgeving.
2. Indien de te heffen leges meer dan € 5000,00 bedragen mogen de leges worden betaald in vier gelijke termijnen, waarvan de eerste vervalt op de laatste dag van de maand volgend op die van de dagtekening van de kennisgeving en elk van de volgende termijnen telkens een maand later.

Artikel 7 Kwijtschelding

Bij de invordering van leges wordt geen kwijtschelding verleend.

Artikel 8 Teruggaaf

1. Indien op grond van artikel 4:5 van de Algemene wet bestuursrecht wordt besloten om een vergunningaanvraag niet verder te behandelen, al dan niet op aangeven van de aanvrager, wordt 80% van het legestarfief aan de aanvrager terugggegeven.
2. Indien een vergunning is geweigerd en deze weigering onherroepelijk is geworden, wordt 90% van het legestarfief terugggegeven.
3. Indien een in behandeling genomen aanvraag vóór het bekendmaken van het ontwerpbesluit als bedoeld in artikel 3:12 van de Algemene wet bestuursrecht wordt ingetrokken, wordt 50% van het legestarfief terugggegeven.
4. Indien de aanvraag op een later tijdstip dan in het vorige lid genoemd, maar vóór het bekendmaken van het definitieve besluit wordt ingetrokken, wordt 25% van het legestarfief terugggegeven.
5. De in de voorgaande leden bedoelde teruggaaf vindt niet plaats indien het legestarfief minder bedraagt dan €100,00.

6. De teruggaafregeling bedoeld in de voorgaande leden heeft geen betrekking op de kosten zoals bedoeld in artikel 4, derde lid.

7. Een aanvraag om teruggaaf moet bij de heffingsambtenaar worden ingediend binnen zes weken nadat de omstandigheid, welke de aanspraak op teruggaaf deed ontstaan, zich heeft voorgedaan.

Artikel 9 Nadere regels

Gedeputeerde staten kunnen nadere regels vaststellen met betrekking tot de heffing en de invordering van de leges.

Artikel 10 Overgangsbepaling

Op diensten die worden aangevraagd voor inwerkingtreding van deze verordening blijven de legestarieven behorende bij de Legesverordening Noord-Holland 20120 van kracht.

Artikel 11 Intrekking

De Legesverordening 2010 wordt ingetrokken.

Artikel 12 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2017.

Artikel 13 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Legesverordening Noord-Holland 2017.

Haarlem, 12 december 2016

Provinciale Staten van Noord-Holland,

, voorzitter

, statengriffier

Advies aan Provinciale Staten

Tbv Statenvergadering d.d. 12-12-2016
Commissie Mobiliteit & Financiën
Datum commissievergadering 21-11-2016

Onderwerp: Legesvoorstellen 2017 (VD-84).

Uw contactpersoon

K. Mellema

AD/STG

Doorkiesnummer +31235144838

mellemak@noord-holland.nl

1 december 2016

1|1

De commissie adviseert de voordracht Legesvoorstellen 2017 als hamerstuk te agenderen voor de PS-vergadering van 12 december 2016.

Voor de behandeling van dit punt in de commissie M&F: zie onderstaand het uittreksel van het conceptverslag van de vergadering van de commissie M&F van 21 november 2016.

6c. Voordracht Legesvoorstellen 2017

De heer **Den Uyl** (PvdA) spreekt zijn complimenten uit dat onnodige ballast wordt afgestoten.

De heer **Ceder** (ChristenUnie-SGP) spreekt ook complimenten uit. Het zag er goed uit. In het vervolg zou hij graag een vergelijking ontvangen.

Gedeputeerde **Post** antwoordt dat een vergelijking met het voorgaande jaar al wordt opgenomen. Als de tarieven niet in de betreffende bijlagen zijn opgenomen, wordt getracht dat volgend jaar alsnog te doen.

De **voorzitter** constateert dat de voordracht als hamerstuk mag worden doorgeleid naar Provinciale Staten.

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR Haarlem

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

mw W. Cavens

CZ/FIN

Telefoonnummer +31235144215

cavensw@noord-holland.nl

INGEKOMEN -2 NOV. 2016

1 | 1

Betreft: Laatste begrotingswijziging 2016

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over de laatste begrotingswijziging 2016

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergman

voorzitter

J.W. Remkes

2 bijlage(n)

- - Voordracht
- - Laatste begrotingswijziging 2016

Verzenddatum

-2 NOV. 2016

Kenmerk

849445/849446

Uw kenmerk

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143
Fax (023) 514 3030

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl

Laatste begrotingswijziging 2016

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	3
2	Overzicht verwerkte tussentijdse wijzigingen.....	7
3	Overzicht per programma	8
Programma 1	Openbaar Bestuur	9
Programma 2	Bereikbaarheid	Error! Bookmark not defined.
Programma 3	Water	17
Programma 4	Milieu.....	19
Programma 5	Ruimte.....	21
Programma 6	Groen.....	25
Programma 7	Cultuur en Welzijn	28
Programma 8	Financiën	29
4	Overzicht begrote mutaties in reserves.....	34
5	Lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling	Error! Bookmark not defined.

1 Inleiding

De Noord-Hollandse P&C cyclus bestaat uit 4 documenten: de kaderbrief, de begroting, de zomernota en de jaarrekening. Op deze sturings- en bijsturingsmomenten wordt aan uw Staten gerapporteerd volgens het door u vastgestelde format.

Naast deze P&C momenten zijn er nog twee momenten waarop een begrotingswijziging aan PS wordt voorgelegd. Dit zijn de eerste begrotingswijziging aan het begin van het jaar en de laatste begrotingswijziging die nu voorligt. Deze begrotingswijzigingen zijn financieel van aard, ze bevatten geen instrumenten en output.

Bij de reactie van GS aan PS op de audit Onderbesteding in 2014 is geconcludeerd dat een belangrijk deel van de onderbesteding voorkomen had kunnen worden door de begroting tijdig te wijzigen en daarmee de sturingsmogelijkheden te vergroten. Vanaf 2015 worden daarom bij iedere begrotingswijziging de programmabudgetten bijgesteld op basis van de meest recente prognoses.

Aan de batenkant zijn de gevolgen voor 2016 van de septembercirculaire van het ministerie van BZK over het Provinciefonds en de meest recente verwachtingen over dividenden verwerkt. Aan de lastenkant is de stelpost afrekeningsverschillen geactualiseerd op basis van de laatste stand.

Wat betreft de programmabudgetten heeft een inventarisatie plaatsgevonden van de op dit moment te verwachten eindstand en deze budgetten zijn bijgesteld.

Daarmee wijzigt het saldo van de begroting 2016 van € 0 naar € 5.428.000 voordelig.

Overzicht financiële mutaties die leiden tot het gewijzigde begrotingssaldo 2016

Omdat deze begrotingswijziging slechts een beperkt aantal mutaties van voornamelijk technische aard omvat, zijn niet alle gedetailleerde financiële tabellen per operationeel doel toegevoegd. Alle mutaties zijn bij de programma's toegelicht met vermelding van het operationele doel waar ze betrekking op hebben.

Hieronder vindt u een tabel van de mutaties die invloed hebben op het begrotingssaldo. Deze zijn toegelicht bij de diverse programma's in deze laatste begrotingswijziging.

	Programma	OD	Onderwerp	Bedrag * € 1.000	Voor- of nadelig		
1	Openbaar Bestuur	1.1.1	Kabinetszaken	-100	Voordelig		
			Public Affairs	-15	Voordelig		
			Reiskosten NS.P.S.	-26	Voordelig		
			Rekeningencommissie	-20	Voordelig		
			Strategische verkenningen en beleidsontwikkeling	-40	Voordelig		
		1.1.2	wet BIBOB	25	Nadelig		
		1.2.1	Veiligheidsbeleid en crisismanagement	-45	Voordelig		
		1.3.1	Beheer Noord-Hollands Archief	-48	Voordelig		
	1.3.2	Interprovinciaal Overleg (IPO)	-165	Voordelig			
	2	Bereikbaarheid	2.1.2	Vast onderhoud prov. wegen	315	Nadelig	
2.2.1			Kleine Wegenwerken	-98	Voordelig		
			PBMA-coördinatie	-27	Voordelig		
4	Milieu	4.1.2	Handhaving milieuwetgeving	-604	Voordelig		
			Nazorg stortpl.Wet Milieubeheer	-80	Voordelig		
5	Ruimte	5.1.2	Beheer onroerend goed	-2.015	Voordelig		
			Resv. Tijdelijk beheer gronden	41	Nadelig		
			Uitvoeringsprojecten structuurvisie 2040	86	Nadelig		
			Verkopen onroerend goed	-274	Voordelig		
		5.2.1	Dividend nutsbedrijven	-2.700	Voordelig		
		5.2.3	Toerisme	-90	Voordelig		
		7	Cultuur en Welzijn	7.2.1	Behoud Erfgoed	-90	Voordelig
				7.4.1	Culturele Infrastructuur subsidies	-108	Voordelig
8	Financiën	8.1.1	Dividendopbrengsten	-323	Voordelig		
			Eigendommen niet v.d.openb.dienst bestem	93	Nadelig		
			Leveringen aan pers. en aan derden	15	Nadelig		
			Parkeergarage Dreef	111	Nadelig		
			Resultaat op uitzettingen<1 jaar	-321	Voordelig		
			Afrekeningsverschillen vr.jaren	1.137	Nadelig		
			Uitkering uit het Provinciefonds	-222	Voordelig		
			Vm.pers.gesubs.instellingen	-25	Voordelig		
			8.1.2	Algemene Reserve	81	Nadelig	
				Resv. GO-gelden	104	Nadelig	
		Totaal laatste begrotingswijziging				-5.428	Voordelig

Neutrale mutaties

Naast de mutaties die leiden tot het saldo, zijn er neutrale mutaties opgenomen. Deze zijn in te delen in de volgende categorieën:

Bijstellingen van kasramingen uit reserves.

In deze begrotingswijziging zijn de lasten gedekt uit reserves naar beneden bijgesteld met € 26 miljoen. De bijbehorende dekking in de vorm van de onttrekking aan de reserves is daaraan aangepast en is eveneens € 26 miljoen lager. De toelichtingen op de wijzigingen in de onttrekkingen zijn te vinden onder de kopjes "Onttrekkingen". De bijbehorende lasten zijn onder diverse kopjes te vinden, maar steeds voorzien van een verwijzing naar de betreffende reserve. Meestal betreft het een verschuiving van activiteiten in de tijd. Deze bedragen blijven in de reserves en zullen meestal het volgende jaar weer als budget(kasraming) worden opgevoerd op de begroting.

Op basis van de huidige uitputting van het totaal aan subsidiebudgetten zien wij dat voor ca. € 40 miljoen aan budgetten gedekt uit reserves geldt, dat de kans aanwezig is dat deze niet meer tot verlening dit jaar komen. Het betreft meest subsidies waarvoor aanvragen worden verwacht van potentiële ontvangers, waarbij onzeker is of de aanvraag door ons nog dit jaar wordt ontvangen. Wanneer deze budgetten zouden worden afgeraamd en onverhoopt wel tot een aanvraag en besteding komen, zou dat leiden tot een onrechtmatigheid in de jaarrekening. Daarom blijven deze budgetten in de begroting opgenomen. Hiervoor zal bij de jaarrekening verantwoording worden afgelegd. Wanneer deze subsidies niet dit jaar worden verleend, blijft het bedrag in de reserves beschikbaar.

Bijstellingen van baten en bijbehorende lasten

Dit betreft de bijstelling van te ontvangen baten van derden en de daaraan gerelateerde lasten. Het grootste deel van deze mutaties betreft verschuivingen in de tijd. Wanneer de provincie geld ontvangt van derden voor specifieke activiteiten, worden deze op de balans "bewaard" tot het moment dat de provincie deze gaat uitgeven voor de daarvoor bedoelde activiteit. Op dat moment worden zowel de baten als de bijbehorende lasten in de begroting geraamd. Ook de bijbehorende baten worden naar beneden bijgesteld. Er is ca. € 7 miljoen naar beneden bijgesteld. Dit bedrag blijft grotendeels op de balans beschikbaar om de activiteiten alsnog komende jaren uit te voeren.

Overhevelingen van 2016 naar 2017

In deze begrotingswijziging is een prognose opgenomen van budgetten, waarvan het wenselijk is dat deze naar 2017 worden doorgeschoven. Deze zijn toegelicht bij het betreffende programma met vermelding dat het een uitgestelde intentie betreft. De bedragen worden nu afgeraamd en in de algemene reserve gestort. In de eerste begrotingswijziging 2017 zal worden voorgesteld deze bedragen weer op te nemen in de begroting 2017 en te onttrekken aan de algemene reserve.

Uitgestelde intenties		Bedrag * € 1.000	
1	Openbaar Bestuur	1.1.1 Demografie	-45
		Subsidies bestuurlijke organisatie zaken	-114
2	Bereikbaarheid	2.1.2 Revisiewerkzaamheden	-100
3	Water	3.2.1 Activiteiten rond waterkwaliteit	-50
4	Milieu	4.1.2 Omgevingsdiensten	-141
		4.2.1 Investeringsprogramma duurzameenergie	-500
5	Ruimte	5.1.2 Beheer onroerend goed (Bodemverontreiniging zkh Castricum)	-1.300
		Openbaar Vervoerknooppunten	-600
		5.2.1 Arbeidsmarkt	-450
		Regionale economie	-125
6	Groen	6.2.1 Natuur- en Landschapsbeheer	-513
7	Cultuur en Welzijn	7.2.1 N-H Erfgoedsubsidies	-25
Totaal		Uitgestelde Intenties	3.963

2 Overzicht verwerkte tussentijdse wijzigingen

Wijziging nummer	Datum	Voordracht
1e wijziging programmabegroting	7 maart 2016	PS Voordracht 10
1e budgettair neutrale wijziging	2 februari 2016	Directie CC 714793-724808
	16 februari 2016	GS 714793-724825
2e budgettair neutrale wijziging	14 maart 2016	Directie CC 714793-766177
	22 maart 2016	GS 714793-772375
3e budgettair neutrale wijziging	14 april 2016	Directie CC 714793-784949
	19 april 2016	GS 714793-789744
4e budgettair neutrale wijziging	19 mei 2016	Directie CC 714793-797847
5e budgettair neutrale wijziging	14 juni 2016	Directie CC 714793-812500
	28 juni 2016	GS 714793-819796
6e budgettair neutrale wijziging	7 juli 2016	Directie CC 714793-823315
7e budgettair neutrale wijziging	20 augustus 2016	Directie CC 714793-837376
8e budgettair neutrale wijziging	5 september 2016	Directie CC 714793- 850157
Zomernota	3 oktober 2016	PS Voordracht 52

3 Overzicht per programma

Programma 1 Openbaar Bestuur

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

Programma 1	Openbaar Bestuur		
	Begroot 2016 voor laatste wijziging	Laatste begrotingswijziging	Begroot 2016 na laatste wijziging
Apparaatskosten	23.694	0	23.694
Directe lasten	7.980	-246	7.734
Overdrachten	9.456	2.476	11.932
Subtotaal Lasten	41.130	2.230	43.360
Baten	-972	-292	-1.264
Saldo van baten en lasten	40.158	1.938	42.096
Storting reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	-6.152	-2.531	-8.683
Resultaat	34.006	-593	33.413

Toelichting op de budgettabel

Categorie	Toelichting
Apparaatskosten	
Directe lasten	OD 1.1.1 De via het Provinciefonds ontvangen bijdrage voor het Landelijk Actieplan Bevolkingsdaling zal in 2017 worden ingezet via het programma 'de Kop Werkt!' Doordat in de Kop de capaciteit ontbrak om groot in te zetten op samenwerking rondom het thema demografie heeft de uitvoering hiervan in 2015 en 2016 stilgelegen (lasten verlaagd, € 45.000, voordelig, Uitgestelde Intentie). OD 1.1.1 Door ingebruikname van de Reisbalanskaart zijn de werkelijke kosten gemaakt voor reiskosten PS met OV zijn lager dan geraamd (lasten verlaagd, € 26.000, voordelig). OD 1.1.1 De rekeningencommissie heeft dit jaar één onderzoek laten uitvoeren, het budget dat over is kan worden afgeraamd (lasten verlaagd, € 20.000, voordelig). OD 1.1.1 Voor de bijeenkomsten ter bevordering van de stabiliteit en kwaliteit van het openbaar bestuur hoeven in 2016 minder middelen te worden ingezet dan begroot (lasten verlaagd, € 100.000, voordelig). OD 1.2.1 Op het budget voor veiligheidsbeleid en crisismanagement kan dit jaar met een lager bedrag worden volstaan, omdat zich (vooralsnog) geen bijzondere omstandigheden hebben voorgedaan (lasten verlaagd, € 45.000, voordelig). OD 1.1.1 Het budget voor public affairs wordt in 2016 niet volledig ingezet omdat er minder bijeenkomsten zijn georganiseerd dan gepland. (lasten verlaagd, € 15.000 voordelig). OD 1.1.1 Doordat een aantal geplande activiteiten in 2016 wordt afgerond, wordt het budget voor strategische verkenningen afgeraamd (lasten verlaagd, € 40.000, voordelig).
Kapitaallasten	
Overdrachten	OD 1.3.2 De raming voor uitgaven voor Europese projecten (Joaquin, Clusterregeling, E-mobility) wordt geactualiseerd (lasten

verhoogd, € 269.000, neutraal).

OD 1.3.2 Binnen het budget voor de bijdrage aan het IPO is een deel bestemd voor (nieuwe) activiteiten waarover in de loop van het jaar wordt besloten. Dit jaar zijn dat er minder dan verwacht (lasten verlaagd, € 165.000, voordelig).

OD 1.1.1 Het bij het Coalitieakkoord beschikbaar gestelde budget voor bestuurlijke organisatie wordt deels ingezet voor subsidieverlening. In 2016 zijn minder subsidieaanvragen ontvangen dan er budget beschikbaar is. (lasten verlaagd, € 114.000, voordelig, uitgestelde intentie).

OD 1.3.2. De verdeling over de jaren van de bijdrage voor de uitvoering van het Europese subsidieprogramma Kansen voor West II is aangepast (lasten verhoogd, € 31.000, neutraal, reserve Cofinanciering Europese projecten).

OD 1.3.2 De kasraming voor subsidieverlening voor het Europese subsidieprogramma Kansen voor West II wordt aangepast aan de te verwachten subsidieverleningen (lasten verhoogd, € 2,5 miljoen, neutraal, reserve Cofinanciering Europese projecten).

Baten

OD 1.3.2 De raming voor bijdragen van Europa voor de uitvoering van projecten (Joaquin, Clusterregeling, E-mobility) wordt geactualiseerd (baten verhoogd, € 269.000, neutraal).

OD 1.1.2 Er zijn minder integriteitsonderzoeken aangevraagd door de provincies Flevoland en Utrecht dan de 30 stuks die werden verwacht (baten verlaagd, € 25.000, nadelig).

OD 1.3.1 We hebben een bijdrage gekregen van ministerie van OCW voor een project e-depot dat we vorig jaar hebben uitgevoerd. Deze inkomsten waren nog niet geraamd (baten verhoogd, € 48.000, neutraal).

Storting reserves

Onttrekking reserves

OD 1.3.2. De verdeling over de jaren van de bijdrage voor de uitvoering van het Europese subsidieprogramma Kansen voor West II is aangepast (onttrekking aan reserve verhoogd, € 31.000, neutraal, reserve Cofinanciering Europese projecten).

OD 1.3.2 De kasraming voor subsidieverlening voor het Europese subsidieprogramma Kansen voor West II wordt aangepast aan de te verwachten subsidieverleningen (onttrekking aan reserve verhoogd, € 2,5 miljoen, neutraal, reserve Cofinanciering Europese projecten).

Programma 2 Bereikbaarheid

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

Programma 2	Bereikbaarheid		
	Begroot 2016 voor laatste wijziging	Laatste begrotings-wijziging	Begroot 2016 na laatste wijziging
Apparaatskosten	34.266	0	34.266
Directe lasten	91.233	6.790	98.023
Kapitaallasten	90.984	832	91.816
Overdrachten	107.326	-694	106.632
Subtotaal Lasten	323.809	6.928	330.737
Baten	-86.130	-14.815	-100.945
Saldo van baten en lasten	237.679	-7.887	229.792
Storting reserves	124.712	2.538	127.250
Onttrekking reserves	-89.798	25.264	-64.534
Resultaat	272.593	19.915	292.508

Toelichting op de budgettabel

Categorie	Toelichting
Apparaatskosten	
Directe lasten	OD 2.1.1 Aframing lasten EXIN-H OV project Gebiedsgerichte Uitvoering (GGU) Zuid-Kennemerland met € 109.000. De reden hiervoor is dat door een verschuiving van activiteiten de lasten in 2017 worden verwacht. (lasten verlaagd, € 109.000, neutraal) OD 2.1.3 Aframing lasten EXIN-H-projecten OV met € 952.000. De uitgaven Productformules R-Net worden verlaagd met € 952.000. De reden is tweeledig. De omvang van de scope is verder verkleind (minder haltes en fietskluizen). Daarnaast is het bedrag aan gereserveerde afkoopsom 10 jaar beheer en onderhoud niet meer nodig, omdat deze in het regulier budget beheer en onderhoud wordt meegenomen. (lasten verlaagd, € 952.000, neutraal) OD 2.1.2 Bijraming € 4 miljoen directe lasten voor de aansluiting A9 Heiloo in 2016. De uitgaven worden voor € 3 miljoen gedekt uit reserve TWIN-H en € 1 miljoen uit een bijdrage van de gemeente. (lasten verhoogd, € 4 miljoen, neutraal) OD 2.2.1 Bijraming € 90.000 directe lasten voor ontwikkelingsbeleid Verkeer en Vervoer. De uitgaven worden gedekt uit vrij besteedbaar budget binnen de balanspost Brede Doeluitkering Infrastructuur . (lasten verhoogd, € 90.000, neutraal) OD 2.2.1 Raming directe lasten ad € 91.000 als gevolg van opdrachtverlening aan de Fietzersbond. Hierbij hebben we gewacht totdat er helderheid over de omvang van de opdracht. In de opdracht is een bedrag van € 25.000 voor de Fietstelweek opgenomen. Op basis van de input van de bond wordt er een bestedingsplan voor de in de reserve Fietsinfrastructuur gestorte middelen ad € 5 miljoen (Coalitieakkoord 2015) opgesteld. (lasten verhoogd; € 91.000; neutraal). OD 2.2.1 Bijraming directe lasten MRA Elektrisch vervoer met € 257.000 om aan de vraag naar meer laadpalen te voldoen. Daarnaast is administratief-technisch de in programma 8

genoemde ophoging door de ontvangen rijksbijdrage MRA E-vervoer (Green Deal) van € 630.000 verwerkt. (lasten verhoogd, € 257.000, neutraal)

OD 2.2.1 Bijraming directe lasten projecten Beter Benutten met in totaal € 2.979.000 (waarvan € 100.000 door verschuiving kapitaallasten naar directe lasten voor het project Intelligente kruispunten). De uitgaven voor de landelijke projecten 'Intelligente kruispunten' en 'Intelligente en geïntegreerde centrales', beiden door de provincie NH getrokken, worden verhoogd met respectievelijk € 572.000 en € 2.232.000.

Door overeenstemming met I&M over de dekking een aantal deelprojecten binnen zowel de 'kruispunten' als de 'centrales' dit jaar starten. Daarnaast wordt de Pilot zelfrijdende bus (€ 75.000) uitgevoerd. Deze uitgaven komen ten laste van de rijksbijdrage Beter Benutten die in de reserve Infrastructuur wordt gestort. (lasten verhoogd, € 3,0 miljoen, neutraal)

OD 2.2.1 Aframing directe lasten ad € 295.000 voor het project Truckparking binnen de reserve OLV Greenport omdat we nog steeds met partners in overleg zijn door de gewijzigde opstelling van Schiphol. (lasten verlaagd, € 295.000, neutraal)

OD 2.2.1 Dit jaar bedragen de kosten € 121.000. Daarnaast zijn er ook inkomsten, omdat de SRA € 19.000 bijdraagt aan een klein werk op de N247. Per saldo is dit een lastenverlaging van € 98.000. (lasten verlaagd, € 98.000, voordelig).

OD 2.3.2 Bijraming lasten TWIN-H projecten OV met in totaal € 1.272.000. Enerzijds door verlaging uitgaven HOV in 't Gooi met € 1.327.000, gevolg van de vertraging in de besluitvorming gemeente Huizen. Anderzijds door verhoging uitgaven HOV Velsen € 2.599.000. De werkzaamheden voor de onderdoorgang Deelproject 4 worden sneller gerealiseerd dan volgens planning. (lasten verhoogd, € 1,3 miljoen, neutraal)

OD 2.1.2 Bijraming € 140.000 directe lasten. In het coalitieakkoord is geld ter beschikking gesteld voor het vervolg van Solaroad. Dit betreft uitgaven voor onderzoek in het kader van deze doorontwikkeling. (lasten verhoogd, € 140.000, neutraal)

OD 2.1.2 aframing € 100.000 directe lasten. Voor de Wet Informatie-uitwisseling ondergrondse Netten (WION) zijn in de begroting 2016 middelen ter beschikking gesteld. Naar nu blijkt dat de werkzaamheden hiervoor niet in 2016 maar in 2017 worden uitgevoerd. (lasten verhoogd, € 100.000, neutraal)

noot:

Tot 2016 is de rijksuitkering voor Verkeer en Vervoer als Brede Doeluitkering (BDU) aan de provincie overgemaakt. Via de BDU heeft het Rijk in de afgelopen jaren ook zogenoemde gelabelde middelen overgemaakt, zoals voor Beter Benutten, Westfrisiaweg en Groene uitweg. Vanaf 2016 worden de rijksbijdrage voor Verkeer en Vervoer via het Provinciefonds overgemaakt en gestort in de reserve Infrastructuur en OV.

De niet tot besteding komende (ontvangen) middelen worden na afloop van het begrotingsjaar naar de balans geboekt, ter besteding in volgende begrotingsjaren. De belangrijkste balansposten zijn Infrastructuur en OV.

Kapitaallasten	OD 2.1.2 Verlaging uitgaven t.l.v. Reserve Fietsinfrastructuur door gehele aframing uitgaven fietstunnel N241 Nes van € 1,3 miljoen in 2016, doorgeschoven naar 2017. De fietstunnel is onderdeel van een ander project waar een claim van de aannemer tot vertraging leidt. Hierdoor wordt de fietstunnel niet in 2016 gerealiseerd. (lasten verlaagd, € 1,3 miljoen, neutraal) OD 2.1.2 Verlaging lasten projecten programma Beter Benutten met € 133.000 met als dekking balanspost Brede Doeluitkering Infrastructuur. Enerzijds door verlaging uitgaven Reconstructie Velsertaverse (€ 175.000) i.v.m. afwikkeling onderhoudstermijn van de aannemer en VAT kosten nazorgfase. Anderzijds door verhoging uitgaven Herinrichting N241 (+ € 42.000). (lasten verlaagd, € 133.000, neutraal) OD 2.1.2 Overige mutaties (< € 100.000) Lasten verhoogd, € 50.000 neutraal) OD 2.1.2 Aframing lasten ad € 4.262.000 balanspost Brede Doeluitkering Infrastructuur ter dekking uitgaven Westfrisiaweg. De reden hiervoor is dat door decentralisatie Rijksuitkering Bereikbaarheid via Provinciefonds de bijdrage in de reserve Infrastructuur is gestort (en niet zoals geraamd toegevoegd aan de Brede Doeluitkering-middelen). (lasten verlaagd, € 4,3 miljoen, neutraal) OD 2.1.2 Aframing lasten TWIN-H projecten Weginfrastructuur. Ten behoeve van een gelijkmatige spreiding van de netto (te activeren) kasuitgaven binnen het PMI over de jaren, worden de uitgaven van de N241 in 2016 niet ten laste van het beschikbaar budget binnen de reserve TWIN-H gebracht maar ten laste van het kapitaallasten budget PMI. (lasten verlaagd, € 10 miljoen, neutraal). OD 2.1.3 Aframing lasten EXIN-H-projecten OV met in totaal € 260.000. Enerzijds door aframing uitgaven HOV Vrije busbaan Schiphol-Oost met € 514.000 doordat via een voorschot subsidieaanvraag de kosten door SRA worden betaald. Anderzijds door verhoging uitgaven project Crailoseweg met € 254.000. Deze raming was nog niet gemaakt. (lasten verlaagd, € 260.000, neutraal) OD 2.2.1 Aframing lasten programma Beter Benutten door verlaging uitgaven project Blauwe golf (€ 370.000) en verschuiving uitgaven Intelligente Kruispunten naar directe lasten (€ 100.000). (lasten verlaagd, € 470.000, neutraal) OD 2.2.1 Verhoging kapitaallasten programma Beter Benutten met in het bijzonder het project Blauwe golf (€ 204.000). Het project is uitgelopen naar 2016 en wordt eind van dit jaar afgerond. De lasten worden gedekt uit de balanspost Brede Doeluitkering Infrastructuur. (lasten verhoogd, € 207.000, neutraal)
Overdrachten	OD 2.1.2 Verhoging subsidie-uitgaven projecten Weginfrastructuur t.l.v. reserve TWIN-H met € 12.079.000 door het verlenen van een provinciale bijdrage aan de gemeente Heiloo voor het project Aansluiting A9 Heiloo. Het project wordt door de PNH in opdracht uitgevoerd. (onttrekkingen verhoogd, € 12 miljoen, neutraal) OD 2.2.1 Aframing overdrachten voor vergoeding omrijdkosten OV-concessiehouder(s) op basis van werkelijke eindafrekeningen 2015. (reserve Infrastructuur, lasten verlaagd, € 180.000, neutraal) OD 2.2.1 Door lagere subsidievaststellingen c.q. niet door gaan van projecten is er in totaal € 514.000 naar de reserve Fietsinfrastructuur teruggevloeid (lasten verlaagd, € 514.000, neutraal). OD 2.2.1 Bijraming subsidie uitgaven Gedragsbeïnvloeding met

€ 162.000 t.l.v. Reserve Infrastructuur doordat 3 subsidieaanvragen die in behandeling waren nu verleend worden. (lasten verhoogd, € 162.000, neutraal)

OD 2.2.1 Voor het project Integraal Bereikbaarheidspakket Hilversum is t.l.v. balanspost Brede Doeluitkering € 5.746.000 als uitgaven geraamd. Dit bedrag wordt met € 1,6 miljoen afgeraamd door dat een aantal resterende verplichtingen later wordt uitbetaald. Oorzaak hiervan is dat 3 deelprojecten vertraging hebben opgelopen. Deze worden in november 2016 afgerond waarna in 2017 vaststelling van de subsidie plaatsvindt. (lasten verlaagd, € 1,6 miljoen, neutraal)

OD 2.2.1 Aframing vanuit de inzet van de Reserve Infrastructuur met € 9,7 miljoen. De reden hiervoor is dat bij de Zomernota 2016 beschikbaar gestelde middelen voor subsidies Kleine Infrastructuur niet in 2016 verleend kunnen worden. (lasten verlaagd, € 9,7 miljoen, neutraal).

OD 2.2.1 Bijraming subsidieuitgaven Mobiliteitsmanagement met € 187.000 t.l.v. balanspost Brede Doeluitkering Infrastructuur omdat een subsidie eerder verleend kan worden dan verwacht. (lasten verhoogd, € 187.000, neutraal)

OD 2.2.1 Bijraming subsidieuitgaven Kleine infrastructuur t.l.v. de balanspost Brede Doeluitkering infrastructuur door een verlening in het kader van fietsimpuls Kop van NH. (lasten verhoogd, € 1,1 miljoen, neutraal)

OD 2.3.2 Verlaging lasten EXIN-H projecten OV met € 2.219.000. Enerzijds door verhoging overdrachten met € 355.000 voor het project Busvoorzieningen A1 (dat bij Zomernota 2016 op de lijst subsidies buiten Uitvoeringsregeling is geplaatst). Anderzijds door verlaging Investeringsagenda doorstroming bus 2016 met € 2.564.000 omdat de projecten later van start gaan vanwege een langere voorbereiding en onderzoekstijd (lasten verlaagd, € 2,2 miljoen, neutraal).

OD 2.3.2 Het laatste termijn van de subsidie bevoorschotting aan de gemeente Texel voor de pilot Texel uit OV-Visiegelden wordt verschoven in de tijd omdat de gemeente nog geen verzoek heeft ingediend (lasten uit reserve OV verlaagd, € 383.000, neutraal).

Baten

OD 2.1.2 Aframing onttrekkingen ad € 4.262.000 balanspost Brede Doeluitkering Infrastructuur ter dekking uitgaven Westfrisiaweg. De reden hiervoor is dat door decentralisatie Rijksuitkering Bereikbaarheid via Provinciefonds de bijdrage in de reserve Infrastructuur is gestort (en niet zoals geraamd toegevoegd aan de Brede Doeluitkering-middelen). (baten verlaagd, € 4,3 miljoen, neutraal)

OD 2.1.2 Het project Aansluiting A9 Heiloo wordt als project van derden door de provincie uitgevoerd. De uitgaven van € 4 miljoen komen t.l.v. bijdragen van derden (in het bijzonder gemeente Heiloo). (baten verhoogd, € 4 miljoen).

OD 2.2.1 Bijraming € 90.000 onttrekkingen balanspost Brede Doeluitkering Infrastructuur ter dekking uitgaven voor ontwikkelingsbeleid Verkeer en Vervoer. (lasten verhoogd, € 90.000, neutraal)

OD 2.2.1 Aframing onttrekking balanspost Brede Doeluitkering Infrastructuur ter dekking van provinciale projecten Kleine infrastructuur in verband met enerzijds verlaging uitgaven Reconstructie Velsertaverse (€ 175.000) en anderzijds verhoging uitgaven Herinrichting N241 (+ € 42.000). (verlaging

baten, € 133.000, neutraal)

OD 2.2.1 MRA Elektrisch vervoer. Bijraming onttrekking balanspost Brede Doeluitkering Infrastructuur en Elektrisch vervoer als gevolg van doorschuiving ontvangst bijdragen derden naar 2017 (€ 406.000) en hogere uitgaven (€ 257.000). (baten verhoogd, € 663.000, neutraal)

OD 2.2.1 MRA Elektrisch vervoer. Aframing bijdragen derden ad € 1.036.000 door enerzijds verschuiving ontvangsten naar 2017 (€ 406.000) en anderzijds ontvangst rijksbijdrage Green deal via het Provinciefonds (€ 630.000). (baten verlaagd, € 1,0 miljoen, neutraal)

OD 2.2.1 Verhoging onttrekking balanspost Brede Doeluitkering Infrastructuur in verband met bijraming Beter Benutten project Blauwe golf. Het project is uitgelopen naar 2016 en wordt eind van dit jaar afgerond. (baten verhoogd, € 207.000, neutraal)

OD 2.2.1 Voor het project Integraal Bereikbaarheidspakket Hilversum is € 5.746.000 t.l.v. balanspost Brede Doeluitkering als uitgaven geraamd. Dit bedrag wordt met € 1.640.000 af geraamd doordat een aantal resterende verplichtingen later wordt uitbetaald. Oorzaak hiervan is dat 3 deelprojecten vertraging hebben opgelopen. In november 2016 worden de deelprojecten opgeleverd waarna in 2017 vaststelling van de subsidie plaatsvindt. (baten verlaagd, € 1,6 miljoen, neutraal)

OD 2.2.1 Vanuit de Brede Doeluitkering gelden voor mobiliteitsmanagement wordt € 187.000 eerder ingezet voor het project fiets filevrij (baten verhoogd, € 187.000, neutraal)

OD 2.2.1 Bijraming voor de inzet van middelen vanuit de brede doeluitkering voor Brede Doeluitkering kleine infrastructuur. Het gaat hier om een subsidiebetaling in relatie tot fietsimpuls, kop van NH (onttrekking Brede Doeluitkering middelen verhoogd, € 1.079.000, neutraal)

OD 2.1.2 Bijraming van € 1.000.000 baten voor een bijdrage van de gemeente aan de aansluiting A9 Heiloo in 2016. Hiermee worden de uitgaven voor het bedrag van € 1 miljoen gedekt. (baten verhoogd, € 1.000.000, neutraal)

Storting reserves

OD 2.2.1 Provinciefonds (Decentralisatie uitkering): Voor het landelijk project 'intelligente en geïntegreerde centrales' (waarvoor de provincie Noord-Holland penvoerder is) en het eigen project zelf rijdende bus wordt in 2016 een bedrag van € 2,3 miljoen uit het provinciefonds ontvangen. Dit wordt gestort in de reserve Infrastructuur. Deze storting is neutraal met de ontvangst in het provinciefonds in Programma 8 (lasten verhoogd, € 2,3 miljoen, neutraal).

OD 2.2.1 en OD 2.3.1 Een verhoogde storting in de reserve INFRA is mogelijk (storting verhoogd, € 15,7 miljoen, neutraal) door een evenredige verlaging van de storting in de Reserve Openbaar uit de gedecentraliseerde Brede Doeluitkering middelen (storting verlaagd, € 15,7 miljoen, neutraal). Dit is mogelijk omdat er minder uitgaven worden gedekt uit de reserve Openbaar vervoer door de versnelde inzet van de Rijksgelden Brede Doeluitkering uit het eindsaldo 2015. Deze handelwijze is conform afspraken in IPO verband en afgestemd met de provinciale accountants en het Ministerie van I&M.

OD 2.3.2 De storting in de reserve OV wordt met € 231.000 opgehoogd. Deze storting is neutraal met de verhoging van de onttrekking aan de reserve OV (lasten verhoogd, € 231.000,

neutraal).

Onttrekking reserves

OD 2.2.1 Raming directe lasten ad € 91.000 als gevolg van opdrachtverlening aan de Fietsbond. Op basis van de input van de bond wordt er een bestedingsplan voor de in de reserve Fietsinfrastructuur gestorte middelen ad € 5 miljoen (Coalitieakkoord 2015) opgesteld (lasten verhoogd, € 91.000, neutraal).

OD 2.2.1 Aframing directe lasten ad € 295.000 voor het project Truckparking binnen de reserve OLV Greenport omdat het project op een andere wijze wordt gerealiseerd. (lasten verlaagd, € 257.000, neutraal).

OD 2.2.1 Bijraming onttrekking reserve Infrastructuur door hogere uitgaven programma Beter Benutten, met name door de start van de landelijke aanpak 'intelligente en geïntegreerde centrales' (waarvoor Noord-Holland penvoerder is) waarvoor in 2016 € 2.232.000 wordt besteed. (onttrekking verhoogd, € 2,0 miljoen, neutraal).

OD 2.2.1 Aframing onttrekkingen reserve Infrastructuur door verlaging vergoeding omrijdkosten aan OV-concessiehouder(s) op basis van werkelijke eindafrekeningen 2015. Ter info: vooraf is als raming € 500.000 geraamd welke op basis van werkelijke kosten af of bij wordt geraamd. (onttrekkingen verlaagd, € 180.000, neutraal)

OD 2.2.1 Aframing onttrekkingen reserve Fietsinfrastructuur. Door lagere subsidievaststellingen c.q. niet door gaan van projecten is er in in totaal € 514.000 naar de reserve Fietsinfrastructuur teruggevloeid. (onttrekkingen verlaagd, € 514.000, neutraal)

OD 2.2.1 Bijraming onttrekkingen door verhoging subsidie/uitgaven Gedragsbeïnvloeding met € 162.000 t.l.v. Resv. Infrastructuur door dat 3 subsidieaanvragen die in aanvraag waren nu verleend worden. (onttrekking verhoogd, € 162.000, neutraal)

OD 2.2.1 Aframing onttrekkingen Reserve Infrastructuur met € 9,7 miljoen omdat projecten later ingevuld gaan worden (onttrekking verlaagd, € 9,7 miljoen, neutraal).

OD 2.3.1 Er worden minder uitgaven gedekt uit de reserve Openbaar vervoer door de versnelde inzet van de Rijksgelden Brede Doeluitkering uit het eindsaldo 2015. Deze handelwijze is conform afspraken in IPO verband en afgestemd met de provinciale accountants en het Ministerie van I&M (onttrekking verlaagd, € 15,7 miljoen, neutraal).

OD 2.3.2 Het laatste termijn van de subsidie bevoorschotting aan de gemeente Texel voor de pilot Texel uit OV-Visiegelden wordt verschoven in de tijd omdat de gemeente nog geen verzoek heeft ingediend (onttrekking reserve OV verlaagd, € 383.000, neutraal).

OD 2.3.2 De onttrekking aan de reserve OV is met € 231.000 verhoogd. Deze verhoging is neutraal met de verlaging van de storting in deze reserve (baten verhoogd, € 231.000, neutraal).

Programma 3 Water

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

Programma 3	Water		
	Begroot 2016 voor laatste wijziging	Laatste begrotings-wijziging	Begroot 2016 na laatste wijziging
Apparaatskosten	5.067	0	5.067
Directe lasten	2.236	-94	2.142
Overdrachten	9.898	-2.697	7.201
Subtotaal Lasten	17.201	-2.791	14.410
Baten	-985	-88	-1.073
Saldo van baten en lasten	16.216	-2.879	13.337
Storting reserves	10.371	695	11.066
Onttrekking reserves	-200	0	-200
Resultaat	26.387	-2.184	24.203

Toelichting op de budgettabel

Categorie	Toelichting
Apparaatskosten	
Directe lasten	OD 3.2.1 Bij het Coalitieakkoord 2015-2019 is voor onderzoek naar geschikte zwemwaterlocaties budget beschikbaar gesteld. Dit budget wordt gekoppeld aan de uitvoering van de Visie Waterrecreatie. Deze visie (en het uitvoeringsprogramma) zijn in het najaar van 2016 vastgesteld. Het budget wordt vanaf 2017 ingezet voor de uitvoering van de Visie (lasten verlaagd, € 50.000, Uitgestelde Intentie). OD 3.2.1 Voor de organisatie van de IJsselmeertop worden bijdragen ontvangen van de waterschappen (lasten verhoogd, € 20.000, neutraal). OD 3.1.2 De van het hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier ontvangen vergoeding voor verrichtte werkzaamheden wordt toegevoegd aan het budget (lasten verhoogd, € 43.000, neutraal). OD 3.1.2 De kasraming voor opdrachten in het kader van Ruimtelijke kwaliteit Zwakke Schakels wordt aangepast (lasten verhoogd, € 30.000, neutraal, reserve TWIN-H). OD 3.1.2 De voorbereidingskosten van het project Markermeerdijken vallen in 2016 lager uit doordat de planning van het project met meer dan een half jaar vertraagd is. Hierdoor zullen kosten (bijv. van tervisielegging van besluiten) in 2017 worden gemaakt (lasten verlaagd, € 137.000, neutraal, reserve TWIN-H).
Kapitaallasten	
Overdrachten	OD 3.1.2 Een op grond van de Uvr Ruimtelijke Kwaliteit Zwakke schakels in 2015 verleende subsidie aan Natuurmonumenten is lager vastgesteld dan de oorspronkelijke verlening. Het verschil is teruggevloeid in de reserve (onttrekking aan reserve verlaagd, € 1.000, neutraal, reserve Actieprogramma 2010). OD 3.2.1 Een tweetal subsidies aan Waternet voor Integrale waterprojecten uit 2010 en 2011 is lager vastgesteld dan de

oorspronkelijke verlening. Het verschil is teruggevloeid in de reserve. (lasten verlaagd, € 398.000, neutraal, reserve TWIN-H).

OD 3.2.2 Het vaststellen van de Uitvoeringsregeling voor Verdrogingsbestrijding is vertraagd vanwege juridische vragen over de evaluatie van de vorige regeling. Naar verwachting wordt de regeling in november vastgesteld en in 2017 opengesteld (lasten verlaagd, € 2 miljoen, reserve ILG).

OD 3.1.2 De kasraming voor subsidieverlening in de aanleg van een recreatief fietspad langs de Afsluitdijk wordt aangepast doordat de kosten van de aanleg lager uitvallen (lasten verlaagd, € 298.000, neutraal, reserve Actieprogramma 2010).

Baten	OD 3.2.1 Voor het project het groene hart (waterrecreatie) is een bijdrage ontvangen van de provincie Utrecht. Deze bijdrage wordt toegevoegd aan de reserve Waterrecreatie (baten verhoogd, € 25.000, neutraal, reserve Waterrecreatie). OD 3.1.2 De van het hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier ontvangen vergoeding voor verrichtte werkzaamheden wordt toegevoegd aan het (budget baten verhoogd, € 43.000, neutraal)
Storting reserves	OD 3.2.1 Voor het project het groene hart (waterrecreatie) is een bijdrage ontvangen van de provincie Utrecht. Deze bijdrage wordt toegevoegd aan de reserve Waterrecreatie (storting in reserve verhoogd, € 25.000, neutraal, reserve Waterrecreatie). OD 3.2.1 Bij het Coalitieakkoord is totaal € 3.370.000 beschikbaar gesteld voor Recreatief vervoer over Water. Deze € 3,4 miljoen wordt, verdeeld over de jaren 2016-2019 gestort in de reserve Waterrecreatie (storting in reserve verhoogd, € 670.000, neutraal, reserve Waterrecreatie). OD 3.2.1 Voor de organisatie van de IJsselmeertop worden bijdragen ontvangen van de waterschappen (baten verhoogd, € 20.000, neutraal).
Onttrekking reserves	

Programma 4 Milieu

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

Programma 4	Milieu		
	Begroot 2016 voor laatste wijziging	Laatste begrotingswijziging	Begroot 2016 na laatste wijziging
Apparaatskosten	6.115	0	6.115
Directe lasten	6.016	-378	5.638
Kapitaallasten	258	0	258
Overdrachten	18.953	148	19.101
Subtotaal Lasten	31.342	-230	31.112
Baten	-6.231	-342	-6.573
Saldo van baten en lasten	25.111	-572	24.539
Storting reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0
Resultaat	25.111	-572	24.539

Toelichting op de budgettabel

Categorie	Toelichting
Apparaatskosten	
Directe lasten	OD 4.2.1 Bij het Coalitieakkoord is voor Duurzame Energie € 3,9 miljoen beschikbaar gesteld. Een deel hiervan is bestemd de inzet van het Servicepunt Duurzaame Energie (SDE) en toegevoegd aan het salarisbudget. Omdat voor de inzet van het SDE opdrachten worden verleend, worden de middelen toegevoegd aan het budget voor de uitvoering van de Beleidsagenda Energietransitie (lasten verhoogd, € 100.000, neutraal). OD 4.1.2 In het kader van varend ontgassen wordt in samenwerking met de Utrecht en Flevoland onderzoek gedaan. Hiervoor wordt van genoemde provincies een bijdrage ontvangen (lasten verhoogd, € 16.000, neutraal). OD 4.1.1 De provincies ontvangen in 2016 opnieuw middelen in het kader van het Kennisprogramma Duurzaam Door: sociale innovatie voor een groene economie. Voor de provincie Noord-Holland gaat het om een bedrag van € 175.000. Dit bedrag is neutraal met de ontvangst in het provinciefonds in programma 8 (lasten verhoogd, € 175.000, neutraal). OD 4.1.2 Als gevolg van afstemming met het Ministerie van I&M en extra bodermonderzoek inzake Broekerhavenweg verschuift de opbrengst naar 2017 voor dit bodemsaneringsproject. Daarnaast wordt de sluiting van zowel Schoteroog als Hollandse Brug in 2018 voorzien waardoor de kosten van juridisch onderzoek, eindinspectie en second opinion zich pas in 2017 zullen voordoen. (lasten verlaagd, € 169.000, neutraal). OD 4.2.1 Doordat de uitvoering van de Beleidsagenda Energietransitie pas na de vaststelling ervan in mei is gestart, zullen niet alle middelen die bij het Coalitieakkoord beschikbaar zijn gesteld in 2016 tot besteding komen (lasten verlaagd, € 500.000, voordelig, Uitgestelde Intentie).

Kapitaallasten

Overdrachten

OD 4.1.2 Er is € 225.000 meer geraamd voor de inzet van de startsubsidie milieu BSB. Dit betreft externe veiligheid (lasten verhoogd, € 225.000, neutraal)

OD 4.1.2 Er worden in 2016 geen overdrachten van ontvangen heffingen voorzien inzake nazorg gesloten stortplaatsen (overdrachten verlaagd, € 414.000, neutraal).

OD 4.1.2 Voor de vergunningverlening door de Omgevingsdiensten (OD's) voor bijzondere eenmalige projecten (Westfriisiaweg, Zeesluis, Zwakke Schakels, Markermeerdijken, Wind op Land) is incidenteel budget beschikbaar gesteld.

Deze projecten maken geen deel uit van de jaarlijks met de OD's te sluiten dienstverleningsovereenkomsten. Doordat de projecten vertraging oplopen door verschuivingen van de planning van het totale project, zal een deel van de vergunningverlening in 2017 plaatsvinden (lasten verlaagd, € 141.000, voordelig, Uitgestelde Intentie).

OD 4.2.1 Doordat de UvR Zon op maatschappelijk vastgoed beter loopt dan verwacht, wordt de kasraming voor uitgaven ten laste van de reserve aangepast (lasten verhoogd, € 390.000, reserve EXIN-H en € 20.000 reserve TWIN-H, neutraal).

OD 4.2.1 Omdat de subsidieverlening voor Biomassateelt op Zee nog dit jaar verwacht wordt, wordt de kasraming aangepast (lasten verhoogd, € 47.000, neutraal, reserve TWIN-H).

Baten

OD 4.1.2 De raming voor dwangsommen i.v.m. de handhaving van de milieuwetgeving wordt aangepast aan de gerealiseerde ontvangsten (baten verhoogd, € 604.000, voordelig).

OD 4.1.2 Van de provincies Utrecht en Flevoland wordt een bijdrage ontvangen voor onderzoek in het kader van varend ontgassen (baten verhoogd, € 16.000, neutraal).

OD 4.1.2 Er komt € 225.000 startsubsidie milieu BSB beschikbaar voor externe veiligheid (baten verhoogd, € 225.000, neutraal).

OD 4.1.2 Er worden in 2016 geen heffingen voorzien inzake nazorg gesloten stortplaatsen (baten verlaagd, € 414.000, neutraal).

Storting reserves

Onttrekking reserves

Programma 5 Ruimte

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

Programma 5	Ruimte		
	Begroot 2016 voor laatste wijziging	Laatste begrotingswijziging	Begroot 2016 na laatste wijziging
Apparaatskosten	18.198	0	18.198
Directe lasten	16.750	-4.814	11.936
Kapitaallasten	890	0	890
Overdrachten	28.888	-7.373	21.515
Subtotaal Lasten	64.726	-12.187	52.539
Baten	-35.158	8.675	-26.483
Saldo van baten en lasten	29.568	-3.512	26.056
Storting reserves	7.181	227	7.408
Onttrekking reserves	-7.356	-5.032	-12.388
Resultaat	29.393	-8.317	21.076

Toelichting op de budgettabel

Categorie	Toelichting
Apparaatskosten	
Directe lasten	OD 5.1.2 De verhuur aan het COA voor de opvang van vluchtelingen gaat niet door. Aframing van het verhuur klaar maken van terrein en gebouwen op Crailo (lasten verlaagd, € 2,1 miljoen, voordelig). OD 5.1.2 De sanering van de vervuilde gronden van het voormalig Provinciaal Ziekenhuis te Castricum vindt plaats in 2017 omdat het onderzoek nog gaande is (lasten verlaagd, € 1,3 miljoen, voordelig). OD 5.1.2 Voor de bijdrage aan de Fietsbrug over de A9 Heiloo zijn middelen gereserveerd uit de begrotingspost Uitvoering Structuurvisie 2040. Omdat de fietsbrug gekoppeld is aan de aansluiting A9 worden de middelen nog niet in dit jaar besteed (lasten verlaagd, € 600.000). Om de middelen beschikbaar te houden voor het beoogde doel vindt er vervolgens een storting plaats in de Reserve TWIN-H van € 600.000 (zie programma 8, OD 8.1.2) en toegevoegd aan het uitvoeringsbudget voor de aansluiting A9 Heiloo. OD 5.1.2 Het ruimen van de explosieven op Crailo heeft bijstelling (lasten verhoogd, € 277.000, nadelig). Hier staat een verhoging van de baten tegenover van € 247.000. OD 5.1.2 De provincie faciliteert de Westas verder vorm te geven met als eerste stap de ruimtelijk-economische verkenning inclusief markttoets uit te voeren. Aan eind van het jaar 2016 analyseren we uitkomsten van de verkenning voor project Westas. Op basis hiervan wordt er maart 2017 bestuurlijk een afweging gemaakt of de Westas als project kans van slagen heeft (bestuurlijk go/ no-go moment (lasten verhoogd, € 173.000, nadelig). OD 5.1.2 Beheer en onderhoudskosten Crailo zijn hoger dan verwacht (lasten verhoogd, € 41.000, neutraal uit reserve tijdelijk beheer gronden). OD 5.2.1 Aframing wegens Uitgestelde Intentie (UI). De verwachting

is dat de kosten voor Arbeidsmarkt in 2016 uit gaan komen op € 350.000, het verschil kan doorgeschoven worden naar 2017. De MBO-campusvorming is wat betreft uitgaventempo vertraagd door intensievere samenwerking in de planvorming met de betreffende veldpartijen. De verwachting is dat begin 2017 concrete en meer projectplannen startklaar zijn (lasten verlaagd, € 450.000, voordelig).

OD 5.2.1 Aframing wegens Uitgestelde Intentie (UI). De verwachting is dat de kosten voor Breedband (glasvezel) in 2016 uit gaan komen op € 175.000, het verschil kan doorgeschoven worden naar 2017 (lasten verlaagd, € 125.000, voordelig).

OD 5.2.1 Voor uitgaven uit de reserve Werkgelegenheid en Economie wordt een kasraming van € 20.000 opgenomen (lasten verhoogd, € 20.000, neutraal).

OD 5.2.3 Het toerismebudget kan met € 90.000,- afgeraamd worden. Er is in 2016 minder budget nodig omdat er vanuit de regio's in Noord-Holland nog weinig beroep is gedaan op het budget voor het opstellen van regionale visies verblijfsrecreatie. Hiernaast zijn voor de MRA de toerisme projecten gefinancierd vanuit het PRES budget en was er geen bijdrage nodig vanuit PNH (lasten verlaagd, € 90.000, voordelig).

OD 5.2.4 Vanuit het landbouwbudget wordt € 25.000 overgeheveld naar OD 4.2.1 voor een subsidie aan het project m.b.t. biomassateelt op zee en circulaire economie / grondstoffentransitie die uit het budget voor Duurzame energie projecten verstrekt gaat worden (lasten verlaagd, € 25.000, neutraal).

Kapitaallasten

Overdrachten

OD 5.1.2 De subsidie aan gemeente Haarlemmermeer voor de wateropgave in PARK21 uit Rijksgelden ILG, Nota Ruimte gelden, wordt verschoven in de tijd omdat de gemeente nog geen aanvraag heeft ingediend (lasten verlaagd, € 12 miljoen, neutraal).

OD 5.1.2 Voor de subsidieverlening voor de verbouwing van station Koog-Zaandijk is € 200.000 geraamd (lasten verhoogd, € 200.000, neutraal)

OD 5.2.1 De subsidieverlening met betrekking tot de MIT R&D trajecten en de MIT kleine instroom is geraamd waardoor de overdrachten een € 1 miljoen hoger uitkomen (lasten verhoogd, € 1 miljoen, neutraal)

OD 5.2.2 De subsidieverlening met betrekking tot HIRB hoogwaardige locaties is nu geraamd voor een € 3 miljoen (lasten verhoogd, € 3,0 miljoen, neutraal)

OD 5.2.2 Teruggekomen subsidie gelden voor HIRB zijn nu geraamd voor een bedrag van € 158.000 (lasten verlaagd, € 158.000, neutraal)

OD 5.2.3 De subsidie met betrekking tot Riviercruisevaart vanuit de uitvoeringsregeling WED en de subsidie met betrekking tot Zaanstad in relatie tot het stimuleren van bedrijvigheid in relatie tot toerisme is nu ingepland waardoor de raming met € 600.000 is verhoogd (lasten verhoogd, € 0,6 miljoen, neutraal)

Baten

OD 5.1.2 Omdat de subsidie aan gemeente Haarlemmermeer voor de wateropgave in PARK21 uit Rijksgelden ILG, Nota Ruimte gelden, wordt verschoven in de tijd wordt de onttrekking aan de ILG Rijksgelden evenredig bijgesteld (baten verlaagd, € 12 miljoen, neutraal).

OD 5.1.2 Bijstelling verkopen overig onroerend goed (baten

	verhoogd, € 274.000, voordelig). OD 5.1.2 Bijdragen van gemeenten via de Rijksbommenregeling voor het opruimen van de explosieven (baten verhoogd, € 247.000, voordelig). OD 5.1.2 De samenwerkingspartners dragen bij om de Westas verder vorm te geven, te faciliteren en als eerste stap de ruimtelijk-economische verkenning inclusief markttoets uit te voeren (baten verhoogd, € 147.000, voordelig). OD 5.1.2 Van de ontvangen bijdragen van de samenwerkingspartners project Westas heeft een deel betrekking op nog te maken kosten in 2017 en wordt daarom doorgeschoven naar het komend jaar (baten verlaagd, € 30.000, nadelig). OD 5.1.2 Een bijdrage van derden is ontvangen met betrekking tot Duurzame energie, project op land PIP Netwerkuitbreiding Kop N-H (baten verhoogd, € 107.000, voordelig). Hier staat een storting tegenover in de reserve TWIN-H van € 107.000 (zie programma 8, OD 8.1.2) die wordt toegevoegd aan het reeds beschikbaar gestelde uitvoeringsbudget voor V5 Duurzame energie, projecten en initiatieven. OD 5.1.2 Omdat de onttrekking aan de reserve tijdelijk beheer grond is verhoogd voor beheer en onderhoud Crailo wordt de vrijval van overgebleven middelen op 31 december 2016 evenredig verlaagd (baten verlaagd, € 41.000, nadelig). OD 5.1.2 De verhuur aan het COA voor de opvang van vluchtelingen gaat niet door (baten verlaagd, € 120.000, nadelig). OD 5.2.1 Het dividend van Alliander wordt naar boven bijgesteld. In 2014 zijn de tarieven bij Alliander verlaagd. De verwachting was dat daarmee ook het resultaat lager zal uitvallen. Echter, ondanks de lagere tarieven is de omzet op een gelijk niveau gebleven. En omdat de kosten zijn afgenomen is het resultaat toegenomen (baten verhoogd, € 2.785.000, voordelig). OD 5.2.1 Het dividend van PWN wordt naar beneden bijgesteld als gevolg van een lagere opbrengst op de uitgegeven langlopende staatsleningen bij PWN (baten verlaagd, € 85.000, nadelig).
Storting reserves	OD 5.2.1 Bij de Zomernota 2016 is de storting in de reserve Werkgelegenheid en economie verlaagd met € 227.000. Dit had echter als een verhoging van de onttrekking geboekt moeten worden op deze reserve. Met deze administratieve correctie wordt dit gecorrigeerd (lasten verhoogd, € 227.000, neutraal).
Onttrekking reserves	OD 5.1.2 Het beheer en onderhoud Crailo met dekking uit de reserve tijdelijk beheer gronden is verhoogd. De onttrekking aan de reserve neemt evenredig toe (onttrekking verhoogd, € 41.000, neutraal). OD 5.2.1 Bij de Zomernota 2016 is de storting in de reserve Werkgelegenheid en economie verlaagd met € 227.000. Dit had echter als een verhoging van de onttrekking geboekt moeten worden op deze reserve. Met deze administratieve correctie wordt dit gecorrigeerd (baten verhoogd, € 227.000, neutraal). OD 5.2.1 De onttrekking uit de reserve Werkgelegenheid en economie is geactualiseerd aan de gewijzigde uitgavenraming (onttrekking verhoogd, € 20.000, neutraal). OD 5.2.1 De onttrekking uit de reserve Werkgelegenheid en economie is geactualiseerd aan de gewijzigde uitgavenraming voor de inzet van subsidies voor aan toerisme gekoppelde bedrijvigheid voor de riviercruisevaart en voor Zaanstad (onttrekking verhoogd, €

600.000, neutraal)

OD 5.2.1 De onttrekking uit de reserve Werkgelegenheid en economie is aangepast aan de gewijzigde uitgavenraming voor de inzet van subsidies voor MIT R&D trajecten en MIT kleine instroom (onttrekking verhoogd, € 1.000.000, neutraal).

OD 5.2.1 De onttrekking uit de reserve Werkgelegenheid en economie is aangepast aan de inzet van subsidiegelden voor verbouwing van station Koog-Zaanstad voor € 200.000 (onttrekking verhoogd, € 200.000, neutraal).

OD 5.2.2 De onttrekking uit de reserve herstructurering bedrijventerreinen is aangepast met € 3 miljoen voor de inzet van subsidiegelden voor HIRB hoogwaardige locaties (onttrekking verhoogd, € 3.000.000, neutraal)

Programma 6 Groen

Leeswijzer

Wat mag het kosten?

Budgettabel (x 1.000 euro)

Programma 6 Groen	Begroot 2016	Laatste begrotings- wijziging	Begroot 2016 na wijziging
Lasten uit algemene middelen	51.429	-1.336	50.428
6.1 Een samenhangende groenstructuur	12.476	0	12.811
6.2 Adequaats beheerd groen	35.543	-513	35.030
6.3 Bij groen betrokken bewoners en bedrijven en overheden	3.410	-823	2.587
Lasten gedekt uit reserves, details zie 6.1 en 6.2	54.157	-19.257	34.565
Totaal Lasten	105.586	-20.593	84.993
Totaal Baten	-4.192	-7.625	-11.817
Saldo van baten en lasten	101.394	-28.218	73.176

Stortingen in reserves	Begroot 2016	Laatste begrotings- wijziging	Begroot 2016 na wijziging
Reserve Groen	15.256	7.461	22.717
Reserve Groene Uitweg	669		669
Reserve Cofinanciering Waddenzee	1.000		1.000

Toelichting op de budgettabel

Lasten

OD 6.2 a. Op basis van GS nota van 5 juli 2016 (551832/802538) worden de kosten voor het beschikbaar gestelde budget voor 'Beheervergoeding SNL: Bijzondere versnipperde gebieden en vaartoeslag voor landbouwers' in 2016 geraamd op een bedrag van ca. € 52.000. In 2016 is

hiervoor bij het Coalitieakkoord een bedrag van € 565.000 beschikbaar gesteld. Het restant van € 513.000 wordt voorgesteld om in de UI mee te nemen (lasten verlaagd, € 513.000, voordelig).

OD 6.3 b. Het bedrag van € 823.000, dat bij de Zomernota 2016 vanuit de balans op de begroting is geplaatst voor projecten Laag Holland zal niet uitgegeven worden in 2016. Voorgesteld wordt om dit bedrag terug te plaatsen op de balans voor uitgaven in de komende jaren (lasten verlaagd, € 823.000, neutraal).

Lasten gedekt uit reserves

OD 6.1 e. De kasraming voor de reserve Groen is aangepast. Voor de PAS maatregelen zijn wij momenteel in gesprek met de terreinbeheerders. Dit naar aanleiding van de lopende 'staatssteun-discussie'. Dit betekent dat niet het gehele bedrag dat bestemd is voor PAS maatregelen (circa € 27,6 miljoen) in 2016 als subsidie zal worden beschikt. De middelen zullen gefaseerd worden ingezet, deels als subsidie en deels als opdracht. Uiteindelijk zal het gehele bedrag worden besteed om alle PAS maatregelen conform planning uiterlijk 2021 te hebben gevoerd, maar de hiervoor benodigde middelen zullen dus gefaseerd t.l.v. de Reserve Groen worden gebracht. Zodra de gesprekken met de terreinbeheerders zijn afgerond zullen wij de kasramingen aanpassen op de uitkomsten van deze gesprekken. Wij verwachten in 2016 € 9,35 miljoen te besteden voor de PAS maatregelen. Voor enkele andere projecten zijn kleinere wijzigingen waardoor de kasraming aangepast moet worden (lasten uit de reserve Groen verlaagd, €18,6 miljoen, neutraal).

OD 6.1 f. De raming voor de inzet van de Reserve Groene Uitweg is geactualiseerd. De aanpassing betreft het verschuiven in de tijd van het moment van subsidieverlening en een bijstelling van de kasraming van opdrachten (lasten verlaagd, € 1,4 miljoen, neutraal).

OD 6.1 h. De raming voor de inzet van het Groenfonds ILG Rijk is geactualiseerd. De aanpassing betreft het verschuiven in de tijd van het moment van subsidieverlening (lasten verhoogd, € 652.000, neutraal).

OD 6.1 i. De kasraming voor de reserve TWIN-H is aangepast, zo zijn de geplande uitgaven voor de UvR Groen 2016 opgenomen, maar voor andere projecten zoals Wandelnetwerk Amstelland en N236 Franse Kampweg zijn naar beneden bijgesteld (lasten uit de reserve TWIN-H verhoogd, € 275.000, neutraal).

OD 6.1 j. De kasraming voor de reserve UNA is aangepast in verband met te verwachten uitgaven voor Ecoduct N417 en uitgaven die voor het fietspad AWD doorgeschoven worden naar 2017 (lasten uit de reserve UNA verlaagd, € 480.000, neutraal).

OD 6.1 Voor Projecten van derden (Natuurbrug Zandpoort) zijn de te verwachten kosten voor het fietspad AWD en afwikkeling EFRO subsidie op basis van de laatste inzichten berekend (lasten verhoogd, € 335.000, neutraal).

Baten

Het bedrag van € 823.000, dat bij de Zomernota 2016 vanuit de balans op de begroting is geplaatst voor projecten Laag Holland zal niet uitgegeven worden in 2016. Voorgesteld wordt om dit bedrag terug te plaatsen op de balans voor uitgaven in de komende jaren (baten verlaagd, € 823.000, neutraal).

Op 20 september 2016 hebben GS ingestemd met de Vaststellingsovereenkomst 'Land & Bosch' (497374/663073). De vaststellingsovereenkomst bepaalt dat Natuurmonumenten een bedrag van € 1.757.375,- aan de provincie betaalt als onderdeel van de vaststelling van een subsidie uit 2007. Deze subsidie is destijds gedekt uit rijks- en provinciale middelen (ILG) die beschikbaar waren voor de realisatie van de (toenmalige) Ecologische Hoofdstructuur (thans NNN). Na de beëindiging van het ILG en de decentralisatie van het genoemde rijksbudget, is de Reserve Groen de geëigende bestemming voor het door Natuurmonumenten te betalen bedrag (baten verhoogd, € 1,8 miljoen, neutraal).

De begrote RWS bijdrage in de reserve Groen voor het project Holendrechtterpolder ad € 265.000 zal pas na realisatie van de kosten in 2017 worden gefactureerd, hiernaast zijn er extra inkomsten gegenereerd uit houtverkoop (baten verlaagd, € 260.000, neutraal).

De raming voor de inzet van het Groenfonds ILG Rijk is geactualiseerd. De aanpassing betreft het verschuiven in de tijd van het moment van subsidieverlening (baten verhoogd, € 652.000, neutraal).

De Balanspost FES bevat middelen die in de ILG-periode (2007-2012) door het Rijk aan de provincie zijn overgemaakt voor specifieke bestedingsdoelen in het landelijk gebied. Met het Natuurakkoord is afgesproken dat deze middelen definitief aan de provincies worden gedecentraliseerd, zonder nadere voorwaarden of verantwoordingsverplichting. Inmiddels is duidelijk dat een deel van de middelen die waren gelabeld aan specifieke projecten, niet nodig zijn voor deze projecten. Gelet op het oorspronkelijke doel waarvoor deze middelen door het Rijk aan de provincies zijn gedecentraliseerd, ligt storting in de Reserve Groen voor de hand. Deze reserve dient voor de realisatie van natuur-, recreatie- en waterprojecten in het landelijk gebied en kent nog tekorten, o.a. voor de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland (baten verhoogd € 6,0 miljoen, neutraal).

Voor Projecten van derden (Natuurbrug Zandpoort) zijn de te verwachten kosten voor het fietspad AWD en afwikkeling EFRO subsidie op basis van de laatste inzichten berekend (baten verhoogd, € 335.000, neutraal).

Stortingen in reserves

De storting in de reserve Groen is aangepast: middelen die betrekking hebben op de Vaststellingsovereenkomst 'Land & Bosch' worden in de reserve Groen gestort, de begrote RWS bijdrage voor project Holendrechtterpolder zal pas na realisatie van de kosten in 2017 worden gefactureerd (storting in reserve Groen verhoogd € 1,5 miljoen, neutraal).

De Balanspost FES bevat middelen die in de ILG-periode (2007-2012) door het Rijk aan de provincie zijn overgemaakt voor specifieke bestedingsdoelen in het landelijk gebied. Met het Natuurakkoord is afgesproken dat deze middelen definitief aan de provincies worden gedecentraliseerd, zonder nadere voorwaarden of verantwoordingsverplichting. Inmiddels is duidelijk dat een deel van de middelen die waren gelabeld aan specifieke projecten, niet nodig zijn voor deze projecten. Gelet op het oorspronkelijke doel waarvoor deze middelen door het Rijk aan de provincies zijn gedecentraliseerd, ligt storting in de Reserve Groen voor de hand. Deze reserve dient voor de realisatie van natuur-, recreatie- en waterprojecten in het landelijk gebied en kent nog tekorten, o.a. voor de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland (storting in reserve Groen verhoogd € 6,0 miljoen, neutraal)

Programma 7 Cultuur en Welzijn

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

Programma 7	Cultuur en Welzijn		
	Begroot 2016 voor laatste wijziging	Laatste begrotings-wijziging	Begroot 2016 na laatste wijziging
Apparaatskosten	4.849	0	4.849
Directe lasten	2.454	-215	2.239
Kapitaallasten	386	0	386
Overdrachten	20.575	-716	19.859
Subtotaal Lasten	28.264	-931	27.333
Baten	0	-90	-90
Saldo van baten en lasten	28.264	-1.021	27.243
Storting reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0
Resultaat	28.264	-1.021	27.243

Toelichting op de budgettabel

Categorie	Toelichting
Apparaatskosten	
Directe lasten	OD 7.2.1 Bestedingen uit de Reserve EXIN-H voor Programma projecten Cultuurhistorie zijn verschoven in de tijd (lasten verlaagd, € 110.000, neutraal). OD 7.2.1 Bestedingen uit de Reserve Monumenten zijn verschoven in de tijd (lasten verlaagd, € 105.000, neutraal).
Kapitaallasten	
Overdrachten	OD 7.1.2 Voor het verlenen van een sponsorbijdrage aan het EK Atletiek 2016 wordt een kasraming opgenomen (lasten verhoogd, € 17.000, neutraal , reserve EXIN-H). OD 7.2.1 De kasraming uit de Reserve ILG voor projecten Stelling van Amsterdam (SVA) wordt bijgesteld op basis van het subsidieplafond van de UVR Restauratie/herstel SVA en de verwachte aanvragen in 2016 (lasten verlaagd, € 600.000, neutraal). OD 7.4.1 Het subsidiebudget voor Culturele Infra Structuur komt niet volledig tot besteding omdat gemeenten op dit moment geen behoefte aan ondersteuning hebben bij regionale samenwerking (lasten verlaagd, € 108.000, voordelig).
Baten	OD 7.2.1 De jaarlijkse opbrengsten uit verhuur Huis van Hilde waren nog niet geraamd in afwachting van het jaarresultaat van de exploitant. In 2016 is zowel de huur over het aanloopjaar 2015 als over het jaar 2016 ontvangen. (baten verhoogd, € 90.000, voordelig)
Storting reserves	
Onttrekking reserves	

Programma 8 Financiën

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

Programma 8	Financiën		
	Begroot 2016 voor laatste wijziging	Laatste begrotings-wijziging	Begroot 2016 na laatste wijziging
Apparaatskosten	2.146	1.194	3.340
Directe lasten	836	-40	796
Kapitaallasten	626	0	626
Overdrachten	42	-50	-8
Subtotaal Lasten	3.650	1.104	4.754
Baten	-421.903	-3.490	-425.393
Saldo van baten en lasten	-418.253	-2.386	-420.639
Starting reserves	29.097	4.179	33.276
Onttrekking reserves	-95.252	-13.731	-108.983
Resultaat	-484.408	-11.938	-496.346

Toelichting op de budgettabel

Categorie	Toelichting
Apparaatskosten	OD 8.1.1 Actualisatie van de kasraming reserve vervanging ICT-apparatuur (lasten verlaagd, € 170.000, neutraal). OD 8.1.1 Actualisatie van de kasraming reserve Huisvesting. Het betreft uitgaven in het kader van het impulsbudget (lasten verhoogd, € 522.000, neutraal). OD 8.1.1 Binnen de organisatie is gestart met een aantal transitietrajecten volgend uit de houtskoolschetsen van de directies. Tevens krijgt de ToekomstAgenda (als uitwerking van Kompas 2020) steeds meer vorm (lasten verhoogd, € 679.000, neutraal). OD 8.1.1 Verwacht wordt dat in de laatste maanden van 2016 er (advies)kosten gemaakt gaan worden om te komen tot overeenstemming over de besteding van de GO-gelden (lasten verhoogd, € 25.000, neutraal). OD 8.1.1 De hogere opbrengsten van detacheringen van personeel leiden ook tot hogere apparaatskosten (ter vervanging van de gedetacheerde medewerkers) (lasten verhoogd, € 238.000, neutraal).
Directe lasten	OD 8.1.1 Voor het herstel van de vloer van het bedrijfsrestaurant zijn kosten gemaakt. De kosten worden gedekt door de verzekering (zie ook baten) (lasten verhoogd, € 30.000, neutraal).
Kapitaallasten	
Overdrachten	OD 8.1.1 De subsidie aan de voormalige provinciale instellingen is beëindigd (lasten verlaagd, € 25.000, voordelig)
Baten	OD 8.1.1. Het dividend BNG wordt naar boven bijgesteld. Dit wordt verklaard door een hoger dan geprognosticeerd renteresultaat en een positief resultaat op financiële transacties waardoor het resultaat in 2015 is uitgekomen op € 226 miljoen terwijl dat in 2014 € 126 miljoen was (baten verhoogd, € 323.000, voordelig).

OD 8.1.1 De stelpost afrekeningsverschillen is geactualiseerd en op basis hiervan wordt deze verlaagd naar € 4,9 miljoen (baten verlaagd, € 1.137.000, nadelig).

OD 8.1.1 Provinciefonds (Algemene Uitkering): De algemene uitkering uit het provinciefonds wordt met € 222.000 verhoogd door hogere accressen. Belangrijkste verklaring voor de stijging van het accres zijn de extra uitgaven aan veiligheid, defensie, zorg, onderwijs en armoedebestrijding (baten verhoogd, € 222.000, voordelig).

OD 8.1.1 Provinciefonds (Decentralisatie uitkeringen): De provincies ontvangen in 2016 opnieuw middelen in het kader van het Kennisprogramma DuurzaamDoor: sociale innovatie voor een groene economie. De verdeling van de bedragen over de provincies is gelijk aan die van 2015. Voor Noord- Holland betekent dit een bijdrage van € 175.000. Deze uitkering is neutraal met de uitgaven in Programma 4 onder OD 4.2.2 (meer baten, € 175.000, neutraal).

OD 8.1.1 Provinciefonds (Decentralisatie uitkering): Voor de projecten I-centrales en zelfrijdende bus wordt in 2016 een bedrag van € 2.307.000 ontvangen. Deze uitkering is neutraal met de storting in de reserve Infrastructuur in Programma 2 onder OD 2.2.1 (baten verhoogd, € 2.307.000, neutraal).

OD 8.1.1 Provinciefonds (Decentralisatie uitkering): In 2016 zal voor MRA- elektrische openbaar toegankelijke laadpalen een bedrag van € 630.000 ontvangen worden. Deze uitkering is neutraal met de last in Programma 2 onder OD 2.2.1 (baten verhoogd, € 630.000, neutraal).

OD 8.1.1 De laatste uitkering van Landsbanki is ontvangen (baten verhoogd, € 321.000, voordelig).

OD 8.1.1 Er zijn roerende goederen geleverd aan derden (baten verhoogd, € 15.000, voordelig).

OD 8.2 Een op grond van de UvR Experimenteerruimte 2014 aan de gemeente Langedijk verleende subsidie is lager vastgesteld dan de oorspronkelijke verlening. Het verschil is teruggevloeid in de reserve (lasten verlaagd, € 25.000, neutraal, reserve TWIN-H).

OD 8.1.1 Er zijn meer medewerkers gedetacheerd (baten verhoogd, € 238.000, neutraal).

OD 8.1.1 Voor het herstel van de vloer van het bedrijfsrestaurant zijn kosten gemaakt. De kosten worden gedekt door de verzekering (baten verhoogd, € 30.000, neutraal).

OD 8.1.1 Administratieve correctie van de BTW-component uit verhuuropbrengsten parkeerplaats Dreef (baten verlaagd, € 111.000, nadelig).

OD 8.1.1 De opbrengstenraming van de verkoop villa's wordt neerwaarts bijgesteld (baten verlaagd, € 93.000, nadelig).

OD 8.1.1 Van de opbrengstenraming van de parkeerplaats Dreef wordt de BTW component gecorrigeerd (baten verlaagd, € 111.000, nadelig).

Storting reserves

Bij het Coalitieakkoord is totaal € 3.370.000 beschikbaar gesteld voor Recreatief vervoer over Water. Deze € 3,4 miljoen wordt, verdeeld over de jaren 2016-2019 gestort in de reserve Waterrecreatie (lasten verlaagd, € 670.000, neutraal, reserve Waterrecreatie).

OD 8.1.2 Aan de reserve TWIN-H zijn middelen toegevoegd voor de bijdrage aan de Fietsbrug over de A9. De nieuwe fietsbrug zorgt voor een betere bereikbaarheid van de natuurgebieden in de regio.

Ook wordt een cultuurhistorisch en landschappelijk waardevol gebied ontsloten voor recreanten: het overgangsgebied tussen twee strandwallen en de delta van het Oer-IJ (storting verhoogd, € 600.000, nadelig). Tegenover de storting in de reserve staat een vrijval in de algemene middelen van € 600.000 uit de begrotingspost Uitvoering structuurvisie 2040 (zie programma 5 OD 5.1.2). Omdat de fietsbrug gekoppeld is aan de aansluiting A9 Heiloo wordt het bedrag toegevoegd aan het uitvoeringsbudget waarvoor PS reeds eerder t.l.v. TWIN-H € 12.079.000 als bijdrage beschikbaar heeft gesteld.

OD 8.1.2 De storting in de reserve Bedrijfsvoering vanuit de reserve Huisvesting is verlaagd, omdat er nog kosten zijn gemaakt ten laste van het impulsbudget vanuit de reserve Huisvesting (lasten verlaagd, € 595.000, neutraal).

OD 8.1.2 Aan de reserve TWIN-H zijn middelen toegevoegd aan het reeds beschikbaar gestelde uitvoeringsbudget voor V5 Duurzame energie, projecten en initiatieven. (storting verhoogd, € 107.000, nadelig). Tegenover de storting in de reserve staat een bijdrage van derden van € 107.000 met betrekking tot Duurzame energie, project op land PIP Netwerkuitbreiding Kop N-H (zie programma 5 OD 5.1.2).

OD 8.1.2 Bij de zomernota 2016 is de reserve GO-gelden ingesteld. Er heeft toen ook een storting in de reserve plaatsgevonden op basis van een voorlopige calculatie. De definitieve berekening leidt tot een bijstelling van de storting (lasten verhoogd, € 104.000, nadelig).

OD 8.1.2 Aan de reserve AP2010 projecten HIRB light is € 158.000 toegevoegd in verband met teruggekomen subsidiegelden.

Onttrekking reserves

OD 8.1.2 Bij de Eerste Begrotingswijziging 2016 (EBW 2016) is een bedrag van € 3.250.000 onttrokken aan de Algemene reserve. Dit had € 3.169.000 moeten zijn. Met deze administratieve correctie wordt dit gecorrigeerd (baten verlaagd, € 81.000, nadelig).

OD 8.1.2 Een tweetal subsidies aan Waternet voor Integrale waterprojecten uit 2010 en 2011 is lager vastgesteld dan de oorspronkelijke verlening. Het verschil is teruggevloeid in de reserve, (onttrekking aan reserve verlaagd, € 398.000, neutraal, reserve TWIN-H).

OD 8.1.2 Verhoging onttrekking reserve TWIN-H in verband subsidieverlening van € 12.079.000 als provinciale bijdrage aan de gemeente Heiloo voor het project Aansluiting A9 Heiloo. Als onttrekking was al een bedrag van € 3 miljoen geraamd. Het project wordt door de PNH in opdracht uitgevoerd.

OD 8.1.2 Een op grond van de Uvr Ruimtelijke Kwaliteit Zwakke schakels in 2015 verleende subsidie aan Natuurmonumenten is lager vastgesteld dan de oorspronkelijke verlening. Het verschil is teruggevloeid in de reserve (onttrekking aan reserve verlaagd, € 1.000, neutraal, reserve Actieprogramma 2010).

OD 8.1.2 Een op grond van de UvR Experimenteerruimte 2014 aan de gemeente Langedijk verleende subsidie is lager vastgesteld dan de oorspronkelijke verlening. Het verschil is teruggevloeid in de reserve (onttrekking aan reserve verlaagd, € 25.000, neutraal, reserve TWIN-H).

OD 8.1.1 Actualisatie van de kasraming reserve vervanging ICT-apparatuur (onttrekking reserve verlaagd, € 170.000, neutraal).

OD 8.1.1 Verwacht wordt dat in de laatste maanden van 2016 er (advies)kosten gemaakt gaan worden om te komen tot

overeenstemming over de besteding van de GO-gelden (onttrekking reserve verhoogd, € 25.000, neutraal).

OD 8.1.1 Actualisatie van de kasraming reserve Huisvesting. Het betreft uitgaven in het kader van het impulsbudget (onttrekking reserve verlaagd, € 73.000, neutraal).

OD 8.1.1 Binnen de organisatie is gestart met een aantal transitietrajecten volgend uit de houtskoolschetsen van de directies. Tevens krijgt de ToekomstAgenda (als uitwerking van Kompas 2020) steeds meer vorm (onttrekking reserve verhoogd, € 679.000, neutraal).

OD 8.1.2 Aframing onttrekkingen reserve EXIN-H door aframing lasten EXIN-H OV project Gebiedsgerichte Uitvoering (GGU) Zuid-Kennemerland met € 109.000. De reden hiervoor is dat ramingen uitgaven 2016 en 2017 waren verwisseld. (onttrekkingen verlaagd, € 109.000, neutraal).

OD 8.1.2 Overige mutaties (< € 100.000) Onttrekkingen verhoogd, € 50.000 neutraal

OD 8.1.2 Overige mutaties (< € 100.000) Onttrekkingen verhoogd, € 27.000 neutraal

OD 8.1.2 Aframing lasten onttrekkingen reserve EXIN-H met € 1.212.000. (onttrekkingen verlaagd, € 1,2 miljoen, neutraal)

OD 8.1.2 Verlaging onttrekking reserve EXIN-H met € 2.219.000. Enerzijds door verhoging overdrachten t.b.v. subsidieverlening Busvoorzieningen A1 en anderzijds aframing uitgaven Investeringsagenda doorstroming 2015 doordat meer voorbereiding en onderzoekstijd start van de projecten vertraagd. (verlaging onttrekkingen, € 2,2 miljoen, neutraal)

OD 8.1.2 Aframing onttrekking reserve TWIN-H. Een deel van de uitgaven voor N241 worden verlaagd met € 1,5 miljoen door verschuiven naar 2017 vanwege trage declaratie door de aannemer. (onttrekkingen verlaagd, € 1,5 miljoen, neutraal)

OD 8.1.2 Verhoging onttrekking reserve TWIN-H. Enerzijds door lagere uitgaven HOV in 't Gooi met € 1.327.000 door vertraging besluitvorming gemeente Huizen. En anderzijds door verhoging uitgaven HOV Velsen met € 2.599.000 door versnelde realisatie deelproject 4. (onttrekkingen verhoogd, € 1,3 miljoen, neutraal)

OD 8.1.2 Een aantal verleende subsidies op grond van de Uvr Duurzame energie maatregelen bestaande bouw Noord-Holland 2012, is lager vastgesteld dan de oorspronkelijke verlening. Het verschil is teruggevloeid in de reserve (onttrekking aan reserve verlaagd, € 4.000, neutraal, reserve TWIN-H)

OD 8.1.2 De storting in de reserve Bedrijfsvoering vanuit de reserve Huisvesting is verlaagd, omdat er nog kosten zijn gemaakt ten laste van het impulsbudget vanuit de reserve Huisvesting (storting reserve verlaagd, € 595.000, neutraal).

OD 8.1.2 De kasraming uit de Reserve ILG voor projecten Stelling van Amsterdam (SVA) wordt bijgesteld op basis van het subsidieplafond van de UVR Restauratie/herstel SVA en de verwachte aanvragen in 2016 (onttrekking reserve verlaagd, € 600.000, neutraal).

OD 8.1.2 Bestedingen uit de Reserve EXIN-H voor Programma projecten Cultuurhistorie zijn verschoven in de tijd (onttrekking reserve verlaagd, € 110.000, neutraal).

OD 8.1.2 Bestedingen uit de Reserve Monumenten zijn verschoven

in de tijd (onttrekking reserve verlaagd, € 105.000, neutraal).

OD 8.1.2 De kasraming voor subsidieverlening in de aanleg van een recreatief fietspad langs de Afsluitdijk wordt aangepast doordat de kosten van de aanleg lager uitvallen (onttrekking aan reserve verlaagd, € 298.000, neutraal, reserve Actieprogramma 2010).

OD 8.1.2 Doordat de UvR Zon op maatschappelijk vastgoed beter loopt dan verwacht, wordt de kasraming voor uitgaven ten laste van de reserve aangepast (onttrekking aan reserve verhoogd, € 390.000, reserve EXIN-H en € 20.000 reserve TWIN-H, neutraal).

OD 8.1.2 Omdat de subsidieverlening voor Biomassateelt op Zee nog dit jaar verwacht wordt, wordt de kasraming aangepast (onttrekking aan reserve verhoogd, € 47.000, neutraal, reserve TWIN-H).

OD 8.1.2 De kasraming voor opdrachten in het kader van Ruimtelijke kwaliteit Zwakke Schakels wordt aangepast (onttrekking aan reserve verhoogd, € 30.000, neutraal, reserve TWIN-H).

OD 8.1.2 De voorbereidingskosten van het project Markermeerdijken vallen in 2016 lager uit doordat de planning van het project met meer dan een half jaar vertraagd is. Hierdoor zullen kosten (bijv. van tervisielegging van besluiten) in 2017 worden gemaakt (onttrekking aan reserve verlaagd, € 137.000, neutraal, reserve TWIN-H).

4 Overzicht begrote mutaties in reserves

(Bedragen x euro 1.000)

OD	Reserve	Mutatie	Begroting 2016	Eerste begrotings- wijziging 2016	Kader- brief 2017	Zomernota 2016	Laatste begrotings- wijziging 2016	Totaal
1.3.2	Cofinanciering Europese projecten	Onttrekkingen	-152	-5.000	0	-1.000	-2.531	-8.683
2.1.2	Groot Onderh. Wegen en Vaarwegen	Onttrekkingen	-1.775	-800	0	2.087	0	-488
	Innovatieprojecten SolaRoad	Onttrekkingen	0	0	0	0	-140	-140
	Westfriisaweg (N23)	Onttrekkingen	-32.260	0	0	0	0	-32.260
		Stortingen	32.260	0	0	0	0	32.260
	Zuidas en Zeepoort	Stortingen	13.795	0	0	0	0	13.795
2.2.1	Fietsinfrastructuur	Onttrekkingen	-1.800	0	0	500	1.723	423
		Stortingen	992	0	0	0	0	992
	Infrastructuur	Onttrekkingen	-15.511	0	0	-9.800	7.205	-18.106
		Stortingen	24.298	287	0	12.394	18.056	55.035
	OLV-Greenport	Onttrekkingen	-295	0	0	0	295	0
2.3.2	Openbaar Vervoer projecten	Onttrekkingen	-48.628	0	0	28.606	16.412	-3.610
		Stortingen	50.991	-2	-10.353	50	-15.518	25.168
		Vrijval van reserves	0	0	0	-10.122	-231	-10.353
3.1.2	Meekoppelkansen bij dijkversterking	Stortingen	0	0	0	8.977	0	8.977
3.2.1	Waterrecreatie	Onttrekkingen	0	0	0	-200	0	-200
		Stortingen	794	600	0	0	695	2.089
5.1.2	Kwaliteitsfonds Bloemendalerpolder	Stortingen	1.000	0	0	0	0	1.000
	Tijdelijk beheer gronden	Onttrekkingen	-628	0	0	-72	-41	-741
		Vrijval van reserves	0	0	0	-499	41	-458
5.2.1	Werkgelegenheid en economie	Onttrekkingen	0	0	0	-1.184	-2.047	-3.231
		Stortingen	3.571	0	0	-227	227	3.571
5.2.2	Duurzame Zeehavens	Onttrekkingen	-4.740	0	0	0	0	-4.740
	Herstructurering bedrijventerrein	Onttrekkingen	0	0	0	0	-2.985	-2.985
5.2.3	Ontwikkeling havencomplexen	Stortingen	1.837	0	0	0	0	1.837
	Programma Water als Econ. Drager	Stortingen	1.000	0	0	0	0	1.000
5.2.4	Europese proj. Landbouwsubsidies	Onttrekkingen	-4.100	0	0	3.867	0	-233
6.1.1	Groen	Onttrekkingen	-38.140	-11.752	0	6.786	18.636	-24.470
		Stortingen	15.197	0	0	59	7.461	22.717
	Groene Uitweg	Onttrekkingen	-8.903	0	0	3.545	1.403	-3.955
		Stortingen	0	0	0	669	0	669
6.2.1	Cofinanciering Waddenzee	Onttrekkingen	0	0	0	-200	0	-200

		Stortingen	1.000	0	0	0	0	1.000
8.1.2	Algemene Reserve	Onttrekkingen	0	-3.610	-3.250	-2.804	81	-9.583
		Stortingen	0	0	0	14.558	3.963	18.521
	ILG	Onttrekkingen	0	-1.390	0	-2.020	2.600	-810
		Vrijval van reserves	0	0	-2.000	0	0	-2.000
	Actieprogramma 2010	Onttrekkingen	-1.135	0	0	-9.927	457	-10.605
		Stortingen	1.166	0	0	0	0	1.166
	Bedrijfsvoering	Stortingen	0	0	0	1.209	-87	1.122
	EXIN-H	Onttrekkingen	-4.786	-15.200	0	-3.829	3.166	-20.649
	GO-gelden	Onttrekkingen	0	0	0	0	-25	-25
		Stortingen	0	0	0	3.965	104	4.069
	Huisvesting	Onttrekkingen	-1.199	0	0	-2.217	73	-3.343
		Stortingen	0	0	0	508	-508	0
	Monumenten (Mr.F.J.Kranenburgfonds)	Onttrekkingen	-5.510	-1.480	0	-4.868	105	-11.753
		Stortingen	6.304	0	0	0	0	6.304
	Organisatieveranderingen	Onttrekkingen	-421	0	0	0	-679	-1.100
	TWIN-H	Onttrekkingen	-30.756	0	0	1.963	-20.159	-48.952
		Stortingen	0	0	0	500	707	1.207
	UNA	Onttrekkingen	-416	-500	0	378	480	-58
	Vervanging ICT-apparatuur	Onttrekkingen	-1.275	0	0	1.000	170	-105
		Stortingen	887	0	0	0	0	887
Totaal			-47.339	-38.847	-15.603	42.653	39.110	-20.027

5 Lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling

OD	Naam subsidie aanvrager	Maximale Subsidie 2016	Wijzigingen
Programma 2			
2.2.1	Gemeente Hilversum Project IBP 6.10(Mediapark IBP)	€ 338.057,16	Ongewijzigd
2.2.1	Gemeente Hilversum Project IBP 6.10 (Mediapark IBP)	€625.231,56	Ongewijzigd
2.2.1	Gemeente Hilversum Project IBP 3.1,3.2 en 3.3 (Mediapark I	€5.004.186	Ongewijzigd
2.2.1	Gemeente Aalsmeer; studiekosten OLV Greenpoort Aalsmeer	€ 50.000	Ongewijzigd
2.2.1	BBv Mobiliteitsmanagement Hilversum	€ 379.150	Ongewijzigd
2.3.2	Gemeente Alkmaar; Investeringsagenda	€ 100.000	Ongewijzigd
2.3.2	Gemeente Beverwijk; Investeringsagenda	€ 50.000	Ongewijzigd
2.3.2	Gemeente Haarlem; Investeringsagenda	145.000	Ongewijzigd
2.3.2	Gemeente Hilversum; Investeringsagenda	€ 310.000	Ongewijzigd
2.3.2	Gemeente Velsen; Investeringsagenda	€ 2.250.000	Ongewijzigd
2.2.1	Gemeente Haarlem; Snelfietsroute Haarlem-Amsterdam west	€ 389.392	Ongewijzigd
2.3.1	Regionaal Overlegorgaan Consumentenbelangen Openbaar Vervoer ¹	€ 50.000	Ongewijzigd
2.3.1	Rijksscholengemeenschap Wiringherlant / Medefinanciering Scholierenlijn Medemblik - RSG Wiringherlant 2015-2016	€ 14.000	Ongewijzigd
2.3.2	Gemeente Texel / Inrichting en beheer Regiecentrum Pilot Texel	€ 383.000	Ongewijzigd
2.3.2	RWS: Busvoorzieningen A1	€ 1.500.000	Ongewijzigd
2.1.2	Gemeente Heiloo / Aansluiting A9	€ 12.079.000	Nieuw

OD	Naam subsidie aanvrager	Maximale Subsidie 2016	Wijzigingen
Programma 3			
3.1.1	Rijkswaterstaat / Realisatie recreatief fietspad op De Nieuwe Afsluitdijk	€ 3.000.000	Ongewijzigd
3.1.1	Provincie Friesland / Vismigratierivier bij De Nieuwe Afsluitdijk	€ 2.000.000	Ongewijzigd
3.1.1	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier/monitoring van ecologische oevers volgens de KRW maatlat	€ 40.000	Verwijderd
3.1.1	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier/opzetten programma Bodem en Water	€ 30.000	Verwijderd
3.1.1	AGV / bijdrage aan projectplan monitoring trekvisser in	€ 5.000	Verwijderd

	Noord-Holland.		
3.2.1.	Landschap N-H (of Water, Land & Dijken) - 'Innovatieprogramma Veen/ pilot functie volgt peil'	€1.100.000	Ongewijzigd

OD	Naam subsidie aanvrager	Maximale Subsidie 2016	Wijzigingen
Programma 4			
4.1.2	Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord	€ 137.850	Ongewijzigd
4.1.2	Regionale Brandweer Amsterdam/Amstelland	€ 18.742	Ongewijzigd
4.1.2	Milieudienst IJmond	€ 118.300	Ongewijzigd
		€ 125.000	
4.1.2	Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	€ 281.933	Ongewijzigd
4.1.2	Omgevingsdienst Flevoland-Gooi en Vechtstreek	€ 60.450	Ongewijzigd
4.1.2	Danvos bv / Zeewierraffinage	35.000	Ongewijzigd
4.1.2	Gemeente Texel / Opschalen energie neutrale woningen	€ 400.000	Ongewijzigd
4.1.2	InVesta / Infrastructuur en voorzieningen InVesta	€ 960.000	Ongewijzigd
4.1.2	Groen gas Nederland Noord-Holland bv/ Milena-Olga-Esme	€ 500.000	Ongewijzigd
4.2.1	Stichting Energy Valley/(bio)LNG in vrachtwagens in drie noordelijke provincies	€ 70.000	Ongewijzigd
4.1.1	Milieufederatie NH/sterren dichterbij	€ 36.400	Ongewijzigd
4.1.2	Spuistroom/Nieuwe Afsluitdijk	200.000	Ongewijzigd
4.1.2	ECN / Biomassateelt op Zee	300.000	Ongewijzigd
4.2.1	NEMIS	50.000	Ongewijzigd

OD	Naam subsidie aanvrager	Maximale Subsidie 2016	
Programma 5			
5.1.2	Gemeente Den Helder / Geluidbeperkende maatregelen permanent motorcrossterrein	€ 25.000	Ongewijzigd
5.1.2	Gemeente Hollands Kroon / Geluidbeperkende maatregelen permanent motorcrossterrein	€ 25.000	Ongewijzigd
5.1.2	Noord-Hollandse Motorsport Federatie / Geluidbeperkende maatregelen permanent motorcrossterrein	€ 133.148	Ongewijzigd
5.1.2	Omgevingsraad Schiphol ¹	€ 128.000	Ongewijzigd
5.1.2	Gemeente Zaanstad / Verbeteren functioneren Station Koog-Zaandijk (OV-knooppuntenbeleid)	€ 200.000	Ongewijzigd
5.1.2	Gemeente Haarlemmermeer / groen-recreatieve verbindingen	€ 4.500.000	Ongewijzigd
5.1.2	Gemeente Haarlemmermeer / Herstructurering/transformatie bedrijventerreinen	€ 1.000.000	Ongewijzigd

5.2.1	Gemeente Amsterdam / AEB-projecten	€ 1.500.000	Ongewijzigd
5.2.1	Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord / Kenniswerkplaats`	€ 100.000	Ongewijzigd
5.2.1	Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord	€ 1.518.286	Ongewijzigd
5.2.3	Gemeente Zaanstad / Aanleg kade (toerisme, recreatie)	€ 400.000	Ongewijzigd
5.2.4	Stichting Greenport Noord-Holland Noord / programmabureau	€ 165.000	Ongewijzigd
5.2.4	Stichting Greenport Noord-Holland Noord / uitvoeringsagenda	€ 100.000	Ongewijzigd
5.2.4	Stichting Greenport Aalsmeer / programmabureau	€ 150.000	Ongewijzigd
5.2.4	Stichting Greenport Aalsmeer / uitvoeringsagenda	€ 100.000	Ongewijzigd
5.2.1	MKB Doorstart	€ 90.000	Ongewijzigd
5.2.4	St. Transitie IJsselmeervisserij	€ 250.000	Ongewijzigd
5.2.1	Den Helder Airport	€ 250.000	Ongewijzigd
5.2.1	Nederlands Investerings Agentschap	€ 200.000	Ongewijzigd
5.2.4	LOT	€ 43.000	Ongewijzigd
5.2.1	ROC Amsterdam/Bouw en Afbouw	€ 65.000	Ongewijzigd
5.2.1	ROC Amsterdam/Take Five	€ 65.000	Ongewijzigd
5.2.1	Mediacampus Hilversum	€ 65.000	Nieuw
5.2.1	NOVA college	€ 65.000	Ongewijzigd
5.2.1	Ontwikkelingsbedrijf NHN ? Kenniswerkplaats	€ 15.000	Nieuw
5.2.1	Clusius en Horizoncollege	€ 50.000	Ongewijzigd

OD	Naam subsidie aanvrager	Maximale Subsidie 2016	Wijzigingen
Programma 6			
6.1.1	Regio Gooi en Vechtstreek / Groene Uitweg, Schootsvelden Naarden	€ 60.000	Ongewijzigd
6.1.1	Natuurmonumenten / project plas - dras Wormer-Jisperveld	€ 78.868	Ongewijzigd
6.1.1	PWN/Waterrijk en Zanderij Castricum	€ 457.500	Ongewijzigd
6.1.1	Gemeente Amsterdam, Stadsdeel Oost / Quickwins Amsteloever	€ 198.800	Ongewijzigd
6.1.1	Stichting De Bovenlanden / Groene As Bovenlanden	€ 271.000	Ongewijzigd
6.1.1	Recreatie Noord-Holland N.V./ Groene Uitweg, Recreatiemakelaar Amstelland	€ 30.000	Ongewijzigd
6.1.1	Regio Gooi- en Vechtstreek / Groene Uitweg, Recreatiemakelaar Gooi en Vecht	€ 30.000	Ongewijzigd
6.1.1	Verenging Agrarisch Natuurbeheer Vechtvallei / Groene Uitweg, Innovatieproject duurzame landbouw 2016-2017	€ 40.000	Ongewijzigd
6.1.1	Verenging Agrarisch Natuurbeheer Vechtvallei / Groene Uitweg, Gebiedscoördinatie verbrede landbouw 2017	€ 40.000	Ongewijzigd

6.1.1	Groengebied Amstelland / Groene Uitweg, Routebebording Amsterdam Z.O. – Groene Uitweggebied	€ 35.000	Ongewijzigd
6.1.1	Groengebied Amstelland / Groene Uitweg, Opwaardering speelplaats Ouderkerkerplas	€ 21.000	Ongewijzigd
6.1.1	Gemeente Wijdemeren / Groene Uitweg, Voetgangersbrug 's-Gravelandsevaart (N-H-Pad)	€ 32.500	Ongewijzigd
6.1.1	Gemeente Gooise Meren / Groene Uitweg, Wandelpad Vesting Stadzicht	€ 175.000	Ongewijzigd
6.1.1	Gemeente Gooise Meren / Groene Uitweg, Wandelpad Vesting Stadzicht	€ 232.500	Ongewijzigd
6.1.1	Gemeente Aalsmeer / Groene AS door Aalsmeer	€ 187.500	Ongewijzigd
6.1.1	Gemeente Gooise Meren / Groene Uitweg, publieksparticipatie Naardertrekvaart	€ 30.000	Ongewijzigd
6.1.2	Stichting Landelijk Fietsplatform / Coördinatie en systeembeheer van de landelijke routenetwerken fietsen 2016	€ 50.000	Ongewijzigd
6.1.2	Stichting Wandelnet / Coördinatie en systeembeheer van de landelijke routenetwerken wandelen 2016	€ 50.000	Ongewijzigd
6.1.2	Agrarische Natuur vereniging Water, Land en Dijken/ Boerderij-educatie Laag Holland ¹	€ 80.000	Ongewijzigd
6.1.2	Bureau Promotie Laag Holland / Promotie Laag Holland	€ 80.000	Ongewijzigd
6.1.2	Landschap Noord-Holland ¹	€ 1.392.800	Ongewijzigd
6.1.2	Landschap Noord-Holland / Groen en Gezonde Leefomgeving	€ 150.000	Ongewijzigd
6.1.2	Faunabeheereenheid / Reguliere taken ¹	€ 500.000	Ongewijzigd
6.1.2	Faunabeheereenheid / Maatregelen uitvoering ganzenbeheer	€ 500.000	Ongewijzigd
6.1.2	Goois Natuurreservaat	€ 509.800	Ongewijzigd
6.1.2	Stichting Veenweiden Innovatiecentrum.	€ 30.000	Ongewijzigd
6.1.2	Gemeente Schagen / Boskerpark realisatie NNN Grondverwerving	€ 53.000	Ongewijzigd
6.1.2	Gemeente Amsterdam / Project Natuurboog, ecologische verbinding Diemerbos – Holendrechtterpolder	€ 520.000	Ongewijzigd
6.1.2	Natuurmonumenten / Marker Wadden	€ 1.757.375	Ongewijzigd
6.1.2	Gemeente Hilversum / Natuurontwikkeling Huydecoopersweg	€ 925.000	Ongewijzigd
6.1.2.	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier / Polder Waard Nieuwland, gecombineerde waterberging en natuur	€ 42.720	Ongewijzigd
6.1.2	Maatschap Mulder en Mulder-Willems / Correctie beheervergoeding 2014 en 2015	€ 25.674	Nieuw
6.1.3	Nationaal Park Zuid Kennemerland ¹	€ 121.789	Ongewijzigd
6.1.3	Nationaal Park Duinen van Texel ¹	€ 136.211	Ongewijzigd
6.1.3	Nationaal Park Duinen van Texel / Texel Vogeleiland van allure	€ 50.000	Ongewijzigd
6.1.3	Landschap Noord-Holland ¹ / Uitvoering Programma 'Betrekken bij Groen'	€ 608.000	Ongewijzigd

6.1.4	Koninklijke Roei- & Zeilvereniging Het Spaarne / Zeil- en roeilocatie Mooie Nel	€ 40.000	Ongewijzigd
6.1.4	Dynamique Sportieve Evenementen / Watersportcentrum Paviljoen Dynamique	€ 57.375	Ongewijzigd
6.1.4	Recreatie Noord-Holland / Realiseren regionaal wandelroutenetwerk regio Amstelland	€ 180.000	Ongewijzigd
6.2.1	Agrarische Natuurvereniging Water, land & Dijken / Ruige mest op Vaarland	€ 51.639	Ongewijzigd
6.2.1	Staatsbosbeheer / Monitoring SNL	€ 30.000	Ongewijzigd
6.3.2	Landschap Noord-Holland / Azolla tegen bodemdaling	€50.000	Ongewijzigd

OD	Naam subsidie aanvrager	Maximale Subsidie 2016	Wijzigingen
Programma 7			
7.1.1	Platform Dorpshuizen Noord-Holland ¹	€ 30.000	Ongewijzigd
7.1.1	Vereniging van Kleine Kernen Noord-Holland ¹	€ 30.000	Ongewijzigd
7.1.1	Sportservice ¹	€ 120.000	Ongewijzigd
7.1.2	Stichting Comité Herdenking Februaristaking 1941 / herdenking Februaristaking 2016	€ 5.000	Ongewijzigd
7.2.1	Gemeente Muiden / Verder met de Vesting	€ 330.000	Ongewijzigd
7.2.1	Stichting Fort van Hoofddorp / Restauratie Fort bij Hoofddorp	€ 1.100.000	Verwijderd
7.2.1	Waternet / Fort Spion	€ 120.000	Verwijderd
7.2.1	Recreatieschap Spaarnwoude: Restauratie Fort bij Liebrug	€ 800.000	Ongewijzigd
7.2.1	Recreatieschap Spaarnwoude: Restauratie Fort benoorden Spaarndam	€ 500.000	Ongewijzigd
7.2.1	Landschap Noord-Holland: restauratie fort Zuidwijkermeer	€ 600.000	Ongewijzigd
7.2.1	Gemeente Haarlemmermeer: Restauratie Fort bij Aalsmeer	€ 400.000	Ongewijzigd
7.2.1.	Stadsherstel : restauratie genieloods Fort aan den Ham	€ 200.000	Nieuw
7.2.1.	Landschap Noord-Holland : Bezoekerscentrum Fort bij Krommeniedijk	€ 200.000	Nieuw
7.2.1.	Gemeente Gooise Meren : Informatiecentrum Vesting Muiden Stelling van Amsterdam/Hollandse Waterlinie in het Muizenfort	€ 30.000	Nieuw
7.2.1	Stichting ERM: Ontwikkeling certificering inspectiemethodiek	€ 100.000	Ongewijzigd
7.2.2	Monumentenwacht ¹	€ 333.000	Ongewijzigd
7.2.2	Cultuurcompagnie NH ¹ / cultureel erfgoed	€ 764.000	Ongewijzigd
7.2.2	ROP Midden West ¹	€ 17.000	Ongewijzigd
7.3.1	Cultuurcompagnie NH ¹ / Cultuurtoeristische subsidies	€ 100.000	Ongewijzigd
7.3.1.	Stichting Culturebase : cultuurtoeristische subsidies	€ 370.000	Ongewijzigd
7.4.1.	Cultuurcompagnie NH : culturele infrastructuurprojecten	€ 137.000	Ongewijzigd

7.4.1	Plein C : cultuureducatie	€ 250.000	Ongewijzigd
7.4.1	ProBiblio ¹	€ 2.384.240	Ongewijzigd
7.4.1	Stichting Danstheater Aya ¹	€ 98.000	Ongewijzigd
7.4.1	Stichting de Toneelmakerij ¹	€ 260.000	Ongewijzigd
7.4.1	Stichting Oneindig Noord-Holland	€ 200.000	Ongewijzigd

1) Het betreft een boekjaarsubsidie

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 1 november 2016

Onderwerp: Laatste begrotingswijziging 2016

Kenmerk: 849445

Bijlagen:

- **Laatste begrotingswijziging 2016**

1. Inleiding

De Noord-Hollandse P&C cyclus bestaat uit 4 documenten: de kaderbrief, de begroting, de zomernota en de jaarrekening. Op deze sturings- en bijsturingsmomenten wordt aan uw Staten gerapporteerd volgens het door u vastgestelde format.

Naast deze P&C momenten zijn er nog twee momenten waarop een begrotingswijziging aan PS wordt voorgelegd. Dit zijn de eerste begrotingswijziging aan het begin van het jaar en de laatste begrotingswijziging die nu voorligt. Deze begrotingswijzigingen zijn financieel van aard, ze bevatten geen instrumenten en output.

Bij de reactie van GS aan PS op de audit Onderbesteding in 2014 is geconcludeerd dat een belangrijk deel van de onderbesteding voorkomen had kunnen worden door de begroting tijdig te wijzigen en daarmee de sturingsmogelijkheden te vergroten. Vanaf 2015 worden daarom bij iedere begrotingswijziging de programmabudgetten bijgesteld op basis van de meest recente prognoses.

Aan de batenkant zijn de gevolgen voor 2016 van de septembercirculaire van het ministerie van BZK over het Provinciefonds en de meest recente verwachtingen over dividenden verwerkt. Aan de lastenkant is de stelpost afrekeningsverschillen geactualiseerd op basis van de laatste stand.

Wat betreft de programmabudgetten heeft een inventarisatie plaatsgevonden van de op dit moment te verwachten eindstand en deze budgetten zijn bijgesteld.

Daarmee wijzigt het saldo van de begroting 2016 van € 0 naar € 5.428.000 voordelig.

2. Overzicht financiële mutaties die leiden tot het gewijzigde begrotingssaldo 2016

Omdat deze begrotingswijziging slechts een beperkt aantal mutaties van voornamelijk technische aard omvat, zijn niet alle gedetailleerde financiële tabellen per operationeel doel toegevoegd. Alle mutaties zijn bij de programma's toegelicht met vermelding van het operationele doel waar ze betrekking op hebben.

Hieronder vindt u een tabel van de mutaties die invloed hebben op het begrotingssaldo. Deze zijn toegelicht bij de diverse programma's in deze laatste begrotingswijziging.

Programma	OD	Onderwerp	Bedrag * € 1.000	Voor- of nadelig
1 Openbaar Bestuur	1.1.1	Kabinetszaken	-100	Voordelig
		Public Affairs	-15	Voordelig
		Reiskosten NS.P.S.	-26	Voordelig
		Rekeningencommissie	-20	Voordelig
		Strategische verkenningen en beleidsontwikkeling	-40	Voordelig
	1.1.2	wet BIBOB	25	Nadelig
	1.2.1	Veiligheidsbeleid en crisismanagement	-45	Voordelig
	1.3.1	Beheer Noord-Hollands Archief	-48	Voordelig
	1.3.2	Interprovinciaal Overleg (IPO)	-165	Voordelig
2 Bereikbaarheid	2.1.2	Vast onderhoud prov. wegen	315	Nadelig
	2.2.1	Kleine Wegenwerken	-98	Voordelig
		PBMA-coördinatie	-27	Voordelig
4 Milieu	4.1.2	Handhaving milieuwetgeving	-604	Voordelig
		Nazorg stortpl.Wet Milieubeheer	-80	Voordelig
5 Ruimte	5.1.2	Beheer onroerend goed	-2.015	Voordelig
		Resv. Tijdelijk beheer gronden	41	Nadelig
		Uitvoeringsprojecten structuurvisie 2040	86	Nadelig
		Verkopen onroerend goed	-274	Voordelig
	5.2.1	Dividend nutsbedrijven	-2.700	Voordelig
	5.2.3	Toerisme	-90	Voordelig
7 Cultuur en Welzijn	7.2.1	Behoud Erfgoed	-90	Voordelig
	7.4.1	Culturele Infrastructuur subsidies	-108	Voordelig
8 Financiën	8.1.1	Dividendopbrengsten	-323	Voordelig
		Eigendommen niet v.d.openb.dienst bestem	93	Nadelig
		Leveringen aan pers. en aan derden	15	Nadelig
		Parkeergarage Dreef	111	Nadelig
		Resultaat op uitzettingen<1 jaar	-321	Voordelig
		Afrekeningsverschillen vr.jaren	1.137	Nadelig
		Uitkering uit het Provinciefonds	-222	Voordelig
		Vm.pers.gesubs.instellingen	-25	Voordelig

Programma	OD	Onderwerp	Bedrag * € 1.000	Voor- of nadelig
	8.1.2	Algemene Reserve	81	Nadelig
		Resv. GO-gelden	104	Nadelig
Totaal laatste begrotingswijziging			-5.428	Voordelig

3. Neutrale mutaties

Naast de mutaties die leiden tot het saldo, zijn er neutrale mutaties opgenomen. Deze zijn in te delen in de volgende categorieën:

Bijstellingen van kasramingen uit reserves.

In deze begrotingswijziging zijn de lasten gedekt uit reserves naar beneden bijgesteld met € 26 miljoen. De bijbehorende dekking in de vorm van de onttrekking aan de reserves is daaraan aangepast en is eveneens € 26 miljoen lager. De toelichtingen op de wijzigingen in de onttrekkingen zijn te vinden onder de kopjes "Onttrekkingen". De bijbehorende lasten zijn onder diverse kopjes te vinden, maar steeds voorzien van een verwijzing naar de betreffende reserve. Meestal betreft het een verschuiving van activiteiten in de tijd. Deze bedragen blijven in de reserves en zullen meestal het volgende jaar weer als budget(kasraming) worden opgevoerd op de begroting.

Op basis van de huidige uitputting van het totaal aan subsidiebudgetten zien wij dat voor ca. € 40 miljoen aan budgetten gedekt uit reserves geldt, dat de kans aanwezig is dat deze niet meer tot verlening dit jaar komen. Het betreft meest subsidies waarvoor aanvragen worden verwacht van potentiële ontvangers, waarbij onzeker is of de aanvraag door ons nog dit jaar wordt ontvangen. Wanneer deze budgetten zouden worden afgeraamd en onverhoopt wel tot een aanvraag en besteding komen, zou dat leiden tot een onrechtmatigheid in de jaarrekening. Daarom blijven deze budgetten in de begroting opgenomen. Hiervoor zal bij de jaarrekening verantwoording worden afgelegd. Wanneer deze subsidies niet dit jaar worden verleend, blijft het bedrag in de reserves beschikbaar.

Bijstellingen van baten en bijbehorende lasten

Dit betreft de bijstelling van te ontvangen baten van derden en de daaraan gerelateerde lasten. Het grootste deel van deze mutaties betreft verschuivingen in de tijd. Wanneer de provincie geld ontvangt van derden voor specifieke activiteiten, worden deze op de balans "bewaard" tot het moment dat de provincie deze gaat uitgeven voor de daarvoor bedoelde activiteit. Op dat moment worden zowel de baten als de bijbehorende lasten in de begroting geraamd. Ook de bijbehorende baten worden naar beneden bijgesteld. Er is ca. € 7 miljoen naar beneden bijgesteld. Dit bedrag blijft grotendeels op de balans beschikbaar om de activiteiten alsnog komende jaren uit te voeren.

Overhevelingen van 2016 naar 2017

In deze begrotingswijziging is een prognose opgenomen van budgetten, waarvan het wenselijk is dat deze naar 2017 worden doorgeschoven. Deze zijn toegelicht bij het betreffende programma met vermelding dat het een uitgestelde intentie betreft. De bedragen worden nu afgeraamd en in de algemene reserve gestort. In de eerste begrotingswijziging 2017 zal worden

voorgesteld deze bedragen weer op te nemen in de begroting 2017 en te onttrekken aan de algemene reserve.

Uitgestelde intenties			Bedrag * € 1.000
1	Openbaar Bestuur	1.1.1	Demografie -45
			Subsidies bestuurlijke organisatie zaken -114
2	Bereikbaarheid	2.1.2	Revisiewerkzaamheden -100
3	Water	3.2.1	Activiteiten rond waterkwaliteit -50
4	Milieu	4.1.2	Omgevingsdiensten -141
		4.2.1	Investeringsprogramma duurzame energie -500
5	Ruimte	5.1.2	Beheer onroerend goed (Bodemverontreiniging zkh Castricum) -1.300
			Openbaar Vervoerknooppunten -600
		5.2.1	Arbeidsmarkt -450
			Regionale economie -125
6	Groen	6.2.1	Natuur- en Landschapsbeheer -513
7	Cultuur en Welzijn	7.2.1	N-H Erfgoedsubsidies -25
Totaal			Uitgestelde Intenties 3.963

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

J.W. Remkes, voorzitter

mr. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 78

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 1 november 2016;

besluiten:

1. De laatste Begrotingswijziging 2016 vast te stellen.
2. De bij deze laatste begrotingswijziging gewijzigde programmabudgetten van de begroting 2016 vast te stellen.
3. De in deze laatste begrotingswijziging 2016 opgenomen stortingen en onttrekkingen in de reserves vast te stellen.
4. De aanvullingen op de lijst met subsidies buiten uitvoeringsregeling aan de begroting toe te voegen.

Haarlem, 12 december 2016

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Advies aan Provinciale Staten

Tbv Statenvergadering d.d. 12-12-2016
Commissie Mobiliteit & Financiën
Datum commissievergadering 21-11-2016

Onderwerp: Laatste begrotingswijziging 2016 (VD-78).

Uw contactpersoon

K. Mellema

AD/STG

Doorkiesnummer +31235144838

mellemak@noord-holland.nl

1 december 2016

1|3

De commissie adviseert de voordracht Laatste begrotingswijziging 2016 als hamerstuk te agenderen voor de PS-vergadering van 12 december 2016.

Voor de behandeling van dit punt in de commissie M&F: zie onderstaand het uittreksel van het conceptverslag van de vergadering van de commissie M&F van 21 november 2016.

6a. Voordracht laatste begrotingswijziging 2016

De heer **Van Straaten** (VVD) constateert dat er in de begrotingswijziging sprake is van een overschot van 5,4 miljoen euro. In afwachting van het definitieve rekeningsaldo, op basis van de jaarrekening, ligt het aanhouden van dit voordelig saldo het meest voor de hand. De VVD kan instemmen met de voordracht.

De heer **Leever** (ONH) vindt het batig saldo van 5,4 miljoen euro een prettige waarneming.

Op pagina 4 staat de tabel met de wijzigingen die het batig saldo hebben veroorzaakt. De uitschieters zijn goed verklaard in de programma's, waarvoor complimenten.

Het bedrag van 40 miljoen euro (zie pagina 5), voor subsidieaanvragen die mogelijk dit jaar nog binnenkomen, roept vraagtekens op bij de Ouderenpartij. De subsidieaanvrager kan aanvragen tot de genoemde termijnen. De provincie houdt daarvoor geld beschikbaar. Waarop is het bedrag van 40 miljoen euro gebaseerd? Tot wanneer kan men subsidie aanvragen? Deze praktijk steekt schril af tegen de begrotingsdiscipline, die de provincie zichzelf oplegt. Hoe zit dat?

De overheveling van het bedrag van 3,9 miljoen euro aan uitgestelde intenties naar de begroting van 2017 (pagina 6) heeft uiteraard de goedkeuring van de Ouderenpartij. Alle wijzigingen in de programma's zijn aan de hand van hoofdbudgetten praktisch verklaard, met de bijbehorende operationele doelen.

In programma 2 Bereikbaarheid wordt een overdadige hoeveelheid van 54 wijzigingen voor operationele doelen opgevoerd. Is hiervan mogelijk een samenvatting te geven?

Programma 7 Cultuur & Welzijn is vrijwel geheel uitgekleeft. Het omvat niet meer dan een pagina. Dit in tegenstelling tot vele andere provincies. Zij investeren nog tientallen miljoenen euro's in het Sociaal Domein. De Ouderenpartij had dat ook graag in Noord-Holland gecontinueerd willen zien. De fractie kent echter het coalitieakkoord. Toch ziet de fractie op pagina 28 nog een fiks bedrag van 20 miljoen euro aan overdrachten. Welke projecten zitten hierachter?

In programma 8 staat dat de detachering van personeel 238.000 euro opbrengt. Daar staat tegenover dat 238.000 euro nodig is om dat personeel te vervangen (pagina 29/30). Wat is de ratio en noodzaak achter een dergelijke detachering?

Op pagina 30 staat dat de laatste uitkering van Landsbanki IJsland is ontvangen. Is deze zaak nu afgehandeld?

De lijst van subsidies buiten de uitvoeringsregeling ziet er deze keer rustig uit. Een uitschieter vormt de subsidie van 12 miljoen euro aan gemeente Heiloo/A9. Dit bedrag wordt toch dit jaar niet meer besteed?

De **voorzitter** verzoekt om technische vragen voorafgaand aan de vergadering te stellen.

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) sluit zich aan bij wat de heer Leever zei over de uitgave aan het Sociaal Domein. Verder heeft zij geen opmerkingen.

De heer **Ceder** (ChristenUnie-SGP) zegt dat zijn fractie akkoord gaat met de begrotingswijziging. De fractie ziet wel dat de reiskosten 26.000 euro lager zijn uitgevallen. Wordt wel voldoende gestimuleerd binnen de fracties om gebruik te maken van openbaar vervoer?

Bij interruptie merkt de heer **Van Hooff** (PVV) op dat hij best gebruik wil maken van het openbaar vervoer, maar dan wel in de eerste klas.

De heer **Yurdakul** (D66) constateert dat er, geheel volgens afspraak, een begrotingswijziging voor ligt. Inhoudelijk gezien is het meer een tussenbalans of een prognose. D66 is blij met het te verwachten positieve resultaat. Betekent dit dat het positieve resultaat nu al kan worden aangewend, of moet worden gewacht op de jaarrekening?

De heer **Heijnen** (CDA) bedankt Gedeputeerde Staten voor deze laatste begrotingswijziging. Het is goed dat wordt afgestevend op een overschot van circa 5,5 miljoen euro. De begrotingswijziging zat al enige tijd in de pen. Is er zicht op andere wijzigingen in de afgelopen anderhalve maand, die nog een forse impact kunnen hebben op het saldo?

De heer **Van Hooff** (PVV) zegt dat men niets tegen een overschot van bijna 5,5 miljoen euro kan hebben. Wat de PVV betreft mag de voordracht als hamerstuk worden doorgeleid naar Provinciale Staten.

De heer **Den Uyl** (PvdA) zou willen aansluiten bij de woorden van de heer Yurdakul. In de oplegger staat dat deze herziene begroting wordt voorgelegd aan Provinciale Staten om de sturingsmogelijkheden te vergroten. Alleen kennismaken van is geen sturen. Is het de bedoeling dat Provinciale Staten in december 2016 beslissen wat er met het batig saldo van 5,4 miljoen euro gaat gebeuren? Als dat niet zo is, wat zijn dan wel de sturingsmogelijkheden van dit instrument?

Gedeputeerde **Post** is verrast over de vraag van de heer Yurdakul en de heer Den Uyl. Zij zitten niet voor het eerst in Provinciale Staten en zij weten het antwoord op de vraag al. In feite vragen ze naar de bekende weg. Er wordt geen tussentijds resultaat genomen. Het bedrag van 5,5 miljoen euro zoals dat staat vermeld, is op dit moment geen resultaat. Het is een prognose. Het kan meevallen, maar vooral ook tegenvallen. Pas als de winst zeker is, wordt deze ingeboekt. Die zekerheid is er pas op 31 december. Dit betreft het geprognosticeerde resultaat.

Bij interruptie merkt de heer **Yurdakul** (D66) op dat hij op het verkeerde been werd gezet doordat de prognose wordt gepresenteerd als een begrotingswijziging. Wanneer wordt gewijzigd, dan ontstaat er een resultaat. Vervolgens kan men zich afvragen wat met dat resultaat wordt gedaan.

Gedeputeerde **Post** herhaalt dat geen resultaat wordt genomen. Het bedrag van circa 5 miljoen euro is niet het resultaat, maar een geprognosticeerde einduitkomst. Dat bedrag wordt pas ingezet als zeker is dat het zich gaat voordoen en dat is bekend bij het opmaken van de jaarrekening. De sturingsmogelijkheid is dat Provinciale Staten bij elke post van de begroting de mogelijkheid hebben om te wijzigen. Dit stuk kan worden geamendeerd.

Bij interruptie vraagt de heer **Den Uyl** (PvdA) waarom dit nu eigenlijk een begrotingswijziging wordt genoemd. De begroting zou toch, conform het beleid van de provincie, op nul moeten uitkomen?

Gedeputeerde **Post** beaamt dit. De begroting waarover nu wordt gesproken is die van 2016. Deze is in november 2015 door Provinciale Staten vastgesteld. Dat is meer dan een jaar geleden. De begroting is opgesteld in juli van dat jaar. De begroting is al anderhalf jaar oud. Het is lastig om op de cent nauwkeurig te voorspellen hoe de begroting uitpakt. De begroting is een kader en een richtlijn. Als wordt geraamd dat een bepaalde subsidie tot besteding komt, dan geeft dat geen garantie dat de gemeente, die de subsidie moet aanvragen, dat op tijd en volledig en juist doet. Als voor de aanleg van infrastructuur grond moet worden verworven dan is het uitgangspunt dat met de verkoper tot overeenstemming kan worden gekomen.

Bij interruptie merkt de heer **Den Uyl** (PvdA) op dat de gedeputeerde zegt dat de begrotingswijziging kan worden geamendeerd. Tegelijkertijd wijst ze de commissie op de onzekerheden van een raming. Of het is een begroting, welke kan worden geamendeerd, of het is een tussenraming, waar men netjes van afblijft in afwachting van de jaarrekening.

Gedeputeerde **Post** zegt dat het strikt gesproken en/en is. Als Provinciale Staten bij meerderheid het batig saldo van 5 miljoen euro willen inzetten dan is er niets wat Gedeputeerde Staten kunnen doen om dit tegen te houden. Als het tegenvalt, zal het college aan Provinciale Staten gaan vertellen dat zij het probleem ook zelf mogen oplossen.

Als er een eindresultaat is, zijn Gedeputeerde Staten niet de beroerdste om te kijken wat in de politieke prioritering integraal het beste is om te doen.

Bij interruptie vraagt de heer **Leever** (ONH) of de Staten suggesties kunnen aandragen om het budget te initiëren.

Gedeputeerde **Post** antwoordt dat daarvoor geen begrotingswijziging nodig is. Dat kan altijd.

In antwoord op de vraag van de heer Heijnen zegt de gedeputeerde dat er nog een evaluatie van de subsidies in de pijplijn zit. Voor het overige heeft de gedeputeerde geen indicatie dat zich nog majeure zaken aandienen, maar het jaar is nog niet om.

De gedeputeerde is bereid om te kijken of programma 2 kan worden samengevat, zonder dat op het informatiegehalte wordt ingeboet.

De gedeputeerde weet niet of de subsidie door Heiloo nog dit jaar zal worden besteed. Zij meent dat het ook gaat om het geven van een juridische basis aan eventuele subsidieverstreking. De gedeputeerde weet niet of het noodzakelijk is om de subsidie in 2016 uit te geven. Gedeputeerde Post adviseert om de nota van subsidies buiten verordening erop na te slaan.

Gedeputeerde Post is enorm blij dat alle middelen vanuit Landsbanki zijn terug ontvangen,

Zij neemt kennis van de opmerking dat programma Cultuur is uitgekleeft.

De gedeputeerde heeft detachering niet in haar portefeuille. Het heeft te maken met de mobiliteit van medewerkers. Mevrouw Post zal de vraag doorspelen aan de betreffende portefeuillehouder.

De **voorzitter** constateert dat geen gebruik wordt gemaakt van de tweede termijn.

De voordracht kan als hamerstuk worden doorgeleid naar Provinciale Staten.

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR Haarlem

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

mw E. Muller

CZ/FIN

Telefoonnummer +31235143397

mullere@noord-holland.nl

INGEKOMEN - 8 DEC. 2016

1 | 1

**Betreft: Beantwoording vraag over detachering nav LBW
behandeling in commissie M&F**

Verzenddatum

- 8 DEC. 2016

Geachte leden,

Kenmerk

892393/892403

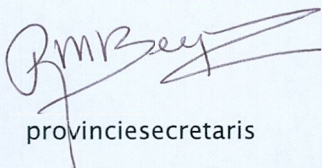
Tijdens de vergadering van de commissie Mobiliteit en Financiën van 21 november 2016 is toegezegd schriftelijk terug te komen op een vraag over de begrotingswijziging. Hieronder de toegezegde schriftelijke beantwoording.

Uw kenmerk

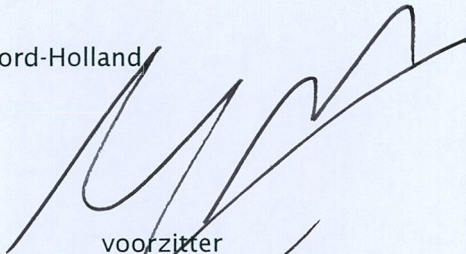
We lezen op pag. 29/ 30 van de Laatste begrotingswijziging 2016 dat detachering van personeel € 238.000 opbrengt, maar dat er weer extra € 238.000 nodig is om dat personeel te vervangen. Wat is de ratio/ noodzaak achter een dergelijke detachering?

In het kader van ons personeelsbeleid hebben we diverse instrumenten. Een daarvan is detachering van medewerkers. Detachering van medewerkers gebeurt om het ontwikkelperspectief van de medewerker te verbeteren. Daarnaast is het ook goed voor medewerkers om eens ergens anders te werken, daardoor krijgen ze weer een frisse blik. Bovendien is de kans groot dat ze bij terugkomst waardevolle kennis en ideeën meenemen, waarvan de Provincie Noord-Holland als werkgever de vruchten plukt.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland

provinciesecretaris

voorzitter

P.M. Bergkamp
Deze beslissing is namens de gedeputeerde staten genomen door het lid van het college dat met dit onderwerp is belast.

J.W. Remkes

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143
Fax (023) 514 3030

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR Haarlem

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

mw J. Lanting

BEL/OMB

Telefoonnummer 023-5143853

lantingj@noord-holland.nl

INGEKOMEN 26 OKT. 2016

1 | 2

Betreft: Vaststellen Reglement en Waterverordening i.v.m.
naamswijziging van 'Hoogheemraadschap' in 'Waterschap Amstel, Gooi
en Vecht'

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met bijbehorende ontwerpbesluiten en bijlagen, inzake het vaststellen van het Reglement en de Waterverordening in verband met de naamswijziging van 'Hoogheemraadschap' in 'Waterschap Amstel, Gooi en Vecht'. U bent hierover begin juni ook geïnformeerd, toen deze ontwerpbesluiten ter inzage zijn gelegd.

Het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht heeft zelf verzocht om de naamswijziging, dit omdat het waterschapsbestuur van mening is dat de naam 'Waterschap' duidelijker is voor burgers. Vanwege de naamswijziging is – om wetstechnische redenen – het opnieuw vaststellen van het reglement en de waterverordening benodigd.

Het gaat om de vaststelling van de volgende besluiten:

1. Ontwerp van het Reglement voor het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017;
2. Ontwerp van de Waterverordening Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017;
3. Ontwerp van het besluit tot wijziging van:
 - a. Waterverordening provincie Noord-Holland;
 - b. Besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland van 2 februari 2015 tot aanwijzing bevoegd gezag Scheepvaartverkeerswet.

De eerste twee besluiten worden bij gemeenschappelijk besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland vastgesteld. Dit omdat dit waterschap deels ook in Utrecht en Zuid-Holland ligt. Het derde besluit dient ter aanpassing van enkele Noord-Hollandse besluiten waarin de naam van het waterschap voorkomt.

Verzenddatum

26 OKT. 2016

Kenmerk

764648/863772

Uw kenmerk

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143
Fax (023) 514 3030

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl

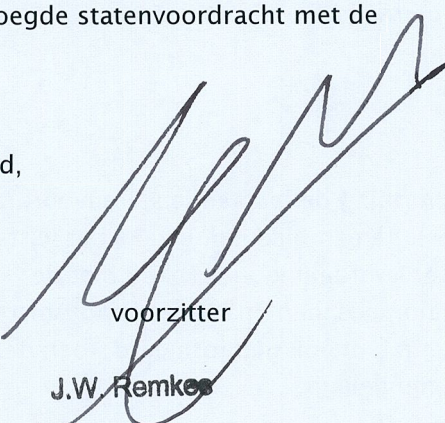
Deze ontwerpbesluiten hebben van 9 juni t/m 21 juli 2016 ter inzage gelegen. Er is één zienswijze ontvangen, deze heeft geleid tot een aanpassing van de beheerkaart die bij het Reglement hoort, waardoor de kaart duidelijker te lezen is. Dit betreft een wijziging die geen verandering brengt in de lijn van de besluiten zelf. Wij verwijzen naar de brief beantwoording zienswijze, voor onze reactie daarop.

Op 25 oktober is door ons ingestemd met de ontwerpbesluiten en met doorzending daarvan ter vaststelling door PS.

U wordt gevraagd bovenstaande besluiten vast te stellen. Voor verdere informatie wordt verwezen naar bijgevoegde statenvoordracht met de bijbehorende bijlagen.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

waarnemend provinciesecretaris
H.J. Scharman

voorzitter
J.W. Remkes

Bijlagen:
Statenvoordracht met ontwerpbesluiten en overige bijlagen.

BIJLAGEN DETAILKAARTEN WATERVERORDENING

Addendum: Lijst met gemeenten en type aanpassing per tracé

<i>Gemeenten in de provincie Noord-Holland</i>	<i>Tracés liggen ongunstig voor het beheren en onderhouden van de waterkering terwijl er alternatieven zijn die dezelfde waterveiligheid bieden;</i>	<i>De vastgelegde tracés beperken nieuwe, ruimtelijke ontwikkelingen terwijl er een alternatief aanwezig is dat dezelfde waterveiligheid biedt;</i>
Aalsmeer		tracé Calslagen(Kudelstaart)
Amsterdam		tracé Kop Weespertrekvaart *
		tracé Rechtbank Parnas
		tracé Coentunnel
		tracé Fred Roeskestraat
	tracé kering langs Nieuwe Meer *	
	tracé Orteliuspad en Hodenpijlkade *	
	tracé langs de Heemstedestraat *	
	tracé Flevopark en Indische buurt *	
	tracé Amsterdam – Noord *	
	tracé Molenwerf-Spaarndammerdijk *	
	tracé kering Zuidas en *Rivierenbuurt	
Diemen		A10 Oost *
Hilversum		tracé 's Gravenlandse boezem
Muiden		tracé bij fort H
	tracé Weesperweg*	
Ouder-Amstel		tracé Hoge Einde-Noord Ouderkerk a/d Amstel *
Weesp	tracé Spoorstraat *	

<i>Gemeenten in de provincie Utrecht</i>	<i>Tracés liggen ongunstig voor het beheren en onderhouden van de waterkering terwijl er alternatieven zijn die dezelfde waterveiligheid bieden;</i>	<i>De vastgelegde tracés beperken nieuwe, ruimtelijke ontwikkelingen terwijl er een alternatief aanwezig is dat dezelfde waterveiligheid biedt;</i>
Breukelen		tracé verbreding A2
Ronde Venen	Trace Voordijk Abcoude*	
Stichtse Vecht	tracé Nigtevechtseweg *	
	tracé langs de Vecht Oud-Zuilen *	
	tracé Kerkstraat Loenen a/d Vecht *	
	tracé Lage Klompweg Nigtevecht *	

*Er zijn geen werkzaamheden nodig voor het verleggen van de waterkering. Het gaat om een administratieve aanpassing.

Tracé verlegging waterkering “Calslagen”

Gemeente: Gemeente Aalsmeer

Locatie: Kudelstaart

Huidige tracé - rood (streepjes)

Nieuwe tracé - groen

Tracé verlegging waterkering Amsterdam Noord

Gemeente: Gemeente Amsterdam

Locatie: Amsterdam Noord

Huidige tracé - rood (streepjes)

Nieuwe tracé - groen

Tracé verlegging waterkering “Coentunnel”

Gemeente: Gemeente Amsterdam

Locatie: Amsterdam Noord

Huidige tracé - rood (streepjes)

Nieuwe tracé - groen

Tracé verlegging waterkering “Flevopark en Indische buurt”

bestaande uit: Nieuwe Diep / Kramatweg / Zuid Insulindeweg / Kramatweg Noord

Gemeente: Gemeente Amsterdam

Huidige tracé - rood (streepjes)

Nieuwe tracé - groen

Tracé verlegging waterkering “Fred. Roeskestraat”

Gemeente: Gemeente Amsterdam

Locatie: Fred. Roeskestraat

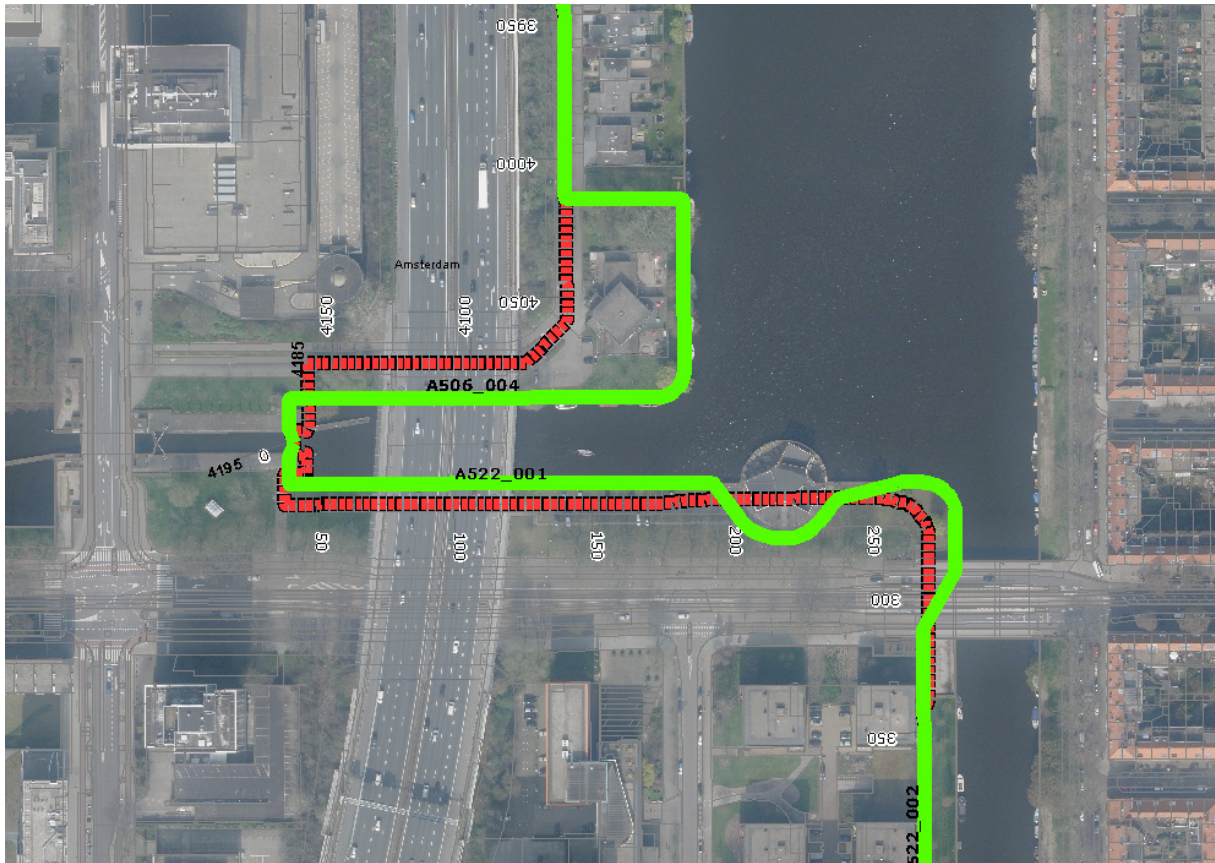
Huidige tracé - rood (streepjes)

Nieuwe tracé - groen

Tracé verlegging waterkering “Heemstedestraat”

Gemeente: Gemeente Amsterdam

Locatie: Heemstedestraat

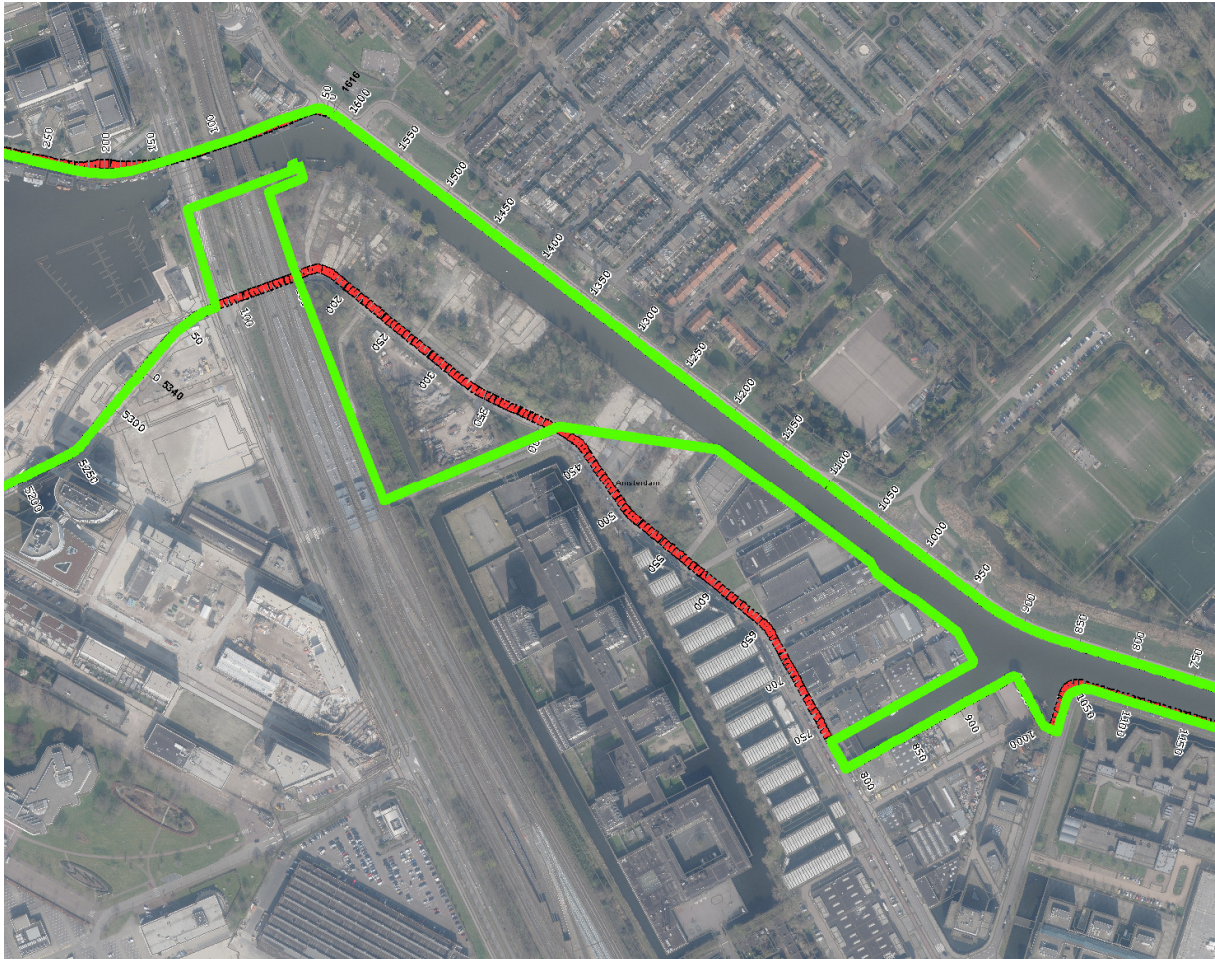
Huidige tracé - rood (streepjes)

Nieuwe tracé - groen

Tracé verlegging waterkering “Kop Weespertrekvaart”

Gemeente: Gemeente Amsterdam

Locatie: Wenckebachweg

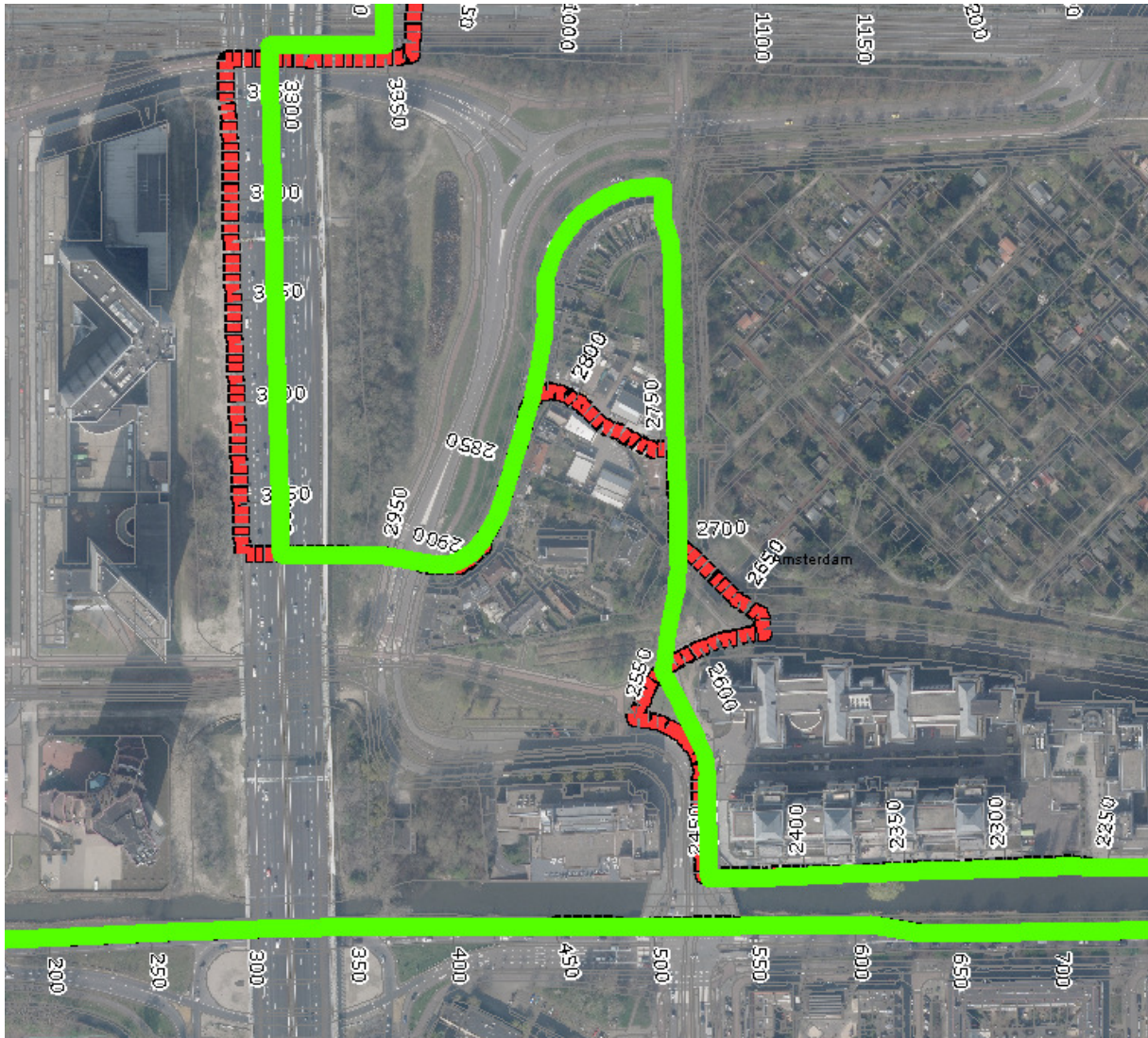
Huidige tracé - rood (streepjes)

Nieuwe tracé - groen

Tracé verlegging waterkering “Molenwerf”

Gemeente: Gemeente Amsterdam

Locatie: Rond Sloterdijkweg

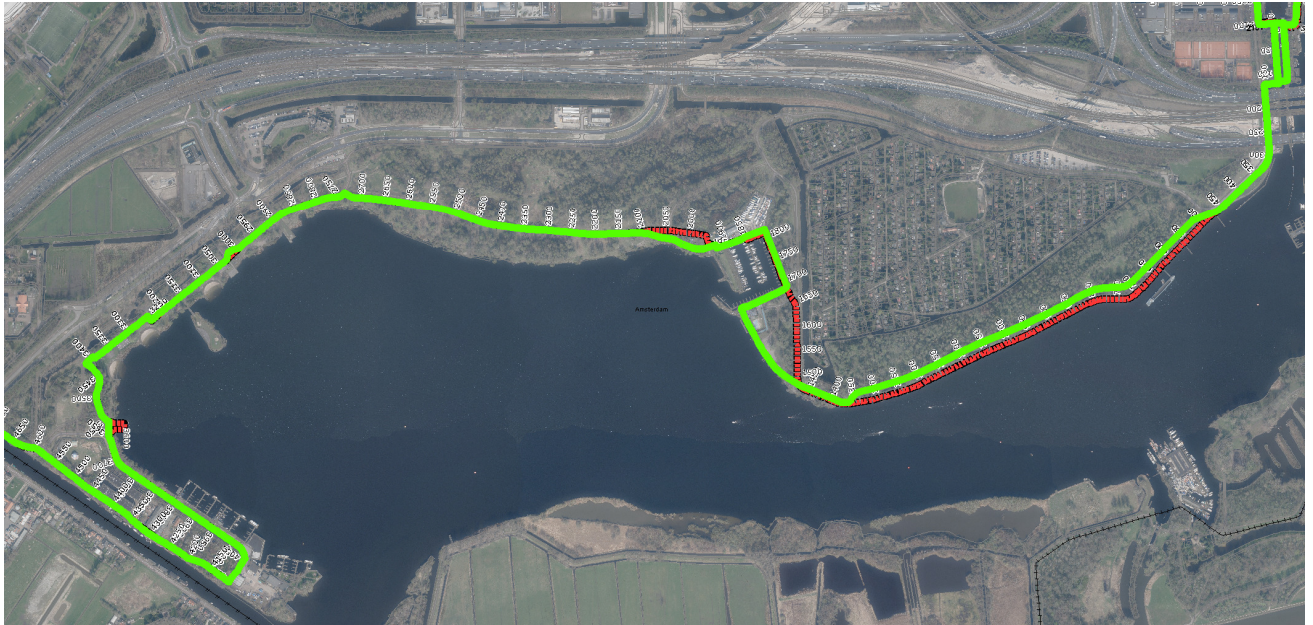
Huidige tracé - rood (streepjes)

Nieuwe tracé - groen

Tracé verlegging waterkering “Nieuwe Meer”

Gemeente: Gemeente Amsterdam

Locatie: Amsterdam Nieuwe Meer

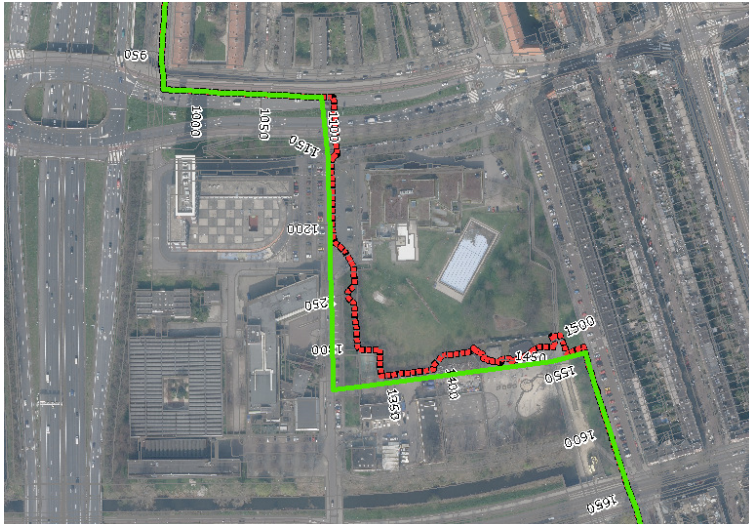
Huidige tracé - rood (streepjes)

Nieuwe tracé - groen

Tracé verlegging waterkering “Orteliuspad Holenpijlkade”

Gemeente: Gemeente Amsterdam

Locatie: Orteliuspad / Holenpijlkade

Orteliuspad (verbonden met Orteliuskade)

Holenpijnkade

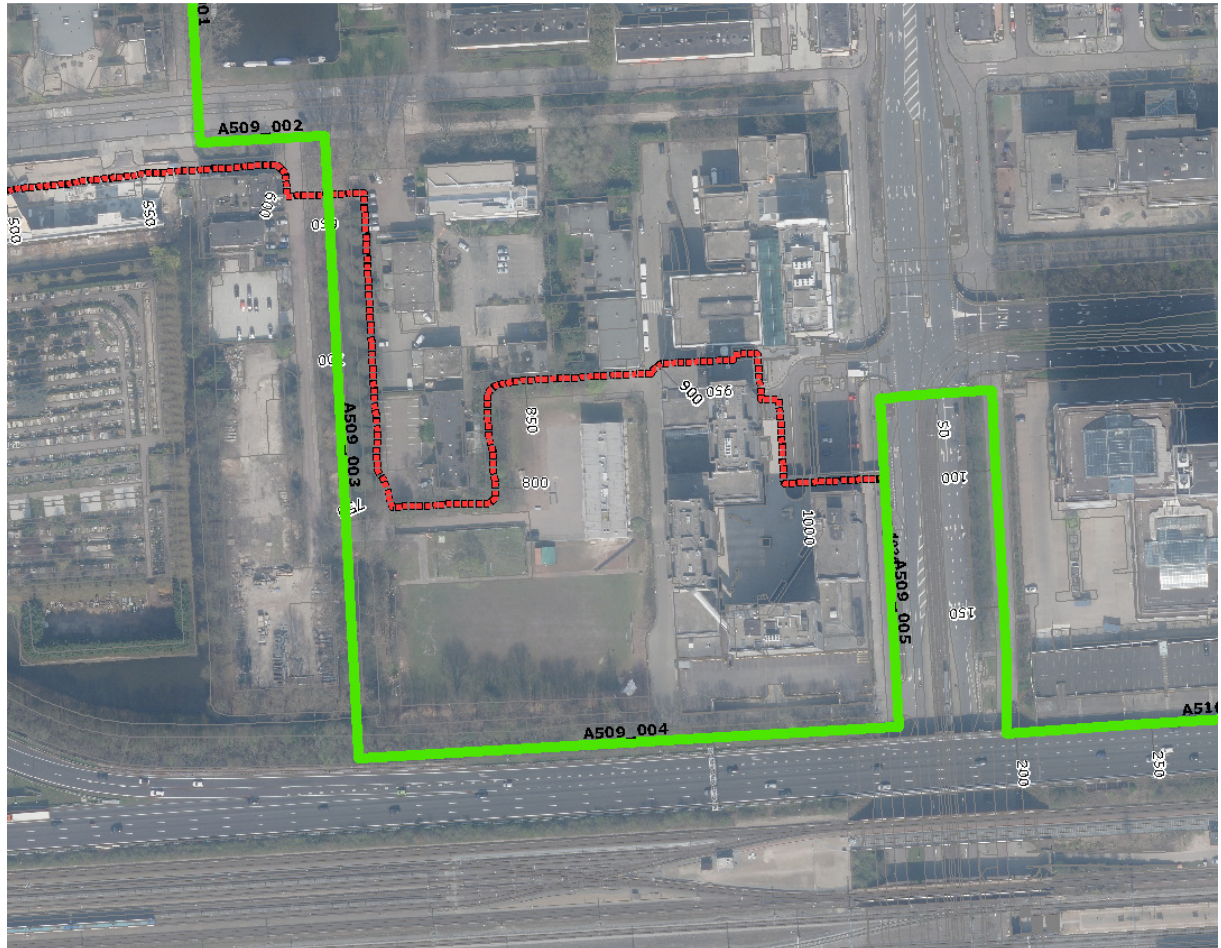
Huidige tracé - rood (streepjes)

Nieuwe tracé - groen

Tracé verlegging waterkering “Rechtbank Parnas”

Gemeente: Gemeente Amsterdam

Locatie: Amsterdam Rechtbank Parnas

Huidige tracé - rood (streepjes)

Nieuwe tracé - groen

Tracé verlegging waterkering “Westrandweg”

Gemeente: Gemeente Amsterdam

Locatie: Ter hoogte van Halfweg

Huidige tracé - rood (streepjes)

Nieuwe tracé - groen

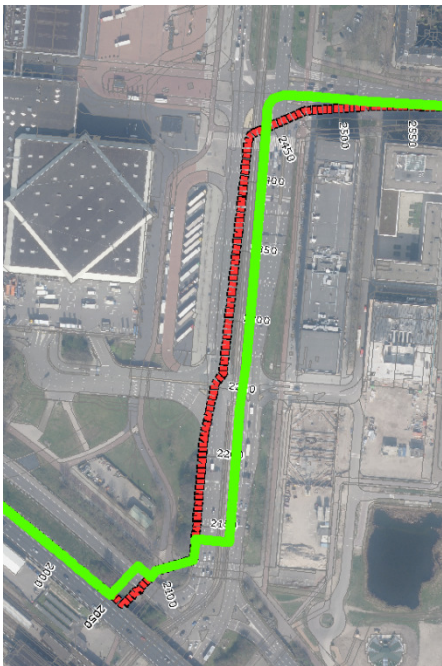
Primaire waterkering - blauw

Tracé verlegging waterkering “Zuidas en Rivierenbuurt”

Bestaande uit: Beethoven / Europaboulevard / Zuidelijke Wandelweg / President Kennedylaan

Gemeente: Gemeente Amsterdam

Locatie: Amsterdam omgeving Zuidas

Huidige tracé - rood (streepjes)

Nieuwe tracé - groen

Tracé verlegging waterkering “**Blaricum**” (nieuw tracé met nieuwe norm)

Gemeente: Gemeente Blaricum

Locatie: Blaricum

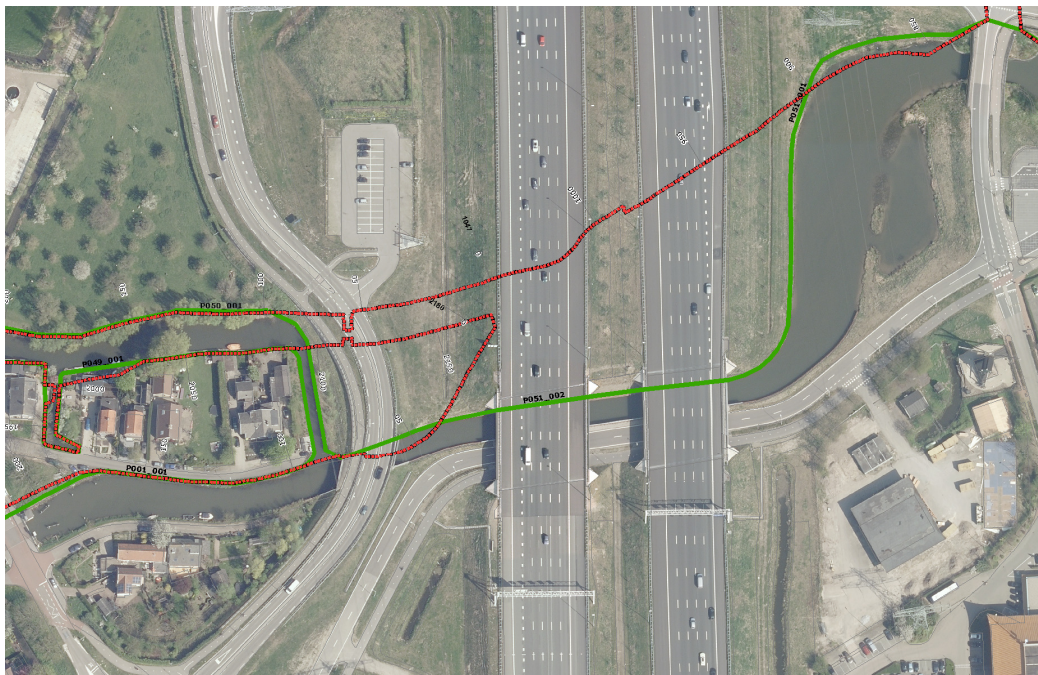

Nieuwe tracé - geel

Tracé verlegging waterkering “Verbreiding A2”

Gemeente: Stichtse Vecht

Locatie: Breukelen

Huidige tracé - rood (streepjes)

Nieuwe tracé - groen

Tracé verlegging waterkering “A10 Oost Diemen”

Gemeente: Gemeente Diemen en Gemeente Amsterdam

Locatie: Park de Omloop Diemen

Huidige tracé - rood (streepjes)

Nieuwe tracé - groen

Tracé verlegging waterkering “Overdiemerpolder” (nieuw tracé klasse V)

Gemeente: Gemeente Diemen

Locatie: Diemen NUON centrale

Dit is een nieuwe genormeerde waterkering ,er lag voorheen geen regionale kering.

Nieuwe waterkering - geel

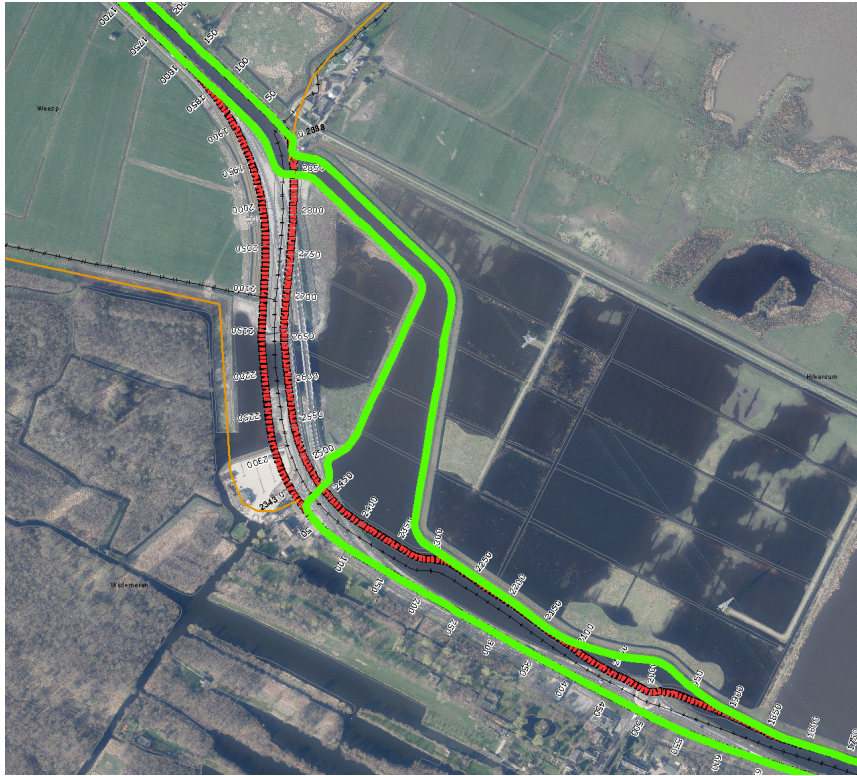
Primaire Waterkering - blauw

Tracé verlegging waterkering “s’Gravelandseweg”

verlegging N236

Gemeente: Gemeente Hilversum

Locatie: Ankeveen

Huidige tracé - rood (streepjes)

Nieuwe tracé - groen

Tracé verlegging waterkering “Fort H”

Gemeente: Gemeente Muiden

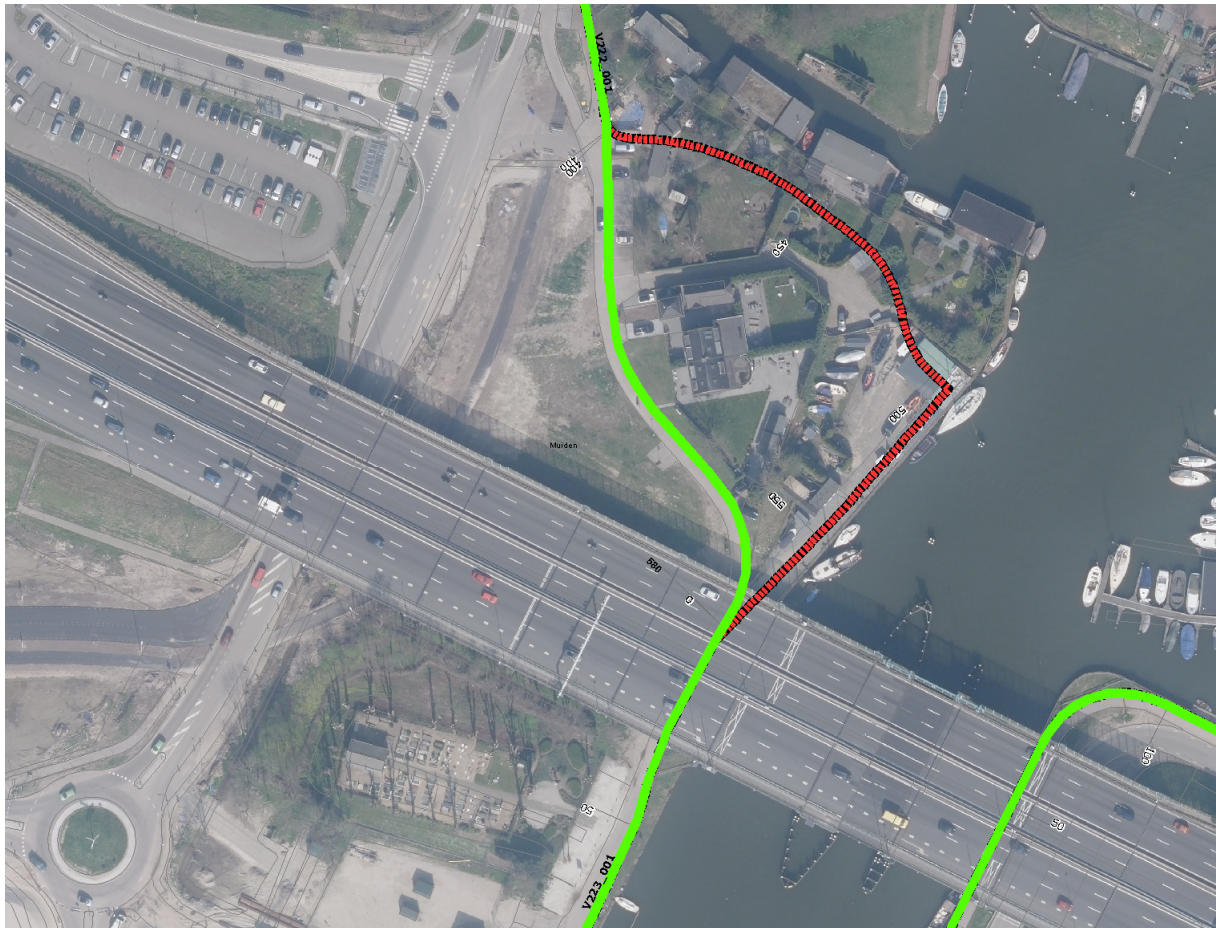
Huidige tracé - rood (streepjes)

Nieuwe tracé - groen

Tracé verlegging waterkering “Weesperweg A1 Muiden”

Gemeente: Gemeente Muiden

Locatie: Muiden Weesperweg

Huidige tracé - rood (streepjes)

Nieuwe tracé - groen

Tracé verlegging waterkering “Hoger Ende Noord Ouderkerk”

Gemeente: Gemeente Ouder Amstel

Locatie: Ouderkerk aan de Amstel

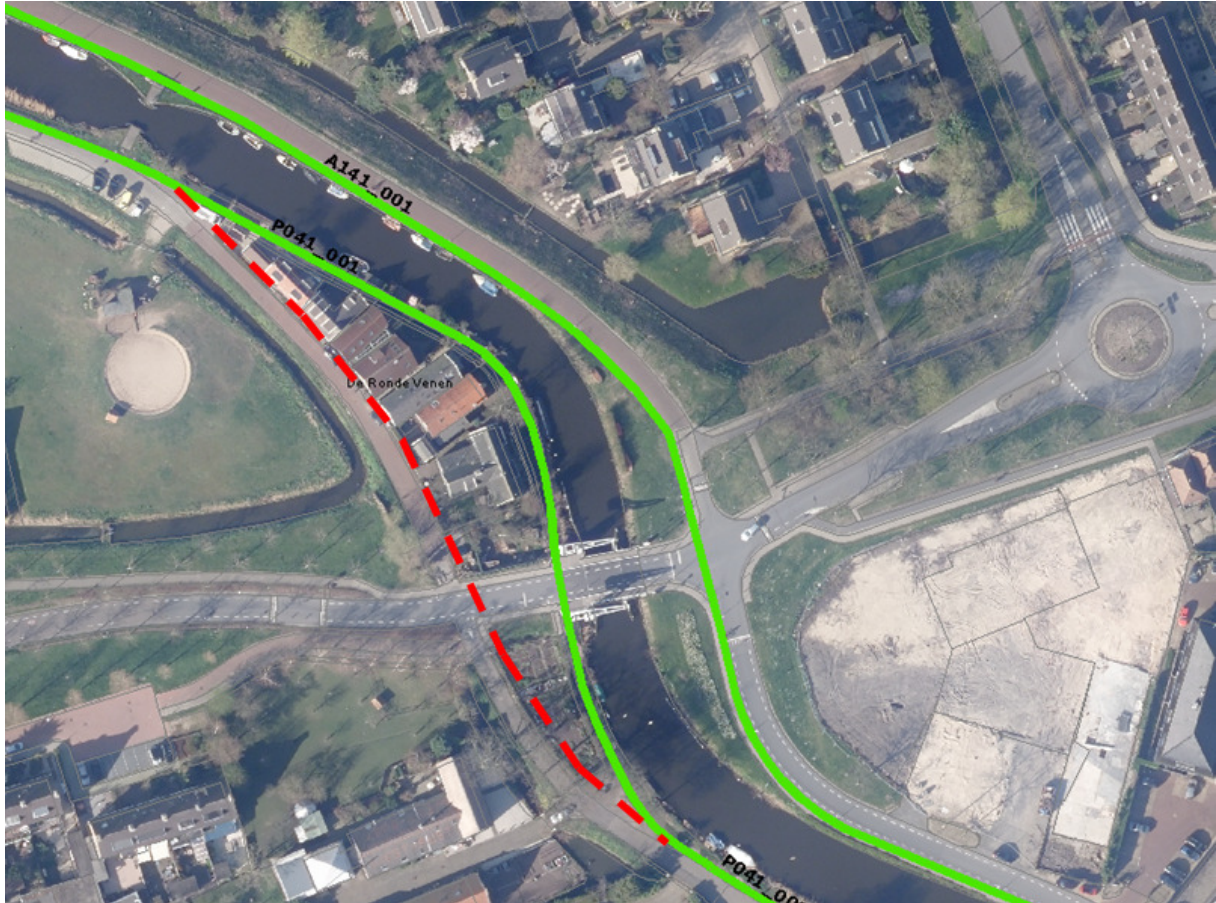
Huidige tracé - rood (streepjes)

Nieuwe tracé - groen

Tracé verlegging waterkering “Voordijk Abcoude”

Gemeente: Ronde Venen

Locatie: Abcoude, Voordijk

Huidige tracé - rood (streepjes)

Nieuwe tracé - groen

Tracé verlegging waterkering “Loenen aan de Vecht”

Gemeente: Stichtse Vecht

Locatie: Loenen, Dorpsstraat, Grutterstraat

Huidige tracé - rood (streepjes)

Nieuwe tracé - groen

Tracé verlegging waterkering “Lage Klompweg”

Gemeente: Stichtse Vecht,

Locatie: Nigtevecht

Huidige tracé - rood (streepjes)

Nieuwe tracé - groen

Tracé verlegging waterkering “Nigtevechtseweg”

Gemeente: Stichtse Vecht

Locatie: Vreeland, Nigtevechtseweg

Huidige tracé - rood (streepjes)

Nieuwe tracé - groen

Tracé verlegging waterkering “Oud Zuilen (oostwaards)”

Gemeente: Stichtse Vecht

Locatie: Oud Zuilen, Oostwaards en Groeneweg

Huidige tracé - rood (streepjes)

Nieuwe tracé - groen

Tracé verlegging waterkering “Spoorstraat Weesp”

Gemeente: Gemeente Weesp

Locatie: Weesp

Huidige tracé - rood (streepjes)

Nieuwe tracé - groen

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 25 oktober 2016

Onderwerp: Vaststellen Reglement en Waterverordening i.v.m. naamswijziging van 'Hoogheemraadschap' in 'Waterschap Amstel, Gooi en Vecht'

Kenmerk: 764648/863772

Bijlagen:

Aan deze voordracht zijn de volgende ontwerpbesluiten toegevoegd (met bijbehorende kaarten en toelichting):

1. Ontwerp van het Reglement voor het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017;
2. Ontwerp van de Waterverordening Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017;
3. Ontwerp van het besluit tot wijziging van:
 - a. Waterverordening provincie Noord-Holland;
 - b. Besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland van 2 februari 2015 tot aanwijzing bevoegd gezag Scheepvaartverkeerswet.

A – Bijlage Toelichting per besluit

B – Ingediende zienswijze

C – Brief beantwoording zienswijze (ter ondertekening)

Ter kennisname bijgevoegde bijlagen:

- Detailkaarten bij ontwerp-Waterverordening; Lijst met gemeenten en type aanpassing per tracé
- Brief met reactie van AGV inzake vooroverleg dd 3 mei 2016
- Verzoek AGV tot naamswijziging (brief 2009)

1. Inleiding

Aanleiding voor deze aanpassingen van Reglement en Waterverordening is dat het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht (hierna: AGV) heeft verzocht de naam te wijzigen van 'Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht' in 'Waterschap Amstel, Gooi en Vecht'. Dit omdat het waterschapsbestuur van mening is dat de naam 'Waterschap' duidelijker is voor burgers. In de dagelijkse praktijk hanteert het waterschap al de nieuwe naam, om die reden is ook verandering van de officiële naam gewenst (want wekt verwarring).

Vanwege de naamswijziging is om wetstechnische redenen het opnieuw vaststellen van het Reglement en de Waterverordening benodigd.¹ Dit betekent dat de gehele besluiten opnieuw vastgesteld worden, inclusief de bijbehorende Toelichtingen en kaartbijlagen. Tevens betekent dit dat tegen alle onderdelen van de besluiten zienswijzen naar voren gebracht kunnen worden

¹ Op grond van de Aanwijzingen voor de regelgeving, artikel 226.

tijdens de ter inzage legging. Overigens is één zienswijze binnengekomen. Vlak na vaststelling van de ontwerpbesluiten voor de inspraak door GS op 31 mei jl., zijn PS reeds per brief geïnformeerd over de voorgenomen wijzigingen in de besluiten.

Het voorstel betreft de vaststelling van de volgende ontwerpbesluiten (met bijbehorende kaarten en toelichting):

1. Ontwerp van het Reglement voor het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017;
2. Ontwerp van de Waterverordening Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017;
3. Ontwerp van het besluit tot wijziging van:
 - a. Waterverordening provincie Noord-Holland;
 - b. Besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland van 2 februari 2015 tot aanwijzing bevoegd gezag Scheepvaartverkeerswet.

De detailkaarten bij de Waterverordening zijn toegevoegd ter verduidelijking en worden niet vastgesteld bij de Waterverordening. De eerste twee besluiten worden bij gemeenschappelijk besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland vastgesteld. Dit omdat dit waterschap deels ook in Utrecht en Zuid-Holland ligt.

2. Doelstellingen en evaluatiecriteria

Korte inhoudelijke toelichting wijzigingen

Hoofdrede voor deze aanpassing is de naamswijziging, daarnaast zijn er enkele inhoudelijke wijzigingen doorgevoerd, vooral vanwege gewijzigde inzichten of wijzigingen van wet. Hieronder worden kort de wijzigingen toegelicht, per besluit. Zie voor meer informatie de Bijlage Toelichting per besluit.

Ontwerp-Reglement Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017

Naast de naamswijziging is één inhoudelijke wijziging doorgevoerd, te weten het aanwijzen van de Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren voor de benoeming van vertegenwoordigers van natuurterreinen in het algemeen bestuur van het waterschap. Vanwege de opheffing van het Boschap wordt op deze manier voorzien in een regeling voor de benoeming van de vertegenwoordiger van natuurterreinen in het bestuur.

Ontwerp van de Waterverordening Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017

In het ontwerpbesluit is de naamswijziging van het waterschap doorgevoerd. Tevens zijn er bij de volgende onderwerpen inhoudelijke aanpassingen gedaan:

- *de normen voor waterkwantiteit;*

de normen voor de waterkwantiteit uit de verordening van 2009 zijn grotendeels gerealiseerd, maar voor kleine delen in het beheersgebied (enkele hectares) zijn kostbare maatregelen nodig om ze te halen, die niet kosteneffectief zijn. De normen zijn daarom aangepast zodat niet langer ondoelmatige maatregelen vereist zijn.

- *de instructieregels voor het beheerplan;*

wetswijziging; goedkeuring beheerplan is vervallen.

- *de procedurevoorschriften voor leggers;*

vereenvoudiging procedure tot vaststellen legger.

- *de procedure voor peilbesluiten en kaartbijlage peilbesluiten;*

herzieningstermijn van 10 jaar is vervangen door instructie om peilbesluiten 'actueel' te houden.

- *aanwijzing en normering van regionale waterkeringen;*

wijzigingen op verzoek van AGV zelf.

- *nieuwe bepaling omtrent de winningen voor menselijke consumptie;*

alleen van toepassing in provincie Utrecht.

Ontwerp van het besluit tot wijziging van:a. Waterverordening provincie Noord-Hollandb. Besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland van 2 februari 2015 tot aanwijzing bevoegd gezag Scheepvaartverkeerswet

Dit besluit dient tot aanpassing van de naam van het waterschap in enkele Noord-Hollandse besluiten.

3. Financiering, communicatie en (burger)participatie

Financiële aspecten

Geen financiële aspecten verbonden aan deze besluiten.

Communicatie

Bovenstaande besluiten zijn in overleg met AGV opgesteld. Tevens is overleg geweest over de wijzigingen met provincie Utrecht en Zuid-Holland. De Provincies Utrecht en Zuid-Holland nemen ongeveer tegelijkertijd deze besluiten. Ambtelijk is dit afgestemd.

4. Proces en procedure

In de Waterschapswet zijn voorschriften opgenomen omtrent de procedure voor het opnieuw vaststellen van een *reglement*. Voor de *waterverordening* gelden de reguliere regels voor het tot stand komen van (provinciale) regelgeving. Beide ietwat verschillende procedures zijn zoveel mogelijk in elkaar geweven.

De voorbereiding van het Reglement is conform de Waterschapswet artikel 3 en 4 uitgevoerd; de verplichte vooroverleggen zijn schriftelijk gevoerd met AGV. Daarbij is het voorontwerp-Reglement toegezonden. Daarnaast is ook de voorontwerp-Waterverordening toegestuurd. AGV heeft bij brief van 3 mei 2016 ingestemd met de voorontwerpbesluiten (zie bijlage). AGV geeft daarbij aan dat het voor AGV belangrijk is als de besluiten per 1-1-2017 in werking treden. Vooral omdat AGV zelf ook besluiten moet aanpassen vanwege de naamswijziging. En dan met name enige besluiten voor de heffingen en dit kan eigenlijk alleen per 1 januari (van een jaar). Voor AGV is het daarom belangrijk dat de drie provincies uiterlijk in december 2016 de vaststelling van de naamswijziging kunnen realiseren, zodat AGV direct daarna (ook in december) de eigen besluiten kan vaststellen.

Vervolgens zijn bovengenoemde besluiten door ons college in ontwerp vastgesteld op 31 mei 2016. Ook hebben Gedeputeerde Staten van Utrecht en Zuid-Holland het Reglement en de Waterverordening tegelijkertijd in ontwerp vastgesteld en vrijgeven voor ter inzage legging. De ter inzage legging was van 9 juni 2016 tot en met 21 juli 2016, in het gehele beheergebied van AGV.

Naar aanleiding van de ter inzage legging is één zienswijze naar voren gebracht, te weten door de heer J. Leijen. De zienswijze is als bijlage toegevoegd. Het betreft een voorstel tot aanpassing in de legenda van de kaart behorende bij het Reglement, waardoor de kaart duidelijker leesbaar zou worden, aldus de heer Leijen. Dit heeft geleid tot een aanpassing van de beheerkaart, conform de zienswijze. Het betreft een wijziging die geen verandering brengt in de lijn van de besluiten zelf. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de zienswijze. Dit wordt aan de heer Leijen meegedeeld in bijgaande brief. Voorgesteld wordt om deze brief beantwoording zienswijze vast te stellen en te ondertekenen. Nadat PS van Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht de besluiten hebben vastgesteld zal deze brief worden verzonden aan de indiener van de zienswijze.

Omdat AGV deels ook in Utrecht en Zuid-Holland ligt, worden het Reglement en de Waterverordening bij gemeenschappelijk besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland vastgesteld. Alleen het ontwerp-besluit tot wijziging van enkele Noord-Hollandse besluiten (3de besluit hierboven genoemd), wordt door alleen PS van Noord-Holland

vastgesteld.

Hiervoor is de volgende planning opgesteld en afgestemd met Utrecht en Zuid-Holland:

Utrecht en Zuid-Holland:

Okt. 2016	GS
Nov. 2016	Statencommissie
12 dec. 2016	PS Utrecht
14 dec. 2016	PS Zuid-Holland

Na de vaststelling worden alle besluiten bekendgemaakt in het Provinciaal Blad en op de website Overheid.nl. Voor het Reglement AGV en de Waterverordening AGV wordt ook door de provincie Utrecht en Zuid-Holland gepubliceerd in hun Provinciale Bladen. Het Reglement en de Waterverordening en het derde besluit kunnen direct in werking treden na plaatsing in het Provinciale Blad.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig de bijgaande drie ontwerpbesluiten met bijbehorende kaarten en toelichtingen:

1. Ontwerp van het Reglement voor het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017;
2. Ontwerp van de Waterverordening Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017;
3. Ontwerp van het besluit tot wijziging van:
 - a. Waterverordening provincie Noord-Holland;
 - b. Besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland van 2 februari 2015 tot aanwijzing bevoegd gezag Scheepvaartverkeerswet.

En tevens eerder genoemde brief ter beantwoording van de zienswijze te ondertekenen en verzenden.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. J.W. Remkes, voorzitter

dhr. H.J. Schartman, waarnemend provinciesecretaris

Ontwerp besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland, Provinciale Staten van Utrecht en Provinciale Staten van Zuid-Holland, van respectievelijk 12 december 2016, 12 december 2016 en 14 december 2016, tot vaststelling van het Reglement voor het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017

Provinciale Staten van Noord-Holland, Provinciale Staten van Utrecht en Provinciale Staten van Zuid-Holland, ieder voor zover het hun bevoegdheid betreft;

Gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, Gedeputeerde Staten van Utrecht en Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland;

Overwegende dat het gewenst is de tenaamstelling van het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht in het reglement te wijzigen in Waterschap Amstel, Gooi en Vecht;

Overwegende dat het op grond van de Waterschapswet noodzakelijk is om het reglement te wijzigen, zodat de benoeming in het algemeen bestuur van het waterschap van de vertegenwoordiger van de categorie natuurterreinen in het reglement wordt bepaald;

Gelet op artikel 6 en artikel 14 eerste lid van de Waterschapswet;

Besluiten vast te stellen:

Reglement voor het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017

Hoofdstuk 1 Begripsomschrijvingen

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

Dit reglement verstaat onder:

- a. wet: de Waterschapswet;
- b. categorie ingezetenen: de categorie van belanghebbenden, bedoeld in artikel 12, tweede lid, onderdeel a, van de wet;
- c. categorie ongebouwd: de categorie van belanghebbenden, bedoeld in artikel 12, tweede lid, onderdeel b, van de wet;
- d. categorie natuurterreinen: de categorie van belanghebbenden, bedoeld in artikel 12, tweede lid, onderdeel c, van de wet;
- e. categorie bedrijven: de categorie van belanghebbenden, bedoeld in artikel 12, tweede lid, onderdeel d, van de wet;
- f. gedeputeerde staten: gedeputeerde staten van Noord-Holland, gedeputeerde staten van Utrecht en gedeputeerde staten van Zuid-Holland, tenzij in het reglement anders is bepaald.

Hoofdstuk 2 Naam, gebied, vestigingsplaats en taak van het waterschap

Artikel 2 Naam

Er is een waterschap met de naam Waterschap Amstel, Gooi en Vecht, verder aan te duiden als: het waterschap.

Artikel 3 Gebied

1 Het gebied van het waterschap is aangegeven op de bij dit reglement behorende kaart.

2 De grenzen van het in het eerste lid bedoelde gebied kunnen nader worden aangegeven op door gedeputeerde staten vast te stellen detailkaarten.

3 Van elk van de kaarten, bedoeld in het eerste en tweede lid, berust een gewaarmerkt exemplaar bij het waterschap en bij de provincies Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland.

Artikel 4 Vestigingsplaats

Het waterschap is gevestigd in een door het algemeen bestuur te bepalen gemeente.

Artikel 5 Taak

1 De taak van het waterschap is de waterstaatkundige verzorging van zijn gebied, bedoeld in artikel 3, eerste lid, voor zover deze taak niet aan andere publiekrechtelijke lichamen is opgedragen.

2 De taak, bedoeld in het eerste lid, omvat:

a. de zorg voor het watersysteem;

b. de zorg voor het zuiveren van afvalwater, hieronder mede begrepen het stedelijk afvalwater dat afkomstig is vanuit het beheersgebied van een aangrenzende waterbeheerder en dat krachtens artikel 3.4 van de Waterwet om doelmatigheidsredenen wordt gezuiverd op een zuiveringstechnisch werk dat in beheer is bij het waterschap.

Hoofdstuk 3 De samenstelling en inrichting van het bestuur van het waterschap

Paragraaf 1 Benaming bestuursorganen

Artikel 6 Benaming bestuursorganen

1 Het algemeen bestuur kan worden aangeduid als: het college van hoofdingelanden.

2 Het dagelijks bestuur kan worden aangeduid als: het college van dijkgraaf en heemraden.

3 De voorzitter kan worden aangeduid als: de dijkgraaf.

4 De leden van het dagelijks bestuur, met uitzondering van de voorzitter, kunnen worden aangeduid als: heemraden.

Paragraaf 2 Het algemeen bestuur

Artikel 7 Omvang algemeen bestuur

Het algemeen bestuur bestaat uit dertig leden. Hiervan vertegenwoordigen:

- a. drieëntwintig leden de categorie ingezetenen;
- b. drie leden de categorie ongebouwd;
- c. een lid de categorie natuurterreinen;
- d. drie leden de categorie bedrijven.

Artikel 8 Benoeming vertegenwoordigers specifieke categorieën

1 De leden, bedoeld in artikel 7, onderdeel b, worden benoemd door de Land- en Tuinbouw Organisatie Noord.

2 Het lid, bedoeld in artikel 7, onderdeel c, wordt benoemd door de Verenging van Bos- en Natuurterreineigenaren.

3 De leden, bedoeld in artikel 7, onderdeel d, worden benoemd door de Kamer van Koophandel op voordracht van de regionale raad van de Regio Noordwest van de Kamer van Koophandel.

Artikel 9 Reglement van orde

Het algemeen bestuur stelt voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden een reglement van orde vast.

Paragraaf 3 Het dagelijks bestuur

Artikel 10 Omvang dagelijks bestuur

1 Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en een door het algemeen bestuur te bepalen aantal andere leden dat ten hoogste vijf bedraagt.

2 Het besluit van het algemeen bestuur tot bepaling van het in het eerste lid bedoelde aantal andere leden van het dagelijks bestuur wordt onverwijld schriftelijk aan gedeputeerde staten medegedeeld.

Artikel 11 Benoeming andere leden van het dagelijks bestuur

1 Gedeputeerde staten van Noord-Holland kunnen ontheffing verlenen van het bepaalde in artikel 41, tweede lid, van de wet.

2 De tot lid van het dagelijks bestuur benoemde wordt geacht de benoeming niet te aanvaarden, indien op de tiende dag na kennisgeving van de benoeming door middel van een aangetekende brief geen mededeling van hem is ontvangen dat hij de benoeming aanvaardt.

3 Wanneer de benoeming niet is aanvaard, vindt zo spoedig mogelijk een nieuwe benoeming plaats.

4 De benoeming ter vervulling van een plaats die tussentijds openvalt, vindt zo spoedig mogelijk plaats nadat de opengevallen plaats in het algemeen bestuur is vervuld, tenzij het algemeen bestuur besluit het aantal leden van het dagelijks bestuur te verminderen of toepassing wordt gegeven aan het tweede lid.

Artikel 12 Ontslag op eigen initiatief

1 Een lid van het dagelijks bestuur, niet zijnde de voorzitter, kan te allen tijde ontslag nemen. Hij doet daarvan schriftelijk mededeling aan het algemeen bestuur.

2 Het ontslag gaat in een maand na ontvangst van de mededeling, bedoeld in het eerste lid, of zoveel eerder als zijn opvolger de benoeming heeft aanvaard.

Artikel 13 Vervanging leden van het dagelijks bestuur

1 Bij langdurige afwezigheid van een lid van het dagelijks bestuur, niet zijnde de voorzitter, of indien een lid van het dagelijks bestuur met de waarneming van het ambt van voorzitter is belast, kan hij worden vervangen door een lid van het algemeen bestuur, aan te wijzen door het algemeen bestuur.

2 Degene die gedurende meer dan dertig dagen onafgebroken voor een lid van het dagelijks bestuur, niet zijnde de voorzitter, heeft waargenomen, geniet een vergoeding ten bedrage van de voor dat lid vastgestelde bezoldiging. De vergoeding wordt verminderd met hetgeen als lid van het algemeen bestuur als vergoeding wordt ontvangen.

Artikel 14 Reglement van orde

Het dagelijks bestuur stelt voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden een reglement van orde vast, dat aan het algemeen bestuur wordt toegezonden.

Paragraaf 4 De voorzitter

Artikel 15 Benoeming voorzitter

1 Alvorens een aanbeveling voor de benoeming van de voorzitter als bedoeld in artikel 46, derde lid, van de wet, wordt opgemaakt, wordt, behalve in het geval van herbenoeming, een open sollicitatieprocedure gevolgd.

2 Indien de aanbeveling uit meer dan één persoon bestaat, wordt over iedere plaats op de aanbeveling afzonderlijk gestemd.

3 Voor de toepassing van artikel 46, derde en vijfde lid, van de wet wordt onder gedeputeerde staten verstaan: gedeputeerde staten van Noord-Holland.

4 De stemming in verband met de in artikel 46, derde lid, van de wet bedoelde aanbeveling wordt, indien het een vacature ten gevolge van de periodieke aftreding betreft, ten minste twee maanden voor de datum van aftreding, en indien het een tussentijdse vacature betreft, binnen vier maanden na het ontstaan van de vacature, gehouden.

5 Samen met de aanbeveling voor de benoeming van de voorzitter wordt een uittreksel uit de notulen van de gehouden stemming aan gedeputeerde staten van Noord-Holland gezonden.

6 Gedeputeerde staten van Noord-Holland zenden, na het horen van gedeputeerde staten van Utrecht en gedeputeerde staten van Zuid-Holland, de aanbeveling door aan de minister.

7 De aflegging van de eed (verklaring en gelofte), bedoeld in artikel 50 van de wet, vindt plaats in handen van de Commissaris van de Koning in de provincie Noord-Holland.

Artikel 16 Woonplaats voorzitter

1 De voorzitter heeft zijn werkelijke woonplaats in het gebied van het waterschap.

2 Het algemeen bestuur kan, al dan niet voor een bepaalde periode, ontheffing verlenen van de verplichting om de werkelijke woonplaats in het gebied van het waterschap te hebben.

Paragraaf 5 De secretaris

Artikel 17 Benoeming secretaris

De benoeming van de secretaris vindt plaats op voordracht van het dagelijks bestuur door het algemeen bestuur.

Artikel 18 Taken en bevoegdheden

Artikel 33, eerste en tweede lid, van de wet is van overeenkomstige toepassing op de secretaris en zijn vervanger.

Hoofdstuk 4 Toezicht

Artikel 19 Toezichtsbevoegdheid

1 Het toezicht op het waterschap wordt uitgeoefend door gedeputeerde staten van Noord-Holland en van Utrecht gezamenlijk, tenzij anders bepaald.

2 Gedeputeerde staten van Noord-Holland en van Utrecht bepalen in onderling overleg op welke wijze de voorbereiding en besluitvorming zal plaatsvinden over hetgeen ter zake van het gemeenschappelijk toezicht moet worden beslist.

Artikel 20 Meldingen

1 Het dagelijks bestuur zendt onverwijld aan gedeputeerde staten ter kennisneming besluiten tot:

a. oprichting van, deelneming in of opheffing van een rechtspersoon;

- b. het vaststellen, wijzigen of intrekken van verordeningen, huishoudelijke verordeningen daaronder niet begrepen;
- c. het vaststellen, wijzigen of intrekken van een legger;
- d. het aangaan, wijzigen of ontbinden van belangrijke overeenkomsten betreffende de waterstaat;
- e. het vaststellen van ontwerppeilbesluiten;
- f. het vaststellen van ontwerpverordeningen, op grond van artikel 78 van de wet, waarin de regels ten aanzien van grondwateronttrekkingen en -infiltraties zijn opgenomen;
- g. het vaststellen van ontwerp calamiteitenplannen, bedoeld in artikel 5.29, derde lid, van de Waterwet, alsmede de besluiten tot vaststelling van de calamiteitenplannen.

2 In afwijking van het eerste lid zendt het algemeen bestuur de besluiten, bedoeld in de onderdelen c, d, en e toe aan gedeputeerde staten van de provincie, waarin het grondgebied is gelegen, waarop het besluit in hoofdzaak betrekking heeft.

Hoofdstuk 5 Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 21 Overgangsrecht

De op het tijdstip van inwerkingtreding van dit besluit geldende besluiten die op grond van het Reglement voor het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht 2008 zijn genomen, blijven van kracht zolang het bevoegde bestuursorgaan niet anders beslist.

Artikel 22 Intrekking

Het Reglement van bestuur voor het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht 2008 wordt ingetrokken.

Artikel 23 Inwerkingtreding

Dit reglement treedt in werking op 1 januari 2017.

Artikel 24 Citeertitel

Dit reglement wordt aangehaald als: Reglement voor het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017.

Haarlem, 12 december 2016

Provinciale Staten van Noord-Holland,

, voorzitter

, griffier

Utrecht, 12 december 2016

Provinciale Staten van Utrecht,

, voorzitter

, griffier

Den Haag, 14 december 2016

Provinciale Staten van Zuid-Holland,

, voorzitter

, griffier

Toelichting op het Reglement voor het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017

Algemeen

Inleiding

Aanleiding voor de herziening van het reglement is dat het waterschapsbestuur heeft verzocht de naam van het waterschap te wijzigen van 'Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht' in 'Waterschap Amstel, Gooi en Vecht'. De wijziging van de naam van het waterschap beoogt de herkenbaarheid van het waterschap en zijn taken bij het publiek te vergroten, aldus het waterschapsbestuur. De betrokken provincies zien geen reden het verzoek niet te honoreren en zullen er daarom gevolg aan geven en de naam van het waterschap overeenkomstig het verzoek wijzigen. Vanwege de gewenste naamswijziging is het hernieuwd vaststellen van het reglement benodigd.

Daarnaast wordt één inhoudelijke wijziging doorgevoerd, te weten het aanwijzen van de Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren (VBNE) voor de benoeming van vertegenwoordigers van natuurterreinen in het algemeen bestuur van het waterschap. Vanwege de opheffing van het Bosschap wordt op deze manier voorzien in een regeling voor de benoeming van de vertegenwoordigers van natuurterreinen.

Inhoudelijk is behalve de naamswijziging en de benoeming door de VBNE geen enkele andere aanpassing gedaan ten opzicht van reglement 2008.

Het reglement schept, in aansluiting op de Waterschapswet, het juridisch kader voor het waterschap. Het beperkt zich tot de essentiële aspecten betreffende de inrichting en het functioneren van het waterschap. De belangrijkste onderwerpen die worden geregeld, zijn het gebied, de taak, het bestuur, de verdeling van de geborgde zetels over de specifieke belangencategorieën en het toezicht. De wettelijke bevoegdheid waterschappen in te stellen en te reglementeren ligt bij provinciale staten op grond van artikel 2 van de Waterschapswet.

De laatste herziening van het reglement vond plaats in 2008, vanwege de inwerkingtreding van de herziene Waterschapswet. Bij de vaststelling van het reglement 2008 zijn een aantal van de belangrijkste aanpassingen geweest; de omvang van het algemeen bestuur, voorschrijven van zeven geborgde zetels voor de specifieke belangencategorieën en het aanwijzen van de organisaties die de kandidaten voor de geborgde zetels voor de specifieke belangencategorieën mogen benoemen. Daarnaast is in het reglement 2008 de keuze gemaakt om de kiesdistricten niet te behouden. Voorts zijn de bepalingen omtrent de kostentoedeling voor de watersysteemheffing en het kiesrecht geschrapt omdat die uitputtender werden geregeld in de Waterschapswet en de daarbij behorende algemene maatregel van bestuur. Verder is in 2008 tevens getracht de waterschapsreglementen interprovinciaal te uniformeren. Bij het opstellen van het reglement 2008 is dan ook gebruik gemaakt van een modelreglement dat door het Interprovinciaal Overleg (IPO), in overleg met de Unie van Waterschappen, is opgesteld.

Sinds de inwerkingtreding van het vorige reglement op 31 maart 2008 is er veel veranderd in de wet- en regelgeving. Op dat moment bestond de Waterwet nog niet, die op 22 december 2009 in werking is getreden. Hoewel al sinds de nieuwe Waterschapswet (van 1 januari 2008) het integrale waterbeheer zijn intrede heeft gedaan, is door de Waterwet de visie op waterbeheer nog meer integraal geworden. Het waterkwaliteits- en kwantiteitsbeheer is aan elkaar gerelateerd en ook oppervlaktewaterbeheer en grondwaterbeheer hangen daarmee samen. Maar daarnaast is er ook de externe samenhang van water met vele andere beleidsterreinen, zoals milieu, natuur en ruimtelijke ordening. Het onderwerp water kan niet op zichzelf staand meer worden gezien. Deze ontwikkelingen sluiten ook aan bij de komende Omgevingswet, die naar verwachting in 2018 van kracht zal worden.

Door al deze veranderingen is het reglement meermaals aangepast sinds 2008. Kort samengevat is het Reglement AGV 2008 tussentijds gewijzigd op de volgende punten; aanpassingen vanwege de komst van de Waterwet, vervallen van de goedkeuring van peilbesluiten en het administratief beroep op grond van artikel 153 van de Waterschapswet en

schrappen van de vaarweg- en nautisch beheertaken (welke in nieuwe regelingen zijn vervat die per provincie zijn opgenomen in provinciale verordeningen). Daarnaast zijn nog enkele wijzigingen van ondergeschikt belang doorgevoerd.

Naamswijziging en aanwijzing VBNE

Vanwege eerder genoemde naamswijziging wordt het reglement geheel opnieuw vastgesteld en zal op 1 januari 2017 in werking treden. De naamswijziging van het waterschap brengt met zich mee dat het opschrift en de aanhef van het reglement, alsmede het opschrift en de aanhef van de waterverordening voor het waterschap, gewijzigd moeten worden. Om wetstechnische redenen is dat alleen mogelijk door het reglement en de waterverordening voor het waterschap hernieuwd vast te stellen.

Voor wat betreft de naamswijziging van het waterschap is de citeertitel en de tekst van het reglement en van de waterverordening voor het waterschap daarop aangepast. In de titel is nog een aanpassing gedaan; in plaats van 'reglement van bestuur' is nu alleen de benaming 'reglement' aangehouden. De toevoeging 'van bestuur' werd destijds gebruikt ter onderscheiding van het Kiesreglement. Op dit moment bestaat er nog maar één reglement voor het waterschap. Tevens zijn de artikelen waar nodig hernummerd, in verband met vervallen van enkele artikelen in de loop der tijd. Ook is nieuw overgangsrecht ingevoegd. Voor het overige is de tekst aangehouden zoals die al bestond in het reglement 2008.

Bij deze hernieuwde vaststelling van het reglement is één inhoudelijke wijziging meegenomen. De benoeming van vertegenwoordigers van natuurterreinen door de Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren (VBNE) is nieuw toegevoegd in het reglement. Dit omdat per 1 januari 2015 bij de Wet opheffing bedrijfslichamen het Boschap is opgeheven. Dit lichaam was tot die datum verantwoordelijk voor de benoeming van vertegenwoordigers van de categorie natuurterreinen in het algemeen bestuur van het waterschap.

Dit besluit voorziet in bovengenoemde aanpassingen. Vanwege het opnieuw vaststellen is ook de citeertitel nieuw: Reglement voor het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017.

Artikelsgewijze toelichting

Hoofdstuk 2 Naam, gebied, vestigingsplaats en taak van het waterschap

Artikel 2 Naam

Bij deze herziening van het reglement is op verzoek van het waterschapsbestuur de naam van het waterschap gewijzigd van 'Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht' in 'Waterschap Amstel, Gooi en Vecht'. Volgens het algemeen bestuur is de term hoogheemraadschap onduidelijk en biedt die in het gewone spraakgebruik geen meerwaarde. Het verdient derhalve de voorkeur om de naam te wijzigen. Reeds sinds 2009 wordt door het waterschap ook al regelmatig in de praktijk de naam 'Waterschap Amstel, Gooi en Vecht' gevoerd, maar het door elkaar gebruiken van beide namen schept verwarring. Om die reden is door het algemeen bestuur besloten om een reglementaire naamswijziging te verzoeken.

Het wijzigen van de naam vergt juridisch het geheel opnieuw vaststellen van het reglement en de waterverordening. Daarnaast worden ook de eigen regelingen van het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht gelijktijdig aangepast vanwege de naamswijziging.

Artikel 3 Gebied

Het gebied van het waterschap wordt aangegeven op de bijbehorende kaart, die deel uitmaakt van het reglement. Op de kaart zijn de grenzen van het waterschapsgebied zo eenduidig mogelijk vastgelegd. Er kunnen gebiedsspecifieke situaties zijn waarbij het noodzakelijk is de grens van het waterschapsgebied nauwkeuriger vast te stellen (bijvoorbeeld daar waar de grens door bebouwd gebied loopt). In het reglement is de mogelijkheid opgenomen voor de precieze aanduiding van de grenzen van het waterschapsgebied detailkaarten vast te stellen. Het

vaststellen van de detailkaarten is opgedragen aan gedeputeerde staten.

Op de kaart die bij het reglement behoort staat het beheergebied van het waterschap. Voor de vaarwegen die in beheer zijn bij het waterschap wordt verwezen naar de betreffende provinciale verordeningen, waarin sinds 2015 het vaarwegbeheer is geregeld.

Artikel 5 Taak

In artikel 1, eerste lid, van de Waterschapswet is het functionele karakter van de waterschappen vastgelegd: hun taak is de waterstaatkundige verzorging van een bepaald gebied. Deze taak wordt vervolgens in het tweede lid nader gespecificeerd in de zorg voor het watersysteem en de zorg voor het zuiveren van afvalwater.

De in de Waterschapswet genoemde zorg voor het watersysteem omvat de zorg voor de waterkering en de zorg voor de waterhuishouding. Tot voor kort werden deze taken afzonderlijk benoemd. Met de komst van de Waterwet is de “zorg voor watersysteem” benadrukt vanwege het uitgangspunt van één integrale zorgtaak voor water.

Op grond van de Waterwet is de definitie van *watersysteem* een “samenhangend geheel van een of meer oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen, met bijbehorende bergingsgebieden, waterkeringen en ondersteunende kunstwerken”. Onder de zorg voor de watersysteem moet dus ook het regelen van de grondwaterstanden via het peilbeheer van het oppervlaktewater worden gerekend.

De *zorg voor het watersysteem* wordt in de Waterwet gedefinieerd als “overheidszorg met betrekking tot een of meer afzonderlijke watersystemen of onderdelen daarvan, gericht op de in artikel 2.1 genoemde doelstellingen”.

En de *doelstellingen* uit artikel 2.1 Waterwet zijn:

- a. voorkoming en waar nodig beperking van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste, in samenhang met
- b. bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen en
- c. vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen”.

De toekenning van “de zorg voor het watersysteem” aan het waterschap impliceert overigens niet dat alle zorg voor het watersysteem of de watersystemen in het waterschapsgebied aan het waterschap wordt toegekend. Ook andere overheden oefenen taken ter zake uit. In het eerste lid van artikel 5 is daarom aangegeven dat het waterschap verantwoordelijk is voor de waterstaatkundige verzorging van zijn gebied, voor zover deze taak niet bij andere publiekrechtelijke lichamen berust.

Artikel 5, eerste lid, kent een duidelijke relatie met artikel 3:4, eerste lid van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Artikel 3:4, eerste lid, Awb bepaalt dat het bestuursorgaan de rechtstreeks bij het besluit betrokken belangen afweegt, voor zover niet uit een wettelijk voorschrift of uit de aard van de uit te oefenen bevoegdheid een beperking voortvloeit. Wanneer een bestuursorgaan van het waterschap derhalve een besluit of handeling overweegt, dient het over te gaan tot een afweging van alle bij dat besluit of die handeling betrokken belangen. Met artikel 5, eerste lid, wordt aangegeven dat het waterschap zich bij de belangenafweging primair moet laten leiden door de waterstaatkundige belangen. Het zijn deze belangen die de doorslag moeten geven bij de besluitvorming.

Zoals artikel 1 tweede lid van de Waterschapswet ook stelt, worden in dit reglement de zorg voor het watersysteem en de zorg voor het zuiveren van afvalwater op voet van artikel 3.2 van de Waterwet als taak aan het waterschap opgedragen. Daarnaast is het mogelijk dat één of meerdere andere waterstaatsaangelegenheden, zoals vaarwegenzorg en wegzorg, worden opgedragen.

In 2015 zijn de taken “zorg voor vaarwegen” en “zorg voor toepassing Scheepvaartverkeerswet” (nautisch beheer) uit het reglement geschrapt. Per provincie zijn in de betreffende verordeningen alle bepalingen op provinciaal niveau voor het vaarweg- en nautisch beheer in de desbetreffende verordeningen bij elkaar gebracht. Dit betekent dat ook de kaart bij het reglement daartoe is aangepast en de vaarwegen daarvan geschrapt zijn in 2015.

Hoofdstuk 3 De samenstelling en inrichting van het bestuur van het waterschap

Dit hoofdstuk geeft een aanvulling op de bepalingen in de Waterschapswet. De wet regelt onder meer de vereisten voor het lidmaatschap van het bestuur, de verkiezingen, nevenfuncties, onverenigbare betrekkingen en het afleggen van de eed (dan wel verklaring en belofte). Voorts bevat de wet bepalingen over de vergaderingen van algemeen en dagelijks bestuur.

Paragraaf 1 Benaming bestuursorganen

Paragraaf 2 Het algemeen bestuur

Artikel 6 Benaming bestuursorganen

Vanwege de naamswijziging is de term 'hoogheemraden' vervangen door 'heemraden'. Hoogheemraden is namelijk een afgeleide van de term 'Hoogheemraadschap'. Nu de naam 'Waterschap' luidt, is de benaming van de leden van het dagelijks bestuur veranderd in 'heemraden'.

Artikel 7 Omvang algemeen bestuur

Als gevolg van de herziene Waterschapswet, die op 1 januari 2008 in werking is getreden, zijn alle provinciale waterschapsreglementen aangepast. Een aantal belangrijkste aanpassingen die voortvloeiden uit de herziene Waterschapswet waren de bepaling van de omvang van het algemeen bestuur en het aantal 'geborgde zetels'. Deze aanpassingen hebben vorm gekregen in het artikel 7 van het in maart 2008 vastgestelde Reglement AGV 2008.

In de Waterschapswet zijn, uit oogpunt van uniformering, maar ook vanwege doelmatigheid en slagvaardigheid, de minimale en de maximale omvang van het algemeen bestuur vastgelegd. Het waterschapsbestuur kan uit minimaal achttien en maximaal dertig leden bestaan. Landelijk gezien behoort het waterschap qua ligging, takenpakket en inwonerdichtheid tot de zwaardere waterschappen. Dit rechtvaardigt een bestuursomvang van dertig leden. In artikel 7 is dit aantal vastgelegd.

Daarnaast dient in het reglement het aantal bestuurszetels te worden verdeeld over de in het bestuur vertegenwoordigde belangencategorieën. Op grond van de wet zijn minimaal zeven en maximaal negen zetels gereserveerd voor de specifieke categorieën gezamenlijk, waarbij iedere categorie minimaal één zetel toegewezen krijgt om vertegenwoordiging zeker te stellen. De overige zetels zijn voor de categorie ingezetenen. Met dit stelsel wordt verzekerd ("geborgd") dat bij de taakuitoefening door het waterschap met alle onderscheiden taakbelangen, de algemene én de specifieke, rekening wordt gehouden. Deze benadering doet recht aan het functionele karakter van het waterschap, dat zich daarmee onderscheidt van de organen van algemene democratie.

Voor de verdeling van het aantal bestuurszetels moet volgens de wet in aanmerking worden genomen de aard en omvang van het belang of de belangen die elke categorie heeft bij de uitoefening van de taken van het waterschap.

De categorie ingezetenen heeft een algemeen belang bij het kunnen wonen, werken en recreëren in het waterschapsgebied. Het kunnen wonen in het gebied vergt een bescherming van de woning tegen wateroverlast en daarmee ook de bescherming van het economisch belang van de huiseigenaar. Tenslotte hebben de ingezetenen een specifiek belang bij het transport en de zuivering van het huishoudelijk afvalwater.

De categorie ongebouwd heeft belang bij peilbeheer en waterkwaliteit.

De categorie natuurterreinen heeft belang bij de bescherming van de natuur- en landschappelijke waarden van de natuurterreinen. Dit raakt het kwantitatief en kwalitatief beheer van het watersysteem.

De categorie bedrijven heeft een economisch belang bij de bescherming van haar eigendommen tegen wateroverlast. Tevens heeft zij een belang bij het transport en de zuivering van het bedrijfsafvalwater.

Het waterschap beschikt met circa 1,3 miljoen inwoners over een groot aantal inwoners. De belangen van de categorie ingezetenen bij de uitoefening van de taken van het waterschap zijn naar aard en omvang als zeer groot aan te merken. Dit rechtvaardigt naar onze mening, uitgaande van een totaal aantal zetels van 30, een maximaal aantal van 23 zetels voor de ingezetenen in het algemeen bestuur. Dit betekent dat er 7 zetels overblijven voor toedeling aan de specifieke belangencategorieën. Een overweging bij de keuze om niet meer geborgde zetels toe te kennen, is dat de specifieke categorieën ook via een of meer lijsten zich kandidaat kunnen stellen voor de verkiezingen voor de ingezetenen. Zij kunnen zo proberen meer zetels te bemachtigen.

De omvang van het belang van elk van de specifieke belangencategorieën is bepaald op basis van de onderlinge waardeverhouding van de onroerende zaken behorende bij de verschillende categorieën. De waarde in het economische verkeer vormt een goede weergave van het door het waterschap te beschermen belang. Daarnaast is het een eenvoudige en transparante methode om tot de bepaling van het belang te komen.

Voor gebouwde onroerende zaken (bedrijfsruimten) is de waarde gehanteerd die op basis van de Wet waardering onroerende zaken (wet WOZ) is vastgesteld (de WOZ-waarde). Voor natuurterreinen en agrarische en overige gronden is de economische waarde ontleend aan de rapporten, die het bureau TAUW in opdracht van het waterschap heeft opgesteld voor de geldende kostentoedeling.

Uitgaande van 7 zetels voor de specifieke belangencategorieën, heeft op basis van de onderlinge waardeverhouding van de onroerende zaken behorende bij de verschillende categorieën en rekening houdend met het zwaarwegende belang van de agrarische sector en met de wettelijke eis dat elke belangencategorie minimaal één zetel krijgt, de volgende zeteltoedeling plaatsgevonden: ongebouwd: 3, natuurterreinen: 1 en bedrijven: 3.

Artikel 8 Benoeming vertegenwoordigers specifieke categorieën

De selectie van de vertegenwoordigers van de specifieke categorieën is een verantwoordelijkheid van de benoemende organisaties. De Waterschapswet geeft aan dat de organisaties die de vertegenwoordigers mogen benoemen, de procedure die zij hanteren voor de selectie en de benoeming tijdig moeten vastleggen. Daarbij zij opgemerkt dat de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat blijkens haar brief aan de Eerste Kamer van 20 april 2007 met de benoemende organisaties en koepelorganisaties heeft afgesproken dat een open kandidaatstelling onderdeel uitmaakt van die procedure. Het waterschap zorgt vervolgens voor bekendmaking (zoals bepaald in artikel 14 Waterschapswet), zodat het voor de leden van belangengroeperingen en voor andere betrokkenen duidelijk is op welke wijze de benoeming tot stand komt.

De benoeming is bindend, dat wil zeggen de status van de benoemde leden is gelijk aan die van gekozen leden. Slechts de toetsing door het algemeen bestuur op grond van artikel 19 van de Waterschapswet kan toelating tot het algemeen bestuur verhinderen.

Lid 1:

Voor de categorie ongebouwd is het aan de provincie overgelaten de organisatie(s) aan te wijzen die de benoeming doet (doen). Bij de aanwijzing van de organisatie(s) is rekening gehouden met de verschillende te vertegenwoordigen belangen en de organisatiegraad. Het ligt in de rede om de vereniging LTO Noord aan te wijzen. LTO Noord is de meest representatieve organisatie in het gebied van het waterschap en heeft ook voldoende continuïteit.

Lid 2

Het tweede lid voor benoeming van vertegenwoordigers van natuurterreinen is nieuw toegevoegd in het Reglement 2017. Dit omdat per 1 januari 2015 bij de Wet opheffing bedrijfslichamen het Boschap is opgeheven. Dit lichaam was tot die datum verantwoordelijk voor de benoeming van vertegenwoordigers van de categorie natuurterreinen in het algemeen bestuur van het waterschap.

De Waterschapswet bepaalt dat vanaf 1 januari 2015 een organisatie moet worden aangewezen om die benoemingen te doen bij provinciaal reglement. In dit lid wordt de Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren (VBNE) aangewezen als organisatie die de vertegenwoordigers van de categorie natuurterreinen voor het algemeen bestuur van het waterschap benoemt. De VBNE is als belangenbehartiger van bos- en natuurterreineigenaren het geschikte lichaam om de vertegenwoordigers van de categorie natuurterreinen voor de waterschapsbesturen te benoemen. De leden van de vereniging vertegenwoordigen namelijk 70% van het bosareaal en 90% van het natuurareaal.

Lid 3

De Wet op de Kamer van Koophandel, die op 1 januari 2014 in werking is getreden, heeft ook artikel 14 van de Waterschapswet gewijzigd. De Waterschapswet regelt in artikel 14 tweede lid dat de vertegenwoordigers voor de categorie bedrijven, worden benoemd door de Kamer van Koophandel op voordracht van de regionale raad van de regio van de Kamer van Koophandel. Indien binnen het gebied van een waterschap meer dan één regio gelegen is, wordt bij reglement bepaald op welke wijze de betrokken regionale raden tot een voordracht komen. Uit de indeling in regio's zoals aangeduid in het Besluit vaststelling regio's van 2 januari 2014 van de Kamer van Koophandel (Stcrt. 2014, 1215), blijkt dat het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht is gelegen in twee regio's, te weten in de regio Noordwest (het gebied van de provincies Noord-Holland, Flevoland en Utrecht) en in de regio Zuidwest (het gebied van de provincies Zuid-Holland en Zeeland). Dat betekent dat in het reglement geregeld moet worden op welke wijze de benoeming plaatsvindt van de vertegenwoordigers van de categorie bedrijven. Er zijn drie zetels toegekend aan de categorie bedrijven bij de totstandkoming van het vorige reglement in 2008. Toen zijn het aantal vervuilingseenheden alsmede de WOZ-waarde van bedrijven als maatstaf gehanteerd voor het belang van de categorie bedrijven bij de taakuitoefening door het waterschap. Die maatstaf is gehanteerd bij de verdeling van de geborgde zetels en bij de aanwijzing van de benoemende instantie voor de zetels bedrijfsgebouwd. In dezelfde lijn is dat ook gedaan bij de aanpassing van het reglement in 2015; verreweg het grootste deel van het aantal vervuilingseenheden en van de WOZ-waarde van bedrijven in het gebied van het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht kan toegerekend worden aan bedrijven die zijn gelegen in de regio Noordwest. In verband hiermee is in 2015 in artikel 8 bepaald dat de benoeming door de Kamer van Koophandel van de drie vertegenwoordigers voor de categorie bedrijven geschiedt op voordracht van de regionale raad van de regio Noordwest.

Artikel 9 Reglement van orde

De Waterschapswet geeft in de artikelen 35 tot en met 39 een aantal bepalingen over openbare en besloten vergaderingen en over geheimhouding. Het algemeen bestuur stelt een reglement van orde voor zijn vergaderingen vast. Voor de invulling van dat reglement verdient het aanbeveling zoveel mogelijk aan te sluiten bij de regelingen, die de Gemeentewet en de Provinciewet kennen omtrent onderwerpen van vergaderorde. Met name wordt hierbij gedacht aan het vergaderquorum, het besluitquorum, de wijze van uitschrijven van een nieuwe vergadering en het opstellen van de agenda, stemrecht van de leden, stemprocedures en het bepalen van de stemuitslag.

Paragraaf 3 Het dagelijks bestuur

Artikel 10 Omvang dagelijks bestuur

Ten aanzien van de omvang van het dagelijks bestuur kan het reglement alleen bepalen hoeveel leden het dagelijks bestuur buiten de voorzitter ten minste en ten hoogste telt. In verhouding tot de omvang van het algemeen bestuur, dat 30 leden zal tellen, en ter voorkoming van

versnippering van bestuurstaken hebben wij gekozen voor maximaal 5 andere leden van het dagelijks bestuur. Meer dan 5 andere leden van het dagelijks bestuur wordt niet doelmatig geacht. Er is niet voor gekozen het minimumaantal leden van het dagelijks bestuur vast te leggen in dit reglement. Het is een taak van het algemeen bestuur om het exacte aantal andere leden van het dagelijks bestuur te bepalen.

Artikel 11 Benoeming andere leden van het dagelijks bestuur

In artikel 41, tweede lid, van de Waterschapswet is bepaald dat de benoeming van de leden van het dagelijks bestuur, met uitzondering van de voorzitter, plaatsvindt uit het algemeen bestuur. Gedeputeerde staten kunnen hiervan ontheffing verlenen, indien het reglement die mogelijkheid biedt. In het tweede lid van artikel 11 van dit reglement is deze mogelijkheid aan gedeputeerde staten gegeven. Dit maakt het mogelijk om geschikte kandidaten voor het dagelijks bestuur te vinden buiten de kring van het algemeen bestuur.

Voor de leden van het dagelijks bestuur die niet tot het algemeen bestuur behoren, gelden op grond van artikel 45 van de Waterschapswet wel de eisen die aan de verkiesbaarheid van leden van het algemeen bestuur worden gesteld, alsmede de incompatibiliteiten voor het lidmaatschap van het algemeen bestuur. Ook de verplichting tot het afleggen van de eed of de belofte is op deze leden van het dagelijks bestuur van toepassing. Verder moet worden geregeld dat deze leden van het dagelijks bestuur gelijktijdig met de andere leden af treden. Daarbij dient expliciet te worden opgemerkt dat de leden van het dagelijks bestuur, die via de ontheffing van artikel 41, tweede lid, van de Waterschapswet in het dagelijks bestuur zijn terecht gekomen, alleen lid zijn van het dagelijks bestuur. Zij mogen dus alleen de bevoegdheden uitoefenen die horen bij het dagelijks bestuur en niet de bevoegdheden die horen bij het algemeen bestuur. Leden van het dagelijks bestuur die op deze wijze zijn benoemd, maken dus ook geen deel uit van het algemeen bestuur. Dat zou immers leiden tot een wijziging van het aantal zetels van het algemeen bestuur.

In de vergadering van het algemeen bestuur vindt de benoeming plaats van leden van het dagelijks bestuur, met uitzondering van de voorzitter. De tot lid van het dagelijks bestuur benoemde wordt geacht zijn benoeming niet aan te nemen, indien hij op de tiende dag nadat hij in kennis is gesteld van zijn benoeming zijn benoeming niet heeft aanvaard. Aanvaarding van de benoeming dient te geschieden door middel van een aangetekende brief. Hiermee wordt aangesloten bij het stelsel van fictieve weigering zoals ook opgenomen in de Provinciewet en de Gemeentewet.

De invulling van een open gevallen plek in het college van leden van het dagelijks bestuur geschiedt zo spoedig mogelijk. Dit kan anders zijn indien het algemeen bestuur besluit het aantal andere leden van het dagelijks bestuur te verminderen.

De Wet aanpassing waterschapsverkiezingen (Staatsblad 2014, 63) heeft er door wijziging van de Kieswet en de Waterschapswet in voorzien dat er gecombineerde stembusverkiezingen worden gehouden voor provinciale staten en de categorie ingezetenen in het algemeen bestuur van het waterschap. Die gecombineerde verkiezingen hebben voor de eerste keer plaatsgevonden op 18 maart 2015. Om die reden is in de wijziging van het Reglement 2008 in 2015 de regeling betreffende de benoeming van de leden van het dagelijks bestuur, het tijdstip waarop die benoeming ingaat en de plaatsvervangende voorzitter, die niet in overeenstemming meer was met het gewijzigde artikel 41 van de Waterschapswet, geschrapt. In het gewijzigde artikel 41 Waterschapswet is bepaald dat de leden van het dagelijks bestuur aanlijven totdat minstens de helft van hun opvolgers is benoemd en deze benoemingen zijn aanvaard. Als uiterste datum voor het vormen van een nieuw dagelijks bestuur geldt een termijn van drie maanden.

Artikel 12 Ontslag op eigen initiatief

Dit artikel vormt een aanvulling op artikel 41 van de Waterschapswet, waarin het ontslag van de leden van het dagelijks bestuur - met uitzondering van de voorzitter - summier wordt geregeld. De leden van het dagelijks bestuur, die hun ontslag nemen, geven hiervan - om bewijsrechtelijke redenen - schriftelijk kennis aan het algemeen bestuur. Deze bepaling komt

overeen met de artikelen 42 en 43 van respectievelijk de Provinciewet en de Gemeentewet. De Waterschapswet bevat ter zake geen bepalingen. Uit de aard van de rechtshandeling vloeit voort dat opzegging niet met terugwerkende kracht mogelijk is (vergelijk artikel 42 van de Provinciewet en artikel 43 van de Gemeentewet).

Artikel 13 Vervanging leden van het dagelijks bestuur

Leden van het dagelijks bestuur, met uitzondering van de voorzitter, kunnen worden vervangen door leden van het algemeen bestuur. De vervanging kan door het algemeen bestuur worden geregeld op verzoek van het dagelijks bestuur of op verzoek van het lid van het dagelijks bestuur zelf. Bepalend is of de vervanging nodig is voor een goede taakuitoefening van het betreffende bestuursorgaan. Algemene regels kunnen hiervoor niet worden gegeven. Het tweede lid regelt de vergoeding bij vervanging van een lid van het dagelijks bestuur.

Artikel 14 Reglement van orde

Het dagelijks bestuur stelt voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden een reglement van orde vast. Een verschil tussen de vergaderingen van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur is, dat de vergaderingen van het dagelijks bestuur met gesloten deuren worden gehouden, tenzij dit bestuur anders heeft bepaald. Het reglement van orde voor de vergaderingen kan regels geven over de openbaarheid van de vergaderingen van het dagelijks bestuur (artikel 42 Waterschapswet).

Met de toevoeging van de woorden “en andere werkzaamheden” wordt aangesloten bij wat daaromtrent in de praktijk is gegroeid en hetgeen is bepaald in de Provinciewet en de Gemeentewet. In de reglementen van orde worden meer activiteiten geregeld dan alleen de vergaderingen. Andere werkzaamheden kunnen betrekking hebben op de bekendmaking van besluiten, de schriftelijke afdoening van zaken en de procedurele voorbereiding van de in het dagelijks bestuur te bespreken nota's.

Paragraaf 4 De voorzitter

Artikel 15 Benoeming voorzitter

Dit artikel bevat een aanvulling op de regeling in artikel 46 Waterschapswet. Alvorens een aanbeveling voor de benoeming van de voorzitter als bedoeld in artikel 46, derde lid, van de Waterschapswet, wordt opgemaakt, wordt, behalve in het geval van herbenoeming, een open sollicitatieprocedure gevolgd. Met een open sollicitatie wordt bedoeld een bekendmaking in de daarvoor geëigende kranten en of vakbladen.

Artikel 16 Woonplaats voorzitter

Voor een goed functioneren van voorzitter achten wij het wenselijk dat deze in het gebied van het waterschap woont. Het algemeen bestuur kan van deze verplichting ontheffing verlenen.

Paragraaf 5 De secretaris

Artikel 18 Taken en bevoegdheden

De secretaris zelf is geen bestuursorgaan. Hij is eerste adviseur van het algemeen en dagelijks bestuur. In verband met die functie is het verbod tot het verrichten van bepaalde handelingen, dat geldt voor leden van het algemeen bestuur, ook van toepassing verklaard op de secretaris en op zijn vervanger. Artikel 33 Waterschapswet bevat die voorschriften van verboden handelingen.

Hoofdstuk 4 Toezicht

Artikel 19 Toezichtsbevoegdheid

In verband met het interprovinciaal karakter van het waterschap moet, ingevolge artikel 164 van de Waterschapswet, in het reglement een regeling over het toezicht worden opgenomen. Het

toezicht wordt gezamenlijk uitgevoerd door gedeputeerde staten van Noord-Holland en van Utrecht, omdat het beheergebied van het waterschap voor een groot deel in zowel de provincie Noord-Holland als Utrecht is gelegen. Het toezicht moet hier in ruime zin worden opgevat. Het omvat bijvoorbeeld ook de rol van gedeputeerde staten in het kader van taakverwaarlozing, de begroting, de rekening, de waterschapsbelastingen, de benoeming van de voorzitter en het beheerplan.

Artikel 20 Meldingen

Volgens de Waterschapswet moeten in ieder geval aan gedeputeerde staten worden toegezonden:

- a. besluiten tot vaststelling of wijziging van de keur (artikel 80 van de Waterschapswet);
- b. de begroting en begrotingswijzigingen (artikel 101 van de Waterschapswet);
- c. de rekening (artikel 107 van de Waterschapswet);
- d. de verordeningen met betrekking tot de organisatie van de administratie, het beheer en de controle van de vermogenswaarden alsmede de verordening met regels over periodiek onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde bestuur (artikel 109b van de Waterschapswet).

Ook op grond van andere wetten bestaan voor de waterschappen verplichtingen tot toezending van besluiten aan gedeputeerde staten. Artikel 20 van het reglement vult de wettelijke opsomming aan met enkele categorieën die van wezenlijk belang zijn en waarvan derhalve op provinciaal niveau kennis dient te bestaan.

Om de toezichtsrol goed te kunnen vervullen zijn in 2009 in het reglement aan het eerste lid van het voormalige artikel 22 (nu artikel 20) drie onderdelen toegevoegd. Via de Invoeringswet van de Waterwet is eind 2009 de mogelijke goedkeuring van peilbesluiten door gedeputeerde staten geschrapt. Daarnaast zijn er toen wel allerlei nieuwe instrumenten met de Waterwet gekomen, waarmee de provincie haar toezichtsrol in kan vullen. In het artikel is daarom toen opgenomen dat het dagelijks bestuur het ontwerppeilbesluit stuurt aan gedeputeerde staten. Hiermee blijven gedeputeerde staten op de hoogte van de in voorbereiding zijnde peilbesluiten bij het waterschap. Voorts is in 2009 in dit artikel geregeld dat het dagelijkse bestuur aan gedeputeerde staten de ontwerpbesluiten tot vaststelling van een verordening op grond van artikel 78 van de Waterschapswet zendt, waarin regels zijn opgenomen ten aanzien van grondwateronttrekkingen en -infiltraties. Hiermee worden gedeputeerde staten tijdig op de hoogte gesteld van de voorgenomen regels van het waterschap ten aanzien van grondwateronttrekkingen en -infiltraties. Verder is het calamiteitenplan en het ontwerp ervan opgenomen, vanwege het belang van dit plan gelet op de grote gevolgen die situaties van gevaar in de sfeer van de waterstaatszorg kunnen hebben en vanwege het belang van afstemming van dit plan op soortgelijke plannen van andere overheden. Tot in 2009 was de toezending daarvan geregeld in artikel 69 van de Waterstaatswet 1900. Dit artikel is komen te vervallen.

Waar nodig kunnen gedeputeerde staten, doordat zij tijdig op de hoogte zijn van ontwerpbesluiten, vervolgens eventueel gebruikmaken van het nieuwe (pro actieve) aanwijzingsinstrument uit de Waterwet.

In het tweede lid van artikel 20 wordt geregeld dat de besluiten tot het vaststellen, wijzigen en intrekken van een legger, besluiten tot het aangaan, wijzigen of ontbinden van belangrijke overeenkomsten betreffende de waterstaat en de ontwerppeilbesluiten worden toegestuurd aan gedeputeerde staten van de provincie waar de legger, de overeenkomst of het peilbesluit in hoofdzaak betrekking op heeft.

Hoofdstuk 5 Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 21 Overgangsrecht

Artikel 21 regelt het overgangsrecht voor besluiten die zijn genomen op basis van het reglement 2008 dat wordt ingetrokken. Voor het nieuwe Reglement Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017 geldt dat besluiten die op grond van het Reglement Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht 2008 zijn genomen en die op de dag voorafgaande aan de datum van inwerkingtreding van dit nieuwe reglement gelden, van kracht blijven zolang het bevoegde bestuursorgaan niet anders heeft beslist.

Artikel 22 Intrekking

Vanwege het wijzigen van de naam van het waterschap is het noodzakelijk het reglement opnieuw vast te stellen en wordt het voorgaande reglement ingetrokken.

Artikel 23 Inwerkingtreding

Dit reglement treedt in werking op 1 januari 2017. Met deze bepaling wordt gewaarborgd dat zowel het reglement als de nieuwe waterverordening, alsmede enkele overige besluiten die worden gewijzigd ten behoeve van de naamswijziging van het waterschap, alle gelijktijdig in werking treden.

Artikel 24 Citeertitel

Dit reglement wordt aangehaald als: Reglement voor het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017. De citeertitel zorgt ervoor dat de verordening eenvoudig en eenduidig kan worden aangehaald.

Bijlage 1

Kaart behorend bij het Reglement voor het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017

[Uitgegeven op *

Namens Gedeputeerde Staten van Noord-Holland

R.M. Bergkamp, provinciesecretaris.]

Ontwerp besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland, Provinciale Staten van Utrecht en Provinciale Staten van Zuid-Holland, van respectievelijk 12 december 2016, 12 december 2016 en 14 december 2016, tot vaststelling van de Waterverordening Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017

Provinciale Staten van Noord-Holland, Provinciale Staten van Utrecht en Provinciale Staten van Zuid-Holland, ieder voor zover het hun bevoegdheid betreft;

Gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, van Gedeputeerde Staten van Utrecht en van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland;

Overwegende dat het gewenst is de tenaamstelling van het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht in de Waterverordening te wijzigen in Waterschap Amstel, Gooi en Vecht;

Overwegende dat het wenselijk is enkele wijzigingen aan te brengen voor wat betreft de normen voor waterkwantiteit, de instructieregels voor het beheerplan, de procedurevoorschriften voor leggers, de procedure voor peilbesluiten en de aanwijzing en normering van regionale waterkeringen en een nieuwe bepaling op te nemen omtrent de winningen voor menselijke consumptie;

Gelet op de artikelen 2.8, 4.7, 5.1 en 5.2 van de Waterwet en artikel 145 van de Provinciewet;

Besluiten vast te stellen:

Waterverordening Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017

Hoofdstuk 1 Begripsbepalingen, toepassing en toedeling

Artikel 1.1 Begripsbepalingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

algemeen bestuur: algemeen bestuur van het waterschap;

bebouwde kom: gebied van een gemeente als bedoeld in artikel 20a van de Wegenverkeerswet 1994;

beheerplan: plan als bedoeld in artikel 4.6 van de wet;

dagelijks bestuur: dagelijks bestuur van het waterschap;

gedeputeerde staten: gedeputeerde staten van de provincie Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland, tenzij anders is bepaald;

hoofdinfrastructuur: hoofdweg of landelijk spoorweg, met bijbehorende voorzieningen, zoals bedoeld in artikel 1 van de Tracéwet;

peilbesluit: besluit als bedoeld in artikel 5.2 van de wet;

projectplan: plan als bedoeld in artikel 5.4 van de wet;

profiel van vrije ruimte: de ruimte ter weerszijden van en boven een primaire of regionale waterkering die naar het oordeel van de beheerder benodigd is voor een toekomstige versterking van de waterkering;

regionale waterkering: waterkering, niet zijnde een primaire waterkering als bedoeld in de wet, die beveiliging biedt tegen overstroming en die als zodanig is aangewezen in deze verordening;

regionaal waterplan: plan als bedoeld in artikel 4.4 van de wet;

waterschap: waterschap Amstel, Gooi en Vecht;

wet: de Waterwet.

Artikel 1.2 Toepassingsbereik

Deze verordening is van toepassing op het gebied van het waterschap, bedoeld in artikel 3 van het Reglement voor het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017.

Artikel 1.3 Toedeling watersysteembeheer

Het waterschap is belast met het beheer van het watersysteem dat behoort tot de taak van het waterschap, zoals omschreven in artikel 5 van het Reglement voor het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017.

Hoofdstuk 2 Normen

Titel 2.1 Regionale waterkeringen

Artikel 2.1 Aanwijzen regionale waterkeringen en veiligheidsnorm

1. Op de als bijlage 1 bij deze verordening behorende kaart is voor elke regionale waterkering of voor elk deel daarvan de veiligheidsnorm aangegeven als de gemiddelde overschrijdingskans per jaar.
2. Gedeputeerde staten stellen een technische leidraad vast voor het ontwerp van regionale waterkeringen. Deze strekt tot aanbeveling voor het waterschap.
3. Gedeputeerde staten stellen voorschriften vast voor de door het dagelijks bestuur te verrichten beoordeling van de veiligheid van regionale waterkeringen en stellen ten behoeve van die beoordeling de maatgevende waterstanden vast.
4. Gedeputeerde staten stellen na overleg met het dagelijks bestuur het tijdstip vast waarop de verschillende regionale waterkeringen voor de eerste keer moeten voldoen aan de veiligheidsnorm, bedoeld in het eerste lid.
5. Een wijziging van de kaart of de veiligheidsnorm, bedoeld in het eerste lid, voor een regionale waterkering die in meer dan een provincie is gelegen, geschiedt bij gemeenschappelijk besluit van provinciale staten van de desbetreffende provincies.
6. De bekendmaking van een besluit tot wijziging van de kaart of de veiligheidsnorm, bedoeld in het eerste lid, geschiedt door plaatsing in het provinciaal blad van elk van de provincies.

Artikel 2.2 Toezicht Interprovinciale regionale waterkeringen

Indien een regionale waterkering in de provincies Noord-Holland en Utrecht, Noord-Holland en Zuid-Holland of Utrecht en Zuid-Holland is gelegen, wordt het toezicht op die waterkering uitgeoefend door gedeputeerde staten van de provincie waarin de waterkering in hoofdzaak is gelegen.

Titel 2.2 Waterkwantiteit

Artikel 2.3 Regionale verdringingsreeks Amstelland

1. In geval van een onmiddellijk of dreigend watertekort wordt, met het oog op de verdeling van het beschikbare water vanuit het Amsterdam-Rijnkanaal en de Lek, bij het beheer van de regionale wateren wat betreft de in artikel 2.1, eerste lid onder 3°, van het Waterbesluit bedoelde behoeften, voor de regionale wateren achtereenvolgens prioriteit toegekend aan:
 - a. het verwerken van industrieel proceswater;
 - b. de tijdelijke beregening van kapitaalintensieve gewassen.
2. In geval van een onmiddellijk of dreigend watertekort wordt, met het oog op de verdeling van het beschikbare water vanuit het Amsterdam-Rijnkanaal en de Lek, bij het beheer van de regionale wateren wat betreft de in artikel 2.1, eerste lid onder 4°, van het Waterbesluit bedoelde behoeften, voor de regionale wateren achtereenvolgens prioriteit toegekend aan:
 - a. de waterkwaliteit in stedelijk gebied;
 - b. beroepsvaart;
 - c. akkerbouw;
 - d. beregening sportvelden;
 - e. grasland;
 - f. recreatievaart;
 - g. natuur, voor zover het niet gaat om het voorkomen van onomkeerbare schade.

3. In geval van waterbehoeften van buiten het gebied van het waterschap, zijn het eerste en tweede lid van overeenkomstige toepassing.

Artikel 2.4 Normen waterkwantiteit

1. Met het oog op de bergings- en afvoercapaciteit waarop regionale wateren moeten zijn ingericht, geldt voor het gebied van een gemeente binnen de bebouwde kom dat in een ruimtelijk plan is bestemd voor de doeleinden bebouwing, hoofdinfrastructuur en spoorwegen, als norm een gemiddelde overstromingskans van 1/100 per jaar en voor het overige gebied als norm een gemiddelde overstromingskans van 1/10 per jaar.
2. Met het oog op de bergings- en afvoercapaciteit waarop de regionale wateren moeten zijn ingericht, geldt voor het gebied van een gemeente buiten de bebouwde kom, als norm een gemiddelde overstromingskans van:
 - a. 1/100 per jaar voor bebouwing;
 - b. 1/50 per jaar voor glastuinbouw en hoogwaardige land- en tuinbouw;
 - c. 1/25 per jaar voor akkerbouw;
 - d. 1/10 per jaar voor grasland, gedurende de periode van 1 maart tot 1 oktober.
3. Wat betreft het gebied, bedoeld in het tweede lid, geldt geen norm voor:
 - a. gebieden die zijn aangeduid als Natuurnetwerk gerealiseerd op de voortgangskaart realisatie Natuurnetwerk die jaarlijks in het Meerjarenprogramma Groen Noord-Holland wordt vastgesteld;
 - b. gebieden die zijn aangewezen als natuurgebied en als zodanig zijn opgenomen in Kaartbijlage 1 Begrenzing van natuurgebieden, behorende bij het Natuurbeheerplan 2016 provincie Utrecht;
 - c. gebieden die zijn aangewezen als natuurgebied, waarbij voor de bepaling van het landgebruik natuur gebruik gemaakt wordt van de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland dan wel van de Ecologische Hoofdstructuur, zoals in de laatst vastgestelde provinciale Verordening Ruimte Zuid-Holland is vastgelegd, voor zover die begrensde gebieden bestaan uit vanouds bestaande natuur of uit reeds gerealiseerde nieuwe natuur.
4. Voor de toepassing van het tweede lid is wat betreft het landgebruik de situatie bepalend zoals vastgelegd in het Landelijk Grondgebruiksbestand Nederland versie 7 van Wageningen Universiteit en Researchcentrum.
5. Gedeputeerde staten kunnen nadere voorschriften stellen aangaande de toepassing van het eerste, tweede, derde en vierde lid.
6. Gedeputeerde staten stellen, na overleg met het dagelijks bestuur, een leidraad vast voor de door het dagelijks bestuur te verrichten beoordeling van de bergings- en afvoercapaciteit van de regionale wateren.
7. Bij de beoordeling of een gebied voldoet aan de norm, kan een gedeelte van de oppervlakte van het gebied overeenkomstig de percentages genoemd in bijlage 3 behorende bij deze verordening, buiten beschouwing worden gelaten.
8. Uiterlijk 31 december 2027 voldoet de inrichting van de regionale wateren aan de in het eerste en tweede lid opgenomen normen.

Titel 2.3 Meten en beoordelen

Artikel 2.5 Toetsing watersysteem en verslaglegging

1. Het dagelijks bestuur brengt, vanwege de zorg die op hem rust voor de handhaving van de veiligheidsnorm, bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, periodiek verslag uit aan gedeputeerde staten over de algemene waterstaatkundige toestand van de regionale waterkeringen onder zijn beheer.
2. Het verslag, bedoeld in het eerste lid, bevat een beoordeling van de veiligheid. Die beoordeling geschiedt onder meer in het licht van de veiligheidsnorm, technische leidraad en voorschriften, bedoeld in artikel 2.1 en de legger bedoeld in artikel 5.1 van de wet.
3. Het dagelijks bestuur brengt, vanwege de zorg die op hem rust voor de handhaving van de normen, bedoeld in artikel 2.4, periodiek verslag uit aan gedeputeerde staten over de algemene waterstaatkundige toestand van de regionale wateren onder zijn beheer.

4. Het verslag, bedoeld in het derde lid, bevat een beoordeling van de regionale wateren met het oog op de bergings- en afvoercapaciteit waarop de regionale wateren moeten zijn ingericht. Die beoordeling geschiedt onder meer in het licht van de normen en voorschriften bedoeld in artikel 2.4 en de legger bedoeld in artikel 5.1 van de wet.
5. Indien de beoordeling daartoe aanleiding geeft, bevatten de verslagen bedoeld in het eerste en derde lid een omschrijving van de voorzieningen die op een daarbij aan te geven termijn nodig worden geacht.
6. Gedeputeerde staten stellen, na overleg met het dagelijks bestuur, vast voor welk tijdstip de verslagen, bedoeld in het eerste en derde lid, voor de eerste maal, na inwerkingtreding van deze verordening, worden uitgebracht en met welke frequentie de verslagen daarna worden uitgebracht.
7. Gedeputeerde staten kunnen nadere voorschriften stellen met betrekking tot de vorm en inhoud van de verslagen, bedoeld in het eerste en derde lid.

Hoofdstuk 3 Beheerplan

Artikel 3.1 Inhoud

1. Het beheerplan bevat, naast het bepaalde in artikel 4.6 van de wet, ten minste:
 - a. de beschrijving van de bestaande toestand van de watersystemen waarover het beheer zich uitstrekt;
 - b. het beleid inzake het beheer van de watersystemen gericht op de aan de watersystemen toegekende functies en doelstellingen;
 - c. de beschrijving van de maatregelen met prioriteitstelling en fasering, zodat de gestelde doelen zijn te realiseren;
 - d. een raming van de kosten van de gedurende de planperiode te nemen maatregelen, inzicht in de dekking van de kosten en een indicatie van het verloop van de op te leggen heffingen in de planperiode.
2. Het beheerplan is voorzien van een toelichting, waarin ten minste is opgenomen:
 - a. de aan het plan ten grondslag liggende afwegingen en uitkomsten van de eventueel uitgevoerde onderzoeken;
 - b. een overzicht van de strategische doelstellingen in het regionale waterplan, die worden gerealiseerd door het uitvoeren van de in het eerste lid onder c. genoemde maatregelen.

Artikel 3.2 Raadplegen

Het dagelijks bestuur raadpleegt, bij het opstellen van het beheerplan, ten minste de dagelijks besturen van de aangrenzende waterbeheerders, gedeputeerde staten en de colleges van burgemeester en wethouders van de binnen het plangebied liggende gemeenten.

Artikel 3.3 Voorbereiding

1. Op de voorbereiding van het beheerplan is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. De stukken worden ter inzage gelegd in ten minste het kantoor van het waterschap en in de gemeentehuizen van de gemeenten die zijn gelegen binnen het gebied waarop het beheerplan betrekking heeft.
2. Iedere belanghebbende en ingezetene heeft de gelegenheid zijn zienswijze over het beheerplan naar voren te brengen.

Artikel 3.4 Toezending

1. Het dagelijks bestuur stuurt het beheerplan binnen vier weken na vaststelling naar gedeputeerde staten. Als bijlagen voegt het toe een samenvatting van hetgeen door de op grond van artikel 3.2 eerste lid geraadpleegde instanties bij de voorbereiding naar voren is gebracht, de ingediende zienswijzen en de beschouwingen van het algemeen bestuur daarover.
2. Het dagelijks bestuur stuurt het beheerplan binnen vier weken na de vaststelling aan de ingevolge artikel 3.2 geraadpleegde bestuursorganen en aan de minister van Infrastructuur en Milieu.

Artikel 3.5 Voortgangsrapportage uitvoering beheerplan

1. Het dagelijks bestuur rapporteert ten minste een maal per jaar aan gedeputeerde staten over de voortgang van de uitvoering van het beheerplan, de mate waarin de gestelde doelen worden bereikt, de redenen van eventuele afwijkingen en de voorgestelde maatregelen.
2. Gedeputeerde staten kunnen, na overleg met de beheerder, nadere voorschriften stellen met betrekking tot de vorm en inhoud van de voortgangsrapportage, bedoeld in het eerste lid.

Hoofdstuk 4 Aanleg en beheer van waterstaatswerken

Titel 4.1 Legger

Artikel 4.1 Legger waterstaatswerken

1. De legger, bedoeld in artikel 5.1 van de wet, bevat naast het bepaalde in het eerste lid van dat artikel in ieder geval:
 - a. het lengteprofiel en dwarsprofielen van de primaire en regionale waterkeringen;
 - b. het profiel van vrije ruimte ten aanzien van de primaire en regionale waterkeringen;
 - c. de gemiddelde dwarsprofielen van de oppervlaktewaterlichamen;
 - d. een omschrijving van de ondersteunende kunstwerken en de bijzondere constructies die deel uitmaken van de primaire en regionale waterkering, regionale oppervlaktewaterlichamen en bergingsgebieden.
2. Voor oppervlaktewateren, die niet overwegend van belang zijn voor aan- en afvoer van water en waterberging, geldt een vrijstelling van de verplichting, bedoeld in het eerste lid, sub c, en uit artikel 5.1, eerste lid, van de wet, met betrekking tot vorm, afmeting en constructie.
3. Op de voorbereiding van de legger, voor zover daarbij de ligging van een bergingsgebied of de ligging van een beschermingszone wordt vastgesteld of gewijzigd, is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

Titel 4.2 Peilbesluiten

Artikel 4.2 Aanwijzing verplichte peilbesluiten

Het algemeen bestuur stelt een of meer peilbesluiten vast voor de oppervlaktewaterlichamen in de gebieden die zijn aangegeven op de als bijlage 2 bij deze verordening behorende kaart.

Artikel 4.3 Inhoud peilbesluit

1. Het peilbesluit bevat naast het bepaalde in het tweede lid van artikel 5.2 van de wet een kaart met de begrenzing van het gebied waarbinnen de oppervlaktewaterlichamen gelegen zijn waarop het peilbesluit betrekking heeft.
2. Het peilbesluit gaat vergezeld van een toelichting waarin tenminste zijn opgenomen:
 - a. de aan het besluit ten grondslag liggende afwegingen en uitkomsten van de verrichte onderzoeken;
 - b. een aanduiding van de veranderingen van de waterstanden ten opzichte van de bestaande situatie;
 - c. een aanduiding van de gevolgen van de te handhaven waterstanden voor de diverse belangen.

Artikel 4.4 Voorbereiding

Op de voorbereiding van het peilbesluit is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

Artikel 4.5 Actuele peilbesluiten

1. Het algemeen bestuur draagt zorg dat een peilbesluit actueel is en in ieder geval is toegesneden op veranderingen in zowel de omstandigheden ter plaatse als de aanwezige functies en belangen.
2. Het dagelijks bestuur rapporteert aan gedeputeerde staten over de planning van de herziening van peilbesluiten in de voortgangsrapportage, bedoeld in artikel 3.5, eerste lid.

Titel 4.3 Projectprocedure voor waterstaatswerken

Artikel 4.6 Projectprocedure

Gedeputeerde staten van de provincie waarbinnen het te realiseren project in hoofdzaak is gelegen, kunnen paragraaf 2 van hoofdstuk 5 van de wet van toepassing verklaren op projectplannen:

- a. tot aanleg of wijziging van regionale waterkeringen;
- b. tot aanleg of wijziging van bergingsgebieden;
- c. tot aanleg of wijziging van oppervlaktewaterlichamen met een oppervlakte van ten minste een hectare of met een lengte van ten minste vijfhonderd meter.

Artikel 4.7 Projectplan regionale waterkeringen

Op de voorbereiding van een projectplan tot aanleg of wijziging van een regionale waterkering, waarop paragraaf 2 van hoofdstuk 5 van de wet niet van toepassing is, is afdeling 3.4 van de Algemeen wet bestuursrecht van toepassing.

Artikel 4.8 Toezending projectplan primaire waterkeringen

1. Een aan gedeputeerde staten van de provincie, op wier grondgebied het te realiseren project wordt uitgevoerd, ter goedkeuring toegezonden projectplan als bedoeld in artikel 5.5 van de wet, dat betrekking heeft op een primaire waterkering die onderdeel uitmaakt van een dijkkring die tevens is gelegen op het grondgebied van een andere provincie of andere provincies, wordt door het dagelijks bestuur van het waterschap tevens toegezonden aan gedeputeerde staten van die andere provincie of provincies.
2. Indien toepassing is gegeven aan artikel 5.7, tweede lid, van de wet wordt het aan Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, Utrecht of Zuid-Holland ter goedkeuring toegezonden projectplan door het dagelijks bestuur tevens toegezonden aan gedeputeerde staten van de andere provincie of provincies.

Titel 4.4 Waterakkoord

Artikel 4.9 Waterakkoord

Bij de voorbereiding van een waterakkoord als bedoeld in artikel 3.7 van de wet raadpleegt het dagelijks bestuur de colleges van gedeputeerde staten van de provincies en de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten waarin de regionale wateren zijn gelegen, waarop het waterakkoord betrekking heeft.

Hoofdstuk 5 Grondwater

Artikel 5.1 Verstrekken gegevens

1. Het dagelijks bestuur verstrekt aan gedeputeerde staten van de provincie of de provincies waarin de onttrekking van grondwater of het infiltreren van water plaatsvindt:
 - a. de gegevens die op grond van artikel 6.11 van het Waterbesluit worden verkregen;
 - b. een overzicht van de vergunningen en meldingen op basis waarvan het onttrekken van grondwater of het infiltreren van water plaatsvindt.
2. De opgave, bedoeld in het eerste lid, wordt uiterlijk op 31 mei van elk jaar of, bij beëindiging van de onttrekking, binnen vier maanden na die beëindiging verstrekt.
3. Gedeputeerde staten kunnen, na overleg met het dagelijks bestuur, nadere regels stellen aangaande de wijze waarop de gegevens, bedoeld in het eerste lid, worden aangeleverd.

Artikel 5.2 Melden, meten en registreren

Het algemeen bestuur kan de vrijstellingsmogelijkheid, bedoeld in artikel 6.11, vijfde lid, van het Waterbesluit niet toepassen voor onttrekkingen of infiltraties van meer dan 12.000 m³ per jaar en voor tijdelijke onttrekkingen of infiltraties van in totaal meer dan 12.000 m³.

Artikel 5.3 Onttrekkingen voor menselijke consumptie

1. Het algemeen bestuur legt in het gebied van de provincie Utrecht een vergunningplicht op voor onttrekkingen van grondwater voor menselijke consumptie.
2. Aan de vergunning, bedoeld in het eerste lid, verbindt het dagelijks bestuur, voor zover dagelijks meer dan 10 m³ water wordt onttrokken of water wordt onttrokken ten behoeve van meer dan 50 personen, voorschriften met betrekking tot de monitoringsverplichtingen die voortvloeien uit de Kaderrichtlijn Water.
3. Het dagelijks bestuur verstrekt aan gedeputeerde staten van Utrecht de gegevens die op grond van het tweede lid worden verkregen, uiterlijk binnen vier maanden nadat de gegevens zijn verkregen.
4. Gedeputeerde staten van Utrecht kunnen, na overleg met het dagelijks bestuur, nadere regels stellen aangaande de wijze en de parameters waarop en de frequentie waarmee op grond van het tweede lid gemonitord wordt.

Hoofdstuk 6 Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 6.1 Intrekking verordening

De Waterverordening Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht wordt ingetrokken.

Artikel 6.2 Overgangsrecht

De op de dag voorafgaande aan de datum van inwerkingtreding van deze verordening geldende besluiten die op grond van de Waterverordening Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht zijn genomen, blijven van kracht zolang het bevoegde bestuursorgaan niet anders heeft beslist.

Artikel 6.3 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op 1 januari 2017.

Artikel 6.4 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Waterverordening Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017.

Haarlem, 12 december 2016

Provinciale Staten van Noord-Holland,

, voorzitter

, griffier

Utrecht, 12 december 2016

Provinciale Staten van Utrecht,

, voorzitter

, griffier

Den Haag, 14 december 2016

Provinciale Staten van Zuid-Holland,

, voorzitter

, griffier

Toelichting op de Waterverordening Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017

Algemeen

Aanleiding voor de herziening van de Waterverordening Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (verder: waterverordening) is dat het waterschapsbestuur heeft verzocht de naam van het waterschap te wijzigen van 'Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht' in 'Waterschap Amstel, Gooi en Vecht'. Daarnaast zijn enkele inhoudelijke wijzigingen nodig als gevolg van hernieuwde inzichten en gewijzigde wetgeving.

De wijziging van de naam van het waterschap beoogt de herkenbaarheid van het waterschap en zijn taken bij het publiek te vergroten, aldus het waterschapsbestuur. De naamswijziging van het waterschap in zijn reglement brengt met zich mee dat het opschrift en de aanhef van het reglement, alsmede het opschrift en de aanhef van de waterverordening voor het waterschap, gewijzigd moeten worden. Om wetstechnische redenen is dat alleen mogelijk door het reglement en de waterverordening voor het waterschap hernieuwd vast te stellen. Voor wat betreft de naamswijziging van het waterschap is de citeertitel en de tekst van het reglement en van de waterverordening voor het waterschap aangepast. Tevens is het overgangsrecht aangepast voor deze herziening. Voor het overige is de tekst aangehouden zoals die al bestond in de waterverordening.

Naast de naamswijziging worden enkele inhoudelijke aanpassingen doorgevoerd. De waterverordening wordt gewijzigd op de volgende onderdelen:

- de normen voor waterkwantiteit;
- de procedure voor peilbesluiten en bijlage peilbesluiten;
- een nieuwe bepaling omtrent de winningen voor menselijke consumptie.
- de instructieregels voor het beheerplan;
- de procedurevoorschriften voor leggers;
- aanwijzing en normering van regionale waterkeringen (bijlage kaart);

De wijzigingen worden hieronder toegelicht.

De wijzigingen voor de normen waterkwantiteit en de procedure voor peilbesluiten komen voort uit gewijzigde inzichten. Bij de inwerkingtreding van de verordening in december 2009 was het de verwachting dat het waterschap in staat zou zijn om tegen redelijke kosten de bij de normen uit de verordening behorende bergings- en afvoercapaciteit te regelen. Deze aanname is juist gebleken voor het overgrote deel van het beheersgebied. Om het laatste deel van het beheersgebied (enkele hectares) op orde te brengen, zijn vaak kostbare op zichzelf staande maatregelen nodig. Beter is die maatregelen als meekoppelkansen mee te nemen met andere maatregelen, waardoor de kosteneffectiviteit groter wordt. Hierop is artikel 2.4 aangepast.

De wijziging van de procedure voor peilbesluiten is aangepast omdat de provincie vooral wil sturen op het doel: een peilbesluit dat is afgestemd op de aanwezige functies en belangen in het gebied. Daarom wordt in het nieuwe artikel 4.5 bepaald dat het waterschap zorg draagt voor een 'actueel' peilbesluit en is de herzieningstermijn van 10 jaar voor peilbesluiten komen te vervallen.

De nieuwe bepaling in artikel 5.3 omtrent winningen voor menselijke consumptie is alleen van toepassing in de provincie Utrecht en vloeit voort uit het beleid dat de provincie Utrecht heeft opgenomen voor winningen voor menselijke consumptie in haar Bodem-, Water- en Milieuplan 2016-2021.

De instructieregels voor het beheerplan en de procedurevoorschriften voor leggers zijn op enkele punten aangepast. Voor het beheerplan is gebleken dat het gewenste grond- en oppervlaktewaterregiem (GGOR) een goed instrument is voor het waterschap om de waterpeilen en de ruimtelijke grondgebruikfuncties op elkaar af te stemmen, maar het is niet een methodiek die goed past bij een beheerplan. Om die reden is deze instructieregel geschrapt in het artikel 3.1. Ook is de goedkeuring door gedeputeerde staten van het beheerplan komen te vervallen bij

wijziging van de Waterwet (Stb. 2014, 21). Om die reden is ook dit voorschrift uit artikel 3.4 geschrapt.

Voor wat betreft de procedurevoorschriften voor de legger geldt dat voor de meeste wijzigingsprocedures voor de legger reeds is voorzien in rechtsbescherming via de mogelijkheid om bezwaar/beroep in te stellen tegen een voorafgaand waterstaatkundig besluit. Heeft de vaststelling of wijziging van de legger betrekking op de ligging van een bergingsgebied of de ligging van een beschermingszone dan is wel de openbare voorbereidingsprocedure voorgescreven omdat daar geen andere beroepsmogelijkheden bestaan. Voor de overige wijzigingen van de legger wordt afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht niet meer van toepassing verklaard in het vernieuwde derde lid van artikel 4.1.

Met betrekking tot de regionale keringen heeft het waterschap een verzoek bij de provincies ingediend voor aanpassing van een aantal tracés. Tevens is verzocht om voor twee dijktrajecten (Blaricummermeent en Overdiemerpolder) de tracés en de normering in de waterverordening vast te leggen. Dit is op de gewijzigde kaart met regionale waterkeringen en de bijbehorende veiligheidsnormen (bijlage 1) weergegeven.

Bovengenoemde wijzigingen zijn geïncorporeerd in deze herziening van de waterverordening en worden verder uitgebreid besproken in de artikelsgewijze toelichting. Naast de naamswijziging en bovengenoemde wijzigingen zijn geen overige aanpassingen gedaan en zijn de artikelen inhoudelijk gelijk gebleven aan de artikelen zoals die stonden in de Waterverordening Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht, die gold tot 1 januari 2017.

Artikelsgewijze toelichting

Hoofdstuk 1 Begripsbepalingen, toepassing en toedeling

Artikel 1.1 Begripsbepalingen

In hoofdstuk 1 zijn de begripsbepalingen opgenomen. De begripsbepalingen die in de Waterwet en het Waterbesluit zijn opgenomen (zoals bijvoorbeeld oppervlaktewaterlichaam en bergingsgebied) zijn niet in deze verordening herhaald. Gemakshalve wordt voor de uitleg van die begripsbepalingen verwezen naar de Waterwet en het Waterbesluit.

Het begrip regionale waterkering betreft een provinciale definitie. Het gaat hier om niet-primaire waterkeringen, die op grond van artikel 2.4 van de Waterwet zijn aangewezen en genormeerd. Door het waterschap kan een ruimere definitie worden gehanteerd.

Artikel 1.2 Toepassingsbereik

In deze verordening worden alle waterschapsgerelateerde zaken geregeld voor het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht.

Artikel 1.3 Toedeling watersysteembeheer

De artikelen 3.1 en 3.2 van de Waterwet voorzien in een landsdekkend systeem waarin is bepaald wie wordt belast met het beheer van watersystemen. De watersystemen of onderdelen daarvan, die bij het Rijk in beheer zijn, worden bij algemene maatregel van bestuur aangewezen, namelijk via het Waterbesluit. De overige beheerders van (onderdelen van) watersystemen worden bij provinciale verordening aangewezen. Daarbij dient artikel 2, tweede lid, van de Waterschapswet in acht te worden genomen, waarin is bepaald dat de zorg voor het regionale watersysteem bij reglement aan waterschappen wordt opgedragen, tenzij dat niet verenigbaar is met een goede organisatie van de waterstaatkundige verzorging.

Ter uitvoering van artikel 3.2, eerste lid, van de Waterwet wordt in dit artikel het waterschap aangewezen als beheerder van het regionale watersysteem. Hierbij is verwezen naar de reglementaire omschrijving van de taak van het waterschap, zijnde de waterstaatkundige verzorging van haar gebied, voor zover deze taak niet aan andere publiekrechtelijke lichamen is opgedragen.

Hoofdstuk 2 Normen

Titel 2.1 Regionale waterkeringen

Algemeen

Op grond van artikel 2.4 van de Waterwet worden bij provinciale verordening voor daarbij aan te wijzen, andere dan primaire waterkeringen, die in beheer zijn bij een andere beheerder dan het Rijk, veiligheidsnormen vastgesteld. In deze titel wordt daarin voorzien. Vastgelegd is wat het gewenste beschermingsniveau is van de waterkeringen die op grond van hun functie van regionale betekenis worden geacht. De desbetreffende regionale waterkeringen zijn aangegeven op de als bijlage 1 bij deze verordening behorende kaarten. Op die kaarten is tevens voor elke waterkering de veiligheidsnorm aangegeven.

Door het stellen van normen geeft de provincie nader invulling aan de reglementair opgedragen taak van de waterschappen, te weten de waterstaatkundige verzorging van zijn gebied. Het waterschap is reglementair gehouden het watersysteem zo in te richten en te beheren dat het voldoet aan de in deze verordening nader gestelde eisen in de vorm van normen. In verband hiermee is ervan afgezien in deze titel een specifieke beheersopdracht op te nemen die inhoudt dat het waterschap er voor zorg draagt dat de regionale waterkeringen aan de gestelde veiligheidsnorm voldoen. Hetzelfde geldt voor de normen voor wateroverlast (zie artikel 2.4).

Artikelsgewijs

Artikel 2.1 Veiligheidsnorm

Eerste lid

In het eerste lid is bepaald dat voor regionale waterkeringen de gemiddelde overschrijdingsfrequentie per jaar (kans van voorkomen van een bepaalde waterstand) de veiligheidsnorm is. Het wenselijke veiligheidsniveau is gerelateerd aan de economische schade die bij het falen van de waterkering kan optreden. Hiertoe zijn de waterkeringen die op de als bijlage 1 bij deze verordening behorende kaarten zijn opgenomen, naar gelang de mogelijk optredende schade in vijf klassen ingedeeld, oplopend van een overschrijdingskans van 1/10 per jaar (kadeklasse I) tot een overschrijdingskans van 1/1000 per jaar (kadeklasse V). De uitgangspunten voor de berekening van de schade en de vertaling naar de kadeklassen zijn afgeleid van de IPO-Leidraad ter bepaling van normen voor boezemkaden. Voor elk van de regionale waterkeringen is de veiligheidsnorm ook op bedoelde kaarten opgenomen.

Om een bepaald veiligheidsniveau voor een gebied te verzekeren behoeven de rond dat gebied gelegen waterkeringen niet alle aan dezelfde veiligheidseisen te voldoen. De te stellen eisen kunnen afhankelijk gesteld worden van factoren als het watervolume dat door een waterkering wordt gekeerd, het landgebruik direct achter de waterkering en de aanwezigheid van polderkades in het gebied. Om die reden is ervoor gekozen niet een gebied te normeren, maar de waterkeringen rondom een gebied. Aldus kunnen gedifferentieerde eisen worden gesteld en kan in bepaalde situaties met kleinere kadeverbeteringen worden volstaan en kunnen de kosten van verbetering worden beperkt.

Tweede en derde lid

Zoals hiervoor is aangegeven is op de kaarten in bijlage 1 voor de verschillende regionale waterkeringen of delen daarvan de veiligheidsnorm aangegeven. Deze abstracte norm dient voor de dagelijkse praktijk geoperationaliseerd te worden. Dit geschiedt enerzijds in de vorm van voorschriften voor de toetsing en anderzijds in de vorm van een technische leidraad voor het ontwerp van een regionale waterkering. Omdat het hierbij om een uitwerking van de veiligheidsnorm gaat, is de bevoegdheid tot vaststelling in handen van gedeputeerde staten gelegd. Om te bereiken dat de toetsing van de actuele veiligheidssituatie door de beheerders op uniforme wijze tot stand komt, hebben de daarvoor gestelde voorschriften het karakter van een

bindend voorschrift. Afwijking hiervan is niet mogelijk. Wat betreft het ontwerp heeft de technische leidraad het karakter van een richtlijn. Dat betekent dat de beheerder een bepaalde ruimte wordt gelaten om in verband met specifieke plaatselijke omstandigheden af te wijken. Een afwijking kan bijvoorbeeld wenselijk zijn om voor de langere termijn een optimum te realiseren tussen aanleg- en onderhoudskosten.

Ten behoeve van de beoordeling van het waterkerend vermogen is het nodig dat gedeputeerde staten naast voorschriften over de wijze van toetsing tevens de maatgevende waterstanden vaststellen. Voor de regionale keringen langs de boezem wordt de maatgevende waterstand bepaald door het maatgevend boezempeil, de scheefstand van de boezem door opwaaiing en de werking van de boezemgemalen. Voor de regionale keringen langs vrij afstromende regionale wateren wordt de maatgevende waterstand berekend door middel van een hydrologische analyse. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van afvoernormen, metingen en/of modellen.

Vierde lid

Het vaststellen van het tijdstip waarop de verschillende regionale waterkeringen aan de gestelde veiligheidsnorm moeten voldoen wordt na overleg met het dagelijks bestuur door gedeputeerde staten vastgesteld. In het bij deze verordening behorende Uitvoeringsbesluit regionale waterkeringen West-Nederland zijn de tijdstippen bepaald waarop de regionale waterkeringen aan de gestelde veiligheidsnorm moeten voldoen. Dit zijn verschillende tijdstippen, afhankelijk van de urgentie; 2020 of 2030. Ook is in dit uitvoeringsbesluit bepaald dat gedeputeerde staten op basis van een gemotiveerd verzoek van het waterschap voor bepaalde waterkeringen een uitstel kunnen toestaan.

Vijfde en zesde lid

Omdat de verordening van toepassing is op het gebied van meer provincies wordt de verordening vastgesteld door provinciale staten van de betreffende provincies. Uitdrukkelijk is bepaald dat een gemeenschappelijk besluit vereist is voor een besluit tot een wijziging van een kaart of tot een wijziging van een veiligheidsnorm die betrekking heeft op een regionale waterkering die in meer provincies is gelegen. Hoewel provinciale staten van elk van de betrokken provincies hiertoe afzonderlijk bevoegd zijn voor hun eigen gebied wordt het vanwege de onderlinge samenhang wenselijk geacht dat daarvoor een gemeenschappelijk besluit wordt genomen.

In geval een regionale waterkering in één provincie is gelegen, is een gemeenschappelijk besluit niet nodig en kunnen provinciale staten van die provincie afzonderlijk een dergelijk besluit nemen. Om te verzekeren dat beide provincies beschikken over een gelijkkluidende tekst van de verordening inclusief bijlagen is bepaald dat een dergelijke wijzigingsbesluit wordt bekendgemaakt in het provinciaal blad van elk van de betrokken provincies.

Artikel 2.2 Toezicht

Indien een waterkering in meer dan één provincie is gelegen, kan het doelmatig zijn als het toezicht daarop wordt uitgeoefend door het college van gedeputeerde staten van de provincie waarin de waterkering in hoofdzaak is gelegen. Dit artikel voorziet daarin.

Titel 2.2 Waterkwantiteit

Algemeen

Regionale verdringingsreeks

Van watertekort is sprake indien de vraag naar water vanuit de verschillende maatschappelijke en economische behoeften groter is dan het aanbod, waarbij het gaat om de beschikbaarheid van voldoende water van die kwaliteit die voor bepaalde behoeften nodig is. Het beheer van de regionale watersystemen is er, onder andere, op gericht alle watervragers zoveel mogelijk van het benodigde water te voorzien. In tijden van watertekort is dit echter niet meer mogelijk. De gevolgen voor waterverbruikers kunnen aanzienlijk zijn. De regionale verdringingsreeks biedt

helderheid over welke behoeften in een situatie van watertekort voorgaan boven de andere en draagt bij aan een slagvaardig en eenduidig optreden van de waterbeheerder in situaties van watertekorten.

Artikel 2.1 van het Waterbesluit legt de landelijke verdringingsreeks vast, welke bindend is. De landelijke verdringingsreeks bepaalt de prioriteitsrangorde van de waterbehoeften waarvoor water mag worden benut in geval van watertekort. De landelijke verdringingsreeks is opgebouwd uit vier categorieën van gebruikers, welke onderling zijn geprioriteerd. Binnen categorie 1 (het waarborgen van de veiligheid tegen overstroming en het voorkomen van onomkeerbare schade) en categorie 2 (nutsvoorzieningen) is in de landelijke verdringingsreeks nog een nadere prioritering aangebracht. Binnen categorie 3 (kleinschalig hoogwaardig gebruik) en categorie 4 (overige behoeften) is in de landelijke verdringingsreeks ook een nadere prioritering aangegeven, maar daarnaast biedt artikel 2.2 van het Waterbesluit de provincie de mogelijkheid om in de provinciale verordening de nadere prioritering binnen categorie 3 en categorie 4 vast te leggen. In artikel 2.3 is van deze mogelijkheid gebruik gemaakt.

Normen waterkwantiteit

Op grond van artikel 2.8 van de Waterwet moeten bij provinciale verordening met het oog op de bergings- en afvoercapaciteit waarop de regionale wateren moeten zijn ingericht, normen worden gesteld met betrekking tot de gemiddelde overstromingskans per jaar. In deze titel wordt daarin voorzien.

In deze verordening worden normen gegeven waarbij de kans op wateroverlast als gevolg van grote hoeveelheden neerslag is gerelateerd aan de economische waarde van landgebruik en de te verwachten schade bij wateroverlast. De normen drukken de gemiddeld toelaatbaar geachte kans op overstroming uit ofwel het wenselijk geachte beschermingsniveau. De normering bakent de zorgplicht af die de waterbeheerder heeft op het vlak van het voorkomen, dan wel beperken van ontoelaatbare wateroverlast door inundatie vanuit oppervlaktewater ten gevolge van neerslag en geeft daarmee helderheid voor de burgers en de bedrijven over het restrisico en hun eigen verantwoordelijkheid ten aanzien van roerende en onroerende zaken. De in deze verordening vastgelegde normen moeten worden gezien als een minimumnorm. Het staat het waterschap vrij ook een hogere norm te hanteren.

De normen in de verordening zijn voor het waterschap het vertrekpunt bij de voorbereiding van waterhuishoudkundige en ruimtelijke maatregelen gericht op het op orde brengen van de regionale watersystemen. De maatregelen die nodig zijn om de bergings- en afvoercapaciteit van de regionale wateren aan de in deze verordening vastgelegde norm te laten voldoen neemt de beheerder op in het beheerplan, bedoeld in artikel 4.6 van de Waterwet.

In het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) van 2003 zijn werknormen opgenomen die voor de verschillende vormen van landgebruik de gemiddeld toelaatbaar geachte kans op overstroming ofwel het wenselijk geachte beschermingsniveau uitdrukken. De vormen van landgebruik die daarbij worden onderscheiden zijn grasland, akkerbouw, hoogwaardige land- en tuinbouw, glastuinbouw en bebouwd gebied. De afspraken die gemaakt zijn in het NBW van 2003 om de kans op wateroverlast vanuit het oppervlaktewatersysteem aan te pakken op basis van generieke normen voor verschillende vormen van landgebruik, bestaan uit een statistisch bepaalde kans dat wateroverlast vanuit het oppervlaktewatersysteem optreedt. De werknormen uit het NBW zijn in 2008 overgenomen in het toen geldende art 2.4 van de verordening, bij het bepalen van het beschermingsniveau voor de verschillende vormen van landgebruik binnen het waterschapsgebied.

Bij de inwerkingtreding van de verordening in december 2009 was het de verwachting dat het waterschap in staat zou zijn om tegen redelijke kosten de bij de normen uit de verordening behorende bergings- en afvoercapaciteit te regelen. Deze aanname is juist gebleken voor het overgrote deel van het beheersgebied, op dit moment voldoet bijna 100 % van het grondgebied aan de in artikel 2.4 opgenomen normen.

Om het laatste deel van het beheersgebied (enkele hectares) op orde te brengen, zijn vaak kostbare op zichzelf staande maatregelen nodig. Beter is die maatregelen als meekoppelkansen mee te nemen met andere maatregelen, waardoor de kosteneffectiviteit groter wordt. Om die reden is artikel 2.4 in de huidige verordening aangepast. Zie verder de toelichting hieronder.

Artikelsgewijs

Artikel 2.3 Regionale verdringingsreeks

Dit artikel geeft de nadere prioritering voor de regionale wateren binnen de categorie 3 en categorie 4 gebruikers uit artikel 2.1 van het Waterbesluit. Deze nadere prioritering moet worden gezien als richtlijn voor de waterbeheerder bij de verdeling van het beschikbare water over de diverse functies in de regio tijdens een periode van watertekort. Met deze nadere prioritering houdt de waterbeheerder bij het opstellen van calamiteitenplannen en waterakkoorden rekening.

Artikel 2.4 Normering waterkwantiteit

Eerste lid

In het eerste en tweede lid wordt onderscheid gemaakt in het gebied binnen en buiten de bebouwde kom. Voor de bepaling van de bebouwde kom wordt aansluiting gezocht bij de grenzen die door de gemeenteraad in het kader van de Wegenverkeerswet 1994 worden vastgesteld (zie ook de begripsbepalingen in artikel 1.1). Hiertoe is gekozen om te voorkomen dat bij een wijziging van de bebouwde komgrens de verordening zou moeten worden aangepast. Wat betreft het gebied binnen de bebouwde kom is in het eerste lid onderscheid gemaakt tussen:

- a het gebied dat is bestemd voor bebouwing, hoofdinfrastructuur en spoorwegen: hiervoor geldt de norm van 1/100 per jaar;
- b het overige gebied, zoals openbaar groen en sportvelden: hiervoor geldt een norm van 1/10 per jaar.

Aan de indeling in het eerste lid liggen de volgende overwegingen ten grondslag:

- a Voor bebouwing in stedelijk gebied geldt vanwege de hoge economische waarde van het gebouwde overeenkomstig de normering uit het NBW de hoogste norm, de 'bebouwingsnorm', van 1/100 per jaar.
- b Voor niet-bebouwd gebied in stedelijke kernen (parken, sportvelden etc.) is gekozen voor de 'graslandnorm' van 1/10 per jaar vanwege de relatief lage economische waarde van dat gebied en de kosten van de benodigde maatregelen die gemoeid zijn met het realiseren van een hogere norm.
- c Door wat betreft de stedelijke kernen aansluiting te zoeken bij het begrip 'bebouwde kom' van een gemeente, zoals bedoeld in artikel 20a van de Wegenverkeerswet 1994, wordt bereikt dat bij stedelijke uitbreiding de norm automatisch opschuift. Bepalend daarvoor is het tijdstip waarop het besluit van de gemeenteraad tot wijziging van de grens van de bebouwde kom onherroepelijk is. Omdat de vastgestelde norm kan worden aangemerkt als een minimumnorm staat het het waterschap vrij om desgewenst reeds in de tussentijd (periode tussen feitelijke realisering stedelijke uitbreiding en onherroepelijke besluit tot aanpassing grens bebouwde kom) te anticiperen op de toekomstige 'bebouwingsnorm'.

Aldus kan het waterschap soepel inspelen op de nieuwe situatie.

Tweede lid

Buiten de bebouwde kom is de normering voor wateroverlast met name gerelateerd aan de economische waarde van het landgebruik. Geen normen zijn vastgelegd voor de gebieden met de functie natuur.

Uit de toetsing van het watersysteem aan de NBW-werknormen is in eerste instantie gebleken dat het waterschap over het algemeen technisch en tegen redelijke kosten in staat is de

normen, die horen bij de verschillende vormen van landgebruik, te realiseren. Om die reden is er in 2008 voor gekozen de NBW-werknormen te verheffen tot definitieve normen. Echter, voor een specifieke vorm van landgebruik is het inzicht gewijzigd. Om die reden is in het tweede lid, onderdeel d aangepast naar een norm voor grasland alleen gedurende het groeiseizoen.

Tot 2017 stond er voor gebieden buiten de bebouwde kom met de gebruiksfunctie grasland in artikel 2.4 tweede lid onder d de generieke norm opgenomen van een gemiddelde overstromingskans van 1/10 jaar. In een aantal graslandgebieden (veenweidegebieden) kan deze norm vaak alleen gehaald worden door ondoelmatige maatregelen tegen kosten die maatschappelijk niet verantwoord zijn. Onderzocht is op welke wijze het meest doelmatig met wateroverlast binnen deze graslandgebieden kan worden omgegaan. Hierbij zijn verschillende belangen afgewogen. Gekeken is naar de uitgangspunten waarop de normering is gebaseerd, te weten de economische waarde van landgebruik en de te verwachten schade bij overstroming. Daarnaast hebben ook de maatschappelijke kosten en conflicten met andere provinciale beleidsdoelen zoals "remming maaiveldddaling" een rol gespeeld. Dit resulteert in een aanpassing van de norm voor grasland voor het gebied buiten de bebouwde kom, zoals ook al is en wordt vastgelegd voor andere waterschappen in West-Nederland. De norm geldt alleen in het groeiseizoen en daarnaast wordt het maaiveldcriterium aangepast (de hele norm wordt dus niet aangepast).

De eerste aanpassing betreft de wijziging van het artikel 2.4 tweede lid onder d, waarin de norm voor grasland alleen gedurende het groeiseizoen van 1 maart tot 1 oktober van toepassing is, conform de gemaakte afspraken tussen LTO en andere waterschappen in West-Nederland (Rijnland, Delfland en Schieland en Krimpenerwaard). Het treffen van maatregelen om te kunnen voldoen aan de graslandnorm buiten het groeiseizoen is niet doelmatig. De schade door inundaties ligt namelijk een factor tien lager dan de kosten van de fysieke maatregelen om aan de norm uit de verordening te voldoen.

In de voorgaande waterverordening waren de percentages van het gebied waar inundatie in maatgevende situaties geaccepteerd wordt (maaiveldcriterium) niet opgenomen. Juridisch is het zuiverder om het maaiveldcriterium bij de norm per landgebruik in de tekst van de verordening op te nemen. Daarom is in artikel 2.4 een nieuw zevende lid opgenomen. Zie verder de toelichting onder lid 7.

Derde lid

Voor het landgebruik natuur zijn geen normen vastgesteld. In de waterverordening was tot 2017 opgenomen dat dit gold voor die gebieden die als natuur stonden aangegeven op kaarten behorende bij de streekplannen van de provincie Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland. Deze streekplannen zijn niet meer van kracht. Er wordt nu voor de drie provincies uitgegaan van verschillende kaarten. Voor Noord-Holland wordt verwezen naar gebieden die zijn aangeduid als Natuurnetwerk gerealiseerd op de voortgangskaart realisatie Natuurnetwerk die jaarlijks in het Meerjarenprogramma Groen Noord-Holland wordt vastgesteld. Voor Utrecht wordt verwezen naar gebieden die zijn aangewezen als natuurgebied en als zodanig zijn opgenomen op Kaart 1 Begrenzungen van natuurgebieden, behorende bij het natuurbeheerplan van de provincie Utrecht dat jaarlijks dan wel meerjaarlijks wordt vastgesteld. Voor Zuid-Holland wordt uitgegaan van gebieden die zijn aangewezen als natuurgebied, waarbij voor de bepaling van het landgebruik natuur gebruik gemaakt wordt van de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland (c.q. de EHS) zoals in de laatst vastgestelde provinciale Verordening Ruimte Zuid-Holland is vastgelegd, voor zover die begrensde gebieden bestaan uit vanouds bestaande natuur of uit reeds gerealiseerde nieuwe natuur.

Vierde lid

Om te kunnen bepalen welk landgebruik ter plaatse aanwezig is, is in het vierde lid bepaald dat het Landelijk Grondgebruiksbestand Nederland versie 7 van Wageningen Universiteit en Researchcentrum (LGN7) bepalend is. Deze landgebruikskaat is op dit moment de beste en meeste actuele grondgebruikskaat die beschikbaar is. Door deze kaart als bepalend te nemen, ligt hiermee ook een peildatum vast, namelijk de publicatiedatum van deze kaart. Het

grondgebruik op deze peildatum is uitgangspunt bij de toetsing van het watersysteem. Uit de toetsing blijkt vervolgens welke maatregelen het waterschap moet nemen om aan de normen voor wateroverlast te voldoen.

Vijfde lid

Om mogelijk te maken dat de uitleg van het eerste tot en met vierde lid waar nodig nader wordt uitgewerkt, is aan gedeputeerde staten de bevoegdheid gegeven om nadere voorschriften te stellen.

Zesde lid

Om te bereiken dat de toetsing van het actuele beschermingsniveau door de verschillende waterschappen op uniforme wijze tot stand komt, is in dit lid voorgeschreven dat gedeputeerde staten daarvoor een leidraad vaststellen. Deze leidraad zal in overleg met het waterschap worden opgesteld. Het betreft hier een kaderstellende leidraad op hoofdlijnen.

Zevende lid

In het nieuwe zevende lid is het maaiveldcriterium opgenomen. De wateroverlastnormen uit het NBW schrijven voor dat grasland met een kans van één op de tien jaar mag inunderen als gevolg van peilstijging in het oppervlaktewater. Van overschrijding van de norm is sprake als meer dan 5 % van het grasland onder water staat in maatgevende situaties. Vanwege de beperkte drooglegging is het waarschijnlijk dat meer dan 5% inundatie plaatsvindt in maatgevende situaties, bij peilstijgingen die in de berekening niet als ontoelaatbaar worden gezien. Geschat wordt dat in de praktijk tot maximaal 10% inundatie plaatsvindt. Maatregelen om dit tegen te gaan zijn meestal niet doelmatig; er is sprake van een scheve kosten-baten-verhouding. In het nieuwe zevende lid wordt aangegeven dat bij de beoordeling in maatgevende situaties inundatie van een deel van het gebied geaccepteerd wordt overeenkomstig de percentages genoemd in bijlage 3 van deze verordening.

Met de aanpassing van het maaiveldcriterium voor grasland wordt het huidige niveau van beperking van wateroverlast van de graslandgebieden gehandhaafd. Er treedt dus geen verslechtering op. Door deze aanpassing van het maaiveldcriterium voldoen de meeste graslanden aan de norm in artikel 2.4.

Met de aanpassing van het maaiveldcriterium voor grasland in het gebied van het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht is een stap gemaakt in de richting van een gelijkwaardige normering voor vergelijkbare gebieden in West-Nederland.

Achtste lid

Het hanteren van een termijn waarop het watersysteem op orde moet zijn is onlosmakelijk verbonden aan het stellen van normen. Het oorspronkelijke doel van het NBW is dat de regionale watersystemen in 2015 op orde zijn. Er zijn echter uitzonderingssituaties benoemd waarin het watersysteem uiterlijk 2027 op orde mag zijn. Er is aanleiding om gebruik te maken van de mogelijkheid uit het NBW en in een deel van het gebied van AGV de aanpak van de wateropgave te faseren. Reden is dat in 2015 bijna 100% van het beheergebied van AGV op orde is. Voor de resterende kleine opgave is afgesproken zoveel mogelijk gebruik te maken van ruimtelijke ontwikkelingen of plannen. Deze restopgaven zijn uiterlijk in 2027 gerealiseerd, zoals in het nieuwe en aangepaste achtste lid (was zevende lid) is vastgelegd.

Titel 2.3 Meten en beoordelen

Algemeen

Uit artikel 2.14 van de Waterwet volgt dat bij of krachtens provinciale verordening, regels kunnen worden gesteld ten aanzien van het periodiek door de beheerder meten van daarbij aan te geven grootheden en het aan de hand van de meetresultaten beoordelen van de mate van verwezenlijking van de in deze verordening neergelegde normen met betrekking tot de waterkering en de waterkwantiteit. Het is, gelet op de toelichting bij artikel 2.14 in de memorie

van toelichting bij de Waterwet, gewenst dat de beheerder de vinger “aan de pols van het watersysteem houdt” en periodiek nagaat in hoeverre de normen verwezenlijkt zijn.

De resultaten van de beoordeling van het watersysteem en de bevindingen bij de beoordeling worden door de beheerder vervat in een verslag, dat wordt toegezonden aan gedeputeerde staten. Het verslag heeft een ander karakter en wordt met een andere frequentie opgesteld dan de algemene voortgangsrapportage bedoeld in artikel 3.5. Om die reden maakt het verslag als bedoeld in artikel 2.5 geen onderdeel uit van de algemene voortgangsrapportage.

Artikelsgewijs

Artikel 2.5 Verslag toetsing watersysteem

De beheerder draagt zorg voor de periodieke beoordeling van het watersysteem, meer specifiek de beoordeling van de regionale waterkeringen, de regionale wateren en de ondersteunende kunstwerken. Daarbij wordt beoordeeld in hoeverre de waterstaatwerken voldoen aan de gestelde normen met betrekking tot de veiligheid van de waterkering respectievelijk het tegengaan van wateroverlast. De beheerder doet periodiek verslag van de uitkomsten van deze beoordeling aan gedeputeerde staten zodat gedeputeerde staten kunnen nagaan of aan de normen is voldaan.

In de toelichting bij de artikelen 2.1 en 2.4 is het belang aangegeven dat de beoordeling van de veiligheid van regionale waterkeringen en de beoordeling van de bergings- en afvoercapaciteit van regionale wateren op uniforme wijze worden uitgevoerd, zodat eenduidig kan worden bepaald wanneer het watersysteem kan worden gekwalificeerd als ‘op orde’. In verband hiermee is in het zevende lid van dit artikel bepaald dat gedeputeerde staten voorschriften kunnen stellen met betrekking tot de vorm en inhoud van de toetsingsverslagen.

Hoofdstuk 3 Plannen

Algemeen

De bepalingen in dit hoofdstuk hebben betrekking op de totstandkoming en de inhoud van het beheerplan en de voortgangsrapportage. Deze bepalingen gelden naast de voorschriften in de Waterwet. Provinciale staten stellen het regionale waterplan vast. De waterschappen houden hier rekening mee, bij het opstellen van hun beheerplan. Dit is de waarborg dat het uitvoeringsgerichte beheerplan goed wordt ingebed in het breder afgewogen regionale waterplan. De verordening gaat uitgebreid in op de in het beheerplan op te nemen onderdelen.

Artikelsgewijs

Artikel 3.1 Inhoud

Het beheerplan bevat, op de schaal van het waterschap, een uitwerking van de strategische doelen die de provincie in haar regionaal waterplan heeft geformuleerd. De uitwerking bevat ten minste concrete maatregelen, de bijbehorende planning en de kosten die nodig zijn om deze maatregelen te realiseren.

Artikel 3.2 Raadplegen

De Waterwet schrijft in artikel 4.7 voor dat bij verordening regels worden gesteld over onder andere de raadpleging van burgemeester en wethouders van betrokken gemeenten. Artikel 3.2 voorziet daarin.

Artikel 3.3 Voorbereiding

Afdeling 3:4 van de Algemene wet bestuursrecht is van toepassing op de voorbereiding van het beheerplan. Daarbij is in het tweede lid opgenomen dat iedere belanghebbende en ingezetene zienswijzen naar voren kan brengen. Op grond van artikel 3:15 van de Algemene wet bestuursrecht kan het naar voren brengen van zienswijzen naar keuze schriftelijk of mondeling. De voorbereidingsprocedure voor het beheerplan is overigens identiek aan de procedure voor de totstandkoming van het regionale waterplan.

Artikel 3.4 Toezending

Het waterschap stuurt het beheerplan en de in het artikel genoemde bijlagen naar gedeputeerde staten. Bij wijziging van de Waterwet (Stb. 2014, 21) is de goedkeuring door gedeputeerde staten van het beheerplan komen te vervallen. In verband hiermee is artikel 3.4 tekstueel aangepast. Gehandhaafd blijft de bepaling in het eerste lid dat het beheerplan wordt toegezonden aan gedeputeerde staten. In het tweede lid is de aanduiding van de desbetreffende minister geactualiseerd.

Artikel 3.5 Voortgangsrapportage uitvoering beheerplan

In artikel 3.10 van de Waterwet is bepaald dat bij provinciale verordening met het oog op een samenhangend en doelmatig regionaal waterbeheer regels kunnen worden gesteld omtrent de door de besturen van waterschappen te vertrekken informatie. Voor het kunnen uitoefenen van toezicht is het van belang dat gedeputeerde staten over adequate en voldoende actuele informatie beschikken.

In dit artikel is geregeld dat de beheerder, tenminste eenmaal per jaar, aan gedeputeerde staten rapporteert over de voortgang van de uitvoering van het beheerplan en de mate waarin de in het beheerplan gestelde doelen worden bereikt. Deze voortgangsrapportage vormt de basis voor het periodiek bestuurlijk overleg in de beleidscyclus tussen de provincie en het waterschap. In dit verband kan worden gewezen op de afspraken die het IPO en de Unie van waterschappen hebben neergelegd in de rapportage "Afstemming van taken in het regionale waterbeheer" (2005). Uitgangspunt is dat de samenwerking tussen provincie en waterschap zich toespitst op de gezamenlijke beleidsvorming (met ieder een eigen rol hierin), de uitvoering en het toezicht op de uitvoering. Daarbij wordt uitgegaan van een afstemming van taken op basis van partnership en complementariteit.

In het periodiek overleg kunnen alle onderwerpen betreffende het regionaal waterbeheer, het regionale waterplan en het waterbeheerplan aan de orde worden gesteld. Ook de wijze waarop het toezicht wordt ingevuld en het maken van afspraken ter evaluatie in het eerstvolgende overleg kunnen hiervan deel uitmaken.

In de voortgangsrapportage en het overleg daaromtrent kan onder meer worden ingegaan op de aspecten en planonderdelen, genoemd in artikel 4.6, tweede lid, van de Waterwet en hetgeen daaromtrent is bepaald in het Waterbesluit. Hierbij kan worden gedacht aan de uitvoering van het programma van maatregelen en voorzieningen, de planning van de uitvoering, de daarvoor beschikbare en/of benodigde financiële middelen, de gekwantificeerde opgaven en de condities (zoals de mogelijkheden voor de ruimtelijke inpassing van waterhuishoudkundige voorzieningen, het draagvlak bij belanghebbenden, de acceptatie van de financiële gevolgen die nodig zijn om de strategische doelen te kunnen realiseren en overige, voor de realisatie, relevante omstandigheden).

Bij de rapportage en het bepalen van de prioriteiten kan een relatie worden gelegd met het verslag inzake de beoordeling van het watersysteem, bedoeld in artikel 2.5. Op basis van het verslag en het periodiek overleg ziet de provincie erop toe dat de gestelde strategische doelen worden bereikt. In voorkomende gevallen, wanneer blijkt dat de strategische doelen niet worden bereikt, kunnen specifieke nadere afspraken worden gemaakt. Indien nodig kan, na voorafgaand overleg, het toepassen van instrumenten om te kunnen bijsturen worden overwogen.

Hoofdstuk 4 Aanleg en beheer van waterstaatswerken

Algemeen

Titel 4.1 Legger

In artikel 5.1 van de Waterwet is bepaald dat de beheerder zorg draagt voor de vaststelling van een legger, waarin is omschreven waaraan waterstaatswerken naar ligging, vorm, afmeting en

constructie moeten voldoen. In artikel 1.1 van de Waterwet is bepaald welke beheersobjecten onder waterstaatswerken zijn begrepen. De Waterwet vermeldt de basisgegevens die van de legger deel uitmaken. De ligging van de waterstaatswerken en daaraan grenzende beschermingszones wordt aangegeven op overzichtskaarten. Onder beschermingszone verstaat artikel 1.1 van de Waterwet: aan een waterstaatwerk grenzende zone, waarin ter bescherming van dat werk voorschriften en beperkingen kunnen gelden.

In de Waterwet is bepaald dat bij provinciale verordening ten aanzien van inhoud, vorm en periodieke herziening van de legger voor daarbij te onderscheiden categorieën van waterstaatswerken nadere voorschriften kunnen worden gegeven. Tevens is bepaald dat er bij verordening vrijstelling kan worden verleend van de leggeverplichtingen wat betreft vorm, afmeting en constructie. In deze titel wordt dit onderwerp nader uitgewerkt.

De beheerder draagt er zorg voor dat de gegevens in de legger actueel blijven. De legger voor de oppervlaktewaterlichamen, bergingsgebieden, primaire- en regionale waterkeringen of ondersteunende kunstwerken kunnen door de beheerder desgewenst bij een of meer afzonderlijke besluiten, in afzonderlijke documenten worden vastgesteld dan wel worden gecombineerd.

De legger is van belang voor de toetsing van de waterstaatswerken aan de gestelde normen. Deze toetsing wordt mogelijk door de gegevens in de legger, waarin de vereiste toestand van de waterstaatswerken is aangegeven, te vergelijken met de feitelijke toestand van de waterstaatswerken. Daarnaast is de legger van belang voor de ruimtelijke reikwijdte van de verbods- en beheerbepalingen ingevolge de Waterwet of de waterschapskeur (de werkingssfeer het vereiste van vergunningen of ontheffingen).

De legger op grond van de Waterwet moet worden onderscheiden van de legger als bedoeld in artikel 78 van de Waterschapswet. Desgewenst kunnen beide leggers in een document worden gecombineerd. De Waterschapswet bevat enkele procedurele bepalingen met betrekking tot de voorbereiding en vaststelling van de laatstgenoemde legger (toepassing inspraakverordening).

Titel 4.2 Peilbesluiten

Op grond van artikel 5.2 van de Waterwet moeten bij of krachtens provinciale verordening de oppervlaktewaterlichamen en/of grondwaterlichamen worden aangewezen waarvoor de beheerder peilbesluiten dient vast te stellen. In deze titel is daarin voorzien. In het peilbesluit worden op een voor de beheerder bindende wijze waterstanden of bandbreedten opgenomen waarbinnen de waterstanden onder reguliere omstandigheden kunnen variëren. Een peilbesluit geeft aan de ingezetenen van het waterschap die verschillende belangen hebben (zoals droge voeten, natuur, landbouw, voorkomen zetting, droge kruipruimte) aan welk peil gehandhaafd zal worden. Een belanghebbende weet dan waar hij of zij het gebruik op kan instellen.

De verplichting tot het vaststellen van een peilbesluit is in deze verordening alleen opgelegd voor die gebieden waar het waterschap onder normale omstandigheden de wateraanvoer en waterafvoer kan beheersen. De desbetreffende gebieden zijn aangegeven op de als bijlage 2 bij deze verordening behorende kaart. Voor de gebieden waar geen peilbesluiten zijn voorgeschreven, kan het waterschap streefpeilen hanteren.

Titel 4.3 Projectprocedure voor waterstaatswerken

De wet geeft voor de aanleg, verlegging en versterking van primaire waterkeringen een specifieke coördinatieregeling, de projectprocedure voor waterstaatswerken genoemd. Daarmee worden de besluitvormingsprocedures rondom deze projecten bespoedigd en vereenvoudigd. De wet beperkt deze coördinatieregeling niet tot primaire waterkeringen, maar geeft de provincies de mogelijkheid deze regeling ook open te stellen voor andere projecten. In titel 4.3 is aangegeven voor welke projecten de projectprocedure ook kan worden ingezet.

Titel 4.4 Waterakkoord

Het systeem van aanwijzing van verplichte gevallen waarin een waterakkoord moet worden vastgesteld is in de wet vervangen door de verplichting om “voor zover dat nodig is met het oog op een samenhangend en doelmatig waterbeheer” waterakkoorden te sluiten. Hiermee wordt aangesloten bij de systematiek waarvoor ook in artikel 3.8 van de wet inzake de samenwerking tussen waterschappen en gemeenten is gekozen. Bij provinciale verordening kunnen alleen nog nadere regels met betrekking tot waterakkoorden worden gesteld. Met artikel 4.9 is hieraan invulling gegeven. De nadere regels hebben alleen betrekking op de voorbereiding van de waterakkoorden.

Artikelsgewijs

Artikel 4.1 Legger waterstaatswerken

Voor de vast te leggen gegevens in de legger van de regionale waterkeringen (en ondersteunende kunstwerken) zijn maatgevend de gestelde veiligheidsnorm, de technische leidraad en de voorschriften, bedoeld in artikel 2.1 van deze verordening. Met behulp van situatietekeningen en, waar mogelijk, dwarsprofielen wordt in de legger aangegeven wat de vereiste en te handhaven afmetingen van (de primaire en regionale) waterkeringen en de daaraan grenzende beschermingszones zijn.

Voor de vast te leggen gegevens in de legger van de oppervlaktewaterlichamen en bergingsgebieden (en ondersteunende kunstwerken) zijn maatgevend de gestelde normen en de voorschriften, bedoeld in artikel 2.4 van deze verordening, met het oog op de bergings- en afvoercapaciteit waarop de regionale wateren moeten zijn ingericht (het voorkomen en tegengaan van wateroverlast).

Met behulp van situatietekeningen en, waar mogelijk, overige gegevens met betrekking tot de bergings- en afvoercapaciteit, wordt in de legger aangegeven wat de vereiste en te handhaven afmetingen van de te onderscheiden oppervlaktewaterlichamen of categorieën van oppervlaktewaterlichamen en daaraan grenzende beschermingszones, alsmede van de bergingsgebieden, zijn.

In het tweede lid is gebruik gemaakt van de mogelijkheid om vrijstelling te verlenen van de leggeverplichting met betrekking tot vorm, afmeting en constructie, conform artikel 5.1, derde lid, van de Waterwet. In de praktijk is de legger met name van belang voor zogenaamde primaire watergangen. Dit zijn watergangen die een belangrijke functie hebben voor de aan- en afvoer van water en voor waterbergingsgebieden. De zogenaamde secundaire en tertiaire watergangen zijn vaak veel minder belangrijk voor de werking van het watersysteem. Daarom zijn deze watergangen vrijgesteld van de verplichting om de vorm, afmeting en constructie op de legger op te nemen. Wel geldt voor alle waterstaatswerken en dus ook voor alle watergangen dat de ligging op de legger moet worden opgenomen.

De legger beschrijft de eisen naar ligging, vorm, afmeting en constructie waaraan waterstaatswerken op grond van waterstaatkundige eisen moeten voldoen (normatieve toestand) en heeft als zodanig geen rechtsgevolg. Omdat hieruit gevolgen kunnen voortvloeien voor belanghebbende eigenaren en gebruikers van onroerende zaken die nabij waterstaatswerken zijn gelegen, ligt het in de rede dat bij de voorbereiding van de legger de procedure in rechtsbescherming wordt voorzien. Thans is dit geregeld in het derde lid van artikel 4.1.

De legger volgt in beginsel de waterstaatkundige besluitvorming en wettelijke eisen. Tegen het aan vaststelling of wijziging van de legger voorafgaande waterstaatkundige besluit tot aanleg of wijziging van het waterstaatswerk (projectplan art. 5.4 Waterwet) dan wel tegen het goedkeuringsbesluit t.a.v. een projectplan als bedoeld in art. 5.5 Waterwet staat beroep open. Er is daarmee voorzien in rechtsbescherming. Alleen voor zover de legger niet wordt voorafgegaan door een waterstaatkundig besluit (zoals bij de aanleg of wijziging van een waterbergingsgebied of de vaststelling van de ligging van een beschermingszone) staat tegen

die vaststelling beroep open, omdat hierbij rechten van derden in het geding kunnen zijn. (bijv. gebruiksbeperkingen). De voorbereidingsprocedure voor het vaststellen of wijziging van de legger is dienovereenkomstig aangepast in de huidige verordening. Heeft de vaststelling of wijziging van de legger betrekking op de ligging van een bergingsgebied of de ligging van een beschermingszone dan is de openbare voorbereidingsprocedure voorgeschreven. Bij de overige leggerwijzigingen worden geen specifieke voorbereidingseisen meer gesteld. Afhankelijk van de mate van ingrijpendheid van de leggerwijziging is het ter beoordeling van het waterschap op welke wijze de voorbereiding van het besluit wordt vormgegeven. Daar waar dit meerwaarde heeft, kan er voor gekozen worden om de openbare voorbereidingsprocedure te volgen. Bij beperkte leggerwijzigingen kan gekozen worden voor een eenvoudige voorbereiding, bijvoorbeeld door toezending van het besluit aan belanghebbenden. In de praktijk maakt de hier bedoelde legger vaak onderdeel uit van de legger als bedoeld in artikel 78 van de Waterschapswet. De legger als bedoeld in artikel 78 Waterschapswet moet ook worden voorbereid met afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht waardoor in rechtsbescherming wordt voorzien.

Artikel 4.2 Aanwijzing verplichte peilbesluiten

Op de als bijlage 2 bij deze verordening behorende kaart zijn de gebieden aangewezen waarin het waterschap verplicht is voor de oppervlaktewaterlichamen een of meer peilbesluiten vast te stellen, waarvan de peilen zoveel mogelijk worden gehandhaafd. Deze kaart kent een globale begrenzing. De exacte begrenzing zal door het waterschap bij de vaststelling van het peilbesluit worden bepaald.

Artikel 4.3 Inhoud peilbesluit

In artikel 4.3 wordt aangegeven welke informatie het peilbesluit tenminste bevat. In verband met de wisselvalligheid van weersomstandigheden (nat of droog) hebben waterschappen behoefte aan een flexibel peilbeheer. Het tweede lid van artikel 5.2 van de Waterwet voorziet er daarom in dat peilbesluiten door de toepassing van bandbreedten flexibel kunnen zijn. In het peilbesluit kan zo nodig worden aangegeven welke peilen of bandbreedten in bepaalde delen van het jaar worden aangehouden.

Het waterschap heeft de inspanningsverplichting om de in het peilbesluit aangegeven waterstanden te handhaven. De toelichting bij het peilbesluit dient op grond van onderdeel a van het tweede lid inzicht te geven in de verhouding tussen de gekozen oppervlaktewaterstanden ten opzichte van het optimale grond- en oppervlaktewaterregime.

Artikel 4.4 Voorbereiding

Op de voorbereiding van het peilbesluit is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard.

Artikel 4.5 Actuele peilbesluiten

In het peilbesluit worden op een voor de beheerder bindende wijze waterstanden opgenomen of bandbreedten waarbinnen de waterstanden onder reguliere omstandigheden kunnen variëren. De waterbeheerder is verantwoordelijk voor een voor alle functies en belangen zo optimaal mogelijk peilbeheer. Aan de hand van een integrale en transparante afweging tussen de functies en alle bij de waterhuishouding betrokken belangen wordt de optimale waterstand door de waterbeheerder vastgelegd in het peilbesluit.

Op grond van het gestelde in het tot dusver geldende artikel 4.5 diende het waterschap ten minste eenmaal in de tien jaar de peilbesluiten te herzien. Op verzoek van het algemeen bestuur konden gedeputeerde staten eenmalig voor ten hoogste vijf jaar vrijstelling verlenen van de verplichting een peilbesluit ten minste eenmaal in de tien jaar te herzien. Bij de huidige herziening van de verordening (2017) is echter voor een andere methodiek gekozen.

De provincies staan voor een doelmatig en doeltreffend waterbeheer waarbij iedere bestuurslaag de vrijheid krijgt de taak naar eigen inzicht uit te voeren. De provincies willen vooral sturen op het doel: een peilbesluit dat is afgestemd op de aanwezige functies en

belangen in het gebied. Daarom wordt in het nieuwe artikel 4.5 bepaald dat het waterschap zorg draagt voor een 'actueel' peilbesluit.

De provincies behouden daarbij hun rol als toezichthouder en kadersteller maar doen dat op gepaste afstand. De provinciale rol en betrokkenheid bij de peilbesluiten richt zich vooral op zaken waarin de provincies ook zelf keuzes moeten maken vanuit hun eigen provinciale belangen. Indien er sprake is van veenbodemdaling, natuur (inclusief weidevogels) en archeologie/monumenten dan betreft het waterschap de provincies vroegtijdig in het peilbesluitenproces. Procesafspraken worden dan gemaakt per aandachtsgebied.

Herziening van het peilbesluit is dus niet meer gebonden aan de termijn van tien jaar, maar aan de actualiteit. Is het peilbesluit niet meer actueel dan dient het peilbesluit te worden herzien. Dit kan dus zowel korter als langer zijn dan tien jaar. De beheerder toetst periodiek (ambtelijk) of het peilbesluit nog actueel is.

Een belanghebbende kan het waterschap verzoeken om het peilbesluit te herzien. Het besluit dat het waterschap op dit verzoek neemt, staat open voor bezwaar en beroep. Deze mogelijkheden voor verzoek, bezwaar en beroep bestonden al en betreffen dus geen nieuw beleid.

Redenen voor herziening van het peilbesluit kunnen zijn:

- een structurele wijziging in de grondgebruiksfunctie of een functiewijziging in een gemeentelijk bestemmingsplan of provinciale structuurvisie;
- autonome verandering van maaiveldhoogte in met name daling gevoelige veenbodem;
- een verandering in de belangenafweging, mede op verzoek van ingelanden;
- veranderingen in het (technisch) beheer met gevolgen voor het watersysteem.

In het nieuwe tweede lid is opgenomen dat de planning van de herziening van peilbesluiten wordt meegenomen in de jaarlijkse voortgangsrapportage. Deze kan dan bij de bespreking van die rapportage in de bestuurlijke overleggen met de provincies onderwerp van gesprek zijn.

Artikel 4.6 Projectprocedure

Bij of krachtens provinciale verordening kunnen projecten worden aangewezen die zodanig belangrijk zijn voor het goed functioneren van het watersysteem dat deze moeten kunnen worden gerealiseerd door het gebruiken van de projectprocedure. Er is ten behoeve van de transparantie voor gekozen categorieën van projecten bij verordening aan te wijzen, maar ten behoeve van de flexibiliteit bepalen gedeputeerde staten per geval of de projectprocedure daadwerkelijk wordt toegepast. Dat biedt het voordeel dat vooraf duidelijk is voor welke projecten de projectprocedure kan worden ingezet en voorkomt dat deze procedure altijd van toepassing is op projecten uit de genoemde categorieën. Het wel of niet van toepassing verklaren van de procedure wordt hiermee maatwerk. De projectprocedure brengt immers belangrijke gevolgen met zich mee. Projectplannen worden onder de goedkeuring van gedeputeerde staten gebracht en bij het vaststellen van de bijbehorende uitvoeringsbesluiten kunnen gedeputeerde staten, indien nodig, medewerking vorderen of zelfs in de plaats treden van mede overheden.

Het van toepassing verklaren van de projectprocedure op een projectplan door gedeputeerde staten zal in meeste gevallen gebeuren op verzoek van het waterschap. De projectprocedure kan worden ingezet voor de regionale waterkeringen. Verder kan de procedure worden ingezet voor de aanleg van waterbergingsgebieden. De aanwijzing van waterbergingsgebieden gebeurt in het spoor van de ruimtelijke ordening en op de legger. Tot slot kunnen gedeputeerde staten de projectprocedure inzetten bij de aanleg of wijziging van oppervlaktewaterlichamen met een oppervlakte van ten minste een hectare of met een lengte van ten minste vijfhonderd meter. Deze laatste categorie kan bijvoorbeeld aan orde zijn bij het uitvoeren van maatregelen ter uitvoering van het Nationaal Bestuursakkoord Water (-actueel) of de Europese Kaderrichtlijn Water.

Artikel 4.7 Projectplan regionale waterkeringen

In dit artikel is geregeld dat afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht altijd van toepassing is op de voorbereiding van een projectplan tot aanleg of wijziging van een regionale waterkering, ook als niet de projectprocedure wordt toegepast. Als de projectprocedure wel van toepassing is, is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van rechtswege al van toepassing via artikel 5.6, eerste lid, van de Waterwet.

Artikel 4.8 Toezending projectplan voor primaire waterkeringen

Dit artikel zorgt er voor dat projectplannen tot aanleg, verlegging of versterking van primaire waterkeringen ook naar gedeputeerde staten van de andere provincie(s) wordt gestuurd, indien de primaire waterkering deel uitmaakt van een dijkkring die ook op grondgebied van die andere provincies ligt. Hetzelfde geldt, via het tweede lid, voor projectplannen tot aanleg of wijziging van waterstaatswerken, waarop de projectprocedure van toepassing is, waarbij de goedkeuring van het projectplan door gedeputeerde staten van één provincie wordt verzorgd (zie artikel 5.7, tweede lid, van de Waterwet).

Artikel 4.9 Waterakkoord

In geval er andere overheden zijn die waterstaatkundige taken vervullen, zoals een gemeente of provincie die met het vaarwegbeheer is belast, is het van belang dat de dagelijkse besturen van die overheden bij de voorbereiding van een waterakkoord geraadpleegd worden.

Hoofdstuk 5 Grondwater

Algemeen

In lijn met het uitgangspunt “decentraal wat kan, centraal wat moet” zijn in de wet de eigen verordenende bevoegdheden van provincie en waterschap niet verder ingeperkt dan nodig. Dit blijkt onder andere uit hoofdstuk 6 van de wet, waar ruimte wordt geboden aan provincie en waterschap om zelf in de benodigde regelgeving te voorzien. Alleen waar dat nodig is met het oog op internationale verplichtingen of bovenregionale belangen, zullen door het Rijk regels worden gesteld. Dit betekent dat, waar van rijkswege gestelde regels ontbreken, waterschappen en provincies bevoegd zijn om daarin zelf bij verordening te voorzien.

De waterschappen zijn als watersysteembeheerder verantwoordelijk voor de regulering van de handelingen in het regionale watersysteem. De wet maakt hierop een uitzondering voor een drietal specifieke categorieën van grondwateronttrekkingen. Deze categorieën zijn opgenomen in artikel 6.4 van de wet. Het betreft grondwateronttrekkingen ten behoeve van de openbare drinkwatervoorziening, bodemenergiesystemen en onttrekkingen van meer dan 150.000 m³ per jaar ten behoeve van industriële toepassingen. Het infiltreren van water ten behoeve van voornoemde toepassingen valt ook onder het bevoegd gezag van gedeputeerde staten. Onttrekkingen en infiltraties voor andere doeleinden kunnen worden gereguleerd door de waterschappen. De wet laat de waterschappen de mogelijkheid een verbodsstelsel te introduceren met de mogelijkheid van vergunningen, algemene regels en vrijstellingen. De provincie heeft de mogelijkheid de regulering van de overige onttrekkingen en infiltraties te sturen via instructieregels bedoeld in artikel 3.11 van de wet. Van deze mogelijkheid is in deze verordening alleen gebruik gemaakt in artikel 5.2. Dit artikel bevat een beperking van de bevoegdheid van het algemeen bestuur om bij verordening onttrekkingen of infiltraties vrij te stellen van de verplichting om deze te melden, te meten en te registreren. De waterschappen zijn derhalve bevoegd om zelf te bepalen welke onttrekkingen en infiltraties vergunningplichtig zijn. Uit artikel 6.13 van de wet volgt dat de keuze om voor een bepaalde handeling een vergunning te eisen er automatisch toe leidt dat die handeling onder het regime van de watervergunning komt te vallen. Op deze wijze is verzekerd dat er voor handelingen in een watersysteem altijd slechts een vergunning vereist is, de watervergunning.

Daarnaast is er een nieuwe instructiebepaling opgenomen in artikel 5.3 die voorziet in een vergunningplicht voor de grondwaterwinningen voor eigen consumptie en de industriële winningen voor menselijke consumptie voor de vergunningverlening waarvan het waterschap

bevoegd gezag is.

Deze bepaling is alleen van toepassing in de provincie Utrecht en vloeit voort uit het beleid dat de provincie Utrecht heeft opgenomen voor winningen voor menselijke consumptie in haar Bodem-, Water- en Milieuplan 2016-2021.

Artikelsgewijs

Artikel 5.1 Verstrekken gegevens

De inrichting van het grondwaterregister is niet expliciet geregeld in de wet, maar er wordt naar verwezen in artikel 7.7, eerste lid, onder c van de wet. Dit houdt in dat de provincie bevoegd is daarin zelf bij of krachtens verordening te voorzien. Het grondwaterregister is gekoppeld aan de grondwaterheffing. Deze grondwaterheffing kan van toepassing zijn op onttrekkingen die onder het bevoegd gezag van provincie en waterschap vallen. Dit brengt met zich mee dat het grondwaterregister moet worden gevuld met gegevens die door de provincie en het waterschap afzonderlijk worden verkregen. Het beheer van het grondwaterregister is expliciet neergelegd bij de provincie conform bestuurlijke afspraken tussen het IPO en de Unie van Waterschappen. In overleg tussen het IPO en de Unie van Waterschappen is een landelijk register opgezet en in gebruik genomen.

Artikel 5.2 Melden, meten en registreren

Dit artikel bepaalt dat het algemeen bestuur de vrijstellingsmogelijkheid die artikel 6.11, vijfde lid, van het Waterbesluit biedt, niet kan toepassen voor onttrekkingen of infiltraties van meer dan 12.000 m³ per jaar en voor tijdelijke onttrekkingen of infiltraties van in totaal meer dan 12.000 m³. Door middel van dit artikellid wordt de vrijstellingsmogelijkheid van het waterschap beperkt. Een registratieplicht voor alle onttrekkingen (inclusief de relatief kleine en nauwelijks fluctuerende onttrekkingen) is niet altijd noodzakelijk. Dit artikel geeft aan dat het waterschap onttrekkingen van minder dan 12.000 m³ van de registratieplicht kan uitzonderen.

Het dagelijks bestuur van het waterschap verstrekt onder andere de gegevens die op grond van artikel 6.11 van het Waterbesluit worden verkregen aan gedeputeerde staten. Artikel 6.11, eerste lid, van het Waterbesluit bepaalt dat degene die grondwater onttrekt of water infiltreert, waarvoor geen vergunning is vereist krachtens artikel 6.4 van de wet of een verordening van het waterschap, dit bij het bevoegd gezag meldt. De gegevens die bij een dergelijke melding moeten worden verstrekt zijn opgenomen in de artikelen 6.27 en 6.28 van de Waterregeling.

Deze instructiebepaling hangt samen met het grondwaterregister en is opgenomen vanwege het grote provinciale belang bij registratie. Een betrouwbaar grondwaterregister is belangrijk, zowel voor beleidsinhoudelijke beslissingen door provincie en waterschap (zoals belangenafweging bij vergunningen) als voor de provinciale grondwaterheffing. Een betrouwbaar register heeft met name waarde indien de grondwateronttrekkingen waarvoor de provincie en die waarvoor de waterschappen bevoegd zijn onder de registratieplicht vallen. Hierdoor ontstaat er een dekkend beeld van de belangrijkste grondwateronttrekkingen.

Artikel 5.3 Onttrekkingen voor menselijke consumptie

De provincies hebben op grond van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) de verplichting om zorg te dragen voor het bereiken dan wel het behouden van een goede toestand van het grondwater voor alle grondwatervoerende pakketten binnen de in hun gebied gelegen grondwaterlichamen. Dit betreft zowel kwantiteits- als kwaliteitsaspecten. Wat betreft de waterkwaliteit betekent dit dat binnen de grondwaterlichamen voldaan moet worden aan de eisen die de KRW stelt voor onder meer de grondwaterwinningen voor menselijke consumptie. Om deze doelstelling te realiseren worden diverse maatregelen getroffen. De meeste van die maatregelen hebben betrekking op de grondwaterwinningen voor de openbare drinkwatervoorziening. Voor de vergunningverlening van die winningen zijn de provincies op grond van de Waterwet het bevoegd gezag.

De waterschappen zijn op grond van de Waterwet bevoegd gezag voor de vergunningverlening voor industriële onttrekkingen kleiner dan 150.000 m³ per jaar en de overige onttrekkingen,

niet zijnde onttrekkingen ten behoeve van de openbare drinkwatervoorziening of een bodemenergiesysteem.

De in dit artikel 5.3 opgenomen instructiebepaling voorziet in een vergunningplicht voor de grondwaterwinningen voor eigen consumptie en de industriële winningen voor menselijke consumptie voor de vergunningverlening waarvan het waterschap bevoegd gezag is. Veel winningen voor menselijke consumptie zijn in omvang beperkt en vallen daarmee onder de bevoegdheid van het waterschap. Deze verplichting voor het Utrechtse deel van het beheergebied van het waterschap vloeit voort uit het beleid dat de provincie Utrecht heeft opgenomen voor winningen voor menselijke consumptie in haar Bodem-, Water- en Milieuplan 2016-2021.

Regulering van grondwaterwinningen voor eigen consumptie is wenselijk vanwege de maatschappelijke kosten die gemoeid zijn met de bescherming van deze veelal in omvang beperkte winningen en vanwege de omstandigheid dat voor dit soort winningen een goed alternatief, zoals de beschikbaarheid van leidingwater, voorhanden is. Daarom is een vergunningplicht ingesteld voor alle onttrekkingen voor menselijke consumptie, omdat daarmee een lokale belangenafweging kan worden gemaakt. In een situatie dat maatwerk vereist is, is een vergunning een adequaat reguleringsinstrument. Het gaat hierbij overigens om een beperkt aantal gevallen. De administratieve lasten voor het waterschap blijven daardoor beperkt.

De KRW stelt dat het voor bronnen van water voor menselijke consumptie nodig is om de achteruitgang van de kwaliteit te voorkomen en maatregelen te nemen als er knelpunten zijn. In verband met deze eis is het van belang dat bij de vergunningaanvraag niet alleen de gebruikelijke effectenstudie wordt gevoegd, waarin wordt aangegeven wat de effecten van de onttrekking zijn op de omgeving, maar dat ook gegevens worden verstrekt betreffende de kwaliteit van het te winnen grondwater en dat een risicoanalyse van de omgeving (feitendossier) wordt aangeleverd. Het feitendossier is een document dat inzicht geeft in de kwaliteit van het te onttrekken water, de risico's in de omgeving die de grondwateronttrekking kunnen bedreigen en de oorzaken en de mogelijke maatregelen om deze risico's te verminderen. Op basis van de kwaliteitsgegevens en de risicoanalyse kan het dagelijks bestuur van het waterschap bepalen of de gevraagde onttrekking gehonoreerd kan worden en zo ja, welke voorschriften aan de vergunning verbonden moeten worden.

In het kader van de verantwoordelijkheid die de provincie heeft om er zorg voor te dragen dat de KRW-opgaven voor grondwater worden gerealiseerd moet zij elke 6 jaar aantonen dat de kwaliteit van de grondstof/bron goed is en niet achteruit is gegaan. Hiervoor zijn kwaliteitsgegevens nodig van het door het bedrijf onttrokken water (ruwwater). Als de kwaliteit niet goed is of achteruit is gegaan zijn maatregelen nodig om verdere verslechtering tegen te gaan en de trend te keren. Met het oog hierop is in het tweede lid de eis opgenomen dat in de voorschriften die aan een vergunning worden verbonden, monitoringsverplichtingen worden opgenomen. Voorts is in het derde lid de verplichting opgenomen dat de gegevens die de monitoring oplevert, worden verstrekt aan gedeputeerde staten. De monitoring houdt in een nulmeting van het ruwe (ongezuiverde) water op een breed parameterpakket (Drinkwaterbesluit/KRW) en vervolgens elke 6 jaar (de eerste in 2018) een meting/analyse van een beperkter parameterpakket, afhankelijk van de uitkomsten van de eerste meting. De monitoringsverplichting geldt alleen voor de onttrekkingen die groter zijn dan de in artikel 7 van de KRW opgenomen grens van 10 m³ per dag of ten behoeve van meer dan 50 personen.

Hoofdstuk 6 Overgangs- en slotbepalingen

Algemeen

In hoofdstuk 6 zijn de overgangs- en slotbepalingen neergelegd.

Artikelsgewijs

Artikel 6.1 Intrekking verordening

Vanwege het wijzigen van de naam van het waterschap is het noodzakelijk de waterverordening opnieuw vast te stellen en wordt de voorgaande verordening ingetrokken.

Artikel 6.2 Overgangsrecht besluiten

Artikel 6.2 regelt het overgangsrecht voor besluiten die zijn genomen op basis van de verordening die wordt ingetrokken. Voor de nieuwe Waterverordening Waterschap Amstel, Gooi en Vecht geldt dat besluiten die op grond van de Waterverordening Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht zijn genomen en die op de dag voorafgaande aan de datum van inwerkingtreding van deze (nieuwe) verordening gelden, van kracht blijven zolang het bevoegde bestuursorgaan niet anders heeft beslist. Het gaat hier bijvoorbeeld om het Uitvoeringsbesluit regionale waterkeringen West-Nederland.

Artikel 6.3 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op 1 januari 2017. Met deze bepaling wordt gewaarborgd dat zowel het reglement als de nieuwe waterverordening, alsmede enkele overige besluiten die worden gewijzigd ten behoeve van de naamswijziging van het waterschap, alle gelijktijdig in werking treden.

Artikel 6.4 Citeertitel

De citeertitel zorgt ervoor dat de verordening eenvoudig en eenduidig kan worden aangehaald.

Toelichting bij de kaarten behorend bij de Waterverordening

Bijlage 1: Kaart met regionale waterkeringen en de bijbehorende veiligheidsnormen; aanwijzing en normering van regionale waterkeringen

Aanleiding

Het waterschap heeft een verzoek bij de provincies ingediend voor aanpassing van een aantal tracés van regionale waterkeringen. Tevens verzoekt het waterschap voor twee dijktrajecten (Blaricummeermeent en Overdiempolder) de tracés en de normering in de waterverordening vast te leggen.

Beide verzoeken leiden tot een wijziging van bijlage 1 bij de waterverordening. Dit is de kaart met regionale waterkeringen en bijbehorende veiligheidsnormen, bedoeld in artikel 2.1, eerste lid van de waterverordening. Het betreft wijzigingen in de provincie Noord-Holland en provincie Utrecht.

Achtergrond

In Nederland is bescherming tegen overstroming een absolute noodzaak. Deze bescherming wordt vooral geleverd door primaire en regionale keringen. De primaire keringen beschermen tegen overstroming vanuit buitenwater, zoals de Noordzee en IJssel-en Markermeer. Bij doorbraak bestaat grote kans op veel schade en slachtoffers. Regionale keringen bieden vooral bescherming tegen overstroming vanuit binnenwater, zoals boezems, kanalen en regionale rivieren, of in geval van compartimenteringskeringen, bij doorbraak van andere keringen. Dit type overstroming levert wel schade op maar de kans op slachtoffers is op de meeste plaatsen beperkt.

Zoals het Rijk de kaders vaststelt voor de primaire keringen is dit bij de regionale keringen de verantwoordelijkheid van de provincie. De provincies stellen de vereiste veiligheidsnorm, het tracé, de technische leidraad voor het ontwerp van regionale keringen en de voorschriften voor de toetsing van de keringen vast. Dit in samenspraak met de daarbij betrokken waterschappen. De waterschappen zelf zijn verantwoordelijk voor de toetsing, de aanleg, het verbeteren en beheer en onderhoud van deze keringen en kennen een eigen inspraakprocedure.

Normering en tracé van regionale keringen zijn op kaart vastgelegd in de waterverordening. Het waterschap legt zelf locatie, eisen en onderhoudsplicht vast in de legger. Kaarten uit de waterverordening en de legger zijn gelijk en bieden dezelfde informatie.

De regionale keringen op de kaart zijn boezemkades. De normstellingsystematiek voor de regionale keringen is opgenomen in de "Richtlijn ter bepaling van het veiligheidsniveau van boezemkaden" van het IPO uit 1998. In deze richtlijn is het gewenste beschermingsniveau van het achter de waterkering gelegen gebied afhankelijk gesteld van de directe schade die bij een overstroming kan ontstaan. Er zijn vijf veiligheidsklassen gedefinieerd. Hoe groter de schade, des te strenger is de eis aan de waterkering. Zo ontstaat een systeem waarin de kansen op een doorbraak niet gelijk zijn. Immers de waterkeringen die gebieden met een lagere economische waarde beschermen worden in een lagere veiligheidsklasse ingedeeld.

Tabel 1 overzicht van de veiligheidsklassen (IPO klassen)

Klasse	Schade bij overstroming (M€) (prijspeil 1998)	Eisen aan de waterkering	Beschermingsniveau polder	Overschrijdingsfrequentie maatgevend boezempeil per jaar
I	<8	lichtst	laagst	1/10
II	8-25			1/30
III	25-80			1/50
IV	80-250			1/100
V	>250	zwaarst	hoogst	1/1000

Aanpassen tracés

Bij zaken als aanvragen van vergunningen, toetsing van dijktrajecten, etc. zijn door het waterschap trajecten van keringen gedetailleerd bekeken. Het volgende viel op:

Er is een aantal tracés dat ongunstig ligt voor het beheren en onderhouden van de waterkering terwijl er alternatieven zijn die dezelfde waterveiligheid bieden.

Voorbeeld is de aanpassing van de waterkering Weesperweg in Muiden. De kering ligt tussen de Weesperweg en de Vecht door tuinen van woonbooteigenaren heen. Dit creëert een onderhoudssituatie die niet wenselijk is. Wanneer het waterschap groot onderhoud uitvoert, is het noodzaak om in deze tuinen te werken. Door de Weesperweg aan te wijzen als waterkering, wordt deze onderhoudssituatie versimpeld. De waterkering is na de formele verlegging makkelijk te bereiken zonder dat eigendommen worden aangetast. De nieuwe kering ligt voldoende op hoogte en voldoet aan de stabiliteitseisen die aan een waterkering worden gesteld. Er zullen geen werkzaamheden worden uitgevoerd ten behoeve van de verlegging van de waterkering (administratieve aanpassing).

Er zijn tracés die nieuwe, ruimtelijke ontwikkelingen beperken terwijl er een alternatief aanwezig is dat dezelfde waterveiligheid biedt.

Voorbeeld is de aanpassing van het tracé Rechtbank Parnas in Amsterdam. Het huidige tracé van deze direct kerende regionale kering loopt kriskras over het gebied van de rechtbank aan de Parnassieweg in Amsterdam. Bij herontwikkeling van het gebied levert deze waterkering aanzienlijke beperkingen op voor de nieuwbouw. In het gebied zijn mogelijkheden om de kering te verleggen op zo'n manier dat de veiligheidsfunctie niet wordt aangetast en beheer en onderhoud in de toekomst mogelijk is. De werkzaamheden betreffen het verleggen van de waterkering waaronder het verbreden van de watergang, het dempen van een stuk watergang,

het ophogen van het maaiveld en het kappen van bomen. De kosten van de maatregelen worden gedragen door de gemeente Amsterdam, beheer en onderhoud is voor de rekening van het waterschap.

De wijzigingen zijn verwerkt in de kaartbijlage 1 van de waterverordening. De waterveiligheid(snormering) verandert niet.

Vastlegging en normering tracé Blaricummermeent

Hierbij gaat het om een nieuw tracé met een nieuwe veiligheidsnorm. Rond 2006 is aan de gebiedsontwikkeling van de Blaricummermeent door de provincie Noord-Holland als eis gesteld dat er een waterkering moest worden gerealiseerd die voldoet aan een veiligheidsnorm (overschrijdingskans) van 1/4000 per jaar. Het gebied ligt buitendijks. De veiligheidsnorm van 1/4000 per jaar vloeit enerzijds voort uit de aanwijzing in 2002 van het Markermeer als gevaarlijk buitenwater en anderzijds uit het feit dat met de aanleg van een waterkering buitendijks een soort polder ontstaat, die lager ligt dan de omringende hoge gronden.

De waterkering is conform eis gerealiseerd door de initiatienemer van de gebiedsontwikkeling Blaricummermeent. Het beheer van de waterkering berust bij het waterschap. Het is belangrijk dat van deze kering de norm en het tracé worden vastgelegd zodat de kering hierop getoetst kan worden. Omdat deze kering geen regionaal water keert, is het geen boezemkade met bijbehorende IPO-klasseindeling voor het beschermingsniveau. In de 'Visie op de regionale waterkeringen' van het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Unie van waterschappen van juni 2004, is een kering die buitenwater keert maar geen primaire waterkering is, aangeduid als 'kering rond buitendijkse gebieden'. In de legenda met veiligheidsnormen op kaartbijlage 1 is dit type kering toegevoegd met de hiervoor genoemde norm van 1/4000 per jaar.

Vastlegging en normering tracé Overdiemerpolder (Nuoncentrale Diemen)

De waterkering, gelegen op de Overdiemerweg ten noorden van het Amsterdam Rijn Kanaal in de gemeente Diemen, is niet opgenomen op bijlage 1 van de waterverordening. Het boezemland, dat beschermd wordt door deze kering, ligt hoog. Op deze locatie ligt echter de elektriciteitscentrale Diemen. Omdat het hier gaat om vitale infrastructuur, die zeer gevoelig is voor water(overlast), wil het waterschap de bescherming beter borgen en heeft het verzocht deze kering op te nemen in klasse V (met een norm van 1/1000 per jaar) op bijlage 1 van de waterverordening. Aan dit verzoek is tegemoetgekomen. Kaartbijlage 1 is op dit punt aangepast.

Verwijderen tracé Westrandweg Amsterdam

Het huidige tracé van deze directe boezemkering ligt in Amsterdam ten noordwesten van Halfweg. Voor de aanleg van de Westrandweg is het gebied opnieuw ingericht. Door het dempen van water is het tracé van de waterkering anders komen te liggen. Dit speelde zich af rond de grens van AGV en Rijnland. De waterkering ligt nu in het beheergebied van Rijnland en zal worden opgenomen op bijlage 1 van de Waterverordening Rijnland. Het tracé is verwijderd op bijlage 1.

Bijlage 2: Kaart met gebieden, waarin voor de oppervlaktewateren een peilbesluit moet worden vastgesteld

De verplichting tot het vaststellen van een peilbesluit geldt op grond van deze verordening alleen voor die gebieden waar het waterschap onder normale omstandigheden de wateraanvoer en waterafvoer kan beheersen. In het boezemsysteem (de Amstelboezem, de Vechtboezem en de boezem in Amsterdam) kan het waterschap dat niet zelf, vanwege de afhankelijkheid van Rijkswaterstaat, de beheerder van het hoofdwatersysteem. Om die reden zijn die boezemgebieden niet meer op de kaart (in blauw) opgenomen. Daarnaast zijn er nog enkele lokale veranderingen, daar waar bij het opstellen watergebiedsplannen (peilbesluiten) bleek dat in de praktijk de grenzen anders lopen.

Bijlagen:
kaarten behorend bij de Waterverordening Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017

Bijlage 1: Kaart met regionale waterkeringen en de bijbehorende veiligheidsnormen, bedoeld in artikel 2.1, eerste lid van de Waterverordening Waterschap Amstel, Gooi en Vecht.

Bijlage 2: Kaart met gebieden, waarin voor de oppervlaktewateren een peilbesluit moet worden vastgesteld, bedoeld in artikel 4.2 van de Waterverordening Waterschap Amstel, Gooi en Vecht.

Bijlage 3: Norm gerelateerd aan vorm landgebruik, bedoeld in artikel 2.4, zevende lid, van de Waterverordening Waterschap Amstel, Gooi en Vecht

Norm gerelateerd aan vorm landgebruik		Norm	Maaiveldcriterium
<i>Binnen de bebouwde kom</i>	<i>Bebouwd gebied</i>	1/100	0%
	<i>Overig gebied</i>	1/10	5%
<i>Buiten de bebouwde kom</i>	<i>Bebouwing</i>	1/100	0%
	<i>Glastuinbouw en hoogwaardige land- en tuinbouw</i>	1/50	1%
	<i>Akkerbouw</i>	1/25	1%
	<i>Grasland (van toepassing gedurende de periode van 1 maart tot 1 oktober)</i>	1/10	10%

[Uitgegeven op *

Namens Gedeputeerde Staten van Noord-Holland

R.M. Bergkamp, provinciesecretaris.]

Ontwerpbesluit tot wijziging van de Waterverordening provincie Noord-Holland en het Besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland van 2 februari 2015 tot aanwijzing bevoegd gezag Scheepvaartverkeerswet

Provinciale Staten van Noord-Holland,

Gelezen de voordracht van gedeputeerde staten van Noord-Holland;

Overwegende dat het gewenst is de tenaamstelling van het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht te wijzigen in Waterschap Amstel, Gooi en Vecht in de Waterverordening provincie Noord-Holland en het Besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland van 2 februari 2015 tot aanwijzing bevoegd gezag Scheepvaartverkeerswet;

Gelet op artikel 3.2 van de Waterwet en artikel 145 en 146 van de Provinciewet en artikel 4 van de Beheersregeling Amstel;

Gelet op artikel 2, derde en vierde lid, van de Scheepvaartverkeerswet;

BESLUITEN:

Artikel I

De Waterverordening provincie Noord-Holland wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 2.2, derde lid, wordt 'hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht' vervangen door 'waterschap Amstel, Gooi en Vecht'.

B

In artikel 7.2 wordt 'Waterverordening Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht' vervangen door 'Waterverordening Waterschap Amstel, Gooi en Vecht'.

C

In Bijlage 1 wordt onder Afkortingen 'AGV: dagelijks bestuur van het hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht' vervangen door 'AGV: dagelijks bestuur van het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht'.

Artikel II

Het Besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland van 2 februari 2015 tot aanwijzing bevoegd gezag Scheepvaartverkeerswet wordt als volgt gewijzigd:

A

In de tabel bij artikel 1, onder b. wordt 'Dagelijks bestuur van het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht' vervangen door 'Dagelijks bestuur van het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht'. Tevens wordt in de kolom naast onderdeel b. 'Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht' telkens vervangen door 'Waterschap Amstel, Gooi en Vecht'.

B

In de Bijlage 1 Vaarwegenlijst A, onder Afkortingen, wordt 'Dagelijks bestuur van het hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht' vervangen door 'Dagelijks bestuur van het waterschap Amstel, Gooi en Vecht'.

Artikel III

Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2017.

Haarlem, 12 december 2016

Provinciale Staten van Noord-Holland,

, voorzitter

, griffier

Toelichting

Algemeen

Aanleiding voor dit besluit is dat het waterschapsbestuur heeft verzocht de naam van het waterschap te wijzigen van 'Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht' in 'Waterschap Amstel, Gooi en Vecht'. De wijziging van de naam van het waterschap beoogt de herkenbaarheid van het waterschap en zijn taken bij het publiek te vergroten, aldus het waterschapsbestuur.

De naamswijziging van het waterschap in zijn reglement van bestuur brengt met zich mee dat ook de waterverordening voor het waterschap gewijzigd moet worden. Om wetstechnische redenen is dat alleen mogelijk door het reglement van bestuur en de waterverordening voor het waterschap hernieuwd vast te stellen.

Vanwege de naamswijziging van het waterschap is het noodzakelijk tevens de volgende besluiten te wijzigen:

- Waterverordening provincie Noord-Holland;

- Besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland van 2 februari 2015 tot aanwijzing bevoegd gezag Scheepvaartverkeerswet.

De voorliggende wijziging van deze besluiten heeft uitsluitend betrekking op de naamswijziging en heeft geen verdere inhoudelijke wijzigingen van deze besluiten tot gevolg.

Artikelsgewijs

Artikel I en II

De wijzigingen van de Waterverordening provincie Noord-Holland en het Besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland van 2 februari 2015 tot aanwijzing bevoegd gezag Scheepvaartverkeerswet hebben tot doel de nieuwe naam van het waterschap in te voegen in de regelingen.

Artikel III

Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2017. Met deze bepaling wordt gewaarborgd dat zowel het reglement als de nieuwe waterverordening, alsmede de overige besluiten die worden gewijzigd ten behoeve van de naamswijziging van het waterschap, alle gelijktijdig in werking treden.

Advies aan Provinciale Staten

Tbv Statenvergadering d.d. 12-12-2016
Commissie Ruimte Wonen & Water
Datum commissievergadering 28-11-2016

Onderwerp: Voordracht Vaststellen Reglement en
Waterverordening ivm naamswijziging van 'Hoogheemraadschap' in
'Waterschap Amstel, Gooi en Vecht'

Uw contactpersoon
M.D. Veldhoen-de Groot
AD/STG

Doorkiesnummer 023-514 5342
veldhoenm@noord-holland.nl

7 december 2016

1|2

De commissie adviseert de voordracht Vaststellen Reglement en Waterverordening ivm naamswijziging van 'Hoogheemraadschap' in 'Waterschap Amstel, Gooi en Vecht' als hamerstuk te agenderen voor de PS vergadering van 12 december 2016.

Voor de behandeling van dit punt in de commissie RWW: zie hieronder het uittreksel uit het conceptverslag van de vergadering van de commissie RWW van 28 november 2016.

4a. Water: Brief GS aan PS inzake Vaststellen Reglement en Waterverordening i.v.m. naamswijziging van 'Hoogheemraadschap' in 'Waterschap Amstel, Gooi en Vecht'.

De naamswijziging op verzoek van het Waterschap vereist wegens wetstechnische redenen het opnieuw vaststellen van het Reglement en de Waterverordening. De commissie is hierover begin juli geïnformeerd toen dit ter inzage is gelegd. De terinzagelegging heeft geleid tot één zienswijze die heeft geleid tot het aanpassen van de beheerkaart bij het reglement. Deze kaart is nu duidelijker leesbaar. GS hebben op 25 oktober de ontwerpbesluiten goedgekeurd.

De commissie wordt gevraagd om PS van 12 december te adviseren over het vaststellen van deze besluiten.

De heer **Kapteijns** (PVV) vraagt waarom de normen voor de waterkwantiteit zijn aangepast zodat niet langer ondoelmatige maatregelen vereist zijn. Op bladzijde 3 staat dat er geen financiële aspecten aan de voorliggende besluiten verbonden zijn. Dit is natuurlijk vanuit het perspectief van de provincie, maar hoeveel kost het doorvoeren van het naamswijziging het hoogheemraadschap? Hoe staat het met het onderhoud van dijken binnen het grondgebied van AGV? Loopt dit op schema?

De **voorzitter** merkt op dat dit technische vragen zijn. Het is de goede gewoonte dat die schriftelijk worden ingediend omdat de antwoorden anders in het discussie verloren gaan.

De heer **Leever** (ONH) heeft kennisgenomen van het stuk en vindt dat het als hamerstuk naar PS kan.

De heer **Ceder** (CU-SGP) heeft geen bezwaren en vindt het ook een hamerstuk.

Mevrouw **Haagsma** (CDA) was zich niet bewust dat het waterschap officieel nog een hoogheemraadschap was, omdat de nieuwe naam al gebruikt wordt. Zij vraagt hoe de synchronisatie van de namen verloopt en of er geen verwarring ontstaat.

De heer **Kramer** (GroenLinks) heeft geen bezwaar tegen de wijziging, maar merkt op dat de minst belangrijke wijziging de naamswijziging is en dat hij daarom het stuk daar niet naar had vernoemd.

Mevrouw **Geldhof** (ged.) antwoordt op de vraag wat de naamswijziging kost, dat dit geen vraag is voor GS, maar dat deze aan het hoogheemraadschap gesteld kan worden. De naamssynchronisatie is geen beleidsdoel en de namen zullen naast elkaar fungeren. De vraag over de waterkwantiteit wordt uitgebreid beantwoord in de beantwoording van de technische vragen die vanmorgen verstuurd zijn, maar door de technische storing vertraagd zijn.

De **voorzitter** constateert dat het stuk als hamerstuk naar PS kan worden geleid.

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR Haarlem

INGEKOMEN - 3 NOV. 2016

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

mw G.A. Busweiler

BEL/OMB

Telefoonnummer +31235143661

busweilerg@noord-holland.nl

1 | 1

**Betreft: benoeming voorzitter commissie regionaal overleg
vliegveld Texel**

Verzenddatum

- 3 NOV. 2016

Geachte leden,

Kenmerk

859154/866665

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht
"benoeming voorzitter commissie regionaal overleg vliegveld Texel"
met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen.

Uw kenmerk

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergman

voorzitter
J.W. Remkes

1 bijlage(n)
- Statenvoordracht

Postbus 3007

2001 DA Haarlem

Telefoon (023) 514 3143

Fax (023) 514 3030

Houtplein 33

2012 DE Haarlem

www.noord-holland.nl

INGEKOMEN 16 SEP. 2016

CRO Texel

Postbus 200
1790 AE Den Burg

Provinciale Staten van Noord-Holland
Postbus 3007
2001 DA HAARLEM

Ons zaaknummer 239180

Contactpersoon Dhr. D. Boot
Telefoonnummer 0222 - 362 280
E-mailadres DBoot@texel.nl

Onderwerp Benoemen leden commissies
en leden raad

Verzenddatum

15 SEP. 2016

Geacht college,

Sinds enkele jaren is er sprake van een Commissie Regionaal Overleg Luchthaven Texel (CROT).
Als leden van deze commissie richten wij ons tot u met het volgende.

De commissie is door u ingesteld op basis van artikel 8.58 van de Wet luchtvaart. Zij functioneert op basis van de door u op 14 februari 2011 vastgestelde Verordening Commissie Regionaal Overleg Luchthaven Texel.

Ingevolge artikel 8.59, lid 3 van de Wet luchtvaart wordt de voorzitter van de commissie door u benoemd. Dit wordt uitgewerkt in artikel 8, lid 2 van de verordening. Op basis daarvan kunt u besluiten dat een lid van het college van burgemeester en wethouders van Texel wordt benoemd als voorzitter. In dat geval wordt door ons aan u een voordracht in die zin gedaan.
Met inachtneming van het voorgaande dragen wij de wethouder, de heer F. Kingma, aan u voor als voorzitter van de CROT.

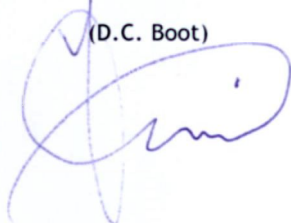
Gaarne ontvangen wij uw benoemingsbesluit.

Met vriendelijke groet,

De leden van de commissie regionaal overleg luchthaven Texel,

Namens dezen,
De secretaris

(D.C. Boot)

i.a.a. Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,
t.a.v. mw. A. Busweiler

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 1 november 2016

Onderwerp: Benoeming voorzitter Commissie Regionaal Overleg luchthaven Texel

Bijlagen: ontwerpbesluit

1. Inleiding

Op grond van de wet Luchtvaart stellen PS voor luchthavens met een regionale betekenis met een luchthavenbesluit een Commissie Regionaal Overleg in. In Noord-Holland zijn deze commissies ingesteld voor de luchthavens Hilversum en Texel. Deze commissies hebben de taak om door overleg met diverse betrokkenen een gebruik van de luchthaven te bevorderen dat zoveel mogelijk recht doet aan de belangen van die betrokkenen. De belangen van omwonenden, gebruikers en het milieu dienen zoveel mogelijk te worden gerespecteerd, waarbij moet worden gestreefd naar een zo groot mogelijk draagvlak onder alle belanghebbenden.

Op 14 februari 2011 hebben Provinciale Staten de Verordening Commissie Regionaal Overleg Luchthaven Texel (CRO-T) vastgesteld. Volgens artikel 3 lid 1 van deze verordening benoemen PS, op voordracht van GS, de voorzitter van de CRO-T. In de commissie die aan de CRO-T voorafging, de zogeheten artikel 28-commissie (Commissie van overleg en voorlichting omtrent de milieuhygiëne rond een luchtvaartterrein) was het gebruikelijk dat de wethouder milieu van de gemeente Texel de taak van voorzitter op zich nam. De verordening CRO-T biedt ook deze mogelijkheid. Formele benoeming van de voorzitter had nog niet plaatsgevonden, met dit besluit wordt hierin alsnog voorzien.

Middels deze voordracht stellen GS aan uw Staten voor om de heer F. Kingma, wethouder Milieu van de gemeente Texel, als voorzitter te benoemen.

2. Doelstellingen en evaluatiecriteria

De CRO-T heeft de taak om door overleg tussen diverse betrokkenen een gebruik van de luchthaven te bevorderen dat zoveel mogelijk recht doet aan de belangen van die betrokkenen. Het gaat daarbij om alle belangen en niet alleen om de milieubelangen. De belangen van omwonenden, gebruikers en het milieu dienen daarbij zoveel mogelijk te worden gerespecteerd, waarbij wordt gestreefd naar een zo groot mogelijk draagvlak onder alle belanghebbenden.

In de CRO-T hebben zitting: vertegenwoordigers van de gemeente, de exploitant van de luchthaven, omwonenden van de luchthaven en (indien aanwezig) de luchtverkeersdienstverlening. Provinciale Staten bepalen welke partijen verder zitting in de CRO hebben en hoeveel vertegenwoordigers er van elke geleding zitting hebben. Dit kunnen bijvoorbeeld vertegenwoordigers zijn van het bedrijfsleven of milieuorganisaties.

Bovengenoemde zaken hebben PS geregeld in de Verordening CRO-T, die op 14 februari 2011 is vastgesteld.

Met betrekking tot de onafhankelijkheid van de voorzitter staat in de verordening CRO-T opgenomen dat PS kunnen besluiten de voorzitter te schorsen of te ontslaan indien de onafhankelijk van de voorzitter in het geding is.

Kandidaat voorzitter

De kandidaat-voorzitter is dhr. F. Kingma, wethouder milieu van de gemeente Texel.

Conform artikel 3 van de CRO-T wordt de voorzitter benoemd voor een periode van vier jaar en is hij één keer hernoembaar.

3. Financiering en communicatie

Financiële aspecten

Dit besluit heeft geen financiële consequenties. Volgens de verordening CRO-T ontvangt de voorzitter geen vergoeding als deze een lid van B&W van de gemeente Texel is.

Communicatie

De benoeming zal door het secretariaat van de CRO-T, dat gevoerd wordt door de gemeente, aan de leden van de commissie worden gecommuniceerd.

4. Proces en procedure

Na besluitvorming door uw Staten zullen de leden van de CRO-T worden geïnformeerd over de benoeming.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

J.W. Remkes, voorzitter.

mr. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 87

Provinciale staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 1 november 2016;

gelet op artikel 8.58 en 8.59 van de Wet luchtvaart en de Provinciale Verordening Commissie Regionaal Overleg Luchthaven Texel (2010-76384);

besluiten:

de heer F. Kingma te benoemen als voorzitter van de Commissie Regionaal Overleg luchthaven Texel voor de periode van vier jaar.

Haarlem, 12 december 2016

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Advies aan Provinciale Staten

Tbv Statenvergadering d.d. 12-12-2016

Commissie

Datum commissievergadering 28-11-2016

Onderwerp: Voordracht benoeming voorzitter commissie
regionaal overleg vliegveld Texel (CROT)

Uw contactpersoon

E. Krijgsman

AD/STG

Doorkiesnummer +31235143288

krijgsmene@noord-holland.nl

5 december 2016

1|1

De commissie adviseert:

De **voorzitter** concludeert dat de *Voordracht benoeming voorzitter commissie regionaal overleg vliegveld Texel* als hamerstuk wordt doorgeleid naar PS van 12 december 2016.

Voor de behandeling van dit punt in de commissie NLM:

Zie hieronder het uittreksel uit het conceptverslag van de vergadering van de commissie NLM van 28 november 2016.

8a. Voordracht benoeming voorzitter commissie regionaal overleg vliegveld Texel

De **voorzitter** licht het agendapunt toe en geeft het in bespreking.

COMMISSIEBEHANDELING

De heer **Klein** (CU/SGP) vraagt of het automatisch benoemen van de wethouder als voorzitter van de commissie bevorderlijk is voor het draagvlak en recht doet aan alle belangen. Het lijkt hem logischer om een onafhankelijke voorzitter te benoemen. Ook wil hij weten of de wethouder als functionaris of voor de gehele zittingstermijn wordt benoemd.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) weet dat het college van Texel heel tevreden is over de voordracht en steunt deze dus van harte.

De heer **Van der Hoek** (ged.) legt uit dat de wethouder is voorgedragen omdat dit historisch zo is gegroeid daar het alleen om het grondgebied van de gemeente Texel gaat. Bovendien hebben de leden deze voordracht gedaan. De benoemingstermijn is vier jaar. Daarna wordt een nieuwe voorzitter benoemd.

De **voorzitter** concludeert dat de *Voordracht benoeming voorzitter commissie regionaal overleg vliegveld Texel* als hamerstuk wordt doorgeleid naar PS van 12 december 2016.

Provinciale Staten van Noord-Holland**Haarlem, 5 december 2016****Onderwerp: tijdelijke benoeming plaatsvervangend Statengriffier voor Statenvergadering****Bijlage:**

- Ontwerpbesluit.

Inleiding.

Artikel 104d van de Provinciewet schrijft voor dat de Statengriffier bij diens afwezigheid in uw vergaderingen moet worden vervangen. Dit is onder meer van belang voor het rechtsgeldig kunnen ondertekenen van de door uw Staten genomen besluiten. Op 26 mei 2015 hebben uw Staten hiertoe de heer J.R. Loggen, werkzaam als Staten- en commissieadviseur A bij de Statengriffie, beëdigd tot plaatsvervangend griffier.

De heer Loggen is sinds 1 oktober 2016 gedetacheerd bij de gemeente Amsterdam, en de heer M.F.J. Van Tilburg is vanaf dat moment gedetacheerd bij de Statengriffie Noord-Holland in de functie van Staten- en commissieadviseur A. In februari 2017 wordt de "ruil-detachering" geëvalueerd, waarna mogelijkheid bestaat tot verlenging van een half jaar.

Ter waarborging van de continuïteit acht het Presidium het verkieslijk dat uw staten de heer Van Tilburg tijdelijk als plaatsvervangend Statengriffier aanwijzen. Dit geldt in het bijzonder voor de werkzaamheden samenhangend met de vergaderingen van uw staten. Deze tijdelijke aanwijzing eindigt zodra de detachering van de heer Van Tilburg wordt beëindigd. Vanaf dat moment zal de heer Loggen immers weer werkzaam zijn als Staten- en commissiegriffier A en zijn eerdere benoeming is nog steeds rechtsgeldig.

Voordracht.

Het Presidium adviseert uw Staten om de heer M.F.J. Van Tilburg, gedetacheerd bij de Statengriffie Noord-Holland in de functie van Staten- en commissieadviseur A, tijdelijk te belasten met het in voorkomende gevallen in hun vergaderingen vervangen van de Statengriffier.

J.W. Remkes, voorzitter Presidium

M.F.J. van Tilburg, griffier

Ontwerpbesluit

Nr. 90

Provinciale Staten van Noord-Holland;

Tijdelijke benoeming plaatsvervangend Statengriffier voor Statenvergadering;

gelezen de voordracht van het Presidium van 5 december 2016;

gelet op artikel 104d van de Provinciewet;

besluiten:

1. De heer M.F.J. Van Tilburg, gedetacheerd bij de Statengriffie Noord-Holland in de functie van Staten- en commissieadviseur A, tijdelijk te belasten met het in voorkomende gevallen in hun vergaderingen vervangen van de Statengriffier.
2. Deze aanwijzing geldt vanaf 12 december tot het moment dat de detachering van de heer Van Tilburg wordt beëindigd.

Haarlem, 12 december 2016

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

POSTBUS 123 2000 MD HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van Statengriffier, K.Bolt
Dreef 3
2012 HR Haarlem

INGEKOMEN 26 OKT. 2016

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

J. Wenning

MID/AFD

Doorkiesnummer (023) 514 3935

wenningj@noord-holland.nl

1 | 1

Betreft: Tarieven nazorgheffing stortplaatsen 2017 en begroting 2017
van het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Noord-Holland

Project: Nazorg stortplaatsen Wet milieubeheer

26 OKT. 2016

Kenmerk

846261/862733

Geachte leden,

Uw kenmerk

Hierbij bieden wij u de voordracht tot vaststelling van de nazorgheffing
stortplaatsen 2017 (tarieventabel 2017) aan.

Tevens zenden wij u ter uitvoering van art. 167, tweede lid, van
de Provinciewet de door ons vastgestelde begroting 2017 van het Fonds
nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland. Het fonds is een
aparte publiekrechtelijke rechtspersoon die wij besturen en beheren. Dit
is vastgelegd in de Wet milieubeheer en het reglement Fonds nazorg
gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland (Nazorgfonds).

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten
van Noord-Holland,

waarnemend provinciesecretaris

H.J. Scharman

voorzitter

J.W. Remkes

Bijlagen:

- voordracht Provinciale Staten
- besluit Provinciale Staten
- tarieventabel 2017
- begroting 2017

Postbus 3007

2001 DA Haarlem

Telefoon (023) 514 3143

Fax (023) 514 3030

Houtplein 33

Haarlem [2012 DE]

www.noord-holland.nl

Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland

BEGROTING 2017

Inhoudsopgave

1.	Begroting 2017	2
2.	Toelichting begroting	3
2.1.	Algemeen	3
2.2.	Tarientabel 2017	4
2.3.	Toetsingskader nazorgplannen stortplaatsen	5
2.4.	Nazorgplannen	6
2.5.	Sluitingsverklaring	7
2.6.	Verklaring gemeente Amsterdam	7
2.7.	Stortplaatsen in de exploitatiefase	8
2.8.	Stortplaatsen in de afwerkingsfase	8
2.9.	Stortplaatsen in de nazorgfase	8
2.10.	Beleggingsresultaat	9
2.11.	Beleggingsbeleid en vermogensbeheer	10
2.12.	Risicoparagraaf	10
2.13.	Toelichting op de meerjarenraming 2017 – 2021	10
3.	Baten	13
3.1.	Opbrengst Nazorgheffing 2017 en eindheffing	13
3.2.	Rentebaten	14
4.	Lasten	15
4.1.	Beheerkosten geopende stortplaatsen	15
4.2.	Nazorg en beheerkosten gesloten stortplaatsen	16
4.3.	Mutaties in de reserve gesloten stortplaatsen	16
5.	Begrote staat van reserves geopende stortplaatsen per ultimo 2017	17
6.	Meerjarenraming 2017 tot en met 2021	18
7.	Ontwikkeling van de stand van de reserves	19
7.1.	Reserves geopende stortplaatsen van 2017 tot en met 2021	19
7.2.	Reserve gesloten stortplaatsen 2017 tot en met 2021	21

1. Begroting 2017

Tabel 1: Begroting 2017

	Begroting 2017 (€)	Begroting 2016 (€)	Resultaat 2015 (€)
Baten			
Opbrengst Nazorgheffing	510.000	0	478.000
Opbrengst eindheffing	-153.325	-221.275	0
Koersverloop fondsen	357.470	646.903	-1.728.431
Rendement obligaties en fondsen	826.095	1.454.439	1.828.715
Rente bank	8.000	55.000	65.903
Totaal baten	1.548.240	1.935.067	644.186
Lasten			
<i>Beheerkosten geopende stortplaatsen:</i>			
a. Financieringskosten	15.499	20.526	14.896
b. Apparaatskosten Provincie	26.840	21.960	26.620
c. Accountantskosten	6.701	5.161	6.440
d. Inhuur deskundigen	20.426	22.094	19.632
Nazorgkosten gesloten stortplaats	7.686	21.973	6.380
<i>Beheerkosten gesloten stortplaatsen:</i>			
a. Financieringskosten	85	2.091	83
b. Apparaatskosten Provincie	2.440	7.320	2.420
c. Accountantskosten	37	526	36
d. Inhuur deskundigen	112	2.251	109
Totaal lasten	79.825	103.902	76.615
Exploitatieresultaat	1.468.415	1.831.165	567.571

2. Toelichting begroting

2.1. Algemeen

De begroting 2017 van het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland is opgesteld in opdracht van Gedeputeerde Staten. Gedeputeerde Staten stellen de begroting vast conform het reglement Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland. Provinciale Staten stellen op basis van een voordracht van Gedeputeerde Staten de tarieven vast van de nazorgheffing van het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Provincie Noord-Holland. Voor een toelichting op de tarieven van de nazorgheffing 2017 en de begroting van 2016 wordt verwezen naar bijgaande voordracht aan Provinciale Staten.

Het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland is bij besluit van Gedeputeerde Staten van 21 december 1999 opgericht (1999/30499).

De aanleiding tot het oprichten van het Fonds is het volgende:

In de Wet milieubeheer (Wm) is een regeling opgenomen voor de nazorg van operationele stortplaatsen (stortplaatsen waar het storten van afvalstoffen niet voor 1 september 1996 is beëindigd). Deze regeling is op 1 april 1998 in werking getreden. De provincie wordt hierdoor financieel en bestuurlijk verantwoordelijk voor de nazorg van de in de provincie gelegen stortplaatsen die op of na 1 september 1996 zijn of worden gesloten.

Artikel 15.47 Wm verplicht Gedeputeerde Staten een fonds op te richten. In het fonds worden de belastingopbrengsten verantwoord, die door de provincie zijn geïnd. Hiertoe hebben Provinciale Staten op 29 maart 1999, Voordracht 19, de Verordening op de heffing en invordering van de nazorgheffing stortplaatsen provincie Noord-Holland 1999 vastgesteld.

Het fonds is op grond van artikel 15.47 Wm een rechtspersoon en Gedeputeerde Staten zijn belast met het beheer ervan.

Gedeputeerde Staten hebben op 18 juni 2013 een aangepast reglement Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland 2013 vastgesteld (kenmerk 199828/200466). Tevens hebben zij een aangepast beleggingsstatuut en het reglement beleggingscommissie vastgesteld voor het Fonds.

De Provinciewet schrijft voor dat provincies een begroting, meerjarenraming, jaarrekening en jaarverslag maken en geeft enkele vereisten waaraan de genoemde documenten dienen te voldoen. Artikel 190 van de Provinciewet bepaalt dat de begroting, de begrotingswijzigingen, de meerjarenraming, het jaarverslag en de jaarrekening van provincies moeten voldoen aan bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te geven regels.

Vanaf begrotingsjaar 2004 geldt het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Het Fonds is echter een aparte publiekrechtelijke rechtspersoon en valt daarom niet onder het BBV.

2.2. Tarieventabel 2017

De in de begroting 2017 geraamde opbrengsten zijn gebaseerd op de in de tarieventabel 2017 opgenomen bedragen en doelvermogens behorend bij en deel uitmakend van de Verordening op de heffing en invordering van de nazorgheffing stortplaatsen provincie Noord-Holland 1999.

Bij de berekening van de rendementen en de nazorgheffing over het begrotingsjaar 2017 is uitgegaan van een lagere te behalen rendement. Namelijk 3 % in plaats van de streefrente (rekenrente). Dit in verband met de financiële marktomstandigheden. Voor jaren daarna wordt voor de rendementen de rekenrente van 5% .Daarnaast wordt voor de laatste vijf jaar voor sluiting voor het rendement de helft van de rekenrente gehanteerd omdat de exploitanten de mogelijkheid hebben om voor deze laatste periode een lager beleggingsprofiel te kiezen. De exploitant van Schoteroog en Hollandse Brug hebben hiervan gebruik gemaakt. De exploitant van de Insteekhaven niet. Een lager beleggingsprofiel geeft meer zekerheid maar ook een lager te behalen rendement. Deze mogelijkheid is opgenomen in het aangepaste beleggingsstatuut.

Het vastgestelde rendement in deze begroting kan lager of hoger liggen dan het jaarlijks gerealiseerd rendement, maar de ervaring leert dat, gezien de nu gekozen beleggingsmix (30% aandelen en 70% vastrentende waarde) de gemiddelde rente op lange termijn op 5 % gesteld kan worden: de rekenrente. Provinciale Staten hebben de rekenrente op 5% vastgesteld. Met dit percentage worden ook de doelvermogens berekend.

Het Interprovinciaal Overleg (IPO) heeft in 2010 geadviseerd een rekenrente van 5,06 % aan te houden. De Vereniging van Afvalbedrijven (VA) heeft in 2013 een oproep gedaan aan het ministerie van I&M, het IPO en de Gedeputeerde Staten van de provincies om de rekenrente te handhaven conform het advies van het IPO uit 2010. Reden hiertoe is de aanpassing van de rekenrente in sommige provincies en in het licht van de (mindere) situatie in de stortsector. Het IPO heeft besloten geen adviezen meer af te geven omtrent de te hanteren rekenrente omdat de berekeningswijze per provincie te veel verschilt. Iedere afzonderlijke Provincie dient zelf een afweging te maken welke rekenrente zij vaststelt.

De Provincie Noord-Holland volgt nog steeds het advies van het IPO uit 2010 met een geringe aanpassing. Provincie Noord-Holland hanteert 5% in plaats van 5,06%. Bij de behandeling van de vorige begroting en nazorgheffing in de commissie Financiën zijn vragen gesteld omtrent de te hanteren rekenrente. Naar aanleiding hiervan is de beleggingscommissie bezig onderzoek te doen naar doormiddel van een Asset Liability Managementstudie (ALM). De opdracht voor het doen laten verrichten van een ALM studie is nu in voorbereiding samen met de exploitanten die deel uitmaken van de beleggingscommissie.

Alle doelvermogens en heffingen zijn berekend op basis van de door Gedeputeerde Staten goedgekeurde nazorgplannen of ingediende conceptversies en het IPO rekenmodel RINAS

versie 3.0 met uitzondering van baggerspeciéstortplaats Amerikahaven en de gesloten baggerspeciéstortplaats de Poel.

Voor de stortplaats Nauerna is gerekend met het van rechtswege goedgekeurd nazorgplan en het IPO rekenmodel RINAS versie 3.0. De berekening heeft plaats gevonden met aanpassing naar de voorzieningen zoals is overeengekomen in de gesloten mediation overeenkomst van 2013 tot uitbreiding van de stortplaats.

Dit houdt in dat er een uitbreiding is het stortvolume en dat in 2022 het storten wordt beëindigd en dat er vijf jaar nodig is voor zetting, klink en aanbrengen bovenafdicthting.

Baggerspeciéstortplaats Amerikahaven is berekend op basis van het goedgekeurde oude nazorgplan en het oude IPO Nazorgmodel 2.02, omdat voor deze stortplaats nog geen (concept) nazorgplan is ingediend. Daarnaast wordt voor deze stortplaats geen tarief opgenomen, omdat met de gemeente Amsterdam een aparte regeling is getroffen. Tevens is voor de nazorgfase 2018 aangehouden.

Baggerspeciéstortplaats De Poel in Zaandam is niet meer opgenomen in de tarieventabel, omdat deze per 1 januari 2011 door Gedeputeerde Staten gesloten is verklaard (2011-7635). Vanaf 2011 komen de kosten van de nazorg uit het Nazorgfonds. Bij een eventueel tekort zal een beroep gedaan worden op de algemene middelen van de provincie.

De exploitant (Afvalzorg) van de stortplaats Schoteroog en Hollandse Brug heeft een verzoek gedaan om een uitspraak te doen naar de verlengde levensduur van de door hun aangebrachte alternatieve bovenafdicthting (lekdetectie met HDPE folie). Om hierover een uitspraak te kunnen doen dient de aangebrachte folie door de exploitant in het veld te worden onderzocht. Daarnaast wil de provincie meer zekerheid omtrent de bevindingen in het door de exploitant aangeleverd rapport, waarin is aangegeven dat een verlengde levensduur mogelijk is. Provincie heeft aan Advies Kamer Stortbesluit (AKS) gevraagd hierop een second opinie te geven. Om deze reden zal de sluiting van deze stortplaatsen naar verwachting pas in 2018 gaan plaats vinden.

In verband met een discussie omtrent toe te passen bovenafdicthting op de stortplaats Insteekhaven tussen de exploitant en de omgevingsdienst Noordzeekanaal gebied (bevoegd gezag Wm namens de provincie) zal de sluiting naar verwachting ook pas in 2018 gaan plaats vinden. In de laatste fase van de sluitingsprocedure vindt een finale financiële afrekening plaats.

Door het lage rendement over 2015 (0,35%), het hanteren van een lagere verwacht rendement over het begrotingsjaar, toepassing van midden profiel voor beleggen en de vertraging, moeten nazorgheffingen worden opgelegd voor de stortplaats Nauerna en Schoteroog.

Het verwachte surplus in 2018 bij de stortplaats Hollandse Brug is € 102.299,--, bij Insteekhaven € 46.326,- en bij Schoteroog € 4.700,--. Dit zal eind december 2017 worden gerestitueerd aan de stortplaatsen na afgifte van de sluitingsverklaring door Gedeputeerde Staten en de vaststelling van de definitieve eindheffing door Provincie Staten.

Tabel 2: Tarieventabel 2017

	Naam stortplaats	Doelvermogen	Verwachte laatste jaar van heffing	Tarief 2017	Start nazorgfase
1.	Nauerna te Assendelft	€ 29.353.690	2021	€ 350.000	2027
2.	Hollandse Brug te Naarden	€ 8.047.080	-	€ -	2018
3.	Schoteroog te Haarlem	€ 7.527.385	-	€ 160.000	2018
4.	Wieringermeer te Middenmeer	€ 23.540.040	2059	€ -	2065
5.	Sortiva te Alkmaar	€ 12.316.230	2032	€ -	2038
6.	Amerikahaven te Amsterdam	€ 1.307.265	-	€ -	2018
7.	Insteekhaven te Den Helder	€ 862.890	-	€ -	2018

2.3. Toetsingskader nazorgplannen stortplaatsen

Op 12 juli 2011 hebben Gedeputeerde Staten beleidsregels voor toetsing nazorgplannen stortplaatsen Noord-Holland vastgesteld (2011-30604). Het betreft een toetsingskader voor het beoordelen en de berekening van nazorgplannen van stortplaatsen vallende binnen de Wet milieubeheer. Het toetsingskader is aangereikt door IPO en bestaat uit: IPO checklist 2008 stortplaatsen, IPO checklist 2008 baggerdepots, Rekenmodel IPO Nazorgkosten Stortplaatsen (RINAS) versie 3.0 en het IPO risicomodel berekening risicobedrag nazorg stortplaatsen versie 6 maart 2009.

De exploitanten van de stortplaatsen Insteekhaven, Wieringermeer, Sortiva, Hollandse Brug en Schoteroog hebben aangepaste nazorgplannen ingediend. Gedeputeerde Staten hebben inmiddels de nazorgplannen van de Insteekhaven, Wieringermeer, Schoteroog en Sortiva goedgekeurd. Voor Hollandse Brug is een conceptversies ingediend binnen de sluitingsprocedure. Nauerna en de Amerikahaven dienen nog aangepaste nazorgplannen in te dienen. De bestaande nazorgplannen zijn nog gebaseerd op vorige toetsingskaders.

De doelvermogens worden zoveel als mogelijk met het Rekenmodel RINAS 3.0. berekend. Het in 2010 door IPO aangereikt toetsingskader is gebaseerd de dan toe bekende technische inzichten en het prijspeil uit 2008.

Op aangeven van de provincies heeft het IPO in 2014 wederom besloten om het toetsingskader en rekenmodel RINAS 3.0 te laten actualiseren. Het IPO heeft in 2015 het aangepaste toetsingskader aan de provincies aangereikt. Echter is de validatie door de accountant van het rekenmodel RINAS 4.0 nog niet afgerond. Verwachting is dat dit eind 2016 zal zijn afgerond. Hierna kan de provincie het huidige toetsingskader laten aanpassen. Verwachting is dat het besluit door Gedeputeerde Staten tot aanpassing van het toetsingskader (aanpassing beleidsregel) voor de zomer 2017 zal gaan plaats vinden.

Voor alle stortplaatsen en baggerspeciéstortplaatsen geldt dat tijdens de looptijd voor sluiting het doelvermogen en heffing kunnen worden aangepast aan de nieuwe situatie. Voorbeelden van die nieuwe situaties zijn: behaald rendement, nieuwe rekenrente, nieuw toetsingskader, langere looptijd in verband met terugloop van storthoeveelheden, nieuwe technieken, wetswijzigingen, enzovoort. Tot aan het moment van sluiting kan de provincie een aanpassing doen. De aanpassing van een goedgekeurd nazorgplan is geregeld in

artikel 8.49, lid 4 Wet milieubeheer. Het doelvermogen is het vermogen dat bij de aanvang van de nazorg in het fonds aanwezig moet zijn om de toekomstige nazorg te kunnen bekostigen.

Om tot het doelvermogen te komen wordt aan de exploitant van de stortplaats een (jaarlijkse) nazorgheffing opgelegd, zoals blijkt uit de Tarieventabel.

De Tarieventabel maakt onderdeel uit van de Verordening op de heffing en invordering van de nazorgheffing stortplaatsen provincie Noord-Holland 1999 (Voordracht 19/1999). De provincie heft en int de bedragen en maakt deze over naar het Nazorgfonds, zoals in artikel 15.47 van de Wet milieubeheer is geregeld.

De aanpassing geldt niet meer voor het nazorgplan van de baggerspeciostortplaats De Poel omdat deze per 1 januari 2011 door Gedeputeerde Staten is gesloten. Gedeputeerde Staten zijn nu financieel en organisatorisch verantwoordelijk voor de nazorg van deze baggerspeciostortplaats.

Tabel 3: Nazorgplannen

	Nazorgplannen open	GS-besluit	Datum	Doelvermogen (€)	Start nazorg
1.	Nauerna	2009-60468*	6-1-2010	29.353.690	2027
2.	Hollandse Brug	2001-27922	11-10-2001	8.047.080	2018
3.	Schoteroog	341750/37994	25-6-2014	7.527.385	2018
4.	Wieringermeer	2012-27161	24-5-2012	23.540.040	2065
5.	Sortiva	809054/853558*	13-9-2016	12.316.230	2038
6.	Amerikahaven	2000-36763	6-11-2000	1.307.265	2018
7.	Insteekhaven	2011-15832	1-4-2011	862.890	2018

** van rechtswege goedgekeurd*

	Nazorgplannen gesloten	GS-besluit	Datum	Doelvermogen (€)	Start nazorg
	De Poel	2010-10387	3-3-2010	448.653	2011

	Sluitingsverklaringen	GS-besluit	Datum	Doelvermogen (€)	Start nazorg
	De Poel	2011-7435	1-1-2011	448.653	2011

2.4. Sluitingsverklaring

Gedeputeerde Staten hebben de Poel op 1 januari 2011 gesloten verklaart. Het doelvermogen is gebaseerd op het goedgekeurde nazorgplan uit 2010 en het rekenmodel RINAS versie 2.0. Per 1 januari 2011 is deze stortplaats in de nazorg is gekomen bij de Provincie. Het aanwezige (doel)vermogen wordt jaarlijks vermeerderd met het rendement minus de kosten van de nazorg. Vanaf 2011 komen de kosten van de nazorg uit het Nazorgfonds. Bij een eventueel tekort zal een beroep gedaan worden op de algemene middelen van de provincie. Binnen het Nazorgfonds is een risico reservering aanwezig.

Na afronding van de sluitingsprocedure van de stortplaats Schoteroog, Hollandse Brug en Insteekhaven zal per stortplaats een sluitingsverklaring worden afgegeven door Gedeputeerde Staten. De verwachting is dat deze verklaringen eind december 2017 zullen worden afgegeven. Daarna zullen de definitieve eindheffingen door Provincie Staten worden vastgesteld.

Tabel 4: Sluitingsverklaring

	Sluitingsverklaringen	GS-besluit	Datum	Doelvermogen (€)	Start nazorg
	De Poel	2011-7435	1-1-2011	448.653	2011

2.5. Verklaring gemeente Amsterdam

Voor de stortplaatsen voor baggerspecie in de gemeente Amsterdam is een aparte regeling getroffen. Kort samengevat komt deze er op neer dat Amsterdam zelf de nazorgtaak voor de baggerspeciostortplaats Amerikahaven, en eventuele toekomstige stortplaatsen voor baggerspecie, waarvan de gemeente de enige vergunninghouder is, zal financieren en uitvoeren. Dit is vastgelegd in een verklaring van 20 maart 2003 van de gemeente Amsterdam.

De inspecteur van de provinciale belastingen heeft Amsterdam een heffing opgelegd, gelijk aan het bedrag van de verwachte nazorgkosten en heeft uitstel van betaling verleend. Dat wil zeggen dat de heffing niet zal worden geïnd zolang de werkzaamheden correct worden uitgevoerd. Indien ooit zou blijken dat de eeuwigdurende nazorg niet langer nodig is, zal door de ontvanger van de provinciale belastingen kwijtschelding worden verleend.

2.6. Stortplaatsen in de exploitatiefase

Een stortplaats kent een exploitatiefase, een afwerkingfase en een nazorgfase. In de exploitatiefase worden er afvalstoffen gestort en is de stortplaats operationeel. Stortplaats Nauerna, Wieringermeer, Sortiva en Amerikahaven bevinden zich in de exploitatiefase. Dit is ook de periode waarin de nazorgheffingen worden berekend en opgelegd.

2.7. Stortplaatsen in de afwerkingsfase

In de afwerkingsfase worden er geen afvalstoffen meer gestort maar is de stortplaats nog niet gesloten. De provincie Noord-Holland bepaalt de duur van de termijn van de afwerkingfase. Dit betekent in het algemeen een termijn van vijf jaar voor een stortplaats op land en van één jaar voor een baggerspeciostortplaats. Als de afwerkingfase is afgerond, volgt na het doorlopen van een eindinspectie een definitief nazorgplan en een sluitingsverklaring door Gedeputeerde Staten. Na afgifte van de sluitingsverklaring start de nazorgfase. Tijdens de definitieve sluiting wordt voor de betrokken stortplaats het benodigde doelvermogen volgens de laatste inzichten berekend en volgt op basis daarvan een eindheffing. In deze fase kunnen exploitanten kiezen voor een lager beleggingsprofiel. Hierdoor zal wel een lagere rendement te verwachten zijn. De exploitant van de stortplaats

Schoteroog en Hollandse Brug (NV Afvalzorg) heeft ook daadwerkelijk een verzoek gedaan aan de provincie voor een lager (midden) beleggingsprofiel. Dit verzoek is gehonoreerd en het beleggingsprofiel voor deze stortplaatsen is aangepast.

Stortplaats Schoteroog, Hollandse Brug en Insteekhaven bevinden zich in de afwerkingfase en Schoteroog en Hollandse Brug doorlopen nu de sluitingsprocedure. De eindinspectie voor Schoteroog is afgerond en de eindinspectie van Hollandse Brug is in een afrondende fase. Echter gezien het verzoek omtrent een verlengde levensduur van de aangebrachte bovenafdichting loopt de sluiting vertraging op. Na uitspraak levensduur en afronding van de eindinspecties volg per stortplaats een definitieve nazorgplan dat door Gedeputeerden Staten zal worden vastgesteld. Daarna volgt de afgifte van de sluitingsverklaring door Gedeputeerde Staten.

De afwerkingsfase van Schoteroog en Hollandse Brug is verlengd met tien jaar in verband met het toepassen van een alternatieve afdichting (enkelvoudig folie met elektronische bewaking). Deze verlenging moet leiden tot inzicht in de betrouwbaarheid, functionaliteit en de onderhoud aspecten. De ervaringen en gegevens die opgedaan in deze uitsteltermijn zijn in een rapport weergegeven en aan de provincie aangereikt. Gezien de vertraging is dat de verwachting is dat Schoteroog, Hollandse Brug en Insteekhaven eind 2017 worden gesloten.

2.8. Stortplaatsen in de nazorgfase

Na het doorlopen van een eindinspectie en de afgifte van een sluitingsverklaring door Gedeputeerde Staten komt een stortplaats in de nazorgfase. In de nazorgfase komen de kosten van de stortplaats ten laste van het Nazorgfonds. Dit is vastgelegd in de Wet milieubeheer (Wm). Provincie is na het afgeven van de sluitingsverklaring door Gedeputeerde Staten verantwoordelijk voor de “eeuwigdurende” nazorg en de financiën.

De sluitingsprocedure houdt dat er een eindinspectie door Gedeputeerde Staten dient te worden uitgevoerd waarbij wordt nagegaan of de stortplaats voldoet aan de vigerende eisen uit de Wm vergunning. Daarnaast wordt onderzocht of de getroffen maatregelen die in het nazorgplan zijn beschreven, voldoen aan de huidige inzichten. Indien dit niet het geval is, moet het nazorgplan worden aangepast dat daarna door Gedeputeerde Staten moet worden goedgekeurd. Op basis van het meeste recente door Gedeputeerde Staten goedgekeurde nazorgplan wordt berekend wat er aan financiële middelen nodig is om “eeuwigdurende” nazorg te kunnen uitvoeren (het zg. doelvermogen). Op basis van dit noodzakelijke doelvermogen wordt dan een eindheffing aan de exploitant opgelegd.

Gedeputeerde Staten hebben op 1 januari 2011 de baggerspeciéstortplaats De Poel officieel voor gesloten verklaard (2011-7435) waardoor Gedeputeerde Staten vanaf die datum verantwoordelijk zijn voor de “eeuwigdurende” nazorg van deze baggerspeciéstortplaats. Baggerspeciéstortplaats De Poel bevindt zich nu in de nazorgfase. Gedeputeerde Staten is verantwoordelijk voor de eeuwig durende nazorg en de financiën. Bij een eventueel tekort

zal een beroep gedaan worden op de algemene middelen van de provincie. Binnen de berekeningen van het op te brengen doelvermogen wordt een risico reservering aangehouden.

Met de gemeente Zaanstad is afgesproken dat zij in de nazorgfase bepaalde delen van de nazorg zal blijven uitvoeren en de kosten daarvoor zal dragen. Deze afspraken zijn vastgelegd in een door beide partijen getekende overeenkomst. Verder zijn er notariële aktes getekend met de gemeente en aanliggende eigenaren om er voor te zorgen dat de provincie te allen tijde toegang heeft tot de baggerspeciéstortplaats om de nazorgwerkzaamheden te kunnen uitvoeren of inspecteren.

Zoals eerder aangegeven zullen stortplaatsen Schoteroog, Hollandse Brug en Insteekhaven in 2018 in de nazorgfase komen.

Beleggingsresultaat

In de begroting 2017 is uitgegaan van een beleggingsresultaat van € 1.191.565,-. Bestaande uit € 357.470,- door koersverloop obligatie en aandelenfondsen, € 826.095,- door rendement/dividend obligaties en fondsen en € 8.000,- door rente spaarbank tegoeden. Het beleggingsresultaat is gebaseerd op lagere rente van 3% over het begrotingsjaar 2017 en voor de jaren daarna 5%. Daarnaast wordt voor de laatste vijf jaar voor sluiting een lager rentepercentage van 2,5 % gehanteerd omdat de exploitanten de mogelijkheid hebben om voor deze laatste periode een lager beleggingsprofiel te kiezen. Deze mogelijkheid is opgenomen in het aangepaste beleggingsstatuut.

2.9. Beleggingsbeleid en vermogensbeheer

In 2009 heeft Montesquieu Finance BV een onderzoek naar het vermogensbeheer gedaan en een Asset Liability Managementstudie uitgevoerd. Dit onderzoek is in 2011 in het college van Gedeputeerde Staten (2011-3178) gebracht en hebben besloten het vermogensbeheer verder te laten uitwerken. Op 24 januari 2012 hebben Gedeputeerde Staten (2011-69453) op basis van het onderzoek en de verdere uitwerking besloten om het huidige interne beheermodel te handhaven met aanpassingen in het vermogensbeheer van het Nazorgfonds. Besloten is om binnen het huidige interne beheermodel aanpassingen op het gebied van strategische beleggingsmix (70% vastrentende waarden en 30% aandelen met bandbreedten), het oprichten van een beleggingscommissie en werkgroep en het aanpassen van het beleggingsstatuut door te voeren. In verband met te lage rendementsverwachting en het streven van Gedeputeerde Staten naar de door Provinciale Staten vastgestelde rekenrente is niet gekozen voor schatkistbankieren. Gedeputeerde Staten (199828/200466) hebben op 18 juni 2013 een aangepast beleggingsstatuut voor het Fonds vastgesteld en ter informatie aangeboden aan Provinciale Staten. Eind 2015 is de gehele vermogensportefeuille bij Oyens en van Eeghen verkocht en is er een nieuwe beleggingsportefeuille samengesteld bij Vermogensbeheerder Blackrock (17,6 miljoen euro) en Amundi (5,5 miljoen euro). Tevens is eind 2015 de staatsobligatie verkocht en is een nieuwe obligatieportefeuille (14,5 miljoen euro) aangekocht. Daarnaast

is onder de vastrentende waarden ongeveer 7,5 miljoen euro geplaatst op spaarrekeningen bij de ING en de ABN-AMRO bank.

De verkoop en aankoop komt voort uit de transitie van het vermogensbeheer naar aanleiding van de uitwerking van het aangepast beleggingsstatuut voor het Fonds. Door het verschil tussen verkoopdatum en aankoopdatum heeft het Fonds wel een marktstijging gemist op de aandelen.

2.10. Risicoparagraaf

De provincie draagt het financiële risico indien na de afwerking van een stortplaats in het Fonds onvoldoende vermogen aanwezig is om de nazorg van de stortplaatsen te kunnen bekostigen. Een niet toereikend fondsvermogen kan onder meer ontstaan door:

1. Te weinig rendement op belegd vermogen;
2. Een ernstige afwijking van het inflatiepercentage;
3. Een exploitant die niet in staat is de heffingen te voldoen;
4. Wijziging van het fiscale regime;
5. Het hoger uitvallen van de kosten van de nazorg;
6. Het aansprakelijk stellen van de provincie door derden.

Het is van belang dat tijdens de exploitatiefase het benodigd doelvermogen jaarlijks wordt berekend en de heffingen jaarlijks worden vastgesteld. Er kunnen immers fluctuaties ontstaan door tegenvallende rentebaten, door technische ontwikkelingen e.d. Hierdoor is het mogelijk om gedurende de exploitatiefase de heffing op een gelijkmatig niveau te houden en een hoge eindheffing te voorkomen.

De risico's en de beheersmaatregelen zijn opnieuw in beeld gebracht in de uitgevoerde ALM studie en onderzoek naar het vermogensbeheer door Montesquieu Finance & Treasury in 2010. De beheersmaatregelen zijn hierop aangepast om het financiële risico voor de provincie zoveel mogelijk te beperken en bestaan uit de volgende beheersmaatregelen:

1. Een provinciaal beleggingsbeleid door middel van een beleggingsstatuut;
2. Een beleggingscommissie voor het nazorgfonds;
3. Een reglement voor de beleggingscommissie;
4. Aanstellen van onafhankelijk beleggingsdeskundige;
5. Basiskennis beleggen bijgebracht bij leden beleggingscommissie;
6. Een speciaal voor het nazorgfonds opgestelde fondsreglement;
7. Een uitgevoerde Asset Liability Managementstudie in 2010 door Montesquieu Finance;
8. Spreiding van het vermogen;
9. Inzet van professionele vermogensbeheerders;
10. Cumulatie van de doelvermogens per stortlocatie ten gunste van nivellering;
11. Het toepassen van een risico-opslag per stortlocatie ter dekking van eventuele tegenvallers;

Op basis van de uitkomsten van het de uitgevoerde ALM studie en onderzoek naar het vermogensbeheer door Montesquieu Finance & Treasury zijn de bovenstaande beheersmaatregelen aangepast. Het korte en middellange termijn risico voor de provincie wordt zeer laag ingeschat in verband met het aanwezige vermogen in relatie met de uitgaven in deze periode. Daarnaast is binnen het fonds ook een risicodekking aanwezig door de toegepaste risico-opslag binnen de vastgestelde doelvermogens.

2.11. Toelichting op de meerjarenraming 2017-2021

De meerjarenraming van baten en lasten 2017 – 2021 is in de begroting 2017 opgenomen. De gegevens voor de meerjarenraming met betrekking tot de baten zijn enerzijds ontleend aan de Tarieventabel 2017 en anderzijds aan een rentevergoeding van 3% over de reserves voor 2017 en 5% voor de jaren daarna bij het bepalen van de rentebaten. Voor de kosten van beheer en nazorg aan de lastenzijde is uitgegaan van het IPO Rekenmodel Nazorg Stortplaatsen en de in de Verordening op de heffing en invordering van de nazorgheffing stortplaatsen provincie Noord-Holland 1999 (Voordracht 19/1999) opgenomen apparaatskosten. Voor de financieringskosten en de accountantskosten is een prognose opgesteld op basis van de werkelijke kosten.

Voor de bedragen die zijn ontleend aan IPO Rekenmodel Nazorg Stortplaatsen is gerekend met het daarin gehanteerde inflatiepercentage van 2% en een rekenrente van 3% per jaar voor 2017 en 5% voor de jaren daarna. De kosten zijn exclusief BTW, omdat het BTW Compensatiefonds ook van toepassing is op het Fonds Nazorg.

Van de stortplaatsen die in de periode van de meerjarenraming in de nazorgfase komen, is het saldo van de reserve geopende stortplaatsen van betreffende stortplaatsen vergeleken met het benodigde doelvermogen voor die stortplaatsen. Een eventueel tekort kan als herziening van de nazorgheffing in de meerjarenraming worden opgenomen.

Door afronding op hele euro's kunnen de eindbedragen van de tellingen met maximaal € 1,- van elkaar verschillen.

3. Baten

3.1. Opbrengst Nazorgheffing 2017 & eindheffing

Hierbij wordt verwezen naar de Voordracht. Deze bevat de Tarieventabel 2017, behorende bij de Verordening Nazorgheffing stortplaatsen. Daarnaast zal na afgifte van de sluitingsverklaring een eindheffing worden opgelegd aan de te sluiten stortplaatsen Schoteroog, Hollandse Brug en Insteekhaven. De Nazorgheffing en eindheffing zijn vrij van BTW. Conform artikel 8 van het Reglement van het Fonds zal de opbrengst Nazorgheffing en eindheffing aan de verschillende Reserves geopende stortplaatsen worden toegevoegd. Hiervoor wordt verwezen naar de Begrote staat van reserves geopende stortplaatsen per ultimo 2017.

Tabel 5: Opbrengst nazorgheffing 2017 & eindheffing

Specificatie per stortplaats.		€
1.	Nauerna	350.000
2.	Hollandse Brug*	-102.299
3.	Schoteroog	160.000
	Schoteroog *	-4.700
4.	Wieringermeer	0
5.	Sortiva	0
6.	Amerikahaven	-
7.	Insteekhaven*	-46.326
		356.675
	* eindheffing	

3.2. Rentebaten

Hieronder een overzicht van de verdeelde rentebaten 2017 over de geopende stortplaatsen en verzameld over de gesloten stortplaatsen. Volgens artikel 8 van het Reglement van het Fonds worden de rentebaten verdeeld over de in het lid 1 van het artikel genoemde reserves naar rato van de omvang van deze reserves. Voor de renteberekening wordt uitgegaan van de door Provinciale Staten vastgestelde rekenrente over het geschatte vermogen van de reserves op 1 januari 2017 en de te ontvangen nazorgheffing en eindheffing van de stortplaatsen minus de verwachte kosten. Het geschatte vermogen is het aanwezige vermogen op 1 januari 2017 plus ontvangen heffing en eindheffing, minus de verwachte kosten, met daaroverheen de vastgestelde rekenrente.

Tabel 6: Rentebaten

Specificatie per stortplaats.		€
1.	Nauerna	584.598
2.	Hollands Brug	119.745
3.	Schoteroog	110.160
4.	Wieringermeer	178.926
5.	Sortiva	158.141
6.	Amerikahaven	-
7.	Insteekhaven	25.849
	Gesloten stortplaatsen	14.144
		1.191.564

4. Lasten

4.1. Beheerkosten geopende stortplaatsen

Onder de beheerkosten geopende stortplaatsen, met uitzondering van de baggerstortplaats Amerikahaven in verband met de getroffen regeling (zie paragraaf 2.6.), vallen de financierings-, apparaats-, accountants- en inhuurkosten.

De financierings-, accountants- en inhuurkosten worden procentueel verdeeld over de geopende en de gesloten stortplaatsen op basis van het individuele doelvermogen.

De financieringskosten voor de geopende stortplaatsen over 2017 worden begroot op € 15.499,- ,de accountantskosten voor de geopende stortplaatsen over 2017 worden begroot op € 6.701,- en de kosten voor inhuur deskundigen op € 20.426,-.

De apparaatskosten van stortplaatsen die nog niet in de nazorgfase zijn, worden per stortplaats en per baggerspeciostortplaats vastgesteld volgens de Verordening op de heffing en invordering van de nazorgheffing stortplaatsen provincie Noord-Holland 1999 (Voordracht 19/1999). In 2017 is per stortplaats op land de norm € 4.880,- per jaar en per stortplaats voor baggerspecie € 2.440,-. In 2017 zijn vijf stortplaatsen geopend (Nauerna, Hollands Brug, Schoteroog, en Wieringermeer) en een baggerspeciostortplaats (Insteekhaven). De apparaatskosten over 2017 voor de geopende stortplaatsen bedragen € 26.840,-. Dit bedrag is aan de provincie verschuldigd voor door haar te verrichten werkzaamheden voor de geopende stortplaatsen van het fonds en zal aan het fonds worden gefactureerd.

Totaal aan beheerskosten geopende stortplaatsen komen dan uit op € 69.466,- (€ 15.499,- +€ 6.701,- +€ 20.426,- +€ 26.840,-)

Met de gemeente Amsterdam is een aparte regeling getroffen voor baggerspeciostortplaats Amerikahaven. Om deze reden valt deze financieel geheel buiten het fonds. Gemeente Amsterdam neemt na sluiting de uitvoering en kosten voor de nazorg voor eigen rekening.

Tabel 7: Beheerkosten geopende stortplaatsen

Beheerkosten open 2017		€
1.	Nauerna	-20.205
2.	Hollands Brug	-9.081
3.	Schoteroog	-8.810
4.	Wieringermeer	-17.170
5.	Sortiva	-11.310
6.	Amerikahaven	-
7.	Insteekhaven	-2.890
Totaal		-69.466

4.2. Nazorg en beheerkosten gesloten stortplaatsen

De nazorgkosten over 2017 zijn samengesteld op basis van het IPO rekenmodel RINAS. Voor de Poel zijn deze begroot op € 7.686,-. De kosten voor het controleren en in stand houden van de laagdikte van de bovenafdicthting komen ten laste van de gemeente Zaanstad conform de overeenkomst (zie paragraaf 2.8).

De beheerskosten over 2017 bestaan uit financierings-, accountants-, inhuur deskundigen en apparaatskosten van gesloten stortplaatsen. De financieringskosten, accountantskosten en kosten inhuur deskundigen worden procentueel verdeeld over de geopende en de gesloten stortplaatsen naar rato van de doelvermogens. De financieringskosten voor de gesloten stortplaatsen over 2017 worden begroot op € 85,- ,de accountantskosten voor de gesloten stortplaatsen op € 37,- en de inhuur deskundigen op € 112,- .

Voor de apparaatskosten van gesloten stortplaatsen in de nazorgfase, worden per stortplaats en per baggerspeciostortplaats dezelfde bedragen gehanteerd als voor de geopende stortplaatsen. In 2017 is per stortplaats op land de norm € 4.880,- per jaar en per stortplaats voor baggerspecie € 2.440,-. In 2015 is één baggerspeciostortplaats. De apparaatskosten over 2017 voor de gesloten stortplaatsen bedragen € 2.440,- Ook deze apparaatskosten zijn aan de provincie verschuldigd en zullen aan het Fonds worden gefactureerd. Totaal aan beheerskosten gesloten stortplaatsen komen dan uit op € 2.673,- (€ 2.440+€ 85+€37+€ 112).

Tabel 8: Nazorg en beheerkosten gesloten stortplaatsen

Nazorg en beheerkosten gesloten	€
Nazorgkosten	-7.686
Beheerkosten	-2.673
Nazorg en beheerkosten totaal	-10.359

4.3. Mutaties in de reserve gesloten stortplaatsen

Voor de gesloten stortplaatsen wordt de Reserve gesloten stortplaatsen ingezet. Deze reserve is een cumulatie van de doelvermogens van de stortplaatsen die niet meer in de exploitatiefase zijn. Uit deze reserve worden de nazorgkosten van de gesloten stortplaatsen bestreden. Voor 2017 is dat baggerspeciostortplaats De Poel. Hieronder staat de begrote mutatie.

Tabel 9: Mutatie reserve gesloten stortplaatsen

Mutatie reserve gesloten stortplaatsen	€
Saldo reserve gesloten stortplaatsen per 1-1-2017	570.949
Nazorg en beheerkosten 2017	-10.359
Toevoeging rente gesloten stortplaats	14.144
Reserve gesloten stortplaatsen 31-12-2017	574.734

5. Begrote staat van reserves geopende stortplaatsen per ultimo 2017

Tabel 10: Geactualiseerde begroting 2016

2016 Geactualiseerd		Saldo per	Nazorgheffing	Rente	Kosten	Saldo per
		1-01-2016 (€)	2016 (€)	toevoeging (€)	(€)	31-12-2016(€)
1.	Nauerna	18.421.038	0	920.555	-19.884	19.321.708
2.	Hollandse Brug	7.851.518	0	196.176	-8.979	8.038.715
3.	Schoteroog	7.102.007	0	177.441	-8.713	7.270.735
4.	Wieringermeer	5.704.869	0	284.821	-16.909	5.972.781
5.	Sortiva	5.036.642	0	251.553	-11.164	5.277.031
6.	Insteekhaven	846.858	0	42.271	-2.872	886.257
	<i>De Poel *</i>	<i>565.578</i>	<i>0</i>	<i>14.031</i>	<i>-8.660</i>	<i>570.949</i>
	Totaal	45.528.510	0	1.886.848	-77.180	47.338.178

*betreft gesloten stortplaats

Tabel 11: Reserve begroting 2017

Begroting 2017		Saldo per	Nazorgheffing & Eindheffing	Rente	Kosten	Saldo per
		1-01-2017 (€)	2017 (€)	toevoeging (€)	(€)	31-12-2017 (€)
1.	Nauerna	19.321.708	350.000	584.598	-20.205	20.236.102
2.	Hollandse Brug	8.038.715	-102.299	119.745	-9.081	8.047.080
3.	Schoteroog	7.270.735	155.300	<i>110.160</i>	<i>-8.810</i>	<i>7.527.385</i>
4.	Wieringermeer	5.972.781	0	178.926	-17.170	6.134.537
5.	Sortiva	5.277.031	0	158.141	-11.310	5.423.862
6.	Insteekhaven	886.257	-46.326	25.849	-2.890	862.890
	<i>De Poel *</i>	<i>570.949</i>	<i>0</i>	<i>14.144</i>	<i>-10.359</i>	<i>574.734</i>
	Totaal	47.338.178	356.675	1.191.564	-79.825	48.806.591

*betreft gesloten stortplaats

6. Meerjarenraming 2017 tot en met 2021

Tabel 12: Meerjarenraming

	Begroting 2017 (€)	Meerjaren raming 2018	Meerjaren raming 2019 (€)	Meerjaren raming 2020 (€)	Meerjaren raming 2021 (€)
BATEN					
Opbrengst Nazorgheffing	510.000	350.000	350.000	350.000	350.000
Opbrengst eindheffing	-153.325	0			
Rentebaten	1.191.564	2.440.746	2.565.028	2.695.460	2.827.303
Totaal baten	1.548.239	2.790.746	2.915.028	3.045.460	3.177.303
LASTEN					
<i>Beheerkosten geopende stortplaatsen</i>					
a. Financieringskosten	15.499	12.626	12.879	12.879	13.136
b. Apparaatskostenkosten	26.840	14.700	14.760	14.760	14.820
c. Accountantskosten	6.701	5.459	5.568	5.568	5.679
d.. Inhuur deskundigen	20.426	16.640	16.973	17.313	17.659
Nazorgkosten gesloten stortplaatsen	7.686	263.242	205.842	263.930	408.324
<i>Beheerkosten gesloten stortplaatsen</i>					
a. Financieringskosten	85	3.269	3.334	3.401	3.469
b. Apparaatskostenkosten	2.440	14.700	14.760	14.820	14.880
c. Accountantskosten	37	667	681	694	708
d.. Inhuur deskundigen	112	2.035	2.075	2.117	2.159
Totaal lasten	79.825	333.339	276.872	335.482	480.835
RESULTAAT	1.468.414	2.457.407	2.638.156	2.709.978	2.696.468

7. Ontwikkeling van de stand van de reserves

7.1. Reserves geopende stortplaatsen van 2017 tot en met 2021

Tabel 13: Reserve open

	Begroting 2017 (€)	Meerjaren raming 2018 (€)	Meerjaren raming 2019 (€)	Meerjaren raming 2020 (€)	Meerjaren raming 2021 (€)
Nauerna					
Saldo 1 januari	19.321.708	20.236.102	21.585.612	23.002.257	24.489.387
Storting nazorgheffing	350.000	350.000	350.000	350.000	350.000
Kosten open stortplaats	-20.205	-20.531	-20.864	-21.203	-21.548
<i>Subtotaal</i>	<i>19.651.504</i>	<i>20.565.570</i>	<i>21.914.748</i>	<i>23.331.054</i>	<i>24.817.839</i>
Rentetoevoeging	584.598	1.020.042	1.087.509	1.158.333	1.232.681
Saldo 31 december	20.236.102	21.585.612	23.002.257	24.489.387	26.050.520
Schoteroog					
Saldo 1 januari	7.270.735				
Storting nazorg(eind)heffing	155.300				
Kosten open stortplaats	-8.810				
<i>Subtotaal</i>	<i>7.417.226</i>				
Rentetoevoeging	110.160				
Saldo 31 december	7.527.385				
Wieringermeer					
Saldo 1 januari	5.972.781	6.134.537	6.423.393	6.726.414	7.044.303
Storting nazorgheffing	0	0	0	0	0
Kosten open stortplaats	-17.170	-17.435	-17.706	-17.982	-18.263
<i>Subtotaal</i>	<i>5.955.611</i>	<i>6.117.102</i>	<i>6.405.687</i>	<i>6.708.432</i>	<i>7.026.040</i>
Rentetoevoeging	178.926	306.291	320.727	335.871	351.759
Saldo 31 december	6.134.537	6.423.393	6.726.414	7.044.303	7.377.799
Sortiva					
Saldo 1 januari	5.277.031	5.423.862	5.683.310	5.955.576	6.241.297
Storting nazorgheffing	0	0	0	0	0
Kosten open stortplaats	-11.310	-11.459	-11.610	-11.764	-11.920
<i>Subtotaal</i>	<i>5.265.721</i>	<i>5.412.404</i>	<i>5.671.701</i>	<i>5.943.812</i>	<i>6.229.377</i>
Rentetoevoeging	158.141	270.907	283.875	297.485	311.767
Saldo 31 december	5.423.862	5.683.310	5.955.576	6.241.297	6.541.144

	Begroting 2017 (€)	Meerjaren raming 2018 (€)	Meerjaren raming 2019 (€)	Meerjaren raming 2020 (€)	Meerjaren raming 2021 (€)
Hollandse Brug					
Saldo 1 januari	8.038.715				
Storting eindheffing	-102.299				
Kosten open stortplaats	-9.081				
<i>Subtotaal</i>	<i>7.927.335</i>				
Rentetoevoeging	119.745				
Saldo 31 december	8.047.080				
Insteekhaven					
Saldo 1 januari	886.257				
Storting eindheffing	-46.326				
Kosten open stortplaats	-2.890				
<i>Subtotaal</i>	<i>837.041</i>				
Rentetoevoeging	25.849				
Saldo 31 december	862.890				

7.2. Reserve gesloten stortplaatsen 2017 tot en met 2021

Tabel 14: Reserve gesloten

	Begroting 2017 (€)	Meerjaren raming 2018 (€)	Meerjaren raming 2019 (€)	Meerjaren raming 2020 (€)	Meerjaren raming 2021 (€)
De Poel					
Saldo 1 januari	570.949	574.734	594.235	614.526	591.619
Storting reserve geopende stp	0	0	0	0	0
Nazorgkosten	-7.686	-6.323	-6.489	-49.608	-6.830
Kosten gesloten stortplaats	-2.673	-2.688	-2.702	-2.717	-2.732
<i>Subtotaal</i>	<i>560.590</i>	<i>565.723</i>	<i>585.044</i>	<i>562.200</i>	<i>582.056</i>
Rentetoevoeging	14.144	28.511	29.482	29.418	29.342
Saldo 31 december	574.734	594.235	614.526	591.619	611.398

Schoteroog					
Saldo 1 januari		0	7.788.394	8.080.910	8.385.519
Storting reserve geopende stp		7.527.385	0	0	0
Nazorgkosten		-103.639	-85.531	-87.901	-185.086
Kosten gesloten stortplaats		-8.908	-9.009	-9.110	-9.214
<i>Subtotaal</i>		<i>7.414.838</i>	<i>7.693.853</i>	<i>7.983.899</i>	<i>8.191.219</i>
Rentetoevoeging		373.556	387.056	401.620	414.418
Saldo 31 december		7.788.394	8.080.910	8.385.519	8.605.637

Hollandse Brug					
Saldo 1 januari		0	8.301.554	8.609.503	8.920.244
Storting reserve geopende stp		8.047.080	0	0	0
Nazorgkosten		-135.088	-95.225	-107.415	-198.550
Kosten gesloten stortplaats		-9.185	-9.291	-9.398	-9.507
<i>Subtotaal</i>		<i>7.902.807</i>	<i>8.197.038</i>	<i>8.492.689</i>	<i>8.712.187</i>
Rentetoevoeging		398.747	412.465	427.555	440.811
Saldo 31 december		8.301.554	8.609.503	8.920.244	9.152.997

Insteekhaven					
Saldo 1 januari		0	887.500	912.970	939.335
Storting reserve geopende stp		862.890			
Nazorgkosten		-15.173	-15.516	-15.865	-14.653
Kosten gesloten stortplaats		-2.910	-2.929	-2.948	-2.968
<i>Subtotaal</i>		<i>844.808</i>	<i>869.056</i>	<i>894.157</i>	<i>921.714</i>
Rentetoevoeging		42.692	43.914	45.178	46.526
Saldo 31 december		887.500	912.970	939.335	968.241

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 25 oktober 2016

Onderwerp:

Nazorgheffing 2017 van het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Provincie Noord-Holland en de begroting 2017 van het Fonds.

Kenmerk: 846261

Bijlagen:

1. Ontwerpbesluit
2. Tarieventabel 2017
3. Begroting 2017 Nazorgfonds

1. Inleiding

Hierbij doen wij uw Staten een voorstel tot vaststelling van de nazorgheffing 2017 (tarieventabel 2017) toekomen. Dit op basis van de door ons vastgestelde doelvermogen per stortplaats van het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Provincie Noord-Holland. Tevens bieden wij u ter informatie de begroting van dit fonds aan voor het jaar 2017.

In april 1998 is de in de Wet milieubeheer (Wm) opgenomen regeling voor de nazorg van operationele stortplaatsen (dat zijn stortplaatsen waar het storten van afvalstoffen niet vóór 1 september 1996 is beëindigd) bij Koninklijk besluit in werking getreden (Stb.1997, 532). Hierdoor zijn wij er bestuurlijk en financieel verantwoordelijk voor dat deze stortplaatsen na sluiting geen nadelige gevolgen voor het milieu veroorzaken. Om deze taak financieel te kunnen uitvoeren is bij besluit 19 van Provinciale Staten van 29 maart 1999 de Verordening nazorgheffing stortplaatsen Provincie Noord-Holland 1999 vastgesteld.

Voor de opbrengsten en het beheer van de rentebaten en beleggingsopbrengsten die op grond van deze verordening worden verkregen, verplicht de Wm (artikel 15.47 Wm) ons een fonds op te richten.

Op 21 december 1999 hebben wij besloten om het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland (verder "het Nazorgfonds") op te richten. Het Nazorgfonds is een aparte publiekrechtelijke rechtspersoon. De wetgever heeft hiervoor gekozen om de belastingplichtigen (stortplaatsexploitanten) de maximale zekerheid te bieden dat de heffingsopbrengsten uitsluitend voor de nazorg van stortplaatsen zullen worden aangewend. Wij zijn belast met het beheer ervan (artikel 15.47, lid 4, Wm).

Wij hebben op 18 juni 2013 een aangepast reglement Nazorgfonds en beleggingsstatuut vastgesteld en ter informatie aangeboden aan Provinciale Staten. In het aangepaste reglement is vastgelegd dat wij uiterlijk in oktober de begroting vaststellen en deze binnen vier weken na vaststelling ter informatie aan u aanbieden.

Op 12 juli 2011 hebben wij aangepaste beleidsregels voor de toetsing van de nazorgplannen voor de stortplaatsen in Noord-Holland vastgesteld (2011-30604). Het betreft een toetsingskader voor het beoordelen en de berekening van nazorgplannen van stortplaatsen vallende binnen de Wm.

Dit toetsingskader is aangereikt door het Interprovinciaal Overleg (IPO) in 2010 en bestaat uit: IPO checklist 2008 stortplaatsen, IPO checklist 2008 baggerdepots, Rekenmodel IPO Nazorgkosten Stortplaatsen (RINAS) versie 3.0 en het IPO risicomodel berekening risicobedrag nazorg stortplaatsen versie 6 maart 2009. Het door het IPO aangereikte toetsingskader is gebaseerd op de tot dan toe bekende technische inzichten en het prijspeil uit 2008. Op aangeven van de provincies heeft het IPO in 2014 wederom besloten om het toetsingskader te laten actualiseren. Het IPO heeft in de zomer 2015 het aangepaste toetsingskader aan de provincie aangereikt. Echter is de validatie door de accountant van het rekenmodel RINAS 4.0 nog niet afgerond. Verwachting is dat dit eind 2016 zal hebben plaatsgevonden. Hierna kan de provincie het huidige toetsingskader laten aanpassen. Verwachting is dat het besluit door Gedeputeerde Staten tot aanpassing van het toetsingskader (aanpassing beleidsregel) voor de zomer 2017 zal gaan plaats vinden.

Wij hebben op 1 januari 2011 (kenmerk 2011-7635) de baggerspeciéstortplaats De Poel gesloten. Provinciale Staten hebben op 12 december 2011 de definitieve eindheffing vastgesteld (2011-55730). Door de afgifte van de sluitingsverklaring is het baggerdepot in de nazorgfase gekomen en berust de uitvoering van de nazorg bij Gedeputeerde Staten. Uitvoering vindt plaats op het door Gedeputeerde Staten vastgestelde nazorgplan uit 2010.

2. Vaststelling doelvermogens en nazorgheffing

Jaarlijks leggen wij u ter vaststelling een nieuwe, bij de Verordening nazorgheffing behorende tarieventabel, voor (bijlage 3). De exploitanten van stortplaatsen zijn op grond van de Wet milieubeheer verplicht om per stortplaats een nazorgplan op te stellen. Het nazorgplan dient volgens het door ons College vastgestelde toetsingskader te worden opgesteld. Het doelvermogen en de nazorgheffing dienen gebaseerd te zijn op een door ons goedgekeurd nazorgplan en berekend te worden met het door ons vastgestelde Rekenmodel. De doelvermogens die nodig zijn voor stortplaatsen in de nazorgfase worden aan de hand van een berekening van het op lange termijn te behalen rendement op het Nazorgfonds bepaald. Provinciale Staten hebben op 8 december 2003 de te hanteren rekenrente in het IPO rekenmodel nazorg op 5% met een inflatie van 2% vastgesteld. Dit houdt in dat Gedeputeerde Staten hierop hun beleggingsstrategie dienen in te richten.

Het Interprovinciaal Overleg (IPO) heeft in 2010 geadviseerd een rekenrente van 5,06 % aan te houden. De Vereniging van Afvalbedrijven (VA) heeft in 2013 een oproep gedaan aan het ministerie van I&M, het IPO en de Gedeputeerde Staten van de provincies om de rekenrente te handhaven conform het advies van het IPO uit 2010. Reden hiertoe is de aanpassing van de rekenrente in sommige provincies en in het licht van de (mindere) situatie in de stortsector. Het IPO heeft besloten geen adviezen meer af te geven omtrent de te hanteren rekenrente omdat de berekeningswijze per provincie te veel verschilt. Iedere afzonderlijke Provincie dient zelf een afweging te maken welke rekenrente zij vaststelt.

De Provincie Noord-Holland volgt nog steeds het advies van het IPO uit 2010 met een geringe aanpassing. Provincie Noord-Holland hanteert 5% in plaats van 5,06%. Bij de behandeling van de vorige begroting en nazorgheffing in de commissie Financiën zijn vragen gesteld omtrent de te hanteren rekenrente. Naar aanleiding hiervan is de beleggingscommissie bezig onderzoek te doen naar doormiddel van een Asset Liability Managementstudie (ALM). De opdracht voor het doen laten verrichten van een ALM studie is nu in voorbereiding samen met de exploitanten die deel uitmaken van de beleggingscommissie.

Wij adviseren de door uw Staten vastgestelde rekenrente van 5% aan te houden tot het advies van de beleggingscommissie bekend is.

Alle doelvermogens en heffingen zijn berekend op basis van de door Gedeputeerde Staten goedgekeurde nazorgplannen of ingediende conceptversies en het IPO rekenmodel RINAS versie 3.0 met uitzondering van baggerspeciéstortplaats Amerikahaven en de gesloten baggerspeciéstortplaats de Poel.

Voor de stortplaats Nauerna is gerekend met het van rechtswege goedgekeurd nazorgplan en het IPO rekenmodel RINAS versie 3.0. De berekening heeft plaats gevonden met aanpassing naar de voorzieningen zoals is overeengekomen in de gesloten mediation overeenkomst van 2013 tot uitbreiding van de stortplaats.

Dit houdt in dat er een uitbreiding is het stortvolume en dat in 2022 het storten wordt beëindigd en dat er vijf jaar nodig is voor zetting, klink en aanbrengen bovenafdichting.

Baggerspeciéstortplaats Amerikahaven is berekend op basis van het goedgekeurde oude nazorgplan en het oude IPO Nazorgmodel 2.02, omdat voor deze stortplaats nog geen (concept) nazorgplan is ingediend. Daarnaast wordt voor deze stortplaats geen tarief opgenomen, omdat met de gemeente Amsterdam een aparte regeling (zie: punt 5, Verklaring gemeente Amsterdam) is getroffen. Tevens is voor de nazorgfase 2018 aangehouden.

Baggerspeciéstortplaats De Poel in Zaandam is niet meer opgenomen in de tarieventabel, omdat deze per 1 januari 2011 door Gedeputeerde Staten gesloten is verklaard (2011-7635). Vanaf 2011 komen de kosten van de nazorg uit het Nazorgfonds. Bij een eventueel tekort zal een beroep gedaan worden op de algemene middelen van de provincie.

In 2013 is gestart met de sluitingsprocedure van de stortplaatsen Schoteroog en Hollandse Brug, omdat de exploitant (Afvalzorg) van de stortplaats Schoteroog en Hollandse Brug een verzoek heeft gedaan om een uitspraak te doen naar de verlengde levensduur van de door hun aangebrachte alternatieve bovenafdichting (lekdetectie met HDPE folie) is er vertraging in sluiting ontstaan. Om een uitspraak te kunnen doen over de levensduur van de aangebrachte bovenafdichting dient tevens de aangebrachte folie door de exploitant te worden onderzocht. Exploitant heeft hiervoor inmiddels opdracht verleend aan een bureau. Daarnaast wil de provincie meer zekerheid omtrent de bevindingen in het door de exploitant aangeleverd rapport, waarin is aangegeven dat een verlengde levensduur mogelijk is. Provincie heeft aan Advies Kamer Stortbesluit (AKS) gevraagd hierop een second opinie te geven. Om deze redenen zal de sluiting van deze stortplaatsen naar verwachting pas in 2018 gaan plaats vinden.

In verband met een discussie omtrent toe te passen bovenafdichting op de stortplaats Insteekhaven tussen de exploitant en de omgevingsdienst Noordzeekanaal gebied (bevoegd gezag Wm namens de provincie) zal de sluiting naar verwachting ook pas in 2018 gaan plaats vinden. In de laatste fase van de sluitingsprocedure vindt een finale financiële afrekening plaats.

Bij de nazorgheffing over het begrotingsjaar 2017 is uitgegaan van een lager te behalen rendement. Namelijk 3 % in plaats van de streefrente (rekenrente). Dit in verband met de financiële marktomstandigheden. Voor jaren daarna wordt voor de rendementen de rekenrente van 5% .Daarnaast wordt voor de laatste vijf jaar voor sluiting voor het rendement de helft van de rekenrente gehanteerd omdat de exploitanten de mogelijkheid hebben om voor deze laatste periode een lager beleggingsprofiel te kiezen. De exploitant van Schoteroog en Hollandse Brug hebben hiervan gebruik gemaakt. De exploitant van de Insteekhaven niet. Een lager beleggingsprofiel geeft meer zekerheid maar ook een lager te behalen rendement. Deze mogelijkheid is opgenomen in het aangepaste beleggingsstatuut.

Door het lage rendement over 2015 (0,35%), het hanteren van een lagere verwacht rendement over het begrotingsjaar, toepassing van midden profiel voor beleggen en de vertraging, moeten nazorgheffingen worden opgelegd voor de stortplaats Nauerna en Schoteroog

3. Beleggingsbeleid

In 2009 heeft Montesquieu Finance BV een onderzoek naar het vermogensbeheer gedaan en een Asset Liability Managementstudie uitgevoerd. Dit onderzoek is in 2011 in het college van Gedeputeerde Staten (2011-3178) gebracht en hebben besloten het vermogensbeheer verder te laten uitwerken. Op 24 januari 2012 hebben Gedeputeerde Staten (2011-69453) op basis van het onderzoek en de verdere uitwerking besloten om het huidige interne beheermodel te handhaven met aanpassingen in het vermogensbeheer van het Nazorgfonds. Besloten is om binnen het huidige interne beheermodel aanpassingen op het gebied van strategische beleggingsmix (70% vastrentende waarden en 30% aandelen met bandbreedten), het oprichten van een beleggingscommissie en werkgroep en het aanpassen van het beleggingsstatuut door te voeren. In verband met te lage rendementsverwachting en het streven van Gedeputeerde Staten naar de door Provinciale Staten vastgestelde rekenrente is niet gekozen voor schatkistbankieren.

Gedeputeerde Staten (199828/200466) hebben op 18 juni 2013 een aangepast beleggingsstatuut voor het Fonds vastgesteld en ter informatie aangeboden aan Provinciale Staten. Eind 2015 is de gehele vermogensportefeuille bij Oyens en van Eeghen verkocht en is er een nieuwe beleggingsportefeuille samengesteld bij Vermogensbeheerder Blackrock (17,6 miljoen euro) en Amundi (5,5 miljoen euro). Tevens is eind 2015 de staatsobligatie verkocht en is een nieuwe obligatieportefeuille (14,5 miljoen euro) aangekocht. Daarnaast is onder de vastrentende waarden ongeveer 7,5 miljoen euro geplaatst op spaarrekeningen bij de ING en de ABN-AMRO bank.

De verkoop en aankoop komt voort uit de transitie van het vermogensbeheer naar aanleiding van de uitwerking van het aangepast beleggingsstatuut voor het Fonds. Door het verschil tussen verkoopdatum en aankoopdatum heeft het Fonds wel een marktstijging gemist op de aandelen.

4. Verwachte Beleggingsresultaat

In de begroting 2017 is uitgegaan van een beleggingsresultaat van € 978.185,-. Bestaande uit € 293.447,- door koersverloop obligatie en aandelenfondsen, € 676.710,- door rendement/dividend obligaties en fondsen en € 8.000,- door rente spaarbank tegoeden. Het beleggingsresultaat is gebaseerd op lagere rente van 3% over het begrotingsjaar 2017 en voor de jaren daarna 5%. Daarnaast wordt voor de laatste vijf jaar voor sluiting een lager rentepercentage van 2,5 % gehanteerd omdat de exploitanten de mogelijkheid hebben om voor deze laatste periode een lager beleggingsprofiel te kiezen. Deze mogelijkheid is opgenomen in het aangepaste beleggingsstatuut.

In 2015 is het beleggingsrendement uitgekomen op 0,35 %.

5. Begroting 2017

De begroting 2017 van het Nazorgfonds hebben wij vastgesteld en bieden wij u hierbij ter informatie aan. Deze begroting bevat een beperkt aantal posten, waarbij de inkomsten veel hoger zijn dan de uitgaven. Het Nazorgfonds ontvangt de bedragen van de nazorgheffing die (inclusief bijgeschreven rendementen) na de sluiting van de stortplaatsen ter dekking van de nazorgkosten worden gebruikt. Na een door ons af te geven sluitingsverklaring zullen de nazorgwerkzaamheden worden gefinancierd uit het Nazorgfonds. Door de afgifte van de sluitingsverklaring van ons college per 1 januari 2011 is de baggerspeciastortplaats De Poel in de nazorgfase gekomen en berust de uitvoering van de nazorg bij Gedeputeerde Staten en de financiering van deze nazorgkosten vindt nu plaats vanuit het Nazorgfonds. Bij een eventueel tekort zou er een beroep gedaan kunnen worden op de algemene middelen van de provincie. Een tekort op korte of middellange termijn wordt uitgesloten gezien het aanwezige vermogen in relatie met de uitgaven in deze periode. Daarnaast is binnen het fonds ook een risicodekking aanwezig door de toegepaste risico-opslag binnen de vastgestelde doelvermogens. In begroting 2017 wordt rekening gehouden dat de stortplaatsen Schoterroog, Hollandse Brug en Insteekhaven worden gesloten in 2018. Na sluiting van de stortplaatsen zal het benodigde doelvermogen worden overgeheveld naar de reserve gesloten stortplaatsen. Vanaf dan komen de kosten voor de nazorg voor rekening van het Fonds (in het bijzonder de reserve gesloten stortplaatsen).

Het verschil tussen benodigde doelvermogen en aanwezig vermogen zal middels een eindheffing worden teruggeven of opgelegd.

6. Verklaring gemeente Amsterdam

Voor de stortplaatsen voor baggerspecie in de gemeente Amsterdam is een aparte regeling getroffen. Kort samengevat komt deze er op neer dat Amsterdam zelf de nazorgtaak voor het baggerspeciedepot Amerikahaven en eventuele toekomstige stortplaatsen voor baggerspecie, waarvan de gemeente de enige vergunninghouder is, zal financieren en uitvoeren. Een en ander is vastgelegd in een verklaring van 20 maart 2003 van de gemeente Amsterdam.

De inspecteur van de provinciale belastingen heeft Amsterdam een heffing opgelegd, gelijk aan het vastgestelde doelvermogen en heeft uitstel van betaling verleend. Dat wil zeggen dat de heffing niet zal worden geïnd zolang de nazorgwerkzaamheden correct worden uitgevoerd. Indien ooit zou blijken dat de eeuwigdurende nazorg niet langer nodig is, dan zal door de ontvanger van de provinciale belastingen kwijtschelding worden verleend.

Na het vaststellen van een aangepast nazorgplan zal het benodigde doelvermogen hierop worden vastgesteld. Indien het doelvermogen hoger of lager is dan het eerder vastgestelde doelvermogen zal de heffing hierop worden aangepast.

7. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

J.W. Remkes, voorzitter

mr. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 80

Besluit tot wijziging van de Verordening nazorgheffing stortplaatsen provincie Noord-Holland 1999

Provinciale Staten van Noord-Holland;

Gelet op de voordracht van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland van 25 oktober 2016, met kenmerk 846261/862733;

Overwegende het advies van de commissie Mobiliteit en Financiën;

Gelet op de artikelen 145, 220, 221 en 227, onderdelen a tot en met d, van de Provinciewet en de artikelen 15.44, 15.45 en 15.47 van de Wet milieubeheer;

Besluiten:**Artikel I**

De Verordening nazorgheffing stortplaatsen provincie Noord-Holland 1999 wordt als volgt gewijzigd:

De Tarieventabel 2016 wordt vervangen door de bij dit besluit behorende Tarieventabel 2017 , met dien verstande dat de Tarieventabel 2016 van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich in 2016 hebben voorgedaan.

Artikel II

Artikel I, treedt in werking met ingang van 1 januari 2017.

Haarlem, 12 december 2016

Provinciale Staten van Noord-Holland,

, voorzitter

, statengriffier

Bijlage 1

Tarieventabel 2017, behorende bij en deel uitmakende van de Verordening nazorgheffing stortplaatsen provincie Noord-Holland 1999.

Naam stortplaats	Doelvermogen	Verwachte laatste jaar van heffing	Tarief 2017	Start nazorgfase
1. Nauerna te Assendelft	€ 29.353.690	2021	€ 350.000	2027
2. Hollandse Brug te Naarden	€ 8.047.080	-	€ -	2018
3. Schoteroog te Haarlem	€ 7.527.385	-	€ 160.000	2018
4. Wieringermeer te Middenmeer	€ 23.540.040	2059	€ -	2065
5. Sortiva te Alkmaar	€ 12.316.230	2032	€ -	2038
7. Amerikahaven te Amsterdam	€ 1.307.265	-	€ -	2018
8. Insteekhaven te Den Helder	€ 862.890	-	€ -	2018

Advies aan Provinciale Staten

Tbv Statenvergadering d.d. 12-12-2016
Commissie Mobiliteit & Financiën
Datum commissievergadering 21-11-2016

Onderwerp: **Tarieven nazorgheffing stortplaatsen 2017 en begroting 2017 van het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Noord-Holland (VD-80).**

Uw contactpersoon

K. Mellema

AD/STG

Doorkiesnummer +31235144838

mellemak@noord-holland.nl

1 december 2016

1|1

De commissie adviseert de voordracht Tarieven nazorgheffing stortplaatsen 2017 en begroting 2017 van het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Noord-Holland te agenderen voor de PS-vergadering van 12 december 2016.

Voor de behandeling van dit punt in de commissie M&F: zie onderstaand het uittreksel van het conceptverslag van de vergadering van de commissie M&F van 21 november 2016.

6b. Voordracht Tarieven nazorgheffing stortplaatsen 2017 en begroting 2017 van het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Noord-Holland

De heer **Van Straaten** (VVD) zegt dat het beleggingsresultaat over 2015 is uitgekomen op 0,35%, na het succesvolle jaar van 2014 toen het resultaat 12,77% bedroeg. Dat is teleurstellend. De aanpassing van de vermogensportefeuille 2015 is hierop waarschijnlijk van invloed geweest. Was 2015 dan het meest geëigende moment om die aanpassing door te voeren?

Het beleggingsresultaat in de begroting neemt weer wat toe. De gekozen beleggingsmix is nog steeds verstandig.

De heer **Heijnen** (CDA) vertelt dat het CDA akkoord gaat met het voorstel. De rekenrente is eenmalig verlaagd naar 3%, terwijl normaal gesproken 5% wordt gehanteerd. De marktrente is nog lager. Kan voor de langere termijn met een lager percentage worden gerekend?

Gedeputeerde **Post** antwoordt richting de heer Van Straaten dat het achteraf gezien geconstateerd kan worden dat 2015 niet het meest geëigende moment was. Op het moment zelf is het ingewikkeld om dat te constateren.

De rekenrente is niet tussentijds aangepast. De rekenrente bedraagt nog steeds 5,0%. Andere provincies hanteren een rekenrente van 5,06%. Het rendement in 2015 is 3% lager geweest, juist vanwege de wisseling van de portfoliomix. De marktrente is lager, maar het streven is om 5,0% in de lucht te houden. Anders zullen de te vragen heffingen vele malen hoger zijn. Het gaat over een langere periode. De gedeputeerde wil niet teveel jojoën met de rekenrente.

De **voorzitter** constateert dat van de tweede termijn geen gebruik wordt gemaakt. De voordracht wordt op verzoek van de heer Leever als bespreekstuk doorgeleid naar Provinciale Staten.

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR Haarlem

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

dhr D. Winters

BEL/MOB

Telefoonnummer +31235145223

wintersd@noord-holland.nl

INGEKOMEN - 3 NOV. 2016

1 | 1

Betreft: EXIN-H bijdrage Uithoornlijn

Verzenddatum

- 3 NOV. 2016

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over de EXIN-H bijdrage voor de Uithoornlijn.

Kenmerk

850541/850772

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

Uw kenmerk

provinciesecretaris
R.M. Bergman

voorzitter
J.W. Remkes

Bijlagen

- Statenvoordracht
- Projectformat EXIN-H Uithoornlijn
- Bestuursovereenkomst Uithoornlijn

Postbus 3007

2001 DA Haarlem

Telefoon (023) 514 3143

Fax (023) 514 3030

Houtplein 33

2012 DE Haarlem

www.noord-holland.nl

Extra Investeringsimpuls Noord-Holland

Uithoornlijn (HOV Amstelveen – Uithoorn)

ALGEMENE PROJECTINFORMATIE

- **Projectnummer** OV-08
- **Project:** Uithoornlijn (voorheen: HOV Amstelveen-Uithoorn)
- **Impulsprogramma:** Openbaar Vervoerinfrastructuur
- **Totale projectkosten** € 60 miljoen

- **Bijdrage Investeringsimpuls** maximaal € 1.893.681 (zijnde € 1.860.000 + indexering tot 2019)
- **Uitvoeringsperiode** 2019-2022

1. PROJECTOMSCHRIJVING

1.1 Inleiding

Op 9 november 2009 hebben Provinciale Staten besloten het project HOV Amstelveen – Uithoorn toe te voegen aan de projectenlijst openbaarvervoerinfrastructuur behorende bij de Extra Investeringsimpuls Noord-Holland (EXIN-H) en voor het project een bedrag van € 2 miljoen te reserveren.

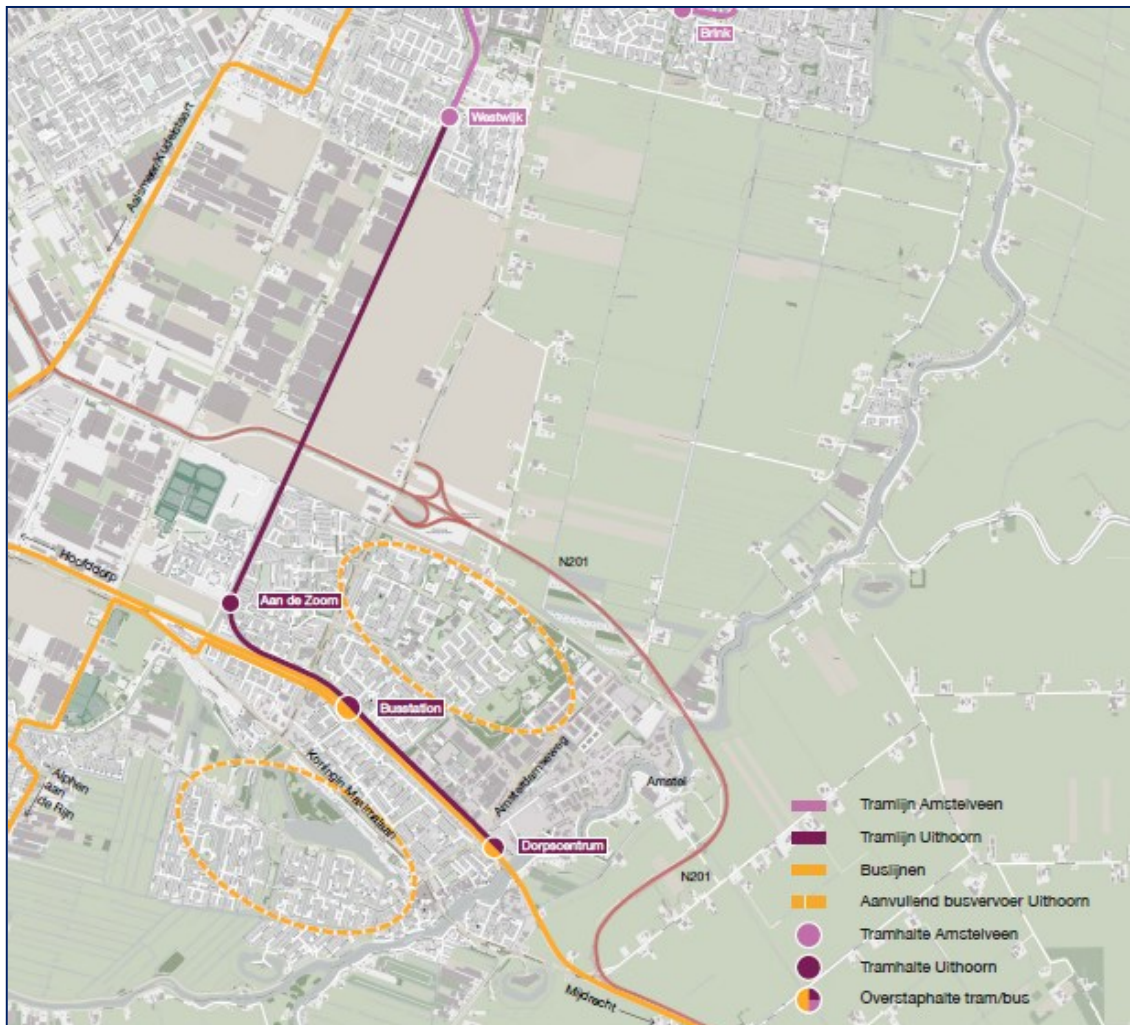
In eerste instantie is in het project Corridor Openbaar Vervoer Amstelveen Uithoorn (COVAU) door de provincie Noord-Holland gestudeerd op de inpassing van een vrijliggende busbaan tussen Amstelveen en Uithoorn, via de voormalige spoordijk en de reeds bestaande provinciale busbaan door het hart van Uithoorn. Nieuwe kansen en omstandigheden hebben echter geleid tot vernieuwde inzichten in het verbeteren van het openbaar vervoer op de corridor Amsterdam – Amstelveen – Uithoorn.

Zo heeft de Stadsregio in 2013 besloten de huidige Amstelveenlijn (tramlijn 5 / lijn 51) om te bouwen tot een hoogwaardige tramverbinding met een nieuw opstelterrein tussen Amstelveen en Uithoorn. Hiermee ontstond een mogelijkheid deze hoogwaardige tramverbinding door te trekken naar Uithoorn, waarna de vier partijen, de Stadsregio Amsterdam, de gemeenten Uithoorn en Amstelveen en de provincie Noord-Holland, gezamenlijk hebben besloten een verkenning naar de haalbaarheid van deze doortrekking te starten. In dat licht is destijds gekozen het ontwerpproces voor de busbaan stil te leggen totdat er duidelijkheid was over een mogelijke doortrekking van de tram naar Uithoorn. De verkenning naar de mogelijke doortrekking is in 2014 afgerond. Op basis van deze verkenning hebben de betrokken partijen geconcludeerd dat doortrekking van de tramlijn naar Uithoorn kansrijk is, waarna partijen samen zijn gestart met de planstudiefase¹.

¹ In het PMI 2016-2020 (Voordracht 81, 16-11-2015) is daar melding van gemaakt

In deze (planstudie)fase is uitgebreid nader onderzoek gedaan naar nut en noodzaak van de verbinding, het type verbinding (bus of tram) en het meest geschikte tracé vanuit technisch, maatschappelijk en financieel oogpunt. Hieruit is naar voren gekomen dat een hoogwaardige tramverbinding haalbaar en wenselijk is. De voorkeursvariant bestaat uit het doortrekken van de vernieuwde Amstelveenlijn (hoogwaardige tramverbinding) naar het dorpscentrum van Uithoorn ter hoogte van de huidige bushalte Stationsstraat over het tracé van de voormalige spoordijk; de huidige directe busverbinding tussen Uithoorn, Amstelveen en Amsterdam vervalt.

De tramhaltes zijn in de voorkeursvariant voorzien bij Aan de Zoom, het busstation Uithoorn en Dorpscentrum. De huidige vrijliggende busbaan door Uithoorn, die de provincie nu in eigendom heeft en beheert, wordt tussen halte Dorpscentrum en vlak voor de bocht naar halte Aan de Zoom omgebouwd naar een gecombineerde bus/trambaan.

De Uithoornlijn gaat deel uitmaken van het R-net. R-net is een keurmerk voor frequent, stipt en comfortabel openbaar vervoer in de Randstad. Verschillende overheden en vervoerders werken samen om steeds meer R-netlijnen te creëren (bus en tram), waaronder nu de Uithoornlijn.

Met de voordracht wordt voorgesteld om maximaal € 1.893.681 (zijnde € 1,86 miljoen + indexering tot 1-1-2019) vanuit de provincie bij te dragen aan de realisatie van de Uithoornlijn. De bijdrage zal als een subsidie worden verleend aan de Stadsregio Amsterdam, de opdrachtgever van het project. De subsidie zal worden gedekt uit de bestaande reservering voor HOV Amstelveen – Uithoorn van € 2 miljoen.

1.2 **Maatschappelijk knelpunt**

Het openbaar vervoer op de corridor Amsterdam – Amstelveen - Uithoorn staat onder druk. Niet alleen groeit het aantal reizigers tot 2020 met 20%, maar ook de groei van het autoverkeer zorgt voor doorstromingsproblemen voor het openbaar vervoer. Dit heeft een negatief effect op de reistijden van de bus en de betrouwbaarheid van de dienstregeling. Daarnaast verandert het openbaar vervoernetwerk in de regio: in 2018 gaat de Noord/Zuidlijn rijden, station Amsterdam Zuid wordt nog beter benut als een OV-knooppunt en de Amstelveenlijn wordt omgebouwd tot een hoogwaardige tramlijn. Dit betekent nieuwe routes en nieuwe overstapknopen tussen Amsterdam en Uithoorn. De tramverbinding tussen de halte Dorpscentrum via de haltes Busstation en Aan de Zoom naar station Amsterdam-Zuid, waarvan de Uithoornlijn een onderdeel is, sluit aan én benut deze ontwikkelingen.

Voor een toelichting op de nut- en noodzaak van de Uithoornlijn, wordt verwezen naar het document 'Planstudie Uithoornlijn, maatschappelijke kosten en baten voorkeursvariant Project', d.d. 8 september 2016. Dit document is te vinden op de website van de SRA: www.stadsregioamsterdam.nl/uthoornlijn ('MKBA Uithoornlijn').

1.3 **Doelstelling**

Het project heeft als doel de openbaar vervoerrelatie tussen Amsterdam, Amstelveen en Uithoorn te versterken, gelet op de toekomstige ontwikkelingen en knelpunten.

1.4. **Het resultaat**

Het resultaat is een hoogwaardige tramverbinding (betrouwbaar, frequent², comfortabel, snel) tussen Amstelveen en Uithoorn, die Uithoorn met Amsterdam verbindt. De Uithoornlijn is straks technisch én veilig goed ingepast in de omgeving. De reistijden op de belangrijkste relaties verbetert:

Van	Naar	Voorkeursvariant
Uithoorn	Amsterdam Centrum	-10,5 min
Amsterdam Centrum	Uithoorn	- 8,9 min
Uithoorn	Amsterdam Zuidas	- 7,6 min
Amsterdam Zuidas	Uithoorn	- 8,7 min
Uithoorn	Amstelveen Centrum	- 4,9 min
Amstelveen Centrum	Uithoorn	- 4,8 min
Uithoorn	Amsterdam Zuid-Oost	- 7,0 min
Amsterdam Zuidoost	Uithoorn	- 7,9 min
De Ronde Venen	Amsterdam Zuidas	+ 0,2 min
Amsterdam Zuidas	De Ronde Venen	- 1,7 min

² Frequentie (minimaal 6, maximaal 10x per uur)

1.5 Meerwaarde van de investering

De meerwaarde van de investering is aangetoond in een Maatschappelijke Kosten en Baten Analyse (MKBA), waarbij de voorkeursvariant is vergeleken met een referentievariant, waarin voor de bediening van de openbaar vervoerrelatie tussen Uithoorn en Amstelveen/Amsterdam is uitgegaan van buslijnen.

In de voorkeursvariant nemen de exploitatielasten van het openbaar vervoer af, neemt de gemiddelde reistijd af en groeit het aantal reizigers. Ook geeft de voorkeursvariant minder uitstoot van CO₂ en NO_x, minder geluid en minder verkeersonveiligheid. Deze effecten zijn toe te schrijven aan het afnemen van het aantal buskilometers.

Het Baten/Kosten-saldo, de totale baten gedeeld door alle kosten in de voorkeursvariant is 2, daarmee zijn er meer maatschappelijke baten dan kosten. De variant met vrije busbaan tussen Uithoorn en Amstelveen –het oorspronkelijke plan-, scoort overigens lager, m.a.w. de meerwaarde van een tramverbinding is groter.

1.6 Activiteiten

De activiteiten behelzen de realisatie van een vrijliggende trambaan over ruim 4 kilometer tussen het opstel terrein in Amstelveen zuid, over de voormalige spoordijk via het busstation in Uithoorn naar het dorpscentrum. De trambaan zal deels worden gecombineerd met de bestaande vrijliggende busbaan tussen Aalsmeer en Uithoorn, die wordt verbouwd tot gecombineerde bus-/trambaan.

Er worden drie haltes aangelegd, waarbij de bestaande haltes Busstation en Dorpscentrum worden aangepast zodat zowel bus als tram kunnen halteren. De huidige bushalte Burgemeester Kootlaan wordt ruim 300 meter in westelijke richting verplaatst naar de kruising van de busbaan met de Faunalaan. Bij de tramhaltes worden extra parkeerplaatsen en fietsenstallingen aangelegd.

1.7 Betrokken partijen

De Stadsregio Amsterdam, de gemeenten Uithoorn en Amstelveen en de provincie Noord-Holland. Stadsregio Amsterdam is opdrachtgever voor de planuitwerkingsfase en straks ook voor de uitvoeringsfase.

1.8 Tijdsplanning

De planuitwerkingsfase start na het ondertekenen van de overeenkomst (eind 2016), die voor deze fase zal worden gesloten. Het komende jaar (2017) werken de partijen het plan verder uit tot een plan gereed voor realisatie. Voor de start van de realisatiefase zal opnieuw een overeenkomst worden gesloten als startsein voor uitvoering (Go/No Go). Ook deze overeenkomst zal aan GS-plenair worden voorgelegd. In deze realisatieovereenkomst worden de scope en de financiering definitief vastgelegd en worden er afspraken gemaakt over beheer en onderhoud. V.w.b. het laatste is het uitgangspunt dat de provincie niet het beheer en onderhoud van railinfrastructuur doet.

De planning gaat uit van start uitvoering in 2019. Verwachte oplevering in 2022.

1.9 Aard investering

De investering is fysiek tastbaar van aard met een gebruiksduur van meer dan 30 jaar. De trambaan wordt onder verantwoordelijkheid van de Stadsregio aangelegd met subsidie van de provincie.

1.10 Is toekomstig beheer en onderhoud geregeld

Voor de komende fase, de planuitwerkingsfase, zal een overeenkomst worden gesloten onder voorwaarde dat provinciale staten de gevraagde bijdrage ter beschikking stellen.

Ook voor de realisatiefase, zal een overeenkomst worden gesloten. In deze nieuwe overeenkomst zullen de afspraken worden geformaliseerd over eigendom, beheer en onderhoud.

2. TOETSING AAN DE CRITERIA

2.1 Dringend knelpunt

Het openbaar vervoer op de corridor Amsterdam – Amstelveen – Uithoorn staat onder druk door de groei van reizigers, de groei van het autoverkeer en de wijzigingen in het OV-systeem met de ontwikkeling van station Amsterdam Zuid en de oplevering van de Noord/Zuidlijn in 2018.

2.2 Aansluiting bij provinciaal beleid

Het provinciale OV-beleid is erop gericht maatregelen te treffen om de doorstroming van het openbaar vervoer te bevorderen. Hierdoor wordt het openbaar vervoer betrouwbaarder en verbetert de doorstroming op het wegennet. Met de keuze voor de Uithoornlijn wordt de bestaande vrijliggende provinciale busbaan door Uithoorn tevens optimaal benut: voor de tram richting Amsterdam en voor de bus richting Haarlem (lijn 340).

2.3 Duurzame oplossing

Bij het onderzoek naar de haalbaarheid van de Uithoornlijn is nadrukkelijk de koppeling gelegd met de aankomende veranderingen in het OV-systeem (station Amsterdam Zuid, Noord/Zuidlijn, Amstelveenlijn). Hiermee is investeren in de Uithoornlijn een toekomstbestendig besluit.

2.4 Overstijging lokale niveau

De Uithoornlijn vormt straks een bovenlokale verbinding in het OV-systeem van de Metropoolregio Amsterdam, die meerwaarde biedt voor OV-reizigers uit Amsterdam, Uithoorn, Amstelveen en andere Noord-Hollandse gemeenten.

2.5 Cofinanciering

De totale kosten van de Uithoornlijn zijn geraamd op € 60 miljoen (excl. BTW, prijspeil 2016). De kosten zijn als volgt gedekt:

Partij	Bijdrage (in %)	Bijdrage (absoluut)
Stadsregio Amsterdam	95,0 %	€ 57.000.000
Provincie Noord-Holland	3,1 %	€ 1.860.000
Gemeente Uithoorn	1,9 %	€ 1.140.000
Totaal	100 %	€ 60.000.000

De bijdrage van de provincie bedraagt geïndexeerd tot 1-1-2019, de verwachte start van de uitvoering, maximaal € 1.893.681 (indexcijfer 0,6% op basis van IBOI).

2.6 Risicoanalyse

- a. Aan de het einde van de planuitwerkingsfase blijkt het project duurder dan thans geraamd
Beheersmaatregel: de Stadsregio zal aanvullende financiering moeten zoeken. Aangezien de provinciale bijdrage gemaximeerd is, zal dit niet tot een hogere bijdrage van de provincie leiden. Als er geen aanvullende financiering wordt gevonden zal er geen uitvoeringsbesluit komen en zal er geen subsidie voor het

project worden verleend. Wel zal de provincie, t.l.v. bovengenoemde bijdrage, naar rato (3,1%) aan de plankosten bijdragen. Dit zal maximaal € 45.000 bedragen.

- b. *Partijen slagen er niet in een realisatieovereenkomst te sluiten*
Beheersmaatregel: het project gaat niet door.
- c. *Tijdens de uitvoering ontstaan er meerkosten*
Beheersmaatregel: de Stadsregio zal aanvullende financiering moeten zoeken.
Aangezien de provinciale bijdrage gemaximeerd is, zal dit niet tot een hogere bijdrage van de provincie leiden.

2.7 Subsidierelatie

De bijdrage van de provincie zal als een subsidie worden verstrekt aan de Stadsregio.

De subsidie zal naar verwachting na 2018 worden verleend (en in dit kader bij de Begroting 2019) op de Lijst subsidies buiten Uitvoeringsregeling gezet worden).

De afspraken over de subsidieverstreking worden vastgelegd in de overeenkomst die t.b.v. de uitvoering zal worden gesloten.

De bijdrage is maximaal € 1.893.681, zal niet worden verhoogd als het project later dan 2019 in uitvoering wordt genomen en/of duurder wordt.

De bijdrage wordt pas verleend als de financiële dekking van het project rond is en als partijen een bestuursovereenkomst voor de realisatiefase hebben getekend.

Bevoorschotting vindt plaats na gunning van het project.

3. FINANCIËN

3.1 Bijdrage provincie onmisbaar in financieringsstructuur

De Stadsregio Amsterdam dekt maximaal 95% van de realisatiekosten bij een OV-project.

De gemeente Uithoorn is een kleine gemeente, die in dat perspectief een relatief hoge bijdrage levert aan de Uithoornlijn. De bijdrage van de provincie Noord-Holland is onmisbaar om het project financieel rond te krijgen.

Partijen hebben afgesproken dat de gemeente Amstelveen financieel niet hoeft bij te dragen aan de Uithoornlijn. De gemeente Amstelveen levert al een significante financiële bijdrage aan de ombouw van de Amstelveenlijn.

3.2 De co-financiers

De Stadsregio Amsterdam, gemeente Uithoorn en provincie Noord-Holland.

EXIN-H Uithoornlijn		
Kosten (exclusief BTW, prijspeil 2016)	€	60.000.000
Dekking (baten)	€	60.000.000
Stadsregio Amsterdam	€	57.000.000 95,0 %
Provincie Noord-Holland	€	1.860.000 3,1 %
Gemeente Uithoorn	€	1.140.000 1,9 %

3.3 Financiële projectinformatie

Directe bouwkosten	€	33 miljoen
Uitvoeringskosten	€	3 miljoen
Overige indirecte bouwkosten	€	6 miljoen
Totale bouwkosten	€	42 miljoen
Onvoorzien	€	8 miljoen
VAT kosten	€	8 miljoen
Grondverwerving	€	2 miljoen
Totaal	€	60 miljoen

▫ <u>Raming projectbudget:</u>	€	60	miljoen
▫ <u>Raming oriëntatiefase:</u>	€	0,6	miljoen
▫ <u>Raming voorbereidingsfase:</u>	€	5,2	miljoen
▫ <u>Raming uitvoeringsfase:</u>	€	54,0	miljoen
▫ <u>Raming afrondingsfase:</u>	€	0,2	miljoen

BESTUURSOVEREENKOMST
UITHOORNLIJN PLANUITWERKINGSFASE

Datum: 12 oktober 2016

Status: CONCEPT

Definities

Bestuurlijk Opdrachtgever	De door het Dagelijks Bestuur van de Stadsregio Amsterdam uit haar midden bij mandaat aangewezen vertegenwoordiger
Bestuurlijk Overleg	Het door Bestuurlijk Opdrachtgever te organiseren draagvlak creërende en adviserende overleg waaraan deelnemen: de Stadsregio, provincie Noord-Holland en de gemeenten Uithoorn en Amstelveen.
Functionele Heroverweging	Een aanpassing van de scope van het Project met als doel de kosten van het Project te verminderen.
Planuitwerkingsfase	De fase waarin de door de betrokken besturen gekozen voorkeursvariant wordt uitgewerkt tot een niveau dat gestart kan worden met aanbesteding en realisatie.
Het Project	Het Project is de Uithoornlijn met de volgende scope: het doortrekken van de vernieuwde Amstelveenlijn (hoogwaardige tramverbinding) naar het dorpscentrum van Uithoorn ter hoogte van de huidige bushalte Stationsstraat over het tracé van de Spoordijk, zonder directe busverbinding tussen Uithoorn, Amstelveen en Amsterdam met uitzondering van een niet met de tram concurrerende busverbinding tussen Zijdelwaard en Amstelveen centrum. De tramhaltes zijn in de voorkeursvariant voorzien bij Aan de Zoom, het busstation Uithoorn en Dorpscentrum.
Projectorganisatie	De ambtelijke organisatie die belast is met de uitwerking van het project naar de producten die benodigd zijn voor de betrokken besturen om een Uitvoeringsbesluit te kunnen nemen
Uitvoeringsbesluit	Het door de Regioraad van de Stadsregio Amsterdam te nemen besluit waarmee de Planuitwerkingsfase van het Project wordt afgerond en de Realisatiefase van het Project een aanvang neemt.

De ondergetekenden

- a Stadsregio Amsterdam te dezen vertegenwoordigd door portefeuillehouder Litjens daartoe ingevolge artikel 33 d Wet gemeenschappelijke regelingen aangewezen door de voorzitter ter uitvoering van het besluit van het Dagelijks Bestuur van de Stadsregio van [DATUM], hierna te noemen “de Stadsregio”
- b Gemeente Uithoorn, te dezen vertegenwoordigd door wethouder Polak, daartoe ingevolge artikel 171 tweede lid Gemeentewet aangewezen door de burgemeester ter uitvoering van het besluit van het college [DATUM], hierna te noemen “Uithoorn”
- c Provincie Noord-Holland te dezen vertegenwoordigd door gedeputeerde Post, daartoe ingevolge artikel 176, tweede lid Provinciewet krachtens het Besluit mandaat, volmacht en machtiging commissaris van de Koning Noord-Holland. aangewezen ter uitvoering van het besluit van de gedeputeerde staten [DATUM], hierna te noemen “de Provincie”
- d Gemeente Amstelveen, te dezen vertegenwoordigd door wethouder Brandes, daartoe ingevolge artikel 171 tweede lid Gemeentewet aangewezen door de burgemeester ter uitvoering van het besluit van het college [DATUM], hierna te noemen “Amstelveen”

Ondergetekenden hierna gezamenlijk aan te duiden als “Partijen” en afzonderlijk als “Partij”.

Bestuursovereenkomst Planuitwerkingsfase Uithoornlijn

In aanmerking nemende dat

- In september 2009 Partijen hebben ingestemd met het voorkeustracé voor de Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV)-busverbinding Amstelveen – Uithoorn. Provincie Noord-Holland heeft als trekker van het proces het voorkeustracé uitgewerkt tot een Voorlopig Ontwerp voor het eerste deel van het bustraject (Corridor Openbaar Vervoer Amstelveen – Uithoorn of COVAU).
- Partijen in 2012 hebben besloten het ontwerpproces van de COVAU-busbaan *on hold* te zetten, omdat het doortrekken van de Amstelveenlijn naar Uithoorn (tram) als kansrijke optie naar voren komt op basis van de uitkomsten van een quick scan.
- De Noord/Zuidlijn eind december 2017 zal worden opgeleverd. De ingebruikname van de Noord/Zuidlijn heeft consequenties voor het lokale en regionale tram-en busnetwerk. In de lijnennetvisie is nog niet uitgegaan van een tramverbinding naar Uithoorn en op dat moment een deel van de buslijnen uit Uithoorn niet meer tot Amsterdam Centraal zal rijden en dat een deel zal eindigen op Amsterdam Zuid en een beperkt deel zal doorrijden richting Leidseplein.
- Op 5 juni 2013 Partijen akkoord zijn gegaan om te starten met de Verkenning Uithoorn en de Quicksan Aalsmeer.

- Op 25 september 2014 Partijen hebben besloten om de planstudiefase op te starten voor het doortrekken van de vernieuwde/ omgebouwde Amstelveenlijn naar Uithoorn: de Uithoornlijn. Tegelijkertijd is besloten om de provinciale verkenning naar de COVAU-busbaan *on hold* te zetten en als terugvaloptie te hanteren. Op 19 oktober 2014 heeft de Regioraad het besluit geformaliseerd en het Project gepromoveerd van de verkenningsfase naar de planstudiefase.
- Op 9 mei 2016 Partijen een voorkeursvariant hebben gekozen en hebben besloten deze in consultatie te brengen
- Op 7 september 2016 Partijen hebben besloten de voorkeursvariant ter besluitvorming voor te leggen aan gemeenteraden, GS en de Regioraad.
- Met de promotie van het Project van de planstudie- naar de Planuitwerkingsfase zowel de eerdere plannen voor de COVAU en de maatregelen ten behoeve van de 2^e HOV-as Amstelveen-Amsterdam komen te vervallen.
- Deze overeenkomst voorziet in afspraken over de Planuitwerkingsfase. De bij de realisatiefase behorende afspraken zullen gedurende de planuitwerking in een nieuwe overeenkomst worden vastgelegd, die onderdeel uit zal maken van het Uitvoeringsbesluit.

Doel Project en doel Overeenkomst

In deze overeenkomst worden afspraken tussen Partijen vastgelegd. De bestuursovereenkomst Uithoornlijn is van kracht gedurende de Planuitwerkingsfase.

Artikel 1. Projectopdracht en scope

De projectopdracht voor de Planuitwerkingsfase is het verder uitwerken van de voorkeursvariant. Deze uitwerking wordt in een Uitvoeringsbesluit voorgelegd aan de Regioraad van de Stadsregio Amsterdam. De voorkeursvariant is het doortrekken van de vernieuwde Amstelveenlijn naar het dorpscentrum van Uithoorn ter hoogte van de huidige bushalte Stationsstraat over het tracé van de Spoordijk, zonder directe busverbinding tussen Uithoorn, Amstelveen en Amsterdam met uitzondering van een niet met de tram concurrerende busverbinding tussen Zijdelwaard en Amstelveen Centrum. De tramhaltes zijn in de voorkeursvariant voorzien bij Aan de Zoom, het busstation Uithoorn en Dorpscentrum. In het kaartbeeld hieronder betreft het de donkerpaarse lijn, inclusief de donkerpaars gekleurde haltes.

Artikel 2. Raakvlakprojecten & samenhang

Ombouw Amstelveenlijn

In het project Ombouw Amstelveenlijn zal de huidige lijn 51 komen te vervallen en zal worden vervangen door een hoogwaardige tramverbinding tussen Amsterdam Zuid en Amstelveen Westwijk. Op Amsterdam Zuid kan worden overgestapt op de Noord-Zuidlijn. Ook wordt een aantal, niet veel gebruikte, haltes geschrapt. Alle hoge perrons voor de huidige lijn 51 worden verlaagd en korter, omdat er met kortere rytuigen gereden gaat worden. Daarnaast zal de Amstelveenlijn in de Legmeerpolder te Amstelveen een eigen opstel terrein krijgen. Enkel voor grote werkzaamheden zal gebruik gemaakt worden van de werkplaats Diemen. Eventuele kosten voor aanpassingen aan de Amstelveenlijn ten behoeve van de Uithoornlijn vallen buiten de scope van de Amstelveenlijn en zullen ten laste worden gelegd aan het Project.

Concessieverlening Amstelland-Meerlanden in 2017

In 2016 zal het programma van eisen voor de nieuwe openbaar vervoer concessie voor het gebied Amstelland – Meerlanden worden opgesteld. De start van de nieuwe concessie is voorzien voor eind 2017. Het gebruik van de tram en het busnetwerk moeten beslag krijgen in de concessie, waarbij duidelijkheid moet komen over de verantwoordelijk vervoerder van de tram. In het Programma van Eisen van de Aanbesteding van de concessie is opgenomen dat er een wezenlijke wijziging kan plaatsvinden zodra de Uithoornlijn gereed is.

Materieelbestelling

Voor het project Ombouw Amstelveenlijn zal volledig nieuw trammaterieel worden besteld. Het gaat hier dan om lagevloer stadstrams, tweerichtingenmaterieel met een breedte van 2.40 meter en een lengte van ongeveer 30 meter die gekoppeld gaan rijden. De totale lengte van de perrons zal dus ongeveer 65 meter moeten worden. In de regioraad van juni 2015 is hierover een beslissing genomen. In deze bestelling zit een optie voor meer rytuigen indien de keuze valt om ook met trams richting Uithoorn te gaan rijden.

Studie N201 – A9 / Verbreding Zijdelweg

De resultaten van de studie naar de verbreding van de Zijdelweg zijn van belang voor een busverbinding over de Zijdelweg / Bovenkerkerweg. Als teruggegrepen wordt naar andere OV-oplossingen voor Uithoorn en Amstelveen zal inzicht gegeven moeten worden in de verkeersstromen op deze as om goed de doorstroming van de bussen te faciliteren. Naar verwachting zal de studie eind 2016 gereed zijn en zal de uitvoering na 2024 van start gaan.

Masterplan Dorpscentrum

De gemeente Uithoorn werkt aan de herontwikkeling en revitalisering van het dorpscentrum van Uithoorn. Vorig jaar is het project Waterlijn gerealiseerd met 54 ligplaatsen in de passantenhaven en een boodschappensteiger. De kade is geheel opnieuw ingericht met ruimte voor terrassen en evenementen. Op een nu nog braakliggend terrein verrijst een gebouw waar ruimte is voor de bibliotheek, horeca, hotel en/of woningen. Ten noorden van de busbrug is een jachthaven gepland

met circa 90 ligplaatsen. De verhuur is inmiddels gestart en het bestemmingsplan is onherroepelijk. Parkeren voor bezoekers van de jachthaven is voorzien nabij de Thamerkerk. Nabij de eindhalte van de tram wordt een nieuwe woonwijk, de Vinckebuurt, gerealiseerd. De eerste woningen van in totaal 288 appartementen en eengezinswoningen zijn in aanbouw.

Verder zijn er plannen om het winkelcentrum Amstelveen uit te breiden. Uitgangspunt voor de ontwikkelingen bij het Amstelveenplein is het aaneensmeden van de twee dorpsdelen van Uithoorn en de aanleg van een nieuw dorpsplein. Dat is mogelijk nu de N201 om Uithoorn heen is gelegd. Dit biedt Uithoorn de kans om doorgaand verkeer te weren en het leefbaarheid en levendigheid in het centrum te verbeteren.

De ontwikkelingen in het dorpscentrum en de komst van de Uithoornlijn kunnen elkaar positief beïnvloeden.

Aandachtspunt is het parkeren. De parkeerbalans van de Uithoornse ontwikkelingen is sluitend. Dit houdt in dat extra aantrekkende werking door de komst van de Uithoornlijn niet opgevangen kan worden met dubbelgebruik.

Bedrijventerrein Amstelveen-Zuid

De gronden op het zogenaamde toekomstige Bedrijventerrein Amstelveen Zuid (BTAZ) zijn particulier eigendom, met uitzondering van de oude spoordijk. Ontwikkelingen in dit gebied gebeuren op basis van vrijwilligheid.

In de planuitwerking van de Uithoornlijn moeten toekomstige ontwikkelingen niet onmogelijk worden gemaakt. Randvoorwaarde is dat zowel ten noorden als ten zuiden van de N201, een oost-west verkeersverbinding zo dicht mogelijk tegen de N201 gerealiseerd kan worden.

Het zuidwestelijk grondgebied tegenover de N201 moet zondermeer ontsloten kunnen worden om de huidige eigenaar in staat te stellen zijn bedrijfsactiviteiten te kunnen uitvoeren. Er zijn meer technische oplossingen denkbaar, deze worden in de uitwerkingsfase nader verkend om vervolgens een passende oplossing te kiezen. Een nieuwe aftakking van/aansluiting op de N201 is hierbij geen optie.

De waterhuishouding is een belangrijk punt van aandacht bij de planuitwerking van de Uithoornlijn. Bijzondere aandacht is nodig om het gasafblaasstation technisch goed inpasbaar en goed bereikbaar te houden.

Artikel 3. Looptijd, wijziging en beëindigen overeenkomst

a. Looptijd

Dit document maakt onderdeel uit van het voorkeursbesluit van de Regioraad van de Stadsregio Amsterdam. Deze overeenkomst treedt in werking met ingang van de dag waarop het voorkeursbesluit van de Regioraad van de Stadsregio Amsterdam wordt vastgesteld, geldt gedurende de Planuitwerkingsfase en eindigt op de dag van vaststelling van het Uitvoeringsbesluit door de Regioraad van de Stadsregio Amsterdam of zo veel eerder op de dag dat voor Partijen vaststaat dat er geen Uitvoeringsbesluit zal komen.

b. De wijze waarop partijen kunnen overgaan tot aanpassing van de projectopdracht gedurende de Planuitwerkingsfase

Gedurende de Planuitwerkingsfase is het kritisch kijken naar de projectramingen, in relatie tot de beschikbare middelen en de afgesproken kwaliteitseisen, en het toetsen op juistheid ervan een continue opgave. Als het beschikbare projectbudget, ondanks deze inspanningen, niet toereikend blijkt om het Project binnen de scope uit te kunnen werken of als er door omstandigheden van buitenaf aanleiding is om de scope aan te passen dan doorlopen partijen de volgende processtappen:

- Ten eerste gaan partijen gezamenlijk na of er mogelijkheden zijn tot versoering binnen de scope van het Project.
- Ten tweede zetten partijen gezamenlijk in op het zo veel mogelijk benutten van de mogelijkheden tot meeropbrengsten. De belangrijkste mogelijkheid hiervoor is het toeschrijven van projectonderdelen aan andere opdrachten. Daarnaast kunnen het eerder beschikbaar stellen van bedragen en het aanboren van extra financieringsbronnen en subsidies tot extra middelen leiden.
- Als deze eerste stappen geen oplossing bieden dan geeft het Dagelijks Bestuur van de Stadsregio opdracht om tot functionele heroverweging over te gaan. Het Bestuurlijk Overleg kan daarbij nadere adviezen meegeven over versoeringsmaatregelen en prioriteit daarbinnen.
- In het uiterste geval, als een functionele heroverweging onvoldoende oplossing biedt, treedt het Dagelijks Bestuur van de Stadsregio in overleg met Partijen.

Functionele heroverwegingen of extra bijdragen kunnen leiden tot gewijzigde kaders. Het Dagelijks Bestuur van de Stadsregio is in dat geval verantwoordelijk voor het herformuleren van de opdracht aan de Bestuurlijk Opdrachtgever. Bij scopewijzigingen die ingrijpende gevolgen hebben voor de afgesproken kaders gaan de Partijen eerst om tafel om gezamenlijk een advies waarin alle Partijen zich herkennen te formuleren aan het Dagelijks Bestuur over de wijze waarop de scope het beste kan worden aangepast. Het Dagelijks Bestuur stelt de gewijzigde scope formeel vast.

Bij afronding van de Planuitwerkingsfase en promotie naar de uitvoeringsfase (het Uitvoeringsbesluit) wordt de scope nogmaals vastgesteld. Eventuele wijzigingen in de scope die via de bovenstaande stappen zijn vastgesteld, worden in de Bestuursovereenkomst voor de Realisatiefase verwerkt.

c. De wijze waarop Partijen deelname aan het Project kunnen beëindigen

Gedurende de Planuitwerkingsfase is het mogelijk dat de Partijen hun deelname aan het Project beëindigen. Daarbij zijn twee situaties denkbaar:

Uitwerking binnen de scope blijkt niet mogelijk

Als het Project niet binnen de vastgestelde scope kan worden uitgewerkt en als het Dagelijks Bestuur van de Stadsregio niet tot aanpassing van de scope overgaat dan zullen de Partijen om tafel gaan om op zoek te gaan naar andere manieren waarop de doelstelling van een HOV-verbinding tussen Uithoorn en Amsterdam kan worden bereikt.

Eenzijdig terugtrekken uit het Project

Als één Partij besluit om voor haar moverende redenen af te zien van verdere deelname aan het Project en haar bijdrage intrekt, dan besluiten de overgebleven Partijen of zij, binnen de gewijzigde financiële kaders, in staat zijn om een nieuwe scope en projectopdracht vast te stellen en het Project door te zetten. Uitgangspunt daarbij is dat deze Overeenkomst van kracht blijft. De Partij die afziet van verdere deelname maakt dan geen deel meer uit van het Bestuurlijk Overleg. Deze Partij is wel verplicht om medewerking te verlenen aan het Project indien er een voldoende gedragen projectopdracht door de overblijvende Partijen is vastgesteld. Ook blijft deze partij gebonden aan de financiële afspraken, die zijn beschreven in artikel 6.

Artikel 4. De besluitvormingslijnen en gevraagde inzet

Regioraad

De Regioraad van de Stadsregio neemt aan het einde van de Planuitwerkingsfase een besluit over promotie naar de realisatiefase (het Uitvoeringsbesluit). Bij dit besluit neemt de regioraad kennis van de adviezen die de gemeenteraden van Uithoorn en Amstelveen en de Provinciale Staten van de provincie Noord-Holland kunnen geven.

Dagelijks Bestuur van de Stadsregio

Het Dagelijks Bestuur van de Stadsregio is Opdrachtgever voor de Planuitwerkingsfase. Hiervoor mandateert zij de portefeuillehouder Openbaar Vervoer als de Bestuurlijk Opdrachtgever. Aan het einde van de Planuitwerkingsfase, bij het Uitvoeringsbesluit zal worden vastgesteld wie de Opdrachtgever voor de uitvoeringsfase is. Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het voorbereiden van de besluitvorming door de Regioraad; zij beslist of de resultaten van de Planuitwerkingsfase voldoende zijn om aan de Regioraad ter besluitvorming te worden voorgelegd.

Als het aanpassen van de scope en/of de projectopdracht aan de orde is dan is het Dagelijks Bestuur verantwoordelijk voor het herformuleren van de opdracht. Deze gewijzigde opdracht wordt ter advisering voorgelegd aan de leden van het Bestuurlijk Overleg. Voor procesafspraken over aanpassing van de scope en/of projectopdracht wordt verwezen naar artikel 3 van deze overeenkomst.

Bestuurlijk Opdrachtgever

De Bestuurlijk Opdrachtgever heeft de opdracht om namens het Dagelijks Bestuur de Planuitwerkingsfase van het Project binnen de scope uit te werken en de gevraagde investeringsbeslissing voor te bereiden. De Bestuurlijk Opdrachtgever bewaakt de uitvoering van de projectopdracht binnen de gestelde kaders en legt bestuurlijke verantwoording af over de voortgang van de projectopdracht. De Bestuurlijk Opdrachtgever is verantwoordelijk voor het voorbereiden van de besluitvorming over de investeringsbeslissing met bijbehorende voorwaarden. De portefeuillehouder openbaar vervoer van de Stadsregio vervult de rol van Bestuurlijk Opdrachtgever en zit het Bestuurlijk Overleg voor. Het Bestuurlijk Overleg adviseert de Bestuurlijk Opdrachtgever. De Partijen zijn op bestuurlijk niveau vertegenwoordigd in het

Bestuurlijk Overleg. De Bestuurlijk Opdrachtgever heeft de plicht om deze adviezen in het Dagelijks Bestuur te verwoorden.

De gemeenteraden van Uithoorn en Amstelveen en de Provinciale Staten van Noord-Holland

De gemeenteraden van Uithoorn en Amstelveen en de Provinciale Staten van Noord-Holland bereiden de interne besluitvorming voor en geven de gemeentelijke/provinciale besluiten aan de Regioraad mee, ter overweging bij het nemen van het Uitvoeringsbesluit. Als onderdeel van de besluitvorming beslissen de gemeenteraden en de Provinciale Staten vanuit hun budgetrecht over het gedeelte cofinanciering dat zij beschikbaar stellen, indien hiervan sprake is. Daarnaast zijn de gemeenteraden en Provinciale Staten bevoegd om bestemmingsplannen vast te stellen, besluiten te nemen in onteigeningsprocedures en vergunningen te verlenen.

Deze overeenkomst wordt door de Provincie aangegaan onder de opschortende voorwaarde dat Provinciale Staten van Noord-Holland ter financiering van de kosten als bedoeld artikel 11 van deze overeenkomst een budget beschikbaar stellen en treedt voor de Provincie in werking op het moment dat aan de opschortende voorwaarde als bedoeld in deze volzin is voldaan.

Bestuurlijk Overleg Uithoornlijn

Het Bestuurlijk Overleg adviseert de Bestuurlijk Opdrachtgever en is samengesteld uit de wethouders van de gemeenten Uithoorn en Amstelveen, de gedeputeerde van Noord-Holland en de portefeuillehouder Openbaar Vervoer van Stadsregio Amsterdam (voorzitter). Het Bestuurlijk Overleg heeft tot taak het begeleiden van de voorbereiding van het Uitvoeringsbesluit en het bewaken of dit gebeurt binnen de kaders, die vooraf aan de Stadsregio zijn meegegeven. Het Bestuurlijk Overleg komt bij elkaar wanneer:

- Het Project niet binnen de vastgestelde scope kan worden uitgewerkt en er een scopewijziging dan wel aanpassing van de projectopdracht aan de orde is.
- Er geschillen zijn ontstaan over inzet van de Partijen, waarvoor op directieureniveau geen oplossing is gevonden.
- Zich relevante, onvoorziene omstandigheden voordoen.
- Het Project is afgerond en het de besluitvorming voor de volgende fase wordt voorbereid.

Uiteraard is het mogelijk om op verzoek van de leden van het Bestuurlijk Overleg een vergadering te organiseren ten behoeve van informatie-uitwisseling op bestuurlijk niveau.

De Partijen committeren zich aan de volgende inzet:

- Capaciteit beschikbaar te stellen van de betrokken bestuurders om deel nemen aan het Bestuurlijk Overleg.
- De besluitvorming in colleges, de gemeenteraden of—daar waar relevant— te organiseren. Het gaat daarbij om:
 - Het advies van de gemeenteraden/Provinciale Staten aan de Regioraad met betrekking tot de investeringsbeslissing.
 - Het besluit over het beschikbaar stellen van cofinanciering.
 - De besluiten die betrekking hebben op de planologisch-juridische procedures, vergunningverlening en grondverwerving.

- Uiteraard is het mogelijk/gewenst om de gemeenteraden/Provinciale Staten periodiek te informeren/consuleren over de voortgang van de Planuitwerkingsfase. Het is aan de leden van het Bestuurlijk Overleg om hier in afstemming met de overige leden van het Bestuurlijk Overleg initiatief toe te nemen

Ambtelijke voorbereiding

Ambtelijk opdrachtgever

De ambtelijk opdrachtgever is, namens de Bestuurlijk Opdrachtgever, verantwoordelijk voor het organiseren van de uitwerking van de projectopdracht. Hij is aanspreekpunt ten behoeve van de dagelijkse aansturing van het Project en richt de eigen Projectorganisatie in. In dat kader verzorgt de ambtelijk opdrachtgever een aantal eigen taken op het gebied van kwaliteitsborging, strategisch omgevingsmanagement, inpassing in de omgeving/afstemming met aanpalende projecten, projectbeheersing, financiering en risicomanagement.

Directeurenoverleg

Ter begeleiding van de opdracht, ter advisering van het Bestuurlijk Overleg en ter voorbereiding van de bestuurlijke besluitvorming in de gemeenten en de provincie over specifieke aspecten krijgt het directeurenoverleg een belangrijke positie. Ook kan de toekomstig exploitant na gunning uitgenodigd worden voor het directeurenoverleg. De rollen van toekomstig eigenaar – assetmanager – beheerder van de railinfrastructuur liggen bij de gemeente Amsterdam, RVE Metro en Tram.

Het directeurenoverleg adviseert het Bestuurlijk Overleg; de Projectorganisatie heeft de plicht om het advies van het directeurenoverleg onder de aandacht te brengen van het Bestuurlijk Overleg.

Het directeurenoverleg heeft expliciet de opdracht om:

- Concrete afspraken te maken over inzet van en samenwerking tussen de Partijen
- Te toetsen of uitwerking plaatsvindt binnen de gestelde kaders.
- Te bewaken of afgesproken voorwaarden worden nageleefd.
- De informatievoorziening naar de eigen organisatie en met name naar de eigen bestuurders te vervullen.

Uitgangspunt is dat het directeurenoverleg ten minste één keer per kwartaal bijeenkomt.

De Partijen spreken af om:

- Capaciteit beschikbaar te stellen op directieniveau om deel nemen aan het directieoverleg.
- De besluitvorming in het Bestuurlijk Overleg voor te bereiden.
- Proactief de eigen organisatie en de eigen bestuurders te informeren.

Projectgroep

Ten behoeve van informatie-uitwisseling tussen de Partijen en om afspraken te maken over uitvoering van gemeentelijke taken wordt het ambtelijk coördinatieoverleg ingesteld. Deze werkgroep heeft tot doel:

Bestuursvereenkomst Planuitwerking Uithoornlijn, versie 12 oktober 2016

- Het uitwisselen van projectinformatie en overige informatie, die (mogelijk) relevant is voor het Project
- Het leveren van input ten behoeve van de voortgangsrapportage, die de Stadsregio ieder kwartaal opstelt.
- Het maken van werkafspraken over uitvoering van gemeentelijke en provinciale taken.
- Het behartigen van de belangen van de eigen organisatie binnen het Project
- Het voorbereiden van het directeurenoverleg.

De Partijen spreken af om:

- Capaciteit beschikbaar te stellen van de gemeentelijke projectleiders om deel nemen aan het ambtelijk coördinatieoverleg. Deze projectleiders dienen als aanspreekpunt voor de Stadsregio voor alle zaken betreffende het Project
- Deze projectleiders alle activiteiten te laten vervullen ten behoeve van de interne coördinatie van eigen werkzaamheden en besluitvormingsprocessen.
- De Stadsregio, conform nader te maken afspraken, te informeren over de voortgang van de eigen werkzaamheden en besluitvormingsprocessen.
- Deze projectleiders alle informatie, die relevant kan zijn voor het Project, te laten delen met de Stadsregio.

Artikel 5. De informatievoorziening/rapportage over en weer

Overlegstructuur tussen de Partijen op ambtelijk niveau

De ambtelijk opdrachtgever werkt - op basis van de projectopdracht, het op te stellen Plan van Aanpak, de uitgewerkte projectbegroting en de geactualiseerde projectplanning - de structuur uit voor overleg tussen de Partijen. Op basis van dit voorstel maken partijen afspraken over de frequentie, de agendavorming en de wijze waarop informatiestromen worden gekanaliseerd. In het directeurenoverleg stellen de Partijen deze overlegstructuur vast; uiteraard kan gedurende de Planuitwerkingsfase bijstelling plaatsvinden.

Voortgangsrapportages

De Projectorganisatie informeert het Dagelijks Bestuur per kwartaal in een voortgangsrapportage over de fysieke voortgang, de financiële voortgang, risico's en risicomanagement en resultaten van "tegenspraak"¹. Deze voortgangsrapportages worden ter informatie beschikbaar gesteld aan de Partijen.

Ten behoeve van het opstellen van deze voortgangsrapportages wordt van de Partijen verwacht om op nog af te spreken tijdstippen informatie te leveren over:

- De wijze waarop de gevraagde inzet van de gemeenten is geleverd en tot welke resultaten deze inzet heeft geleid.
- De activiteiten die in het kader van besluitvorming zijn uitgevoerd en hoe de resultaten daarvan van invloed zijn op het uitwerken van de Planuitwerkingsfase.

¹ Conform Herziene regeling risicovolle projecten, juli 2011.

Artikel 6. Kosten voor het doorlopen van de Planuitwerkingsfase en de verdeling van deze kosten

De Stadsregio Amsterdam financiert de kosten voor de Planuitwerkingsfase van het Project voor. De kosten voor de Planuitwerkingsfase maken onderdeel uit van de projectraming. De kosten van onderzoeken ten behoeve van het opstellen van bestemmingsplannen komen ten laste aan het Project. Indien het Project wordt gerealiseerd, worden de gemaakte kosten voor de Planuitwerkingsfase zodoende uit het totale projectbudget bekostigd. Indien partijen besluiten de Planuitwerkingsfase te staken of niet tot realisatie van het Project over te gaan, dan worden de ten behoeve van de Planuitwerkingsfase gemaakte voorbereidingskosten verdeeld over de partijen, naar rato van hun (totale) bijdrage aan de investeringskosten. Indien een Partij besluit af te zien van verdere deelname aan het Project, dan blijft deze partij verplicht bij te dragen aan de kosten van de Planuitwerkingsfase.

Artikel 7. De activiteiten en producten die Partijen tijdens de Planuitwerkingsfase moeten leveren

Algemene afspraken over inzet

De Projectorganisatie werkt de producten uit binnen de kaders van de projectopdracht, het op te stellen Plan van Aanpak, de uitgewerkte projectbegroting en de geactualiseerde projectplanning. Voor een aantal activiteiten en producten is de Stadsregio afhankelijk van de inzet van de andere Partijen. Bij de start van de Planuitwerkingsfase doet de Stadsregio een voorstel voor de inzet van de Partijen, de verwachte prestaties en de daarbij geldende randvoorwaarden vanuit kwaliteit, tijd en geld. Deze afspraken worden ter accordering voorgelegd aan het directeurenoverleg. Als gedurende de Planuitwerkingsfase de Stadsregio van mening is dat er onvoldoende inzet is dan zal zij de betreffende partij daar direct op aanspreken. Eventuele geschillen leggen partijen voor aan het directeurenoverleg en in het uiterste geval aan het Bestuurlijk Overleg.

In aanvulling op de gevraagde inzet van Partijen, dienen Partijen gedurende de Planuitwerkingsfase ook specifieke producten te leveren. Dit geldt met name voor producten/activiteiten waarvoor de Stadsregio geen mandaat of doorzettingsmacht heeft. De Partijen zullen zich maximaal inspannen om de benodigde producten uit te werken en besluitvormingsprocedures tijdig op starten. Indien een Partij onvolkomenheden of hiaten in de vraagstelling of productomschrijving, die Stadsregio aanreikt signaleert, dan zal Partij dit vroegtijdig melden.

- *Planologische procedures*

De gemeenten Uithoorn en Amstelveen zijn verantwoordelijk voor het opstellen van de bestemmingsplannen. Daarnaast zijn zij verantwoordelijk voor het tijdig in procedure brengen van de bestuurlijke besluitvorming van de bestemmingsplannen. Zij ontvangen hiervoor een nader vast te stellen vergoeding. Op basis van het op te stellen Plan van Aanpak voor de Planuitwerkingsfase en de geactualiseerde projectplanning maken de Stadsregio Amsterdam, de gemeenten Uithoorn en Amstelveen en de Provincie Noord-Holland nadere werkafspraken over de werkwijze en de planning van de op te stellen bestemmingsplannen.

Kosten die ontstaan doordat de rechter publiekrechtelijke besluiten geheel of gedeeltelijk vernietigt, schorst of anderszins buiten werking stelt komen ten laste van het Project, alsmede kosten voor het voeren van gerechtelijke procedures in het kader van de bestemmingsplannen.

Planschade (als gevolg van wijzigingen in het bestemmingsplan), nadeelcompensatie en kosten

voor noodzakelijk te treffen voorzieningen, die een direct gevolg zijn van het Project, zijn voor rekening van het Project.

- *Vergunningen*

De gemeenten Uithoorn en Amstelveen en de Provincie Noord-Holland zijn verantwoordelijk voor begeleiden van de vergunningaanvragen door de opdrachtgever en het toetsen en in procedure brengen van de vergunningaanvragen. Zij kunnen de kosten hiervoor financieren vanuit de leges tot een maximum van de werkelijk gemaakte kosten. Het vergunningendraaiboek en de geactualiseerde projectplanning zijn de basis voor het maken van werkafspraken over de aanvraag van vergunningen en de daarbij te leveren inspanningen door de gemeenten Uithoorn en Amstelveen en de Provincie Noord-Holland.

- *Verwerving en ter beschikking stellen gronden*

Daar waar nodig dragen de gemeenten Uithoorn en Amstelveen en de Provincie Noord-Holland er zorg voor dat de gronden, die voor het Project nodig zijn, worden verworven. In de planstudiefase is er van uitgegaan dat alleen de grond voor het opstelterrein en voor het tracédeel overloopspoor (het tracédeel naar het opstelterrein toe) moeten worden verworven. Mogelijk blijkt tijdens de Planuitwerkingsfase dat met name ter hoogte van de ongelijkvloerse kruisingen vanwege het profiel beperkte grondverwerving nodig is.

Deze te verwerven gronden worden aan het Project beschikbaar gesteld voor ten hoogste de kostprijs. Daarbij verplichten Partijen zich om waar nodig gebruik te maken van de hen ten dienste staande publiekrechtelijke instrumenten om de grondverwerving te versnellen, zoals de Onteigeningswet en de Wet voorkeursrecht gemeenten. De Partijen maken precieze werkafspraken het tijdstip, de werkwijze en de maximale aankoopprijs van de te verwerven gronden. Voor de benodigde gronden, die reeds in gebruik of in bezit zijn van één van de Partijen, is het uitgangspunt dat deze tegen marktconforme en/of historische waarde worden ingebracht.

- *Kaders lokale inpassing*

De Partijen moeten in een aantal gevallen nog ruimtelijke kaders uitwerken voor de inpassing van de Uithoornlijn. Ruimtelijke inpassing op lokaal niveau bij planuitwerking gaat altijd in overleg met de gemeenten en de provincie (o.a. N201).

- *Omgevingsmanagement en Communicatie*

Omgevingsmanagement wordt op alle niveaus (strategisch, tactisch, operationeel) vanuit het Project aangestuurd. De Partijen worden geïnformeerd over de aanpak en de uit te voeren activiteiten. Daarbij maken partijen nadere afspraken over de benodigde inzet van de Partijen.

- *Uitvoeringsaspecten*

De Stadsregio Amsterdam werkt afspraken over uitvoeringsaspecten uit in het op te stellen Bereikbaarheid, Leefbaarheid, Veiligheid en Communicatie (BLVC)-kader. Bij het uitwerken van de noodzakelijke tijdelijke maatregelen gaat de Stadsregio uit van de meest kosteneffectieve oplossing (binnen overeengekomen kwaliteitseisen en bestaande richtlijnen/standaardbepalingen/ verordeningen). De Partijen worden gevraagd om vooraf te verklaren dat zij noodzakelijke tijdelijke maatregelen waar mogelijk faciliteren volgens bestaande procedures.

Als om redenen van dit principe wordt afgeweken geldt het principe dat de veroorzaker van de wijziging betaalt.

Artikel 8. Planning Planuitwerking

De doorlooptijd van de Planuitwerkingsfase is naar verwachting één jaar.

Artikel 9. (Grond)Eigendom, beheer & onderhoud, exploitatie (uitgangspunten)

Gedurende de Planuitwerkingsfase zullen nadere afspraken gemaakt worden over (grond)eigendom, beheer en onderhoud en exploitatie. Voor wat betreft beheer en onderhoud van de spoorinfrastructuur is het uitgangspunt dat dit wordt uitgevoerd door de RVE Metro en Tram van de gemeente Amsterdam in opdracht van en met subsidie van de Stadsregio Amsterdam.

Artikel 10. De uitgangspunten die de partijen hanteren bij het verdelen van de risico's

Voorstel voor risicoverdeling

Bij de start van de Planuitwerkingsfase werkt de Stadregio een risicodossier voor de Planuitwerkingsfase uit, met daarbij een voorstel voor risicoverdeling. Dit voorstel wordt, na instemming door de Partijen, ter besluitvorming voorgelegd aan het Dagelijks Bestuur van de Stadsregio. Het uitgangspunt bij de verdeling van risico's is dat de risico's worden neergelegd bij de partij die ze het beste kan beheersen. Deze partijen moeten zich dan ook maximaal inzetten op het beheersen van de toegewezen risico's, dus het voorkomen van optreden van risico's dan wel het dempen van effecten van optreden. Eventuele financiële gevolgen van het nemen van maatregelen ten behoeve van risicomanagement dan wel het optreden van effecten komen ten laste van de risicoreservering van het projectbudget. Financiële gevolgen van het optreden van risico's door onvoldoende inzet (zie artikel 7) van de verantwoordelijke partij zijn voor rekening van die partij.

Risicoreservering in kostenraming

In de kostenraming voor de realisatie van de voorkeursvariant is een risicoreservering opgenomen. Deze risicoreservering kan worden aangewend voor het dragen van alle risico's die direct samenhangen met de realisatie van het Project. Risico's die niet tot de projectrisico's behoren (exogene risico's) worden niet uit de risicoreservering betaald. Als deze risico's zich manifesteren dan gaan partijen in gesprek om gezamenlijk een oplossing te vinden (volgens de stappen zoals gedefinieerd in artikel 3b). De gezamenlijke oplossingen leiden mogelijk tot gewijzigde kaders, kwalitatief of financieel. Het Dagelijks Bestuur van de Stadsregio is verantwoordelijk voor het herformuleren van de opdracht aan de (gedelegeerd) opdrachtgever.

Artikel 11. Het financiële uitgangspunt en de bijdragen aan de financiering van het Project

De hieronder vermelde investeringskosten zijn gebaseerd op een probabilistische SSK-raming aan het eind van de planstudie, inclusief risicoparagraaf en een second opinion. De kosten hebben als prijspeil 2016 en zullen jaarlijks geïndexeerd worden. De bijdragen van Partijen zullen jaarlijks geïndexeerd worden conform IBOI. Op basis van de investeringskosten zijn de partijen voornemens om de volgende financiële verdeling overeen te komen.

Partij	Bijdrage (in %)	Bijdrage (absoluut)
Stadsregio Amsterdam	95,0%	€ 57.000.000
Provincie Noord-Holland	3,1%	€ 1.860.000
Gemeente Uithoorn	1,9%	€ 1.140.000
Totaal	100%	€ 60.000.000

De bijdrage van Provincie Noord-Holland bedraagt met prijspeil 2019 maximaal € 1.893.681,- en wordt niet verder geïndexeerd.

Indien tijdens de Planuitwerkingsfase blijkt dat de kosten hoger of lager uitvallen, dan doorlopen Partijen de onder artikel 3b genoemde processtappen.

Bovenstaande bedragen dekken de subsidiabele kosten van het Project.

Provincie Noord-Holland heeft toegezegd bij uitzondering en eenmalig bij te dragen aan een tramproject.

De bijdrage van de gemeente Uithoorn is exclusief haar bijdrage aan de grondafwaarderingskosten ad. € 177.200,-

Aanpassingen in de scope van de Amstelveenlijn op verzoek van de Uithoornlijn komen voor rekening van de Uithoornlijn.

De infrastructuur die wordt aangelegd met de Uithoornlijn, is bedoeld voor duurzaam gebruik en zal de eerste 25 jaar niet worden verwijderd. Mocht dat toch het geval zijn, kan de bijdrage worden teruggevorderd.

Aldus overeengekomen en ondertekend in viervoud,

drs. P.J.M. Litjens
Portefeuillehouder Openbaar Vervoer
Stadsregio Amsterdam

M.D. Polak
Wethouder Verkeer en Openbaar Vervoer
Gemeente Uithoorn

E. Post
Gedeputeerde Verkeer en Vervoer
Provincie Noord-Holland

J. Brandes
Wethouder Verkeer en Vervoer
Gemeente Amstelveen

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 1 november 2016

Onderwerp: EXIN-H bijdrage Uithoornlijn

Kenmerk: 850541

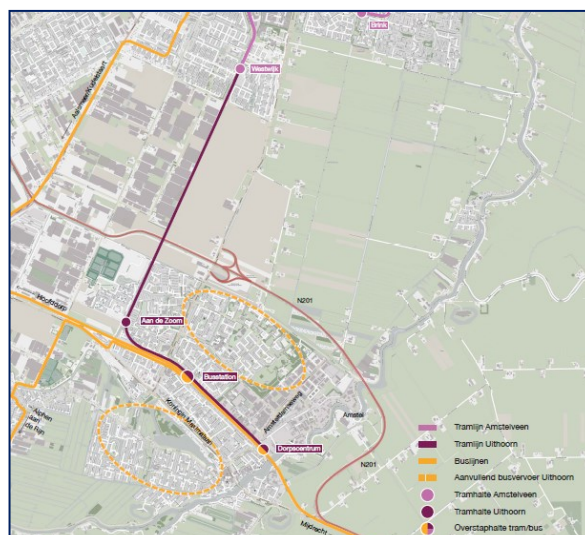
Bijlagen:

- Projectformat EXIN-H
- Bestuursovereenkomst Uithoornlijn Planuitwerkingsfase

1. Inleiding

De corridor Amsterdam –Amstelveen – Uithoorn/Aalsmeer/De Ronde Venen is een belangrijke schakel in het openbaar vervoernetwerk van de Metropoolregio Amsterdam. In het gebied vindt de komende jaren een aantal grootschalige aanpassingen plaats, waarbij de transformatie van station Amsterdam Zuid en de aanleg van de Noord/Zuidlijn het meest in het oog springen. Tevens zorgen ontwikkelingen op het wegennet dat de rijtijden van de bus op de corridor langer worden en de betrouwbaarheid van de dienstregeling afneemt. Deze ingrepen geven gezamenlijk aanleiding om het onderliggende bus- en tramlijnnet te verbeteren op de corridor Amsterdam – Amstelveen - Uithoorn.

Met de ombouw van lijn 51 / tramlijn 5 naar een hoogwaardige tramverbinding (de Amstelveenlijn) is de gelegenheid ontstaan om deze tramverbinding door te trekken van Amstelveen Westwijk naar het dorpscentrum van Uithoorn. Onderzoek heeft aangetoond dat een dergelijke tramverbinding haalbaar is en een solide antwoord geeft op de opgaven en veranderingen in de regio. De Stadsregio Amsterdam, gemeenten Amstelveen en Uithoorn en de provincie Noord-Holland werken samen om de hoogwaardige tramverbinding 'Uithoornlijn' te realiseren.

Op 1 november jongstleden hebben Gedeputeerde Staten ingestemd met de voorkeursvariant en de overeenkomst voor de komende fase (planuitwerking), onder de opschortende voorwaarde dat uw staten ter financiering het in paragraaf 3 genoemde budget beschikbaar stellen. In deze overeenkomst zijn ook de financiële bijdragen van partijen aan het project opgenomen, zo ook de bijdrage van de provincie Noord-Holland. Voor u ligt de voordracht om deze financiële bijdrage van de provincie Noord-Holland voor de Uithoornlijn beschikbaar te stellen uit de bestaande EXIN-H reservering voor de HOV Amstelveen – Uithoorn.

2. Historie

Op 9 november 2009 hebben Provinciale Staten besloten om het project HOV Amstelveen – Uithoorn toe te voegen aan de projectenlijst openbaarvervoerinfrastructuur behorende bij de Extra Investeringsimpuls Noord-Holland (EXIN-H).

Destijds is in het project Corridor Openbaar Vervoer Amstelveen Uithoorn (COVAU) door de provincie Noord-Holland gestudeerd op de inpassing van een vrijliggende busbaan tussen Amstelveen en Uithoorn, via de voormalige spoordijk en de reeds bestaande provinciale busbaan door het hart van Uithoorn. Nieuwe kansen en omstandigheden hebben echter geleid tot nieuwe inzichten in het verbeteren van het openbaar vervoer op de corridor Amsterdam – Amstelveen – Uithoorn.

Zo heeft de Stadsregio in 2013 besloten de huidige Amstelveenlijn (tramlijn 5 / lijn 51) om te bouwen tot een hoogwaardige tramverbinding met een nieuw opstel terrein tussen Amstelveen en Uithoorn. Hiermee ontstond een mogelijkheid deze tramverbinding door te trekken naar Uithoorn, waarna de vier partijen gezamenlijk hebben besloten een verkenning naar de haalbaarheid te starten. In dat licht is destijds gekozen het ontwerpproces voor de busbaan stil te leggen totdat er duidelijkheid was over een mogelijke doortrekking van de tram naar Uithoorn. De verkenning naar de mogelijke doortrekking is in 2014 afgerond. Op basis van deze verkenning hebben partijen geconcludeerd dat doortrekking van de tramlijn naar Uithoorn kansrijk is, waarna partijen samen zijn gestart met de planstudiefase.

In deze fase is uitgebreid nader onderzoek gedaan naar nut en noodzaak van de verbinding, het type verbinding (bus of tram) en het meest geschikte tracé vanuit technisch, maatschappelijk en financieel oogpunt¹. Hieruit is naar voren gekomen dat een hoogwaardige tramverbinding haalbaar en wenselijk is, met een tracé dat loopt vanuit Amstelveen Westwijk over de voormalige spoordijk en de bestaande provinciale busbaan tot aan het dorpscentrum van Uithoorn.

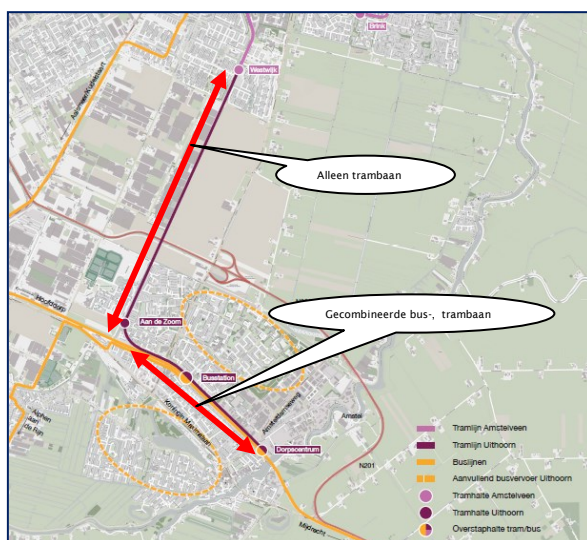
Kaders

Hoogwaardig openbaar vervoer is een speerpunt binnen het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI). In het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur 2017 – 2021 is het project Uithoornlijn opgenomen onder de naam HOV Amstelveen-Uithoorn (studiefase).

¹ De onderzoeken zijn terug te vinden op de website van de Uithoornlijn (www.stadsregioamsterdam.nl/uithoornlijn)

De Uithoornlijn wordt onderdeel van R-net: het hoogwaardig openbaarvervoernetwerk in de Randstad. Eigenschappen van het netwerk zijn betrouwbaarheid, snelheid, comfort en goede voorzieningen voor de reiziger. Dit zijn kwaliteitselementen die bepalend zijn voor de keuze van de reiziger voor het openbaar vervoer.

Normaliter investeert de provincie Noord-Holland niet in een tramverbinding. Gezien het regionale karakter van de tram (verbinding tussen Amsterdam en Uithoorn) en onze eerdere inspanningen het openbaar vervoernetwerk op deze corridor met een busverbinding (COVAU) te verbeteren, wordt u thans gevraagd eenmalig een bedrag ter beschikking te stellen voor de realisatie van een hoogwaardige tramverbinding. Tevens is de provinciale bijdrage er op gericht dat de gecombineerde inpassing van bus en tram gerealiseerd kan worden op de huidige provinciale busbaan in Uithoorn. Uitgangspunt daarbij is dat ook de busverbinding tussen Haarlem en Uithoorn (R-net lijn 340), zo veilig en ongestoord mogelijk kan blijven rijden.

3. Financiering, communicatie en (burger)participatie

De kosten voor de Uithoornlijn zijn geraamd op € 60 miljoen. De dekking is als volgt:

EXIN-H Uithoornlijn		
Kosten (exclusief BTW, prijspeil 2016)	€ 60.000.000	
Dekking (baten)	€ 60.000.000	
Stadsregio Amsterdam	€ 57.000.000	95,0 %
Provincie Noord-Holland	€ 1.860.000	3,1 %
Gemeente Uithoorn	€ 1.140.000	1,9 %

De Stadsregio Amsterdam hanteert haar gebruikelijke subsidieregeling voor OV-projecten, en staat daarmee garant voor 95% van de subsidiabele kosten. De overige 5% is verdeeld tussen Uithoorn en de provincie Noord-Holland. Afgesproken is dat de gemeente Amstelveen, omdat deze gemeente al substantieel bijdraagt aan de ombouw van de Amstelveenlijn, niet bijdraagt aan de Uithoornlijn.

De maximale bijdrage van de provincie Noord-Holland is gesteld op € 1.893.681,- waarin de indexatie tot 1-1-2019 (beoogde start realisatie) is meegenomen (IBOI indexcijfer 0,6%, prijspeil 2019); de bijdrage zal als subsidie worden verstrekt. De voorwaarden worden geregeld in de overeenkomst die voor de realisatiefase wordt gesloten.

Met deze subsidie levert de provincie Noord-Holland een bijdrage aan een betrouwbaar, frequent, snel, comfortabel en toekomstvast OV-netwerk op de corridor Amsterdam – Amstelveen – Uithoorn.

Voorwaarden provinciale bijdrage

Normaal wordt het voorstel tot een EXIN-H bijdrage voor een project pas aangevraagd als het project uitvoeringsgereed is. Nu er voldoende zicht is op realisatie, is besloten de bijdrage nu al, bij de start van de planuitwerkingsfase, aan te vragen. In deze fase wordt het project verder uitgewerkt tot uitvoeringsgereed project.

Bij het definitief beschikbaar stellen van de bijdrage stellen wij de volgende voorwaarden:

- dat de financiële dekking van het project rond moet zijn;
- dat partijen een overeenkomst voor de realisatiefase hebben getekend, waarin o.a. het subsidietraject en daarbij behorende afspraken zijn opgenomen.

De partijen nemen aan het eind van de planuitwerkingsfase het besluit om tot daadwerkelijke realisatie van de Uithoornlijn over te gaan. De uitvoering van de Uithoornlijn start naar verwachting in 2019, met de oplevering in 2022.

Communicatie & burgerparticipatie

In de planstudiefase is een uitgebreid communicatie- en participatietraject doorlopen. Er is een duurzame relatie opgebouwd met de omgeving, zowel met direct belanghebbenden als met bredere doelgroepen met een minder groot belang.

Met behulp van brieven, inloopbijeenkomsten, keukentafelgesprekken, nieuwsbrieven en andere (digitale) middelen zijn omwonenden en andere stakeholders door de Stadsregio Amsterdam en de gemeente Uithoorn bij het proces betrokken. Zo zijn zij geïnformeerd over de start van de planstudie en zijn meerdere participatierondes gehouden om de belangrijkste issues, standpunten en belangen te verzamelen, ontwerpen van kruisingen te delen en gesprekken te voeren over onder meer de inpassing.

Tijdens de eerste inloopbijeenkomst op 19 november 2015 konden mensen kennis nemen van de uitkomsten van de onderzoeken, de keuzes van de stuurgroep en het vervolgproces. De tweede inloopbijeenkomst gaf het startsein voor de consultatieronde, waarin omwonenden en andere geïnteresseerden zijn geïnformeerd over de uitkomsten van de onderzoeken en de voorkeursvariant. Van 2 tot en met 29 juni heeft iedereen kunnen reageren op deze uitkomsten en de voorkeursvariant, waarmee de consultatieronde is afgerond. De reacties zijn gebundeld in een reactienota en maken deel uit van de besluitvorming. De reactienota is te downloaden via de volgende link:

<https://www.stadsregioamsterdam.nl/artikel/20160915-reactienota-uthoornlijn> .

4. Proces en procedure

Op 01-11-2016 hebben Gedeputeerde Staten ingestemd met de voorkeursvariant van de Uithoornlijn en de daarbij behorende overeenkomst voor de planuitwerkingsfase, onder de opschortende voorwaarde dat uw staten ter financiering het in paragraaf 3 genoemde budget beschikbaar stellen. Op dinsdag 13 december 2016, een dag na de behandeling van deze voordracht, besluit de Regioraad van de Stadsregio Amsterdam over de voorkeursvariant en deze overeenkomst, inclusief de financiële bijdragen van partijen . Eerder zijn de gemeenteraden van Uithoorn (13-10-2016) en Amstelveen (9-11-2016) al akkoord gegaan.

Mocht u positief besluiten over de voordracht, dan wordt de subsidie gereed gemaakt als subsidie buiten uitvoeringsregeling aan de Stadsregio Amsterdam. U stelt de lijst van subsidies buiten uitvoeringsregeling op een later moment vast, als definitief zicht is op realisatie. Naar verwachting vindt dit plaats in 2018, wanneer partijen voornemens zijn om de realisatieovereenkomst te tekenen. Daarna wordt de subsidie verleend, na een verzoek van de Stadsregio Amsterdam, mits is voldaan aan de Noord-Hollandse voorwaarden.

U wordt over het aangaan van de realisatieovereenkomst geïnformeerd per brief wanneer partijen definitief besluiten over te gaan tot realisatie van de Uithoornlijn.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

J.W. Remkes, voorzitter

mr. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 79

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 1 november 2016;

Overwegende:

- dat de provincie Noord-Holland wil investeren in een betere bereikbaarheid van de Metropoolregio Amsterdam en in een toekomstbestendig OV-netwerk, waaronder de corridor Amsterdam – Amstelveen - Uithoorn;
- dat op 9 november 2009 Provinciale Staten € 2 miljoen gereserveerd hebben voor de hoogwaardig openbaarvervoer verbinding Amstelveen-Uithoorn;

besluiten:

1. In te stemmen met een hoogwaardige tramverbinding tussen Amstelveen en Uithoorn als voorkeursvariant voor de Uithoornlijn;
2. Voor de realisatie van de Uithoornlijn een bedrag van € 1.893.681 beschikbaar te stellen ten laste van de bestemmingsreserve EXIN-H, budget Openbaar Vervoer uit de eerdere reservering voor de HOV Amstelveen – Uithoorn.

Haarlem, 12 december 2016

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Advies aan Provinciale Staten

Tbv Statenvergadering d.d	12-12-2016
Commissie	Mobiliteit & Financiën
Datum commissievergadering	21-11-2016

Onderwerp: EXIN-H bijdrage Uithoornlijn (VD-79).

Uw contactpersoon

K. Mellema

AD/STG

Doorkiesnummer +31235144838

mellemak@noord-holland.nl

1 december 2016

1|8

De commissie adviseert de voordracht EXIN-H bijdrage Uithoornlijn te agenderen voor de PS-vergadering van 12 december 2016.

Voor de behandeling van dit punt in de commissie M&F: zie onderstaand het uittreksel van het conceptverslag van de vergadering van de commissie M&F van 21 november 2016.

5b. Voordracht EXIN-H bijdrage Uithoornlijn

Er hebben zich drie sprekers aangemeld. De voorzitter geeft allereerst het woord aan mevrouw Moeijes.

Mevrouw **Moeijes** spreekt als voorzitter van Buurtbeheer De Legmeer Uithoorn met betrekking tot het voorkeursbesluit over de Uithoornlijn. *(Voor de volledige inbreng van de spreker wordt verwezen naar de bijlage bij dit verslag).*

Betwijfeld wordt of de besluitvorming democratisch tot stand gekomen is, zoals de wethouder van Amsterdam, de heer Litjens, beweert. Er was wel oog voor commentaar en suggesties van bewoners. Deze werden alleen meegenomen voor zover deze pasten in het uiteindelijke idee. Nut en noodzaak van de keuze zijn niet duidelijk. Het dadelijk door de heer Bruning te presenteren HOV-plus alternatief werd niet meegenomen in het onderzoek door de Stadsregio Amsterdam naar verschillende alternatieven. Eerder sprak mevrouw Moeijes in tijdens de gemeenteraad van de gemeente Uithoorn van 28 september jl. De commissieleden ontvingen daarvan een afschrift.

De komst van de tram heeft grote impact op de wijk. De leefbaarheid komt daarmee in het geding. De wijk ervaart dan een groot gemis van de groene zone van de oude Spoordijk. Er zouden drie gelijkvloerse kruisingen moeten komen, waar dagelijks meer dan 1000 kinderen gebruik van maken (al dan niet begeleid) en nog vele gebruikers van het Sportcomplex Randhoorn. Verkeers- en parkeeroverlast van auto's en fietsen zullen toenemen. De komst van de tram betekent een langere aanlooptijd, hogere kosten voor het gebruik van OV en vaker overstappen. Tevens is er sprake van cumulatie van geluidsoverlast door de combinatie met de grote toename van het vliegverkeer van Schiphol.

Buurtbeheer De Legmeer heeft het verzoek gedaan aan de alle raadsfracties en het college van B en W van Uithoorn om in gesprek te gaan met Amstelveen over het realiseren van een transferium langs de N201. In de Amstelveense raad is een motie aangenomen om deze extra halte met P&R-mogelijkheden te onderzoeken, teneinde parkeeroverlast in Amstelveen, maar ook in Uithoorn te beperken en de tram een nog meer regionale functie te geven. Dit idee vond tot nu toe in het gemeentebestuur van Uithoorn weinig gehoor, omdat het Amstelveens grondgebied betreft.

Mevrouw Moeijes doet een dringend beroep op de commissie- en Statenleden om het idee voor deze extra halte te ondersteunen.

Mevrouw **Van Duijn** (PvdA) vraagt of er andere oplossingen zijn voor de genoemde nadelen, wanneer de tramlijn er toch komt.

Mevrouw **Moeijes** (voorzitter Buurtbeheer De Legmeer) zegt dat het voorkeursbesluit veel open eindjes kent, waarover nog besluiten genomen moeten worden door de Stadsregio. De inrichting van de kruisingen is nog onduidelijk. Wat is er gebeurd met de uitkomst van het verkeersonderzoek? Komen er meer

parkeervoorzieningen voor auto's en zo ja, waar en hoeveel? Mevrouw Moeijes zou op dit moment geen oplossing kunnen aandragen.

De heer **Van Berkum** (GroenLinks) is het totaal oneens met de insprekerster. Het lijkt alsof zij kiest voor meer auto's dan voor meer openbaar vervoer. Veel zaken die mevrouw Moeijes noemt, vinden plaats in de Stadsregio. Sprak zij met de Stadsregio? Kan mevrouw iets meer vertellen over de HOV-plus variant?

Mevrouw **Moeijes** (voorzitter Buurtbeheer De Legmeer) is een voorstander van openbaar vervoer. Het transferium heeft als doel om mensen de gelegenheid te bieden hun auto op een eenvoudige manier te parkeren, om vervolgens gebruik te maken van de tram. De woonwijken worden dan niet belast met geparkeerde auto's. Echter, wanneer de Uithoornlijn werkelijkheid wordt, zijn veel inwoners van Uithoorn verstoken van openbaar vervoer, met het verdwijnen van vrijwel alle busvervoer. Inwoners wonen op meer dan 800 meter afstand van een halte. Onduidelijk is of er een buurtbusje komt om reizigers naar de halte te vervoeren.

De HOV-plus variant wordt dadelijk toegelicht door de heer Bruning.

De heer **Ceder** (ChristenUnie-SGP) is benieuwd naar de achterban van mevrouw Moeijes. Hoeveel personen vertegenwoordigt zij?

Mevrouw **Moeijes** (voorzitter Buurtbeheer De Legmeer) zond een reactie op de nota in juni. De reactie hierop is opgenomen in de nota van beantwoording.

Het Buurtbeheer vertegenwoordigt ongeveer 250 bewoners uit de wijk Legmeer. Dit deel van de gemeente zal de grootste overlast ondervinden van de tram. Bewoners voelen zich onvoldoende gehoord en alternatieven zijn naar hun mening niet voldoende onderzocht. Dat stoort hen. De wijk ervaart al heel veel geluidsoverlast van Schiphol.

De heer **Bruggeman** (SP) vraagt of er naar de mening van insprekerster sprake is geweest van burgerparticipatie, waarin de vraag hoe het openbaar vervoer van Uithoorn naar Amsterdam verbeterd zou kunnen worden, aan de orde was. Zo niet, zou alsnog burgerparticipatie vanaf het nulpunt moeten plaatsvinden?

De **voorzitter** veronderstelt dat deze vraag aan de Stadsregio voorgelegd moet worden.

De heer **Bruggeman** (SP) zegt dat het uiteindelijk gaat om burgerparticipatie vanuit de overheid.

Mevrouw **Moeijes** (voorzitter Buurtbeheer De Legmeer) is van mening dat burgerparticipatie, waarin vanaf het begin met bewoners om de tafel werd gezeten, niet heeft plaatsgevonden. Er werden informatiebijeenkomsten georganiseerd voor alle belangstellenden. Een werkgroep boog zich over de kruisingen. Plannen werden getoond en er werd aangehoord wat men ervan vond. Van werkelijke participatie kan men niet spreken.

De **voorzitter** geeft het woord aan de heer Bruning.

De heer **Bruning** verzorgt een presentatie, waarvan de commissieleden al kennis hebben kunnen nemen. *(Voor de volledige presentatie wordt verwezen naar de **bijlage** bij dit verslag).*

De presentatie "Het (H)OV in Uithoorn" is in samenwerking met OV-groep Uithoorn gemaakt. Veel buslijnen vallen weg met de komst van de Uithoornlijn. Richting Amstelveen zijn een trams en een busas voorzien. Het effect van de verandering zal zijn dat de busas nagenoeg verdwijnt. Haltes zullen verder af komen te liggen van de tramverbinding. Er is nagedacht over aanvullend openbaar vervoer, zoals 'rondrijdbusjes'.

De doelstellingen van de Uithoornlijn zijn het doorvoeren van een bezuiniging en toch goed openbaar vervoer houden. De OV-groep Uithoorn bedacht een nieuwe variant, te weten HOV-plus. Er wordt gebruik gemaakt van bestaande buslijnen, die worden geïntegreerd in Uithoorn en over de spoorbaan rijden. In Amstelveen komen de bussen aan bij de Sacharovlaan, waar nu de metro rijdt en wat uiteindelijk een trambaan zal worden. Er is nauwkeurig gekeken naar de rijtijden. De rijtijden van de buslijnen zijn meestal beter dan die van de tramlijn. De vrije baan biedt de bussen een goed alternatief. De fijnmazige structuur wordt behouden.

Mevrouw **Van Duijn** (PvdA) is benieuwd of de kosten van de variant HOV-plus bekend zijn en of deze zijn afgezet tegen de kosten van het huidige traject.

De heer **Bruning** verwijst naar de presentatie. De tramlijn vraagt om een investering van 60 tot 70 miljoen euro. De busvariant vraagt om een investering van 7 tot 8 miljoen euro. Met een tramlijn is extra openbaar vervoer in Uithoorn nodig, door middel van rondrijdbusjes. Een en ander bij elkaar opgeteld is vergelijkbaar met de exploitatie van de buslijnen, zoals die er zijn.

De heer **Bruggeman** (SP) weet dat de OV-groep Uithoorn veel kennis heeft van hoe openbaar vervoer werkt. Hoe zullen de rijtijden zijn voor inwoners van Uithoorn, Mijdrecht en Wilnis, volgens de werkgroep als de tram in de toekomst rijdt?

De heer **Bruning** vertelt dat in de diverse varianten is gekeken naar de reistijden. De reistijden die door de Stadsregio zijn doorgegeven, kloppen niet altijd. Bij de reistijd van de tramlijn wordt te weinig rekening gehouden met de tijd die nodig is om bij de halte te komen. De rijtijden van de bus zijn over het algemeen korter.

De heer **Heijnen** (CDA) vraagt of deze presentatie ook is gegeven aan de gemeenteraad van Uithoorn en zo ja, hoe daar op de nieuwe variant is gereageerd.

De heer **Bruning** vertelt dat dezelfde presentatie aan de gemeenteraad is verzorgd. Er is vooraf gesproken met politieke partijen en in de commissievergadering. De stemming over het voorstel van de Stadsregio was zeer teleurstellend voor de OV-groep Uithoorn. De wethouder heeft aangegeven dat de variant van de OV-groep er goed uit zit. Het kost minder, maar voor de toekomst is de tramlijn het beste alternatief, volgens de wethouder.

De **voorzitter** geeft het woord aan mevrouw Visser, die spreekt op persoonlijke titel.

Mevrouw **Visser** spreekt op persoonlijke titel. *(Voor de volledige inbreng van de inspreker wordt verwezen naar de **bijlage** bij dit verslag).*

Zij woont aan de busbaan en is een van de direct getroffen. Eerder zond zij de commissieleden haar betoog aan de gemeenteraad van Uithoorn van 28 september jl. toe. Zij verzocht de raad om niet met het voorkeursbesluit in te stemmen, zonder aanvullende voorwaarden, zoals het door alle partners tegengaan van onaanvaardbare cumulatieve geluid van bussen, trams en vliegtuigen in De Legmeer. De gemeenteraad heeft naar de mening van mevrouw Visser niet alle omgevingsfactoren in de besluitvorming meegenomen. Over democratische legitimiteit merkt mevrouw Visser op dat inwoners van de gemeente Uithoorn niet hebben kunnen stemmen op de politieke partij die het beste de lokale belangen behartigde. Immers er werd pas besloten tot de planstudiefase na de gemeenteraadsverkiezingen. Op 13 oktober bleek tijdens de gemeenteraadsvergadering een aantal raadsleden tegen het voorkeursbesluit te stemmen.

Het is blijkbaar nooit de bedoeling geweest van de gemeenteraad om burgers echte inspraak te geven over de komst van de tram. Dit blijkt uit een citaat van raadslid mevrouw Gasseling in NRC van 13 oktober 2016. *“Het proces van inspraak is heel zorgvuldig geweest. Zo zorgvuldig, dat mensen de indruk hebben dat ze nu mogen meebeslissen.”*

De gemeenteraad kon op 13 oktober slechts kiezen uit een variant. Dat is geen keuze. De vraag is waarom de uitkomst van de nog te houden evaluatie over de N201 niet wordt meegenomen in de afwegingen.

Het gaat hier om het introduceren van een grootstedelijk vervoersmiddel in een dorp dat daarop niet is voorbereid. Eventuele toekomstige exploitatiekosten zullen worden afgewend op de burgers via belastingheffingen. Slechts in uitzonderingsgevallen zal een gemeenteraad besluiten dat een trambaan wordt aangelegd door een dichtbevolkte woonwijk als De Legmeer. Wanneer een dergelijk uiterst middel wordt ingezet, verwacht men dat de verantwoordelijke overheid de burgers de enige inspraakmogelijkheid geeft die er bestaat, stemmen bij raadsverkiezingen. Dat is niet gebeurd.

Provinciale Staten worden gevraagd de gebreken in de besluitvorming tot nu te erkennen, hun verantwoordelijkheid te nemen en het voorkeursbesluit terug te verwijzen naar de tekentafel. Vervolgens kan het nieuwe extra budget voor de Stadsregio worden meegenomen, evenals de gepresenteerde andere varianten.

De heer **Van Hooff** (PVV) heeft vernomen dat het project in totaal 60 miljoen euro gaat kosten. De provincie draagt daaraan circa 1,8 miljoen euro bij. De PVV ziet geen nadeel. Het provinciale geld mag in dit project worden gestoken, wat de PVV betreft.

De heer **Tijssens** (D66) vertelt dat D66 gevoel heeft voor het democratisch deficiënt dat inspreker signaleert binnen de Stadsregio. De vraag is of deze inspraak een ‘nationaal ding’ zou kunnen worden. Is

mevrouw Visser bereid haar punt op enig ander niveau aan te kaarten? De provincie is gebonden door bestaande regels.

De heer **Van Berkum** (GroenLinks) kreeg een nare bijsmaak van de bijdrage van mevrouw Visser. Mevrouw voerde insinuerend het woord over raadsleden in haar gemeente. Hij hoopt dat mevrouw Visser op een ander moment geen insinuaties over de heer Van Berkum of zijn collega's. Voor de heer Van Berkum werkt deze bijdrage averechts. Hij verzoekt de insprekerster op te houden met dergelijke insinuaties.

Mevrouw **Visser** legt uit dat de insinuatie over mevrouw Gasseling in het NRC van 13 oktober staat. Dat is openbaar bekend. Mevrouw Visser is zich er niet van bewust dat zij andere insinuaties heeft gedaan. Dat de lokale politiek niet aanwezig was bij alle bewonersavonden staat zwart op wit in de notulen. Verder begrijpt mevrouw Visser niet precies waarop de heer Van Berkum doelde. Zij hoort het graag. Nu wordt door de heer Van Berkum geïnspireerd dat mevrouw Visser dingen insinueert. Dat is een verkeerd beeld.

De heer **Van Berkum** (GroenLinks) doelde op het krantenartikel. Insprekerster was breder in haar beschuldiging richting de raad, ter plekke.

De heer **Ceder** (ChristenUnie-SGP) las in het rapport dat heel veel aandacht wordt besteed aan geluidsoverlast. Als de geluidsoverlast wordt weggenomen, is dat voor mevrouw Visser een reden om toch de Uithoornlijn te overwegen? Blijft mevrouw Visser erbij dat het een bezuinigingsmaatregel is, of is zij met de ChristenUnie-SGP van mening dat er de komende jaren veel gaat veranderen, waardoor een andere verbinding tussen Uithoorn en Amsterdam noodzakelijk is.

Mevrouw **Visser** vertelt dat door wethouder Polak in de gemeenteraad continue is aangegeven dat het een bezuinigingsmaatregel betreft. Vanwege de bezuinigingen op Stadsregioniveau zouden formaliteiten niet meer zo goed bediend worden, als de Uithoornlijn er niet komt.

Er worden geluidsbeperkende maatregelen genomen. Verwijzend naar de eerste pagina onderaan van het voorkeursbesluit, wordt duidelijk dat die maatregelen slechts gedeeltelijk de overlast zullen wegnemen. Daar waar mevrouw Visser woont, zullen de geluidsbeperkende maatregelen er niet toe leiden dat de overlast wordt weggenomen. De geluidsbeperkende maatregelen, zoals die nu zijn opgenomen in het plan, zijn dus onvoldoende.

De heer **Bruggeman** (SP) hoorde van mevrouw Visser dat er geen sprake was van burgerparticipatie. Het is onverstandig om het beeld dat mevrouw Visser heeft geschetst af te doen als insinuaties. Voor de heer Bruggeman was het namelijk heel feitelijk.

Het is duidelijk hoe de insprekerster terugkijkt op het proces zoals dat tot nu toe is verlopen. Zou het nog zinvol kunnen zijn om nu alsnog van nul af aan te beginnen met het proces van burgerparticipatie met de inwoners van Uithoorn?

Mevrouw **Visser** zou daar zeker een voorstander van zijn. Pas nu dringt het tot veel inwoners door wat die tram teweeg zal brengen. Het zal zeker van belang zijn om de burgerparticipatie nu op te starten. De aangedragen alternatieven zouden dan kunnen worden meegenomen. De besluitvorming zou moeten worden uitgesteld. Vervolgens kan een half jaar of een jaar de tijd worden genomen. Mogelijk kan worden gewacht tot de volgende gemeenteraadsverkiezingen, zodat de inwoners van Uithoorn kunnen stemmen op de raadsleden die hun belangen vertegenwoordigen en zij van hun democratische recht gebruik kunnen maken. Dan is het democratisch tekort voldoende afgedekt.

De **voorzitter** bedankt de sprekers en geeft het onderwerp ter behandeling aan de commissie.

Mevrouw **Vermaas** (PvdD) woont sinds anderhalf jaar in Uithoorn. Zij is als burger van Uithoorn, maar ook als volksvertegenwoordiger, blij met het project. De busverbinding van Uithoorn naar Amsterdam Centraal Station is een crime. Dat er een tram komt, waarin men weliswaar moet overstappen, maar waarmee men veel sneller en comfortabeler naar de stad kan rijden, is een winst voor de regio. Het is tevens milieuvriendelijker. De sprekers schetsten het beeld dat bewoners niet betrokken zijn in het proces. Dat beeld is bij mevrouw Vermaas anders. Er waren veel informatie- en bewonersbijeenkomsten. Mevrouw heeft de indruk dat heel goed is geluisterd naar bewoners. Het is jammer dat de sprekers ontevreden zijn over het traject. Er worden bovenwettelijke geluidsmaatregelen getroffen. Toegezegd is dat nogmaals zal worden bekeken of klachten van bewoners kunnen worden aangepakt.

De PvdD is enthousiast over dit project. Uithoorn zal er op vooruit gaan. Het openbaar vervoer wordt beter, milieuvriendelijker en sneller. De fractie steunt het voorstel om hieraan als provincie 1,8 miljoen euro bij te dragen.

Mevrouw **Van Duijn** (PvdA) vertelt dat de PvdA absoluut een voorstander is van dit tramtracé. Als inwoner van de gemeente Aalsmeer kan mevrouw zeggen dat ze zeker gebruik zal maken van de Uithoornlijn. De PvdA vindt het wel belangrijk dat er aandacht blijft voor goed en bereikbaar vervoer voor iedereen. De veiling en Schiphol zijn soms wat moeilijk bereikbare locaties. Kan daarop worden aangesloten met de Uithoornlijn, bijvoorbeeld door een eenvoudige overstap, of in combinatie met een OV-fietspunt? Te denken valt aan een transferiumhalte bij de nieuwe McDonald's aan de Zijdelweg bij de afslag Uithoorn. Als er goed openbaar vervoer wordt aangeboden naar Schiphol en de veiling dan zal dat zeker worden benut. In 2018 wordt een nieuw experience center in Aalsmeer geopend. De voorlopige schatting is dat er 370.000 bezoekers per jaar zullen komen. Er zijn nu weinig openbaar vervoerverbindingen waarvan die bezoekers gebruik kunnen maken. Het is van belang om hiermee rekening te houden. In de huidige metro 51 mag de fiets worden meegenomen. Mag dat straks ook op de Uithoornlijn? Bij de overstap op lijn 340 moet worden voorkomen dat men niet eerst vanuit Aalsmeer naar het busstation in Uithoorn moet om te kunnen overstappen op de tramlijn.

Gedeputeerde **Post** brengt bij de commissie onder de aandacht dat zowel de aanleg als de exploitatie van de Uithoornlijn niet de provincie Noord-Holland regaderen. Alle vragen die zojuist door mevrouw Van Duijn zijn gesteld, zal zij moeten stellen bij de Stadsregio Amsterdam.

Mevrouw **Van Duijn** (PvdA) verzoekt de gedeputeerde om haar vragen onder de aandacht te brengen bij de Stadsregio.

De heer **Van Hooff** (PVV) gaf al eerder aan dat de PVV geen bezwaar heeft tegen de provinciale bijdrage van circa 1,8 miljoen euro. Wat de PVV betreft mag de voordracht een hamerstuk zijn.

De heer **Heijnen** (CDA) zegt dat het CDA zal instemmen met het voorstel. De fractie spreekt haar complimenten uit voor de dienstbare rol van de provincie, die op deze manier een bijdrage levert aan het project dat wordt gefinancierd en uitgevoerd door de Stadsregio. Een punt van aandacht is de voorlichting aan de omwonenden. Welke invloed heeft de provincie daar nog op?

De heer **Tijssens** (D66) merkt op dat D66 geen bezwaar heeft met het besluitpunt dat vandaag aan de orde wordt gesteld. De bijdrage van de provincie aan deze lijn vindt de fractie uitstekend. Wel is er sprake van een zeker deficiënt. Een gemeenteraadslid zal nooit zijn herverkiezing winnen op een besluit van de Stadsregio. Daarover moet verder worden gesproken in een andere context. Waar tegenaan wordt gelopen in alle provinciale gebieden waar een stamlijn wordt geïntroduceerd, is dat op het moment dat wordt gekanaliseerd over een hoofdas, er kaalslag plaatsvindt in het netwerk rondom die hoofdas. Dat komt telkens terug. Het is een interessant punt om over van gedachte te wisselen.

De heer **Van Berkum** (GroenLinks) heeft niks dan respect en waardering voor mensen die komen inspreken. Hij trad wat hard op, omdat hij het een lastig punt vindt. GroenLinks is een groot voorstander van dit plan. Het openbaar vervoer in Amsterdam moet zoveel mogelijk worden gekoppeld aan de regio. De metrolijnen moeten worden doorgetrokken naar de regio. Dit is een uitvoering daarvan. Dat betekent niet dat een kaalslag moet plaatsvinden. De provincie kan daar niet veel aan doen. Het is aan de Stadsregio. Het fijnmazige netwerk heeft meer investeringen nodig. Dat is een politieke beslissing, waarover GroenLinks zegt dat daaraan meer geld moet worden uitgegeven. Het lijkt de overheid te gaan om een keuze tussen een aanslag op het fijnmazig openbaar vervoer en het kanaliseren van grote vervoersstromen versus het in stand houden van niet goed functionerende openbaar vervoerssystemen. Het gaat om een kwaliteitslag en om het feit dat mensen sneller op hun bestemming kunnen zijn. Een overstap op zichzelf is niet het probleem. Een onhandige of een langdurende overstap is een probleem.

Bij interruptie merkt de heer **Leever** (ONH) op dat de Ouderenpartij zich grote zorgen maakt over de aanvoerlijnen. De ouderen vormen een groep die alleen maar groeit. Met die groep wordt in deze context geen rekening gehouden. Hoe ziet GroenLinks dat?

De heer **Van Berkum** (GroenLinks) vindt in brede zin dat het fijnmazig openbaar vervoer in Noord-Holland beter moet. Dit is uitvoerbaar met meer budget. Openbaar vervoer wordt beter door kanalisering van de

reizigersstromen, mits aangevuld met fijnmazig openbaar vervoer. De provincie kan er op dit moment niets mee. Het is aan de Stadsregio.

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) kan zich de frustratie van de insprekers goed voorstellen ten aanzien van de politieke legitimiteit van de besluitvorming. Gedeputeerde Post zegt wel of niet terecht dat men moet aankloppen bij de Stadsregio, maar Provinciale Staten wordt nu wel gevraagd om in te stemmen met een bijdrage van 1,8 miljoen euro. In dit geval wordt een grote groep achterban tekort gedaan. Voor een aantal personen zal die snellere verbinding, met een overstap, comfortabeler zijn dan men gewend is, maar veel buslijnen en haltes vallen weg.

Bij interruptie merkt de heer **Van Hooff** (PVV) op dat in de voordracht staat dat Provinciale Staten akkoord gaan met het reserveren van circa 1,8 miljoen euro. De PVV gaat daarmee akkoord. Er wordt nu teveel gepraat over randverschijnselen. De voordracht vraagt om akkoord te gaan met 1,8 miljoen euro.

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) zal om oneigenlijke redenen tegen het voorstel stemmen.

De heer **Van Berkum** (GroenLinks) wijst erop dat het democratisch deficit een serieus punt is.

Bij interruptie benadrukt de heer **Den Uyl** (PvdA) dat Provinciale Staten niet over de Stadsregio gaan. Het is beter om te praten over zaken waar Provinciale Staten wel over gaan.

De heer **Van Berkum** (GroenLinks) vindt dat deze commissie wel degelijk iets mag vinden van de uitgesproken zorg over het democratisch deficit. Met de heer Den Uyl is hij het eens dat daarover niet op dit moment moet worden gesproken. GroenLinks zal met een voorstel komen. De gedeputeerde wordt opgeroepen om hier en in andere vergelijkbare projecten daaraan mee te werken. De heer Van Berkum zal met zijn collega's in gemeente- en regioraden gaan praten over hoe het probleem kan worden opgelost.

De heer **Ceder** (ChristenUnie-SGP) zegt dat zijn fractie positief tegenover de bijdrage van 1,8 miljoen euro staat. De fractie hoort geluiden en signalen waarnaar wel moet worden gekeken. Zaken als het wegvallen van lijnen en geluidsoverlast kunnen niet worden genegeerd. Kan de gedeputeerde toezeggen dat zij de problematiek onder de aandacht wil brengen van de Stadsregio?

De heer **Bruggeman** (SP) begrijpt dat als men 1,8 miljoen euro komt ophalen Provinciale Staten niet mogen vragen waar dat dan wel voor is. Normaal gesproken draagt de provincie niet bij aan tramlijnen. In dit geval maakt de provincie een uitzondering. Waarom? De vraag die de provincie zich moet stellen, als men om een bijdrage van 1,8 miljoen euro komt, is of het openbaar vervoer er beter van wordt. De insprekers droegen allerlei voorbeelden aan over reistijden. De Uithoornlijn is niet voor iedereen sneller. De halte bij het Stadshart in Amstelveen wordt opgeheven. Graag krijgt de heer Bruggeman de garantie dat de Uithoornlijn in de avonden en in het weekend ook om de zes minuten rijdt. De heer Bruggeman is er niet van overtuigd dat het openbaar vervoer als geheel nu beter zal worden. Hij zou willen dat alsnog met bewoners en bijvoorbeeld de OV-groep Uithoorn rond de tafel wordt gezeten door de provincie en de Stadsregio om te bespreken hoe het openbaar vervoer nu echt kan worden verbeterd.

Bij interruptie vraagt mevrouw **Vermaas** (PvdD) of de heer Bruggeman met haar van mening is dat de SP al jaren pleit voor een verrailing van busbanen. Nu wordt eindelijk werk gemaakt van een vorm van verrailing en dan is de heer Bruggeman niet enthousiast.

De heer **Bruggeman** (SP) antwoordt dat de SP een voorstander is van railvervoer, maar niet als het openbaar vervoer er niet beter van wordt. Hij verwijst naar de presentatie en berekeningen van inspreker, de heer Bruning, waaruit blijkt dat het openbaar vervoer slechter wordt.

Mevrouw **Kirch** (VVD) zegt dat de VVD het een goede zaak vindt dat de Uithoornlijn wordt toegevoegd aan R-net en dat op dit moment een financiële bijdrage wordt geleverd door de provincie, onder de gestelde voorwaarde. Er wordt al zo lang onderzocht hoe het openbaar vervoer in deze regio kan worden verbeterd. Nut en noodzaak van de Uithoornlijn zijn wel degelijk aangetoond. De Amstelveenlijn is een succes. Daar takt de Uithoornlijn op aan.

Bij de vorige gemeenteraadsverkiezingen is de verbinding wel degelijk onderwerp van discussie geweest. Er stond zelfs al iets over in het verkiezingsprogramma van de VVD.

Het transferium is een goed punt om mee te nemen. Het biedt parkeerplaatsen om een overstappunt. Het transferium mag echter niet als eindpunt dienen. De lijn moet wel degelijk worden doorgetrokken naar de Amstel, zodat ook dat deel van Uithoorn goed ontsloten wordt. Een punt is dat de nachtbussen mogelijk verdwijnen. Mevrouw Kirch zou de gedeputeerde willen meegeven dat als de Uithoornlijn wordt gerealiseerd er ook nog een nachtverbinding blijft bestaan.

Bij interruptie komt de heer **Van Berkum** (GroenLinks) met een punt van orde. Hij vindt het bijzonder vervelend hoe deze discussie verloopt. De provincie is niet het orgaan dat gaat over openbaar vervoer in de Stadsregio. Er moet op een respectvolle manier naar elkaar een discussie gevoerd kunnen worden over de manier waarop de provincie haar geld uitgeeft. Dat betekent dat kan worden gesproken over visie en dat ideeën kunnen worden meegegeven aan de gedeputeerde. Er moet ruimte worden geboden voor interrupties, maar commissieleden moeten ook naar elkaar luisteren.

De heer **Leever** (ONH) vindt deze vorm van debatteren juist verhelderend. Statenleden moeten niet alles voor zoete koek aannemen. Natuurlijk vindt de discussie soms plaats op het scherpst van de snede. De heer Leever herkent zich niet in de woorden van de heer Van Berkum. Hij voelt zich niet aangesproken. Zoals eerder gezegd maakt de Ouderenpartij zich zorgen over de aanvoerlijn. De heer Leever hoopt dat dit punt wordt meegenomen in de aanbesteding. Hij vraagt zich af waarom de provincie 1,8 miljoen euro moet bijdragen, als de Stadsregio 200 miljoen euro van het Rijk krijgt.

Gedeputeerde **Post** merkt het volgende op over de BDU-uitkering die de Stadsregio krijgt. De kosten voor openbaar vervoer nemen toe met een andere index dan waarmee de bijdrage van het Rijk wordt geïndexeerd. De discrepantie tussen kosten en inkomsten neemt dan toe. Genoemde 200 miljoen euro is bedoeld voor de Metropoolregio Amsterdam. Dat is wat anders dan de Stadsregio Amsterdam. De laatste is een gemeenschappelijke regeling; een organisatie. De Metropoolregio Amsterdam is een geografisch afgebakend gebied. De minister wil in dit gebied 200 miljoen euro spenderen voor het oplossen van bereikbaarheidsknelpunten. De Stadsregio krijgt geen 200 miljoen euro.

Door een aantal provincies en stadsregio's in de Randstad is de afspraak gemaakt over het zorg dragen voor een netwerk van snel, regionaal openbaar vervoer. Dit noemt men R-net. Het kenmerkt zich door langere afstanden, goede overstapmogelijkheden, een hoge frequentie, punctualiteit en betrouwbaarheid. Dit wordt Hoogwaardig Openbaar Vervoer genoemd.

De vraag die nu gesteld wordt, is of Provinciale Staten bereid zijn daaraan een financiële bijdrage te leveren. Dat is uitzonderlijk. De provincie levert zelden of nooit een bijdrage aan een tramverbinding, als die ligt in het gebied van de Stadsregio Amsterdam. In dit gebied is de Stadsregio Amsterdam verantwoordelijk voor de aanleg, beheer, onderhoud en de exploitatie van tram- en metrolijnen en niet de provincie Noord-Holland. De provincie is verantwoordelijk waar het de busbanen betreft. De provincie was op zoek naar een busbaan. Op dat moment kwam de Stadsregio met het voorstel om de Uithoornlijn te onderzoeken. Het zou gaan om parallel liggende banen. De provincie heeft het onderzoek naar de busbaan op 'hold' gezet, totdat een besluit is genomen over de aanleg van de Uithoornlijn. Besloten is tot de Uithoornlijn. De provincie is gevraagd een bijdrage te leveren. Het geld dat normaal gesproken voor de busbaan zou worden ingezet, kon als bijdrage dienen. Het is uitzonderlijk dat een dergelijke bijdrage door de provincie wordt geleverd.

Gemeente Uithoorn is geen kapitaalkrachtige gemeente. Als die gemeente een grote bijdrage zou moeten leveren, wordt het financieel wat ingewikkeld. De vraag is of allerlei randvoorwaarden kunnen worden gesteld over nachtbussen, haltes en het wel of niet meenemen van de fiets in de tram. Gezien de bijdrage die de provincie levert, vindt de gedeputeerde dat niet de juiste route. De provincie subsidieert. Gedeputeerde Staten zijn van oordeel dat de verbinding een bijdrage levert aan de tot standkoming van R-net. Als het gaat over de halte-, lijnverordening, de vervoerswaarden of het tracé dan gaat de gedeputeerde er van uit dat de Stadsregio Amsterdam voortreffelijk in staat is om daarin de juiste keuzes te maken. De gedeputeerde heeft niet de behoefte om te zeggen dat er hier of daar een halte moet komen. Het is aan de provincie om er iets van te vinden, zodra het op haar grondgebied plaatsvindt. De Stadsregio is dan ook bereid een bijdrage te leveren, terwijl het niet in het belang is van de Stadsregio, bijvoorbeeld als het gaat over automobilititeit. Het betreft hier een voorlopig besluit. Het gaat om een principe en niet om de definitieve uitwerking van het plan.

De gedeputeerde vindt het ingewikkeld om vragen te beantwoorden over het democratisch deficit in de Stadsregio Amsterdam. Het wegvallen van buslijnen is een zaak van de lokale democratie en de Stadsregio Amsterdam. De gedeputeerde voelt er niet veel voor om dat punt aan te kaarten. Zij geeft de fracties mee ervoor te zorgen dat de lokale partijvertegenwoordigers het aankaarten in de regioaad. Er was een moment dat de provincie heel graag het vehikel Wgr-plus en het vehikel Vervoerregio of Stadsregio van tafel wilde hebben. Als fracties daarvan slechts de nadelen zien, daar waar het gaat over verlengd lokaal bestuur, dan is dat wellicht een reden om dat in de Tweede Kamer te agenderen. Gedeputeerde Staten gaan daar niet over.

De gedeputeerde heeft een voortreffelijke samenwerking met de Stadsregio Amsterdam. Zij voelt er niet voor dergelijke zaken bij de Stadsregio aan te kaarten.

De gedeputeerde is blij met de heldere bijdrage van mevrouw Vermaas.

De provincie is niet betrokken bij de aansluiting op de veiling en het Experience Center Aalsmeer. De veiling is voornemens een bezoekerscentrum op te zetten. De provincie levert daaraan geen bijdrage. Het regelen van aansluitingen is een zaak van de Stadsregio.

De provincie heeft geen rol in de voorlichting van omwonenden. Behalve dat de provincie een financiële bijdrage levert, is de Stadsregio eigenstandig bevoegd en daarmee ook verantwoordelijk.

De **voorzitter** constateert dat geen gebruik wordt gemaakt van de tweede termijn.

Op verzoek van mevrouw De Meij wordt de voordracht als bespreekstuk doorgeleid naar Provinciale Staten.

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR Haarlem

INGEKOMEN 10 NOV. 2016

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

dhr J.B. Groot

BEL/OMB

Telefoonnummer +31235144707

grootjb@noord-holland.nl

1 | 3

Betreft: Wijziging Provinciale Ruimtelijke Verordening

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over de wijziging van de Provinciale Ruimtelijke Verordening in het kader van de Ladder voor duurzame verstedelijking en andere onderwerpen.

Wij hebben op 8 november hierover de volgende besluiten genomen:

1. De definitieve Nota van Beantwoording van de wijziging van de Provinciale Ruimtelijke Verordening vast te stellen;
2. Kennis te nemen van de intrekkingbrief van de regio's in Noord-Holland Noord;
3. De statenvoordracht inclusief het ontwerp-besluit ter vaststelling van de Provinciale Ruimtelijke Verordening, de toelichting op de wijziging (bijlage 4) en de kaarten 8, 10 en 11 vast te stellen;
4. Kennis te nemen van het overzicht met wijzigingen ten opzichte van de huidige verordening, het werkdocument PRV (met track changes), de geconsolideerde versie (doorlopende tekst) en de concept Uitvoeringsregeling 'Regionale afspraken nieuwe stedelijke ontwikkelingen Noord-Holland'.
5. Door middel van bijgaande brief de Nota van Beantwoording, de Statenvoordracht inclusief het ontwerpbesluit ter vaststelling van de Provinciale Ruimtelijke Verordening, de toelichting op de wijziging (bijlage 4), de kaarten 8, 10 en 11, het overzicht met wijzigingen ten opzichte van de huidige verordening, het werkdocument PRV (met track changes), de geconsolideerde versie van de PRV en de concept Uitvoeringsregeling 'Regionale afspraken nieuwe stedelijke ontwikkelingen Noord-Holland' aan Provinciale Staten te zenden;
6. De indieners van de reacties op de ontwerpwijziging te informeren over de besluitvorming via bijgevoegde brieven;
7. De gedeputeerde Ruimtelijke Ordening te machtigen tot het aanbrengen van redactionele wijzigingen in de stukken ten behoeve van de vaststelling van de Provinciale Ruimtelijke Verordening door Provinciale Staten;

Verzenddatum

10 NOV. 2016

Kenmerk

800345-870460

Uw kenmerk

Postbus 3007

2001 DA Haarlem

Telefoon (023) 514 3143

Fax (023) 514 3030

Houtplein 33

2012 DE Haarlem

www.noord-holland.nl

8. Na de vaststelling van de Provinciale Ruimtelijke Verordening door Provinciale Staten deze inwerking te laten treden door publicatie in het provinciaal blad per 1 maart 2017.

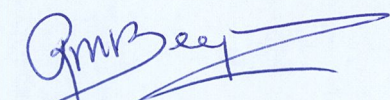
In onderstaand overzicht staat weergegeven welke stukken zijn bijgevoegd en hoe deze moeten worden gelezen.

Nr.	Document	Doel
1	Definitieve Nota van Beantwoording (NvB)	Ter informatie. De NvB is vastgesteld door ons college. Dit is onze reactie aan indieners van opmerkingen en geeft een beeld van de aanleiding en overwegingen waarom wij het voorstel wel of niet hebben gewijzigd.
2	Intrekingsbrief reactie op ontwerpwijziging gemeente in Noord-Holland Noord	Ter informatie
3	Statenvoordracht inclusief ontwerpbesluit	Ter vaststelling
4	Toelichting op de PRV-wijziging	Ter informatie bij het voorstel. Hierin worden de bedoelingen en overwegingen bij de wijzigingen beschreven.
5	Kaarten 8, 10, 11	Ter vaststelling. De link naar de digitale verbeelding van de kaarten (viewer) is te vinden in de toelichting, bijlage 4.
6	Overzicht met wijzigingen ten opzichte van PRV van juli 2016	Ter informatie bij het voorstel. Dit bevat een overzicht van wat er gewijzigd is ten opzichte van vorige PRV, wat er is aangepast in het voorstel ten opzichte van de terinzagelegging, en de overwegingen hierbij.
7a	Werkdocument PRV (met track changes)	Ter informatie bij het voorstel. Dit geeft een integraal overzicht van hoe de totale PRV er volgens het voorstel uit komt te zien en welke wijzigingen zijn voorgesteld.
7b	Geconsolideerde versie PRV (doorlopende tekst)	Ter informatie bij het voorstel. Dit geeft een integraal overzicht van hoe de totale PRV er volgens het voorstel uit komt te zien
8.	Indicatie van de nadere regels, concept Uitvoeringsregeling 'regionale afspraken	Ter informatie bij het voorstel en ter bespreking. Nadat PS de ontwerpwijziging hebben vastgesteld, stellen GS de uitvoeringsregeling vast.

	nieuwe stedelijke ontwikkelingen Noord- Holland'	
--	--	--

Wij gaan er vanuit u met deze documenten voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland.

provincie secretaris
R.M. Bergman

8 bijlage(n)

- Zie bovenstaande tabel

voorzitter
J.W. Remkes

INGEKOMEN - 2 DEC. 2016

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR Haarlem

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

dhr J.B. Groot

BEL/OMB

Telefoonnummer +31235144707

grootjb@noord-holland.nl

1 | 3

Betreft: Aanvulling statenvoordracht wijziging Provinciale Ruimtelijke Verordening

Verzenddatum

- 2 DEC. 2016

Geachte leden,

Kenmerk

800345-886169

Op 28 november staat op de A-agenda Ruimte van de commissie RWW als agendapunt 6b de voordracht wijziging Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV). Wij hebben besloten twee tekstuele toevoegingen in de stukken door te voeren, nadat deze al naar u waren verstuurd. In onderstaande tabel zijn deze opgenomen.

Uw kenmerk

Onderwerp	Welk document	Toelichting
Toelichting op artikel 5e Woningbouw in de 20 Ke	Ontwerpbesluit in de statenvoordracht, onderdeel toelichting, pagina 16	In de toelichting op het Ontwerpbesluit bij artikel 5e moet de geel gemarkeerde tekst worden toegevoegd: "Het Rijk beslist middels het Luchthavenindelingsbesl uit over een uitbreiding of ontheffing van het 20 Ke-beleid inzake woningbouwlocaties buiten BSG (denk aan overgangsrecht voor verstedelijkingsafspraken uit het verleden, zoals de locatie Hoofddorp Zuidrand, of het verlenen van vvgb's)". In de Nota van Beantwoording staat op pagina 43 over deze

Postbus 3007

2001 DA Haarlem

Telefoon (023) 514 3143

Fax (023) 514 3030

Houtplein 33

2012 DE Haarlem

www.noord-holland.nl

		locatie: “De gemeente Haarlemmermeer en provincie Noord-Holland hebben afgesproken om gezamenlijk hun standpunt te bepalen en op te trekken richting Rijk om er op aan te dringen deze belemmeringen weg te nemen”. We hebben met het Rijk en de gemeente Haarlemmermeer afgesproken om dit ook op te nemen in de toelichting op artikel 5d in de PRV, conform de geel gemarkeerde tekst
Artikel 31 Jaarrond strandbebouwing	Ontwerpbesluit in de statenvoordracht, pagina 12, en bijlage 6 (overzicht wijzigingen huidige – nieuwe PRV), pagina 17	Het eerste lid dient te luiden (geel gemarkeerd is nieuwe tekst): “Een bestemmingsplan voorziet niet in bestemmingen en regels die nieuwe jaarrond aanwezige gebouwen mogelijk maken in de kustzone zoals aangeduid op kaart 8 en op de digitale verbeelding ervan.” De hoofdlijn in de PRV is het respecteren van bestaande rechten, conform artikel 1. De PRV gaat over nieuwe rechten; vandaar dat andere artikelen steeds “nieuwe stedelijke ontwikkeling”, “nieuwe woningen”, “nieuwe bebouwing” enz. benoemen. In het voorstel voor artikel 31

		ontbreekt per abuis het woordje “nieuwe”, waardoor dit artikel ook zou gelden voor bestaande rechten. En dat is niet de bedoeling.
--	--	--

Wij verzoeken de leden van de commissie RWW met deze aanvullingen rekening te houden bij de behandeling van het agendapunt 6b op 28 november.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

J.W. Remkes

Deze beslissing is namens gedeputeerde staten genomen door het lid van het college dat met dit onderwerp is belast.

DEFINITIEVE NOTA VAN BEANTWOORDING

Van de wijziging van de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV) in het kader van afstemming met de Ladder voor Duurzame Verstedelijking en andere onderwerpen

Samenvatting van de opmerkingen op de ontwerpwijziging van de Provinciale Ruimtelijke Verordening en beantwoording zoals vastgesteld door Gedeputeerde Staten van de Provincie Noord-Holland op 8 november 2016.

Geel gemarkeerd = gewijzigd ten opzichte van de concept Nota van Beantwoording

Provincie Noord-Holland

Postbus 123

2000 MD Haarlem

www.noord-holland.nl/structuurvisie

structuurvisie@noord-holland.nl

Kenmerk 800345-870460

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	3
2. Overzicht met wijzigingen naar aanleiding van de terinzagelegging	4
3. Lijst van indieners en overzicht vindplaats beantwoording	8
4. Opmerkingen op ontwerpwijziging Provinciale Ruimtelijke Verordening en reactie GS	10
PRV-wijziging algemeen	10
Ladder-PRV algemeen	12
Proces totstandkoming.....	14
Autonomie en vertrouwen	14
Definities (BSG, nieuwe stedelijke ontwikkeling)	15
Artikel 5a regionale afspraken	23
Nadere regels bij artikel 5a	28
Uitvoering regionale afspraken.....	30
Artikel 5c overige verstedelijking	33
Artikel 5b en 5a over detailhandel.....	35
Ontwerpwijziging in relatie tot Ladder 2.0	37
Artikel 5d Wonen-vliegen	37
Artikel 31 Jaarrond strand-bebouwing	44
Ecologische Hoofdstructuur/Natuurnetwerk Nederland	45
Overig	46

1. Inleiding

Wat is een Nota van beantwoording?

In de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV) legt de provincie regels vast voor de ruimtelijke plannen van gemeenten. Zij doet dat omdat er provinciale belangen zijn, zoals bijvoorbeeld duurzaam ruimtegebruik en ruimtelijke kwaliteit. De regels in de PRV zorgen er voor dat deze belangen in acht worden genomen. Omdat ruimtelijk beleid dynamisch is en constant vernieuwd wordt, wijzigt de provincie de PRV jaarlijks. Gedeputeerde Staten (GS) doen een wijzigingsvoorstel aan Provinciale Staten (PS) die de bevoegdheid hebben om de wijziging van de PRV vast te stellen.

Onderdeel van de wijzigingsprocedure is dat GS het voorstel aan PS ter inzage leggen. Iedereen kan dan in een periode van 6 weken een reactie geven. GS stellen daarop hun reactie op en vatten die samen in een Nota van Beantwoording. Deze Nota van Beantwoording heeft als doel om aan PS te laten zien welke reacties zijn binnengekomen en hoe GS daarop reageren. Het geeft aan welke wijzigingen worden doorgevoerd naar aanleiding van de binnengekomen reacties. Daarmee is het een belangrijke onderlegger voor de statenvoordracht, waarin het uiteindelijke besluit tot wijziging van de PRV aan PS wordt voorgelegd.

Proces

De ontwerpwijziging van de PRV in verband met de onderwerpen Ladder voor Duurzame Verstedelijking, wonen – vliegen en jaarrond strandbebouwing lag van 10 juni 2016 t/m 21 juni 2016 ter inzage. In deze periode hebben 35 partijen (“indieners”) een brief met hun reactie gestuurd. Inmiddels zijn 2 reacties weer ingetrokken. In hoofdstuk 2 staat een overzicht van de indieners.

Leeswijzer tabel

In de tabel in hoofdstuk 3 staan de ingediende opmerkingen per thema, en daarbinnen per onderwerp, en per indiener samengevat, met de reactie van GS. In de laatste kolom staat vermeld of de opmerking leidt tot een wijziging van het voorstel aan PS. In de tabel in de volgende paragraaf staat een samenvatting van de wijzigingen die GS hebben vastgesteld naar aanleiding van de ingediende reacties. De voorstellen zijn genummerd en corresponderen met de nummers in de tabel in hoofdstuk 3.

2. Overzicht met wijzigingen naar aanleiding van de terinzagelegging

In deze tabel zijn wijzigingen opgenomen ten opzichte van de ontwerpwijziging die ter inzage is gelegd. De tabel geeft de wijzigingen voor de PRV zelf, de toelichting bij de artikelen en de concept uitvoeringsregeling "Regionale afspraken nieuwe stedelijke ontwikkelingen Noord-Holland". In de laatste kolom staat een verwijzing naar het paginanummer waar de reactie van de indiener staat.

Voorstel	Onderdeel	Blz
	PRV	
1	Opname van een overgangsregeling In het voorstel is een overgangsregeling opgenomen.	11
2	Inwerkingtreding In het voorstel is opgenomen dat de PRV in werking treedt op 1 maart 2017.	11
3	Wijziging van artikel 15 Ruimtelijke kwaliteitseis ingeval van een nieuwe stedelijke ontwikkeling in het landelijk gebied en voor windturbines wijzigen In artikel 15 wordt de verwijzing naar de oude artikelen 12 t/m 14 vervangen door een verwijzing naar het nieuwe artikel 5a. Artikel 15 ziet alleen op nieuwe stedelijke ontwikkelingen, en niet op kleinschalige ontwikkelingen.	12
4	Wijziging artikel 5c Overige verstedelijking wijzigen (titel, nummering en inhoud) Er is een afwijkingsmogelijkheid opgenomen om te kunnen 'schuiven' met het bouwblok. Daarbij is opgenomen dat het aantal woningen niet mag toenemen. Er is ook een afwijkingsmogelijkheid opgenomen opdat andere artikelen, waarmee maatwerk kan worden geleverd zoals artikel 16 (RvR) en 17 (VAB), hun huidige uitwerking behouden.	14, 41
5a	Aanpassing artikel 2 Begripsbepalingen Wij schrappen de begripsbepaling 'verstedelijking'. We gaan de volgende begrippen hanteren: • <i>kleinschalige ontwikkeling</i> • <i>stedelijke functies</i> • <i>stedelijke ontwikkeling</i> Dit wordt ook verwerkt in de andere artikelen van de PRV, waarbij de werking van de artikelen hetzelfde blijft.	19, 33, 34, 35

5b	Aanpassing artikel 2 Begripsbepalingen Indien watersportgerelateerde detailhandel een ondergeschikte nevenactiviteit is van de hoofdactiviteit 'jaarrond strandpaviljoen' of 'jaarrond sportpaviljoen' kunnen wij instemmen met deze functie. Wij zullen dit verduidelijken in de begripsbepaling (en in de toelichting, zie voorstelnr. 20).	
6	Aanvulling lid 2 nieuw artikel 5e Woningen binnen de 20 Ke-contour Wanneer een verklaring-van-geen-bezwaar (vvgb) door het Rijk is afgegeven voor een ontwikkeling buiten bestaand stedelijk gebied die in de afgelopen tijd nog niet tot uitvoering is gekomen prevaleert de op basis van Rijksregelgeving over ditzelfde thema reeds uitgegeven vvgb. Om onduidelijkheid hierover te voorkomen zal dit expliciet in de Provinciale Ruimtelijke Verordening worden vastgelegd in artikel 5e lid 2.	40, 41, 42
7	Wijziging kaart 8 Blauwe ruimte, Strandzoning De legenda wordt aangepast ten behoeve van een juiste koppeling tussen artikel 31 en de kaart.	46
8	Wijzigingen ten aanzien van transformatie glastuinbouw • Toevoeging nieuw artikel 5d Transformatie glastuinbouw • Aanpassing nieuw artikel 5e Woningen binnen de 20 Ke-contour en bestaand artikel 26c Glastuinbouw (de in de ontwerpwijziging voorgestelde artikelen 5c en 5d worden dan respectievelijk 5d en 5e)	21
Toelichting op de gewijzigde artikelen		
9	In de Toelichting op artikel 5a benadrukken dat, wanneer het gaat om stedelijke ontwikkelingen buiten BSG, artikel 15 'Ruimtelijke kwaliteit' tevens van toepassing is.	12
10	Wat is de regio? Zowel in de nadere regels als in de regionale afspraken kunnen kaartbeelden of definities van de regio's worden bepaald, zodat bij een bestemmingsplan duidelijk is welke marktregio aan de orde is en in welke bestuurlijke regio daarover afspraken zijn gemaakt. In de Toelichting op de gewijzigde artikelen en Handreiking zal dit worden verduidelijkt.	16
11	Opnemen van de definitie 'bestaand stedelijk gebied' en 'stedelijke ontwikkeling' van het Besluit ruimtelijke ordening in de Toelichting, ten behoeve van het zo zelfstandig mogelijk kunnen lezen van de PRV.	18
12	In de Toelichting op de definitie van BSG verwijzen naar jurisprudentie dat harde plancapaciteit kan worden beschouwd als BSG.	20
13	Uitleg over artikel 5c Kleinschalige ontwikkelingen opnemen in de Toelichting.	27
14	In de Toelichting op artikel 5a aangeven dat bij regio- en provinciegrens- overstijgende stedelijke ontwikkelingen de provincie de rol van intermediair heeft.	28
15	In de Toelichting op artikel 5a lid 2 opnemen dat de nadere regelgeving ter consultatie aan de regio wordt voorgelegd voordat GS	29

	tot vaststelling besluiten.	
16	In de Toelichting meer informatie geven over de nadere regels.	29
17	In de Toelichting beschrijven hoe regionale afspraken tot stand kunnen komen.	30
18	De taak van de RAC en de 1500 m2 als ondergrens om plannen aan de RAC voor te leggen zullen in de toelichting op artikel 5a en in de Uitvoeringsregeling worden opgenomen. De taakomschrijving van de RAC is te vinden in de reglementen van beide RAC's.	36
19	De begrippen “openbaar toegankelijk” en “ondergeschikt” worden algemeen bekend verondersteld en zullen wij niet toelichten. Met “dagrecreatief medegebruik” bedoelen we dat het jaarrond strandpaviljoen ook (ondergeschikt) gecombineerd mag worden met bijv. wind- of watersport verhuur of andere vormen van strandrecreatie (verhuur parasols, surflessen). Dit zal in de toelichting op het artikel worden toegevoegd.	45
20	Indien watersportgerelateerde detailhandel een ondergeschikte nevenactiviteit is van de hoofdactiviteit 'jaarrond strandpaviljoen' of 'jaarrond sportpaviljoen' kunnen wij instemmen met deze functie. Wij zullen dit verduidelijken in de begripsbepaling (zie voorstelnr. 5b) en in de toelichting. We zijn van mening dat zelfstandige detailhandel niet passend is op het strand (zie ook ons detailhandelsbeleid).	44
21	Indien in een opsomming van gevallen "of" wordt gebruikt, is daaronder mede begrepen de situatie dat meer dan een van de genoemde gevallen zich tegelijk voordoen. Wij zullen dit verduidelijken in de toelichting.	44
	Concept “Uitvoeringsregeling ‘regionale afspraken nieuwe stedelijke ontwikkelingen Noord-Holland”	
22	Wijzigingen bij de artikelen 2 lid 1, 3 lid 1 en 4 lid 1: De regionale afspraken behelzen in ieder geval de overeenstemming over de te ontwikkelen en zo nodig te deprogrammeren locaties in kwantiteit, kwaliteit, ligging en fasering.	23
23	Artikel 5 Overige stedelijke voorzieningen (huidige PRV artikel 14 Overige vormen van verstedelijking). Er is sprake van regionale afspraken bij overige stedelijke voorzieningen indien: a. de gemeenten in de bestuurlijke regio werkafspraken hebben gemaakt over de wijze van afstemming bij ‘overige stedelijke voorzieningen’ b. deze zijn vastgesteld door de betrokken colleges van burgemeester en wethouders van de betreffende bestuurlijke regio	33
	Overig	
24	Noodzaak/wenselijkheid van een andere Kaart landelijk gebied bepalen in de volgende wijzigingsronde waarbij ook de landschappelijke beschermingsregimes en de leidraad voor landschap en cultuurhistorie aan de orde zijn.	17
25	Bij de volgende ter inzagelegging van een ontwerpwijziging van de PRV ook een geconsolideerde versie bijvoegen.	12
26	In de online versie van de PRV een hyperlink opnemen naar het Bro, vanwege de definities ‘bestaand stedelijk gebied’ en ‘nieuwe stedelijke ontwikkeling’.	18
27	De zone binnen de 20 Ke-contour op kaart 11 is opgevuld met strepen, zodat duidelijker is welk gebied binnen de 20 Ke-zone ligt.	44

Vervolprocedure

GS hebben deze Nota van Beantwoording in concept vastgesteld op 4 oktober 2016, voor bespreking in de statencommissie Ruimte, Wonen en Water (hierna: RWW) op 27 oktober en voor bestuurlijk overleg met de gemeenten in regionaal verband. De uitkomsten van deze besprekingen zijn verwerkt in deze definitieve Nota van Beantwoording. Bij de vaststelling hiervan door GS op 8 november vormt de Nota van Beantwoording een belangrijke bouwsteen voor het voorstel van GS aan PS voor wijziging van de PRV, de statenvoordracht. De Nota van Beantwoording en de statenvoordracht worden behandeld in de statencommissie RWW op 28 november en vaststelling is voorzien in de vergadering van PS op 12 december 2016.

Relatie met Omgevingswet

Recent is in het Tweede Kamer de Omgevingswet vastgesteld en inwerkingtreding wordt begin 2019 voorzien. De verwachting is dat deze wet veel verandert in de mogelijkheden die overheden hebben om initiatieven mogelijk te maken en een eigen afwegingsruimte te benutten. De provincie zal, volgend op de vaststelling van de Omgevingsvisie in 2018, een nieuwe Omgevingsverordening opstellen. Wij constateren dat een aantal gemeenten graag op deze nieuwe Omgevingsverordening vooruit wil lopen. De provincie Noord-Holland kan en mag niet in algemene zin vooruit lopen op de inwerkingtreding van de Omgevingswet¹. Wij zijn, om met een metafoor te spreken, de winkel aan het verbouwen terwijl de winkel openblijft. En we veranderen soms zelfs de schapindeling om te voorkomen dat er niet meer gekocht kan worden. De actualisatie van de PRV hoort ons inziens bij de verandering van de indeling van de winkel. Wij willen in pilots gaan werken in de 'geest van de Omgevingswet'. De actualisatie van de PRV staat niet los van de Omgevingswet. De opmerkingen nemen wij, als inspiratie bij het ontwikkelen van de Omgevingsvergunning mee.

¹ De nog op te stellen omgevingsverordening treedt pas in werking als ook de Omgevingswet (met bijbehorende AMvB's) in werking treedt. De Wet ruimtelijke ordening (Wro) verplicht provincies nu nog om een Structuurvisie en ruimtelijke regelgeving te hebben.

3. Lijst van indieners en overzicht vindplaats beantwoording

De volgorde van nummering is bepaald door het moment van ontvangst van de reactie.

Nr.	Afkorting	Indiener	Zaak/documentnummer
1	BUG	Bugel Hajema	800345-827963
2	BOO	Boot Advocaten namens diverse personen	800345-829708
3		INGETROKKEN	
4	WAT	Gemeente Waterland	800345-833222
5	SCG	Schiphol Group	800345-873754
6	WOR	Gemeente Wormerland	800345-836156
7a	TEXa	Gemeente Texel	800345-836161
7b	TEXb	Gemeenteraad Texel	800345-873756
8	OUA	Gemeente Ouder-Amstel	800345-836191
9	AIM	AIM Advocaten namens Wereldhave	800345-837700
10	PUR	Gemeente Purmerend	800345-836922
11	AGV	Hoogheemraadschap AGV	800345-837622
12	LTO	LTO Noord	800345-837696
13	YME	Ymere	800345-838234
14	G&V	Gemeenten regio Gooi en Vechtstreek	800345-838319
15	BEE	Gemeente Beemster	800345-838905
16	AMV	Gemeente Amstelveen	800345-839058 en 800345-846881
17	AAL	Gemeente Aalsmeer	800345-838938
18	AMS	Gemeente Amsterdam	800345-873761
19	WIJD	Gemeente Wijdmeren	800345-838245
20	LIV	Stichting de Limiten en Valkeveen	800345-839072
21	BDP	BPD Ontwikkeling B.V.	800345-838900
22	UNI	Unibail Rodamco	800345-839627
23		INGETROKKEN	
24	ZAA	Gemeente Zaanstad	800345-839670
25	VEL	Gemeente Velsen	800345-838926
26	ROW	ROW Vastgoed	800345-
27	KNS	KNSF Vastgoed	800345-839664

28	GME	Gemeente Gooise Meren	800345-840354
29	ZAW	Regio Zaanstad-Waterland, uitgezonderd gemeente Landsmeer	800345-873763
30	NDS	Coöperatie NDSM Energie U.A.	800345-873766
31	COH	Consortium voor de Westzijde in Haarlemmermeer	800345-873767
32	HLM	Gemeente Haarlemmermeer en gemeenteraad Haarlemmermeer	800345-839662
33	MAR	Diverse marktpartijen (grondeigenaren in Aalsmeer en Amstelveen)	800345-873670
34	ZAN	Gemeente Zandvoort	800345-842586
35	MED	Gemeenteraad Medemblik	800345-846888
36	PNH	Ambtelijke opmerking	-

4. Opmerkingen op ontwerpwijziging Provinciale Ruimtelijke Verordening en reactie GS

Nr	Thema	Code	Samenvatting opmerking	Reactie Gedeputeerde Staten	Wijzigingsvoorstel
	PRV-wijziging algemeen				
1	Frequentie wijzigingen PRV	BUG VEL	Initiatiefnemers en gemeenten ondervinden hinder van een regelmatig wijzigende verordening en vragen om een grotere interval tussen wijzigingen, dan wel een betere stroomlijning van de beleidsprocessen die een weerslag in de PRV hebben, zoals de Ecologische Hoofdstructuur.	In principe wijzigen we de PRV één keer per jaar. Alle urgente en actuele beleidswijzigingen voern we dan in één keer door. In 2016 is er een extra ronde geweest om de gevraagde duidelijkheid te bieden in de (on)mogelijkheden voor opstellingen van zonne-energie in het landelijk gebied. Wij voorzien na deze huidige wijzigingsronde nog een ronde in 2017. Wij zijn ons bewust van het probleem dat kan ontstaan als er verschillende beleidsprocessen parallel lopen, zoals in het geval van aanpassing van de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur/Natuurnetwerk Nederland en de wijziging van de PRV. Wij zijn bezig om op basis van art 19 lid 6 PRV de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur/Natuurnetwerk Nederland (kaart 4) in de PRV aan te passen aan de begrenzing, zodra PS deze begrenzing in het Natuurbeheerplan 2017 hebben vastgelegd. Wij volgend dan dus in de PRV de begrenzing uit het Natuurbeheerplan 2017.	Geen
2	Wijziging beleidsstukken of nadere regels in relatie tot wijziging PRV	BUG	Beleidsstukken, of nadere regels waar in de verordening naar wordt verwezen, veranderen bij de wijzigingen van de verordening niet altijd mee. Indiener vraagt om een goede afstemming tussen beleid/nadere regels en de inhoud van uw provinciale verordening.	Wij hebben hier aandacht voor. Uitgangspunt is dat de verordening alleen wijzigt als het ruimtelijke beleid consequenties wijzigt. Dat wil zeggen: eerst wordt het beleid aangepast en vervolgens leggen we de regels die uit het beleid voortvloeien vast in de PRV.	Geen
3	Verschillen in tekst ontwerpwijsi-	WOR BEE ZAW	Er zijn verschillen tussen de tekst van de ontwerpwijziging en de toelichting. Dit is verwarrend. Een herziene versie van de	Wij erkennen dat er enkele verschillen zitten tussen de de tekst van de ontwerpwijziging en de toelichting en begrijpen dat dit verwarring kan oproepen. Dit komt omdat wij de teksten op	Geen

Nr	Thema	Code	Samenvatting opmerking	Reactie Gedeputeerde Staten	Wijzigingsvoorstel
	ging en toelichting		ontwerpwijziging van de PRV moet opnieuw ter inzage worden gelegd.	verschillende momenten hebben vastgesteld. Wij hebben hierbij aangegeven dat de tekst van het ontwerpbesluit (met kenmerk 800345-907981), met daarin de toelichting op de artikelen, prevaleert. Wij zien daarom geen aanleiding om deze wijziging opnieuw terinzage te leggen.	
4	Verzoek om deze wijziging van de PRV niet door te voeren	PUR LTO	- Indieners verzoeken met klem om de wijziging van de PRV in de nu voorliggende vorm niet te laten vaststellen maar hierover met indieners in gesprek te gaan, zodat de PRV hen kan helpen in plaats van het onnodig complex te maken om plannen te realiseren. - Indiener is niet overtuigd door de argumenten om de PRV te wijzigen, omdat hem nooit gebleken is dat er door het al jaren naast elkaar bestaan van de PRV en de Ladder ruis, onduidelijkheden en tegenstrijdigheden optreden.	- Wij hebben met de indieners overleg gehad. Dit heeft er toe geleid dat een groot aantal punten wederzijds verduidelijkt is. We hebben gezamenlijk geconstateerd dat, na aanpassing van een aantal onderwerpen, deze wijziging van de PRV door kan gaan. - Omdat andere partijen, met name gemeenten, ons juist vaak aanspraken op de onduidelijkheden tussen de PRV en de Ladder en ons vroegen dit aan te passen, hebben we deze wijziging voorgesteld.	Geen Geen
5	Overgangs-regeling	BUG WAT YME G&V WIJD	Pleidooi voor een overgangsregeling: - Het is een ingrijpende wijziging; - Om te voorkomen dat goede plannen vertraging oplopen en er geen ontwikkelingen meer mogelijk zijn buiten BSG; - Het gaat om een zorgvuldig (bestuurlijk) proces van het maken van regionale afspraken binnen de kaders en draagvlak in de regio. - Voor plannen die nu in ontwerp zijn	We hebben begrip voor deze opmerkingen en gaan voorstellen om een overgangsregeling te treffen voor plannen die in ontwerp ter inzage zijn gegaan vóór het moment van vaststelling van deze wijziging van de PRV (nu voorzien op 12 december 2016). Ook hebben we in het voorstel de inwerkingtredingsdatum van de gewijzigde PRV op een latere datum gezet, in verband met de besluitvorming over de nadere regels na vaststelling in PS op 12 december 2016. De huidige PRV blijft dan wat langer in werking. Daarbij zal ook, als dat kan of nodig is, afstemming worden gezocht met de datum van de inwerkingtreding van de Ladder 2.0.	Ja, voorstelnr. 1 Daarnaast hebben we in het voorstel de inwerkingtreding op een latere datum gezet (voorstelnr. 2)

Nr	Thema	Code	Samenvatting opmerking	Reactie Gedeputeerde Staten	Wijzigingsvoorstel
	Geconsolideerde versie	TEXa	Het zou overzichtelijker zijn geweest om behalve de nu aangeboden versie ook een geconsolideerde versie ter inzage te leggen, zodat de samenhang beter inzichtelijker is.	Wij danken de indiener voor de suggestie en streven hier in het vervolg naar.	Geen, maar we volgen de suggestie voor de volgende wijziging wel op (voorstelnr. 25)
6	Verwijzing naar ruimtelijke kwaliteitseis (artikel 15)	G&V AMV AAL	De ruimtelijke kwaliteit wordt geborgd in artikel 15 van de PRV. In het huidige artikel 15 van de PRV wordt verwezen naar de bepalingen voor bouwen in landelijk gebied (12 t/m 14). De verwijzing naar de nieuwe artikelen 5a t/m 5d ontbreekt in het voorstel. In de oude artikel 12 t/m 14 werd ook nog verwezen naar de ruimtelijke kwaliteitseis van artikel 15. Dit mist in de artikelen 5a t/m 5d. Dat zou kunnen suggereren dat dit wordt losgelaten. Gelet op de bescherming van de unieke kwaliteiten in Noord-Holland zal dit niet zijn beoogd.	De artikelen 12 t/m 14 worden vervangen door artikel 5a. Het toevoegen van de toepasselijkheid van artikel 15 aan artikel 5a is strikt genomen niet nodig. Wel is het nodig om artikel 15 te veranderen zodat de verwijzing hierin naar artikelen 12 t/m 14 wordt vervangen door artikel 5a. De toepasselijkheid van de ruimtelijke kwaliteitseis volgt dan uit artikel 15 zelf. Het toevoegen van deze eis aan artikel 5a zelf zou er toe kunnen leiden dat artikel 15 ook binnen BSG van toepassing is, aangezien artikel 5a op het gehele grondgebied van de provincie toeziet. Dat is niet onze bedoeling. We zullen in de de toelichting op artikel 5a benadrukken dat, wanneer het gaat om stedelijke ontwikkelingen buiten BSG, artikel 15 tevens van toepassing is. Nu is alleen een nieuwe stedelijke ontwikkeling genoemd en niet de uitbreiding daarvan, omdat een uitbreiding die nieuw ruimtebeslag meebrengt sowieso een stedelijke ontwikkeling is. We zullen dat expliciet aangeven geven in de toelichting bij het begrip nieuwe stedelijke ontwikkeling en ook in de toelichting op artikel 15.	Ja, voorstelnr. 3 Daarnaast gaan we hier op in de Toelichting bij de gewijzigde artikelen (voorstelnr. 9).
7	Herformulering artikelen in verband met leesbaarheid en toepasbaarheid	ZAA	De tekst van een aantal artikelen is zodanig cryptisch dat een herformulering ons noodzakelijk lijkt zodat het doel van de regel beter naar voren komt en de leesbaarheid en toepasbaarheid van de verordening wordt vereenvoudigd.	Het begrip verstedelijking in relatie tot artikel 5c is herzien.	Geen
	Ladder-PRV algemeen				

Nr	Thema	Code	Samenvatting opmerking	Reactie Gedeputeerde Staten	Wijzigingsvoorstel
8	Verplaatsing oude randvoorwaarden naar nadere regels	BPD	De 'oude' randvoorwaarden als opgenomen in artikel 13 lid 2 sub a, b en c worden verplaatst naar de in artikel 5a lid 2 (nieuw) genoemde 'nadere regels'. Daarmee kan de vraag worden gesteld in hoeverre er daadwerkelijk een ander toetsingskader ontstaat	Wij beogen inderdaad inhoudelijk zo min mogelijk te wijzigen ten opzichte van de huidige situatie, met dien verstande dat de verantwoordelijkheid voor de te maken afspraken geheel bij de regio komt te liggen. Op dit moment stellen wij de RAP's nog vast, zoals geregeld in aangehaald artikel 13. Na vaststelling van deze wijziging doen wij dat niet meer.	Geen
9	Bestemmingsplan de Krijgsman	KNS GME	Indieners verzoeken om: - te bevestigen dat het bestemmingsplan de Krijgsman, dat nu wordt aangepast, en het separate project van de toekomstige ontwikkeling van de buitendijkse jachthaven van Muiden zullen passen binnen de huidige en, voor zover relevant, binnen de nieuwe PRV; - aan te geven of de toekomstige ontwikkeling van de buitendijkse jachthaven bij Muiden zal passen binnen de regels van de nieuwe PRV; - te bevestigen dat het bestemmingsplan voorziet in een nieuwe stedelijke ontwikkeling die past binnen de in de regio gemaakte schriftelijke afspraken; - dit in de toelichting op het ontwerp op te nemen.	Wij hebben de gemeente een brief gestuurd (met kenmerk 340753/850770) waarin wij bevestigen dat de beoogde aanpassingen van bestemmingsplan De Krijgsman inzake de Stelling van Amsterdam/Westbatterij in nog grotere mate tegemoet komen aan de provinciale belangen en -adviezen in dezen. Wij zien dus geen aanleiding om op deze aanpassingen in het bestemmingsplan de Krijgsman een reactieve aanwijzing in te dienen als dit bestemmingsplan als zodanig wordt vastgesteld. Ook hebben wij geconstateerd dat de gemeente van plan is het gewijzigde bestemmingsplan voor de Krijgsman in september 2016 ter vaststelling aan de raad voor te leggen. De huidige PRV is op dat moment nog van toepassing op het bestemmingsplan, dus de gemeente hoeft geen rekening hoeft te houden met deze ontwerpwijziging van de PRV. Ten aanzien van het separate project de jachthaven geldt dat de status "transformatiegebied" onverlet laat dat de Ladder voor duurzame verstedelijking doorlopen moet worden (als het als een stedelijke ontwikkeling wordt aangemerkt), zodra er een bestemmingsplan gaat worden opgesteld. En dat het plan ook aan de regimes (artikel 14 overige verstedelijking en artikelen mbt water en natuur) moet voldoen. Het begrip "transformatiegebied" houdt op dit moment al niet meer in dat nut en noodzaak niet aangetoond hoeven te worden (ladderplichtig). Het wegvallen van	Geen

Nr	Thema	Code	Samenvatting opmerking	Reactie Gedeputeerde Staten	Wijzigingsvoorstel
				deze aanduiding heeft dan ook geen gevolgen voor de verdere procedure. Zowel in de huidige situatie als na de wijziging worden wij graag en in vroeg stadium bij de plannen en het concept bestemmingsplan betrokken.	
	Proces totstandkoming				
10	Bestuurlijke consultatie	VEL	Indiener spreekt waardering uit over het vooroverleg dat met de regio is georganiseerd voorafgaande aan deze wijziging, en verwacht dat de provincie dit in de toekomst blijft continueren.	Wij danken de indiener voor deze opmerking en bevestigen dat wij dit blijven doen, zeker ook bij het opstellen van de mgevingsvisie en -verordening.	Geen
11	Bestuurlijke consultatie	ZAW WOR	1. De tijdens de consultatie gegeven feedback wordt summier weergegeven in (de toelichting op) het definitieve voorstel. 2. Indiener is verrast over invoeging (na consultatie) van het nieuwe artikel 5c 'Overige verstedelijking' (incl. begripsbepaling): een regeling die anders is dan die in de eerdere, ruimere geformuleerde tekst van het eerdere voorlopig genummerde artikel 5x lid 2.	1. Bij het opstellen van het wijzigingsvoorstel is waar mogelijk rekening gehouden met de feedback, opgehaald tijdens de bestuurlijke consultatie. Met name hebben we gelet op het houden van de verantwoordelijkheid van regionale afspraken bij de regio. 2. Het door indiener aangehaalde artikel 5x lid 2 heeft hetzelfde doel als artikel 5c. Vanuit juridisch oogpunt is artikel 5x lid opnieuw geformuleerd als artikel 5c. Omdat de gehanteerde definiering nog onvoldoende duidelijk is, passen we artikel 5 c nogmaals aan. Het doel blijft hetzelfde: voorkomen dat er verrommeling ontstaat in het landelijk gebied door niet-ladderplichtige verstedelijking.	1. Geen 2. Ja, voorstelnr. 4
	Autonomie en vertrouwen				
12	Rol provincie algemeen	WOR BEE WIJD ZAW HLM MED	Indiener vinden dat de provincie te ruimhartig gebruik maakt van de mogelijkheid om regels te stellen in de PRV en roept Provinciale Staten op zich te herbezinnen op haar rol in de ruimtelijke ordening, in het licht van de uitgangspunten	In de Structuurvisie zijn onze provinciale belangen via een democratisch proces vastgelegd. Tot de inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn de Structuurvisie en bijbehorende PRV van kracht. Bij de totstandkoming van de Omgevingsvisie besteden wij ook aandacht aan de sturingsfilosofie. Dit gaat over de bestuurlijke verhoudingen tussen de provincie en haar partners.	Geen

Nr	Thema	Code	Samenvatting opmerking	Reactie Gedeputeerde Staten	Wijzigingsvoorstel
			van de Wet ruimtelijke ordening en de nieuwe Omgevingswet, die naar verwachting in 2018/2019 in werking zal treden. Indieners doen een beroep op introspectie bij de provincie. Zij vragen zich af hoe zij haar rol ziet en hoe de regels in de PRV daar ondersteunend aan kunnen zijn. Een actieve faciliterende rol in de tweede lijn is passend, met een meer kaderstellende en minder gedetailleerd regelende provinciale verordening.	Gemeenten worden uitgenodigd om hun meningen over de rol van de provincie in dat traject te formuleren. Daarnaast is het mogelijk om binnen pilotprojecten te experimenteren met de sturingsfilosofie. De PRV wordt vervangen door de Omgevingsverordening, na het vaststellen van de Omgevingsvisie door PS.	
13	CDA-motie	TEXb HLM MED	Enkele gemeenteraden hebben een motie van het CDA aangenomen, luidende: De raad, gelezen het ontwerp besluit tot wijziging van de Provinciale Ruimtelijke Verordening, waarover eind dit jaar Provinciale Staten een besluit zal nemen; 1. roept Provinciale Staten op zich te herbezinnen op haar rol in de ruimtelijke ordening, in het licht van de uitgangspunten van de Wet ruimtelijke ordening en de nieuwe Omgevingswet, die naar verwachting in 2018/2019 in werking zal treden; 2. draagt het college op deze motie onder de aandacht te brengen van het provinciaal bestuur van Noord-Holland.	In de Structuurvisie zijn onze provinciale belangen via een democratisch proces vastgelegd. Tot de inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn de Structuurvisie en bijbehorende PRV van kracht. Bij de totstandkoming van de Omgevingsvisie besteden wij ook aandacht aan de sturingsfilosofie. Dit gaat over de bestuurlijke verhoudingen tussen de provincie en haar partners. Gemeenten worden uitgenodigd om hun meningen over de rol van de provincie in dat traject te formuleren. Daarnaast is het mogelijk om binnen pilotprojecten te experimenteren met de sturingsfilosofie. De PRV wordt vervangen door de Omgevingsverordening, na het vaststellen van de Omgevingsvisie door PS.	Geen
	Definities (BSG, nieuwe stedelijke ontwikkeling)				
14	Wat is de regio?	WOR	1. Het is niet duidelijk wat met de regio	1. Het klopt dat de marktregio zich niet houdt aan bestuurlijke	Geen, in de

Nr	Thema	Code	Samenvatting opmerking	Reactie Gedeputeerde Staten	Wijzigingsvoorstel
		OUA G&V BEE AMV AAL AMS BPD ZAW	wordt bedoeld. De regio zoals bedoeld in de Ladder voor duurzame verstedelijking is vaak een hele andere regio dan de bestuurlijke regio of een samenwerkingsverband. Het betreft immers de reikwijdte van het initiatief dat de regio bepaalt. Kunnen ook aan de hand van thema's regio's worden gevormd? Wie bepaalt wat de regio is? 2. Een indiener stelt voor om de regio als zodanig te definiëren en een kaartbeeld of definitie met de regio's toe te voegen. Dit voorkomt dat in juridische procedures kan worden gesteld dat bij het maken van afspraken de 'verkeerde omvang' van regio is gebruikt.	grenzen. Vooralsnog gaan we voor de regionale besluitvorming uit van de bestuurlijke regio's, zoals gehanteerd voor de Regionale Actieprogramma's Wonen. Dit wordt neergelegd in de nadere regels die wij zullen vaststellen, na consultatie van de bestuurlijke regio's. De provincie staat open voor andere indelingen als dit beter werkbaar is. 2. Zowel in de nadere regels als in de regionale afspraken kunnen kaartbeelden of definities van de regio's worden bepaald, zodat bij een bestemmingsplan en omgevingsvergunningen duidelijk is welke marktregio aan de orde is en in welke bestuurlijke regio daarover afspraken zijn gemaakt.	Toelichting op de gewijzigde artikelen en in de Handreiking zal dit worden verduidelijkt (voorstelnr. 10).
15	Wel een BSG kaart	LTO AMV AAL AMS ZAA	1. Maak een kaart en laat de koppeling met de definitie van bestaand stedelijk gebied uit het Besluit ruimtelijke ordening los. 2. Een verwijzing naar een kaart heeft de voorkeur van deze indieners. Meer rechtszekerheid en bescherming van het landelijk gebied/de toekomstige ontwikkeling van de agrarische sector zijn genoemde argumenten. 3. De BSG-kaart kan een indicatieve kaart zijn, of een kaart waarop te zien is of waar sprake is van overeenstemming of en waar nog sprake is van discussiepunten tussen provincie en	1. Wij hanteren het uitgangspunt dat niet wij, maar de gemeenten als eerst verantwoordelijke invulling geven aan BSG. In eerste instantie moeten zij een BSG-kaart opstellen. Bij voorkeur in regionaal verband, vanwege het maken van regionale afspraken. Wij zijn bereid om hierin te faciliteren en met iedere regio afspraken te maken wie het initiatief neemt. Daarbij benadrukken we dat BSG kaart altijd indicatief is, de definitie van BSG is bepalend. Wat als BSG is te beschouwen, is altijd afhankelijk van de specifieke omstandigheden van de casus. 2. Een kaart zal altijd indicatief zijn, want uiteindelijk is BSG een definitie die, bij verschil van inzicht, door de rechter uitgelegd wordt. Per locatie waarop ontwikkelingen zijn voorzien, moet beoordeeld worden of sprake is van BSG. Een kaart zal dus geen extra rechtszekerheid bieden.	Geen

Nr	Thema	Code	Samenvatting opmerking	Reactie Gedeputeerde Staten	Wijzigingsvoorstel
			gemeente.	3. Wij hebben inderdaad ook een mening wat BSG is, vanwege de provinciale belangen in het landelijk gebied. We overwegen daarom om een nieuwe, indicatieve kaart Landelijk Gebied te maken (zie volgende opmerking)	
16	Kaart Landelijk Gebied	LTO AMV AAL	1. Vanuit de gedachte dat de provincie het Landelijk Gebied beschermt, zou ook een nieuwe Landelijk Gebied-kaart kunnen worden gemaakt in plaats van deze als contramal van BBG/BSG te reproduceren. 2. Een indiener pleit om het kaartbeeld voor het landelijk gebied te behouden, al dan niet tot een regionale kaart voor BSG is overeengekomen.	1. We vinden dit een interessante suggestie en overwegen inderdaad om een nieuwe, indicatieve kaart Landelijk Gebied te maken, bij de volgende wijziging van de PRV, als ook de onderwerpen landbouw en landschappelijke regimes aan bod komen. 2. Wij handhaven nu de huidige, indicatieve kaart landelijk Gebied in de PRV.	Geen, maar we overwegen deze kaart bij de volgende wijziging van de PRV op te nemen (voorstelnr. 24)
17	Geen BSG kaart	WOR PUR BEE ZAW	Indieners zijn tegen een verbeelding van BSG, gezien het feit dat de definitie van BSG per geval gezien moet worden. Er zit geen meerwaarde in een indicatieve verbeelding.	Wij hanteren het uitgangspunt dat niet wij, maar de gemeenten invulling geven aan BSG en dat zij dan in eerste instantie een BSG-kaart moeten opstellen. Wij zijn bereid om hierin te faciliteren en met iedere regio afspraken te maken wie het initiatief neemt.	Geen
18	Begripsbepalingen uit het Besluit ruimtelijke ordening	WAT TEXa ZAA	1. De toelichting op het ontwerpbesluit tot wijziging van de Provinciale Ruimtelijke Verordening bestaat uit twee delen. Direct achter de ontwerpverordening is een korte toelichting geplaatst die niet volledig is. Hierin worden bijvoorbeeld niet de begrippen 'bestaand stedelijk gebied' en 'stedelijke ontwikkeling' toegelicht, terwijl dit wel dusdanig essentiële begrippen zijn voor de toepassing van de verordening in de praktijk. De toelichting bij de ontwerpverordening zal daarom op dit	Wij nemen de definities BSG en stedelijke ontwikkeling niet op in de PRV. Wij willen zoveel mogelijk voorkomen dat wij bij (kleine) aanpassing van het Besluit ruimtelijke ordening onze PRV moeten aanpassen, met de daarbij behorende lange proceduredtijd. Wel zullen we in de online versie zorgen voor een hyperlink van deze begrippen naar het Besluit ruimtelijke ordening. Wij zullen ten behoeve van de leesbaarheid in de Toelichting de definitie van deze begrippen opnemen. Aanpassing van de Toelichting kan via GS in een korte proceduredtijd. De PRV is afhankelijk van wetgeving. We proberen te voorkomen	Geen. Wel nemen we de definities BSG en stedelijke ontwikkeling uit het Besluit ruimtelijke ordening in de Toelichting op (voorstelnr. 11) . In online versie van de PRV zorgen we bij de begrippen BSG en stedelijke

Nr	Thema	Code	Samenvatting opmerking	Reactie Gedeputeerde Staten	Wijzigingsvoorstel
			punt moeten worden aangevuld. 2. In de PRV wordt verwezen naar het Besluit ruimtelijke ordening, bijvoorbeeld voor de definitie van nieuwe stedelijke ontwikkeling. Het verzoek is om te zorgen dat de verordening als zelfstandig document getoetst kan worden, zodat de PRV niet afhankelijk is van andere wet- en regelgeving; deze kan immers wijzigen. 3. Verzoek om de definitie van Bestaand Stedelijk Gebied toe te voegen aan artikel 1 PRV.	dat bij elke op de PRV betrekking hebbende wetswijziging ook de PRV moet worden gewijzigd. Vandaar dat we bijv. bij BSG en stedelijke ontwikkeling een verwijzing doen.	ontwikkeling voor hyperlinks naar de definities in het Besluit ruimtelijke ordening (voorstelnr. 26)
19	Duidelijkheid BSG	ZAN	Het verdient de aanbeveling om in de toelichting behorende bij de wijziging van de Provinciale Ruimtelijke Verordening op basis van jurisprudentie aan te geven wanneer geen sprake is van een stedelijke ontwikkeling in de zin van het Besluit ruimtelijke ordening.	Wij begrijpen de behoefte aan duidelijkheid. Als we dit in de PRV opnemen, kunnen we het niet gemakkelijk actualiseren. Wel kunnen wij op ambtelijk niveau kennis uitwisselen over de jurisprudentie.	Geen
20	Onvoorziene omstandigheden	ZAN	In de toelichting behorende bij de wijziging van de Provinciale Ruimtelijke Verordening wordt geen rekening gehouden met onvoorziene omstandigheden. Indien er onverhoopt sprake is van een Raad van State-gevoelige ontwikkeling of verschil in definities dient de Rijksladder te prevaleren.	De Rijksladder geldt sowieso, omdat het hogere regelgeving is. De regels in de PRV zijn een aanvulling hierop. Er ontstaan dus geen verschillen. De PRV verwijst naar de definitie uit het Bro, en daarnaast kent de PRV ook eigen definities (voor bijv. beschermingsregimes).	Geen
21	Begripsbepaling "verstedelijking"	WOR BEE ZAW	Indieners merken op dat de begripsbepaling 'verstedelijking' (art.2 onderdeel mm) in de ontwerpwijziging onduidelijkheid geeft bij de interpretatie van diverse artikelen van de PRV.	Wij zijn het hiermee eens en schrappen de begripsbepaling 'verstedelijking'. We gaan de volgende begrippen hanteren: <i>Stedelijke ontwikkeling</i> : ontwikkeling als bedoeld in artikel 1.1.1, onder i, van het Besluit ruimtelijke ordening;	Ja, voorstelnr. 5a

Nr	Thema	Code	Samenvatting opmerking	Reactie Gedeputeerde Staten	Wijzigingsvoorstel
				<i>Kleinschalige ontwikkeling:</i> nieuwe bebouwing voor stedelijke functies die gelet op de kleinschaligheid en beperkte ruimtelijke gevolgen niet wordt aangemerkt als een stedelijke ontwikkeling als bedoeld in artikel 1.1.1, onder i, van het Besluit ruimtelijke ordening; <i>Stedelijke functies:</i> functies die verband houden met wonen, bedrijven, voorzieningen, stedelijk water en stedelijk Dit wordt ook verwerkt in de andere artikelen van de PRV, waarbij de werking van de artikelen hetzelfde blijft.	
22	Functiewijzigingen zonder bebouwing	AMV AAL	Uit het begrip 'verstedelijking' is op te maken dat functiewijzigingen, voorzover deze geen bebouwing mogelijk maken, niet onder 'verstedelijking' vallen. Dit is een voorzetting van de oude begripsbepaling en geheel in lijn met recente jurisprudentie waarin duidelijk wordt dat functiewijzigingen vanuit de Besluit ruimtelijke ordening in beginsel als niet-ladderplichtig worden aangemerkt.	Dit klopt. Met het invoeren van de landelijke begrippen in de PRV wordt deze jurisprudentie rechtstreeks van toepassing. De huidige lijn in deze jurisprudentie is inderdaad dat er sprake moet zijn van nieuw ruimtebeslag/nieuwe bouw mogelijkheden om een ontwikkeling te kwalificeren als een nieuwe stedelijke ontwikkeling. Als er alleen sprake is van een functieverandering zonder nieuw ruimtebeslag is dit niet het geval, tenzij de omvang of aard van de functiewijziging daartoe aanleiding geven. Een voorbeeld in de jurisprudentie is het omzetten van 402 recreatiewoningen naar reguliere woningen. Ondanks dat dit alleen een functieverandering is, wordt dit toch gezien als een stedelijke ontwikkeling. Dit geldt ook in sommige gevallen voor detailhandel.	Geen
23	Overgang BBG naar BSG	WOR OUA PUR BEE WIJD VEL	Indieners stemmen in met de overgang van BBG naar BSG.	Wij waarderen de instemming met ons wijzigingsvoorstel.	Geen
24	Overleg over gebieden met ontwikkel-potentie	OUA	Indiener wil over de gebieden die niet tot het BSG behoren, maar waar wel ontwikkel-potentie hebben, met elkaar in gesprek te gaan.	Wij staan open voor overleg over gebieden met ontwikkelpotentie buiten BSG, bij voorkeur in regionaal verband en uiteraard binnen de wettelijke kaders.	Geen
25	Boven- en	TEXa	In artikel 1 onderdeel mm wordt onder een	Wij zullen de begripsbepalingen in de PRV zodanig aanpassen dat	Ja, voorstelnr. 5a

Nr	Thema	Code	Samenvatting opmerking	Reactie Gedeputeerde Staten	Wijzigingsvoorstel
	ondergrondse infrastructuur		stedelijke ontwikkeling ook boven- en ondergrondse Infrastructuur verstaan. Daaruit kan geconcludeerd worden dat een trafohuisje of een rioolgemaaltje als een stedelijke ontwikkeling valt aan te merken? Dat kan toch nooit de bedoeling zijn? Verzocht wordt dit te schrappen uit het begrip 'verstedelijking'.	boven- en ondergrondse infrastructuur geen stedelijke functie is. Bebouwing ten behoeve van openbare infrastructuur of openbare voorzieningen is in veel gevallen omgevingsvergunningsvrij. Daarmee heeft het treffen van regels in de PRV ten aanzien van dit soort voorzieningen weinig toegevoegde waarde.	
26	Harde plancapaciteit	YME AMV AAL ZAA ROW	- Indieners uiten zorgen over de wijziging van BBG naar BSG. Het is onzeker wat de uitkomsten zijn, zeker met betrekking tot harde plancapaciteit/plannen met een uitwerkingsbevoegdheid. Harde plancapaciteit was BBG en is straks geen BSG. Bijv. herverkavelingen van eerder vastgestelde bouwtitels worden hierdoor opnieuw ter discussie gesteld. Kunnen deze plannen nog doorgaan? Er is de opmerking gemaakt dat dit in de praktische toepassing niet tot andere uitkomsten zal leiden, wat bedoelt PNH hiermee? - Sommige indieners verzoeken om specifieke locaties als BSG aan te wijzen of in de PRV op te nemen dat hieraan behoefte bestaat en erover is afgestemd. - Indiener heeft grondposities in Zuidrand Haarlemmermeer en Tudorpark, welke beiden in BBG liggen. Tudorpark ligt echter niet in BSG en voor Zuidrand is dat niet absoluut zeker. Deze plannen	- Vanwege jurisprudentie is harde plancapaciteit inmiddels te beschouwen als BSG. BSG lijkt daardoor nog meer op BBG, waarbij harde plancapaciteit ook tot BBG wordt gerekend. De verwijzing naar de jurisprudentie zal worden opgenomen in de Toelichting. - De provincie wijst geen BSG aan. - Wij verwijzen naar ons antwoord in regel 86 op pagina 43.	Geen. In de Toelichting zal een verwijzing naar jurisprudentie worden opgenomen dat harde plancapaciteit door de Raad van State wordt beschouwd als BSG (voorstelnr. 12)

Nr	Thema	Code	Samenvatting opmerking	Reactie Gedeputeerde Staten	Wijzigingsvoorstel
			zitten nu nog niet in regionale afspraken. Indiener vreest met groot schadebedrag te blijven zitten.		
27	BSG en 20 Ke	YME HLM	De zorgen over harde plancapaciteit is extra relevant in het licht van de bepalingen over bouwen buiten BSG binnen de 20 Ke-contour. Is er onbedoeld nu niet minder mogelijk geworden binnen 20 Ke buiten BSG? Voor specifieke locaties binnen 20 KE wordt om een uitzonderingsbepaling gevraagd of bevestiging dat deze plannen binnen BSG vallen/door kunnen gaan.	Wij verwijzen naar ons antwoord in regel 86 op pagina 43.	Geen
28	BSG en glastuinbouw	AAL AMV	Indiener uit zorgen om de overgang van BBG naar BSG als het gaat om transformatie van glastuinbouw.	We willen toe naar een situatie waarin we als provincie de regie houden op het transformeren van agrarische gronden naar verstedelijking (wonen of anderszins). Hiertoe is de volgende oplossing geformuleerd: Er wordt een nieuw artikel 5d toegevoegd. De voorgestelde artikelen 5c en 5d worden dan respectievelijk 5d en 5e. Het huidige artikel 26c wordt ook gewijzigd (ratio: het is niet langer enkel glastuinbouwconcentratiegebied waar niet getransformeerd mag worden, dit geldt nu ook voor regulier glas). In deze wijziging van de PRV wordt het landelijke BSG begrip geïntroduceerd in de verordening. De jurisprudentie over dit begrip leidt ertoe dat glastuinbouw in bepaalde situaties als BSG moet worden beschouwd. Om te voorkomen dat hierdoor een onbedoelde inhoudelijke wijziging van de verordening ontstaat, is in deze bepaling geregeld dat transformatie van glastuinbouwbedrijven alleen mogelijk is als toepassing kan worden gegeven van al bestaande mogelijkheden in de PRV. Naar aanleiding van reacties van en nader overleg met de regio Amstelland-Meerlanden wordt er nu tevens een uitzondering voorgesteld voor de afspraken van de Stuurgroep Greenport Aalsmeer. Als de nieuwe bebouwing of functieverandering past binnen de door de stuurgroep Greenport Aalsmeer gemaakte	Ja, voorstelnr. 8

Nr	Thema	Code	Samenvatting opmerking	Reactie Gedeputeerde Staten	Wijzigingsvoorstel
				schriftelijke afspraken, wordt deze toegestaan. Bij de eerstvolgende wijziging van de PRV zullen de regelingen ten aanzien van landbouw worden geactualiseerd. In dat kader zal ook de regeling voor glastuinbouw worden herijkt. De nu opgenomen regeling is dus bedoeld om ten aanzien van glastuinbouw een beleidsneutrale overgang te bewerkstelligen.	
29	Specifieke locaties aanwijzen als BSG	VEL	1. Indiener verzoekt om de locaties die nu niet meer binnen BSG vallen, maar nog wel als zodanig op de kaart van BBG waren aangegeven te benoemen als BSG. Voorheen vielen deze binnen de rode contour. 2. Indiener gaat ervan uit dat het gebied bij de Marina Seaport in IJmuiden, bestaande uit onder andere het parkeerterrein, onder het BSG valt.	1. De gemeente kan met behulp van de definitie van het Besluit ruimtelijke ordening en de jurisprudentie bepalen wat als BSG is aan te merken. Agrarisch gebied dat destijds binnen de rode contour van het streekplan viel is geen BBG en geen BSG. De rode contour geldt niet meer sinds 2008 en is vervangen door BBG en BSG. 2. De gemeente kan met behulp van de definitie van het Besluit ruimtelijke ordening en de jurisprudentie bepalen of het bedoelde gebied als BSG is aan te merken.	Geen
30	BSG en waterpartijen	NDS	Indiener geeft aan dat het nog niet duidelijk is hoe om te gaan met plannen voor de toepassing op waterpartijen in of grenzend aan BSG en verzoekt om rekening te houden met de potentie hiervan. Indiener begrijpt dat onder de voorgestelde definitiewijziging naar BSG niet al het water als landelijk dan wel als (aansluitend op) Bestaand Stedelijk Gebied aangemerkt kan worden, maar verzoekt om hier flexibel mee om te gaan.	In het provinciaal ruimtelijk beleid voor zonne-energie is voor dergelijke waterpartijen de ligging binnen of buiten BSG niet van belang. De provincie stimuleert namelijk de totstandkoming van zonne-energie op nutsfuncties en (water)infrastructuur. Hiervoor is de uitzondering van lid 4 van artikel 32a PRV opgenomen. Zonne-initiatieven zijn op dergelijke functies zonder meer toegestaan. Mits uiteraard de overige randvoorwaarden ook zijn vervuld (gemeente akkoord, grondeigenaar akkoord). Wél geldt dat dergelijke initiatieven, mochten ze <u>buiten</u> BSG blijken te liggen, dienen te voldoen aan de eisen van ruimtelijke kwaliteit uit artikel 15 PRV. Het is allereerst aan de gemeente om te beoordelen of een initiatief binnen of buiten BSG ligt.	Geen
31	BSG en linten	HLM	De overgang van BBG naar BSG is logisch, maar het staat de provincie wel vrij om de definitie aan te vullen, bijvoorbeeld daar waar het om bebouwingslinten gaat. Indiener	Het beleid en regelgeving over bebouwingslinten in het landelijk gebied is aan de orde bij de eerstvolgende wijziging van de PRV medio 2017. Die wijziging betreft o.a. landbouw, landschappelijke beschermingsregimes en de leidraad voor landschap en	Geen

Nr	Thema	Code	Samenvatting opmerking	Reactie Gedeputeerde Staten	Wijzigingsvoorstel
			biedt aan om dit onderwerp gezamenlijk te onderzoeken.	cultuurhistorie. Wij maken graag gebruik maken van het aanbod om dit gezamenlijk te onderzoeken.	
32	Haarlemmermeer-West	HLM	Indiener gaat ervan uit dat het ontwikkelingsbeeld voor Haarlemmermeer-West verwerkt wordt in de Structuurvisie.	Wij hebben indiener in 2014 laten weten (brief met kenmerk 316186-488699) in te stemmen met de in hoofdstuk 2 van het Uitvoeringsplan Haarlemmermeer-West beschreven randvoorwaarden waarbinnen de ontwikkeling van Haarlemmermeer-west mogelijk is. Daarbij hebben wij vastgesteld dat de in het Uitvoeringsplan beoogde woningbouwlocaties qua fasering/prioritering onderworpen zijn aan het Besluit ruimtelijke ordening en dat deelplannen daarom moeten worden getoetst aan de ladder voor duurzame verstedelijking. Ook hebben wij in 2014 het Uitvoeringsplan opgenomen in het Uitvoeringsprogramma, behorende bij de Structuurvisie. Wij zien daarom geen reden om het ontwikkelingsbeeld Haarlemmermeer-West op te nemen in de Structuurvisie zelf.	Geen
33	BSG - campings	ZAN	Binnen de gemeente Zandvoort zijn verscheidene campings gevestigd en beschikken wij over een groot strand. Onder de gegeven definitie van het begrip 'bestaand stedelijk gebied' gaan wij er vanuit dat de campings alsmede het strand van Zandvoort moet worden beschouwd als 'bestaand stedelijk gebied'.	Bij twijfel of een locatie BSG is, kan de gemeente altijd contact met ons opnemen om te overleggen. Indien de provincie en de gemeente van inzicht verschillen over of een locatie BSG is, dan is het oordeel van de Raad van State doorslaggevend.	Geen
	Artikel 5a regionale afspraken				
34	Verplicht stellen regionale afspraken	WOR PUR YME BEE AMV	1. Indiener vinden dat regionale afspraken niet verplicht moeten worden. De rol van de provincie zou meer moeten liggen bij het actief uitdragen van de ladder in plaats van het opleggen van	1. De verplichting vloeit voort uit de eigen PRV en niet uit de Ladder. Dat zetten we voort op iets andere wijze, voor alle beleidsvelden, en op een eenduidige wijze. Het is aanvullend op de Ladder, die wij inderdaad actief willen uitdragen. Er zijn PRV-regels geschrapt vanwege de Ladder; de met de Ladder te	Geen. Wel zullen we aangeven in de nadere regels dat de regionale afspraken

Nr	Thema	Code	Samenvatting opmerking	Reactie Gedeputeerde Staten	Wijzigingsvoorstel
		AAL AMS BPD ZAA ZAW COH MAR	verplichtingen en eisen aan gemeenten. 2. Sommige indieners geven daarnaast aan dat de wijziging van de PRV haaks staat op de uitgangspunten van de Wet ruimtelijke ordening en de Omgevingswet. Een goede ruimtelijke ordening c.q. een goede fysieke leefomgeving zou primair op gemeentelijk niveau gewaarborgd moeten worden. In plaats van minder regels komen er meer regels (extra onderzoekslasten), is er weinig blijk van vertrouwen in de gemeenten en is geen sprake van meer lokale afwegingsruimte. Sommigen geven aan dat het gewenste ontwikkelingen kan belemmeren. 3. Geen verplichting om een RAP op te stellen. 4. Het voorgestelde artikel 5a verhoudt zich niet tot artikel 3.1.6 Besluit ruimtelijke ordening inzake de Ladder. De tekst van de verordening overstijgt hetgeen in artikel 3.1.6 Besluit ruimtelijke ordening is aangegeven, aangezien de regionale afspraken niet perse ingegeven behoeven te zijn door hetgeen is bepaald in de Ladder.	vergelijken regels zijn uit de PRV gehaald. We willen geen dubbele regelgeving meer. Wij hebben beoogd inhoudelijk zo min mogelijk te wijzigen. De nadere regels zijn geen extra regels, want die gelden nu ook al. 2. Wij zijn het niet eens met het gestelde dat de ontwerpwijziging haaks staat op de wet. De huidige PRV en de voorliggende ontwerpwijziging zijn beide geheel in lijn met de Wet ruimtelijke ordening. De PRV gaat straks vrijwel naadloos over in de Omgevingsverordening, die uiteraard ook in lijn zal zijn met de Omgevingswet. Met de voorliggende wijziging worden de regels voor verstedelijking uit de PRV gehaald die ook al in de Ladder voor duurzame verstedelijking staan. Van extra regelgeving is geen sprake. De regio krijgt via het maken van regionale afspraken meer afwegingsruimte. 3. Wij zien geen aanleiding om de verplichting van een Regionaal Actieprogramma (RAP) Wonen te laten vervallen. De RAP is een belangrijk middel voor de regionale afstemming voor kwantitatieve en kwalitatieve woningbouwprogrammering. Eerder is gebleken dat een RAP niet spontaan tot stand komt. 4. Het klopt dat de verplichting tot regionale afspraken niet perse ingegeven hoeft te zijn uit het bepaalde in de Ladder. Wij hebben al een verplichting in de PRV voor RAP's en detailhandelsvisies. De basis van de algemene regel die regionale afspraken verplicht stelt ingeval van stedelijke ontwikkeling, ligt in artikel 4.1 Wet ruimtelijke ordening. Niet in artikel 3.1.6 Besluit ruimtelijke ordening. Wij zijn bevoegd tot deze regel omdat er provinciale belangen mee gemoeid zijn. Deze belangen zijn vastgelegd in onze Structuurvisie.	in ieder geval de overeenstemming behelzen over de te ontwikkelen en zo nodig te deprogrammeren locaties in kwantiteit, kwaliteit, ligging en fasering (voorstelnr. 22)
35	Bevoegdheidsbasis voor verplicht	YME	De Wet ruimtelijke ordening geeft geen bevoegdheidsbasis om regionale afspraken	De basis van de algemene regel die regionale afspraken verplicht stelt ingeval van stedelijke ontwikkeling, ligt in artikel 4.1 Wet	Geen

Nr	Thema	Code	Samenvatting opmerking	Reactie Gedeputeerde Staten	Wijzigingsvoorstel
	stellen regionale afspraken		wettelijk verplicht te stellen. Artikel 3.1.6 Besluit ruimtelijke ordening gaat niet verder dan het opleggen van een onderzoeksplicht. Het is inmiddels vaste jurisprudentie dat het verwijzen naar regionale afspraken alleen niet voldoende is. Het kan voorkomen dat de afspraken in regionaal verband verplicht worden gesteld in de Verordening terwijl die in strijd zijn met trede 2 van de ladder. Dan is de PRV onverbindend.	ruimtelijke ordening. Niet in artikel 3.1.6 Besluit ruimtelijke ordening. Wij zijn bevoegd tot deze regel omdat er provinciale belangen mee gemoeid zijn. Deze belangen zijn vastgelegd in onze Structuurvisie. Regionale afspraken dienen in overeenstemming te zijn met wetgeving. Regionale afspraken die passen binnen de PRV, maar in strijd zijn met de Ladder, zijn uiteraard niet geldende afspraken. In een bestemmingsplan kan niet sec worden verwezen naar regionale afspraken. Wanneer de ladder adequaat is toegepast bij regionale afspraken over verstedelijkingsopgaven kan de verplichte toelichting bij bestemmingsplannen, die de desbetreffende regionale afspraken als strategisch kader hanteert, hiernaar verwijzen. Zolang de behoefte nog actueel is, kan worden volstaan met een verwijzing naar de regionale afspraken vastgesteld door het bevoegd gezag die dit gezag binden.	
36	Schrappen nut en noodzaak in PRV	WOR BEE ZAW	Indieners stemmen in met het schrappen van de PRV-regels die gaan over 'nut en noodzaak' en 'eerst zoeken naar binnenstedelijke mogelijkheden' omdat deze vergelijkbaar zijn met Laddertreden 1 en 2.	Wij waarderen de instemming met ons wijzigingsvoorstel.	Geen
37	Regierol provincie	AIM LTO	1. Indiener constateert dat de ladder en de PRV al enkele jaren naast elkaar bestaan en ziet geen onduidelijkheden of tegenstrijdigheden. De regierol van de provincie, voor het uitwerken van regionale visievorming en programmering, is van groot belang. Indiener pleit voor een goedkeuringsbevoegdheid voor de provincie.	1. Met het verplichten van regionale afspraken in de PRV geven wij invulling aan onze regierol om te bewerkstelligen dat regionale afstemming is gegarandeerd. Wij willen wel zoveel mogelijk de afwegingsruimte bij de regio laten. Provinciale goedkeuringsbevoegdheid heeft wel bestaan, maar sinds 2008 (inwerkingtreding huidige Wet ruimtelijke ordening) niet meer. Het uitgangspunt in de Wet ruimtelijke ordening en straks de Omgevingswet is: decentraal wat kan / verantwoordelijkheden op een zo laag mogelijk niveau.	Geen

Nr	Thema	Code	Samenvatting opmerking	Reactie Gedeputeerde Staten	Wijzigingsvoorstel
			2. Indiener pleit voor provinciale regievoering op het ruimtelijk-economisch detailhandelsbeleid.	2. Met ons detailhandelsbeleid voeren wij regie op het ruimtelijk-economische detailhandelsontwikkelingen. Wij laten ons daarbij bijstaan door de Regionale Adviescommissies Detailhandel. De PRV verplicht de regio's om een regionale detailhandelsvisie op te stellen.	
38	Inhoudelijke eisen aan nadere regels	G&V	Het artikel 5a geeft geen inhoudelijke eisen aan de nadere regels. Ook is niet bepaald wat 'schriftelijk' inhoudt. Aangeraden wordt om in lid 2 te bepalen dat GS nadere regels stellen over inhoud én vorm van de afspraken.	We geven aan dat er in ieder geval regels worden gesteld aan de regionale afspraken. Vooralsnog zullen bestaande regels er in onder worden gebracht. We kiezen er voor om in artikel 5a lid 2 geen verdere specificatie aan te geven, om niet op voorhand een verplichting of een beperking vast te leggen in de PRV. Dat geeft ruimte aan werkbare uitvoeringsregels.	Geen
39	Verplicht locatie-onderzoek	LTO	De verplichting tot locatieonderzoek moet worden opgenomen in de PRV/ontwerpwijziging en de invulling hiervan kan niet worden uitgesteld tot de beoogde PRV-wijziging in 2017. Het uitvoeren van een locatieonderzoek maakt een objectieve afweging van een ruimtelijke ontwikkeling mogelijk. Tevens wordt de schijn van 'eigendoms-en/of gelegenheidsplanologie' voorkomen.	De verplichting tot locatieonderzoek gaat verder dan het doel van deze wijziging, namelijk de afstemming met de Ladder. Wij willen een verplichting tot locatieonderzoek bezien in de volgende wijzigingsronde, omdat dan ook de landbouw, landschappelijke beschermingsregimes en de leidraad voor landschap en cultuurhistorie aan de orde zijn. Wij willen die onderwerpen in samenhang beschouwen.	Geen
40	Verdeling nieuwe verstedelijking binnen BSG	YME	Het is inmiddels vaste jurisprudentie dat de laddertoets geen betrekking kan hebben op de verdeling van nieuwe stedelijke ontwikkeling en binnen BSG. Indiener heeft bezwaar tegen artikel 5a: Elke nieuwe ontwikkeling moet voorzien in een voldoende vaststaande regionale behoefte maar wanneer deze nieuwe stedelijke ontwikkeling past binnen het bestaand	Een goede verdeling van stedelijke functies met gemeenteoverstijgende effecten is een provinciaal belang. In de regionale afspraken is zowel de programmering als de uiteindelijke locatiekeuze van belang. Het is aan de regio om te komen tot een verdeling van binnenstedelijke locaties. Dat geldt ook voor de locaties buiten BSG. Uiteraard zullen de locaties buiten BSG moeten voldoen aan de PRV-regels voor het landelijk gebied, in verband met de provinciale belangen.	Geen

Nr	Thema	Code	Samenvatting opmerking	Reactie Gedeputeerde Staten	Wijzigingsvoorstel
			stedelijk gebied is er aanvullend geen onderzoek meer nodig naar de alternatieve mogelijkheden binnen dat bestaande stedelijke gebied. De provincie stelt regionale afspraken verplicht, maar de afspraken kunnen ook betrekking hebben op verdeling van nieuwe stedelijke ontwikkelingen binnen bestaand stedelijk gebied, en dan is er geen provinciaal belang, geeft indiener aan, en dus strijd met de Wet ruimtelijke ordening.	In regionaal verband dient er overeenstemming te zijn of het verstedelijkingsprogramma geheel binnen BSG kan worden voorzien, of dat er ook locaties buiten BSG nodig zijn en zo ja, waar dit dan mogelijk is. Via regionale afspraken wordt dit duidelijk.	
41	Toepassing Ladder i.v.m. regionale afspraken	YME	Het voorliggende voorstel gaat verder in de toepassing van de Ladder, dan hetgeen op basis van jurisprudentie verplicht is	Dat klopt. Het zijn onze eigen provinciale regels in het verlengde van de Ladder. Wij stellen het op grond van onze PRV verplicht. Wij zijn vrij om verder te gaan, mits een provinciaal belang in het geding is.	Geen
42	Nieuwe stedelijke ontwikkelingen niet-ladderplichtig	AMV AAL	Het nieuwe artikel 5a 'Nieuwe stedelijke ontwikkeling' bestaat uit twee leden. Uit de tabel bij de toelichting blijkt dat er een ander tweede lid is voorzien. Dit lid voorziet in een regeling voor nieuwe stedelijke ontwikkelingen die niet-ladderplichtig zijn. Onduidelijk is of deze uitzondering nu binnen artikel 5a geregeld zal worden.	Artikel 5c betreft 'overige verstedelijking'. Daar gaat het om kleinschalige ontwikkelingen die niet-ladderplichtig zijn. Dit is dus niet binnen artikel 5a, maar binnen artikel 5c geregeld. De onduidelijkheid valt te verklaren, omdat artikel 5c niet is opgenomen in de Toelichting. Dit zullen we alsnog doen. Overigens zullen we daarbij de titel van 5c aanpassen van 'overige verstedelijking' naar 'kleinschalige ontwikkelingen'.	Uitleg over artikel 5c opnemen in de Toelichting op de gewijzigde artikelen (voorstelnr. 13)
43	Overeenstemming bij regionale afspraken	BPD	Onduidelijk is wat de situatie zal zijn, als gemeenten niet tot een gezamenlijke overeenstemming kunnen komen. Dit kan in de toekomst tot vertraging in de woningproductie leiden.	In de regionale afspraken kunnen de locaties worden benoemd waarover overeenstemming is en die passen binnen de wetgeving (o.a. Ladder, PRV) en visies (bijv. RAP). De plannen voor deze locaties kunnen door. Voor de locaties waar nog geen overeenstemming over is, kan de provincie via bestuurlijk overleg een bemiddelende rol spelen.	Geen
44	Status aparte bij regionale	TEXa	Indiener heeft regionaal een status aparte op velerlei gebied, waaronder woningbouw,	Bij het maken van de regionale afspraken kan de regio, mits onderbouwd en in overeenstemming met de Ladder, de 'status	Geen

Nr	Thema	Code	Samenvatting opmerking	Reactie Gedeputeerde Staten	Wijzigingsvoorstel
	afspraken		detailhandel, bedrijventerreinen en recreatie. Dit heeft dus consequenties voor indiener bij het doorlopen van de Ladder in verband met de regionale afstemming.	aparte' via de afspraken erkennen en vastleggen.	
45	Rol provincie bij regionale afspraken bij provinciegrens overschrijdende ontwikkelingen	HLM	Indiener gaat ervan uit dat het bij provinciegrensoverschrijdende regio's het aan de samenwerkende provincies is om in onderling overleg en in overleg met de betrokken gemeenten tot een regio afbakening te komen. Verzoekt om aan te geven welke rol de provincie Noord-Holland in dat soort gevallen speelt.	Bij regio- en provinciegrensoverschrijdende nieuwe stedelijke ontwikkelingen heeft de provincie, op verzoek van of in overleg met de regio, de rol van intermediair.	In de Toelichting op de gewijzigde artikelen opnemen dat voor regio- en provincie-overschrijdende nieuwe stedelijke ontwikkelingen de provincie de rol van intermediair heeft (voorstelnr. 14)
	Nadere regels bij artikel 5a				
46	Geen nadere regels stellen	WOR BEE AMV AAL AMS BPD ROW	1. Indiener pleiten ervoor om niet op provinciaal niveau aanvullende regels te stellen op de Ladder. De Ladder doet zijn werk al. Er worden nu al regionale afspraken gemaakt, zoals de Regionale Actieprogramma's Wonen. Ook via de prealabele vraag voor de woningbouwplannen buiten bestaand bebouwd gebied wordt aan de "voorkant" samengewerkt tussen provincie en regio's. Daarnaast wordt er gewerkt aan regionale afspraken op het terrein van recreatie en toerisme, bedrijventerreinen en detailhandel. Niet duidelijk is waarom dit op provinciaal niveau nogmaals moet worden vastgelegd en waarom er weer	1. De regionale afspraken die nu worden gemaakt (RAP's, detailhandel) vloeien juist voort uit de regels in de PRV. Uit de evaluatie van de detailhandelsvisies is gebleken dat regionale afspraken niet van zelf tot stand komen. Daarom hebben PS in 2016 besloten deze afspraken regionaal verplicht te stellen. 2. De RAP is een visiedocument en een belangrijke bouwsteen om uiteindelijk te komen tot de locaties waar woningbouw zal plaatsvinden. In de regionale afspraken gaat het onder meer om kwantiteit, kwaliteit, locaties en fasering van woningbouw. Juist in Noord-Holland Zuid vraagt dat om goede regionale afspraken. 3. De PRV stelt regels in het verlengde van de Ladder. De provincie is bevoegd om regels te stellen over de inhoudelijke kwaliteit van de regionale afstemming cq. afspraken. We stemmen de PRV af op de Ladder, maar we vullen de Ladder	Geen

Nr	Thema	Code	Samenvatting opmerking	Reactie Gedeputeerde Staten	Wijzigingsvoorstel
			extra nadere regels moeten komen. 2. Een indiener pleit er ook voor om het Regionaal Actieprogramma Wonen in Noord-Holland Zuid niet meer in te zetten gezien de grote woningbehoefte en bestaande samenwerking. 3. Sommigen twijfelen aan de juridische houdbaarheid van de aanvullende regels bovenop rijksregelgeving.	niet aan op de PRV.	
47	Procedure nadere regels	OUA WOR BEE HLM	1. Indieners zijn kritisch over nadere regels. Een nadeel van het stellen van nadere regels is dat deze op korte termijn en zonder voorafgaand overleg met de gemeenten vastgesteld kunnen worden. 2. Sommige indieners geven aan: er zijn andere manieren om ervoor te zorgen dat regio's haalbare regionale visies ontwikkelen. Dat kan door bijvoorbeeld gezamenlijk een checklist op te stellen. 3. Sommige indieners geven aan het niet duidelijk te vinden wat de nadere regels gaan worden en verzoeken om een toelichting of uitwerking.	1. Wij zeggen toe altijd eerst de regio's te consulteren, voordat GS tot vaststelling van nadere regelgeving over gaan. 2. De huidige regionale visies zijn opgesteld vanwege regels in de PRV en zijn niet spontaan tot stand gekomen. Om die reden handhaven wij deze regels. Met nadere regels geven wij vooraf aan welke kwaliteitseisen de regionale afspraken moeten voldoen. Een checklist is vrijblijvend. 3. De nadere regels zijn reeds bestaande regels in de PRV of komen daar uit voort. We zullen in de Toelichting meer duidelijkheid hierover geven.	1. Ja, voorstelnr. 15 2. Geen 3. In de Toelichting meer informatie geven over de nadere regels (voorstelnr. 16)
48	Geen verplicht locatieonderzoek	WOR YME BEE VEL	1. Indieners willen geen verplichting tot locatieonderzoek: - de Ladder in het Besluit ruimtelijke ordening - en daarmee het systeem	1. De provincie is bevoegd tot het stellen van regels over locatieonderzoek als het gaat om een provinciaal doel, zoals duurzaam ruimtegebruik of ruimtelijke kwaliteit.	Geen

Nr	Thema	Code	Samenvatting opmerking	Reactie Gedeputeerde Staten	Wijzigingsvoorstel
		ZAW	van de 'goede ruimtelijke ordening' - verplicht niet tot een onderzoek naar alternatieven. - Locatieonderzoek heeft toegevoegde waarde als het gaat om herontwikkeling van een locatie. 2. Een andere indiener geeft aan dat de gehele PRV- wijziging prematuur is, als de provincie thans nog overweegt regels over locatieonderzoek in te voeren.	Locatieonderzoek is nu niet verplicht in de PRV en wordt met deze wijziging ook niet voorgesteld. In de volgende wijzigingsronde zal worden bezien of het nodig is om hiervoor regels in de PRV op te nemen. 2. Dit staat ons insziens los van elkaar.	
49	Nadere regels niet limitatief	LTO	Wij pleiten ervoor deze 'nadere regels' niet-limitatief in de PRV uit te werken en de gemeenten vooraf een kader aan te reiken waarbinnen de regionale afspraken tot stand moeten komen.	Wij stellen de regels die wij, vanuit onze provinciale belangen, belangrijk vinden te stellen. We zullen niet meer regels stellen dan daarvoor nodig is. Wij willen daarbij de gemeentelijke autonomie in acht nemen.	Geen
50	Maatwerk bij nadere regels	OUA AMV AAL	Bij het formuleren van de nadere regels is maatwerk vereist (gezien grote woningbehoefte in Noord-Holland Zuid).	De woningbehoefte komt aan bod bij het opstellen van de RAP's. Hierin is het wel degelijk mogelijk om maatwerk met elkaar af te spreken.	Geen
	Uitvoering regionale afspraken				
51	Nadere regels	OUA G&V	Indieners zien graag een nadere toelichting op de wijze waarop regionale afspraken schriftelijk tot stand moeten komen.	Wij zullen in de Toelichting op de nadere regels, na overleg met de regio's, aangeven op welke wijze regionale afspraken tot stand kunnen komen.	Toelichting bij de Uitvoeringsregeling nadere regels over de wijze waarop regionale afspraken tot stand kunnen komen (voorstelnr. 17)
52	Zorgen om uitvoerbaarheid	WOR BEE PUR ZAW	Indieners uiten zorgen om de uitvoerbaarheid.	We zijn in overleg met de regio's of de regels werkbaar zijn.	Geen

Nr	Thema	Code	Samenvatting opmerking	Reactie Gedeputeerde Staten	Wijzigingsvoorstel
53	Indeplaatstreding	WOR PUR BEE ZAW ZAN	1. Indiener is niet voor indeplaatstreding door de provincie indien gemeenten er niet uit kunnen komen. De oplossing zou gevonden moeten worden in de bestuurlijke component waarbij de provincie actief deelneemt in het overleggen en afstemmen om te komen tot regionale afspraken. 2. Indiener ziet een rol voor de provincie: Actief, als bijvoorbeeld regionaal niet tot afspraken wordt gekomen door één of twee 'dwarsliggers'; de provincie kan dan de programmering en de impasse vlot trekken. De provincie stelt nu voor om (min of meer passief) medewerking afhankelijk te stellen van regionale afspraken of indien nodig geactualiseerde regionale afspraken. Die moeten dan wel gemaakt kunnen worden. 3. De provincie faciliteert vooralsnog de regionale visievorming en programmering met prognoses en monitoringsgegevens. Op basis van de ervaringen uit de praktijk blijkt dat er behoefte is aan een grotere rol van de provincie in situaties waarin regionale afstemming moeizaam verloopt.	Indien de gemeenten in de regio er onderling niet uitkomen, dan zullen wij proberen om via bestuurlijk overleg tot een oplossing te komen. Wij zetten onze huidige werkwijze dus voort. Wij zien er daarom van af om PS een voorstel te doen over indeplaatstreding.	Geen
54	Cijfers en prognoses	BPD	Indiener vraagt zich af of er geen discussie ontstaat over de cijfers die gebruikt worden, en of deze beleidsneutraal zijn.	De provincie heeft als doel om beleidsneutrale cijfers te hanteren. Ook nu stellen we prognoses al samen of in overleg met de regio's op. Dat zetten wij voort. Onze taak is te zorgen voor eenduidigheid van cijfers voor de gehele provincie. Dat kan er toe	Geen

Nr	Thema	Code	Samenvatting opmerking	Reactie Gedeputeerde Staten	Wijzigingsvoorstel
				leiden dat er geen overeenstemming kan worden bereikt. Uiteindelijk moet bij een verschil van inzicht de provincie de knoop doorhakken. Het woord 'provinciale' geeft mogelijk onbedoeld de indruk dat het gaat om prognoses die vanuit provinciale inzichten zijn bewerkt. Het gaat om door de provincie vastgestelde prognoses. We zullen in plaats van provinciale prognoses de term beleidsneutrale prognoses gebruiken.	
55	Rol van de provincie bij het leveren van basisgegevens	WOR G&V BEE ROW ZAW	1. Indieners benadrukken de wenselijkheid van een rol van de provincie in het leveren van basisgegevens en meedenkende expertise voor het voldoen aan de Ladder en het kwantificeren van de regionale behoefte. 2. Aangenomen wordt dat de provincie actuele gegevens kan verstrekken en waar nodig de ondersteuning biedt die nodig is om de afspraken te maken.	1. Wij zullen actief basisgegevens verstrekken aan de regio's en waar nodig meedenken, zoals dat nu ook al plaatsvindt. 2. Dat doen wij nu en dat zullen wij voortzetten.	Geen
56	Wenselijkheid om detailhandels-monitor bij regio terug te leggen	AMV AAL	Indiener onderschrijft de noodzaak dat onderzoek, prognoses en monitoring centraal via de provincie wordt gedaan. Als voorbeeld heeft de Provincie zelf een detailhandelsmonitor opgezet. Is het dan wenselijk dat deze taak via de nadere regels in een aantal gevallen wordt teruggelegd bij de regio (wijst op document dat is geagendeerd in de commissie RWW, indicatie nadere regels, art 4 lid 3 onder f en i)?	Het is niet de bedoeling om het opstellen van prognoses bij de regio neer te leggen. Wij zetten onze huidige werkwijze voort, waarbij wij de regierol hebben. Wij stellen de prognoses in overleg en bij voorkeur in samenwerking met de regio's op. Bij een verschil van inzicht neemt de provincie de beslissing.	Geen
57	Inzicht in programma voor 5 jaar	AMV AAL	Inzicht geven in het programma voor de komende 5 jaar (art. 2 lid 3, art 4 lid 3 onder h) is niet uitvoerbaar. Deze regionale afspraak zal het ontwikkelen van goede onvoorziene plannen vertragen en mogelijk	Het gaat om de periode van 5 jaar waarover afspraken worden gemaakt binnen de wettelijke kaders (o.a. Wet ruimtelijke ordening en PRV). Regionale afspraken liggen niet persé voor 5 jaar vast. Als er een onvoorzien, maar goed initiatief of nieuwe kans zich aandient kan	Geen

Nr	Thema	Code	Samenvatting opmerking	Reactie Gedeputeerde Staten	Wijzigingsvoorstel
			blokkeren.	de regio besluiten de regionale afspraken aan te passen, om het nieuwe initiatief mogelijk te maken.	
58	Verzwarende bestuurlijke lasten	AMS	Schriftelijk informeren en instemmen (concept Uitvoeringsregeling artikel 5 ') betekent een verzwarende van de bestuurlijke lasten.	Het artikel 5 van de concept Uitvoeringsregeling zal worden aangepast naar aanleiding van de gemaakte procesafspraken tijdens het bestuurlijk overleg dat wij hebben gehad met de regio Noord-Holland Noord op 31 augustus jl. Wij gaan er vanuit dat dan artikel 5 eerder een vermindering van bestuurlijke lasten met zich meebrengt, omdat afstemming niet meer op individueel planniveau hoeft plaats te vinden, maar via regionale afspraken wordt gestroomlijnd.	Ja, voorstel nr. 23
59	Relatie regionale afspraken – afwijken van bestemmingsplan met omgevingsvergunning	ZAA	Hoe wordt de verplichting tot het maken van schriftelijke regionale afspraken gerijmd met een proceduretermijn van 8 weken voor een omgevingsvergunning waarbij met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, onder 2° van de Wabo juncto artikel 4 van bijlage II bij het Besluit omgevingsrecht wordt afgeweken van het bestemmingsplan?	De regionale afspraken betreffen niet de kleinschalige ontwikkelingen zoals verwoord in artikel 5c 'overige verstedelijking'. Daarnaast dient een gemeentegrens-overschrijdende ontwikkeling altijd te worden afgestemd met de desbetreffende buurgemeente(n). Voor de categorie 'overige stedelijke voorzieningen' kunnen van tevoren werkafspraken worden gemaakt binnen de regio om dat zo efficiënt mogelijk te laten verlopen. Het door de indiener aangehaalde artikel zal waarschijnlijk sporadisch aan de orde zijn als het gaat om de verplichting van regionale afspraken.	Geen
	Artikel 5c overige verstedelijking				
60	Definitie van verstedelijking	WAT	1. Het onderbrengen in één definitie van alle vormen van verstedelijking, leidt tot onduidelijkheid bij de uitleg van diverse artikelen van de PRV en van het nieuwe artikel 5c. Indiener verzoekt om aparte definities voor de verschillende vormen van verstedelijking op te nemen. 2. Bij nieuwe bebouwing of nieuwe functies:	1. Wij begrijpen de onduidelijkheid als gevolg van enkele definities en doen daarvoor een aanpassingsvoorstel. 2. Een goede verdeling van functies met betrekking tot verstedelijking betreft het gehele provinciale grondgebied. Het provinciaal belang is duurzaam ruimtegebruik. In het landelijk gebied heeft de provincie een nog grotere verantwoordelijkheid en is daarnaast ook het provinciaal belang van ruimtelijke kwaliteit aan de orde.	1. Ja, voorstel nr. 5a 2. Geen

Nr	Thema	Code	Samenvatting opmerking	Reactie Gedeputeerde Staten	Wijzigingsvoorstel
			- binnen bestaand stedelijk gebied of - in landelijk gebied waar al sprake is van een stedelijke functie met bouwmogelijkheden buiten de bufferzones, weidevogelleefgebieden en dergelijke zijn geen te beschermen provinciale belangen in het geding. Het past dan in de systematiek van de Wet ruimtelijke ordening (verder Wet ruimtelijke ordening) dat een PRV in die gevallen geen regels stelt.	Het gaat dus niet alleen om het beschermen van provinciale belangen in het landelijke gebied.	
61	Beperkende werking artikel 5c	WOR G&V BEE ZAW	Indieners wijzen op de beperkende werking van artikel 5c. - Er is geen mogelijkheid om af te kunnen wijken. Niet alle stedelijke functies maken bebouwing mede mogelijk - Er zijn gevallen denkbaar waarin deze overige verstedelijking een duidelijke verbetering van de ruimtelijke kwaliteit betreft of bijvoorbeeld noodzakelijk is voor beheer van een natuurgebied (bijvoorbeeld een beheergebouwtje of nutsvoorziening). - de bepaling over bestaande bouwblokken maakt een verplaatsing van een bouwblok naar een uit oogpunt van ruimtelijke kwaliteit betere locatie onmogelijk. - Een optie die wordt genoemd is om een uitzondering in dit artikel op te nemen	Wij begrijpen het verzoek om maatwerk. De bedoeling van artikel 5c is om geen weiland op te offeren voor kleinschalige ontwikkelingen. Er is een afwijkmogelijkheid opgenomen om te kunnen 'schuiven' met het bouwblok. Daarbij is conform de lijn van de huidige PRV opgenomen dat het aantal woningen niet mag toenemen. Er is ook een afwijkmogelijkheid opgenomen opdat andere artikelen, waarmee maatwerk kan worden geleverd zoals artikel 16 (RvR) en 17 (VAB), hun huidige uitwerking behouden. Ten opzichte van het vorige voorstel ontstaat hierdoor enige flexibiliteit ten aanzien van de situering van gebouwen.	Ja, zie voorstelnummer 5.

Nr	Thema	Code	Samenvatting opmerking	Reactie Gedeputeerde Staten	Wijzigingsvoorstel
			die overige verstedelijking mogelijk maakt in gevallen waarin een duidelijke verbetering van de ruimtelijke kwaliteit wordt gerealiseerd (vergelijkbaar met het huidige artikel 25, lid 3 PRV).		
62	Discrepancie begrip verstedelijking en artikel 5c	AMV AAL	Het lijkt of de uitzonderingsregel voor niet-ladderplichtige stedelijke ontwikkelingen wordt opgenomen in een nieuw artikel 5c 'overige verstedelijking'. Dit artikel komt niet overeen met de begripsbepaling 'verstedelijking'. De toevoeging "Voor zover de hiervoor genoemde functies bebouwing mede mogelijk maken" (wat volgt uit jurisprudentie) vindt geen doorwerking in dit artikel. Strikt genomen vallen die gevallen niet onder artikel 5c. Indiener constateert een discrepantie tussen het begrip en het artikel.	We zijn het met indieners eens dat dit tot verwarring kan leiden en passen de begripsbepalingen aan.	Ja, voorstelnr. 5a
63	Kleinschalige ontwikkelingen op agrarische bouwblokken	LTO	Er is in de PRV al regelgeving opgenomen om onder voorwaarden kleinschalige vormen van verstedelijking in het landelijk gebied op te nemen. Binnen deze regelgeving zijn waarborgen opgenomen voor het toekomstig functioneren van de agrarische sector. Om die reden zijn wij van mening dat, met verwijzing naar artikel 5c, voor agrarische bouwblokken het bestaand beleid voor kleinschalige stedelijke ontwikkelingen zoals verwoord in de artikelen 16 en 17 van de PRV van toepassing moet blijven.	Indiender doelt op mogelijkheden van kleinschalige vormen van verstedelijking op agrarische bouwpercelen in het landelijk gebied. Artikel 5c is gericht op mogelijkheden van kleinschalige vormen van verstedeling op bouwpercelen met een stedelijk functie voor zowel het stedelijk als het landelijk gebied. Artikel 5c is dus niet van toepassing op agrarische bouwpercelen. Het bestaand beleid hiervoor blijft dus gehandhaafd.	Geen
	Artikel 5b en 5a over detailhandel				
64	Meerwaarde	AIM	In de ontwerpwijziging worden regels over	Het toepassingsbereik van de PRV strekt zich ook uit tot bijlage II	Geen

Nr	Thema	Code	Samenvatting opmerking	Reactie Gedeputeerde Staten	Wijzigingsvoorstel
	regels PRV ten opzicht van de ladder	UNI	detailhandel uit de PRV gehaald gezien het feit dat de ladder al bestaat. Echter, ontwikkelingen die mogelijk worden gemaakt via artikel 4 van bijlage II van het Bor hoeven de ladder niet te doorlopen. Indiener pleit ervoor om dergelijke ontwikkelingen via de PRV te blijven toetsen omdat anders forse ontwikkelingen kunnen worden toegelaten, bijv. in kansarme winkelgebieden.	van artikel 4 van het Bor. Dergelijke ontwikkelingen hoeven de Ladder niet te doorlopen, maar moeten dus wel passen binnen de regels van de PRV en de nadere regelgeving. In de regionale detailhandelsvisie zal duidelijk worden hoe de regio hiermee om wil gaan.	
65	Meerwaarde regels PRV ten opzicht van de ladder	AIM UNI	Het huidige artikel 5.1 schrijft voor dat als nieuwe detailhandel buiten bestaande winkelgebieden wordt voorzien, moet worden gemotiveerd waarom binnen bestaande <u>winkel</u> gebieden geen ruimte zou zijn. De ladder gaat alleen over <u>algemeen</u> zorgvuldig ruimtegebruik spreekt alleen over ruimte binnen BSG. Een nieuw winkeliniatief op bijv. een kantorenpark hoeft op grond van de ladder dus niet gemotiveerd te worden. Indiener pleit voor behoud van deze motiveringseis in de PRV.	Wij hebben hiervoor specifiek artikel 5b 'Detailhandel' opgenomen in de ontwerpwijziging (is in de huidige PRV artikel 5 lid 3). In de verplichte regionale detailhandelsvisie beschrijft de regio of er bij nieuwe winkeinitiatieven nog ruimte is binnen bestaande winkelgebieden.	Geen
66	Meerwaarde regels PRV ten opzicht van de ladder	AIM	Indiener geeft aan dat het het belangrijk is om de omzetting van volumineuze naar niet-volumineuze detailhandel te blijven toetsen aan de PRV . Het is onzeker of dit onder de Ladder valt. Er kunnen ontwikkelingen plaatsvinden die de detailhandelsstructuur schaden.	In de nadere regels met betrekking tot de sinds 2016 verplichte regionale detailhandelsvisies zal worden aangegeven dat de regionale detailhandelsvisie onder meer beschrijft wat het beleid is ten aanzien van volumineuze detailhandel, grootschalige detailhandel en afhaalpunten voor internetaankopen. Zowel de detailhandelsvisie als plannen groter dan 1500 m2 worden voor advies aan de RAC voorgelegd.	Ja, zie voorstelnr. 18
67	Behoud onafhankelijke adviescommissie	AIM	Indiener pleit ervoor om een onafhankelijke adviescommissie te houden voor verplichte advisering over nieuwe	De Regionale Adviescommissie (RAC) blijft gehandhaafd.	Geen

Nr	Thema	Code	Samenvatting opmerking	Reactie Gedeputeerde Staten	Wijzigingsvoorstel
	detailhandel		winkelontwikkelingen.		
68	Sterkere regierol provincie	UNI	Indiener pleit voor sterkere regierol; bij voorkeur zou indiener zien dat uw provincie met de Verordening zelf concreet vastlegt (in overleg met stakeholders) welke winkelgebieden toekomst hebben en welke gebieden gebaat zouden zijn bij transformatie. Daarbij zou de Verordening Ruimte van de provincie Zuid-Holland tot voorbeeld kunnen dienen. Wellicht kan dit ook via nadere regels nadat de PRV is vastgesteld.	Het is aan de regio om te bepalen wat kansrijke locaties zijn en welke locaties voor transformatie in aanmerking komen. De regio beschrijft dit in de verplichte regionale detailhandelsvisies.	Geen
	Ontwerpwijziging in relatie tot Ladder 2.0				
69	Ladder wijzigt nog	PUR BEE BPD ROW ZAW COH HLM WOR MAR	De ladder 2.0 treedt in 2017 in werking. Hoe deze eruit gaat zien en zich verhoudt tot de ontwerpwijziging is nog niet bekend. Het lijkt er op dat het begrip actuele regionale behoefte wordt vervangen door behoefte. Sommige indieners verzoeken om de PRV dienovereenkomstig aan te passen. Anderen stellen dat deze ontwerpwijziging van de PRV achterhaald is.	De provincie was ambtelijk al op de hoogte van het wijzigingsvoorstel Ladder 2.0. Bij het opstellen van de ontwerpwijziging van de PRV is rekening gehouden met de Ladder 2.0. Zowel de huidige Ladder als de Ladder 2.0 vragen om aanpassing van de PRV om dubbele regelgeving te voorkomen.	Geen
	Artikel 5d Wonen-vliegen				
70	Nieuw stedelijk gebied buiten BSG	SCG	Artikel 5d lid 2 (woningbouw is binnen de 20 KE contour mogelijk via de ruimte voor ruimte-regeling) is niet in lijn met het uitgangspunt van de minister (brief IENM/BSK-2016/66505) dat er geen nieuw stedelijk gebied wordt ontwikkeld buiten het bestaand stedelijk gebied.	Begin 2016 heeft de ministerraad ingestemd met het kabinetsbesluit 'Wonen en vliegen in de regio Schiphol'. Hierover is de Tweede Kamer op 1 april 2016 per brief geïnformeerd; de door indiener aangehaalde brief. Over de uitwerking van dat besluit heeft op 7 juli jl. een bestuurlijk overleg met het kabinet plaatsgevonden. In dit bestuurlijk overleg is afgesproken de provincies de mogelijkheid te geven om binnen het Rijkskader (geen nieuwe woningbouwlocaties buiten bestaand stedelijk	Geen

Nr	Thema	Code	Samenvatting opmerking	Reactie Gedeputeerde Staten	Wijzigingsvoorstel
				gebied) verdere regels te stellen om beperkt en onder voorwaarden nieuwe woningen toe te staan. Daaraan wordt door de provincie in deze ontwerp-PRV uitwerking gegeven door woningbouw toe te staan conform de regeling Ruimte-voor-Ruimte en ten behoeve van de zogenaamde Vrijkomende Agrarische Bebouwing.	
71	Kosten hinderbeperkende of compenserende maatregelen	SCG	Indiener pleit ervoor dat in de PRV wordt opgenomen dat de luchtvaartsector wordt gevrijwaard van alle kosten van o.a. hinderbeperkende of compenserende maatregelen en refereert hierbij aan de brief van de minister (IENM/BSK-2016/66505).	Zoals in het bestuurlijk overleg van 7 juli jl. overeengekomen zullen regio en sector gezamenlijk een voorstel uitwerken voor het informeren van bewoners, afhandelen van klachten en het vrijwaren van de luchtvaartsector van extra kosten. Lid 3 van artikel 5d van de voorliggende ontwerp-wijziging PRV biedt een grondslag daarvoor.	Geen
72	Klachtenafhandeling	SCG	Indiener pleit er voor om in de PRV op te nemen dat de klachtenafhandeling door Rijk, Provincie en/of gemeenten wordt gedaan.	Zoals in het bestuurlijk overleg van 7 juli jl. overeengekomen zullen regio en sector gezamenlijk een voorstel uitwerken voor het informeren van bewoners, afhandelen van klachten en het vrijwaren van de luchtvaartsector van extra kosten. Lid 3 van artikel 5d van de voorliggende ontwerp-wijziging PRV biedt een grondslag daarvoor.	Geen
73	Geluidgevoelige bestemmingen	SCG	Indiener vindt dat in de PRV nog onvoldoende geborgd is dat er geen geluidgevoelige bestemmingen worden gebouwd onder vliegroutes.	Het is aan gemeenten om binnen de kaders die door het Rijk en door de provincie (via deze PRV) zijn gesteld, een uiteindelijke afweging te maken omtrent het bouwen van nieuwe woningen. Dat was overigens wat betreft het herstructureren en intensiveren van woningbouw binnen de 20Ke-contour al zo. Nieuw is dat gemeenten nu in hun bestemmingsplannen een expliciete afweging maken over het mogelijk maken van woningbouw in relatie tot de nabijheid van vliegroutes en de overlast daarvan. Daarnaast werken de bestuurlijke partijen en de sector nog aan voorstellen over het informeren van bewoners, afhandelen van klachten en het vrijwaren van de luchtvaartsector van extra kosten. Lid 3 van artikel 5d van de voorliggende ontwerp-wijziging PRV is biedt ook de grondslag daarvoor.	Geen
74	Nader overleg in ORS	SCG	Indiener bespreekt in de Omgevingsraad Schiphol (ORS) graag het beleid in het overgangsgebied (tussen 20 KE en 48Lden)	Nu gelden er geen ruimtelijke restricties buiten de 20Ke geluidszone. Het kabinetsbesluit 'Wonen en vliegen in de regio Schiphol' brengt daarin ook geen verandering. Verder zijn wij van	Geen

Nr	Thema	Code	Samenvatting opmerking	Reactie Gedeputeerde Staten	Wijzigingsvoorstel
			waarbinnen geen ruimtelijke beperkingen gelden, maar dat wel door hinderbeleid wettelijk beschermd wordt.	opvatting dat de ORS vooral een adviesorgaan is ingegeven vanuit het luchtvaartspecifieke belang. De ORS heeft daarom geen taak daar waar het gaat om de wettelijke bevoegdheden van provincies of gemeenten op het gebied van de ruimtelijke ordening.	
75	Tevredenheid over beleidswijziging 20 Ke	OUA	Indiener is tevreden met de wijziging en de wijze waarop het beleid ten aanzien van de 20 Ke contour is vertaald in de Ontwerpwijziging in overeenstemming is met de uitkomsten van de overleggen hierover.	Wij danken de indiener voor deze steunbetuiging.	Geen
76	Geen beperkingen woningbouw in binnenstedelijk gebied	AMV AAL	Indiener uit zorgen over de onjuiste interpretatie van Rijksbeleid en betoogt dat er op grond van de Nota Ruimte geen beperkingen golden voor woningbouw in binnenstedelijk gebied. Om die reden ziet indiener ook geen noodzaak om de voorgestelde wijzigingen van de PRV door te voeren, veel belangrijker is helderheid over BSG.	De interpretatie van het 20 Ke-beleid door indieners is niet in lijn met de opvatting van het Rijk over de Nota Ruimte. De provincie heeft in zijn Structuurvisie Noord-Holland 2040 het beleid van het Rijk inzake de Nota Ruimte en de 20Ke-contour overgenomen. Daarnaast is in de Aldersafspraken, namelijk het convenant Omgevingskwaliteit, vastgelegd dat het beleid uit de Nota Ruimte vigerend blijft tot dat hieromtrent nieuwe afspraken zijn gemaakt. Maar wat er ook van dit interpretatieverschil zij, deze PRV-wijziging vormt een cruciaal onderdeel in een groter geheel van afspraken die met het Rijk zijn gemaakt en die ook de instemming hebben van betrokken gemeenten. Het gaat niet enkel om het (al dan niet) mogelijk maken van binnenstedelijke transformatie binnen de 20 Ke-contour, maar ook om de voorwaarden voor woningbouwontwikkelingen buiten BSG en het informeren, rekenschap geven en vrijwaren in geval van woningbouwontwikkelingen.	Geen
77	Beleid 20 Ke in LIB	AMV AAL	Het beleid voor de 20 Ke zal worden verankerd in het LIB. Er kan dus worden afgezien van vaststelling van 5d in de PRV.	In het bestuurlijk overleg met het kabinet van 7 juli jl. is afgesproken de provincies de mogelijkheid te geven om binnen het Rijkskader (geen nieuwe woningbouwlocaties buiten bestaand stedelijk gebied) verdere regels te stellen om beperkt en onder voorwaarden nieuwe woningen toe te staan. Daaraan wordt door de provincie in deze ontwerp-PRV uitwerking gegeven door woningbouw toe te staan conform de regeling Ruimte-voor-Ruimte	Geen

Nr	Thema	Code	Samenvatting opmerking	Reactie Gedeputeerde Staten	Wijzigingsvoorstel
				en ten behoeve van de zogenaamde Vrijkomende Agrarische Bebouwing.	
78	LIB biedt meer mogelijkheden voor woningbouw	AMV AAL	Op grond van het voorgestelde provinciale artikel wordt buiten bestaand stedelijk gebied nog slechts de Ruimte voor ruimte-regeling als uitzondering aangereikt, terwijl in het LIB meer mogelijkheden worden geboden. Dit baart indiener zorgen. Bovendien is ruimte voor ruimte is financieel niet haalbaar voor indiener, vanwege hoge grondprijzen in de gemeente.	In het bestuurlijk overleg met het kabinet van 7 juli jl. is afgesproken de provincies de mogelijkheid te geven om binnen het Rijkskader (geen nieuwe woningbouwlocaties buiten bestaand stedelijk gebied) verdere regels te stellen om beperkt en onder voorwaarden woningen toe te staan conform het zojuist genoemde kabinetsbesluit van 1 april 2016. Provincie Noord-Holland geeft hier invulling aan door de Ruimte-voor-ruimte-regeling en transformatie van voormalige agrarische bebouwing (art. 17 PRV) uit te zonderen van het verbod op woningbouw buiten BSG in 20Ke. Aangaande het betoog dat ruimte-voor-ruimte-regeling niet functioneert in uw regio verwijzen wij naar de Greenport Visie Aalsmeer waarin juist deze discussie uitgebreid is en wordt gevoerd.	Geen
79	Juridische houdbaarheid vvgb's	AMV AAL	Indiener uit zorgen over de juridische houdbaarheid van verklaringen-van-geen-bezwaar (vvgb's) die in de afgelopen tijd voor ontwikkelingen buiten bestaand stedelijk gebied zijn verkregen en die nog niet tot uitvoering zijn gekomen. Verzoekt om de werking van het artikel te beperken tot het gebied tussen het beperkingengebied en de 20 Ke-zone.	In een dergelijk geval, overigens zeer beperkt voorkomend, prevaleert de op basis van Rijksregelgeving over ditzelfde thema reeds uitgegeven vvgb's. Om onduidelijkheid hierover te voorkomen zal dit expliciet in de Provinciale Ruimtelijke Verordening worden vastgelegd en zal het huidige lid 2 worden aangevuld met de extra uitzondering, en gaat luiden: 2. In afwijking van het eerste lid kan een bestemmingsplan buiten bestaand stedelijk gebied voorzien in nieuwe woningen op de gronden binnen de 20 Ke-contour, zoals aangegeven op kaart 11 en de digitale verbeelding ervan: a. die tot stand komen door toepassing van artikel 16 of artikel 17, eerste of tweede lid, of ; b. waarvoor vóór 1 januari 2017 een verklaring van geen bezwaar als bedoeld in artikel 8.9 van de Wet Luchtvaart is verleend.	Ja, voorstelnr. 6
80	Woningbouw in beperkingengebied	AMV AAL	Lid 3 van 5d: Indiener ziet geen toegevoegde waarde van dit lid voor het beperkingengebied, aangezien hier alleen woningbouw mag worden toegevoegd met	Het ontwikkelen van geluidsgevoelige bestemmingen wordt onder het nieuwe LIB mogelijk zonder verklaring van geen bezwaar. Lid 3 van artikel 5d strekt ertoe dat de betreffende gemeenten om in het bestemmingsplan ook de luchtvaartaspecten expliciet mee te	Geen

Nr	Thema	Code	Samenvatting opmerking	Reactie Gedeputeerde Staten	Wijzigingsvoorstel
			een verklaring van geen bezwaar ex artikel 8.9 Wet luchtvaart.	nemen in de planologische besluitvorming. Juist ook in dit gebied dicht bij de luchthaven is die expliciete afweging van belang.	
81	Maatschappelijke haalbaarheid	AMV AAL	Lid 3 van 5d: Indiener vraagt zich af wat wordt bedoeld met een onderzoek naar de maatschappelijke haalbaarheid anders dan hetgeen in dat verband reeds verplicht is in het kader van regelgeving over de voorbereiding van bestemmingsplannen vanwege het besluit ruimtelijke ordening.	Gemeenten mogen binnen 20ke en binnen BSG zelf de afweging maken voor het toevoegen van geluidsgevoelige bestemmingen. Hoewel er geen kwantitatieve grenzen zijn gesteld aan het ontwikkelen van geluidsgevoelige bestemmingen binnen de 20Ke, geldt wel dat gemeenten zich, zoals indiener ook aangeeft, rekenschap dienen te geven van de maatschappelijke haalbaarheid. Dit volgt reeds uit de bestaande regelgeving. Afgesproken is deze kwalitatieve beoordeling van luchtvaartgeluid een expliciete plek te geven in de afweging. De recente wijziging van de Provinciale Ruimtelijke Verordening maakt deze geluidsafweging expliciet en biedt handvaten voor het doorlopen ervan. Er wordt thans door de regio een voorstel uitgewerkt over hoe een dergelijke afweging zou moeten worden doorlopen en welke aspecten in ieder geval dienen te worden meegenomen.	Geen
82	Relatie met Wet Geluidhinder	AMV AAL	Indiener vraagt om, indien artikel vast wordt gesteld, om er op toe te zien dat de regeling niet verder strekt dan op grond van de Wet geluidhinder verwacht mag worden. In het gebied tussen het beperkingengebied en de 20 Ke contour akoestisch onderzoek niet wordt voorgeschreven. Een afweging van de ligging van de ontwikkellocatie ten opzichte van bestaande en toekomstige vliegroutes en de mogelijkheden voor verlegging daarvan ligt meer voor de hand.	Zie vorige antwoord. Zoals indiener terecht aangeeft zijn de kwantitatieve geluidsnormen reeds gegeven en wordt met deze regeling niet een normerend akoestisch onderzoek bedoeld. Het gaat daarentegen om een kwalitatieve afweging; een gemeente dient zich rekenschap te geven van de huidige en toekomstige geluidsbelasting en deze af te wegen tegen de nut en noodzaak van deze specifieke ontwikkeling.	Geen
83		AMV AAL	1. In het nieuwe tekstvoorstel wordt nu verstedelijking per definitie niet toegestaan binnen een Bufferzone, terwijl voorheen delen binnen de bufferzone BBG waren. Een eenvoudige vervanging van een woonhuis, ook al	1. Er is niets gewijzigd in ons tekstvoorstel met betrekking tot de Bufferzone. Herbouw van een woning valt onder artikel 1 (bestaande functies en bebouwing), ook indien bijvoorbeeld de bouwhoogte licht afwijkt ('gelijke aard, omvang en karakter').	1. Geen 2. Ja, voorstelnr. 4

Nr	Thema	Code	Samenvatting opmerking	Reactie Gedeputeerde Staten	Wijzigingsvoorstel
			vindt dit plaats binnen het bestaande bouwvlak maar door bijv. een strijdige bouwhoogte niet past binnen het bestemmingsplan, zou dus in strijd zijn met de PRV. 2. In het 2^e en 3^e lid wordt de passage 'Als verdere verstedelijking wordt niet aangemerkt' vervangen door 'Als verdere verstedelijking in de zin van dit artikel wordt niet aangemerkt'. Betekent dit dat het begrip 'verstedelijking' in artikel 24 een andere betekenis moet hebben?	2. Wij gaan overigens de begripsbepaling 'verstedelijking' vervangen door andere begrippen.	
84	Woonfunctie in VAB binnen 20 Ke	ZAA	Het zou ook mogelijk moeten zijn om binnen de 20 Ke contour vrijkomende agrarische bebouwing zonder meer een woonfunctie te geven zodat de aan de vrijkomende agrarische bebouwing een zo breed mogelijke functie waaronder wonen en ook bijzondere huisvesting (zoals bedoeld in artikel 17 PRV) kan worden gegeven.	In het bestuurlijk overleg met het kabinet van 7 juli jl. is afgesproken de provincies de mogelijkheid te geven om binnen het Rijkskader (geen nieuwe woningbouwlocaties buiten bestaand stedelijk gebied) verdere regels te stellen om beperkt en onder voorwaarden nieuwe woningen toe te staan. Zoals indiener terecht aangeeft is artikel 17 een uitzondering waarvan het van belang is dat zij, ook in 20Ke gebied, kan blijven functioneren. Artikel 17 zal als uitzonderingsgeval worden toegevoegd. Wij voegen een extra lid (nieuw lid 3, huidig lid 3 verschuift) toe, luidende "2. In afwijking van het eerste lid kan een bestemmingsplan buiten bestaand stedelijk gebied voorzien in nieuwe woningen op de gronden binnen de 20 Ke-contour, zoals aangegeven op kaart 11 en de digitale verbeelding ervan: a. die tot stand komen door toepassing van de Ruimte voor Ruimte-regeling als bedoeld in artikel 16; b. die tot stand komen door toepassing van artikel 17, eerste en tweede lid; c. waarvoor voor 1 april 2017 een verklaring van geen bezwaar	Ja, voorstelnr. 6

Nr	Thema	Code	Samenvatting opmerking	Reactie Gedeputeerde Staten	Wijzigingsvoorstel
				als bedoeld in artikel 8.9 van de Wet Luchtvaart is verleend."	
85	Afstemming met de regio	HLM	Indiener is van mening dat het voorstel over wonen-vliegen zoals het er nu ligt in afstemming met de regio had moeten plaatsvinden.	Het rijkskader SMASH is tot stand gekomen in overleg met de regio. De regio is steeds ambtelijk en bestuurlijk bijgesproken en geconsulteerd. Dit geldt ook voor de Bestuurlijke Regie Schiphol, waarbij Haarlemmermeer actief is betrokken. Indiener is partij geweest bij het Bestuurlijke Overleg op 17 maart.	Geen
86	Locaties binnen 20 Ke, buiten BSG	YME HLM	Het bovenstaande (zorgen over BSG) is extra relevant in het licht van de bepalingen over bouwen buiten BSG binnen de 20 Ke-contour. Is er onbedoeld nu niet minder mogelijk geworden binnen 20 Ke buiten BSG? Voor specifieke locaties binnen 20 Ke wordt om een uitzonderingsbepaling gevraagd of bevestiging dat deze plannen binnen BSG vallen/door kunnen gaan.	Door de definitie-overgang van BBG naar BSG wordt, in tegenstelling tot wat indiener suggereert, juist een ruimere interpretatie van het stedelijk gebied genomen. Zo wordt ook harde plancapaciteit als BSG beschouwd, waarmee de door indiener aangehaalde locatie 'Tudorpark' ook in de nieuwe situatie als verstedelijkings-mogelijkheid blijft bestaan. Voor het overige worden de bestuurlijke afspraken uit het voorgaande 20Ke-beleid gerespecteerd, zoals de uitzondering voor bestuurlijke afspraken als VINEX/VINAC. Voor de locatie Hoofddorp Zuidrand geldt dat niet de Provinciale regelgeving maar de Rijksregelgeving, namelijk het verbod op woningbouwlocaties buiten BSG zoals dat is opgenomen in het ontwerpbesluit LIB, een belemmering vormt. De gemeente Haarlemmermeer en provincie Noord-Holland hebben afgesproken om gezamenlijk hun standpunt te bepalen en op te trekken richting Rijk om er op aan te dringen deze belemmeringen weg te nemen.	Geen.

Nr	Thema	Code	Samenvatting opmerking	Reactie Gedeputeerde Staten	Wijzigingsvoorstel
87	Kaart 20 Ke-contour Schiphol	PNH	Op de kaart die ter inzage is gelegd, is de 20 Ke-contour weergegeven als een lijn. Er zou duidelijker weergegeven kunnen worden welk gebied binnen de 20 Ke-zone ligt, zodat duidelijker is op welk gebied artikel 5d betrekking heeft.	Wij doen een voorstel om de zone binnen de contour dit op te vullen met strepen.	Ja, voorstelnummer 27
	Artikel 31 Jaarrond strand-bebouwing				
88	Watersport gerelateerde detailhandel	VEL	Watersport gerelateerde detailhandel is in de gemeente op het strand toegestaan en heeft ook instemming van de provincie. Indiener verzoekt daarom aan de begripsbepalingen van het 'jaarrond strandpaviljoen' en het 'jaarrond sportpaviljoen' toe te voegen dat watersport gerelateerde detailhandel tevens is toegestaan.	Indien watersportgerelateerde detailhandel een ondergeschikte nevenactiviteit is van de hoofdactiviteit 'jaarrond strandpaviljoen' of 'jaarrond sportpaviljoen' kunnen wij instemmen met deze functie. Wij zullen dit verduidelijken in de begripsbepaling en in de toelichting. We zijn van mening dat zelfstandige detailhandel niet passend is op het strand (zie ook ons detailhandelsbeleid).	Ja, voorstelnr. 5b en voorstelnr. 20
89	Convenant Kustvisie	VEL	In 2006 is met de provincie het convenant Kustvisie gesloten. In dit convenant zijn ook afspraken gemaakt met betrekking tot de aanwijzing van gebieden. Indiener verzoekt om dit convenant bij de actualisatie van uw beleidskader strandbebouwing na te leven.	Voor de actualisatie van het beleid zullen wij in overleg treden met alle kustgemeenten en de belangen inventariseren.	Geen
90	Kaart 8 strandzonering	PNH	De tekst van artikel 31, de digitale kaart en analoge kaart 8 sluiten qua begripsbepaling niet goed op elkaar aan. Er wordt in het eerste lid verwezen naar een kustzone op kaart 8, die op de kaart echter niet als zodanig is aangeduid. De digitale kaartlaag strandzonering bevat zowel gebieden met een verbod op jaarrond strandbebouwing als de gebieden waar dit wel is toegestaan.	De koppeling tussen artikel 31 en de kaarten is inderdaad nog niet goed. Wij zullen dit aanpassen, zodat de tekst van artikel 31, de digitale kaart en analoge kaart 8 op elkaar aansluiten.	Ja, voorstelnr. 7
91	Aanpassing	ZAN	Met de ontwerpwijziging van de Provinciale	Bij het gebruik van "of" in regelgeving geldt het ook voor	Ja, voorstelnr. 21

Nr	Thema	Code	Samenvatting opmerking	Reactie Gedeputeerde Staten	Wijzigingsvoorstel
	begrip jaarrond strandpaviljoen		Ruimtelijke Verordening wordt het begrip 'Jaarrond strandpaviljoen' gedefinieerd. Deze definitie dient in ieder geval tekstueel als volgt te worden aangepast; een openbaar toegankelijk paviljoen met daarbij behorende erven en voorzieningen, zoals terrassen, waar als hoofdfunctie bedrijfsmatig dranken en/of etenswaren voor gebruik ter plaatse worden verstrekt en dat het gehele jaar op het strand mag staan en alleen als zodanig gebruikt mag worden met dien verstande dat ondergeschikt, dagrecreatief medegebruik is toegestaan.	meerdere gevallen. Wij zullen dit verduidelijken in de toelichting.	
92	Nadere toelichting begrippen	ZAN	De begrippen 'openbaar toegankelijk' en 'ondergeschikt, dagrecreatief medegebruik' behoeven een nadere toelichting. Wat dient bijvoorbeeld onder 'ondergeschikt dagrecreatief medegebruik' te worden verstaan. Een te beperkte uitleg van laatstgenoemde zinsnede is in ieder geval ongewenst.	De begrippen “openbaar toegankelijk” en “ondergeschikt” worden algemeen bekend verondersteld en zullen wij niet toelichten. Met “dagrecreatief medegebruik” bedoelen we dat het jaarrond strandpaviljoen ook (ondergeschikt) gecombineerd mag worden met bijv. wind- of watersport verhuur of andere vormen van strandrecreatie (verhuur parasols, surflessen). Dit zal in de toelichting op het artikel worden toegevoegd.	Ja, zie voorstelnr. 19
	Ecologische Hoofdstructuur/ Natuurnetwerk Nederland				
93	Verplaatsing scouting binnen gemeente Laren	BOO	Indiener wil de verplaatsing van de scouting binnen de gemeente Laren teugdraaien.	De verplaatsing van de scouting is door de gemeente in 2015 na overeenstemming met het Goois Natuur Reservaat verzocht. Doelstelling was een verplaatsing van de scouting naar een plaats waar minder overlast veroorzaakt zou worden. Dit is vastgelegd in het Natuurbeheerplan 2016 dat GS en PS hebben vastgesteld op resp. 21 april 2015 en van 29 juni 2015. Volgens artikel 2.1 van de Uitvoeringsregeling Natuur- en Landschapsbeheer Noord-Holland zijn GS en niet PS bevoegd om dit te doen. De reden dat	Geen

Nr	Thema	Code	Samenvatting opmerking	Reactie Gedeputeerde Staten	Wijzigingsvoorstel
				het plan ook aan PS wordt voorgelegd is omdat er op grond van het Natuurbeheerplan veel geld beschikbaar komt voor subsidiering. GS zullen op grond van artikel 19, lid 6, aanhef en onder b, de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur daarop wijzigen.	
94	Begrenzing NNN	TEXa	Indiener heeft een zienswijze op het ontwerp natuurbeheerplan 2017 ingediend. Hierin is verzocht op een aantal locaties de begrenzing van de NNN aan te passen. Indiener verzoekt om de begrenzing op de kaart behorende bij de PRV conform aan te passen.	Over de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland besluiten we in het Natuurbeheerplan 2017, ook over de door indiener gewenste aanpassingen. De kaart van het Natuurnetwerk Nederland uit het Natuurbeheerplan 2017 nemen wij, na vaststelling van het Natuurbeheerplan door PS, in de PRV over (kaart 4 Natuurnetwerk Nederland).	Geen
	Overig				
95	Toepassings-bereik (artikel 3)	WIJD	Indiener maakt een opmerking over de problematiek rondom het tekort aan huisvesting voor vergunninghouders. De PRV is van toepassing op de lijst, o.a. categorie 9. In de procedure moet het college van burgemeester en wethouders binnen 8 weken besluiten overeen aangevraagde omgevingsvergunning. De toets die door de provincie gedaan moet worden maakt de procedure ingewikkeld en het neemt extra tijd in beslag. Indiener vraagt de provincie zich sterk te maken om deze problematiek aan te pakken door zich daarover uit te spreken en samen met de gemeente op zoek te gaan naar openingen.	Het gebruik van reeds aanwezige bebouwing ten behoeve van huisvesting voor vergunninghouders binnen bestaand stedelijk gebied is geen nieuwe stedelijke ontwikkeling in de zin van het Bro, er zijn daarover geen regels in de PRV. Voor nieuwe stedelijke ontwikkelingen (en kleinschalige ontwikkelingen in het landelijk gebied) stelt de PRV vanuit het oogpunt van duurzaam ruimtegebruik inderdaad de eis dat een gedegen afweging vooraf gaat aan realisatie van deze voorzieningen en dat de afwijkingsregels goed worden toegepast. Over specifieke casussen kan de gemeente altijd contact opnemen met de provincie voor overleg.	Geen
96	Purmer in de bufferzone	WAT	Indiener pleit ervoor om de Purmer binnen de bufferzone te brengen.	Wij zijn op dit moment nog bezig met de verkenning en analyse van de beschermingsregimes, op basis waarvan bij de volgende wijziging van de PRV (voorzien in 2017) mogelijk aanpassingen in de regimes worden vastgelegd.	Geen
97	Klimaat-	AGV	De PRV is sturend voor ruimtelijke inrichting,	In de Omgevingswet zal de watertoets worden verankerd. Daarbij	Geen

Nr	Thema	Code	Samenvatting opmerking	Reactie Gedeputeerde Staten	Wijzigingsvoorstel
	bestendigheid		gelet op locatiekeuzes voor nieuwe ontwikkelingen gelet op waterrobuustheid, maar ook voor de bescherming van kwetsbare en vitale infrastructuur. Duurzaam ruimtegebruik is in de beleving van het waterschap een integratie van alle duurzame belangen. Indiener vraagt om klimaatbestendigheid, met name de waterrobuuste inrichting, een plek te geven in de uitwerking van de eerste treden op de ladder van duurzame verstedelijking.	wordt gemeenten expliciet gevraagd alle aspecten die betrekking hebben op het waterbelang, mee te wegen bij ruimtelijke plannen. Waterschappen hebben nu ook al de mogelijkheid om gemeenten bij de watertoets te adviseren op het aspect van overstromingsrobuust inrichten. Een motiveringsplicht is een zachte verplichting. Er bestaan andere instrumenten om gemeenten te motiveren de doelstellingen van het Deltaprogramma ten aanzien van meerlaagsveiligheid op te nemen in hun beleid. De provinciale Handreiking Overstromingsrobuust inrichten is daar een passend instrument voor. Gemeenten hebben zich met het ondertekenen van het bestuursakkoord Ruimtelijke Adaptatie gecommitteerd aan de doelstellingen van het Deltaprogramma. De provincie Noord-Holland legt de nadruk op vertrouwen en gaat er dan ook vanuit dat gemeenten zelf in staat zijn daar invulling aan te geven. Provincie zal wel blijven inzetten op advisering (zie hiervoor de Watervisie).	
98	Zanderijen-landschap van de Gooise Noordflank	LIV	Indiener verzoekt het unieke Zanderijenlandschap van de Gooise Noordflank zichtbaar te maken door deze op te nemen in - de Themakaart structuurvisie - andere beleidskaarten - in de tekst van de PRV - in de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie. Op de Themakaart structuurvisie ontbreekt het landschapstype 'Stuwwallenlandschap'. Indiener verzoekt om dit op de kaart in het Gooi te herstellen.	Er hebben geen wijzigingen in de PRV of structuurvisie ter inzage gelegen die hierover gaan. Wij zijn bezig om de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie te actualiseren. Daarbij is indiener via bijeenkomsten betrokken.	Geen
99	Ruimte-voor-ruimte	G&V	In artikel 16 wordt gesproken over 'storende' agrarische bebouwing. Artikel 5c	In essentie pleit indiener voor een verbrede toepassing van de Ruimte-voor-Ruimte regeling en wordt artikel 5c daarvoor	Geen

Nr	Thema	Code	Samenvatting opmerking	Reactie Gedeputeerde Staten	Wijzigingsvoorstel
			ziet op meer dan alleen agrarische bebouwing. Indiener pleit ervoor om de Ruimte-voor-Ruimte regeling ook van toepassing te laten zijn op (voormalige) bedrijven die niet agrarisch zijn (geweest) maar nu of in de toekomst wel als storend aangemerkt zouden kunnen worden.	aangegrepen. Wij zien geen reden om de regeling te verbreden.	
¹⁰⁰	Kaart aardkundige waarden	VEL	Indiener constateert dat het kaartmateriaal van aardkundige waarden niet altijd logisch en consequent is en doet verbetervoorstellen.	Wij danken indiener voor de suggesties. Deze kaart is rechtstreeks overgenomen uit de Provinciale Milieuverordening en wordt om verwarring te voorkomen nu niet in de PRV aangepast naar aanleiding van de opmerkingen, maar wij zullen de suggesties in overweging nemen bij de volgende wijzigingsronde van de kaart.	Geen

Provinciale Staten van Noord-Holland
T.a.v. T. Dijkers
Postbus 3007
2001 DA HAARLEM

INGEKOMEN 13 OKT. 2016

Verzenddatum

12-10-2016

Ons kenmerk

Z-125365/DOC.065471

Uw kenmerk

800345-800424 / 800345-807981

Uw brief van

onderwerp

Intrekking zienswijzen ontwerp wijziging PRV

Pagina

1/1

Contact

Robert Bergman

T 088 - 321 50 00

F 088-321 5999

Geachte mevrouw Dijkers,

Op 6 juli 2016 hebben wij namens 18 gemeenten in Noord-Holland-Noord zienswijzen ingediend naar aanleiding van de ontwerp wijziging van de Provinciale Ruimtelijke Verordening (ons kenmerk: Z-125365/DOC.48481).

Die zienswijzen zijn voor de gedeputeerden mevrouw Geldhof en de heer Bond aanleiding geweest om met ons in gesprek te gaan. Die gesprekken hebben geresulteerd in het maken van een aantal procesafspraken, waarmee onze zorgen zoals geuit in de brief van 6 juli 2016, op dit moment grotendeels zijn weggenomen. Het verslag van het bestuurlijk overleg met de gemaakte procesafspraken treft u bijgaand aan.

De formele beantwoording van de door ons ingediende zienswijzen heeft voor ons op dit moment geen toegevoegde waarde en kan dus wat ons betreft achterwege worden gelaten. Om die reden trekken wij de op 6 juli 2016 ingediende zienswijzen bij dezen in.

Met vriendelijke groet,

Namens alle gemeenten in Noord-Holland Noord

T.J.M. Groot

Wethouder Openbare Ruimte gemeente Hollands Kroon

Deze brief is digitaal opgesteld en daarom niet ondertekend.

Publieksbalie

Molenvaart 67

1761 AB Anna Paulowna

Correspondentie

Postbus 8

1760 AA Anna Paulowna

Contact

www.hollandskroon.nl

T 088 - 321 50 00

Overige gegevens

BNG Algemeen NL82 BNGH 028.51.52.785

BIC: BNGHNL2G

Kort verslag vervolgoverleg BO NH-N en Provincie over brief wijziging PRV d.d. 31 augustus 2016 te Schagen

Aanwezig:

Namens de Provincie

- Jaap Bond, Gedeputeerde
- Joke Geldhof, Gedeputeerde
- Rogier Baars, Provincie Noord-Holland
- Marianne de Boer, Provincie Noord - Holland
- Marloes Konterman, Provincie Noord-Holland
- Rien Wezenberg, Provincie Noord-Holland

Namens de Regio's NH-N:

- Jelle Beemsterboer, wethouder gemeente Schagen
- Jacqueline van Dongen, wethouder gemeente Den Helder
- Theo Groot, wethouder Hollands Kroon
- Marcel Steeman, wethouder gemeente Castricum
- Ben Tap, wethouder gemeente Hoorn
- Anjo van de Ven, wethouder gemeente Alkmaar
- Robert Bergman, gemeente Hollands Kroon
- Lutine de Boer, Regio Alkmaar (verslag)
- Jan Paasman, gemeente Schagen
- Wim Vermeulen, gemeente Den Helder
- Erik Vos, gemeente Hoorn

Inleiding

Op 8 juli jl. is een eerste bestuurlijk overleg geweest tussen de drie regio's in Noord-Holland Noord met de Provincie ten aanzien van de voorgenomen wijziging van de Provinciaal Ruimtelijke Verordening (PRV). Op 31 augustus jl. is hieraan een constructief vervolg gegeven, met een vervolgoverleg in Schagen in aanwezigheid van Gedeputeerden Bond en Geldhof, met als resultaat een aantal procesafspraken.

Kort verslag en procesafspraken

De Regio's geven aan teleurgesteld te zijn n.a.v. de concept-reactie van de Provincie op de ingediende zienswijze t.a.v. de voorgestelde wijziging van de PRV, zeker na het overleg van 8 juli jl. De Provincie geeft aan dat zij niet anders kon dan strikt juridisch te weerleggen, maar dat zij vooral wil inzetten op een goede samenwerking met de regio's (bottom-up). Voorgesteld wordt nogmaals de belangrijkste pijnpunten door te lopen en te bekijken of er tot overeenstemming kan worden gekomen. Hieronder de besproken punten: De drie grootste pijnpunten zijn de Nadere Regels (de formulering instemmen/afstemmen), de inzet van beleidsneutrale prognoses/statistieken en de afkadering van het Bestaand Stedelijk Gebied (BSG).

1. Provincie vraagt waar naar de mening van de gemeenten zij verder gaat dan de wet. Antwoord: in het gegeven 'afstemmen/ instemmen'. Er staat nu in de Uitvoeringsregeling (nadere regels) in artikel 5a Overige stedelijke ontwikkelingen dat ingestemd moet worden. De gemeenteraad is beslissingsbevoegd op basis van Gemeentewet. De gemeenten willen overtuigend toegezegd hebben dat soevereiniteit van de raden niet wordt aangetast. De Omgevingswet geeft overleg in regioverband een grote rol. De regio is van mening dat een provinciaal belang niet in strijd met wet hoeft te zijn, maar wel met de geest van de wet. Ter vergelijking: artikel 3.1.1 Bro vraagt gemeenten overleg te plegen, terwijl de Provincie via artikel 5a instemming eist, waarmee een door de wet niet bedoeld veto van de ene over de andere gemeente ontstaat. De Omgevingswet beoogt vertrouwen en meer beslissingsbevoegdheid voor de gemeenten zelf, zeker omdat nu zij steeds groter worden. In de Provinciale reactie is aangegeven dat 'afstemmen' te vrijblijvend is en de wet de Provincie de ruimte laat voor instemmen. Provincie en regio's zullen gezamenlijk artikel 5a ten aanzien nadere regels

m.b.t. instemmen/afstemmen anders formuleren. Hierover zal in een nader overleg met de regio NHN gezamenlijk een tekst worden opgesteld. Instemmen houdt in dat de Provincie er niet bij betrokken hoeft te zijn. De Provincie wil juist meer bij de regio neerleggen. De regio's geven aan dat dat zo niet in de PRV is opgenomen. Er zou een modus moeten worden bedacht om tot een meerderheidsbesluit in regio's te kunnen komen. Het is wel zaak om goed te bedenken waar die meerderheid dan uit zou moeten bestaan. Er is verschil in intentie en letterlijke uitleg. De regio verzoekt t om dit beter/ duidelijker op te schrijven. Toegezegd wordt door Provincie om bewoording samen met de regio opnieuw te bekijken en aan te passen. De Wro vraagt om overleg te plegen. Het is onwenselijk om een veto naar elkaars beleid te kunnen uitspreken.

Procesafspraken 1: Er wordt samen met de regio gezocht naar een formulering om te voorkomen dat artikel 5a Overige stedelijke voorzieningen (in de Uitvoeringsregeling) vetorecht geeft aan individuele gemeenten in de regionale samenwerking.

2. Provincie geeft aan dat Regio's/gemeenten zelf het initiatief kunnen nemen om een kaart met de omvang van het Bestaand Stedelijk Gebied op te stellen. Het opstellen van kaartmateriaal t.b.v. indicatie contouren van Bestaand Stedelijk Gebied (BSG) worden door de Regio's in NH-N opgepakt.

Procesafspraken 2: Het opstellen van kaartmateriaal t.b.v. indicatie contouren van het BSG worden door de Regio's in NH-N opgepakt. Zij nemen hier de komende maanden het initiatief voor.

3. Ten aanzien van het punt beleidsneutrale prognoses/statistieken: Provinciale cijfers zijn mogelijk gekleurd door beleid, of kunnen dat onder politieke druk worden. Verzocht wordt expliciet aan te geven dat er uitgegaan wordt van beleidsneutrale cijfers. De Provincie geeft aan dat zij uitgaat van beleidsneutrale cijfers en beseft dat de toevoeging 'provinciale' een andere indruk kan geven. Een praktische aanvullende oplossing kan zijn om concept-prognoses te bespreken met regio's/ gemeenten.

Procesafspraken 3: De Provincie definieert in de tekst van de PRV dat zij uitgaat van beleidsneutrale prognoses/statistiek.

4. Met betrekking tot provinciale belangen: deze zijn in eerder stadium via het democratische proces vastgesteld en zijn geformuleerd in Structuurvisie. De regio's geven aan dat zij graag bij het proces betrokken worden van de aanpassing richting implementatie van de Omgevingswet/Omgevingsvisie. Ook wordt verzocht om een evaluatiemoment om praktijkvoorbeelden mee te kunnen nemen.

Procesafspraken 4a: De positieve en negatieve ervaringen onder de PRV van de afgelopen jaren zullen worden betrokken bij het opstellen van de Omgevingsvisie en bijbehorende Omgevingsverordening.

Procesafspraken 4b: De Provincie zal bij het komen tot de Omgevingsvisie in gesprek treden over de bestuurlijke verhoudingen binnen ruimtelijke ordening en de mate van Provinciaal belang.

5. Ten aanzien van de jaarrondstrandpaviljoens: de Provincie respecteert de bestaande bestemmingsplannen. Er zou volgens de gemeente een planschaderisico kunnen ontstaan, aangezien de desbetreffende bestemmingsplannen binnen 10 jaar aan de nieuwe PRV moeten worden aangepast.

Procesafspraken 5: De Provincie bespreekt ambtelijk de situatie rond de jaarrondstrandpaviljoens met de gemeente Schagen.

6. De volgende wijziging PRV is alweer in voorbereiding. Deze ziet met name op landbouw in de Provincie.

Het overleg is afgesloten met een samenvatting van de gemaakte procesafspraken. Op het moment dat de regio's NH-N en de Provincie de schriftelijke weergave van de procesafspraken bevestigen, kan de zienswijze die door de drie regio's NH-N is ingediend, worden ingetrokken.

Postadres

Postbus 8, 1760 AA Anna Paulowna

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

AD9CC 2001DAD07

Bijlage D bij de statenvoordracht 800345-870460

Toelichting op de wijziging van de Provinciale Ruimtelijke Verordening

1. Inleiding

Met deze bijlage wordt een toelichting gegeven op de voorgestelde wijzigingen in de Provinciale Ruimtelijke Verordening (verder: PRV). Het beoogt de bedoelingen van de wijzigingen te verduidelijken. NB: deze bijlage bevat dus niet de toelichting op de werking van de artikelen. Die toelichting maakt onderdeel uit van het ontwerpbesluit en zal ook als toelichting in de PRV worden opgenomen.

In de Structuurvisie Noord-Holland 2040 staat dat de provincie inspeelt op de ruimtelijke vraagstukken door mee te veranderen waar nodig, en door bestaande kwaliteiten verder te ontwikkelen. Noord-Holland moet aantrekkelijk blijven in wat het is: een diverse, internationaal concurrerende regio, in contact met het water en uitgaande van de kracht van het landschap. Deze visie is verder uitgewerkt langs drie provinciale hoofdbelangen: klimaatbestendigheid, ruimtelijke kwaliteit en duurzaam ruimtegebruik. In de PRV heeft de provincie regels gesteld om deze belangen juridisch te borgen. Gemeenten moeten bij het maken van ruimtelijke plannen deze regels in acht nemen. De PRV is daarmee een kaderstellend instrument van de provincie voor gemeenten.

De PRV is geen statisch document. Beleid van rijk en provincie kan veranderen om in te kunnen spelen op ontwikkelingen met ruimtelijke impact. Met het wijzigende beleid moet de PRV mee veranderen. De meest recente wijziging van de PRV is door Provinciale Staten op 27 juni 2016 vastgesteld. Deze wijziging had betrekking op regels voor opstellingen van zonne-energie in het landelijk gebied.

Nieuwe wijzigingen zijn wenselijk en noodzakelijk, om de PRV actueel, correct en eenduidig te houden. GS hebben op 10 en 17 mei 2016 een besloten over een ontwerpwijziging van de PRV voor drie onderwerpen:

- Ladder voor Duurzame Verstedelijking
- Wonen – vliegen (inclusief een nieuwe kaart 11: 20 Ke-contour)
- Jaarrond strandbebouwing

Daarnaast wordt voorgesteld om de kaarten 8 (Blauwe Ruimte) en 10 (Aardkundige waarden) te wijzigen.

2. Proces

Na de besluitvorming in mei is de ontwerpwijziging in de commissie RWW van 30 mei jl. besproken. Hierna heeft de ontwerpwijziging van 10 juni – 21 juli ter inzage gelegen. In deze periode zijn er 35 reacties binnengekomen. De gemaakte, unieke opmerkingen (precies 100 in totaal) zijn opgenomen in een concept Nota van Beantwoording, met daarbij een reactie van het college van GS, en een overzicht van voorgenomen wijzigingen naar aanleiding van de opmerkingen. GS hebben deze concept Nota van Beantwoording op 4 oktober vastgesteld. Bewust als concept, om nog overleg met de gemeenten en andere indieners van opmerkingen te kunnen hebben en om met de commissie RWW de voorgenomen reacties van GS te bespreken, voordat deze verwerkt worden in de statenvoordracht.

De volgende bestuurlijke overleggen hebben plaats gevonden:

- Noord-Holland Noord (regio's Kop, West-Friesland en Alkmaar) op 8 juli en 31 augustus. Naar aanleiding hiervan hebben deze regio's besloten hun brief formeel in te trekken. De intrekkingbrief is ter kennisname als bijlage toegevoegd.
- Zuid Kennemerland op 23 september
- Gooi en Vechtstreek op 29 september

- Amstelland-Meerlanden op 7 oktober
- IJmond op 24 oktober
- Zaanstreek-Waterland op 27 oktober

De gesprekken gingen over de bedoeling van de wijziging en de andere werkwijze die wordt voorgestaan. Dit leverde meer begrip en draagvlak op. De belangrijkste punten uit de overleggen zijn:

- Naar aanleiding van het bestuurlijk overleg Noord-Holland Noord is artikel 5 lid 1 van de Uitvoeringsregeling aangepast.
- Artikel 5c Kleinschalige ontwikkelingen is geheel anders geformuleerd, om gemeenten enige ruimte voor maatwerk te bieden.
- Artikel 5d Transformatie glastuinbouw is aangepast door toevoeging van een afwijkmogelijkheid
- Verduidelijking op wat voor wijze en op welke termijn transformatie van glas mogelijk wordt gemaakt in de transformatiegebieden voor glastuinbouw en binnen de 20 Ke-contour.
- Woningbouw in de 20 Ke-contour:
 - Verduidelijking van de samenhang van de PRV en het LIB als het gaat om 20 Ke-beleid
 - Verduidelijking van de samenhang van deze 20 Ke-aanpassing en de rest van de verordening t.a.v. kleinschalige ontwikkelingen
- Er heeft verder verheldering plaatsgevonden over de regels voor nieuwe stedelijke ontwikkeling (afstemming van de PRV met de Ladder). Het gaat dan om het feit dat regionale afspraken centraal staan, wat de afspraken inhouden en hoe de PRV zich verhoudt tot de Ladder.
- Er is gesproken over de vraag 'wat als de regio er niet uitkomt?'
- Er is daarnaast besproken dat de provincie geen kaart kan maken van BSG (het is immers een definitie van het Rijk), maar dat de provincie wel faciliterend kan zijn door een 'bevolkingskernenkaart' te leveren, die als basis voor een BSG-kaart kan worden gebruikt.
- De opname van meer eenduidige, vergelijkbare regels voor woningbouw, bedrijventerreinen en kantoren, detailhandel en overige stedelijke voorzieningen.
- De vraag is besproken hoe de regio met zo min mogelijk regels tot een goede visie en tot werkbare afspraken kan komen?
- Aan de orde is geweest dat voorkomen moet worden dat de provincie achteraf met aanvullende eisen komt m.b.t. regionale visies en afspraken (zorgen voor voorspelbaarheid) en dat provinciale regels de regionale afwegingsruimte onterecht beperken.
- Geprobeerd is de zorg van de regio's weg te nemen dat de nadere regels leiden tot extra regelgeving (dat is nl. niet de bedoeling).
- Ook is de zorg besproken dat er geen terinzagelegging is van de uitvoeringsregeling (en van de wijzigingen daarop). GS hebben de toezegging gedaan dat bij (het wijzigen van) de uitvoeringsregeling eerst de regio wordt geconsulteerd voordat vaststelling door GS plaatsvindt.

De concept Nota van Beantwoording is op 27 oktober in de commissie RWW besproken. Daaraan vooraf zijn technische vragen gesteld door CDA, 50 Plus en D66.

De resultaten van de bestuurlijke overleggen en de bespreking in de commissie RWW zijn verwerkt in de definitieve Nota van Beantwoording. Hierin is een tabel opgenomen met 27 wijzigingsvoorstellen ten opzichte van de ontwerp wijziging die ter inzage lag. Hierbij gaat het om 8 voorstellen met betrekking tot de formulering van de artikelen in de PRV. Verder zijn het vooral wijzigingen die in de toelichting op de artikelen worden opgenomen. De Nota van Beantwoording vormt de onderlegger voor de statenvoordracht en het ontwerpbesluit voor de wijziging van de PRV. Deze worden besproken in de commissie RWW van 28 november. Hierna is besluitvorming in PS voorzien op 12 december as.

Na vaststelling door PS zullen GS de Uitvoeringsregeling "Regionale afspraken nieuwe stedelijke ontwikkelingen Noord-Holland" vast te stellen. Deze bevat de nadere regels waar de regionale afspraken

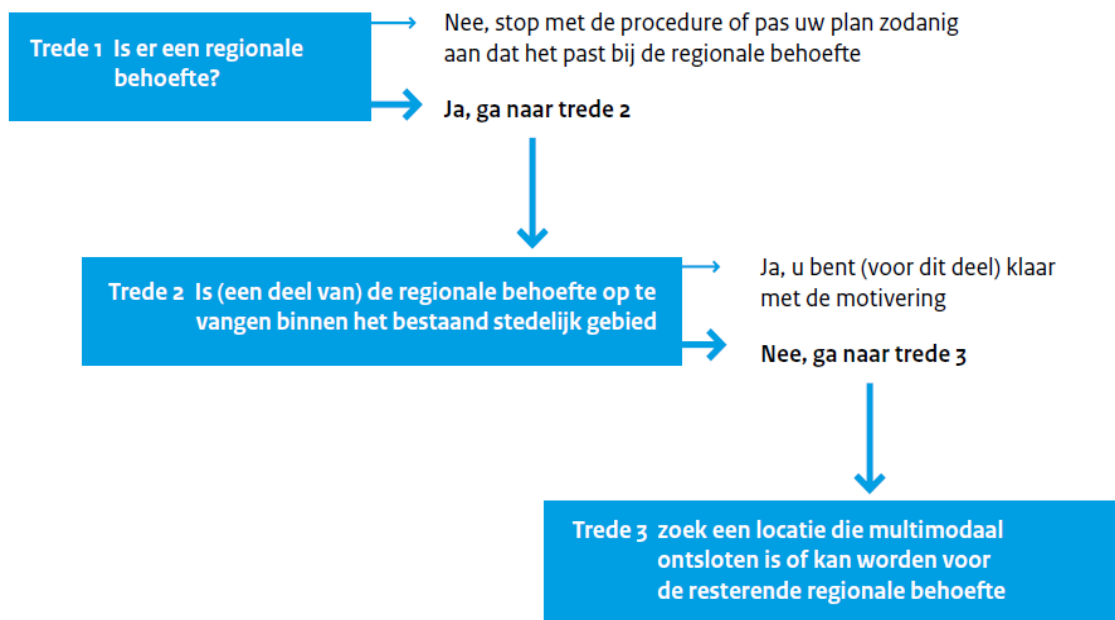
aan moeten voldoen. GS overleggen nog met de regio's over de nadere regels. Het streven is om deze in januari vast te stellen, waarna de PRV per 1 maart in werking kan treden, na publicatie in het provinciaal blad. Daarna worden belanghebbenden hierover formeel per brief geïnformeerd.

De PRV wordt gedrukt en digitaal op de website geplaatst. Hierbij worden ook links opgenomen naar het Bro, in verband met de definities van BSG en stedelijke ontwikkeling waar de PRV nu naar verwijst. Ook wordt hier een overzicht van jurisprudentie met betrekking tot BSG geplaatst en bijgehouden.

3. Toelichting op de overwegingen bij de verschillende wijzigingen

Ladder voor duurzame verstedelijking

Sinds oktober 2012 is de Ladder voor duurzame verstedelijking opgenomen in het Besluit ruimtelijke ordening en hiermee een wettelijke verplichting. Voor alle nieuwe stedelijke ontwikkelingen zoals woningbouw, bedrijventerreinen, kantoren, detailhandel en andere stedelijke voorzieningen moeten de treden van de Ladder worden doorlopen, zie onderstaand schema.

Tegelijkertijd heeft de provincie een Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV) die ook van toepassing is op deze nieuwe stedelijke ontwikkelingen. Zowel de Ladder als de PRV hebben tot doel een duurzaam ruimtegebruik. 'Duurzaam ruimtegebruik' is een hoofdbelang en vastgelegd in onze Structuurvisie Noord-Holland 2040, naast de andere hoofdbelangen 'ruimtelijke kwaliteit' en 'klimaatbestendigheid'.

Bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen dienen aan de Ladder en de PRV te voldoen. De PRV bevat veel elementen van de Ladder, maar is iets anders opgebouwd. De PRV wordt in lijn gebracht met de Ladder om ruis, onduidelijkheden en tegenstrijdigheden te voorkomen en zo te zorgen voor eenduidige wetgeving. Een goede toepassing van de Ladder en de PRV is essentieel voor de realisatie van ruimtelijke plannen.

Zowel aanpassing van de PRV, als een andere manier van denken en doen

Het in lijn brengen van de PRV met de Ladder betekent niet alleen aanpassing van regels in de PRV. Naast aanpassingen in de PRV gaat het ook om:

- De accentverlegging van aandacht voor groei (met uitbreidingslocaties in het weiland) naar aandacht voor beheer (binnenstedelijke herstructurering en transformatie)
- Van kwantitatieve naar kwalitatieve ontwikkeling
- Nut en noodzaak op visie/programmaniveau onderbouwen en niet per plan
- Voorkomen van onderbouwingen achteraf in de bestemmingsplanfase

De andere werkwijze -meer werken aan de voorkant- wordt in een parallel spoor uitgewerkt door de provinciale regiocoördinatoren en planadviseurs. Het belang van vroegtijdig overleg over nut en noodzaak is van belang vanwege de directe relatie met de toepassing van de PRV.

Prioriteit geven aan overleg in het voortraject

Als een bestemmingsplan sneuvelt op de Ladder of de PRV dan is dat voor de initiatiefnemer, de gemeente maar vaak ook voor de provincie frustrerend. Aan een bestemmingsplan gaat meestal een lang proces van overleg tussen de initiatiefnemer en de gemeente vooraf, waarbij verwachtingen kunnen zijn gewekt door de gemeente.

Als pas in de bestemmingsplanfase de nut en noodzaak onderbouwing plaatsvindt of blijkt dat binnenstedelijke bouw mogelijkheden niet zijn onderzocht door de gemeente, dan is dat veel te laat. Zeker als de onderbouwing tekortschiet of nut en noodzaak niet aantoonbaar is. Vroegtijdig overleg tussen de gemeente en provincie kan problemen achteraf voorkomen.

Er is onderscheid te maken in:

- Vroegtijdig overleg in het planproces van een bouwinitiatief voor een bepaalde locatie
- Vroegtijdig overleg bij regionale visievorming en programmering

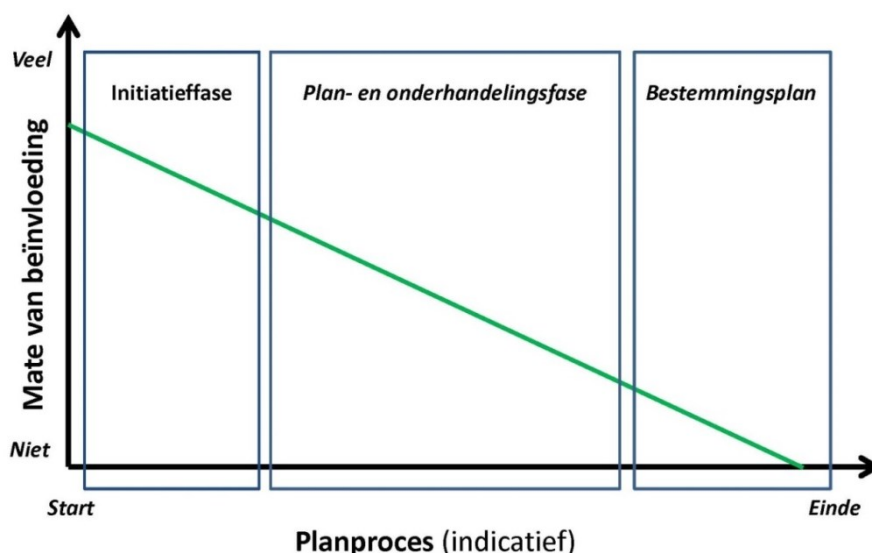
a. Planproces van een bouwinitiatief

Bij een individueel plan (locatieontwikkeling) is de initiatieffase de 'voorkant' en de vaststelling van het bestemmingsplan het einde van het planproces voor wat betreft de noodzaak van overeenstemming met de PRV.

Waarom meer naar de 'voorkant' bij het planproces van een locatieontwikkeling?

Aan de 'voorkant' van het planproces van een locatieontwikkeling is er meer ruimte voor beïnvloeding en aanpassing van het bouwinitiatief. De initiatieffase is hét moment om te bepalen of het initiatief in overeenstemming is of is te maken met de PRV. Als het initiatief niet past of passend is te maken binnen de regels van de PRV dan kan het planproces worden gestopt. Het bestemmingsplan dat moet voldoen aan de PRV is vaak het juridische overheidsjasje in het laatste planstadium, als de initiatiefnemer en de gemeente het onderling eens zijn of gaan worden. Er zijn dan wederzijds verwachtingen gewekt en partijen hebben positie genomen.

In de bestemmingsplanfase is beïnvloeding (passend maken binnen de PRV) nog maar beperkt mogelijk. Zie onderstaande grafiek, waarbij de groene lijn de mate van beïnvloeding en daarmee de mogelijkheid tot planaanpassing weergeeft lopende het planproces.

Er gaat noodgedwongen nog steeds veel provinciale aandacht naar het laatste planstadium, wanneer al veel op gemeentelijk niveau is vastgelegd. De bestemmingsplanfase is veel te laat voor het starten van het overleg met de provincie en dit moet dus worden voorkomen. Een bouwinitiatief van een gemeente mag geen verrassing zijn, niet voor de buurgemeente, niet voor de regio en niet voor de provincie.

b. Regionale visievorming en programmering

In de PRV zijn voor nieuwe woningbouw, bedrijventerreinen, kantoren en detailhandel al wel regels opgenomen over regionale afstemming. Toch kan het maken van regionale afspraken nog veel beter en sneller¹. De provincie faciliteert de regionale visievorming en programmering met prognoses en monitoringsgegevens. Het gebruik van provinciale basisgegevens beperkt de onderzoekslasten voor gemeenten en zorgt voor eenduidigheid van basisgegevens. Het voorkomt dat iedere gemeente of regio andere basisgegevens gebruiken, die tot andere uitkomsten kunnen leiden.

Als de regionale visies bij de programmering Laddertrede 1 'nut en noodzaak' en Laddertrede 2 'mogelijkheden binnen BSG' goed onderbouwen, dan kunnen gemeenten bij de hieruit voortvloeiende bestemmingsplannen voor de onderbouwing hiernaar verwijzen². In een dergelijke situatie is onderzoek voor trede 1 en 2 van de Ladder dus niet meer nodig. Met goede regionale afspraken houden plannen beter stand bij de Raad van State.

Wat is de regio?

In de Ladder is het begrip 'actuele regionale behoefte' geïntroduceerd. Dit begrip blijkt voor velerlei uitleg vatbaar. In de Ladder 2.0 wordt dit daarom zeer waarschijnlijk vervangen door het begrip 'nut en noodzaak', het begrip dat de provincie Noord-Holland al enkele jaren hanteert. Inmiddels is duidelijk geworden dat bij de Ladder onder regio moet worden verstaan 'marktgebied' of 'verzorgingsgebied' van de betreffende nieuwe stedelijke ontwikkeling. Ook dit komt waarschijnlijk in de nieuwe wettekst te staan.

Met de regio wordt in ieder geval niet standaard de bestuurlijke regio bedoeld. De bestuurlijke regio is vaak wel het platform waar bovenlokale of regionale stedelijke ontwikkelingen worden besproken en waar bestuurlijk afspraken kunnen worden gemaakt. Dat geldt zeker voor woningbouw en bedrijventerreinontwikkeling.

Voor stedelijke ontwikkelingen met een beperkter markt- of verzorgingsgebied, zoals bijvoorbeeld een crematorium, kunnen afspraken tussen enkele gemeenten volstaan. In de Handreiking van het Rijk staat dat ook kleinschalige ontwikkelingen door de regio als 'van regionaal belang' kunnen worden bestempeld. Er kan ook sprake zijn van een stedelijke ontwikkeling die de bestuurlijke regio overstijgt of die provinciegrens overstijgend is.

¹ Kamerbrief minister I&M 'Aanpassing Ladder voor duurzame verstedelijking' van 23 november 2015, blz. 6: Regionale afstemming en samenwerking zouden nog beter kunnen worden geborgd. Provincies spelen vaak al een belangrijke rol bij het faciliteren van het gesprek over afstemming tussen gemeenten, het opstellen van prognoses, het stimuleren van de ontwikkeling van regionale visies en het zorgen voor een platform voor het afstemmen van stedelijke voorzieningen. Ik ga nader in gesprek met provincies en gemeenten over de wijze waarop dit kan worden versterkt.

² Zie de Handreiking Ladder voor duurzame verstedelijking, versie 2: november 2013, blz. 20

Wat is de winst voor de gemeente om mee te gaan in overleg aan de 'voorkant'?

- Vroegtijdig duidelijkheid over de haalbaarheid in verband met de PRV
- Processnelheid bij goede initiatieven
- Voorkomen onnodige plankosten
- Voorkomen van onjuiste verwachtingen
- Voorkomen van overprogrammering

Wijzigingen PRV

De PRV zal op de volgende aspecten wijzigen:

1. Van BBG naar BSG
2. Regionale afspraken staan centraal in de PRV
3. De mogelijkheid van het stellen van nadere regels beter benutten
4. De Laddertreden 1 en 2 laten verankeren in de regionale afspraken
5. Algemene regels voor verstedelijking in het hoofdstuk 'Regels voor het gehele provinciale grondgebied' plaatsen

Wijziging 1 : Van BBG naar BSG

De huidige definitie BBG (zie in onderstaand kader) wordt door de Raad van State zeer strikt uitgelegd. Dat betekent dat bebouwing BBG is en de ruimte tussen de gebouwen niet. De definitie in de PRV van Landelijk Gebied is: 'het gebied, niet zijnde BBG'. Dit betekent dat de tuinen, openbare ruimte en open plekken in steden en dorpen volgens de PRV landelijk gebied is. Dat is niet zo bedoeld.

BSG geeft veel beter weer dat het gaat om het geheel van bebouwd gebied met stedelijke functies. Omdat een eigen provinciale definitie naast de definitie BSG van het Rijk ook onduidelijkheid in de hand werkt, is het voorstel om in de PRV in plaats van de definitie van BBG de definitie van BSG te hanteren, zoals opgenomen in het Besluit ruimtelijke ordening.

PRV: Bestaand Bebouwd Gebied (BBG)

Als bestaand bebouwd gebied wordt³ de bestaande of de bij een -op het moment van inwerkingtreding van de verordening- geldend bestemmingsplan toegelaten woon- of bedrijfsbebouwing, uitgezonderd bebouwing op agrarische bouwpercelen en kassen. Onder toegelaten woon- of bedrijfsbebouwing wordt mede begrepen de daarbij behorende bebouwing ten behoeve van openbare voorzieningen, verkeersinfrastructuur alsmede stedelijk water en stedelijk groen van een stad, dorp of kern.

Bro: Bestaand Stedelijk Gebied (BSG)

Bestaand stedenbouwkundig samenstel van bebouwing ten behoeve van wonen, dienstverlening, bedrijvigheid, detailhandel of horeca, alsmede de daarbij behorende openbare of sociaal culturele voorzieningen, stedelijk groen en infrastructuur.

Harde plancapaciteit⁴ valt onder de definitie van BBG. Op basis van jurisprudentie is harde plancapaciteit ook als BSG te beschouwen. De problemen die er nu zijn met de strikte uitleg van de definitie BBG door de Raad van State vervallen als de definitie BSG wordt aangehouden.

Wijziging 2: Regionale afspraken staan centraal in de PRV

³ In deze zin mist een werkwoord: bijvoorbeeld 'aangewezen' of 'begrepen'.

⁴ Harde plancapaciteit betreft bouwmogelijkheden in een vastgesteld bestemmingsplan die nog niet zijn gerealiseerd. Het gaat dan vooral om 'weilandplannen' waar nog geen bebouwing staat.

Toepassing van Laddertrede 1 (actuele regionale behoefte of nut en noodzaak) en trede 2 (binnenstedelijke mogelijkheden) is in de wet verankerd.

Wat niet bij wet is geregeld is de regionale afstemming. De noodzaak tot regionale afstemming wordt wel in de Handreiking Ladder voor duurzame ontwikkeling genoemd. Ook in de Kamerbrief 'Aanpassing Ladder voor duurzame verstedelijking' komt de borging van regionale samenwerking aan de orde⁵.

Regionale afspraken zijn te maken op twee schaalniveaus:

a. Regionale visie en programmering

Een door de (bestuurlijke) regio vastgestelde regionale visie met een programmering kan als een regionale afspraak worden bestempeld. Voor bouwinitiatieven die in overeenstemming zijn met deze regionale afspraak is nut en noodzaak dan aangetoond.

Wat te doen met een geheel nieuw woningbouwplan?

Een nieuwe stedelijke ontwikkeling waarin het vast te stellen bestemmingsplan gaat voorzien, moet opgenomen zijn in de regionale afspraken en dus voldoen aan de eisen die de provincie stelt, waaronder het Ladderproof zijn. Wanneer bijvoorbeeld een nieuw woningbouwinitiatief nog niet is opgenomen, dan moeten de regionale afspraken eerst worden geactualiseerd om te borgen dat regionale afstemming daadwerkelijk heeft plaatsgevonden en de regionale programmering nog steeds Ladderproof is.

b. Individueel plan

Indien het gaat om bijvoorbeeld een 'overige stedelijke voorziening' en daar is geen regionale visie voor noodzakelijk, dan kunnen de betrokken gemeenten hierover een regionale/intergemeentelijke afspraak maken. Het marktgebied of verzorgingsgebied van de nieuwe stedelijk ontwikkeling is bepalend tussen welke gemeenten de afspraak wordt gemaakt.

Met deze wijziging wordt de verplichting tot het maken van regionale afspraken over nieuwe stedelijke ontwikkelingen opgenomen in de PRV.

Wijziging 3: De mogelijkheid van het stellen van nadere regels wordt beter benut

In aansluiting op wijziging 2 is worden via nadere regels eisen gesteld aan de regionale afspraken. De mogelijkheid tot het stellen van nadere regels is in de huidige PRV bij alle vormen van verstedelijking opgenomen, maar er is alleen bij het artikel 16 'Ruimte voor Ruimte' gebruik van gemaakt. Voor de verplichte regionale detailhandelsvisies zijn al wel nadere regels geformuleerd, maar in het kader van de PRV nog niet door GS vastgesteld.

Nadere regels zijn uitvoeringsgericht en kunnen vooraf duidelijkheid geven waaraan de regionale afspraken moeten voldoen, zowel inhoudelijk, procesmatig als qua vaststelling.

⁵ Kamerbrief over de aanpassing Ladder duurzame verstedelijking van 23 november 2015, blz. 4: De Ladder bevordert regionale afstemming en visievorming. Er is bij partijen een brede overeenstemming dat regionale samenwerking sterker zou moeten worden geborgd. Provincies hebben een belangrijke rol bij het stimuleren van regionale samenwerking. Zij vullen die rol, mede afhankelijk van de provinciale situatie, verschillend in, variërend van het actief uitdragen van de Ladder als manier van werken tot het toetsen op regionale afspraken.

Indien aanpassing van nadere regels nodig is door bijvoorbeeld nieuwe inzichten of praktische uitvoerbaarheid, dan kan dit binnen 1-2 maanden via GS. Als de eisen worden opgenomen in de PRV dan duurt een wijziging door de procedure met terinzagelegging minimaal 10-12 maanden.

Wijziging 4: De Laddertreden 1 en 2 laten verankeren in de regionale afspraken

De huidige PRV bevat diverse regels die voortkomen uit de oorspronkelijke SER-Ladder. Deze SER-Ladder is ook de basis geweest voor de Ladder voor duurzame verstedelijking. Er zijn daardoor diverse PRV-regels die lijken op een trede van de Ladder.

Vanuit de provinciale juristen is aangegeven dat de Bro-ladder hogere regelgeving betreft, waardoor PS niet bevoegd zijn om hier iets aan te wijzigen. De Bro-ladder zal dus altijd minimaal gelden. De bepalingen in de PRV kunnen hier niets aan veranderen. De inhoud van de PRV mag dus niet in strijd zijn met hogere regelgeving, in dit geval het Bro. Met andere woorden, lagere regelgeving (de PRV) mag een hogere regeling (het Bro) niet doorkruisen. PS moeten zich er dus van bewust zijn dat zij bij het vaststellen van de algemene regels blijven binnen de bandbreedte van het Bro.

Op grond van de Circulaire van de Minister-President 'Aanwijzingen voor de regelgeving' wordt hogere regelgeving niet in lagere regelgeving opgenomen. Het is zelfs zo dat bepalingen van provinciale verordeningen van rechtswege vervallen, wanneer een AmvB in die bepalingen voorziet. Een ander argument voor het niet overnemen van de Bro-ladder in de PRV is dat wanneer op bepaalde punten net een andere formulering wordt gebruikt, er verschillende uitleg ontstaat, wat juist kan leiden tot verwarring.

De regels in de PRV die hetzelfde beogen als Laddertrede 1 'nut en noodzaak' en Laddertrede 2 'binnenstedelijke mogelijkheden benutten' zijn niet meer nodig, omdat ze via de nadere regels zijn geborgd en daarom kunnen ze uit de PRV worden gehaald. Hiermee wordt dan voldaan aan de Circulaire van de Minister-President 'Aanwijzingen voor de regelgeving'.

Nut en noodzaak

Uit het jurisprudentieonderzoek blijkt dat ook wanneer de Ladder niet van toepassing is, het nut en de noodzaak van een bepaalde ontwikkeling moeten worden gemotiveerd.

(Kamerbrief minister I&M 'Aanpassing Ladder voor duurzame verstedelijking', 23 november 2015, blz. 5)

In de Toelichting van de PRV en bij de nadere regels over de regionale afspraken zal op de koppeling tussen de PRV en de Ladder worden gewezen, zodanig dat er geen dubbel werk ontstaat, de regelgeving PRV-Ladder goed op elkaar aansluit en het op één plek vindbaar is.

Wijziging 5: Verstedelijking in een ander hoofdstuk plaatsen

Bij de analyse van de PRV op Ladder-regels valt op dat verstedelijkingsregels op verschillende plekken in de PRV staan. Bij een nadere beschouwing is dat ook niet altijd goed te volgen. Zo zijn alleen voor de verstedelijking met betrekking tot Detailhandel regels geplaatst in het hoofdstuk 'Regels voor het gehele provinciale grondgebied'. De regels voor verstedelijking voor woningbouw, bedrijventerreinen en kantoorlocaties staan vooral in het hoofdstuk 'Regels voor het Landelijk Gebied'.

Een flink aantal afwijkingsregels lijkt op de treden van de Ladder en gaat over het niet onmogelijk maken van verstedelijking in het Landelijk Gebied. Door verstedelijking te plaatsen in het hoofdstuk 'Regels voor het gehele provinciale grondgebied' worden alle regels over nieuwe stedelijke ontwikkelingen hierin gebundeld, wordt de PRV gemakkelijker leesbaar en toepasbaar. Er

ontstaat zo ook een andere regelgevingssystematiek. De verbods- en afwijkingsregels van artikel 12, 13 en 14 komen hierdoor namelijk te vervallen⁶.

Bij deze aanpassing blijft het beschermingsniveau van het Landelijk Gebied hetzelfde.

Wat levert de aanpassing van de PRV en vroegtijdig overleg op?

- Vroegtijdig duidelijkheid voor gemeenten over de haalbaarheid van bouwinitiatieven
 - Ladderproof blijkt in het voortraject, meestal al op visieniveau
 - Daarmee worden onnodige plankosten in een later stadium voorkomen
 - Bij een bestemmingsplan kan naar de regionale afspraken worden verwezen, waardoor onderzoekslasten worden beperkt
- Gemeenten maken gebruik van provinciale prognoses en monitoring
 - Duidelijkheid vooraf voor gemeenten over de te hanteren basisgegevens
 - Eenduidigheid, voorkomt dat gemeenten of regio's verschillende basiscijfers gebruiken
 - De Raad van State accepteert eerder de juistheid van provinciale basisgegevens
 - De provincie is de partij die de basisgegevens op orde moet hebben en houden
 - Capaciteit- en kostenbesparend voor gemeenten

Ladder 2.0

Het rijk heeft een wijziging van de Ladder in procedure. De Ladder wordt teruggebracht naar de essentie, namelijk de noodzaak om aan te geven dat de voorgenomen nieuwe stedelijke ontwikkeling voorziet in een behoefte plus een motivering indien de stedelijke ontwikkeling niet binnen bestaand stedelijk gebied kan worden gerealiseerd. Daarbij is, ter voorkoming van nieuwe definitiekwesties en jurisprudentie, nauw aangesloten bij de voorgaande laddertekst.

De provincie is vanaf het begin nauw betrokken geweest bij de voorgestelde Ladderwijziging. De wijziging van de PRV is geheel in lijn met het wijzigingsvoorstel van het rijk voor de Ladder. Bij een voorspoedige besluitvorming kan de Ladder in juli 2017 inwerking treden.

Transformatiegebieden

De afstemming van de ladder met de PRV heeft ook consequenties voor de transformatiegebieden. Deze gebieden zijn in de Structuurvisie 2040 aangewezen. In de PRV wordt een transformatiegebied gedefinieerd als een zoekgebied voor verstedelijking waarin meerdere opgaven, waaronder mede begrepen wonen, water, recreatie, natuur en bedrijvigheid, in samenhang worden ontwikkeld met inachtneming van de ruimtelijke kwaliteit, bereikbaarheid en duurzaam bouwen. In de PRV zijn bestemmingsplannen voor de transformatiegebieden uitgesloten van de plicht om nut en noodzaak van verschillende vormen van verstedelijking aan te tonen. Ook hoeven er geen alternatieven voor verstedelijking binnen BBG gezocht te worden. Het gaat daarbij om verstedelijking zoals beschreven in de artikelen 12, 13 en 14. Volgens de Structuurvisie is nut en noodzaak van bouwen buiten BBG al onderbouwd, bijvoorbeeld in de prognoses voor woningbouw in de Metropoolregio Amsterdam. Het betreft op dit moment nog de volgende locaties:

- Crailo
- Bloemendalerpolder (inclusief Bredius) en De Krijgsman (voorheen: KNSF-terrein, inclusief buitenhaven Muiden)
- Haarlemmermeer-West (voorheen Westflank) en Park 21ste eeuw

⁶ Artikel 12: Verbod tot de aanleg van bedrijventerreinen en kantoorlocaties

Artikel 13: Nieuwe woningbouw

Artikel 14: Overige vormen van verstedelijking

De juridische status van transformatiegebieden in de Structuurvisie en PRV is door de inwerkingtreding van de Ladder inhoudsloos geworden. Als de provincie een stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt (aanduiding transformatiegebied) dan moet daarvoor de Ladder worden doorlopen⁷. Dat is niet gebeurd bij het aanwijzen van de transformatiegebieden in de PRV. Het ligt niet voor de hand dat de provincie dit alsnog gaat doen; het is een verantwoordelijkheid van de gemeenten. Om die reden moet de aanduiding transformatiegebieden uit de PRV verwijderd worden. Met de voorgestelde regel 5a voor nieuwe stedelijke ontwikkeling vervallen in de PRV ook de regels 12, 13 en 14 waarin de transformatiegebieden zijn opgenomen. De definitie 'Transformatiegebied' zal ook uit de PRV geschrapt worden.

De provincie is al jaren betrokken bij de ontwikkeling van de transformatiegebieden. Ze is grondeigenaar van Crailo en heeft op verschillende manieren de planvorming voor Haarlemmermeer-West en Bloemendalerpolder/Bredius gefaciliteerd. Dat de transformatiegebieden nu uit de PRV worden verwijderd betekent niet dat de provincie de ontwikkeling in deze locaties niet meer steunt. De projecten die ontwikkelingen in deze gebieden beogen, zijn alle opgenomen in het Uitvoeringsprogramma bij de Structuurvisie. Voor Crailo en Bloemendalerpolder zijn bestemmingsplannen in de maak; voor Haarlemmermeer-West nog niet. Actief wordt gecommuniceerd aan de betrokken gemeenten dat ze de Ladder moeten doorlopen (los van deze wijziging van de PRV). Desgewenst kan de provincie helpen bij de cijfermatige onderbouwing van Laddertrede 1.

Nieuwe artikelen ivm afstemming van de PRV op de Ladder voor Duurzame Verstedelijking

Bovenstaande heeft geleid tot het schrappen van artikelen uit de PRV en het toevoegen of wijzigen van nieuwe artikelen. In het ontwerpbesluit bij de statenvoordracht, in bijlage 6 en in werkdocument bijlage 7a zijn deze wijzigingen exact opgenomen. In deze paragraaf wordt de bedoeling van enkele artikelen nog kort toegelicht. De werking van de artikelen is toegelicht in het ontwerp-besluit en zal ook in de toelichting in de PRV zelf worden opgenomen.

- Artikel 5c Kleinschalige ontwikkeling

Dit artikel regelt nieuwe stedelijke ontwikkelingen die zodanig beperkt van omvang zijn dat ze niet Ladderplichtig zijn. De gedachte achter artikel 5c is dat voor kleinschalige ontwikkelingen, zoals enkele woningen, altijd ruimte is binnen BSG of binnen bestemmingsvlakken in het landelijk gebied waar al wordt voorzien in stedelijk functies. Artikel 5c gaat niet over agrarische bouwpercelen; dit is geregeld in artikel 17 en 26.

Het doel blijft het voorkomen dat weiland wordt opgeofferd door kleinschalige ontwikkelingen die ook binnen BSG kunnen worden gerealiseerd. Het is in lijn met de toepassing van artikel 17 waar bij de beëindiging van een agrarisch bedrijf het mogelijk wordt gemaakt de bedrijfswoning om te zetten naar een burgerwoning en stallen e.d. naar bijzondere vormen van huisvesting. Nieuwbouw is niet toegestaan. In de huidige PRV Toelichting op blz.31 staat daarover : 'het mag niet sluipenderwijs leiden tot nieuwe burgerwoning'.

Het bestaande bouwblok (bestaande rechten) is uitgangspunt bij dit artikel. Om maatwerk mogelijk te maken is een afwijkingsmogelijkheid opgenomen, waardoor op het perceel buiten het bestaande bouwblok kan worden gebouwd, mits het bouwoppervlak niet toeneemt.

- Artikel 5d Transformatie glastuinbouw

In deze wijziging van de PRV wordt het landelijke BSG begrip geïntroduceerd in de verordening. De jurisprudentie over dit begrip leidt ertoe dat glastuinbouw in bepaalde situaties als BSG moet worden beschouwd. Om te voorkomen dat hierdoor, ook vanwege de verruimde mogelijkheden voor

⁷ Artikel 3.1.6 lid 3 Bro (toepassing Ladder) is van overeenkomstige toepassing op een provinciale verordening die een locatie voor stedelijke ontwikkeling aanwijst.

woningbouw binnen BSG in de 20 Ke-contour (artikel 5e), een onbedoelde inhoudelijke wijziging van de verordening ontstaat, is in deze bepaling geregeld dat transformatie van glastuinbouwbedrijven alleen mogelijk is als toepassing kan worden gegeven van al bestaande mogelijkheden in de PRV. Bij de eerstvolgende wijziging van de PRV zullen de regelingen ten aanzien van landbouw worden geactualiseerd. In dat kader zal ook de regeling voor glastuinbouw worden herijkt, op basis van de Greenportvisie Aalsmeer en de bijbehorende Uitvoeringsagenda. De nu opgenomen regeling is dus bedoeld om ten aanzien van glastuinbouw een beleidsneutrale overgang te bewerkstelligen.

Naar aanleiding van reacties van en nader overleg met de regio Amstelland-Meerlanden wordt er een afwijkingsmogelijkheid voorgesteld. De provinciale insteek is oplossingsgericht. Immers, wij hebben ons bij het Rijk sterk gemaakt voor meer binnenstedelijke woningbouwmogelijkheden. Met de PRV-wijziging PRV met betrekking tot de 20 Ke-contour (artikel 5e) ontstaat er verruiming voor woningbouw. Echter, om ongewenste korte termijn ontwikkelingen tegen te gaan hebben we door het artikel 5d over glas een 'on hold' systeem ingebouwd, omdat de Greenportvisie nog moet worden afgerond. Dat is het kader voor eventuele transformatie en concentratie van glas. Gebleken is dat dit 'on hold' zetten tot bezwaren in de regio leidt. Daarom stellen we nu voor dat er een afwijkingsmogelijkheid (sluis) wordt ingebouwd, namelijk dat als de nieuwe bebouwing of functieverandering past binnen de door de gemaakte schriftelijke afspraken, wordt deze toegestaan.

Dit is dan een regionale afspraak die in lijn is met de algehele systematiek van de wijziging PRV voor nieuwe stedelijke ontwikkelingen (zoals neergelegd in artikel 5a). En dit is in lijn met de aanpak zoals is ingezet door de partijen die betrokken zijn bij de Greenportvisie en het uitvoeringsprogramma.

Artikel 5e Woningbouw in de 20 Ke-contour

De voorgestelde wijzigingen van de PRV over "wonen en vliegen" passen in een groter geheel van afspraken die met het Rijk zijn gemaakt en die ook de instemming hebben van betrokken gemeenten. Daarbij gaat het om een pakket van afspraken om – onder voorwaarden – ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk te maken die op basis van het Rijksbeleid (Nota Ruimte, Luchthavenindelingbesluit), convenantsafspraken tussen Rijk, regionale overheden en luchtvaartsector in het kader van de Alderstafel en het beleid van de Nota Ruimte zoals overgenomen in de Structuurvisie Noord-Holland tot nu toe niet mogelijk waren. Uitgangspunt blijft terughoudendheid bij het realiseren van woningbouw etc. in de directe nabijheid van vliegroutes: "hoe dichter het gebied ligt bij de start en landingsbanen, hoe minder er mogelijk is".

Dit pakket bestaat uit de volgende elementen:

- Op basis van een inventarisatie van de provincie samen met de betrokken gemeenten past het Rijk de regels van het Luchthavenindelingbesluit aan. Daardoor zijn er meer ruimtelijke ontwikkelingen (woningbouw en andere geluidgevoelige bestemmingen) in het gebied direct rond de start- en landingsbanen van Schiphol mogelijk (het zogenaamde LIB 4 gebied).
- Het verbod in de Nota Ruimte voor het gebied verder weg van de luchthaven (20 Ke geluidscontour), tot het – binnen BSG – transformeren van niet-geluidgevoelige bestemmingen (bijvoorbeeld bedrijfs- of kantoorgebouwen) naar woningbouw vervalt.
- Het niet-toestaan van uitleglocaties ten behoeve van woningbouw buiten BSG (zoals verankerd in de Nota Ruimte, de Aldersafspraken en de Structuurvisie) blijft bestaan behoudens een ontheffing van het Rijk.
- In de 20 Ke geluidscontour en buiten BSG worden in de PRV wel mogelijk gemaakt een aantal kleinschalige ruimtelijke ontwikkelingen (woningbouw) namelijk Ruimte voor Ruimte en Vrijkomende Agrarische Bebouwing.

- Nadrukkelijk onderdeel van het pakket is de afspraak dat gemeenten zich in hun planvorming, juist vanwege de negatieve effecten van het vliegverkeer in dit gebied, expliciet rekenschap geven van hun afwegingen ten gunste van woningbouw e.d.. Bovendien is expliciet afgesproken dat gemeenten zorg dragen voor het in een zo vroeg mogelijk stadium informeren van (toekomstige) bewoners en dat zij hun verantwoordelijkheid nemen voor de eventuele klachten van bewoners over het vliegen die het gevolg zijn van de gemeentelijke keuze op die locatie te bouwen.

Over dit pakket van afspraken is lang met het Rijk onderhandeld in het zogeheten SMASH traject waarbij alle betrokken gemeenten zijn aangesloten. Met twee achtereenvolgende staatssecretarissen van IenM en ook met de minister van BZK hebben er bestuurlijke overleggen plaatsgevonden door met name de provincie en Amsterdam. Met dit pakket aan afspraken, dat ook door de luchtvaartsector wordt onderschreven, is een jarenlange patstelling in het “wonen en vliegen” dossier doorbroken. Daardoor waren in kleinere woonkernen rond de luchthaven (het LIB 4 gebied) nauwelijks ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk waardoor de vitaliteit en de leefbaarheid van deze kernen in het gedrang kwam. Binnen deze woonkernen is nu als gevolg van het nieuwe beleid op bescheiden schaal en rekening houdend met de nabijheid van Schiphol woningbouw mogelijk (in totaliteit enkele honderden woningen). In het gebied daarbuiten (20 Ke geluidscontour) is buiten BSG kleinschalige woningbouw mogelijk (Ruimte voor Ruimte en Vrijkomende Agrarische Bestemming). Het in de PRV hanteren van het begrip BSG in tegenstelling tot het tot nu toe gebruikte begrip BBG maakt dat gemeenten de mogelijkheid krijgen kleinschalige woningbouw te realiseren aansluitend op en ter afronding van bestaand stedelijk woongebied.

Tenslotte is door nu gemaakte afspraken het onderscheid binnen BSG tussen het intensiveren, het herstructureren van geluidgevoelige functies als woningbouw en (het verbod tot) het transformeren van niet- geluidgevoelige bestemmingen naar bijvoorbeeld woningbouw vervallen. Als gevolg daarvan kunnen nu binnen BSG kantoren en bedrijvenlocaties worden getransformeerd ten behoeve van het realiseren van de woningbouwopgaven binnen de metropoolregio Amsterdam. Bovendien kan door deze ontwikkeling een bijdrage worden geleverd aan de leegstand van kantoren en de verpaupering van bedrijventerreinen binnen Bestaand Stedelijk Gebied. In totaal gaat in dit gebied hierbij om het realiseren van duizenden woningen.

In de periode van onderhandelen over de voorstellen met het Rijk is de regionale inzet bij de betrokken gemeente getoetst in het kader van SMASH en in het overleg van de Bestuurlijke Regie Schiphol (BRS). Het pakket is met de betrokken gemeenten besproken in de vergadering van de BRS van 15 februari 2016. In de vergadering is geconstateerd “dat de gekozen aanpak en de voorstellen op consensus en hiermee op een groot bestuurlijk draagvlak binnen de BRS kunnen rekenen”.

Op de nieuwe kaart 11 is de 20 Ke-contour weergegeven. Zie ook : http://maps.noord-holland.nl/PRV_ontwerp_2016

Artikel 31 Strandzoning

In de PRV is een strandzoning opgenomen waarin jaarrondstrandpaviljoens niet mogelijk worden gemaakt (Artikel 31 en kaart 8 PRV). Er komen echter steeds meer initiatieven die een ander karakter hebben, waardoor gemeentelijke plannen, op basis van onze PRV, niet goed getoetst kunnen worden. Het gaat bijvoorbeeld om jaarrondsportaccommodaties, reddingsbrigades en verblijfsaccommodaties. Hiermee wordt duidelijker welk jaarrond-gebruik waar op het strand is toegestaan. Wij stellen daarom voor om de tekst van artikel 31 van de PRV aan te passen en definities van de begrippen jaarrond

strandpaviljoen, jaarrond sportaccommodatie en jaarrond reddingsbrigade in artikel 2 van de PRV op te nemen. Hiermee wordt duidelijk welk jaarrond gebruik, waar op het strand is toegestaan en waar niet.

Wat onder jaarrondstrandpaviljoen wordt verstaan, is gedefinieerd in artikel 2. Indien daarbij in een opsomming van gevallen "of" wordt gebruikt, valt daar ook de situatie onder dat meer dan een van de genoemde gevallen zich tegelijk voordoet. In de definities wordt onder bijbehorende voorzieningen ook verstaan: ondergeschikte watersport gerelateerde detailhandel. Met "dagrecreatief medegebruik" wordt bedoeld dat het jaarrond strandpaviljoen ook (ondergeschikt) gecombineerd mag worden met bijv. wind- of watersport verhuur of andere vormen van strandrecreatie (verhuur parasols, surflessen). De gebouwen en bouwwerken die binnen de jaarrondstandzonering worden geplaatst moeten uiteraard voldoen aan alle eisen die gesteld worden vanuit relevante regelgeving, onder meer vanuit het Rijk (bouwbesluit en Barro) en Hoogheemraadschap. Er zal veelal geëist worden dat gebouwen semi-permanent zijn.

Het aangepaste voorstel is beleidsneutraal. De begrenzing van de strandzonering op kaart 8 wijzigt niet, alleen de kleuren en bijbehorende legenda (bijlage C). De zones waar jaarrond exploitatie verboden is, zijn in de huidige PRV gezoneerd en zijn groen aangegeven. Groen suggereert dat het daar juist mag. Ten opzichte van de terinzagelegging van de ontwerpwijziging is de legenda gewijzigd, zodat deze beter aansluit op de tekst van het artikel.

Zie: http://maps.noord-holland.nl/PRV_ontwerp_2016.

Kaart 10 Aardkundige waarden

In 2015 is deze kaart gewijzigd in de Provinciale Milieuverordening. Het ging om enkele technische wijzigingen: kennelijke fouten en onlogische begrenzingen (bijvoorbeeld grenzen die door woningen liepen) zijn gecorrigeerd. De meest actuele kaart wordt nu ook in de PRV verwerkt. Zie ook:

http://maps.noord-holland.nl/PRV_ontwerp_2016.

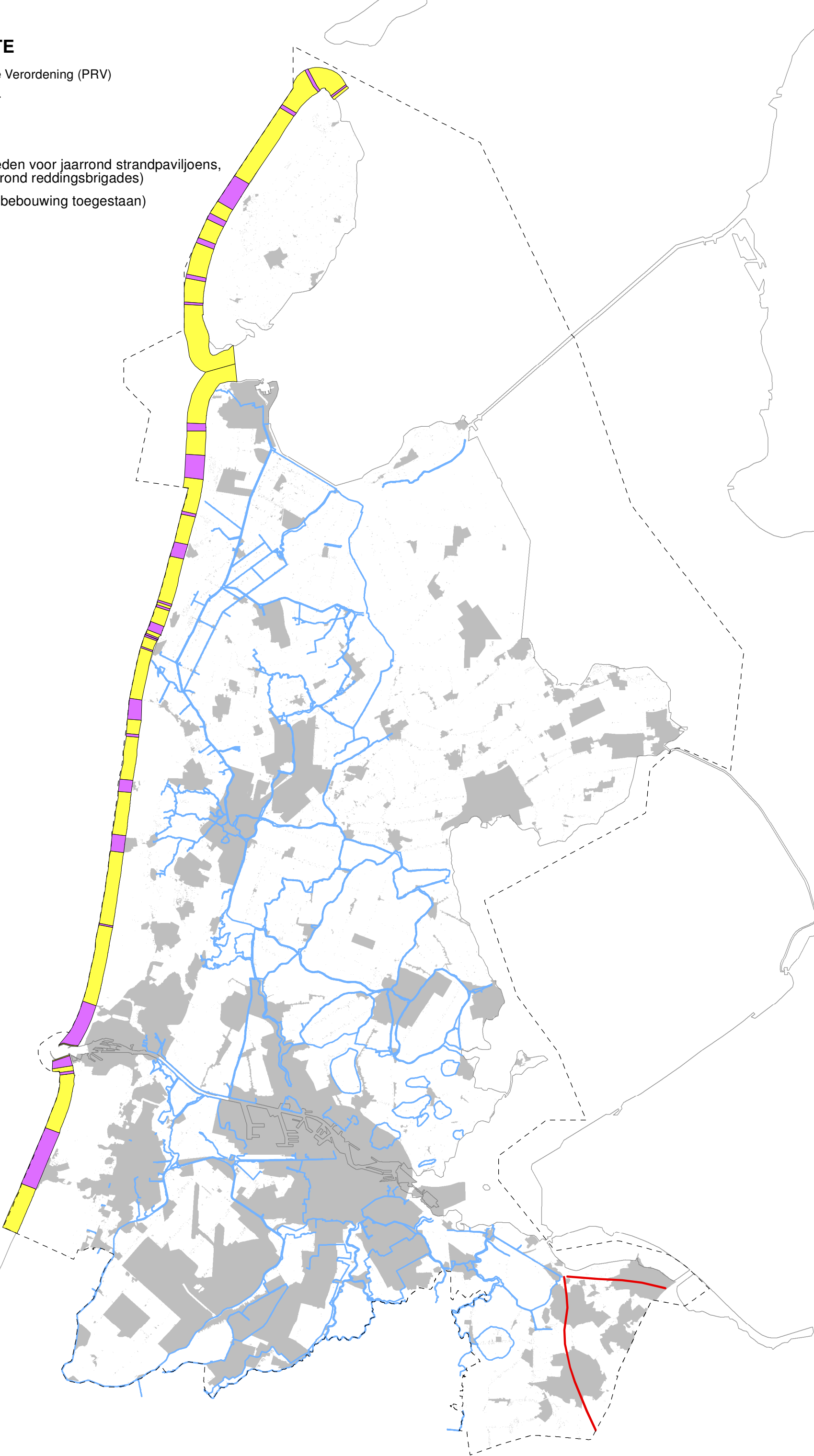
4. Juridische toelichting

Het ontwerp-besluit tot wijziging van de PRV is tot stand gekomen in samenspraak met juristen van JZ. Met betrekking tot de ladderwijzigingen in het bijzonder is de huisadvocaat daarnaast gevraagd te bezien of het is toegestaan om een gedeelte van het toetsingskader neer te leggen in door GS vast te stellen nadere regels. Die vraag is bevestigend beantwoord. Artikel 4.1 Wro maakt het mogelijk dat PS hun verordenende bevoegdheid delegeren aan GS. Hierdoor is een constructie waarbij een gedeelte van het toetsingskader niet in de PRV zelf, maar in nadere regels wordt opgenomen juridisch houdbaar.

KAART 8: BLAUWE RUIMTE

behorende bij de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV)
vastgesteld door PS ---,---,---

- Aansluiting op hogegrond
- Regionale waterkering
- Strandzoning (met mogelijkheden voor jaarrond strandpaviljoens, jaarrond sportpaviljoens en jaarrond reddingsbrigades)
- Kustzone (geen jaarrond strandbebouwing toegestaan)

Kaarten en tekst dienen in samenhang te worden gelezen.
Aan afzonderlijke kaarten kunnen geen rechten worden ontleend.

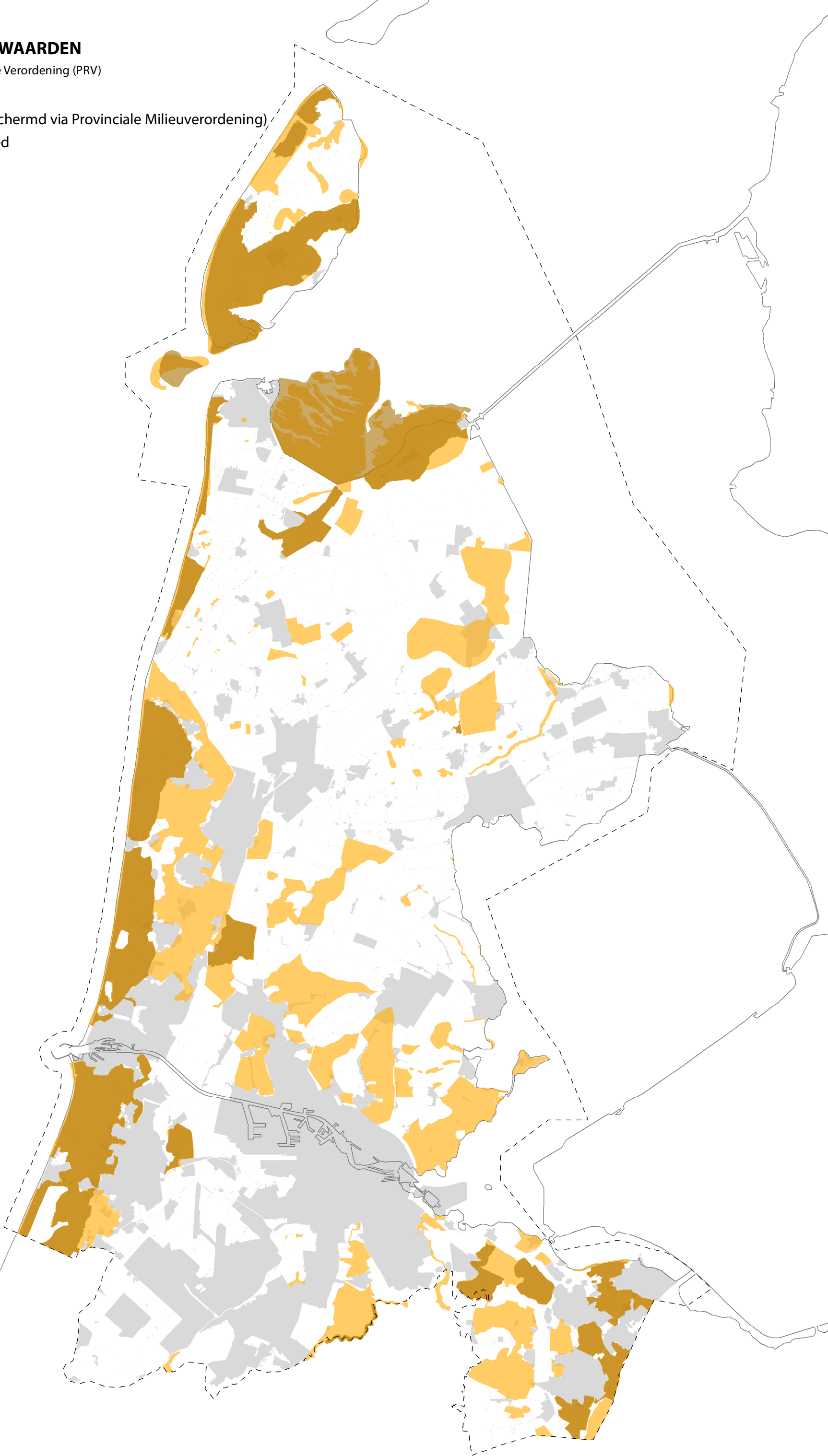
KAART 10: AARDKUNDIGE WAARDEN

behorende bij de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV)

vastgesteld door PS --.--.----

Aardkundig monument (beschermd via Provinciale Milieuverordening)

Aardkundig waardevol gebied

Bijlage E bij de statenvoordracht 800345-870460

In deze bijlage is een tabel opgenomen waarin de meest relevante wijzigingen ten opzichte van de huidige PRV zijn opgenomen. Alle wijzigingen staan ook opgesomd in het ontwerpbesluit, omdat dit een juridische vereiste is. Omwille van de overzichtelijkheid zijn de belangrijkste wijzigingen hieronder ook in een tabel opgenomen. Hierbij is de oorspronkelijke tekst van de PRV in de eerste kolom weergegeven (voor zover daarin wordt gewijzigd, dus als bijvoorbeeld alleen lid 1 wijzigt, staat alleen lid 1 in deze kolom) en de voorgestelde nieuwe tekst in de tweede kolom. Toelichting op de bedoeling van de belangrijkste wijzigingen staat in bijlage 4 bij de GS-nota /bijlage D bij de Statenvoordracht. En een toelichting op de werking van de artikelen staat in het ontwerpbesluit.

In de werkdocumenten PRV (bijlagen 7a en 7b bij de GS-nota/bijlagen F en G bij de statenvoordracht) zijn alle wijzigingen met track changes inzichtelijk gemaakt respectievelijk verwerkt in een geconsolideerde versie met doorlopende tekst. Zo komt de PRV er dus uit te zien na vaststelling van de wijzigingen door Provinciale Staten. In beide versies is een aantal begrippen consequent vervangen:

- BBG door BSG
- Verstedelijking door (nieuwe) stedelijke ontwikkeling(en)

Deze wijzigingen worden in onderstaande tabel toegelicht bij artikel 2 Begripsbepalingen. In de tabel wordt niet aangegeven waar dit elders in de PRV tot wijziging leidt. Dit is te zien in de Werkversie PRV (bijlage 7). Ook zijn kleine veranderingen in de artikelen die het gevolg zijn van verwijzingen naar de nieuwe artikelen 5a-5e, niet in de tabel opgenomen.

NB: dit is dus een ander overzicht met wijzigingen dan het overzicht in de Nota van Beantwoording; daarin staan de wijzigingen ten opzichte van de ontwerpwijziging die die ter inzage was gegaan. In onderstaande tabel is geel gemarkeerd wat de inhoudelijke of tekstuele wijzigingen zijn ten opzichte van ter inzagelegging van de ontwerpwijziging.

Inhoudsopgave

Huidige tekst	Voorgestelde tekst
Artikel 5 Detailhandel	Artikel 5 Detailhandel vervalt Nieuw: • Artikel 5a Nieuwe stedelijke ontwikkeling • Artikel 5b Detailhandel • Artikel 5c Kleinschalige ontwikkelingen • Artikel 5d Transformatie glastuinbouw • Artikel 5e Woningen binnen de 20 Ke-contour
• Artikel 9 Aanwijzing Bestaand Bebouwd Gebied • Artikel 10 (Vervallen) • Artikel 11 Locaties voor bedrijventerreinen en kantoorlocaties binnen Bestaand Bebouwd Gebied	Artikelen 9 en 11 vervallen
• Artikel 12 Verbod tot aanleg van bedrijventerreinen en kantoorlocaties • Artikel 13 Nieuwe woningbouw • Artikel 14 Overige vormen van verstedelijking	Artikelen 12, 13 en 14 vervallen
Bijlage 2 Kaarten Kaart 2 Bestaand Bebouwd Gebied Kaart 3 Landelijk Gebied	Bijlage 2 Kaarten Kaart 2 en 3 vervallen Nieuw: Kaart 11 20 Ke-contour

Artikel 2 Begripsbepalingen

Huidige tekst	Voorgestelde tekst
-	k. <u>bestaand stedelijk gebied</u>: gebied als bedoeld in artikel 1.1.1 eerste lid onder h, van het Besluit ruimtelijke ordening lid 1; t. <u>Jaarrond reddingsbrigadegebouw</u>: een gebouw ten dienste van de reddingsbrigade dat uitsluitend als zodanig gebruikt mag worden en dat het gehele jaar op het strand mag staan. u. <u>Jaarrond sportpaviljoen</u>: een openbaar toegankelijk paviljoen voor buitensportactiviteiten en hierbij behorende voorzieningen, waaronder aan de functie ondergeschikte horecavoorzieningen in de vorm van het verstrekken van etenswaren en dranken mede zijn inbegrepen, dat het gehele jaar op het strand mag staan en alleen als zodanig gebruikt mag worden. v. <u>Jaarrond strandpaviljoen</u>: een openbaar toegankelijk <u>gebouw</u> met daarbij behorende erven en voorzieningen zoals terrassen, waar als hoofdfunctie bedrijfsmatig etenswaren of dranken voor gebruik ter plaatse worden verstrekt en dat het gehele jaar op het strand mag staan en alleen als zodanig gebruikt mag worden met dien verstande dat <u>ondergeschikte en bijbehorende detailhandel en dienstverlening is toegestaan</u>;
	x. <u>Kleinschalige ontwikkeling</u>: nieuwe bebouwing voor stedelijke functies die gelet op de kleinschaligheid en beperkte ruimtelijke gevolgen niet wordt aangemerkt als een stedelijke ontwikkeling als bedoeld in artikel 1.1.1, eerste lid onder i, van het Besluit ruimtelijke ordening
v. <u>landelijk gebied</u> : het gebied, niet zijnde bestaand bebouwd gebied	z. <u>landelijk gebied</u>: het gebied, niet zijnde bestaand stedelijk gebied, als bedoeld in artikel 1.1.1, eerste lid onder h, van het Besluit ruimtelijke ordening

	hh. <u>opstelling voor zonne-energie</u> : een samenstel van bouwwerken op het maaiveld, ten behoeve van het opwekken van elektriciteit of warmte door het opvangen van de straling van de zon.
ff. <u>provinciale planningsopgave</u> : de som van de uitbreidingsvraag en vervangingsvraag naar nieuwe bedrijventerreinen verminderd met de verwachte ruimtewinst	vervalt
	nn. <u>stedelijke functies</u> : functies die verband houden met wonen, bedrijven, voorzieningen, stedelijk water en stedelijk groen;
	oo. <u>stedelijke ontwikkeling</u> : ontwikkeling als bedoeld in artikel 1.1.1, eerste lid onder i, van het Besluit ruimtelijke ordening;
kk. <u>transformatiegebied</u> : een zoekgebied voor verstedelijking waarin meerdere opgaven, waaronder mede begrepen wonen, water, recreatie, natuur en bedrijvigheid, in samenhang worden ontwikkeld met inachtneming van de ruimtelijke kwaliteit, bereikbaarheid en duurzaam bouwen;	vervalt
ll. <u>verstedelijking</u> : ontwikkeling van functies die verband houden met wonen, bedrijvigheid, voorzieningen, bovengrondse en ondergrondse infrastructuur, stedelijk water en stedelijk groen, voor zover de hiervoor genoemde functies het oprichten van bebouwing mede mogelijk maken;	vervalt

Artikel 5a Nieuwe stedelijke ontwikkeling (nieuw)

Huidige tekst	Voorgestelde tekst
Dit is een nieuw artikel	Artikel 5a Nieuwe stedelijke ontwikkeling 1. Een bestemmingsplan kan uitsluitend voorzien in een nieuwe stedelijke ontwikkeling als deze ontwikkeling in overeenstemming is met de binnen de regio gemaakte schriftelijke afspraken. 2. Gedeputeerde staten stellen nadere regels aan de afspraken bedoeld in het eerste en het tweede lid.

Artikel 5b Detailhandel

Huidige tekst	Voorgestelde tekst
1. Een bestemmingsplan kan voorzien in nieuwe detailhandel, of omzetting van volumineuze naar niet-volumineuze detailhandel, met een totaal winkelvloeroppervlak van meer dan 1500 m2 mits: - dit aantoonbaar niet leidt tot ernstige verstoring of duurzame ontwrichting van de bestaande detailhandelsstructuur; - de regionale adviescommissie hierover een advies heeft uitgebracht; - indien de nieuwe detailhandel wordt voorzien buiten bestaande winkelgebieden in de toelichting op het bestemmingsplan is aangetoond dat geen ruimte gevonden kan worden binnen de bestaande winkelgebieden, en; - de nieuwe detailhandel in overeenstemming is met het detailhandelsprogramma dat is opgenomen in de regionale detailhandelsvisie, voor zover het bestemmingsplan vanaf 1 januari 2016 ter inzage is gelegd. 2. In afwijking van het eerste lid kan een bestemmingsplan voorzien in nieuwe detailhandel met een totaal winkelvloeroppervlak tot 3000 m2 binnen een bestaand winkelgebied van minimaal 25000 m2 totaal winkelvloeroppervlak. 3. Een bestemmingsplan voorziet niet in nieuwe detailhandel op bedrijventerreinen en kantoorlocaties met uitzondering van: - een afhaalpunt ten behoeve van internethandel;	Artikel 5b Detailhandel 1. Onverminderd artikel 5a voorziet een bestemmingsplan niet in nieuwe detailhandel op bedrijventerreinen en kantoorlocaties met uitzondering van: - een afhaalpunt ten behoeve van internethandel; - detailhandel die in zowel bedrijfseconomisch als ruimtelijk opzicht ondergeschikt is aan de toegelaten bedrijfsuitoefening op grond van het vigerende bestemmingsplan en daarop nauw aansluit; - brand- of explosiegevaarlijke detailhandel of; - volumineuze detailhandel indien deze in winkelgebieden uit een oogpunt van hinder, veiligheid of verkeersaantrekkende werking niet inpasbaar is. Als het totaal winkelvloeroppervlak van deze volumineuze detailhandel meer dan 1500 m2 bedraagt, geldt dat: - dit aantoonbaar niet leidt tot ruimtelijk relevante leegstand in bestaande winkelgebieden, en; - de regionale adviescommissie hierover een advies heeft uitgebracht.

b. detailhandel die in zowel bedrijfseconomisch als ruimtelijk opzicht ondergeschikt is aan de toegelaten bedrijfsuitoefening op grond van het vigerende bestemmingsplan en daarop nauw aansluit; c. brand- of explosiegevaarlijke detailhandel of; d. volumineuze detailhandel indien deze in winkelgebieden uit een oogpunt van hinder, veiligheid of verkeersaantrekkende werking niet inpasbaar is. Als het totaal winkelvloeroppervlak van deze volumineuze detailhandel meer dan 1500 m² bedraagt, geldt dat: • dit aantoonbaar niet leidt tot ernstige verstoring of duurzame ontwrichting van de Bestaande detailhandelsstructuur, en; • de regionale adviescommissie hierover een advies heeft uitgebracht. 4. Op een bestemmingsplan dat voorziet in de ontwikkeling van nieuwe detailhandel buiten bestaand bebouwd gebied, is artikel 15 van overeenkomstige toepassing; 5. Gedeputeerde staten kunnen nadere regels stellen over de regionale detailhandelsvisie en het detailhandelsprogramma	
--	--

Artikel 5c Kleinschalige ontwikkeling (nieuw)

Huidige tekst	Voorgestelde tekst
Dit is een nieuw artikel	Artikel 5c Kleinschalige ontwikkeling 1. Een bestemmingsplan maakt een kleinschalige ontwikkeling buiten bestaand stedelijk gebied uitsluitend mogelijk binnen een bestaand bouwblok dat al voorziet in een stedelijke functie. Het aantal woningen mag hierbij niet toenemen. 2. In afwijking van het eerste lid is bebouwing buiten het bestaande bouwblok mogelijk, mits het bebouwd oppervlak niet wordt vergroot. 3. In afwijking van het eerste lid kan een bestemmingsplan voorzien in een kleinschalige ontwikkeling buiten bestaand stedelijk gebied, indien dit op grond van een ander artikel in deze verordening is toegestaan.

Artikel 5d Transformatie glastuinbouw (nieuw)

Huidige tekst	Voorgestelde tekst
Dit is een nieuw artikel	Artikel 5d Transformatie glastuinbouw Een bestemmingsplan voorziet alleen in nieuwe bebouwing of functieverandering van een bestaand glastuinbouwbedrijf naar wonen, bedrijvigheid, kantoren of voorzieningen, indien: a. toepassing wordt gegeven aan artikel 13a, artikel 16, artikel 17 of artikel 26c, of; b. de nieuwe bebouwing of functieverandering past binnen de door de stuurgroep Greenport Aalsmeer gemaakte schriftelijke afspraken.

Artikel 5e Woningen binnen de 20 Ke-contour

Huidige tekst	Voorgestelde tekst
Dit is een nieuw artikel	1. Voor de gronden binnen de 20 Ke-contour, zoals aangegeven op kaart 11 en de digitale verbeelding ervan, kan een bestemmingsplan voorzien in nieuwe woningen, uitsluitend binnen het bestaand stedelijk gebied. 2. In afwijking van het eerste lid kan een bestemmingsplan buiten bestaand stedelijk gebied voorzien in nieuwe woningen op de gronden binnen de 20 Ke-contour, zoals aangegeven op kaart 11 en de digitale verbeelding ervan: a. die tot stand komen door toepassing van artikel 13a, artikel 16 of artikel 17, of; b. waarvoor vóór 1 maart 2017 een verklaring van geen bezwaar als bedoeld in artikel 8.9 van de Wet Luchtvaart is verleend. 3. Voor zover een bestemmingsplan nieuwe woningen toestaat op de gronden binnen de 20 Ke-contour, wordt in de toelichting van dat plan rekenschap gegeven van het feit dat op de betreffende locatie sprake is van geluid vanwege het luchtverkeer en worden de redenen vermeld die er toe hebben geleid om op de betreffende locatie nieuwe woningen te bestemmen, alsmede de uitkomsten van het onderzoek naar de maatschappelijke haalbaarheid hieromtrent.

Artikel 5d – kaart 11

Huidige tekst	Voorgestelde tekst
Dit is een nieuwe kaart	Aanpassing kaart: http://maps.noord-holland.nl/PRV_ontwerp_2016 Om de kaartlagen aan- en uit te zetten, klik op 'ik wil' > 'kaartlagenlijst tonen'. Vervolgens links per kaartlaag de vinkjes aan- en uitzetten.

Artikel 9 Aanwijzing bestaand bebouwd gebied

Huidige tekst	Voorgestelde tekst
Als bestaand bebouwd gebied wordt de bestaande of de bij een – op het moment van inwerkingtreding van de verordening – geldend bestemmingsplan toegelaten woon- of bedrijfsbebouwing, uitgezonderd bebouwing op agrarische bouwpercelen en kassen. Onder toegelaten woon- of bedrijfsbebouwing wordt mede begrepen de daarbij behorende bebouwing ten behoeve van openbare voorzieningen, verkeersinfrastructuur alsmede stedelijk water en stedelijk groen van een stad, dorp of kern.	Vervalt

Artikel 11 Locaties voor bedrijventerreinen en kantoorlocaties binnen bestaand bebouwd gebied

Huidige tekst	Voorgestelde tekst
1. Een bestemmingsplan binnen bestaand bebouwd gebied kan voorzien in een nieuw bedrijventerrein en kantoorlocatie of een uitbreiding van een bestaand terrein voor zover deze in overeenstemming zijn met de geldende provinciale planningsopgave. 2. Gedeputeerde staten stellen een provinciale planningsopgave vast en jaarlijks een regionale bedrijventerreinmonitor ten behoeve van het opstellen en actualiseren ervan. 3. De toelichting bij een bestemmingsplan dat voorziet in transformatie van bedrijfsterrein geeft een verantwoording over de wijze waarop in het verlies aan bedrijfsterrein wordt voorzien zowel wat betreft oppervlakte als beschikbaarheid van voldoende terrein voor specifieke milieubelastende bedrijfssoorten	Vervalt

Artikel 12 Verbod tot aanleg van bedrijventerreinen en kantoorlocaties

Huidige tekst	Voorgestelde tekst
1. Een bestemmingsplan voorziet niet in een nieuw bedrijventerrein of een nieuwe kantoorlocatie of een uitbreiding van een bestaand terrein in het landelijk gebied. 2. In afwijking van het eerste lid kan een bestemmingsplan voorzien in een nieuw bedrijventerrein, een nieuwe kantoorlocatie of een uitbreiding van een bestaand terrein in het landelijk gebied, voor zover deze in overeenstemming is met de provinciale planningsopgave, als bedoeld in artikel 11, tweede lid. 3. Artikel 15 is van overeenkomstige toepassing. 4. De toelichting bij een bestemmingsplan dat een nieuw bedrijventerrein of een nieuwe kantoorlocatie mogelijk maakt, na toepassing van het bepaalde in het tweede lid, geeft aan in hoeverre de nieuwe locatie of de uitbreiding van een bestaand terrein in overeenstemming is met en gebaseerd is op afspraken van de gemeente met de andere gemeenten in regioverband en maakt duidelijk: a. op welke wijze het bedrijventerrein of de kantoorlocatie of de uitbreiding past in de regionale verdeling van deze terreinen over de gemeenten; b. op welke wijze het bedrijventerrein of de uitbreiding past in de afgesproken vestigingsmilieus; c. dat op bestaande terreinen binnen bestaand bebouwd gebied geen ruimte meer beschikbaar is of kan worden verkregen na herstructurering of intensivering; d. op welke wijze het bedrijventerrein of de kantoorlocatie of de uitbreiding past in een af te spreken tijdsfasering; e. dat in voldoende mate is aangetoond dat behoefte bestaat aan een nieuw bedrijventerrein, een nieuwe kantoorlocatie of uitbreiding van bestaande terreinen; f. op welke wijze de vestigingsmilieus zich verhouden tot de bereikbaarheid van het bedrijventerrein of de kantoorlocatie.	Vervalt

5. Gedeputeerde staten kunnen nadere regels stellen omtrent de relatie van bedrijventerreinen en kantoorlocaties met verschillende vestigingsmilieus en de bereikbaarheid daarvan door middel van goede aansluitingen op verkeers- en vervoersverbindingen. 6. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid zijn nieuwe bedrijventerreinen, nieuwe kantoorlocaties of uitbreiding van bestaande terreinen in het landelijk gebied tevens mogelijk indien: a. deze onderdeel zijn van de transformatiegebieden - meervoudig zoals weergegeven op kaart 2 en op de digitale verbeelding ervan; b. deze in overeenstemming is met de geldende provinciale planningsopgave en; c. c. het bepaalde in artikel 15 in acht wordt genomen.	
---	--

Artikel 13 Nieuwe woningbouw

Huidige tekst	Voorgestelde tekst
1. Een bestemmingsplan voorziet niet in nieuwe woningbouw in het landelijk gebied. 2. In afwijking van het eerste lid kan een bestemmingsplan voorzien in de ontwikkeling van nieuwe woningbouw indien: a. nieuwe woningbouw in overeenstemming is met de provinciale woonvisie 2010-2020 (vastgesteld bij besluit van 27 september 2010, nr. 62) en de door gedeputeerde staten en de regiogemeenten vastgestelde regionale actieprogramma's; b. nieuwe woningbouw in overeenstemming is met de door gedeputeerde staten vastgestelde provinciale woningbouwmonitor en provinciale woningbouwprognose; c. nieuwe woningbouw niet kan worden gerealiseerd door herstructureren, intensiveren, combineren of transformeren binnen bestaand bebouwd gebied en; d. het bepaalde in artikel 15 in acht wordt genomen. 3. In afwijking van het bepaalde in het eerste en tweede lid is nieuwe woningbouw in het landelijk gebied tevens mogelijk, indien: a. nieuwe woningbouw tot stand komt conform een Ruimte voor Ruimte-regeling, als bedoeld in artikel 16; b. nieuwe woningbouw onderdeel is van verbrede landbouw als bedoeld in artikel 26 e en functiewijzigingen op voormalige agrarische bouwpercelen als bedoeld in artikel 17 of; c. de nieuwe woningbouw onderdeel is van de transformatiegebieden – meervoudig zoals weergegeven op kaart 2 en op de digitale verbeelding ervan. 4. Gedeputeerde staten kunnen nadere regels stellen inzake de aard, de omvang en de locatie van nieuwe woningbouw.	Vervalt

Artikel 14 Overige vormen van verstedelijking

Huidige tekst	Voorgestelde tekst
1. Een bestemmingsplan voorziet niet in nieuwe verstedelijking of uitbreiding van bestaande verstedelijking, als bedoeld in artikel 1 van deze verordening, in het landelijk gebied anders dan de verstedelijking als bedoeld in de artikelen 12 en 13 van deze verordening. 2. In afwijking van het eerste lid kan een bestemmingsplan voorzien in nieuwe verstedelijking of uitbreiding van bestaande verstedelijking in het landelijk gebied anders dan de verstedelijking als bedoeld in de artikelen 12 en 13, indien: a. de noodzaak van verstedelijking als bedoeld in het eerste lid is aangetoond; b. is aangetoond dat de beoogde verstedelijking niet door herstructureren, intensiveren, combineren of transformeren binnen bestaand bebouwd gebied kan worden gerealiseerd en; c. het bepaalde in artikel 15 in acht wordt genomen. 3. In afwijking van het bepaalde in het eerste en het tweede lid zijn nieuwe verstedelijking of uitbreiding van bestaande verstedelijking, als bedoeld in artikel 2 van deze verordening, in het landelijk gebied tevens mogelijk indien deze onderdeel zijn van de transformatiegebieden - meervoudig zoals weergegeven op kaart 2 en op de digitale verbeelding ervan. 4. Bij de toepassing van het derde lid wordt het bepaalde in artikel 15 in acht genomen. 5. Gedeputeerde staten kunnen nadere regels stellen inzake de aard, de omvang en de locatie van nieuwe verstedelijking of uitbreiding van bestaande verstedelijking in het landelijk gebied anders dan de verstedelijking als bedoeld in artikelen 12 en 13.	Vervalt

Artikel 26c Glastuinbouwconcentratiegebieden

Huidige tekst	Voorgestelde tekst
1. Nieuwvestiging of verplaatsing van glastuinbouwbedrijven is alleen mogelijk in glastuinbouwconcentratiegebied, zoals aangegeven op kaart 7 en de digitale verbeelding ervan. 2. Uitbreiding van bestaande glastuinbouwbedrijven is alleen mogelijk in glastuinbouwconcentratiegebied of tuinbouwconcentratiegebied, zoals aangegeven op kaart 7 en de digitale verbeelding ervan. 3. Een bestemmingsplan dat betrekking heeft op een glastuinbouwconcentratiegebied, zoals aangegeven op kaart 7 en de digitale verbeelding ervan, maakt de vestiging van nieuwe bedrijvigheid anders dan primaire glastuinbouw niet mogelijk. 4. In afwijking van het derde lid, kan een bestemmingsplan dat betrekking heeft op een glastuinbouwconcentratiegebied, zoals aangegeven op kaart 7 en op de digitale verbeelding ervan, bestemmingen of regels bevatten voor bedrijven die zijn gelieerd aan glastuinbouw. 5. In afwijking van het derde lid, kan een bestemmingsplan dat betrekking heeft op een glastuinbouwconcentratiegebied, zoals aangegeven op kaart 7 en op de digitale verbeelding ervan, bestemmingen of regels bevatten die bedrijven mogelijk maken die niet zijn gelieerd aan glastuinbouw mits deze bedrijven aantoonbaar bijdragen aan de verduurzaming van de aanwezige glastuinbouwbedrijven. 6. In afwijking van artikel 26, eerste lid, onderdelen d en f, geldt geen maximale omvang voor een agrarisch bouwperceel van een glastuinbouwbedrijf in een glastuinbouwconcentratiegebied of tuinbouwconcentratiegebied, zoals aangegeven op kaart 7 en de digitale	1. Nieuwvestiging of verplaatsing van glastuinbouwbedrijven is alleen mogelijk in glastuinbouwconcentratiegebied, zoals aangegeven op kaart 7 en de digitale verbeelding ervan. 2. Uitbreiding van bestaande glastuinbouwbedrijven is alleen mogelijk in glastuinbouwconcentratiegebied of tuinbouwconcentratiegebied, zoals aangegeven op kaart 7 en de digitale verbeelding ervan. 3. In afwijking van het artikel 5c, kan een bestemmingsplan dat betrekking heeft op een glastuinbouwconcentratiegebied, zoals aangegeven op kaart 7 en op de digitale verbeelding ervan, bestemmingen of regels bevatten voor bedrijven die zijn gelieerd aan glastuinbouw. 4. In afwijking van het artikel 5c, kan een bestemmingsplan dat betrekking heeft op een glastuinbouwconcentratiegebied, zoals aangegeven op kaart 7 en op de digitale verbeelding ervan, bestemmingen of regels bevatten die bedrijven mogelijk maken die niet zijn gelieerd aan glastuinbouw mits deze bedrijven aantoonbaar bijdragen aan de verduurzaming van de aanwezige glastuinbouwbedrijven. 5. In afwijking van artikel 26, eerste lid, onderdelen d en f, geldt geen maximale omvang voor een agrarisch bouwperceel van een glastuinbouwbedrijf in een glastuinbouwconcentratiegebied of tuinbouwconcentratiegebied, zoals aangegeven op kaart 7 en de digitale verbeelding ervan. 6. Indien sprake is van verplaatsing van een glastuinbouwbedrijf naar het

verbeelding ervan. 7. Indien sprake is van verplaatsing van een glastuinbouwbedrijf naar het glastuinbouwconcentratiegebied, dient zeker te worden gesteld dat de bestaande locatie wordt gesaneerd. 8. Gedeputeerde staten kunnen, gehoord de desbetreffende commissie van provinciale staten, de begrenzing van het glastuinbouwconcentratiegebied, zoals aangegeven op kaart 7 en de verbeelding ervan, wijzigen.	glastuinbouwconcentratiegebied, dient zeker te worden gesteld dat de bestaande locatie wordt gesaneerd. 7. Gedeputeerde staten kunnen, gehoord de desbetreffende commissie van provinciale staten, de begrenzing van het glastuinbouwconcentratiegebied, zoals aangegeven op kaart 7 en de verbeelding ervan, wijzigen.
---	---

Artikel 31 Jaarrond strandzoning

Huidige tekst	Voorgestelde tekst
1. Een bestemmingsplan wijst slechts bestemmingen aan voor jaarrondstrandpaviljoens voor zover het gronden betreft die zijn opgenomen op kaart 8 en op de digitale verbeelding ervan behorende bij deze verordening.	1. Een bestemmingsplan voorziet niet in bestemmingen en regels die jaarrond aanwezige gebouwen mogelijk maken in de kustzone zoals aangeduid op kaart 8 en op de digitale verbeelding ervan. 2. Van het bepaalde in het eerste lid zijn uitgezonderd jaarrond strandpaviljoens, jaarrond sportpaviljoens, jaarrond reddingsbrigadegebouwen in de als strandzoning aangeduide gebieden op kaart 8 en op de digitale verbeelding daarvan.

Artikel 31 – kaart 8

Huidige tekst	Voorgestelde tekst
	Aanpassing kaart: http://maps.noord-holland.nl/PRV_ontwerp_2016 Om de kaartlagen aan- en uit te zetten, klik op 'ik wil' > 'kaartlagenlijst tonen'. Vervolgens links per kaartlaag de vinkjes aan- en uitzetten.

Artikel 46a Overgangsrecht (nieuw)

Huidige tekst	Voorgestelde tekst
Dit is een nieuw artikel	1. De verordening zoals die gold vóór 1 maart 2017 blijft van toepassing ten aanzien van een bestemmingsplan, een wijzigingsplan of een uitwerkingsplan waarvan het ontwerp voor dit tijdstip ter inzage is gelegd, met dien verstande dat het besluit omtrent vaststelling binnen 2 jaar na dit tijdstip moet worden genomen. 2. 2 De verordening zoals die gold vóór 1 maart 2017 blijft van toepassing ten aanzien van een omgevingsvergunning zoals bedoeld in artikel 3, waarvan de aanvraag vóór dit tijdstip is ingediend, met dien verstande dat de vergunning binnen 2 jaar na dit tijdstip moet worden verleend.

Kaart 10 Aardkundige waarden

Huidige tekst	Voorgestelde tekst
	Aanpassing kaart: http://maps.noord-holland.nl/PRV_ontwerp_2016 Om de kaartlagen aan- en uit te zetten, klik op 'ik wil' > 'kaartlagenlijst tonen'. Vervolgens links per kaartlaag de vinkjes aan- en uitzetten.

Werkdocument Provinciale ruimtelijke verordening

Versie ~~BA~~ doorlopende tekstwijzigingen bijhouden

Dit is een werkdocument van de wijziging van de Provinciale ruimtelijke verordening zoals deze wordt voorbereid voor vaststelling door PS op 12 december 2016

Het betreft een ambtelijk werkdocument. Het document heeft geen enkele formele status. Er kunnen geen rechten aan worden ontleend. Er zijn de komende periode tot aan de beoogde vaststelling nog ambtelijke en bestuurlijk-politieke aanpassingen mogelijk.

Van dit werkdocument bestaan 2 versies.

Versie A betreft de tekst met 'wijzigingen bijhouden'

Versie B betreft de doorlopende tekst.

Versiedatum: 9-1 november-december 2016

Inhoudsopgave

1 Algemeen

<i>Titel 1</i>	<i>Algemene bepalingen</i>
Artikel 1	Algemene bepalingen
Artikel 2	Begripsbepalingen
Artikel 3	Toepasselijkheid
 <i>Titel 2</i>	 <i>Provinciale planologische commissie</i>
Artikel 4	Instelling en taken provinciale planologische Commissie

2 Regels voor het gehele provinciale grondgebied

Artikel 5	(Vervallen)Detailhandel
Artikel 5a	-Nieuwe stedelijke ontwikkeling
Artikel 5b	Detailhandel
Artikel 5c	Kleinschalige ontwikkelingen
Artikel 5d	Transformatie glastuinbouw
Artikel 5e	Woningen binnen de 20 Ke-contour
Artikel 6	Instelling en taken Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling
Artikel 7	Weidewinkels
Artikel 8	Aardkundig waardevolle gebieden
Artikel 8a	Meerlaagse veiligheid

3 ~~Regels voor het Bestaand Bebouwd Gebied~~

Artikel 9	(Vervallen)Aanwijzing Bestaand Bebouwd Gebied
Artikel 10	(Vervallen)
Artikel 11	(Vervallen) Locaties voor bedrijventerreinen en kantoorlocaties binnen Bestaand Bebouwd Gebied

4 Regels voor het landelijk gebied

Artikel 12	(Vervallen)Verbod tot aanleg van bedrijventerreinen en kantoorlocaties
Artikel 13	(Vervallen)Nieuwe woningbouw
Artikel 13a	Nieuwe landgoederen
Artikel 14	(Vervallen)Overige vormen van verstedelijking
Artikel 15	Ruimtelijke kwaliteitseis ingeval van verstedelijking nieuwe stedelijke ontwikkeling in het landelijk gebied
Artikel 16	De Ruimte voor Ruimte-regeling
Artikel 17	Voormalige agrarische bouwpercelen
Artikel 17a	Agrarisch aanverwante bedrijven
Artikel 18	Recreatiewoningen

5 De Groene Ruimte

<i>Titel 1 Ecologische Hoofdstructuur</i>	
Artikel 19	Ecologische Hoofdstructuur en provinciale Ecologische Verbindingszones

Titel 2 UNESCO-erfgoederen van uitzonderlijke universele waarden

Artikel 20	UNESCO-erfgoederen van uitzonderlijke universele waarden
Artikel 21	Kernkwaliteiten uitzonderlijke Universele Waarden UNESCO-erfgoederen
Artikel 22	Ontwikkelingen binnen UNESCO-erfgoederen
Artikel 23	(Vervallen)

Titel 3 Bufferzones

Artikel 24 Bufferzones

Titel 4 Weidevogelleefgebieden

Artikel 25 Weidevogelleefgebieden

Titel 5 Landbouw

Artikel 26 Gebied voor grootschalige en gecombineerde landbouw

Artikel 26a Intensieve veehouderijen

Artikel 26b Bollenteelt

Artikel 26c Glastuinbouw

Artikel 26d Zaadveredelingsbedrijven

Artikel 26e Verbrede landbouw op agrarische bouwpercelen

Artikel 27 Landbouw-effectrapportage

Artikel 28 (Vervallen)

6 De Blauwe Ruimte

Artikel 29 (Vervallen)

Artikel 29a Buitendijkse gebieden

Artikel 30 Regionale waterkeringen

Artikel 31 Strandzoning

7 Energie

Artikel 32 Windturbines

Artikel 32a Opstellingen voor zonne-energie

Artikel 33 Energie en duurzaam bouwen

8 Hardheidsclausule

Artikel 34 Ontheffing

Artikel 35 Voorschriften aan ontheffing

Artikel 36 Inhoud aanvragen om ontheffing

Artikel 37 Bij beslissing op aanvraag te betrekken provinciaal beleid

Artikel 38 (Vervallen)

Artikel 39 Weigering ontheffing

Artikel 40 Intrekken ontheffing

Artikel 41 Vervallen ontheffing

Artikel 42 Termijn beslissing op ontheffing

9 Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 43 Technische correctie van begrenzingen

Artikel 44 Aanpassing termijn bestemmingsplannen

Artikel 45 Buiten toepassing verklaren van bepalingen van de verordening

Artikel 46 Intrekking

Artikel 47 Inwerkingtreding

Artikel 48 Naamgeving PRV

Bijlagen**1 Kernkwaliteiten erfgoederen de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de Beemster**

Nieuwe Hollandse Waterlinie

Beemster

2 Kaarten

Kaart 1 Grondgebied

Kaart 2 [Bestaand-Bebouwd-Gebied \(Vervallen\)](#)

Kaart 3 [Landelijk-Gebied \(Vervallen\)](#)

Kaart 4 Ecologie

Kaart 5a Unesco-erfgoederen met uitzonderlijke universele waarden

Kaart 5b Bufferzone

Kaart 6 Landbouwgebieden

Kaart 7 Landbouwclusters

Kaart 8 Blauwe ruimte

Kaart 9 Duurzame energie

Kaart 10 Aardkundige waarden

[Kaart 11 20 Ke-contour](#)

Hoofdstuk 1 Algemeen

Titel 1 Algemene bepalingen en begripsbepalingen

Artikel 1 Algemene bepalingen

- 1 Onder bestaande functies en bebouwing worden begrepen:
 - a. functies en bebouwing die op het tijdstip van inwerkingtreding van deze verordening rechtmatig aanwezig zijn of op het tijdstip van inwerkingtreding van deze verordening een omgevingsvergunning voor bouwen is verleend of kan worden verleend;
 - b. functies en bebouwing die kunnen worden toegestaan op grond van onherroepelijke besluiten van gedeputeerde staten of provinciale staten op het moment van inwerkingtreding van deze verordening of;
 - c. het vervangen van rechtmatig aanwezig zijnde bebouwing door bebouwing van gelijke aard, omvang en karakter.
- 2 In andere gevallen dan bedoeld in het eerste lid is sprake van nieuwe functies en nieuwe bebouwing, daaronder begrepen uitbreiding van bestaande functies en bestaande bebouwing, tenzij anders is bepaald.

Artikel 2 Begripsbepalingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. afhaalpunt ten behoeve van internethandel: locatie uitsluitend bedoeld voor opslag en distributie van artikelen ten behoeve van aan of verkoop via internet tussen bedrijf en consument, waar geen rechtstreekse verkoop of productadvisering via winkel, showroom of etalage plaatsvindt;
- b. afhankelijke woonruimte: een bijgebouw dat qua ligging een ruimtelijke eenheid vormt met de woning en waarin een gedeelte van de huishouding uit een oogpunt van mantelzorg gehuisvest is;
- c. agrarisch aanverwant bedrijf: een bedrijf in landelijk gebied dat hoofdzakelijk is gericht op het leveren van goederen en diensten aan agrarische bedrijven of het leveren van goederen en diensten ten behoeve van aanleg en onderhoud van groene of recreatieve gebieden, en gebruik maakt van werktuigen, apparatuur of agrarisch loonwerk.
- d. agrarisch bedrijf: een bedrijf gericht op het voortbrengen van producten door het telen van gewassen of het houden van dieren, daaronder begrepen houtteelt, zaadveredeling en de teelt van watergebonden organismen als planten, algen, weekdieren, schelpdieren en vissen;
- e. agrarisch bouwperceel: een aaneengesloten stuk grond waarop bebouwing met een hoofdgebouw en bijbehorende gebouwen van een agrarisch bedrijf is toegestaan;
- f. bebouwing: één of meerdere gebouwen en bouwwerken geen gebouwen zijnde;
- g. bebouwingskarakteristiek: de in verschillende tijdsfasen ontstane kenmerkende stedenbouwkundige opbouw en architectonische kenmerken van een gebied;
- h. bedrijfswoning: een woning die gezien ligging en functie bedoeld is voor de

huisvesting van personen wier aanwezigheid gelet op de bestemming van een gebouw of terrein noodzakelijk is;

- i. bedrijventerrein: een binnen de provincie Noord-Holland gelegen terrein van minimaal 1 ha bruto dat vanwege zijn bestemming bestemd en geschikt is voor gebruik door handel, nijverheid, commerciële en niet-commerciële dienstverlening en industrie. Onder de beschrijving vallen daarmee ook (delen van) bedrijventerreinen die gedeeltelijk, maar niet overwegend, bestemd en geschikt zijn voor kantoorgebouwen. Ook vallen daaronder de zeehaventerreinen welke met laad- en/of loskade langs diep vaarwater toegankelijk zijn voor grote zeeschepen. De volgende terreinen vallen hier niet onder: terrein voor grondstoffenwinning, olie- en gaswinning, terrein voor waterwinning, terrein voor agrarische doeleinden, terrein voor afvalstort;
- j. bestaand bouwblok: bouwblok vastgelegd in een bestaand bestemmingsplan, zoals dat geldt ten tijde van de inwerkingtreding van de verordening;
- j-k. bestaand stedelijk gebied: gebied als bedoeld in artikel 1.1.1 eerste lid onder h, van het Besluit ruimtelijke ordening;
- k-l. biomassa-inrichtingen: inrichtingen, gericht op de productie van energie of warmte uit plantaardig of dierlijk (rest)materiaal;
- l-m. complex van recreatiewoningen: een terrein of een plaats van enige omvang, al dan niet geheel of gedeeltelijk met gemeenschappelijke voorzieningen ingericht, en blijkens die inrichting bestemd om meerdere recreatiewoningen te plaatsen of geplaatst te houden en bedrijfsmatig te exploiteren;
- m-n. cultuurhistorische waarden: de fysieke overblijfselen van de historie, zowel bovengronds (gebouwde monumenten) en ondergronds (archeologie) als het cultuurlandschap met zijn historische landschapselementen als verbinding daartussen;
- n-o. de wet: de Wet ruimtelijke ordening;
- o-p. gecombineerde landbouw: landbouwfuncties al dan niet in combinatie met landschapsbeheer, waterbeheer, natuur, recreatie, educatie, zorgboerderijen en waarbij het landschap bepalend is voor de ontwikkelingsruimte van agrarische bedrijven;
- p-q. glastuinbouwbedrijf: een agrarisch bedrijf waarbij de teelt van gewassen (bloemen, groente of fruit) in een kas (een glazen, staande constructie) plaatsvindt onder gecontroleerde omstandigheden;
- q-r. grondgebonden agrarische bedrijfsvoering: een agrarische bedrijfsvoering die hoofdzakelijk niet in gebouwen plaatsvindt, waarbij het gebruik van agrarische gronden noodzakelijk is voor het functioneren van het bedrijf;
- r-s. grootschalige landbouw: al dan niet grondgebonden landbouwfuncties als bollenteelt, zaadclusters, veeteelt, glastuinbouw die zich kunnen kenmerken door intensieve productiemethoden of grootschalige bebouwing;
- t. intensieve veehouderij: een niet-grondgebonden agrarisch bedrijf dat zelfstandig of als neventak, geheel of grotendeels in gebouwen, varkens, pluimvee, konijnen, vleeskalveren, pelsdieren of overig kleinvee houdt, met uitzondering van het biologisch houden van dieren conform de Landbouwkwaliteitswet, het kweken van vissen het houden van melkvee en overig rundvee, geiten, schapen of paarden.
- u. jaar rond reddingsbrigadegebouw: een gebouw ten dienste van de reddingsbrigade dat uitsluitend als zodanig gebruikt mag worden en dat het gehele jaar op het strand mag staan;
- v. jaar rond sportpaviljoen: een openbaar toegankelijk gebouw voor buitensportactiviteiten en hierbij behorende voorzieningen, waaronder aan de functie ondergeschikte horecavoorzieningen in de vorm van het verstrekken van etenswaren of dranken mede zijn begrepen, dat het gehele jaar op het strand mag staan en alleen als zodanig gebruikt mag worden;
- w. jaar rond strandpaviljoen: een openbaar toegankelijk gebouw met daarbij behorende erven en voorzieningen zoals terrassen, waar als hoofdfunctie bedrijfsmatig etenswaren of dranken voor gebruik ter plaatse worden verstrekt en dat het gehele jaar op het strand mag staan en alleen als zodanig gebruikt mag worden met dien verstande dat ondergeschikte en bijbehorende detailhandel en dienstverlening is toegestaan;

s-

- x. kantoorlocatie: een binnen de provincie Noord-Holland gelegen terrein van minimaal 1 hectare bruto dat vanwege zijn bestemming bestemd en geschikt is voor gebruik door kantoren en openbare gebouwen, daaronder niet begrepen een terrein dat in overwegende mate bestemd is voor detailhandel of horeca;
- ~~t-y.~~ kk kleinschalige ontwikkeling: nieuwe bebouwing voor stedelijke functies die gelet op de kleinschaligheid en beperkte ruimtelijke gevolgen niet wordt aangemerkt als een stedelijke ontwikkeling als bedoeld in artikel 1.1.1, eerste lid onder i, van het Besluit ruimtelijke ordening
- ~~tt-z.~~ landbouw-effectrapportage: een onderzoek dat inzicht biedt in de directe en indirecte effecten voor de landbouw;
- ~~v-aa.~~ landelijk gebied: het gebied, niet zijnde bestaand ~~bebouwd gebied~~stedelijk gebied, als bedoeld in artikel 1.1.1, eerste lid onder h, van het Besluit ruimtelijke ordening;
- ~~w-bb.~~ landschappelijke kwaliteit: de essentiële elementen en kenmerken van landschappen, fysiek van aard zoals beschreven in de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie.
- ~~x-cc.~~ mantelzorg: het bieden van zorg aan eenieder die hulpbehoevend is op het fysieke, psychische of sociale vlak, op vrijwillige basis en buiten organisatorisch verband;
- ~~y-dd.~~ meetmast: een bouwwerk voorzien van meetapparatuur met bijbehorende infrastructuur ten behoeve van het verrichten onderzoek naar wind en windturbines;
- ~~z-ee.~~ natuurlijke waarden: de biotische en abiotische waarden van een gebied;
- ~~aa-ff.~~ nieuwe landgoederen: een grotendeels openbaar toegankelijk groengebied met een omvang van minimaal 5 hectare, zo mogelijk ingericht als boscomplex, met daarin één woongebouw "van allure" met een gering aantal wooneenheden of één kantoor;
- ~~bb-gg.~~ ontwikkelingsgeschiedenis: de ruimtelijke transformaties die een gebied in de tijd heeft ondergaan;
- hh. opschalen: vervanging van een windturbine door een windturbine met een groter opgesteld vermogen;
- ~~ee-ii.~~ opstelling voor zonne-energie: een samenstel van bouwwerken op het maaiveld, ten behoeve van het opwekken van elektriciteit of warmte door het opvangen van de straling van de zon.
- ~~dd-jj.~~ ordeningsprincipe: de ruimtelijke opbouw c.q. de verkavelings-structuur van het landschap;
- ~~ee-kk.~~ permanente bewoning: gebruik van een recreatiewoning als feitelijk hoofdverblijf;
- ~~ff.~~ provinciale planningsopgave: de som van de uitbreidingsvraag en vervangingsvraag naar nieuwe bedrijventerreinen verminderd met de verwachte ruimtewinst;
- ~~gg-ll.~~ recreatiewoning: woning ten behoeve van tijdelijk recreatief verblijf;
- ~~hh-mm.~~ regionale adviescommissie: adviescommissie ingesteld door gedeputeerde staten die gedeputeerde staten adviseert over aangelegenheden betreffende detailhandel volgens het Reglement Regionale Adviescommissie Detailhandel Noord-Holland;
- nn. ruimte voor ruimteregeling: regeling, gericht op een aantoonbare en duurzame verbetering van de ruimtelijke kwaliteit door de bouw van woningen als compensatie voor de sloop van landschappelijk storende en/of niet-passende bebouwing of functies onder de voorwaarde dat dit leidt tot een vermindering van het bebouwde oppervlak;
- oo. stedelijke functies: functies die verband houden met wonen, bedrijven, voorzieningen, stedelijk water en stedelijk groen;
- ~~ii-pp.~~ stedelijke ontwikkeling: ontwikkeling als bedoeld in artikel 1.1.1, eerste lid onder i, van het Besluit ruimtelijke ordening;
- jj-pp. teeltondersteunend glas: glasopstand dienstbaar aan een vollegronds landbouwbedrijf en bestemd voor het broeien of opkweken van plantmateriaal;
- ~~kk.~~ transformatiegebied: een zoekgebied voor verstedelijking waarin meerdere opgaven, waaronder mede begrepen wonen, water, recreatie, natuur en bedrijvigheid, in samenhang worden ontwikkeld met inachtneming van de ruimtelijke kwaliteit, bereikbaarheid en duurzaam bouwen;

~~ll.~~ ~~verstedelijking: ontwikkeling van functies die verband houden met wonen, bedrijvigheid, voorzieningen, bovengrondse en ondergrondse infrastructuur, stedelijk water en stedelijk groen, voor zover de hiervoor genoemde functies het oprichten van bebouwing mede mogelijk maken;~~

~~mm.~~ ~~— qq.~~ volumineuze detailhandel: vormen van detailhandel waarvan de winkelformules een

assortiment voeren van overwegend ruimte vergende goederen, waaronder bouwmarkten, tuincentra, woninginrichtingszaken, auto-, boten- en caravanbedrijven mede worden begrepen;

~~nn.~~ ~~rr.~~ volwaardig agrarisch bedrijf: een agrarisch bedrijf dat tenminste aan één volledige arbeidskracht een inkomen verschaft;

~~oo.~~ ~~ss.~~ vrijwaringszone: de ruimte ter weerszijden van en boven een primaire of regionale

waterkering die benodigd is voor een toekomstige versterking van de waterkering;

~~pp.~~ ~~tt.~~ weidewinkel: een solitaire, los van het bestaand ~~bebouwd stedelijk~~ gebied gelegen, winkelvestiging of cluster van vestigingen;

~~qq.~~ ~~uu.~~ windturbine: een door wind aangedreven bouwwerk met een rotordiameter van ten minste 5 meter of een ashoogte van ten minste 7 meter waarmee energie wordt opgewekt, inclusief de bij dit bouwwerk behorende infrastructurele voorzieningen, met uitzonderingen van traditionele windmolens of replica's hiervan;

~~rr.~~ ~~vv.~~ winkelgebied: een geografisch geheel waar relatief veel winkels voorkomen. Dit eventueel in samenhang met andere consumentverzorgende voorzieningen zoals horeca, ambachten en baliefuncties;

~~ss.~~ ~~ww.~~ winkelvloeroppervlak: de voor het publiek toegankelijke en zichtbare vloeroppervlakte in het winkelpand, bedoeld voor de verkoop en uitstalling van goederen, waaronder publieksruimte, etalage of vitrine, toonbank en kassarimte, schappen, paskamers, winkelwagens en pakruimten voor de consument.

Artikel 3 Toepasselijkheid

- 1 In deze verordening wordt mede verstaan onder een bestemmingsplan:
 - a. een wijzigings- of uitwerkingsplan als bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, onder a of b, van de wet;
 - b. een beheersverordening, als bedoeld in artikel 3.38 van de wet;
 - c. buitenplanse vrijstellingen ex artikel 19 Wet op de Ruimtelijke Ordening die onder het overgangsrecht vallen en;
 - d. een omgevingsvergunning waarbij met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, onder 2°, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht juncto artikel 4 van bijlage II bij het Besluit omgevingsrecht, of artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, onder 3°, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht van het bestemmingsplan of de beheersverordening wordt afgeweken.
- 2 In deze verordening wordt mede verstaan onder een toelichting op een bestemmingsplan: een toelichting op of een ruimtelijke onderbouwing van een verordening of een besluit als bedoeld in het eerste lid.

Titel 2 Provinciale planologische commissie

Artikel 4 Instelling en taken provinciale planologische commissie

- 1 Er is een provinciale planologische commissie, als bedoeld in artikel 9.1 van de wet, hierna te noemen de commissie.
- 2 De commissie heeft als taak het overleg over en de coördinatie van zaken betreffende provinciaal ruimtelijk beleid, indien dat in een wettelijk voorschrift wordt voorgeschreven of op verzoek van gedeputeerde staten of provinciale staten.
- 3 Gedeputeerde staten kunnen nadere regels geven omtrent de taak, werkwijze en samenstelling van de commissie.

Hoofdstuk 2 Regels voor het gehele provinciale grondgebied

Artikel 5

VervallenDetailhandel

1. — Een bestemmingsplan kan voorzien in nieuwe detailhandel, of omzetting van volumineuze naar niet-volumineuze detailhandel, met een totaal winkelvloeroppervlak van meer dan 1500 m² mits:

- a. — dit aantoonbaar niet leidt tot ernstige verstoring of duurzame ontwrichting van de bestaande detailhandelsstructuur;
- b. — de regionale adviescommissie hierover een advies heeft uitgebracht;
- c. — indien de nieuwe detailhandel wordt voorzien buiten bestaande winkelgebieden in de toelichting op het bestemmingsplan is aangetoond dat geen ruimte gevonden kan worden binnen de bestaande winkelgebieden, en;
- d. — de nieuwe detailhandel in overeenstemming is met het detailhandelsprogramma dat is opgenomen in de regionale detailhandelsvisie, voor zover het bestemmingsplan vanaf 1 januari 2016 ter inzage is gelegd.

2. — In afwijking van het eerste lid kan een bestemmingsplan voorzien in nieuwe detailhandel met een totaal winkelvloeroppervlak tot 3000 m² binnen een bestaand winkelgebied van minimaal 25000 m² totaal winkelvloeroppervlak.

3. — Een bestemmingsplan voorziet niet in nieuwe detailhandel op bedrijventerreinen en kantoorlocaties met uitzondering van:

- a. — een afhaalpunt ten behoeve van internethandel;
- b. — detailhandel die in zowel bedrijfseconomisch als ruimtelijk opzicht ondergeschikt is aan de toegelaten bedrijfsuitoefening op grond van het vigerende bestemmingsplan en daarop nauw aansluit;
- c. — brand- of explosiegevaarlijke detailhandel of;
- d. — volumineuze detailhandel indien deze in winkelgebieden uit een oogpunt van hinder, veiligheid of verkeersaantrekkende werking niet inpasbaar is. Als het totaal winkelvloeroppervlak van deze volumineuze detailhandel meer dan 1500 m² bedraagt, geldt dat:

1° dit aantoonbaar niet leidt tot ernstige verstoring of duurzame ontwrichting van de Bestaande detailhandelsstructuur, en;

2° de regionale adviescommissie hierover een advies heeft uitgebracht.

4. — Op een bestemmingsplan dat voorziet in de ontwikkeling van nieuwe detailhandel buiten bestaand bebouwd gebied, is artikel 15 van overeenkomstige toepassing.

5. — Gedeputeerde staten kunnen nadere regels stellen over de regionale detailhandelsvisie en het detailhandelsprogramma.

Artikel 5a Nieuwe stedelijke ontwikkeling

1. Een bestemmingsplan kan uitsluitend voorzien in een nieuwe stedelijke ontwikkeling als deze ontwikkeling in overeenstemming is met de binnen de regio gemaakte schriftelijke afspraken.

2. Gedeputeerde staten stellen nadere regels aan de afspraken bedoeld in het eerste lid.

Artikel 5b Detailhandel

Onverminderd artikel 5a voorziet een bestemmingsplan niet in nieuwe detailhandel op bedrijventerreinen en kantoorlocaties met uitzondering van:

- a. een afhaalpunt ten behoeve van internethandel;
- b. detailhandel die in zowel bedrijfseconomisch als ruimtelijk opzicht ondergeschikt is aan de toegelaten bedrijfsuitoefening op grond van het vigerende bestemmingsplan en daarop nauw aansluit;
- c. brand- of explosiegevaarlijke detailhandel of;
- d. volumineuze detailhandel indien deze in winkelgebieden uit een oogpunt van hinder, veiligheid of verkeersaantrekkende werking niet inpasbaar is. Als het totaal

winkelvloeroppervlak van deze volumineuze detailhandel meer dan 1500 m2 bedraagt, geldt dat:

1. dit aantoonbaar niet leidt tot ruimtelijk relevante leegstand in bestaande winkelgebieden, en;
2. de regionale adviescommissie hierover een advies heeft uitgebracht.

Artikel 5c Kleinschalige ontwikkeling

1. –Een bestemmingsplan maakt een kleinschalige ontwikkeling buiten bestaand stedelijk gebied uitsluitend mogelijk binnen een bestaand bouwblok dat al voorziet in een stedelijke functie. Het aantal woningen mag hierbij niet toenemen
2. In afwijking van het eerste lid is bebouwing buiten het bestaande bouwblok mogelijk, mits het bebouwd oppervlak niet wordt vergroot.
3. In afwijking van het eerste lid kan een bestemmingsplan voorzien in een kleinschalige ontwikkeling buiten bestaand stedelijk gebied indien dit op grond van een ander artikel in deze verordening is toegestaan.

Artikel 5d Transformatie glastuinbouw

Een bestemmingsplan voorziet alleen in nieuwe bebouwing of functieverandering van een bestaand glastuinbouwbedrijf naar wonen, bedrijvigheid, kantoren of voorzieningen, indien:

- a. toepassing wordt gegeven aan artikel 13a, artikel 16, artikel 17 of artikel 26c, of;
- b. de nieuwe bebouwing of functieverandering past binnen de door de stuurgroep Greenport Aalsmeer gemaakte schriftelijke afspraken.

Artikel 5e Woningen binnen de 20 Ke-contour

1. Voor de gronden binnen de 20 Ke-contour, zoals aangegeven op kaart 11 en de digitale verbeelding ervan, kan een bestemmingsplan voorzien in nieuwe woningen, uitsluitend binnen het bestaand stedelijk gebied.
2. In afwijking van het eerste lid kan een bestemmingsplan buiten bestaand stedelijk gebied voorzien in nieuwe woningen op de gronden binnen de 20 Ke-contour, zoals aangegeven op kaart 11 en de digitale verbeelding ervan:
 - a. die tot stand komen door toepassing van artikel 13a, artikel 16 of artikel 17, of;
 - b. waarvoor vóór 1 maart 2017 een verklaring van geen bezwaar als bedoeld in artikel 8.9 van de Wet Luchtvaart is verleend.
3. Voor zover een bestemmingsplan nieuwe woningen toestaat op de gronden binnen de 20 Ke-contour, wordt in de toelichting van dat plan rekenschap gegeven van het feit dat op de betreffende locatie sprake is van geluid vanwege het luchtverkeer en worden de redenen vermeld die er toe hebben geleid om op de betreffende locatie nieuwe woningen te bestemmen, alsmede de uitkomsten van het onderzoek naar de maatschappelijke haalbaarheid hieromtrent.

Artikel 6 Instelling en taken Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling

- 1 Er is een Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling (ARO), hierna te noemen de ARO
- 2 De ARO adviseert gedeputeerde staten over aangelegenheden betreffende de ruimtelijke ordening, verstedelijking-nieuwe stedelijke ontwikkelingen en ruimtelijke kwaliteit in Noord-Holland.
- 3 De ARO bestaat uit een ambtelijk voorzitter en externe leden met een bijzondere deskundigheid op het terrein van landschapszorg, stedenbouw, cultuurhistorie en met aandacht voor water, natuur, economie en landbouw.
- 4 Gedeputeerde staten kunnen nadere regels geven omtrent de taak, werkwijze en samenstelling van de adviescommissie.
- 5 Gemeenten kunnen wanneer nut en noodzaak van de betreffende verstedelijking-nieuwe stedelijke ontwikkelingen buiten Bestaand Bebouwd Gebied bestaand stedelijk

[gebied](#) is aangetoond, in een vroeg stadium over ontwikkelingen op hun grondgebied gedeputeerde staten vragen om een advies van ARO.

Artikel 7 Weidewinkels

Onverminderd het bepaalde in artikel 26-e [en, voor zover van toepassing, in afwijking van artikel 5c](#), voorziet een bestemmingsplan niet in de mogelijkheid tot vestiging van weidewinkels.

Artikel 8 Aardkundig waardevolle gebieden

In de toelichting van een bestemmingsplan wordt aangegeven in hoeverre rekening is gehouden met de in het gebied, zoals aangegeven op kaart 10 en op de digitale verbeelding ervan, voorkomende bijzondere aardkundige waarden zoals beschreven in het bijlage-rapport Actualisatie Intentieprogramma Bodembeschermingsgebieden (vastgesteld door Provinciale Staten d.d. 12 januari 2004, nr. 68).

Artikel 8a Meerlaagse veiligheid

- 1 De toelichting van een bestemmingsplan bevat een beschrijving van de wijze waarop in het plan rekening is gehouden met:
 - a. de risico's van en bij overstroming, en;
 - b. de maatregelen en voorzieningen die worden getroffen om deze risico's te voorkomen of te beperken.
- 2 Gedeputeerde staten kunnen nadere regels stellen over de inhoud van de beschrijving als bedoeld in het eerste lid.

Hoofdstuk 3 ~~Regels voor het bestaand bebouwd gebied~~

Artikel 9

[Vervallen](#)

~~Aanwijzing bestaand bebouwd gebied~~

~~Als bestaand bebouwd gebied wordt de bestaande of de bij een op het moment van inwerkingtreding van de verordening geldend bestemmingsplan toegelaten woon- of bedrijfsbebouwing, uitgezonderd bebouwing op agrarische bouwpercelen en kassen. Onder toegelaten woon- of bedrijfsbebouwing wordt mede begrepen de daarbij behorende bebouwing ten behoeve van openbare voorzieningen, verkeersinfrastructuur alsmede stedelijk water en stedelijk groen van een stad, dorp of kern.~~

Artikel 10

~~Vervallen~~

Artikel 11

[Vervallen](#)

~~Locaties voor bedrijventerreinen en kantoorlocaties binnen bestaand bebouwd gebied~~

- ~~1 Een bestemmingsplan binnen bestaand bebouwd gebied kan voorzien in een nieuw bedrijventerrein en kantoorlocatie of een uitbreiding van een bestaand terrein voor zover deze in overeenstemming zijn met de geldende provinciale planningsopgave.~~
- ~~2 Gedeputeerde staten stellen een provinciale planningsopgave vast en jaarlijks een regionale bedrijventerreinmonitor ten behoeve van het opstellen en actualiseren ervan.~~
- ~~3 De toelichting bij een bestemmingsplan dat voorziet in transformatie van bedrijfsterrein geeft een verantwoording over de wijze waarop in het verlies aan bedrijfsterrein wordt voorzien zowel wat betreft oppervlakte als~~

beschikbaarheid van voldoende terrein voor specifieke milieubelastende bedrijfssoorten.

Hoofdstuk 4 Regels voor het landelijk gebied

Artikel 12

Vervallen

~~Verbod tot aanleg van bedrijventerreinen en kantoorlocaties~~

- ~~1 — Een bestemmingsplan voorziet niet in een nieuw bedrijventerrein of een nieuwe kantoorlocatie of een uitbreiding van een bestaand terrein in het landelijk gebied.~~
- ~~2 — In afwijking van het eerste lid kan een bestemmingsplan voorzien in een nieuw bedrijventerrein, een nieuwe kantoorlocatie of een uitbreiding van een bestaand terrein in het landelijk gebied, voor zover deze in overeenstemming is met de provinciale planningsopgave, als bedoeld in artikel 11, tweede lid.~~
- ~~3 — Artikel 15 is van overeenkomstige toepassing.~~
- ~~4 — De toelichting bij een bestemmingsplan dat een nieuw bedrijventerrein of een nieuwe kantoorlocatie mogelijk maakt, na toepassing van het bepaalde in het tweede lid, geeft aan in hoeverre de nieuwe locatie of de uitbreiding van een bestaand terrein in overeenstemming is met en gebaseerd is op afspraken van de gemeente met de andere gemeenten in regioverband en maakt duidelijk:~~
 - ~~a. — op welke wijze het bedrijventerrein of de kantoorlocatie of de uitbreiding past in de regionale verdeling van deze terreinen over de gemeenten;~~
 - ~~b. — op welke wijze het bedrijventerrein of de uitbreiding past in de afgesproken vestigingsmilieus;~~
 - ~~c. — dat op bestaande terreinen binnen bestaand bebouwd gebied geen ruimte meer beschikbaar is of kan worden verkregen na herstructurering of intensivering;~~
 - ~~d. — op welke wijze het bedrijventerrein of de kantoorlocatie of de uitbreiding past in een af te spreken tijdsfasering;~~
 - ~~e. — dat in voldoende mate is aangetoond dat behoefte bestaat aan een nieuw bedrijventerrein, een nieuwe kantoorlocatie of uitbreiding van bestaand terreinen;~~
 - ~~f. — op welke wijze de vestigingsmilieus zich verhouden tot de bereikbaarheid van het bedrijventerrein of de kantoorlocatie.~~
- ~~5 — Gedeputeerde staten kunnen nadere regels stellen omtrent de relatie van bedrijventerreinen en kantoorlocaties met verschillende vestigingsmilieus en de bereikbaarheid daarvan door middel van goede aansluitingen op verkeers- en vervoersverbindingen.~~
- ~~6 — In afwijking van het bepaalde in het eerste lid zijn nieuwe bedrijventerreinen, nieuwe kantoorlocaties of uitbreiding van bestaande terreinen in het landelijk gebied tevens mogelijk indien:~~
 - ~~a. — deze onderdeel zijn van de transformatiegebieden — meervoudig zoals weergegeven op kaart 2 en op de digitale verbeelding ervan;~~
 - ~~b. — deze in overeenstemming is met de geldende provinciale planningsopgave en;~~
 - ~~c. — het bepaalde in artikel 15 in acht wordt genomen.~~

Artikel 13

Vervallen

~~Nieuwe woningbouw~~

- ~~1 — Een bestemmingsplan voorziet niet in nieuwe woningbouw in het landelijk gebied.~~
- ~~2 — In afwijking van het eerste lid kan een bestemmingsplan voorzien in de ontwikkeling van nieuwe woningbouw indien:~~

- a. — ~~nieuwe woningbouw in overeenstemming is met de provinciale woonvisie 2010-2020 (vastgesteld bij besluit van 27 september 2010, nr. 62) en de door gedeputeerde staten en de regiogemeenten vastgestelde regionale actieprogramma's;~~
- b. — ~~nieuwe woningbouw in overeenstemming is met de door gedeputeerde staten vastgestelde provinciale woningbouwmonitor en provinciale woningbouwprognose;~~
- c. — ~~nieuwe woningbouw niet kan worden gerealiseerd door herstructureren, intensiveren, combineren of transformeren binnen bestaand bebouwd gebied en;~~
- d. — ~~het bepaalde in artikel 15 in acht wordt genomen.~~
- 3 — ~~In afwijking van het bepaalde in het eerste en tweede lid is nieuwe woningbouw in het landelijk gebied tevens mogelijk, indien:~~
 - a. — ~~nieuwe woningbouw tot stand komt conform een Ruimte voor Ruimte-regeling, als bedoeld in artikel 16;~~
 - b. — ~~nieuwe woningbouw onderdeel is van verbrede landbouw als bedoeld in artikel 26 e en functiewijzigingen op voormalige agrarische bouwpercelen als bedoeld in artikel 17 of;~~
 - c. — ~~de nieuwe woningbouw onderdeel is van de transformatiegebieden - meervoudig zoals weergegeven op kaart 2 en op de digitale verbeelding ervan.~~
- 4 — ~~Gedeputeerde staten kunnen nadere regels stellen inzake de aard, de omvang en de locatie van nieuwe woningbouw.~~

Artikel 13a Nieuwe landgoederen

- 1 Een bestemmingsplan voorziet niet in nieuwe landgoederen, als bedoeld in artikel 2, in het landelijk gebied.
- 2 In afwijking van het eerste lid kan een bestemmingsplan voorzien in de ontwikkeling van nieuwe landgoederen, indien de nieuwe landgoederen:
 - a. bijdragen aan een substantiële verbetering van de in de directe omgeving daarvan aanwezige kwaliteiten van het landschap, in het landelijk gebied;
 - b. in overeenstemming zijn met de provinciale woonvisie 2010-2020 (vastgesteld bij besluit van 27 september 2010, nr. 62) en de door gedeputeerde staten en de regiogemeenten vastgestelde regionale actieprogramma's;
 - c. in overeenstemming zijn met de door gedeputeerde staten vastgestelde provinciale woningbouwmonitor en provinciale woningbouwprognose;
 - d. niet kunnen worden gerealiseerd door herstructureren, intensiveren, combineren of transformeren binnen bestaand stedelijk gebied en;
 - e. het bepaalde in artikel 15 in acht wordt genomen.
- 3 Gedeputeerde staten kunnen nadere regels stellen inzake de aard, de omvang en de locatie van nieuwe landgoederen.

Artikel 14

Vervallen

Overige vormen van verstedelijking

- 1 — ~~Een bestemmingsplan voorziet niet in nieuwe verstedelijking of uitbreiding van bestaande verstedelijking, als bedoeld in artikel 1 van deze verordening, in het landelijk gebied anders dan de verstedelijking als bedoeld in de artikelen 12 en 13 van deze verordening.~~
- 2 — ~~In afwijking van het eerste lid kan een bestemmingsplan voorzien in nieuwe verstedelijking of uitbreiding van bestaande verstedelijking in het landelijk gebied anders dan de verstedelijking als bedoeld in de artikelen 12 en 13, indien:~~
 - a. — ~~de noodzaak van verstedelijking als bedoeld in het eerste lid is aangetoond;~~
 - b. — ~~is aangetoond dat de beoogde verstedelijking niet door herstructureren, intensiveren, combineren of transformeren binnen bestaand bebouwd gebied kan worden gerealiseerd en;~~
 - c. — ~~het bepaalde in artikel 15 in acht wordt genomen.~~
- 3 — ~~In afwijking van het bepaalde in het eerste en het tweede lid zijn nieuwe verstedelijking of uitbreiding van bestaande verstedelijking, als bedoeld in artikel 2 van~~

~~deze verordening, in het landelijk gebied tevens mogelijk indien deze onderdeel zijn van de transformatiegebieden – meervoudig zoals weergegeven op kaart 2 en op de digitale verbeelding ervan.~~

~~4 Bij de toepassing van het derde lid wordt het bepaalde in artikel 15 in acht genomen.~~

~~5 Gedeputeerde staten kunnen nadere regels stellen inzake de aard, de omvang en de locatie van nieuwe verstedelijking of uitbreiding van bestaande verstedelijking in het landelijk gebied anders dan de verstedelijking als bedoeld in artikelen 12 en 13.~~

Artikel 15 Ruimtelijke kwaliteitseis ingeval van verstedelijking een nieuwe stedelijke ontwikkeling in het landelijk gebied en voor windturbines

- 1 Een bestemmingsplan dat in het landelijk gebied voorziet in nieuwe verstedelijking of uitbreiding van bestaande verstedelijking een nieuwe stedelijke ontwikkeling als bedoeld in de artikelen 12, 13, 13a en 14 artikel 5a of een nieuw landgoed als bedoeld in artikel 13a, in het landelijk gebied, voldoet aan de uitgangspunten zoals vermeld in de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie (PS d.d. 21 juni 2010) ten aanzien van:
 - a. de kernkwaliteiten van de verschillende landschapstypen en aardkundige waarden als bedoeld in artikel 8;
 - b. de kernkwaliteiten van de bestaande dorpsstructuur waaraan wordt gebouwd;
 - c. de openheid van het landschap daarbij inbegrepen stilte en duisternis;
 - d. de historische structuurlijnen;
 - e. cultuurhistorische objecten.
- 2 De toelichting van een bestemmingsplan geeft aan in welke mate ten aanzien van de in het eerste lid bedoelde functies rekening is gehouden met:
 - a. de ontwikkelingsgeschiedenis van het landschap;
 - b. de ordeningsprincipes van het landschap;
 - c. de bebouwingskarakteristieken (architectuur, stedenbouw, openbare ruimte) ter plaatse;
 - d. de inpassing van de nieuwe functies in de ruimere omgeving (grotere landschapseenheid);
 - e. de bestaande kwaliteiten van het gebied (inclusief de ondergrond) als hiervoor bedoeld en de maatregelen die nodig zijn om negatieve effecten op deze kwaliteiten op te heffen in relatie tot de nieuwe functies.
- 3 Een bestemmingsplan dat voorziet in bestemmingen en regels die het bouwen of opschalen van een of meer windturbines binnen de op kaart 9 en op de digitale verbeelding ervan aangegeven herstructureringsgebieden mogelijk maken voldoet aan de uitgangspunten voor ruimtelijke kwaliteit zoals vermeld in het beleidskader wind op land (PS 15 december 2014).
- 4 In het kader van de bestemmingsplanprocedure als bedoeld in het eerste lid wordt de Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling (ARO) om advies gevraagd over plannen met grote impact.
- 5 Gedeputeerde staten kunnen nadere regels stellen ten aanzien van de uitgangspunten als bedoeld in het eerste en derde lid teneinde te garanderen dat de ruimtelijke kwaliteit toeneemt.

Artikel 16 Ruimte voor Ruimte

- 1 ~~Een bestemmingsplan kan voorzien~~ In afwijking van het bepaalde in artikel 5c kan een bestemmingsplan voorzien in de mogelijkheid van nieuwe woningen ter compensatie van de sloop van storende agrarische bebouwing in het landelijk gebied als door deze ontwikkeling een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit wordt gerealiseerd.
- 2 Gedeputeerde staten stellen nadere regels omtrent het bepaalde in het eerste lid.

Artikel 17 Voormalige agrarische bouwpercelen

- 1 ~~Een bestemmingsplan kan voorzien~~ In afwijking van het bepaalde in artikel 5c kan een bestemmingsplan voorzien in de mogelijkheid dat de bestaande bebouwing op het voormalig agrarisch bouwperceel, inclusief de agrarische bedrijfswoning(en) en uitgezonderd kassen, wordt gebruikt voor kleinschalige vormen van bijzondere huisvesting, werken, recreatie of zorgfuncties indien:
 - a. sprake is van volledige beëindiging van het agrarisch bedrijf;
 - b. deze functie de bedrijfsvoering en de ontwikkelingsmogelijkheden van omringende agrarische bedrijven en de woonfunctie van omringende woningen niet beperkt;
 - c. buitenopslag in relatie tot niet-agrarisch gebruik niet is toegestaan;
 - d. deze functie aantoonbaar geen onevenredige verkeersaantrekkende werking heeft en er sprake is van een acceptabele verkeerssituatie;
 - e. benodigde parkeerplaatsen op het eigen bouwperceel worden gerealiseerd;
 - f. in geval van bijzondere huisvesting uitsluitend sprake is van afhankelijke woonruimten of woningen als onderdeel van zorgfuncties, en;
 - g. in geval van recreatiefuncties permanente bewoning wordt verboden.
- 2 Onverminderd het bepaalde in het eerste lid, onder a, kan een bestemmingsplan voorzien in een functiewijziging naar burgerwoning indien de burgerwoning wordt gesitueerd in de voormalige agrarische bedrijfswoning.
- 3 Bij een functiewijziging naar burgerwoning als bedoeld in het tweede lid mag een karakteristieke boerderij worden gesplitst, indien geen afbreuk wordt gedaan aan het oorspronkelijke karakter van de bebouwing.
- 4 Artikel 15 is van overeenkomstige toepassing.
- 5 Gedeputeerde staten kunnen nadere regels stellen over de aard en omvang van de in het eerste en tweede lid genoemde toegelaten niet-agrarische functies.

Artikel 17a Agrarisch aanverwante bedrijven

- 1 ~~In afwijking van artikel 14~~ In afwijking van artikel 5a en artikel 5c kan een bestemmingsplan de uitbreiding van een reeds fysiek bestaand agrarisch aanverwant bedrijf mogelijk maken in het landelijk gebied zoals aangeduid op kaart 3 van de verordening en de digitale verbeelding ervan, mits:
 - a. de noodzaak tot uitbreiding gemotiveerd is aangetoond, en;
 - b. permanente buitenopslag wordt verboden.
- 2 ~~In afwijking van artikel 14~~ In afwijking van artikel 5a en artikel 5c kan een bestemmingsplan een nieuw bouwperceel voor de verplaatsing van een reeds fysiek bestaand agrarisch aanverwant bedrijf mogelijk maken in het landelijk gebied zoals aangeduid op kaart 3 van de verordening mits:
 - a. de noodzaak tot verplaatsing gemotiveerd is aangetoond;
 - b. er geen reëel alternatief beschikbaar is op een bedrijventerrein in de regio;
 - c. er geen geschikte vrijkomende agrarische bouwpercelen beschikbaar zijn, en;
 - d. permanente buitenopslag wordt verboden.
- 3 Een bestemmingsplan als bedoeld in het eerste en tweede lid voorziet in een bouwperceel van maximaal 1,5 hectare voor zover dat betrekking heeft op een gebied voor gecombineerde landbouw zoals aangegeven op kaart 6 en de digitale verbeelding ervan.
- 4 Een bestemmingsplan als bedoeld in het eerste en tweede lid voorziet in een bouwperceel van maximaal 2 hectare voor zover dat betrekking heeft op een gebied voor grootschalige landbouw zoals aangegeven op kaart 6 en de digitale verbeelding ervan.
- 5 Op een bestemmingsplan als bedoeld in het eerste en het tweede lid is artikel 15 van toepassing.

Artikel 18 Recreatiewoningen

- 1 Een bestemmingsplan voorziet niet in de mogelijkheid van permanente bewoning van recreatiewoningen en stacaravans.
- 2 Een bestemmingsplan dat betrekking heeft op een bestaand bedrijfsmatig geëxploiteerd complex van recreatiewoningen stelt regels ter waarborging van een bedrijfsmatige exploitatie van het complex.
- 3 Een bestemmingsplan dat ~~na toepassing van artikel 14 derde lid na toepassing van artikel 5a of artikel 5c~~ de oprichting van een nieuw complex van recreatiewoningen mogelijk maakt, stelt regels ter waarborging van een bedrijfsmatige exploitatie van het complex en het voorkomen van permanente bewoning van de recreatiewoningen.
- 4 Bestemmingsplannen, waarin bestaande recreatieparken, liggend in of tegen beschermde natuurgebieden, met een zomer- en winterregeling, moeten deze regeling respecteren en handhaven teneinde de natuur in het winterseizoen de mogelijkheid te geven te herstellen.
- 5 Artikel 15 is van overeenkomstige toepassing.

Hoofdstuk 5 De groene ruimte

Titel 1 Ecologische Hoofdstructuur

Artikel 19 Ecologische Hoofdstructuur en provinciale Ecologische Verbindingszones

- 1 Voor de gronden aangeduid op kaart 4 en op de digitale verbeelding ervan, als Ecologische Hoofdstructuur en als Ecologische Verbindingszone, geldt dat:
 - a. dat een bestemmingsplan de gronden als 'natuur' bestemt, indien de natuurfunctie reeds is gerealiseerd;
 - b. een bestemmingsplan een wijzigingsbevoegdheid bevat die bepaalt dat burgemeester en wethouders een bestemming wijzigen in een natuurbestemming vanaf het moment dat:
 - 1° de gronden zijn verworven of ontpacht ten behoeve van het realiseren van de natuurfunctie;
 - 2° een overeenkomst voor functieverandering door middel van particulier natuurbeheer is gesloten; of
 - 3° gedeputeerde staten besluiten dat zij provinciale staten zullen verzoeken om het besluit tot het verzoek tot onteigening aan de Kroon, als bedoeld in artikel 78 van de Onteigeningswet, te nemen en dat ter voorbereiding van dit besluit van provinciale staten, gedeputeerde staten een kopie van hun besluit hiertoe aan burgemeester en wethouders zenden met het verzoek over te gaan tot vaststelling van het wijzigingsplan;
 - c. een bestemmingsplan geen bestemmingen en regels bevat die omzetting naar de natuurfunctie onomkeerbaar belemmeren en de wezenlijke kenmerken en waarden van de Ecologische Hoofdstructuur en de Ecologische Verbindingszone significant aantasten;
 - d. een bestemmingsplan het bepaalde in artikel 15 in acht neemt.
- 2 In aanvulling op het eerste lid beschrijft de toelichting van het bestemmingsplan:
 - a. de wezenlijke kenmerken en waarden van het desbetreffende deel van de Ecologische Hoofdstructuur of de Ecologische Verbindingszone, zoals aangegeven in het Natuurbeheerplan;
 - b. hoe de wezenlijke kenmerken en waarden worden beschermd en;
 - c. hoe negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden worden voorkomen.
- 3 In afwijking van het eerste en tweede lid kan een bestemmingsplan voorzien in:

- a. nieuwe activiteiten dan wel wijziging van bestaande activiteiten voor zover:
 - 1° er sprake is van een groot openbaar belang;
 - 2° er geen reële andere mogelijkheden zijn en;
 - 3° de negatieve effecten waar mogelijk worden beperkt en de overblijvende effecten worden gecompenseerd of;
 - b. een activiteit of een combinatie van activiteiten die mede tot doel heeft de kwaliteit of kwantiteit van de Ecologische Hoofdstructuur of de Ecologische Verbindingszone per saldo te verbeteren.
- 4 In aanvulling op het derde lid:
- a. voldoet het bestemmingsplan aan de ruimtelijke kwaliteitseisen als bedoeld in artikel 15 en is een bestemmingsplan in overeenstemming met het gestelde in artikel ~~13, tweede lid, en artikel 14, tweede lid~~ 5a of artikel 5c;
 - b. onderdeel a, kan het bestemmingsplan hier alleen in voorzien indien in het bestemmingsplan wordt opgenomen:
 - 1° op welke wijze schade aan de Ecologische Hoofdstructuur zoveel mogelijk wordt voorkomen en resterende schade wordt gecompenseerd;
 - 2° hoe wordt geborgd dat de maatregelen ten behoeve van de compensatie als bedoeld onder het vierde lid, onderdeel b sub 1 daadwerkelijk wordt uitgevoerd.
- 5 Voor zover het derde lid, onderdeel a, onder 3 van toepassing is, is artikel 25 niet van toepassing.
- 6 Gedeputeerde staten kunnen, gehoord de desbetreffende commissie van provinciale staten, de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur of de Ecologische Verbindingszone wijzigen:
- a. ten behoeve van een verbetering van de samenhang of de planologische inpassing van de Ecologische Hoofdstructuur of de Ecologische Verbindingszone;
 - b. ten behoeve van een kleinschalige ontwikkeling; of
 - c. ten behoeve van de krachtens het derde lid gestelde regels.
- 7 Een wijziging als bedoeld in het zesde lid is mogelijk voor zover:
- a. de wezenlijke kenmerken en waarden van de Ecologische Hoofdstructuur en de Ecologische Verbindingszone worden behouden, en
 - b. de oppervlakte van de Ecologische Hoofdstructuur ten minste gelijk blijft.
- 8 Gedeputeerde staten kunnen nadere regels stellen ten aanzien van:
- a. de wezenlijke kenmerken en waarden als bedoeld in het tweede lid om deze nader te specificeren of aan te vullen in het belang van de instandhouding en verdere ontwikkeling van de natuurdoelen van de Ecologische Hoofdstructuur en de Ecologische Verbindingszone,
 - b. de wijze waarop compensatie plaatsheeft.

Titel 2

UNESCO-werelderfgoederen van uitzonderlijke universele waarden

Artikel 20 UNESCO-werelderfgoederen van uitzonderlijke universele waarden

Als erfgoed van uitzonderlijke universele waarden wordt aangewezen:

- a. Stelling van Amsterdam;
- b. Beemster;
- c. Nieuwe Hollandse Waterlinie;
- d. Amsterdamse Grachtengordel.

De begrenzing van het Unesco-erfgoed van uitzonderlijke universele waarden is aangegeven op kaart 5a.

Artikel 21 Kernkwaliteiten uitzonderlijke Universele Waarden UNESCO-erfgoederen

Voor de gronden gelegen binnen de in artikel 20 genoemde erfgoederen van uitzonderlijke universele waarden dienen in het bestemmingsplan regels te worden opgenomen ten

behoefte van het behoud of versterking van de kernkwaliteiten van de erfgoederen van de uitzonderlijke universele waarde, zoals omschreven in de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie.

Artikel 22 Ontwikkelingen binnen UNESCO-erfgoederen

- 1 Een bestemmingsplan mag uitsluitend voorzien in nieuwe functies en uitbreiding van de bebouwing van bestaande functies binnen de gebieden als bedoeld in artikel 20 voor zover deze de kernkwaliteiten van de erfgoederen met uitzonderlijke universele waarde behouden of versterken, als bedoeld in de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie zoals genoemd in artikel 15 en in bijlage 1 bij deze verordening.
- 2 In aanvulling op het gestelde in het eerste lid bevat het bestemmingsplan geen bestemmingen en regels die voorzien in:
 - a. een grootschalige stads- of dorpsontwikkelingslocatie of glastuinbouwlocatie dan wel een grootschalig bedrijventerrein of infrastructuurproject;
 - b. een project dat, of een activiteit die de uitgewerkte Uitzonderlijke Universele waarden van het Unesco-erfgoed van uitzonderlijke universele waarden "De Beemster", "De Stelling van Amsterdam", de "Amsterdamse grachtengordel" of de "Nieuwe Hollandse Waterlinie", aantast of doet verdwijnen.
- 3 Artikel ~~13, tweede lid, artikel 14 tweede lid en artikel 15-5a, artikel 5c en artikel 15~~ zijn van overeenkomstige toepassing ~~op dit artikel.~~
- 4 In afwijking van het tweede lid, onderdeel a, kan een bestemmingsplan hierin wel voorzien indien:
 - a. er sprake is van een groot openbaar belang;
 - b. er voldoende maatregelen worden getroffen om de nadelige effecten van de ontwikkeling op het behoud of de versterking van de uitgewerkte kernkwaliteiten te mitigeren of te compenseren;
 - c. het bestemmingsplan in overeenstemming is met artikel ~~5a of artikel 5c~~~~13, tweede lid artikel 14, — tweede lid;~~
 - d. het bestemmingsplan in overeenstemming is met de kwaliteitseisen zoals opgenomen in artikel 15 van deze verordening en;
 - e. er geen reële andere mogelijkheden zijn.
- 5 Gedeputeerde staten kunnen nadere regels stellen ten aanzien van de wijze waarop compensatie als bedoeld in het vierde lid plaatsheeft.

Artikel 23 Vervallen

Titel 3 Bufferzones

Artikel 24 Bufferzones

1. Voor de gebieden die vallen binnen de begrenzing bufferzones op kaart 5b en op de digitale verbeelding ervan, maakt een bestemmingsplan ~~verdere verstedelijking~~ nieuwe bebouwing niet mogelijk ~~in de vorm van nieuwe bebouwing buiten BBG~~ voor:
 - a. wonen;
 - b. detailhandel, bedrijven, dienstverlening en kantoren, anders dan dienstbaar aan dagrecreatie, voor natuurbeheer, waterbeheer, veiligheid, hulpdiensten of voor de levering van gas, water of elektriciteit;
 - c. complexen van recreatiewoningen;
 - d. grootschalige hotels;
 - e. bezoekersintensieve overdekte dagrecreatie, en;
 - f. bezoekersintensieve openlucht dagrecreatie.
- 2 ~~In de gebieden als bedoeld in het eerste lid maakt~~ Als verdere verstedelijking wordt ~~tevens aangemerkt de~~ Een een bestemmingsplan maakt de bedrijfsmatige opslag

- van volumineuze goederen in de openlucht anders dan ten behoeve van agrarische bedrijvigheid op een oppervlakte van meer dan 500 m² en anders dan die opslag die op het tijdstip van inwerkingtreding van deze verordening bij een geldend bestemmingsplan is toegelaten, niet mogelijk.
- 3 In afwijking van het eerste lid is nieuwe bebouwing voor een ~~Als verdere verstedelijking wordt niet aangemerkt~~ nieuwe bebouwing voor restaurant, café, kleinschalig hotel, kampeerbedrijf of zorgboerderij wel toegestaan.
- 4 Onverminderd het bepaalde in het eerste lid wordt in het bestemmingsplan en de toelichting daarop aangegeven op welke wijze:
- de open en groene ruimte wordt beschermd;
 - de ruimtelijke kwaliteit wordt beschermd;
 - de dagrecreatieve functie wordt versterkt, en;
 - rekening wordt gehouden met de specifieke kernkwaliteiten van de verschillende voormalige Nationale Landschappen;
- waarbij de ontwikkelingen zijn afgestemd op het aangrenzend stedelijk gebied en de ruimtelijke kwaliteitseisen zoals bedoeld in artikel 15 in acht zijn genomen.
- 5 In afwijking van het eerste tot en met het vierde lid kan een bestemmingsplan voorzien in:
- woningbouw die tot stand komt door toepassing van de Ruimte voor Ruimte-regeling als bedoeld in artikel 16;
 - nieuwe bebouwing die gekoppeld is aan een substantiële verbetering van in de betreffende bufferzone aanwezige kwaliteiten van natuur, water of landschap of de recreatieve mogelijkheden (rood voor groen), voor zover in een provinciale of intergemeentelijke structuurvisie aanwijzingen zijn gegeven voor de locaties;
 - bezoekersintensieve overdekte dagrecreatie en voor bezoekersintensieve openlucht dagrecreatie voor zover in een provinciale of intergemeentelijke structuurvisie aanwijzingen zijn gegeven voor de locaties;
 - een niet-agrarische nevenactiviteit ter ondersteuning van de bedrijfsvoering van een bedrijf voor grondgebonden landbouw, tuinbouw of veeteelt, of;
 - woningbouw overeenkomstig de afspraken tussen Rijk en provincie met betrekking tot de "pilot Waterland".
- 6 In afwijking van het eerste en tweede lid kan een bestemmingsplan wel in de in die leden genoemde ontwikkelingen voorzien, indien:
- er sprake is van een groot openbaar belang;
 - er geen reële andere mogelijkheden zijn en;
 - de negatieve effecten zoveel mogelijk worden beperkt en de overblijvende effecten worden gecompenseerd.
- 7 Artikel 15 is van overeenkomstige toepassing op het vijfde en zesde lid.
- 8 Voor initiatieven die gelegen zijn in de bufferzone Amstelscheg gelden de karakteristieken en de ontwerpprincipes inzake de samenhang, de ruimtelijke kwaliteit en de identiteit van het landschap, zoals beschreven in het door gedeputeerde staten (nr 2011-66880) vastgestelde rapport 'Gebiedsperspectief en Beeldkwaliteit Amstelscheg'.
- 9 Ten aanzien van het zesde lid, onderdeel c, worden maatregelen ter vergroting van de ruimtelijke kwaliteit of ter versterking van de dagrecreatieve functie getroffen.
- 10 Gedeputeerde staten kunnen nadere regels stellen ten aanzien van de wijze waarop compensatie plaatsheeft, teneinde te garanderen dat de ruimtelijke kwaliteit toeneemt en de dagrecreatieve waarde wordt versterkt.

Titel 4 Weidevogelleefgebieden

Artikel 25 Weidevogelleefgebieden

- 1 Een bestemmingsplan dat betrekking heeft op weidevogelleefgebieden, zoals op kaart 4 en op de digitale verbeelding ervan aangegeven, voorziet niet in:
 - a. de mogelijkheid van nieuwe bebouwing, anders dan binnen een bestaand bouwblok of een uitbreiding daarvan;
 - b. de mogelijkheid van aanleg van nieuwe weginfrastructuur;
 - c. de mogelijkheid van aanleg van bossen of boomgaarden;
 - d. de mogelijkheid versturende activiteiten, buiten de huidige agrarische activiteiten, te verrichten die het weidevogelleefgebied verstoren, en;
 - e. de mogelijkheid werken uit te voeren die realisatie van nieuwe peilverlagingen mogelijk maken.
- 2 In een bestemmingsplan als bedoeld in het eerste lid wordt de aanleg van hoog opgaande beplantingen of laanbeplanting afhankelijk gesteld van een aanlegvergunning, als bedoeld in artikel 3.3. sub a. van de Wet ruimtelijke ordening.
- 3 In afwijking van het eerste lid kan een bestemmingsplan wel voorzien in de in dat lid omschreven ontwikkelingen indien dit geschiedt ten behoeve van:
 - a. een ingreep waarvoor geen aanvaardbaar alternatief aanwezig is en waarmee bovendien een groot openbaar belang wordt gediend;
 - b. woningbouw indien er sprake is van de toepassing van de regeling Ruimte voor Ruimte als bedoeld in artikel 16 en waarbij de natuurdoelen leidend zijn;
 - c. woningbouw die bijdraagt aan een substantiële verbetering van in de directe omgeving daarvan aanwezige natuurkwaliteiten van het landschap of;
 - d. een ingreep die netto geen verstoring van het weidevogelleefgebied geeft.
- 4 In aanvulling op het derde lid kan het bestemmingsplan hier alleen in voorzien indien in het bestemmingsplan wordt opgenomen:
 - a. op welke wijze schade aan een weidevogelleefgebied zoveel mogelijk wordt voorkomen en resterende schade wordt gecompenseerd;
 - b. hoe wordt geborgd dat de maatregelen ten behoeve van de compensatie als bedoeld onder a daadwerkelijk worden uitgevoerd;
 - c. op welke wijze aan het gestelde in artikel [5a](#) ~~of in artikel 5c~~ ~~13, tweede lid en artikel 14, tweede lid~~, wordt voldaan en;
 - d. op welke wijze aan de ruimtelijke kwaliteitseisen als bedoeld in artikel 15 is voldaan.
- 5 Gedeputeerde staten kunnen, gehoord de desbetreffende commissie van provinciale staten, de begrenzing van de weidevogelleefgebieden wijzigen:
 - a. naar aanleiding van recente tellingen van het aantal broedparen;
 - b. ten behoeve van een kleinschalige ontwikkeling of;
 - c. ten behoeve van de krachtens het derde lid gestelde regels.
- 6 Gedeputeerde staten kunnen nadere regels stellen ten aanzien van de wijze waarop compensatie plaatsheeft, als bedoeld in het vierde lid onderdelen a en b.

Titel 5 Landbouw

Artikel 26 Gebieden voor grootschalige en gecombineerde landbouw

- 1 Voor een bestemmingsplan dat betrekking heeft op landbouwgebieden, zoals aangegeven op kaart 6 en op de digitale verbeelding ervan, geldt het volgende:
 - a. agrarische bebouwing wordt geconcentreerd binnen het bouwperceel;
 - b. in afwijking van onderdeel a geldt dat buiten het bouwperceel gaas- en boogkassen kunnen worden toegestaan mits deze na het groeiseizoen worden verwijderd;

- c. ten behoeve van een volwaardig agrarisch bedrijf is maximaal één agrarische bedrijfswoning toegestaan. Het bestemmingsplan kan met een omgevingsvergunning, als bedoeld in artikel 3.6 van de wet, één extra bedrijfswoning mogelijk maken mits dit noodzakelijk is voor het toezicht op de bedrijfsvoering;
 - d. in gebied voor gecombineerde landbouw, zoals aangeven op kaart 6 en op de digitale verbeelding ervan, heeft een agrarisch bouwperceel een omvang van maximaal 1,5 hectare;
 - e. in afwijking van onderdeel d kan een agrarisch bouwperceel in gebied voor gecombineerde landbouw een omvang hebben van maximaal 2 hectare, mits wordt gemotiveerd dat de uitbreiding noodzakelijk is voor het primaire productieproces;
 - f. in gebied voor grootschalige landbouw, zoals aangegeven op kaart 6 en op de digitale verbeelding ervan, heeft een agrarisch bouwperceel een omvang van maximaal 2 hectare;
 - g. in afwijking van onderdeel f kan een agrarisch bouwperceel in een gebied voor grootschalige landbouw een omvang van meer dan 2 hectare hebben, mits wordt gemotiveerd dat de uitbreiding noodzakelijk is voor het primaire productieproces.
 - h. in de huisvesting van tijdelijke werknemers kan worden voorzien, indien:
 - 1° de huisvestingsvoorziening wordt gesitueerd binnen het agrarisch bouwperceel;
 - 2° de huisvesting plaatsvindt ten behoeve van de agrarische bedrijfsvoering, en;
 - 3° het een ondergeschikte functie ten opzichte van een volwaardig agrarisch bedrijf betreft.
- 2 Artikel 15 is van toepassing op een bestemmingsplan als bedoeld in het eerste lid met dien verstande dat voor "~~verstedelijking~~een nieuwe stedelijke ontwikkeling" wordt gelezen: "agrarische bebouwing of agrarische bouwpercelen als bedoeld in artikel 26".
- 3 Voor zover agrarische bedrijven, als bedoeld in dit artikel, conform kaart 4 en de digitale verbeelding ervan, liggen in de Ecologische Hoofdstructuur of een weidevogelleefgebied, is het bepaalde in artikel 19 en 25 van overeenkomstige toepassing.
- 4 Gedeputeerde staten kunnen nadere regels stellen ten aanzien van de motivering als bedoeld in het eerste lid, onderdelen e en g.
- 5 Een bestemmingsplan dat betrekking heeft op veenpolderlandschappen bevat geen regels die voorzien in het scheuren van grasland.

Artikel 26a Intensieve veehouderijen

- 1 Een bestemmingsplan bevat geen bestemmingen of regels die voorzien in:
 - a. nieuwvestiging van intensieve veehouderijen, al dan niet als neventak;
 - b. de herontwikkeling van een bestaand agrarisch bedrijf naar, al dan niet als neventak, intensieve veehouderij.
- 2 Verplaatsing van op 30 november 2011 bestaande intensieve veehouderijen in Noord-Holland wordt niet beschouwd als nieuwvestiging als bedoeld in het eerste lid onder a.
- 3 Verplaatsing van een bestaande intensieve veehouderij in Noord-Holland, als bedoeld in het tweede lid, is alleen toegestaan naar een gebied voor grootschalige landbouw.
- 4 Voor zover een bestemmingsplan bestemmingen of regels bevat voor bestaande intensieve veehouderijen, al dan niet als neventak, geldt dat:
 - a. uitbreidingsmogelijkheden uitsluitend mogen worden opgenomen als aan de wettelijke milieu- en dierenwelzijnseisen is voldaan, zodat het bedrijf op de huidige locatie op duurzame wijze wordt ontwikkeld. Als de uitbreiding op de

- huidige locatie niet mogelijk is, kan het bedrijf zich verplaatsen naar gebied voor grootschalige landbouw;
- b. bij uitbreiding ten hoogste één bouwlaag gebruikt mag worden voor het houden van dieren.

Artikel 26b Bollenteelt

- 1 Een bestemmingsplan bevat uitsluitend bestemmingen of regels die voorzien in nieuwe bollenteeltbedrijven voor permanente bollenteelt, de uitbreiding van een bestaand bollenteeltbedrijf alsmede het mogelijk maken van grondbewerkingen als bezanden, omzetten en opspuiten ten behoeve van permanente bollenteelt, in bollenconcentratiegebied, zoals aangegeven op kaart 7 en op de digitale verbeelding ervan.
- 2 Een bestemmingsplan dat betrekking heeft op bollenconcentratiegebied maakt de vestiging van een nieuw bollenteeltbedrijf voor permanente bollenteelt of de uitbreiding van een bestaand bollenteeltbedrijf in dit gebied niet onmogelijk.

Artikel 26c Glastuinbouw

- 1 Nieuwvestiging of verplaatsing van glastuinbouwbedrijven is alleen mogelijk in glastuinbouwconcentratiegebied, zoals aangegeven op kaart 7 en de digitale verbeelding ervan.
- 2 Uitbreiding van bestaande glastuinbouwbedrijven is alleen mogelijk in glastuinbouwconcentratiegebied of tuinbouwconcentratiegebied, zoals aangegeven op kaart 7 en de digitale verbeelding ervan.
- 3 ~~Een bestemmingsplan dat betrekking heeft op een glastuinbouwconcentratiegebied, zoals aangegeven op kaart 7 en de digitale verbeelding ervan, maakt de vestiging van nieuwe bedrijvigheid stedelijke functies anders dan primaire glastuinbouw niet mogelijk.~~
- 34 In afwijking van artikel 5 ~~schet derde lid~~, kan een bestemmingsplan dat betrekking heeft op een glastuinbouwconcentratiegebied, zoals aangegeven op kaart 7 en op de digitale verbeelding ervan, bestemmingen of regels bevatten voor bedrijven die zijn gelieerd aan glastuinbouw.
- 45 In afwijking van artikel 5 ~~schet derde lid~~, kan een bestemmingsplan dat betrekking heeft op een glastuinbouwconcentratiegebied, zoals aangegeven op kaart 7 en op de digitale verbeelding ervan, bestemmingen of regels bevatten die bedrijven mogelijk maken die niet zijn gelieerd aan glastuinbouw mits deze bedrijven aantoonbaar bijdragen aan de verduurzaming van de aanwezige glastuinbouwbedrijven.
- 56 In afwijking van artikel 26, eerste lid, onderdelen d en f, geldt geen maximale omvang voor een agrarisch bouwperceel van een glastuinbouwbedrijf in een glastuinbouwconcentratiegebied of tuinbouwconcentratiegebied, zoals aangegeven op kaart 7 en de digitale verbeelding ervan.
- 67 Indien sprake is van verplaatsing van een glastuinbouwbedrijf naar het glastuinbouwconcentratiegebied, dient zeker te worden gesteld dat de bestaande locatie wordt gesaneerd.
- 78 Gedeputeerde staten kunnen, gehoord de desbetreffende commissie van provinciale staten, de begrenzing van het glastuinbouwconcentratiegebied, zoals aangegeven op kaart 7 en de verbeelding ervan, wijzigen.

Artikel 26d Zaadveredelingsbedrijven

- 1 Een bestemmingsplan bevat uitsluitend bestemmingen of regels die voorzien in nieuwe zaadveredelingsbedrijven in zaadveredelingsconcentratiegebied, zoals aangeduid op kaart 7 en op de digitale verbeelding ervan.
- 2 Een bestemmingsplan dat betrekking heeft op zaadveredelingsconcentratiegebied maakt de vestiging van een nieuw zaadveredelingsbedrijf in dit gebied niet onmogelijk.

- 3 Een bestemmingsplan voorziet alleen in de uitbreiding van de op kaart 7 en op de digitale verbeelding ervan aangegeven bestaande zaadveredelingsbedrijven.
- 4 In afwijking van artikel 26, eerste lid, geldt voor een agrarisch bouwperceel van een zaadveredelingsbedrijf geen maximale omvang.

Artikel 26e Verbrede landbouw op agrarische bouwpercelen

- 1 Een bestemmingsplan voorziet slechts in de mogelijkheid dat bestaande agrarische gebouwen op het bouwperceel, inclusief de agrarische bedrijfswoning(en) en uitgezonderd kassen, als nevenfunctie worden gebruikt voor kleinschalige vormen van bijzondere huisvesting, werken, recreatie, onzelfstandige detailhandel en zorgfuncties indien:
 - a. deze functie de bedrijfsvoering en de ontwikkelingsmogelijkheden van omringende agrarische bedrijven en de woonfunctie van omringende woningen niet beperkt;
 - b. buitenopslag in relatie tot niet-agrarisch gebruik niet is toegestaan;
 - c. deze functie aantoonbaar geen onevenredige verkeersaantrekkende werking heeft en er sprake is van een acceptabele verkeerssituatie;
 - d. benodigde parkeerplaatsen op het eigen bouwperceel worden gerealiseerd;
 - e. in geval van bijzondere huisvesting uitsluitend sprake is van afhankelijke woonruimten of woningen als onderdeel van zorgfuncties;
 - f. in geval van recreatiefuncties permanente bewoning wordt verboden.
- 2 Nieuwbouw ten behoeve van de nevenfuncties als bedoeld in het eerste lid is toegestaan binnen het agrarisch bouwperceel, indien de bestaande bebouwing daarvoor ontoereikend of ongeschikt is.
- 3 Gedeputeerde staten kunnen nadere regels stellen over de aard en omvang van de in het eerste lid genoemde toegelaten niet-agrarische functies.

Artikel 27 Landbouw Effect Rapportage

- 1 Een bestemmingsplan, gelegen in het gebied als bedoeld in artikel 26 eerste lid gaat vergezeld van een landbouw effect rapportage, indien er bij die bestemmingsplannen sprake is van:
 - a. een MER-plichtige activiteit als bedoeld in het Besluit MER, of overige ingrepen die een aanzienlijk effect hebben op gronden met een agrarische bestemming en;
 - b. een vermindering van het areaal landbouwgrond met minimaal 100 ha.
- 2 Gedeputeerde staten kunnen nadere regels stellen ten aanzien van de toelichting van bestemmingsplannen of de ruimtelijke onderbouwing van projectprocedures met betrekking tot de inhoud van een landbouw-effectrapportage.

Artikel 28 Vervallen

Hoofdstuk 6 De blauwe ruimte

Artikel 29 Vervallen

Artikel 29a Buitendijkse gebieden

- 1 Een bestemmingsplan kan voorzien in nieuwe bebouwing en functies in de buitendijkse gebieden langs het IJsselmeer, Markermeer, Gooimeer en Eemmeer, indien de toelichting een beschrijving bevat van de wijze waarop rekening is gehouden met actuele peilfluctuaties en voorzienbare peilveranderingen.
- 2 ~~De a~~Artikel ~~5a, artikel 5c~~13, tweede lid, artikel 14 tweede lid en artikel 15 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 30 Regionale waterkeringen

- 1 Voor zover een bestemmingsplan mede betrekking heeft op regionale waterkeringen, zoals aangegeven op kaart 8 en de digitale verbeelding ervan, voorziet het bestemmingsplan in bescherming van de waterkerende functie door op deze functie toegesneden bestemmingen en regels en voorziet het bestemmingsplan tevens in een vrijwaringzone aan weerszijden van de waterkeringen opdat reconstructies van de waterkeringen niet onmogelijk worden gemaakt. Deze lokaal benodigde vrijwaringzones worden overgenomen van de hoogheemraadschappen.
- 2 Afwijken van de vrijwaringzone, als bedoeld in het eerste lid, is mogelijk indien hierover blijkt de toelichting bij het bestemmingsplan overeenstemming is bereikt tussen betrokken gemeenten, waterbeheerder en provincie.

Artikel 31 Strandzoning

~~Een bestemmingsplan wijst slechts bestemmingen aan voor jaarrondstrandpaviljoens voor zover het gronden betreft die zijn opgenomen op kaart 8 en op de digitale verbeelding ervan behorende bij deze verordening.~~

1. Een bestemmingsplan voorziet niet in bestemmingen en regels die nieuwe jaarrond aanwezige gebouwen mogelijk maken in de kustzone zoals aangeduid op kaart 8 en op de digitale verbeelding ervan.
2. Van het bepaalde in het eerste lid zijn uitgezonderd jaarrond strandpaviljoens, jaarrond sportpaviljoens, jaarrond reddingsbrigadegebouwen in de als strandzoning aangeduide gebieden op kaart 8 en op de digitale verbeelding daarvan.

Hoofdstuk 7 Energie

Artikel 32 Windturbines

1. Een bestemmingsplan voorziet niet in bestemmingen en regels die het bouwen of opschalen van een of meer windturbines mogelijk maken.
2. Zolang een bestemmingsplan niet voldoet aan het bepaalde in het eerste lid is het verboden om een of meer windturbines te bouwen of op te schalen tenzij sprake is van:
 - a. vervanging van een of meer met vergunning gebouwde windturbines waarbij geen sprake is van verwijdering als bedoeld in het vierde lid, onderdeel a:
 - 1° buiten het op kaart 9 en op de digitale verbeelding ervan aangegeven windgebied Wieringermeer;
 - 2° door eenzelfde aantal of minder windturbines met eenzelfde, vergelijkbare of geringere ashoogte, rotordiameter en verschijningsvorm en;
 - 3° op gronden waarop op het tijdstip van het van kracht worden van deze bepaling de bouw van een of meer windturbines volgens een bestemmingsplan is toegestaan of;
 - b. het bouwen of opschalen van een of meer windturbines:
 - 1° binnen het op kaart 9 en op de digitale verbeelding ervan aangegeven windgebied Wieringermeer;
 - 2° op gronden waarop op het tijdstip van het van kracht worden van deze bepaling de bouw van een of meer windturbines volgens een bestemmingsplan is toegestaan en;
 - 3° voor zover wordt voldaan aan de voorwaarden als bedoeld in het derde lid, onderdelen a. tot en met f.
3. In afwijking van het eerste lid mag een bestemmingsplan binnen het op kaart 9 en op de digitale verbeelding ervan aangegeven windgebied Wieringermeer bestemmingen en regels bevatten die het bouwen of opschalen van een of meer windturbines mogelijk maken voor zover in het bestemmingsplan ten minste regels worden opgenomen met de volgende strekking:

- a. de ashoogte van een windturbine bedraagt minimaal 100 en ten hoogste 120 meter;
 - b. binnen een lijn of cluster van windturbines anders dan een lijn of cluster als bedoeld in onderdeel d draaien de rotorbladen in eenzelfde richting;
 - c. binnen een lijn of cluster van windturbines anders dan een lijn of cluster als bedoeld in onderdeel d hebben windturbines eenzelfde verschijningsvorm;
 - d. binnen een lijn of cluster die is aangewezen als testlocatie voor prototypewindturbines bedraagt de rotordiameter ten hoogste 175 meter;
 - e. binnen een lijn of cluster als bedoeld in onderdeel d bedraagt de ashoogte ten hoogste 150 meter en;
 - f. binnen een lijn of cluster als bedoeld in onderdeel d dan wel binnen een straal van 500 meter van een prototype windturbine als bedoeld in onderdeel d mag een meetmast worden opgericht met een hoogte van ten hoogste 150 meter.
4. Binnen de op kaart 9 en op de digitale verbeelding ervan aangegeven herstructureringsgebieden mag met behulp van een omgevingsvergunning waarbij met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, onder 2° of 3° of tweede lid van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht van een bestemmingsplan of beheersverordening wordt afgeweken het bouwen of opschalen van een of meer windturbines mogelijk worden gemaakt, waarbij:
- a. het bouwen of opschalen van één windturbine niet eerder geschiedt dan na verwijdering van ten minste twee andere windturbines op grondgebied van de provincie;
 - b. de windturbines in een lijnopstelling worden geplaatst van minimaal zes windturbines;
 - c. de rotorbladen van de windturbines binnen een lijnopstelling dezelfde draairichting hebben;
 - d. de windturbines binnen een lijnopstelling eenzelfde verschijningsvorm hebben;
 - e. de ashoogte van de windturbines maximaal 120 meter bedraagt;
 - f. de rotordiameter voor windturbines met een ashoogte vanaf 80 meter gelijk is aan de ashoogte met een maximale afwijking van tien procent en de rotordiameter voor windturbines met een ashoogte tot 80 meter gelijk is aan de ashoogte met een maximale afwijking van twintig procent, met dien verstande dat voor windturbines met een ashoogte tot 80 meter de afstand tussen het laagste punt van de tip van het rotorblad en maaiveld minimaal 28 meter bedraagt;
 - g. de windturbines op minimaal 600 meter afstand worden geplaatst van gevoelige bestemmingen en in geval van bijzondere lokale omstandigheden normen als bedoeld in artikel 3.14a, derde lid, van het Activiteitenbesluit milieubeheer worden vastgesteld conform de daarvoor gestelde voorschriften in de Provinciale Milieuverordening Noord-Holland;
 - h. een windturbine niet is gelegen in een weidevogelleefgebied, de Ecologische Hoofdstructuur of een ecologische verbindingszone;
 - i. een windturbine niet is gelegen in een aardkundig monument, een UNESCO-erfgoed van uitzonderlijke universele waarden of een voormalig Nationaal Landschap en;
 - j. de omgevingsvergunning niet tot gevolg heeft dat in totaal meer dan 685,5 Megawatt windenergie op grondgebied van de provincie ruimtelijk wordt mogelijk gemaakt.
5. Op het bepaalde in het tweede tot en met het vierde lid is artikel 15, eerste tot en met het vierde lid, van overeenkomstige toepassing.
6. In afwijking van het vierde lid, onderdeel a, kunnen te verwijderen windturbines gedurende maximaal vijf jaar gelijktijdig met de nieuwe dan wel opgeschaalde windturbines in werking blijven, indien dat vanwege economische uitvoerbaarheid van de onder het vierde lid, onderdeel b, genoemde lijnopstelling noodzakelijk is en met betrekking tot de te verwijderen windturbines een intrekingsbesluit als

bedoeld in artikel 2.33 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht wordt overgelegd. De periode van vijf jaar wordt gerekend vanaf het moment dat wordt gestart met de bouw dan wel opschaling van de windturbines.

7. Gedeputeerde staten kunnen nadere regels stellen ten aanzien van het bepaalde in het eerste tot en met het zesde lid.
8. Het bepaalde in het eerste tot en met het zevende lid is niet van toepassing op een bestemmingsplan dat voorziet in het bouwen of opschalen van windturbines indien aangetoond kan worden dat:
 - a. voor 11 april 2011 een vergunningsaanvraag voor het bouwen of opschalen van een of meer windturbines of een verzoek tot het wijzigen van een bestemmingsplan of het vaststellen van een inpassingsplan voor het bouwen of opschalen van een of meer windturbines is ingediend bij het bevoegd gezag;
 - b. een windturbine niet is gelegen in een weidevogelleefgebied, de Ecologische Hoofdstructuur of een ecologische verbindingszone;
 - c. een windturbine niet is gelegen in een aardkundig monument, een UNESCO-erfgoed van uitzonderlijke universele waarden of een voormalig Nationaal Landschap;
 - d. de afstand tussen een windturbine en een gevoelige bestemming minimaal vier maal de ashoogte en minimaal 300 meter bedraagt en;
 - e. de bepalingen van artikel 15 in acht zijn genomen.

Artikel 32a Opstellingen voor zonne-energie

- 1 In het landelijk gebied kan de oprichting van een of meer opstellingen voor zonne-energie uitsluitend mogelijk worden gemaakt met behulp van een omgevingsvergunning waarbij met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, onder 2° of 3° van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht van een bestemmingsplan of beheersverordening wordt afgeweken.
- 2 Het is niet toegestaan om de oprichting van een of meer opstellingen voor zonne-energie als bedoeld in het eerste lid mogelijk te maken in het landelijk gebied op gronden die zijn aangemerkt als:
 - a Ecologische Hoofdstructuur en Ecologische Verbindingszone, als bedoeld in artikel 19;
 - b erfgoed van uitzonderlijke universele waarden de Stelling van Amsterdam, als bedoeld in artikel 20, aanhef en onder a;
 - c bufferzones, als bedoeld in artikel 24, of;
 - d weidevogelleefgebieden, als bedoeld in artikel 25.
- 3 Aan de omgevingsvergunning als bedoeld in het eerste lid worden in ieder geval de volgende voorwaarden verbonden:
 - a de omgevingsvergunning geldt voor een bepaalde termijn, die maximaal 25 jaar bedraagt;
 - b na het verstrijken van die bepaalde termijn wordt de vóór de verlening van de omgevingsvergunning bestaande toestand hersteld en wordt de opstelling voor zonne-energie verwijderd, en;
 - c voor het gestelde onder b wordt financiële zekerheid gesteld.
- 4 In afwijking van het eerste tot en met derde lid kan een bestemmingsplan voorzien in bestemmingen en regels die het oprichten van een of meer opstellingen voor zonne-energie in het landelijk gebied mogelijk maken op gronden met nutsvoorzieningen, niet zijnde leidingtracés voor gas, water of elektriciteit, of infrastructuur voor weg, spoor, water en vliegverkeer, indien de reeds bestaande functie tevens wordt gehandhaafd.
- 5 Op het bepaalde in het eerste en het vierde lid is artikel 15 van overeenkomstige toepassing.
- 6 Gedeputeerde Staten stellen in ieder geval nadere regels over de locatie, omvang en inpassing van een opstelling voor zonne-energie als bedoeld in het eerste lid. Voor het overige kunnen gedeputeerde staten nadere regels stellen.

Artikel 33 Energie en duurzaam bouwen

- 1 Bestemmingsplannen voor woningbouw, renovatie, (herstructurering) bedrijventerreinen, kantoorlocaties en glastuinbouw dienen te beschrijven op welke wijze invulling wordt gegeven aan energiebesparing en inzet van duurzame energiebesparing en inzet van duurzame energie, waaronder mede wordt verstaan het gebruik van restwarmte, Warmte Koude Opslag en aardwarmte, zonne-energie, biomassa.
- 2 [Een nieuwe stedelijke ontwikkeling](#) ~~Nieuwe verstedelijking of uitbreiding van bestaande verstedelijking~~ dient aan eisen van duurzaam bouwen te voldoen.

Hoofdstuk 8 Hardheidsclausule

Artikel 34 Ontheffing

Gedeputeerde staten kunnen op aanvraag van burgemeester en wethouders een ontheffing als bedoeld in artikel 4.1a van de wet verlenen van artikel 5 tot en met artikel 33 van deze verordening voor zover de verwezenlijking van het gemeentelijk ruimtelijk beleid wegens bijzondere omstandigheden onevenredig wordt belemmerd in verhouding tot de met die regels te dienen provinciale belangen. In voorkomende gevallen worden provinciale staten vooraf geïnformeerd over het voornemen van gedeputeerde staten om ontheffing te verlenen.

Artikel 35 Voorschriften aan ontheffing

Gedeputeerde staten kunnen aan de ontheffing als bedoeld in artikel 34 voorschriften verbinden indien de betrokken provinciale belangen dat met het oog op een goede ruimtelijke ordening noodzakelijk maken.

Artikel 36 Inhoud aanvragen om ontheffing

Een aanvraag om een ontheffing bevat in ieder geval:

- a. een beschrijving van de redenen waarom de ontheffing wordt gevraagd;
- b. een beschrijving van de mogelijke gevolgen van de ontheffing voor het belang dat beschermd wordt door de bepaling waarvan ontheffing wordt gevraagd;
- c. een of meer kaarten op een zodanige schaal of de digitale verbeelding ervan dat een duidelijk beeld wordt verkregen van de plaats waarop de ontheffing betrekking heeft.

Artikel 37 Bij beslissing op aanvraag te betrekken provinciaal beleid

Gedeputeerde staten houden bij de beslissing op de aanvraag om ontheffing ten minste rekening met de geldende Provinciale Structuurvisie, respectievelijk de door gedeputeerde staten vastgestelde uitwerkingen daarvan.

Artikel 38

Vervallen

Artikel 39 Weigering ontheffing

Gedeputeerde staten verlenen geen ontheffing indien door het stellen van beperkingen of voorschriften niet voldoende kan worden tegemoetgekomen aan de belangen die de bepaling waarvan ontheffing is aangevraagd, beoogt te beschermen.

Artikel 40 Intrekken ontheffing

Gedeputeerde staten kunnen - anders dan op aanvraag - een ontheffing geheel of gedeeltelijk intrekken indien:

- a. de ontheffing is gebaseerd op onjuiste of onvolledige gegevens;
- b. door de aanvrager wordt gehandeld in strijd met of in afwijking van de bij de ontheffing gegeven voorschriften;

Artikel 41 Vervallen ontheffing

Een verleende ontheffing vervalt indien niet binnen twee jaar na het verlenen van de ontheffing een bestemmingsplan is vastgesteld met gebruikmaking van de ontheffing.

Artikel 42 Termijn beslissing op ontheffing

- 1 Gedeputeerde staten beslissen binnen 12 weken nadat de aanvraag om ontheffing is ontvangen op het verzoek om ontheffing.
- 2 Indien gedeputeerde staten niet binnen de in het eerste lid genoemde termijn kunnen beslissen, delen zij dit aan de aanvrager van de ontheffing mede onder vermelding van de termijn waarbinnen de beslissing wel tegemoet kan worden gezien.

Hoofdstuk 9 Overgangs- en slotbepalingen**Artikel 43 Technische correctie van begrenzingen**

Gedeputeerde staten zijn bevoegd kennelijke onjuistheden in de begrenzing van gebieden in de bij deze verordening behorende kaarten of op de digitale verbeelding ervan te wijzigen.

Artikel 44 Aanpassing termijn bestemmingsplannen

- 1 Een bestemmingsplan anders dan een bestemmingsplan als bedoeld in het tweede lid, is uiterlijk tien jaar na het tijdstip van inwerkingtreding van deze verordening, of zoveel eerder als het bestemmingsplan ingevolge artikel 3.1, tweede lid, van de wet is aangepast, in overeenstemming met deze verordening vastgesteld.
- 2 Gedeputeerde staten nemen geen verzoek tot ontheffing in overweging dat gebaseerd is op een verouderd bestemmingsplan. Indien provinciale belangen beschermd dienen te worden, die niet in het verouderde bestemmingsplan zijn geborgd, neemt de provincie indien nodig de verantwoordelijkheid van gemeenten over door middel van een inpassingsplan.

Artikel 45

Vervallen

Artikel 46 Intrekking

De Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie wordt ingetrokken.

Artikel 46a Overgangsrecht

- 1 De verordening zoals die gold vóór 1 maart 2017 blijft van toepassing ten aanzien van een bestemmingsplan, een wijzigingsplan of een uitwerkingsplan waarvan het ontwerp voor dit tijdstip ter inzage is gelegd, met dien verstande dat het besluit omtrent vaststelling binnen 2 jaar na dit tijdstip wordt genomen.
- 2 De verordening zoals die gold vóór 1 maart 2017 blijft van toepassing ten aanzien van een omgevingsvergunning zoals bedoeld in artikel 3, waarvan de aanvraag vóór dit tijdstip is ingediend, met dien verstande dat de vergunning binnen 2 jaar na dit tijdstip wordt verleend.

Artikel 47 Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het provinciaal blad waarin het wordt geplaatst.

Artikel 48 Naamgeving PRV

Deze verordening wordt aangehaald als: Provinciale Ruimtelijke Verordening.

Werkdocument

Uitgegeven op

Namens Provinciale Staten van Noord-Holland

H. Schartman, plaatsvervangend provinciesecretaris.

Werkdocument

Werkdocument Provinciale ruimtelijke verordening

Versie B doorlopende tekst

Dit is een werkdocument van de wijziging van de Provinciale ruimtelijke verordening zoals deze wordt voorbereid voor vaststelling door PS op 12 december 2016

Het betreft een ambtelijk werkdocument. Het document heeft geen enkele formele status. Er kunnen geen rechten aan worden ontleend. Er zijn de komende periode tot aan de beoogde vaststelling nog ambtelijke en bestuurlijk-politieke aanpassingen mogelijk.

Van dit werkdocument bestaan 2 versies.

Versie A betreft de tekst met 'wijzigingen bijhouden'

Versie B betreft de doorlopende tekst.

Versiedatum: 1 december 2016

Inhoudsopgave**1 Algemeen***Titel 1 Algemene bepalingen*

Artikel 1 Algemene bepalingen

Artikel 2 Begripsbepalingen

Artikel 3 Toepasselijkheid

Titel 2 Provinciale planologische commissie

Artikel 4 Instelling en taken provinciale planologische Commissie

2 Regels voor het gehele provinciale grondgebied

Artikel 5 (Vervallen)

Artikel 5a Nieuwe stedelijke ontwikkeling

Artikel 5b Detailhandel

Artikel 5c Kleinschalige ontwikkelingen

Artikel 5d Transformatie glastuinbouw

Artikel 5e Woningen binnen de 20 Ke-contour

Artikel 6 Instelling en taken Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling

Artikel 7 Weidewinkels

Artikel 8 Aardkundig waardevolle gebieden

Artikel 8a Meerlaagse veiligheid

3

Artikel 9 (Vervallen)

Artikel 10 (Vervallen)

Artikel 11 (Vervallen)

4 Regels voor het landelijk gebied

Artikel 12 (Vervallen)

Artikel 13 (Vervallen)

Artikel 13a Nieuwe landgoederen

Artikel 14 (Vervallen)

Artikel 15 Ruimtelijke kwaliteitseis ingeval van nieuwe stedelijke ontwikkeling in het landelijk gebied

Artikel 16 De Ruimte voor Ruimte-regeling

Artikel 17 Voormalige agrarische bouwpercelen

Artikel 17a Agrarisch aanverwante bedrijven

Artikel 18 Recreatiewoningen

5 De Groene Ruimte*Titel 1 Ecologische Hoofdstructuur*

Artikel 19 Ecologische Hoofdstructuur en provinciale Ecologische Verbindingszones

Titel 2 UNESCO-erfgoederen van uitzonderlijke universele waarden

Artikel 20 UNESCO-erfgoederen van uitzonderlijke universele waarden

Artikel 21 Kernkwaliteiten uitzonderlijke Universele Waarden UNESCO-erfgoederen

Artikel 22 Ontwikkelingen binnen UNESCO-erfgoederen

Artikel 23 (Vervallen)

Titel 3 Bufferzones

Artikel 24 Bufferzones

Titel 4 Weidevogelleefgebieden

Artikel 25 Weidevogelleefgebieden

Titel 5 Landbouw

Artikel 26 Gebied voor grootschalige en gecombineerde landbouw

Artikel 26a Intensieve veehouderijen

Artikel 26b Bollenteelt

Artikel 26c Glastuinbouw

Artikel 26d Zaadveredelingsbedrijven

Artikel 26e Verbrede landbouw op agrarische bouwpercelen

Artikel 27 Landbouw-effectrapportage

Artikel 28 (Vervallen)

6 De Blauwe Ruimte

Artikel 29 (Vervallen)

Artikel 29a Buitendijkse gebieden

Artikel 30 Regionale waterkeringen

Artikel 31 Strandzonering

7 Energie

Artikel 32 Windturbines

Artikel 32a Opstellingen voor zonne-energie

Artikel 33 Energie en duurzaam bouwen

8 Hardheidsclausule

Artikel 34 Ontheffing

Artikel 35 Voorschriften aan ontheffing

Artikel 36 Inhoud aanvragen om ontheffing

Artikel 37 Bij beslissing op aanvraag te betrekken provinciaal beleid

Artikel 38 (Vervallen)

Artikel 39 Weigering ontheffing

Artikel 40 Intrekken ontheffing

Artikel 41 Vervallen ontheffing

Artikel 42 Termijn beslissing op ontheffing

9 Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 43 Technische correctie van begrenzingen

Artikel 44 Aanpassing termijn bestemmingsplannen

Artikel 45 Buiten toepassing verklaren van bepalingen van de verordening

Artikel 46 Intrekking

Artikel 47 Inwerkingtreding

Artikel 48 Naamgeving PRV

Bijlagen

1 Kernkwaliteiten erfgoederen de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de Beemster

Nieuwe Hollandse Waterlinie

Beemster

2 Kaarten

Kaart 1 Grondgebied

Kaart 2 (Vervallen)

Kaart 3 (Vervallen)

Kaart 4 Ecologie
 Kaart 5a Unesco-erfgoederen met uitzonderlijke universele waarden
 Kaart 5b Bufferzone
 Kaart 6 Landbouwgebieden
 Kaart 7 Landbouwclusters
 Kaart 8 Blauwe ruimte
 Kaart 9 Duurzame energie
 Kaart 10 Aardkundige waarden
 Kaart 11 20 Ke-contour

Hoofdstuk 1 Algemeen

Titel 1 Algemene bepalingen en begripsbepalingen

Artikel 1 Algemene bepalingen

- 1 Onder bestaande functies en bebouwing worden begrepen:
 - a. functies en bebouwing die op het tijdstip van inwerkingtreding van deze verordening rechtmatig aanwezig zijn of op het tijdstip van inwerkingtreding van deze verordening een omgevingsvergunning voor bouwen is verleend of kan worden verleend;
 - b. functies en bebouwing die kunnen worden toegestaan op grond van onherroepelijke besluiten van gedeputeerde staten of provinciale staten op het moment van inwerkingtreding van deze verordening of;
 - c. het vervangen van rechtmatig aanwezig zijnde bebouwing door bebouwing van gelijke aard, omvang en karakter.
- 2 In andere gevallen dan bedoeld in het eerste lid is sprake van nieuwe functies en nieuwe bebouwing, daaronder begrepen uitbreiding van bestaande functies en bestaande bebouwing, tenzij anders is bepaald.

Artikel 2 Begripsbepalingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. afhaalpunt ten behoeve van internethandel: locatie uitsluitend bedoeld voor opslag en distributie van artikelen ten behoeve van aan of verkoop via internet tussen bedrijf en consument, waar geen rechtstreekse verkoop of productadvisering via winkel, showroom of etalage plaatsvindt;
- b. afhankelijke woonruimte: een bijgebouw dat qua ligging een ruimtelijke eenheid vormt met de woning en waarin een gedeelte van de huishouding uit een oogpunt van mantelzorg gehuisvest is;
- c. agrarisch aanverwant bedrijf: een bedrijf in landelijk gebied dat hoofdzakelijk is gericht op het leveren van goederen en diensten aan agrarische bedrijven of het leveren van goederen en diensten ten behoeve van aanleg en onderhoud van groene of recreatieve gebieden, en gebruik maakt van werktuigen, apparatuur of agrarisch loonwerk.
- d. agrarisch bedrijf: een bedrijf gericht op het voortbrengen van producten door het telen van gewassen of het houden van dieren, daaronder begrepen houtteelt, zaadveredeling en de teelt van watergebonden organismen als planten, algen, weekdieren, schelpdieren en vissen;
- e. agrarisch bouwperceel: een aaneengesloten stuk grond waarop bebouwing met een hoofdgebouw en bijbehorende gebouwen van een agrarisch bedrijf is toegestaan;
- f. bebouwing: één of meerdere gebouwen en bouwwerken geen gebouwen zijnde;
- g. bebouwingskarakteristiek: de in verschillende tijdsfasen ontstane kenmerkende stedenbouwkundige opbouw en architectonische kenmerken van een gebied;
- h. bedrijfswoning: een woning die gezien ligging en functie bedoeld is voor de huisvesting van personen wier aanwezigheid gelet op de bestemming van een gebouw of terrein noodzakelijk is;

- i. bedrijventerrein: een binnen de provincie Noord-Holland gelegen terrein van minimaal 1 ha bruto dat vanwege zijn bestemming bestemd en geschikt is voor gebruik door handel, nijverheid, commerciële en niet-commerciële dienstverlening en industrie. Onder de beschrijving vallen daarmee ook (delen van) bedrijventerreinen die gedeeltelijk, maar niet overwegend, bestemd en geschikt zijn voor kantoorgebouwen. Ook vallen daaronder de zeehaventerreinen welke met laad- en/of loskade langs diep vaarwater toegankelijk zijn voor grote zeeschepen. De volgende terreinen vallen hier niet onder: terrein voor grondstoffenwinning, olie- en gaswinning, terrein voor waterwinning, terrein voor agrarische doeleinden, terrein voor afvalstort;
- j. bestaand bouwblok: bouwblok vastgelegd in een bestaand bestemmingsplan, zoals dat geldt ten tijde van de inwerkingtreding van de verordening;
- k. bestaand stedelijk gebied: gebied als bedoeld in artikel 1.1.1 eerste lid onder h, van het Besluit ruimtelijke ordening;
- l. biomassa-inrichtingen: inrichtingen, gericht op de productie van energie of warmte uit plantaardig of dierlijk (rest)materiaal;
- m. complex van recreatiewoningen: een terrein of een plaats van enige omvang, al dan niet geheel of gedeeltelijk met gemeenschappelijke voorzieningen ingericht, en blijkens die inrichting bestemd om meerdere recreatiewoningen te plaatsen of geplaatst te houden en bedrijfsmatig te exploiteren;
- n. cultuurhistorische waarden: de fysieke overblijfselen van de historie, zowel bovengronds (gebouwde monumenten) en ondergronds (archeologie) als het cultuurlandschap met zijn historische landschapselementen als verbinding daartussen;
- o. de wet: de Wet ruimtelijke ordening;
- p. gecombineerde landbouw: landbouwfuncties al dan niet in combinatie met landschapsbeheer, waterbeheer, natuur, recreatie, educatie, zorgboerderijen en waarbij het landschap bepalend is voor de ontwikkelingsruimte van agrarische bedrijven;
- q. glastuinbouwbedrijf: een agrarisch bedrijf waarbij de teelt van gewassen (bloemen, groente of fruit) in een kas (een glazen, staande constructie) plaatsvindt onder gecontroleerde omstandigheden;
- r. grondgebonden agrarische bedrijfsvoering: een agrarische bedrijfsvoering die hoofdzakelijk niet in gebouwen plaatsvindt, waarbij het gebruik van agrarische gronden noodzakelijk is voor het functioneren van het bedrijf;
- s. grootschalige landbouw: al dan niet grondgebonden landbouwfuncties als bollenteelt, zaadclusters, veeteelt, glastuinbouw die zich kunnen kenmerken door intensieve productiemethoden of grootschalige bebouwing;
- t. intensieve veehouderij: een niet-grondgebonden agrarisch bedrijf dat zelfstandig of als neventak, geheel of grotendeels in gebouwen, varkens, pluimvee, konijnen, vleeskalveren, pelsdieren of overig kleinvee houdt, met uitzondering van het biologisch houden van dieren conform de Landbouwkwaliteitswet, het kweken van vissen het houden van melkvee en overig rundvee, geiten, schapen of paarden.
- u. jaarrond reddingsbrigadegebouw: een gebouw ten dienste van de reddingsbrigade dat uitsluitend als zodanig gebruikt mag worden en dat het gehele jaar op het strand mag staan;
- v. jaarrond sportpaviljoen: een openbaar toegankelijk gebouw voor buitensportactiviteiten en hierbij behorende voorzieningen, waaronder aan de functie ondergeschikte horecavoorzieningen in de vorm van het verstrekken van etenswaren of dranken mede zijn begrepen, dat het gehele jaar op het strand mag staan en alleen als zodanig gebruikt mag worden;
- w. jaarrond strandpaviljoen: een openbaar toegankelijk gebouw met daarbij behorende erven en voorzieningen zoals terrassen, waar als hoofdfunctie bedrijfsmatig etenswaren of dranken voor gebruik ter plaatse worden verstrekt en dat het gehele jaar op het strand mag staan en alleen als zodanig gebruikt mag worden met dien verstande dat ondergeschikte en bijbehorende detailhandel en dienstverlening is toegestaan;
- x. kantoorlocatie: een binnen de provincie Noord-Holland gelegen terrein van minimaal 1 hectare bruto dat vanwege zijn bestemming bestemd en geschikt is voor gebruik door

- kantoren en openbare gebouwen, daaronder niet begrepen een terrein dat in overwegende mate bestemd is voor detailhandel of horeca;
- y. kleinschalige ontwikkeling: nieuwe bebouwing voor stedelijke functies die gelet op de kleinschaligheid en beperkte ruimtelijke gevolgen niet wordt aangemerkt als een stedelijke ontwikkeling als bedoeld in artikel 1.1.1, eerste lid onder i, van het Besluit ruimtelijke ordening
 - z. landbouw-effectrapportage: een onderzoek dat inzicht biedt in de directe en indirecte effecten voor de landbouw;
 - aa. landelijk gebied: het gebied, niet zijnde bestaand stedelijk gebied, als bedoeld in artikel 1.1.1, eerste lid onder h, van het Besluit ruimtelijke ordening;
 - bb. landschappelijke kwaliteit: de essentiële elementen en kenmerken van landschappen, fysiek van aard zoals beschreven in de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie.
 - cc. mantelzorg: het bieden van zorg aan eenieder die hulpbehoevend is op het fysieke, psychische of sociale vlak, op vrijwillige basis en buiten organisatorisch verband;
 - dd. meetmast: een bouwwerk voorzien van meetapparatuur met bijbehorende infrastructuur ten behoeve van het verrichten onderzoek naar wind en windturbines;
 - ee. natuurlijke waarden: de biotische en abiotische waarden van een gebied;
 - ff. nieuwe landgoederen: een grotendeels openbaar toegankelijk groengebied met een omvang van minimaal 5 hectare, zo mogelijk ingericht als boscomplex, met daarin één woongebouw “van allure” met een gering aantal wooneenheden of één kantoor;
 - gg. ontwikkelingsgeschiedenis: de ruimtelijke transformaties die een gebied in de tijd heeft ondergaan;
 - hh. opschalen: vervanging van een windturbine door een windturbine met een groter opgesteld vermogen;
 - ii. opstelling voor zonne-energie: een samenstel van bouwwerken op het maaiveld, ten behoeve van het opwekken van elektriciteit of warmte door het opvangen van de straling van de zon.
 - jj. ordeningsprincipe: de ruimtelijke opbouw c.q. de verkavelings-structuur van het landschap;
 - kk. permanente bewoning: gebruik van een recreatiewoning als feitelijk hoofdverblijf;
 - ll. recreatiewoning: woning ten behoeve van tijdelijk recreatief verblijf;
 - mm. regionale adviescommissie: adviescommissie ingesteld door gedeputeerde staten die gedeputeerde staten adviseert over aangelegenheden betreffende detailhandel volgens het Reglement Regionale Adviescommissie Detailhandel Noord-Holland;
 - nn. ruimte voor ruimteregeling: regeling, gericht op een aantoonbare en duurzame verbetering van de ruimtelijke kwaliteit door de bouw van woningen als compensatie voor de sloop van landschappelijk storende en/of niet-passende bebouwing of functies onder de voorwaarde dat dit leidt tot een vermindering van het bebouwde oppervlak;
 - oo. stedelijke functies: functies die verband houden met wonen, bedrijven, voorzieningen, stedelijk water en stedelijk groen;
 - pp. stedelijke ontwikkeling: ontwikkeling als bedoeld in artikel 1.1.1, eerste lid onder i, van het Besluit ruimtelijke ordening;
 - pp. teeltondersteunend glas: glasopstand dienstbaar aan een vollegronds landbouwbedrijf en bestemd voor het broeien of opkweken van plantmateriaal;
 - qq. volumineuze detailhandel: vormen van detailhandel waarvan de winkelformules een assortiment voeren van overwegend ruimte vergende goederen, waaronder bouwmarkten, tuincentra, woninginrichtingszaken, auto-, boten- en caravanbedrijven mede worden begrepen;
 - rr. volwaardig agrarisch bedrijf: een agrarisch bedrijf dat tenminste aan één volledige arbeidskracht een inkomen verschaft;
 - ss. vrijwaringszone: de ruimte ter weerszijden van en boven een primaire of regionale waterkering die benodigd is voor een toekomstige versterking van de waterkering;
 - tt. weidewinkel: een solitaire, los van het bestaand stedelijk gebied gelegen, winkelvestiging of cluster van vestigingen;

uu. windturbine: een door wind aangedreven bouwwerk met een rotordiameter van ten minste 5 meter of een ashoogte van ten minste 7 meter waarmee energie wordt opgewekt, inclusief de bij dit bouwwerk behorende infrastructurele voorzieningen, met uitzonderingen van traditionele windmolens of replica's hiervan;

vv. winkelgebied: een geografisch geheel waar relatief veel winkels voorkomen. Dit eventueel in samenhang met andere consumentverzorgende voorzieningen zoals horeca, ambachten en baliefuncties;

ww. winkelvloeroppervlak: de voor het publiek toegankelijke en zichtbare vloeroppervlakte in het winkelpand, bedoeld voor de verkoop en uitstalling van goederen, waaronder publieksruimte, etalage of vitrine, toonbank en kassaruumte, schappen, paskamers, winkelwagens en pakruimten voor de consument.

Artikel 3 Toepasselijkheid

- 1 In deze verordening wordt mede verstaan onder een bestemmingsplan:
 - a. een wijzigings- of uitwerkingsplan als bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, onder a of b, van de wet;
 - b. een beheersverordening, als bedoeld in artikel 3.38 van de wet;
 - c. buitenplanse vrijstellingen ex artikel 19 Wet op de Ruimtelijke Ordening die onder het overgangsrecht vallen en;
 - d. een omgevingsvergunning waarbij met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, onder 2°, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht juncto artikel 4 van bijlage II bij het Besluit omgevingsrecht, of artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, onder 3°, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht van het bestemmingsplan of de beheersverordening wordt afgeweken.
- 2 In deze verordening wordt mede verstaan onder een toelichting op een bestemmingsplan: een toelichting op of een ruimtelijke onderbouwing van een verordening of een besluit als bedoeld in het eerste lid.

Titel 2 Provinciale planologische commissie

Artikel 4 Instelling en taken provinciale planologische commissie

- 1 Er is een provinciale planologische commissie, als bedoeld in artikel 9.1 van de wet, hierna te noemen de commissie.
- 2 De commissie heeft als taak het overleg over en de coördinatie van zaken betreffende provinciaal ruimtelijk beleid, indien dat in een wettelijk voorschrift wordt voorgeschreven of op verzoek van gedeputeerde staten of provinciale staten.
- 3 Gedeputeerde staten kunnen nadere regels geven omtrent de taak, werkwijze en samenstelling van de commissie.

Hoofdstuk 2 Regels voor het gehele provinciale grondgebied

Artikel 5 Vervallen

Artikel 5a Nieuwe stedelijke ontwikkeling

- 1 Een bestemmingsplan kan uitsluitend voorzien in een nieuwe stedelijke ontwikkeling als deze ontwikkeling in overeenstemming is met de binnen de regio gemaakte schriftelijke afspraken.
- 2 Gedeputeerde staten stellen nadere regels aan de afspraken bedoeld in het eerste lid.

Artikel 5b Detailhandel

Onverminderd artikel 5a voorziet een bestemmingsplan niet in nieuwe detailhandel op bedrijventerreinen en kantoorlocaties met uitzondering van:

- a. een afhaalpunt ten behoeve van internethandel;

- b. detailhandel die in zowel bedrijfseconomisch als ruimtelijk opzicht ondergeschikt is aan de toegelaten bedrijfsuitoefening op grond van het vigerende bestemmingsplan en daarop nauw aansluit;
- c. brand- of explosiegevaarlijke detailhandel of;
- d. volumineuze detailhandel indien deze in winkelgebieden uit een oogpunt van hinder, veiligheid of verkeersaantrekkende werking niet inpasbaar is. Als het totaal winkelvloeroppervlak van deze volumineuze detailhandel meer dan 1500 m² bedraagt, geldt dat:
 - 1. dit aantoonbaar niet leidt tot ruimtelijk relevante leegstand in bestaande winkelgebieden, en;
 - 2. de regionale adviescommissie hierover een advies heeft uitgebracht.

Artikel 5c Kleinschalige ontwikkeling

1. Een bestemmingsplan maakt een kleinschalige ontwikkeling buiten bestaand stedelijk gebied uitsluitend mogelijk binnen een bestaand bouwblok dat al voorziet in een stedelijke functie. Het aantal woningen mag hierbij niet toenemen
2. In afwijking van het eerste lid is bebouwing buiten het bestaande bouwblok mogelijk, mits het bebouwd oppervlak niet wordt vergroot.
3. In afwijking van het eerste lid kan een bestemmingsplan voorzien in een kleinschalige ontwikkeling buiten bestaand stedelijk gebied indien dit op grond van een ander artikel in deze verordening is toegestaan.

Artikel 5d Transformatie glastuinbouw

Een bestemmingsplan voorziet alleen in nieuwe bebouwing of functieverandering van een bestaand glastuinbouwbedrijf naar wonen, bedrijvigheid, kantoren of voorzieningen, indien:

- a. toepassing wordt gegeven aan artikel 13a, artikel 16, artikel 17 of artikel 26c, of;
- b. de nieuwe bebouwing of functieverandering past binnen de door de stuurgroep Greenport Aalsmeer gemaakte schriftelijke afspraken.

Artikel 5e Woningen binnen de 20 Ke-contour

1. Voor de gronden binnen de 20 Ke-contour, zoals aangegeven op kaart 11 en de digitale verbeelding ervan, kan een bestemmingsplan voorzien in nieuwe woningen, uitsluitend binnen het bestaand stedelijk gebied.
2. In afwijking van het eerste lid kan een bestemmingsplan buiten bestaand stedelijk gebied voorzien in nieuwe woningen op de gronden binnen de 20 Ke-contour, zoals aangegeven op kaart 11 en de digitale verbeelding ervan:
 - a. die tot stand komen door toepassing van artikel 13a, artikel 16 of artikel 17, of;
 - b. waarvoor vóór 1 maart 2017 een verklaring van geen bezwaar als bedoeld in artikel 8.9 van de Wet Luchtvaart is verleend.
3. Voor zover een bestemmingsplan nieuwe woningen toestaat op de gronden binnen de 20 Ke-contour, wordt in de toelichting van dat plan rekenschap gegeven van het feit dat op de betreffende locatie sprake is van geluid vanwege het luchtverkeer en worden de redenen vermeld die er toe hebben geleid om op de betreffende locatie nieuwe woningen te bestemmen, alsmede de uitkomsten van het onderzoek naar de maatschappelijke haalbaarheid hieromtrent.

Artikel 6 Instelling en taken Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling

- 1 Er is een Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling (ARO), hierna te noemen de ARO
- 2 De ARO adviseert gedeputeerde staten over aangelegenheden betreffende de ruimtelijke ordening, nieuwe stedelijke ontwikkelingen en ruimtelijke kwaliteit in Noord-Holland.

- 3 De ARO bestaat uit een ambtelijk voorzitter en externe leden met een bijzondere deskundigheid op het terrein van landschapszorg, stedenbouw, cultuurhistorie en met aandacht voor water, natuur, economie en landbouw.
- 4 Gedeputeerde staten kunnen nadere regels geven omtrent de taak, werkwijze en samenstelling van de adviescommissie.
- 5 Gemeenten kunnen wanneer nut en noodzaak van de betreffende nieuwe stedelijke ontwikkelingen buiten bestaand stedelijk gebied is aangetoond, in een vroeg stadium over ontwikkelingen op hun grondgebied gedeputeerde staten vragen om een advies van ARO.

Artikel 7 Weidewinkels

Onverminderd het bepaalde in artikel 26e en, voor zover van toepassing, in afwijking van artikel 5c, voorziet een bestemmingsplan niet in de mogelijkheid tot vestiging van weidewinkels.

Artikel 8 Aardkundig waardevolle gebieden

In de toelichting van een bestemmingsplan wordt aangegeven in hoeverre rekening is gehouden met de in het gebied, zoals aangegeven op kaart 10 en op de digitale verbeelding ervan, voorkomende bijzondere aardkundige waarden zoals beschreven in het bijlage-rapport Actualisatie Intentieprogramma Bodembeschermingsgebieden (vastgesteld door Provinciale Staten d.d. 12 januari 2004, nr. 68).

Artikel 8a Meerlaagse veiligheid

- 1 De toelichting van een bestemmingsplan bevat een beschrijving van de wijze waarop in het plan rekening is gehouden met:
 - a. de risico's van en bij overstroming, en;
 - b. de maatregelen en voorzieningen die worden getroffen om deze risico's te voorkomen of te beperken.
- 2 Gedeputeerde staten kunnen nadere regels stellen over de inhoud van de beschrijving als bedoeld in het eerste lid.

Hoofdstuk 3

Artikel 9

Vervallen

Artikel 10

Vervallen

Artikel 11

Vervallen

Hoofdstuk 4 Regels voor het landelijk gebied

Artikel 12

Vervallen

Artikel 13

Vervallen

Artikel 13a Nieuwe landgoederen

- 1 Een bestemmingsplan voorziet niet in nieuwe landgoederen, als bedoeld in artikel 2, in het landelijk gebied.
- 2 In afwijking van het eerste lid kan een bestemmingsplan voorzien in de ontwikkeling van nieuwe landgoederen, indien de nieuwe landgoederen:
 - a. bijdragen aan een substantiële verbetering van de in de directe omgeving daarvan aanwezige kwaliteiten van het landschap, in het landelijk gebied;
 - b. in overeenstemming zijn met de provinciale woonvisie 2010-2020 (vastgesteld bij besluit van 27 september 2010, nr. 62) en de door gedeputeerde staten en de regiogemeenten vastgestelde regionale actieprogramma's;
 - c. in overeenstemming zijn met de door gedeputeerde staten vastgestelde provinciale woningbouwmonitor en provinciale woningbouwprognose;
 - d. niet kunnen worden gerealiseerd door herstructureren, intensiveren, combineren of transformeren binnen bestaand stedelijk gebied en;
 - e. het bepaalde in artikel 15 in acht wordt genomen.
- 3 Gedeputeerde staten kunnen nadere regels stellen inzake de aard, de omvang en de locatie van nieuwe landgoederen.

Artikel 14

Vervallen

Artikel 15 Ruimtelijke kwaliteitseis ingeval van een nieuwe stedelijke ontwikkeling in het landelijk gebied en voor windturbines

- 1 Een bestemmingsplan dat in het landelijk gebied voorziet in een nieuwe stedelijke ontwikkeling als bedoeld in artikel 5a of een nieuw landgoed als bedoeld in artikel 13a, voldoet aan de uitgangspunten zoals vermeld in de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie (PS d.d. 21 juni 2010) ten aanzien van:
 - a. de kernkwaliteiten van de verschillende landschapstypen en aardkundige waarden als bedoeld in artikel 8;
 - b. de kernkwaliteiten van de bestaande dorpsstructuur waaraan wordt gebouwd;
 - c. de openheid van het landschap daarbij inbegrepen stilte en duisternis;
 - d. de historische structuurlijnen;
 - e. cultuurhistorische objecten.
- 2 De toelichting van een bestemmingsplan geeft aan in welke mate ten aanzien van de in het eerste lid bedoelde functies rekening is gehouden met:
 - a. de ontwikkelingsgeschiedenis van het landschap;
 - b. de ordeningsprincipes van het landschap;
 - c. de bebouwingskarakteristieken (architectuur, stedenbouw, openbare ruimte) ter plaatse;
 - d. de inpassing van de nieuwe functies in de wijdere omgeving (grotere landschapseenheid);
 - e. de bestaande kwaliteiten van het gebied (inclusief de ondergrond) als hiervoor bedoeld en de maatregelen die nodig zijn om negatieve effecten op deze kwaliteiten op te heffen in relatie tot de nieuwe functies.
- 3 Een bestemmingsplan dat voorziet in bestemmingen en regels die het bouwen of opschalen van een of meer windturbines binnen de op kaart 9 en op de digitale verbeelding ervan aangegeven herstructureringsgebieden mogelijk maken voldoet aan de uitgangspunten voor ruimtelijke kwaliteit zoals vermeld in het beleidskader wind op land (PS 15 december 2014).
- 4 In het kader van de bestemmingsplanprocedure als bedoeld in het eerste lid wordt de Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling (ARO) om advies gevraagd over plannen met grote impact.

- 5 Gedeputeerde staten kunnen nadere regels stellen ten aanzien van de uitgangspunten als bedoeld in het eerste en derde lid teneinde te garanderen dat de ruimtelijke kwaliteit toeneemt.

Artikel 16 Ruimte voor Ruimte

- 1 In afwijking van het bepaalde in artikel 5c kan een bestemmingsplan voorzien in de mogelijkheid van nieuwe woningen ter compensatie van de sloop van storende agrarische bebouwing in het landelijk gebied als door deze ontwikkeling een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit wordt gerealiseerd.
- 2 Gedeputeerde staten stellen nadere regels omtrent het bepaalde in het eerste lid.

Artikel 17 Voormalige agrarische bouwpercelen

- 1 In afwijking van het bepaalde in artikel 5c kan een bestemmingsplan voorzien in de mogelijkheid dat de bestaande bebouwing op het voormalig agrarisch bouwperceel, inclusief de agrarische bedrijfswoning(en) en uitgezonderd kassen, wordt gebruikt voor kleinschalige vormen van bijzondere huisvesting, werken, recreatie of zorgfuncties indien:
 - a. sprake is van volledige beëindiging van het agrarisch bedrijf;
 - b. deze functie de bedrijfsvoering en de ontwikkelingsmogelijkheden van omringende agrarische bedrijven en de woonfunctie van omringende woningen niet beperkt;
 - c. buitenopslag in relatie tot niet-agrarisch gebruik niet is toegestaan;
 - d. deze functie aantoonbaar geen onevenredige verkeersaantrekkende werking heeft en er sprake is van een acceptabele verkeerssituatie;
 - e. benodigde parkeerplaatsen op het eigen bouwperceel worden gerealiseerd;
 - f. in geval van bijzondere huisvesting uitsluitend sprake is van afhankelijke woonruimten of woningen als onderdeel van zorgfuncties, en;
 - g. in geval van recreatiefuncties permanente bewoning wordt verboden.
- 2 Onverminderd het bepaalde in het eerste lid, onder a, kan een bestemmingsplan voorzien in een functiewijziging naar burgerwoning indien de burgerwoning wordt gesitueerd in de voormalige agrarische bedrijfswoning.
- 3 Bij een functiewijziging naar burgerwoning als bedoeld in het tweede lid mag een karakteristieke boerderij worden gesplitst, indien geen afbreuk wordt gedaan aan het oorspronkelijke karakter van de bebouwing.
- 4 Artikel 15 is van overeenkomstige toepassing.
- 5 Gedeputeerde staten kunnen nadere regels stellen over de aard en omvang van de in het eerste en tweede lid genoemde toegelaten niet-agrarische functies.

Artikel 17a Agrarisch aanverwante bedrijven

- 1 In afwijking van artikel 5a en artikel 5c kan een bestemmingsplan de uitbreiding van een reeds fysiek bestaand agrarisch aanverwant bedrijf mogelijk maken in het landelijk gebied zoals aangeduid op kaart 3 van de verordening en de digitale verbeelding ervan, mits:
 - a. de noodzaak tot uitbreiding gemotiveerd is aangetoond, en;
 - b. permanente buitenopslag wordt verboden.
- 2 In afwijking van artikel 5a en artikel 5c kan een bestemmingsplan een nieuw bouwperceel voor de verplaatsing van een reeds fysiek bestaand agrarisch aanverwant bedrijf mogelijk maken in het landelijk gebied zoals aangeduid op kaart 3 van de verordening mits:
 - a. de noodzaak tot verplaatsing gemotiveerd is aangetoond;
 - b. er geen reëel alternatief beschikbaar is op een bedrijventerrein in de regio;
 - c. er geen geschikte vrijkomende agrarische bouwpercelen beschikbaar zijn, en;
 - d. permanente buitenopslag wordt verboden.

- 3 Een bestemmingsplan als bedoeld in het eerste en tweede lid voorziet in een bouwperceel van maximaal 1,5 hectare voor zover dat betrekking heeft op een gebied voor gecombineerde landbouw zoals aangegeven op kaart 6 en de digitale verbeelding ervan.
- 4 Een bestemmingsplan als bedoeld in het eerste en tweede lid voorziet in een bouwperceel van maximaal 2 hectare voor zover dat betrekking heeft op een gebied voor grootschalige landbouw zoals aangegeven op kaart 6 en de digitale verbeelding ervan.
- 5 Op een bestemmingsplan als bedoeld in het eerste en het tweede lid is artikel 15 van toepassing.

Artikel 18 Recreatiewoningen

- 1 Een bestemmingsplan voorziet niet in de mogelijkheid van permanente bewoning van recreatiewoningen en stacaravans.
- 2 Een bestemmingsplan dat betrekking heeft op een bestaand bedrijfsmatig geëxploiteerd complex van recreatiewoningen stelt regels ter waarborging van een bedrijfsmatige exploitatie van het complex.
- 3 Een bestemmingsplan dat –na toepassing van artikel 5a of artikel 5c– de oprichting van een nieuw complex van recreatiewoningen mogelijk maakt, stelt regels ter waarborging van een bedrijfsmatige exploitatie van het complex en het voorkomen van permanente bewoning van de recreatiewoningen.
- 4 Bestemmingsplannen, waarin bestaande recreatieparken, liggend in of tegen beschermde natuurgebieden, met een zomer- en winterregeling, moeten deze regeling respecteren en handhaven teneinde de natuur in het winterseizoen de mogelijkheid te geven te herstellen.
- 5 Artikel 15 is van overeenkomstige toepassing.

Hoofdstuk 5 De groene ruimte

Titel 1 Ecologische Hoofdstructuur

Artikel 19 Ecologische Hoofdstructuur en provinciale Ecologische Verbindingszones

- 1 Voor de gronden aangeduid op kaart 4 en op de digitale verbeelding ervan, als Ecologische Hoofdstructuur en als Ecologische Verbindingszone, geldt dat:
 - a. dat een bestemmingsplan de gronden als ‘natuur’ bestemt, indien de natuurfunctie reeds is gerealiseerd;
 - b. een bestemmingsplan een wijzigingsbevoegdheid bevat die bepaalt dat burgemeester en wethouders een bestemming wijzigen in een natuurbestemming vanaf het moment dat:
 - 1° de gronden zijn verworven of ontpacht ten behoeve van het realiseren van de natuurfunctie;
 - 2° een overeenkomst voor functieverandering door middel van particulier natuurbeheer is gesloten; of
 - 3° gedeputeerde staten besluiten dat zij provinciale staten zullen verzoeken om het besluit tot het verzoek tot onteigening aan de Kroon, als bedoeld in artikel 78 van de Onteigeningswet, te nemen en dat ter voorbereiding van dit besluit van provinciale staten, gedeputeerde staten een kopie van hun besluit hiertoe aan burgemeester en wethouders zenden met het verzoek over te gaan tot vaststelling van het wijzigingsplan;
 - c. een bestemmingsplan geen bestemmingen en regels bevat die omzetting

- naar de natuurfunctie onomkeerbaar belemmeren en de wezenlijke kenmerken en waarden van de Ecologische Hoofdstructuur en de Ecologische Verbindingszone significant aantasten;
- d. een bestemmingsplan het bepaalde in artikel 15 in acht neemt.
- 2 In aanvulling op het eerste lid beschrijft de toelichting van het bestemmingsplan:
- de wezenlijke kenmerken en waarden van het desbetreffende deel van de Ecologische Hoofdstructuur of de Ecologische Verbindingszone, zoals aangegeven in het Natuurbeheerplan;
 - hoe de wezenlijke kenmerken en waarden worden beschermd en;
 - hoe negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden worden voorkomen.
- 3 In afwijking van het eerste en tweede lid kan een bestemmingsplan voorzien in:
- nieuwe activiteiten dan wel wijziging van bestaande activiteiten voor zover:
 - er sprake is van een groot openbaar belang;
 - er geen reële andere mogelijkheden zijn en;
 - de negatieve effecten waar mogelijk worden beperkt en de overblijvende effecten worden gecompenseerd of;
 - een activiteit of een combinatie van activiteiten die mede tot doel heeft de kwaliteit of kwantiteit van de Ecologische Hoofdstructuur of de Ecologische Verbindingszone per saldo te verbeteren.
- 4 In aanvulling op het derde lid:
- voldoet het bestemmingsplan aan de ruimtelijke kwaliteitseisen als bedoeld in artikel 15 en is een bestemmingsplan in overeenstemming met het gestelde in artikel 5a of artikel 5c;
 - onderdeel a, kan het bestemmingsplan hier alleen in voorzien indien in het bestemmingsplan wordt opgenomen:
 - op welke wijze schade aan de Ecologische Hoofdstructuur zoveel mogelijk wordt voorkomen en resterende schade wordt gecompenseerd;
 - hoe wordt geborgd dat de maatregelen ten behoeve van de compensatie als bedoeld onder het vierde lid, onderdeel b sub 1 daadwerkelijk wordt uitgevoerd.
- 5 Voor zover het derde lid, onderdeel a, onder 3 van toepassing is, is artikel 25 niet van toepassing.
- 6 Gedeputeerde staten kunnen, gehoord de desbetreffende commissie van provinciale staten, de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur of de Ecologische Verbindingszone wijzigen:
- ten behoeve van een verbetering van de samenhang of de planologische inpassing van de Ecologische Hoofdstructuur of de Ecologische Verbindingszone;
 - ten behoeve van een kleinschalige ontwikkeling; of
 - ten behoeve van de krachtens het derde lid gestelde regels.
- 7 Een wijziging als bedoeld in het zesde lid is mogelijk voor zover:
- de wezenlijke kenmerken en waarden van de Ecologische Hoofdstructuur en de Ecologische Verbindingszone worden behouden, en
 - de oppervlakte van de Ecologische Hoofdstructuur ten minste gelijk blijft.
- 8 Gedeputeerde staten kunnen nadere regels stellen ten aanzien van:
- de wezenlijke kenmerken en waarden als bedoeld in het tweede lid om deze nader te specificeren of aan te vullen in het belang van de instandhouding en verdere ontwikkeling van de natuurdoelen van de Ecologische Hoofdstructuur en de Ecologische Verbindingszone,
 - de wijze waarop compensatie plaatsheeft.

Titel 2

UNESCO-werelderfgoederen van uitzonderlijke universele waarden

Artikel 20 UNESCO-werelderfgoederen van uitzonderlijke universele waarden

Als erfgoed van uitzonderlijke universele waarden wordt aangewezen:

- a. Stelling van Amsterdam;
- b. Beemster;
- c. Nieuwe Hollandse Waterlinie;
- d. Amsterdamse Grachtengordel.

De begrenzing van het Unesco-erfgoed van uitzonderlijke universele waarden is aangegeven op kaart 5a.

Artikel 21 Kernkwaliteiten uitzonderlijke Universele Waarden UNESCO-erfgoederen

Voor de gronden gelegen binnen de in artikel 20 genoemde erfgoederen van uitzonderlijke universele waarden dienen in het bestemmingsplan regels te worden opgenomen ten behoeve van het behoud of versterking van de kernkwaliteiten van de erfgoederen van de uitzonderlijke universele waarde, zoals omschreven in de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie.

Artikel 22 Ontwikkelingen binnen UNESCO-erfgoederen

- 1 Een bestemmingsplan mag uitsluitend voorzien in nieuwe functies en uitbreiding van de bebouwing van bestaande functies binnen de gebieden als bedoeld in artikel 20 voor zover deze de kernkwaliteiten van de erfgoederen met uitzonderlijke universele waarde behouden of versterken, als bedoeld in de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie zoals genoemd in artikel 15 en in bijlage 1 bij deze verordening.
- 2 In aanvulling op het gestelde in het eerste lid bevat het bestemmingsplan geen bestemmingen en regels die voorzien in:
 - a. een grootschalige stads- of dorpsontwikkelingslocatie of glastuinbouwlocatie dan wel een grootschalig bedrijventerrein of infrastructuurproject;
 - b. een project dat, of een activiteit die de uitgewerkte Uitzonderlijke Universele waarden van het Unesco-erfgoed van uitzonderlijke universele waarden “De Beemster”, “De Stelling van Amsterdam”, de “Amsterdamse grachtengordel” of de “Nieuwe Hollandse Waterlinie”, aantast of doet verdwijnen.
- 3 Artikel 5a, artikel 5c en artikel 15 zijn van overeenkomstige toepassing.
- 4 In afwijking van het tweede lid, onderdeel a, kan een bestemmingsplan hierin wel voorzien indien:
 - a. er sprake is van een groot openbaar belang;
 - b. er voldoende maatregelen worden getroffen om de nadelige effecten van de ontwikkeling op het behoud of de versterking van de uitgewerkte kernkwaliteiten te mitigeren of te compenseren;
 - c. het bestemmingsplan in overeenstemming is met artikel 5a of artikel 5c;
 - d. het bestemmingsplan in overeenstemming is met de kwaliteitseisen zoals opgenomen in artikel 15 van deze verordening en;
 - e. er geen reële andere mogelijkheden zijn.
- 5 Gedeputeerde staten kunnen nadere regels stellen ten aanzien van de wijze waarop compensatie als bedoeld in het vierde lid plaatsheeft.

Artikel 23

Vervallen

Titel 3 Bufferzones

Artikel 24 Bufferzones

1. Voor de gebieden die vallen binnen de begrenzing bufferzones op kaart 5b en op de digitale verbeelding ervan, maakt een bestemmingsplan nieuwe bebouwing niet mogelijk voor:

- a. wonen;
 - b. detailhandel, bedrijven, dienstverlening en kantoren, anders dan dienstbaar aan dagrecreatie, voor natuurbeheer, waterbeheer, veiligheid, hulpdiensten of voor de levering van gas, water of elektriciteit;
 - c. complexen van recreatiewoningen;
 - d. grootschalige hotels;
 - e. bezoekersintensieve overdekte dagrecreatie, en;
 - f. bezoekersintensieve openlucht dagrecreatie.
- 2 In de gebieden als bedoeld in het eerste lid maakt een bestemmingsplan de bedrijfsmatige opslag van volumineuze goederen in de openlucht anders dan ten behoeve van agrarische bedrijvigheid op een oppervlakte van meer dan 500 m² en anders dan die opslag die op het tijdstip van inwerkingtreding van deze verordening bij een geldend bestemmingsplan is toegelaten, niet mogelijk.
- 3 In afwijking van het eerste lid is nieuwe bebouwing voor een restaurant, café, kleinschalig hotel, kampeerbedrijf of zorgboerderij wel toegestaan.
- 4 Onverminderd het bepaalde in het eerste lid wordt in het bestemmingsplan en de toelichting daarop aangegeven op welke wijze:
- a. de open en groene ruimte wordt beschermd;
 - b. de ruimtelijke kwaliteit wordt beschermd;
 - c. de dagrecreatieve functie wordt versterkt, en;
 - d. rekening wordt gehouden met de specifieke kernkwaliteiten van de verschillende voormalige Nationale Landschappen;
- waarbij de ontwikkelingen zijn afgestemd op het aangrenzend stedelijk gebied en de ruimtelijke kwaliteitseisen zoals bedoeld in artikel 15 in acht zijn genomen.
- 5 In afwijking van het eerste tot en met het vierde lid kan een bestemmingsplan voorzien in:
- a. woningbouw die tot stand komt door toepassing van de Ruimte voor Ruimte-regeling als bedoeld in artikel 16;
 - b. nieuwe bebouwing die gekoppeld is aan een substantiële verbetering van in de betreffende bufferzone aanwezige kwaliteiten van natuur, water of landschap of de recreatieve mogelijkheden (rood voor groen), voor zover in een provinciale of intergemeentelijke structuurvisie aanwijzingen zijn gegeven voor de locaties;
 - c. bezoekersintensieve overdekte dagrecreatie en voor bezoekersintensieve openlucht dagrecreatie voor zover in een provinciale of intergemeentelijke structuurvisie aanwijzingen zijn gegeven voor de locaties;
 - d. een niet-agrarische nevenactiviteit ter ondersteuning van de bedrijfsvoering van een bedrijf voor grondgebonden landbouw, tuinbouw of veeteelt, of;
 - e. woningbouw overeenkomstig de afspraken tussen Rijk en provincie met betrekking tot de "pilot Waterland".
- 6 In afwijking van het eerste en tweede lid kan een bestemmingsplan wel in de in die leden genoemde ontwikkelingen voorzien, indien:
- a. er sprake is van een groot openbaar belang;
 - b. er geen reële andere mogelijkheden zijn en;
 - c. de negatieve effecten zoveel mogelijk worden beperkt en de overblijvende effecten worden gecompenseerd.
- 7 Artikel 15 is van overeenkomstige toepassing op het vijfde en zesde lid.
- 8 Voor initiatieven die gelegen zijn in de bufferzone Amstelscheg gelden de karakteristieken en de ontwerpprincipes inzake de samenhang, de ruimtelijke kwaliteit en de identiteit van het landschap, zoals beschreven in het door

- gedeputeerde staten (nr 2011-66880) vastgestelde rapport 'Gebiedsperspectief en Beeldkwaliteit Amstelscheg'.
- 9 Ten aanzien van het zesde lid, onderdeel c, worden maatregelen ter vergroting van de ruimtelijke kwaliteit of ter versterking van de dagrecreatieve functie getroffen.
- 10 Gedeputeerde staten kunnen nadere regels stellen ten aanzien van de wijze waarop compensatie plaatsheeft, teneinde te garanderen dat de ruimtelijke kwaliteit toeneemt en de dagrecreatieve waarde wordt versterkt.

Titel 4 Weidevogelleefgebieden

Artikel 25 Weidevogelleefgebieden

- 1 Een bestemmingsplan dat betrekking heeft op weidevogelleefgebieden, zoals op kaart 4 en op de digitale verbeelding ervan aangegeven, voorziet niet in:
- a. de mogelijkheid van nieuwe bebouwing, anders dan binnen een bestaand bouwblok of een uitbreiding daarvan;
 - b. de mogelijkheid van aanleg van nieuwe weginfrastructuur;
 - c. de mogelijkheid van aanleg van bossen of boomgaarden;
 - d. de mogelijkheid verstorende activiteiten, buiten de huidige agrarische activiteiten, te verrichten die het weidevogelleefgebied verstoren, en;
 - e. de mogelijkheid werken uit te voeren die realisatie van nieuwe peilverlagingen mogelijk maken.
- 2 In een bestemmingsplan als bedoeld in het eerste lid wordt de aanleg van hoog opgaande beplantingen of laanbeplanting afhankelijk gesteld van een aanlegvergunning, als bedoeld in artikel 3.3. sub a. van de Wet ruimtelijke ordening.
- 3 In afwijking van het eerste lid kan een bestemmingsplan wel voorzien in de in dat lid omschreven ontwikkelingen indien dit geschiedt ten behoeve van:
- a. een ingreep waarvoor geen aanvaardbaar alternatief aanwezig is en waarmee bovendien een groot openbaar belang wordt gediend;
 - b. woningbouw indien er sprake is van de toepassing van de regeling Ruimte voor Ruimte als bedoeld in artikel 16 en waarbij de natuurdoelen leidend zijn;
 - c. woningbouw die bijdraagt aan een substantiële verbetering van in de directe omgeving daarvan aanwezige natuurkwaliteiten van het landschap of;
 - d. een ingreep die netto geen verstoring van het weidevogelleefgebied geeft.
- 4 In aanvulling op het derde lid kan het bestemmingsplan hier alleen in voorzien indien in het bestemmingsplan wordt opgenomen:
- a. op welke wijze schade aan een weidevogelleefgebied zoveel mogelijk wordt voorkomen en resterende schade wordt gecompenseerd;
 - b. hoe wordt geborgd dat de maatregelen ten behoeve van de compensatie als bedoeld onder a daadwerkelijk worden uitgevoerd;
 - c. op welke wijze aan het gestelde in artikel 5a of artikel 5c wordt voldaan en;
 - d. op welke wijze aan de ruimtelijke kwaliteitseisen als bedoeld in artikel 15 is voldaan.
- 5 Gedeputeerde staten kunnen, gehoord de desbetreffende commissie van provinciale staten, de begrenzing van de weidevogelleefgebieden wijzigen:
- a. naar aanleiding van recente tellingen van het aantal broedparen;
 - b. ten behoeve van een kleinschalige ontwikkeling of;
 - c. ten behoeve van de krachtens het derde lid gestelde regels.
- 6 Gedeputeerde staten kunnen nadere regels stellen ten aanzien van de wijze waarop compensatie plaatsheeft, als bedoeld in het vierde lid onderdelen a en b.

Titel 5 Landbouw

Artikel 26 Gebieden voor grootschalige en gecombineerde landbouw

- 1 Voor een bestemmingsplan dat betrekking heeft op landbouwgebieden, zoals aangegeven op kaart 6 en op de digitale verbeelding ervan, geldt het volgende:
 - a. agrarische bebouwing wordt geconcentreerd binnen het bouwperceel;
 - b. in afwijking van onderdeel a geldt dat buiten het bouwperceel gaas- en boogkassen kunnen worden toegestaan mits deze na het groeiseizoen worden verwijderd;
 - c. ten behoeve van een volwaardig agrarisch bedrijf is maximaal één agrarische bedrijfswoning toegestaan. Het bestemmingsplan kan met een omgevingsvergunning, als bedoeld in artikel 3.6 van de wet, één extra bedrijfswoning mogelijk maken mits dit noodzakelijk is voor het toezicht op de bedrijfsvoering;
 - d. in gebied voor gecombineerde landbouw, zoals aangegeven op kaart 6 en op de digitale verbeelding ervan, heeft een agrarisch bouwperceel een omvang van maximaal 1,5 hectare;
 - e. in afwijking van onderdeel d kan een agrarisch bouwperceel in gebied voor gecombineerde landbouw een omvang hebben van maximaal 2 hectare, mits wordt gemotiveerd dat de uitbreiding noodzakelijk is voor het primaire productieproces;
 - f. in gebied voor grootschalige landbouw, zoals aangegeven op kaart 6 en op de digitale verbeelding ervan, heeft een agrarisch bouwperceel een omvang van maximaal 2 hectare;
 - g. in afwijking van onderdeel f kan een agrarisch bouwperceel in een gebied voor grootschalige landbouw een omvang van meer dan 2 hectare hebben, mits wordt gemotiveerd dat de uitbreiding noodzakelijk is voor het primaire productieproces.
 - h. in de huisvesting van tijdelijke werknemers kan worden voorzien, indien:
 - 1° de huisvestingsvoorziening wordt gesitueerd binnen het agrarisch bouwperceel;
 - 2° de huisvesting plaatsvindt ten behoeve van de agrarische bedrijfsvoering, en;
 - 3° het een ondergeschikte functie ten opzichte van een volwaardig agrarisch bedrijf betreft.
- 2 Artikel 15 is van toepassing op een bestemmingsplan als bedoeld in het eerste lid met dien verstande dat voor “een nieuwe stedelijke ontwikkeling” wordt gelezen: “agrarische bebouwing of agrarische bouwpercelen als bedoeld in artikel 26”.
- 3 Voor zover agrarische bedrijven, als bedoeld in dit artikel, conform kaart 4 en de digitale verbeelding ervan, liggen in de Ecologische Hoofdstructuur of een weidevogelleefgebied, is het bepaalde in artikel 19 en 25 van overeenkomstige toepassing.
- 4 Gedeputeerde staten kunnen nadere regels stellen ten aanzien van de motivering als bedoeld in het eerste lid, onderdelen e en g.
- 5 Een bestemmingsplan dat betrekking heeft op veenpolderlandschappen bevat geen regels die voorzien in het scheuren van grasland.

Artikel 26a Intensieve veehouderijen

- 1 Een bestemmingsplan bevat geen bestemmingen of regels die voorzien in:
 - a. nieuwvestiging van intensieve veehouderijen, al dan niet als neventak;
 - b. de herontwikkeling van een bestaand agrarisch bedrijf naar, al dan niet als neventak, intensieve veehouderij.
- 2 Verplaatsing van op 30 november 2011 bestaande intensieve veehouderijen in Noord-Holland wordt niet beschouwd als nieuwvestiging als bedoeld in het eerste lid onder a.
- 3 Verplaatsing van een bestaande intensieve veehouderij in Noord-Holland, als bedoeld in het tweede lid, is alleen toegestaan naar een gebied voor grootschalige landbouw.

- 4 Voor zover een bestemmingsplan bestemmingen of regels bevat voor bestaande intensieve veehouderijen, al dan niet als neventak, geldt dat:
 - a. uitbreidingsmogelijkheden uitsluitend mogen worden opgenomen als aan de wettelijke milieu- en dierenwelzijnseisen is voldaan, zodat het bedrijf op de huidige locatie op duurzame wijze wordt ontwikkeld. Als de uitbreiding op de huidige locatie niet mogelijk is, kan het bedrijf zich verplaatsen naar gebied voor grootschalige landbouw;
 - b. bij uitbreiding ten hoogste één bouwlaag gebruikt mag worden voor het houden van dieren.

Artikel 26b Bollenteelt

- 1 Een bestemmingsplan bevat uitsluitend bestemmingen of regels die voorzien in nieuwe bollenteeltbedrijven voor permanente bollenteelt, de uitbreiding van een bestaand bollenteeltbedrijf alsmede het mogelijk maken van grondbewerkingen als bezanden, omzetten en opspuiten ten behoeve van permanente bollenteelt, in bollenconcentratiegebied, zoals aangegeven op kaart 7 en op de digitale verbeelding ervan.
- 2 Een bestemmingsplan dat betrekking heeft op bollenconcentratiegebied maakt de vestiging van een nieuw bollenteeltbedrijf voor permanente bollenteelt of de uitbreiding van een bestaand bollenteeltbedrijf in dit gebied niet onmogelijk.

Artikel 26c Glastuinbouw

- 1 Nieuwvestiging of verplaatsing van glastuinbouwbedrijven is alleen mogelijk in glastuinbouwconcentratiegebied, zoals aangegeven op kaart 7 en de digitale verbeelding ervan.
- 2 Uitbreiding van bestaande glastuinbouwbedrijven is alleen mogelijk in glastuinbouwconcentratiegebied of tuinbouwconcentratiegebied, zoals aangegeven op kaart 7 en de digitale verbeelding ervan.
- 3 In afwijking van artikel 5c, kan een bestemmingsplan dat betrekking heeft op een glastuinbouwconcentratiegebied, zoals aangegeven op kaart 7 en op de digitale verbeelding ervan, bestemmingen of regels bevatten voor bedrijven die zijn gelieerd aan glastuinbouw.
- 4 In afwijking van artikel 5c, kan een bestemmingsplan dat betrekking heeft op een glastuinbouwconcentratiegebied, zoals aangegeven op kaart 7 en op de digitale verbeelding ervan, bestemmingen of regels bevatten die bedrijven mogelijk maken die niet zijn gelieerd aan glastuinbouw mits deze bedrijven aantoonbaar bijdragen aan de verduurzaming van de aanwezige glastuinbouwbedrijven.
- 5 In afwijking van artikel 26, eerste lid, onderdelen d en f, geldt geen maximale omvang voor een agrarisch bouwperceel van een glastuinbouwbedrijf in een glastuinbouwconcentratiegebied of tuinbouwconcentratiegebied, zoals aangegeven op kaart 7 en de digitale verbeelding ervan.
- 6 Indien sprake is van verplaatsing van een glastuinbouwbedrijf naar het glastuinbouwconcentratiegebied, dient zeker te worden gesteld dat de bestaande locatie wordt gesaneerd.
- 7 Gedeputeerde staten kunnen, gehoord de desbetreffende commissie van provinciale staten, de begrenzing van het glastuinbouwconcentratiegebied, zoals aangegeven op kaart 7 en de verbeelding ervan, wijzigen.

Artikel 26d Zaadveredelingsbedrijven

- 1 Een bestemmingsplan bevat uitsluitend bestemmingen of regels die voorzien in nieuwe zaadveredelingsbedrijven in zaadveredelingsconcentratiegebied, zoals aangeduid op kaart 7 en op de digitale verbeelding ervan.
- 2 Een bestemmingsplan dat betrekking heeft op zaadveredelingsconcentratiegebied maakt de vestiging van een nieuw zaadveredelingsbedrijf in dit gebied niet onmogelijk.

- 3 Een bestemmingsplan voorziet alleen in de uitbreiding van de op kaart 7 en op de digitale verbeelding ervan aangegeven bestaande zaadveredelingsbedrijven.
- 4 In afwijking van artikel 26, eerste lid, geldt voor een agrarisch bouwperceel van een zaadveredelingsbedrijf geen maximale omvang.

Artikel 26e Verbrede landbouw op agrarische bouwpercelen

- 1 Een bestemmingsplan voorziet slechts in de mogelijkheid dat bestaande agrarische gebouwen op het bouwperceel, inclusief de agrarische bedrijfswoning(en) en uitgezonderd kassen, als nevenfunctie worden gebruikt voor kleinschalige vormen van bijzondere huisvesting, werken, recreatie, onzelfstandige detailhandel en zorgfuncties indien:
 - a. deze functie de bedrijfsvoering en de ontwikkelingsmogelijkheden van omringende agrarische bedrijven en de woonfunctie van omringende woningen niet beperkt;
 - b. buitenopslag in relatie tot niet-agrarisch gebruik niet is toegestaan;
 - c. deze functie aantoonbaar geen onevenredige verkeersaantrekkende werking heeft en er sprake is van een acceptabele verkeerssituatie;
 - d. benodigde parkeerplaatsen op het eigen bouwperceel worden gerealiseerd;
 - e. in geval van bijzondere huisvesting uitsluitend sprake is van afhankelijke woonruimten of woningen als onderdeel van zorgfuncties;
 - f. in geval van recreatiefuncties permanente bewoning wordt verboden.
- 2 Nieuwbouw ten behoeve van de nevenfuncties als bedoeld in het eerste lid is toegestaan binnen het agrarisch bouwperceel, indien de bestaande bebouwing daarvoor ontoereikend of ongeschikt is.
- 3 Gedeputeerde staten kunnen nadere regels stellen over de aard en omvang van de in het eerste lid genoemde toegelaten niet-agrarische functies.

Artikel 27 Landbouw Effect Rapportage

- 1 Een bestemmingsplan, gelegen in het gebied als bedoeld in artikel 26 eerste lid gaat vergezeld van een landbouw effect rapportage, indien er bij die bestemmingsplannen sprake is van:
 - a. een MER-plichtige activiteit als bedoeld in het Besluit MER, of overige ingrepen die een aanzienlijk effect hebben op gronden met een agrarische bestemming en;
 - b. een vermindering van het areaal landbouwgrond met minimaal 100 ha.
- 2 Gedeputeerde staten kunnen nadere regels stellen ten aanzien van de toelichting van bestemmingsplannen of de ruimtelijke onderbouwing van projectprocedures met betrekking tot de inhoud van een landbouw-effectrapportage.

Artikel 28 Vervallen

Hoofdstuk 6 De blauwe ruimte

Artikel 29 Vervallen

Artikel 29a Buitendijkse gebieden

- 1 Een bestemmingsplan kan voorzien in nieuwe bebouwing en functies in de buitendijkse gebieden langs het IJsselmeer, Markermeer, Gooimeer en Eemmeer, indien de toelichting een beschrijving bevat van de wijze waarop rekening is gehouden met actuele peilfluctuaties en voorzienbare peilveranderingen.
- 2 De artikel 5a, 5c en 15 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 30 Regionale waterkeringen

- 1 Voor zover een bestemmingsplan mede betrekking heeft op regionale waterkeringen, zoals aangegeven op kaart 8 en de digitale verbeelding ervan, voorziet het bestemmingsplan in bescherming van de waterkerende functie door op deze functie toegesneden bestemmingen en regels en voorziet het bestemmingsplan tevens in een vrijwaringzone aan weerszijden van de waterkeringen opdat reconstructies van de waterkeringen niet onmogelijk worden gemaakt. Deze lokaal benodigde vrijwaringzones worden overgenomen van de hoogheemraadschappen.
- 2 Afwijken van de vrijwaringzone, als bedoeld in het eerste lid, is mogelijk indien hierover blijkens de toelichting bij het bestemmingsplan overeenstemming is bereikt tussen betrokken gemeenten, waterbeheerder en provincie.

Artikel 31 Strandzoning

1. Een bestemmingsplan voorziet niet in bestemmingen en regels die **nieuwe** jaarrond aanwezige gebouwen mogelijk maken in de kustzone zoals aangeduid op kaart 8 en op de digitale verbeelding ervan.
2. Van het bepaalde in het eerste lid zijn uitgezonderd jaarrond strandpaviljoens, jaarrond sportpaviljoens, jaarrond reddingsbrigadegebouwen in de als strandzoning aangeduide gebieden op kaart 8 en op de digitale verbeelding daarvan.

Hoofdstuk 7 Energie

Artikel 32 Windturbines

1. Een bestemmingsplan voorziet niet in bestemmingen en regels die het bouwen of opschalen van een of meer windturbines mogelijk maken.
2. Zolang een bestemmingsplan niet voldoet aan het bepaalde in het eerste lid is het verboden om een of meer windturbines te bouwen of op te schalen tenzij sprake is van:
 - a. vervanging van een of meer met vergunning gebouwde windturbines waarbij geen sprake is van verwijdering als bedoeld in het vierde lid, onderdeel a:
 - 1° buiten het op kaart 9 en op de digitale verbeelding ervan aangegeven windgebied Wieringermeer;
 - 2° door eenzelfde aantal of minder windturbines met eenzelfde, vergelijkbare of geringere ashoogte, rotordiameter en verschijningsvorm en;
 - 3° op gronden waarop op het tijdstip van het van kracht worden van deze bepaling de bouw van een of meer windturbines volgens een bestemmingsplan is toegestaan of;
 - b. het bouwen of opschalen van een of meer windturbines:
 - 1° binnen het op kaart 9 en op de digitale verbeelding ervan aangegeven windgebied Wieringermeer;
 - 2° op gronden waarop op het tijdstip van het van kracht worden van deze bepaling de bouw van een of meer windturbines volgens een bestemmingsplan is toegestaan en;
 - 3° voor zover wordt voldaan aan de voorwaarden als bedoeld in het derde lid, onderdelen a. tot en met f.
3. In afwijking van het eerste lid mag een bestemmingsplan binnen het op kaart 9 en op de digitale verbeelding ervan aangegeven windgebied Wieringermeer bestemmingen en regels bevatten die het bouwen of opschalen van een of meer windturbines mogelijk maken voor zover in het bestemmingsplan ten minste regels worden opgenomen met de volgende strekking:
 - a. de ashoogte van een windturbine bedraagt minimaal 100 en ten hoogste 120 meter;
 - b. binnen een lijn of cluster van windturbines anders dan een lijn of cluster als bedoeld in onderdeel d draaien de rotorbladen in eenzelfde richting;

- c. binnen een lijn of cluster van windturbines anders dan een lijn of cluster als bedoeld in onderdeel d hebben windturbines eenzelfde verschijningsvorm;
 - d. binnen een lijn of cluster die is aangewezen als testlocatie voor prototypewindturbines bedraagt de rotordiameter ten hoogste 175 meter;
 - e. binnen een lijn of cluster als bedoeld in onderdeel d bedraagt de ashoogte ten hoogste 150 meter en;
 - f. binnen een lijn of cluster als bedoeld in onderdeel d dan wel binnen een straal van 500 meter van een prototype windturbine als bedoeld in onderdeel d mag een meetmast worden opgericht met een hoogte van ten hoogste 150 meter.
4. Binnen de op kaart 9 en op de digitale verbeelding ervan aangegeven herstructureringsgebieden mag met behulp van een omgevingsvergunning waarbij met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, onder 2° of 3° of tweede lid van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht van een bestemmingsplan of beheersverordening wordt afgeweken het bouwen of opschalen van een of meer windturbines mogelijk worden gemaakt, waarbij:
- a. het bouwen of opschalen van één windturbine niet eerder geschiedt dan na verwijdering van ten minste twee andere windturbines op grondgebied van de provincie;
 - b. de windturbines in een lijnopstelling worden geplaatst van minimaal zes windturbines;
 - c. de rotorbladen van de windturbines binnen een lijnopstelling dezelfde draairichting hebben;
 - d. de windturbines binnen een lijnopstelling eenzelfde verschijningsvorm hebben;
 - e. de ashoogte van de windturbines maximaal 120 meter bedraagt;
 - f. de rotordiameter voor windturbines met een ashoogte vanaf 80 meter gelijk is aan de ashoogte met een maximale afwijking van tien procent en de rotordiameter voor windturbines met een ashoogte tot 80 meter gelijk is aan de ashoogte met een maximale afwijking van twintig procent, met dien verstande dat voor windturbines met een ashoogte tot 80 meter de afstand tussen het laagste punt van de tip van het rotorblad en maaiveld minimaal 28 meter bedraagt;
 - g. de windturbines op minimaal 600 meter afstand worden geplaatst van gevoelige bestemmingen en in geval van bijzondere lokale omstandigheden normen als bedoeld in artikel 3.14a, derde lid, van het Activiteitenbesluit milieubeheer worden vastgesteld conform de daarvoor gestelde voorschriften in de Provinciale Milieuverordening Noord-Holland;
 - h. een windturbine niet is gelegen in een weidevogelleefgebied, de Ecologische Hoofdstructuur of een ecologische verbindingszone;
 - i. een windturbine niet is gelegen in een aardkundig monument, een UNESCO-erfgoed van uitzonderlijke universele waarden of een voormalig Nationaal Landschap en;
 - j. de omgevingsvergunning niet tot gevolg heeft dat in totaal meer dan 685,5 Megawatt windenergie op grondgebied van de provincie ruimtelijk wordt mogelijk gemaakt.
5. Op het bepaalde in het tweede tot en met het vierde lid is artikel 15, eerste tot en met het vierde lid, van overeenkomstige toepassing.
6. In afwijking van het vierde lid, onderdeel a, kunnen te verwijderen windturbines gedurende maximaal vijf jaar gelijktijdig met de nieuwe dan wel opgeschaalde windturbines in werking blijven, indien dat vanwege economische uitvoerbaarheid van de onder het vierde lid, onderdeel b, genoemde lijnopstelling noodzakelijk is en met betrekking tot de te verwijderen windturbines een intrekingsbesluit als bedoeld in artikel 2.33 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht wordt overgelegd. De periode van vijf jaar wordt gerekend vanaf het moment dat wordt gestart met de bouw dan wel opschaling van de windturbines.

7. Gedeputeerde staten kunnen nadere regels stellen ten aanzien van het bepaalde in het eerste tot en met het zesde lid.
8. Het bepaalde in het eerste tot en met het zevende lid is niet van toepassing op een bestemmingsplan dat voorziet in het bouwen of opschalen van windturbines indien aangetoond kan worden dat:
 - a. voor 11 april 2011 een vergunningsaanvraag voor het bouwen of opschalen van een of meer windturbines of een verzoek tot het wijzigen van een bestemmingsplan of het vaststellen van een inpassingsplan voor het bouwen of opschalen van een of meer windturbines is ingediend bij het bevoegd gezag;
 - b. een windturbine niet is gelegen in een weidevogelleefgebied, de Ecologische Hoofdstructuur of een ecologische verbindingszone;
 - c. een windturbine niet is gelegen in een aardkundig monument, een UNESCO-erfgoed van uitzonderlijke universele waarden of een voormalig Nationaal Landschap;
 - d. de afstand tussen een windturbine en een gevoelige bestemming minimaal vier maal de ashoogte en minimaal 300 meter bedraagt en;
 - e. de bepalingen van artikel 15 in acht zijn genomen.

Artikel 32a Opstellingen voor zonne-energie

- 1 In het landelijk gebied kan de oprichting van een of meer opstellingen voor zonne-energie uitsluitend mogelijk worden gemaakt met behulp van een omgevingsvergunning waarbij met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, onder 2° of 3° van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht van een bestemmingsplan of beheersverordening wordt afgeweken.
- 2 Het is niet toegestaan om de oprichting van een of meer opstellingen voor zonne-energie als bedoeld in het eerste lid mogelijk te maken in het landelijk gebied op gronden die zijn aangemerkt als:
 - a Ecologische Hoofdstructuur en Ecologische Verbindingszone, als bedoeld in artikel 19;
 - b erfgoed van uitzonderlijke universele waarden de Stelling van Amsterdam, als bedoeld in artikel 20, aanhef en onder a;
 - c bufferzones, als bedoeld in artikel 24, of;
 - d weidevogelleefgebieden, als bedoeld in artikel 25.
- 3 Aan de omgevingsvergunning als bedoeld in het eerste lid worden in ieder geval de volgende voorwaarden verbonden:
 - a de omgevingsvergunning geldt voor een bepaalde termijn, die maximaal 25 jaar bedraagt;
 - b na het verstrijken van die bepaalde termijn wordt de vóór de verlening van de omgevingsvergunning bestaande toestand hersteld en wordt de opstelling voor zonne-energie verwijderd, en;
 - c voor het gestelde onder b wordt financiële zekerheid gesteld.
- 4 In afwijking van het eerste tot en met derde lid kan een bestemmingsplan voorzien in bestemmingen en regels die het oprichten van een of meer opstellingen voor zonne-energie in het landelijk gebied mogelijk maken op gronden met nutsvoorzieningen, niet zijnde leidingtracés voor gas, water of elektriciteit, of infrastructuur voor weg, spoor, water en vliegverkeer, indien de reeds bestaande functie tevens wordt gehandhaafd.
- 5 Op het bepaalde in het eerste en het vierde lid is artikel 15 van overeenkomstige toepassing.
- 6 Gedeputeerde Staten stellen in ieder geval nadere regels over de locatie, omvang en inpassing van een opstelling voor zonne-energie als bedoeld in het eerste lid. Voor het overige kunnen gedeputeerde staten nadere regels stellen.

Artikel 33 Energie en duurzaam bouwen

- 1 Bestemmingsplannen voor woningbouw, renovatie, (herstructurering) bedrijventerreinen, kantoorlocaties en glastuinbouw dienen te beschrijven op welke wijze invulling wordt gegeven aan energiebesparing en inzet van duurzame energiebesparing en inzet van duurzame energie, waaronder mede wordt verstaan het gebruik van restwarmte, Warmte Koude Opslag en aardwarmte, zonne-energie, biomassa.
- 2 Een nieuwe stedelijke ontwikkeling dient aan eisen van duurzaam bouwen te voldoen.

Hoofdstuk 8 Hardheidsclausule

Artikel 34 Ontheffing

Gedeputeerde staten kunnen op aanvraag van burgemeester en wethouders een ontheffing als bedoeld in artikel 4.1a van de wet verlenen van artikel 5 tot en met artikel 33 van deze verordening voor zover de verwezenlijking van het gemeentelijk ruimtelijk beleid wegens bijzondere omstandigheden onevenredig wordt belemmerd in verhouding tot de met die regels te dienen provinciale belangen. In voorkomende gevallen worden provinciale staten vooraf geïnformeerd over het voornemen van gedeputeerde staten om ontheffing te verlenen.

Artikel 35 Voorschriften aan ontheffing

Gedeputeerde staten kunnen aan de ontheffing als bedoeld in artikel 34 voorschriften verbinden indien de betrokken provinciale belangen dat met het oog op een goede ruimtelijke ordening noodzakelijk maken.

Artikel 36 Inhoud aanvragen om ontheffing

Een aanvraag om een ontheffing bevat in ieder geval:

- a. een beschrijving van de redenen waarom de ontheffing wordt gevraagd;
- b. een beschrijving van de mogelijke gevolgen van de ontheffing voor het belang dat beschermd wordt door de bepaling waarvan ontheffing wordt gevraagd;
- c. een of meer kaarten op een zodanige schaal of de digitale verbeelding ervan dat een duidelijk beeld wordt verkregen van de plaats waarop de ontheffing betrekking heeft.

Artikel 37 Bij beslissing op aanvraag te betrekken provinciaal beleid

Gedeputeerde staten houden bij de beslissing op de aanvraag om ontheffing ten minste rekening met de geldende Provinciale Structuurvisie, respectievelijk de door gedeputeerde staten vastgestelde uitwerkingen daarvan.

Artikel 38

Vervallen

Artikel 39 Weigering ontheffing

Gedeputeerde staten verlenen geen ontheffing indien door het stellen van beperkingen of voorschriften niet voldoende kan worden tegemoetgekomen aan de belangen die de bepaling waarvan ontheffing is aangevraagd, beoogt te beschermen.

Artikel 40 Intrekken ontheffing

Gedeputeerde staten kunnen - anders dan op aanvraag - een ontheffing geheel of gedeeltelijk intrekken indien:

- a. de ontheffing is gebaseerd op onjuiste of onvolledige gegevens;
- b. door de aanvrager wordt gehandeld in strijd met of in afwijking van de bij de ontheffing gegeven voorschriften;

Artikel 41 Vervallen ontheffing

Een verleende ontheffing vervalt indien niet binnen twee jaar na het verlenen van de ontheffing een bestemmingsplan is vastgesteld met gebruikmaking van de ontheffing.

Artikel 42 Termijn beslissing op ontheffing

- 1 Gedeputeerde staten beslissen binnen 12 weken nadat de aanvraag om ontheffing is ontvangen op het verzoek om ontheffing.
- 2 Indien gedeputeerde staten niet binnen de in het eerste lid genoemde termijn kunnen beslissen, delen zij dit aan de aanvrager van de ontheffing mede onder vermelding van de termijn waarbinnen de beslissing wel tegemoet kan worden gezien.

Hoofdstuk 9 Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 43 Technische correctie van begrenzingen

Gedeputeerde staten zijn bevoegd kennelijke onjuistheden in de begrenzing van gebieden in de bij deze verordening behorende kaarten of op de digitale verbeelding ervan te wijzigen.

Artikel 44 Aanpassing termijn bestemmingsplannen

- 1 Een bestemmingsplan anders dan een bestemmingsplan als bedoeld in het tweede lid, is uiterlijk tien jaar na het tijdstip van inwerkingtreding van deze verordening, of zoveel eerder als het bestemmingsplan ingevolge artikel 3.1, tweede lid, van de wet is aangepast, in overeenstemming met deze verordening vastgesteld.
- 2 Gedeputeerde staten nemen geen verzoek tot ontheffing in overweging dat gebaseerd is op een verouderd bestemmingsplan. Indien provinciale belangen beschermd dienen te worden, die niet in het verouderde bestemmingsplan zijn geborgd, neemt de provincie indien nodig de verantwoordelijkheid van gemeenten over door middel van een inpassingsplan.

Artikel 45

Vervallen

Artikel 46 Intrekking

De Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie wordt ingetrokken.

Artikel 46a Overgangsrecht

- 1 De verordening zoals die gold vóór 1 maart 2017 blijft van toepassing ten aanzien van een bestemmingsplan, een wijzigingsplan of een uitwerkingsplan waarvan het ontwerp voor dit tijdstip ter inzage is gelegd, met dien verstande dat het besluit omtrent vaststelling binnen 2 jaar na dit tijdstip wordt genomen.
- 2 De verordening zoals die gold vóór 1 maart 2017 blijft van toepassing ten aanzien van een omgevingsvergunning zoals bedoeld in artikel 3, waarvan de aanvraag vóór dit tijdstip is ingediend, met dien verstande dat de vergunning binnen 2 jaar na dit tijdstip wordt verleend.

Artikel 47 Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het provinciaal blad waarin het wordt geplaatst.

Artikel 48 Naamgeving PRV

Deze verordening wordt aangehaald als: Provinciale Ruimtelijke Verordening.

Uitgegeven op

Namens Provinciale Staten van Noord-Holland

H. Schartman, plaatsvervangend provinciesecretaris.

Werkdocument

Indicatie van de nadere regels

Uitvoeringsregeling regionale afspraken nieuwe stedelijke ontwikkelingen Noord-Holland

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. *regionale afspraken*: schriftelijke afspraken als bedoeld in artikel 5a, tweede lid van de Provinciale Ruimtelijke Verordening Noord-Holland;
- b. *bestuurlijke regio*: de door Gedeputeerde Staten bepaalde bestuurlijke regio, zie bijlage 1 PM.

Artikel 2 Woningbouw

1. Regionale afspraken worden gemaakt over de ontwikkeling, transformatie en herstructurering van woningbouwlocaties en:
 - a. zijn gebaseerd op het Regionaal Actie Programma Wonen (RAP);
 - b. betreffen in ieder geval de te ontwikkelen, transformeren en herstructureren locaties in kwantiteit, kwaliteit en tijdsfasering;
 - c. maken op kaart/digitaal beeld de locaties duidelijk;
 - d. zijn vastgesteld door de colleges van burgemeester en wethouders van de betreffende bestuurlijke regio;
 - e. zijn onderwerp van jaarlijkse monitoring;
 - f. wanneer daar aanleiding voor is worden ze bijgesteld.
2. Het Regionale Actie Programma Wonen:
 - a. geeft de uitgangspunten weer van het regionaal woningbouwbeleid voor minimaal 5 jaar;
 - b. is in overeenstemming met de provinciale woonvisie 2010-2020;
 - c. is gebaseerd op de door de provincie vastgestelde woningbouwprognose;
 - d. zijn vastgesteld door de colleges van burgemeester en wethouders van de betreffende bestuurlijke regio;
 - e. heeft de instemming van het college van GS.

Artikel 3 Bedrijventerreinen en kantoren

1. Regionale afspraken worden gemaakt over de ontwikkeling, transformatie en herstructurering van bedrijventerreinen en kantoren en:
 - a. zijn gebaseerd op de regionale visie;
 - b. betreffen in ieder geval de te ontwikkelen, transformeren en herstructureren locaties in kwantiteit, kwaliteit en tijdsfasering;
 - c. maken op kaart/digitaal beeld duidelijk om welke locaties het gaat;

- d. deze zijn vastgesteld door de colleges van burgemeester en wethouders van de betreffende bestuurlijke regio;
- e. zijn onderwerp van jaarlijkse monitoring;
- f. wanneer daar aanleiding voor is worden ze bijgesteld.

2. De regionale visie:

- a. geeft de uitgangspunten weer van het regionaal bedrijventerreinen en kantorenbeleid voor minimaal 5 jaar;
- b. is in overeenstemming met het provinciale bedrijfsterrein- en kantorenbeleid;
- c. is gebaseerd op de door de provincie vastgestelde behoefteraming;
- d. geeft in het geval dat er sprake is van transformatie van bedrijventerreinen een verantwoording over de wijze waarop in het verlies aan bedrijfsterrein wordt voorzien zowel wat betreft oppervlakte als beschikbaarheid van voldoende terrein voor specifieke milieubelastende bedrijvensoorten;
- e. geeft aan op welke wijze de regio de herstructurering en/of transformatie mogelijk wil maken;
- f. geldt voor minimaal 5 jaar met de mogelijkheid om tussentijds bij te stellen;
- g. is vastgesteld door de colleges van burgemeester en wethouders van de betreffende bestuurlijke regio;
- h. heeft de instemming van het college van GS.

Artikel 4 Detailhandel

- 1. Er is sprake van regionale afspraken over te ontwikkelen, transformeren en herstructureren detailhandelslocaties indien:
 - a. nieuwe detailhandel in overeenstemming is met de regionale detailhandelsvisie;
 - b. de regionale adviescommissie detailhandel (RAC) hierover een advies heeft uitgebracht
 - I. als het gaat om nieuwe detailhandel groter dan 1500 m² winkelvloeroppervlak (wvo);
 - II. als het gaat om winkelgebieden die groter zijn dan 25.000 m² wvo geldt dat deze nieuwe detailhandel groter dan 3.000 m² wvo moet zijn.
- 2. De regionale detailhandelsvisie, zoals genoemd in lid 1a:
 - a. geeft de uitgangspunten weer van het regionaal detailhandelsbeleid voor minimaal 5 jaar;
 - b. is in overeenstemming met het provinciale detailhandelsbeleid;
 - c. is gebaseerd op het in opdracht van de provincie uitgevoerde marktruimte- en koopstromenonderzoek;
 - d. wordt ter advisering voorgelegd aan de RAC;
 - c. wordt om de 5 jaar bijgesteld;
 - d. is vastgesteld door de colleges van burgemeester en wethouders van de betreffende bestuurlijke regio.
- 3. De regionale detailhandelsvisie beschrijft:
 - a. de bestaande detailhandelsstructuur in de regio;
 - b. de demografische ontwikkeling van de regio;
 - c. de marktruimte in de regio;
 - d. een analyse van de leegstand, waaronder ontwikkeling van leegstand en specifieke probleemlocaties;

- e. het beleid ten aanzien van herstructurering en eventueel transformatie van bestaande winkelcentra;
- f. de aanwezige planvoorraad (harde plannen, zowel reeds mogelijk in vastgestelde onherroepelijke bestemmingsplannen als plannen in aanbouw, en zachte planvoorraad);
- g. de gewenste detailhandelsstructuur in de regio (benoemen van kansrijke locaties);
- h. de uitbreidingen die de regio de komende vijf jaar binnen de bestaande marktruimte wil mogelijk maken (het programma);
- i. hoe de regiogemeenten de planvoorraad en leegstand gaan monitoren;
- j. het beleid ten aanzien van volumineuze detailhandel, grootschalige detailhandel en afhaalpunten voor internetaankopen.

Artikel 5 Overige stedelijke voorzieningen

Er is sprake van regionale afspraken bij overige stedelijke voorzieningen indien:

- a. de gemeenten in de bestuurlijke regio werkafspraken hebben gemaakt over de wijze van afstemming bij 'overige stedelijke voorzieningen';
- b. deze zijn vastgesteld door de colleges van burgemeester en wethouders van de betreffende bestuurlijke regio.

Artikel 6 Slotbepaling en citeertitel

- 1. Deze uitvoeringsregeling treedt in werking met ingang van de eerste dag na de datum van uitgifte van het provinciaal blad waarin het wordt geplaatst.
- 2. Deze regeling wordt aangehaald als: Uitvoeringsregeling regionale afspraken nieuwe stedelijke ontwikkelingen Noord-Holland.

Haarlem,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

J.W. Remkes, voorzitter.

mr. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris.

Gemeente Aalsmeer

Verbinding en Regie

Commissie RWW
Postbus 3007
2001 DA Haarlem

Uw contact E. van der Klis

T (020) 540 41 46

F (0297) 38 76 76

info@aalsmeer.nl

Postbus 253, 1430 AG Aalsmeer

*Vermeld bij reactie ons kenmerk en datum
van deze brief*

INGEKOMEN 25 NOV. 2016

Datum 22 november 2016

Ons kenmerk Z-2016/038105

Betreft Reactie definitieve Nota van Beantwoording en Statenvoordracht wijziging PRV

Geachte leden van de commissie RWW,

Wij hebben kennisgenomen van de definitieve Nota van Beantwoording wijziging Provinciale Ruimtelijke Verordening en de bijbehorende Statenvoordracht, zoals deze op 8 november 2016 in het College van Gedeputeerde Staten is vastgesteld. Naar aanleiding hiervan hebben wij een schriftelijke reactie toe doen komen aan Gedeputeerde Staten.

Hierin hebben wij onze instemming betuigd met de oplossing die is gevonden om noodzakelijke transformaties binnen de Greenport doorgang te kunnen laten vinden. Tegelijkertijd geeft de terinzagelegging van het ontwerpwijzigingsbesluit Luchthavenindelingbesluit externe veiligheid en geluid en de hierin voorgestelde regeling voor het beperkingengebied en de 20 Ke ons aanleiding om nogmaals aandacht te vragen voor de vormgeving van het beperkingenregime en de verdeling daarbij van bevoegdheden tussen Rijk en Provincie.

In de bijlage treft u een afschrift van onze brief aan. Wij vertrouwen er op u hiermee naar behoren te hebben geïnformeerd en zullen de verdere behandeling van de wijziging van de PRV in uw commissie en PS met belangstelling volgen.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Aalsmeer,
de plv. secretaris, de burgemeester,

mr. J.J.A. Dunselman

J.J. Nobel

Bijlagen Brief van gemeente Aalsmeer van 22 november 2016 aan Gedeputeerde Staten over de definitieve Nota van Beantwoording en Statenvoordracht

Gemeente Aalsmeer

Verbinding en Regie

Uw contact E. van der Klis

T (020) 540 41 46

F (0297) 38 76 76

info@aalsmeer.nl

Aan Gedeputeerde Staten van de Provincie Noord-Holland
t.a.v. Gedeputeerde J. Geldof en gedeputeerde J. Bond
Postbus 123
2000 MD Haarlem

Postbus 253, 1430 AG Aalsmeer

Vermeld bij reactie ons kenmerk en datum van deze brief

cc. Commissie RWW

Datum 22 november 2016

Ons kenmerk Z-2016/038105

Betreft Reactie definitieve Nota van Beantwoording en Statenvoordracht wijziging PRV

Geachte mevrouw Geldof en heer Bond,

Op 8 november 2016 hebben Gedeputeerde Staten de definitieve Nota van Beantwoording wijziging Provinciale Ruimtelijke Verordening en de bijbehorende Statenvoordracht vastgesteld. De behandeling van de voorgenomen wijziging van de PRV in de commissie RWW staat gepland voor de vergadering van 28 november 2016. In de commissie van 27 oktober 2016 is de concept Nota van Beantwoording behandeld. De heer G. van der Hoeven, portefeuillehouder Ruimtelijke Ordening van onze gemeente, heeft in die vergadering mede namens Amstelveen, Haarlemmermeer en Uithoorn ingesproken. Daarbij heeft hij aandacht gevraagd voor de consequenties van het verbod op transformatie van glastuinbouw in samenhang met de voorgestelde rigide regeling voor de 20 Ke, met name voor de transformatieopgave in de Greenport. Onze reactie op de concept Nota van Beantwoording hebben wij zekerheidshalve ook schriftelijk aan Gedeputeerde Staten toe doen komen. Nu de definitieve Nota van Beantwoording en de Statenvoordracht gereed is, achten wij het in het licht van de eerder door ons geuite kritiek niet meer dan vanzelfsprekend u in kennis te stellen van onze reactie daarop.

Overeenstemming over transformatie van glastuinbouw

Wij zijn verheugd te kunnen constateren dat er bij Gedeputeerde Staten bestuurlijk draagvlak is gebleken om voor noodzakelijke transformaties binnen de Greenport een uitzondering te maken op het verbod op transformatie. De nu voorgestelde afwijkmogelijkheid heeft onze volledige instemming en is in lijn met de oplossingsrichtingen waarover naar aanleiding van onze reactie op de Concept Nota van Beantwoording ambtelijk is gesproken. Bovendien is de meerwaarde van deze oplossing dat afstemming over ruimtelijke ontwikkelingen binnen het verband van Greenport juridisch is verankerd. Wij spreken dan ook de hoop en het vertrouwen uit dat de voorgestelde afwijkmogelijkheid voor transformatie van verouderd glas binnen de Greenport op instemming van Provinciale Staten mag rekenen.

Uitwerking bestuurlijke afspraken wonen en vliegen

Voor wat betreft het onderdeel wonen en vliegen blijft helaas de conclusie, dat onze zienswijze niet tot een aanpassing van de voorstellen heeft geleid. Wij herkennen ons niet in de weergave van onze zienswijze en vinden de beantwoording onbevredigend, aangezien verzuimd wordt in te gaan op de door ons naar voren gebrachte argumenten. De ter inzagelegging van het ontwerpwijzigingsbesluit Luchthavenindelingbesluit externe veiligheid en geluid met ingang van 24 oktober jl. geeft ons aanleiding nogmaals uw aandacht te vragen voor dit onderdeel van onze zienswijze. Wij voorzien namelijk grote problemen als gevolg van een zeer onduidelijke verdeling van bevoegdheden tussen provincie en Rijk. Ook in onze zienswijze op de ontwerpwijziging PRV hebben wij hiervoor gewaarschuwd.

Overlappende regimes

Uit het ontwerpwijzigingsbesluit LIB blijkt dat het Rijk voornemens is om het beleid voor het gehele gebied van de 20 Ke-contour uitputtend te regelen in het LIB. Hiertoe is aan het LIB een nieuwe zone toegevoegd, het zogenaamde afwegingsgebied, begrensd door de 20 Ke-contour, met bijbehorende regels. Ook de in artikel 5 e voorgestelde regeling van de PRV strekt zich uit over het hele gebied binnen de 20 Ke-contour. Dit betekent dat wij straks geconfronteerd worden met twee overlappende regimes met elk eigen uitzonderingscategorieën en eigen verantwoordingsplichten. Het verdient aanbeveling om de werking van artikel 5 e in relatie tot het ontwerpwijzigingsbesluit LIB kritisch te evalueren en met het Rijk in overleg te treden over een heldere verdeling van bevoegdheden alvorens tot vaststelling van dit onderdeel van de PRV over te gaan. Wij hebben deze kwestie ook bij het Rijk aan de orde gesteld door middel van een zienswijze op het ontwerpwijzigingsbesluit LIB geluid en externe veiligheid. Een afschrift van deze zienswijze hebben we in de bijlage bij deze brief bijgevoegd.

Het begin van een oplossing is wat ons betreft de beperking van het toepassingsgebied van artikel 5 e tot het gebied tussen de 58 Lden en de 20 Ke-contour, zoals wij in onze zienswijze ook al hebben voorgesteld. Binnen het in het ontwerpwijzigingsbesluit LIB neergelegde uitgangspunt dat geen nieuwe woningbouwlocaties worden gerealiseerd buiten het bestaand stedelijk gebied zien wij echter, gelet op het provinciale beleid voor het buitengebied, ook voor het gebied tussen de 58 Lden en de 20 Ke-contour geen noodzaak voor een afzonderlijk provinciaal regime voor de 20 Ke. Het provinciale beleid voor het buitengebied is al zeer stringent en om die reden reeds in overeenstemming met het rijkskader. Er is daarom geen grondslag om in de verordening het regime voor het landelijke gebied binnen de 20 Ke-contour verder aan te scherpen ten opzichte van wat voor het overige buitengebied wordt toegestaan.

Een dergelijke aanscherping van het beleid is overigens ook niet in lijn met de afspraken die wij in de BRS over de inzet van de provincie in het kader van SMASH hebben gemaakt. Het voorstel dat de provincie in het kader van SMASH zou verdedigen betrof het afschaffen van de vvgb voor bouwplannen tot 50 woningen in het beperkingengebied en voor het buitengebied tussen de 58 Lden en de 20 Ke-contour het waarborgen van de mogelijkheid voor kleinschalige ontwikkelingen als logische aansluiting ter afronding van bestaand bebouwd gebied. Het is bovendien niet uitlegbaar dat de provincie voorbij gaat aan de uitzonderingscategorieën die door het rijk in het LIB voor ontwikkelingen buiten het stedelijk gebied worden aangehouden.

Ook de motiveringsplicht die ingevolge artikel 5 e wordt opgelegd voor woningbouwontwikkelingen binnen de 20 Ke-contour is overbodig geworden, nu op grond van het wijzigingsbesluit LIB aan gemeenten eveneens een motiveringsplicht zal worden opgelegd die bovendien meer omvattend is. Gemeenten moeten ingevolge het nieuwe LIB voortaan eventuele woningbouwplannen uitvoerig motiveren en nut en noodzaak met het oog op leefbaarheid aantonen en bij de afweging aspecten ten aanzien van geluid en risico's en overige luchtvaartaspecten mede betrekken.

Urgentie van provinciale regels over de 20 Ke

Er zou haast zijn bij een vertaling van de afspraken van het bestuurlijk overleg in de PRV. Dit, omdat de opvatting van het Rijk is dat op grond van de Nota Ruimte nu transformatie

binnen de 20 Ke-contour niet mogelijk zou zijn. Wij blijven bij ons standpunt dat deze opvatting onjuist is en beleidsmatig en juridisch niet gemotiveerd kan worden. Het beleid voor de 20 Ke-contour houdt in dat het ontstaan van nieuwe stedelijke gebieden onder aanvliegroutes moet worden voorkomen. Dit is ook de interpretatie van de provincie, zoals blijkt uit paragraaf 6.2.2 van de structuurvisie en waarin is opgenomen "De provincie staat binnen de 20 KE-contour (geluidshinder) geen nieuwe grootschalige woningbouw toe, buiten de reeds bestaande bestuurlijke afspraken, zoals VINEX/VINAC-afspraken."

Het bevreemdt ons dan ook dat Gedeputeerde Staten ook in de definitieve Nota van Beantwoording geen afstand neemt van de opvatting van het Rijk over de uitleg van de Nota Ruimte, zelfs niet nu wij in de bijlage bij onze zienswijze op de ontwerpwijziging PRV de uitvoerige analyse van adviesbureau Loyens&Loeff hebben overlegd over de beleidsmatige en juridische houdbaarheid van die opvatting. Wij vinden dit zorgelijk, omdat het naar onze mening de positie van de BRS in de verdere discussie over wonen en vliegen verzwakt. Nu al overheerst het beeld dat gemeenten aanzienlijk meer ruimte hebben gekregen voor woningbouw, terwijl in werkelijkheid het beleid is gehandhaafd en voor het buitengebied zelfs is aangescherpt. Er is immers een groot verschil tussen een verbod op grootschalige woningbouw en een verbod op nieuwe verstedelijking of het categorische verbod op woningbouw – zelfs van een enkele (bedrijfs)woning – dat Gedeputeerde Staten nu in de verordening heeft opgenomen.

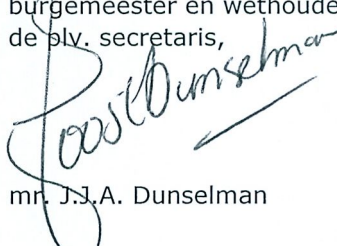
Verzoek

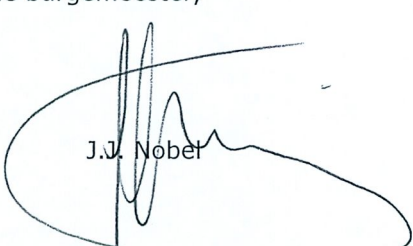
Nu aan binnenstedelijke transformaties in de 20 Ke binnen huidige wet- en regelgeving gewoon medewerking gegeven wordt en kan worden, is er geen urgentie bij de juridische verankering van de bestuurlijke afspraken over wonen en vliegen in de provinciale verordening. Wij verzoeken u daarom vooralsnog af te zien van de vaststelling van artikel 5 e en eerst gedegen te onderzoeken hoe dit artikel zich in de praktijk zal verhouden tot het huidige LIB en tot de regeling zoals voorgesteld in het ontwerpwijzigingsbesluit LIB geluid en externe veiligheid. Met het oog op eenduidige regelgeving is het van groot belang dat er op heldering komt over de verdeling van bevoegdheden tussen Rijk en provincie. De uitwerking van afspraken over de verantwoordelijkheid van gemeenten ten aanzien van informatievoorziening en klachtenafhandeling staat hier los van en kan gewoon doorgang vinden. Wij worden hierbij overigens graag in een vroeg stadium bij betrokken.

Wij vertrouwen erop u hiermee naar behoren te hebben geïnformeerd en zullen de verdere behandeling van de wijziging van de PRV door Provinciale Staten met belangstelling volgen.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van de gemeente Aalsmeer,
de plv. secretaris, de burgemeester,

mr. J.J.A. Dunselman

J.J. Nobel

Bijlagen

Zienswijze gemeente Aalsmeer op ontwerpwijzigingsbesluit LIB externe veiligheid en geluid

Gemeente Aalsmeer

Verbinding en Regie

Uw contact E. van der Kils

T (020) 540 41 46

F (0297) 38 76 76

Info@aalsmeer.nl

AANTEKENEN

Ministerie van Infrastructuur en Milieu
t.a.v. Directie Participatie
Postbus 30316
2500 GH Den Haag

Postbus 253, 1430 AG Aalsmeer

Vermeld bij reactie ons kenmerk en datum
van deze brief

Datum 17 november 2016

Ons kenmerk Z-2015/030007

Betreft Zienswijze ontwerp wijzigingsbesluit Luchthavenindelingbesluit Schiphol vanwege externe
veiligheid en geluid

Geachte heer, mevrouw,

Met belangstelling hebben wij kennis genomen van het ontwerp wijzigingsbesluit Luchthavenindelingbesluit Schiphol vanwege externe veiligheid en geluid, zoals dat met ingang van 24 oktober 2016 ter inzage is gelegd. De terinzagelegging van het ontwerpbesluit is wat ons betreft het sluitstuk van een periode waarin wij intensief hebben samengewerkt met uw ministerie om tot verbeterde regelgeving te komen. Wij waarderen de wijze waarop wij als gemeenten rechtstreeks bij het proces zijn betrokken en de ruimte die ons is geboden om de knelpunten die wij vanwege het huidige beperkingenregime ervaren bij onze ruimtelijke ontwikkelingen te betrekken bij de afwegingen. Dat met het oog op de door ons naar voren gebrachte knelpunten de regelgeving wordt aangepast vooruitlopend op de actualisatie van het Luchthavenverkeerbesluit, stellen wij zeer op prijs. Wij hopen deze constructieve wijze van samenwerking in de toekomst voort te kunnen zetten.

Hoewel wij zeer tevreden zijn over het proces zoals dat is doorlopen, hebben wij op een aantal punten onze bedenkingen bij de wijze waarop een en ander uiteindelijk in het voorliggende wijzigingsbesluit is uitgewerkt. Omdat de belangen voor ons groot zijn, maken wij daarom gebruik van de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen. Vóórdat wij inhoudelijk op de voorgestelde wijzigingen ingaan, willen wij kort toelichten hoe groot de belangen zijn die voor onze gemeente met het beperkingenregime zijn gemoeld. Liefst 70 (!) % van het grondgebied van onze gemeente in het beperkingengebied van het Luchthavenindelingbesluit Schiphol (LIB) is gelegen. Het beperkingengebied strekt zich aldus uit over grote delen van ons bestaand stedelijk gebied en omvat dientengevolge grote delen van onze woon- en werkgebieden. De beperkingen die vanwege de luchthaven Schiphol worden opgelegd aan ruimtelijke ontwikkelingen grijpen dan ook diep in op de mate waarin wij als lokaal bestuur zelfstandig onze taken en bevoegdheden uit kunnen oefenen. Dat gaat verder dan enkel het terrein van de ruimtelijke ordening.

Gemeentehuis Raadhuisplein 1

1431 EH Aalsmeer

T (0297) 38 75 75

www.aalsmeer.nl

IBAN NL28 BNGH 0285 0000 12

Route per bus

Lijn 340, halte Drie Kolommenplein 1

Lijn 198, halte Drie Kolommenplein 1

100/F000/ICT

De ruimtelijke beperkingen werken uiteindelijk op alle beleidsterreinen door en kunnen, zo hebben wij de afgelopen jaren geconstateerd, ook ernstige gevolgen hebben voor de mate waarin wij sociale en maatschappelijke vraagstukken adequaat kunnen oplossen. Zo is het verbod op het toevoegen van woningen, een ernstige belemmering om tot differentiatie en verduurzaming te komen van onze verouderde en eenzijdig samengestelde woningvoorraad. Het verbod op andere gevoelige functies, zoals onderwijs en gezondheidszorg belemmert ons bovendien in het op peil houden van de voorzieningen in buurten en wijken. Leegstand van voormalige bedrijfsgebouwen leidt tot onveilige situaties en brengt de openbare orde in gevaar door uit te nodigen tot illegale en criminele activiteiten.

Wij hebben de voorgestelde regelgeving vanwege het ontwerpwijzigingsbesluit Luchthaven-indelingbesluit externe veiligheid en geluid dan ook beoordeeld vanuit de vraag wat de nieuwe regels betekenen voor onze mogelijkheden om als lokaal bestuur onze verantwoordelijkheid te nemen en de leefbaarheid in onze wijken en buurten in de toekomst op peil te houden. Vanuit deze vraagstelling hebben wij een aantal inhoudelijke bedenkingen bij de keuzes die in het voorontwerpbesluit worden gemaakt. Daar gaan wij hieronder als eerste op in. Los van deze beleidsinhoudelijke discussie hebben wij een aantal opmerkingen op onderdelen van de regels dan wel de toelichting, in die zin dat verduidelijking dan wel aanpassing gewenst is. In het slot van onze zienswijze gaan wij hierop in.

Flexibiliteit en afwegingsruimte

In de Nota van Toelichting (blz. 8) wordt aangegeven dat met het wijzigingsbesluit wordt beoogd om het aantal knelpunten dat gemeenten ervaren bij de ontwikkeling van ruimtelijke plannen te verminderen. Ook wordt gesteld dat met het besluit vooruit wordt gelopen op de uitgangspunten van de nieuwe Omgevingswet om regels te vereenvoudigen, te flexibiliseren, de decentrale afwegingsruimte te vergroten, begrippen te stroomlijnen en procedures te verminderen.

Inderdaad wordt een groot aantal knelpunten opgelost. De belangrijkste weeffouten van het huidige regime zijn er uitgehaald, er is consistentie bereikt met andere (ruimtelijke) regelgeving en aan de intensieve rijksbemoeienis op bouwplanniveau komt (deels) een einde. Het is vooral een grote vooruitgang ten opzichte van de huidige situatie dat de primaire interpretatiebevoegdheid van de uitzonderingen op het bouwverbod nu bij gemeenten wordt gelegd. De claim echter, dat gemeenten meer afwegingsruimte en flexibiliteit krijgen in overeenstemming met de Omgevingswet verdient wat ons betreft nadere toelichting. Wij concluderen in elk geval dat er ten opzichte van hetgeen onder het huidige regime reeds mogelijk is niet of nauwelijks extra ruimte wordt geboden.

Als die extra ruimte er al is zou deze besloten moeten liggen in artikel 2.2.1 c (de uitzonderingscategorieën voor zone 4) of in artikel 2.2.1 d (de regels voor de 20 Ke). Voor beide onderdelen van het wijzigingsbesluit geldt dat de uitzonderingen min of meer één op één voortzetting zijn van het huidige beleid. De belangrijkste wijziging in de uitzonderingscategorieën in zone 4 is vooral, dat de (betrekkelijk irrelevante) voorwaarde komt te vervallen, dat eerst gesloopt moet worden, voordat kan worden getransformeerd naar wonen. Het arbitraire aantal van 25 woningen als bovengrens voor een bouwplan is echter gehandhaafd en ons is geen enkele flexibiliteit gegund als het gaat om andere functies dan wonen. Dat betekent dat wij voor het op peil houden van de voorzieningen in onze woonbuurten nog steeds volledig afhankelijk zijn van het Rijk.

Voor het beleid voor de 20 Ke geldt dat het verbod op uitleglocaties uit de Nota Ruimte nu in het LIB is vertaald in een verbod op nieuwe woningbouwlocaties buiten bestaand stedelijk gebied. Ook hier zien wij ten opzichte van het huidige regime geen verruiming van het beleid. Op grond van de Nota Ruimte gelden nu ook geen beperkingen aan woningbouw

binnen stedelijk gebied. Beweringen dat vanwege het beleid van de Nota Ruimte een verbod zou gelden op transformaties binnen stedelijk gebied zijn beleidsmatig en juridisch niet onderbouwd, zoals blijkt uit het onderzoeksrapport van advocatenbureau Loyens & Loeff uit 2014 (zie bijlage).

De figuur van de vvgb

Indien voor een project geen gebruik gemaakt kan worden van de uitzonderingsgronden van het LIB, maar wij dit project toch van belang vinden om tot stand te brengen, blijft het mogelijk voor dat project een verklaring van geen bezwaar aan te vragen. Bij de uitoefening van deze discretionaire bevoegdheid geldt voor het bevoegd gezag uit de aard der zaak een grote mate van beleidsvrijheid. De kansen om met succes tegen een eventuele weigering op te komen zijn op voorhand zeer beperkt. Hetgeen hierover in de Nota van Toelichting is opgenomen onderstreept dit. Door het gebruik van de term "bijzonder" in de Nota van Toelichting, ziet het er naar uit dat opnieuw de genoemde uitzonderingssituaties als het volledige beleidskader worden voorgesteld, waarvan alleen in uitzonderlijke situaties als bedoeld in artikel 4.84 Awb kan worden afgeweken.

Wij wijzen er op dat onder het huidige regime juist het gebrek aan maatwerk en een volledige belangenafweging in gevallen die niet binnen de beleidslijnen passen, als het belangrijkste knelpunt worden ervaren. Wij voorzien ook onder het nieuwe regime grote problemen met juridische procedures als gevolg. Door de beperkte reikwijdte van de flexibiliteitsbepalingen zullen wij namelijk toch ook vooral voor reguliere ontwikkelingen op de figuur van de vvgb aangewezen blijven. In de praktijk zal een vvgb al gauw noodzakelijk zijn, vanwege:

- het gebrek aan, overigens in de systematiek van de Omgevingswet gebruikelijke, flexibiliteit in de vorm van een bandbreedte (rond het aantal van 25 woningen);
- het criterium dat aard en schaal niet mag veranderen bij vervanging van een geluidgevoelig gebouw, en;
- het gebrek aan uitzonderingscategorieën voor gevoelige functies, niet zijnde woningen, met als gevolg dat zelfs voor een relatief onbeduidende ontwikkeling als een uitbreiding van een school met een leslokaal geen medewerking kan worden verleend.

Maar juist voor reguliere ontwikkelingen, de kleinere plannen, geldt dat zij per definitie niet bijzonder zijn en een rechter daarom al gauw zal oordelen dat een eventuele weigering terecht is.

Wij verzoeken dan ook om de uitzonderingscategorieën af te stemmen op het scala aan reguliere, kleinschalige ontwikkelingen dat in de praktijk valt te verwachten en daarin ook andere functies dan wonen op te nemen. Wij geven daarbij in overweging om het criterium van gelijke aard en schaal te laten vervallen, nu de relevantie van dit criterium niet is, noch kan worden gemotiveerd. Niet valt in te zien waarom binnen een groep vergelijkbare functies geen uitwisseling tussen die functies plaats zou kunnen vinden. In plaats van het criterium dat aard en schaal niet mag veranderen, kan beter worden gevraagd om in voorkomende gevallen te onderbouwen dat de nieuwe situatie met het oog op de aspecten geluid en externe veiligheid niet verslechtert.

Tenslotte vragen wij om een bandbreedte op te nemen, waarbinnen onder voorwaarden van de harde, maar overigens arbitraire grens van 25 woningen, kan worden afgeweken. Op die wijze wordt voorkomen dat wij gezamenlijk vast komen te zitten in een keurslijf van knelende regels, waardoor kleine projecten, waartegen geen bezwaren bestaan, toch geen doorgang kunnen vinden. Het is immers moeilijk uit te leggen dat een plan van 25 woningen wel kan worden toegestaan, maar 26 niet. Tegelijkertijd geldt, dat een project van 26 woningen vrijwel nooit zal kunnen worden aangemerkt als een bijzondere situatie die een

vvgb rechtvaardigt.

Indien toch de voorkeur wordt gegeven aan het houden van regie over tal van reguliere, kleinschalige ontwikkelingen, verzoeken wij subsidiair om de Nota van Toelichting daarop aan te passen en hierin nadrukkelijk op te nemen dat de verklaring van geen bezwaar in dit besluit, anders dan op grond van het systeem van de ruimtelijke ordening verwacht zou mogen worden, bedoeld is om maatwerk te kunnen leveren voor projecten die niet binnen de uitzonderingscategorieën vallen en dat in die gevallen een volledige belangenafweging zal worden gemaakt.

Overlappende bevoegdheid en normstelling

Het nieuwe LIB introduceert een zone 5, het zogenaamde afwegingsgebied of het gebied binnen de 20 Ke. Wij constateren dat het hier gaat om de juridische verankering van het beleid uit de Nota Ruimte en een voortzetting van het uitgangspunt dat geen nieuw stedelijk gebied wordt ontwikkeld onder vliegroutes. Wij kunnen ons in dit beleidsuitgangspunt zonder meer vinden.

Uit de bestuurlijke afspraken volgt dat de provincies de afspraak over de 20 Ke in hun verordening verwerken. Inmiddels ligt de ontwerpwijziging Provinciale Ruimtelijke Verordening van de provincie Noord-Holland onder mee met dit doel ter besluitvorming door PS voor. Wij zien de toegevoegde waarde van de verankering van de bestuurlijke afspraak in de provinciale verordeningen echter niet. Het argument (blijkens de brief van de staatssecretaris van 1 april 2016 over deze afspraken) dat dit nodig is voor provincies en gemeenten om op zo kortst mogelijke termijn conform de afspraken over de 20 Ke te handelen volgen wij niet. Uitleg was altijd al verboden en binnenstedelijk gelden, zoals wij hiervoor ook al hebben opgemerkt en in het voornoemde rapport van Loyens&Loeff uitvoerig is onderbouwd, op grond van de Nota Ruimte nu ook geen beperkingen aan woningbouw.

Wij constateren dat wij nu met twee verschillende regimes en overlappende bevoegdheden worden geconfronteerd, waarbij het provinciale regime niet beperkt is tot het gebied tussen de buitenste grens van zone 4 en de 20 Ke contour, maar zelfs het gehele beperkingengebied omvat. Het provinciale regime is bovendien strenger dan het regime als voorgesteld in het voorliggende wijzigingsbesluit en kent een categorisch verbod op woningbouw in landelijk gebied. De provinciale uitzonderingscategorieën zijn bovendien niet afgestemd op die van het ontwerpbesluit. Zo is het opvullen van gaten in het lint of het realiseren van noodzakelijke bedrijfswoningen niet mogelijk, terwijl dit in het huidige regime juist belangrijke uitzonderingscategorieën zijn die onder het nieuwe regime in de vorm van flexibiliteitsbepalingen voor de gemeenten worden gehandhaafd. Daarnaast bevat het provinciale regime een motiveringsplicht met betrekking tot geluidbelasting, terwijl vanwege het ontwerpbesluit in het afwegingsgebied juist externe veiligheid en de toekomstige ontwikkeling van de mainport Schiphol bij de afweging over nieuwe ontwikkelingen moeten worden betrokken.

Het LIB is ten aanzien van de aspecten geluid en externe veiligheid uitputtend bedoeld. Wij kunnen ons daarom niet vinden in de situatie dat het provinciale regime een strengere normstelling kent voor woningbouw in het beperkingengebied dan op grond van het ontwerpbesluit verwacht mag worden. Het provinciale regime ondermijnt daarmee de flexibiliteit en afwegingsruimte die op grond van het ontwerpbesluit nu juist aan gemeenten wordt toegekend. Wij verzoeken dan ook de verdeling van bevoegdheden tussen rijk en provincie in het kader van het LIB te heroverwegen en tenminste te voorkomen dat wij vanuit de belangen geluid en externe veiligheid met verschillende regimes worden geconfronteerd.

Overige opmerkingen

Ten aanzien van de regels, al dan niet in samenhang met de toelichting, hebben wij de vol-

gende opmerkingen:

Artikel 1.1.1b

Wij vinden het een goede ontwikkeling om aan te sluiten bij de Wet geluidhinder voor wat betreft de vraag wat geluidgevoelige gebouwen zijn. De verhandeling in paragraaf 3.3 uit de Nota van Toelichting over het begrip woning behoeft enige aanpassing, aangezien hier ten onrechte ook niet woonfuncties onder het begrip woning worden geschaard.

Artikel 2.2.1b, lid 2 en 3

De hier voorgestelde regel is opgesteld met het oog op externe veiligheid. Vanuit dat belang gaat het er om te bewerkstelligen dat het aantal personen dat tegelijkertijd aanwezig is op een terrein of in een gebouw te beperken. Het voorschrift dat het om kantoor- of bedrijfsfuncties moet gaan, begrijpen wij in dat verband niet. Wij stellen voor dit criterium te schrappen en de term 'werknemers' te vervangen door personen. Wij zien ook niet in waarom herstructurering beperkt zou moeten zijn tot kantoor- of bedrijfsfuncties en niet op al het bestaand gebruik van toepassing zou mogen zijn. Wij brengen in herinnering dat in zone 3 ook woonbuurten zijn gelegen. Voorts vragen wij om conform de huidige toepassingspraktijk in de Nota van Toelichting (p.18) duidelijker te omschrijven dat voor de beoordeling van de gevolgen van een nieuwe ontwikkeling met het oog op externe veiligheid de intensiteit van het bestaande gebruik het vertrekpunt is.

Artikel 2.2.1c, a tot en met e

In aanvulling op hetgeen wij hiervoor al over de uitzonderingscategorieën naar voren hebben gebracht, merken wij nog op het uitgangspunt (Nota van Toelichting, blz. 20) dat herbouw van een bestaand geluidgevoelig gebouw mag plaatsvinden op dezelfde locatie of op een minder milieubelaste locatie niet zinvol. De Inspectie Leefomgeving en Milieu heeft recentelijk in het kader van bezwaar- en beroep steeds het standpunt ingenomen dat de actuele geluidssituatie binnen de zones er niet toe doet en het dus niet uitmaakt of een locatie aan de rand van de zone is gelegen of dieper in het gebied. Wij verzoeken dan ook om in overeenstemming hiermee op te nemen dat saldering mogelijk is, mits binnen dezelfde zone of in een lichtere zone.

Voorts is het ons, zeker ook in de context van paragraaf 4.4. en hetgeen daarin wordt gesteld over tijdelijke ten opzichte van permanente woonbestemmingen, niet duidelijk waarom de afwijkingsbevoegdheid voor gemeenten niet ook geldt voor tijdelijke afwijkingen van het bestemmingsplan. Wij leiden uit de betreffende passage in de toelichting af dat het niet de bedoeling is dat ook voor tijdelijke afwijkingen een verzoek om een verklaring van geen bezwaar moet worden gedaan. Abusievelijk is deze mogelijkheid niet in de uitzonderingscategorieën opgenomen. Wij verzoeken om hierin alsnog te voorzien.

Artikel 2.2.1.d, lid 2

Vanwege dit artikel wordt een extra motiveringsplicht gevraagd voor het gebied binnen de 20 Ke contour met betrekking tot externe veiligheid. In de Nota van Toelichting (blz. 21) wordt gesteld, dat vanwege het groepsrisico woningbouw in deze gebieden minder wenselijk is. Dit bevreemdt ons. De 20 Ke contour is een geluidcontour en is in zoverre irrelevant vanuit het oogpunt van externe veiligheid. De plaats binnen of buiten deze contour zegt niets over de kans op vliegtuigongevallen. Binnen het afwegingsgebied is door ons geen enkele onderbouwde inschatting te geven van de kans op een ongeval. Een goede afweging voor het groepsrisico is door ons dan ook niet te maken. De beleidsmatige afweging die wordt gevraagd zal altijd luiden dat een ongeluk met een vliegtuig tot ernstige gevolgen zal leiden. Wij zien niet in hoe wij aan de gewenste motivering een zinvolle invulling kunnen geven en verzoeken om deze eis te heroverwegen.

Artikel 2.2.1e, lid 5

Hierin wordt geregeld dat de in artikelen 2.2.1 tot en met 2.2.1 e bedoelde gebouwen tevens toegestaan zijn in overeenstemming met een verklaring van geen bezwaar als bedoeld in artikel 8.9 van de Wet luchtvaart. Wij merken op dat de gewijzigde wet Luchtvaart de afgifte van een verklaring van geen bezwaar op het niveau van een bestemmingsplan mogelijk maakt. Wij vragen ons af hoe in dit artikel hiermee rekening is gehouden.

Artikel 3.1 lid 1

Het hierin opgenomen overgangsrecht, namelijk dat op lopende aanvragen het oude recht van toepassing blijft, bevreemdt ons. Het lijkt ons dat het beleidskader zoals in dit ontwerpbesluit is opgenomen nu al als bijzondere omstandigheid zou moeten worden meegewogen bij de vraag of een verklaring van geen bezwaar kan worden verleend. Wij wijzen er op dat de verlening van een verklaring van geen bezwaar een discretionaire bevoegdheid is. Het is dus niet zo, zoals dit artikel lijkt te suggereren, dat er nu sprake is van een limitatief imperatief stelsel van welgeringsgronden. De verlening van een verklaring van geen bezwaar onder verwijzing naar het nieuwe beleidskader lijkt derhalve nu al mogelijk, bijvoorbeeld voor het transformeren van een bestaand bedrijfsgebouw zonder het eerst te slopen. Bovendien, zo benadrukken we nogmaals, kent het wijzigingsbesluit feitelijk geen nieuwe beleidsruimte, zodat het ook geen probleem kan zijn de hierin genoemde uitzonderingscategorieën in afwegingen over aanvragen om een verklaring van geen bezwaar te betrekken.

Nota van Toelichting, paragraaf 2.1

In deze paragraaf wordt ten onrechte gesteld dat het LIB mede strekt tot de bescherming van de huidige en toekomstige gebruiksruimte van de luchthaven Schiphol. Dit is onjuist. Het LIB heeft enkel tot doel bescherming te bieden aan de effecten van het vliegverkeer vanwege de luchthaven. De gebruiksruimte van de luchthaven wordt bepaald in het Luchthavenverkeerbesluit. Nieuwe woningbouw onder het regime van het LIB heeft geen gevolgen voor de gebruiksruimte van de luchthaven. Wij verzoeken dan ook om deze tekst aan te passen.

Nota van Toelichting, paragraaf 5.2

Op blz. 25 wordt ten aanzien van het beleidskader voor vvgb's gesteld dat in alle gevallen de ladder voor duurzame verstedelijking dient te worden doorlopen. Wij nemen aan dat niet bedoeld is om op grond van het LIB te verplichten dat de ladder wordt doorlopen voor in principe niet-ladderplichtige ontwikkelingen. Graag ontvangen wij verduidelijking op dit punt.

Tot Slot

In de Nota van Toelichting wordt op verschillende plaatsen verwezen naar de bestuurlijke afspraken die in de aanloop naar dit wijzigingsbesluit tussen Rijk, sector en regio zijn gemaakt ten aanzien van wonen en vliegen. In dit verband worden ook de afspraken genoemd over Informatievoorziening en klachtenafhandeling en het voorkomen van extra kosten voor de sector als gevolg van nieuwe woningbouw. Gemeenten dienen hierin een verantwoordelijkheid te nemen.

Wij benadrukken dat wij gaarne bereid zijn om mee te denken over de uitwerking van de hier bedoelde afspraken. Waar mogelijk nemen wij natuurlijk al onze verantwoordelijkheid. Zo hebben wij in de prestatieafspraken die wij op grond van de herziene Woningwet met de woningcorporaties in onze gemeente hebben gemaakt, de informatievoorziening aan nieuwe huurders over mogelijke hinder vanwege luchtverkeer opgenomen. Tegelijkertijd is het van belang te constateren dat met dit wijzigingsbesluit de mogelijkheden voor woningbouw niet significant worden verruimd ten opzichte van het huidige regime. Wij dringen er dan ook op

aan om de inwerkingtreding van dit besluit niet afhankelijk te maken van de voortgang van het overleg over de afspraken over klachtenafhandeling en vrijwaring van kosten, maar de urgentie van een oplossing voor de knelpunten van het huidige regime te laten prevaleren.

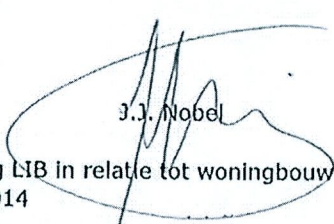
Tot slot maken wij van deze gelegenheid gebruik om aandacht te vragen voor de problemen die wij ondervinden om in de zwaar beperkte gebieden een bepaalde mate van ruimtelijke kwaliteit te waarborgen. Wij nodigen het ministerie graag uit om samen met ons na te denken over de mogelijkheden om voortschrijdende verloedering van deze gronden te voorkomen. Ook hier is wat ons betreft aanleiding voor een nieuwe balans, waarbij de gevolgen van de ruimtelijke beperkingen niet eenzijdig op ons worden afgewenteld.

Nogmaals benadrukken wij dat wij het overleg met het ministerie in de afgelopen periode in de aanloop naar dit wijzigingsbesluit als zeer positief hebben ervaren en uitzien naar voortzetting van deze constructieve wijze van samenwerking in de toekomst.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Aalsmeer,
de secretaris, de burgemeester,

mr. F.L. Romkema

J.J. Nobel

Bijlagen Memorandum, voorgenomen wijziging LTB in relatie tot woningbouw binnen de 20 Ke-contour, Loyens&Loeff, oktober 2014

Memorandum

AAN 1. de gemeente Amstelveen
2. de gemeente Aalsmeer
3. de gemeente Diemen
4. de gemeente Ouder-Amstel
5. de gemeente Uithoorn

T.A.V. mr. G. Koppenaal en drs. S. van Donkelaar

VAN mrs. H.J. Breeman en G. Koop - advocaten

DATUM 5 oktober 2014

BETREFT *Voorgenomen wijziging Lib in relatie tot woningbouw binnen de 20 Ke-contour*

1 Inleiding

- 1.1 In het kader van de beoogde wijziging van het Luchthavenindelingsbesluit ("Lib") in verband met de aspecten geluid en externe veiligheid stelt het ministerie van Infrastructuur en Milieu (het "**Ministerie**") zich op het standpunt, kort gezegd, dat een verbod op transformatie van een niet-woonfunctie naar een woonfunctie binnen de 20 Ke-contour ("**transformatie**") geen aanscherping van beleid zou inhouden omdat een dergelijke transformatie op dit moment al niet mogelijk zou zijn. Het standpunt van het ministerie zou met name zijn gebaseerd op het beleid zoals vastgelegd in de Nota Ruimte. U vroeg ons te onderzoeken of dit standpunt van het Ministerie juist is. Op uw verzoek besteden wij daarbij tevens aandacht aan de status van het 20 Ke-beleid na het vervallen van de Nota Ruimte en geven wij een oordeel in hoofdlijnen over de betekenis van onze bevindingen.
- 1.2 Wij doen hieronder verslag van onze bevindingen, waarbij wij achtereenvolgens bespreken:
- (i) het standpunt van het Ministerie;
 - (ii) het beleid ter zake van de 20 Ke-contour zoals opgenomen in de Nota Ruimte;
 - (iii) status Nota Ruimte, SVIR en de afspraken aan de Alders-tafel,
 - (iv) samenvatting conclusies en betekenis bevindingen.

2 Het standpunt van het Ministerie

- 2.1 Voor zover ons bekend heeft de Minister van Infrastructuur en Milieu in parlementaire stukken nog geen (definitief) standpunt kenbaar gemaakt ten aanzien van de mogelijkheid van transformatie onder het gewijzigde Lib. In het informeel overleg tussen het Ministerie en de betrokken lokale overheden is door het Ministerie wel een standpunt ingenomen en aan de gemeenten kenbaar gemaakt. Dit standpunt luidt als volgt:

Transformatie (het omvormen van een gebouw/gebied met een niet woonfunctie naar wonen) is binnen de 20Ke-contour niet toegestaan. Dit is conform het 20Ke-beleid zoals opgenomen in de Nota Ruimte:

Nota Ruimte 2.2.5.2 Luchthaven Schiphol
(<http://notaruimteonline.vrom.nl/0202020502.html>)

Het rijk houdt vast aan het uitgangspunt dat Schiphol zich tot 2030 op de huidige locatie verder moet kunnen ontwikkelen. Het beleid is gericht op een blijvende bijdrage van de luchthaven aan de internationale concurrentiepositie van de Randstad.

Bij de inrichting van de Noordvleugel van de Randstad voor andere ruimteveragende functies moet voldoende ruimte worden gelaten voor de verdere ontwikkeling van de mainport Schiphol. Dit betekent dat woningbouw in de omgeving van de luchthaven op plaatsen waar dit uit een oogpunt van geluid en veiligheid niet wenselijk is, moet worden vermeden. Dit sluit aan bij het eerder door het kabinet in de Schipholwet gehanteerde principe om zo min mogelijk over dichtbebouwde stedelijke gebieden te vliegen. In het verlengde van dit principe past het derhalve niet in het kabinetsbeleid om onder intensief gebruikte vliegroutes nieuwe stedelijke gebieden tot stand te laten komen.

Concreet betekent dit:

- a) dat er buiten de in de verstedelijkingsafspraken vastgelegde locaties (Vinex en Vinac 2010) geen nieuwe uitleglocaties kunnen worden ontwikkeld ten behoeve van woningbouw binnen de 20 Ke-contour behorende bij het vijfbanenstelsel en de gebieden bij Noordwijkerhout en de Legmeerpolder (zie kaart). Het gaat hierbij om locaties die liggen onder de intensief gebruikte vliegroutes.
- b) 2. Herstructurering en intensivering in bestaand bebouwd gebied zijn binnen de 20 Ke-contour nu en in de toekomst wel mogelijk¹

De Nota Ruimte stelt dat het toevoegen van woningen binnen de 20Ke (incl. uitsluitingsgebieden) niet is toegestaan. Hierop zijn een aantal uitzonderingen en die worden genoemd (Vinex, herstructurering, intensivering); transformatie wordt niet als uitzondering genoemd en is daarom niet toegestaan binnen 20Ke.

- 2.2 Indien deze uiteenzetting als uitgangspunt wordt genomen, kan worden vastgesteld dat het door het Ministerie betrokken standpunt in essentie op twee stellingen berust (zie de door ons met geel gemarkeerde passage):
- (i) de Nota Ruimte staat het toevoegen van woningen binnen de 20 Ke-contour in beginsel niet toe;
 - (ii) onder het begrip "*herstructurering en intensivering in bestaand bebouwd gebied*" dient transformatie niet te worden begrepen.
- 2.3 Voor de beoordeling van het standpunt van het Ministerie is dan in de eerste plaats de inhoud en strekking van de Nota Ruimte van belang.
- 3 De 20 Ke-contour in de Nota Ruimte**
- 3.1 De meest relevante passage ten aanzien van de 20 Ke-contour uit de Nota Ruimte¹ (p. 78, paragraaf 2.2.5.2) is cursief weergegeven in het hiervoor verbeelde standpunt van het Ministerie ("*Het Rijk houdt vast ... tot en met ... in de toekomst wel mogelijk*"). Aan deze passage is in paragraaf 2.2.5.2 van de Nota Ruimte nog de volgende alinea toegevoegd:
- In het geval in de toekomst vliegroutes wijzigen dan wel tot een ander banenstelsel wordt besloten, zal de 20 Ke-contour respectievelijk de dan geldende Lden contour bepalend zijn voor de mogelijkheden voor nieuwe uitleglocaties. (...)*
- 3.2 Anders dan in het standpunt van het Ministerie wordt gesuggereerd is nergens in de Nota Ruimte als uitgangspunt geformuleerd dat het toevoegen van woningen binnen de 20 Ke-contour niet is toegestaan. Evenmin is de mogelijkheid van herstructurering en/of intensivering daarin genoemd als *uitzondering* op dat (of enig ander) uitgangspunt.
- 3.3 De strekking van de in de Nota Ruimte geformuleerde beleidslijn is bij zuivere lezing veeleer dat binnen de 20 Ke-contour (a) geen woningbouw dient te worden gerealiseerd in thans nog onontwikkeld gebied ("uitleglocaties"; met uitzondering dus van VINEX-locaties), terwijl (b) toevoeging van woningbouw in het kader van herstructurering en intensivering in bestaand bebouwd gebied wel mogelijk moet worden geacht.
- 3.4 Onder "bestaand bebouwd gebied" wordt in de Nota Ruimte het gebied verstaan dat in de op moment van vaststelling van de Nota Ruimte vigerende streekplannen Noord-Holland Zuid, - West en -Oost als zodanig door middel van "de rode contour" was aangeduid.²
- 3.5 Ter illustratie van de wijze waarop de beleidslijn in de Nota Ruimte in de praktijk is geïnterpreteerd en toegepast kan in de eerste plaats worden verwezen naar de partiële/actualisering van de hiervoor genoemde Noord-Hollandse streekplannen -Zuid en

¹ De Nota Ruimte is na de parlementaire behandeling op 27 februari 2006 gepubliceerd in het Staatsblad.

² P. 80 van de Nota Ruimte.

–Noord, vastgesteld op 17 december 2007, waarin de streekplannen op onderdelen zijn aangepast naar aanleiding van de vaststelling van de Nota Ruimte. Provinciale Staten hebben naar aanleiding daarvan het beleid ten aanzien van woningbouw binnen de 20 Ke-contour aangepast en als volgt verwoord:

Beleidslijnen

De provincie wil er voor zorg dragen dat er conform rijksbeleid geen grootschalige bebouwing plaatsvindt onder de intensief gebruikte vliegroutes. Daarnaast moeten kleinschalige ontwikkelingen in dorpen mogelijk blijven. Voor zover het gebied binnen de 20 Ke-contour en binnen de rode contour op de streekplankaart is aangeduid als 'Stedelijk gebied' (inclusief de kleine kernen) is woningbouw – (vervangende) nieuwbouw, herstructurering, functieverandering naar woningbouw, ISV, herbouw, verbetering – toegestaan.

(...)

Functieverandering in woningbouw binnen de 20 Ke-contour buiten het stedelijk gebied is niet toegestaan. In incidentele gevallen kan van deze beleidslijn afgeweken worden. Dat is o.a. het geval bij kleinschalige woningbouwplannen van maximaal 5 woningen (zie verder Beleid voor het landelijk gebied). Woningbouw en het wonen vindt daarbij plaats voor eigen rekening en risico van de bewoners.

Het deel van de Legmeerpolders (op de streekplankaart aangeduid als 'reservering woningbouwlocatie') dat binnen de 20 Ke-contour is gelegen blijft gehandhaafd als reservering voor woningbouw na 2020. Het noordelijk deel dat buiten de 20 Ke-contour is gelegen heeft de aanduiding 'stedelijk gebied' Zie ook onderwerp 12, pag. 47.

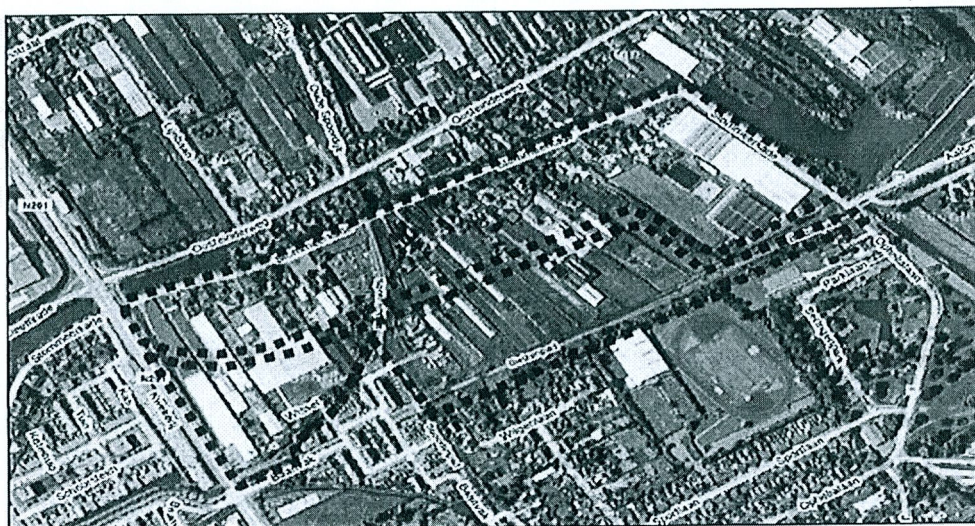
- 3.6 Los van de eigen provinciale invulling van het beleid ten aanzien van woningbouw in de 20 Ke-contour blijkt uit deze beleidslijn dat woningbouw, inclusief "*herstructurering*" en "*functieverandering naar woningbouw*", binnen de 20 Ke-contour toelaatbaar werd geacht, zolang deze werd geprojecteerd binnen bestaand stedelijk gebied. Deze lijn strookt met de wijze waarop een en ander in de hiervoor weergegeven passages uit paragraaf 2.2.5.2 van de Nota Ruimte was geformuleerd.
- 3.7 In het verlengde hiervan kan worden opgemerkt dat de Minister/het ministerie van (destijds) VROM onder de werking van de Nota Ruimte heeft ingestemd met diverse woningbouwontwikkelingen binnen de 20 Ke-contour. Zo heeft de Minister in 2006 een verklaring van geen bedenkingen ex artikel 8.9, derde lid van de Wet luchtvaart³ afgegeven voor een bouwplan in Amstelveen (Bankras; voor dat project is voor 24

³ Ingevolge artikel 8.9, eerste lid, van de Wet luchtvaart wordt het Lib in acht genomen bij de verlening van een omgevingsvergunning voor planologisch afwijkend gebruik. Ingevolge het derde lid kan van het Lib worden afgeweken indien van de Ministers van (voorheen) VROM en (voorheen) Verkeer en Waterstaat de verklaring is ontvangen dat zij tegen de afwijking geen bezwaren hebben.

woningen binnen het beperkingengebied een verklaring van geen bedenkingen afgegeven, terwijl door de VROM-inspectie voorts geen bezwaren naar voren zijn gebracht met betrekking tot de overige woningen binnen dit project, die zich buiten het beperkingengebied maar binnen de 20 Ke-contour bevinden). De VROM-inspectie heeft in het kader van het vooroverleg ex artikel 3.1.1 Bro eveneens ingestemd met de in het bestemmingsplan "Spoorlaan Aalsmeer" voorziene woningbouw (januari 2012; 72 nieuwe woningen) binnen de 20 Ke contour en met de in het Aalsmeerse bestemmingsplan "Stommeerkade Oost" opgenomen uit te werken bestemming die voorziet in woningbouw in de 20 Ke contour (september 2010; minimaal 175, maximaal 263 woningen).

- 3.8 In alle gevallen was sprake van een bestemmingswijziging binnen de 20 Ke-contour in die zin dat waar voorheen geen woonfunctie was toegestaan deze functie met de bestemmingswijziging wel werd toegestaan. In het kader van het vooroverleg met betrekking tot laatstgenoemd bestemmingsplan heeft de VROM-inspectie expliciet opgemerkt: *"Met de beoogde woningbouwontwikkeling in het plangebied voor zover dat buiten het Lib bouwbeperkingengebied en binnen de 20 Ke contour is gelegen kan ik instemmen op basis van het Schipholbeleid uit de Nota Ruimte. Het betreft namelijk herstructurering en intensivering binnen stedelijk gebied en binnen de grenzen van de rode contour, zoals is vastgelegd in het streekplan Noord-Holland Zuid (2003).*
- 3.9 Ter verduidelijking van de aan de zijde van het ministerie van VROM ingenomen standpunten zijn hieronder achtereenvolgens de plangebieden weergegeven, zoals opgenomen in de bestemmingsplannen "Spoorlaan Aalsmeer" en "Stommeerkade Oost". De verbeeldingen van de plangebieden laten zien dat het in beide gevallen ging om functiewijziging ten faveure van woningbouw in een tamelijk omvangrijk gebied binnen bestaand bebouwd gebied én binnen de 20 Ke-contour. In geen van beide gevallen stuitte de herbestemming op bezwaren van de kant van het Ministerie.

- 3.10 De toepassing die door het Ministerie, de Provincie en betrokken gemeenten is gegeven aan het beleid ten aanzien van woningbouw binnen bestaand stedelijk gebied in de 20 Ke-contour stemt overeen met de hiervoor, in onderdeel 3.3, bedoelde zuivere lezing van de desbetreffende overwegingen in de Nota Ruimte. De advisering van de VROM-inspectie in de genoemde gevallen getuigt van ruimte voor herbestemming naar woningbouw binnen de 20 Ke-contour. De veel striktere uitleg die het Ministerie thans lijkt te willen geven aan beleid in de Nota Ruimte staat op gespannen voet met de toepassing die het (lees: het ministerie van VROM) daaraan zelf in de praktijk heeft gegeven.
- 3.11 Dat het beleid in de Nota Ruimte herbestemming naar woningbouw binnen de 20 Ke-contour⁴ toestaat, mits geen sprake is van een uitleglocatie, blijkt niet alleen duidelijk uit de hiervoor beschreven toepassing die in de praktijk aan dit beleid is gegeven, maar wordt ook bevestigd door de betekenis die het Ministerie zelf in bredere context aan het begrip "transformatie" heeft gegeven. Deze betekenis strookt met de hiervoor bedoelde praktische toepassing van het beleid in de Nota Ruimte.
- 3.12 In de Nota Ruimte en andere beleidsstukken wordt woningbouw binnen de 20 Ke-contour in de vorm van *herstructurering* en *intensivering* nadrukkelijk toelaatbaar geacht, terwijl *transformatie* in dit verband niet expliciet is genoemd. De strikte uitleg die het Ministerie in het informeel overleg met de gemeenten heeft gehanteerd is kennelijk gestoeld op de gedachte dat een voor de uitleg van het 20 Ke beleid essentieel verschil in inhoud bestaat tussen de begrippen "herstructurering en intensivering" en "transformatie". Uit parlementaire stukken blijkt echter dat het Ministerie dat verschil zelf (ook) niet maakt.

⁴ Maar vanzelfsprekend wel buiten het beperkingengebied op grond van het Lib, behoudens een verklaring van geen bedenkingen.

3.13 Waar in de Nota Ruimte geen definitie is opgenomen van de begrippen herstructurering en transformatie, bevat de nota van toelichting ten aanzien van de (recente) wijziging van artikel 3.1.6 het Besluit ruimtelijke ordening in verband met de codificatie van de *ladder van duurzame verstedelijking* dergelijke definities wel.⁵ De begrippen herstructurering en transformatie zijn in artikel 3.1.6, tweede lid, onder b, Bro naast elkaar gebruikt, in verband waarmee de Minister van Infrastructuur en Milieu de betekenis van beide begrippen in de nota van toelichting heeft verduidelijkt. Daarbij zijn door de Minister de volgende begripsaanduidingen gehanteerd:

- *herstructurering: het vernieuwen van verouderde en verloederde gebieden zodanig dat zij voldoen aan huidige eisen op het gebied van wonen, werken, recreëren en mobiliteit. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren door sloop, renovatie en/of herbestemming.*
- *transformatie: verandering van de functie of bebouwing van het stedelijk gebied.*

3.14 Uit deze definiëring blijkt dat het Ministerie in het kader van artikel 3.1.6 Bro materieel gezien geen onderscheid maakt tussen "herstructurering" en "transformatie", in ieder geval waar het een wijziging van bestemming betreft (zoals van een niet-woonfunctie naar een woonfunctie). Integendeel, uit de door ons in geel aangeduide tekstdelen blijkt dat transformatie herbestemming inhoudt, waar herbestemming tevens als een vorm van herstructurering wordt beschouwd. In deze zin wordt herstructurering door het Ministerie gezien als overkoepelend begrip waaronder onder meer transformatie kan worden begrepen. Opnieuw: deze benadering strookt ook met de hiervoor, in onderdelen 3.7 tot en met 3.10, bedoelde praktische toepassing van het beleid in de Nota Ruimte.

3.15 Wij zien geen enkele reden waarom de begrippen "herstructurering" en "transformatie" in de context van de Nota Ruimte anders zouden moeten worden uitgelegd dan in de context van het Besluit ruimtelijke ordening, te meer nu beide regelgeving/beleidsstukken op het gebied van de ruimtelijke ordening vormen en deze derhalve beide tot de competentie van hetzelfde ministerie behoren.

3.16 Dat geldt temeer nu in het 20 Ke beleid in de Nota Ruimte niet alleen "herstructurering", maar ook "intensivering" expliciet toelaatbaar is geacht. Voor zover het gebruik van het begrip "herstructurering" nog enige ruimte voor twijfel zou laten over de mogelijkheid van vergroting van het aantal woningen op een niet-uitleglocatie binnen de 20 Ke-contour, wordt deze twijfel door toevoeging van het begrip "intensivering" weggenomen. "Intensivering" in relatie tot woningbouw zal immers per definitie een vergroting van het aantal woningen inhouden. Indien de begrippen "herstructurering" en "intensivering" in combinatie worden gezien kan - naar de strekking van het 20 Ke-beleid - geen wezenlijk verschil worden aangewezen tussen "transformatie" enerzijds en "herstructurering en intensivering" anderzijds; transformatie behelst in deze context immers zowel

⁵ Besluit van 28 augustus 2012, Staatsblad 2012/388 (nota van toelichting, voetnoten 15 en 16).

bestemmingswijziging (bijvoorbeeld: kantoor naar wonen of herbestemming van voormalig agrarisch gebied naar een woonfunctie) als toevoeging van woningen.⁶

- 3.17 De voornoemde constatering leidt ons tot de vaststelling dat er in relatie tot het 20Ke-beleid geen relevant inhoudelijk verschil kan worden aangebracht tussen het begrip "transformatie" aan de ene kant en het begrip "herstructurering en intensivering" aan de andere kant. Dat het Ministerie met betrekking tot, bijvoorbeeld, de genoemde bestemmingsplannen "Spoorlaan Aalsmeer" en "Stommeerkade Oost" en het bouwplan Bankras heeft ingestemd met ontwikkelingen die naar hun aard als transformatie kan worden gekwalificeerd (namelijk: de toevoeging van woningen binnen bestaand bebouwd gebied in de 20 Ke-contour) is in dit opzicht consistent met het 20 Ke beleid in de Nota Ruimten en, daarmee, niet meer dan logisch.
- 3.18 Kortom: op grond van al het voorgaande is het standpunt van het Ministerie dat ingevolge de Nota Ruimte transformatie binnen de 20 Ke-contour niet was toegestaan, naar ons oordeel niet houdbaar. De tekst en strekking van de Nota Ruimte, alsmede de praktische toepassing daarvan, wijzen anders uit.
- 3.19 Los van deze beoordeling van de inhoud van het 20 Ke-beleid in de Nota Ruimte, kan de vraag worden gesteld wat de juridische status van dit beleid is en wat het gevolg is van de omstandigheid dat de Nota Ruimte is vervallen ruimschoots voordat het beoogde nieuwe Lib in werking zal treden. Deze beide vragen worden hieronder beantwoord.

4 Status 20 Ke-beleid: Nota Ruimte, SVIR en Alders-convenant

- 4.1 Ten aanzien van de status van de Nota Ruimte kan worden verwezen naar de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (de "Afdeling") van 15 augustus 2007, waarin de Afdeling eerst vaststelt dat de Nota Ruimte geen concrete beleidsbeslissingen als bedoeld in artikel 2a, eerste lid, van de WRO (oud) bevat en vervolgens overweegt dat buiten zodanige concrete beleidsbeslissingen, de lagere overheden niet gebonden zijn aan rijksbeleid doch daarmee slechts rekening dienen te houden. Gemotiveerd afwijken is derhalve mogelijk.
- 4.2 Met de inwerkingtreding van de (nieuwe) Wro per 1 juli 2008 is de minister zich kennelijk bewust geworden van het ontbreken van enige doorwerking van het beleid zoals vastgelegd in de Nota Ruimte.⁷ Immers, (ook) in de Wro wordt een onderscheid gemaakt tussen beleid (structuurvisies) en normstelling (algemene regels in amvb's en

⁶ Onder transformatie verstaan wij hier de feitelijk en juridische wijziging van een locatie zonder woonbestemming naar een woningbouwlocatie.

⁷ Zie TK 31 500, nr.1

verordeningen).⁸ De Minister heeft vervolgens in een zogeheten "Realisatieparagraaf Nationaal Ruimtelijk Beleid"⁹ alle nationale ruimtelijke belangen weergegeven en aangegeven hoe het rijk het belang wil verwezenlijken c.q. juridisch wil borgen. In de realisatieparagraaf is aangegeven dat de in de Nota Ruimte opgenomen tekst ten aanzien van de 20 Ke-contour is bedoeld om verticaal door te werken tot op lokaal niveau.

- Van Nota Ruimte naar SVIR

- 4.3 De Nota Ruimte is inmiddels vervangen door de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) die op 13 maart 2012 is vastgesteld.¹⁰ Ook voor deze structuurvisie (in de zin van artikel 2.3 van de Wro) geldt dat deze geen doorwerking heeft naar lagere overheden, doch primair het rijk bindt.¹¹
- 4.4 Belangrijke onderwerpen waarvan het wenselijk wordt geacht dat deze doorwerken tot op lokaal niveau worden geborgd/verankerd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro).¹² In het Barro is niets opgenomen over Schiphol, laat staan over de 20 Ke-contour.
- 4.5 In de SVIR is aangegeven dat het Rijk in het programma Structuurvisie Mainport Amsterdam Schiphol Haarlemmermeer (SMASH) werkt aan de versterking van de Mainport Schiphol met bijbehorend netwerk in samenhang met overige ruimtelijke opgaven, waarbij ook actualisatie van de 20 Ke-contour wordt meegenomen. In de SMASH wordt voorts onderzocht welke ruimtelijke en infrastructurele randvoorwaarden daartoe moeten worden geborgd. De SMASH is nog niet vastgesteld c.q. in procedure en de invulling van de 20 Ke-contour binnen bestaand bebouwd gebied (wel of niet transformatie toegestaan) staat nog ter discussie.¹³ Het is de bedoeling dat het beleid voor de 20 Ke-contour zoals vastgesteld in de SMASH uit oogpunt van de gewenste doorwerking tot op lokaal niveau zal worden verankerd in het Lib.

⁸ Zie bijvoorbeeld ook ABRvS 9 februari 2011, nr. 201007809/1/H1, waarin is bepaald dat wat betreft de doorwerking van beleid van de provincie, onder de Wro onderscheid wordt gemaakt tussen verordeningen en structuurvisies; het gemeentebestuur is wel gebonden aan verordeningen, maar is niet gebonden aan beleid van de provincie dat is opgenomen in structuurvisies of in andere beleidsdocumenten. Wel dient het gemeentebestuur daarmee rekening te houden, hetgeen betekent dat dit beleid in de belangenafweging dient te worden betrokken..

⁹ Voornoemde realisatieparagraaf d.d. juni 2008 heeft de status van een structuurvisie in de zin van artikel 2.3 van de Wro. In de realisatieparagraaf is aangegeven dat voor belangen waarvoor in het document een proactieve kaderstelling (amvb Ruimte/Barro) in het vooruitzicht is gesteld, het noodzakelijk kan zijn een reactieve aanwijzing te geven. Een dergelijke proactieve kaderstelling is voor wat betreft de ontwikkeling van Schiphol niet aangekondigd omdat het planologisch regime in het Lib is geborgd en borging door middel van een amvb overbodig is.

¹⁰ Zie p. 91 van de SVIR (Stc. 2012,4888). Daarmee is overigens ook de eerdergenoemde Realisatieparagraaf bij de Nota Ruimte komen te vervallen.

¹¹ Wel kan de structuurvisie een (begin) van een motiveringsgrondslag bieden voor de toepassing van bepaalde bevoegdheden zoals het geven van een (reactieve) aanwijzing en het vaststellen van een rijksinpassingsplan.

¹² Voorheen ook wel de AMvB Ruimte genoemd. Het Barro is in twee tranches in werking getreden. De eerste op 30 december 2011 en de tweede op 1 oktober 2012.

¹³ Zie raadsmemo gemeente Amsterdam d.d. 9 mei 2014, waarin vragen worden beantwoord inzake verstedelijking, hoogbouw en Schiphol.

- 4.6 Nog los van het feit dat de Nota Ruimte geen voor lagere overheden bindend beleid bevatte is in de "opvolger" van de Nota Ruimte, de SIVR in combinatie met het Barro, aldus in het geheel niet meer voorzien in beleid met betrekking tot de 20 Ke-contour. De reden daarvoor is dat dit beleid zal worden opgenomen in het Lib, dat daarvoor door de wetgever het geëigende instrument wordt geacht.¹⁴ Mede met het oog op de overgangperiode tot inwerkingtreding van het gewijzigde Lib, zijn door betrokken overheden afspraken gemaakt in het kader van het Alders-overleg, waaraan naast het Rijk en de Provincie ook onder meer de gemeente Amstelveen deelneemt.

- Convenant omgevingskwaliteit middellange termijn

- 4.7 In het Alders-overleg is in september 2009 het "Convenant omgevingskwaliteit middellange termijn" tot stand gekomen (van kracht tot 2020). Daarin is afgesproken dat tot en met de actualisatie van het Lib naar aanleiding van het nieuwe normen en handavingsstelsel zoals aangegeven in het advies van de Tafel van Alders, de Beleidslijn 20 Ke geldt zoals die op 11 juni 2008 met alle delegaties aan de Alders-tafel is besloten. Deze beleidslijn geldt in die periode voor gemeenten en provincies als randvoorwaarde voor alle ruimtelijke planfiguren en planontwikkelingen die gelegen zijn binnen die contouren, zoals deze in de Nota Ruimte zijn vastgelegd.¹⁵
- 4.8 In de Beleidslijn 20 Ke is min of meer de tekst uit de Nota Ruimte opgenomen: "Binnen de 20 Ke-contour mogen geen nieuwe uitleglocaties voor woningbouw worden gerealiseerd buiten bestaand bebouwd gebied. Binnen het bestaand bebouwd gebied is herstructurering en intensivering van woningbouw toegestaan."¹⁶ Partijen die dit convenant hebben ondertekend zijn (onder meer) de gemeenten Haarlemmermeer, Amsterdam en Amstelveen. Daarnaast is in het convenant aangegeven dat de minister van VROM samen met de Voorzitter van de Bestuurlijke Regie Schiphol ("BRS")¹⁷ de aan de BRS deelnemende doch niet ondertekenende gemeenten van het convenant en in het bijzonder van deze bepaling op de hoogte stellen. Als wij het goed begrijpen is het de bedoeling dat de partijen die het convenant hebben ondertekend bevorderen dat het samenwerkingsorgaan BRS de overeengekomen beleidslijn in acht neemt.¹⁸
- 4.9 Voor de beantwoording van de aan ons gestelde vragen is van belang dat in het convenant – los van de publiekrechtelijke status daarvan en los van de vraag in hoeverre gemeenten die het convenant niet hebben ondertekend daaraan gebonden kunnen zijn –

¹⁴ Zie ook afdeling 8.2 (de ruimtelijke indeling van en rond de luchthaven) in het bijzonder artikel 8.6 (e.v) dat het Lib aanwijst als het document waarin regels worden gesteld omtrent de bestemming en het gebruik van de grond voor zover die regels noodzakelijk zijn met het oog op het gebruik van het gebied als luchthaven.

¹⁵ Zie artikel 4.1 van het convenant (Stc. 2009, 13805)

¹⁶ De "Beleidslijn 20 Ke" is opgenomen/geciteerd in het document Analyse geluidbelasting Ke ter hoogte van de Scheg.

¹⁷ De Bestuurlijke Regie Schiphol is een samenwerkingsverband waarin 3 provincies en 43 gemeenten (waaronder de gemeenten Amstelveen, Aalsmeer, Diemen, Ouder-Amstel en IJlhoorn) zijn vertegenwoordigd.

¹⁸ Het "Convenant omgevingskwaliteit middellange termijn" komt in de plaats van het "Convenant leefbaarheid" (zie overweging a in de considerans). In laatstgenoemd convenant was bepaald dat partijen bevorderen dat het BRS het convenant in acht neemt.

materieel gezien geen andere inhoud, uitleg of toepassingsbereik aan het 20 Ke-beleid is gegeven dan de onder de Nota Ruimte. Integendeel, (de totstandkoming van) het convenant impliceert dat dit inhoudelijk gezien een voortzetting is van het beleid zoals dit werd toegepast onder de Nota Ruimte. Voor zover wij hebben kunnen overzien is door geen van de partijen bij het convenant – dus ook niet door het Ministerie – naar voren gebracht dat ten aanzien van de mogelijkheid van woningbouw binnen de 20 Ke-contour een trendbreuk met (de toepassing van) het beleid onder de Nota Ruimte is beoogd.

- 4.10 Als er langs de hiervoor, in hoofdstuk 3, beschreven lijnen vanuit wordt gegaan dat het 20 Ke beleid in de Nota Ruimte transformatie binnen bestaand bebouwd gebied/bestaand stedelijk gebied in de 20 Ke-contour (maar buiten het beperkingengebied op grond van het Lib) toestaat, is het logisch dat de gemeenten de Beleidslijn 20 Ke in het convenant ook aldus hebben geïnterpreteerd.

5 Samenvatting conclusies en betekenis bevindingen

- 5.1 Uit ons onderzoek volgt, gelet op de hiervoor beschreven bevindingen, een aantal conclusies:

- Ongeacht de juridische status van het 20 Ke-beleid in de Nota Ruimte (waarin dit niet als concrete beleidsbeslissing was opgenomen) is met het vervallen van de Nota Ruimte hoe dan ook geen sprake meer van wettelijke verankering van het 20 Ke-beleid; in SVIR en Barro is het beleid niet opgenomen.
- In het aan de Alders-tafel tot stand gekomen "Convenant omgevingskwaliteit middellange termijn", is het 20 Ke-beleid uit de Nota Ruimte vrijwel één-op-één is overgenomen; er is geen indicatie dat de partijen bij dit convenant een andere uitleg of toepassing van het 20 Ke-beleid hebben beoogd dan de onder de Nota Ruimte ontwikkelde lijn.
- Het 20 Ke-beleid, zoals dit was opgenomen in de Nota Ruimte en is vertaald naar het Convenant, sloot woningbouw binnen de 20 Ke-contour niet uit.
- Zowel uit inhoud als strekking van de Nota Ruimte blijkt dat de toevoeging van woningen binnen bestaand bebouwd gebied in de 20 Ke-contour (maar buiten het beperkingengebied als bedoeld in het LIB, behoudens een verklaring van geen bedenkingen) toelaatbaar is geacht, onder de noemer "herstructurering en intensivering". Het ministerie van VROM heeft het 20 Ke-beleid onder de Nota Ruimte in de praktijk ook steeds zo heeft uitgelegd door bestemmingswijzigingen ten faveure van woningbouw in een tamelijk omvangrijk gebied binnen bestaand bebouwd gebied in de 20 Ke-contour toe te staan.

- Er is geen aanleiding transformatie niet op één lijn te stellen met "herstructurering en intensivering" als bedoeld in de Nota Ruimte en het Convenant. Zeker indien de begrippen "herstructurering" en "intensivering" in combinatie worden gezien, is deze – in de praktijk ook door het Ministerie gegeven – interpretatie niet meer dan logisch. Waar – bijvoorbeeld - uit de nota van toelichting bij artikel 3.1.6. Bro kan worden afgeleid dat zowel het begrip "transformatie" als het begrip "herstructurering" betrekking heeft op herbestemming, staat het begrip "intensivering" in relatie tot woningbouw per definitie de toevoeging van woningen toe. In dit licht gezien valt niet in te zien waarom aan het begrip "transformatie" (toevoeging van woningen via herbestemming) materieel gezien een andere betekenis zou moeten worden toegekend dan aan het begrip "herstructurering en intensivering";
- het door het Ministerie ingenomen standpunt dat transformatie ingevolge het 20 Ke-beleid in de Nota Ruimte (al) niet was toegestaan is, waar het transformatie binnen bestaand bebouwd gebied betreft, moeilijk verdedigbaar. De uitleg van het Ministerie strookt naar ons oordeel niet met de inhoud en strekking van het 20 Ke-beleid in de Nota Ruimte en de toepassing die daaraan in de praktijk is gegeven.

5.2 Uit het samenstel van deze bevindingen kan worden afgeleid dat de betrokken gemeenten in ieder geval geen rekening hoeven houden met een standpunt van het Ministerie dat inhoudt dat "herstructurering en intensivering" binnen bestaand bebouwd gebied in het gewijzigde Lib wel zal worden toegestaan en transformatie per definitie niet. Wij zien, zoals gesteld, in dit opzicht geen relevant onderscheid tussen deze begrippen, in de Nota Ruimte noch in het gewijzigde Lib.

5.3 Het voorgaande geldt temeer nu transformatie de afgelopen jaren voor veel gemeenten een belangrijk speerpunt van hun ruimtelijke orderingsbeleid is gaan vormen, gelet op de substantiële leegstand van met name kantoorgebouwen tegenover een opnieuw dreigende schaarste van woningaanbod in bepaalde categorieën (waaronder studenten- en starterswoningen), de verpaupering van bedrijfsterreinen en sportcomplexen en het verdwijnen van agrarische bedrijfsvoering binnen bestaand bebouwd gebied. Waar in dit opzicht de belangen van een goede ruimtelijke ordening duidelijk kunnen zijn gediend met transformatie, blijkt uit het standpunt van het Ministerie niet direct welk belang is gediend met het categorisch uitsluiten van transformatiemogelijkheden binnen de 20 Ke-contour, zeker als "herstructurering en intensivering" niet uitgesloten wordt geacht.

- 5.4 Wij stellen in ieder geval vast dat een wettelijke noodzaak tot het volledig uitsluiten van transformatiemogelijkheden ontbreekt (zowel op nationaal als supranationaal niveau¹⁹), terwijl de Wro in samenhang met de Wet geluidhinder en het Bouwbesluit 2012 op zichzelf al voldoende instrumenten bieden het akoestisch leefklimaat bij woningbouw binnen de 20 Ke-contour op zorgvuldige wijze bij de (ruimtelijke) afwegingen te betrekken. Het door het Ministerie vooralsnog ingenomen standpunt met betrekking transformatiemogelijkheden binnen de 20 Ke-contour is in deze zin gebaseerd op een beleidskeuze.

-HB/GK-

¹⁹ De thans aanhangige wijziging van het Lib in verband met de vliegveiligheid is gedeeltelijk ingegeven door internationale regelgeving in de vorm van de voorschriften van International Civil Aviation Organisation (ICAO) en komende EU-regelgeving; een dergelijke "rechtvaardiging" ontbreekt ten aanzien van de mogelijkheid van transformatie binnen de 20 Ke-contour.

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

Burgemeester en Wethouders van de gemeente Aalsmeer
Postbus 253
1430 AG AALSMEER

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

dhr J.B. Groot

BEL/OMB

Telefoonnummer +31235144707

grootjb@noord-holland.nl

1 | 2

**Betreft: Reactie definitieve Nota van Beantwoording en
Statenvoordracht wijziging PRV**

Verzenddatum

- 9 DEC. 2016

Geacht college,

Kenmerk

800345/892163

Op 22 november jl. heeft u ons een brief gestuurd (met kenmerk Z-2016/038105) met uw reactie op de definitieve Nota van Beantwoording en Statenvoordracht wijziging PRV. Uw brief belicht twee onderwerpen: de transformatie van glastuinbouw en de uitwerking van de bestuurlijke afspraken over wonen en vliegen.

Uw kenmerk

Z-2016/038105

Transformatie van glastuinbouw

U geeft aan dat de voorgestelde afwijkmogelijkheid voor transformatie van glas binnen de Greenport uw volledige instemming heeft en in lijn is met de oplossingsrichtingen waarover ambtelijk is gesproken. Wij zijn met u verheugd dat we gezamenlijk tot deze oplossing zijn gekomen.

Uitwerking van de bestuurlijke afspraken over wonen en vliegen

Daarnaast stelt u opnieuw (na uw eerdere brief van 19 juli 2016 zonder kenmerk) dat er geen urgentie is om de bestuurlijke afspraken over wonen en vliegen in de provinciale verordening juridisch te verankeren. U verzoekt ons voorts af te zien van de vaststelling van artikel 5e en eerst gedegen te onderzoeken hoe dit artikel zich in de praktijk zal verhouden tot het huidige LIB en tot de regeling zoals voorgesteld in het ontwerpwijzigingsbesluit LIB geluid en externe veiligheid.

We willen nogmaals benadrukken dat deze PRV-wijziging een cruciaal onderdeel vormt in een groter pakket aan afspraken die met het Rijk zijn gemaakt. Door deze afspraken wordt een einde gemaakt aan de schijnbare tegenstellingen tussen wonen, bouwen en vliegen en wordt een jarenlange patstelling, waardoor noodzakelijke woningbouwplannen stil kwamen te liggen, doorbroken. De afspraken hebben de instemming van betrokken gemeenten, waaronder ook de

Postbus 3007

2001 DA Haarlem

Telefoon (023) 514 3143

Fax (023) 514 3030

Houtplein 33

2012 DE Haarlem

www.noord-holland.nl

gemeente Aalsmeer. De in de ontwerpwijziging PRV vastgelegde voorwaarden voor de 20 Ke-contour aangaande woningbouwontwikkelingen buiten Bestaand Stedelijk Gebied en de eis van rekenschap geven vormen een cruciaal onderdeel van deze afspraken.

Uiteraard moeten de SMASH-afspraken zo helder mogelijk juridisch worden verankerd. We dringen er dan ook bij het Rijk op aan, zoals we ook hebben aangegeven in een zienswijze op het Luchthavenindelingbesluit, om daarin de rolverdeling tussen Rijk en Provincie te verduidelijken. Het Rijk gaat binnen de 20Ke-contour over woningbouwlocaties buiten BSG (minimaal 14 woningen volgens jurisprudentie) en de provincie Noord-Holland over kleinschalige woningbouw buiten BSG (maximaal 11 woningen volgens jurisprudentie)..

Wij zien geen reden om te wachten met een verankering van de afspraken in de PRV. Integendeel, we moeten als BRS-partijen vooral een eenheid vormen richting Rijk. Bijvoorbeeld ook door constructief aan de slag te gaan met een goed stelsel rond informeren, rekenschap geven en klachtenafhandeling. Zoals u zelf aangeeft, gaan wij hierover graag zo snel mogelijk met u in gesprek. Dit wordt momenteel gepland.

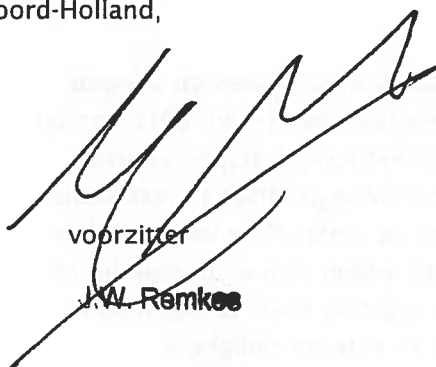
Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

J.W. Remkes

Deze beslissing is namens gedeputeerde staten genomen door het lid van het college dat met dit onderwerp is belast.

Cc:

- Commissie Ruimte, Wonen en Water van de provincie Noord-Holland

Advies aan Provinciale Staten	
Tbv Statenvergadering d.d.	12-12-2015
Commissie	Ruimte Wonen & Water
Datum commissievergadering	28-11-2016
Onderwerp: Voordracht Wijziging Provinciale Ruimtelijke verordening en	

Uw contactpersoon

M.D. Veldhoen-de Groot

AD/STG

Doorkiesnummer 023-514 5342

veldhoenm@noord-holland.nl

7 december 2016

1|12

De commissie adviseert de Wijziging Provinciale Ruimtelijke Verordening als bespreekstuk te agenderen voor de PS vergadering van 12 december 2016.

Voor de behandeling van dit punt in de commissie RWW: zie hieronder het uittreksel uit het conceptverslag van de vergadering van de commissie RWW van 28 november 2016.

De inspraakreacties voorafgaand aan de vergadering worden weergegeven onderaan het verslag.

6.b. RO: Voordracht Wijziging PRV

De **voorzitter** bedankt de sprekers voor hun bijdrage. De commissie wordt gevraagd advies uit te brengen in PS van 12 december over de voordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit met bijlagen, over de wijziging van de Provinciale Ruimtelijke Verordening in het kader van de Ladder voor Duurzame Verstedelijking en andere onderwerpen.

Er is nog een tekstuele wijziging in de PRV aangebracht. De brief hierover is vrijdag verstuurd en de ondertekende versie vandaag. De voorzitter neemt aan dat de commissie er geen bezwaar tegen heeft dat de brief onderdeel uitmaakt van de beraadslaging.

De voorzitter stelt voor om de voordracht in twee termijn over te spreken.

Eerste Termijn

De heer **Bruggeman** (SP) vraagt of er met de nieuwe term "bestaand stedelijk gebied" erg veel verandert. De SP is bezorgd dat de regionale afstemming, de nieuwe methode van decentraal overleg, kan leiden tot deeltjes tussen gemeenten. Wie zorgt voor het wegen van het afstandelijk belang, de overkoepelende visie op hoe de provincie eruit moet zien? Welke rol blijft er over voor de provincie? De colleges van B&W maken de deals; als ze het met elkaar eens zijn, hebben de betrokken gemeenten ermee ingestemd. Hoe zit het met het democratisch gehalte? Dit geldt ook voor de nadere regelgeving van GS op de PRV. Wat vindt de gedeputeerde van de problemen die Wereldhaven heeft signaleerd?

De heer Bruggeman hoort graag van gedeputeerde of Aalsmeer tevreden is met de tekst over de glastuinbouw. Op de twintig kosteneenheden komt de SP nog terug.

De heer Bruggeman is blij dat m.b.t. de kustbebouwing een definitie van detailhandel voor de kust, verkoop van strandartikelen, parasols en strandstoelen, is opgenomen. Er komt later een meer gedetailleerde zonering. Wanneer en hoe gaat dit gebeuren? Men praat over 80 kilometer waarvan op 10 kilometer jaarrondstrandbebouwing mag komen. Dat is 10.000 meter, een strandpaviljoen is ongeveer 10 meter breed. Dat betekent dat er 1.000 strandpaviljoens mogen komen. Is er onderzoek gedaan waardoor nut en noodzaak voor 1.000 paviljoens wordt aangetoond?

De SP heeft er al vaak op gewezen dat als de PRV wijzigt en een gemeente al een bestemmingsplan heeft dat niet overeenkomt met de gewijzigde PRV, die gemeente nog tien jaar dat oude bestemmingsplan mag

hanteren. Dit wordt nu verlengd. Gemeenten worden uitgenodigd om hun bestemmingplan dat in strijd is met de PRV snel ter inzage te leggen om zo hun gang te kunnen gaan.

De heer **Van Raan** (PvdD) gaat in op twee punten: het voorzorgsbeginsel en het beschermen van het groen. De nieuwe PRV maakt meer woningen in de 20Ke-zone mogelijk, terwijl men weet dat er een fijnstofprobleem is rond Schiphol. Het RIVM heeft geconcludeerd dat gezondheidsschade niet kan worden uitgesloten en het ministerie heeft opdracht gegeven tot vervolgonderzoek. Daarnaast maakt artikel 5e binnen de Ke-contour binnen BSG transformatie van niet-geluidsgevoelige bestemmingen, zoals kantoren, naar geluidsgevoelige bestemmingen, zoals woningen, mogelijk. Er zijn voldoende aanwijzingen voor gezondheidsrisico's om het voorzorgsbeginsel toe te passen in de komende Omgevingswet. Sinds de PvdD dit heeft aangekaart, heeft zij geen nieuwe informatie gekregen. Het voorzorgsbeginsel houdt in dat er nog niet over een nieuwe PRV gesproken kan worden, zolang de onderzoeken niet duidelijk zijn.

De nieuwe PRV zorgt voor een afnemende bescherming van het groen. In de huidige definitie van BBG is bebouwing BBG en de ruimte tussen de bebouwing niet. In de nieuwe definitie betekent het bijvoorbeeld dat volkstuinen grenzend aan stedelijke bebouwing waarschijnlijk onderdeel zullen zijn van het stedelijk gebied. Door het aanpassen van de definitie worden wellicht onbedoeld nieuwe stedelijke ontwikkelingen mogelijk gemaakt. Er is de mogelijkheid om nadere regels vast te stellen omtrent regionale afspraken, maar die zijn er alleen nog in conceptvorm. Ze zijn nog te onduidelijk en de PvdD wil ze eerst bestuderen alvorens ze vast te stellen. Hoe gaat men ervoor zorgen dat volkstuinen, sportvelden, parken e.d. die grenzen aan stedelijk gebied onbedoeld worden bebouwd?

De vorige keer zei de PvdD: walk peacefully, but carry a big stick. Het leek er toen op dat de aanwijzing zou verdwijnen, maar die blijkt nu terug te zijn. De heer Van Raan vraagt de gedeputeerde dit te bevestigen. Al met al lijkt het erop dat de nieuwe PRV de bescherming van het groen verlaagt en dat er geen nieuwe maatregelen zijn om dit op een aanvaardbaar niveau te brengen.

De heer **Ceder** (CU-SGP) vindt dat moet worden voorkomen dat er onbedoelde situaties ontstaan bij het vaststellen van de PRV. Een van de sprekers gaf aan dat het lijkt of er geen stok achter de deur is en dat er regionale afspraken worden gemaakt waarvan niet vaststaat dat die opgelegd kunnen worden. Waarom is dit niet opgenomen en wat is de visie van de gedeputeerde? De heer Ceder hoopt daarnaast dat er vandaag onduidelikheden over de overgangsregeling worden weggenomen.

De heer **Kramer** (GroenLinks) sluit aan op het verhaal van de SP. Is de provincie straks nog de instantie die sturing geeft aan het proces of wordt veel overgelaten aan de gemeenten? Uit het stuk onder agendapunt 9.m over de bestuurlijke consultatie spreekt onbehagen van GS ten aanzien van het niet meer hebben van voldoende instrumenten om in te grijpen als dat nodig mocht zijn. Dit verhaal wordt door het IPO ondersteund en is aan het minister overgebracht. Het verhaal is uit zijn hart gegrepen. De heer Kramer vraagt zich af of de maatregelen die worden voorgesteld wel beleidsarm zijn. Ze gaan mee met de Omgevingswet en leggen een heleboel zaken bij de gemeenten. Hij denkt dat dit niet nodig is en heeft daarom ernstige twijfels t.a.v. het omzetten van de definities, wat niet door de wetgever wordt verplicht maar een eigen keuze is. Uit jurisprudentie blijkt dat als een PRV niet spoort met de Ladder, dit wel degelijk iets is waar de rechter naar kijkt. Als bijvoorbeeld volkstuinen worden gedefinieerd als BSG, moet dat gerepareerd worden door een bepaling over de volkstuin op te nemen. Zo zijn er meer categorieën. De antwoorden op de schriftelijke vragen van D66 en de PvdD geven hierin inzicht. Het ergens staan van veel stacaravans kan bijvoorbeeld impliceren dat het gebied wordt aangemerkt als BSG. De heer Kramer wil daar grip op krijgen door zaken te regelen en constateert dat de veranderingen met de wijziging worden gefaciliteerd.

Met betrekking tot de bebouwing binnen de contouren van Schiphol sluit de heer Kramer zich aan bij de zorgen van de PvdD. Met betrekking tot strandbebouwing ligt het voor de hand dat er sportpaviljoens e.d. komen, maar er moeten gezien de lopende discussie nog geen zaken over de kust worden vastgelegd. Hij wil alleen een uitzondering voor de reddingsbrigade maken, een noodzakelijke voorziening is die niet uitdijt.

De heer **Slettenhaar** (VVD) vindt dat de PRV preludeert op de Omgevingswet en dat het de bedoeling is om in de geest van die wet te handelen; van onderaf, vanuit het gebied. Hij complimenteert GS hiermee. Het is belangrijk om de onzekerheden die er nog zijn, en waarover de sprekers spraken, weg te nemen door een antwoord van GS. De VVD is voorstander van een overgangsregeling.

Een aantal zaken in de nota van beantwoording moet nader bekeken worden, met name reactie 48, 51 en 53. Het gaat hierbij om de uitvoerbaarheid van de nadere regels. De democratische legitimiteit werd genoemd, maar de heer Slettenhaar denkt niet dat het reëel is om dit ook nog via gemeenteraden te laten lopen. De structuur om de regels van onderaf te bepalen, is legitiem, maar hij vindt dat men hier voorzichtig mee moet zijn. Als gemeenten vragen om het niet te moeilijk te maken, vraagt hij GS om daar rekening mee te houden en de reactie aan te passen. De uitvoerbaarheid is erg belangrijk, omdat het wel haalbaar en werkbaar moet

zijn. Kan hierover terugkoppeling naar PS plaatsvinden? Het kan zijn dat PS nog eens wil spreken over de nadere regels en hoe hiermee wordt omgegaan. Als het alleen een GS-zaak is, is het misschien wat kwetsbaar. De gemeente Aalsmeer en Amstelveen hebben in het verleden een reactie gegeven. De gemeente Aalsmeer lijkt tevreden, maar de heer Slettenhaar vraagt of tegemoet kan worden gekomen aan de vraag naar kleinschalige woningbouw binnen het LIB. Deze ontwikkeling is al langer gaande en zou nu beperkt worden.

De heer **Voskuil** (PvdA) heeft er begrip voor dat de PRV wordt opgezet in de geest van de Omgevingswet. De vraag is wat de effecten en gevolgen zijn en of daar voldoende zicht op is. In de geest van de Omgevingswet moet de verantwoordelijkheid meer bij de gemeenten worden gelegd. De vraag is of men daarin niet te ver gaat zonder een noodrem te hebben.

De heer **Van Raan** (PvdD) vraagt of de PvdA vindt dat het voorzorgbeginsel, en in dat kader ook de fijnstofproblematiek rond Schiphol, meegenomen moet worden.

De heer **Voskuil** (PvdA) zegt dat deze vraag aansluit met de vraag waarmee zijn fractie worstelt: is men al zover om te kunnen doen wat men voorstelt? Het antwoord op de vraag is niet ja, maar ook niet nee. De heer Voskuil vraagt aandacht voor de overgangstermijn van 10 jaar, zeker in het kader van het Kustpact. Is er een mogelijkheid om er één jaar van te maken? Aalsmeer lijkt tevreden te zijn met de oplossing voor de glastuinbouw. Graag hoort hij nog wat over Lisserbroek.

De heer **Bruggeman** (SP) vindt het goed te horen dat de PvdA ook twijfelt aan de tienjaarstermijn. Is de PvdA-fractie bereid om een SP-motie op dit punt te steunen?

De heer **Voskuil** (PvdA) zegt dat hij gewoonlijk niet reageert op moties die hij nog niet gezien heeft, maar dat hij elke motie serieus zal bekijken. In de vorige vergadering heeft de heer Voskuil aandacht gevraagd voor de verwarring die ontstaat door de overgang van BBG naar BSG, zoals vandaag ook weer blijkt uit de bijdragen van de sprekers. Het is lastig om een harde definitie te geven, omdat die voor een deel door jurisprudentie gevormd zal worden, maar hij vraagt er opnieuw aandacht voor. Aalsmeer vraagt aandacht voor het mogelijke conflict tussen LIB en PRV. De heer Voskuil is benieuwd naar het antwoord van de gedeputeerde. Is in gesprek gaan met het Rijk een oplossing voor dit soort conflictsituaties? Voorziet de gedeputeerde dat er conflictsituaties ontstaan?

Mevrouw **Haagsma** (CDA) maakt de gedeputeerde een compliment over het feit dat met de gewijzigde PRV al in de geest van de Omgevingswet wordt gehandeld. Het CDA wil een dienstbare provincie die overlegt en kijkt naar wat lokaal nodig is. Zij geeft een groot compliment voor het behandelen van de zienswijze van een groot aantal indieners uit Noord-Holland-Noord, die daarna ingetrokken is. Er zijn in dit geval goede procesafspraken gemaakt. Hoe zit het met de andere regio's? Is het gelukt om in alle regio's de onduidelijkheid over de definities weg te nemen? Gaat elke regio zelf een indicatieve kaart maken? Wat gaat de provincie met die indicatieve kaarten doen?

Door de wijziging m.b.t. het bouwen binnen de 20Ke-contour stelt GS dat op verzoek van de staatssecretaris de nieuwe beleidslijn in de PRV wordt doorgevoerd. Er schijnt meer mogelijk te zijn, maar dit wordt door de gemeenten zelf niet altijd zo ervaren. Klopt het dat er nu buiten de dorpskern geen woningen meer mogen worden gebouwd, terwijl dat eerst een enkele mocht zijn? Is GS daarmee strenger dan het Rijk, dat daar wel het gesprek over aanging met de gemeenten?

Het CDA is positief over de transformatie in de glastuinbouw, maar heeft gehoord dat deze ontwikkelingen langs de ARO moeten, ook als ze binnen BSG liggen. Klopt dit? Wat is daarvan de reden?

Het is fijn dat PS de indicatie van de nadere regels krijgen, maar mevrouw Haagsma begreep al lezende dat gemeenten vrezen dat er nog meer eisen aan de regionale afspraken gesteld kunnen worden. Zij hoort graag een reactie op de stellingname van Wereldhaven dat er een juridisch vacuüm ontstaat tijdens de overgangssituatie waardoor er mogelijk meer detailhandel komt dan gewenst.

Hoe voorkomt men dat er onduidelijkheid en onenigheid komt over de statistieken? Is er in de regio's overeenstemming over de data die gebruikt worden? Zijn de RAP's al gecheckt met het provinciaal ruimtelijk beleid? Het is zonde als er hindernissen worden opgeworpen die er eerst nog niet waren.

De heer **Leever** (ONH) zegt dat ook de ONH ziet dat er nog zaken zijn die geïmplementeerd en behandeld moeten worden m.b.t. het stuk. Hij sluit zich aan bij de complimenten van het CDA. Hij wacht het voorstel af.

Mevrouw **Strens** (D66) is blij dat er stappen zijn gezet in het dossier wonen en vliegen en dat met name de mogelijkheden voor transformatie zijn verruimd. Zij is benieuwd naar de reactie van GS op de laatste brief van de gemeente Aalsmeer die nog een aantal bedenkingen heeft. De D66-fractie heeft niet het idee dat de wijzigingen en de vertaling van de Ladder voor Duurzame Verstedelijking in de PRV beleidsarm zijn als zij de antwoorden op de schriftelijke vragen en de nota van beantwoording leest. De manier waarop de overheden in Noord-Holland gaan samenwerken, wijzigt wel degelijk. Ook de afbakening van BSG t.o.v. BBG is verschillend. Sportvelden en bungalowparken vallen straks mogelijk wel onder BSG, terwijl dat volgens de huidige methodiek vaak buiten BBG valt. Die ontwikkelingen zijn lang niet altijd gewenst. De indieners van de zienswijzen hebben veel vragen over met name de totstandkoming van de regionale afspraken. D66 heeft nog geen sluitend beeld. Hoe gaat dit eruit zien? Ruimtelijke kwaliteit en duurzaam ruimtegebruik zijn niet voor niets aangemerkt als hoofdbelangen in de Structuurvisie. Wie gaat deze belangen behartigen? Straks is het de verantwoordelijkheid van de gemeenten om het participatieproces vorm te geven. Hoe zorgen GS ervoor dat dit proces op een juiste en transparante wijze wordt ingericht?

De heer **Van Raan** (PvdD) zegt dat door de PRV meer bouwen en meer vliegen wordt mogelijk gemaakt. Kiest D66 voor het een, het ander of voor alle twee?

De heer **Slettenhaar** (VVD) merkt op dat het juist de bedoeling is om niet te sturen op het participatieproces bij de regionale afspraken.

Mevrouw **Strens** (D66) vindt niet dat de provincie verantwoordelijkheid is voor het participatieproces, maar dat moet worden geborgd dat de gemeenten dat op een juiste wijze doen.

Wonen en vliegen is een complex dossier. De transformatie van met name lege kantoorgebouwen is een goede ontwikkeling. Die staan vaak in de stedelijke kernen en D66 is blij dat op dat punt verruiming is toegestaan.

In de nadere regels wordt gesproken over schriftelijke afspraken, maar er staat niet dat de gemeenteraad die afspraken moet bekrachtigen maar dat dit door het college kan worden gedaan. D66 vindt het wenselijk dat ook de gemeenteraad mogelijkheden heeft om in te stemmen. Hoe wordt geborgd dat de regionale afspraken voldoen aan de door GS gestelde nadere regels? Welke mogelijkheden heeft GS om op te treden als dit niet het geval is? D66 vindt het van groot belang dat de provincie een stevige rol in de ruimtelijke ordening speelt en dat men daarvoor de juiste instrumenten heeft.

De **voorzitter** vraagt of de commissie er bezwaar tegen heeft dat de schriftelijke bijdrage van 50PLUS in de notulen wordt opgenomen. Door stemproblemen is de heer Pieterman namelijk niet in staat deze uit te spreken.

De commissie heeft hiertegen geen bezwaar.

Bijdrage de heer **Pieterman** (50PLUS):

In de cte RWW van mei jl. is dit onderwerp reeds aan de orde geweest en is de concept-wijziging PRV besproken. Thans ligt er een nota van beantwoording voor, vastgesteld door GS, nadat de wijzigingen inzake de PRV ter inzage hebben gelegen.

De cte RWW wordt gevraagd advies uit te brengen voor PS van 12 december a.s. De nieuwe wijziging zal dan per 1 maart 2017 in werking treden.

Opmerkingen inzake nota van beantwoording:

1. 50PLUS is verheugd met de oplossing die is gevonden om de noodzakelijke transitie mogelijk te maken.
2. 50PLUS kan zich vinden in diverse reacties van gemeenten dat zij d.m.v. bestuurlijke regionale afspraken woningbouwplannen met elkaar maken en afstemmen. Dit maakt wellicht ook de RAP's overbodig, als elke bestuurlijke regio zo een woningbouwprogramma kan overleggen. Temeer daar maar 50% van alle RAP's harde woningbouwplannen zijn, kunnen wat 50PLUS betreft de RAP's bij overleg van een afgestemd woningbouwprogramma achterwege blijven. Bovendien is van afstemming op kwalitatief en kwantitatief bouwen weinig terechtgekomen. Er wordt veel te weinig gebouwd en de RAP's zijn veelal een papieren tijger gebleven. De Rijksladder van Duurzame Verstedelijking doet de rest al.
3. Om onduidelijkheid weg te nemen bij vele gemeente wat BSG is, verzoeken wij GS een nieuwe indicatieve kaart op te stellen wat Landelijk Gebied is. Het kan natuurlijk niet de bedoeling zijn dat gemeenten het op een rechtszaak moeten laten aankomen over wat wel of niet landelijk gebied is. Dat moet vooraf te toetsen zijn.
4. 50PLUS is geen voorstander van het bouwen van woningen d.m.v. transformatie binnen de 20Ke-contour, aangezien je mensen nog meer opzadelt met geluidsoverlast en andere overlast van Schiphol, ondanks de hoge woningnood. Zij vindt het hypocriet van de Provincie NH dat zij hieraan mee wil werken. Als het gaat om woningbouw binnen de 20Ke-contour is de provincie opeens zo begaan met de leefbaarheid van bijv.

Zwanenburg dat kleinschalige woningbouw binnen de al bestaande rotherrie de zgn. leefbaarheid moet vergroten van kleine kernen, maar buiten de 20Ke-contour mag er niets gebouwd worden buiten BSG. Dat is hypocriet. Geldt de regel van verbetering van leefbaarheid van bouwen voor inwoners van kleine kernen en het vergroten van de leefbaarheid opeens niet meer, zoals bijv. de langslopende woningbouwplannen in het lintdorp Kwadijk, wat de provincie al jaren tegenhoudt!

5. 50PLUS vindt het prima dat allereerst binnenstedelijk gebouwd moet worden, maar locaties binnenstedelijk vallen vaak af wegen beroep en bezwaar, zijn erg duur, zodat plannen vaak geen doorgang vinden.

Wij vinden dat kleinschalige ontwikkelingen ook mogelijk moeten zijn onder bepaalde voorwaarden in het buitengebied, zeker als duidelijk is dat veel agrarische functies in de directe omgeving reeds verloren zijn gegaan en zijn overgenomen door andere functies.

Gezien het voorgaande en als voornoemde zaken niet worden aangepast, zullen wij wellicht tegen de wijziging PRV stemmen op 12 december 2016.

Mevrouw **Geldhof** (ged.) zegt dat de voordracht tot het wijzigen van de PRV het resultaat is van een intensief proces dat bij elkaar dik een jaar heeft geduurd. Vorig jaar is begonnen met het spreken met bestuurders van gemeenten van de beoogde wijzigingen om de PRV in lijn te brengen met het rijksbeleid en om met eenduidige definities te werken. Het is frustrerend als er definities van BSG en BBG zijn die dicht bij elkaar liggen. GS willen er één systeem van maken. Met uitzondering van het bouwen binnen de 20Ke-bebouwing voor het transformeren van woningen van een niet-gevoelige naar een gevoelige geluidsbestemming, is het een beleidsarme PRV die vooral een andere manier van werken beschrijft.

De heer **Van Raan** (PvdD) vraagt wat onder het begrip "beleidsarm" wordt verstaan.

Mevrouw **Geldhof** (ged.) zegt dat dit betekent dat er geen nieuw beleid wordt gemaakt. Het enige nieuwe beleid is het mogelijk maken van woningbouw binnen de 20KE-zone door transformatie.

Als er geen regionale afspraken zijn, kunnen er geen nieuwe stedelijke ontwikkelingen plaatsvinden.

De rol van de provincie blijft dezelfde. PS bepalen vanuit de Structuurvisie de provinciale belangen, die worden verankerd in de PRV. De PRV blijft de richtlijn waaraan iedereen ontwikkelingen moet toetsen. De manier waarop afspraken worden gemaakt, staat nu in de nadere regels. De rol van de provincie is nog steeds te borgen dat de provinciale belangen daadwerkelijk worden beschermd. Inderdaad is in de geest van de Omgevingsvisie gewerkt door vertrouwen aan de gemeenten te geven. Tegelijkertijd is het de provincie die de afspraken controleert en een plan toetst aan de PRV.

N.a.v. de inbreng van Wereldhaven merkt de gedeputeerde op dat in art. 46 van de PRV staat dat voor lopende initiatieven een overgangstermijn is ingesteld en dat er een jaar tijd is om ervoor te zorgen dat regio's die nog geen regionale afspraken hebben deze alsnog maken. De stok achter de deur is er wel degelijk, want bevoegdheden zoals zienswijzen en reactieve aanwijzingen blijven bestaan.

Aalsmeer is tevreden t.a.v. de plannen en dat die gezien kunnen worden vanuit de nadere afspraken over plekken waar geen ontwikkelingen vanuit de Greenport zijn en waar bijvoorbeeld woningbouw kan plaatsvinden. Dit is een van de dingen die in de procesafspraken terugkomen.

De heer **Voskuil** (PvdA) vraagt of "de stok achter de deur" geduid kan worden als een noodrem als er zaken gebeuren waarvan de provincie zegt dat die niet de bedoeling zijn. Of ligt het primaat bij de gemeenten om er samen uit te komen?

Mevrouw **Geldhof** (ged.) antwoordt dat als er regionale afspraken worden gemaakt of dingen worden gedaan die oneigenlijk zijn, er nog steeds de PRV is waardoor dit niet kan.

De heer **Kramer** (GroenLinks) vraagt hoe het zit met volkstuinen die nu onder BSG zouden kunnen vallen.

Mevrouw **Geldhof** (ged.) antwoordt dat het met betrekking tot zaken die nu door jurisprudentie als BSG zouden kunnen worden beschouwd, de vraag is of men daar bebouwing wil realiseren, omdat bijvoorbeeld de volkstuinen op een andere plek moeten komen, die toegestaan is volgens het provinciaal beleid.

De heer **Van Raan** (PvdD) vindt dit een te gemakkelijk voorbeeld. Misschien helpt het als de gedeputeerde een aantal pijnlijker voorbeelden uitwerkt, die de commissie kan aandragen.

Mevrouw **Geldhof** (ged.) vindt dat het niet de taak van GS is om een soort jurisprudentie voor provinciaal beleid op te zetten. Dat is te veel gevraagd. Vanuit jurisprudentie is voortgekomen dat bijvoorbeeld een volkstuinencomplex of sportvelden aan de rand van het stedelijk gebied liggen tot BSG worden gerekend. Dit komt niet vanuit het provinciaal beleid. In de PRV is niets veranderd waardoor dit anders wordt. BSG is een

landelijk gehanteerde juridische term die voortvloeit uit het rijksbeleid. GS hebben al toegezegd om de jurisprudentie op dit punt bij te houden. De Ladder bestaat nog niet zo lang dat er al veel uitspraken zijn. In de PRV worden bestaande rechten gerespecteerd.

Er zijn door 50PLUS Statenvragen gesteld over het ultrafijnstof en of dit een reden is om transformatie tegen te gaan. GS hebben daarop geantwoord dat het RIVM een vervolgonderzoek doet en dat ze dit nauwlettend in de gaten houden. Het onderzoek duurt nog zeker vijf jaar. Op dit moment hebben GS geen indicatie voor effecten of normstelling.

Verscheidende leden hebben gezegd dat ze de nadere regels eerst willen kennen voordat ze over de PRV besluiten. De gedeputeerde zegt dat het andersom is: in de PRV wordt vastgelegd dat GS nadere regels stellen en de PRV moet dus eerst vastgelegd worden. PS hebben de concept-nadere regels gekregen. Het opstellen van de nadere regels willen GS graag met de regio's samen doen. Nadat de PRV is vastgesteld, kan worden nagegaan of de regels werkbaar zijn en of ze leiden tot goede besluitvorming en wordt het concept voorgelegd aan de gemeenten.

Er komen niet meer mogelijkheden om in het groen te bouwen. BSG is echter het samenspel van bebouwing en stedelijke voorzieningen. In sommige gevallen zal het begrip wat ruimer zijn.

De SP vraagt op welke manier GS sturing geven aan de gemeenten. PS hebben de provinciale belangen vastgesteld die zijn vastgelegd in de Structuurvisie en die zijn verankerd in de PRV. Dat blijft de richting en de gemeenten moeten die in acht nemen. Ze stellen vooraf een prealabele vraag om te controleren of een bepaalde ontwikkeling volgens de PRV mogelijk is. De cultuuromslag is dat er meer aan de voorkant met gemeenten wordt gepraat over plannen en ideeën voordat men het proces ingaat van bestemmingsplannen en ter visie leggen, zodat men tot breed gedragen plannen komt die sneller tot ontwikkeling kunnen worden gebracht.

De gedeputeerde bedankt de betreffende partijen voor de complimenten die zijn gemaakt. Ze zal die overbrengen.

De VVD vroeg of Aalsmeer en Amstelveen blij zijn. Met betrekking tot art. 5e en d is een wijzigingsvoorstel gedaan zodat ook hun ideeën gerealiseerd kunnen worden en daar zijn ze blij mee. Ze zijn echter niet blij dat er geen kleinschalige woningbouw in de linten kunnen worden gerealiseerd. Dat kan echter in de gehele provincie niet en kon in het verleden ook niet. Volgens het LIB kan het eventueel wel, maar daarnaast zijn er de landschappelijke belangen die zijn verankerd in de Structuurvisie en de PRV en die zeggen dat het bebouwen van linten niet is toegestaan.

Mevrouw **Haagsma** (CDA) vraagt of de provincie in dit geval strenger is dan het Rijk.

De heer **Slettenhaar** (VVD) vraagt of de nadere regels werkbaar zijn in de uitvoering.

Mevrouw **Geldhof** (ged.) zegt dat de provincie niet strenger is dan het Rijk. De concept-nadere regels zullen na vaststelling van de PRV langs de regio's gaan om met de gemeente te overleggen of ze werkbaar zijn. Gedeputeerde merkt op dat men zich op het provinciehuis soms afvraagt of een en ander niet te los wordt gelaten, terwijl de gemeenten zich afvragen of men het niet te strak regelt. Gemeenten hebben het gevoel dat ze allemaal extra dingen moeten regelen, terwijl de provincie vindt dat men te veel vrijheid geeft. De gedeputeerde denkt dat middels de regels en de Structuurvisie een en ander in de hand wordt gehouden. De overgangstermijn van 10 jaar is dezelfde als nu in de PRV staat. Het overgangsrecht staat in art. 44. Dit wijzigt niet. Als de termijn korter zou worden, moeten de gemeenten in rap tempo hun bestemmingsplannen aanpassen. Er is dan kans op extra planschade en er wordt gebroken met de lijn die tot nu toe door PS is vastgesteld, namelijk dat de provincie de bestaande rechten respecteert. De termijn heeft ook niet ter visie gelegen, omdat deze geen onderdeel uitmaakt van de wijzigingen.

De gemeente Haarlemmermeer valt onder de Greenport Aalsmeer en de overleggen daarover. Voor Lisserbroek geldt hetzelfde als voor Aalsmeer. Als men het eens is dat voor een locatie glastuinbouw niet meer aan de orde is en de Greenport-overleg daartoe besluit, is het overleg met de Greenport de enige stap die ondernomen moet worden om ervoor te zorgen dat men in Lisserbroek snel aan de slag kan gaan met de bouw van woningen.

De heer **Voskuil** (PvdA) kreeg de indruk dat de afspraken al rond zijn, maar dat het traject nog een keer doorlopen moet worden. Naar zijn gevoel is er een discrepantie met de opmerking over het hanteren van gemaakte afspraken.

Mevrouw **Geldhof** (ged.) zegt dat bestaande bestemmingsplannen gehonoreerd worden. Voor Lisserbroek moet er nog een plan worden ingediend. Het was voorheen onderdeel van een transformatiegebied dat echter niet meer bestaat omdat volgens jurisprudentie transformatiegebieden "gewoon" de Ladder van Duurzame Verstedelijking moeten doorlopen. Er is voor glastuinbouw de uitzondering gemaakt dat bij instemming van

alle partijen de Greenport Aalsmeer toestemming geeft dat de transformatie kan plaatsvinden. Daarmee is de Ladder geborgd.

Tussen het LIB en de PRV bij Hoofddorp zit een verschil. In een nazending heeft GS beschreven wat met Hoofddorp-Zuid wordt beoogd. Ook dienen een GS een zienswijze in op het LIB waarin uitvoerig staat omschreven hoe het proces met o.a. Ymere is gegaan. GS pleiten er bij de staatssecretaris voor dat dit vanuit het LIB geregeld wordt. Het gaat om een ander soort conflict dan m.b.t. Aalsmeer.

De heer **Voskuil** (PvdA) zegt dat hij de gang van zaken rond Hoofddorp gebruikte om te vragen of dit de methode is die gebruikt wordt als er een conflict is tussen LIB en PRV. Houdt het in dat GS zeggen dat men eruit moet zien te komen en dat met de betrokken gemeente opgetrokken wordt?

Mevrouw **Geldhof** (ged.) zegt dat de PRV geen belemmering is voor Hoofddorp-Zuid. Daarin wordt samen opgetrokken. Het bouwen in de linten bij Aalsmeer is een ander verhaal. Daar spelen de landschappelijke waarden mee. Ze kan niet zeggen dat er één methode is waarmee dit aangepakt wordt. Voor de knelpuntenanalyse die vorig jaar zomer naar het Rijk is gestuurd, is men wel gezamenlijk met alle gemeenten rond Schiphol opgetrokken.

Het CDA sprak over de achttien gemeenten in Noord-Holland-Noord die gezamenlijk een pittige brief hebben geschreven. De brief is ingetrokken nadat een aantal gesprekken heeft plaatsgevonden. De onduidelijkheid is weggenomen. Dit geldt ook voor andere regio's.

Het CDA heeft begrepen dat een ontwikkeling in BSG langs de ARO moet lopen. De gedeputeerde zal dit uitzoeken.

Over de statistieken is met iedereen gesproken. Als er nieuwe cijfers zijn, zal aan de gemeenten worden gevraagd hoe zij de prognoses interpreteren.

De lopende RAP's worden tegen het provinciaal beleid aangehouden.

D66 zegt dat de PRV niet beleidsarm is. De gedeputeerde vindt de PRV wel degelijk beleidsarm en zegt dat het gaat om een nieuwe manier van werken. De definities BBG en BSG bevatten ook geen beleid. Hoe de gemeenten de afspraken gaan borgen, wordt vastgelegd door de gemeenten zelf. De ene gemeente zal het met de gemeenteraad delen en de andere niet. Minimaal moeten de afspraken door B&W zijn vastgesteld. Art. 15 gaat over ruimtelijke kwaliteit en blijft bestaan.

Tweede termijn:

Mevrouw **Strens** (D66) vindt dat het beleidsarm zijn van de PRV een discussie blijft. Er zijn in ieder geval consequenties van de voorgelegde wijzigingen die nog niet allemaal overzien kunnen worden. De vraag is of dit erg is of dat men er gewoon mee moet gaan werken. Zij is er nog niet helemaal uit. Ze bedankt de gedeputeerde voor de uitgebreide beantwoording.

Mevrouw **Haagsma** (CDA) sluit aan bij de woorden van mevrouw Strens over eventuele onduidelijkheden. Ze maakt de gedeputeerde nogmaals complimenten voor de stappen die in overleg met de regio's zijn genomen.

De heer **Voskuil** (PvdA) sluit zich aan bij de voorgaande sprekers. De fractie wil nog eens goed spreken over het onbestemde gevoel dat de onduidelijkheid met zich meebrengt.

De heer **Kramer** (GroenLinks) zegt dat er diverse punten zijn waar GroenLinks moeite mee heeft en dat hij een aantal amendementen en een motie overweegt.

De heer **Slettenhaar** (VVD) sluit zich aan bij D66, PvdA en CDA. Een aantal zaken is nog onduidelijk. De gedeputeerde zegt dat als er geen regionale afspraken zijn, er niet gebouwd kan worden. De heer Slettenhaar vindt dat een zware consequentie. Hij denkt dat hier eerst meer duidelijkheid over moet komen.

De heer **Van Raan** (PvdD) vindt het beleid niet beleidsarm. Misschien bedoelt de gedeputeerde dat de PRV "de beleidsarm" van de provincie is. Er zijn diverse veranderingen op het gebied van de overgang van BBG naar BSG, de 20Ke-contour, strandbebouwing en de nadere regelstelling.

Is de gedeputeerde bereid om twee scenario's op te stellen waarbij een gemeente, bijvoorbeeld Amsterdam, wil bouwen in nieuw BSG, in volkstuinen? Het pijnpunt is of de provincie daar volgens de nieuwe regels toestemming voor zou geven.

De heer Van Raan dankt de gedeputeerde voor de beantwoording. Hij vindt het fijn dat de bevoegdheden blijven bestaan. Hij vindt wel dat als men 5 jaar moet wachten tot een gezondheidsnorm is uitgezocht, men er eerder achter moet komen of de gezondheid geschaad wordt. De PvdD zal hierover moties of amendementen indienen.

De heer **Ceder** (CU-SGP) gaat het stuk nader bestuderen, bekijken wat de pijnpunten zijn en wacht het verdere voorstel af.

De heer **Bruggeman** (SP) zal naar aanleiding van de vragen van de andere fracties en de antwoorden van de gedeputeerde in de fractie over de kwestie spreken. Hij heeft een fundamentele vraag aan de gedeputeerde. Als men kiest voor een samenstel van procedureregels, moet men zich dan bij die keuze niet afvragen of men in de toepassing ervan geen probleem kan krijgen?

Mevrouw **Geldhof** (ged.) zegt dat de PRV het beleid is en de uitvoeringsregels een-op-een naar de nadere regels zijn gegaan. Die regels werkten goed en zullen dat straks ook doen. Zij is benieuwd naar wat er in de nadere regels zo anders is.

De heer **Bruggeman** (SP) geeft aan dat meerdere woordvoerders hun onzekerheid hebben geuit over de praktijk. Hij denkt dat men zich altijd moet afvragen of er in de uitvoering straks geen probleem kan optreden en welke problemen men kan verwachten.

Mevrouw **Geldhof** (ged.) zegt dat de regels al een paar jaar in de PRV staan en dat er ervaring mee is. Als er problemen optreden, kunnen ze bijgesteld worden. De nadere regels moeten nog met de regio worden besproken en daarna door GS vastgesteld worden. GS gaan geen regels voorleggen waarmee zij problemen verwachten.

De gedeputeerde vindt het complex om in hypothetische scenario's voor een bepaalde plaats door te gaan rekenen. De rechter bepaalt uiteindelijk wat BSG is. De gemeenten en de provincie hebben er ideeën over, maar de rechter kan anders beslissen.

De gedeputeerde zou graag het onbestemde gevoel dat bij verschillende fracties leeft, wegnemen. Het meest praktische is om het beleid te gaan uitvoeren. De VVD vindt het een gevaar als geen regionale afspraken geen woningbouw betekent, maar dit heeft tot gevolg dat men regionale afspraken gaat maken omdat men de mogelijkheid wil hebben om de balans te vinden waar wel en niet gebouwd mag worden.

De heer **Slettenhaar** (VVD) licht toe dat de gemeenten schriftelijk en mondeling hun zorg hebben uitgesproken, dat die gebaseerd is op bepaalde artikelen en dat hij die doorgeeft.

Mevrouw **Geldhof** (ged.) zegt dat die zorgen zijn ingetrokken en dat de regio's ze nu niet meer hebben. De regio's gaan met elkaar in gesprek. Dit is niet altijd gemakkelijk, maar ze komen eruit omdat ze een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de regionale ontwikkelingen hebben.

Mevrouw **Strens** (D66) heeft de heer Slettenhaar vaker horen pleiten voor lokaal maatwerk en de mogelijkheid voor gemeenten om hun eigen afspraken te maken. Ze krijgen nu die kans en vervolgens is de heer Slettenhaar bang dat ze die niet gaan maken. Zij is daar helemaal niet bang voor.

De heer **Slettenhaar** (VVD) zegt dat D66 participatie van bovenaf wil sturen, wat heel raar is. De VVD vindt het belangrijk dat maatwerk tot stand komt en dat daar vertrouwen in is. Als eerst de PRV vastgesteld wordt en daarna de regels, ziet de heer Slettenhaar een risico.

Mevrouw **Strens** (D66) zegt dat zij niet heeft bepleit dat participatie van bovenaf geregeld moet worden. Zij vindt het belangrijk dat het proces op een juiste wijze wordt gevolgd.

De heer **Slettenhaar** (VVD) meent dat dit inhoudt dat de provincie meekijkt hoe gemeenten het participatieproces inrichten, terwijl ze daartoe zelf in staat zijn.

De heer **Van Raan** (PvdD) vraagt of de heer Slettenhaar ook vindt dat het onderwerp nog niet rijp is voor besluitvorming.

De heer **Slettenhaar** (VVD) stelt voor de voorzitter deze vraag aan de commissie voorlegt.

De heer **Kramer** (GroenLinks) denkt dat als er meer ruimte voor bespreking wordt genomen, er minder moties en amendementen zullen zijn.

De **voorzitter** zegt dat de procedure is dat het voorstel wordt doorgeleid naar PS en daar 12 december als bespreekpunt aan de orde komt, tenzij de commissie dit niet wil en een derde ronde wil houden. Een aantal fracties heeft echter gezegd dat men het intern wil bespreken.

De heer **Voskuil** (PvdA) vraagt of de vergadering kort geschorst kan worden voor overleg aan de zijde van de coalitie.

De vergadering wordt voor enkele ogenblikken geschorst.

De **voorzitter** heropent de vergadering en vraagt of de voordracht kan worden doorgeleid aan PS.

De heer **Bruggeman** (SP) wil er nog een keer over spreken in de commissie.

De heer **Van Raan** (PvdD) wil ook nog even wachten.

De heer **Kramer** (GroenLinks) sluit zich hierbij aan.

De heer **Voskuil** (PvdA) vindt dat ondanks dat er gereede twijfels zijn en men het nog in de fractie gaat bespreken, de voordracht naar PS kan.

De heer **Pieterman** (50PLUS) wil het nog een keer in de commissie bespreken.

Mevrouw **Strens** (D66) sluit zich aan bij de PvdA.

Mevrouw **Haagsma** (CDA) neemt het mee terug naar de fractie. Er is geen haast mee, maar als de voordracht doorgaat naar PS vindt zij dat prima.

De heer **Slettenhaar** (VVD) neemt het mee naar de fractie en ziet in vertraging van het stuk geen oplossing.

De heer **Ceder** (CU-SGP) wil het nog een keer in de commissie bespreken.

De **voorzitter** concludeert dat er voldoende stemmen zijn om de voordracht door te geleiden naar de PS-vergadering van 12 december als bespreekstuk.

Weergave van de inspraakreacties:

De heer **Engelvaart** spreekt in namens woningcorporatie Ymere. Ymere maakt zich zorgen over artikel 5c. in combinatie met de vervanging van de definitie van "bestaand bebouwd gebied" (BBG) door "bestaand stedelijk gebied" (BSG). Ymere heeft in 1998 ten zuiden van Hoofddorp een aantal gronden aangekocht. Een deel van de gronden ligt in het plan Zuidwand. Het betreft een verstedelijkingslocatie die door de gemeente Haarlemmermeer is aangewezen en in delen wordt ontwikkeld in een gebied met een lengte van circa 4,5 kilometer en een breedte van maar 200 meter. Het is in de structuurvisie van de gemeente Haarlemmermeer aangewezen als de afronding van het stedelijk gebied. Voor 75% is de strook al gerealiseerd of is het bestemmingsplan vastgesteld. Het gaat om woningbouw, sauna en thermen, sportvoorzieningen en een hotel.

Het perceel van Ymere heeft een capaciteit van circa 450 woningen en behoort tot de laatste 25%. Het gehele gebied is in de huidige PRV aangewezen als BBG. Met de bijbehorende kaart geeft dit Ymere zekerheid dat er kan worden gebouwd. Door het vervangen van BBG door BSG is deze zekerheid er niet meer. Ook de gemeente Haarlemmermeer heeft een zienswijze ingediend tegen de verordening en staat vierkant achter Ymere.

Ymere is blij met de overgangsregel die in de ontwerpverordening is opgenomen. Ymere heeft overeenstemming met de gemeente bereikt over een ontwerpbestemmingsplan dat voorziet in woningbouw. Dit wordt voor 12 december a.s. ter inzage gelegd. Ymere verzoekt dringend om de door GS voorgestelde overgangsregeling vast te stellen, zodat de locatie Ymere-Zuidrand kan worden ontwikkeld, uiteraard binnen de kaders van de regionale afspraken. De ontwikkeling van woningbouw op deze plek past binnen het huidige Luchthavenindelingsbesluit (LIB), maar niet zondermeer in de ontwerpwijziging. Ook hiervoor moet worden voorzien in een overgangsregeling, een verklaring van geen bezwaar of dat de locatie wordt aangemerkt als bestaand gebruik. Zolang de wijziging niet is vastgesteld, geldt het huidige LIB. Ymere vraagt de provincie om ondersteuning om de laatste 25% voor de Zuidrand te mogen realiseren.

Mevrouw **Strens** (D66) vraagt of Ymere van mening is dat het gebied straks binnen BSG valt.

De heer **Engelvaart** antwoordt dat Ymere van mening is dat dit het geval is als men kijkt naar de definitie, maar weet het niet zeker. Een kaart waaruit dit afgeleid kan worden, is er niet. Vandaar dat hij inspreekt.

Mevrouw **Haagsma** (CDA) begrijpt dat het bestemmingsplan voor 12 december wordt ingediend en dus nog conform de huidige PRV is. Daarnaast maakt de regio zelf de indicatieve kaart van BSG. Heeft Ymere hierover overleg met de gemeente?

De heer **Engelvaart** zegt dat dit het geval is. Ymere wil graag zekerheid en die is er op dit moment niet. De overgangsmaatregel is een voorstel van GS aan PS en zat niet in de ontwerpwijziging. Ymere vraagt PS om het voorstel van GS over te nemen, zodat die zekerheid er komt.

De heer **Ceder** (CU-SGP) vraagt wat de consequenties zijn als de PRV wordt vastgesteld.

De heer **Engelvaart** zegt dat als de PRV wordt vastgesteld zonder overgangsmaatregel, dit betekent dat Ymere het risico loopt dat de 450 woningen niet kunnen worden gebouwd en dat de regionale afspraken op het gebied van verstedelijking niet worden ingevuld. Als de overgangsmaatregel wel van toepassing wordt verklaard, wordt in goed overleg met de gemeente de zaak gered en is Ymere tevreden.

De heer **Voskuil** (PvdA) heeft van de gedeputeerde begrepen dat wat nu BBG is, straks BSG is en dat het gaat om de gebieden die eraan flankeren.

De heer **Engelvaart** zegt dat de rechter uiteindelijk bepaalt wat BSG is en dan is het niet zeker dat de locatie er ook daadwerkelijk onder zal vallen. Ymere loopt daarmee een risico.

De heer **Kramer** (GroenLinks) is benieuwd of GS instemmen met dit nieuwe bestemmingsplan. Ymere geeft aan dat afgesproken is dat het daar mag bouwen. Hij vraagt of de heer Engelvaart dit kan toelichten.

De heer **Engelvaart** geeft aan dat sinds de grond in 1998 is gekocht, in verschillende structuurvisies en beleidsvoornemens van de gemeente Haarlemmermeer het gebied is aangewezen als verstedelijkingsgebied. Daarnaast heeft Ymere bezwaar gemaakt tegen de ontwerpwijziging zonder overgangsmaatregel.

De heer **Elzakalai** spreekt in als wethouder RO van de gemeente Haarlemmermeer. In de MRA is een tekort aan woningen en de gemeente Haarlemmermeer pleegt daarom veel nieuwbouw op de locaties die de gemeente en de provincie gezamenlijk hebben verkend, zoals de gebiedsuitbreiding Haarlemmermeer-Bollenstreek, de Westflank. De gemeente wil planvorming voortvarend oppakken en rekent op de steun van de provincie. De heer Elzakalai heeft daar oprecht vertrouwen in. Beide zijn gebaat bij efficiënte planvorming. De heer Elzakalai spreekt vooral in over de locaties Zuidrand en Lisserbroek. GS stellen met betrekking tot de Zuidrand dat niet zozeer de PRV een belemmering vormt voor de te ontwikkelen woningbouw, maar het LIB. Daarom hebben de gemeente en de provincie gezamenlijk een zienswijze ingediend tegen het LIB en trekken ze gezamenlijk op. In de toelichting bij de voordrachtwijziging staat echter dat woningbouw kan worden gerealiseerd als de Zuidrand onder het overgangsrecht van het nieuwe LIB valt. Dit laat onverlet dat juridische bepalingen van de verordening nog steeds een belemmering vormen voor de huidige ontwikkeling van de Zuidrand. De PRV kan immers niet naar toekomstige wetgeving verwijzen. Daarom bepleit de heer Elzakalai dat, mocht het LIB opnieuw worden vastgesteld, dan ook snel de PRV wordt aangepast. Hij verzoekt om een toezegging op dit punt.

T.a.v. Lisserbroek en de transformatie, heeft de heer Elzakalai geconstateerd dat er in de PRV een artikel is toegevoegd over de transformatie van glastuinbouw, dat ook betrekking heeft op Lisserbroek. Op basis van de huidige verordening moet de gemeente naar de Greenport Aalsmeer, waar dit onder valt, om iets te regelen waar iedereen al ja tegen heeft gezegd, namelijk woningbouw in het westen van de Haarlemmermeer. De gemeente heeft hierop een zienswijze ingediend. In de beantwoording daarop verwijzen GS naar het uitvoeringsprogramma van de Structuurvisie waarin dit wordt geregeld. Dit lijkt de heer Elzakalai echter omslachtig en niet de manier waarop bestuurlijke drukte kan worden tegengegaan. Hij verzoekt dit corrigeren zodat er snel aan de slag kan worden gegaan met woningbouw.

De heer **Kamphuis** spreekt in namens Wereldhaven NL BV, eigenaar van een groot aantal winkelcentra in diverse Europese landen. In de provincie Noord-Holland zijn dit Eggert winkelcentrum in Purmerend, Viermeren in Hoofddorp en Middenwaard in Heerhugowaard. Kenmerkend is dat de winkelcentra altijd onderdeel uitmaken van de winkelkern van de stad.

In de zienswijze benadrukt Wereldhaven dat het van groot belang is dat de provincie de regie blijft voeren over het detailhandelsbeleid. De PRV is daarvoor een belangrijk instrument. Met de voorgestelde wijziging

lijkt de provincie een stap terug te zetten aangezien het aantal regels waaraan nieuwe detailhandelsontwikkelingen worden getoetst, worden verminderd. Tijdens het plezierige overleg dat Wereldhaven met provinciale ambtenaren heeft gevoerd, is toegelicht dat er niet zozeer sprake is van een beleidswijziging maar van een systeemwijziging en dat de provincie vasthoudt aan het "nee, tenzij"- principe voor nieuwe detailhandel. In het voorstel wordt een aantal bepalingen overgebracht naar de nadere regels die door GS zullen worden vastgesteld. Vervolgens moeten die nadere regels in acht worden genomen door de verschillende regio's die de regionale afspraken maken. In de verordening is bepaald dat nieuwe detailhandelsontwikkelingen aan die regionale afspraken moeten voldoen. Er is dus sprake van een getrappt systeem.

Wereldhaven heeft geen principieel bezwaar tegen de systeemwijziging, maar wil de commissie aandacht vragen voor twee aspecten waarvan men zich afvraagt of die in het nieuwe systeem wel voldoende geregeld zijn. Het eerste is de overgangssituatie. Wereldhaven vraagt zich af hoe is geregeld dat op moment van de inwerkingtreding van de wijziging van de PRV op 1 maart er werkelijk regionale afspraken liggen die voldoen aan de nieuwe nadere regels van GS. De nadere regels worden naar verwachting in januari 2017 door GS vastgesteld. Het is een illusie om ervan uit te gaan dat er dan ook meteen op 1 maart nieuwe regionale afspraken liggen die daaraan voldoen. Als op 1 maart de huidige strikte regels uit de PRV komen te vervallen, vreest Wereldhaven dat er een juridisch gat ontstaat waarbinnen meer nieuwe detailhandelsontwikkelingen mogelijk zijn dan door de provincie wordt gewenst.

Het tweede aspect is dat Wereldhaven in het voorstel een stok achter de deur mist die garandeert dat de regio's daadwerkelijk de regionale afspraken maken. In de gewijzigde PRV staan namelijk geen harde verplichting tot het maken van deze afspraken. Wat kan de provincie doen als er een regio is die geen nieuwe regionale afspraken maakt? De PRV lijkt ook geen mechanisme te bevatten om te controleren of de gemaakte regionale afspraken in overeenstemming zijn met de nadere regels. Wat kan de provincie doen als GS van oordeel zijn dat de afspraken niet aan de nadere regels voldoen? Wereldhaven vreest dat zonder een duidelijke regeling van de overgangssituatie en de stok achter de deur het nieuw gekozen systeem onvoldoende bescherming biedt aan de provinciale detailhandelsstructuur. Daarom dringt Wereldhaven er bij de commissie op aan om niet over te gaan tot wijziging van de PRV voordat op deze punten duidelijkheid bestaat.

De heer **Slettenhaar** (VVD) vraagt of de heer Kamphuis de zorg kan specificeren voor de plekken waar Wereldhaven winkelcentra heeft.

De heer **Kamphuis** zegt dat het er Wereldhaven om gaat dat er een gezonde detailhandelsstructuur is. Er zijn te veel winkelmeters, maar het verminderen daarvan heeft geen zin als daarnaast nieuwe winkelmeters toegestaan worden. De detailhandelsontwikkelingen die mogelijk worden gemaakt, moeten een versterking opleveren voor het bestaande winkelgebied en niet alleen nieuwe detailhandel mogelijk maken waardoor de detailhandelsstructuur onderuitgaat.

De heer **Slettenhaar** (VVD) vraagt of de heer Kamphuis het met hem eens is dat het niet alleen om kwantiteit maar ook om kwaliteit gaat.

De heer **Kamphuis** is het daarmee eens.

De heer **Bruggeman** (SP) vraagt of de heer Kamphuis kan aangeven wat het materiële verschil is tussen wat nu in de PRV en straks in de voorgenomen nadere regels van GS staat. Is het probleem opgelost als de nadere regels gelijk in werking treden met de wijziging van de PRV zelf, in maart 2017?

De heer **Kamphuis** denkt dat inhoudelijk hetzelfde geregeld kan worden, maar wijst op de systeemwijziging. Het nieuwe systeem waarin men de regels indirect laat doorwerken via de nadere regels, lijkt nog niet waterdicht.

De heer **Bruggeman** (SP) constateert dat er materieel niets verandert. De vraag is of het probleem is opgelost als de nadere regels tegelijkertijd in werking treden met de wijziging van de PRV.

De heer **Kramer** (GroenLinks) vraagt of hij het verhaal van de heer Kamphuis zo mag interpreteren dat hij er geen bezwaar tegen heeft als PS zeggen dat de betreffende bepalingen niet uit de PRV gehaald worden.

De heer **Kamphuis** zegt dat alles blijft zoals het nu is, er geen bezwaar is. Wereldhaven heeft ook geen principieel bezwaar tegen de systeemwijziging, maar vindt het een probleem dat de indirecte werking via

nadere regels betekent dat de bepalingen die nu in de verordening staan via de nadere regels in regionale afspraken moeten belanden. De regionale afspraken zijn nog niet in werking getreden op het moment dat de PRV wordt gewijzigd. Dat die op 1 maart in werking treden, lijkt niet erg realistisch.

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR Haarlem

- 7 DEC. 2016

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

dhr J.B. Groot

BEL/OMB

Telefoonnummer +31235144707

grootjb@noord-holland.nl

1 | 1

**Betreft: Beantwoording vragen ontwerpwijziging PRV van de
commissie RWW**

Verzenddatum

- 7 DEC. 2016

Kenmerk

800345/890854

Uw kenmerk

Geachte leden,

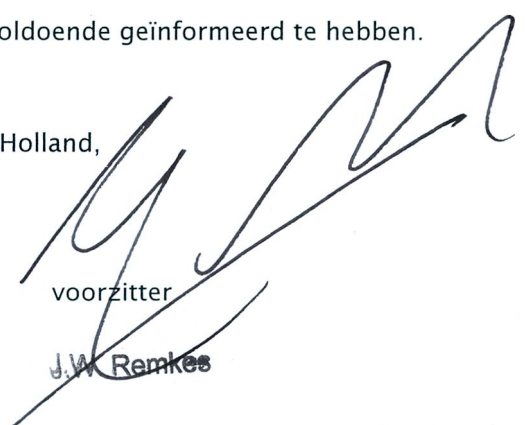
In de vergadering van de commissie Ruimte, Wonen en Water van 28 november jl. is de statenvoordracht voor de ontwerpwijziging van de PRV besproken, in verband met de behandeling hiervan in Provinciale Staten op 12 december as. De portefeuillehouder heeft daarbij toegezegd een vraag over de rol van de ARO bij ontwikkelingen binnen Bestaand Stedelijk Gebied (BSG) schriftelijk te zullen beantwoorden. Dat doen wij in de bijlage bij deze brief (vraag 10), waarbij we van de gelegenheid gebruik maken om eveneens een korte toelichting te geven op een aantal andere punten die in de commissie naar voren zijn gebracht.

We vertrouwen erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

J.W. Remkes

Deze beslissing is namens gedeputeerde staten genomen door het lid van het college dat met dit onderwerp is belast.

- 1 bijlage

Postbus 3007

2001 DA Haarlem

Telefoon (023) 514 3143

Fax (023) 514 3030

Houtplein 33

2012 DE Haarlem

www.noord-holland.nl

Vragen en antwoorden over de ontwerpwijziging PRV

Nr	Vraag commissie RWW	Antwoord GS
1.	De gemeenten in de regio moeten dus onderling afspraken maken. Wat als de regionale afspraken strijdig zijn met de PRV of de nadere regels?	GS zullen de regio er op aanspreken. Als de regionale afspraken strijdig zijn met de PRV of de nadere regels, kunnen er geen bestemmingsplannen worden vastgesteld waarin nieuwe stedelijke ontwikkelingen zijn opgenomen, omdat die dan strijdig zijn met artikel 5a lid 1, in combinatie met de vereisten van de nadere regels (lid 2). De nadere regels hebben hun grondslag in artikel 5a lid 2, waarin PS aan GS opdragen nadere regels te stellen aan de regionale afspraken.
2.	Heeft de provincie er nog grip op, als een bestemmingsplan toch in procedure wordt gebracht, terwijl er geen regionale afspraken zijn of als de regionale afspraken niet in overeenstemming zijn met de wetgeving (Ladder, PRV, nadere regels)?	Ja. GS dienen dan een zienswijze in en geven indien nodig een reactieve aanwijzing.
3.	Kunnen gemeenten het op een akkoordje gooien bij de regionale afspraken?	Nee. De gemeenten moeten zich houden aan de nadere regels. Daarbinnen zit hun afwegingsruimte. Met de regionale afspraken wordt de regionale afstemming expliciet vastgelegd via schriftelijke afspraken.
4.	Is het vanuit de democratische legitimiteit voldoende dat er instemming over de regionale afspraken is van de colleges van B&W? Is de participatie geborgd?	In de huidige PRV is er niets vastgelegd over de wijze van regionale afstemming. Door het verplichten van schriftelijke afspraken wordt regionale afstemming verifieerbaar en zichtbaar omdat minimaal de colleges van B&W er mee moeten instemmen. Het is de verantwoordelijkheid van de regio cq. inliggende gemeenten om te bepalen op welke wijze participatie plaatsvindt en wat de rol is van de gemeenteraad.
5.	Worden er meer eisen gesteld aan de regionale afspraken?	Vanuit het provinciaal beleid worden er inhoudelijk geen extra eisen gesteld. Wel wordt nu duidelijker in de PRV aangegeven dat de regionale afstemming verifieerbaar wordt, door regionale afspraken schriftelijk vast te leggen. Ook wordt in de nadere regels vastgelegd dat een gemeente expliciet instemt met de regionale afspraken.
6.	Er is geen verbod meer op bouwen in het landelijk gebied (door het vervallen van artikelen 12, 13 en 14). Betekent dit dat er nu meer bouwmogelijkheden zijn in het	Nee. De bescherming van het landelijk gebied blijft op hetzelfde niveau. De beschermingsregimes zijn niet aangepast. In de huidige PRV is er een 'nee, tenzij' systeem. Van

Nr	Vraag commissie RWW	Antwoord GS
	landelijk gebied?	het verbod mag worden afgeweken indien nut en noodzaak worden aangetoond en er geen binnenstedelijke mogelijkheden zijn. Aan deze twee voorwaarden moet ook worden voldaan bij het doorlopen van de Ladder. Regionale afspraken moeten voldoen aan de wet. Tezamen met de PRV-regels voor het landelijk gebied blijft het huidige beschermingsniveau van het landelijk gebied geborgd.
7.	Zijn volkstuinen en sportparken BSG?	Ja, mits gelegen in of tegen stedelijke bebouwing dat geldt als BSG. Nee, als volkstuinen en sportparken in het landelijk gebied liggen, dan is er geen sprake van BSG. Er ligt een zorg achter deze vraag en dat is de zorg dat gemeenten volkstuinen en sportparken 'zomaar' kunnen gaan bebouwen en dat de provincie daar niet op in kan grijpen, indien dat nodig is. In het overleg met gemeenten ziet de provincie er op toe dat er geen volkstuinen of sportparken worden bebouwd en dat de volkstuinen of sportparken vervolgens in landelijk gebied worden gesitueerd. Dit zorgpunt speelt zowel bij BBG als bij BSG. Het bebouwen van sportparken en volkstuinen kan alleen als er sprake is van het beëindigen van deze functie omdat er geen behoefte meer aan is. De provincie kan daar zonodig op ingrijpen (zie onder 2). Het herontwikkelen van een volkstuinenterrein of een sportpark naar bijvoorbeeld woningbouw of een andere functie zal, ook als het betreffende terrein BSG is, al snel een 'nieuwe stedelijke ontwikkeling' zijn die de Rijksladder moet doorlopen en waarover op grond van de PRV regionale afspraken nodig zijn. Vanzelfsprekende situering van deze voorzieningen in het landelijk gebied kan niet meer onder het mom dat het 'groen' is. Dat is vanuit het belang van duurzaam ruimtegebruik winst. Een voorbeeld in de jurisprudentie is het omzetten van een recreatiehuisjespark van 70 units naar reguliere woningen. Dat is een nieuwe stedelijke ontwikkeling. Als het bebouwen van volkstuinen en sportparken onterecht is, dan komt dit al snel in de media en blijkt uit de lokale maatschappelijke discussie in hoeverre er daadwerkelijk sprake is van beëindiging of verplaatsing.

Nr	Vraag commissie RWW	Antwoord GS
8.	Stacaravans zijn BSG. Dan maken we toch meer mogelijk nu? Willen we dan geen specifieke regels daarvoor maken in de PRV?	Een camping met stacaravans van een substantiële omvang kan een 'stedenbouwkundig samenstel van bebouwing' zijn en dus BSG. Stacaravans zijn namelijk gebouwen, die vergunningsvrij kunnen worden gebouwd als ze voldoen aan het bestemmingsplan en niet groter zijn dan 70m² / 5 m hoog. Er is jurisprudentie over een vakantiehuisjespark van 500 woningen dat als BSG is aangemerkt. Dat campings BSG zijn, betekent echter niet dat er van alles mogelijk is. Een herontwikkeling naar bijv. woningbouw zal een nieuwe stedelijke ontwikkeling zijn, die moet voldoen aan de Rijksladder en moet passen in de regionale afspraken op grond van de nieuwe PRV. Wij hebben voor transformatie van glastuinbouw een specifieke regel opgenomen, omdat dergelijke complexen vaak ruime bouw mogelijkheden hebben. Dit is bij campings niet aan de orde.
9.	Waarom is de BSG grens van belang?	De BSG grens is van belang voor trede 2 van de Ladder, het benutten van binnenstedelijke mogelijkheden. Door deze trede goed te doorlopen, kan worden voorkomen dat er onnodig in het weiland wordt gebouwd. Bij het bepalen van de grens kan er een gemeentelijk belang zijn om het stedelijk gebied 'op te rekken'. Immers, dan 1) zijn er meer mogelijkheden van 'binnenstedelijk bouwen' én 2) de regelgeving van het landelijk gebied is dan niet van toepassing. Vanuit het provinciaal belang kan dat 'oprekken' ongewenst zijn, als het gaat om het zoveel mogelijk behouden van het landelijk gebied. Als er echter geen binnenstedelijke mogelijkheden zijn, dan is de BSG begrenzing niet meer relevant. Als er een uitleglocatie noodzakelijk is, dan is de BSG grens geen punt van discussie. Wel zal de betreffende uitleglocatie zorgvuldig gewogen moeten worden en in overeenstemming moeten zijn met de PRV-regels voor het landelijk gebied.
10.	Moeten ontwikkelingen binnen BSG langs de ARO?	Nee. Beoordeling van de ruimtelijke kwaliteit binnen BSG zien wij als de verantwoordelijkheid van de betrokken gemeente. Daarom worden in artikel 15 van de PRV alleen regels over ruimtelijke kwaliteit gesteld voor het landelijk gebied. Transformatie van een glastuinbouwlocatie die als BSG kan worden beschouwd hoeft dan ook niet langs de ARO. Als het gaat om een locatie buiten BSG, dan is het agrarisch gebied en moet het wel langs de ARO .

Nr	Vraag commissie RWW	Antwoord GS
		Als het gaat om een grotere ontwikkeling die zowel binnen als buiten BSG ligt, zal de ARO wel op de samenhang van het geheel adviseren.
11.	In de bestaande PRV zit al een overgangstermijn van 10 jaar waarbinnen gemeenten hun bestemmingsplannen moeten aanpassen aan de PRV. Waarom dan nog een extra termijn tot 1 maart 2017?	De algemene termijn om wijzigingen in de PRV te verwerken in bestemmingsplannen is inderdaad 10 jaar (bestaand art. 44 PRV). Deze termijn richt zich op bestaande gebruiks- en bouwrechten in huidige bestemmingsplannen, die destijds voldeden aan provinciaal beleid en de PRV. Vanuit rechtszekerheid en vanuit het voorkomen van extra bestuurslasten voor gemeenten is ervoor gekozen dezelfde termijn te hanteren als de algemene actualiseringstermijn voor bestemmingsplannen in de Wro. De extra termijn tot 1 maart 2017 (nieuw art. 46a PRV) is juist bedoeld voor nieuwe ontwikkelingen in al lopende en vergevorderde procedures. Over deze ontwikkelingen heeft al bestuurlijke afstemming plaatsgevonden en zijn afspraken met particulieren. Voor deze procedures geldt dus dat indien deze bestemmingsplannen voor 1 maart 2017 als ontwerp ter inzage worden gelegd en uiterlijk voor 1 maart 2019 worden vastgesteld, de oude PRV blijft gelden.

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 8 november 2016

Onderwerp: Wijziging Provinciale Ruimtelijke Verordening

Kenmerk: 800345

Bijlagen:

- A. Nota van Beantwoording**
- B. Ontwerpbesluit**
- C. Kaarten 8, 10 en 11**
- D. Toelichting op de PRV-wijziging**
- E. Overzicht met wijzigingen ten opzichte van de vorige PRV**
- F. Werkdocument PRV (met track-changes)**
- G. Geconsolideerde PRV (doorlopende tekst)**
- H. Indicatie van de nadere regels, concept Uitvoeringsregeling 'Regionale afspraken nieuwe stedelijke ontwikkeling Noord-Holland'**

1. Inleiding

Wij stellen voor om de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV) voor een aantal onderwerpen te wijzigen. Het gaat om wijzigingen in verband met:

- Afstemming van de PRV op de Ladder voor Duurzame Verstedelijking;
- Afspraken met het rijk, gemeenten en luchtvaartsector over mogelijkheden van woningbouw in relatie tot de 20 Ke-contour;
- Verduidelijking van de definitie jaarrond strandbebouwing;
- Nieuwe versies van kaart 8 Blauwe Ruimte en kaart 10 Aardkundige waarden en de nieuwe kaart 11 20 Ke-contour Schiphol;
- Opname van de definitie "opstelling voor zonne-energie".

Wij hebben de ontwerpwijziging voorgelegd aan de Statencommissie Ruimte, Wonen en Water (RWW) op 30 mei 2016. De commissie heeft ingestemd met ons voorstel om de ontwerpwijziging (kenmerk 800345-807981), met toelichting, ter inzage te leggen van 10 juni – 21 juli. Naar aanleiding hiervan hebben wij 35 schriftelijke reacties met opmerkingen ontvangen. Wij hebben hierover met de gemeenten (in regionaal verband) overleg gevoerd. Ambtelijk is er ook nader contact geweest met indieners; niet alleen met gemeenten, maar ook met bedrijven, ontwikkelaars, belangenbehartigers en een waterschap. Zo hebben we willen handelen in de geest van de Omgevingswet, die oproept tot overleg tussen overheden onderling en tussen overheden en particuliere en maatschappelijke partijen of burgers. Dit heeft, in het algemeen, over en weer tot verduidelijking geleid. Inmiddels zijn twee reacties ingetrokken.

Op basis van de gemaakte opmerkingen en het nadere overleg hebben wij een concept Nota van Beantwoording opgesteld. Daarin zijn we in gegaan op de gemaakte opmerkingen en hebben we aangegeven welke wijzigingen we in ons voorstel aan Provinciale Staten hebben aangebracht. De concept Nota van Beantwoording is besproken in de commissie RWW op 27 oktober. Dit heeft geleid tot een definitieve Nota van Beantwoording, die als bijlage A aan deze voordracht is toegevoegd. Uiteindelijk heeft de terinzagelegging en het daarop volgende overleg met indieners van een reactie geleid tot 27 wijzigingen (waarvan 8 in de formulering van de PRV-artikelen zelf) in ons voorstel ten opzichte van de ontwerpwijziging PRV. Deze Nota van Beantwoording is daarmee een belangrijke onderlegger voor de statenvoordracht. Het maakt transparant welke reacties op de ontwerpwijziging zijn binnen gekomen en hoe wij daar vervolgens op gereageerd hebben.

Met deze statenvoordracht en het bijbehorende ontwerp-besluit doen wij Provinciale Staten een voorstel om de PRV te wijzigen. Daarbij hoort ook de wijziging van de kaarten 8 en 10 en opname van de nieuwe kaart 11 (bijlage C). Vanuit de kaderstellende rol, op basis van de Wet ruimtelijke ordening, dienen PS deze PRV-wijziging vast te stellen. In het ontwerpbesluit (bijlage B) en in het overzicht met wijzigingen (bijlage E) zijn alle wijzigingen ten opzichte van de huidige versie van de PRV weergegeven. In het ontwerp-besluit is ook een toelichting gegeven op de werking van de artikelen. Dat is de toelichting zoals die ook in de PRV komt te staan. Een verdiepende toelichting op de bedoelingen van deze wijziging is te vinden in bijlage D. In de bijlagen F en G is te zien hoe de wijzigingen passen in de integrale tekst van de PRV: in een werkdocument met track-changes (F) zodat te traceren valt waar in de PRV wat precies verandert en in een zogeheten geconsolideerde versie met doorlopende tekst (G). Bijlage H ten slotte is de concept Uitvoeringsregeling “Regionale afspraken nieuwe stedelijke ontwikkelingen”. Deze bevatten een voorstel voor de nadere regels die wij willen vaststellen, nadat PS de wijzigingen in de PRV hebben vastgesteld en na consultatie van de gemeenten. In de aanbiedingsbrief bij deze statenvoordracht is een leeswijzer met betrekking tot al deze bijlagen opgenomen.

2. Doelstellingen en beoogde effecten

De PRV wordt regelmatig aangepast vanwege nieuw rijks- of provinciaal beleid met ruimtelijke gevolgen. Dat is belangrijk, omdat de PRV een toetsingskader is voor ruimtelijke plannen van gemeenten. Tot de inwerkingtreding van de Omgevingsverordening (die de PRV zal gaan vervangen, voorzien in 2019) moet de PRV actueel, eenduidig en kloppend zijn. We proberen bij het wijzigen van de PRV overigens al zoveel mogelijk rekening te houden met de nog door Provinciale Staten vast te stellen Omgevingsvisie en Omgevingsverordening.

Afstemming PRV met de Ladder voor Duurzame Verstedelijking

De wijzigingen die in deze ronde worden voorgesteld hebben grotendeels betrekking op een betere afstemming van de PRV op de Ladder voor Duurzame Verstedelijking van het rijk. Beide regelgevingen beogen een afwegingskader te bieden voor stedelijke ontwikkelingen, maar ze verschillen enigszins van elkaar. Dat is in de praktijk verwarrend gebleken voor ruimtelijke plannen van gemeenten. Daarom worden met deze wijziging de dubbelingen met de Ladder uit de PRV gehaald. Met de voorliggende wijziging worden de regels over 1) nut en noodzaak en 2) het benutten van binnenstedelijke mogelijkheden uit de PRV gehaald. Hierin voorziet immers de rijksladder. Daarnaast wordt het begrip Bestaand Bebouwd Gebied uit de PRV vervangen door Bestaand Stedelijk Gebied uit de Ladder.

Dit is dus een beleidsarme wijziging van de PRV, waarbij een nieuwe werkwijze, gebaseerd op het maken van regionale afspraken over nieuwe stedelijke ontwikkelingen centraal staat. De PRV stelt het maken van deze afspraken verplicht en geeft GS de mogelijkheid om nadere regels te stellen aan deze afspraken. Deze nadere regels zijn grotendeels de bestaande afwijkingsregels die nu in de huidige PRV staan. Deze zijn gebaseerd op het 'nee, tenzij' principe. De Ladder voor Duurzame Verstedelijking gaat uit van 'ja, mits'. De nadere regels zullen wij, na vaststelling van deze PRV-wijziging, vaststellen en publiceren. Een indicatie van de nadere regels, de concept Uitvoeringsregeling 'Regionale afspraken nieuwe stedelijke ontwikkeling Noord-Holland' is ter kennisname bijgevoegd (bijlage H).

Deze wijziging van de PRV zet de huidige systematiek voort, dat de gemeenten in de regio het gezamenlijk eens worden over gemeentegrensoverschrijdende stedelijke ontwikkelingen. De verantwoordelijkheid en de afwegingsruimte komen dus bij de regio te liggen. Dit is in lijn met de gedachte van de Omgevingswet. Omdat het provinciale belang van duurzaam ruimtegebruik gemoeid is bij deze afspraken, gaan we via de nadere regels voorschrijven waar de afspraken inhoudelijk en procedureel aan moeten voldoen. Het handhaven van eisen van kwaliteit en vaststellingniveau aan de regionale afspraken zorgt er voor dat vooraf duidelijk is waaraan de regionale afspraken moeten voldoen. Voor onder andere de programmering van woningbouw en detailhandel was dit al een verplichting. Dit geldt nu, met deze PRV-wijziging, voor alle stedelijke ontwikkelingen. Het beoogde effect is dat regio's voor nieuwe stedelijke ontwikkelingen de kwaliteit, kwantiteit, locatie en fasering bepalen. Zodat in vroeg stadium duidelijk is welke plannen vervolgens tot ontwikkeling kunnen komen.

Woningen in de 20 Ke-contour

De Structuurvisie Mainport Amsterdam Schiphol Haarlemmermeer (SMASH) is het kader waarbinnen het Rijk besluit over de botsende ruimteclaims rond Schiphol; enerzijds het bieden van operatieruimte aan de luchtvaart, anderzijds het op peil houden van de vitaliteit van de directe omgeving en de grote woningbouwbehoefte in de nabije omgeving. Het Rijk doet dit in samenspraak met de provincies Noord- en Zuid-Holland, de gemeenten Amsterdam en Haarlemmermeer en de luchtvaartsector.

Afgelopen jaar is het na een lang traject mogelijk geworden om tot afspraken te komen. Op 1 april jl. heeft de staatssecretaris haar besluit SMASH bekend gemaakt aan de Kamer en de provincies gevraagd, vooruitlopend op de aanpassing van het LIB, hun Provinciale Verordeningen aan te passen op deze nieuwe beleidslijn. De afspraken maken een einde aan de schijnbare tegenstelling tussen wonen, bouwen en vliegen in het verstedelijkte gebied tussen de LIB4 en 20 Ke contour.

De kern van de afspraken is dat in het gebied het dichtst bij de luchthaven, waar de geluidbelasting het grootst is (het zgn. LIB4-gebied) in beginsel geen nieuwe woningbouw is toegestaan. Uitzondering op die regel is dat kleinschalige nieuwbouw moet worden toegestaan binnen dorpskernen zoals die van bijvoorbeeld Rijsenhout of Zwanenburg als dat nodig is om de leefbaarheid en het voorzieningenniveau in die kernen te handhaven. Voorkomen moet worden dat kernen 'op slot' worden gezet en verloederen, bijvoorbeeld door leegstaande bedrijfsloodsen en -terreinen binnen de dorpskern.

In het gebied buiten het zgn. LIB4-gebied, binnen de 20 Ke-contour, stond het Rijk tot nu toe wel herstructurering en intensivering toe, maar geen transformatie van bijvoorbeeld leegstaande kantoren of industrieterreinen in woningbouw. Met het nu genomen besluit mag binnen BSG binnen de 20 Ke-contour wél transformatie plaats vinden. Dan geldt wel dat gemeenten een goede afweging maken ten opzichte van de aanwezige geluidsbelasting en toekomstige bewoners daarover goed informeren.

Dit voorstel is dus niet beleidsarm. Op verzoek van de Staatssecretaris voeren we deze nieuwe beleidslijn door in een nieuw artikel in de PRV, met bijbehorende kaart 11 (bijlage C) die de ligging van de 20 Ke-contour weergeeft. Deze beleidswijziging betekent dat er woningbouwmogelijkheden zijn voor tientallen locaties waar dat eerst onmogelijk was. Gezien de grote woningbouwopgave in de MRA is dat van groot belang.

Jaarrond strandbebouwing

In de PRV is een strandzoning opgenomen waarin jaarrondstrandpaviljoens niet mogelijk worden gemaakt (Artikel 31 en kaart 8 PRV). Er komen echter steeds meer initiatieven die een ander karakter hebben, waardoor gemeentelijke plannen, op basis van onze PRV, niet goed getoetst kunnen worden. Het gaat bijvoorbeeld om jaarrondsportaccommodaties, reddingsbrigades en verblijfsaccommodaties. Hiermee wordt duidelijker welk jaarrond-gebruik waar op het strand is toegestaan. Wij stellen daarom voor om de tekst van artikel 31 van de PRV aan te passen en definities van de begrippen jaarrond strandpaviljoen, jaarrond sportaccommodatie en jaarrond reddingsbrigade in artikel 2 van de PRV op te nemen. Hiermee wordt duidelijk welk jaarrond gebruik, waar op het strand is toegestaan en waar niet. Het aangepaste voorstel is beleidsneutraal. De begrenzing van de strandzoning wijzigt niet, alleen de kleuren op kaart 8 (bijlage C). De zones waar jaarrond exploitatie verboden is, zijn nu gezoneerd en zijn groen aangegeven. Groen suggereert dat het daar juist mag. Ten opzichte van de terinzagelegging van de ontwerpwijziging is de legenda gewijzigd, zodat deze beter aansluit op de tekst van het artikel.

Aanpassing kaart 10 Aardkundige waarden

In 2015 is de kaart met Aardkundige waarden in de Provinciale Milieuverordening aangepast. Het ging om enkele technische wijzigingen: kennelijke fouten en onlogische begrenzingen (bijvoorbeeld grenzen die door woningen liepen) zijn gecorrigeerd. De meest actuele kaart moet ook in de PRV verwerkt worden, omdat artikel 8 PRV Aardkundig waardevolle gebieden naar deze kaart (kaart 10; bijlage C) verwijst.

Opname definitie opstelling voor zonne-energie

De PRV is in juni 2016 aangepast met een nieuw artikel 32a Opstellingen voor zonne-energie. Per abuis is de bijbehorende definitie, die destijds wel ter inzage heeft gelegen, niet in artikel 2 PRV Begripsbepalingen opgenomen. Deze omissie wordt nu hersteld.

3. Proces en procedure

Er heeft bij de totstandkoming van onze wijzigingsvoorstellen een intensief traject plaats gehad waarbij met gemeenten in een vroegtijdig stadium overleg is geweest over met name de onderdelen Ladder en Woningen in de 20 Ke-contour. In de inleiding is aangegeven dat dit overleg is voortgezet naar aanleiding van de binnengekomen reacties op de ontwerpwijziging. Daarbij zijn ook andere partijen dan de gemeenten betrokken.

Na deze wijziging van de PRV willen we de concept Uitvoeringsregeling “Regionale afspraken nieuwe stedelijke ontwikkelingen Noord-Holland” ook bespreken met gemeenten voordat we die vaststellen.

Wij hebben verder met de gemeenten afgesproken om in regionaal verband met enige regelmaat te overleggen over ruimtelijke ordening. Dat past in de werkwijze die we voorstaan om met elkaar in een vroeg stadium duidelijk te krijgen welke ruimtelijke ontwikkelingen kunnen plaats vinden.

Na vaststelling van deze PRV-wijziging zullen we deze publiceren in het Provinciaal blad en in werking laten treden op 1 maart 2017. Hiermee geven we de gemeenten gelegenheid om de beoogde regionale afspraken op orde te hebben op het moment dat de PRV in werking treedt.

Wij zullen de PRV zowel in gedrukte vorm als in digitale vorm op onze website beschikbaar stellen. In de online versie wordt een hyperlink opgenomen naar het Besluit ruimtelijke ordening van het Rijk, vanwege de definities ‘bestaand stedelijk gebied’ en ‘nieuwe stedelijke ontwikkeling’.

4. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit (bijlage B)

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

J.W. Remkes, voorzitter

mr. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

ONTWERPBESLUIT

Besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland van 12 december 2016, tot wijziging van de Provinciale Ruimtelijke Verordening in verband met de ladder voor duurzame verstedelijking ex. artikel 3.1.6, tweede lid van het Besluit ruimtelijke ordening alsmede in verband met actualisatie naar aanleiding van recente beleidswijzigingen.

Provinciale Staten van Noord-Holland;

Gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland van 8 november 2016;

Gelet op artikel 4.1 van de Wet ruimtelijke ordening;

Besluiten:

Artikel 1

De Provinciale Ruimtelijke Verordening wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 2 wordt als volgt gewijzigd:

1. Onder verlettering van de overige onderdelen vervallen de volgende onderdelen:

ff. *provinciale planningsopgave*;

kk. *transformatiegebied*;

ll. *verstedelijking*.

2. Onder verlettering van de overige onderdelen worden de volgende nieuwe onderdelen ingevoegd, luidende:

k. *bestaand stedelijk gebied*: gebied als bedoeld in artikel 1.1.1 eerste lid onder h, van het Besluit ruimtelijke ordening;

t. *jaarrond reddingsbrigadegebouw*: een gebouw ten dienste van de reddingsbrigade dat uitsluitend als zodanig gebruikt mag worden en dat het gehele jaar op het strand mag staan;

u. *jaarrond sportpaviljoen*: een openbaar toegankelijk gebouw voor buitensportactiviteiten en hierbij behorende voorzieningen, waaronder aan de functie ondergeschikte horecavoorzieningen in de vorm van het verstrekken van etenswaren of dranken mede zijn begrepen, dat het gehele jaar op het strand mag staan en alleen als zodanig gebruikt mag worden;

v. *jaarrond strandpaviljoen*: een openbaar toegankelijk gebouw met daarbij behorende erven en voorzieningen zoals terrassen, waar als hoofdfunctie bedrijfsmatig etenswaren of dranken voor gebruik ter plaatse worden verstrekt en dat het gehele jaar op het strand mag staan en alleen als zodanig gebruikt mag worden met dien verstande dat ondergeschikte en bijbehorende detailhandel en dienstverlening is toegestaan;

x. *kleinschalige ontwikkeling*: nieuwe bebouwing voor stedelijke functies die gelet op de kleinschaligheid en beperkte ruimtelijke gevolgen niet wordt aangemerkt als een stedelijke ontwikkeling als bedoeld in artikel 1.1.1, eerste lid onder i, van het Besluit ruimtelijke ordening

hh. *opstelling voor zonne-energie*: een samenstel van bouwwerken op het maaiveld, ten behoeve van het opwekken van elektriciteit of warmte door het opvangen van de straling van de zon.

nn. *stedelijke functies*: functies die verband houden met wonen, bedrijven, voorzieningen, stedelijk water en stedelijk groen;

oo. *stedelijke ontwikkeling*: ontwikkeling als bedoeld in artikel 1.1.1, eerste lid onder i, van het Besluit ruimtelijke ordening;

3. Onderdeel z (nieuw) komt te luiden:

z. *landelijk gebied*: het gebied, niet zijnde bestaand stedelijk gebied, als bedoeld in artikel 1.1.1, eerste lid onder h, van het Besluit ruimtelijke ordening;

4. Onderdeel tt (nieuw) komt te luiden:

tt. *weidewinkel*: een solitaire, los van het bestaand stedelijk gebied gelegen, winkelvestiging of cluster van vestigingen;

B

Artikel 5 *Detailhandel* vervalt.

C

Na het vervallen artikel 5 wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 5a Nieuwe stedelijke ontwikkeling

1. Een bestemmingsplan kan uitsluitend voorzien in een nieuwe stedelijke ontwikkeling als deze ontwikkeling in overeenstemming is met de binnen de regio gemaakte schriftelijke afspraken.
2. Gedeputeerde staten stellen nadere regels aan de afspraken bedoeld in het eerste lid.

D

Na artikel 5a wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 5b Detailhandel

Onverminderd artikel 5a voorziet een bestemmingsplan niet in nieuwe detailhandel op bedrijventerreinen en kantoorlocaties met uitzondering van:

- a. een afhaalpunt ten behoeve van internethandel;
- b. detailhandel die in zowel bedrijfseconomisch als ruimtelijk opzicht ondergeschikt is aan de toegelaten bedrijfsuitoefening op grond van het vigerende bestemmingsplan en daarop nauw aansluit;
- c. brand- of explosiegevaarlijke detailhandel of;
- d. volumineuze detailhandel indien deze in winkelgebieden uit een oogpunt van hinder, veiligheid of verkeersaantrekkende werking niet inpasbaar is. Als het totaal winkelvloeroppervlak van deze volumineuze detailhandel meer dan 1500 m² bedraagt, geldt dat:
 1. dit aantoonbaar niet leidt tot ruimtelijk relevante leegstand in bestaande winkelgebieden, en;

2. de regionale adviescommissie hierover een advies heeft uitgebracht.

E

Na artikel 5b wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 5c Kleinschalige ontwikkeling

1. Een bestemmingsplan maakt een kleinschalige ontwikkeling buiten bestaand stedelijk gebied uitsluitend mogelijk binnen een bestaand bouwblok dat al voorziet in een stedelijke functie. Het aantal woningen mag hierbij niet toenemen.
2. In afwijking van het eerste lid is bebouwing buiten het bestaande bouwblok mogelijk, mits het bebouwd oppervlak niet wordt vergroot.
3. In afwijking van het eerste lid kan een bestemmingsplan voorzien in een kleinschalige ontwikkeling buiten bestaand stedelijk gebied, indien dit op grond van een ander artikel in deze verordening is toegestaan.

F

Na artikel 5c wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 5d Transformatie glastuinbouw

Een bestemmingsplan voorziet alleen in nieuwe bebouwing of functieverandering van een bestaand glastuinbouwbedrijf naar wonen, bedrijvigheid, kantoren of voorzieningen, indien:

- a. toepassing wordt gegeven aan artikel 13a, artikel 16, artikel 17 of artikel 26c, of;
- b. de nieuwe bebouwing of functieverandering past binnen de door de stuurgroep Greenport Aalsmeer gemaakte schriftelijke afspraken.

G

Na artikel 5d wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 5e Woningen binnen de 20 Ke-contour

1. Voor de gronden binnen de 20 Ke-contour, zoals aangegeven op kaart 11 en de digitale verbeelding ervan, kan een bestemmingsplan voorzien in nieuwe woningen, uitsluitend binnen het bestaand stedelijk gebied.
2. In afwijking van het eerste lid kan een bestemmingsplan buiten bestaand stedelijk gebied voorzien in nieuwe woningen op de gronden binnen de 20 Ke-contour, zoals aangegeven op kaart 11 en de digitale verbeelding ervan:
 - a. die tot stand komen door toepassing van artikel 13a, artikel 16 of artikel 17, of;
 - b. waarvoor vóór 1 maart 2017 een verklaring van geen bezwaar als bedoeld in artikel 8.9 van de Wet Luchtvaart is verleend.
3. Voor zover een bestemmingsplan nieuwe woningen toestaat op de gronden binnen de 20 Ke-contour, wordt in de toelichting van dat plan rekenschap gegeven van het feit dat op de betreffende locatie sprake is van geluid vanwege het luchtverkeer en worden de redenen vermeld die er toe hebben geleid om op de betreffende locatie nieuwe woningen te bestemmen, alsmede de uitkomsten van het onderzoek naar de maatschappelijke haalbaarheid hieromtrent.

H

Artikel 6 *Instelling en taken Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling* wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid wordt "*verstedelijking*" vervangen door: nieuwe stedelijke ontwikkelingen.

3. In het vijfde lid wordt "*verstedelijking*" vervangen door "nieuwe stedelijke ontwikkelingen" en wordt "*Bestaand Bebouwd Gebied*" vervangen door "bestaand stedelijk gebied".

I

Artikel 7 *Weidewinkels* komt te luiden:

Artikel 7 Weidewinkels

Onverminderd het bepaalde in artikel 26e en, voor zover van toepassing, in afwijking van artikel 5c, voorziet een bestemmingsplan niet in de mogelijkheid tot vestiging van weidewinkels.

J

1. De tekst boven artikel 9 "*Hoofdstuk 3 Regels voor het bestaand bebouwd gebied*" vervalt.

2. De artikelen 9 en 11 vervallen.

K

Artikel 12 vervalt.

L

Artikel 13 vervalt.

M

Artikel 13a, tweede lid, onderdeel d wordt als volgt gewijzigd:

"*bestaand bebouwd gebied*" wordt vervangen door: bestaand stedelijk gebied.

N

Artikel 14 vervalt.

O

Artikel 15 wordt als volgt gewijzigd:

1. In de titel wordt *“verstedelijking”* vervangen door: een nieuwe stedelijke ontwikkeling.
2. De aanhef van het eerste lid komt te luiden:

1. Een bestemmingsplan dat in het landelijk gebied voorziet in een nieuwe stedelijke ontwikkeling als bedoeld in artikel 5a of een nieuw landgoed als bedoeld in artikel 13a, voldoet aan de uitgangspunten zoals vermeld in de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie (PS d.d. 21 juni 2010) ten aanzien van:

P

Artikel 16, eerste lid wordt als volgt gewijzigd:

“Een bestemmingsplan kan voorzien” wordt vervangen door: In afwijking van het bepaalde in artikel 5c kan een bestemmingsplan voorzien.

Q

Artikel 17, eerste lid wordt als volgt gewijzigd:

“Een bestemmingsplan kan voorzien” wordt vervangen door: In afwijking van het bepaalde in artikel 5c kan een bestemmingsplan voorzien.

R

Artikel 17a wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid wordt als volgt gewijzigd:

“In afwijking van artikel 14” wordt vervangen door: In afwijking van artikel 5a en artikel 5c.

2. Het tweede lid wordt als volgt gewijzigd:

“In afwijking van artikel 14” wordt vervangen door: In afwijking van artikel 5a en artikel 5c.

S

Artikel 18, derde lid wordt als volgt gewijzigd:

“na toepassing van artikel 14 derde lid”, wordt vervangen door: na toepassing van artikel 5a of artikel 5c

T

Artikel 19, vierde lid, onderdeel a komt te luiden:

- a. voldoet het bestemmingsplan aan de ruimtelijke kwaliteitseisen als bedoeld in artikel 15 en is een bestemmingsplan in overeenstemming met het gestelde in artikel 5a of artikel 5c;

U

Artikel 22 *Ontwikkelingen binnen UNESCO-erfgoederen* wordt als volgt gewijzigd:

1. Artikel 22, derde lid komt te luiden:
3. De artikelen 5a, 5c en 15 zijn van overeenkomstige toepassing.
2. Artikel 22, vierde lid, onderdeel c komt te luiden:
- c. het bestemmingsplan in overeenstemming is met artikel 5a of artikel 5c;

V

Artikel 24 *Bufferzones* wordt als volgt gewijzigd:

1. Artikel 24, eerste lid wordt als volgt gewijzigd:

“Voor de gebieden die vallen binnen de begrenzing bufferzones op kaart 5b en op de digitale verbeelding ervan, maakt een bestemmingsplan verdere verstedelijking niet mogelijk in de vorm van nieuwe bebouwing buiten BBG voor” wordt vervangen door: Voor de gebieden die vallen binnen de begrenzing bufferzones op kaart 5b en de digitale verbeelding ervan, maakt een bestemmingsplan nieuwe bebouwing niet mogelijk voor:

2. Artikel 24, tweede lid komt te luiden:
2. In de gebieden als bedoeld in het eerste lid maakt een bestemmingsplan de bedrijfsmatige opslag van volumineuze goederen in de openlucht anders dan ten behoeve van agrarische bedrijvigheid op een oppervlakte van meer dan 500 m² en anders dan die opslag die op het tijdstip van inwerkingtreding van deze verordening bij een geldend bestemmingsplan is toegelaten, niet mogelijk.
3. Artikel 24, derde lid komt te luiden:
3. In afwijking van het eerste lid is nieuwe bebouwing voor een restaurant, café, kleinschalig hotel, kampeerbedrijf of zorgboerderij wel toegestaan.

W

Artikel 25, vierde lid, onderdeel c komt te luiden:

- c. op welke wijze aan het gestelde in artikel 5a of artikel 5c wordt voldaan en;

X

Artikel 26, tweede lid wordt als volgt gewijzigd:

In het tweede lid wordt *“verstedelijking”* vervangen door: een nieuwe stedelijke ontwikkeling.

Y

Artikel 26c *Glastuinbouw* wordt als volgt gewijzigd:

1. Het derde lid vervalt.
2. Het vierde tot en met achtste lid worden vernummerd tot derde tot en met zevende lid.
3. In het derde lid (nieuw) wordt *“In afwijking van het derde lid”* vervangen door: In afwijking van artikel 5c.
4. In het vierde lid (nieuw) wordt *“In afwijking van het derde lid”* vervangen door: In afwijking van artikel 5c.

Z

Artikel 29a, tweede lid komt te luiden:

- 2 De artikelen 5a, 5c en 15 zijn van overeenkomstige toepassing.

AA

Artikel 31 *Strandzonering* komt te luiden:

1. Een bestemmingsplan voorziet niet in bestemmingen en regels die **nieuwe** jaarrond aanwezige gebouwen mogelijk maken in de kustzone zoals aangeduid op kaart 8 en op de digitale verbeelding ervan.
2. Van het bepaalde in het eerste lid zijn uitgezonderd jaarrond strandpaviljoens, jaarrond sportpaviljoens, jaarrond reddingsbrigadegebouwen in de als strandzonering aangeduide gebieden op kaart 8 en op de digitale verbeelding daarvan.

BB

Artikel 33, tweede lid wordt als volgt gewijzigd:

“Nieuwe verstedelijking of uitbreiding van bestaande verstedelijking” wordt vervangen door: Een nieuwe stedelijke ontwikkeling.

CC

Na artikel 46 wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 46a Overgangsrecht

1. De verordening zoals die gold vóór 1 maart 2017 blijft van toepassing ten aanzien van een bestemmingsplan, een wijzigingsplan of een uitwerkingsplan waarvan het ontwerp voor dit tijdstip ter inzage is gelegd, met dien verstande dat het besluit omtrent vaststelling binnen 2 jaar na dit tijdstip wordt genomen.
2. De verordening zoals die gold vóór 1 maart 2017 blijft van toepassing ten aanzien van een omgevingsvergunning zoals bedoeld in artikel 3, waarvan de aanvraag vóór dit tijdstip is ingediend, met dien verstande dat de vergunning binnen 2 jaar na dit tijdstip wordt verleend.

Artikel II**A**

In bijlage 2 vervallen kaart 2: Bestaand Bebouwd Gebied (BBG) illustratief en kaart 3: Landelijk Gebied illustratief en de digitale verbeeldingen ervan.

B

In bijlage 2 wordt kaart 8: Blauwe ruimte en de digitale verbeelding ervan vervangen door bijgaande kaart 8: Blauwe ruimte en de digitale verbeelding ervan.

C

In bijlage 2 wordt kaart 10: Aardkundige waarden en de digitale verbeelding ervan vervangen door bijgaande kaart 10: Aardkundige waarden en de digitale verbeelding ervan.

D

In bijlage 2 wordt Kaart 11: 20 Ke- contour en de digitale verbeelding ervan toegevoegd.

Artikel III

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 maart 2017.

Haarlem, 12 december 2016

Provinciale Staten van Noord-Holland,

, voorzitter

, griffier

Toelichting

Algemene toelichting

De artikelen 5a en 5b sluiten aan op de wettelijk verplichte toepassing van de Ladder voor Duurzame Verstedelijking, zoals vastgelegd in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). In deze versie van de PRV zijn eerdere regels over het aantonen nut en noodzaak (Laddertrede 1) en het benutten van binnenstedelijke mogelijkheden van de betreffende marktregio (Laddertrede 2) uit de PRV gehaald, omdat het al bij wet is geregeld in artikel 3.1.6 lid 2a en 2b van het Bro.

Door het uit de PRV halen van regels die samenvallen met de Ladderregels in de Bro komt het accent in de PRV te liggen op datgene wat niet in de wet is vastgelegd. Dat zijn de regionale afspraken. Al eerder zijn in de PRV voor woningbouw regionale afspraken in de Regionale Actie Programma's (RAP's) verplicht gesteld en zijn voor detailhandel regionale visies verplicht.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 5a Nieuwe stedelijke ontwikkeling

Lid 1

De regionale afspraken betreffen nieuwe stedelijke ontwikkelingen van woningbouw, bedrijventerreinen en kantoren, detailhandel en overige stedelijke voorzieningen.

Regionale afstemming staat centraal

Omdat het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) via de Ladder voor duurzame verstedelijking (Ladder)

al regels stelt over 1) aantonen nut en noodzaak en 2) onderzoeken van binnenstedelijke mogelijkheden, zijn deze regels niet meer in de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV) opgenomen.

Daarmee komt de regionale afstemming in de PRV centraal te staan als het gaat om nieuwe stedelijke ontwikkelingen. Regionale afstemming is niet in het Bro via de Ladder geregeld en blijft daarom in de PRV gehandhaafd.

Evenals de Ladder gaat de PRV uit van een 'ja, mits' voor nieuwe stedelijke ontwikkelingen.

Verantwoordelijkheid en afwegingsruimte ligt bij de regio

De gemeenten in de regio moeten het gezamenlijk eens worden over de gemeentegrens overschrijdende nieuwe stedelijke ontwikkelingen. De verantwoordelijkheid en de afwegingsruimte liggen bij de regio. Dit is in lijn met de gedachte van de Omgevingswet, waarbij de verantwoordelijkheid zo decentraal mogelijk wordt belegd.

De regionale afspraken worden bij voorkeur op visie- en programmaniveau gemaakt, zodat wordt voorkomen dat pas in een laat planstadium, bijvoorbeeld bij het voorontwerp van een bestemmingsplan duidelijk wordt of wordt voldaan aan de wetgeving.

De regionale afspraken en de daaruit voortvloeiende bestemmingsplannen horen uiteraard 'ladderproof' te zijn.

Wat is de regio?

Bij de Ladder wordt onder de regio verstaan het 'marktgebied' of 'verzorgingsgebied' van de betreffende nieuwe stedelijke ontwikkeling. De inhoudelijke onderbouwing van een nieuwe stedelijke ontwikkeling moet zich dus richten op het markt- of verzorgingsgebied.

De bestuurlijke regio is het platform waar bovenlokale of regionale stedelijke ontwikkelingen worden besproken en waar bestuurlijk afspraken kunnen worden gemaakt.

Voor de besluitvorming over regionale afspraken worden daarom in eerste instantie de bestuurlijke regio's aangehouden, zoals die gelden voor de Regionale Actie Programma's woningbouw.

De provincie staat open voor andere indelingen indien dit beter werkbaar is.

Regio- en provinciegrensoverschrijdende nieuwe stedelijke ontwikkelingen

Bij nieuwe stedelijk ontwikkelingen die de grens van een regio overschrijden heeft de provincie de rol van intermediair tussen de regio's. Dat geldt ook voor provinciegrensoverschrijdende nieuwe stedelijke ontwikkelingen.

Naast artikel 5a zijn ook andere artikelen van de PRV van belang

De regionale afspraken moeten dus voldoen aan de vereisten van de Ladder, maar ook aan de andere artikelen van de PRV. Als er geen binnenstedelijke mogelijkheden zijn in de marktregio of het verzorgingsgebied dan kan buiten bestaand stedelijk gebied (BSG) naar een locatie worden gezocht.

Echter, niet elke uitbreidingslocatie buiten BSG in het landelijk gebied is mogelijk door bijvoorbeeld landschappelijke beschermingsregimes of milieubelemmeringen, zoals artikel 19 Ecologische Hoofdstructuur en provinciale Ecologische Verbindingszones, artikel 24 Bufferzones of artikel 25 Weidevogelleefgebieden.

Als aan artikel 5a is voldaan, dan is bij een nieuwe stedelijke ontwikkeling buiten BSG in ieder geval artikel 15 'Ruimtelijke kwaliteit' van toepassing.

Regionale adviescommissie detailhandel (RAC)

Bij detailhandel zijn de regionale afspraken gebaseerd op regionale detailhandelsvisies.

Via nadere regels wordt bepaald dat zowel regionale detailhandelsvisies als bestemmingsplannen die voorzien in grootschalige detailhandel met een regionale impact worden voorgelegd aan de regionale adviescommissie detailhandel.

Het gaat om bestemmingsplannen die voorzien in nieuwe detailhandel > 1500 m² en bij winkelgebieden die groter zijn dan 25.000 m² wvo gaat het om nieuwe detailhandel > 3.000 m² wvo.

In deze bestemmingsplannen moet worden toegelicht of advies van een RAC is ingewonnen en hoe dit advies luidde. De RAC brengt gevraagd en ongevraagd advies uit aan Gedeputeerde Staten.

Hoe komen de regionale afspraken tot stand?

Er is sprake van regionale afspraken als de colleges van Burgemeester en Wethouders van de betrokken gemeenten hiermee hebben ingestemd.

Lid 2

Voor het borgen van het provinciale hoofdbelang van duurzaam ruimtegebruik worden aan de regionale afspraken via nadere regels inhoudelijke en procedurele voorwaarden gesteld.

Deze regels zorgen er voor dat vooraf duidelijk is waaraan de regionale afspraken moeten voldoen. De regels voor woningbouw, bedrijventerreinen en kantoren, detailhandel overige stedelijke voorzieningen worden niet meer via de PRV geregeld, maar via nadere regelgeving. Het gaat bijvoorbeeld om de regels voor het opstellen van een Regionaal Actie Programma (RAP) Woningbouw en de regionale detailhandelsvisie. De nadere regelgeving betreffen alle nieuwe stedelijke ontwikkelingen met gemeentegrensoverschrijdende consequenties.

Voordat GS nadere regels of wijzigingen daarvan vaststellen, zullen GS de regio's daarover consulteren.

Artikel 5b Detailhandel

De provincie stelt enkele specifieke regels over de locatie van detailhandel, die niet voor andere stedelijke ontwikkelingen gelden. Om die reden staan de regels lid 1 en lid 2 in dit artikel.

In artikel 5a 'Nieuwe stedelijke ontwikkeling' lid 1 zijn algemene regels opgenomen die ook voor detailhandel gelden.

Artikel 5c Kleinschalige ontwikkeling

Dit artikel regelt verstedelijking die zodanig beperkt van omvang is dat deze niet Ladderplichtig is.

Lid 1

De gedachte achter artikel 5c is dat voor een kleinschalige ontwikkeling, zoals bijvoorbeeld enkele woningen, altijd ruimte is te vinden binnen bestaand stedelijk gebied of binnen bouwblokken in het landelijk gebied waar al wordt voorzien in een stedelijk functie. Artikel 5c voorkomt dat voor bijvoorbeeld een enkele woning er landelijk gebied (weiland) wordt opgeofferd. Dit artikel gaat niet over agrarische bouwpercelen; zie daarvoor artikel 17 en 26. Artikel 5c is in lijn met de toepassing van artikel 17 waar bij de beëindiging van een agrarisch bedrijf 'het niet sluipenderwijs mag leiden tot nieuwe burgerwoningen' in het landelijk gebied. Wel kan via artikel 17 in de bestaande bebouwing van een voormalig agrarisch bedrijf het mogelijk worden gemaakt een bedrijfswoning om te zetten naar een burgerwoning.

Lid 2

Het bestaande bouwblok (feitelijk en legaal aanwezig en nog bestaande planologische ruimte) is uitgangspunt bij dit artikel.

Om maatwerk mogelijk te maken is een afwijkingsmogelijkheid opgenomen, waardoor op het perceel buiten het bestaande bouwblok kan worden gebouwd, mits het bouwoppervlak niet toeneemt.

Uiteraard met behoud van minimaal dezelfde ruimtelijke kwaliteit. Dat is echter aan de gemeente om daar op toe te zien.

Lid 3

Er zijn meer artikelen in de Provinciale Ruimtelijke Verordening opgenomen, die regels stellen over kleinschalige ontwikkelingen, zoals artikel 13a Nieuwe landgoederen, artikel 16 Ruimte voor Ruimte, artikel 17 Voormalige agrarische bouwpercelen, artikel 17a Agrarisch aanverwante bedrijven en artikel 24 Bufferzones (lid 5).

Door het opnemen van lid 3 als afwijkingsmogelijkheid behouden andere artikelen hun werking.

Artikel 5d Transformatie glastuinbouw

In deze wijziging van de PRV wordt het landelijke BSG begrip geïntroduceerd in de verordening. De jurisprudentie over dit begrip leidt ertoe dat glastuinbouw in bepaalde situaties als BSG moet worden beschouwd. Om te voorkomen dat hierdoor een onbedoelde inhoudelijke wijziging van de verordening ontstaat, is in sub a van deze bepaling geregeld dat transformatie van glastuinbouwbedrijven alleen mogelijk is als toepassing kan worden gegeven van al bestaande mogelijkheden in de PRV. Daarnaast biedt sub b de mogelijkheid om transformatie van glastuinbouw te realiseren indien die past binnen de schriftelijke regionale afspraken die door de Stuurgroep Greenport Aalsmeer worden gemaakt. Met deze regeling maakt het dus niet uit of glastuinbouw als BSG moet worden gezien of niet.

Artikel 5e Woningen binnen de 20 Ke-contour

In dit artikel wordt bepaald dat binnen de 20 Ke-contour enkel binnen bestaand stedelijk gebied, nieuwe woningen mogelijk mogen worden gemaakt. Met het bestaand stedelijk gebied wordt bedoeld het bestaand stedelijk gebied als bedoeld in artikel 1.1.1, eerste lid, aanhef en onder h, van het Besluit ruimtelijke ordening. Een uitzondering op deze regel geldt voor woningbouw die tot stand komt met toepassing van de Ruimte voor Ruimte-regeling als bedoeld in artikel 16. Het is vanwege haar doelstelling, het mogelijk maken van het opruimen van storende bebouwing van agrarische bedrijven in ruil voor het bouwen van één of meer compensatiewoningen in het buitengebied, wenselijk dat dit instrument ook binnen de 20 Ke-contour kan blijven functioneren. Tweede categorie uitzonderingen zijn functiewijzigingen naar wonen op Voormalig Agrarisch Bouwpercelen als bedoeld in artikel 17. Ook deze specifieke categorie huisvesting, waarbij moet worden gedacht aan afhankelijke woonruimte ten behoeve van mantelzorg of andere specifieke doelgroepen, dient te blijven functioneren binnen de 20 Ke-contour. Ook woningen die mogelijk zijn op grond van de regeling voor kleinschalige ontwikkelingen (artikel 5c) zijn ook binnen de 20 Ke-contour mogelijk. Tot slot worden ook de

woningbouwontwikkelingen waarvoor een Verklaring van Geen Bewaar (vvgb) ex artikel 8.9 Wet Luchtvaart is gekregen vóór de inwerkingtreding van dit provinciale artikel 'Woningen binnen de 20 Ke-contour' gerespecteerd.

In het derde lid wordt voorgeschreven dat er bij plannen voor nieuwe woningen binnen de 20 Ke contour altijd een integrale ruimtelijke afweging dient plaats te vinden waarbij luchtvaartgeluid expliciet wordt afgewogen in een bestemmingsplan. Met artikel 5d wordt bewerkstelligd dat bij de juridisch-planologische besluitvorming tot toevoeging van woningen voor zover gelegen binnen de 20 Ke-contour, het bevoegd gezag zich nadrukkelijk rekenschap geeft van de geluidsaspecten die samenhangen met deze ligging.

Deze wijziging van de verordening volgt uit de afspraken die hieromtrent in het kader van de structuurvisie Mainport Amsterdam Schiphol Haarlemmermeer (SMASH) met het Rijk zijn gemaakt. Het Rijk beslist middels het Luchthavenindelingsbesluit over een uitbreiding of ontheffing van het 20 Ke-beleid inzake woningbouwlocaties buiten BSG (denk aan overgangsrecht voor verstedelijkingsafspraken, zoals de locatie Hoofddorp Zuidrand, of het verlenen van vvgb's). Dit artikel vormt daartoe geen belemmering, daar het enkel de mogelijkheden voor het toevoegen van kleinschalige woningbouw regelt. Voor een aantal aspecten van het thema 'Wonen-Vliegen' in SMASH geldt dat zij niet in deze ruimtelijke verordening geregeld kunnen worden. Het gaat dan om een vroegtijdige en juiste informatievoorziening aan potentiële en nieuwe bewoners, middels toezicht op- en het actief bijdragen aan deze informatie, al dan niet in combinatie met kettingbedingen. Dit in het kader van het dragen van volle verantwoordelijkheid voor de gemeentelijke besluitvorming, ook met oog op mogelijke klachten in de toekomst. Over deze thema's zullen de betrokken gemeenten separaat worden geïnformeerd.

Glastuinbouw

Voor gronden bestemd voor glastuinbouw die tevens binnen de 20 Ke contour liggen, geldt zowel artikel 5d als artikel 5e. Aan beide regelingen zal moeten worden voldaan. Bij de eerstvolgende wijziging van de PRV zullen de regelingen ten aanzien van landbouw worden geactualiseerd. In dat kader zal ook de regeling voor glastuinbouw worden herijkt, op basis van de Greenportvisie Aalsmeer en de bijbehorende Uitvoeringsagenda.

Artikel 26c Glastuinbouw

In dit artikel wordt het bestaande lid 3 geschrapt, dat transformaties binnen glastuinbouwconcentratiegebieden regelde. Dit is een regeltechnische aanpassing, omdat transformaties van glastuinbouw worden geregeld in artikel 5d (transformatie glastuinbouw). Zie de toelichting op dit nieuwe artikel. Met deze aanpassing is dus geen inhoudelijke verruiming beoogd.

Artikel 31

In de provinciale Structuurvisie is opgenomen dat de provincie streeft naar een betere benutting van de aanwezige voorzieningen op het strand voor het verlengen van het toeristische seizoen en de verbreding van het toeristische product. De locaties waar de jaarrondstrandpaviljoens wel en niet zijn toegestaan zijn weergegeven op kaart 8 en op de digitale verbeelding ervan. Wat onder jaarrondstrandpaviljoen wordt verstaan, is gedefinieerd in artikel 2. Indien daarbij in een opsomming van gevallen "of" wordt gebruikt, valt daar ook de situatie onder dat meer dan een van de genoemde gevallen zich tegelijk voordoet. In de definitie wordt met bijbehorende en ondergeschikte detailhandel en dienstverlening geregeld, dat bij de hoofdfunctie van het strandpaviljoen behorende activiteiten als de verkoop van strandartikelen, verhuur van parasols en strandstoelen en het verzorgen van surflessen is toegestaan. De gebouwen en bouwwerken die binnen de jaarrondstrandzoning worden geplaatst moeten uiteraard voldoen aan alle eisen die gesteld worden vanuit relevante regelgeving, onder meer vanuit het Rijk (Bouwbesluit en Barro) en Hoogheemraadschap). Er zal veelal geëist worden dat gebouwen semi-permanent zijn.

Artikel 46a Overgangsrecht

Dit artikel regelt dat voor lopende plan- en projectprocedures de verordening zoals deze luidde voor 1 maart 2017 van toepassing blijft. Deze wijziging van de verordening treedt namelijk op deze datum in werking. Dit regelt artikel III van dit besluit. Door de uitgestelde inwerkingtreding (uitgaande van besluitvorming in december 2016 door PS) en deze regeling voor lopende procedures wordt gemeenten en initiatiefnemers tijd geboden om zich voor te bereiden op de nieuwe regels.

Wijziging kaart 10

De actualisatie van de bodemkaart (Alterra. Wageningen, juli 2011, Projectnummer: 5237412-01) is aanleiding om kaart 10 Aardkundige waarden te wijziging. Bij actualisatie van de bodemkaart is komen vast te staan dat in de Polder Mijzen in de afgelopen 30 jaar sprake is van een aanzienlijke afname van de oppervlakte veengronden. Het voorkomen van veen was de belangrijkste voorwaarde om de Polder Mijzen als aardkundig monument aan te wijzen. Gezien de aanzienlijke reductie van het veen heeft Polder Mijzen nu de status van Aardkundig Monument verloren maar blijft ze wel aangemerkt als bijzonder aardkundig waardevol gebied. Dit is op de kaart en de digitale verbeelding ervan verwerkt.

UITVOERINGSAGENDA RUIMTELIJKE VISIE GREENPORT AALSMEER

Uitvoeringsstrategie- en agenda voor de periode 2015-2025
op basis van de ruimtelijke visie van de Greenport Aalsmeer.

Definitieve versie 11 februari 2016

UITVOERINGSAGENDA RUIMTELIJKE VISIE GREENPORT AALSMEER

Uitvoeringsstrategie- en agenda voor de periode 2015-2025 op basis van de ruimtelijke visie van de Greenport Aalsmeer.

Definitieve versie 11 februari 2016

Inhoudsopgave

1	Managementsamenvatting	7
2	Een actiegerichte agenda	10
3	Greenport brede acties	12
4	Uitwerking per gebiedscategorie	30
5	Concrete afspraken	36

Managementsamenvatting

Voor u ligt de Uitvoeringsagenda Greenport Aalsmeer 2015-2025 voor het thema Ruimte. Deze uitvoeringsagenda is een uitwerking van de in het voorjaar 2015 door partijen vastgestelde Ruimtelijke Visie Greenport Aalsmeer 2015-2025. Deze agenda betreft geen nieuw of aanvullend beleid en moet ook niet worden gezien als een nieuwe visie. Het doel van de agenda is om tot uitvoering van de vastgestelde Ruimtelijke Visie te komen. De agenda moet vanaf dag één de diverse partijen in en rond de Greenport uitdagen en het gebied in beweging zetten. Daarvoor zijn 7 Greenport brede acties benoemd die in de tabel op de volgende pagina op overzichtelijke wijze zijn samengevat.

Om er voor te zorgen dat de acties ook worden uitgevoerd wordt een Ruimte-coördinator aangesteld binnen de Greenport Aalsmeer. De Ruimte-coördinator coördineert de Greenport brede acties of stuurt deze zelf direct aan, ondersteunt partijen in de uitvoering, begeleidt onderzoeken, en monitort de voortgang. Hij helpt de gemeenten in hun gebiedsgerichte activiteiten, ziet eventuele bottlenecks en handelt daarop. Hij legt verbindingen tussen gebiedsgerichte projecten en signaleert kansen. Hij is een loket voor ondernemers en kan hun helpen bij het vinden van ondersteuning.

De gemeenten zijn en blijven verantwoordelijk voor de regie op herstructurering en modernisering van gebieden in hun gemeenten. Zij kunnen daarbij een beroep doen op ondersteuning door de Ruimte-coördinator.

De coördinator werkt onder verantwoording van de programmamanager. Hij rapporteert jaarlijks aan de stuurgroep de resultaten, zorgt voor een evaluatie en komt met voorstellen voor mogelijke aanscherping of herijking van de Uitvoeringsagenda.

Om ervoor te zorgen dat de Ruimte-coördinator voldoende wordt ondersteunt door de regionale partners, en om gebiedsgerichte projecten tot uitvoering te brengen, zal ook daar personele inzet moeten worden vrijgemaakt.

Voor het aanstellen van de Ruimte-coördinator, en het uitvoeren van de Greenport brede acties, zoals het verrichten van ondernemersverkenningen, het inzetten van vertrouwenspersonen, de onderzoeken naar de Vernieuwingsbank, de experimenteerzones, de vestigingsvoorwaarden en het branden van de Greenport Aalsmeer is geld nodig. Financiële ruimte moet gevonden worden bij en met de regionale partners, het Rijk en Europa.

Naast de Greenportbrede acties zijn ook de gebiedsgerichte uitwerkingen van belang. Het is noodzakelijk om de verschillende glastuinbouwgebieden, de categorieën 1 t/m 5 uit de Ruimtelijke Visie, in beweging te krijgen. De stappen die daarvoor nodig zijn staan in deze rapportage aangegeven. Vooral de gemeenten zullen bij gebiedsgerichte projecten de trekkersrol vervullen. Ook daarvoor zijn capaciteit en middelen noodzakelijk.

Belangrijk is het besef dat de Greenport Aalsmeer een bovenlokaal belang dient en dat daarvoor afspraken en afwegingen op regionale schaal gemaakt moeten worden in overleg met alle betrokken partijen en partners in de gebieden. Het is daarom van groot belang dat deze Uitvoeringsagenda tot stand is gekomen in een nauwe samenwerking tussen de Greenport Aalsmeer, LTO Noord Glaskracht en de provincies en gemeenten die onderdeel uitmaken van de Greenport Aalsmeer.

Overzicht Greenport brede acties

Actie	Wat	Wie	Planning
1 Ondernemersverkenning	Het uitzetten van een ondernemingsverkenning voor alle gebieden categorie 5, waarin vooral het saneren en verplaatsen van bedrijven en transformeren van gebieden centraal staat. Daarnaast gefaseerd en gebiedsgericht uitvoeren van ondernemersverkenningen in de overige gebieden.	De ondernemersverkenning wordt ondergebracht bij de Greenport Aalsmeer en uitgevoerd door een onafhankelijke partij, in nauwe samenwerking met de betrokken ondernemers, gemeenten, provincies, LTO Noord Glaskracht en financiële instellingen zoals de Rabobank.	Het onderzoek wordt voor de categorie 5 gebieden in 2016 afgerond. De gebiedsgerichte onderzoeken starten in 2016.
2 Vernieuwingsbank	Het verkennen van de mogelijkheden en consequenties om een bovenlokale Vernieuwingsbank op te richten waarin bestaande en nieuwe fondsen worden samengebracht. Uitwerken van de onderdelen Vernieuwingsbank.	Verkenning onder leiding van de Greenport Aalsmeer. In te stellen door de betrokken overheden in samenwerking met de banken.	In 2016 is deze verkenning afgerond.
	Verkennen of een bovenlokale verevening bestuurlijk mogelijk is.	Verkenning onder leiding van de Greenport Aalsmeer.	In 2016 is deze verkenning afgerond.
	Op basis van de verkenningen wordt het besluit genomen of en in welke vorm de Vernieuwingsbank wordt opgericht.	Stuurgroep Greenport Aalsmeer	2016
	Lobby richting het Rijk om de mogelijkheden te verkennen voor extra planologische ruimte binnen de beperkingen van het LIB en de 20 Ke zone en de mogelijkheid tot compensatiegelden wanneer dit niet mogelijk blijkt.	Door provinciale bestuurders en de MRA gemeenten	2016
3 Experimenteer-zones	Definiëren wat experimenteerzones kunnen zijn en in welke gebiedscategorieën dit al dan niet wenselijk is. Daarna nader bepalen wat er programmatisch mogelijk is in de experimenteerzones.	Dit is een actie voor de Greenport Aalsmeer vanuit haar innovatieprogramma in samenwerking met de sectoren ruimtelijke ordening en economie binnen de betrokken gemeenten en provincies en de topsector Tuinbouw & Uitgangsmateriaal.	In 2016 worden de programmatische mogelijkheden bepaald. Uitvoering is afhankelijk van de vraag uit de markt.
4 Harmoniseren RO beleid	De ruimtelijke verordeningen en wat daarin is toegestaan voor de moderne glastuinbouwgebieden harmoniseren zodat het in elke provincie hetzelfde is.	Dit is een actie van de provincies om dit onderling af te stemmen in samenspraak met de gemeenten, LTO Noord Glaskracht en de ondernemers.	2016

Actie	Wat	Wie	Planning
Handhaven	In het belang van het proces om te komen tot modernisering van de glastuinbouw strikt handhaven op oneigenlijk gebruik van gronden en opstallen.	Gemeenten	Continue
Vestigingsvoorwaarden	Onderzoek CO ₂ en Warmtenet. Voor de financiering voor de aanleg van een CO ₂ netwerk wordt een businesscase opgesteld voor de eerste fase met een doorkijk naar de tweede fase waarin eventuele bijdragen van derden worden opgenomen.	Uitgevoerd onder regie van de duurzaamheidsmakelaar van de Greenport Aalsmeer.	2016 onderzoek gereed, waarna met de uitvoering kan worden gestart. (2017-2018)
	Stimuleren en faciliteren van shared facilities en services.	Stimuleren en faciliteren van shared facilities en services door de Greenport Aalsmeer en haar regionale partners.	Start 2016
	Verrichten van een onderzoek naar nieuwe vormen van financiering en eigenaarschap.	Door glastuinbouw ondernemers, fabrikanten, financiers en overheden. LTO Noord Glaskracht neemt het voortouw in het opzetten van dit onderzoeksteam.	2016 onderzoek gereed
Gebiedsgerichte uitwerkingen	Stimuleren van gebiedsgericht werken samen met de gebiedspartijen bij de uitvoering van concrete projecten.	De keuze voor projecten wordt besproken in de werkgroep Ruimte en Glas. Uitvoering door gebiedspartijen.	Start 2016
	Het opzetten van een branding voor de Greenport Aalsmeer vanuit de drie economieën.	Uit te voeren door de Greenport Aalsmeer in samenwerking met de regionale partners.	2016 - 2020
Concrete afspraken	Wat	Wie	Planning
Ruimte-coördinator	Het aanstellen van een ruimte-coördinator voor een periode van tenminste 4 jaar voor enkele dagen per week met een jaarlijks onderzoeksbudget en een procesbudget.	De oprichting en opdrachtverstrekking geschiedt door de Greenport Aalsmeer en wordt extra gefinancierd door de aan de Greenport Aalsmeer gelieerde partijen.	2016 – 2020, optioneel voor een langere periode.
Capaciteit regionale partners	Het vrijmaken van personele capaciteit bij de regionale partners om actief aan de acties uit de uitvoeringsagenda mee te werken.	Regionale partners	2016 – 2020, optioneel voor een langere periode.

Een actiegerichtte agenda

2

Voor u ligt de Uitvoeringsagenda Ruimtelijke Visie Greenport Aalsmeer. De uitvoeringsagenda is een uitwerking van de Ruimtelijke Visie Greenport Aalsmeer 2015-2025 (voorjaar 2015).

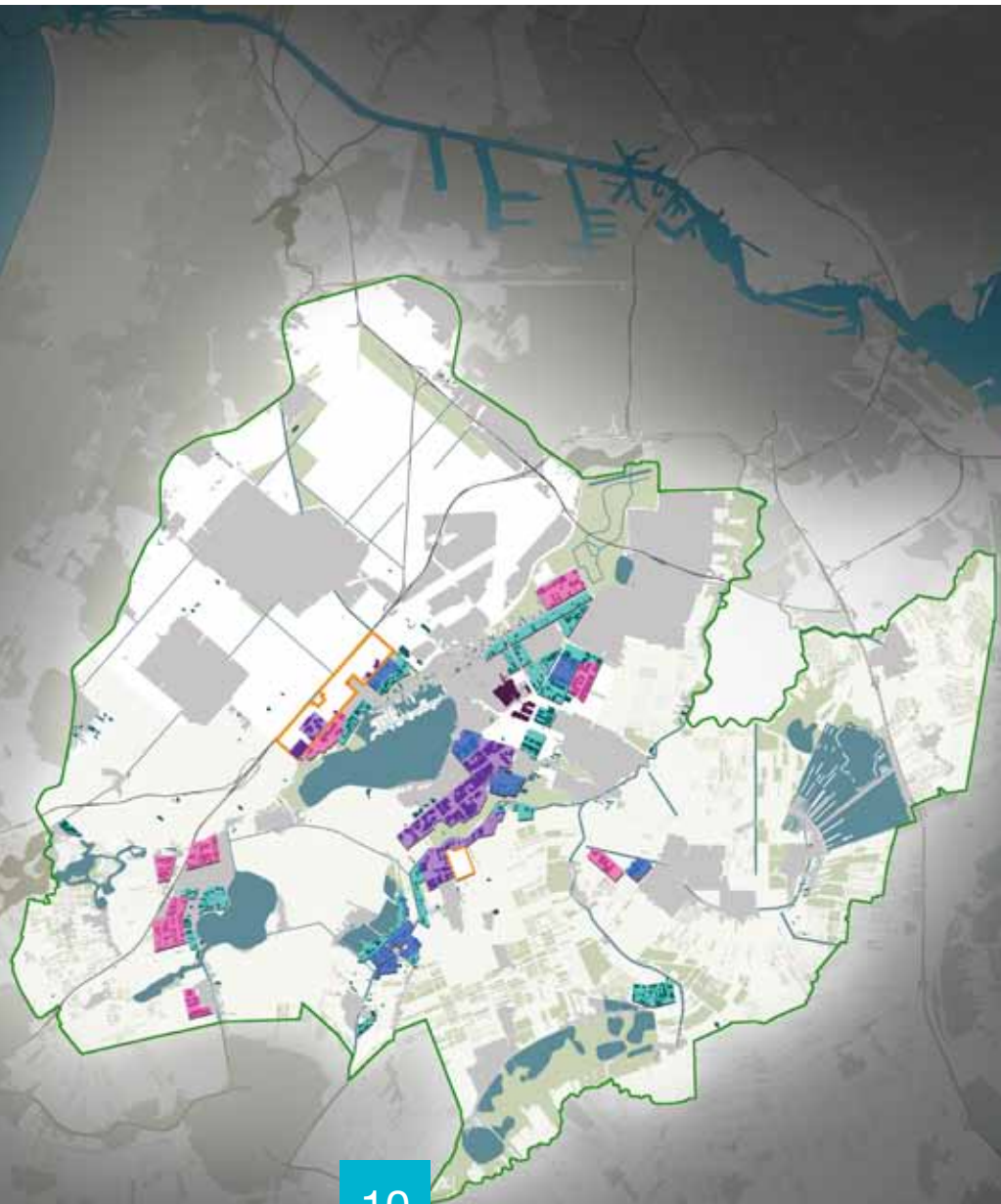
In de Ruimtelijke Visie is aangegeven dat de toekomst voor de sector en het regionale economische belang ligt in het faciliteren van de gehele keten, en dat daarvoor voldoende geschikt modern teeltareaal beschikbaar moet zijn voor de primaire productie als onmisbare schakel in de keten. Er zijn 40 glastuinbouwgebieden binnen de regio ingedeeld in 5 gebiedscategorieën. Deze gebiedscategorieën verschillen in schaal, mogelijkheden en vitaliteit. Door de gezamenlijke partijen is, als het gaat om grote investeringen, prioriteit gelegd bij gebieden die de

meeste potentie hebben om te verduurzamen en te moderniseren (categorie 1 t/m 3 gebieden). De gebiedsgerichte aanpak van de overige gebieden, de categorie 4 en 5, zijn hier indirect mee verbonden. De categorie 4 gebieden zijn gekwalificeerd als gebieden met een maatwerkopgave. Nader onderzoek moet uitwijzen of deze gebieden behoren tot het kerngebied van de sierteelt of dat ze gaan vallen onder categorie 5. De aanpak van de categorie 5 gebieden is gericht op het verplaatsen van bedrijven, saneren van bedrijven en het verminderen van het overaanbod aan glaslocaties.

Deze uitvoeringsagenda betreft geen nieuw of aanvullend beleid en moet ook niet worden gezien als een nieuwe visie. Het doel van de agenda is juist

Legenda

- Grootchalig glastuinbouwgebied
- Kleinschalig (glas)tuinbouwgebied
- Nieuw grootchalig glastuinbouwgebied
- Tuinbouwgebied met maatopgave
- Transformatiegebieden en verspreid glas

om tot uitvoering van de door partijen vastgestelde ruimtelijke visie te komen. Een agenda die aanzet tot actie en door alle partijen in de regio gedragen wordt, dat is de ambitie van de Greenport Aalsmeer. De agenda moet vanaf dag 1 de diverse partijen in en rond de Greenport uitdagen en het gebied in beweging zetten. Waar in het verleden de overheid, en in sommige gevallen de banken, de mogelijkheden hadden om actief gebieden te transformeren en te saneren, is nu het gezamenlijke beeld dat ook private partijen vanuit hun eigen rol een bijdrage moeten leveren. Vanuit dit perspectief is gezocht naar Greenport-, gemeente- en provinciegrens overstijgende gebiedsperspectieven waar de Greenport Aalsmeer op aan kan haken. Dit is nodig gebleken om de gebieden echt in beweging te krijgen.

Voor het opstellen van de agenda zijn ondernemers in de verschillende gebieden bezocht en hebben inhoudelijke bijeenkomsten plaatsgevonden. Bestaand materiaal is doorgrond en kansen zijn verkend door de cross-overs te zoeken met andere agenda's en beleidsterreinen op verschillende schaalniveaus. In een werkatelier met diverse stakeholders van binnen en buiten het gebied en de sector, zijn de kansen nader verkend en mensen uitgedaagd om met concrete acties te komen. In verdiepende gesprekken met de duurzaamheidsmakelaar, innovatieve ondernemers, contactpersonen van gemeenten en interessante partners in de omgeving, zoals SADC en Schiphol The Grounds, zijn de eerste inzichten getoetst en verrijkt.

Het resultaat levert 7 acties op die van toepassing zijn op de gehele Greenport. Daarnaast is voor de verschillende gebiedscategorieën aangegeven wat er de komende periode moet gebeuren en door wie. De focus ligt daarbij op die onderdelen, waarvoor regionale samenwerking en bestuurlijk commitment van alle betrokken partijen nodig is. Die regionale samenwerking is belangrijk, zodat aan de voorkant van planontwikkeling of transformatie gezamenlijk de afwegingen kunnen worden gemaakt en de randvoorwaarden kunnen worden meegegeven. Tot slot wordt ingegaan op de personele en financiële voorwaarden die nodig zijn om de te zorgen voor een actiegericht uitvoeringsagenda.

Uitvoeringsagenda in 7 acties

3

Met het indelen van de 40 glastuinbouwgebieden in vijf gebiedscategorieën is in de Ruimtelijke Visie een duidelijke richting bepaald. Het operationeel maken van deze duiding vraagt in veel gevallen om een proces en/of nadere analyse met een regionale afstemming. Zo is er nog onvoldoende kennis over de vitaliteit en toekomstplannen van de zittende ondernemers, onvoldoende zicht op financiering, belemmeren juridische en planologische randvoorwaarden mogelijke ontwikkelingen en zijn de basisvoorwaarden voor modernisering en verduurzaming niet altijd aanwezig. Voordat er concreet op gebieds- of projectniveau afspraken gemaakt kunnen worden, is eerst meer inzicht nodig in de bestaande situatie maar ook in de kansrijke ontwikkelingen binnen de sector. Vanuit deze opgave zijn zeven actiepunten geformuleerd in samenspraak met alle stakeholders in de Greenport Aalsmeer.

De zeven acties zijn:

1. Het uitvoeren van een ondernemersverkenning.
2. Het onderzoeken van de mogelijkheden voor een Vernieuwingsbank en het later eventueel opzetten van de Vernieuwingsbank: de motor voor vernieuwing.
3. Het onderzoeken van de behoefte aan experimenteerzones en de juridische, economische en ruimtelijke consequenties.
4. Het harmoniseren van provinciaal ruimtelijke ordeningsbeleid.
5. Het naleven van afspraken door strikter te handhaven.
6. Het organiseren van de duurzame vestigingsvoorwaarden.
7. Het aanzetten tot gebiedsgerichte uitwerkingen.

Deze acties zijn in de managementsamenvatting in een tabelvorm weergegeven. Daarbij wordt opgemerkt dat de aangegeven planning als indicatief moet worden gezien. Over de governance en financiering zullen nog nadere afspraken worden gemaakt, zoals in het hoofdstuk 'Concrete afspraken' verder wordt toegelicht.

1. Ondernemersverkenning

Om inzicht te hebben in de vitaliteit en toekomstwaarde van de sierteeltsector, is het belangrijk een goed beeld te krijgen van de sierteelt ondernemers in het gebied. Wat zijn hun toekomstplannen, hebben ze opvolging of zien ze overname kansen, willen ze uitbreiden, willen ze verplaatsen en wat zijn dan hun mogelijkheden, wat is nodig om te verduurzamen en te moderniseren? Heeft de ondernemer ondersteuning nodig bij de verkoop en / of sanering van zijn huidige locatie? Hoe en door wie kan in samenspraak met de ondernemer een bedrijfsplan worden opgesteld, waarin onder andere bepaald wordt wat een reële grondprijs is, wat de waarde van opstallen is, welke investeringen nog mogelijk zijn, en hoe verhuizing mogelijk wordt? Met de ondernemersverkenning wordt geïnventariseerd welke ondernemers willen verplaatsen naar één van de categorie 1, 2 en 3 gebieden of willen blijven op hun huidige locatie.

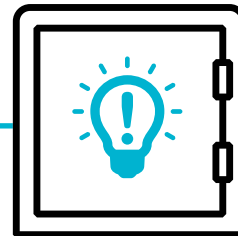
Een dergelijk inzicht in de agrarisch structuur en de regionale opgave ontbreekt op dit moment. Dit onderzoek bestaat uit verschillende stappen en schaalniveaus. Prioritair zijn de categorie 5 gebieden om de transformatie opgave in beeld te krijgen. De planning van een ondernemingsverkenning voor overige gebieden (met name categorie 4 gebieden) is afhankelijk van de urgentie en de regionale opgaven die zich in het proces van de uitvoering voordoen. De aanpak van een gebiedsgericht project kan bijvoorbeeld een aanleiding vormen voor een onderzoek. Hier is sprake van maatwerk.

Kennis over individuele ondernemers is indirect aanwezig bij de brancheorganisatie (LTO Noord Glaskracht), bij de financiers (vaak de Rabobank), bij de bedrijfscontactpersonen van de gemeenten en natuurlijk direct bij de ondernemer zelf die deels verenigd zijn (bv. Platform Veenstreek in Kaag en Braassem). Kennis over de ruimtelijke en planologische (on)mogelijkheden is aanwezig bij gemeenten en provincies.

Voor de ondersteuning van ondernemers is het mogelijk om een vertrouwenspersoon in te zetten. In het landelijke pilotproject modernisering glastuinbouw zijn daarmee goede ervaringen opgedaan. Waar nodig kan de Greenport Aalsmeer dit instrument inzetten om de ondernemer te ondersteunen.

ACTIE 1: Het uitzetten van een ondernemingsverkenning voor alle gebieden categorie 5, waarin vooral het saneren van bedrijven en transformeren van gebieden centraal staat. Daarnaast gefaseerd en gebiedsgericht uitvoeren van ondernemersverkenningen (met name categorie 4 gebieden). De ondernemersverkenning wordt ondergebracht bij de Greenport Aalsmeer en uitgevoerd door een onafhankelijke partij, in nauwe samenwerking met de betrokken ondernemers, gemeenten, provincies, LTO Noord Glaskracht en de Rabobank. Het onderzoek wordt voor de categorie 5 gebieden in 2016 afgerond. De gebiedsgerichte onderzoeken starten in 2016.

ACTIE 2: Door de Greenport Aalsmeer en haar regionale partners wordt het mogelijk gemaakt om vertrouwenspersonen in te schakelen die de ondernemers kunnen ondersteunen.

2. De Vernieuwingsbank: Motor voor vernieuwing

In het verleden bracht waardevermeerdering van de grond de transformatie op gang. Tegenwoordig zijn er veel restricties waardoor dit niet meer mogelijk is. Zoals de wettelijke beperkingen vanuit Schiphol (Luchthavenindelingsbesluit; LIB en 20 Ke zone), afspraken over stedelijke ontwikkelingen zoals de 'Ladder van duurzame verstedelijking', PlaBeKa (planologische afspraken bedrijven en kantoren) en de afspraken over bouwen in het Groene Hart. De veranderende vraag naar woningen en de bankencrises hebben er toe geleid dat andere financieringsconstructies voor ondernemers nodig zijn om duurzaam in de toekomst te investeren. Ook heeft de ruimtelijke visie laten zien dat modernisering vraagt om regionale constructies die het schaalniveau van de individuele ondernemer of gemeente te boven gaat.

Verschillende fondsvormen kunnen hiervoor de oplossing bieden. Door het bundelen van nieuwe en bestaande fondsen ontstaat een effectief regionaal instrument dat flexibel kan worden ingezet. De bundeling noemen we de Vernieuwingsbank.

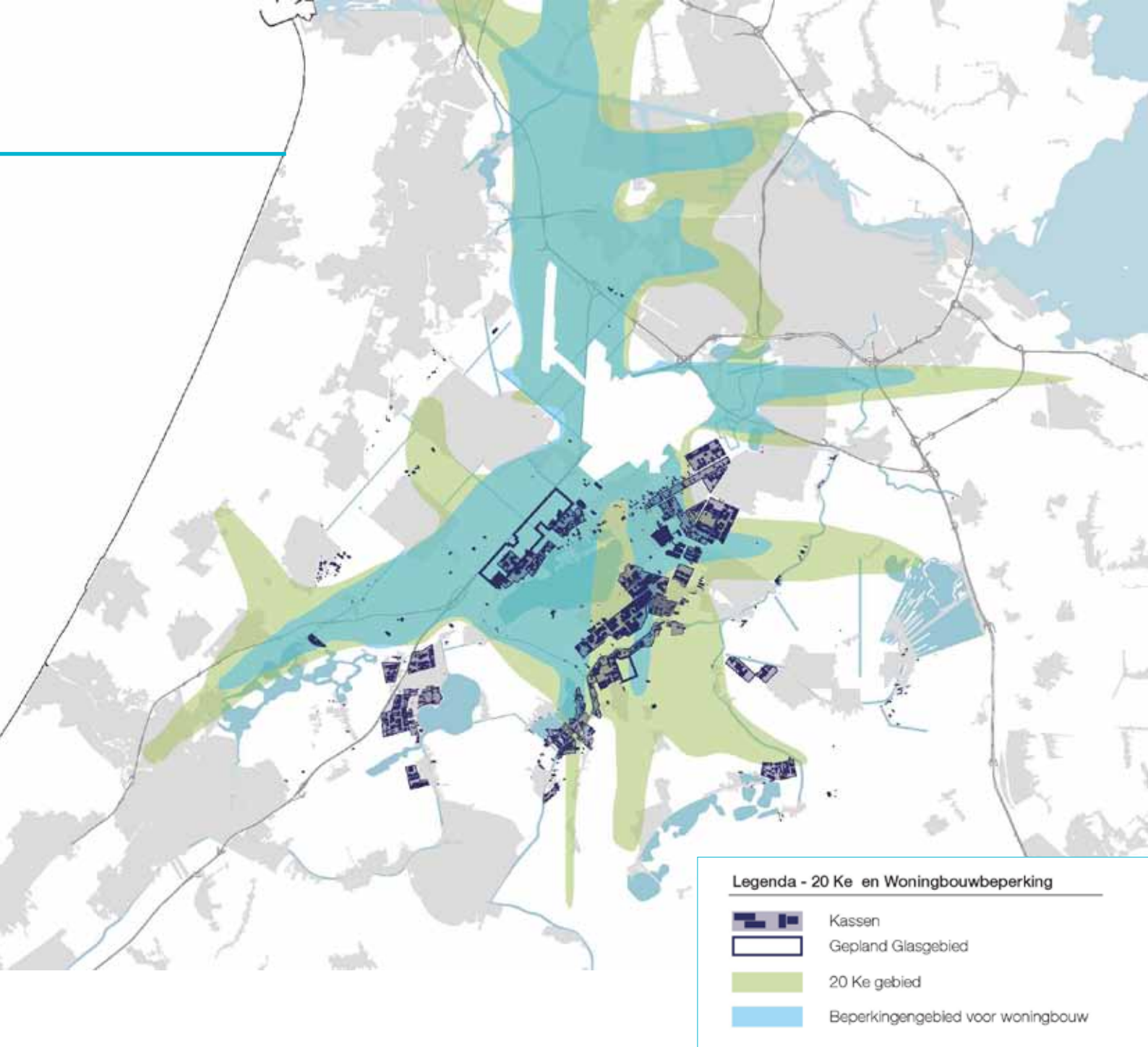
Doel is om meer en flexibele slagkracht te organiseren voor de vernieuwing van de sierteeltsector. De Vernieuwingsbank is expliciet bedoeld voor de modernisering en sanering van de glastuinbouw en niet bedoeld voor bijvoorbeeld investeringen in infrastructuur of voorzieningen waarvoor andere financieringsconstructies voorhanden zijn.

Met het principe van fondsen creëren en bovenlokaal verevenen kan er een financiële motor op gang gebracht worden om de sanerings- en transformatieopgave in de Greenport aan te pakken. Onderzocht dient te worden of en op welke wijze dit mogelijk is en of hiervoor voldoende draagvlak bestaat bij de regionale partners.

Voorbeelden van hoe nu diverse fondsen en regelingen worden ingezet om gebieden te moderniseren of te transformeren zijn: In Kaag en Braassem hebben ondernemers de Waterbank ontwikkeld, in Uithoorn werkt men met een aangepaste versie van de ruimte voor ruimte regeling, de provincie Noord Holland heeft TWIN-H gelden beschikbaar gesteld, specifiek bedoeld voor vier herstructureringsgebieden, zoals aangewezen in de oude visie van de Greenport Aalsmeer. Van hieruit wordt bijvoorbeeld een pilot in Uithoorn als een revolving fund ondersteund.

De genoemde instrumenten hebben met elkaar gemeen dat ze uitgaan van een bepaalde wijze van fondsvorming, dat ze ten dienste staan van de duurzame modernisering van de glastuinbouw en dat ze het verbeteren van ruimtelijke kwaliteit nastreven. Door deze instrumenten samen te brengen en door te ontwikkelen onder de noemer Vernieuwingsbank, ontstaat er een krachtige financiële motor. De Vernieuwingsbank kan aangevuld worden met fondsvorming door compensatielocaties, verhandelbare rechten, compensatiegelden vanuit beperkingen luchtvaart (20Ke, LIB) en door het toestaan van tijdelijk gebruik. Ook kan worden gekeken naar voorbeelden uit andere regio's, zoals bijvoorbeeld een verplaatsingsregeling in Gelderland.

Om een beter beeld te krijgen van de inhoud en werkwijze van de Vernieuwingsbank wordt hier voorgesteld eerst een verkenning te doen naar de mogelijkheden en consequenties om bestaande financieringsconstructies te bundelen en nieuwe te ontwikkelen. Hieraan worden pilotprojecten gekoppeld om in de praktijk ervaring op te doen met de Vernieuwingsbank.

ACTIE 1: Het verkennen van de mogelijkheden en consequenties om een bovenlokale Vernieuwingsbank op te richten waarin bestaande en nieuwe fondsen worden samengebracht. In te stellen door de betrokken overheden in samenwerking met de banken. Uitwerking onder leiding van de Greenport Aalsmeer. In 2016 is deze verkenning afgerond.

ACTIE 2: Verkennen of een bovenlokale verevening bestuurlijk mogelijk is. Op basis van de uitkomsten van actie 1 en 2 wordt het besluit genomen of en in welke vorm de Vernieuwingsbank wordt opgericht.

ACTIE 3: Lobby van de provinciale bestuurders richting het Rijk om de mogelijkheden te verkennen voor extra planologische ruimte binnen de beperkingen van het LIB en de 20 Ke zone en de mogelijkheid tot compensatiegelden wanneer dit niet mogelijk blijkt.

In de kaders staan ter inspiratie een aantal denkbare lijnen waarlangs de verkenning van verdere fondsvorming kan worden vorm gegeven.

Fondsvorming door compensatielocaties

Voor gebieden waar de glastuinbouw geen toekomst heeft, is het belangrijk om gezamenlijk een integrale afweging te maken wat de nieuwe ontwikkelmogelijkheden zijn van het gebied. Wat er mogelijk is hangt af van het vigerende beleid en afspraken en hangt ook af van de context van het gebied, de wenselijkheid vanuit ander beleid (ruimtelijke ordening, economisch of landschap) en van gezamenlijke regionale afspraken. Het is maatwerk. Met de toegevoegde waarde kan de Vernieuwingsbank worden aangevuld en benut worden voor de modernisering van andere gebieden (bovenlokale verevening). Overigens is het niet per definitie zo dat een nieuwe bestemming in financiële zin altijd een positief resultaat oplevert. Hier worden vooral die locaties bedoeld die bij afweging van alle regionale belangen een economische of maatschappelijke meerwaarde krijgen door functieverandering.

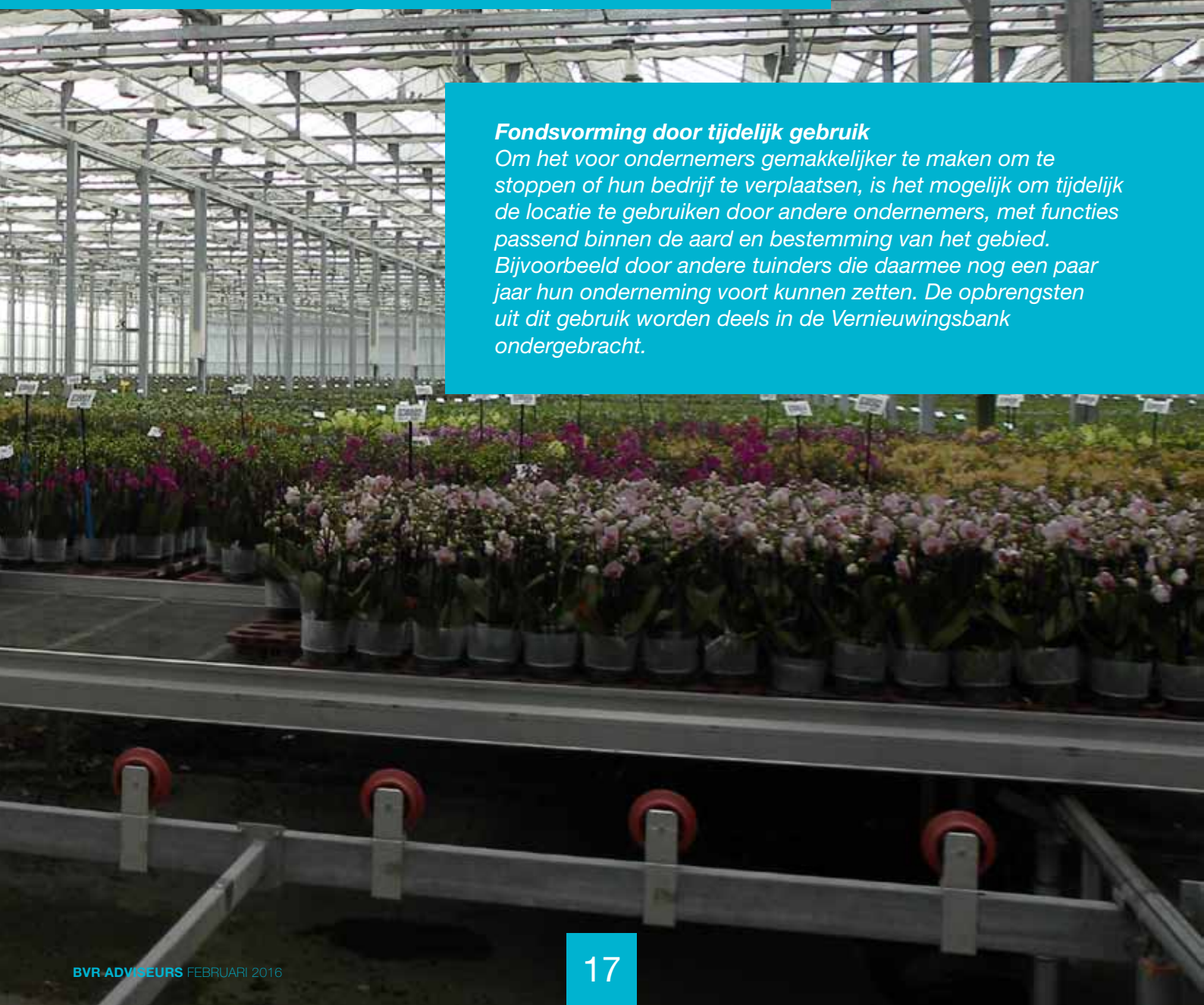
Fondsvorming door verhandelbare rechten

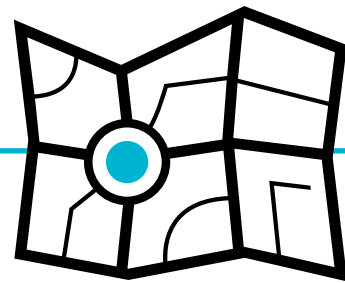
Huidige (verouderde) kassen vertegenwoordigen ook een waarde door de rechten (zoals waterrecht en glasrecht) die daar aan ontleend kunnen worden. Door deze rechten te benoemen en onder te brengen in de op te richten Vernieuwingsbank worden middelen voor modernisering gecreëerd. Watercompensatie is een van de mogelijkheden. Bij de bouw van nieuwe kassen moet verhard oppervlak (glas, verharding, bijgebouwen) gecompenseerd worden in te realiseren wateroppervlak. Deze watercompensatie kan als een verhandelbaar recht worden uitgewisseld in gebieden met hetzelfde peil vak. Het te gelde maken van rechten kan sanering bespoedigen en modernisering voordeliger maken. In de praktijk wordt dit momenteel al toegepast in Kaag en Braassem (door het Platform Tuinbouw Veenstreek) en in Boskoop (door de Stichting Molenkolk die de Boskoopse waterbank beheert).

Fondsvorming door tijdelijk gebruik

Om het voor ondernemers gemakkelijker te maken om te stoppen of hun bedrijf te verplaatsen, is het mogelijk om tijdelijk de locatie te gebruiken door andere ondernemers, met functies passend binnen de aard en bestemming van het gebied. Bijvoorbeeld door andere tuinders die daarmee nog een paar jaar hun onderneming voort kunnen zetten. De opbrengsten uit dit gebruik worden deels in de Vernieuwingsbank ondergebracht.

3. Planologisch mogelijk maken van experimenteerzones

In de Ruimtelijke Visie wordt prioriteit gegeven aan de primaire productie van de sierteelt en alle voorzieningen die nodig zijn voor de hele keten en de draaischijffunctie van de Greenport. De grondstoffen die voortkomen uit de sierteelt kunnen ook de basis zijn van andere producten en productieketens. Mogelijk dat dit een nieuwe marktvraag oplevert naar gebieden waar men met nieuwe productieprocessen kan experimenteren. Deze vraag komt boven op de marktvraag en noodzakelijke capaciteit voor primaire productie die bijdraagt aan de bloemen handelsfunctie die de gehele keten in de Greenport nu heeft. Voor dergelijke experimenteerzones kan vooral gekeken worden naar mogelijkheden in de maatwerkgebieden of bij uitzondering naar specifieke kleine percelen binnen andere gebieden die minder geschikt zijn voor de tuinbouw.

Voor productinnovaties of marktinnovaties zijn verbindingen met andere sectoren nodig. De ondernemers in de Greenport Aalsmeer hebben echter beperkte netwerken buiten hun sector. Dit is een gemiste kans omdat de Greenport Aalsmeer zich kan onderscheiden van de andere Greenports vanwege de ligging nabij Amsterdam en Schiphol met de daar aanwezige kennisinstituten, de financiële en de creatieve sectoren. Het aanbod van kennis en de mogelijkheden tot cross overs met andere sectoren in Amsterdam is groot. De innovatiemotor Greenport Aalsmeer, de Amsterdam Green Campus, het Groen Onderwijscentrum werken met partners in Amsterdam en Nederland aan deze cross-overs. Met experimenteerzones voor cross-overs wordt een extra impuls gegeven aan de sector.

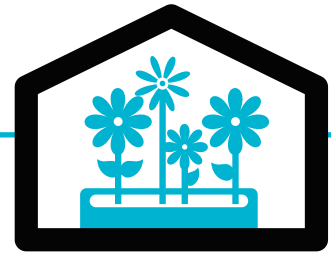
Het gaat daarbij om (tijdelijke) locaties waar wordt geëxperimenteerd en eerste toepassingen worden getest. Hier worden andere topsectoren (de creatieve sector (o.a. mode, architectuur), Life sciences and health, toerisme, maakindustrie, logistiek) uitgenodigd te werken aan concrete projecten. Doel van het instellen van experimenteerzones is het stimuleren van deze innovaties en het vinden van nieuwe (tijdelijke) bestemmingen voor vrijkomende gronden. Belangrijk voor de uitvoeringsagenda is dat de provinciale en gemeentelijke overheden bepalen wat mogelijk is in experimenteerzones en dat zij planologische medewerking verlenen aan dergelijke bestemmingen of deze mogelijkheden in het bestemmingsplan opnemen.

ACTIE: Definiëren wat experimenteerzones kunnen zijn en in welke gebiedscategorieën dit al dan niet wenselijk is. Daarna nader bepalen wat er programmatisch mogelijk is in de experimenteerzones. Dit is een actie voor de Greenport Aalsmeer vanuit haar innovatieprogramma in samenwerking met de sectoren ruimtelijke ordening en economie binnen de betrokken gemeenten en provincies en de topsector Tuinbouw & Uitgangsmateriaal. In 2016 worden de programmatische mogelijkheden bepaald. Uitvoering is afhankelijk van de vraag uit de markt.

4. Harmoniseren ruimtelijke ordeningsbeleid

In de uitvoeringsagenda wordt de Greenport Aalsmeer gezien als één entiteit. Echter bestuurlijk valt ze binnen 3 provincies en 7 gemeenten met sterke partners als LTO Noord Glaskracht, FloraHolland, VGB, Rabobank, onderwijs en Schiphol. Belangrijk is dat het beleid van de verschillende publieke partijen eenduidig is en wordt gestroomlijnd, zodat bestuurlijke grenzen de broodnodige moderniseringsopgave niet frustreren. Dit is een actie die ligt bij de diverse overheden en bedrijven. Daarbij gaat het om de gehanteerde Ruimtelijke Ordeningsinstrumenten, zoals de provinciale verordeningen, de wijze van begrenzen van glastuinbouwconcentratiegebieden, maar ook om een eenduidige manier van handhaven en omgaan met afwijkingsmogelijkheden.

ACTIE: De ruimtelijke verordeningen en wat daarin is toegestaan voor de moderne glastuinbouwgebieden harmoniseren zodat het in elke provincie hetzelfde is. Dit is een actie voor de provincies om dit in 2016 onderling af te stemmen in samenspraak met de gemeenten, LTO Noord Glaskracht en de ondernemers.

5. Het naleven van afspraken door strikter te handhaven

In de Ruimtelijke Visie is nadrukkelijk gesteld dat het versterken van de hele keten voorwaarde is voor de toekomst van de sierteeltsector. Dit betekent dat de daarvoor bestemde gebieden exclusief voorbehouden zijn voor de moderne glastuinbouw en met name de sierteelt.

Dit geldt onverkort voor de gebieden in categorie 1, 2 en 3. Daar staat het behoud van het areaal voorop. Ook de beeldvorming en uitstraling van de gebieden speelt daarbij een rol. De sierteelt is een belangrijk economisch visitekaartje voor Nederland en moet dit ook letterlijk uitstralen. Andere functies zijn in die gebieden, ook uit juridisch planologisch oogpunt, dan ook niet toegestaan. Hier moet strikt op worden gehandhaafd.

Maar dit geldt ook voor de gebieden in categorie 4 en 5. Ook daar zijn op basis van de huidige planologische regelingen geen andere functies toegestaan. In de praktijk blijkt dat dit niet altijd strikt wordt nageleefd en ontstaat er menging met andere functies die voor de korte termijn meer geld opleveren voor de betrokken ondernemer. Door andere functies te gedogen of op termijn zelfs te legaliseren verliest de sector areaal. Maar belangrijker is nog dat dergelijke ontwikkelingen de mogelijkheden tot transformatie en modernisering kunnen belemmeren of zelfs frustreren, waardoor een afgewogen toekomstperspectief voor een gebied moeizaam of niet tot stand komt. Ook in deze gebieden is het daarom van belang om geen andere nieuwe ontwikkelingen toe te staan of te gedogen die niet passen binnen de geldende planologische regelingen, tenzij daarover voor incidentele gevallen tussen gemeente en provincie bestuurlijke afspraken zijn gemaakt c.q. daarover consensus bestaat. Handhaving is in deze gebieden daarom eveneens noodzakelijk.

Dit wil niet zeggen dat andere ontwikkelingen of functies in categorie 4 en 5 gebieden zijn uitgesloten. Maar dat kan pas aan de orde zijn als er voor een gebied een door de overheden en ondernemers gedragen toekomstvisie wordt ontwikkeld, waarbij een goede afweging plaats heeft gevonden met betrekking tot het al dan niet willen en kunnen behouden van teeltareaal, en waarbij andere beleidsvelden zoals onder andere ruimtelijke ordening, landschappelijke kwaliteit, economische belangen en bedrijventerreinenstrategie e.d. worden betrokken. Zowel de gemeenten als de provincies hebben daarin hun eigen verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Op basis van een dergelijke visie kan er door provincie respectievelijk gemeente planologische ruimte worden geboden voor andere ontwikkelingen in die gebieden.

ACTIE: In het belang van het proces om te komen tot modernisering van de glastuinbouw strikt handhaven op oneigenlijk gebruik van gronden en opstallen.

6. Vestigingsvoorwaarden voor modernisering en verduurzaming

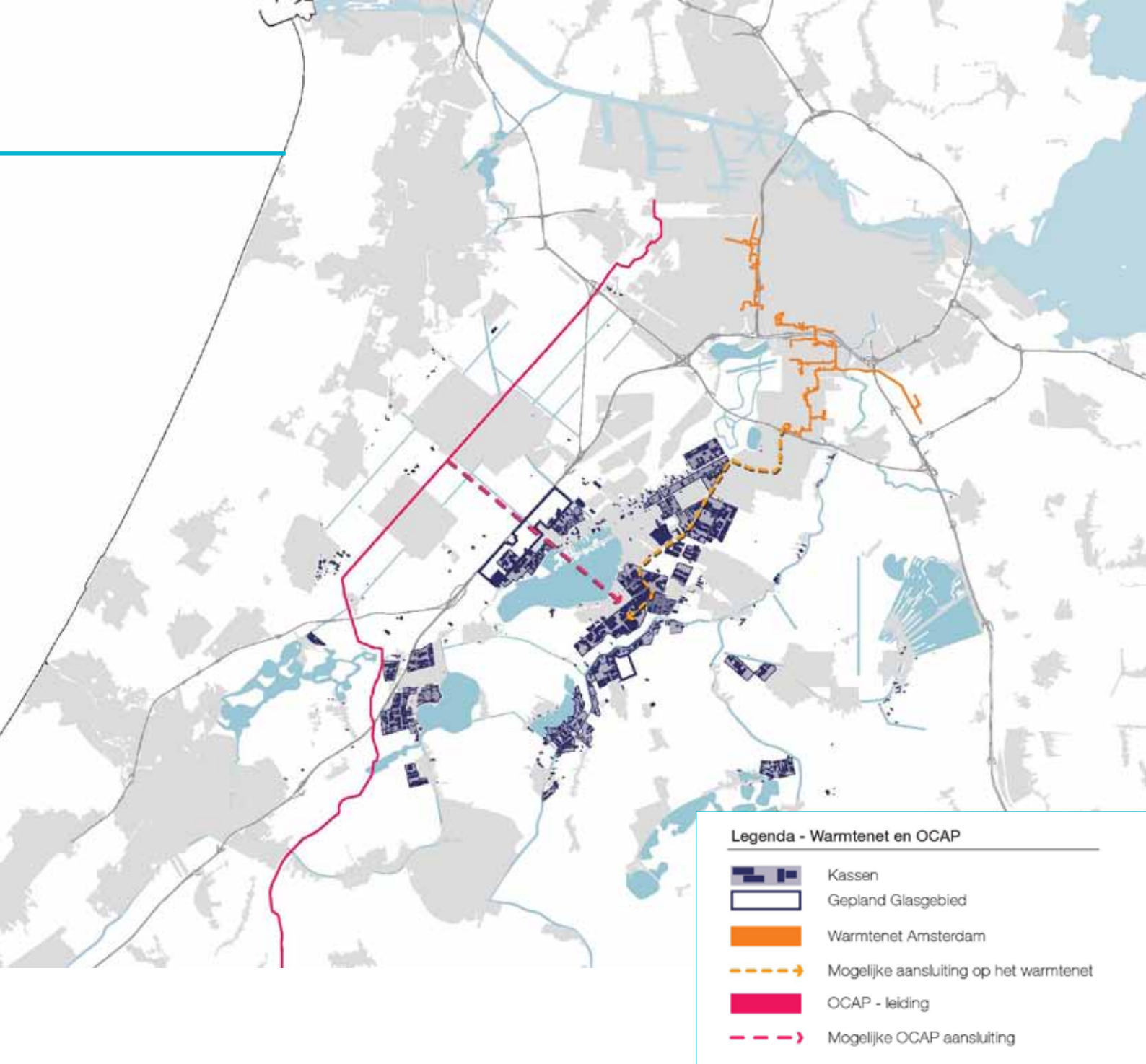
Om er voor te zorgen dat de sierteeltsector een sterke motor blijft voor de Nederlandse economie, is het noodzakelijk dat er mogelijkheden worden geboden om te moderniseren met verduurzaming als belangrijke basis.

De aansluiting op een bestaand CO₂ netwerk (randvoorwaarde om alternatieve niet fossiele brandstoffen te gebruiken) en het benutten van het Warmtenet (Green Deal warmtenet MRA) vanuit de grootstedelijke agglomeratie is voordelig om de verduurzaming in gang te zetten. De aansluiting op het bestaande CO₂ netwerk en de uitrol van het verdere netwerk wordt gefaseerd uitgevoerd. De eerste stap is de aansluiting op de uitleglocatie Prima4a en van daaruit een doorkoppeling naar de Kwakel en omgeving. De Greenport Aalsmeer is voorzitter van de Green Deal CO₂, begeleidt het ontwerp van het CO₂ netwerk en werkt aan een subsidie strategie. Met de metropoolregio is een samenwerkingsovereenkomst getekend om de ontwikkeling van duurzame warmte-koudenetten verder op gang te brengen.

Het hebben van een aansluiting voor CO₂ en warmte alleen is niet voldoende om bedrijven in beweging te krijgen. Er zijn aanvullende vestigingsvoorwaarden nodig, shared services en faciliteiten. Voorbeelden hiervan zijn: parkmanagement, gezamenlijke promotie, bundelen logistiek, showcase productietechnieken en zorgen voor voldoende gekwalificeerd personeel.

Voor de toekomst is het belangrijk om ook nog verder te kijken. Wereldwijd wordt gesproken over het transitietijdperk waarin we nu leven, mede ingegeven door ontwikkelen op het gebied van technologie (ICT, nanotechnologie), duurzaamheid (alternatieven voor fossiele brandstoffen) en de trend dat alles persoonlijker wordt (mobiliteit, zorg). In andere bedrijfstakken worden al nieuwe diensten aangeboden uitgaande van gebruikersovereenkomsten in plaats van bezit en koop.

Interessant is om te onderzoeken of er andere financieringsconstructies zijn die meer passen bij de huidige tijdgeest. Bijvoorbeeld door bij de grootschalige glastuinbouwgebieden geen kavels maar gebruiksrechten te verkopen. Dus een ontwikkelingsmaatschappij als eigenaar met ondernemers als aandeelhouders (van bezit van grond naar bezit van aandelen). Een andere mogelijkheid is het eigendom van kassen en installaties te laten bij de fabrikanten. Deze onderdelen kunnen dan door de tijd heen vervangen worden door modernere versies. Dit is een manier van denken die momenteel al wordt toegepast in Park 2020 in Hoofddorp.

uitgevoerd onder regie van de duurzaamheidsmakelaar van de Greenport Aalsmeer. Voor de financiering voor de aanleg financiering CO₂ netwerk is een businesscase opgesteld voor de eerste fase met een doorkijk naar de tweede fase waarin eventuele bijdragen van derden worden opgenomen. planning: 2016 onderzoek gereed, waarna met de uitvoering kan worden gestart.

ACTIE 2: Stimuleren en faciliteren van shared facilities en services door de Greenport Aalsmeer en haar regionale partners.

ACTIE 3: Verrichten van een onderzoek naar nieuwe vormen van financiering en eigenaarschap. Uit te voeren door de glastuinbouw ondernemers, fabrikanten, financiers en overheden. LTO Noord Glaskracht neemt het voortouw in het opzetten van dit onderzoeksteam. Planning: 2016 onderzoek gereed.

7. Het stimuleren van gebiedsgerichte uitwerkingen

Om meer inzicht te krijgen in de ontwikkel-mogelijkheden van de gebieden categorie 4 en 5 en de mogelijkheden voor verduurzaming en modernisering van categorie 1,2 en 3, is een verkenning gedaan naar de trends en ontwikkelingen binnen de sector en naar de verschillende ontwikkelpotenties van de gebieden zelf. Resultaat is de bewustwording dat er weliswaar één Greenport Aalsmeer is, maar dat de glastuinbouwgebieden in verschillende gebieden liggen met elk eigen ruimtelijke en economische ontwikkelmogelijkheden. Door de ligging in de invloedssfeer van de Metropool Regio Amsterdam (MRA), de ligging nabij de internationale luchthaven en de ligging in een glas- en tuinbouwgebied met bedrijven die een sterke historie kennen in het gebied, kun je de Greenport Aalsmeer geografisch indelen in drie economische dynamieken: stedelijke, internationale en land- en tuinbouw economie.

Het denken in 3 economieën is een manier om de verschillende gebieden onderscheidend te maken en sterke profielen/accenten mee te geven waardoor mogelijkheden ontstaan voor een unieke branding. Het levert een rijke inspiratiebron. Er worden op die manier ook inhoudelijke argumenten gegeven voor maatwerk (waarom in ene gebied niet en in andere wel), waarmee de Greenport verschillende samenwerkingsverbanden en partners kan krijgen. Het is geen doel op zich maar een middel om anders over de verschillende gebieden na te denken. De grenzen tussen de gebieden zijn flexibel.

Het doel van gebiedsgerichte uitwerkingen is om optimaal gebruik te maken van de dynamiek die aanwezig is. Dit kan leiden tot nieuwe ruimtelijk programma's, tot nieuwe samenwerkingen en financieringsstromen en kansen voor innovaties in de glastuinbouw.

ACTIE 1: Stimuleren van gebiedsgericht werken samen met de gebiedspartijen bij de uitvoering van concrete projecten. De keuze voor projecten wordt besproken in de werkgroep Ruimte en Glas.

ACTIE 2: Het opzetten van een branding voor de Greenport Aalsmeer geïnspireerd op de drie economieën. Uit te voeren door de Greenport Aalsmeer in samenwerking met de regionale partners.

Ter inspiratie voor de gebiedsgerichte uitwerking zijn de drie economieën beknopt beschreven met de betekenis voor de Greenport Aalsmeer.

De Greenport in de Stedelijke economie

De Metropool Regio Amsterdam (MRA) is een bron van kennis en een groeiende economie. Dit betekent een toenemende vraag naar ruimte voor wonen, werken en recreëren. Dit kan een kans zijn voor herontwikkeling van de transformatiegebieden (categorie 5) zowel dichtbij Amstelveen en Aalsmeer, als kwalitatieve gebieden langs het water die wat verder van de stad liggen. Dit zijn potentiële regionale woningbouwcompensatielocaties. De hoge dynamiek in de stad, waar verschillende sectoren elkaar versterken, is ook een kans voor de glastuinbouwsector. Samenwerking met bijvoorbeeld de creatieve sector (mode, architectuur, gaming), Life sciences and health of de moderne maakindustrie kan in maatwerkgebieden leiden tot productinnovaties en marktinnovaties. Locaties in de Greenport kunnen aantrekkelijk zijn om innovaties uit te testen en producten te ontwikkelen. Door het aanwezige internationale netwerk en de specialistische kennis is de glastuinbouwsector een interessante partner in innovatieprojecten. Het vinden van de cross-overs tussen verschillende sectoren en het openstaan voor anderen is de uitdaging waar een deel van de sector voor staat.

Met de omlegging van de N201 heeft de Greenport Aalsmeer een gezicht gekregen aan een van de belangrijkste regionale ontsluitingswegen. De zone rond de N201 heeft een gemengd programma dat direct of indirect van belang zijn voor de Greenport. Door het gebied meer in samenhang te bekijken ontstaan kansen die elders in de Greenport niet

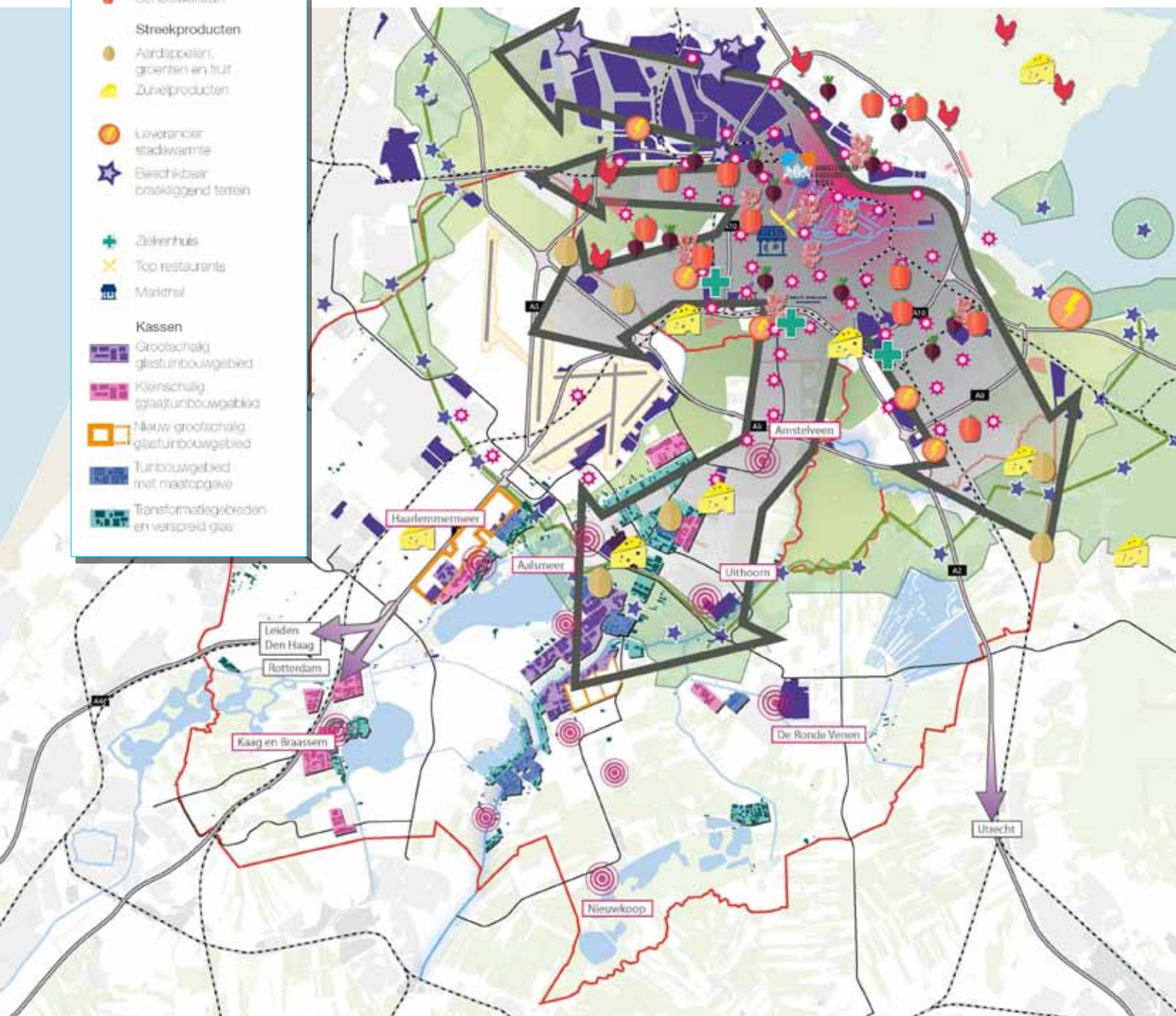
voorkomen. Coöperatieve samenwerkingen tussen de glastuinders en de andere gebiedspartners kunnen impulsen geven aan modernisering (productinnovaties, marktinnovaties, duurzaamheid). Uitwisseling van energie en warmte is een kans. Het gebied kan worden aangesloten op het Warmtenet en mogelijk ook een 'stepping stone' zijn in verdere uitbreiding van het Warmtenet naar het zuiden. Ook kan dit een positieve bijdrage leveren aan de tot stand koming van een tramverbinding tussen Amsterdam – Amstelveen en Uithoorn.

Dit vereist een gezamenlijke aanpak van gebiedspartners. Zij moeten het initiatief nemen de kansen te verkennen en strategische projecten te benoemen. De belangen voor de Greenport zijn daarbij divers, zoals ruimte voor moderne glastuinbouw, kansen voor samenwerkingen met andere sectoren, een etalagefunctie, nieuwe kansen voor de FloraHolland en daarmee onderscheidende vestigingskwaliteiten voor ondernemers in de sector. Alle gebieden in dit "stedelijke" deel van de Greenport kunnen op hun eigen wijze hier aan bijdragen.

Legenda

- Start-up
- Stadsboerderij
- Kruidtuin
- Moestuin
- Schoolwerktuin
- Streekproducten**
 - Aardappelen, groenten en fruit
 - Zuivelproducten
- Leverancier stadswarmte
- Beschikbaar braakliggend terrein
- Ziekenhuis
- Top restaurants
- Markthal
- Kassen**
 - Grootschalig glastuinbouwgebied
 - Kleinschalig (glas)tuinbouwgebied
 - Nieuw grootschalig glastuinbouwgebied
 - Tuinbouwgebied met mastopgave
 - Transformatiegebieden en verspreid glas

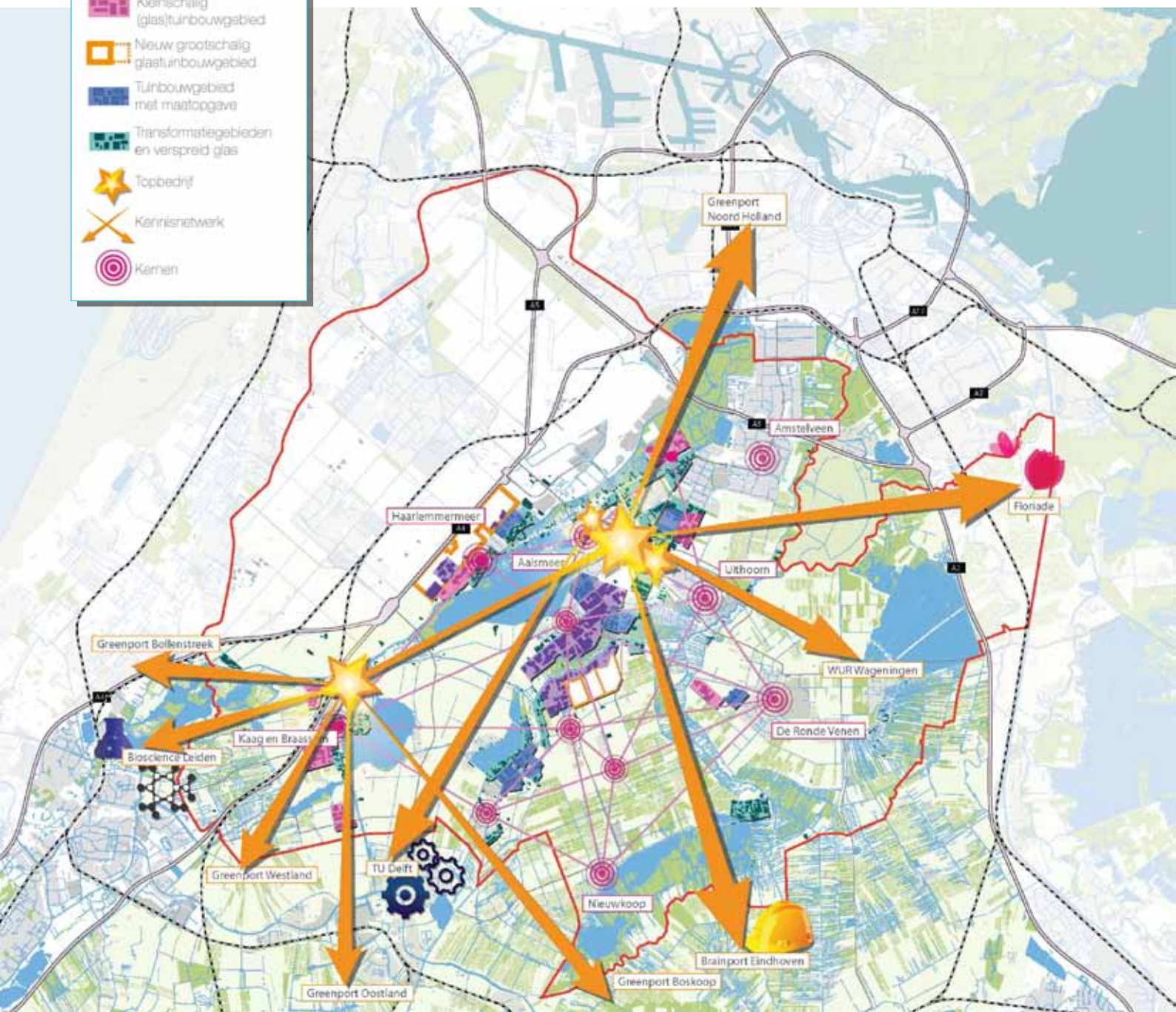

De Greenport in de Land en Tuinbouwconomie

De kern van de Land- en tuinbouwconomie ligt in de gemeenten Kaag en Braassem, Nieuwkoop, Ronde Venen en Uithoorn. De hier gevestigde bedrijven zijn vaak emotioneel aan hun locatie gebonden vanwege de sociale verbanden met familie en werknemers. Het landelijk gebied bepaald het beeld waarin de glastuinbouw opereert en eventueel kan ontwikkelen. Deze krachtige basis kent een lange historie en vraagt om een continue aandacht voor vernieuwing. Er moet een voldoende groot aanbod zijn van modern teeltareaal met een robuuste infrastructuur en een duurzame water- en energievoorziening. Dit is mogelijk door het teeltareaal te clusteren op locaties met de juiste vestigingsfactoren zoals kavelgrootte, infrastructuur, bodemsoort, energievoorziening en wateropslag. Met de ruimtelijke visie heeft de Greenport Aalsmeer deze locaties bepaald. Kwaliteit van en innovaties in de producten in de sierteelt zijn hoogwaardig. Naktuinbouw als belangrijke partner in de Greenport Aalsmeer is zichtbaar aanwezig en laat zien dat tuinbouw gelieerde bedrijvigheid als onderzoek, plantenveredeling en onderwijs met glasopstanden, ook goed passen in dit soort gebieden. Samen met de kennisinstellingen in Nederland, zoals de WUR, het Groene Onderwijscentrum Aalsmeer, de Amsterdam Green Campus (samenwerking met o.a. UvA, VU, InHolland) op het Science Park Amsterdam, en de partners in de Greenport Westland – Oostland en Noord Holland Noord, werkt de sector aan continue innovaties.

De diversiteit van teelten en kavels en de aanwezige kennis en netwerken bij ondernemers maakt juist dit deel van de Greenport aantrekkelijk als experimenteerzone voor de glastuinbouw, waar innovaties (bijvoorbeeld biobased economy, inhoudsstoffen en sierteelt veredeling zoals verenigd onder de vlag van Blooming Breeders) in de glastuinbouw worden ontwikkeld en uitgetest. Voor innovaties gekoppeld aan de primaire productie van de sierteeltsector kunnen ook experimenteergebieden een plek krijgen in de categorie 1, 2 en 3. Voor nieuwe toepassingen en productieketens gaat het vooral om de categorie 4 gebieden. Natuur, recreatie en in beperkte mate woningbouw zijn naast de land en tuinbouw de belangrijkste ruimtelijke kansen of opgaven als het gaat om transformatie.

In dit deel van de Greenport zit de ontwikkelkracht met name bij de ondernemers in samenwerking met de gemeenten. Coöperaties tussen ondernemers zijn bepalend voor de vernieuwing. In diverse gebieden bestaan zeer actieve samenwerkingen die werken aan de modernisering van gebieden ondernemen. De initiatiefnemers werken gebiedsgericht aan de vestigingskwaliteiten voor moderne glastuinbouw, aan het creëren van ruimte voor ondernemers die willen doorgroeien en aan het in beweging brengen van gebieden door gerichte acties zoals een ondernemingsverkenning en het inzetten van de Vernieuwingsbank.

De Greenport in de Internationale Economie

De Mainport Schiphol is een essentiële partner van de Greenport in de logistiek, maar zet de hele regio ook internationaal in de markt. Schiphol als 'preferred flower hub' vormt een belangrijke internationale schakel in de sierteeltketen van de Greenport Aalsmeer. Vele bedrijven blijven zich hier vestigen en er is een aanhoudende vraag naar ruimte. Rondom Schiphol zijn dan ook diverse gebiedsontwikkelingen en projecten. In deze ontwikkeling is bij gebiedspartijen en bedrijven bovendien een groeiende interesse in duurzame en flexibele oplossingen. In de Westas staat de circulaire economie centraal. Het verbinden van stromen en samenwerken in projecten is voor alle gebiedspartners van belang en een kans voor de Greenport. Duurzame glastuinbouw is in alle gebieden een voorwaarde voor een toekomstige gezonde bedrijfsvoering en een randvoorwaarde voor het kwaliteitsmerk van de Nederlandse sierteelt. De glastuinbouw is door zijn grote productie, logistiek, intensieve energie, grondstoffengebruik en grondstoffenproductie juist in deze economische omgeving een interessante partner.

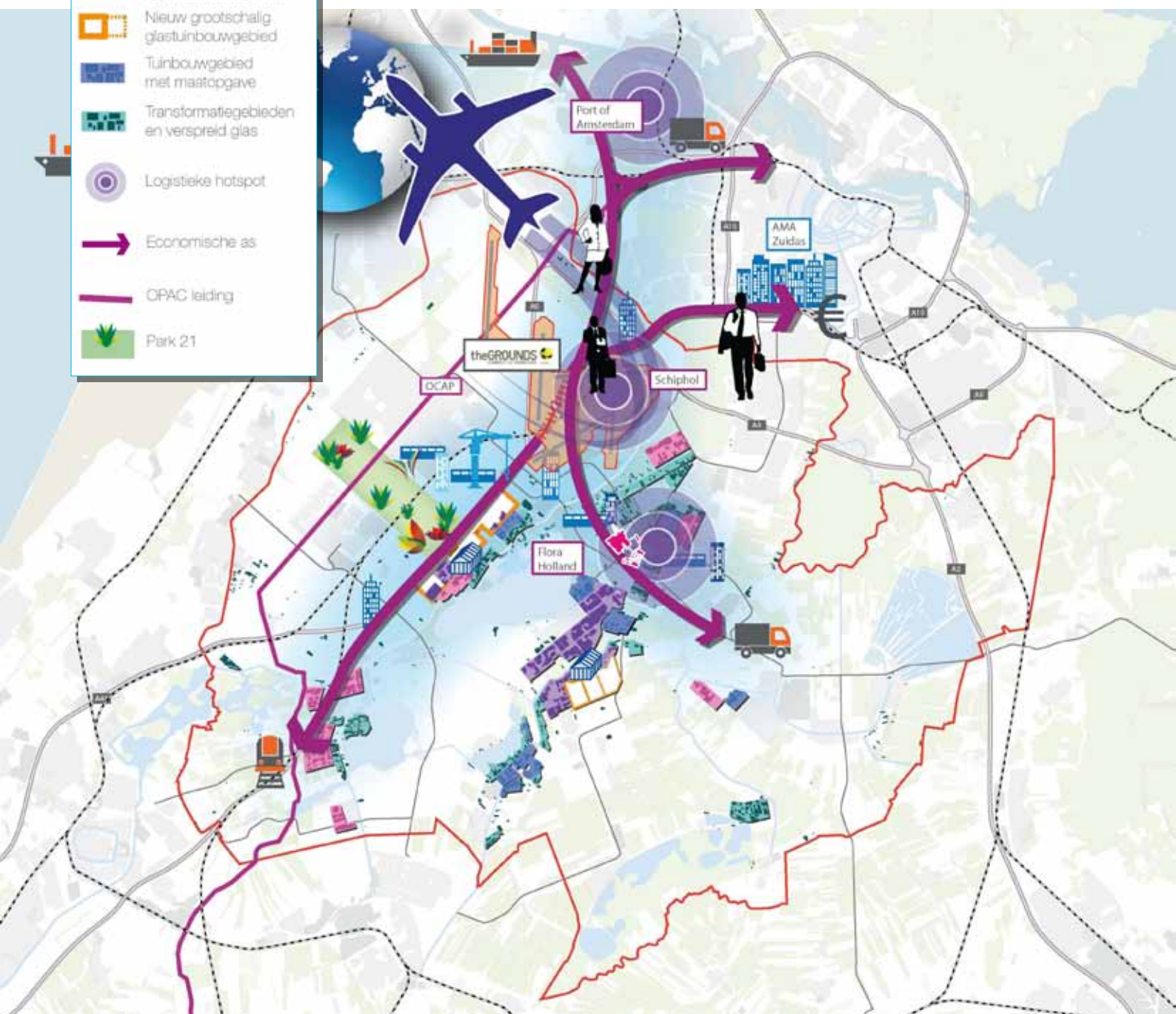
Langs de A4 en nabij Schiphol is dé locatie voor een modern en grootschalig glasgebied. De Prima4a locatie en de naastgelegen gebieden van Rijsenhout hebben een bovenregionale uitstraling met in potentie onderscheidende vestigingsvoorwaarden. Kansen liggen in samenwerkingsverbanden met de Westas-partners en gebiedsontwikkelaars. Ontwikkelingen in Prima4a kunnen van onderscheidende waarde zijn voor de vernieuwing van de glastuinbouwsector en zijn relevant voor agenda's van Rijk (topsectoren beleid, MIRT Westas), luchthaven (duurzaamheid, investeringsprogramma's als de Mainport Innovation Fund) en metropoolregio (MMETT-onderzoeksagenda).

Prima4a vormt de kern van het moderne glasgebied en is het visitekaartje van het sierteeltcluster. Sierteelt en moderne tuinbouw staan hier centraal. De ontwikkeling hiervan en handhaving hierop is bepalend voor de uitstraling van dit internationale visitekaartje van de Greenport. Het gebied is een attractieve klant voor de CO₂ exploitant en een 'stepping stone' voor een tweede fase aanleg van CO₂ naar het Kernglastuinbouwgebied de Kwakel en omgeving. In het maatwerkgebied Rijsenhout zal een verkenning moeten uitwijzen op welke wijze dit gebied het meest bijdraagt aan de doelstellingen van de Greenport. Het transformatie gebied van Rijsenhout biedt juist ruimte aan andere functies, zoals bijvoorbeeld natuur en recreatie.

Legenda

- Grootschalig glastuinbouwgebied
- Kleinschalig (glas)tuinbouwgebied
- Nieuw grootschalig glastuinbouwgebied
- Tuinbouwgebied met maatopgave
- Transformatiegebieden en verspreid glas
- Logistieke hotspot
- Economische as
- OPAC leiding
- Park 21

Uitwerking per gebiedscategorie

4

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de aanpak van de gebiedsgerichte uitwerkingen. Het gaat daarbij om het in beweging krijgen van de verschillende glastuinbouwgebieden, de categorieën 1 t/m 5 uit de Ruimtelijke Visie.

De indeling van de gebieden in categorieën kunt u vinden op de visiekaart op pagina 10.

De Ruimte-coördinator kan de projecten met prioriteit gaan inventariseren, onder meer op intrinsieke motivatie van gemeenten en ondernemers en op Greenportbelang. De trekkersrol in de aanpak en uitvoering van lokale gebiedsprojecten ligt bij de betrokken gemeenten.

Belangrijk is het besef dat de Greenport Aalsmeer een bovenlokaal belang dient en dat daarvoor afspraken en afwegingen op regionale schaal gemaakt moeten worden in overleg met alle betrokken partijen en partners in de gebieden.

De Greenportbrede acties en gebiedsgerichte projecten worden deels parallel opgepakt. De Greenportbrede activiteiten verbeteren de kansen en mogelijkheden of zijn zelfs voordelig voor de gebiedsgerichte activiteiten. Beide hebben dus een belangrijke relatie met elkaar. Gebiedsgerichte activiteiten kunnen wel al worden voorbereid en opgepakt. Ook lopen er al diverse projecten of meer kleinschalige initiatieven. Deze kunnen gewoon doorgang vinden. Wel blijft regionale afstemming daarbij belangrijk. Indien de voortgang of de strategisch te maken keuzes bij gebiedsgerichte projecten afhankelijk is van de Greenportbrede activiteiten (bijv. harmoniseren beleid Noord- en Zuid-Holland, lobby Luchthavenindelingbesluit, duurzaamheidsprojecten), zal de planning van het gebiedsgerichte project afgestemd moeten worden op het behalen van resultaten bij de Greenportbrede acties. Hieruit blijkt ook het belang om de Greenportbrede projecten met urgentie op te pakken.

Onderstaand zijn de gebiedscategorieën weergegeven met daarbij de belangrijkste kenmerken en opgaven zoals opgenomen in de Ruimtelijke Visie. Vervolgens zijn indicatief processtappen aangegeven hoe op basis van deze uitvoeringsagenda gebiedsgericht gewerkt kan worden. Daarbij geldt dat elk lokaal gebiedsproject zijn eigen specifieke kenmerken, problematiek en aanpak zal vragen die per project in een plan van aanpak door de gemeente zal worden uitgewerkt.

CATEGORIE 1: Bestaand modern grootschalig glastuinbouwgebied

Voor moderne glastuinbouw zijn kavelgrootte, een goede draagkrachtige bodem, infrastructuur en ontsluiting op het hoofdwegennet belangrijke randvoorwaarden. Om rendabele investeringen te kunnen doen in infrastructuur voor duurzaamheid is vaak schaalgrootte nodig. Deze gebieden hebben een minimale omvang van circa 100 hectare fysiek glas. De oudere gebieden of deelgebieden in deze categorie hebben een opgave voor modernisering. De mate waarin dat moet gebeuren, loopt uiteen. Er is een beperkte hoeveelheid ontwikkelruimte in deze gebieden. Voorbeelden in deze categorie zijn het kernglasgebied in Uithoorn/De Kwakel en het modernere deel van Rijsenhout/Prima4a.

CATEGORIE 2: Bestaand kleinschalig (glas)-tuinbouwgebied (specialistische teelt en niche producten)

De Greenport Aalsmeer dankt haar positie mede aan de diversiteit in het aanbod. Deze specialiteiten kunnen zich bij uitstek hier blijven ontwikkelen en vestigen. Deze gebieden zijn kleiner dan 100 hectare. Ze hebben als glasgebied veel kenmerken van categorie 1. In het algemeen zijn in deze gebieden moderne glastuinbouwbedrijven gevestigd, met hier en daar ook enkele kleinschalige en/of verouderde bedrijven. Sommige gebieden worden gekenmerkt door een combinatie van glas met vollegrond teelten of bijvoorbeeld bollenbroeierij. Er zullen op punten slagen nodig zijn om deze gebieden toekomstbestendig te maken. Dat kan herstructurering van het glas zelf, of een andere ingreep zijn. De gebieden zijn over het algemeen goed ontsloten, op punten is er ruimte voor verbetering in de ontsluiting. Er is nog ruimte voor nieuwe ontwikkeling in deze categorie. Door herstructurering is in deze gebieden nog teeltareaal te winnen. Deze gebieden zijn vaak te klein om over te gaan op grootschalige voorzieningen voor duurzaamheid. Er zal gezocht worden naar andere slimme combinaties. Voorbeelden in deze categorie zijn het gebied Flora Geestweg met gespecialiseerde tulpenbroeierijen en Sotaweg met Naktuinbouw en Fresiakwekerijen.

CATEGORIE 3: Nieuw grootschalig glastuinbouwgebied

Aan de vraag naar grote kavels van 10 hectare tot wel 50 ha kan hier worden voldaan. Ook de vraag naar groot transport (LSV) kan hier geïmplementeerd worden. Hiermee wordt voorzien in 'schuifruimte'. Dat wil zeggen, met verplaatsing naar deze gebieden, ontstaat elders ruimte voor schaalvergroting of modernisering. Door de schaalgrootte zijn net als bij categorie 1 investeringen in CO₂ voorziening, restwarmte of geothermie interessant en haalbaar. Met het ontwikkelen van nieuw gebied, kan het duurzaamheidsconcept het meest verregaand geïmplementeerd worden.

Voorbeelden van een dergelijk gebied zijn Prima4a (gereserveerd, deels bestemd en ontwikkeld, de contour is met een oranje lijn aangegeven op de visiekaart op pagina 24) of Nieuw Amstel 1 (gereserveerd, oranje gearceerd aangegeven op de visiekaart). Bij de ontwikkeling van Prima4a moeten bestaande (bestuurlijke) besluiten en afspraken worden gerespecteerd. Nieuw Amstel Oost 1 is strategisch te reserveren voor glastuinbouw. Dit gebied is nog niet bestemd. Nieuw Amstel Oost 2 en 3 vormen een geschikte locatie, maar zijn de eerste decennia waarschijnlijk niet nodig. Nieuw Amstel Oost blijft vooralsnog agrarisch bestemd, totdat er behoefte ontstaat aan dit glastuinbouwgebied.

Op weg naar uitvoering: de stappen voor de categorie 1, 2 en 3 gebieden:

Stap 1: Onderzoek en businesscase CO₂ en warmtenet

- > Door duurzaamheidsmakelaar in opdracht van Greenport Aalsmeer.
- > Mogelijkheden en strategisch belang van gebied in netwerk.
- > Uitkomst is een businesscase voor CO₂ en warmtenet.

Stap 2: Bepalen onderscheidende vestigingsvoorwaarden (parallel aan stap 1)

- > Door ondernemers en grondeigenaren, met ondersteuning door Greenport Aalsmeer en regionale partners (stimuleren en faciliteren).
- > Verkenning van kansen en knelpunten voor moderne glastuinbouw, verkenning bestaande initiatieven en projecten, mogelijkheden voor gedeelde voorzieningen en faciliteiten.
- > Positioneren gebied, benutten onderzoek naar branding Greenport Aalsmeer vanuit de drie economieën en benoemen mogelijke relatie met andere gebieden.
- > Uitkomst is een propositie voor samenwerking en concrete projecten.

Stap 3: Prioriteren van gebieden

- > Door samenwerkende partners in de Greenport Aalsmeer. (gemeente, provincies, Ito)
- > Regionale afweging maken op basis van input uit alle categorieën en deelonderzoeken (financiering, eigenaarschap, branding, vernieuwingsbank, experimenteerzones, harmonisering RO). Wat zijn de gebiedsoverstijgende urgenties, kansen en randvoorwaarden?
- > Uitkomst is een prioritering van gebieden en een set van randvoorwaarden waaraan modernisering moet voldoen. Deze gebieden prioriteren voor de inzet van de ruimte-coördinator, voor de vertrouwenspersoon, voor een gebiedsgerichte uitwerking.

Stap 4: Optioneel: gebiedsgerichte uitwerking van grotere gebieden met meerdere categorieën, indien er een kans of urgentie is om op te schalen naar een groter gebied.

- > Door overheden en grondeigenaren, met inzet van Ruimte-coördinator.
- > Samenvoegen resultaten stappen 1, 2 en 3
- > Uitwerkingen zijn agenderend (rijk, partners omgeving), gericht op ontwikkeling van geconcentreerde en moderne glastuinbouw gebieden en de ontwikkeling van benodigde duurzaamheidsnetwerken.

Stap 5: Businesscases en pilots voor modernisering

- > Door ondernemers en samenwerkende partners in de Greenport Aalsmeer. Inzet vertrouwenspersoon en Ruimte-coördinator vanuit Greenport Aalsmeer.
- > Stap 1-4 als uitgangspunt
- > Opzetten van samenwerking ondernemers (coöperatie/stichting) en het ontwikkelen van businessplannen.
- > Welke mogelijkheden voor financiering / ontwikkeling bieden de instrumenten / tools uit de Vernieuwingsbank en wat kan het gebied daar aan bijdragen.
- > Welke mogelijkheden voor ontwikkeling bieden de programmatische mogelijkheden uit de experimenteerzones of uit de eventuele wijzigingen die voortkomen uit de harmonisering van de ruimtelijke verordeningen.
- > Welke mogelijkheden bieden de resultaten uit het onderzoek financiering en eigenaarschap.

CATEGORIE 4: Tuinbouwgebieden met maatwerkopgave

Gezien de trends, de kwaliteit van het aanbod en het te veel aan (verouderd) teeltareaal in de regio, zijn deze gebieden minder kansrijk als vitaal teeltareaal in 2025. Er is veel variatie binnen deze categorie. Er zijn goede en kansrijke tuinbouwbedrijven gevestigd in deze gebieden, welke bijdragen aan de diversiteit van het aanbod van de Greenport Aalsmeer. In deze oudere teeltgebieden wordt teelt onder glas ook gecombineerd met opengronds sierteelt (boomkwekerij). Er zijn kansen voor extensievere en biologische teelten. Er zijn in deze categorie meer dan in andere categorieën bedrijven die geen opvolger hebben en is er veel verouderd glas.

Voor de eventueel vrijkomende ruimte is het zoeken naar een combinatie met andere functies om daarmee de vitaliteit van het gebied te dienen. Indien financieel en ruimtelijk goed onderbouwde plannen voorliggen, kan regionaal worden afgesproken om planologische ruimte te bieden voor uitvoering. Hier draait het om regionale fasering en afstemming (en instrumentarium), gecombineerd met lokaal maatwerk.

Kansrijke lokale ontwikkelingen van goede bedrijven worden zeker niet tegengehouden. Bovenlokale overheidsinvesteringen in energie, grootschalige herstructurering of bereikbaarheid, ten behoeve van de glastuinbouw, liggen in deze gebieden niet voor de hand. Wanneer een gebied transformeert naar een categorie 2 gebied kan dat betekenen dat daar wel investeringen aan de orde zijn.

Op weg naar uitvoering: de stappen voor de categorie 4 gebieden:

Stap 1: Ondernemersverkenning

- > Door onafhankelijke partij in opdracht van de Greenport Aalsmeer.
- > Uitkomst biedt inzicht in toekomstperspectief van ondernemers.

Stap 2: Voorstel voor nieuwe categorie indeling

- > Door de gemeente
- > Verkenning (quick scan) hoe het gebied van grootste waarde kan zijn voor de Greenport Aalsmeer.
- > Uitkomst biedt inzicht in de potentie van het gebied en in welke categorie het daarmee zou moeten vallen.

Stap 3: Prioriteren van gebieden, keuze categorie indeling

- > Door samenwerkende partners in de Greenport Aalsmeer. (gemeente, provincies, Ito)
- > Regionale afweging maken op basis van input uit alle categorieën. Wat zijn de gebiedsoverstijgende urgenties, kansen en randvoorwaarden? Bepalen of het gehele gebied of delen van het gebied als categorie 2 of categorie 5 gebied wordt ingedeeld.
- > Uitkomst is een selectie van gebieden die kansrijk zijn om te transformeren / moderniseren en een set van randvoorwaarden waaraan transformatie /modernisering moet voldoen. Deze gebieden prioriteren voor de inzet van de ruimte-coördinator, voor de vertrouwenspersoon, voor een gebiedsgerichte uitwerking.

Stap 4: Optioneel: gebiedsgerichte uitwerking van grotere gebieden met meerdere categorieën, indien er een kans of urgentie is om op te schalen naar een groter gebied.

- > Door overheden en grondeigenaren, met inzet van Ruimte-coördinator.

Stap 5: Businesscase voor transformatie of modernisering (zie categorie 2 of 5).

CATEGORIE 5: Transformatiegebieden en verspreid glas

Deze gebieden zullen niet meer tot het glasconcentratiegebied behoren of worden voorgesorteerd om daar niet meer toe te behoren (bijvoorbeeld de Iepenlaan, Oud Aalsmeer en delen van de Noorderlegmeerpolder). In deze gebieden is transformatie naar andere functies gepland of reeds gestart (bijvoorbeeld Paradijsweg natte kant).

In de toekomst behoren deze gebieden niet meer tot het teeltareaal binnen de Greenport Aalsmeer. Het provinciale en gemeentelijke ruimtelijk-economisch beleid wordt hierop aangepast. Regionaal worden maatwerkoplossingen gezocht om deze gebieden te transformeren. Dat wil uiteraard niet zeggen dat gevestigde bedrijven verplicht moeten vertrekken. Bestaande bedrijven houden hun bestemming/rechten, totdat er concrete plannen zijn voor iets anders. Het saneren en transformeren wordt gedoseerd en gefaseerd gedaan.

Prioriteitstelling van deze sanering wordt afgestemd op kansen voor andere (verdien) functies. De benutting van kansen en het vinden van oplossingen ontstaat door gezamenlijke inzet binnen de Greenport Aalsmeer. Het verspreid glas ligt in agrarisch bestemd gebied. Verspreide bedrijven kunnen op locatie meestal niet uitbreiden. Het beleid is er al op gericht dat deze bedrijven saneren of verplaatsen naar glasconcentratiegebieden.

Op weg naar uitvoering: de stappen voor de categorie 5 gebieden:

Stap 1: Ondernemersverkenning

- > Door onafhankelijke partij in opdracht van de Greenport Aalsmeer.
- > Uitkomst biedt inzicht in bereidheid van verhuizende ondernemers en waar locaties vrij kunnen komen.

Stap 2: Ruimtelijk-economische verkenning (parallel aan stap 1)

- > Door gemeente, i.s.m. grondeigenaren en mogelijke ontwikkelaars.
- > Verkenning ontwikkelmogelijkheden (ruimtelijk, planologische), verkenning initiatieven in gebieden, positioneren gebied (in de drie economieën) en benoemen mogelijke relatie met andere gebieden.
- > Verbinding leggen met lobbytraject LIB en 20 Ke.
- > Uitkomst biedt inzicht in ontwikkelpotentie van gebieden, zowel planologisch als vanuit de initiatieven in een gebied.
- > Uitkomst geeft aan waar een kans ligt / noodzaak is voor een gebiedsoverstijgende uitwerking.
- > Uitkomst maakt inzichtelijk op welke termijn er een bestemmingsverandering gewenst is.

Stap 3: Prioriteren van gebieden

- > Door samenwerkende partners in de Greenport Aalsmeer. (gemeente, provincies, Ito)
- > Samenvoegen resultaat stap 1 en 2
- > Regionale afweging maken op basis van input uit alle categorieën. Wat zijn de gebiedsoverstijgende urgenties, kansen en randvoorwaarden?
- > Uitkomst is een selectie van gebieden die kansrijk zijn om te transformeren en een set van randvoorwaarden waaraan transformatie moet voldoen. Deze gebieden prioriteren voor de inzet van de ruimte-coördinator, voor de vertrouwenspersoon, voor een gebiedsgerichte uitwerking.

Stap 4: Gebiedsgerichte uitwerking van grotere gebieden met meerdere categorieën

- > Optioneel, indien er een kans of urgentie is om op te schalen naar een groter gebied.
- > Door overheden en grondeigenaren, met inzet van Ruimte-coördinator.

Stap 5: Businesscase voor transformatie

- > Inzet vertrouwenspersoon en Ruimte-coördinator vanuit Greenport Aalsmeer.
- > Stap 1-4 als uitgangspunt
- > Het ontwikkelen van businessplannen met tuinders.
- > Welke mogelijkheden voor financiering / ontwikkeling bieden de instrumenten / tools uit de Vernieuwingsbank en wat kan het gebied daar aan bijdragen.
- > Welke mogelijkheden voor ontwikkeling bieden de programmatische mogelijkheden uit de experimenteerzones.

Lopende of prioritaire lokale gebiedsprojecten

In onderstaande tabel is een inventarisatie opgenomen van lokale projecten die ten tijde van de vaststelling van deze uitvoeringsagenda al in voorbereiding of uitvoering zijn, dan wel waar de betreffende gemeente prioriteit aan wenst te geven.

Gemeente	Gebiedscategorie	Gebied
Kaag en Braassem	2 2	Baan-Sotaweg Flora-Geestweg
De Ronde Venen	2 4	Oosterlandweg Tuinderslaan
Nieuwkoop	5 4	Paradijsweg Waterzijde Oostkanaalweg e.o.
Haarlemmermeer	5 4 1 2	Rijsenhout Clusters 3, 6 en 7 Rijsenhout Clusters 1 en 2 Rijsenhout deelplan 2 Rijsenhout cluster 5
Amstelveen	2 & 4	Noorderlegmeerpolder
Aalsmeer	5 2	Aalsmeer Oost Schinkelpolder
Uithoorn	4 5 5	Ruilverkaveling Poelweg / Noorddammerweg Ruimte voor Ruimte Drechtijk en Jaagpad

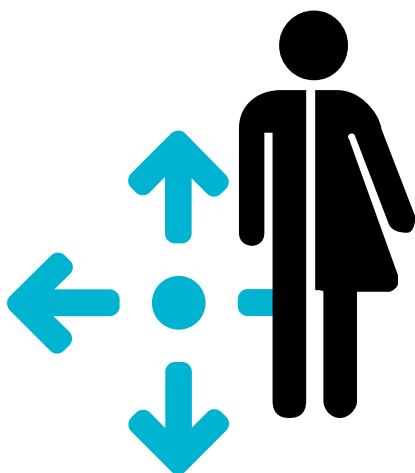
Ruimte-coördinator

De uitvoeringsagenda Greenport Aalsmeer richt zich op zaken van regionaal belang. Om de Greenport brede acties uit te kunnen voeren is een intensieve samenwerking tussen alle regionale partijen en de ondernemers noodzakelijk. Om dit te coördineren is het voorstel om een Ruimte-coördinator (m/v) aan te stellen binnen de Greenport Aalsmeer. De gemeenten zijn en blijven verantwoordelijk voor de regie op herstructurering en modernisering van gebieden in hun gemeenten. Dit doen zij in samenspraak met de stakeholders en belanghebbenden in dat gebied.

De Ruimte-coördinator ziet toe op de uitvoering van de Greenport brede activiteiten. Hij coördineert de acties of stuurt deze zelf direct aan, ondersteunt partijen in de uitvoering, begeleidt onderzoeken, en monitort de voortgang.

Hij helpt de gemeenten in hun gebiedsgerichte activiteiten. Hij ziet, in overleg met de gemeenten, waar de eventuele bottle-necks zich bevinden, bemiddelt daarin en handelt daarop. Hij legt verbindingen tussen gebiedsgerichte projecten en signaleert kansen die zich daarbij voordoen. Hij is een loket voor ondernemers en kan hun helpen bij het vinden van ondersteuning bij vraagstukken over verplaatsing, modernisering e.d.

De coördinator werkt onder verantwoording van de programmamanager.

Monitoring en actualisatie

De Ruimte-coördinator rapporteert jaarlijks aan de stuurgroep de resultaten, zorgt voor een evaluatie en komt met voorstellen voor mogelijke aanscherping of herijking van de Uitvoeringsagenda.

Governancestructuur

In het overzicht met Greenportbrede acties is een eerste aanzet gegeven voor wie verantwoordelijk is voor acties en er is een indicatie opgenomen van een planning. Deze governancestructuur moet nog verder worden uitgewerkt. Welke verantwoordelijkheden liggen er, hoe worden keuzes gemaakt, hoe komt besluitvorming tot stand, op welke wijze wordt gerapporteerd, e.d. Na verdere uitwerking zullen voorstellen hierover separaat aan de stuurgroep worden voorgelegd.

Personele consequenties

Voor het aanstellen van de Ruimte-coördinator moet een extra formatieplaats binnen de Greenport Aalsmeer worden gefaciliteerd. Voor het eerste jaar wordt uitgegaan van een tijdsbesteding van enkele dagen per week. Na een jaar kan tijdens de evaluatie worden bekeken of deze tijdsbesteding voldoende is.

Om gebiedsgerichte projecten tot uitvoering te brengen en om ervoor te zorgen dat de Ruimte-coördinator de Greenportbrede acties tot uitvoering kan (laten) brengen, zal ook bij de regionale partners, met het accent op de gemeenten, personele inzet moeten worden vrijgemaakt.

Financiële consequenties

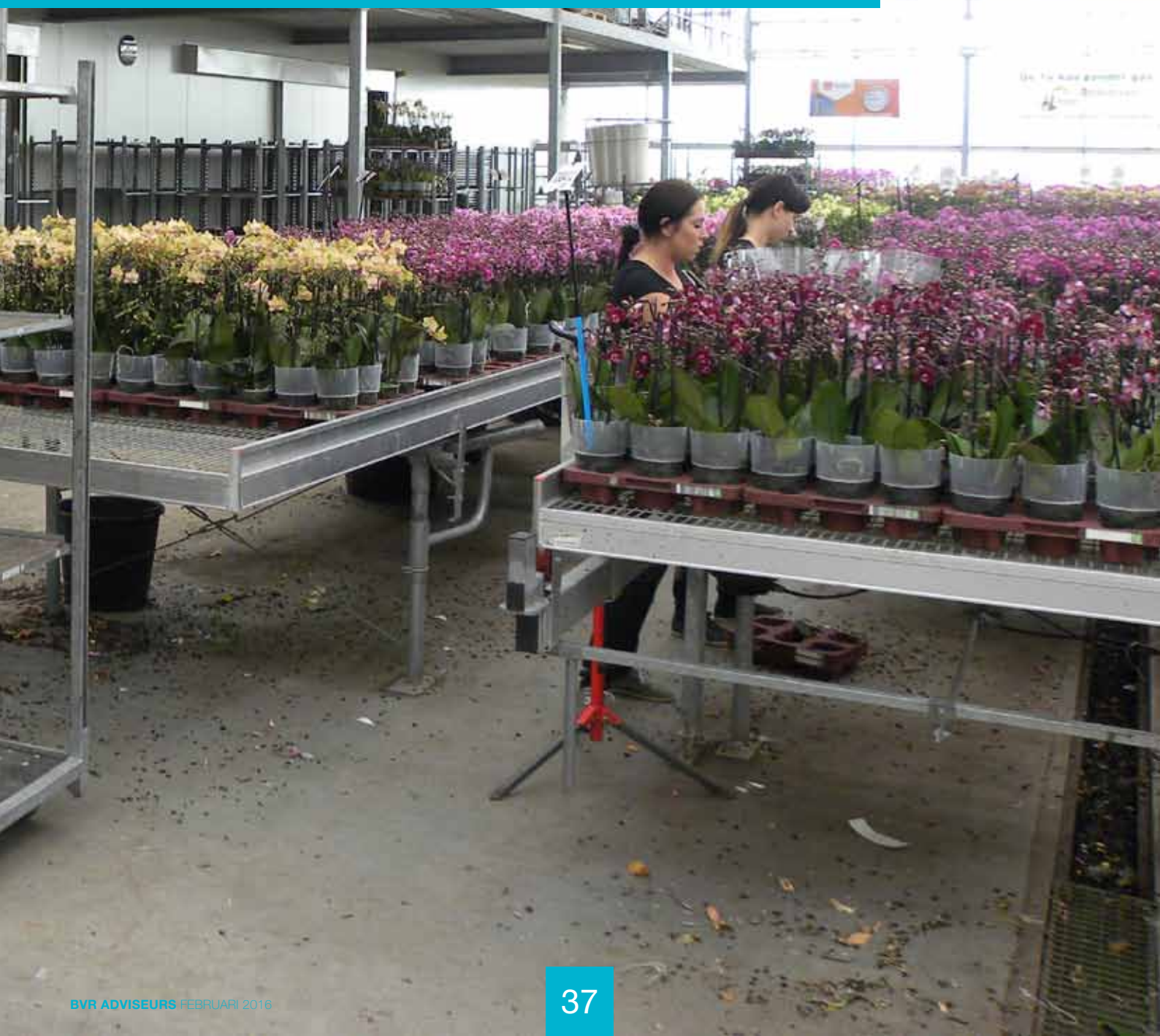
Voor het aanstellen van de Ruimte-coördinator, het verrichten van ondernemersverkenningen, de onderzoeken naar de Vernieuwingsbank, de experimenteerzones, de vestigingsvoorwaarden en het branden van de Greenport Aalsmeer is geld nodig. Bij de uitvoering van gebiedsgerichte projecten kan zich ook de noodzaak voordoen om een vertrouwenspersoon in te zetten als klankbord en voor begeleiding van de ondernemers.

Financiële ruimte zal gevonden moeten worden bij en met de regionale partners, het Rijk en Europa. Dit vraagt om een bestuurlijke afweging en besluit. Dit zal separaat aan de stuurgroep worden voorgelegd.

ACTIE 1: Het aanstellen van een Ruimte-coördinator voor een periode van tenminste 4 jaar voor, in eerste instantie, gemiddeld enkele dagen in de week met een jaarlijks onderzoeksbudget en een procesbudget. De oprichting en opdrachtverstrekking geschiedt door de Greenport Aalsmeer en wordt extra gefinancierd door de aan de Greenport Aalsmeer gelieerde partijen.

ACTIE 2: Het vrijmaken van personele capaciteit bij de regionale partners om actief aan de acties uit de uitvoeringsagenda mee te werken.

Colofon

De uitvoeringsagenda Ruimtelijke Visie Greenport Aalsmeer is tot stand gekomen in samenwerking met:

Begeleidingsgroep Uitvoeringsagenda:

Sander Van Voorn	Greenport Aalsmeer
Helga van Marrewijk	Greenport Aalsmeer
Henk de Ruiter	LTO Noord Glaskracht
Peter Graven	Provincie Noord Holland
Maike Verhoef	Provincie Zuid Holland
Wiebe van de Lagemaat	Gemeente Uithoorn

Werkgroep Ruimte en Glas:

Auke Blok	Gemeente Aalsmeer/Amstelveen
Marloes Krol	Gemeente de Ronde Venen
Wiebe van de Lagemaat	Gemeente Uithoorn
Joël Eichler	Gemeente Kaag en Braassem
Rahil Kouch	Gemeente Nieuwkoop
Gerdien van de Beek	Gemeente Haarlemmermeer
Peter Graven	Provincie Noord Holland
Daniëlle Lieuwen	Provincie Noord Holland
Maike Verhoef	Provincie Zuid Holland
Henk de Ruiter	LTO Noord Glaskracht
Sander van Voorn	Greenport Aalsmeer
Hein Boon	Stivas

BVR:

Hilde Blank
Marnix de Vos
Jorick Boddeke

Voor meer informatie:

Wiebe van de Lagemaat, gemeente Uithoorn:
wiebe.van.de.lagemaat@uithoorn.nl

Alles uit deze rapportage mag worden overgenomen mits de bron wordt vermeld. Aan de inhoud van deze rapportage kunnen geen rechten worden ontleend. Eventueel rechthebbenden op gebruikt materiaal dienen contact op te nemen met de uitgever.

Rotterdam, februari 2016

Twede Investeringsimpuls Noord-Holland (TWIN-H) Greenport Aalsmeer – actualisatie 2016

ALGEMENE PROJECTINFORMATIE

Projectnummer V/2

Uitvoeringsprogramma: 'Greenport Aalsmeer – actualisatie 2016'

Impulsprogramma: Verduurzaming

Gedeputeerde: J.H.M. Bond

Projectleider: D. Lieuwen en P. Graven

Totale projectkosten: Ruim € 140 miljoen (excl. de ZH gemeenten)
Onrendabele tops ruim € 20 miljoen
Verplaatsing glastuinbouwbedrijven Noord-Holland € 5.000.000,-
Herstructurering glastuinbouwgebieden GP Aalsmeer € 4.840.000,-

Bijdrage € 9.840.000

Investeringsimpuls:

Uitvoeringsperiode: 2015-2025

RO Visie Greenport Aalsmeer 2015-2025

Uitvoeringsagenda RO Visie Greenport Aalsmeer 2015-2025

1. PROJECTOMSCHRIJVING

1.1 Inleiding

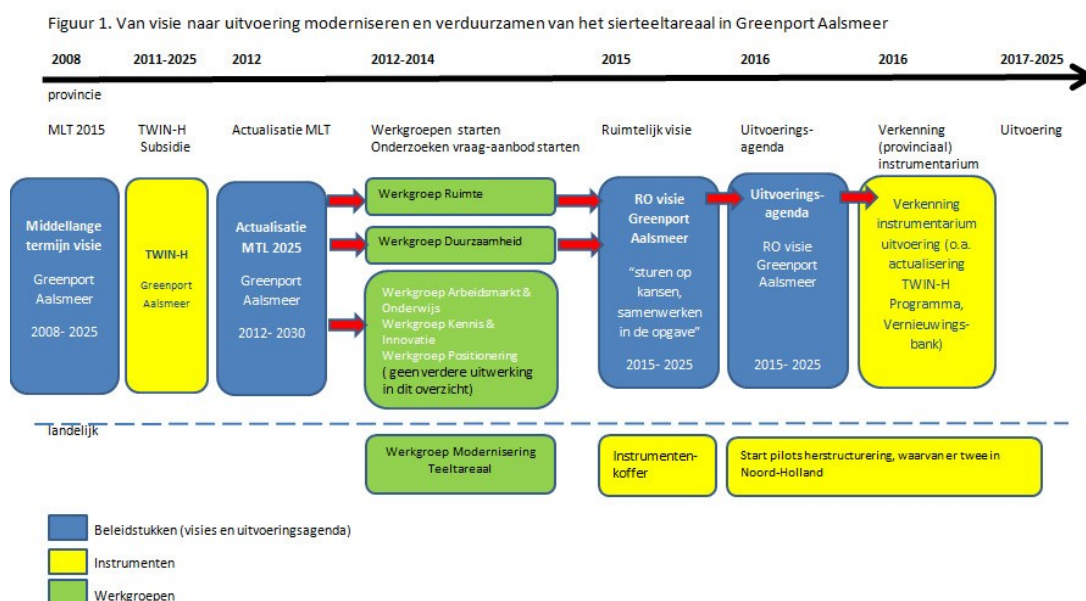
In het Uitvoeringsprogramma TWIN-H Greenport Aalsmeer uit 2010 zijn de financiële middelen op basis van regionale bestuurlijke afspraken (MLT visie 2008) op vier verschillende gebieden (Iepenlaan, Bachlaan, Rijsenhout en Noorder Legmeerpolder) in de Greenport Aalsmeer vastgezet met een herstructureringsopgave van in totaal 237 hectare glastuinbouw, inclusief een duurzamer ruimtegebruik en verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. Er zijn tot nu toe vier concrete resultaten te benoemen. Ten eerste de 23 ha sanering van het oud kassengebied aan de Iepenlaan in Uithoorn. Ten tweede de sanering van 56.000m² kassen aan de Drechtdijk in Uithoorn. Ten derde een tweetal haalbaarheidsonderzoeken door gemeente Aalsmeer en Amstelveen. Ten vierde planologische duidelijkheid voor PrimA4a in Haarlemmermeer. Voor bovenstaande resultaten is ongeveer € 150.000,- uitgegeven vanuit de TWIN-H middelen. Verder wordt er in 2017 nog rekening gehouden met de rentekosten van een uitstaande lening aan gemeente Uithoorn. De verwachting is dat de gemeente de lening in 2017 aan de provincie terugbetaald.

Echter de afgelopen jaren kwam in Nederland de herstructurering glastuinbouw evenwel bijna volledig tot stilstand. Tuinders vonden geen geschikte opvolgers meer om de verouderde kassen over te nemen en daar kwam bij dat als gevolg van de recessie, de toenemende (internationale) concurrentie en (over)creditering van bedrijven, steeds meer glastuinders moeite hebben met overleven. In Noord-Holland zien we dit in de Greenport Aalsmeer ook terug. In 2013 heeft er daarom een herijking plaatsgevonden van de ruimtebehoefte van de glastuinbouwsector op basis van nieuwe vraag- en aanbodonderzoeken. Daarbij is rekening gehouden met de laatste economische trends en ontwikkelingen.

Door de herijking zijn de glasopgaven in de Greenport beter gedefinieerd, juist ook buiten de destijds aangewezen vier gebieden. In resp. 2010 en 2011 zijn twee Zuid-Hollandse gemeenten en de Provincie Zuid-Holland ook lid geworden van de Greenport Aalsmeer. De aansluiting van

deze partijen droeg bij aan een bredere bestuurlijke borging van de glasopgaven in de gehele regio. Dit kwam tot uiting in het door de stuurgroep van de Greenport Aalsmeer vaststellen van een Ruimtelijke visie en een bijbehorende Uitvoeringsagenda (zie bijlage). Met die visiedocumenten hebben Gedeputeerde Staten ingestemd en bent u per brief geïnformeerd (GS besluit 21 april 2015, ref. nr. 566119-566521) en de Uitvoeringsagenda Ruimtelijke Visie Greenport Aalsmeer 2015-2025 (GS besluit 14 juni 2016, ref. nr. 566119-770571)

In Figuur 1. is het gehele proces van visie naar uitvoering van het moderniseren en verduurzamen van het sierteeltareaal in de Greenport Aalsmeer schematisch weergegeven. 2016 staat in het teken van het op orde brengen van het benodigde (financiële) instrumentarium, waarna vanaf 2017 de uitvoering centraal komt te staan.

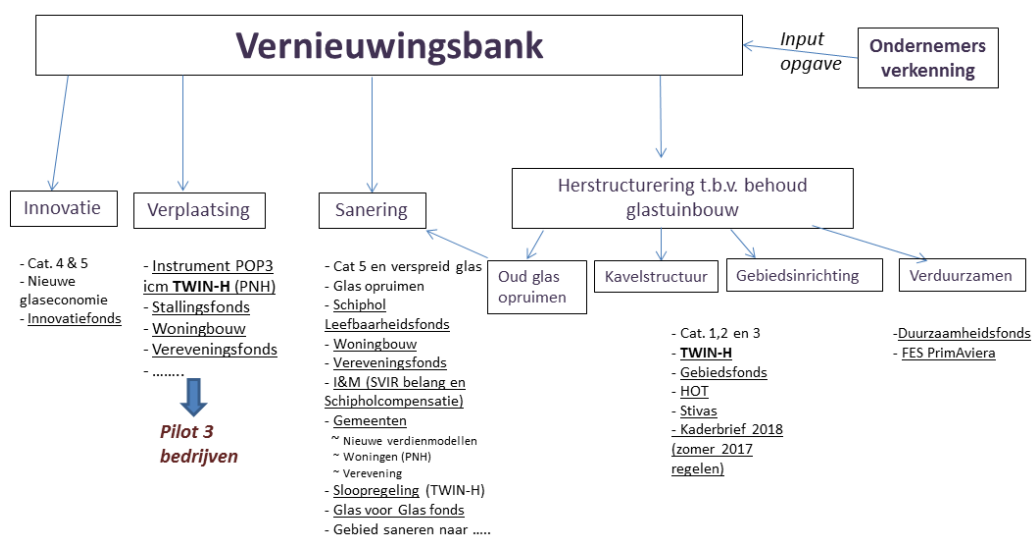

Er zijn twee redenen waarom het Uitvoeringsprogramma TWIN-H Greenport Aalsmeer eind 2016 moet worden geactualiseerd. De eerste reden is dat de nieuwe Ruimtelijke Visie Greenport Aalsmeer 2015-2025 en bijbehorende Uitvoeringsagenda vragen om een andere inzet van duurzaam instrumentarium om aan sluiten bij de nieuw gemaakte regionale afspraken en acties. In de Ruimtelijke Visie Greenport Aalsmeer 2015-2025 gaat het om veertig deelgebieden, een directe herstructureringsopgave van 290 hectare, een saneringsopgave van 340 hectare (transformatie naar andere bestemming) en het verplaatsen van glastuinbouwbedrijven naar de glastuinbouwconcentratiegebieden.

In de vastgestelde Uitvoeringsagenda Ruimtelijke Visie Greenport Aalsmeer 2015-2025 wordt als nieuwe instrumentenkoffer de 'Vernieuwingsbank' (zie Figuur 2) geïntroduceerd. Hierover informeerden wij u eerder in onze brief met kenmerk 566119-770571. De 'Vernieuwingsbank' is geen echte bank, maar een verzamelnaam voor een mix van instrumenten die kunnen worden ingezet om de glastuinbouwgebieden te moderniseren of te transformeren naar een andere bestemming en waar andere regionale belangen ook in mee worden gewogen. Het gaat in de 'Vernieuwingsbank' om vier verschillende opgaven waarvoor instrumenten kunnen worden ingezet. Deze opgaven zijn verplaatsen, herstructureren, saneren en innovatie van glastuinbouwbedrijven (zie Figuur 2). Voorgesteld wordt om de provinciale TWIN-H middelen specifiek in te zetten voor het verplaatsen en herstructureren van glastuinbouwbedrijven t.b.v. de 1, 2 en 3 gebieden zoals opgenomen in de RO Visie van de Greenport.

De tweede reden voor het actualiseren van het TWIN-H uitvoeringsprogramma is dat provincies nu schrijven aan de subsidiefiches voor het Plattelands Ontwikkelingsprogramma (POP3). Het POP3 is een Europees programma waarin Rijk en provincies nauw samenwerken aan een nieuw plattelandsontwikkelingsprogramma voor de periode 2014-2020. De financiële middelen uit het TWIN-H kunnen deels als cofinancieringsbudget ingezet worden voor de verplaatsing van glastuinbouwbedrijven binnen het POP3. De cofinanciering vanuit een overheid is daarvoor een vereiste. Door als provincie deze verplaatsingsregeling te cofinancieren kan Europees geld beschikbaar komen (verdubbeling van de cofinanciering) voor héél Noord-Holland, breder dan Greenport Aalsmeer. Deze inzet op verplaatsing van glastuinbouwbedrijven wijkt dan wel af van het eerdere PS besluit in 2008 om deze TWIN-H middelen alleen voor de Greenport Aalsmeer in te zetten. Begin 2017 besluiten wij over het openstellingsbesluit voor dit betreffende onderdeel onder POP3 'Verplaatsing glastuinbouwbedrijven'. Het Stivas en het Ontwikkelingsbedrijf NHN hebben eind 2015 al een separaat onderzoek uitgevoerd om de verplaatsingsbehoefte van glastuinbouwbedrijven in Noord-Holland te inventariseren. Die inventarisatie geeft een inschatting van de directe behoefte aan verplaatsing met concrete cases zowel binnen als buiten de Greenport Aalsmeer.

Figuur 2. Hoe de vernieuwingsbank er uit kan zien: overzicht van in te zetten van instrumenten voor de modernisering het glasteeltareaal in Greenport Aalsmeer.

1.2 Maatschappelijk relevantie

Eén van de belangrijkste economische pijlers in Noord-Holland is de glastuinbouwsector met een omvang van ruim 3000 hectare netto glas en rond de 54.000 directe banen binnen de topsector Tuinbouw & Uitgangsmaterialen en Agro & Food. De teelt onder glas (de primaire sector) is daarbij een onmisbare schakel in een complete keten van zaadje tot aan de vaas en van grond naar mond.

De kracht van de glastuinbouwclusters (Greenports) is gelegen in de fysieke concentratie van alle schakels in de keten in die regio's. De nabijheid van de primaire productie (teelt), als één van de ketenschakels, is hierin essentieel. Echter, wil de tuinbouwsector in de toekomst economisch blijven floreren in Nederland –en dus ook Noord-Holland– dan is modernisering van het teeltareaal noodzakelijk.

De zes Nederlandse Greenports zijn opgenomen door het Rijk als nationaal ruimtelijk economisch belang (Rijksstructuurvisie infrastructuur & ruimte, SVIR), en zijn hiermee op het zelfde nationale schaalniveau geplaatst als de Mainports Schiphol, Rotterdam en Brainport Eindhoven.

Het sierteelt- en businesscomplex in Aalsmeer e.o. is van groot belang voor de regionale economie en voor de internationale concurrentiepositie van Nederland. Greenport Aalsmeer heeft een sterke positie, geniet wereldwijde naam en faam en heeft goede perspectieven. Deze positie is door de opkomst van nieuwe productiegebieden en nieuwe logistieke en handelsdraaischijven niet vanzelfsprekend. De - grote - uitdaging om Greenport Aalsmeer op lange termijn vitaal en krachtig te houden moet in de eerste plaats door de regio zelf worden aangegaan. Met de in juni 2016 vastgestelde Uitvoeringsagenda Ruimtelijke Visie Greenport Aalsmeer 2015-2025 hebben twee provincies en zes gemeenten hun commitment uitgesproken om te werken aan meer kwalitatief glas en minder kwantitatief glas.

1.3 Doelstelling

Behoud en versterking van het glastuinbouwcomplex en de marktplaats voor de sector in Noord-Holland en daarmee ook de sierteelt rond Aalsmeer in het belang voor de regionale economie en voor de internationale concurrentiepositie van Nederland.

1.4. Het resultaat

De TWIN-H levert gemiddeld een bijdrage aan het herstructureren van dertig hectare glas per jaar, conform de Uitvoeringagenda RO Visie Greenport Aalsmeer 2015-2025. En draagt daarnaast ook bij aan het verplaatsen van minimaal vier glastuinbouwbedrijven naar glasconcentratiegebieden in Noord-Holland.

De TWIN-H middelen is één van de instrumenten binnen de totale moderniseringsopgave van de glastuinbouw in Noord-Holland. Belangrijk is daarom om dit instrument te zien als aanjaagfunctie in de regio en voor andere partijen om ook bij te dragen. Enerzijds kunnen de Greenport Aalsmeer en Noord-Hollandse Greenport Aalsmeer gemeenten via een subsidieregeling een aanvraag indienen voor hun herstructureringsopgaven. Anderzijds kunnen via Europese cofinanciering glastuinbouwbedrijven in Noord-Holland worden verplaatst naar glasconcentratiegebieden (POP3 regeling). De totale moderniseringsopgave van de glastuinbouw zal naar verwachting meer dan tien jaar in beslag nemen. Het proces hiervoor is beschreven in paragraaf 1.8.

Na 2025 is er in totaal rond de 300 hectare glastuinbouw geherstructureerd inclusief:

1. een duurzamer ruimtegebruik
 - voldoende en gedifferentieerd aanbod van economische activiteiten.
 - behoud en ontwikkeling van verkeers- en vervoersnetwerken.
2. verbetering van de ruimtelijke kwaliteit.

Provinciale staten worden eens in de twee jaar over de voortgang van de regelingen en de moderniseringsopgaven in de glastuinbouw geïnformeerd.

1.5 Relatie met provinciaal beleid

Het Rijk vindt het van belang dat de tuinbouwfunctie in zes locaties van internationaal belang behouden blijft en versterkt wordt. Deze zogenoemde Greenports betreffen het Zuid-Hollands glasdistrict (Westland en Oostland), Aalsmeer en omstreken (sierteeltcluster), Noord-Holland Noord (agri vers cluster) en het agro(logistieke) cluster Venlo voor de glastuinbouw, de Bollenstreek voor de bollenteelt en Boskoop voor de pot- en containerteelt. De provincies hebben het voortouw om dit beleidsmatig uit te werken en ruimtelijk te verankeren in hun structuurvisie. Provinciale Staten van Noord-Holland hebben met voordracht 26 op 21 juni 2010 de Structuurvisie Noord-Holland 2040 vastgesteld. In de provinciale Structuurvisie is het ruimtelijke economisch belang van de Greenport Aalsmeer opgenomen.

Daarnaast hebben Gedeputeerde Staten ingestemd met de Ruimtelijke visie Greenport Aalsmeer 2015-2025 en de bijbehorende Uitvoeringsagenda (GS besluit 21 april 2015, ref. nr. 566119-

566521) en de Uitvoeringsagenda Ruimtelijke Visie Greenport Aalsmeer 2015-2025 (GS besluit 14 juni 2016, ref. nr. 566119-770571).

1.6 Activiteiten/onderdelen project/deelprojecten

- A) Verplaatsen van glastuinbouwbedrijven naar glasconcentratiegebieden in Noord-Holland.
- B) Herstructureren glastuinbouwgebieden in Greenport Aalsmeer.

Voorbeelden van activiteiten die onderdeel kunnen uitmaken van een project zijn: grondverwerving, sanering t.b.v. het verbeteren van de kavelstructuur, gebiedsinrichting, duurzame maatregelen (op gebied van o.a. energie, water, CO₂), bouwrijp maken, woonrijp maken, onderhoud, projectorganisatie, ontsluitingskosten, kabel-leidingkosten, groenrealisatie, hemelwatervoorziening/waterberging e.d.

1.7 Betrokken partijen

Er wordt op de moderniseringsopgave van de glastuinbouwsector intensief samengewerkt met veel partners o.a:

- Greenport Aalsmeer (incl. betreffende gemeenten en aangesloten bedrijfsleven): als uitvoeringsorganisatie.
- Greenport NHN (incl. betreffende gemeenten en aangesloten bedrijfsleven): als uitvoeringsorganisatie.
- LTO Glaskracht: als vertegenwoordiger van de branche en communicatielijn naar de ondernemers in de deelgebieden (Ondernemersverkenningen).
- RVO (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland): als partner in de gebiedsprocessen.
- Stivas: als partner in de gebiedsprocessen.
- Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord: als partner in de gebiedsprocessen.
- RABO bank Nederland in relatie tot het project HOT (Herstructurering en Ontwikkeling Tuinbouwsector).

1.8 Tijdsplanning (1. start ,2. finale besluitvorming, 3. start uitvoering, 4. afronding en 5. einde)

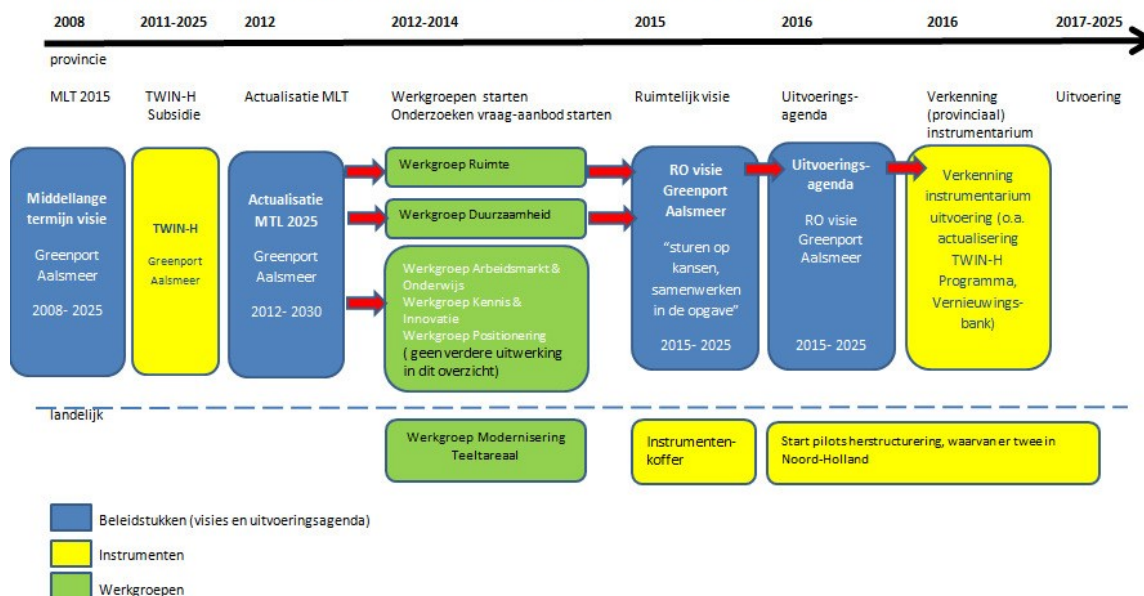
Na de behandeling (besluitvorming) van het voorstel wordt direct ingezet op enerzijds de uitvoering van de subsidieregeling 'Modernisering glastuinbouw TWIN-H Greenport Aalsmeer' (begin 2017). Anderzijds wordt de voorbereiding van het openstellingsbesluit POP3 Verplaatsing glastuinbouwbedrijven (februari 2017) afgerond. De looptijd van de Uitvoeringsagenda Greenport Aalsmeer is tot minimaal 2025. Anderzijds kan voor de verplaatsing van glastuinbouwbedrijven in Noord-Holland ingezet worden op de POP3 regeling. De POP3 projecten dienen voor 1 januari 2022 te zijn uitgevoerd.

In Figuur 1. is het gehele proces van visie naar uitvoering van het moderniseren en verduurzamen van het sierteeltareaal in de Greenport Aalsmeer schematisch weergegeven. 2016 staat in het teken van het op orde brengen van het benodigde (financiële) instrumentarium, waarna vanaf 2017 de uitvoering centraal komt te staan.

Voor het bereiken van onze beleidsambitie is al een start gemaakt in 2015 met het opstellen van een Uitvoeringsagenda behorend bij de Ruimtelijke Visie Greenport Aalsmeer 2015-2025. De Uitvoeringsagenda geeft antwoord op welke acties de Greenport Aalsmeer en haar partners moeten nemen om de modernisering van het glasareaal in gang te zetten. De Uitvoeringsagenda bestaat uit *Greenportbrede* en *Gebiedsgerichte* activiteiten. Echter de opgaven voor verplaatsen, herstructureren, saneren en transformeren zijn niet op korte termijn allemaal te realiseren. De looptijd van de Uitvoeringsagenda is tot minimaal 2025. Niet alle opgaven zullen dan zijn

gerealiseerd ook omdat, mede door afschrijvingen van glasopstallen het een doorlopend proces is.

Figuur 1. Van visie naar uitvoering moderniseren en verduurzamen van het sierteeltareaal in Greenport Aalsmeer

De zeven *Greenport brede* activiteiten zijn, zoals de term doet vermoeden, in zijn algemeenheid van belang om de dynamiek te bevorderen ten einde een modern en bestendig teeltareaal te creëren.

De zeven acties zijn:

1. Het uitvoeren van ondernemersverkenningen.
2. Het uitwerken van de mogelijkheden voor een Vernieuwingsbank met bijbehorend instrumentarium en het inrichten van de Vernieuwingsbank: de motor voor vernieuwing.
3. Het onderzoeken van de behoefte aan experimenteerzones en de juridische, economische en ruimtelijke consequenties.
4. Het harmoniseren van provinciaal ruimtelijke ordeningsbeleid.
5. Het naleven van afspraken door strikter te handhaven.
6. Het organiseren van de duurzame vestigingsvoorwaarden.
7. Het aanzetten tot gebiedsgerichte uitwerkingen.

De gebiedsgerichte activiteiten zijn vanaf 2016 gestart. Ondernemers zijn hier samen met hun gemeenten voor verantwoordelijk en plaatsen de opgave om te moderniseren in hun glastuinbouwgebied in regionaal perspectief en stemmen dit onder andere met de provincie af. Een ruimtecoördinator zorgt er vanaf mei 2016 voor dat de Greenport brede activiteiten worden gestart en dat de gebiedsgerichte activiteiten worden gecoördineerd en gefaciliteerd.

De evaluatie van het beleid vindt plaats vanuit het Strategische Beleidskader Economie.

1.9 Aard investering (zelf als provincie of derden?)

Het gaat om materiële investeringen ten behoeve van het verplaatsen en herstructureren van resp. glastuinbouwbedrijven en -gebieden met een levensduur van minimaal 10 jaar. De aard van de investeringen zijn fysiek tastbaar.

1.10 Is de exploitatie geregeld (na realisatie beheer en onderhoud)

De projecten die voor een bijdrage vanuit de TWIN-H in aanmerking komen worden vooraf getoetst op haalbaarheid van de exploitatie. De TWIN-H bijdrage zal niet voor exploitatiedoeleinden worden ingezet.

1.11 Niet financiële risico's bij het project (financieel, en niet financieel)

Economische marktsituatie: gefaseerde uitgifte van kavels.

Verwervingsrisico : gefaseerde ontwikkeling herstructurering.

Planschaderisico : indien de bestemming van het hele gebied in één keer wijzigt kunnen eigenaren aanspraak maken op forse planschade en kunnen zij hun huidige functie in principe niet langer uitoefenen. Dit kan worden voorkomen door in het nieuw op te stellen bestemmingsplan een wijzigingsbevoegdheid op te nemen waarmee condities kunnen worden gekoppeld aan de te realiseren bestemmingen.

2. FINANCIËN

2.1 Bijdrage provincie onmisbaar in financieringsstructuur (onderbouwing van de bijdrage)

Per business case wordt de hoogte van de benodigde cofinanciering bepaald. Maximale TWIN-H bijdrage per project is 50% . De TWIN-H bijdrage kan nooit meer zijn dan de onrendabele top. Op die manier kunnen de TWIN-H middelen ingezet worden als vliegwiel voor het aanjagen van de moderniseringsopgaven in de Greenport Aalsmeer. De bijdrage uit het Uitvoeringsprogramma TWIN-H Greenport Aalsmeer wordt verstrekt op basis van een projectsubsidie en op volgorde van binnenkomst beoordeeld.

2.2 De co-financiers

De subsidie zal worden verleend wanneer aan een aantal voorwaarden is voldaan, waaronder de financiële dekking van het project (zie 3. Criteria voor subsidieverlening). De co-financiers zijn het bedrijfsleven, gemeenten en Commissie HOT.

2.3. Is de dekking van de co-financiering van derden geregeld?

De TWIN-H gelden worden ingezet als cofinanciering. Aanvragende partijen voor herstructurering zijn de Noord-Hollandse Greenport Aalsmeer gemeenten en de Greenport Aalsmeer die voorafgaand aan hun subsidieaanvraag 50% cofinanciering moeten organiseren. Voor de bedrijfsverplaatsingen kunnen glastuinbouwondernemers een aanvraag voor cofinanciering indienen. Een aantal cases zijn door Stivas, Greenport Aalsmeer en het Ontwikkelingsbedrijf NHN doorgerekend. Per business case wordt de hoogte van de benodigde cofinanciering bepaald.

2.4 Financiële projectinformatie

<u>Raming projectbudget:</u>	€ 9.840.000,-
<u>Raming oriëntatiefase:</u>	-
<u>Raming voorbereidingsfase:</u>	-
<u>Raming uitvoeringsfase:</u>	In totaal € 9.840.000,- waarvan in de periode 2017-2025 een

voorschot van 80% per project wordt uitbetaald. Na afronding van ieder project wordt de laatste 20% uitbetaald.

Raming afrondingsfase:

-

Financiële meerjarenplanning:

Pas zichtbaar na het doorlopen van de tender POP3 en UVR Greenport Aalsmeer (uitvoering vanaf 2017).

2.5 Financiële risico's

In de evaluatie van de Greenport Aalsmeer (GS besluit 13 september 2016, ref. nr. 818281/818303) zijn twee belangrijke conclusies omtrent de effectiviteit opgenomen. Ten eerste is in algemene zin geconstateerd dat de samenwerking tussen de partijen soepel verloopt en effectief bijdraagt aan het doelbereik. Ten tweede vervult de provincie Noord-Holland volgens de evaluatie een adequate rol bij de Greenport Aalsmeer, zowel bestuurlijk als ambtelijk. Om de doeltreffendheid van deze complexe opgave verder te vergroten is een ruimte coördinator aangesteld vanuit de Greenport om de moderniseringsopgave te faciliteren en een instrumentenkoffer 'Vernieuwingsbank' te ontwikkelen, waarvan de TWIN-H middelen onderdeel zijn.

2.6 Consequenties voor resterende gelden Extra Investeringsimpuls

Resterende gelden vloeien na de projectafronding terug naar het programma TWIN-H zoals besloten door Provinciale Staten op 15 december 2008.

3. CRITERIA VOOR SUBSIDIEVERLENING

A. Verplaatsing

Glastuinbouwondernemers in Noord-Holland die hun glastuinbouwbedrijf willen verplaatsen naar een glastuinbouwconcentratiegebied in Noord-Holland kunnen gebruikmaken van de verplaatsingsregeling glastuinbouwbedrijven onder de EU regeling POP3. De criteria voor deze regeling zijn in IPO verband en in overleg met RVO vastgelegd voor alle provincies. Als vereiste cofinanciering van de overheid wordt 5 mln uit het TWIN-H budget beschikbaar gesteld met als doel ook de middelen met Europees budget te verdubbelen.

B. Herstructurering

De projectvoorstellen die opteren voor de Uitvoeringsregeling 'Modernisering glastuinbouw TWIN-H Greenport Aalsmeer' moeten voldoen onder meer aan de onderstaande TWIN-H eisen. Deze worden getoetst door de Greenport Aalsmeer binnen het ruimtelijke programma en de provinciale subsidiebeoordelaar.

Minimale eisen:

- Inhoudelijk onderbouwd en uitgewerkt.
- Het project is uitvoeringsgereed; onderhandelingen met andere betrokken partijen zijn afgerond en na akkoord van PS kan binnen afzienbare termijn 'de spade in de grond'.
 - Totale dekking van het project is geregeld (inclusief harde toezeggingen van derden);
 - De noodzakelijke RO-procedures zijn afgerond;
 - Het project is juridisch getoetst, onder meer aan staatsteun;
 - Toekomstig beheer en onderhoud zijn (financieel) geregeld;
 - TWIN-H bijdrage wordt ingezet voor duurzame investeringen; fysiek tastbare projecten met een economische levensduur van minimaal 10 jaar.
Onder investering verstaan we niet:
 - Het plegen van (achterstallig) onderhoud;
 - Uitbreiden van een bestaande regeling/bestaande provinciale begrotingspost.

- De TWIN-H bijdrage wordt ingezet voor de herstructureringsopgave van de glastuinbouw in de Greenport Aalsmeer betreffende de categorie 1, 2 en 3 gebieden zoals opgenomen in de RO visie Greenport Aalsmeer 2015 en 2025 en bijbehorende uitvoeringsagenda.
 - Regionale afstemming wordt geborgd door het advies van de ruimte coördinator Greenport Aalsmeer per subsidieaanvraag.
 - Conform de RO visie Greenport Aalsmeer 2015-2025 duurzaamheid als leidraad voor inrichting van de herstructurering te nemen.
- De bijdrage vanuit TWIN-H Greenport Aalsmeer wordt verstrekt op basis van een projectsubsidie (maximaal 50%).
- De hoogte van de TWIN-H bijdrage mag nooit meer zijn dan de onrendabele top van het project.
- De eindafrekening van de subsidie vindt plaats op basis van werkelijk gemaakte kosten.. Indien activiteiten niet worden gerealiseerd, zal de bevoorschotting aan de Provincie Noord-Holland moeten worden terugbetaald.

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 8 november 2016

Onderwerp: TWIN-H Greenport Aalsmeer – actualisatie 2016

Kenmerk: 862385

Bijlagen: 1. Uitvoeringsagenda Ruimtelijke Visie Greenport Aalsmeer 2015-2025
2. Projectformat TWIN-H

Inhoud:

1. Inleiding
2. Doelstellingen en evaluatiecriteria
3. Financiering, communicatie en (burger)participatie
4. Proces en procedure
5. Voorstel

1. Inleiding

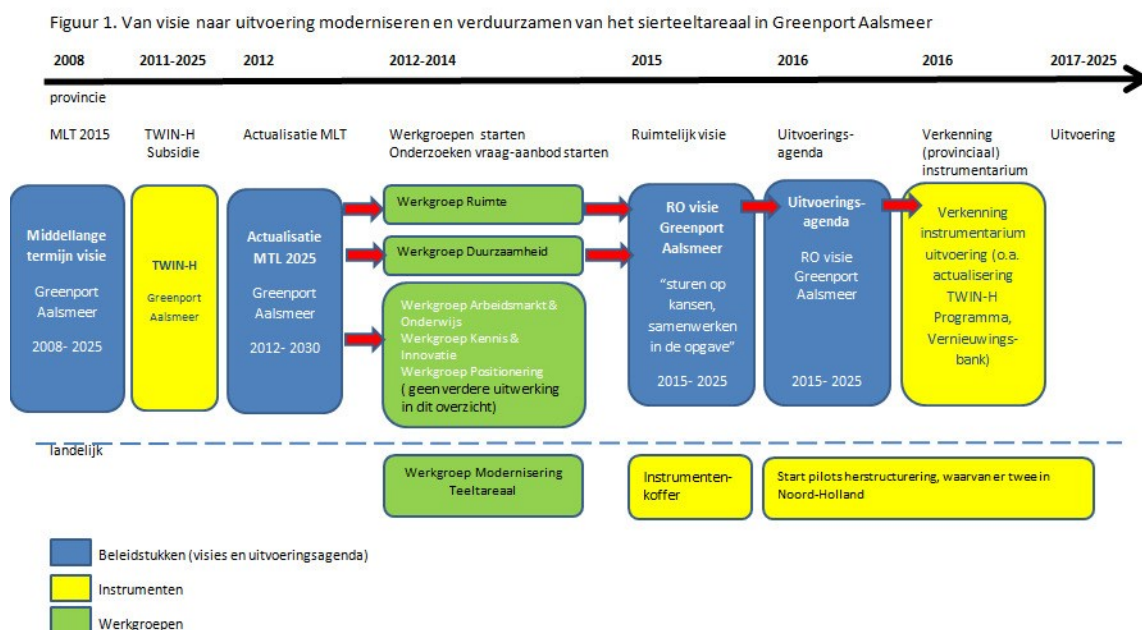
In het Uitvoeringsprogramma TWIN-H Greenport Aalsmeer uit 2010 zijn de financiële middelen op basis van regionale bestuurlijke afspraken (MLT visie 2008) op vier verschillende gebieden (Iepenlaan, Bachlaan, Rijsenhout en Noorder Legmeerpolder) in de Greenport Aalsmeer vastgezet met een herstructureringsopgave van in totaal 237 hectare glastuinbouw, inclusief een duurzamer ruimtegebruik en verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. Er zijn tot nu toe vier concrete resultaten te benoemen. Ten eerste de 23 ha sanering van het oud kassengebied aan de Iepenlaan in Uithoorn. Ten tweede de sanering van 56.000m² kassen aan de Drechtdijk in Uithoorn. Ten derde een tweetal haalbaarheidsonderzoeken door gemeente Aalsmeer en Amstelveen. Ten vierde planologische duidelijkheid voor PrimA4a in Haarlemmermeer. Voor bovenstaande resultaten is ongeveer € 150.000,- uitgegeven vanuit de TWIN-H middelen. Verder wordt er in 2017 nog rekening gehouden met de rentekosten van een uitstaande lening aan gemeente Uithoorn. De verwachting is dat de gemeente de lening in 2017 aan de provincie terugbetaald.

Echter de afgelopen jaren kwam in Nederland de herstructurering glastuinbouw evenwel bijna volledig tot stilstand. Tuinders vonden geen geschikte opvolgers meer om de verouderde kassen over te nemen en daar kwam bij dat als gevolg van de recessie, de toenemende (internationale) concurrentie en (over)creditering van bedrijven, steeds meer glastuinders moeite hebben met overleven. In Noord-Holland zien we dit in de Greenport Aalsmeer ook terug. In 2013 heeft er daarom een herijking plaatsgevonden van de ruimtebehoefte van de glastuinbouwsector op basis van nieuwe vraag-en aanbodonderzoeken. Daarbij is rekening gehouden met de laatste economische trends en ontwikkelingen.

Door de herijking zijn de glasopgaven in de Greenport beter gedefinieerd, juist ook buiten de destijds aangewezen vier gebieden. In resp. 2010 en 2011 zijn twee Zuid-Hollandse gemeenten en de Provincie Zuid-Holland ook lid geworden van de Greenport Aalsmeer. De aansluiting van deze partijen droeg bij aan een bredere bestuurlijke borging van de glasopgaven in de gehele regio. Dit kwam tot uiting in het door de stuurgroep van de Greenport Aalsmeer vaststellen van

een Ruimtelijke visie en een bijbehorende Uitvoeringsagenda (zie bijlage 1). Met die visiedocumenten hebben Gedeputeerde Staten ingestemd en bent u per brief geïnformeerd (GS besluit 21 april 2015, ref. nr. 566119-566521) en de Uitvoeringsagenda Ruimtelijke Visie Greenport Aalsmeer 2015-2025 (GS besluit 14 juni 2016, ref. nr. 566119-770571).

In Figuur 1. is het gehele proces van visie naar uitvoering van het moderniseren en verduurzamen van het sierteeltareaal in de Greenport Aalsmeer schematisch weergegeven. 2016 staat in het teken van het op orde brengen van het benodigde (financiële) instrumentarium, waarna vanaf 2017 de uitvoering centraal komt te staan.

Er zijn twee redenen waarom het Uitvoeringsprogramma TWIN-H Greenport Aalsmeer eind 2016 moet worden geactualiseerd. De eerste reden is dat de nieuwe Ruimtelijke Visie Greenport Aalsmeer 2015-2025 en bijbehorende Uitvoeringsagenda vragen om een andere inzet van duurzaam instrumentarium om aan sluiten bij de nieuw gemaakte regionale afspraken en acties.

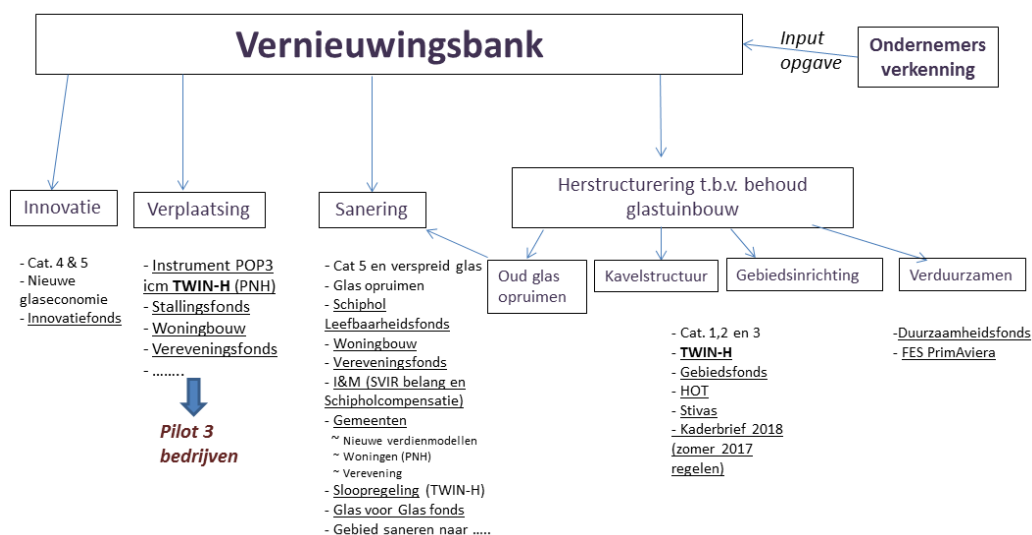
In de Ruimtelijke Visie Greenport Aalsmeer 2015-2025 gaat het om veertig deelgebieden, een directe herstructureringsopgave van 290 hectare, een saneringsopgave van 340 hectare (transformatie naar andere bestemming) en het verplaatsen van glastuinbouwbedrijven naar de glastuinbouwconcentratiegebieden.

In de vastgestelde Uitvoeringsagenda Ruimtelijke Visie Greenport Aalsmeer 2015-2025 wordt als nieuwe instrumentenkoffer de 'Vernieuwingsbank' (zie Figuur 2) geïntroduceerd. Hierover informeerden wij u eerder in onze brief met kenmerk 566119-770571. De 'Vernieuwingsbank' is geen echte bank, maar een verzamelnaam voor een mix van instrumenten die kunnen worden ingezet om glastuinbouwgebieden te moderniseren of te transformeren naar een andere bestemming en waar andere regionale belangen ook in mee worden gewogen. Het gaat in de 'Vernieuwingsbank' om vier verschillende opgaven waarvoor instrumenten kunnen worden ingezet. Deze opgaven zijn verplaatsen, herstructureren, saneren en innovatie van glastuinbouwbedrijven (zie Figuur 2). Voorgesteld wordt om de provinciale TWIN-H middelen specifiek in te zetten voor het verplaatsen en herstructureren van glastuinbouwbedrijven t.b.v. de categorie 1, 2 en 3 gebieden, zoals opgenomen in de RO Visie van de Greenport.

De tweede reden voor het actualiseren van het Uitvoeringsprogramma TWIN-H, is dat provincies nu schrijven aan de subsidiefiches voor het Plattelands Ontwikkelingsprogramma (POP3). Het POP3 is een Europees programma waarin Rijk en provincies nauw samenwerken aan een nieuw plattelandsontwikkelingsprogramma voor de periode 2014-2020. De financiële middelen uit het TWIN-H kunnen deels als cofinancieringsbudget ingezet worden voor de verplaatsing van glastuinbouwbedrijven binnen het POP3. De cofinanciering vanuit een overheid is daarvoor een vereiste. Door als provincie deze verplaatsingsregeling te cofinancieren kan Europees geld beschikbaar komen (verdubbeling van de cofinanciering) voor héél Noord-Holland, breder dan Greenport Aalsmeer. Deze inzet op verplaatsing van glastuinbouwbedrijven wijkt dan wel af van het eerdere PS besluit in 2008 om deze TWIN-H middelen alleen voor de Greenport Aalsmeer in te zetten. Begin 2017 besluiten wij over het openstellingsbesluit voor dit betreffende onderdeel onder POP3 'Verplaatsing glastuinbouwbedrijven'. Het Stivas en het Ontwikkelingsbedrijf NHN hebben eind 2015 al een separaat onderzoek uitgevoerd om de verplaatsingsbehoefte van glastuinbouwbedrijven in Noord-Holland te inventariseren. Die inventarisatie geeft een inschatting van de directe behoefte aan verplaatsing met concrete cases zowel binnen als buiten de Greenport Aalsmeer.

Provinciale Staten worden aangesproken op hun controlerende rol op de voordracht. De beslissingsbevoegdheid over de inzet van TWIN-H Greenport Aalsmeer ligt bij Provinciale Staten. Het beleidskader van dit voorstel is het Strategisch beleidskader Economie 'Noord-Holland duurzaam, vernieuwend en ondernemend'.

Figuur 2. Hoe de vernieuwingsbank er uit kan zien: overzicht van in te zetten van instrumenten voor de modernisering het glasteeltareaal in Greenport Aalsmeer.

Maatschappelijk relevantie

Eén van de belangrijkste economische pijlers in Noord-Holland is de glastuinbouwsector met een omvang van ruim 3000 hectare netto glas en rond de 54.000 directe banen binnen de topsectoren Tuinbouw & Uitgangsmaterialen en Agro & Food. De teelt onder glas (de primaire sector) is daarbij een onmisbare schakel in een complete keten van zaadje tot aan de vaas en van grond naar mond.

De kracht van de glastuinbouwclusters (Greenports) is gelegen in de fysieke concentratie van alle schakels in de keten in die regio's. De nabijheid van de primaire productie (teelt), als één van de ketenschakels, is hierin essentieel. Echter, wil de tuinbouwsector in de toekomst economisch blijven floreren in Nederland –*en dus ook Noord-Holland*– dan is modernisering van het teeltareaal noodzakelijk.

De zes Nederlandse Greenports zijn opgenomen door het Rijk als nationaal ruimtelijk economisch belang (Rijksstructuurvisie infrastructuur & ruimte, SVIR), en zijn hiermee op het zelfde nationale schaalniveau geplaatst als de Mainports Schiphol, Rotterdam en Brainport Eindhoven.

Het sierteelt- en businesscomplex in Aalsmeer e.o. is van groot belang voor de regionale economie en voor de internationale concurrentiepositie van Nederland. Greenport Aalsmeer heeft een sterke positie, geniet wereldwijde naam en faam en heeft goede perspectieven. Deze positie is door de opkomst van nieuwe productiegebieden en nieuwe logistieke en handelsdraaischijven niet vanzelfsprekend. De - grote - uitdaging om Greenport Aalsmeer op lange termijn vitaal en krachtig te houden moet in de eerste plaats door de regio zelf worden aangegaan. Met de in juni 2016 vastgestelde Uitvoeringsagenda Ruimtelijke Visie Greenport Aalsmeer 2015-2025 hebben twee provincies en zes gemeenten hun commitment uitgesproken om te werken aan meer kwalitatief glas en minder kwantitatief glas.

2. Doelstellingen en evaluatiecriteria

Wie : Greenport Aalsmeer is het wereldhandelscentrum voor bloemen en planten.

De Greenport bundelt de kennis en kunde van haar leden - overheden, bedrijfsleven, kennis- en financiële instellingen- om de internationale concurrentiepositie van de regio te versterken. Provincie Noord-Holland is lid van de Greenport Aalsmeer. Gedeputeerde Bond is voorzitter van de stuurgroep Greenport Aalsmeer

Wat: Het provinciale financiële instrument 'Uitvoeringsprogramma TWIN-H Greenport Aalsmeer' wordt ingezet als aanjaagfunctie voor de modernisering van het glasareaal in de Greenport en voor het verplaatsen van glastuinbouwbedrijven in heel Noord-Holland. Daarmee wordt beter aangesloten op de glasopgaven, zoals geformuleerd in de Uitvoeringsagenda Greenport Aalsmeer 2015-2025 en de behoefte van een aantal bedrijven om te verplaatsen naar glasconcentratiegebieden in Noord-Holland.

Waarom: De kracht van de glastuinbouwclusters (Greenports) is gelegen in de fysieke concentratie van alle schakels in de keten (incl. Schiphol) in die regio's. De nabijheid van de primaire productie (teelt), als één van de ketenschakels, is hierin essentieel. Echter, wil de tuinbouwsector in de toekomst economisch blijven floreren in Nederland –*en dus ook Noord-Holland*– dan is modernisering van het teeltareaal noodzakelijk. Daarnaast biedt het kansen voor duurzame oplossingen, zoals de inzet van rest CO₂, benutten van restwarmte en daarmee de transitie van de sector naar niet fossiele brandstoffen.

Op dit moment sluit het provinciale Uitvoeringsprogramma TWIN-H Greenport Aalsmeer als financieel instrument niet meer aan op de Uitvoeringsagenda Greenport Aalsmeer 2015-2025. Het actualiseren van dit financiële instrument is nodig om als aanjaagfunctie voor het duurzaam moderniseren van het glasareaal ingezet te kunnen worden.

Wanneer: De TWIN-H middelen zijn enerzijds gekoppeld aan de herstructureringsopgaven in de Greenport Aalsmeer middels de Uitvoeringsagenda Greenport Aalsmeer. De looptijd van die agenda is tot minimaal 2025. Anderzijds kan voor de verplaatsing van glastuinbouwbedrijven in

Noord-Holland ingezet worden op de POP3 regeling. De POP3 projecten dienen voor 1 januari 2022 te zijn uitgevoerd.

De Greenport Aalsmeer glasopgaven voor verplaatsen, herstructureren, saneren en transformeren zijn niet op korte termijn allemaal te realiseren. Niet alle opgaven zullen in 2025 zijn gerealiseerd ook omdat, mede door afschrijvingen van glasopstallen het een doorlopend proces is. Zoals opgenomen in de Uitvoeringsagenda van Greenport Aalsmeer start de Greenport met een aantal Greenport brede en Greenport gebiedsgerichte activiteiten. Ook zijn in de Uitvoeringsagenda prioriteitsgebieden benoemd.

Provinciale Staten wordt gevraagd in te stemmen met het actualiseren van het TWIN-H Uitvoeringsprogramma Greenport Aalsmeer, conform het voorliggende besluit. Het betreft hier geen ander doel of nieuw geld, maar een andere vorm om de financiële middelen flexibeler en efficiënter op twee van de vier moderniseringsopgaven (verplaatsing en herstructurering) van het glasareaal in te kunnen zetten (zie bijlage 2). Hieronder een toelichting hoe we invulling willen geven per opgave.

Verplaatsing

Een deel van de TWIN-H middelen (€ 5 mln) willen we inzetten als subsidie voor alle glastuinbouwbedrijven in Noord-Holland die willen verplaatsen naar een glastuinbouwconcentratiegebied.

Onze ambitie is dit bedrag als cofinanciering in te zetten en te verdubbelen met Europese middelen in het kader van het Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP3). De verwachting is dat wij in februari 2017 over het openstellingsbesluit voor de 'Verplaatsingsregeling Glastuinbouw' onder POP3 kunnen besluiten.

Herstructurering

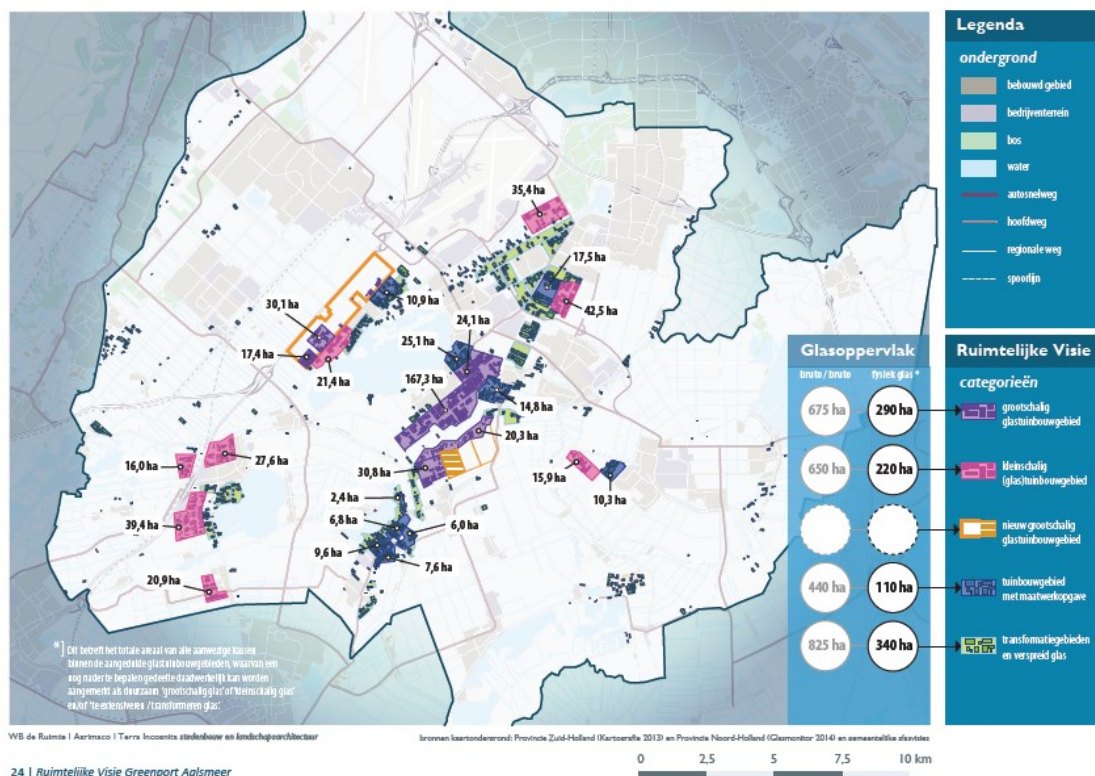
Het andere deel van de TWIN-H middelen (€ 4.840.000,-) willen we inzetten als subsidie voor de herstructurering in Greenport Aalsmeer. Onder het herstructureren (zie Figuur 2) van glastuinconcentratiegebieden verstaan we ten eerste oud glas opruimen, ten tweede het verbeteren van de kavelstructuur, ten derde het verbeteren van de gebiedsinrichting en tot slot het toepassen van maatregelen (o.a. energie, water, milieu) die leiden tot duurzame glastuinbouwbedrijven en -gebieden. Deze maatregelen leiden tot verbetering van de agrarische structuur en daarmee tot versterking van de concurrentiekracht van de glastuinbouw.

Er ligt een herstructureringsopgave in de Greenport Aalsmeer van 290 ha. De Greenport start met een aantal gebieden. Deze gebieden zijn benoemd in de Uitvoeringsagenda Ruimtelijke visie Greenport Aalsmeer 2015-2025 en verdeeld over de Greenport gemeenten.

Het verduurzamen van glastuinbouwgebieden, als onderdeel van het herstructureren, kan plaatsvinden door gebruik te maken van energievoorzieningen die fossiele energie beter benutten, minder uitstoot genereren en/of gebaseerd zijn op hernieuwbare energiebronnen. Verduurzamen en innoveren gaan dan hand in hand. Aan de bereidheid van ondernemerszijde schort het niet, maar het gebruik van duurzame methoden kan beter gefaciliteerd en gestimuleerd worden. Dit kan door de risico's, die deze innovaties met zich mee brengen, af te dekken.

In de categorie 1, 2, en 3 gebieden ligt de provinciale focus om de glastuinbouwproductie ruimtelijke-economisch en duurzaam te ontwikkelen.

Figuur 3. Kaartbeeld moderniseringsopgaven Greenport Aalsmeer

De projectvoorstellen die opteren voor de Uitvoeringsregeling 'Modernisering glastuinbouw TWIN-H Greenport Aalsmeer' moeten voldoen onder meer aan de onderstaande TWIN-H eisen. Deze worden getoetst door de Greenport Aalsmeer binnen het ruimtelijke programma en de provinciale subsidiebeoordelaar.

Minimale eisen:

- Inhoudelijk onderbouwd en uitgewerkt;
- Het project is uitvoeringsgereed; onderhandelingen met andere betrokken partijen zijn afgerond en na akkoord van PS kan binnen afzienbare termijn 'de spade in de grond';
 - Totale dekking van het project is geregeld (inclusief harde toezeggingen van derden);
 - De noodzakelijke RO-procedures zijn afgerond;
 - Het project is juridisch getoetst, onder meer aan staatsteun;
 - Toekomstig beheer en onderhoud zijn (financieel) geregeld;
- TWIN-H bijdrage wordt ingezet voor duurzame investeringen; fysiek tastbare projecten met een economische levensduur van minimaal 10 jaar.

Onder investering verstaan we niet:

 - Het plegen van (achterstallig) onderhoud;
 - Uitbreiden van een bestaande regeling/bestaande provinciale begrotingspost.

De effecten die het voorstel beogen zijn het bijdragen aan het verbeteren van de economische concurrentiepositie en het verduurzamen van de glastuinbouwbedrijven in Noord-Holland. En daarnaast bijdragen aan de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit: verouderde glasgebieden worden opgeruimd en bestemd voor nieuwe functies. De TWIN-H middelen zijn bedoeld als

aanjaagfunctie voor de modernisering van de glastuinbouw in Noord-Holland door financieel bij te dragen aan het:

- verplaatsen van glastuinbouwbedrijven naar glasconcentratiegebieden in Noord-Holland.
- herstructureren van glastuinbouwgebieden in Greenport Aalsmeer.

Evaluatiecriteria: op basis van twee criteria wordt de inhoud (het beleid) geëvalueerd. Dit is het totaal aan investeringen ten opzichte van de TWIN-H bijdrage en het totaal aantal bedrijfsverplaatsingen en aantal hectare geherstructureerd glas.

3. Financiering, communicatie en (burger)participatie

Voorgesteld wordt om het Uitvoeringsprogramma TWIN-H Greenport Aalsmeer te actualiseren en de middelen in te zetten op twee belangrijke opgaven binnen de modernisering van de glastuinbouw te weten verplaatsing en herstructurering.

De TWIN-H middelen is één van de instrumenten binnen de totale moderniseringsopgave van de glastuinbouw in Noord-Holland. Belangrijk is daarom dit instrument te zien als aanjaagfunctie in de regio en voor andere partijen om ook bij te dragen. Enerzijds kunnen de Greenport Aalsmeer en de Noord-Hollandse Greenport Aalsmeer gemeenten via een subsidieregeling een aanvraag indienen voor hun herstructureringsopgaven. Anderzijds kunnen via Europese cofinanciering glastuinbouwbedrijven in Noord-Holland worden verplaatst naar glasconcentratiegebieden (POP3 regeling). De totale moderniseringsopgave van de glastuinbouw zal naar verwachting meer dan tien jaar in beslag nemen. Het proces hiervoor is beschreven in paragraaf 4.

De TWIN-H gelden worden ingezet als cofinanciering. Per business case wordt de hoogte van de benodigde cofinanciering bepaald (maximaal 50%). Op die manier kunnen de TWIN-H middelen ingezet worden als vliegwiel voor het aanjagen van de moderniseringsopgaven in de Greenport Aalsmeer. Na positieve besluitvorming op de actualisering van de TWIN-H middelen door Provinciale Staten eind 2016, kunnen begin 2017 de Uitvoeringsregelingen starten.

Aanvragende partijen voor herstructurering zijn de Noord-Hollandse Greenport Aalsmeer gemeenten en Greenport Aalsmeer die voorafgaand aan hun subsidieaanvraag 50% cofinanciering moeten organiseren. Voor de bedrijfsverplaatsingen zullen ondernemers een aanvraag voor cofinanciering moeten indienen. Een aantal cases zijn door Stivas, Greenport Aalsmeer en het Ontwikkelingsbedrijf NHN doorgerekend. Per business case wordt de hoogte van de benodigde cofinanciering bepaald.

De TWIN-H levert gemiddeld een bijdrage aan het herstructureren van dertig hectare glas per jaar, conform de Uitvoeringagenda RO Visie Greenport Aalsmeer 2015-2025. En draagt daarnaast ook bij aan het verplaatsen van minimaal vier glastuinbouwbedrijven naar glasconcentratiegebieden in Noord-Holland.

In de evaluatie van de Greenport Aalsmeer (GS besluit 13 september 2016, ref. nr. 818281/818303) zijn twee belangrijke conclusies omtrent de effectiviteit opgenomen. Ten eerste is in algemene zin geconstateerd dat de samenwerking tussen de partijen soepel verloopt en effectief bijdraagt aan het doelbereik. Ten tweede vervult de provincie Noord-Holland volgens de evaluatie een adequate rol bij de Greenport Aalsmeer, zowel bestuurlijk als ambtelijk. Om de doeltreffendheid van deze complexe opgave verder te vergroten is een

ruimtecoördinator aangesteld vanuit de Greenport om de moderniseringsopgave te faciliteren en een instrumentenkoffer 'Vernieuwingsbank' te ontwikkelen, waarvan de TWIN-H middelen onderdeel zijn.

Er zijn nog drie andere provinciale instrumenten die naast TWIN-H voor de modernisering van het glasareaal in Noord-Holland worden ingezet. Ten eerste is er in de Kaderbrief 2017 een bedrag van € 2.5 mln beschikbaar gesteld voor het aanjagen van CO₂-netten en warmtenetten in de glasconcentratiegebieden. Ten tweede wordt ruimtelijk gestuurd op gewenste en ongewenste ontwikkelingen met de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV). Ten derde kan de inzet van provinciale gronden in sommige gevallen helpen bij het oplossen van knelpunten in gebiedsontwikkeling. Daarnaast is de provincie deelnemer van het samenwerkingsverband Greenport Aalsmeer, waarin er regionaal bestuurlijke afstemming plaatsvindt over opgaven op duurzaamheid, ruimte en innovatie. Gedeputeerde Bond is voorzitter van de Stuurgroep.

Er wordt op de moderniseringsopgave van de glastuinbouwsector intensief samengewerkt met veel partners o.a:

- Greenport Aalsmeer (incl. betreffende gemeenten en aangesloten bedrijfsleven): als uitvoeringsorganisatie.
- Greenport NHN (incl. betreffende gemeenten en aangesloten bedrijfsleven): als uitvoeringsorganisatie.
- LTO Glaskracht: als vertegenwoordiger van de branche en communicatielijn naar de ondernemers in de deelgebieden (Ondernemersverkenningen).
- RVO (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland): als partner in de gebiedsprocessen.
- Stivas: als partner in de gebiedsprocessen.
- Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord: als partner in de gebiedsprocessen.
- RABO bank Nederland in relatie tot het project HOT (Herstructurering en Ontwikkeling Tuinbouwsector).

4. Proces en procedure

Na de behandeling (besluitvorming) van het voorstel wordt direct ingezet op enerzijds de uitvoering van de subsidieregeling 'Modernisering glastuinbouw TWIN-H Greenport Aalsmeer' (begin 2017). Anderzijds wordt de voorbereiding van het openstellingsbesluit POP3 Verplaatsing glastuinbouwbedrijven (februari 2017) afgerond.

Voor het bereiken van de beleidsambitie is al een start gemaakt in 2015 met het opstellen van een Uitvoeringsagenda bij de Ruimtelijke Visie Greenport Aalsmeer 2015-2025. De Uitvoeringsagenda geeft antwoord op welke acties de Greenport Aalsmeer en haar partners moeten nemen om de modernisering van het glasareaal in gang te zetten. De Uitvoeringsagenda bestaat uit *Greenportbrede* en *Gebiedsgerichte* activiteiten.

De zeven *Greenport brede* activiteiten zijn, zoals de term doet vermoeden, in zijn algemeenheid van belang om de dynamiek te bevorderen ten einde een modern en bestendig teeltareaal te creëren. De zeven acties zijn:

1. Het uitvoeren van ondernemersverkenningen.
2. Het uitwerken van de mogelijkheden voor een Vernieuwingsbank met bijbehorend instrumentarium en het inrichten van de Vernieuwingsbank: de motor voor vernieuwing.
3. Het onderzoeken van de behoefte aan experimenteerzones en de

- juridische, economische en ruimtelijke consequenties.
4. Het harmoniseren van provinciaal ruimtelijke ordeningsbeleid.
 5. Het naleven van afspraken door strikter te handhaven.
 6. Het organiseren van de duurzame vestigingsvoorwaarden.
 7. Het aanzetten tot gebiedsgerichte uitwerkingen.

De gebiedsgerichte activiteiten zijn vanaf 2016 gestart. Ondernemers zijn hier samen met hun gemeenten voor verantwoordelijk en plaatsen de opgave om te moderniseren in hun glastuinbouwgebied in regionaal perspectief en stemmen dit onder andere met de provincie af. Een ruimtecoördinator zorgt er vanaf mei 2016 voor dat de Greenport brede activiteiten worden gestart en dat de gebiedsgerichte activiteiten worden gecoördineerd en gefaciliteerd.

De evaluatie van het beleid vindt plaats vanuit het Strategische Beleidskader Economie.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

J.W. Remkes, voorzitter

mr. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 82

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 8 november 2016;

Gelezen het geactualiseerde Uitvoeringsprogramma;

besluiten:

1. de voordracht 'TWIN-H Greenport Aalsmeer – actualisatie 2016' vast te stellen;
2. het op 14 december 2010 met Voordracht 3 (kenmerk 2011/9469) door PS genomen besluit inzake Greenport Aalsmeer te actualiseren door € 9.840.000, (van het door PS beschikbaar gestelde bedrag ad €10 miljoen) in te zetten voor:
 - a. € 5.000.000,- als cofinanciering onder POP3 voor de verplaatsingsopgaven van de glastuinbouw in Noord-Holland;
 - b. € 4.840.000,- als provinciale uitvoeringsregeling voor de moderniseringsopgaven van de glastuinbouw in Greenport Aalsmeer;

Haarlem, 12 december 2016

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Advies aan Provinciale Staten

Tbv Statenvergadering d.d. 12-12-2016

Commissie

Datum commissievergadering 28-11-2016

Onderwerp: Voordracht Actualiseren Uitvoeringsprogramma
TWIN-H Greenport Aalsmeer

Uw contactpersoon

E. Krijgsman

AD/STG

Doorkiesnummer +31235143288

krijgsmene@noord-holland.nl

5 december 2016

1|7

De commissie adviseert:

De **voorzitter** rondt de discussie af en concludeert dat het voorstel voor het *Actualiseren Uitvoeringsprogramma TWIN-H Greenport Aalsmeer* als bespreekstuk wordt doorgeleid naar PS van 12 december 2016. Partijen kunnen uiteraard een amendement indienen over hun discussiepunten.

Voor de behandeling van dit punt in de commissie NLM:

Zie hieronder het uittreksel uit het conceptverslag van de vergadering van de commissie NLM van 28 november 2016

4b. Actualiseren Uitvoeringsprogramma TWIN-H Greenport Aalsmeer

De **voorzitter** licht het agendapunt toe en geeft het in bespreking conform het oplegmemorandum van de griffie.

EERSTE TERMIJN

Mevrouw **Vermaas** (PvdD) steunt de verduurzamings- en innovatieambitie die wordt verwoord op p.5 van de voordracht van harte, niet alleen voor de glastuinbouw maar ook voor de melkveehouderij en de bollenteelt. De openstelling van POP3 voor innovatie in de landbouw is een belangrijke stap in de goede richting. De PvdD wil onderzoeken hoe de provincie innovatie in de landbouw zo veel mogelijk kan stimuleren. Mevrouw Vermaas vraagt de andere partijen steun om punt 13c te agenderen. De voordracht is niet helder. Het is niet duidelijk welke verduurzaming GS met het besluit beogen. Saneren en verplaatsen in de glastuinbouw kan positief zijn, maar mevrouw Vermaas mist de bestedingsdoelen voor verduurzaming en de concrete doelen. Die zijn nodig om de ambitie van p.5 waar te maken.

De heer **Papineau Salm** (PvdA) noemt als discussiepunt het feit dat het doel van de herstructurering van glastuinbouw onduidelijk is, omdat de ruimte in het gebied heel beperkt is en wellicht andere bestemmingen nuttiger zijn. De PvdA steunt uiteraard het streven naar verduurzaming bij herstructurering.

De heer **Struben** (D66) maakt GS complimenten voor de heldere nota met de mooie kaarten voor de herstructurering.

Mevrouw **Pels** (GroenLinks) sluit zich aan bij het betoog van de PvdD. Ze heeft een schriftelijke

vraag gesteld over de verdeling van het geld tussen verkaveling, verduurzaming en een eventuele andere bestemming. Ze vraagt of de andere commissieleden willen weten wat de provincie uitgeeft aan duurzaamheid.

De heer **Struben** (D66) vraagt of mevrouw Pels net als hijzelf ook vertrouwen heeft in de innovatieve ondernemers en de mate waarin zij weten wat duurzaamheid is.

Mevrouw **Pels** (GroenLinks) heeft zeker vertrouwen in de ondernemers en hun verduurzamingsmogelijkheden, maar wil graag ook meer vertrouwen hebben in het feit dat de provincie dit voldoende faciliteert.

De heer **Klein** (CU/SGP) vindt het een heel heldere voordracht, maar wil weten in hoeverre het mogelijk is eerst te herstructureren alvorens nieuwe grootschalige kassen te plaatsen. Verder valt het hem op dat duurzaamheid een prominente plek heeft, maar twee keer pas in laatste instantie. Hij wil duurzaamheid een prominentere plek geven in de ambitie bij het herstructureren van het kassengebied en wil bij verduurzamen bijvoorbeeld niet spreken over het beter benutten van fossiele energie, maar juist over kassen die geen fossiele energie meer nodig hebben. Hij vraagt gedeputeerde waarop het bedrag van 4,8 miljoen is gebaseerd. Er is 10 miljoen beschikbaar, waarvan 5 miljoen naar de POP-regeling gaat.

Mevrouw **Alberts** (SP) ziet in de voordracht geen concrete invulling anders dan de aanstelling van een ruimtecoördinator en het ontwikkelen van een instrumentenkoffervernieuwingsbank. Niemand is tegen duurzame herstructurering, maar de concrete invulling ontbreekt. Ze vraagt welke concrete plannen de andere commissieleden hebben gezien. Ze vraagt ook of de commissie behoefte heeft aan een onafhankelijk evaluatierapport over de Greenports en wil weten wat het verplaatsen van een deel van de sector naar Afrika te maken heeft met de voordracht. In een breder economisch perspectief is dit wel van belang, ook gezien de vraag of ondernemers aan het subsidie-infuus hangen. Mevrouw Alberts hoort van gedeputeerde graag of er sprake is van staatssteun en wil een onderbouwing van de besteding van de subsidiegelden en de spelregels daarvoor.

De heer **Papineau Salm** (PvdA) meent dat ondernemers zelf kiezen voor het verplaatsen van hun bedrijf naar Afrika.

Mevrouw **Alberts** (SP) weet dat het in stand houden van de arbeidsplaatsen wordt beïnvloed als er bedrijven weggaan en wil weten hoeveel geld de provincie ervoor over heeft om de 54.000 banen in de sector te behouden.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) steunt de inzet op het verplaatsen en herstructureren van glastuinbouwgebied en kan instemmen met het voorstel om TWIN-H-gelden te gebruiken als cofinanciering hiervoor. De sector is heel belangrijk voor de werkgelegenheid. TWIN-H-gelden hebben een aanjaagfunctie voor modernisering en verplaatsing inclusief duurzame oplossingen. De uitleg in de voordracht is duidelijk. Het CDA kan hiermee instemmen.

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) kan zich goed vinden in het streven meer taak- en doelstellend te zijn bij verduurzaming en herstructurering. Hij is voor de voordracht, gezien het EU-verdubbelingseffect bij cofinanciering door de provincie en het verbreden van de scope naar heel Noord-Holland.

De heer **Pieterman** (50PLUS) gaat in de tweede ronde in op een aantal discussiepunten. Hij vraagt aandacht voor de kleine boeren die niet bereikt worden.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) meent dat de voordracht alleen de glastuinbouw betreft.

De heer **Pieterman** (50PLUS) bedoelt de kleine glastuinbouwers.

De heer **Portegijs** (PVV) is tevreden over de inspanningen en uitgaven in relatie tot de behaalde resultaten en meldt dat de voordracht als hamerstuk naar PS kan worden doorgeleid.

Mevrouw **Alberts** (SP) hoort dat de Europa-kritische PVV niet kritisch is als Europa geld geeft.

De heer **Portegijs** (PVV) is ervan overtuigd dat Nederland dit geld voor een belangrijk deel heeft gestort.

Mevrouw **Van Langen** (VVD) sluit zich aan bij de complimenten van D66, de ChristenUnie en ONH. De VVD kan zich vinden in de voorliggende actualisering. Het is goed dat POP3 zich richt op heel Noord-Holland, aansluit op de marktvraag vanuit de sector en voldoende aandacht heeft voor duurzaamheid. Het is goed dat er een aanjager voor TWIN-H komt. Partijen moeten zich houden aan afspraken en zorgen voor kennisoverdracht. Er kan wellicht ook aandacht zijn voor kleinere partijen, hoewel die een eigen verantwoordelijkheid hebben om passende regelingen te zoeken. Ruimte voor verduurzaming is goed. De vernieuwingsbank is een prima instrument om dit aan te jagen. De VVD vraagt aandacht voor start-ups en zorgboerderijen in kassen.

TWEDE TERMIJN

De **voorzitter** benoemt de discussiepunten die zijn aangedragen: innovatie in de landbouw, realisatie van verduurzaming, een onafhankelijk rapport over de Greenports, mogelijke ruimte voor herstructurering en aandacht voor kleine ondernemers in de glastuinbouw.

De heer **Struben** (D66) steunt het betoog van de ChristenUnie. Er moet wel sanering plaatsvinden. De provincie moet daarvoor garanties krijgen. Hij vindt het een goede suggestie om in de tekst aan te scherpen dat duurzaamheid voorop moet staan. Hij heeft geen behoefte aan een onafhankelijk onderzoek naar de Greenports.

De heer **Papineau Salm** (PvdA) is op zoek naar ruimte voor herstructurering en de bereikbaarheid van de percelen moet daarin meewegen. De voordracht geeft geen garantie dat dit gebeurt. De PvdA vindt het goed om uit te plaatsen en geld aan herstructurering te besteden, maar wil de herstructurering goed in de hand houden. De voordracht is tegenstrijdig.

De heer **Struben** (D66) ziet dat grootschalige ontwikkelingsgebieden zijn benoemd waar uitgeplaatst kan worden. Hij wil wel garanties dat de oude kassen worden opgeruimd.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) gaat ervan uit dat nieuwbouw in de glastuinbouw aan veel regels is gebonden, zodat nieuwe kassen duurzamer zijn dan de oude. PS hoeven daar dan geen extra regels aan te verbinden.

De heer **Klein** (CU/SGP) meent dat de provincie geen regels stelt, maar subsidiegeld toekent aan echte innovaties. De provincie kan daarbij bijvoorbeeld focussen op kassen waarbij geothermie een rol speelt en zo richting geven aan de verduurzaming in het kassengebied.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) denkt dat subsidies voor verplaatsing al leiden tot meer verduurzaming, omdat de bedrijven dan nieuwe, meer duurzame kassen hebben. Ze begrijpt dat de heer Klein daar nog een plus op wil zetten.

Mevrouw **Pels** (GroenLinks) ondersteunt het pleidooi om subsidiegeld te besteden aan innovaties.

Mevrouw **Vermaas** (PvdD) onderschrijft dit ook. Verduurzaming gaat niet alleen om energie, maar ook om water en milieu. Alleen verplaatsen is niet voldoende. PS moeten GS helpen om de verduurzamingsambitie te specificeren en daartoe specifieke doelen verbinden aan het geld.

De heer **Pieterman** (50PLUS) sluit zich hierbij aan.

Mevrouw **Van Langen** (VVD) denkt dat de provincie een aanjager nodig heeft en niet te veel extra eisen moet stellen. Verplaatsing is vernieuwing en die is nodig. Ze ziet niet veel in een onafhankelijk rapport over de Greenports en besteedt dat geld liever aan concrete acties.

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) meent dat de PvdA-zorg of verplaatsing het probleem oplost onterecht is. Een aantal bedrijven beweegt nu niet, om in de toekomst meer geld voor de grond te krijgen. Verplaatsing zet in ieder geval iets in beweging en is dus niet in strijd met de provinciale doelen.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) heeft een ordevoorstel. Ze hoort graag de input van gedeputeerde.

De **voorzitter** meldt dat gedeputeerde aan het einde van deze ronde het woord krijgt.

De heer **Klein** (CU/SGP) is blij met de breed gedragen inzet op meer duurzaamheid bij sanering en herstructurering, maar die inzet moet niet verworden tot een ingewikkelde set regels waardoor alles stilstaat. Het is wel goed om de duurzaamheidsdoelen nader te specificeren. Efficiënt gebruik van fossiele brandstoffen hoort volgens hem niet in het rijtje, maar het is lastig om de doelen concreet te maken. Hij vraagt of GS met een nadere uitwerking kunnen komen, ook voor het daadwerkelijk realiseren van sanering. Misschien passen deze suggesties in de Uitvoeringsagenda.

De heer **Papineau Salm** (PvdA) steunt de lijn van de heer Bouberg Wilson, maar hij kent bedrijven in het kassengebied die meer ruimte nodig hebben. Hij vraagt GS of er in het gebied voldoende ruimte is voor goede, duurzame bedrijven van voldoende oppervlakte. Anders moeten percelen worden samengevoegd en worden verplaatst naar de Wieringermeer.

De heer **Bond** (ged.) memoreert het zesjarige traject met de Greenport Aalsmeer om tot een gebiedsvisie te komen met alle gemeenten, twee provincies en het Rijk. Alle partijen willen zich aansluiten bij de modernisering van het teeltareaal zoals verwoord in de brief van de staatssecretaris. Die is noodzakelijk om deze sector te behouden en de positie van de sector te versterken. In juni 2016 hebben PS de inmiddels vastgestelde Uitvoeringsagenda ontvangen. De criteria voor duurzaamheid op p.8 zijn een vereiste voordat het TWIN-H-geld beschikbaar wordt gesteld. De modernisering omvat de overgang naar glasconcentratiegebieden met investeringen in Ocap CO₂, in het warmtenet van de Metropoolregio Amsterdam, in geothermie, warmte-koudeopslag en water en energie. Dit zijn speerpunten voor de Greenports. De provincie streeft naar kwaliteitsverbetering van de openbare ruimte. Gedeputeerde dankt de heer Struben voor zijn complimenten. De kaarten laten zien welke gebieden zijn aangemerkt als categorie 1, 2 en 3. Ondernemers maken op basis hiervan een keuze.

De provincie wil minimaal 30 ha oud glas saneren en een verbetering realiseren van de ruimtelijke kwaliteit in de glastuinbouwconcentratiegebieden, de kavelstructuur en de gebiedsinrichting. De provincie wil ook verduurzamingsinvesteringen ondersteunen en vier of vijf glastuinbouwbedrijfsverplaatsingen van het transformatiegebied naar de concentratiegebieden realiseren. De heer Bond noemt als voorbeeld het Altongebied. Daar zijn 38 ondernemers verenigd in een ondernemersvereniging, inclusief 3 nieuwe bedrijven, en wordt een CO₂-leiding aangelegd. De concurrentiepositie van deze bedrijven wordt hiermee veel steviger, omdat ze minder gebruik hoeven te maken van de WKK. De TWIN-H-bijdrage betekent niet dat de provincie alles oplost, maar die moet wel een aanjaagfunctie hebben.

De knip is helder. Daarmee verdubbelt de provincie het geld voor verplaatsingen met het POP-geld. De keuze om het geld voor geheel Noord-Holland beschikbaar te maken geeft ondernemers soms het eerste duwtje. Gedeputeerde noemt als voorbeeld de Ruimte voor Ruimteregeling.

Op p.3 wordt de vernieuwingsbank beschreven. Herstructurering is iets anders dan innovatie, verplaatsing en sanering. Beide opgaven betreffen de modernisering van het totale gebied. De provincie heeft gekozen om met TWIN-H-geld te investeren in de gebieden 1, 2 en 3. Dat geeft ook duidelijkheid naar de ondernemers in de andere gebieden.

Het stimuleren van duurzaamheid is een rode draad in de Landbouwagonderdelen. Glastuinbouw is daar een onderdeel van. De doelstelling is 40 gebieden, waarvan er 8 zijn benoemd op de kaarten.

De behoefte van de ondernemers is leidend. In de Greenport Aalsmeer loopt een ondernemersverkenning. Hiermee brengt de provincie in kaart wat de ondernemers willen en waarin ze willen investeren. Zo blijkt dat de ondernemers hier willen blijven en dat er heel sterke teeltsoorten zijn. Verplaatsing naar Kenia, Ghana en Ethiopië, waar overigens nu grote problemen zijn, betreft alleen de rozenteelt. De ondernemers willen investeren in de 1, 2, 3-gebieden.

De provincie moet per gebiedsplan toetsen of sprake is van staatssteun.

De regeling is ook toegankelijk voor kleine tuinders en bedrijven. Dit blijkt ook in het Altongebied.

In de Haarlemmermeer is een nieuwe start-up, die goed loopt en gebruik kan maken van de regeling.

Gedeputeerde herhaalt dat in de ruimtelijke visie van de Greenport Aalsmeer en de landelijke pilot modernisering teeltareaal alle speerpunten samenkomen. Duurzaamheid is een criterium voor het toekennen van TWIN-H-geld.

Mevrouw **Pels** (GroenLinks) is blij met het overzicht van alle instrumenten om duurzaamheid te bevorderen, maar mist de doelen voor duurzaamheid en de doelmatigheid van de instrumenten. Ze zoekt naar concrete doelen voor het duurzaamheidsgeld, zoals: de provincie stimuleert het niet gebruiken van fossiele energie of 20% van de kassen maakt gebruik van zonne-energie.

Mevrouw **Vermaas** (PvdD) steunt deze vraag. Gedeputeerde geeft aan dat verduurzaming met name een verschuiving is naar een concentratiegebied met bepaalde voorzieningen. Mevrouw Vermaas wil de doelen concretiseren en verruimen, zodat het verduurzaming betreft die echt iets oplevert.

Mevrouw **Alberts** (SP) vraagt hoe het geld in de praktijk wordt besteed. De provincie moet dit vooraf aangeven om het gewenste doel te kunnen bereiken.

De heer **Klein** (CU/SGP) vraagt wat de heer Bond bedoelt met verwijzing naar p.8. De CU/SGP wil weten in hoeverre de provincie richting geeft aan verduurzaming. De heer Klein denkt dat GroenLinks en de PvdD daar ook naar zoeken. Hij vraagt zich af of de provincie de volgordelijkheid kan afdwingen. Het doel is het saneren van 30 ha, maar hoe voorkomt de provincie dat er nieuwe kassen zijn gebouwd en de oude troep niet is opgeruimd.

De heer **Bond** (ged.) legt uit dat op p.8 de duurzaamheidscriteria staan. De ambitie is om helemaal geen fossiele brandstof meer te gebruiken in emissieloze kassen. De concurrentiepositie van ondernemers is dan heel sterk. Gedeputeerde stuurt PS informatie toe over projecten met hergebruik van water. Dit is een speerpunt en een verplichting voor de ondernemers. De ondernemers willen graag van fossiele brandstof af. Water en energie zijn speerpunten in alle Greenports.

Mevrouw **Pels** (GroenLinks) denkt niet dat ondernemers dit niet willen, maar wil weten wat de doelen en de ambitie van de provincie zijn.

De heer **Struben** (D66) verwijst naar bijlage 1, de actieagenda.

De heer **Bond** (ged.) verwijst de SP voor de concrete doelen van de provincie naar zijn eerdere opsomming. Die doelen zijn concreet en bevatten aantallen.

Mevrouw **Van Langen** (VVD) steunt het betoog van gedeputeerde. Bij de vestigingsvoorwaarden staan expliciet het onderzoek naar CO₂ en het warmtenet. Greenports hebben een duurzaamheidsmakelaar om projecten voor de aanleg van een CO₂-netwerk te begeleiden. In 2017 of 2018 wil men met de uitvoering hiervan starten. Hieraan wordt in het Uitvoeringsprogramma dus duidelijk aandacht besteed.

De heer **Papineau Salm** (PvdA) vindt dat de Uitvoeringsagenda duidelijk is over duurzaamheid en wil niet te veel regels per perceel. Hij vraagt of er voldoende aandacht is besteed aan de mobiliteit en het vervoer over weg in de herstructureringsgebieden.

De heer **Bond** (ged.) geeft aan dat in de glasconcentratiegebieden ook de logistiek wordt geconcentreerd. Dat leidt tot veel minder verkeersbewegingen. De wegen kunnen dat aan.

Mevrouw **Vermaas** (PvdD) is in verwarring over p.8, waar staat dat duurzame investeringen een vereiste zijn. Het moeten fysiek tastbare projecten zijn met een economische levensduur van minimaal tien jaar. De PvdD, SP, GroenLinks en de ChristenUnie willen echter duurzaamheid in de vorm van minder belasting voor milieu, natuur en water. Daarin willen deze partijen investeren, en dit is nog niet geconcretiseerd. De provincie investeert 4,8 miljoen zonder concreet resultaat in duurzaamheid.

De heer **Struben** (D66) meent dat de provincie duurzaamheid in goede projecten oppakt en er juist veel aan doet.

De heer **Klein** (CU/SGP) betreurt het feit dat de discussie wordt gepolariseerd. Hij waardeert alle initiatieven, maar wil de gedeelde ambitie scherper en concreter weergeven zodat de gewenste doelen worden bereikt. PS zijn nog niet geheel overtuigd van het feit dat de provincie met het Uitvoeringsprogramma die doelen kan bereiken. Hij wil een stap verder komen in dit streven.

De **voorzitter** rondt de discussie af en concludeert dat het voorstel voor het *Actualiseren Uitvoeringsprogramma TWIN-H Greenport Aalsmeer* wordt doorgeleid naar PS van 12 december 2016. Partijen kunnen uiteraard een amendement indienen over hun discussiepunten.

Mevrouw **Pels** (GroenLinks) vraagt of het mogelijk is om de gedeelde ambitie uit te werken en nogmaals in commissie te bespreken.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) heeft daar geen behoefte aan.

De heer **Klein** (CU/SGP) heeft een ordevoorstel en stelt voor dat gedeputeerde een aantal nog te formuleren vragen ter voorbereiding op behandeling in PS beantwoordt.

De heer **Bond** (ged.) ondersteunt dit voorstel. GS willen de Uitvoeringsregeling in februari afronden. Hij zegt toe de schriftelijke vragen te beantwoorden en stuurt aanvullende informatie over de ontwikkelingen in het gebied aan PS toe. De ondernemers willen af van de fossiele brandstof, maar soms zijn er bedrijfsmatige redenen om daar niet meteen toe over te gaan.

De **voorzitter** meldt dat de vragen tot woensdag 30 november 12.00 uur bij de griffie kunnen worden ingediend.

Antwoorden op vervolgvragen nav bespreking voordracht Actualiseren Uitvoeringsprogramma TWIN-H Greenport Aalsmeer (agendapunt 4b NLM 28-11)

Hieronder treft u de antwoorden van GS naar aanleiding van de toezegging van gedeputeerde Bond in de commissie om nader in te gaan op nog openstaande vervolgvragen van meerdere fracties (PvdD, GL, CU-SGP, en SP) naar aanleiding van de discussie in de commissie.

1. Welke specifieke criteria rondom duurzaamheid worden gehanteerd bij de toekenning van subsidie?

ANTWOORD

De duurzame maatregelen in de gebiedsplannen van de gemeenten worden getoetst aan het Programma Duurzaamheid van de Greenport Aalsmeer en het Programma warmte & koude MRA. Deze programma's zijn met regionale partners tot stand gekomen.

Toelichting:

De TWIN-H criteria zijn voor alle TWIN-H projecten door PS in 2008 vastgesteld (na te lezen onderaan pagina 6 van de Voordracht). PS hebben onder andere een criterium opgenomen dat TWIN-H subsidies alleen aangewend kunnen worden voor duurzaam fysiek tastbare projecten met een economische levensduur van minimaal 10 jaar.

In de 'TWIN-H Greenport Aalsmeer – actualisatie 2016' (Voordracht) stellen GS voor om binnen het vastgestelde TWIN-H kader, ook invulling te geven aan de verduurzamingsopgaven in de openbare ruimte van de glastuinbouwsector (naast het verbeteren van de kavelstructuur, gebiedsinrichting en het opruimen van verouderd glas). Dit werken GS verder uit in de Uitvoeringsregeling Herstructurering Greenport Aalsmeer.

De Greenport Aalsmeer gemeenten in Noord-Holland zijn de aanvragers van de subsidie, dit doen zij op basis van een gebiedsplan. Zij moeten in hun subsidieaanvraag aantonen dat het gebiedsplan bijdraagt aan de verduurzamingsopgaven van de Greenport Aalsmeer. Die opgaven zijn opgenomen in het Programma Duurzaamheid GPA en het Programma MRA warmte & koude. Alle gebiedsplannen worden (voorafgaand aan de subsidieaanvraag) integraal in Greenportverband getoetst op ruimte (kwaliteitsverbetering), bijdrage aan de herstructureringsopgave (300 ha) én duurzaamheid (fysiek tastbare projecten in de openbare ruimte die bijdragen aan de energietransitie, zoals CO₂-netten, geothermie en warmtenetten).

2. Is het binnen het voorgestelde kader mogelijk om subsidie voor herstructurering te krijgen als er niet tegelijkertijd aanvullende maatregelen worden genomen die duurzaamheid bevorderen?

ANTWOORD

Nee, want de TWIN-H bijdrage aan de gebiedsplannen wordt ook getoetst op duurzaamheid (zie ook antwoord vraag 1).

3. Ged. Bond gaf tijdens de commissievergadering aan dat duurzaamheid een criterium is voor de subsidieverlening. Als verduurzamingsopgaven worden in de voordracht oa. energie, water en milieu genoemd (pag. 5). Welke maatregelen zijn subsidieontvangers verplicht te nemen op elk van deze gebieden?

ANTWOORD

De Uitvoeringsregeling moet nog opgesteld worden door GS, op basis van de TWIN-H Greenport Aalsmeer- Actualisatie 2016 (Voordracht) die nu voorligt in PS. Wij zijn voornemens in de gebiedsplannen maatregelen te verplichten in de openbare ruimte die de transitie naar duurzame energie, warmte- en CO₂ netten etc. realiseren of voor de nabije toekomst mogelijk moeten maken. Voorbeelden hiervan zijn het (alvast) aanleggen van (ondergrondse) infrastructuur voor warmte/energie/CO₂ of het optimaal inrichten van de kavels, opdat infrastructuur efficiënter kan worden aangelegd. De duurzaamheidsmanager van de Greenport Aalsmeer heeft hierin een belangrijke adviserende rol.

4. Is er een resultaatsverplichting verbonden aan deze subsidie? Zo nee, waarom niet?

ANTWOORD

Ja, er wordt een resultaatverplichting in de Uitvoeringsregeling opgenomen. Zoals opgenomen in de Voordracht is het onze ambitie zoveel mogelijk bij te dragen aan de herstructureringsopgave van 300 hectare in de Greenport Aalsmeer. In de Uitvoeringsregeling zullen we die resultaatsverplichting daarom verbinden aan onze bijdrage door middel van een verdeelsleutel per gerealiseerde hectare. Daarnaast willen we minimaal 5 glastuinbouwondernemingen helpen bij hun verplaatsing naar onze glasconcentratiegebieden. Ook de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit is een resultaatsverplichting.

5. In de glastuinbouw wordt veel landbouwgif gebruikt. Hoeveel reductie in het gebruik van deze middelen beoogt u met deze subsidieverlening voor verduurzaming?

ANTWOORD

Geen.

Zoals aangegeven bij antwoord 1. draagt de TWIN-H bij aan fysieke investeringen in de openbare ruimte.

Indirect draagt de moderniseringsopgave van het teeltareaal wel bij aan het gebruik van minder gewasbeschermingsmiddelen. Dit komt omdat planten in moderne kassen vaak minder ziektegevoelig zijn en de tuinder dan minder middelen hoeft te gebruiken. Maar die reductie zullen wij bij deze regeling niet monitoren.

NB : vanaf 2018 worden vanuit nationale opgaven de glastuinbouwondernemers verplicht hun water volledig te zuiveren van gewasbeschermingsmiddelen en te recirculeren.

6. Hoeveel geld kunnen ondernemers die willen innoveren door zonder gif of biologisch te telen aan subsidie ontvangen middels deze regeling?

ANTWOORD

Geen.

De gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Haarlemmermeer en Uithoorn zijn de toekomstige aanvragers van deze regeling, niet de ondernemers in het gebied. De TWIN-H regeling is gericht op fysieke investeringen in een herstructureringsgebied op basis van een gebiedsplan.

7. Krijgen bedrijven met een duurzaamheidscertificaat (bijv. biologisch) voorrang bij deze subsidieverlening, zoals ook bij het pachtbeleid gebeurt?

ANTWOORD

Nee.

Omdat we voor de herstructureringsregeling aan gemeenten gaan subsidiëren, namelijk als bijdrage op een integraal gebiedsplan.

Ondernemers zijn in deze dus niet de aanvragers van de provinciale regeling.

Voor de verplaatsingsregeling onder POP3 zijn er landelijke criteria opgesteld, waaraan elke provincie bij de uitwerking van het Openstellingsbesluit gebonden is.

- 8. Onder het kopje "herstructurering" op pagina 5 van de voordracht staat geschreven: "Het verduurzamen van glastuinbouwgebieden, als onderdeel van het herstructureren, kan plaatsvinden door gebruik te maken van energievoorzieningen die fossiele energie beter benutten, minder uitstoot genereren en/of gebaseerd zijn op hernieuwbare energiebronnen." Zijn er herstructureringsprojecten die niet door kunnen gaan wanneer de zinsnede "die fossiele energie beter benutten" uit het doelstellingen verwijderd wordt?**

ANTWOORD

Ja.

Soms zullen maatregelen ook gericht moeten zijn op het toekomst klaar maken en anticiperen op ontwikkelingen. Dit komt omdat niet alle 1, 2 en 3 gebieden al direct aangesloten kunnen worden op een netwerk van externe bronnen van (rest) CO₂, een warmtenet, duurzame energie etc. Er blijft ook aandacht nodig voor de overgangsfase binnen de energietransitie. Uiteindelijk is het streven dat de glastuinbouw in Nederland volledig onafhankelijk wordt van fossiele brandstoffen. In MRA verband is de Greenport Aalsmeer dan ook nauw betrokken bij het tot stand komen van het regionaal warmtenetwerk <http://www.warmteiscool.nl/>.

- 9. Op welke manier is geborgd dat sanering daadwerkelijk plaatsvindt na verplaatsing?**

ANTWOORD

Dat is een harde verplichting in de landelijke regeling.

Immers, met deze Uitvoeringsregeling kan verspreid liggend glas en glas in transformatiegebieden worden opgeruimd ten gunste van de leefbaarheid, natuur- en landschapskwaliteit. De glastuinbouwondernemingen die zich naar de glasconcentratiegebieden verplaatsen hebben op hun beurt voordeel van het glascluster door verbetering van de landbouwstructuur. Zij kunnen collectief investeren in duurzame maatregelen voor waterzuivering, energie, warmte- en CO₂netten en daarmee meteen ook hun concurrentiekracht versterken.

Daarnaast maakt de Uitvoeringsregeling het verplaatsen van glastuinbouwondernemingen uit herstructureringsgebieden mogelijk. De ruimte die verplaatsers daar achterlaten kan gebruikt worden om het gebied ruimtelijk te optimaliseren (verbetering van de kavelstructuur) of om maatregelen te treffen in duurzame infrastructuur zoals energie, CO₂, warmte of water.

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 8 november 2016

Onderwerp: TWIN-H Greenport Aalsmeer – actualisatie 2016

Kenmerk: 862385

Bijlagen: 1. Uitvoeringsagenda Ruimtelijke Visie Greenport Aalsmeer 2015-2025
2. Projectformat TWIN-H

Inhoud:

1. Inleiding
2. Doelstellingen en evaluatiecriteria
3. Financiering, communicatie en (burger)participatie
4. Proces en procedure
5. Voorstel

1. Inleiding

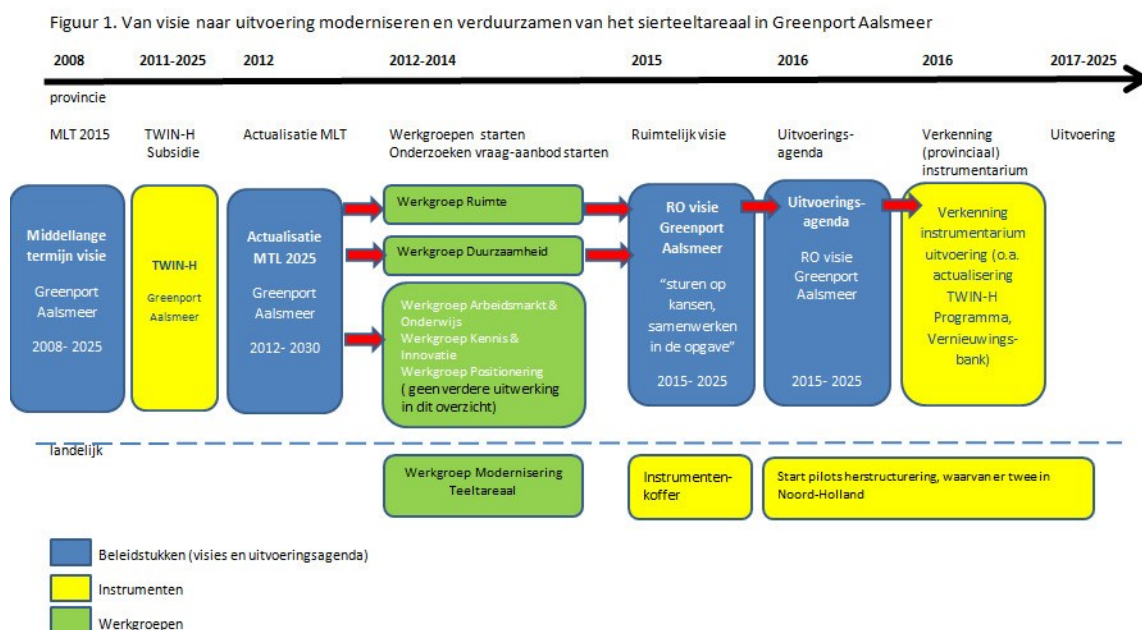
In het Uitvoeringsprogramma TWIN-H Greenport Aalsmeer uit 2010 zijn de financiële middelen op basis van regionale bestuurlijke afspraken (MLT visie 2008) op vier verschillende gebieden (Iepenlaan, Bachlaan, Rijsenhout en Noorder Legmeerpolder) in de Greenport Aalsmeer vastgezet met een herstructureringsopgave van in totaal 237 hectare glastuinbouw, inclusief een duurzamer ruimtegebruik en verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. Er zijn tot nu toe vier concrete resultaten te benoemen. Ten eerste de 23 ha sanering van het oud kassengebied aan de Iepenlaan in Uithoorn. Ten tweede de sanering van 56.000m² kassen aan de Drechtdijk in Uithoorn. Ten derde een tweetal haalbaarheidsonderzoeken door gemeente Aalsmeer en Amstelveen. Ten vierde planologische duidelijkheid voor PrimA4a in Haarlemmermeer. Voor bovenstaande resultaten is ongeveer € 150.000,- uitgegeven vanuit de TWIN-H middelen. Verder wordt er in 2017 nog rekening gehouden met de rentekosten van een uitstaande lening aan gemeente Uithoorn. De verwachting is dat de gemeente de lening in 2017 aan de provincie terugbetaald.

Echter de afgelopen jaren kwam in Nederland de herstructurering glastuinbouw evenwel bijna volledig tot stilstand. Tuinders vonden geen geschikte opvolgers meer om de verouderde kassen over te nemen en daar kwam bij dat als gevolg van de recessie, de toenemende (internationale) concurrentie en (over)creditering van bedrijven, steeds meer glastuinders moeite hebben met overleven. In Noord-Holland zien we dit in de Greenport Aalsmeer ook terug. In 2013 heeft er daarom een herijking plaatsgevonden van de ruimtebehoefte van de glastuinbouwsector op basis van nieuwe vraag-en aanbodonderzoeken. Daarbij is rekening gehouden met de laatste economische trends en ontwikkelingen.

Door de herijking zijn de glasopgaven in de Greenport beter gedefinieerd, juist ook buiten de destijds aangewezen vier gebieden. In resp. 2010 en 2011 zijn twee Zuid-Hollandse gemeenten en de Provincie Zuid-Holland ook lid geworden van de Greenport Aalsmeer. De aansluiting van deze partijen droeg bij aan een bredere bestuurlijke borging van de glasopgaven in de gehele regio. Dit kwam tot uiting in het door de stuurgroep van de Greenport Aalsmeer vaststellen van

een Ruimtelijke visie en een bijbehorende Uitvoeringsagenda (zie bijlage 1). Met die visiedocumenten hebben Gedeputeerde Staten ingestemd en bent u per brief geïnformeerd (GS besluit 21 april 2015, ref. nr. 566119-566521) en de Uitvoeringsagenda Ruimtelijke Visie Greenport Aalsmeer 2015-2025 (GS besluit 14 juni 2016, ref. nr. 566119-770571).

In Figuur 1. is het gehele proces van visie naar uitvoering van het moderniseren en verduurzamen van het sierteeltareaal in de Greenport Aalsmeer schematisch weergegeven. 2016 staat in het teken van het op orde brengen van het benodigde (financiële) instrumentarium, waarna vanaf 2017 de uitvoering centraal komt te staan.

Er zijn twee redenen waarom het Uitvoeringsprogramma TWIN-H Greenport Aalsmeer eind 2016 moet worden geactualiseerd. De eerste reden is dat de nieuwe Ruimtelijke Visie Greenport Aalsmeer 2015-2025 en bijbehorende Uitvoeringsagenda vragen om een andere inzet van duurzaam instrumentarium om aan sluiten bij de nieuw gemaakte regionale afspraken en acties.

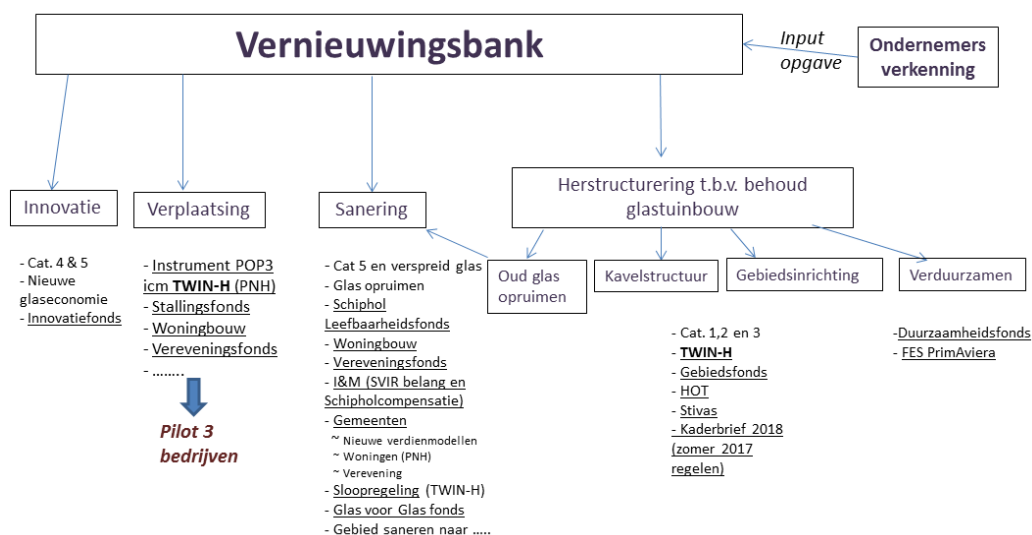
In de Ruimtelijke Visie Greenport Aalsmeer 2015-2025 gaat het om veertig deelgebieden, een directe herstructureringsopgave van 290 hectare, een saneringsopgave van 340 hectare (transformatie naar andere bestemming) en het verplaatsen van glastuinbouwbedrijven naar de glastuinbouwconcentratiegebieden.

In de vastgestelde Uitvoeringsagenda Ruimtelijke Visie Greenport Aalsmeer 2015-2025 wordt als nieuwe instrumentenkoffer de 'Vernieuwingsbank' (zie Figuur 2) geïntroduceerd. Hierover informeerden wij u eerder in onze brief met kenmerk 566119-770571. De 'Vernieuwingsbank' is geen echte bank, maar een verzamelnaam voor een mix van instrumenten die kunnen worden ingezet om glastuinbouwgebieden te moderniseren of te transformeren naar een andere bestemming en waar andere regionale belangen ook in mee worden gewogen. Het gaat in de 'Vernieuwingsbank' om vier verschillende opgaven waarvoor instrumenten kunnen worden ingezet. Deze opgaven zijn verplaatsen, herstructureren, saneren en innovatie van glastuinbouwbedrijven (zie Figuur 2). Voorgesteld wordt om de provinciale TWIN-H middelen specifiek in te zetten voor het verplaatsen en herstructureren van glastuinbouwbedrijven t.b.v. de categorie 1, 2 en 3 gebieden, zoals opgenomen in de RO Visie van de Greenport.

De tweede reden voor het actualiseren van het Uitvoeringsprogramma TWIN-H, is dat provincies nu schrijven aan de subsidiefiches voor het Plattelands Ontwikkelingsprogramma (POP3). Het POP3 is een Europees programma waarin Rijk en provincies nauw samenwerken aan een nieuw plattelandsontwikkelingsprogramma voor de periode 2014-2020. De financiële middelen uit het TWIN-H kunnen deels als cofinancieringsbudget ingezet worden voor de verplaatsing van glastuinbouwbedrijven binnen het POP3. De cofinanciering vanuit een overheid is daarvoor een vereiste. Door als provincie deze verplaatsingsregeling te cofinancieren kan Europees geld beschikbaar komen (verdubbeling van de cofinanciering) voor héél Noord-Holland, breder dan Greenport Aalsmeer. Deze inzet op verplaatsing van glastuinbouwbedrijven wijkt dan wel af van het eerdere PS besluit in 2008 om deze TWIN-H middelen alleen voor de Greenport Aalsmeer in te zetten. Begin 2017 besluiten wij over het openstellingsbesluit voor dit betreffende onderdeel onder POP3 'Verplaatsing glastuinbouwbedrijven'. Het Stivas en het Ontwikkelingsbedrijf NHN hebben eind 2015 al een separaat onderzoek uitgevoerd om de verplaatsingsbehoefte van glastuinbouwbedrijven in Noord-Holland te inventariseren. Die inventarisatie geeft een inschatting van de directe behoefte aan verplaatsing met concrete cases zowel binnen als buiten de Greenport Aalsmeer.

Provinciale Staten worden aangesproken op hun controlerende rol op de voordracht. De beslissingsbevoegdheid over de inzet van TWIN-H Greenport Aalsmeer ligt bij Provinciale Staten. Het beleidskader van dit voorstel is het Strategisch beleidskader Economie 'Noord-Holland duurzaam, vernieuwend en ondernemend'.

Figuur 2. Hoe de vernieuwingsbank er uit kan zien: overzicht van in te zetten van instrumenten voor de modernisering het glasteeltareaal in Greenport Aalsmeer.

Maatschappelijk relevantie

Eén van de belangrijkste economische pijlers in Noord-Holland is de glastuinbouwsector met een omvang van ruim 3000 hectare netto glas en rond de 54.000 directe banen binnen de topsectoren Tuinbouw & Uitgangsmaterialen en Agro & Food. De teelt onder glas (de primaire sector) is daarbij een onmisbare schakel in een complete keten van zaadje tot aan de vaas en van grond naar mond.

De kracht van de glastuinbouwclusters (Greenports) is gelegen in de fysieke concentratie van alle schakels in de keten in die regio's. De nabijheid van de primaire productie (teelt), als één van de ketenschakels, is hierin essentieel. Echter, wil de tuinbouwsector in de toekomst economisch blijven floreren in Nederland –*en dus ook Noord-Holland*– dan is modernisering van het teeltareaal noodzakelijk.

De zes Nederlandse Greenports zijn opgenomen door het Rijk als nationaal ruimtelijk economisch belang (Rijksstructuurvisie infrastructuur & ruimte, SVIR), en zijn hiermee op het zelfde nationale schaalniveau geplaatst als de Mainports Schiphol, Rotterdam en Brainport Eindhoven.

Het sierteelt- en businesscomplex in Aalsmeer e.o. is van groot belang voor de regionale economie en voor de internationale concurrentiepositie van Nederland. Greenport Aalsmeer heeft een sterke positie, geniet wereldwijde naam en faam en heeft goede perspectieven. Deze positie is door de opkomst van nieuwe productiegebieden en nieuwe logistieke en handelsdraaischijven niet vanzelfsprekend. De - grote - uitdaging om Greenport Aalsmeer op lange termijn vitaal en krachtig te houden moet in de eerste plaats door de regio zelf worden aangegaan. Met de in juni 2016 vastgestelde Uitvoeringsagenda Ruimtelijke Visie Greenport Aalsmeer 2015-2025 hebben twee provincies en zes gemeenten hun commitment uitgesproken om te werken aan meer kwalitatief glas en minder kwantitatief glas.

2. Doelstellingen en evaluatiecriteria

Wie : Greenport Aalsmeer is het wereldhandelscentrum voor bloemen en planten.

De Greenport bundelt de kennis en kunde van haar leden - overheden, bedrijfsleven, kennis- en financiële instellingen- om de internationale concurrentiepositie van de regio te versterken. Provincie Noord-Holland is lid van de Greenport Aalsmeer. Gedeputeerde Bond is voorzitter van de stuurgroep Greenport Aalsmeer

Wat: Het provinciale financiële instrument 'Uitvoeringsprogramma TWIN-H Greenport Aalsmeer' wordt ingezet als aanjaagfunctie voor de modernisering van het glasareaal in de Greenport en voor het verplaatsen van glastuinbouwbedrijven in heel Noord-Holland. Daarmee wordt beter aangesloten op de glasopgaven, zoals geformuleerd in de Uitvoeringsagenda Greenport Aalsmeer 2015-2025 en de behoefte van een aantal bedrijven om te verplaatsen naar glasconcentratiegebieden in Noord-Holland.

Waarom: De kracht van de glastuinbouwclusters (Greenports) is gelegen in de fysieke concentratie van alle schakels in de keten (incl. Schiphol) in die regio's. De nabijheid van de primaire productie (teelt), als één van de ketenschakels, is hierin essentieel. Echter, wil de tuinbouwsector in de toekomst economisch blijven floreren in Nederland –*en dus ook Noord-Holland*– dan is modernisering van het teeltareaal noodzakelijk. Daarnaast biedt het kansen voor duurzame oplossingen, zoals de inzet van rest CO₂, benutten van restwarmte en daarmee de transitie van de sector naar niet fossiele brandstoffen.

Op dit moment sluit het provinciale Uitvoeringsprogramma TWIN-H Greenport Aalsmeer als financieel instrument niet meer aan op de Uitvoeringsagenda Greenport Aalsmeer 2015-2025. Het actualiseren van dit financiële instrument is nodig om als aanjaagfunctie voor het duurzaam moderniseren van het glasareaal ingezet te kunnen worden.

Wanneer: De TWIN-H middelen zijn enerzijds gekoppeld aan de herstructureringsopgaven in de Greenport Aalsmeer middels de Uitvoeringsagenda Greenport Aalsmeer. De looptijd van die agenda is tot minimaal 2025. Anderzijds kan voor de verplaatsing van glastuinbouwbedrijven in

Noord-Holland ingezet worden op de POP3 regeling. De POP3 projecten dienen voor 1 januari 2022 te zijn uitgevoerd.

De Greenport Aalsmeer glasopgaven voor verplaatsen, herstructureren, saneren en transformeren zijn niet op korte termijn allemaal te realiseren. Niet alle opgaven zullen in 2025 zijn gerealiseerd ook omdat, mede door afschrijvingen van glasopstallen het een doorlopend proces is. Zoals opgenomen in de Uitvoeringsagenda van Greenport Aalsmeer start de Greenport met een aantal Greenport brede en Greenport gebiedsgerichte activiteiten. Ook zijn in de Uitvoeringsagenda prioriteitsgebieden benoemd.

Provinciale Staten wordt gevraagd in te stemmen met het actualiseren van het TWIN-H Uitvoeringsprogramma Greenport Aalsmeer, conform het voorliggende besluit. Het betreft hier geen ander doel of nieuw geld, maar een andere vorm om de financiële middelen flexibeler en efficiënter op twee van de vier moderniseringsopgaven (verplaatsing en herstructurering) van het glasareaal in te kunnen zetten (zie bijlage 2). Hieronder een toelichting hoe we invulling willen geven per opgave.

Verplaatsing

Een deel van de TWIN-H middelen (€ 5 mln) willen we inzetten als subsidie voor alle glastuinbouwbedrijven in Noord-Holland die willen verplaatsen naar een glastuinbouwconcentratiegebied.

Onze ambitie is dit bedrag als cofinanciering in te zetten en te verdubbelen met Europese middelen in het kader van het Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP3). De verwachting is dat wij in februari 2017 over het openstellingsbesluit voor de 'Verplaatsingsregeling Glastuinbouw' onder POP3 kunnen besluiten.

Herstructurering

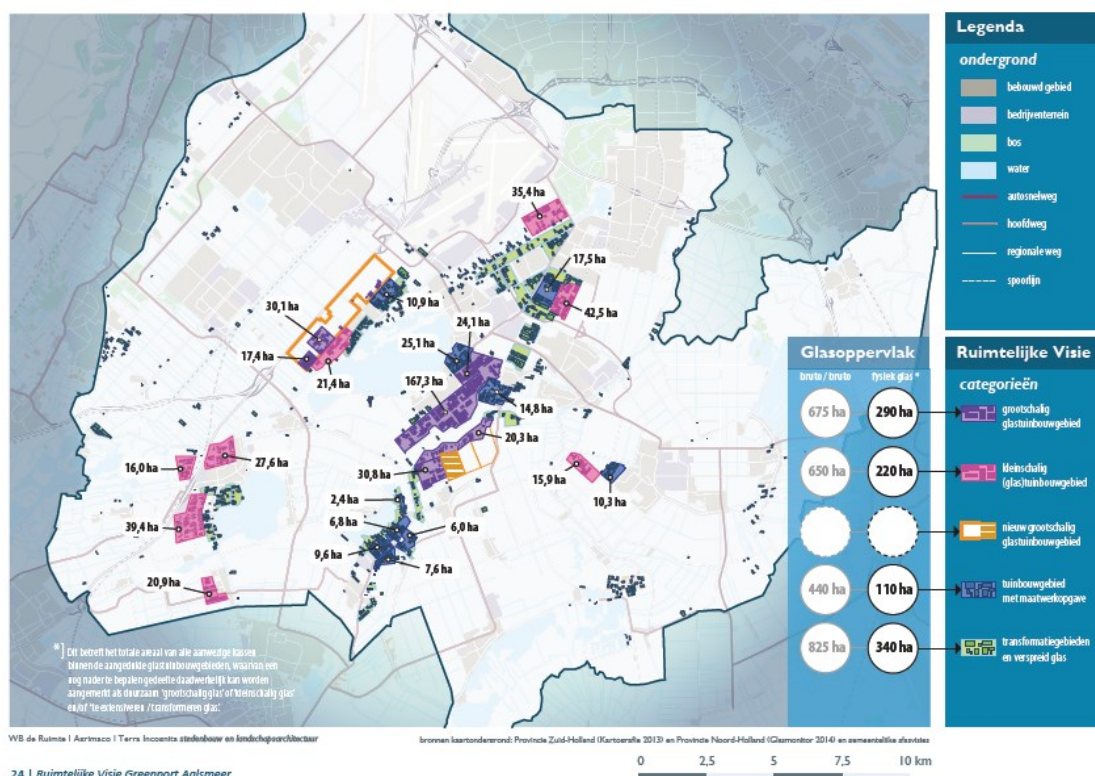
Het andere deel van de TWIN-H middelen (€ 4.840.000,-) willen we inzetten als subsidie voor de herstructurering in Greenport Aalsmeer. Onder het herstructureren (zie Figuur 2) van glastuinconcentratiegebieden verstaan we ten eerste oud glas opruimen, ten tweede het verbeteren van de kavelstructuur, ten derde het verbeteren van de gebiedsinrichting en tot slot het toepassen van maatregelen (o.a. energie, water, milieu) die leiden tot duurzame glastuinbouwbedrijven en -gebieden. Deze maatregelen leiden tot verbetering van de agrarische structuur en daarmee tot versterking van de concurrentiekracht van de glastuinbouw.

Er ligt een herstructureringsopgave in de Greenport Aalsmeer van 290 ha. De Greenport start met een aantal gebieden. Deze gebieden zijn benoemd in de Uitvoeringsagenda Ruimtelijke visie Greenport Aalsmeer 2015-2025 en verdeeld over de Greenport gemeenten.

Het verduurzamen van glastuinbouwgebieden, als onderdeel van het herstructureren, kan plaatsvinden door gebruik te maken van energievoorzieningen die bijdragen aan het uitfasen van fossiele energiebronnen, minder uitstoot genereren en/of gebaseerd zijn op hernieuwbare energiebronnen. Verduurzamen en innoveren gaan dan hand in hand. Aan de bereidheid van ondernemerszijde schort het niet, maar het gebruik van duurzame methoden kan beter gefaciliteerd en gestimuleerd worden. Dit kan door de risico's, die deze innovaties met zich mee brengen, af te dekken.

In de categorie 1, 2, en 3 gebieden ligt de provinciale focus om de glastuinbouwproductie ruimtelijke-economisch en duurzaam te ontwikkelen.

Figuur 3. Kaartbeeld moderniseringsopgaven Greenport Aalsmeer

De projectvoorstellen die opteren voor de Uitvoeringsregeling 'Modernisering glastuinbouw TWIN-H Greenport Aalsmeer' moeten voldoen onder meer aan de onderstaande TWIN-H eisen. Deze worden getoetst door de Greenport Aalsmeer binnen het ruimtelijke programma en de provinciale subsidiebeoordelaar.

Minimale eisen:

- Inhoudelijk onderbouwd en uitgewerkt;
- Het project is uitvoeringsgereed; onderhandelingen met andere betrokken partijen zijn afgerond en na akkoord van PS kan binnen afzienbare termijn 'de spade in de grond';
 - Totale dekking van het project is geregeld (inclusief harde toezeggingen van derden);
 - De noodzakelijke RO-procedures zijn afgerond;
 - Het project is juridisch getoetst, onder meer aan staatsteun;
 - Toekomstig beheer en onderhoud zijn (financieel) geregeld;
- TWIN-H bijdrage wordt ingezet voor duurzame investeringen; fysiek tastbare projecten met een economische levensduur van minimaal 10 jaar.

Onder investering verstaan we niet:

 - Het plegen van (achterstallig) onderhoud;
 - Uitbreiden van een bestaande regeling/bestaande provinciale begrotingspost.

De effecten die het voorstel beogen zijn het bijdragen aan het verbeteren van de economische concurrentiepositie en het verduurzamen van de glastuinbouwbedrijven in Noord-Holland. En daarnaast bijdragen aan de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit: verouderde glasgebieden worden opgeruimd en bestemd voor nieuwe functies. De TWIN-H middelen zijn bedoeld als

aanjaagfunctie voor de modernisering van de glastuinbouw in Noord-Holland door financieel bij te dragen aan het:

- verplaatsen van glastuinbouwbedrijven naar glasconcentratiegebieden in Noord-Holland.
- herstructureren van glastuinbouwgebieden in Greenport Aalsmeer.

Evaluatiecriteria: op basis van twee criteria wordt de inhoud (het beleid) geëvalueerd. Dit is het totaal aan investeringen ten opzichte van de TWIN-H bijdrage en het totaal aantal bedrijfsverplaatsingen en aantal hectare geherstructureerd glas.

3. Financiering, communicatie en (burger)participatie

Voorgesteld wordt om het Uitvoeringsprogramma TWIN-H Greenport Aalsmeer te actualiseren en de middelen in te zetten op twee belangrijke opgaven binnen de modernisering van de glastuinbouw te weten verplaatsing en herstructurering.

De TWIN-H middelen is één van de instrumenten binnen de totale moderniseringsopgave van de glastuinbouw in Noord-Holland. Belangrijk is daarom dit instrument te zien als aanjaagfunctie in de regio en voor andere partijen om ook bij te dragen. Enerzijds kunnen de Greenport Aalsmeer en de Noord-Hollandse Greenport Aalsmeer gemeenten via een subsidieregeling een aanvraag indienen voor hun herstructureringsopgaven. Anderzijds kunnen via Europese cofinanciering glastuinbouwbedrijven in Noord-Holland worden verplaatst naar glasconcentratiegebieden (POP3 regeling). De totale moderniseringsopgave van de glastuinbouw zal naar verwachting meer dan tien jaar in beslag nemen. Het proces hiervoor is beschreven in paragraaf 4.

De TWIN-H gelden worden ingezet als cofinanciering. Per business case wordt de hoogte van de benodigde cofinanciering bepaald (maximaal 50%). Op die manier kunnen de TWIN-H middelen ingezet worden als vliegwiel voor het aanjagen van de moderniseringsopgaven in de Greenport Aalsmeer. Na positieve besluitvorming op de actualisering van de TWIN-H middelen door Provinciale Staten eind 2016, kunnen begin 2017 de Uitvoeringsregelingen starten.

Aanvragende partijen voor herstructurering zijn de Noord-Hollandse Greenport Aalsmeer gemeenten en Greenport Aalsmeer die voorafgaand aan hun subsidieaanvraag 50% cofinanciering moeten organiseren. Voor de bedrijfsverplaatsingen zullen ondernemers een aanvraag voor cofinanciering moeten indienen. Een aantal cases zijn door Stivas, Greenport Aalsmeer en het Ontwikkelingsbedrijf NHN doorgerekend. Per business case wordt de hoogte van de benodigde cofinanciering bepaald.

De TWIN-H levert gemiddeld een bijdrage aan het herstructureren van dertig hectare glas per jaar, conform de Uitvoeringagenda RO Visie Greenport Aalsmeer 2015-2025. En draagt daarnaast ook bij aan het verplaatsen van minimaal vier glastuinbouwbedrijven naar glasconcentratiegebieden in Noord-Holland.

In de evaluatie van de Greenport Aalsmeer (GS besluit 13 september 2016, ref. nr. 818281/818303) zijn twee belangrijke conclusies omtrent de effectiviteit opgenomen. Ten eerste is in algemene zin geconstateerd dat de samenwerking tussen de partijen soepel verloopt en effectief bijdraagt aan het doelbereik. Ten tweede vervult de provincie Noord-Holland volgens de evaluatie een adequate rol bij de Greenport Aalsmeer, zowel bestuurlijk als ambtelijk. Om de doeltreffendheid van deze complexe opgave verder te vergroten is een

ruimtecoördinator aangesteld vanuit de Greenport om de moderniseringsopgave te faciliteren en een instrumentenkoffer 'Vernieuwingsbank' te ontwikkelen, waarvan de TWIN-H middelen onderdeel zijn.

Er zijn nog drie andere provinciale instrumenten die naast TWIN-H voor de modernisering van het glasareaal in Noord-Holland worden ingezet. Ten eerste is er in de Kaderbrief 2017 een bedrag van € 2.5 mln beschikbaar gesteld voor het aanjagen van CO₂-netten en warmtenetten in de glasconcentratiegebieden. Ten tweede wordt ruimtelijk gestuurd op gewenste en ongewenste ontwikkelingen met de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV). Ten derde kan de inzet van provinciale gronden in sommige gevallen helpen bij het oplossen van knelpunten in gebiedsontwikkeling. Daarnaast is de provincie deelnemer van het samenwerkingsverband Greenport Aalsmeer, waarin er regionaal bestuurlijke afstemming plaatsvindt over opgaven op duurzaamheid, ruimte en innovatie. Gedeputeerde Bond is voorzitter van de Stuurgroep.

Er wordt op de moderniseringsopgave van de glastuinbouwsector intensief samengewerkt met veel partners o.a:

- Greenport Aalsmeer (incl. betreffende gemeenten en aangesloten bedrijfsleven): als uitvoeringsorganisatie.
- Greenport NHN (incl. betreffende gemeenten en aangesloten bedrijfsleven): als uitvoeringsorganisatie.
- LTO Glaskracht: als vertegenwoordiger van de branche en communicatielijn naar de ondernemers in de deelgebieden (Ondernemersverkenningen).
- RVO (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland): als partner in de gebiedsprocessen.
- Stivas: als partner in de gebiedsprocessen.
- Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord: als partner in de gebiedsprocessen.
- RABO bank Nederland in relatie tot het project HOT (Herstructurering en Ontwikkeling Tuinbouwsector).

4. Proces en procedure

Na de behandeling (besluitvorming) van het voorstel wordt direct ingezet op enerzijds de uitvoering van de subsidieregeling 'Modernisering glastuinbouw TWIN-H Greenport Aalsmeer' (begin 2017). Anderzijds wordt de voorbereiding van het openstellingsbesluit POP3 Verplaatsing glastuinbouwbedrijven (februari 2017) afgerond.

Voor het bereiken van de beleidsambitie is al een start gemaakt in 2015 met het opstellen van een Uitvoeringsagenda bij de Ruimtelijke Visie Greenport Aalsmeer 2015-2025. De Uitvoeringsagenda geeft antwoord op welke acties de Greenport Aalsmeer en haar partners moeten nemen om de modernisering van het glasareaal in gang te zetten. De Uitvoeringsagenda bestaat uit *Greenportbrede* en *Gebiedsgerichte* activiteiten.

De zeven *Greenport brede* activiteiten zijn, zoals de term doet vermoeden, in zijn algemeenheid van belang om de dynamiek te bevorderen ten einde een modern en bestendig teeltareaal te creëren. De zeven acties zijn:

1. Het uitvoeren van ondernemersverkenningen.
2. Het uitwerken van de mogelijkheden voor een Vernieuwingsbank met bijbehorend instrumentarium en het inrichten van de Vernieuwingsbank: de motor voor vernieuwing.
3. Het onderzoeken van de behoefte aan experimenteerzones en de

- juridische, economische en ruimtelijke consequenties.
4. Het harmoniseren van provinciaal ruimtelijke ordeningsbeleid.
 5. Het naleven van afspraken door strikter te handhaven.
 6. Het organiseren van de duurzame vestigingsvoorwaarden.
 7. Het aanzetten tot gebiedsgerichte uitwerkingen.

De gebiedsgerichte activiteiten zijn vanaf 2016 gestart. Ondernemers zijn hier samen met hun gemeenten voor verantwoordelijk en plaatsen de opgave om te moderniseren in hun glastuinbouwgebied in regionaal perspectief en stemmen dit onder andere met de provincie af. Een ruimtecoördinator zorgt er vanaf mei 2016 voor dat de Greenport brede activiteiten worden gestart en dat de gebiedsgerichte activiteiten worden gecoördineerd en gefaciliteerd.

De evaluatie van het beleid vindt plaats vanuit het Strategische Beleidskader Economie.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

J.W. Remkes, voorzitter

mr. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Geamendeerd Besluit

Nr. 82

Provinciale Staten van Noord-Holland bijeen op 12 december 2016 ter behandeling van Actualiseren Uitvoeringsprogramma TWIN-H Greenport Aalsmeer;

besluiten (A-37):

de zinsnede “die fossiele energie beter benutten” onder het kopje “Herstructurering” op pagina 5 te vervangen door “die bijdragen aan het uitfasen van fossiele energiebronnen”.

Gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 8 november 2016;

Gelezen het geactualiseerde Uitvoeringsprogramma;

besluiten:

1. de voordracht ‘TWIN-H Greenport Aalsmeer – actualisatie 2016’ vast te stellen;
2. het op 14 december 2010 met Voordracht 3 (kenmerk 2011/9469) door PS genomen besluit inzake Greenport Aalsmeer te actualiseren door € 9.840.000, (van het door PS beschikbaar gestelde bedrag ad €10 miljoen) in te zetten voor:
 - a. € 5.000.000,- als cofinanciering onder POP3 voor de verplaatsingsopgaven van de glastuinbouw in Noord-Holland;
 - b. € 4.840.000,- als provinciale uitvoeringsregeling voor de moderniseringsopgaven van de glastuinbouw in Greenport Aalsmeer;

Haarlem, 12 december 2016

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR Haarlem

INGEKOMEN 31 OKT. 2016

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

dhr J.W. Vonk

dhr. N. Grandiek

BEL/REE

Telefoonnummer +31235143584

vonkjh@noord-holland.nl

1 | 1

Betreft: Kadernotitie circulaire economie

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over de Kadernotitie circulaire economie.

Verzenddatum

31 OKT. 2016

Kenmerk

794427-866817

Uw kenmerk

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

waarnemend provinciesecretaris

H.J. Scharman

voorzitter

J.W. Remkes

3 bijlagen:

- Statenvoordracht Kadernotitie circulaire economie
- Kadernotitie circulaire economie
- Kansenkaart circulaire economie

Postbus 3007

2001 DA Haarlem

Telefoon (023) 514 3143

Fax (023) 514 3030

Dreef 3

2012 HR Haarlem

www.noord-holland.nl

Kadernotitie circulaire economie

Naar een ontwikkelingsperspectief voor circulaire economie in Noord-Holland

Oktober 2016

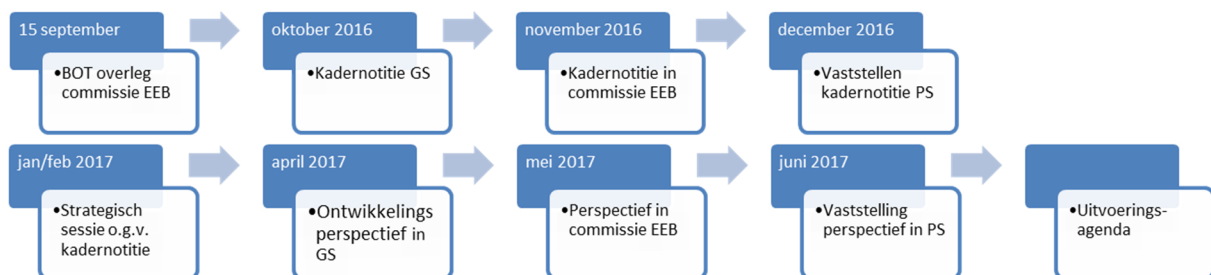
Registratienummer: 794427-866817

1. Inleiding

Onze economie is traditioneel gebaseerd op een lineair consumptiemodel waarin producten worden gemaakt, geconsumeerd en uiteindelijk worden weggegooid. Grondstoffen eindigen zo als afval. Dit model is afhankelijk van gemakkelijke en goedkope toegang tot energie en natuurlijke hulpbronnen en heeft bijgedragen aan de snelle economische groei van vele landen. Dit lineaire model staat onder druk omdat vele grondstoffen die benodigd zijn voor productie, niet hernieuwbaar zijn en dus op termijn schaars zullen worden. Het verdwijnen van natuurlijke hulpbronnen is slecht nieuws voor toekomstige generaties. Maar ook nu al zijn er knelpunten. Zo lopen bedrijven extra risico door de grote prijsvolatiliteit van grondstoffen en door bevoorradingsonzekerheden. Deze nieuwe realiteit heeft geleid tot een nieuwe manier van denken over een duurzamere economie, de zogenaamde circulaire economie. In een circulaire economie wordt gestreefd naar optimaal waardebehoud en bruikbaarheid van grondstoffen, materialen en componenten, zodat de economie ontkoppeld raakt van de eindige wereldvoorraad van hulpbronnen. Wij hebben in het coalitieakkoord aangegeven het belang van circulaire economie te onderschrijven en de kansen ervan te willen benutten.

Voor u ligt de kadernotitie 'Naar een ontwikkelingsperspectief voor circulaire economie'. De notitie is een volgende stap¹ om te komen tot het zogenaamde 'Ontwikkelingsperspectief Circulaire Economie in Noord-Holland'. De term 'circulaire economie' is relatief nieuw en het denken daarover is nog volop in ontwikkeling. Daarom hebben wij gekozen voor de term 'ontwikkelingsperspectief'. Dit vinden wij beter passen bij het onderwerp en het zoeken van onze positie daarin. Eerder, op 17 mei 2016, hebben wij de startnotitie vastgesteld en deze met de Statencommissie Economie, Energie en Bestuur besproken (6 juni 2016). De startnotitie is met name het processtuk. De voorliggende kadernotitie bevat de inhoudelijke uitgangspunten om te komen tot een ontwikkelingsperspectief voor circulaire economie in Noord-Holland. Hierin beschrijven wij ook de mogelijke rollen en instrumenten die wij daarvoor inzetten.

Het stappenplan ziet er als volgt uit:

Figuur 1: stappenplan circulaire economie

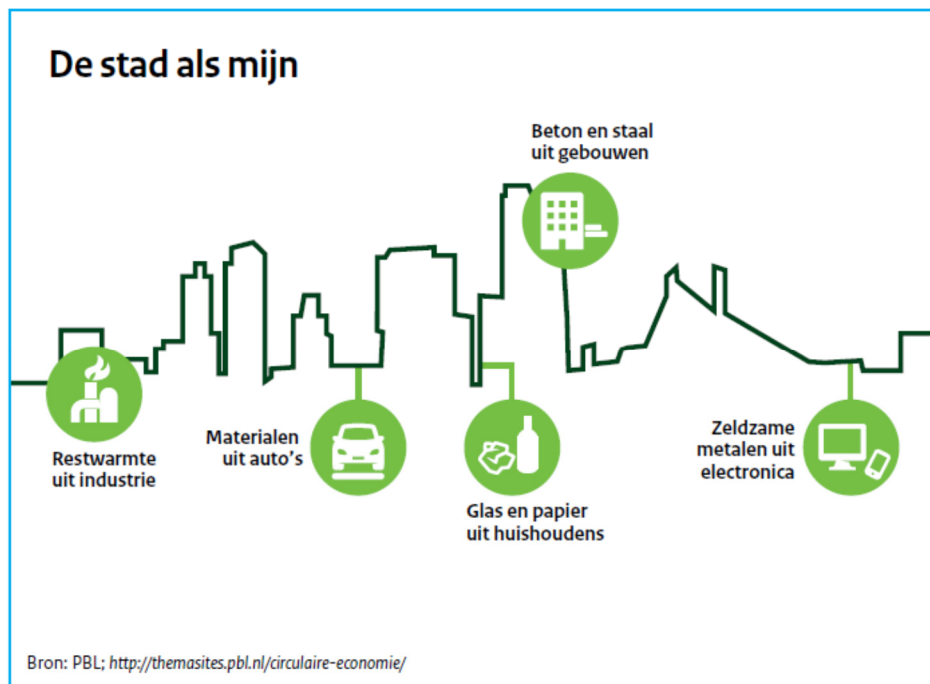
In de periode januari en februari 2017 zal de kadernotitie met de kansenkaart door middel van strategische sessies met het bedrijfsleven, kennisinstellingen en andere belanghebbenden besproken worden. Wij bespreken naar verwachting het ontwikkelingsperspectief in april 2017 in ons college en de uiteindelijke vaststelling kan in juni 2017 in Provinciale Staten plaatsvinden.

¹ Van de BOB-werkwijze: beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming.

2. Circulaire economie

De mensheid verbruikt in toenemende mate natuurlijke hulpbronnen als water, energie, grondstoffen en vruchtbaar land. Gedurende de 20ste eeuw is de groeiende wereldbevolking 34x meer materialen gaan gebruiken, 27x meer mineralen, 12x meer fossiele brandstoffen en 3,6x meer biomassa². De toenemende consumptie wordt vooral veroorzaakt door de groeiende wereldbevolking en toenemende welvaart in grote delen van de wereld. Hierdoor neemt de vraag naar natuurlijke hulpbronnen alleen maar toe. Door de eindigheid van voorraden is de markt voor grondstoffen erg gevoelig (opwaarts en neerwaarts) voor gebeurtenissen in de wereld. Momenteel is de prijs van grondstoffen zelfs sterk gedaald, o.a. door lagere economische groei (vraaguitval) in China. Dit geldt niet alleen voor niet-hernieuwbare grondstoffen, zoals fossiele brandstoffen en metalen. Ook voor hernieuwbare grondstoffen, zoals landbouwproducten, hout, rubber, graan, etc. kunnen er problemen ontstaan door de toenemende verstedelijking in de wereld en extreme klimaatomstandigheden (zoals langdurige droogte). Hernieuwbare grondstoffen (biomassa) kunnen ingezet worden als alternatief voor fossiele grondstoffen (bijvoorbeeld plastics van biomassa).

Daarbij gaan ook steeds meer mensen in steden wonen. Verstedelijking leidt tot extra inzet van grondstoffen voor de opbouw van grootschalige stedelijke infrastructuur, rioleringsystemen, waterleidingen, voorzieningen, enzovoort. De beschikbaarheid van natuurlijke hulpbronnen is echter begrensd omdat de wereldvoorraad van een deel van die hulpbronnen, zoals fossiele brandstoffen, mineralen, en metalen eindig is. Het gegeven van een stijgende wereldbevolking, stijgende consumptie en stijgende verstedelijking, in combinatie met eindige voorraden van natuurlijke hulpbronnen, leidt tot een groot probleem en een grote maatschappelijke uitdaging. De oplossing hiervoor moet komen van een systeemverandering in de economie die zorgt voor optimale efficiëntie van het gebruik van natuurlijke hulpbronnen bij behoud van welvaarts- en welzijnsvooruitgang van de mensheid. Het denkkader van circulaire economie biedt daartoe goede aanknopingspunten.

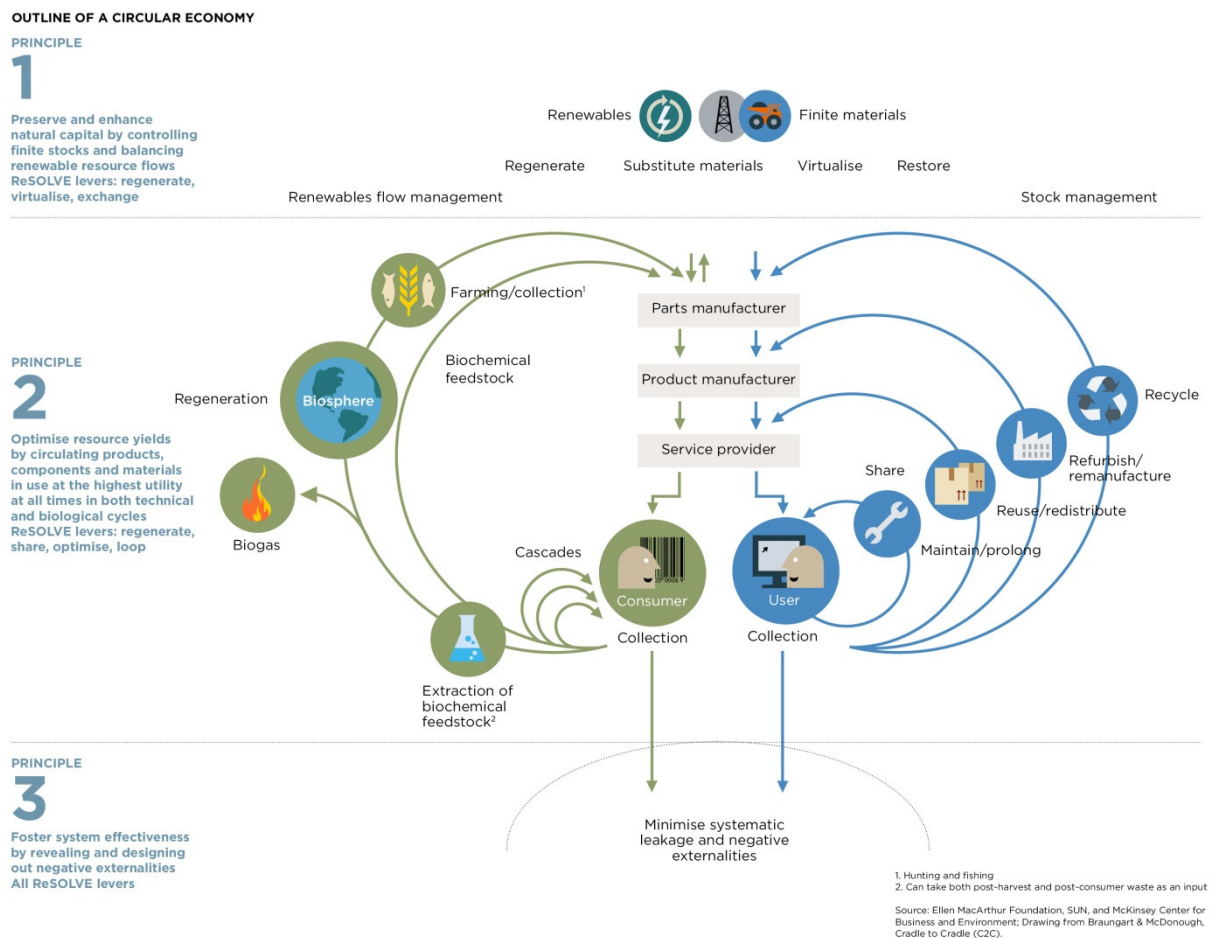

Figuur 2: De stad is een grootgebruiker van materialen en ook een potentiële mijn (PBL)

² TNO, Kansen voor circulaire economie in Nederland, 2013.

Circulaire economie is een economisch en industrieel systeem dat de herbruikbaarheid van producten en grondstoffen en het Herstellend Vermogen van natuurlijke hulpbronnen als uitgangspunt neemt, waardevernietiging in het totale systeem minimaliseert en waardecreatie in iedere schakel van het systeem nastreeft³.

Een circulaire economie is vanaf de ontwerpfase van producten Herstellend en Vernieuwend van aard en streeft naar optimaal waardebehoud en bruikbaarheid van producten, componenten, en materialen. Het concept maakt onderscheid tussen technologische en biologische cycli⁴ (zie het schema hieronder van de Ellen MacArthur Foundation).

Figuur3: Schema technologische en biologische ketens (Ellen MacArthur Foundation)

De circulaire economie kan het hoofd bieden aan genoemde uitdaging. Afval zal worden uitgebannen en grondstoffen dienen langer en hoogwaardiger in de productieketen te worden gehouden in plaats van afgedankt na gebruik zoals in de lineaire economie. Geen geringe opgave,

³ TNO, Kansen voor circulaire economie, vrij naar beschrijving van circulaire economie in Towards a Circular Economy van de Ellen MacArthur Foundation.

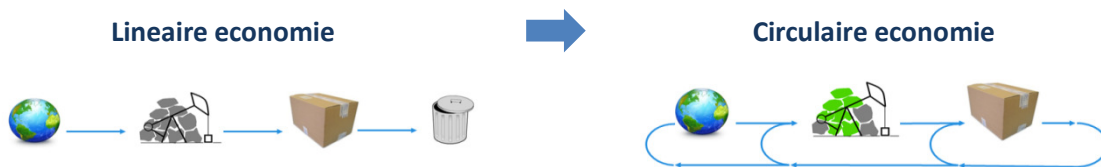
⁴ Ellen MacArthur Foundation.

aangezien waardeketens in het algemeen complex zijn en vaak een internationale component hebben, waarbij vele partijen betrokken zijn.

Circulaire economie biedt ook nieuwe kansen. De omslag naar het nieuwe denkkader biedt mogelijkheden voor nieuwe verdienmodellen, nieuwe producten en nieuwe banen. En voor burgers zal de transitie een verbetering van de kwaliteit van leven betekenen. Bedrijven zien deze kansen ook, getuige de vele voorbeelden van bedrijven die nu al werken op basis van de principes van circulaire economie. Deze koplopers ervaren wel de nodige barrières (o.a. op gebied van regelgeving) om de transitie te kunnen versnellen.

De Provincie Noord-Holland is als overheid niet alléén verantwoordelijk voor het ombouwen van de lineaire- naar een circulaire economie. Dit is een gezamenlijke opgave. Op alle schaalniveaus wordt er steeds meer gewerkt aan het mogelijk maken van circulaire economie, van de EU tot aan de gemeenten. Belangrijk daarbij is te realiseren dat de diverse overheden beleid kunnen maken, ontwikkelingen kunnen stimuleren en de juiste randvoorwaarden kunnen scheppen zoals aanpassing van knellende regelgeving, maar dat het bedrijfsleven het uiteindelijk moet doen. Immers, producten worden ontworpen, gemaakt, gedistribueerd en gerepareerd door marktpartijen, niet door overheden. De samenwerking tussen bedrijfsleven, overheid en kennisinstellingen is essentieel. Geen van de partijen kan het alleen. Ook burgers moeten op hun rol worden aangesproken. Immers, zij kunnen het verschil maken als consument.

In deze kadernotitie zal worden ingegaan op de rol van de provincie en de meer specifieke kansen die voor Noord-Holland gelden.

Figuur 4: van lineair naar circulair

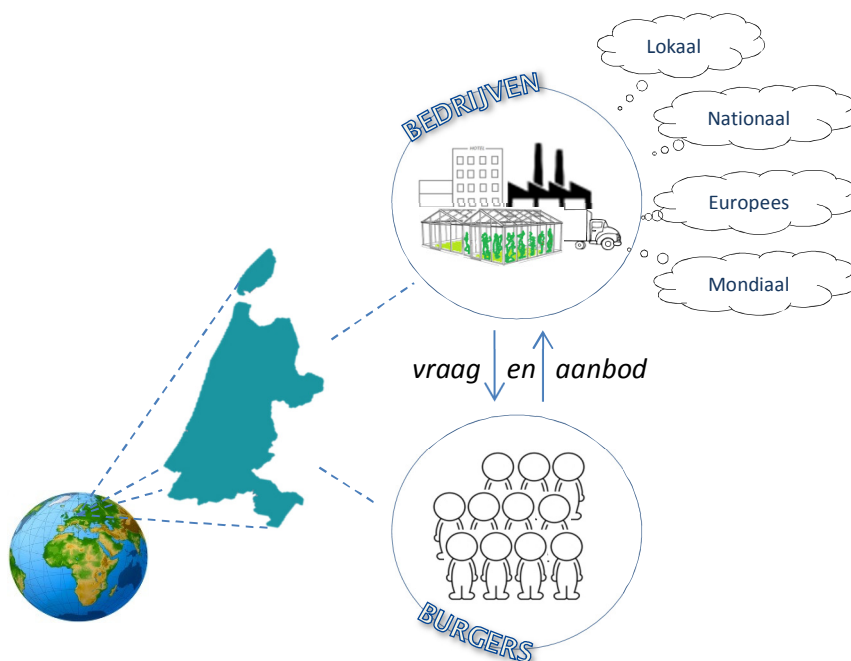
3. Uitgangspunten en aangrenzend beleid

Onderstaand zijn de belangrijkste stappen weergegeven die zijn gezet door andere overheden, maar eerst pakken we terug op het coalitieakkoord. Circulaire economie beperkt zich niet tot de provinciale grenzen van Noord-Holland. De aandacht voor en het belang van circulaire economie is inmiddels wereldwijd. De beleidsontwikkelingen op nationaal en internationaal niveau zijn dan ook volop in ontwikkeling. Voor deze kadernotitie is het daarom van belang te bezien waar Europa, het Rijk en het MRA staan.

Coalitieakkoord 2015-2019 'Ruimte voor Groei'

Een belangrijke bouwsteen voor het ontwikkelingsperspectief is het coalitieakkoord 2015-2019 'Ruimte voor Groei'. In het coalitieakkoord geven we aan welke rol wij op het gebied van circulaire economie voor ons zien:

"Wij onderschrijven het belang van de 'circulaire economie', waarbij zoveel mogelijk grondstoffen opnieuw worden gebruikt (ook wel de grondstoffenrotonde genoemd). De overstap naar een circulaire economie is een grote verandering voor bedrijven, maar biedt ook kansen voor economische ontwikkeling. In het Noordzeekanaalgebied/ West-as zien wij in het bijzonder kansen op dit gebied. De rol van de provincie in deze is die van verbinder van initiatieven en kennismakelaar richting bedrijfsleven en gemeenten."

Figuur 3: actoren op alle schaalniveaus

Raakvlakken circulaire economie met overig beleid provincie Noord-Holland

Circulaire economie staat niet op zichzelf. Er zijn diverse relaties en raakvlakken met andere beleidsterreinen en programma's en projecten die lopen. Circulaire economie maakt onderdeel uit van het brede provinciale programma 'Transitie Energie en Grondstoffen' dat zich richt op het versnellen van duurzaamheidstransities dwars door alle beleidsterreinen heen. Dit programma heeft drie pijlers, nl. 'circulaire economie', 'energietransitie' en 'duurzame mobiliteit'. In dit programma worden de dwarsverbanden gesignaleerd en opgepakt. Op portefeuilleniveau zijn er raakvlakken met onder meer 'Biodiversiteit' / 'Groen Kapitaal' (portefeuille natuur), 'Smart Mobility' en 'Solaroad' (portefeuille mobiliteit) en 'Westas' en 'Duurzame Landbouw' (portefeuille

economie). Daarnaast zijn er duidelijke relaties naar het milieubeleid, Europa (mede gezien de Europese ambities, zie hieronder) en ruimtelijke ordening (omgevingsvisie, zie hieronder).

Europa en P4 (Randstadprovincies)

De Europese Commissie heeft in december 2015 een ‘pakket Circulaire Economie’ vastgesteld, met als doel de overgang naar een circulaire economie te vergemakkelijken. Het pakket bestaat onder andere uit wetgevingsvoorstellen op het gebied van afval en bevat een actieplan. Het actieplan bevat maatregelen die gericht zijn op:

- het aanpakken van de gehele cycli van producten;
- marktbelemmeringen in specifieke sectoren of materiaalstromen;
- innovatie en investeringen.

Verder is het actieplan gericht op probleemgebieden waar actie op EU-niveau daadwerkelijk toegevoegde waarde heeft en in de praktijk een verschil kan maken.

De P4 wil een duurzame, concurrerende en leefbare Europese topregio zijn en zet daarom in op een integrale benadering voor het versnellen van de transitie van een lineaire, fossiele economie naar een bio-economie en uiteindelijk een grondstoffenefficiënte circulaire economie. Dit kan o.a. door grondstoffen zo hoogwaardig mogelijk in te zetten in de waardenketen: afval en reststromen zijn grondstoffen voor hoogwaardige circulaire en biobased producten. Fossiele grondstoffen zouden zoveel mogelijk moeten worden vervangen door tweede en derde generatie biomassa (niet-fossiel). Europa heeft een roadmap nodig voor de circulaire economie.

Rijksoverheid

Het Rijk heeft op 14 september 2016 jl. het ‘Rijksbrede programma circulaire economie’ gepresenteerd. Het SER advies van 24 juni 2016 was daarvoor een belangrijke inbreng. De ambitie van het Rijk is dat Nederland in 2050 volledig circulair is. In het programma wordt ingezet op een grondstoffenakkoord (met overheden, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties). Daarna volgen de transitieagenda's, waarbij gefocust wordt op 5 onderwerpen:

1. Stimulerende wet- en regelgeving
2. Slimme marktprikkels
3. Financiering (door marktpartijen)
4. Kennis en innovatie
5. Internationale Hotspot

Metropoolregio Amsterdam

In MRA-verband is een ruimtelijk economische agenda vastgesteld (Actieagenda 2016-2020). In deze agenda is vastgelegd dat de MRA wereldwijd koploper wil zijn op het gebied van slimme oplossingen voor de (toekomstige) beperkte beschikbaarheid van grondstoffen door het herontwerpen en sluiten van kringlopen. Dit kan verwezenlijkt worden door een vooraanstaande positie te verwerven als Circulaire Grondstoffen Hub van Europa. Tegelijkertijd wordt daarmee innovatie en nieuwe bedrijvigheid in de eigen regio verwezenlijkt. Speerpunten zijn enerzijds *herontwerpen van producten en product-hergebruik* en anderzijds *hoogwaardig verwaarden van grondstofstromen*.

The Valley

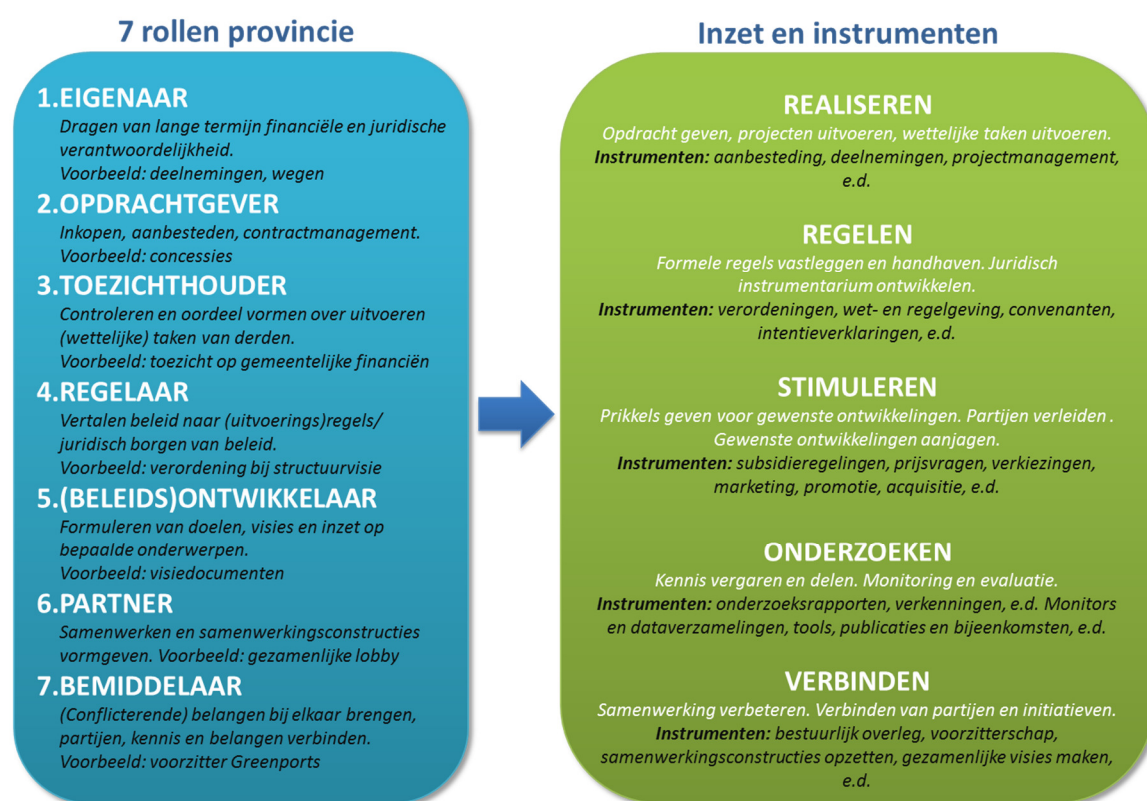
In Hoofddorp is Circular Expo The Valley in 2015 geopend. The Valley is een experimenteel gebied voor circulaire economie en biedt onderdak aan allerlei circulaire initiatieven. De ambitie is om (ook in ruimtelijke zin) uit te groeien tot belangrijkste locatie voor innovatie en inspiratie in Nederland. In 2015 heeft The Valley centraal gestaan in de campagne ‘Netherlands Circular Hotspot’. Dit heeft geleid tot de nodige internationale aandacht.

Omgevingsvisie

In 2019 wordt de Omgevingswet van kracht. De wet vraagt van de provincie een duidelijke visie op de ontwikkeling van de economie, economische zones, werken in de provincie en het ruimtegebruik. De omgevingsvisie zal de huidige provinciale beleidskaders en visies vervangen. In het kader van de *Provinciale Omgevingsvisie NH2050* is inmiddels een startnotitie opgesteld. De startnotitie kent veel aandacht voor circulaire economie daar het ombouwen van een lineaire economie naar een circulaire economie uiteenlopende consequenties kan hebben voor het ruimtelijk gebruik in de provincie.

Rol, inzet en instrumenten

In de Toekomstagenda Noord-Holland zijn zeven rollen gedefinieerd, die gebaseerd zijn op de visie van het Interprovinciaal Overleg aangaande de kerntaken en de veranderende rol van provincies, Kompas 2020. In de kadernotitie gaan we daarvan uit.

Figuur 4: rollen, inzet en instrumenten

4. Trends en ontwikkelingen

Voor het ontwikkelingsperspectief voor circulaire economie is het van belang om zicht te hebben op trends en ontwikkelingen op verschillende schaalniveaus. We gaan hieronder in op een aantal ontwikkelingen die we relevant achten.

Verstedelijking en opkomst stedelijke economie

Een mondiale megatrend is de toenemende urbanisatie of verstedelijking. In 2007 werd het moment bereikt dat meer dan de helft van de wereldbevolking in steden woonde. In Europa is dit momenteel 75%. Verstedelijking wordt enerzijds veroorzaakt door natuurlijke groei van de wereldbevolking en anderzijds door de economische aantrekkingskracht van de stad. Steden worden ook steeds dominanter in de economie door opwaartse agglomeratie-effecten (groeïende steden = groeiende markt en arbeidspotentieel = groeiende aantrekkingskracht op bedrijven). Ook in Noord-Holland zien we dat, onder andere door de grote aantrekkingskracht die de Amsterdamse regio heeft op arbeidsmigranten en jongeren.

Relevantie voor circulaire economie

Steden zijn economische ecosystemen waar knelpunten (bijvoorbeeld rond stadsdistributie en bevoorrading) uitvergroot worden, waar een voedingsbodempotential is voor dynamiek en innovatie, en waar het belang en de effecten van maatregelen het grootst zullen zijn. Verstedelijking leidt ook tot extra druk op grondstoffen door de aanleg van grootschalige voorzieningen als infrastructuur, riolering, enzovoort.

Duurzaamheid, energietransitie en klimaatbestendigheid

Nederland heeft zich nationaal en internationaal gecommitteerd aan een transitie naar een duurzamere economie en samenleving (Energieakkoord, CO₂ akkoord Parijs). Dit als antwoord op de mondiaal groeiende behoefte aan energie en grondstoffen, de klimaatverandering als gevolg van toenemende uitstoot van het broeikasgas CO₂, het vraagstuk om de groeiende wereldbevolking te voeden bij een kleiner wordend productieareaal, verlies van biodiversiteit, enzovoort. Dit vertaalt zich in een omslag in denken over de economie, het gebruik van energie en de samenleving als geheel. Het vertaalt zich ook in een toenemend aantal initiatieven gericht energiebesparing, duurzame productie en circulaire economie.

Relevantie voor circulaire economie

De problematiek is omvangrijk en overstijgt de schaal van een regio of land. Circulaire economie kan bijdragen aan de gewenste transitie naar een duurzamere economie.

Figuur 7: duurzaamheid en energietransitie (bron: Strategisch Beleidskader Economie)

Opkomst deeleconomie

De deeleconomie lijkt in opkomst. Vooral onder de jongere generatie die in steden wonen, lijkt er een tendens waarneembaar voor het delen van producten in plaats van die producten te bezitten. Dit kan zijn om praktische overwegingen (een auto bezitten in Amsterdam is niet altijd even zinvol), uit idealistische overwegingen, of om economische motieven (bijvoorbeeld een kamer verhuren via AirBNB). Deze trend heeft ook een aantal vernieuwende en soms disruptieve verdienmodellen opgeleverd, zoals AirBNB en Uber. Ook bedrijven kiezen er steeds vaker voor om producten in te huren via dienstverleningscontracten in plaats van de producten te bezitten. Een voorbeeld daarvan is Schiphol, die de verlichting van de terminals inhuurt via Philips en Engie. Schiphol huurt het licht en Philips en Engie zijn verantwoordelijk voor de prestaties van het systeem en vervangen de lampen en armaturen als deze kapot zijn.

Relevantie voor circulaire economie

Van bezitten naar delen is één van de bouwstenen van de circulaire economie.

Broos herstel economie

In zijn troonrede gaf de Koning aan dat de financieel-economische crisis achter ons ligt. Toch zijn de gevolgen van de economische crisis zijn nog steeds merkbaar en lijkt er sprake te zijn van een broos herstel, maar een beperkte groei van de economie (1,5 %) is realistisch. Internationaal spelen er onzekerheden als de verdere Europese integratie, het vluchtelingenvraagstuk en conflictgebieden. In Nederland is er nog steeds sprake van verminderde investeringskracht bij ontwikkelaars, deels veroorzaakt door nieuwe, strengere eisen die banken stellen aan bedrijfsinvesteringen. Ook kiezen ontwikkelaars voor minder risicovolle investeringen en maakt de traditionele investeerder vaker plaats voor nieuwe (publiek-) private samenwerkingsverbanden. Daarnaast is er sprake van bezuinigingen op, of stagnatie van publieke investeringen, vooral bij lokale overheden. De Noord-Hollandse economie heeft een grote bijdrage in de nationale economie (20% van het BBP) en kenmerkt zich door diversiteit, met vooral de handel, de financiële en zakelijke dienstverlening, ICT en vervoer en opslag als grootste sectoren. De vrijetijdseconomie (recreatie en toerisme) is een snelle groeier en de industrie is de belangrijkste daler.

Relevantie voor circulaire economie

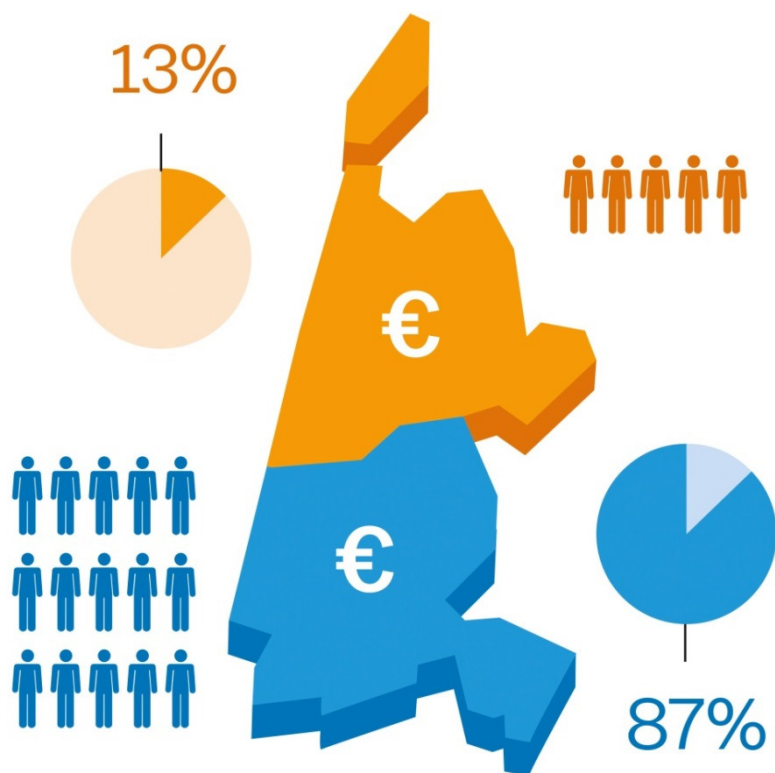
Economische onzekerheid leidt vermoedelijk tot een lagere bereidheid van markt en overheid om te investeren in grote systeemveranderingen, aangezien dit nog meer onzekerheid met zich meebrengt. Voor het Noord-Hollandse economische profiel zien we in grote lijnen een afname van de betekenis van de maakindustrie en een toename van de betekenis van dienstverlenende activiteiten.

Regionale verschillen in Noord-Holland

In de periode tot 2040 groeit de bevolking in Noord-Holland naar verwachting met 368.000 inwoners tot boven de drie miljoen. Deze groei zit bijna volledig in de MRA (+358.000 inwoners). In Noord-Holland Noord is de groei beperkt (+10.000 inwoners). De geringe bevolkingsgroei in Noord-Holland Noord gaat samen met daling van de (potentiële) beroepsbevolking en sterke vergrijzing. De forse bevolkingsgroei in de MRA zorgt voor verregaande verstedelijking, gepaard met een belangrijke woningbouwopgave (300.000 woningen tot 2040). Ook in de economie zien we een groot en groeiend verschil tussen Noord-Holland Noord (13% van het BRP) en Zuid (87% van het BRP), dat grotendeels kan worden verklaard door deze demografische verschillen. De demografische ontwikkeling zorgt in zowel de MRA als Noord-Holland Noord ook voor een leefbaarheidsopgave, al verschillen deze opgaven aanzienlijk. In de MRA zal de verdere verstedelijking zorgen voor een toenemende recreatieve druk in en rondom de stad. Voor Noord-Holland Noord geldt juist dat de leefbaarheid in met name de kleine kernen onder druk komt te staan.

Relevantie voor circulaire economie:

Het verschil tussen noord en zuid zien we ook terug in verschillende economisch profielen en verschillende opgaven en kansen. In Noord-Holland Noord zijn dat vooral kansen voor de landbouwsector, duurzame energie en toerisme en recreatie. In Noord-Holland Zuid gaat het vooral om opgaven gerelateerd aan verstedelijking, handel, logistiek en stadsdistributie.

Figuur 8: Verschil BRP en bevolking Noord-Holland Noord en Zuid (bron: Strategisch Beleidskader Economie)

5. Hoofddoel voor circulaire economie

Onze missie of hoofddoel voor circulaire economie is dat wij ons sterk willen maken voor de transitie van een lineaire naar een circulaire economie. Wij willen toewerken naar een economie waarin energie, grondstoffen, materialen en componenten zo lang mogelijk van waarde blijven voor productie en consumptie, waarbij deze nieuwe economie eveneens een relevante bijdrage levert aan werkgelegenheid en toegevoegde waarde. Het woord 'transitie' is in dit geval juist gekozen, want er is uiteindelijk pas echt sprake van een circulaire economie als er een fundamentele systeemverandering heeft plaatsgevonden. Het zal duidelijk zijn dat zo'n transitie geen sinecure is. Het is een doel dat de provincie Noord-Holland niet alleen kan realiseren.

Graag zouden wij ambitieuze doelstellingen willen koppelen aan dit hoofddoel. Daarbij moet wel sprake zijn van realisme en proportionaliteit. Dat wil zeggen, de doelstellingen moeten passen binnen onze taakopvatting en onze mogelijkheden en ze moeten in juiste verhouding staan tot de beoogde maatregelen. De ambitie van het Rijk voor Nederland om in 2050 volledig circulair te zijn, is een ambitie waar we graag aan bijdragen. Ook in de MRA heeft de Amsterdam Economic Board de ambitie geformuleerd om in 2025 koploper te willen zijn voor slimme oplossingen op gebied van circulaire economie en de transitie daarnaar toe te willen versnellen. Ook die ambitie onderschrijven wij van harte. In het ontwikkelingsperspectief zullen wij dit uitwerken.

6. Contouren van het ontwikkelingsperspectief circulaire economie

6.1 Rol provincie in de transitie

De overgang van een lineaire naar een circulaire economie is een complexe opgave. Met het beoogde *Ontwikkelingsperspectief voor een circulair Noord-Holland* wordt een richting aangegeven voor de periode 2017-2020⁵. Gelet op de nationale doelstelling stellen wij voor om aan te sluiten bij de recent verschenen Rijksambitie om Nederland in 2050 volledig circulair te maken. Als tussenstap moet in 2030 50% minder gebruik van primaire grondstoffen (mineraal, fossiel en metalen) zijn bewerkstelligd. Gezien de vele (internationale) economische activiteiten in Nederland een ambitieuze opgave! Wij willen daaraan onze bijdrage leveren. In dat licht moet het *Ontwikkelingsperspectief* als een dynamisch groeidocument worden gezien. Om die reden zal jaarlijks, via een voortgangsrapportage, aangegeven worden of het perspectief voldoet of bijgesteld moet worden.

Het zwaartepunt van de transitie van lineaire- naar circulaire economie ligt bij het bedrijfsleven. Bij het sluiten van de grondstoffenkringlopen gaat het immers primair om productieprocessen, van ontwerpfase tot het einde van de gebruiksfase. Maar ook als provinciale overheid kunnen wij een belangrijke bijdrage leveren. Enerzijds door als eigenaar en opdrachtgever binnen de eigen organisatie te kijken naar mogelijkheden voor circulaire economie (via inkoop en aanbesteding) en anderzijds als regelaar (bv. omgevingsvisie), partner (samenwerkingsverbanden), of beleidsontwikkelaar de juiste randvoorwaarden te scheppen voor ontwikkelingen op gebied van circulaire economie. Zo kunnen we binnen het ruimtelijk beleid kansrijke locaties vastleggen voor circulaire bedrijvigheid, of bijvoorbeeld middels subsidies of andere financiële instrumenten (bijvoorbeeld Participatiefonds duurzame economie) gewenste initiatieven of bedrijvigheid stimuleren. Dit uiteraard op het (boven)regionale schaalniveau waar wij ons op richten.

Het zoeken is naar een betekenisvolle rol en gerichte inzet van de provincie voor de transitie naar een circulaire economie. Eerder⁶ is als provinciale rol in de transitie onder meer gekoppeld aan de termen van 'aanjager' en 'spin in het web'. Samengevat zien we een focus op de volgende rollen:

Rol provincie in circulaire economie

'Aanjager' (rol van beleidsontwikkelaar, partner)

Aanjagen kent diverse verschijningsvormen, daarom zal per cluster van de kansenkaart de provinciale rol verder uitgezocht moeten worden. Voorbeelden hiervan zijn: het leggen van verbindingen, het nemen van initiatief, het aangaan van samenwerking, het (mede)opzetten van een netwerk, het (mede)voeren van campagne, experimenteren en reflecteren. Van belang is dat de vrijheid behouden blijft om in te kunnen spelen op veranderingen, nieuwe ontwikkelingen en kansen.

Mogelijke inzet:

- Inrichten eigen werkorganisatie
- Samenwerking organiseren
- Deelnemen in bestaande samenwerkingsverbanden
- Als opdrachtgever of partner investeren
- Ontwikkelingen mogelijk maken middels subsidies
- Als beleidsontwikkelaar ontwikkelingsstrategieën opstellen
- Communicatie en PR (b.v. instellen ondernemersprijs of prijsvraag)

'Spin in het web' (rol beleidsontwikkelaar, partner)

De provincie opereert in een groot economisch netwerk. De grondstoffen die bewerkt worden binnen de provincie kennen grotendeels haar oorsprong buiten de provinciegrenzen. Om die reden is het van groot belang om in verbanden en coalities te werken.

⁵ Startnotitie Ontwikkelingsperspectief Circulaire Economie; GS 17 mei 2016

⁶ Commissie EEB 15 juni 2015/ Programmabegroting 2016/ Benen op tafel overleg commissie EEB 15 september 2016.

Voorbeeld van een coalitieverband is het MRA. In deze regio vinden een groot deel van de economische activiteiten plaats in Noord-Holland. De provincie participeert in de circulaire ambities van de MRA zowel bestuurlijk (PRO/stuurgroep Duurzaam) als ambtelijk (werkgroep Circulaire Economie).

Mogelijke inzet:

- Instellen of zitting nemen in samenwerkingsverbanden
- Monitoring
- Kennisontwikkelaar/deler

Eigenaar en opdrachtgever

Binnen de provinciale organisatie is ook een wereld te winnen op het gebied van circulaire economie. De provincie is eigenaar van wegen, vaarwegen en kunstwerken (onze zogenaamde 'assets'). In het beheer daarvan, het 'assetmanagement', is circulair denken inmiddels geïntroduceerd via de levenscyclusbenadering en wordt dit verder ontwikkeld. Daarnaast maken we gebruik van onze eigen inkoopkracht en in aanbestedingstrajecten, waarin de provincie aanjager kan worden van circulaire bedrijvigheid.

Mogelijke inzet:

- Verdere ontwikkeling levenscyclusbenadering in het 'assetmanagement'
- Circulair inkopen/Green Deals
- Provincie treedt op als eerste klant om innovatieve bedrijven een marktbasis te geven (zogenaamde 'launching customer')

6.2 Inzet en instrumenten

Zoals gezegd, het onderwerp van circulaire economie is relatief nieuw en nog volop in beweging. Met het ontwikkelingsperspectief sluiten we aan bij de dynamiek en zoeken we continu naar kansen. Het lange termijn perspectief is een volledig circulaire economie in 2050 conform de rijksdoelstelling. Binnen dit perspectief zoeken we de kansen, voor zowel lange termijn als korte termijn. Concrete resultaten voor de korte termijn zijn bijvoorbeeld: het enthousiasmeren en inspireren van bedrijven met publicaties, prijsvragen en dergelijke en het opstarten van een grondstoffenrotonde. Daarnaast stimuleren we op korte termijn innovaties en doorontwikkelingen via het Fonds duurzame innovaties en Participatiefonds duurzame economie.

Wat betreft onze inzet en instrumenten zien we de volgende focus:

Stimuleren

In de circulaire economie gaat het vaak om innovatie. Ondernemers hebben daarvoor tijd en middelen nodig en die zijn niet altijd beschikbaar. Wij stellen daarvoor instrumenten beschikbaar zoals het Participatiefonds duurzame economie. Het participatiefonds richt zich op innovaties in duurzame economie in de vorm van risicodragende participaties. Daarnaast stellen we middelen beschikbaar voor duurzame innovatie in het MKB op het gebied van duurzame energie, circulaire economie en duurzame mobiliteit. Deze middelen (€ 10 miljoen) worden ingezet via de MIT⁷-regeling, een nader op te zetten 'proof-of-concept'-regeling, een 'investeringsgereed' programma, en een versnellingsprogramma. Een eerste tranche van de MIT-regeling is reeds afgesloten en is geheel benut. Naast subsidies en andere financiële instrumenten gaan wij ontwikkelingen stimuleren via communicatie-instrumenten zoals publicaties, symposia en prijsvragen.

Realiseren

De provincie Noord-Holland is eigenaar van onder andere wegen, vaarwegen en vastgoed. Vanuit die rol – en ook vanuit andere rollen, bijvoorbeeld beleidsontwikkelaar – kopen wij goederen en diensten in. Hier liggen kansen om een concrete bijdrage te leveren aan circulaire economie.

⁷ MKB Innovatiestimulering Topsectoren. Samenwerking (subsidieregeling) tussen Rijk en provincies voor innovaties.

Regelen

Via instrumenten als de omgevingsvisie kunnen wij binnen het ruimtelijk domein randvoorwaarden formuleren voor bijvoorbeeld het gebruik van bedrijventerreinen. Zo zouden datacenters (die veel warmte produceren) heel goed gecombineerd kunnen worden met glastuinbouw (die warmte nodig hebben), zoals dit nu al gebeurt op Agriport A7. Door meer te kijken naar symbiose-mogelijkheden van activiteiten, kan veel winst worden behaald. Een ander voorbeeld van een instrument binnen het thema 'regelen' is het aangaan van convenanten met andere partijen, bijvoorbeeld gemeenten.

Verbinden

Om doelen te behalen, is samenwerking meestal noodzakelijk. Afhankelijk van de opgave, kunnen (tijdelijke) coalities, samenwerkingsverbanden, aanjaagteams en dergelijke, worden opgebouwd.

Onderzoeken

Onderzoek is nodig omdat we nog niet alles weten van circulaire economie en de haalbaarheid van projecten. Kennisontwikkeling is belangrijk om onze rol als aanjager (waaronder kennismakelaar) waar te kunnen maken. Kennisdeling is vervolgens gewenst om anderen te stimuleren daarop verder te ontwikkelen. Dat kan bijvoorbeeld via publicaties, themabijeenkomsten en werkbezoeken (zie ook onder 'stimuleren').

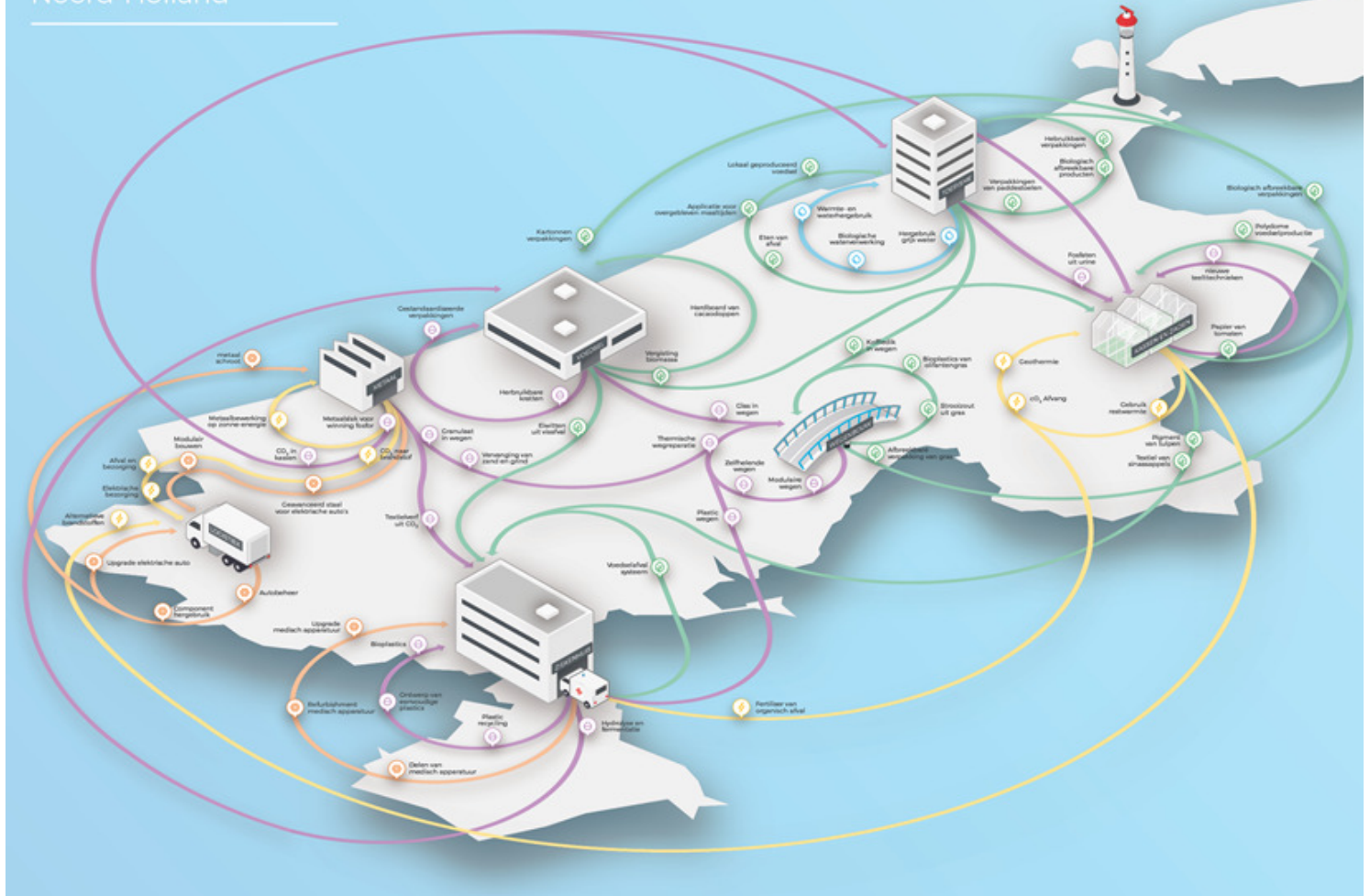
6.3 Kansenkaart circulaire economie

Om meer inzicht te krijgen op de kansen voor circulaire economie in Noord-Holland is een kansenkaart voor Circulaire Economie opgesteld. In bijlage 1 is de kansenkaart opgenomen. De kansenkaart is in een benen-op-tafel gesprek met de commissie besproken. Wij zien deze kansenkaart als het fundament voor het opstellen van het *Ontwikkelingsperspectief*. In de kansenkaart zijn 7 kansrijke clusters binnen de provincie geïdentificeerd aan de hand van een grondstofanalyse. Met de analyse ontstaat een beeld van de clusters met een hoog, matig of laag potentieel voor een transitie naar circulaire economie. De 7 kansrijke clusters zijn:

1. Toerisme
2. Grond-, weg- en waterbouw
3. Kassen en zaden
4. Logistiek
5. Ziekenhuizen
6. Voedsel groothandel
7. Metaalproducten industrie

Kansen spelen niet alleen *in* clusters maar kunnen ook *tussen* verschillende clusters spelen. Door bijvoorbeeld restmaterialen van de ene sector te gebruiken als grondstof voor de andere sector. In figuur 1 is weergegeven hoe clusters met elkaar zijn verbonden en laat zien waar samenwerking mogelijk is. Een mooi voorbeeld is het vervaardigen van papier/karton van agrarisch afval (oude tomatenplanten). Het karton wordt vervolgens weer gebruikt als verpakkingsmateriaal of als schrijfpapier. Een grote Nederlandse bank gebruikt papier gemaakt van oude tomatenplanten.

Circulaire kansenkaart Noord-Holland

Figuur 9: Kansenkaart circulaire economie Noord-Holland

De kansenkaart leert ons waar per cluster de kansen liggen om energie en grondstoffen beter te benutten. De kaart geeft schematisch geografische vertrekpunten weer van de clusters en hun (onderlinge) kansen. Texel hoort daar ook bij (cluster toerisme). Per sector is ook aangegeven wat de impact is op werkgelegenheid, economie en implementatie (het potentieel om snel en gemakkelijk zonder grote financiële barrières deze innovaties te implementeren).

In onderstaande tabel is per cluster aangegeven welke rol en welke inzet we zien om binnen het cluster de circulaire economie aan te jagen. Dit verschilt per cluster. Sommige clusters zijn kansrijker vanwege lopende activiteiten, bestaande coalities en bestaande betrokkenheid van provincies. Bij andere clusters, zoals het cluster ziekenhuizen, bemoeilijken wet- en regelgeving veranderingen in de bedrijfsvoering, denk aan de verplichting om ziekenhuisafval te verbranden. De provincie heeft hierin niet een directe rol. Voor deze clusters is nader onderzoek nodig.

Tabel 1: inzet op Kansencarta

Cluster	Kans	Rol	Inzet en instrumenten
1 Toerisme	Terugdringen watergebruik in hotels	Beleidsontwikkelaar, partner en bemiddelaar (aanjager)	• Samenwerking organiseren met branch, waterschap en gemeenten • Mogelijk pilot project financieel ondersteunen
	Terugdringen plastic verpakkingen	Beleidsontwikkelaar, partner en bemiddelaar (aanjager)	• Samenwerking organiseren met branch en gemeenten • Mogelijk pilot project financieel ondersteunen
	Terugdringen voedselafval	Partner en bemiddelaar (aanjager)	• Zoeken kansrijke coalities
2 Grond-, weg- en waterbouw	Beter benutten (alternatieve) mineralen voor de aanleg wegen	Eigenaar en opdrachtgever	• 'Assetmanagement' voor wegen, vaarwegen en kunstwerken⁸ • Contract- en technische eisen (in opdrachtverlening/ aanbesteding)
	Hergebruik vrijkomende materialen van grondverzet, (vaar)wegen en kunstwerken	Eigenaar en opdrachtgever	• 'Assetmanagement' voor wegen, vaarwegen en kunstwerken • Contract- en technische eisen (in opdrachtverlening/ aanbesteding)
	Benutten biomassa van bermen	Eigenaar en opdrachtgever	• Contract- en technische eisen (in opdrachtverlening/ aanbesteding)
3 Kassen en zaden	Duurzaam gebruik nutriënten voor groei planten	Beleidsontwikkelaar en partner	• Vooralsnog onderzoeken (via Greenports) of er hiervoor kansen zijn
	Terugdringen energie voor verwarming en verlichting	Beleidsontwikkelaar en partner (aanjager)	• Vooralsnog onderzoeken (via Greenports) of er hiervoor kansen zijn
	Hoogwaardig hergebruik organische reststromen	Beleidsontwikkelaar (aanjager)	• Vooralsnog onderzoeken (via Greenports) of er hiervoor kansen zijn
	Hergebruik verpakkingen	Beleidsontwikkelaar (spin in het web)	• Vooralsnog onderzoeken (via Greenports) of er hiervoor kansen zijn.
4 Logistiek	Hoogwaardige verwerking/hergebruik van bestelauto's en vrachtwagens	bemiddelaar/verbinder	• Verkenning naar kansen en samenwerkingsverbanden
	Terugdringen emissies vrachtverkeer	bemiddelaar/verbinder	• Verkennen kansen voor logistieke ontkoppelpunten voor stadsdistributie
5 Ziekenhuizen	Terugdringen afvalverbranding "schoon" afval	Beleidsontwikkelaar (spin in het web)	• Verkenning naar kansen en samenwerkingsverbanden
	Terugdringen verspilling biomassa (voedsel, textiel, papier)	Beleidsontwikkelaar (spin in het web)	• Verkenning naar kansen en samenwerkingsverbanden
	Betere benutting levensduur elektronische apparaten	Beleidsontwikkelaar (spin in het web)	• Verkenning naar kansen en samenwerkingsverbanden
6 Voedsel groothandel	Terugdringen voedselverspilling	Beleidsontwikkelaar (spin in het web)	• Uitwerken TU onderzoek reststromen voedselverwerkende industrie
	Hergebruik verpakkingen	Beleidsontwikkelaar (spin in het web)	• Uitwerken TU onderzoek reststromen voedselverwerkende industrie
7 Metaalproducten industrie	Terugdringen energiegebruik metaal productie	Beleidsontwikkelaar (spin in het web)	• Samen met RUD's sturingsmogelijkheden bekijken • Verkenning naar kansen en samenwerkingsverbanden
	Terugdringen stort metaalresiduen	Beleidsontwikkelaar (spin in het web)	• Samen met RUD's sturingsmogelijkheden bekijken • Verkenning naar kansen en samenwerkingsverbanden
	Emissies naar water en lucht sterk terugbrengen	Beleidsontwikkelaar (spin in het web)	• Verkenning naar kansen en samenwerkingsverbanden

⁸ De provincie heeft zich via een Green Deal gecommitteerd aan de Aanpak Duurzaam Grond-, Weg- en Waterbouw (GWW). Dit is een procesaanpak om duurzaamheid in projecten te borgen.

Naast de inzet op clusters via de kansenkaart zien we de volgende onderdelen als onderdeel van het ontwikkelingsperspectief circulaire economie Noord-Holland. Sommige van deze onderwerpen lopen overigens al.

- Ontwikkeling van de Westas als proefproject circulaire werkplaats in Noord-Holland (6.4)
- Het onderzoeken van knellende wet- en regelgeving en overige barrières (6.5)
- De grondstoffenrotonde (6.6)
- Onderzoek naar zeewier (6.7)
- Communicatie en PR (6.8)

Deze onderwerpen worden hieronder beschreven.

6.4 De Westas als proefproject circulaire werkplaats in Noord-Holland

De Westas is een project van een twaalfstal samenwerkende partijen, waaronder de provincie Noord-Holland, met als doel het realiseren van een internationale circulaire werkplaats in de MRA. De Westas als gebied is gesitueerd rondom vier belangrijke logistieke knooppunten: Schiphol, Haven Amsterdam, Greenport Aalsmeer en internet knooppunt AMS-IX. In dit gebied zijn ook veel bestaande initiatieven op gebied van circulaire economie zoals in het havengebied (o.a. fosfatenwinning uit water), op Schiphol zelf (diverse duurzaamheidsprojecten), The Valley (circulaire hotspot van Nederland en experimenteergebied), en 'cradle-to-cradle' kantorenpark Park 20|20. Partijen voeren momenteel onder regie van de provincie Noord-Holland een ruimtelijk-economische verkenning uit die de kansen, knelpunten en haalbaarheid van de ambities in kaart moet brengen. Een marktconsultatie maakt onderdeel uit van de verkenning. De vraag die de twaalf partners zich daarbij hebben gesteld, is of zij voor een versnelling van de transitie kunnen zorgen. Indien die vraag positief kan worden beantwoord, dan zullen de partijen de Westas trachten te realiseren.

Onderwerp	Wat willen we doen	Hoe willen we dat doen	Rol
Westas als proefproject circulaire werkplaats in Noord-Holland	Een ruimtelijk-economische verkenning uitvoeren en op basis daarvan de Westas verder te ontwikkelen als circulaire werkplaats in de MRA en in Noord-Holland.	In samenwerking met twaalf partijen (overheden en bedrijven op alle schaalniveaus) een ruimtelijk-economische verkenning uitvoeren en afspraken maken over onze gezamenlijke doelen en ambities en de rollen die we daarin willen hebben. De provincie Noord-Holland zit het bestuurlijk Westasberaad voor en trekt het programmamanagement. Op basis van de uitkomsten wordt bezien of de 12 partners voor een versnelling kunnen zorgen en wat daarvoor nodig is. Het bestuurlijk besluit daarover is gepland in het voorjaar van 2017.	Partner en beleidsontwikkelaar

6.5 Onderzoeken van knellende wet- en regelgeving en overige barrières

Koplopers in de circulaire economie lopen soms tegen barrières in de wet- en regelgeving aan. Denk bijvoorbeeld aan bepaalde afvalstoffen die niet als grondstof gebruikt mogen worden of aan milieuzoneringen die de combinatie van bepaalde activiteiten uitsluit. Veel van die regelgeving ligt weliswaar buiten de provincies, maar het is wel van belang om een goed overzicht te hebben op kansen en mogelijke knelpunten, wil de provincie haar rol als aanjager waar kunnen maken en kennis over de mogelijkheden voor circulaire economie kunnen overdragen. De kennis hierover is op dit moment gefragmenteerd en onvolledig. Mogelijk zijn er ook andere barrières zoals op het gebied van financiën, kennis, het vinden van geschikte partners, enzovoort, die bedrijven in de weg zitten. De inzichten die dit oplevert, kunnen we goed benutten voor de projecten en activiteiten die we gaan doen. We benutten dit ook als input voor de Omgevingsvisie.

Onderwerp	Wat willen we doen	Hoe willen we dat doen	Rol
Onderzoek knellende wet- en regelgeving en overige barrières.	We willen onderzoeken waar wet- en regelgeving de ontwikkeling van circulaire economie in de weg zit. Hiertoe zal samenwerking gezocht worden met de Rijksoverheid en andere provincies.	We voeren eerst een literatuurstudie uit. We zoeken daarbij concrete voorbeelden en gaan in gesprek met partijen. De knelpunten worden gebundeld en beschikbaar gesteld. Een ronde tafel of expert sessie behoort daarbij tot de mogelijkheden.	Beleidsontwikkelaar

6.6 TU onderzoek reststromen en Platform grondstoffenrotonde

Als onderdeel van de uitwerking van de Motie Duurzame Economie (kaderbrief 2014, voordracht 34) heeft de provincie subsidie verstrekt aan de Technische Universiteit Delft voor het uitvoeren van twee projecten: een onderzoek naar reststromen in de voedselverwerkende industrie en het opzetten van een 'platform grondstoffenrotonde' (met als doel de vraag naar en het aanbod van reststromen bij elkaar te brengen). Wat deze initiatieven gemeen hebben met bovengenoemde voorbeelden, is dat ze zich richten op kennisdeling en het identificeren van kansen; de verdere invulling wordt aan het bedrijfsleven overgelaten. De gemeente Amsterdam heeft in haar beleid voor circulaire economie aangegeven te willen bekijken of een fysieke grondstoffenrotonde (bouwmaterialen) gerealiseerd zou kunnen worden. We onderzoeken of zinvol is ons daarbij aan te sluiten.

Onderwerp	Wat willen we doen	Hoe willen we dat doen	Rol
Platform grondstoffenrotonde	Afronden van het project Platform grondstoffenrotonde. Daarna verkennen of er een kans bestaat om tot realisatie van een fysieke grondstoffenrotonde te komen.	De opdracht aan de TU Delft voor de Grondstoffenrotonde loopt in het voorjaar van 2017 af. In een afsluitende workshop zullen de resultaten van het onderzoek worden gepresenteerd. Tevens zal gezocht worden naar een partij die de grondstoffenrotonde (marktplaats voor reststoffen) zal gaan beheren (http://www.afvalkring.nl). Daarna willen we de ervaringen van dit project verbinden met de ambities van Amsterdam en de Westas om te verkennen of een fysieke grondstoffenrotonde in de Amsterdamse Haven of elders haalbaar is.	Opdrachtgever, partner en beleidsontwikkelaar

6.7 Onderzoek naar zeewier

Zeewier staat meer en meer in de belangstelling. Zeewier bevat hoogwaardige eiwitten. Diverse Noord-Hollandse pioniers hebben voor zeewier een markt kunnen vinden. Dit zijn kleine bedrijven die op bescheiden schaal zeewier 'plukken', telen of verhandelen. Daarnaast zijn de al lang bestaande industriële stromen van zeewier en zeewierproducten vanuit Azië. De prijzen zijn laag en kwaliteit en duurzaamheid zijn niet gegarandeerd. De groeiende behoefte aan duurzaam geproduceerde grondstoffen ('bio-based') maakt dat steeds meer mogelijkheden worden gezien voor zeewierteelt en -toepassingen.

Afgelopen najaar hebben Provinciale Staten een motie⁹ aangenomen met als onderwerp: zeewier als energiebron. Met het bekrachtigen van deze motie heeft het provinciebestuur te kennen gegeven alle kansen op het gebied van zeewier in de provincie te zullen benutten. In het bijzonder hebben Provinciale Staten de volgende doelen in de motie geformuleerd:

1. In beeld brengen van de kansen die zeewier voor de regio biedt
2. Bundeling van lokaal aanwezige kennis en initiatieven
3. Opnemen van zeewier als sleutelthema in de nieuw op te stellen Beleidsagenda Energietransitie.

Het uiteindelijke doel is het opbouwen van een regionale kennisinfrastructuur waardoor de ontwikkeling van een industriële zeewierketen en de daarmee gepaard gaande onderzoeksinvesterings en groei van de werkgelegenheid tenminste voor een groot deel in Noord-Holland terecht komen.

Onderwerp	Wat willen we doen	Hoe willen we dat doen	Rol
Onderzoek zeewier als energiebron	Onderzoek naar kansen van zeewier en toepassingsmogelijkheden laten benutten door Noord-Hollandse bedrijven.	Momenteel werk de provincie aan een opdracht voor consortium van Imares, NIOZ en ECN om invulling te geven aan de PS motie	Opdrachtgever

6.8 Communicatie en PR

Om grotere bekendheid met het thema circulaire economie te verkrijgen en bedrijven, instellingen en burgers enthousiast te maken over circulaire economie, willen we de goede praktijkvoorbeelden laten zien en partijen stimuleren om met goede ideeën te komen.

Onderwerp	Wat willen we doen	Hoe willen we dat doen	Rol
Communicatie en PR	Een lijst van goede voorbeelden verzamelen en beschrijven, bijvoorbeeld in een publicatie 'beste praktijkvoorbeelden circulaire economie in Noord-Holland'. Daarnaast mogelijk een prijsvraag uitschrijven voor beste praktische idee of ontwerp voor circulaire economie. Werkbezoeken organiseren. Een bestuurlijke themasessie organiseren met gemeenten.	Publicatie, prijsvraag, werkbezoeken (PS commissie), symposium	Opdrachtgever

⁹ Zeewier als energiebron, D66/VVD motie, 9-Nov-15,

7. Financiën

Er is geen specifiek budget gereserveerd voor circulaire economie. Wél voor verwante onderwerpen zoals de uitvoeringsregeling Duurzame Zeehavens, het participatiefonds Noord-Holland en het fonds voor duurzame innovaties. Voor lopende zaken zoals de ruimtelijk-economische verkenning Westas is incidentele dekking gevonden. Het opstellen van het ontwikkelingsperspectief wordt bekostigd vanuit de reguliere budgetten voor regionale economie en milieu.

In deze kadernotitie kunnen we nog geen overzicht geven van benodigde uitvoeringsmiddelen. Dat doen wij in het ontwikkelingsperspectief. Wel kunnen we een grove inschatting geven van de middelen die nodig zijn voor de uitvoering van de activiteiten. Vooralsnog schatten wij de kosten voor de periode 2017-2020 in op ongeveer € 700.000. In het ontwikkelingsperspectief werken we de kosten, en de dekking daarvoor, nader uit.

CIRCULAIR NOORD-HOLLAND

Inzichten in het speelveld van de circulaire economie

Introductie

A photograph showing the silhouettes of tall grasses or reeds against a sky at sunset or sunrise. The sky has a gradient from blue at the top to orange and yellow near the horizon. The grasses are dark and detailed, with some seed heads visible.

De provincie Noord-Holland werkt aan welvaart en welzijn door zich in te zetten voor een duurzame, ondernemende en innovatieve economie. Om dat doel te bereiken moeten bakens worden verzet. Eén van deze bakens is de wijze waarop in de provincie met grondstoffen en energie wordt omgegaan. Op dit gebied kunnen grote milieu- en economische winsten behaald worden.

In de startnotitie 'ontwikkelingsperspectief circulaire economie Noord-Holland' is de eerste stap gezet om te schetsen hoe de circulaire economie de regio verder kan versterken. Onder meer uit advies van de Raad voor de Leefomgeving blijkt dat de nadruk gelegd moet worden op al bestaande kwaliteiten van de regio, in relatie tot omliggende gebieden.

In februari 2015 heeft de Provincie een Verkenning CE opgesteld. In deze Verkenning wordt geconstateerd dat Noord-Holland een goede uitgangspositie heeft voor de circulaire economie. De transitie naar de circulaire economie vereist een innovatief karakter en Noord-Holland scoort goed op dat vlak. Daarnaast zijn in Noord-Holland al veel partijen actief op het gebied van de circulaire economie: de Amsterdam Economic Board, de Energy Board, de Haven van Amsterdam, de GreenPorts en diverse gemeenten waaronder Amsterdam, Zaanstad en Haarlemmermeer.

Het doel van dit onderzoek is om de rol van de provincie verder te verduidelijken en een kansenkaart te ontwikkelen. Deze kansenkaart zal door de provincie verwerkt worden in de kadernotitie om tot een uitvoeringsagenda te komen. De kansenkaart zal antwoord geven op de vraag waar en hoe in de Provincie Noord-Holland kan worden bijdragen aan de transitie naar een circulaire economie.

Leeswijzer

1

2

3

Bedrijfsclusters

Geeft inzicht wat economisch de meest belangrijke clusters in Noord-Holland zijn, en waar deze geografisch liggen.

Grondstoffen

Een analyse van de grondstofstromen in de bedrijfsclusters laat zien waar de grootste kansen liggen voor de circulaire economie.

Kansenkaart

Geeft circulaire innovaties per bedrijfscluster weer en laat zien hoe er circulaire strategieën tussen clusters kunnen worden toegepast.

- 1 Handel, Industrie en Logistiek
- 2 Energie en Agrarisch
- 3 Toerisme en Kennis
- 4 Bevindingen eerste fase

- Clusters 8
- Toerisme 9
- Wegenbouw 10
- Kassen en Zaden 11
- Voedsel groothandels en verwerking 12
- Logistiek 13
- Ziekenhuizen 14
- Metaalproducten industrie 15
- Bevindingen tweede fase 16

- Kansenkaart 20
- Toerisme 21
- Wegenbouw 22
- Kassen en Zaden 23
- Voedsel groothandels en verwerking 24
- Logistiek 25
- Ziekenhuizen 26
- Metaalproducten industrie 27
- Bevindingen derde fase 28

CIRCULAIR NOORD-HOLLAND

Geografische clusters voor de circulaire economie

Leeswijzer

1

2

3

Bedrijfsclusters

Geeft inzicht wat economisch de meest belangrijke clusters in Noord-Holland zijn, en waar deze geografisch liggen.

- 1 Handel, Industrie en Logistiek
- 2 Energie en Agrarisch
- 3 Toerisme en Kennis
- 4 Bevindingen eerste fase

Grondstoffen

Een analyse van de grondstofstromen in de bedrijfsclusters, en laat zien waar de grootste kansen liggen voor de circulaire economie.

Clusters	8	12 Voedsel groothandels en verwerking
Toerisme	9	13 Logistiek
Wegenbouw	10	14 Ziekenhuizen
Kassen en Zaden	11	15 Weg- en waterbouw
		16 Bevindingen tweede fase

Kansenkaart

Geeft de meest vernieuwende circulaire innovaties per bedrijfscluster weer, en laat zien hoe er circulaire strategieën tussen clusters kunnen worden ingezet.

Kansenkaart	20	24 Voedsel groothandels en verwerking
Toerisme	21	25 Logistiek
Wegenbouw	22	26 Ziekenhuizen
Kassen en Zaden	23	27 Weg- en waterbouw
		28 Bevindingen derde fase

GROOT- EN DETAILHANDEL

- **244.000 banen**
Grootste sector
- **17 miljard euro aan economische waarde**
Grootste sector
- **Ruim 44.000 bedrijven**
Grootste werkgever: Albert Heijn
- **Hoge consumptie van grondstoffen, voedsel en energie**
Voor het doorverkopen, vervoeren en koelen van producten
- **Reststromen van voedsel, verpakkingen en emissies**

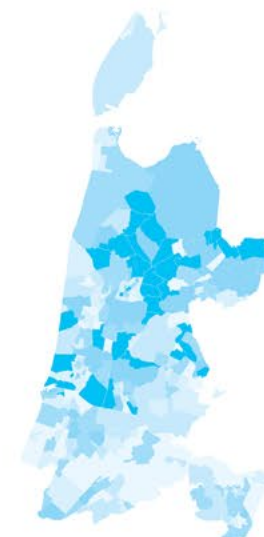

Een hoge concentratie aan voedsel groothandels (meer dan duizend vestigingen) is aangegeven met donkerblauw een lage concentratie (minder dan honderd vestigingen) met lichtblauw. Te zien is dat de hoogste concentratie zich bevindt rondom Zaandam.

GROOT- EN DETAILHANDEL Voedsel groothandels & verwerking Zaanstreek	
	144.040
	€11,7 miljard
	2.650

INDUSTRIE

- **80.000 banen**
Op vijf na grootste sector
- **8 miljard euro aan economische waarde**
Op vijf na grootste
- **Ruim 8.000 bedrijven**
Grootste werkgever: TATA Steel
- **Hoge consumptie van metalen, fossiele brandstoffen en water**
- **Reststromen van metalen, bij-producten en emissies**

Wijken met een hoge concentratie industrie (35% of meer) zijn aangegeven met donkerblauw, een lage concentratie (10% of minder) met lichtblauw. Te zien is dat de hoogste concentratie zich bevindt rond het Noordzeekanaalgebied.

INDUSTRIE Metaalproducten industrie in IJmuiden	
	18.070
	€1,2 miljard
	330

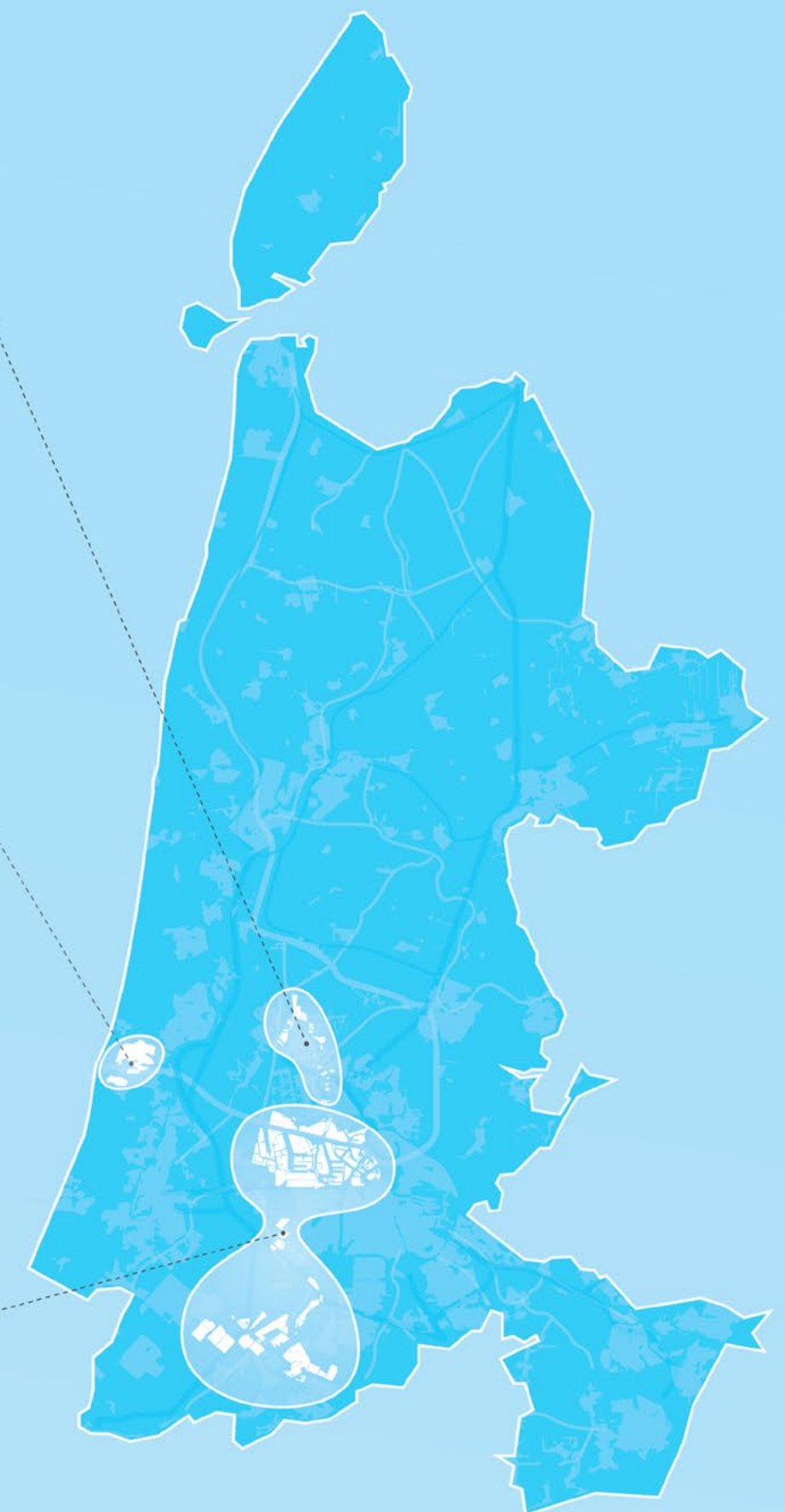
LOGISTIEK

- **99.000 banen**
Op drie na grootste sector
- **7 miljard euro economische waarde**
Op zeven na grootste sector
- **Ruim 13.000 bedrijven**
Grootste werkgever: KLM, DHL
- **Hoge consumptie van brandstoffen, producten en constructie materialen**
- **Reststromen en emissies uit transport, producten en constructie afval**

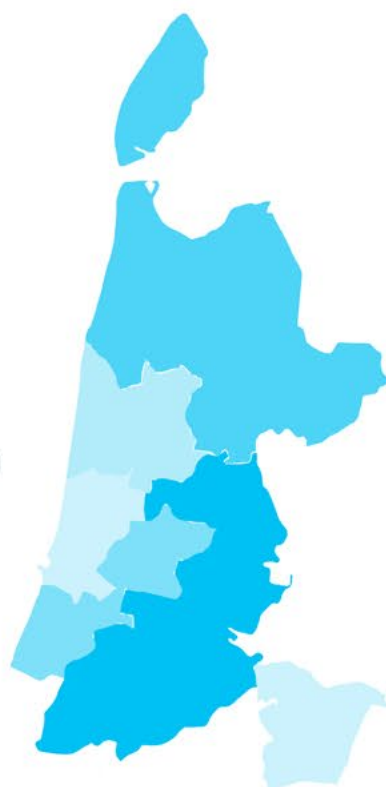
Een hoog aantal bedrijfsvoertuigen (meer dan 90.000) is aangegeven met donkerblauw, een laag aantal bedrijfsvoertuigen (minder dan 20.000) met lichtblauw. Te zien is dat de hoogste concentratie zich bevindt rond de West-as.

LOGISTIEK Logistiek bij West-as	
	80.950
	€5,6 miljard
	1.100

BOUW

- **65.000 banen**
Op 11 na grootste sector
- **3,7 miljard euro aan toegevoegde waarde**
Op 11 na grootste sector
- **Ruim 25.000 bedrijven**
Grootste werkgever: Provincie Noord-Holland, BAM
- **Hoge consumptie van mineralen en energie**
- **Reststromen van mineralen en biomassa**

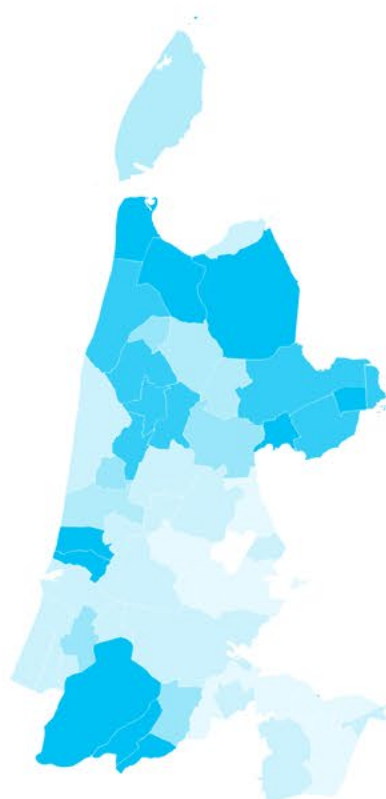

Hoge investeringen in weg en waterbouw (€876 miljoen of meer) worden aangegeven met een donkerblauw, lage investeringen (€79 miljoen) worden aangegeven met lichtblauw. Te zien is dat de hoogste concentratie zich bevindt rond (west) Amsterdam.

BOUW Wegenbouw rond Alkmaar	
	6.550
	€325 miljoen
	2315

AGRARISCH

- **21.000 banen**
Op 14 na grootste sector
- **1 miljard euro aan economische waarde**
Op 17 na grootste
- **Ruim 5.000 bedrijven**
Grootste werkgever: Enza Zaden
- **Hoge consumptie van chemicaliën, water en brandstof**
- **Reststromen van biomassa en nutriënten**

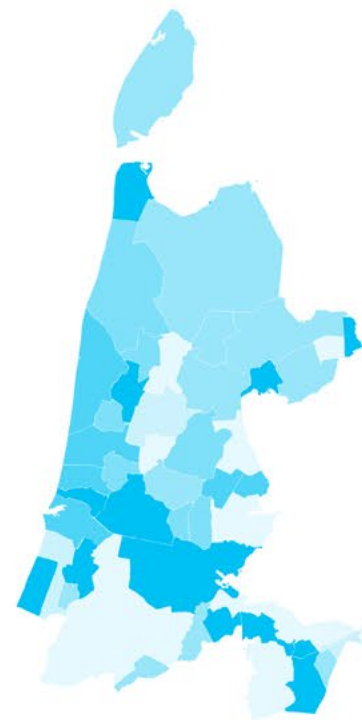
Een hoge concentratie aan agrarische bedrijven (75% of meer) is aangegeven met donkerblauw, een lage concentratie (minder dan 10%) met lichtblauw. Te zien is dat de hoogste concentratie zich bevindt in het noorden van Noord-Holland.

AGRARISCH Kassen en Zaden in West-Friesland	
	6.040
	€484 miljoen
	3.045

TOERISME

- **80.000 banen**
Op 7 na grootste sector
- **3 miljard euro aan toegevoegde waarde**
Op 12 na grootste sector
- **Ruim 10.000 bedrijven**
Grootste werkgever: Van der Valk
- **Hoge consumptie van energie, voedsel, dranken, constructie materialen en meubilair**
- **Reststromen uit voedsel en constructie afval**

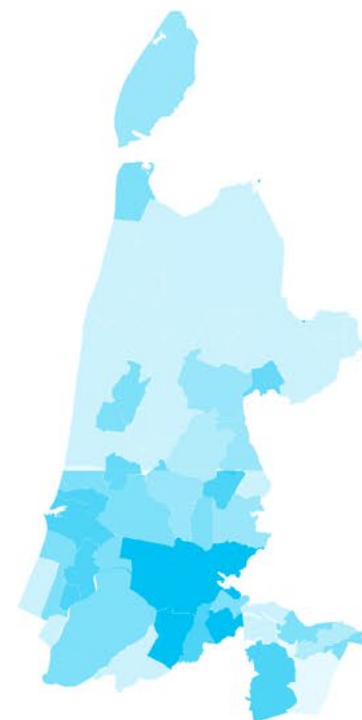

Een hoge concentratie aan cafés (15 of meer) is aangeven met donkerblauw een lage concentratie (minder dan 1) met lichtblauw. Te zien is dat de hoogste concentratie zich bevindt rond de kust.

TOERISME Toerisme duingebied	
	12.350
	€331 miljoen
	2.005

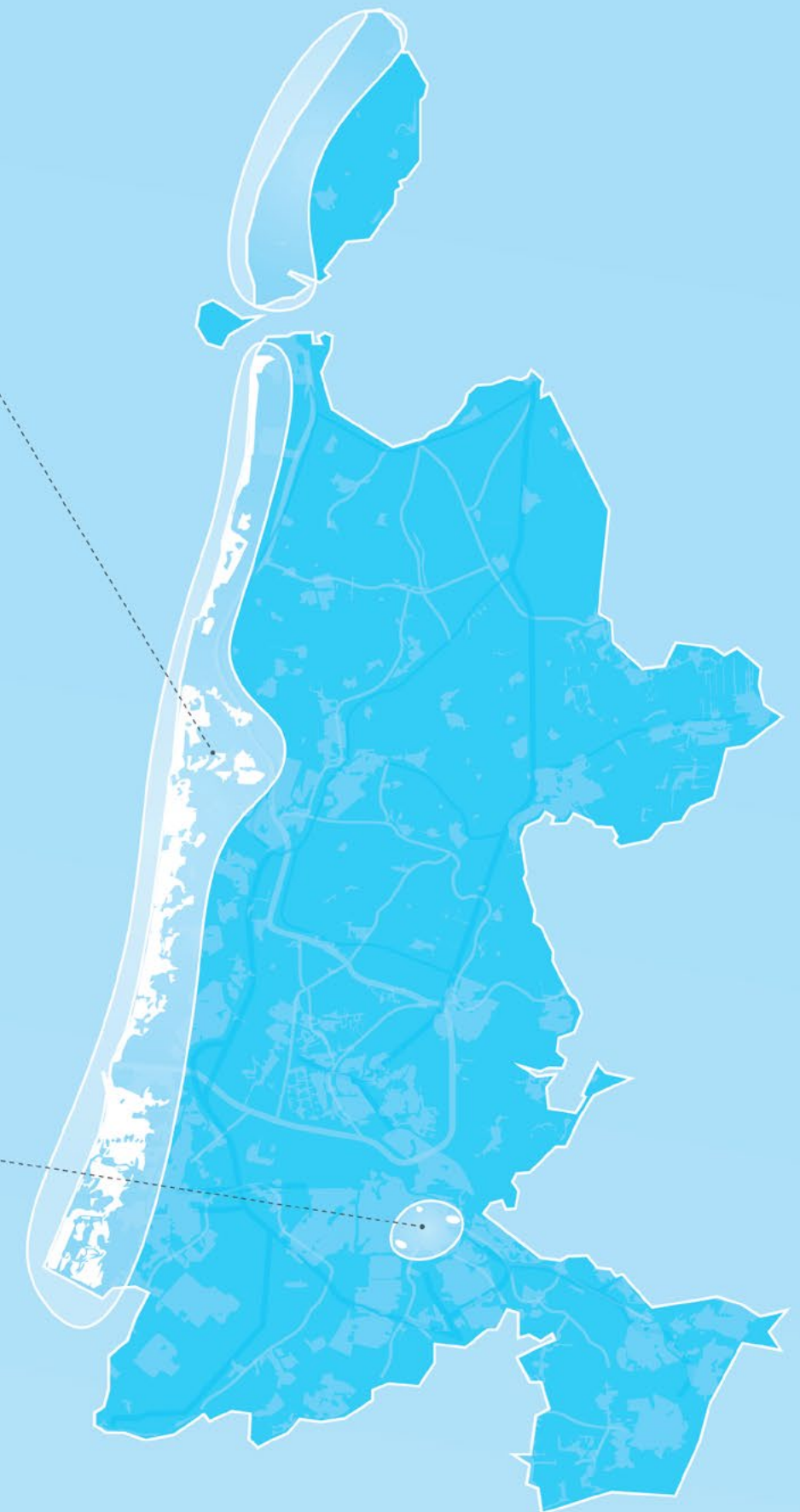
GEZONDHEIDSZORG

- **200.000 banen**
Op 2 na grootste sector
- **8 miljard euro aan economische waarde**
Op 5 na grootste sector
- **Ruim 21.200 bedrijven**
Grootste werkgever: Academisch Medisch Centrum
- **Hoge consumptie van energie, water, voedsel en medisch apparatuur**
- **Reststromen van voedsel, elektronisch afval, en medisch afval**

Een hoog aantal ziekenhuizen in de (3 of meer binnen 5km) is aangeven met donkerblauw een laag aantal ziekenhuizen (minder dan 1 binnen 5km) met lichtblauw. Te zien is dat de hoogste concentratie zich bevindt rond Amsterdam.

GEZONDHEIDSZORG Ziekenhuizen in Amsterdam	
	106.720
	€2,4 miljard
	6 ziekenhuizen

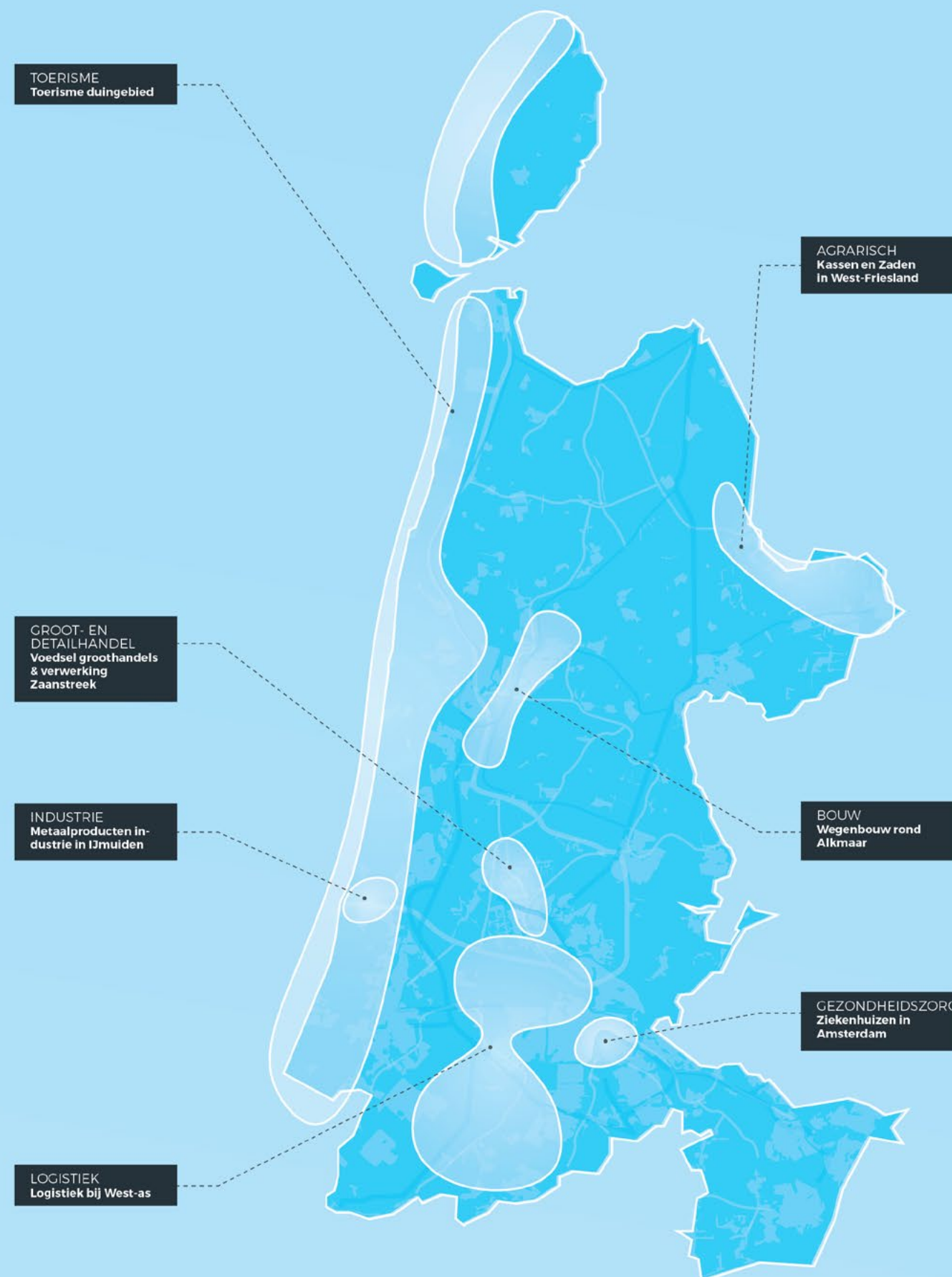

Bevindingen eerste fase

Uit de eerste fase van de *Circulair Noord-Holland* scan blijkt dat de sectoren gezondheidszorg, toerisme, logistiek, groot- en detailhandel, industrie, agrarische en de bouw de belangrijkste in Noord-Holland zijn. De gebruikte criteria zijn de economische waarde, aantal banen, aantal gevestigde bedrijven en discussies met de provincie.

Vervolgens is per sector geïdentificeerd waar, geografisch gezien, de grootste bedrijvenclusters zijn in Noord-Holland. Hieruit volgen de volgende clusters: Wegenbouw rond Alkmaar; Kassen en Zaden in West-Friesland; voedselverwerking en groothandels in Zaanstreek; Logistiek in Westas; Metaalproducten industrie in IJmuiden; Toerisme aan de kust en Ziekenhuizen in Amsterdam

De zeven clusters vertegenwoordigen samen 310.000 banen, €22 miljard economische waarde en 14.000 bedrijven. Deze bedrijven clusters zullen het startpunt zijn voor de grondstoffen analyse.

CIRCULAIR NOORD-HOLLAND

Fase 2: grondstofstromen analyse

Leeswijzer

1

2

3

Bedrijfsclusters

Geeft inzicht wat economisch de meest belangrijke clusters in Noord-Holland zijn, en waar deze geografisch liggen.

- 1 Handel, Industrie en Logistiek
- 2 Energie en Agrarisch
- 3 Toerisme en Kennis
- 4 Bevindingen eerste fase

Grondstoffen

Een analyse van de grondstofstromen in de bedrijfsclusters, en laat zien waar de grootste kansen liggen voor de circulaire economie.

Clusters	8	12 Voedsel groothandels en verwerking
Toerisme	9	13 Logistiek
Wegenbouw	10	14 Ziekenhuizen
Kassen en Zaden	11	15 Weg- en waterbouw
		16 Bevindingen tweede fase

Kansenkaart

Geeft de meest vernieuwende circulaire innovaties per bedrijfscluster weer, en laat zien hoe er circulaire strategieën tussen clusters kunnen worden ingezet.

Kansenkaart	20	24 Voedsel groothandels en verwerkin
Toerisme	21	25 Logistiek
Wegenbouw	22	26 Ziekenhuizer
Kassen en Zaden	23	27 Weg- en waterbouw
		28 Bevindingen derde fase

GRONDSTOFFEN ANALYSE

Om een beter inzicht te krijgen waar de circulaire economie de grootste impact kan hebben binnen de geïdentificeerde clusters, is een grondstofstromen analyse uitgevoerd. Per cluster is in kaart gebracht wat voor een grondstoffen worden gebruikt en hoe deze op dit moment worden verwerkt na gebruik. Hierbij is onderzoek gedaan naar: energie, biomassa, mineralen, water en metalen. Ter verduidelijking: onder biomassa vallen onder andere plantaardig en dierlijk materialen uit de landbouw, bosbouw of huishoudens (bijvoorbeeld maaltijden). Onder mineralen vallen de stoffen die niet van planten of dieren afkomstig zijn zoals ertsen, kalk, fosfaat, klei of zand. Deze mineralen zijn bijvoorbeeld nodig om plastic of bakstenen van te maken. Hoeveelheden grondstoffen zijn berekend op jaarbasis en uitgerekend voor het specifieke cluster. De gegevens zijn gebaseerd op de best beschikbare data. Daarnaast zijn er schattingen gemaakt wanneer data niet beschikbaar is. Genoemde cijfers zijn specifiek voor de clusters in het geografisch gebied.

Grondstofstromen:

VERWERKING VAN AFVAL

Voor elk van de stromen is in kaart gebracht hoe de grondstofstromen op dit moment worden verwerkt nadat ze zijn gebruikt in de geïdentificeerde bedrijfsclusters. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende scenario's: hergebruik, recycling, verbranding en storting. Om de hoogste waarde van materialen te behouden zijn hergebruik en recycling van afval, de meest gunstige scenario's.

Scenario's:

KANSEN

In de grondstoffen analyse is per cluster gekeken naar de grootte van de grondstofstroom. De dikte van de lijn geeft een indicatie hoe groot de grondstofstroom is. Circulaire innovaties in de volgende fase van dit rapport zullen allemaal een effect hebben op de grondstofstroom die met a, b of c worden aangegeven. In de linker kantlijn worden bijzonderheden uitgelicht van deze focuspunten.

De zeven clusters zijn met elkaar vergeleken op grondstof niveau. Zo kan gezien worden welke cluster bijvoorbeeld het meeste energie of water gebruikt. Hoe langer de lijn hoe meer grondstof wordt gebruikt ten opzichte van de andere clusters. De rangschikking 1 (zie hieronder) geeft het grootste verbruik en 7 het laagste verbruik aan. De grootte van gebieden en de sectoren is verschillend, dus wees voorzichtig met een één op één interpretatie.

Clusterrangorde per grondstofstroom:

Om een gevoel te krijgen bij de omvang van de grondstof stromen, is een vergelijking bij benadering gemaakt met herkenbare eenheden.

	100 TJ (terajoule) = 17 windmolens	17 x
	100 ton = voedselconsumptie van 250 personen per jaar	250 x
	100 miljoen L = 40 olympische zwembaden per jaar	40 x
	100 ton = bakstenen voor de bouw van 2 gemiddelde huizen	2 x
	100 ton = gewicht aan metalen in 2.500 wasmachines	2.500 x
	100 ton = 21 auto's die voor een jaar rijden	21 x
	100 ton = inhoud van 12 vuilniswagens	12 x

In de eerste fase zijn de belangrijkste economische clusters in Noord Holland geïdentificeerd. In de tweede fase vormen de zeven meest herkenbare clusters het uitgangspunt voor de grondstoffenanalyse. In de kaart hiernaast is een overzicht te zien van de clusters die worden onderzocht.

Toerisme

Duingebied

Wegenbouw

Rond Alkmaar

Logistiek

In de West-as

Metaalproducten industrie

Rond IJmuiden

Voedselgroothandels en verwerking

Rond Zaandam

Ziekenhuizen

In Amsterdam

Kassen en Zaden

In West-Friesland

KANSEN

a Waterverbruik in hotels

- In de toerismecoluster wordt er gemiddeld genomen per jaar meer dan 80% van het waterverbruik veroorzaakt door hotels
- Elke toerist gebruikt ongeveer 180 liter water per dag (60 liter meer dan de gemiddelde Nederlander)
- Meer dan 70% van het gebruikte water in hotels wordt verbruikt aan badkamers, wasserettes en keukens
- De drie grootste waterverbruikers zijn badkamers, wasserettes en keukens

b Plastic verpakkingen

- Meer dan een kwart van de grondstoffen in de toerismecoluster wordt gebruikt voor verpakkingen
- Per jaar wordt er in dit gebied meer dan 7.000 ton plastic verbruikt door toeristen
- Maar 10% van het afval wordt gerecycled

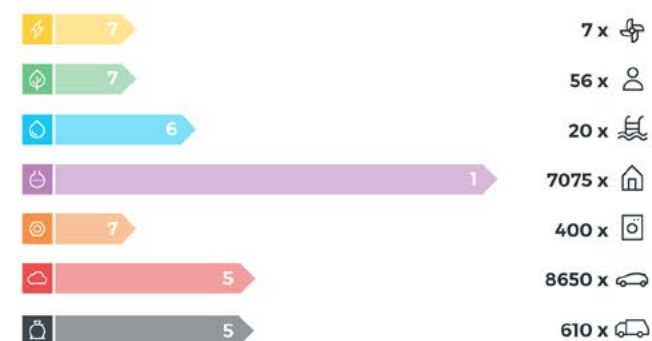
c Voedselafval

- Meer dan 40% van het afval bestaat uit voedsel
- Er wordt jaarlijks 7.000 ton voedsel weggegooid
- Meer dan 40% van het voedselafval wordt op dit moment verbrand

KANSEN

- a Mineralen voor de aanleg van wegen**
- In dit cluster is er jaarlijks meer dan 230.000 ton aan mineralen (zoals beton en asfalt) nodig voor o.a. het aanleggen van wegen
 - De sector is voor 90% afhankelijk van ruwe grondstoffen en gebruikt slechts 10% gerecycleerde materialen
 - Verwerking en productie van mineralen, zoals de productie van beton en asfalt, zijn verantwoordelijk voor 25% van het energieverbruik
- b Constructie-afval van wegen**
- Er komt jaarlijks meer dan 5.000 ton constructie afval vrij
 - Het merendeel van constructie afval wordt vergruist en daardoor laagwaardig gebruikt in fundering van wegen
 - Slechts 2% van het constructie afval wordt hergebruikt in de productie van nieuw beton
- c Biomassa van bermen**
- Er is meer dan 650 kilometer aan provinciale wegen met bermgras in Noord-Holland
 - Wegbermen in het gebied rond Alkmaar leveren 1.600 ton biomassa per jaar op

KANSEN

a Nutriënten voor groei planten

- Meer dan 2.000 ton mineralen (zoals fosfaten en nitraten) zijn per jaar nodig voor de productie van o.a. groenten en bloemen
- Meer dan 30% van de mineralen bestaan uit fosfaten
- Mineralen, zoals fosfaten, wordt voor een groot deel geïmporteerd

b Energie in verwarming en verlichting

- Per hectare glastuinbouw wordt meer dan 9.000 GJ (Gigajoule) energie verbruikt
- Glastuinbouw is verantwoordelijk voor circa 85% van het energie verbruik in de agrarische sector

c Organische reststromen

- Afval van planten en groente worden voornamelijk gecomposteerd of vergast en daarbij worden kansen voor hoogwaardige verwerking gemist
- Nutriënten in het afvalwater gaan vaak verloren
- Organische reststromen worden voornamelijk gemengd ingezameld wat het hoogwaardig verwerken bemoeilijkt

KANSEN

Voedselverspilling

- 1 miljoen ton aan voedsel wordt jaarlijks doorgevoerd en overgeslagen in dit cluster
- Tussen de 4 en 9% van het voedsel gaat verloren in groothandels

Verpakkingen

- Jaarlijks worden meer dan 60.000 ton aan grondstoffen gebruikt voor mineralen die voornamelijk gebruikt worden voor verpakkingen (glas en plastics)
- Meer dan 40% van de verpakkingsmaterialen wordt gebruikt voor kratten en glas voor dranken

KANSEN

a Metaal van vrachtwagens en auto's

- De gemiddelde leeftijd van bestelauto's in dit gebied is 7 jaar en er worden elke jaar 2.500 nieuwe bestelauto's aangeschaft
- 70% van de stroom die naar recycling gaat wordt laagwaardig verwerkt doordat componenten worden vermalen
- Meer dan 40% van de afgeschreven auto's wordt geëxporteerd naar het buitenland, hierdoor gaan waardevolle materialen verloren

b Energie

- In de cluster logistiek wordt per jaar 320 miljoen km afgelegd
- Op dit moment is slechts 0,1% van de bestelauto's elektrisch
- Meer dan 20% van het vrachtvervoer rijdt zonder lading

KANSEN

a Afvalverbranding

- Bij afvalinzameling in ziekenhuizen wordt afval dat mogelijke sporen van bijvoorbeeld bloed vaak gemengd met schoon afval waardoor beide stromen verbrand moeten worden
- Meer dan 70% van het afval wordt verbrand

b Biomassa

- Er wordt meer dan 2.700 ton aan biomassa gebruikt voor voedsel, textiel en papier per jaar in de cluster
- Ongeveer 40% van het ingekochte voedsel belandt in de afvalbak

c Metalen reststromen

- Meer dan 700 ton aan metalen is verwerkt in elektronische apparatuur zoals MRI-scanners
- MRI-scanners worden vaak voor de helft van de mogelijke levensduur ingezet
- Gemiddeld wordt ziekenhuisapparatuur slechts 50% van de werktijd benut

KANSEN

a Energieverbruik metaal-productie

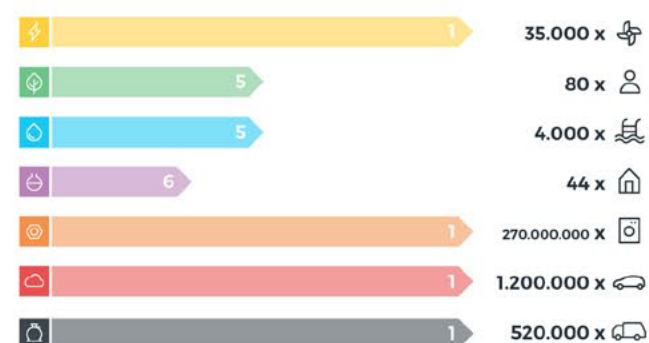
- Totaal is de energievraag voor dit cluster meer dan 193.000 TJ (terajoule)
- Rond de 10% van de energie wordt op dit moment duurzaam opgewekt

b Metaalresiduen

- Jaarlijks komt er meer dan 4 miljoen ton aan metaalresiduen vrij
- Meer dan 55% van de reststromen van de metaalresiduen wordt door andere bedrijven in de regio gebruikt
- Jaarlijks wordt meer dan 55 duizend ton aan residuen gestort

c Emissies naar water en lucht

- De CO₂-uitstoot voor de productie van metalen is meer dan 6 miljoen ton
- Emissies naar water zijn rond de 800 ton per jaar (bijvoorbeeld lood of fosfor)

Bevindingen tweede fase

In de grondstofstromen analyse is voor elk van de zeven bedrijfsclusters in kaart gebracht hoeveel grondstoffen er worden gebruikt en hoe de reststromen worden verwerkt. In totaal wordt er voor 10.940.000 ton aan metalen, 310.000 ton aan mineralen, 1.110.000 aan biomassa, en 3.300 miljoen liter water en 200.000 TJ aan energie gebruikt per jaar. In de grondstofstromen analyse is gebruikt gemaakt van CBS-data. Soms wordt de data nog niet gemeten. Voor de ontbrekende data wordt gebruikt gemaakt publieke rapporten over de sector, data van bedrijven en aannames.

De gekozen clusters zijn door hun geografische ligging en omvang bepalend voor het economische landschap in Noord Holland. Doordat de clusters onderdeel zijn van de grotere sectoren in Noord Holland, is de totale grondstofstroom groter dan hier wordt weergegeven. Daarnaast zijn de clusters onmiskenbaar met elkaar verbonden. De verwevenheid van de clusters wordt nu versimplificeerd weergegeven om hiermee focus te geven aan de grondstofstromen. In de kansenkaart komt de interconnectie van sectoren juist weer aan bod door de interacties in kaart te brengen.

In de zeven clusters zijn meer dan 19 kansen gevonden. Deze kansen vormen het uitgangspunt voor de kansenkaart. Voor elke van de kansen wordt aan de hand van circulaire strategieën weergegeven hoe de provincie Noord Holland de transitie naar een circulaire economie kan versnellen.

CIRCULAIR NOORD-HOLLAND

Fase 3: kansenkaart

Leeswijzer

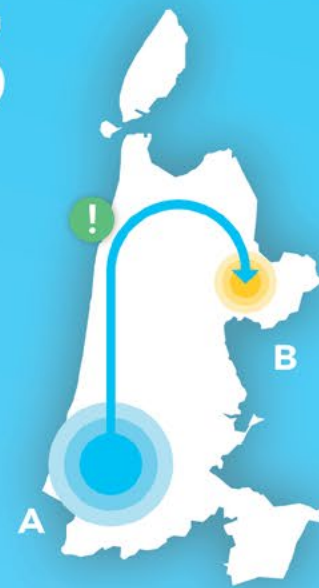
1

2

3

Bedrijfsclusters

Geeft inzicht wat economisch de meest belangrijke clusters in Noord-Holland zijn, en waar deze geografisch liggen.

- 1 Handel, Industrie en Logistiek
- 2 Energie en Agrarisch
- 3 Toerisme en Kennis
- 4 Bevindingen eerste fase

Grondstoffen

Een analyse van de grondstofstromen in de bedrijfsclusters, en laat zien waar de grootste kansen liggen voor de circulaire economie.

Clusters	8	12 Voedsel groothandels en verwerking
Toerisme	9	13 Logistiek
Wegenbouw	10	14 Ziekenhuizen
Kassen en Zaden	11	15 Weg- en waterbouw
		16 Bevindingen tweede fase

Kansenkaart

Geeft de meest vernieuwende circulaire innovaties per bedrijfscluster weer, en laat zien hoe er circulaire strategieën tussen clusters kunnen worden ingezet.

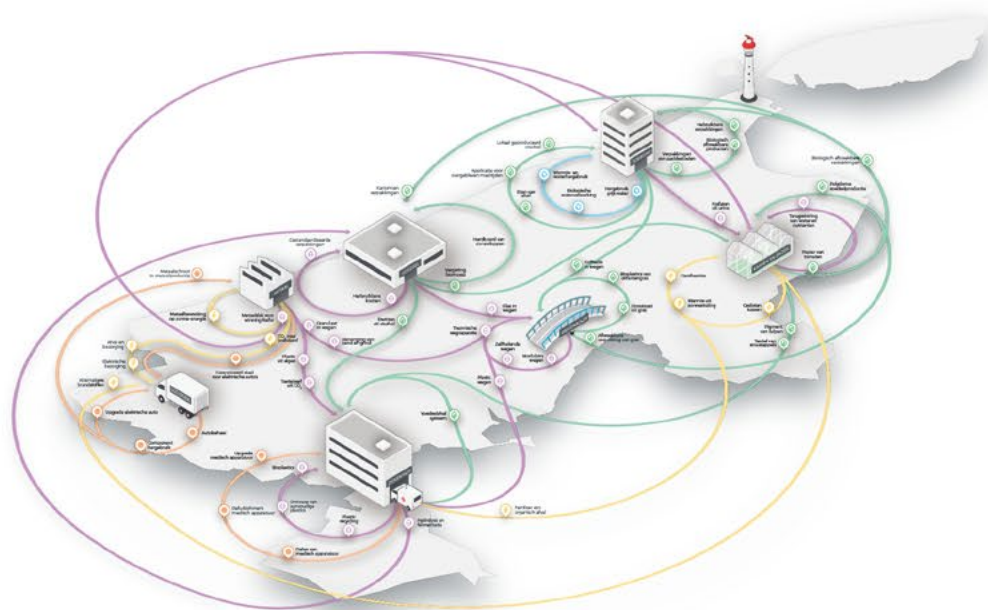
Kansenkaart	20	24 Voedsel groothandels en verwerking
Toerisme	21	25 Logistiek
Wegenbouw	22	26 Ziekenhuizen
Kassen en Zaden	23	27 Weg- en waterbouw
		28 Bevindingen derde fase

Introductie fase 3

KANSENKAART

Voor elk van de 7 clusters in Noord Holland zijn aan de hand van de grondstoffenanalyse grondstofstromen geïdentificeerd met een hoog potentieel voor een transitie naar een circulaire economie.

Voor de 7 clusters zijn in totaal 19 grondstofstromen geïdentificeerd (2 of 3 grondstofstromen per clusters) met een groot potentieel voor de circulaire economie. In de kansenskaart zijn voor elk van deze grondstofstromen kansen geformuleerd hoe clusters efficiënter en slimmer met hun grondstoffen kunnen omgaan. Hiervoor zijn innovaties en voorbeelden van over de wereld gebruikt om te illustreren hoe deze kansen concreet gemaakt kunnen worden.

KANSEN IN CLUSTER

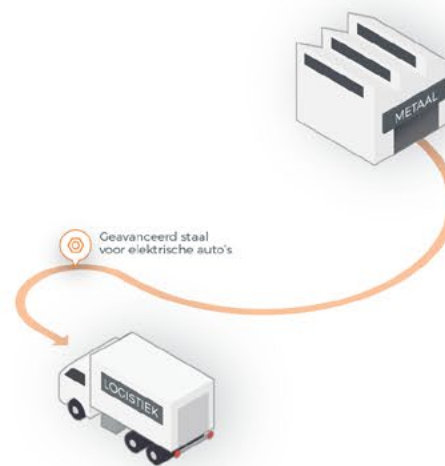
Voor elk van de clusters zijn per grondstofstroom drie voorbeelden gegeven van vooruitstrevende initiatieven in de circulaire economie. Daarnaast zijn er ook soms bestaande initiatieven meegenomen om een goed overzicht te geven van alle circulaire kansen in de regio.

De kansen zijn geïllustreerd door middel van pijlen die aan de hand van de kleur laten zien om welke grondstofstroom het gaat. De letters (A-B-C) koppelen met de grondstofstromen die in eerste fase zijn geïdentificeerd.

KANSEN TUSSEN CLUSTERS

De circulaire economie geeft bij uitstek kansen om juist tussen clusters en sectoren samen te werken door restmaterialen van de een te gebruiken als grondstof voor een ander. In de overzichtskaart is weergegeven hoe deze clusters zijn verbonden met elkaar. De innovaties voor grondstofstromen worden door middel van een "ballon" weergegeven.

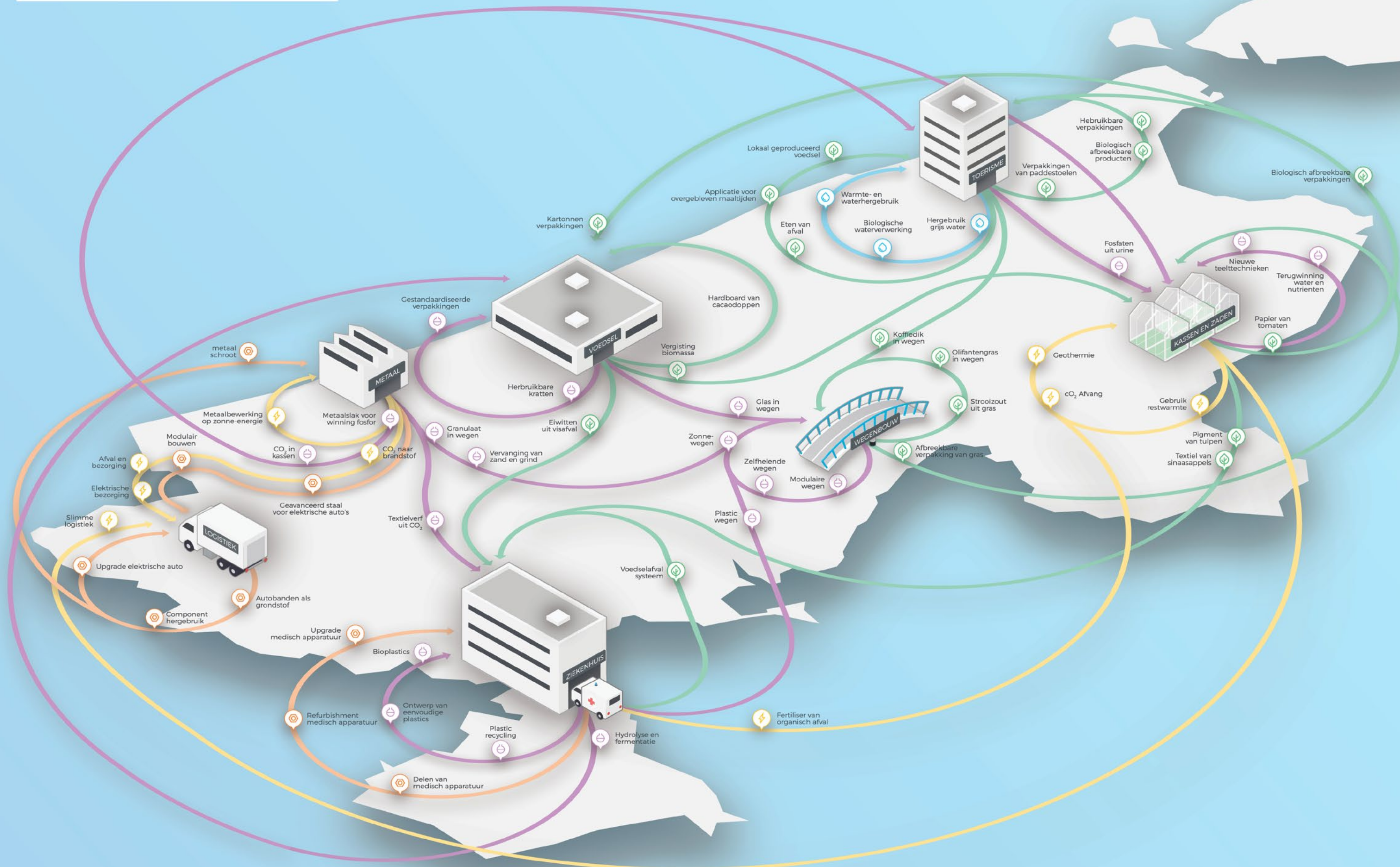
POTENTIEEL VAN KANSEN

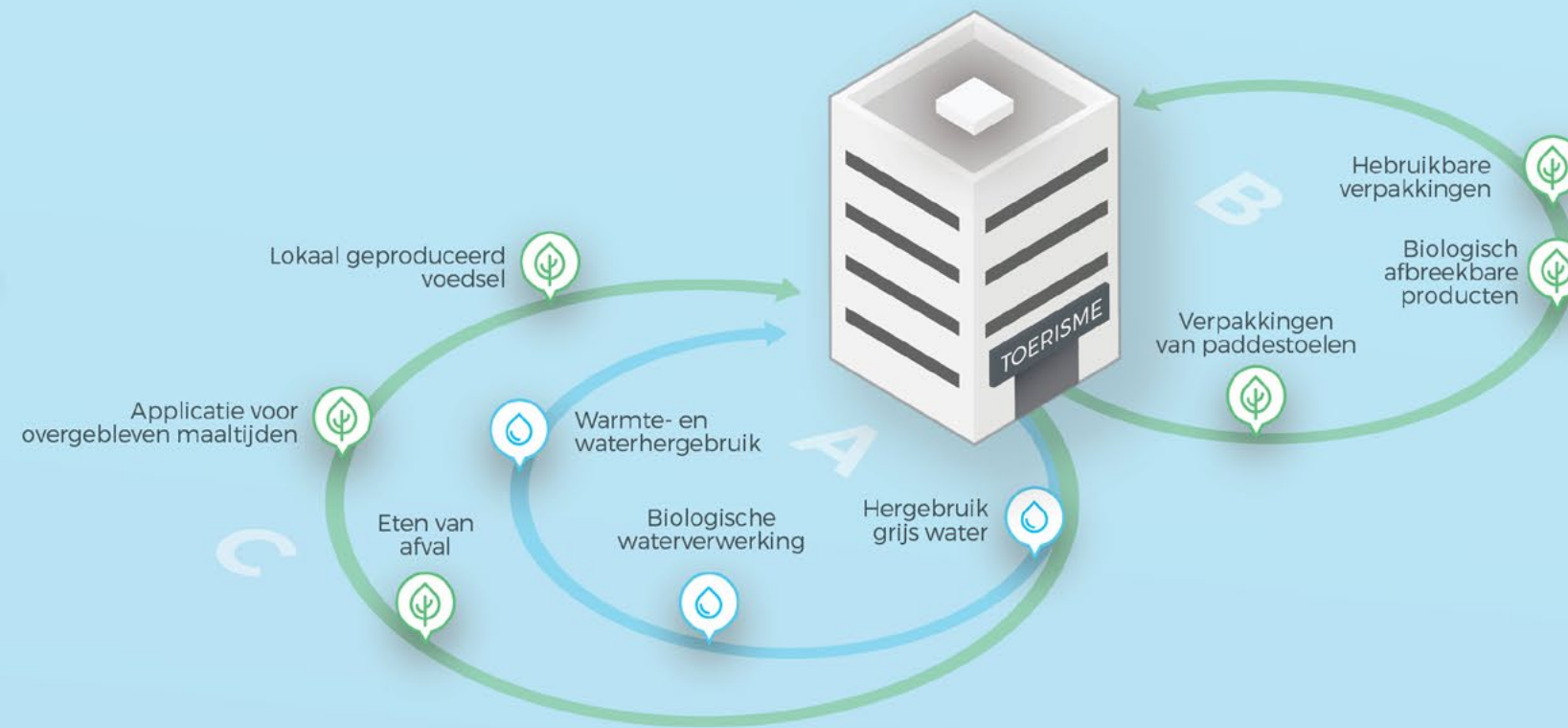
Aan de hand van indicatoren is inzichtelijk gemaakt wat het potentieel is voor elk van de innovaties. Hiermee kan een inschatting worden gemaakt van de impact op de grondstofstroom. Hiervoor is een schaal van laag, matig en hoog gebruikt. De impact is indicatief, gebaseerd op schattingen en voor sommige voorbeelden geldt dat ze onderling verschillen.

- ⚡ Laag
- 💧 Laag
- 🔧 Matig
- 🔧 Matig
- 🌱 Hoog
- ☁️ Hoog

Naast de gebruikelijke indicatoren, biomassa, energie, metalen, mineralen en water die in de eerste en tweede fase zijn gebruikt, zijn er ook economische indicatoren gebruikt:

- 📦 Het potentieel om extra banen te creëren
- € Het potentieel om economisch toegevoegde waarde te creëren
- ⚙️ Het potentieel om snel en gemakkelijk zonder grote financiële barrières deze innovaties te implementeren

Impact legenda

⚡ Energie	💧 Water	🚚 Banen
⚙️ Mineralen	🔥 Metalen	€ Economie
🌱 Biomassa	🌫 Emissies	⚙️ Implementatie

A WATER- HERGEBRUIK

⚡ Laag	💧 Hoog	🚚 Laag
⚙️ Laag	🔥 Laag	€ Matig
🌱 Laag	🌫 Laag	⚙️ matig

De toerismecolust van het duingebied is verantwoordelijk voor 1.500 miljoen liter afvalwater per jaar. Dit komt voornamelijk door gebruik door wasmachines, vaatwassers, douches en irrigatiesystemen in tuinen. Grijs (spoelwater uit douche, bad en wasmachine) en zwart water (verontreinigd water uit WC) worden niet gescheiden opgevangen en zijn daardoor slecht te hergebruiken. Grijs water zou opnieuw gebruikt kunnen worden door het apart op te vangen, door regenwater op te vangen en door lokale recyclingstechnieken in te zetten.

Voorbeelden

- 📍 **Warmte- en waterhergebruik** Het Canadese bedrijf *EcoDrain* heeft een makkelijk te installeren warmtewisselaar voor douches ontwikkeld. Het warme afvalwater van de douche wordt door middel van een warmtewisselaar omgezet om het koude water te verwarmen. Daarmee wordt geld en energie bespaard, met een rendement van ongeveer 43%. Er is ook een variant beschikbaar voor professionele keukens.
- 📍 **Biologische waterverwerking** In *The Orchid Hotel* in Mumbai wordt afvalwater voor 100% op locatie behandeld en recycled. Op het dak staat een installatie waar met een biologisch middel vervuilde stoffen worden verwijderd. Het water wordt daarna gebruikt om de tuinen van het hotel te bewateren.
- 📍 **Hergebruik grijs water** Het grootste horecabedrijf in het Verenigd Koninkrijk, *Whitbread Group*, installeert in alle nieuw te bouwen hotels grijswater recyclingsystemen. Er zijn inmiddels 39 van deze watersystemen geïnstalleerd. Hiermee bespaart deze keten tot 21% van het watergebruik in vergelijking met 2009.

B ALTERNATIEVE VERPAKKINGEN

⚡ Matig	💧 Laag	🚚 Laag
⚙️ Hoog	🔥 Laag	€ Laag
🌱 Matig	🌫 Laag	⚙️ Hoog

De toerismecolust zorgt jaarlijks voor 7.000 ton plastic afval en veroorzaakt een van de grootste afvalstromen. Het grootste gedeelte eindigt in verbrandingsovens. Er zijn steeds meer initiatieven die de hoeveelheid plastic afval proberen te reduceren door het gebruik van alternatieve verpakkingsmaterialen. Daarnaast is het gebruiken van materialen die makkelijk afbreekbaar zijn en die minder energie verbruiken gedurende de productie essentieel om de hoeveelheid afval te verminderen.

Voorbeelden

- 📍 **Herbruikbare verpakkingen** De Finse startup *RePack* richt zich op het ontwikkelen van herbruikbare verpakkingen die tenminste 20 keer gebruikt kunnen worden. De verpakking worden aan de lokale postdienst terug gegeven en de klant ontvangt daarvoor een voucher. Het bedrijf krijgt 95% van zijn verpakkingen terug.
- 📍 **Biologisch afbreekbare verpakkingen** De Nederlandse ontwerpster *Annelies Hermen* heeft een scala aan wegwerpservies producten ontworpen, zoals borden en schalen, gemaakt van suikerrietvezels. Alle producten zijn 100% te composteren en biologisch afbreekbaar. De producten worden nu al veel gebruikt in cateringbedrijven en voedseltrucks.
- 📍 **Verpakkingen van paddestoelen** Het in de Verenigde Staten gevestigde *Ecovative Design* produceert biomaterialen gemaakt van landbouwafval die voor 100% biologisch afbreekbaar zijn en die traditionele piepschuim verpakkingen kunnen vervangen. Het productieproces verbruikt 98% minder energie dan het produceren van piepschuim.

C VOEDSELAFVAL REDISTRIBUTIE

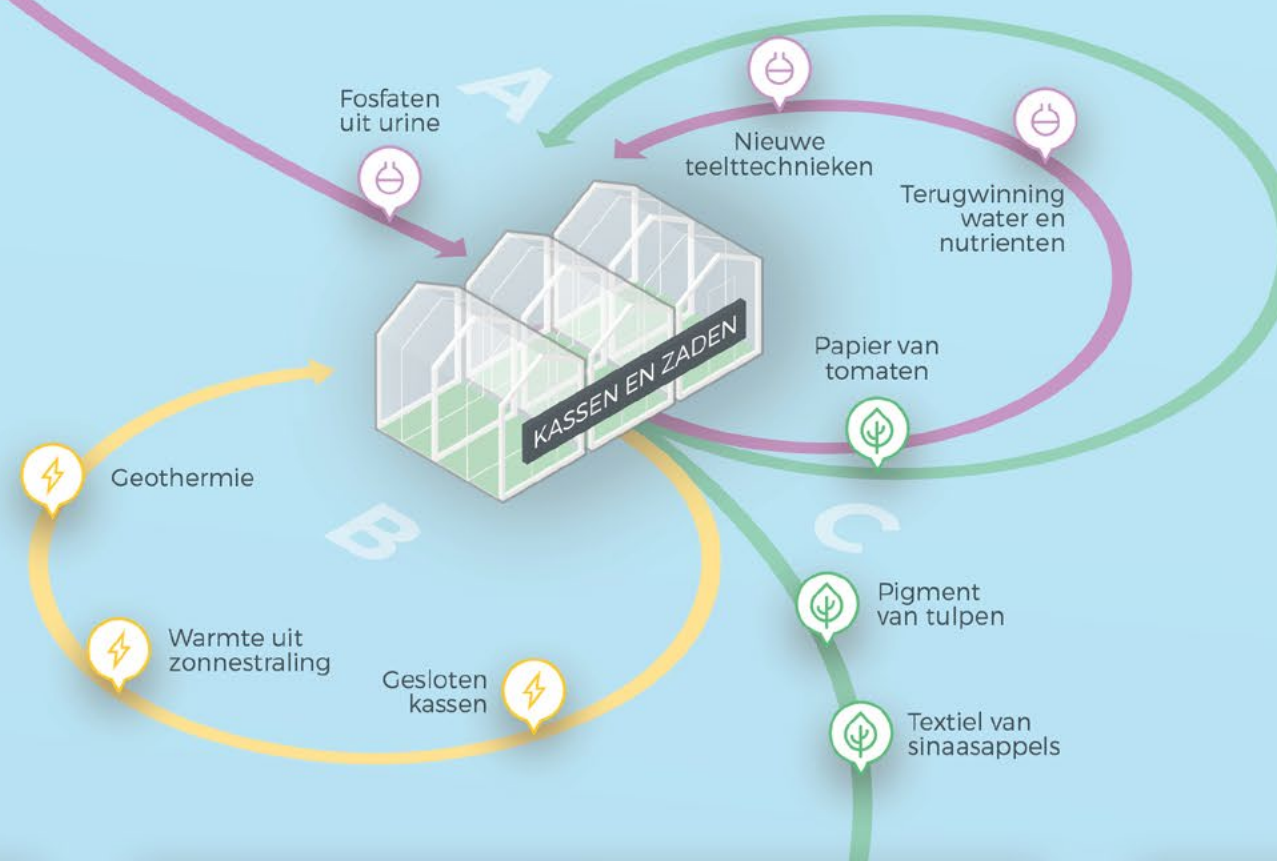
⚡ Laag	💧 Laag	🚚 Matig
⚙️ Laag	🔥 Laag	€ laag
🌱 Hoog	🌫 Laag	⚙️ Hoog

Voedselverspilling is in de toeristische branche een groot probleem, alleen al in Noord-Holland wordt 19.000 ton aan voedsel jaarlijks weggegooid. Restaurants spelen daar een grote rol in. Hoewel een gedeelte van het voedselafval onvermijdelijk is, kan het grootste gedeelte goed worden hergebruikt. Er zijn talrijke voorbeelden die voedselverspilling tegengaan. Deze methoden besparen niet alleen middelen, maar kunnen ook grote financiële besparingen voor eetgelegenheden betekenen.

Voorbeelden

- 📍 **Lokaal geproduceerd voedsel** De Canadese hotelketen *Fairmont Hotels & Resorts* heeft groente- en kruidentuinen bij 28 van haar hotels, zoals in Londen, Chicago en Vancouver. De vestiging in Vancouver heeft samengewerkt met de *Terra Nova Sharing Farm* om verse, organische kruiden en groenten te leveren voor het restaurant van het hotel.
- 📍 **Applicatie voor overgebleven maaltijden** Een recent gelanceerde app in Rotterdam (*Restauranto*), heeft als doel om mensen te verbinden met scherp geprijsde maaltijden die anders in de afvalbak zouden belanden. Via de app kunnen gebruikers uit meer dan 55 restaurants, afgeprijsde maaltijden uitzoeken die anders in de afvalbak zouden belanden.
- 📍 **Eten van afval** *Instock* is een in Amsterdam gevestigd restaurant dat maaltijden maakt van voedsel dat niet (meer) in aanmerking komt voor verkoop. Elke ochtend wordt voedsel van Albert Heijn met een elektrisch voertuig opgehaald waarna een nieuw menu wordt gemaakt op basis van de ingrediënten die zijn ontvangen.

Kansenkaart Kassen en zaden

Impact legenda					
⚡	Energie	💧	Water	📦	Banen
⚖️	Mineralen	🔥	Metalen	€	Economie
🌱	Biomassa	🌫️	Emissies	⚙️	Implementatie

A NUTRIËNTEN TERUGWINNING

⚡ Laag ⚖️ Matig 📦 Hoog
⚖️ Hoog 🔥 Laag € Matig
🌱 Matig 🌫️ Laag ⚙️ Matig

De glastuinbouw gebruikt veel kunstmest (en andere chemicaliën) om een hoge opbrengst en snelle plantgroei te garanderen. Elk jaar wordt er in dit cluster meer dan 2.000 ton aan chemicaliën gebruikt waaronder fosfor, stikstof en kalium. Fosfor wordt nu vaak op een energie-intensieve en milieu-onvriendelijke manier gewonnen uit steen. Alternatieve bronnen van fosfaat vergroten de duurzaamheid en vermindert daarnaast onze afhankelijkheid van eindige grondstoffen. Daarnaast worden er momenteel alternatieve tuinbouwmethoden met gesloten systemen ontwikkeld, waardoor minder toegevoegde nutriënten nodig zijn.

Voorbeelden

- 🌱 **Nieuwe teelttechnieken** In *De Lier* in Zuid-Holland is een pilot gestart met het gebruik van Polydome. In plaats van traditionele enkel-gewas productie, worden meerdere gewassen, schimmels en insecten in een symbiocultuur gehouden. Hierbij is het voordeel dat grondstoffen intern worden hergebruikt en minder energie en bestrijdingsmiddelen worden gebruikt.
- 🌱 **Terugwinning van water en nutriënten** De Universiteit van Wageningen is een pilot gestart met een water-efficiënte en emissieloze kas. Ze hebben gedemonstreerd dat een gesloten systeem mogelijk is met huidige technieken zonder kwaliteits- of productieverlies. De emissies die normaal naar het water wordt uitgestoten worden hierbij opgevangen en hergebruikt.
- 🌱 **Fosfaten uit urine** *Waternet* is een pionier op het gebied van het fosfaatterugwinning uit afvalwater. Een nieuwe installatie in Amsterdam produceert jaarlijks 1.000 ton aan fosfaten. Dit wordt verwerkt in kunstmest wat verbruik van natuurlijke mest vermindert.

B HERNIEUWBARE ENERGIE

⚡ Hoog ⚖️ Laag 📦 Matig
⚖️ Laag 🔥 Laag € Matig
🌱 Matig 🌫️ Hoog ⚙️ Matig

Met een energieverbruik van meer dan 1.220 TJ is de tuinbouw cluster in Noord Holland een energie intensieve industrie. Dit wordt voornamelijk gebruikt voor verwarming en verlichting die ervoor zorgen dat de optimale condities voor plantengroei worden bereikt. Er zijn nog veel verbetering te halen in de manier waarop de energie en warmte wordt gebruikt. Daarnaast kunnen er meer duurzame vormen van energie, zoals geothermie worden ingezet.

Voorbeelden

- ⚡ **Geothermie** In Noord-Holland is een grootschalig project gestart om door middel van geothermie de kassen in *Agriport A7* te verwarmen. Het water komt van meer dan 2.600 meter diepte en bereikt een temperatuur van 90 °C waarna het wordt gebruikt om meer dan 250 hectare aan broeikassen te verwarmen.
- ⚡ **CO2 afvang** Verschillende partijen (zoals AEB) zijn aan het onderzoeken of CO2 die vrijkomt bij het verbranding van afval kan worden gebruikt in de glastuinbouw. Hiermee worden emissies naar de lucht voorkomen, en is extra productie van CO2 voor de glastuinbouw niet nodig.
- ⚡ **Gebruik restwarmte** Afval-inzamelaar Meerlanden levert restwarmte die vrijkomt uit bij het composteren aan de nabijgelegen glastuinbouw. Bij het composteren van organisch materiaal komt warmte vrij die ingezet kan worden. In totaal is 2.900.000 kWh aan warmte geleverd en daarmee wordt 335.000 M3 aan fossiel aardgas bespaart

C ORGANISCHE RESTSTROMEN

⚡ Laag ⚖️ Laag 📦 Matig
⚖️ Laag 🔥 Laag € Matig
🌱 Hoog 🌫️ Laag ⚙️ Matig

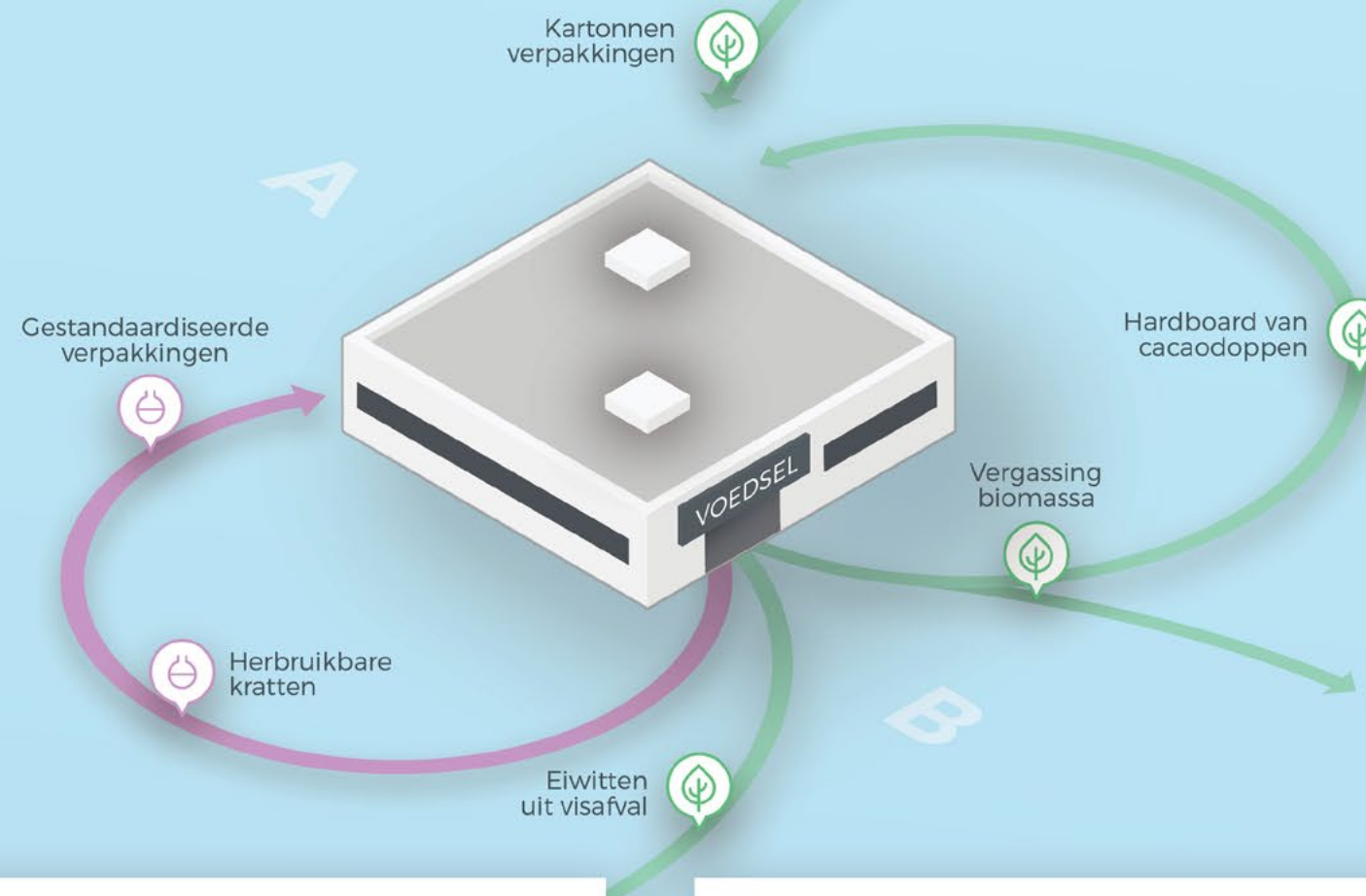
Er komt ongeveer 1.800 ton aan biomassa-afval uit kassen, onder andere van snoeiafval, organisch afval (bedorven of door verkoop ongeschikte producten) en gehele planten die niet meer gebruikt worden na de oogst. Dit is bijvoorbeeld het geval met tomatenplanten. Op dit moment worden deze stromen vaak verbrand of tot compost verwerkt. Er zijn veel innovatieve manieren om deze restproducten om te zetten in nuttige producten zoals bijvoorbeeld papier, textiel of pigment.

Voorbeelden

- 🌱 **Papier van tomaten** *Schut Papier* heeft een methode ontwikkeld om papier van agrarische afval te produceren. Het product, *Valorise*, is gemaakt van de overblijfselen van tomaat- en paprikaplanten. Het papier dat er nu van wordt gemaakt, wordt onder andere door de Rabobank gebruikt.
- 🌱 **Pigment van tulpen** Een bedrijf uit Groningen heeft innovatieve toepassingen bedacht voor de meer dan 800.000 bloemblaadjes van tulpen die jaarlijks worden weggegooid. Het bloemblaadje wordt nu verpulverd, en kan worden gebruikt als pigment, textielverf en als poedercoating voor meubelen.
- 🌱 **Textiel van sinaasappels** *Orange Fiber* is een Italiaanse startup die textielvezels maakt uit de reststromen van sinaasappels. Uit de schil van sinaasappels kunnen vezels worden gewonnen die gebruikt kunnen worden bij de productie van textiel.

Kansenkaart

Voedsel verwerking en groothandel

A SLIMME VERPAKKINGEN

⚡ Laag	💧 Laag	📦 Laag
🔄 Hoog	🔍 Laag	€ Laag
🌱 Laag	🔴 Matig	⚙️ Hoog

In de industrie voor groothandel en levensmiddelen wordt meer dan 9% van het afval veroorzaakt door verpakkingen. Er is steeds meer behoefte om alternatieven te vinden voor verpakkingen die slechts eenmalig gebruikt kunnen worden. Herbruikbare verpakkingen, zoals plastic kratten, of het gebruik van gestandaardiseerde verpakkingen zijn daar voorbeelden van. Daarnaast zijn er verpakkingen die van duurzame of biologisch afbreekbare materialen worden gemaakt.

Voorbeelden

- Kartonnen verpakkingen** *IKEA* is overgestapt van traditionele houten pallets naar lichtgewicht kartonnen exemplaren. Door de gewicht besparing is de transport-efficiency met 15% verhoogd. Tevens heeft *IKEA* een reductie van 15% in CO₂ emissies per m³ verscheept product gerealiseerd.
- Gestandaardiseerde verpakkingen** In Zweden wordt samengewerkt tussen supermarkten, winkels en producenten om herbruikbare verpakkingen in te zetten. Meer dan 1 miljard herbruikbare kratten zijn inmiddels gebruikt in Zweden. Hiermee vervangen ze dezelfde hoeveelheid wegwerpverpakkingen.
- Herbruikbare kratten** Herbruikbare plastic kratten bieden een duurzaam alternatief doordat ze meerdere keren kunnen worden gebruikt, waardoor afval wordt beperkt. Voedselproducenten betalen statiegeld voor de plastic kratten. Het statiegeld is in de gehele keten doorgevoerd waardoor het retourneren van de kratten wordt gestimuleerd.

B VOEDSEL-VERWERKING

⚡ Laag	💧 Laag	📦 Matig
🔄 Matig	🔍 Laag	€ Matig
🌱 Hoog	🔴 Laag	⚙️ Matig

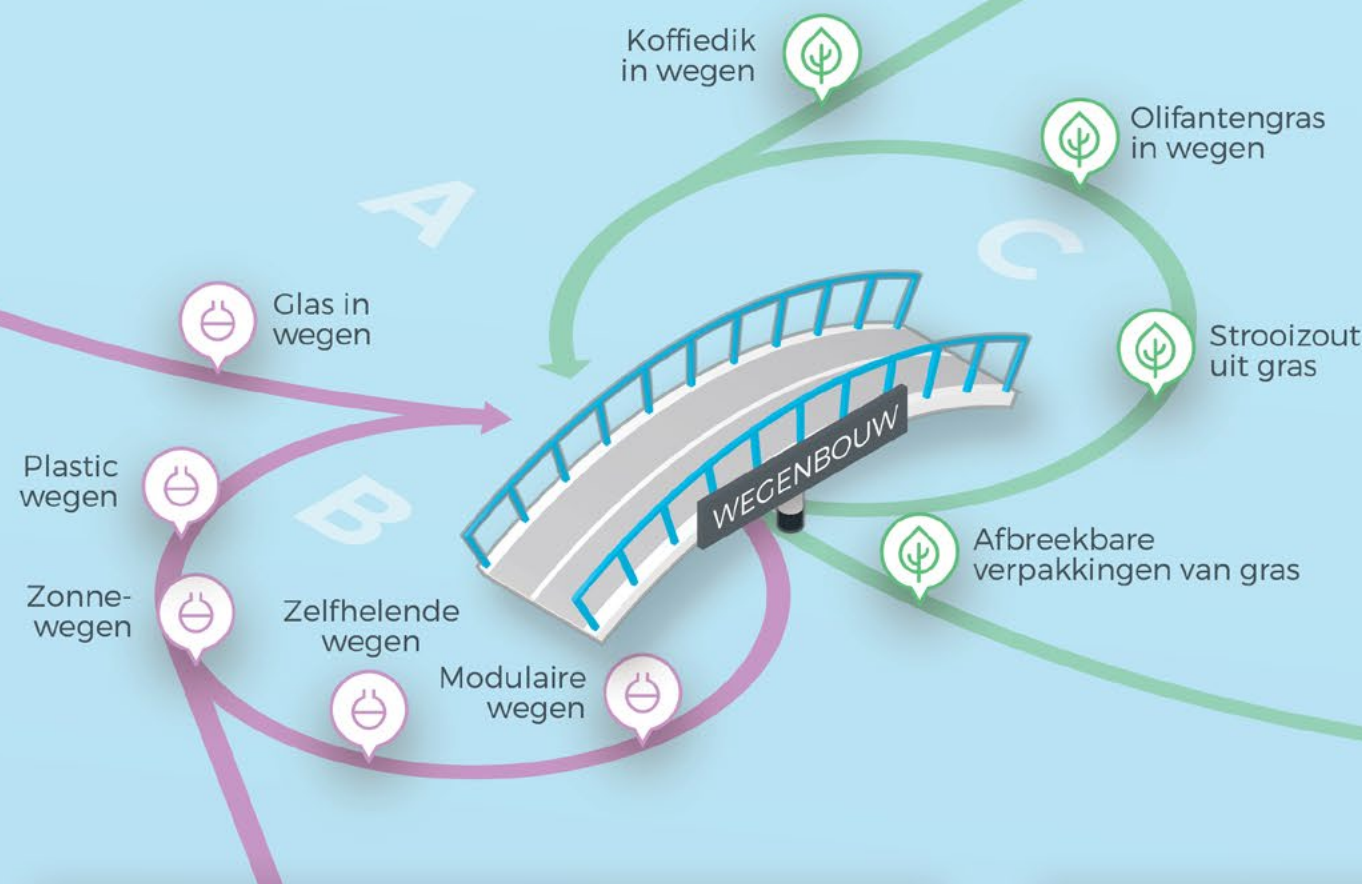
Er zijn grote hoeveelheden reststromen in de voedselverwerking industrie. Vaak wordt deze nog op een laagwaardige manier verwerkt, door bijvoorbeeld verbranding of als veevoer. Het toepassen van specifiek en regionaal gebonden technieken om (mono) stromen te verwerken, is niet alleen logisch vanuit een milieu oogpunt, maar is ook financieel aantrekkelijk. Zo kunnen van de reststromen onder andere eiwitten, biogas en hardboard worden gemaakt.

Voorbeelden

- Hardboard van cacaodoppen** Jaarlijks komen er tonnen aan cacaodoppen vrij die rijk aan vezels zijn en zeer geschikt om producten van te maken. Een toepassing is om het als een vervanger van kalk in papier te gebruiken. Een andere optie is om er hardboard van te maken.
- Vergassing biomassa** In Alkmaar is recent een grootschalig onderzoekscentrum (*Investa*) geopend waar technologieën voor groen gas- en biomassaomzetting getest en gedemonstreerd worden
- Eiwitten uit visafval** Een Brits bedrijf (*CellsUnited*) heeft een technologie ontwikkeld om eiwitten uit vis-afval te winnen. De eiwitten worden verwerkt in een voedsel supplement dat wordt gemaakt van een bij-product van zalm. Op dit moment wordt gewerkt aan een industriële installatie waarmee van 5.000 ton afval 500 ton voedsel supplementen kan worden geproduceerd.

Impact legenda

⚡ Energie	💧 Water	📦 Banen
🔄 Mineralen	🔍 Metalen	€ Economie
🌱 Biomassa	🔴 Emissies	⚙️ Implementatie

Impact legenda

⚡ Energie	💧 Water	🚆 Banen
⚖ Mineralen	🔥 Metalen	€ Economie
🌱 Biomassa	🌫 Emissies	⚙ Implementatie

A ALTERNATIEVE GRONDSTOFFEN

⚡ Matig	💧 Laag	🚆 Matig
⚖ Hoog	🔥 Laag	€ Matig
🌱 Laag	🌫 Matig	⚙ Laag

Er worden grote hoeveelheden mineralen en energie voor bouwmaterialen in wegen verbruikt zoals beton en asfalt. De wegenbouw sector gebruikt meer dan 230.000 ton aan deze materialen, meer dan in andere sectoren in de provincie. Sommige vervangende materialen zoals plastic, lijken in eerste instantie ongeschikt voor toepassingen in de wegenbouw, maar deze materialen bieden net zoveel versteviging en zijn beter waterafstotend. In veel gevallen zijn deze alternatieve grondstoffen bovendien een afvalproduct en wordt met het hergebruik hiervan nog een probleem opgelost.

Voorbeelden

- Glas in wegen** Gerecycled glas kan worden gebruikt als een alternatief voor materiaal voor in wegen. Heet asfalt wordt gemengd met glas waardoor de scherpe hoeken smelten. Meer dan 1.400 km aan wegen in New York zijn gemaakt van wegen met 10% glas, wat de stad meer dan \$500.000 bespaarde.
- Plastic wegen** De Indiase overheid heeft het gebruik van plastic afval in wegen verplicht om daarmee plastic afval te verminderen. De plastic mix is goedkoper dan een 100% bitumen weg en de levensduur wordt verlengd doordat de weg beter bestand is tegen water. Daarnaast wordt hiermee meer inkomen gegenereerd voor lokale overheden door de verkoop van plastic.
- Olifantengras in wegen** In Noord-Holland wordt geëxperimenteerd met de toepassing van olifantengras als vervangend materiaal in licht constructiebeton. De primaire bouwstoffen zand en grind zijn vervangen door Miscanthus (olifantengras) en glasschuim. Hiermee wordt een reductie van ca 35-40% bereikt en is de lichtgewicht betonplaat CO₂-neutraal geproduceerd.

B EFFICIËNT ONDERHOUD

⚡ Matig	💧 Laag	🚆 Matig
⚖ Hoog	🔥 Laag	€ Hoog
🌱 Laag	🌫 Matig	⚙ Matig

Vanuit de wegenbouwsector komt meer dan 5.000 ton afval vrij door de reparatie en vervanging van wegen. Traditionele methoden om wegen te repareren zijn vaak verspillend, tijds-, arbeids- en materiaalintensief. Het verbeteren van deze methodes is een manier om deze sectoren te verbeteren. Zo zijn er zelfhelende wegen in ontwikkeling die door middel van bacteriën scheuren herstellen. Als laatste kan er naar technieken worden gekeken die de wegen modulair maken, waardoor de vervanging van weggedelen sneller gaat.

Voorbeelden

- Zonne-wegen** In Noord-Holland is een pilot gestart met de *SolaRoad*. Dit is een fietspad waarin zonnepanelen in de weg zijn aangelegd. Dit resulteert in direct decentrale energie opwekking om bv. lantarenpalen of elektrische fietsen van energie te voorzien. Dit wordt verder doorontwikkeld voor autowegen en busbanen.
- Zelfhelende wegen** Onderzoekers van de *TU Delft* ontwikkelden een zelfhelende weg die de kosten van weg reparatie met 50% vermindert. Het beton is gemengd met kalksteen-producerende bacteriën in biologisch afbreekbare capsules. Zodra er scheuren ontstaan en water naar binnen sijpelt, worden de capsules opgelost en kunnen de bacteriën de scheuren repareren.
- Modulaire wegen** *KWS*, een asfaltproducent, ontwikkelt *PlasticRoad*. Dit zijn wegen gemaakt van 100% gerecycled plastic en zijn recyclebaar aan het einde van de levensduur. De wegen zijn modulair en geprefabriceerd, kunnen in weken worden aangelegd, vergen weinig onderhoud en reduceert kosten.

C WEGBERMEN

⚡ Laag	💧 Laag	🚆 Matig
⚖ Laag	🔥 Laag	€ Matig
🌱 Hoog	🌫 Laag	⚙ Matig

In de wegenbouw sector bevindt zich meer dan 100 hectare aan wegbermen die onderhouden moeten worden. De wegbermen produceren grote hoeveelheden biomassa (gemaaid gras en snoeihout). In de sector wordt naar schatting jaarlijks meer dan 800 ton aan gras geproduceerd. De meeste materialen worden nu nog verbrand of gecomposteerd. Er zijn echter vele methodes om deze vrijgekomen biomassa te gebruiken voor andere producten, zoals het maken van strooizout, verpakkingen of plastic.

Voorbeelden

- Bioplastics van olifantengras** In de metropoolregio Amsterdam is een initiatief gestart om de bio-based economy te versnellen en is o.a. aan het experimenteren met olifantengras. De teelt van olifantengras verhoogt de luchtkwaliteit, slaat CO₂ op en er kan bioplastic van gemaakt worden.
- Strooizout van gras** Een lokaal initiatief experimenteert met een methode om van bermgras strooizout te maken. Het bermgras wordt fijn geperst waarna het sap dat een hoog zoutgehalte heeft, in de winter kan worden gebruikt om de wegen ijsvrij te houden. Deze methode heeft een lagere milieu-impact en zou afvalmanagement kosten en inkoopkosten verminderen.
- Afbreekbare verpakkingen van gras** Een Zeeuws bedrijf heeft een innovatieve manier gevonden om plantenresidu te gebruiken voor o.a. biologisch afbreekbaar karton. Deze producten zijn nu al te vinden in de Albert Heijn en Jumbo supermarkten. Ook wegmeubilair kan gemaakt worden van bio-based materiaal zoals hectometerpaaltjes, bermplankjes en zelfs geleiderail.

A ENERGIE- REDUCTIE

⚡ Hoog	💧 Laag	📦 Matig
🌿 Laag	🔧 Laag	€ Matig
🌱 Laag	🔗 Laag	⚙️ Matig

De logistieke sector is voor een groot deel afhankelijk van fossiele brandstoffen om producten en goederen te vervoeren. Deze sector stoot meer dan 55.000 ton aan emissies uit en is een van de meest vervuilende sectoren in Noord-Holland. Het ombouwen van deze voertuigen naar elektrische exemplaren is een manier om de emissies en brandstofverbruik te verminderen. Hiervoor hoeven er geen nieuwe voertuigen worden aangeschaft en wordt een negatieve impact van productie op het milieu voorkomen. Daarnaast kan door het combineren van bijvoorbeeld bezorging van producten en ophalen van afval het aantal gereden kilometers worden verminderd.

Voorbeelden

- ⚡ **Elektrische bezorging** Heineken heeft in 2013 de eerste elektrische auto's ingezet voor de bezorging van producten. Elke auto bespaart hiermee 22 ton CO₂ per jaar. Heineken heeft daarnaast als doel om in 2020 alle logistiek elektrisch uit te voeren.
- ⚡ **Afwal en bezorging** Veel logistieke bedrijven richten zich alleen op de bezorging van producten. Een innovatief Belgisch bedrijf (Cirkle) heeft een manier gevonden om de bezorging van biologische boodschappen te combineren met 'reverse' logistiek. Cirkle zamelt nu meer dan 20 soorten afvalstromen in.
- ⚡ **Slimme logistiek** In Delft is een slim logistiek systeem opgezet waarbij bestellingen naar een depot buiten de stad gaan en d.m.v. kleine elektrische wagens wordt geleverd aan de klant. Resultaat: veel minder grote en vervuilende vrachtwagens, betere luchtkwaliteit, minder files en betere mogelijkheden voor retourlogistiek.

B HERSTEL EN OPWAARDERING

⚡ Matig	💧 Laag	📦 Hoog
🌿 Matig	🔧 Hoog	€ Hoog
🌱 Laag	🔗 Matig	⚙️ Matig

Ondanks dat defecte auto's en onderdelen daarvan vaak worden hergebruikt, wordt ook een groot deel vernietigd. Op dit moment zijn auto dealers vaak verplicht om van de fabrikant component af te nemen en worden componenten nog nauwelijks gerepareerd. Ongebruikte, kapotte voertuigen en componenten kunnen worden hergebruikt en herstelt om de levensduur van auto's te verlengen. Daarnaast is het mogelijk om een auto van een diesel naar elektrisch voertuig om te bouwen, waardoor grote financiële besparingen kunnen worden bereikt.

Voorbeelden

- 🔧 **Upgrade elektrische auto** Een bedrijf uit Londen (BD Auto) is gespecialiseerd in het upgraden van bedrijfsvoertuigen met een diesel motor naar een elektrische motor. Deze auto's zijn zuiniger en stoten minder CO₂ uit. In een pilot met TNT werd €850 per maand bespaart en werd 2,5 ton CO₂ vermeden.
- 🔧 **Componenten hergebruik** Het Nederlands bedrijf (VEGE) reviseert oude en kapotte auto componenten waarmee de levensduur van auto's word verlengt. Hiermee wordt op een slimme manier afval van auto's en elektronische producten vermindert.
- 🔧 **Autobanden als grondstof** Carbon Black Bear herwint koolstof "carbon black" uit oude banden. Carbon Black is de zwarte kleurstof in verf en het geeft stevigheid en slijtvastheid aan autobanden. Op dit moment wordt carbon black gewonnen door (onvolledige) verbranding van olie, hiervoor is traditioneel ruim twee kilo olie per kilo carbon black nodig.

Impact legenda

⚡ Energie	💧 Water	📦 Banen
🌿 Mineralen	🔧 Metalen	€ Economie
🌱 Biomassa	🔗 Emissies	⚙️ Implementatie

⚡ Matig 💧 Laag 📧 Matig
 🍷 Hoog 🏠 Laag € Matig
 🌱 Laag ☁ Matig ⚙ Matig

Voorbeelden

- ⚡ Matig 💧 Laag 📁 Matig
🍷 Matig 🏠 Laag € Hoog
🌱 Laag ☁ Matig ⚙ Laag

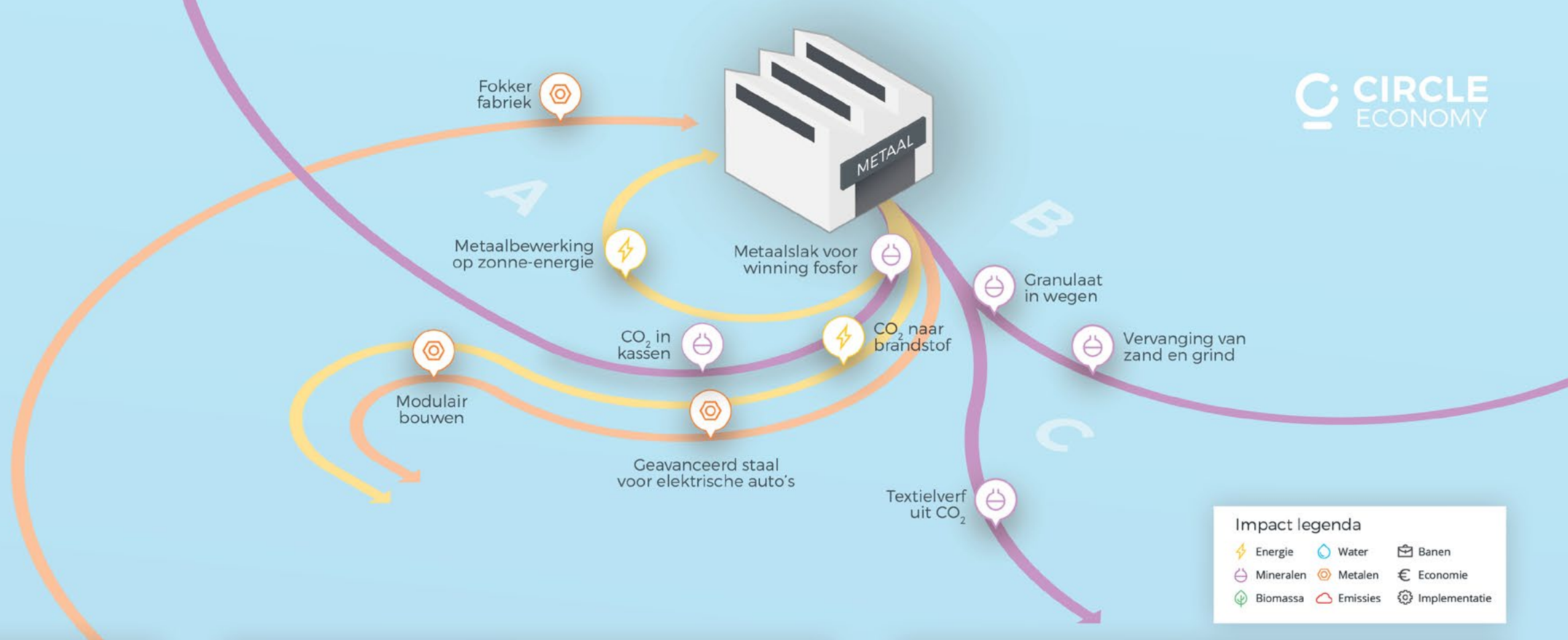
Voorbeelden

- ⚡ Laag 💧 Laag 📁 Laag
⚖ Matig 🏠 Hoog € Matig
N 🌱 Laag ☁ Laag ⚙ Hoog

Voorbeelden

- **Delen van medische apparatuur** *Floow2* is een online marktplaats die het mogelijk maakt apparatuur, diensten en personeel te delen en te distribueren met verschillende instituten. Wanneer een ziekenhuis een ongebruikt apparaat (bijvoorbeeld een röntgenapparaat) heeft staan, kan door een ander ziekenhuis het apparaat gekocht of gehuurd worden.
- **Refurbishment medische apparatuur** *Philips Nederland* heeft een renovatiefaciliteit in Best, gespecialiseerd in ziekenhuis apparatuur. Op deze locatie worden tweedehands MRI-scanners en röntgenapparaten gerenoveerd, opnieuw aangepast aan de specifieke behoeften van de klant en omgebouwd tot “nieuw” apparaat.
- **Upgrade medische apparatuur** *Medisch Centrum St. Francis* in Illinois (V.S.), vindt een kostenefficiënte manier om haar draagbare röntgenapparatuur te gebruiken. Door te kiezen voor een modulaire, upgradable röntgen apparatuur en door gereedschap aan te schaffen, zijn ze in staat om delen van bestaande machines opnieuw te gebruiken.

Kansenkaart Metaalproducten

Impact legenda					
⚡	Energie	💧	Water	🚚	Banen
⚖️	Mineralen	🔥	Metalen	€	Economie
🌱	Biomassa	🔄	Emissies	⚙️	Implementatie

A DUURZAME PRODUCTIE

⚡	Hoog	💧	Matig	🚚	Matig
⚖️	Laag	🔥	Hoog	€	Laag
🌱	Laag	🔄	Hoog	⚙️	Laag

Het energieverbruik van de metaalproductie is met 193.000 TJ (terrajoule) in Noord-Holland enorm. Het is een uitdaging om deze te verminderen of uit andere energiebronnen op te wekken. Er zijn verschillende voorbeelden van kleine metaalbewerking fabrieken die zonne-energie gebruiken om hun machines van stroom te voorzien. Daarnaast kan er door het gebruik van beter metaal de vraag naar metalen worden verlaagd. Ook kan door middel van andere productie methoden meer metaalschroot worden gebruikt.

Voorbeelden

- Fokkerterrein** Het Fokker gebouw op Schiphol is het eerste volledig C2C gebouw ter wereld. De staalconstructie, daken wandbeplating alsmede de technische installaties zijn zo ontworpen dat alles compleet demontabel is. Hiermee wordt onnodige constructie en sloop van gebouwen, en daarmee staal productie voorkomen.
- Metaalbewerking op zonne-energie** Een Brits plaatmetaalfabriek heeft het initiatief genomen om zonnepanelen te installeren en hiermee de metaalbewerkings-apparaten van energie te voorzien Deze panelen produceren 25.710 kWh per jaar, wat gelijk staat aan de energie voor 8 woningen op jaarbasis. Het bespaart 11 ton CO₂-uitstoot per jaar.
- Geavanceerd staal voor elektrische auto's** *WorldAutoSteel* heeft lichtgewicht en staal-intensieve ontwerpen ontwikkeld die het gewicht van een (elektrisch) voertuig met maximaal 39% reduceren. Toegepast op een standaard familieauto, verminderd het gewicht met ongeveer 270 kg. Een besparing van 3 - 4,5 ton uitstoot gedurende de gehele levensduur.

B PRODUCTEN VAN RESTSTROMEN

⚡	Matig	💧	Laag	🚚	Matig
⚖️	Hoog	🔥	Matig	€	Matig
🌱	Laag	🔄	Laag	⚙️	Laag

Met meer dan 4 miljoen ton aan afval heeft de metaalindustrie de grootste afvalstroom van alle clusters. Het merendeel is 'slak', wat overblijft nadat metaalerts is gesmolten en het metaal van het steen is gescheiden. Slak wordt al voor een aantal toepassingen ingezet, bijvoorbeeld in de constructiesector. Desondanks wordt een deel daarvan nog niet gebruikt, of zijn er meer hoogwaardige oplossingen. Verschillende onderzoeken en pilots zijn gestart om andere methodes te vinden.

Voorbeelden

- Metaalslak voor winning fosfor** Een Europees project (*SLASORB*), heeft getest of metaalslak als filter kan worden gebruikt om fosfor uit afvalwater te halen. Als gevolg van het gebruik van meststoffen in de landbouw komt veel fosfor vrij dat in rivieren en meren beland. Dat zorgt voor overmatige groei van algen. Deze filters kunnen fosfor filtreren en terugwinnen.
- Granulaat in wegen** *CSIRO*, een Australisch onderzoeksinstituut, heeft een methode ontwikkeld om op energiezuinige wijze granulaat voor de cementproductie te maken. Normaal is dit proces erg vervuילend en verbruikt het meer dan 1.000-1.500 liter water per ton slag. Dit is duurzamer, verbruikt geen water, vermindert sulfaat-emissies en faciliteert warmteterugwinning.
- Vervanging voor zand en grind** *SLAG-REC*, een Italiaans onderzoeksproject, richt zich op het realiseren van een systeem voor reststromen uit de staalindustrie, recycling en de invoering ervan op de markt. De nieuwe slakken behandelingsmethode creëert een vervanger voor natuurlijk zand en grind, materialen die op grote schaal worden gebruikt in de wegenbouw.

C PRODUCTEN UIT EMISSIES

⚡	Laag	💧	Laag	🚚	Matig
⚖️	Matig	🔥	Laag	€	Matig
🌱	Laag	🔄	Hoog	⚙️	Laag

De metaalproducten cluster stoten de hoogste hoeveelheden aan emissies uit - meer dan 6 miljoen ton. De industrie heeft over de laatste jaren al veel voortgang geboekt in het reduceren van emissies. Veel initiatieven en onderzoeken zijn gestart om van CO₂-emissies ook andere producten te maken. De meeste initiatieven focussen zich op CO₂ als een input voor bacterie- of algengroei, die in producten verwerkt kunnen worden.

Voorbeelden

- CO₂ naar brandstof** Een Amerikaans bedrijf heeft een methode ontwikkeld om CO₂ naar brandstof om te zetten. Speciaal ontwikkelde bacteriën gebruiken CO₂ en produceren ethanol- en hydrocarbonbrandstoffen. Dit zijn de hoofdingrediënten van diesel, vliegtuigbrandstof en benzine. Hiermee wordt de milieu-impact aanzienlijk naar beneden gebracht.
- Plastic uit CO₂** Onderzoek wijst uit dat door middel van gemodificeerde algen plastic geproduceerd kan worden. De CO₂ wordt door algen omgezet in ethyleen, wat een grondstof is voor de plastic productie. Het proces functioneert als CO₂-opslag, doordat de algen drie keer de hoeveelheid CO₂ opnemen dan dat ethyleen produceren.
- Textielverf uit CO₂** Het Nederlandse *DyeCoo* heeft een 100% watervrije en chemicalienvrije textielverfmethode ontwikkeld. Het systeem hergebruikt CO₂ dat afkomstig is uit industriële activiteiten. De CO₂ wordt onder druk gezet om daarmee de basis voor het kleuringsproces te vormen. Het is een gesloten systeem zonder afvalwater of afval door het gebruik van CO₂.

Bevindingen derde fase en vervolgstappen

De kansenkaart geeft een overzicht van circulaire strategieën die kunnen worden toegepast in de zeven clusters. In totaal zijn er meer dan 55 strategieën weergegeven in de kaart. Door middel van indicatoren, zoals waterverbruik, kan worden vergeleken hoe de strategieën scoren op reductie in grondstoffen maar ook het potentieel voor werkgelegenheid of (economisch) toegevoegde waarde.

De rol van provincie - beleid, subsidies of regelgeving - verschilt per strategie, en kan scherp worden neergezet als de kritische succesfactoren van marktpartijen helder zijn. Hiervoor is het noodzakelijk dat de markt wordt benaderd om helder te krijgen waar op dit moment de grootste enthousiasme voor is, waar barrières liggen en welke rol de provincie kan spelen om implementatie te bevorderen.

De provincie zal daartoe, na het vaststellen van de Kadernotitie in januari en februari 2017, strategische sessies organiseren met bedrijven en instellingen uit Noord-Holland. De resultaten van de strategische sessies worden verwerkt in het toekomstige circulaire beleid van Noord-Holland, het z.g. Ontwikkelingsperspectief.

Dit rapport is tot stand gekomen door Circle Economy in opdracht van de provincie Noord-Holland.

Circle Economy

Circle Economy is een sociale onderneming, met de missie om de transitie naar de circulaire economie te versnellen door praktische and schaalbare oplossingen. Onze tools en programma's zijn gemaakt om implementatie voor bedrijven, en overheden in een breed scala aan sectoren te bewerkstelligen.

Project team

Circle Economy

Jurn de Winter, Klaske Kruk, Kay van 't Hof en Hannah Barnes

Provincie Noord-Holland

Nic Grandiek, Martine van der Klug-Asperen, Wouter Ram, Hans Vonk, Charles van Schalk en Pim Van Herk

Disclaimer

De informatie gebruikt in deze publicatie zijn gebaseerd op landelijke data bronnen (zoals CBS), en anderzijds wetenschappelijke artikelen, en wordt hiermee aan de hand van best beschikbare data een betrouwbaar beeld geschetst voor Noord-Holland. Circle Economy noch de provincie Noord-Holland zijn verantwoordelijk voor fouten die voortkomen in dit rapport. De publicatie mag alleen worden gebruikt wanneer de bron duidelijk is weergegeven.

Foto's

Cover: OuderAmstel, Markus Keuter
P2: Noord-Holland, Herr Olsen
p4: Wave, TRUONGHIEN
p10: ISS view, Jeff Williams
p22: Oerhollands, Johan Wieland
p33: Tulpenveld, Alex de Haas

Publicatiedatum

Oktober 2017

Nieuwe Herengracht 95
1011 RX Amsterdam
www.circle-economy.com

Advies aan Provinciale Staten	
Tbv Statenvergadering d.d.	12 december 2016
Commissie	Economie, Energie en Bestuur
Datum commissievergadering	21 november 2016
Onderwerp: Kadernotitie Circulaire Economie Voordracht 83	

Uw contactpersoon

M.C.A. de Zwart

AD/STG

Doorkiesnummer 023-514 3756

zwartm@noord-holland.nl

1 december 2016

1|5

De commissie Economie, Energie en Bestuur adviseert om de Statenvoordracht Kadernotitie Circulaire Economie te agenderen voor de PS-vergadering van 12 december 2016.

De voordracht is onderwerp van discussie geweest in de commissie Economie, Energie en Bestuur van 21 november 2016.

Zie onderstaand het uittreksel uit het conceptverslag van die vergadering.

7.a. Voordracht Kadernotitie Circulaire Economie

De **voorzitter** leidt het onderwerp kort in en meldt dat bij dit agendapunt gestart wordt met de nieuwe vergaderwijze. De commissie gaat in eerste instantie met elkaar in discussie en in tweede termijn kunnen vragen aan GS gesteld worden.

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) is van mening dat het noodzakelijk is om de rol van de provincie en de benodigde middelen om in 2050 een volledig circulaire economie in Nederland te realiseren, zo expliciet en concreet mogelijk te maken. Daar bestaat nog geen helder beeld over. Of hebben de andere fracties hier wel inzicht in?

Mevrouw **Lagerveld** (VVD) vindt het van belang om belemmeringen weg te nemen, zodat er een gunstig milieueffect bereikt kan worden met creatief en innovatief ondernemerschap. Het bedrijfsleven moet het uiteindelijk doen, want dat wordt niet bepaald door de overheid. De overheid maakt beleid en kan ontwikkelingen stimuleren. Burgers kunnen op hun rol worden aangesproken, maar hun keuzevrijheid moet gerespecteerd worden. In de voordracht ontbreekt de actie om burgers te laten zien dat afval een herbruikbare grondstof is. De provincie kan als eigenaar/opdrachtgever de vraag naar circulaire producten en diensten en daarmee de markt positief ontwikkelen. Dat zou de belangrijkste rol kunnen zijn voor de provincie. Beleidsontwikkeling op het gebied van afvalstoffen, zoals afvalscheiding, preventie, verpakkingenbeleid en levensduur wordt vastgesteld in het landelijke afvalbeheerplan en is niet aan de provincie. Het bedrag van 700.000 euro voor een vierjarenperiode lijkt erg weinig. In het kader van het scheppen van verwachtingen is het belangrijk dat dit overeenstemt met wat haalbaar en realistisch is.

Mevrouw **Haagsma** (CDA) is verontrust over het feit dat Noord-Holland samen met Zuid-Holland onderaan de lijst staat van provincies bij afvalscheiding. Wat is de ambitie van de VVD hierbij?

Mevrouw **Lagerveld** (VVD) is daarom benieuwd naar de rol van de provincie en hoe de burger positief beïnvloed kan worden zonder dat het van hogerhand opgelegd wordt. Hiermee kan een win-winsituatie gecreëerd worden. Het valt op dat in zo'n ambitieus plan 'maar' 700.000 euro beschikbaar is. De vraag is of de ambitie moet worden bijgesteld of dat het beschikbare bedrag verhoogd moet worden.

Mevrouw **Klaassen** (D66) vraagt zich af of in de aanbesteding eisen gesteld kunnen worden aan de circulariteit door de overheid c.q. provincie.

Mevrouw **Lagerveld** (VVD) bevestigt dit. In de kansenkaart staan mooie voorbeelden en strategieën, maar zij is benieuwd naar de reacties uit de markt en de strategische sessies in 2017.

De heer **Klein** (CU/SGP) stelt voor om GS twee richtingen mee te geven: zich niet primair richten op zaken die in de kansenkaart met 'terugdringen' worden benoemd, maar op zaken die werkelijk circulair gemaakt kunnen worden. Daarnaast moet men zich richten op een aantal proefprojecten waarbij nieuwe verbindingen worden gelegd, zoals betere benutting van de levensduur van elektronica of duurzaam gebruik van nutriënten voor groei van planten. Deze kunnen in de vorm van een pilot uitgevoerd worden.

Mevrouw **Doevendans** (PvdA) sluit zich aan bij de vraag over het beperkte bedrag. Als de provincie aanjager wil zijn, dan moet hier volop worden ingezet. Zijn de andere fracties het ermee eens hierop volop in te zetten en welke projecten spreken dan het meeste aan?

Mevrouw **Kocken** (GL) verwacht dan vervolgens de vraag of hier meer geld voor vrijgemaakt moet worden. Hoort deze vraag hier ook bij of is dat geen optie voor de PvdA?

Mevrouw **Doevendans** (PvdA) wil eerst antwoord ontvangen van GS op de vraag of het klopt dat het bedrag betrekking heeft op alle punten in het plan of dat er al een selectie is gemaakt. Daarna kan beoordeeld worden of er meer geld nodig is.

Mevrouw **Klaassen** (D66) constateert dat het bedrijfsleven hier een grote rol in heeft. Is het handig om gezamenlijk een intentieverklaring met de stakeholders op te stellen om een commitment vast te leggen over de te behalen doelstellingen? Dan moet er niet gefocust worden op alles gelijktijdig realiseren, maar eerst juist de grootste kansen benutten. Er moet ook gekeken worden naar hoe de producten gemaakt worden, want deze moeten herbruikbaar zijn. Dat is het startpunt en daar lijkt nog wel enige ruimte te bestaan.

De heer **Van Raan** (PvdD) ziet helaas niets terug van het zichtbaar maken van de externe kosten (een kernbegrip uit de circulaire economie), dat zijn kosten die niet in de prijs berekend zijn, maar wel bestaan. Men kan hierbij denken aan verborgen kosten of kosten die in de toekomst ontstaan. Zolang vervuilen goedkoper is dan niet vervuilen, lijkt een systeemverandering onmogelijk te zijn, dus het in beeld brengen van externe kosten is een voorwaarde om een systeemverandering tot stand te brengen.

Mevrouw **Haagsma** (CDA) vraagt of de PvdD het ermee eens is dat als een systeemverandering niet meteen mogelijk is, er begonnen moet worden met stappen zetten die wel haalbaar zijn. Dat lijkt meer tot stand te brengen dan gaan zitten wachten op een systeemverandering.

De heer **Van Raan** (PvdD) is blij met de vermelding van het woord systeemverandering en dat erkend wordt dat deze nodig is. Daarom dienen de voorwaarden gecreëerd te worden waaronder deze kan plaatsvinden. Daarnaast kunnen uiteraard al stappen gezet worden, maar het echte probleem moet wel onderkend worden. De vraag aan de commissie is of aan de externe kosten aandacht besteed moet worden, omdat veel processen dan sneller gaan.

Mevrouw **Klaassen** (D66) vraagt naar de rol van de provincie hierin.

De heer **Van Raan** (PvdD) vindt de kadernotitie een goede mogelijkheid om te beschrijven hoe men hier tegenaan kijkt, maar dan moeten wel de consequenties genomen worden. De vraag is wel wat hoe systeemverandering exacte gedefinieerd wordt.

De heer **Klein** (CU/SGP) is het eens met het voorstel om de externe kosten te berekenen en te betrekken om de systeemverandering mogelijk te maken. Welke aandachtspunten zijn belangrijk bij de uitwerking van het circulaire beleid? Kan de PvdD aangeven wat de belangrijke aandachtspunten zijn?

De heer **Van Raan** (PvdD) noemt het voorbeeld van industrieterreinen. Het was voor bedrijven gemakkelijk om op een nieuwe plek te gaan zitten vanwege de lage grondprijzen. Wanneer in de prijs van de grond een aantal zaken was verrekend, zoals het voorkomen van verloedering van het terrein, dan was de prijs heel anders geweest en waren er niet zoveel bedrijven verhuisd. Zo kunnen meer voorbeelden genoemd worden, zoals de echte prijs van melk. Met het in rekening brengen van de echte prijs kan gedrag beïnvloed worden. De notitie beschrijft drie pijlers, circulaire economie, energietransitie en duurzame mobiliteit. De PvdD wil hier nog twee pijlers aan toevoegen: de eiwittransitie en gebruiksreductie, want als het er niet is, dan hoeft het ook niet circulair te zijn. Dat zou de nota vollediger maken. Als nu 95% of 99% van de economie van de provincie

lineaire economie betreft, dan zou de beëindiging hiervan ook een pijler kunnen zijn. De huizenbouw met energiepositief bouwen ontbreekt op de kansenkaart, evenals de landbouw. Daarnaast mist men de rol van de provincie als uitvoerder. Hij kondigt aan dat volgende week een initiatiefvoorstel wordt ingediend met betrekking tot duurzame inkoop door de provincie.

Mevrouw **Haagsma** (CDA) vindt het onbestaanbaar dat de provincie onderaan de lijst met afvalscheiding staat en dat geldt niet alleen voor Noord- en Zuid-Holland, maar ook voor Amsterdam. De burgers moeten ook een mindsetwijziging ondergaan, want iedereen heeft daar een verantwoordelijkheid voor. De kansenkaart is een goed vertrekpunt, maar er dient te worden geconcentreerd op de sectoren waar de provincie een grote rol kan vervullen. De sector ziekenhuizen lijkt hier in eerste instantie niet voor in aanmerking te komen. Er moet worden aangesloten bij waar de winst behaald kan worden, want daardoor kunnen grote stappen gezet worden. De inleiding mag wat stilliger geformuleerd worden, want er moet vooral worden ingezet op het voorkomen van knelpunten en men moet niet gaan zitten wachten op het ontstaan hiervan. Het is wonderlijk dat de experts die het rapport hebben opgesteld, de landbouw niet hebben meegenomen, terwijl dit wel een kansrijke sector is.

De heer **Van Raan** (PvdD) vraagt of het niet meenemen van de externe kosten van de landbouw misschien de reden is voor het ontbreken van de landbouw op de kansenkaart. De kosten van landbouw zijn universeel erkend als erg hoog, dus daar kan veel bereikt worden op circulair gebied.

Mevrouw **Haagsma** (CDA) weet niet of dat de reden is, maar niet alleen de kosten, maar ook de opbrengsten van de landbouw zijn heel hoog.

De heer **Van Raan** (PvdD) meldt dat dit slechts 3% van de Nederlandse economie betreft.

Mevrouw **Haagsma** (CDA) is van mening dat circulaire economie behoort tot de portefeuille economie en het is vreemd dat economie niet wordt genoemd. In het BOT-overleg is gesproken over belemmerende regelgeving, maar er moet ook worden gekeken naar de infrastructuur en vraag en aanbod. Koplopers in circulaire ontwikkelingen moeten niet belemmerd worden door regelgeving en door een omgeving die er nog niet klaar voor is, maar moeten juist omarmd worden. De provincie kan zich inzetten op een betere aansluiting tussen koplopers en een omgeving die er nog niet helemaal klaar voor is en het beïnvloeden van de mentaliteit. Tijdens het BOT-overleg is gebleken dat de provincie Noord-Holland vooroploopt bij circulaire economie. Helaas was hierover bij IPO geen enkele informatie beschikbaar. Het CDA is benieuwd naar het voorstel van de PvdD ten aanzien van de inkoop door de provincie. Als conclusie wordt gesteld dat men er nu echt voor moet gaan.

Mevrouw **Klaassen** (D66) vraagt hoe het CDA aankijkt tegen de kosten.

Mevrouw **Haagsma** (CDA) gelooft echt in circulaire economie en er komt een groter budget aan.

De heer **Pieterman** (50plus) meent dat de stip op de horizon voor 2050 naar voren gehaald moet worden. Hij ziet graag een prioritering aangebracht in de zeven clusters. Hij stelt voor de clusters toerisme, voedsel en groothandel, zaden en kassenlogistiek met elkaar te verbinden en met voorrang te behandelen.

Mevrouw **Klaassen** (D66) vraagt naar de criteria voor deze keuze.

De heer **Pieterman** (50plus) meldt dat uit de presentatie is gebleken dat met de toeristensector veel winst te behalen is, zoals het beperken van watergebruik in hotels. Afvalproducten van zaden en kassen en voedsel en groothandel kunnen benut worden voor het maken van plastic flessen.

De heer **Klein** (CU/SGP) vindt het voorkomen van waterverspilling niet echt een voorbeeld en onderdeel van circulaire economie.

De heer **Pieterman** (50plus) vindt (hergebruik van) water wel degelijk onderdeel van circulaire economie.

De heer **Klein** (CU/SGP) meent dat dan straks alles circulair genoemd kan worden. Het lijkt de voorkeur te hebben om te focussen op een paar iconische projecten en het opzetten van circulaire processen die er nog niet eerder waren.

De heer **Pieterman** (50plus) denkt hier anders over. Hij is blij met de jaarlijkse voortgangsrapportage en met het feit dat ook de provincie bij de eigen inkoop de circulaire aspecten gaat meenemen. Hij gaat ervan uit dat de provincie in voorkomende gevallen niet voor het goedkoopste product kiest, maar meer wil betalen voor duurzame producten.

De heer **Sint** (SP) vindt het budget enigszins teleurstellend. Er moet gestart worden met de grootste kanshebbers zodat het bedrag goed besteed wordt. De provincie moet een sterke regie voeren om te voorkomen dat er veel kleine projectjes gaan draaien. Indien nodig, moet het budget verhoogd worden.

Mevrouw **Kocken** (GL) vindt het budget ook te beperkt met het oog op de ambitie die in het stuk naar voren komt. Focus is noodzakelijk, maar ook een hoger budget.

Tweede termijn

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) vraagt aandacht voor meekoppelkansen en bewustwording. De overheden dienen daar gezamenlijk op in te zetten.

Mevrouw **Lagerveld** (VVD) stelt dat de beleidsontwikkeling op landelijk niveau plaatsvindt, terwijl in de notitie de provincie vaak wordt genoemd in het kader van ontwikkeling van beleid. Hoe kijkt de gedeputeerde hiernaar? Ziet hij kansen om inwoners op een positieve manier te betrekken? Is het bedrag van 700.000 euro realistisch met het oog op de gestelde ambities?

De heer **Klein** (CU/SGP) verzoekt de gedeputeerde te reageren op zijn eerder gestelde vraag aan de commissie.

Mevrouw **Doevendans** (PvdA) constateert dat 700.000 euro is bestemd voor de uitvoering van 'de activiteiten', maar waar gaat het dan precies om?

Mevrouw **Klaassen** (D66) vraagt naar de mogelijkheden die ontstaan wanneer het beschikbare bedrag verhoogd wordt.

De heer **Van Raan** (PvdD) stelt voor om alle fracties drie minuten extra spreektijd te verlenen voor dit belangrijke onderwerp, aangezien bijna alle fracties door hun spreektijd heen zijn.

De **voorzitter** stemt dit af met de commissie en constateert dat hier geen meerderheid voor bestaat.

Mevrouw **Haagsma** (CDA) vindt het belangrijk dat de portefeuille economie aanhaakt.

Gedeputeerde **Van der Hoek** is blij met alle positieve reacties. Het bedrag van 700.000 euro betreft procesgeld om zaken mogelijk te maken die bij de rol van de provincie zijn gedefinieerd, zoals het organiseren van symposia en expertsessies of het bevorderen van kennis delen om samen met het bedrijfsleven verder te komen. Met dit bedrag worden geen projecten gefinancierd, want dat is aan de fabrikanten en het bedrijfsleven. De provincie bevordert deze processen. De hoogte van het bedrag is tot stand gekomen door dit te af te stemmen met vergelijkbare trajecten. Het kan iets hoger worden, wanneer de noodzaak daarvoor blijkt uit de nadere uitwerking. De provincie komt tot een aanscherping van de doelen die vervolgens in de uitwerking worden weergegeven. Hierbij wordt aangesloten bij het Rijk, de MRA en de P4. Het Rijk start met de plannen voor de vijf sectoren en via IPO is de provincie daarbij aangehaakt. Dit is het kader en daarna wordt de discussie gestart met de fabrikanten en het bedrijfsleven. Daarna volgt de aanscherping en zal de rol van de provincie duidelijker worden. Aan de ene kant is het Rijk leidend bij de systeemverandering, maar de provincie heeft wel een rol bij het realiseren van verbindingen binnen het totale plaatje. De provincie gaat samen met de markt de mogelijkheden na van het beperken van de vraag aan de voorkant. In het kader van de systeemverandering is het van belang om reële doelen te stellen en de rolverdeling tussen de diverse overheden duidelijk te maken. De PvdD wordt verzocht om voorbeelden te geven op terreinen waar de provincie stappen zou kunnen zetten. Uiteindelijk moet men uitkomen op een intentieverklaring, nadat de dialoog met het bedrijfsleven en de industrie heeft plaatsgevonden en een aantal clusters is gekozen om op te focussen. De provincie dient niet voor bepaalde clusters te kiezen, maar in samenspraak te beoordelen welke clusters kansrijk zijn en waar dwarsverbanden kunnen worden aangegaan. Flexibiliteit in de regelgeving is een van de grote uitdagingen, want soms gaan de processen zo snel dat de regelgeving hierop achterblijft. Het circulaire aspect wordt overigens meegenomen in de Omgevingsvisie in het kader van de ruimtelijke component.

Mevrouw **Haagsma** (CDA) vraagt om ook de verbinding te leggen met de portefeuille economie, want deze ontbreekt vooralsnog en het is belangrijk om deze te vermelden bij de stip op de horizon.

Gedeputeerde **Van der Hoek** is van mening dat circulaire economie ook economie betreft en het is evident dat het hierbij over de portefeuille economie gaat. Hij verzoekt het CDA om een voorstel te doen indien er een aanpassing van de tekst nodig of gewenst is. Het is primair aan het bedrijfsleven om producten te ontwikkelen die de consument aanspreken en het lijkt niet echt de rol van de provincie te zijn om de burgers via publiciteitscampagnes hierbij te betrekken. Dit komt aan de orde in de dialoog over de rollen van het bedrijfsleven en de provincie. Het is te prematuur om deze rol nu al in te vullen. Het rechtstreeks financieren van initiatieven kan plaatsvinden vanuit de innovatiefondsen die worden opgesteld.

De **voorzitter** concludeert dat de kadernotitie als bespreekpunt naar PS gaat.

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 25 oktober 2016

Onderwerp: Kadernotitie circulaire economie

Kenmerk: 774429

Bijlagen: 2

- Kadernotitie circulaire economie
- Kansenkaart circulaire economie

1. Inleiding

In ons coalitieakkoord 'Ruimte voor groei' hebben wij een aantal ambities en beleidsvoornemens geformuleerd, onder meer voor de economie van Noord-Holland. Ons economisch beleidskader (het Strategisch Beleidskader Economie) heeft u op 23 mei jl. vastgesteld. Daarin werken wij aan het verbeteren van welvaart en welzijn in onze provincie door in te zetten op een duurzame, ondernemende en vernieuwende economie. De kadernotitie circulaire economie die wij hierbij aan u voorleggen, is één van de uitwerkingen van het nieuwe economisch beleid, met name gericht op de thema's 'duurzaam' en 'vernieuwend' en een uitwerking van het thema 'circulaire economie' van ons Milieubeleidsplan 2015-2018. In het coalitieakkoord schrijven wij over circulaire economie:

"Wij onderschrijven het belang van de 'circulaire economie', waarbij zoveel mogelijk grondstoffen opnieuw worden gebruikt (ook wel de grondstoffenrotonde genoemd). De overstap naar een circulaire economie is een grote verandering voor bedrijven, maar biedt ook kansen voor economische ontwikkeling. In het Noordzeekanaalgebied/ West-as zien wij in het bijzonder kansen op dit gebied. De rol van de provincie in deze is die van verbinder van initiatieven en kennismakelaar richting bedrijfsleven en gemeenten."

Voor de uitwerking van circulaire economie volgen wij het BOB-proces (beschouwing-oordeelsvorming-besluitvorming). Dit proces is gestart met de 'Startnotitie circulaire economie' (vastgesteld door ons college op 17 mei 2016 en behandeld in uw commissie EEB op 6 juni 2016). De startnotitie ging met name over de uitgangspunten en het proces. De voorliggende Kadernotitie circulaire economie is de tweede stap en schetst de hoofdlijnen en richting van onze beoogde inzet op het thema. Hierbij behoort ook de 'Kansenkaart' (zie bijlage), waarin een aantal bedrijfsclusters is geanalyseerd en kansen zijn geïdentificeerd voor de verduurzaming van grondstoffenstromen. Dit moet uiteindelijk leiden tot de derde stap, het 'Ontwikkelingsperspectief circulaire economie' en uitvoeringsagenda (voorjaar 2017). Wij vragen u om in uw kaderstellende rol de kadernotitie vast te stellen.

2. Kadernotitie circulaire economie

Het begrip ‘circulaire economie’ is relatief nieuw en het denken daarover is nog volop in beweging. Het is ontstaan vanuit het besef dat de traditionele ‘lineaire’ economie op termijn een onvermijdelijk probleem gaat opleveren, namelijk het uitgeput raken van eindige natuurlijke hulpbronnen als fossiele brandstoffen, metalen, mineralen en andere grondstoffen die nodig zijn om producten te maken. In de lineaire economie worden producten gemaakt, geconsumeerd en uiteindelijk weggegooid. Grondstoffen eindigen zo als afval. Zo worden door de groeiende wereldbevolking, toenemende welvaart en toenemende verstedelijking grondstoffen steeds schaarser en duurder omdat ze niet hernieuwbaar zijn. In het model van een circulaire economie worden grondstoffen, materialen en componenten zo lang mogelijk in de productieketen gehouden, zodat deze hun waarde en bruikbaarheid behouden en de druk op de wereldvoorraad verminderd wordt. Circulaire economie biedt daarom een goed denkkader om deze problemen het hoofd te bieden.

Wij vinden het belangrijk dat Noord-Holland stappen maakt richting de transitie naar een circulaire economie. Dat kunnen wij niet alleen. Samenwerking is nodig op allerlei niveaus, waarbij het bedrijfsleven een hele belangrijke schakel is. Wij zoeken daarbij naar een optimale rol als regionale overheid. Gelukkig zien wij vele initiatieven en ambities op gebied van circulaire economie die ons koppelkansen bieden. Denk aan de Europese Unie (‘Pakket Circulaire Economie’), de Metropoolregio Amsterdam (‘Actieagenda 2016-2020’) en de rijksoverheid, die onlangs het ‘Rijksbrede programma circulaire economie’ heeft vastgesteld, met de ambitie dat de economie in Nederland in 2050 volledig circulair is.

In voorliggende ‘Kadernotitie circulaire economie’ bouwen wij verder op de startnotitie en schetsen wij de contouren van het uiteindelijke ‘Ontwikkelingsperspectief circulaire economie’ die wij in het voorjaar met u willen bespreken. De kadernotitie gaat dieper in op onze mogelijke rollen, onze opties voor inzet en instrumenten, en schetst een inhoudelijke koers. Een bouwsteen hiervoor is de ‘Kansenkaart circulaire economie’ die bij de stukken gevoegd is. De kansenkaart is een analyse van 7 bedrijfsclusters aan de hand van hun grondstoffenstromen. De analyse benoemt potentiële kansen op verduurzaming binnen het cluster en tussen clusters onderling en het doet een inschatting van het effect van innovaties in de stromen op haalbaarheid, werkgelegenheid en toegevoegde waarde in termen van ‘laag’, ‘matig’ of ‘hoog’. In de kadernotitie geven wij aan hoe wij denken met de geïdentificeerde kansen verder te gaan. Daarnaast benoemen wij nog een aantal andere lijnen die wij in het ontwikkelingsperspectief willen uitwerken.

3. Financiering en communicatie

Voor circulaire economie is vooralsnog geen budget gereserveerd. Wij zullen dit nog verder uitwerken en onderbouwen in het Ontwikkelingsperspectief circulaire economie (voorjaar 2017) en zullen dan een voorstel ter zake aan u voorleggen. Op dit moment schatten wij in € 700.000 nodig te hebben voor de uitvoering van de beoogde activiteiten tot en met 2020.

4. Proces en procedure

Na vaststelling van de ‘Kadernotitie circulaire economie’ zullen wij de kadernotitie uitwerken in het ‘Ontwikkelingsperspectief circulaire economie Noord-Holland’. Naar verwachting kan deze in mei 2017 behandeld worden in de commissie EEB en in juni 2017 vastgesteld worden in uw staten. Daarna werken wij het ontwikkelingsperspectief uit in een uitvoeringsprogramma.

Jaarlijks rapporteren wij in uw commissie EEB over de voortgang van het programma. De evaluatie vindt in 2020 plaats.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. J.W. Remkes, voorzitter

H.J. Schartman, waarnemend provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 83

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 25 oktober 2016;

gelet op;

- het belang van de transitie van een lineaire naar een circulaire economie;
- de beleidsdoelen en -ambities van de Europese Unie en het kabinet voor circulaire economie;
- onze missie voor het economisch beleid, namelijk: wij maken ons sterk voor welvaart en welzijn in Noord-Holland door een duurzame, vernieuwende en ondernemende economie;

besluiten:

De Kadernotitie circulaire economie vast te stellen.

Haarlem, 12 december 2016

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Beantwoording technische vraag Circulaire economie

Mw. R. Kocken, GroenLinks:

In de vorige EEB-commissievergadering bespraken wij de kadernota Circulaire Economie. In die nota is aangegeven dat dit jaar voor het onderwerp geen budget beschikbaar is en dat voor de komende drie jaar verwacht wordt met EUR 700.000,-- toe te kunnen.

Diverse partijen merkten op dat zij dit, mede gelet op de ambitie die uit het stuk sprak, een laag bedrag vinden. De gedeputeerde gaf daarop aan dat dit bedrag ook niet het enige bedrag is dat aan circulaire economie zal worden besteed, hij verwees naar diverse andere potjes.

VRAAG:

Graag ontvang ik een overzicht van alle potten waarnaar de gedeputeerde verwees. Daarbij verneem ik dan bovendien graag welk deel van die potten, op welke manier en/of onder welke voorwaarden, aan circulaire economie wordt besteed.

ANTWOORD:

Er zijn, zoals aangegeven door gedeputeerde Van der Hoek, diverse (provinciale) middelen die nu al of in de nabije toekomst voor circulaire economie beschikbaar zijn. Soms gaat dat om proces- en onderzoeksgeld, soms zijn dat subsidies, dan wel investeringen. Voor alle lopende subsidieregelingen zijn de voorwaarden op <http://www.noord-holland.nl/Loket/Subsidies/Subsidieregelingen> in te zien. Per regeling is er soms sprake van een apart plafond voor circulaire economie, soms is het afhankelijk van de vragen die uit de markt komen welk gedeelte van beschikbare middelen ingezet worden voor circulaire economie.

Het gaat dan om:

- De **uitvoeringsregeling Duurzame Zeehavens** (deze was opengesteld tot en met 15 september 2016.) Voor het stimuleren van circulaire economie was maximaal € 1.185.000,- beschikbaar.
- Het **provinciale MKB fonds** van 10 mln. euro, in oprichting, voor duurzame innovaties, zie ook de brief van GS aan PS, *Instrumentarium MKB innovatiefondsen*, met bijlagen (780851/780859).
- De landelijke **MKB innovatiestimulering topsectoren (MIT)**; er is door de provincie 1 mln. euro beschikbaar gesteld in 2016, in 2017 wordt dat 2 mln. euro. Overigens komt 1,5 mln. euro hiervoor uit de 10 mln. euro van het MKB fonds.
- Het **Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland** biedt ook ruimte om voor unieke projecten die bijdragen aan een duurzame economie, waaronder circulaire economie. PS hebben in totaal 85 miljoen euro bestemd voor het fonds.
- Er zijn ook Europese subsidiemogelijkheden, waar Noord-Holland in bepaalde gevallen ook in cofinanciering aan bijdraagt. Voor de provincie Noord-Holland zijn de subsidieprogramma's uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling het meest relevant. Dit zijn de INTERREG programma's, het Europese Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP) en Kansen voor West.
 - o **Interreg 2 Seas**. De algemene doelstelling is het ontwikkelen van een innovatief, kennis- en onderzoeksgebaseerd, duurzaam en inclusief 2 Zeeën-gebied, waar natuurlijke hulpbronnen worden beschermd en de groene economie wordt bevorderd. De specifieke doelstelling circulaire economie daarbinnen is toegespitst op de invoering van circulaire oplossingen in alle relevante sectoren in het 2 Zeeëngebied.
 - o **Kansen voor West** is een subsidieprogramma dat economische innovaties stimuleert en bij wil dragen aan de koolstofarme economie. Projecten die nieuwe producten of diensten ontwikkelen op een innovatieve manier maken kans.

Daarnaast maken projecten die bijdragen aan de reductie van CO2 uitstoot, grondstoffenbesparingen of productie van duurzame energie ook kans op subsidie. Naast de regionale subsidieprogramma's zijn er ook EU-brede subsidieprogramma's als Life+ (voor milieuonderwerpen als luchtkwaliteit, geluid, bodem) en Horizon 2020 (voor onderzoek en innovatie).

- o Het [Plattelandsontwikkelingsprogramma \(POP\)](#) is een Europees subsidieprogramma voor ontwikkelingen in het buitengebied met een focus op innovatie en duurzaamheid. Binnen POP 3 zijn 7 innovatiethema's, 1 daarvan is: maatregelen die leiden tot een geringer grondstoffengebruik en een gesloten kringloop, met als resultaat een emissievermindering van milieubelastende stoffen naar bodem, lucht en grond- en oppervlaktewater en minder uitputting van hulpbronnen en grondstoffen. De provincie Noord-Holland stelt voor het totale programma de helft van de subsidie beschikbaar, die door de Europese Unie wordt verdubbeld. Er wordt 40% van de projectkosten gesubsidieerd. Met de bijdrage van de ondernemers zelf wordt zo in totaal bijna € 12 miljoen euro geïnvesteerd in de toekomst van de Noord-Hollandse landbouw. Tot en met 28 februari 2017 kan subsidie worden aangevraagd.

De voorliggende kadernotitie dient overigens als basis voor het in het voorjaar vast te stellen Ontwikkelingsperspectief. Op dat moment stellen GS concrete beleidskeuzes voor en zal er vanuit de hieruit voortkomende ontwikkelacties ook aanzienlijk meer zicht zijn op de financieringsbehoefte.

Van: Veldhoen-de Groot, mw. M.D. (Mariska)

Verzonden: maandag 5 december 2016 12:30

Aan: Zwart, mw. M.C.A. (Monique) de

Onderwerp: FW: technische vraag Circulaire economie

Geachte heer/mevrouw,

In de vorige EEB-commissievergadering bespraken wij de kadernota Circulaire Economie. In die nota is aangegeven dat dit jaar voor het onderwerp geen budget beschikbaar is en dat voor de komende drie jaar verwacht wordt met EUR 700.000,-- toe te kunnen.

Diverse partijen merkten op dat zij dit, mede gelet op de ambitie die uit het stuk sprak, een laag bedrag vinden. De gedeputeerde gaf daarop aan dat dit bedrag ook niet het enige bedrag is dat aan circulaire economie zal worden besteed, hij verwees naar diverse andere potjes.

VRAAG: Graag ontvang ik een overzicht van alle potten waarnaar de gedeputeerde verwees. Daarbij verneem ik dan bovendien graag welk deel van die potten, op welke manier en/of onder welke voorwaarden, aan circulaire economie wordt besteed.

met vriendelijke groet,

Rosan Kocken

GL

Initiatiefvoorstel Klimaatinitiatief Noord-Holland

Samenvatting

GroenLinks en de Partij voor de Dieren vinden dat klimaatdoelstellingen dieper en breder verankerd zouden moeten worden in beleid, om ons voor te bereiden op een duurzame toekomst. Ook op regionaal niveau is dat noodzakelijk. Met dit initiatiefvoorstel vertalen bovengenoemde partijen de landelijke Klimaatwet naar de provincie Noord-Holland.

Inleiding

In het weekend van 12 en 13 december ondertekenden in Parijs meer dan 150 landen, na ruim twee weken onderhandelen door 40.000 afgevaardigden, het klimaatakkoord. Voor het eerst in de geschiedenis hebben 195 landen zich gecommitteerd aan het gezamenlijk reduceren van hun CO₂-uitstoot¹. Een historische stap, al is het alleen al omdat de wereld eindelijk erkent wat de omvang van het probleem is en wat de ambitie om het op te lossen moet zijn. Dat is geen eindpunt, dat is pas het begin. Dat moet nu vertaald in doeltreffende actie, want met het huidige beleid warmt de aarde drie graden op.

De opwarming van de aarde moet beperkt blijven tot ruim beneden twee graden in 2100, met het streven naar anderhalve graad. Dat is cruciaal voor de poolgebieden, de koraalriffen en de bewoners van laagliggende eilanden en kustgebieden. De opname van anderhalve graad is een overwinning van de armste, kwetsbare landen. De afspraak is dat elke vijf jaar wordt geëvalueerd en plannen worden aangepast. De arme landen krijgen vanaf 2020 jaarlijks 100 miljard dollar om zich aan te passen aan de opwarming en maatregelen te nemen. Het Parijs-akkoord stelt als doel om een snelle afbouw van fossiele brandstoffen te realiseren en een overgang naar 100 procent duurzame energie voor 2050. En dat betekent ook doortastend beleid op regionaal niveau, zoals in Noord-Holland. President Obama zei niet voor niets in het openingswoord op de conferentie: "wij zijn de eerste generatie die iets van klimaatverandering merkt, en de laatste die er nog iets aan kan doen"².

Dat betekent dat we aan de slag moeten, met ongekennde haast en urgentie, want klimaatverandering wacht niet op een akkoord en overeenstemming. In de twee weken dat de landen onderhandelden over het akkoord ging de uitstoot en vervuiling gewoon door. In Nederland hebben we gedurende de conferentie 865.753.424 kilo CO₂³ uitgestoten, verbranden we 690.410.958 kilo aan kolen⁴ (!) en verbruiken we 12.124.000 vaten olie⁵. Het is, in die zin, nog een lange weg naar een duurzaam Nederland.

¹ Met CO₂ uitstoot wordt bedoeld CO₂ equivalente uitstoot. Alle broeikasgassen kunnen worden teruggerekend naar CO₂ equivalent. https://www.ipcc.ch/publications_and_data/ar4/syr/en/mains2-1.html. Omwille van eenvoud wordt hier slechts gesproken over CO₂, bij opstellen van budget wordt rekening gehouden met alle broeikasgassen.

² Obama citeerde overigens weer een uitspraak van een gouverneur: <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2015/11/30/remarks-president-obama-first-session-cop21>

³ Op basis van cijfers 2014 <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/natuur-milieu/publicaties/artikelen/archief/2015/lagere-uitstoot-broeikasgassen-in-warm-2014.htm>

⁴ <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/industrie-energie/publicaties/artikelen/archief/2015/steenkoolverbruik-kwart-hoger.htm>

⁵ Op basis van cijfers 2014, , pag 9

Nieuwe initiatieven

Met een CO₂-uitstoot die wereldwijd hooguit stabiliseert enerzijds⁶, en een steeds korter wordend tijdsframe waarin we de transitie kunnen maken anderzijds, is de bereidheid om te handelen overgeslagen van een kleine voorhoede naar mainstream. Dat lijkt logisch, er staan generaties op voor wie klimaatverandering geen abstractie meer is, maar een proces van hier en nu. Hierbij komt dat we steeds meer inzicht krijgen in de gevolgen van ons eigen handelen, hier en nu. Denk bijvoorbeeld alleen al aan de invloed die ons eetpatroon heeft. De klimaatdiscussie ('wordt opwarming van de aarde veroorzaakt door de mens?') loopt op haar einde, nu meer dan 99% van de onderzoeken over klimaatverandering deze stelling onderschrijft⁷ - een paar volhardende sceptici daargelaten. En een (nieuwe) generatie politici voegt soms langzaam, soms met haast, daad bij woord met nieuw beleid en nieuwe voorstellen. Denk bijvoorbeeld aan de onlangs aangenomen motie voor de sluiting van kolencentrales in de Tweede Kamer. Het sluiten van het akkoord in Parijs zien we als exemplarisch voor bovenstaande omwenteling en hopelijk als begin van serieus wereldwijd klimaatbeleid.

Onder de nieuwe voorstellen valt ook de initiatief-Klimaatwet van Jesse Klaver (GroenLinks) en Diederik Samsom (PvdA). Zij sloegen onlangs de handen ineen om een wet te presenteren die definitief een einde maakt aan vrijblijvend duurzaamheidsbeleid, een wet waarvoor de Partij voor de Dieren mede de weg had vrijgemaakt en die behelst; duurzaamheidsdoelstellingen worden, mits het initiatief wordt aangenomen, voortaan de wet. Of denk aan de invloed van de klimaatrechtzaak van Urgenda; daar waar de politiek niet langer het belang van haar burgers op dit gebied verdedigt, kunnen deze burgers voortaan zelf naar de rechter stappen en de politiek aansprakelijk stellen. Door middel van dit Noord-Hollandse klimaatinitiatief doen we een voorzet om diezelfde duurzaamheidsdoelstellingen met dezelfde standvastigheid te verankeren in regionaal beleid.

Stand van zaken

Door de concentratie van broeikasgassen in de atmosfeer dreigt een onomkeerbare opwarming van de aarde. Als de temperatuur meer dan twee graden Celsius stijgt ontstaat het risico op een gevaarlijke verandering van het klimaat, dat leidt tot extremer weer, meer bosbranden en overstromingen, maar ook droogte en schaarste van water en voedsel; wat kan leiden tot onstabiele regio's, ontwrichting en een flinke toename van klimaatvluchtelingen. Zo schatten studies in dat er, bij de huidige opwarming van de aarde, in 2050 150 miljoen klimaatvluchtelingen zijn⁸, bijna drie keer zoveel als het totale aantal vluchtelingen in 2015⁹.

⁶ <http://www.trouw.nl/tr/nl/13110/Klimaatverandering/article/detail/3907868/2015/03/16/Wereldwijde-CO2-uitstoot-vlakt-voor-het-eerst-in-veertig-jaar-af.dhtml>, overigens steeg de co₂ uitstoot door de kolencentrales in Nederland: <http://www.volkskrant.nl/buitenland/co2-uitstoot-nederland-daalde-terwijl-economie-groeide~a4203878/>

⁷ It's now a ruling paradigm, as much an accepted fact in climate science as plate tectonics is in geology and evolution is in biology, zegt J.L. Powell, die de 99.9% onderzocht. Zie J. L. Powell, 'Comment on "Quantifying the consensus on anthropogenic global warming in the scientific literature"', in: *Environmental Research Letters* (Los Angeles, 2015). Te vinden o.a. hier <http://www.jamespowell.org/index.html>

⁸ Deze en meer beangstigende schattingen oa in EJF, *No Place Like Home - Where next for climate refugees?* Environmental Justice Foundation (London 2009), 14.

⁹ Een onvoorstelbaar aantal van bijna 60 miljoen mensen is momenteel op de vlucht.

<http://www.unhcr.nl/home/artikel/1cc1385fbd54b5e585d8a12cbdcb9c1/unhcr-waarschuwt-dat-de-wereld-afgli.html>

En gaan we op dezelfde voet door, dan hebben we binnen 20 tot 25 jaar zoveel CO₂ uitgestoten dat we over de maximaal toelaatbare wereldwijde grens heen gaan - ook wel ons koolstofbudget genoemd. Wereldwijd hebben we sinds het jaar 1800 driekwart van dit budget gebruikt - 225 biljoen ton van de 300 biljoen¹⁰. Daarmee wordt de opwarming van de aarde geschat op een toename van de temperatuur tussen de 3,4 en 5,6 graden Celsius, vergeleken met het pre-industriële tijdperk. Om een voorbeeld te geven welke impact dat kan hebben: een onlangs gepubliceerde studie waarschuwde voor temperaturen boven de zestig graden in de golfstaten¹¹.

Voor Noord-Holland zijn de gevolgen ook drastisch; de effecten van klimaatverandering zullen hier ook wel degelijk merkbaar zijn. Naast de toename en noodzaak van de opvang van het aantal klimaatvluchtelingen, zullen er ook directe fysieke gevolgen zijn; hoosbuien en ander extreem weer, een stijgende zeespiegel, vluchtelingen. Zo is de verwachting dat de provincie te maken krijgt met heftigere regenbuien, die meer vragen van het absorberend vermogen van de grond niet alleen in de steden van Noord-Holland maar ook in het buitengebied. En wellicht krijgt Noord-Holland ook te maken met hogere waterstanden door meer water vanuit de grote rivieren, dat als gevolg van de klimaatverandering wordt voorspeld¹².

Waar steden juist de grootgebruikers van energie zijn, en met haar vervuilde luchten en massaconsumptie, liggen hier grote kansen. In Het Parool stond er onlangs een fascinerend artikel over: Een beter klimaat begint in de stad. Immers, in de woorden van de Wageningse hoogleraar Pier Vellinga, 'daar waar de meeste mensen wonen, kun je de grote slagen slaan.'¹³ Die slag wordt wereldwijd geschat op 3,7 gigaton CO₂-besparing in 2030, als iedereen een tandje bijschakelt in de verduurzaming. Ook liggen er kansen voor energiebesparing bij bedrijven, in het aanleggen van warmtenetten voor gebruik van restwarmte voor verwarming van woningen, het opwekken van hernieuwbare energie in de provincie zoals met zonneakkers gecombineerd met dubbel ruimtegebruik, innovatie in hernieuwbare energie en daarmee gepaard gaande werkgelegenheid. Maar denk ook aan het verhogen van het waterpeil in het veenweidegebied waardoor minder broeikasgassen vrijkomen.

Het is overigens niet alleen de dichtheid van de stad die kansen oplevert. Het is ook de slagkracht van het lokale niveau, zegt Jules Kortenhorst van de Amerikaanse energiedenktank RMI in hetzelfde artikel. 'Als het gaat om vernieuwend energiebeleid laat de landelijke politiek het keer op keer afweten. Waar gebeurt het? In Amsterdam, in Amsterdam.'¹⁴ In Amsterdam is dan ook een vergelijkbaar klimaatvoorstel ingediend door dezelfde drie partijen die dat bij dezen ook in Noord-Holland doen.

Daarnaast zal er moeten worden ingezet op een kleinere veestapel en een vermindering van de vleesconsumptie. Met een meer plantaardig voedselpatroon kunnen we veruit de snelste klimaatwinst boeken: als iedere Nederlander één dag in de week het vlees zou weglaten, levert dat

¹⁰ Kijk voor een mooie animatie over het koolstofbudget op deze site van De Volkskrant:

<http://static1.volkskrant.nl/static/nmc/red/frameset/2015/koolstofbudget/>

¹¹ <http://www.hpdetijd.nl/2015-10-29/60-graden-in-2070-hoe-lang-zijn-de-golfstaten-nog-bewoonbaar/>

¹² <https://www.knmi.nl/over-het-knmi/nieuws/ipcc-effecten-klimaatverandering-steeds-duidelijker>

¹³ Bart van Zoelen, 'Een beter klimaat begint in de stad', *Het Parool*, 28 november 2015.

¹⁴ Bart van Zoelen, 'Een beter klimaat begint in de stad', *Het Parool*, 28 november 2015.

dezelfde besparing op als wanneer we 1 miljoen auto's van de weg zouden halen.¹⁵ De veehouderij stoot wereldwijd meer broeikasgassen uit dan al het verkeer en vervoer samen en levert daarmee een grote bijdrage aan de klimaatverandering. Het Planbureau voor de Leefomgeving^{16 17}, de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid¹⁸, het Internationale Klimaatpanel IPCC van de VN¹⁹ adviseren dan ook dat er beleid moet komen om ons consumptiepatroon te verduurzamen door minder dierlijke producten te eten. Een vermindering van de vleesproductie en –consumptie hoort dan ook in het pakket met maatregelen om klimaatverandering tegen te gaan. De provincie kan een belangrijke rol spelen bij de transitie van dierlijke naar meer plantaardige voeding door bijvoorbeeld campagnes te steunen die zich richten op een transitie naar een meer plantaardig voedingspatroon. Hier liggen ook kansen voor bijvoorbeeld melkveehouders die vanwege de lage prijzen willen stoppen, maar dat financieel niet kunnen. Zij kunnen overstappen op verbouw van groene eiwitten. Verschillende soorten peulvruchten kunnen in Nederland worden verbouwd, zoals erwten, kapucijners, witte bonen en lupinen: een groene eiwittransitie als economische innovatie. Hier liggen voor Noord-Holland grote kansen; door het afremmen van de intensieve veeteelt.

Veel last van klimaatverandering, maar ook grote kansen voor het oprapen; dat geeft Noord-Holland de plicht om alles in het werk te stellen voor een snelle transitie. Als verantwoordelijke overheid, samen met bedrijven, samen met burgers.

De Klimaatwet

Maar dan moeten we aan de slag. Want eerlijk is eerlijk; we hebben te weinig gedaan de afgelopen jaren. In de wereld, in Nederland en in Noord-Holland liggen we niet goed op schema om de duurzaamheidsdoelstellingen te halen. Landelijk is het aandeel hernieuwbare energie van het totale energieverbruik 5,6 procent.²⁰ Aangezien de provincie Noord-Holland in haar beleidsdocument Koersdocument duurzame energie²¹ geen percentage noemt wordt in dit voorstel uitgegaan van het landelijke percentage.

En hoewel GroenLinks Noord-Holland en Partij voor de Dieren Noord-Holland aanknopingspunten vinden in het duurzaamheidsbeleid van het college; volstaan dit niet. Als Noord-Holland haar verantwoordelijkheid wil nemen, moet er een stevige schep bovenop. Er zijn voorbeelden te over van steden, provincies en landen die veel verder zijn dan wij. Denemarken en Duitsland willen bijvoorbeeld 40 procent CO2 reduceren voor 2020, Stockholm wekt momenteel 70 procent van de energie duurzaam op en heeft haar ambitie gezet op 100 procent uitstootvrij in 2040.²² Het Deense eiland Samsø is geheel zelfvoorzienend, in Kopenhagen is het aardgas geheel vervangen door

¹⁵ <http://www.meatthetruth.nl/download/besparingstabel.pdf>

¹⁶ <http://www.pbl.nl/nl/publicaties/2008/Vleesconsumptie-en-klimaatbeleid>

¹⁷ <http://www.pbl.nl/nieuws/nieuwsberichten/2014/minder-vlees-eten-levert-forse-klimaatwinst-op>

¹⁸ http://www.wrr.nl/fileadmin/nl/publicaties/PDF-Rapporten/WRR_rapport_93_Naar_een_voedselbeleid_web.pdf

¹⁹ <http://www.ipcc.ch/report/ar5/>, zie voor Nederlandse uitleg: <http://www.kijkmagazine.nl/nieuws/ipcc-pleit-minder-vlees-zuivelconsumptie/>

²⁰ <http://www.compendiumvoordeleefomgeving.nl/indicatoren/nl0385-Verbruik-van-hernieuwbare-energie.html?i=9-53>

²¹ Koersdocument duurzame energie, provincie Noord-Holland

²² <http://www.ipcc.ch/report/ar5/>, zie voor Nederlandse uitleg: <http://www.kijkmagazine.nl/nieuws/ipcc-pleit-minder-vlees-zuivelconsumptie/>

restwarmte en elektriciteit²³. Ambitieuze klimaatdoelstellingen zijn noodzakelijk, realistisch en haalbaar.

Eenzelfde ambitie komt naar voren in de initiatief-Klimaatwet die nu op de Haagse tafel ligt. Eerst maar wat het niet is; het is geen opsomming van beleidsplannen, zoals bijvoorbeeld het Koersdocument duurzame energie. Het biedt daarentegen een kader waarbinnen deze beleidsplannen uitgevoerd dienen te worden. Het stelt het eindpunt vast en schetst de weg ernaartoe, maar vult het niet in. Dat eindpunt wordt gevormd door twee doelen in 2050: 95 procent minder CO₂-uitstoot en 100 procent duurzaam opgewekte energie. Het tussenstation is 2030, waarin we 55 procent minder CO₂ mogen uitstoten. De wet is daaronder getrapt opgebouwd: onder de geschetste doelstellingen hangen vijfjaarlijkse klimaatplannen, die de doelen en acties schetsen voor de komende vijf jaar. Deze vijfjaarlijkse klimaatplannen zijn gesynchroniseerd met de vijfjaren rapportages uit de Parijs Klimaattop. Dit zorgt voor stabiliteit in het tot zover gemaakte beleid. Denk bijvoorbeeld aan subsidies op zonnepanelen, waarvan de voorwaarden in het verleden vaak zijn veranderd wat zorgde voor verwarring en een afwachtende houding onder Nederlanders.

Onder het vijfjarenplan hangt de jaarlijkse klimaatbegroting, die de doelen per beleidsterrein voor dat jaar uiteenzet. Er zijn spelregels voor de jaarlijkse klimaatbegroting: doelstellingen mogen onderling, dus tussen ministeries, worden uitgewisseld, als de overkoepelende doelen maar gehaald worden, en als doelstellingen niet gehaald worden dan moet het ingelopen worden in het jaar daarna. De regering legt over de klimaatbegroting verantwoording af, net zoals over de financiële begroting.²⁴

Het klimaatinitiatief

GroenLinks en Partij voor de Dieren doen in dit initiatiefvoorstel de oproep om ook in Noord-Holland een vergelijkbaar initiatief te starten. Zo willen wij dat Noord-Holland zich minimaal aan dezelfde doelen houdt als opgesteld in de landelijke Klimaatwet en vragen wij om ook in Noord-Holland vijfjaarlijkse klimaatplannen te maken voor het terugdringen van broeikasgassen, energiebesparing en de toename van het aandeel duurzame energie.

Als er een Klimaatwet bestaat, waarom moeten we in Noord-Holland dan ook nog een klimaatinitiatief? Als de doelstelling 100 procent duurzaam opgewekte energie in 2050 geldt voor heel Nederland, dan moet dat ook gelden voor Noord-Holland. Dat is waar. Maar strijden tegen klimaatverandering doe je niet alleen op landelijk niveau. Ook lokaal en regionaal moet er een hoop gebeuren om de doelstellingen te halen. Het is belangrijk dat de provincie laat zien dat zij dit initiatief omarmt en mede mogelijk wil maken. Noord-Holland kan zo een leidende rol spelen; een voorbeeldfunctie vervullen voor andere provincies.

Ook op het niveau van de provincie moeten we ons aan de duurzaamheidsdoelstellingen uit de Klimaatwet houden. Deze doelstellingen zijn ambitieuzer dan het Noord-Hollandse Coalitieakkoord, het Koersdocument duurzame energie en het Provinciaal milieubeleidsplan, en dat is noodzakelijk.

²³ Marijn Bosman en Jan Paternotte, 'Je kunt best rechts zijn en groen tegelijk', *NRC Next*, maandag 27 juli 2015

²⁴ Zie voor een uitgebreide uitleg over de Klimaatwet: Voorontwerp voor een klimaatwet, memorie van toelichting, onder andere hier: <http://www.pvda.nl/data/sitemanagement/media/Memorie-van-toelichting%20Klimaatwet.pdf>

Na de uitspraak in de zaak Urgenda heeft Nederland en dus ook de provincie Noord-Holland de plicht meer inspanning te leveren om de uitstoot van broeikasgassen terug te dringen. Het kabinet bereidt nu extra maatregelen voor om de doelstelling van de zaak van Urgenda te halen. Noord-Holland moet hetzelfde gaan doen. Dat zal onvermijdelijk gevolgen hebben voor de begroting.

Daarnaast vragen wij Noord-Holland op provinciaal niveau vijfjarige klimaatplannen op te stellen, die voortvloeien uit de doelstellingen van de Klimaatwet. Ook stellen de portefeuillehouder Duurzaamheid en de portefeuillehouder Financiën tezamen de 'klimaatbegroting' voor het komende jaar op. Deze wordt besproken tezamen met de financiële begroting.

De klimaatbegroting houdt in dat alle Noord-Hollandse portefeuillehouders eigen CO₂-doelstellingen krijgen en de plicht om jaarlijks te rapporteren over de besparingen op de eigen portefeuilles. Zo moet er in kaart worden gebracht waar de kansen liggen. De portefeuillehouder Duurzaamheid is niet de enige portefeuillehouder die de provincie moet verduurzamen, maar moet hij of zij een coördinerende rol spelen in het hele college van Gedeputeerde Staten. Zo krijgt Noord-Holland een integraal duurzaamheidsbeleid. In de bijlage is een conceptverordening opgenomen als voorbeeld hoe het lokale klimaatinitiatief eruit komt te zien.

De provincie moet niet alleen een voorbeeldfunctie zijn voor andere provincies, maar ook voor de bedrijven en de inwoners van Noord-Holland. Omdat we volledig verantwoordelijk zijn voor de provinciale organisatie, kunnen we ook daar strengere doelstellingen hanteren. Daarom willen wij een 100 procent uitstootvrije en 100 procent duurzame provinciale organisatie in 2030.

Duidelijkheid

De Klimaatwet biedt, zoals hierboven al geschetst, een duidelijk kader waar binnen gehandeld kan worden. Het biedt stabiliteit door lange termijn doelen en het vijfjarenplan, maar ook flexibiliteit, doordat het iedere vijf jaar opnieuw wordt vastgesteld en nieuwe technologische ontwikkelingen kunnen worden ingebouwd. En het maakt klimaatdoelstellingen duidelijk zichtbaar en controleerbaar, door de jaarlijkse klimaatbegroting. De synchronisatie met de vijfjaren rapportage van de Parijs Klimaatovereenkomst zorgt ervoor dat de plannen zijn afgestemd op het grote geheel.

Met een vertaling van de Klimaatwet naar regionaal niveau nemen we dezelfde systematiek over. Daarmee wordt het klimaatbeleid verankerd in ieder onderdeel van provinciaal beleid - wat we terug zien in de klimaatbegroting en de voorjaars-klimaatnota. Prudent klimaatbeleid wordt daarmee even vanzelfsprekend als prudent financieel beleid. Prudent klimaatbeleid kent dus ook baten en lasten, een overzicht van uitgaven (uitstoot) en ontvangsten (mitigerende omstandigheden) en een CO₂ begin- en eindbalans. Het dwingt tot secuur kijken, en echt nadenken wat duurzamer kan.

Met ambitieuze maar concrete doelen, met een duidelijk plan, met jaarlijkse planning en controle. Als er één provincie het goede voorbeeld kan geven is het wel Noord-Holland. Laten we die mogelijkheid met beide handen aangrijpen.

Besluitpunten

Met het aannemen van dit klimaatinitiatief stemt Provinciale Staten in met het zo snel mogelijk uitvoeren van de volgende punten:

1. Overnemen van de doelstellingen uit de initiatief-Klimaatwet: 95 procent minder CO₂-uitstoot en 100 procent duurzame opgewekte energie in Noord-Holland in 2050. In 2030 stoot de provincie 55 procent minder CO₂ uit.
2. Opstellen van vijfjarige klimaatplannen, die voortvloeien uit de doelstellingen van de Klimaatwet.
3. Aansluiten bij het rapportage-ritme van de Parijse Overeenkomst
4. Verankeren van de doelstellingen uit de Klimaatwet binnen iedere portefeuille van het college, met een uitwerking per programma.
5. Deze doelstellingen per portefeuille jaarlijks uitwerken in een klimaatbegroting, deze wordt net zoals de financiële begroting voorgelegd aan Provinciale Staten en na uitvoer ter verantwoording eveneens voorgelegd aan Provinciale Staten.
6. Deze opgave ten aanzien van de provinciale organisatievorm te geven door een doelstelling van 100 procent minder CO₂-uitstoot in 2030.

Bram van Liere (Partij voor de Dieren)

Alwin Hietbrink (GroenLinks)

Lammert van Raan (Partij voor de Dieren)

Rosan Kocken (GroenLinks)

Bijlage

Voorbeeld van provinciale klimaatverordening Provincie Noord-Holland

Hoofdstuk 1 Begripsbepalingen

...

Hoofdstuk 2 - Taakstelling

1. Het provinciale beleid voorziet in het onomkeerbaar stapsgewijs terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen in onze provincie ten opzichte van de uitstoot in 1990, en wel volgens de volgende reductietaakstellingen:
 - a. Een vermindering met ten minste 55 procent per 1 juli 2030;
 - b. Een vermindering met ten minste 95 procent per 1 juli 2050.
2. De reductietaakstellingen worden onder meer en in samenhang bereikt door bindende taakstellingen te formuleren – op basis van de laatste wetenschappelijke inzichten en de stand van de techniek – voor energiebesparing, de toename van het aandeel duurzame energie (te weten 100 procent in 2050) en eventuele doelstellingen op het gebied van vleesvermindering en een krimp van de veestapel.

Hoofdstuk 3 – Klimaatbegroting

3. Het college van Gedeputeerde Staten zendt jaarlijks – uiterlijk op [...] en ieder met betrekking tot de inspanningen op zijn of haar portefeuille-onderdelen - aan de leden van Provinciale Staten de ontwerp-opgave van de reductietaakstelling voor het komende jaar. Alsmede de taakstelling voor het aandeel duurzame energie, de energiebesparing en vleesvermindering.
4. De portefeuillehouder Duurzaamheid stelt nadere regels waaraan de in het vorige artikel bedoelde ontwerp-opgave dient te voldoen.
5. Op basis van de ontvangen ontwerp-opgave stellen de portefeuillehouder Duurzaamheid en de portefeuillehouder Financiën de Klimaatbegroting voor het komende jaar op.
6. De Klimaatbegroting wordt tezamen met de programmabegroting ter vaststelling aangeboden aan de Provinciale Staten conform de artikelen....
7. Indien in enig jaar de reductietaakstelling niet wordt gehaald, wordt de omvang van de taakstelling voor de betreffende portefeuillehouder de daaropvolgende twee jaren tezamen verhoogd met de betreffende onderschrijding, tenzij anders overeengekomen wordt met Provinciale Staten.
8. Elk van de leden van het college van Gedeputeerde Staten draagt zorg voor het treffen van al die maatregelen die nodig zijn om aan de taakstellingen die voortvloeien uit deze verordening te voldoen. Deze taakstellingen worden vastgelegd en uitgewerkt in dat onderdeel van de programmabegroting waarvoor de betreffende portefeuillehouder verantwoordelijk is.
9. De leden van het college van Gedeputeerde Staten zijn daarbij gehouden aan de in het Klimaatplan voorgestelde basismaatregelen met, in voorkomend geval, aanvullende maatregelen, tenzij het treffen van een of meerdere andere maatregelen aantoonbaar hetzelfde resultaat bereikt zal worden.

10. De portefeuille Duurzaamheid biedt op de uit artikel 6 voortkomende datum een Klimaatbegroting aan. Daarin wordt opgenomen:
- Beschouwingen over de geboekte resultaten op de taakstellingen in de voorafgaande periode;
 - Beschouwingen over de betekenis van de voor het komende jaar voorgestelde Klimaatbegroting voor de provincie en haar ingezetenen;
 - Beschouwingen over de nationale ontwikkelingen met betrekking tot de klimaatproblematiek;
 - Beschouwingen over de te verwachten ontwikkelingen in het provinciale beleid met betrekking tot de klimaat- en energieproblematiek en andere daarmee samenhangende ontwikkelingen voor de hierop volgende vier jaar.
11. Het college legt na afloop van een begrotingsjaar verantwoording af over het, op basis van de klimaatbegroting, gevoerde beleid en over de effectiviteit daarvan.

Hoofdstuk 4 – Aard van de normering

12. De reductietaakstellingen bedoeld in deze verordening gelden als grenswaarden en bepalen de maximum hoeveelheid broeikasgas, uitgedrukt in Megaton CO₂e, die in de betreffende periode in Noord-Holland mag worden uitgestoten en welk maximum niet mag worden overschreden.

Hoofdstuk 5 – Klimaatplan

13. Het college stelt eenmaal in de vijf jaar – voor het eerst in het jaar van de inwerkingtreding van deze verordening – een provinciaal Klimaatplan op.
14. Het plan bevat de hoofdzaken van het door het college binnen de in artikel 2 vastgelegde grenzen te voeren klimaat- en energiebeleid en is gericht op de realisering van de bij of krachtens deze verordening vastgestelde jaarlijkse taakstellingen.
15. Het klimaatplan geeft met het oog op de bij en krachtens deze verordening vastgelegde taakstellingen richting aan de te treffen maatregelen. Ook wordt richting gegeven aan maatregelen die naar verwachting in de daaropvolgende vijf jaar te treffen zijn. Alle maatregelen passen steeds in een duurzame ontwikkeling.
16. Het college betreft bij de voorbereiding van het Klimaatplan de meest belanghebbende bestuursorganen, instellingen en organisaties.
17. Op de voorbereiding van het Klimaatplan is de AWB van toepassing.

Hoofdstuk 6 – Slotbepalingen

Deze verordening wordt aangehaald als: de Klimaatverordening
Ter inzage gelegd

De leden van de Provinciale Straten van Noord-Holland

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR Haarlem

INGEKOMEN 30 AUG. 2016

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

R.F. Walraven-Kroes

BEL/MIL

Doorkiesnummer +31235144273

kroesr@noord-holland.nl

Bijlagen: 3

1 | 12

**Betreft: Advies over haalbaarheid Motie 18 en initiatiefvoorstel
'Klimaatinitiatief Noord-Holland'**

Verzenddatum

30 AUG. 2016

Geachte leden,

Kenmerk

769463/827284

Hierbij ontvangt u ons advies over de uitvoerbaarheid van Motie 18 (bijlage 1) en het initiatiefvoorstel 'Klimaatinitiatief Noord-Holland' (bijlage 2).

Uw kenmerk

761888/761891

Op 26 januari 2016 is door de statenleden van GroenLinks, PvdA en de Partij voor de Dieren een initiatiefvoorstel 'Klimaatinitiatief Noord-Holland' ingediend. Ons college is gevraagd hierover advies uit te brengen (bijlage 3). In overleg met u is afgesproken recht te doen aan datgene dat uw Staten bespreken en te wachten met een advies tot na de behandeling van de Beleidsagenda Energietransitie in de Staten.

Op maandag 23 mei jl. hebben uw Staten uitgebreid gesproken over de Beleidsagenda Energietransitie. Tijdens deze bespreking is de Motie 'Beleidsagenda Energietransitie; onderzoek haalbaarheid van punten' (M18/PS23-05-2016) ingediend en aangenomen. Omdat het gevraagde advies over Motie 18 en het initiatiefvoorstel inhoudelijk nagenoeg overeenkomen, hebben wij u laten weten (brief met kenmerk 769463/815632) beide adviesvragen gezamenlijk te behandelen.

Door het aannemen van deze motie heeft u ons opgedragen de volgende punten te onderzoeken op haalbaarheid:

1. Doelstelling op te nemen waarbij aangesloten wordt bij de Europese en Nederlandse doelstellingen: 80-95 procent minder CO₂-uitstoot en 100 procent duurzame opgewekte energie in Noord-Holland in 2050;
2. Meerjarige klimaatplannen op te stellen met (beleids)maatregelen, in samenhang met andere overheden;
3. In deze klimaatplannen steeds tenminste vier concrete doelen te stellen:
 - a. percentage reductie CO₂,
 - b. percentage energiebesparing,
 - c. percentage duurzame energie,

Postbus 3007

2001 DA Haarlem

Telefoon (023) 514 3143

Fax (023) 514 3030

Houtplein 33

Haarlem [2012 DE]

www.noord-holland.nl

- d. een (telkens aan te passen) CO₂reductie-tussendoelstelling voor 2030.
- 4. Inzichtelijk te maken hoe de doelstellingen doorwerken in de verschillende beleidsterreinen, bijvoorbeeld in de uitvoeringsagenda;
- 5. De CO₂-voetafdruk van beleidsmaatregelen integraal mee te nemen in de beleidsontwikkeling;
- 6. Jaarlijks te rapporteren over de voortgang door bijvoorbeeld een klimaatcalculatie.

In aanvulling op de bovenstaande punten uit Motie 18 vraagt het initiatiefvoorstel 'Klimaatinitiatief Noord-Holland' nog om voor de eigen organisatie een doelstelling van 100% minder CO₂-uitstoot in 2030 op te nemen.

In de onderstaande tabel is ons advies samengevat:

Punten uit de Motie	Uitvoerbaarheid
1. Doelstellingen	<i>Deels uitvoerbaar en deels uitvoerbaar op alternatieve wijze</i>
2. Meerjarige klimaatplannen	<i>Uitvoerbaar op alternatieve wijze</i>
3. Vier concrete doelstellingen	<i>Uitvoerbaar op alternatieve wijze</i>
4. Doorwerking beleidsterreinen	<i>Niet uitvoerbaar</i>
5. CO ₂ -voetafdruk	<i>Niet uitvoerbaar, zie alternatief voorstel Klimaatinitiatief</i>
6. Klimaatcalculatie	<i>Uitvoerbaar op alternatieve wijze</i>
Klimaatinitiatief 'eigen organisatie'	<i>Vooralsnog niet uitvoerbaar, alternatief voorstel</i>

Aan de alternatieve voorstellen die wij inhoudelijk uitvoerbaar achten zijn kosten verbonden. Deze kosten tellen op tot € 800.000, waarvan €200.000 eenmalige kosten (onderzoekskosten) en € 200.000 jaarlijks terugkerende kosten voor een periode van drie jaar (€ 600.000 totaal voor personele inspanning).

Werkzaamheden alternatieve voorstellen	Eenmalige kosten	Jaarlijkse kosten (3 jaar)
Staat van de transitie vertalen naar CO ₂	€ 50.000	€ 50.000
Routekaart ook uitwerken naar CO ₂	€ 50.000	€ 50.000
CO ₂ voetafdruk eigen organisatie	€ 100.000	€ 100.000
Totaal	€ 200.000	€ 200.000
Totaal 3 jaar	€ 200.000	€ 600.000

Aandachtspunt hierbij is dat de eenmalige kosten niet los te zien zijn van de jaarlijks (gedurende drie jaar) terugkerende kosten. Voor € 100.000 van de eenmalige kosten kan dekking worden gevonden binnen de bestaande begroting van de Beleidsagenda Energietransitie. Voor de resterende € 100.000 van de eenmalige kosten en de benodigde € 600.000 aan jaarlijks kosten (totaal van €700.000) wordt voorgesteld middelen uit de reserve EXIN-H in te zetten.

Wanneer uw Staten dit advies overnemen, wordt – nadat u hiertoe een voordracht is voorgelegd – een bedrag van €700.000 toegevoegd aan de reeds voor energietransitie gereserveerde begrotingsmiddelen. Voor de periode 2016-2019 telden deze al op tot een bedrag van €5.220.500 voor het uitgebreide pakket aan beleid en maatregelen dat was voorzien voor de Beleidsagenda Energietransitie. Daarnaast is aan reserves en fondsen – waarover deels nog moet worden besloten – in totaal €52.027.450 beschikbaar voor energietransitie/duurzaamheid. Indien uw Staten met dit voorstel instemmen, wordt de genoemde €700.000 hieraan onttrokken. De provincie laat hiermee een zeer forse inzet op energietransitie/duurzaamheid zien.

Puntsgewijze reactie

Onderstaand gaan we gemotiveerd in op de uitvoerbaarheid van de punten die in Motie 18 staan beschreven en sluiten we per punt af met ons advies en een alternatief voorstel indien dit van toepassing is. Tevens zal worden ingegaan op het aanvullende punt naar aanleiding van het initiatiefvoorstel 'Klimaatinitiatief Noord-Holland'. Voor de volledigheid van het advies is per punt een raming toegevoegd van de inspanning en kosten die de uitvoering met zich meebrengt.

Ad 1. Doelstellingen

Het huidige Nederlandse klimaatbeleid is voor een groot deel bepaald door afspraken in de Europese Unie. In EU-verband is namelijk een overkoepelende Europese doelstelling vastgesteld om de uitstoot van broeikasgassen te reduceren. Dat past bij het internationale, grensoverschrijdende karakter van het klimaatprobleem.

De Europese Unie hanteert voor 2030: 40% reductie van de broeikasgassen, 27% hernieuwbare energie en 27% besparing. Voor 2050 geldt de enkelvoudige doelstelling: 80-95% reductie van de broeikasgassen. Het kabinet houdt voor de periode ná het Energieakkoord vast aan de afspraak dat de CO₂-uitstoot in 2030 met 40% en in 2050 met 80-95% moet zijn teruggedrongen **op Europees niveau**¹. Er zijn vooralsnog *geen* (wettelijke) nationale normen voor deze zichtjaren. Het Rijk is wel bezig om samen met alle overheden, het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties middels de Energiedialoog meer zicht en grip te krijgen op het pad naar 2050. Daarin ziet zij CO₂ als centrale indicator voor de klimaatproblematiek.

De provincie Noord-Holland onderschrijft de Europese doelstellingen en de nationale afspraken die hierbij aansluiten als ook het principe dat er naar concrete doelen moet worden gestreefd. In de Beleidsagenda Energietransitie (vastgesteld door uw Staten d.d. 23 mei 2016) is onze ambitie opgenomen om een maximale bijdrage te leveren aan het Nationaal Energie Akkoord (NEA): 14 % hernieuwbare energie in 2020 (16% in 2023) en 1,5% besparing/jaar en toe te werken naar een volledig hernieuwbare energievoorziening in 2050. Een volledige

¹ Energierapport 'Transitie naar duurzaam', Januari 2016, Ministerie van Economische Zaken.

hernieuwbare energievoorziening betekent een energievoorziening die geen CO₂-uitstoot heeft en dus CO₂-neutraal is. Omgekeerd betekent een doelstelling van volledig CO₂-neutraal *niet* een volledig hernieuwbare energievoorziening. CO₂-neutraliteit kan ook worden bereikt door CO₂ af te vangen, op te slaan en/of her te gebruiken, door ontstane CO₂-emissies te compenseren (bv. door bosaanplant) of door voor kernenergie te kiezen. In hun aard zijn deze methoden overigens minder duurzaam omdat zij het gebruik van fossiele brandstoffen niet verminderen, dan wel andersoortige milieubelasting veroorzaken.

Het Rijk heeft de Europese doelen voor 2030 en 2050 dus (nog) niet vertaald naar nationale doelen voor die jaren. Deels gaat dit misschien de komende tijd gebeuren, zie ook hierna, deels sluit dit ook aan bij het landgrensoverschrijdende karakter van de klimaatproblematiek. De vraag is hoe realistisch het dan is om als provincie nu al *wél* de Europese doelstelling van het verminderen van de CO₂ uitstoot met 80-95% in 2050 als resultaatsverplichting over te nemen in de wetenschap dat de belangrijkste mogelijkheden om op de CO₂-emissie te sturen bij het Rijk liggen.

Zodra er vanuit het Rijk meer duidelijkheid komt over het pad naar 2050 en eventuele nationale doelen zullen wij daar ook onze maximale bijdrage aan gaan leveren. Eventuele nationale doelen zullen we echter niet één op één als resultaatverplichting kunnen overnemen, omdat de provincie een beperkte invloed heeft op het bereiken van die doelen en binnen datgene waarop we wel kunnen sturen slechts één van de spelers zijn. Daarom hebben we dit in de Beleidsagenda Energietransitie ook niet gedaan. Dat we een beperkte invloed hebben, wordt onder meer duidelijk als we ons verdiepen in de manier waarop de overheid kan sturen op CO₂-reductie. Dit kan via beprijzing van de CO₂-uitstoot of het stimuleren van energiebesparing en hernieuwbare energie. Wat betreft de beprijzing van CO₂ staan vooral Europa en het Rijk aan de lat omdat dit in internationaal verband moet gebeuren om binnen Europa een gelijk speelveld te houden.

Emission Trading System (ETS, emissiehandelssysteem)

Binnen Europa is onderscheid gemaakt in twee subdoelen: een doel voor 'ETS sectoren' (circa 45% van de CO₂-emissie in Nederland) en een tweede doel voor de 'niet-ETS sectoren' (circa 55% van CO₂-emissie in NL: dit betreft gebouwde omgeving, landbouw, transport, kleine industrie).

1. Voor de ETS sectoren² zoals de grote industrie, de elektriciteitssector en de luchtvaart (voor zover binnen Europa) is een emissiehandelssysteem (ETS) ingesteld met een jaarlijks Europees dalend plafond (door jaarlijks emissierechten uit de handel te nemen). De doelstelling voor de ETS sectoren wordt

² Internationale luchtvaart van en naar de EU valt in principe onder de ETS (inclusief landing en 'take-off') maar voor de periode t/m 2016 is een uitzondering gemaakt waardoor alleen vluchten binnen de EU onder de ETS vallen en bv vluchten van en naar de VS of China niet. Na 2016 komt dit wel onder ETS te vallen.

gerealiseerd via het ETS, daar hoeven Rijk en regio niets aan te doen.

2. Voor de niet-ETS sectoren bestaat nationaal en/of regionaal beleid. Voor Nederland is vooral het niet-ETS doel relevant, omdat hierop nationaal beleid moet worden gevoerd om de (vanuit de EU vastgestelde) nationale doelen te halen. Dit is waarop Nederland wordt afgerekend.

Van de niet-ETS sectoren vallen alle ondernemingen waarvan de verschillende inrichtingen samen meer dan 250 medewerkers hebben onder de European Energy Directive (EED) en zijn hiermee verplicht een energie-audit uit te voeren. In deze audit dient de onderneming een overzicht te geven van alle binnen de onderneming bestaande energiestromen, zoals het energieverbruik van gebouwen, industriële processen en vervoer dat in eigen beheer wordt uitgevoerd. Daarnaast dienen in de audit berekeningen voor energiebesparingsmaatregelen te worden gemaakt. In deze overzichten wordt ook de koppeling gemaakt met het aandeel CO₂ en besparing. De audits worden beoordeeld door het bevoegd gezag. Voor Noord-Holland gaat het om circa 65 ondernemingen die EED-plichtig zijn. Deze audits worden beoordeeld door de omgevingsdienst NZKG.

Tevens wordt door ECN in opdracht van de provincie gewerkt aan een nulmeting van het energieverbruik bij alle bedrijven waarvoor de provincie bevoegd gezag is. In dit onderzoek wordt naast het energieverbruik ook een vertaalslag gemaakt naar CO₂ productie en besparingspotentieel. Eind van dit jaar worden deze resultaten aan uw Staten aangeboden.

Wat betreft de nationale CO₂-reductie (ETS en niet-ETS), is het Rijk verantwoordelijk voor de opties die de grootste bijdragen kunnen leveren. Voorbeelden hiervan zijn windparken op zee, transport en opslag van CO₂ in lege gasvelden van de Noordzee, uitfasering van kolencentrales en eventueel gebruik van kernenergie. Daarnaast gaat het Rijk ook over grootschalige zon- en windparken op land (respectievelijk groter dan 50 en 100 MW). De provincie staat samen met onder andere de gemeenten, burgers en bedrijven aan de lat voor de resterende opgave binnen de gebouwde omgeving, de landbouw, het transport en de kleine industrie.

Uit de Klimaatmonitor³ wordt duidelijk dat de CO₂-emissie voor Noord-Holland binnen de gebouwde omgeving en binnen de transportsector het grootste is, hierop volgen de kleine industrie en de landbouw. Binnen deze sectoren liggen dan ook de kansen voor Noord-Holland om de CO₂-emissie binnen de provincie te verkleinen. Voor de provincie Noord-Holland betekent dit een flinke uitdaging omdat zij dichtbevolkt

³ De Klimaatmonitor presenteert gegevens voor de monitoring van klimaatbeleid. De Klimaatmonitor bevat jaarlijks 92 tot 94 % van het Nederlandse finale energiegebruik volgens de NEV en 88 tot 90 % van de Nederlandse Hernieuwbare Energie. Rijkswaterstaat (Ministerie van Infrastructuur en Milieu)

is en relatief veel industrie heeft. Het is overigens net als voor de ETS sectoren ook voor de niet-ETS sectoren van belang dat we binnen Nederland een gelijk speelveld houden.

Ruimtelijke toekomstperspectieven

Parallel aan de totstandkoming van de Beleidsagenda Energietransitie heeft ECN voor ons verkennend onderzoek gedaan naar 'Ruimtelijke toekomstperspectieven op een volledig hernieuwbare energievoorziening in Noord-Holland' om een idee te krijgen wat dit betekent voor de provincie Noord-Holland. Hieraan wordt momenteel de laatste hand gelegd, u ontvangt de resultaten van dit onderzoek na de zomer. Het onderzoek levert drie ruimtelijke toekomstperspectieven voor 2050 op (met 2030 als tussenstap) die zicht geven op wat de verschillende energiebronnen op lange termijn zouden kunnen bijdragen, gelet op de kosten en de ruimtelijke consequenties.

De toekomstperspectieven zullen worden gebruikt om de discussie met de regio aan te gaan, om te peilen voor welke vormen van hernieuwbare energie draagvlak bestaat. Voordat deze discussie met de regio wordt gestart, gaan wij eerst met uw Staten in gesprek over de resultaten van het verkennend onderzoek. Na het voeren van de discussie in de regio komen we opnieuw bij uw Staten terug om de resultaten uit de regio met u te delen.

Routekaart

Als vervolg op het ECN-onderzoek gaat de provincie Noord-Holland samen met Rijk en regio een routekaart maken richting 2050. Dit voornemen is opgenomen in het uitvoeringsprogramma van de Beleidsagenda Energietransitie. Hierbij zal aandacht zijn voor besparing en hernieuwbare energie. Ons voorstel is om in de routekaart ook een vertaling te maken naar CO₂ zodat duidelijk wordt wat dit gaat opleveren voor de CO₂-reductie in 2050 (met als tussenstap 2030). Input voor deze discussie komt onder meer vanuit de regionale energiegesprekken (REP's) en warmteplannen die we, met ondersteuning van een adviesbureau, samen met de regio zullen gaan opstellen. Het doel van de routekaart zal zijn om voor de verschillende vormen van hernieuwbare energie in beeld te brengen wat de transitiepaden zijn voor 2050. Op basis van dit inzicht kan met u als Staten besproken worden welke uitvoering de provincie Noord-Holland geeft aan de te realiseren CO₂-emissie en kan vervolgens met het Rijk afgesproken worden waarop de provincie invloed heeft en welk instrumentarium daarvoor het meest effectief is.

Conclusies

Wat betreft de haalbaarheid van het hanteren van de doelstellingen voor de provincie Noord-Holland van 80-95 procent minder CO₂-uitstoot en 100 procent duurzame opgewekte energie in 2050 kan het volgende worden geconcludeerd:

- CO₂ wordt de centrale indicator van het Rijk, er zijn (vooralsnog) geen (wettelijke) nationale doelen voor CO₂ voor 2030 en 2050:

het Rijk sluit aan bij de Europese doelen over emissiereductie op **Europees niveau**;

- De klimaatproblematiek (CO₂-reductie) is niet alleen provinciegrens- maar ook landsgrensoverschrijdend en hiermee een gezamenlijke uitdaging (Europa, Rijk en regio) waaraan wij onze maximale bijdrage zullen leveren;
- Onze invloed is beperkt: we hebben de meeste invloed op hernieuwbare energie en besparing (binnen de niet-ETS sectoren) en we zijn op de goede weg met de dingen die we nu al doen (Beleidsagenda Energietransitie, Verkenning ruimtelijke toekomstperspectieven en Routekaart 2050).

Advies

Gezien het bovenstaande acht ons college de motie deels uitvoerbaar en deels uitvoerbaar op een alternatieve wijze. Geadviseerd wordt om de doelstelling van 80-95% CO₂-reductie **op Europees niveau** te onderschrijven en voor de provincie Noord-Holland aan te sluiten bij de nationale aanpak van de klimaatproblematiek.

Als alternatief, dat wij uitvoerbaar achten, stellen wij voor de volgende werkzaamheden uit te (gaan) voeren:

- Uitvoeren Beleidsagenda Energietransitie (gemotiveerd is dat we op de goede weg zijn en de juiste keuzes zijn gemaakt);
- In gesprek gaan met uw Staten over haalbaarheid en uitvoerbaarheid van volledig hernieuwbare energie in NH in 2050 inclusief ruimtelijke consequenties op basis van de verkenning ECN;
- Als vervolg op deze discussie samen met uw Staten, Rijk en regio een Routekaart maken met transitiepaden voor NH richting 2050 (aandacht voor besparing, hernieuwbaar en CO₂);
- Gesprek aangaan met het Rijk over de wijze waarop het Rijk wil gaan sturen op CO₂-reductie en wat er gaat gebeuren om meer zicht te krijgen op de ontwikkeling van de CO₂-emissie.

Kosten alternatief voorstel

De kosten van het uitvoeren van de door ons voorgestelde werkzaamheden zijn:

Werkzaamheden	Eenmalige kosten	Jaarlijkse kosten (3 jaar)
Routekaart ook uitwerken naar CO ₂	€ 50.000	€ 50.000

Aandachtspunt hierbij is dat de eenmalige kosten niet los te zien zijn van de jaarlijkse terugkerende kosten. Voor de eenmalige kosten kan dekking worden gevonden binnen de bestaande begroting van de Beleidsagenda Energietransitie. Voor de jaarlijks terugkerende kosten wordt voorgesteld middelen uit de reserve EXIN-H in te zetten.

Ad 2. Meerjarige klimaatplannen

Uw Staten vragen ons ook om meerjarige klimaatplannen op te stellen met (beleids)maatregelen, in samenhang met andere overheden. Vooralsnog is het Rijk niet voornemens om nationale meerjarige klimaatplannen te gaan maken. Het Rijk is zich nog aan het bezinnen op de route van Nederland naar 2050 middels de Energiedialoog. De vraag is of vooruitlopend hierop, het opstellen van (meerjarige) klimaatplannen voor de provincie Noord-Holland een toegevoegde waarde heeft als andere overheden hier (nog) niet mee aan de slag zijn. Zoals eerder gezegd is de klimaatproblematiek provincie- en landsgrensoverschrijdend, kunnen wij op een beperkt aantal sectoren sturen en zijn wij ook dan slechts één van de spelers. Het is daarom van belang is om dit samen met Rijk en regio te doen.

Het opstellen van meerjarige klimaatplannen is ook een vrij omvangrijke exercitie. Er zal een intensieve afstemming met de regio en het Rijk (dat zelf géén klimaatplannen kent) noodzakelijk zijn. Een indicatie van de kosten voor het opstellen van klimaatplannen is:

Werkzaamheden	Eenmalige kosten	Jaarlijkse kosten (3 jaar)
Klimaatplannen en klimaatcalculatie conform Motie 18*	€ 150.000	€ 250.000
CO ₂ monitor voor Noord-Holland	€ 100.000	€ 200.000

*mocht ervoor gekozen worden wel klimaatplannen met een klimaatcalculatie op te stellen dan is het opstellen van de CO₂ monitor ook noodzakelijk.

De eenmalige kosten betreffen onderzoekskosten en de jaarlijkse kosten personele inspanning. Voor deze kosten is geen dekking binnen de begroting.

Gezien het feit dat er geen nationale cyclus is van klimaatplannen en dat de inspanning vooral een papieren exercitie is en niet concreet bijdraagt aan het beoogde doel van CO₂-reductie, zijn wij van mening dat hiermee de gevraagde inspanning en kosten niet in verhouding staan tot wat het gaat opleveren.

Advies

Gezien het bovenstaande acht ons college de motie uitvoerbaar op een alternatieve wijze. Als alternatief dat wij uitvoerbaar achten, stellen wij voor om de volgende werkzaamheden uit te (gaan) voeren:

- Naast de Staat van de transitie (voortgang uitvoeringsprogramma Beleidsagenda Energietransitie) zal aanvullend de kwantitatieve monitoring tweejaarlijks in beeld worden gebracht. De gerealiseerde bijdrage aan hernieuwbare energie en besparing zal ook vertaald worden naar CO₂;
- Voor de Routekaart met transitiepaden richting 2050 zullen wij ook een vertaling maken naar CO₂ zodat duidelijk wordt wat dit gaat opleveren voor de CO₂-reductie in 2050 (met als tussenstap 2030);

- Tijdens het maken van deze Routekaart gaan we in overleg met het Rijk over de vraag wie waarop stuurt en met welke instrumenten. Met de andere provincies en het IPO gaan we met het Rijk in gesprek over de monitoring van de provinciale CO₂-emissie als afgeleide van de nationale emissieregistratie.

Kosten alternatief voorstel

De kosten van het uitvoeren van de door ons voorgestelde werkzaamheden zijn:

Werkzaamheden	Eenmalige kosten	Jaarlijkse kosten (3 jaar)
Staat van transitie vertalen naar CO ₂	€ 50.000	€ 50.000
<i>PM Routekaart ook uitwerken naar CO₂ (conform voorstel bij Ad 1.)</i>	€ 50.000	€ 50.000

Aandachtspunt hierbij is dat de eenmalige kosten niet los te zien zijn van de jaarlijkse terugkerende kosten. Voor de eenmalige kosten kan dekking worden gevonden binnen de bestaande begroting van de Beleidsagenda Energietransitie. Voor de jaarlijks terugkerende kosten wordt voorgesteld middelen uit de reserve EXIN-H in te zetten.

Ad 3. Vier concrete doelstellingen

Zie onder 1 en 2. Wij adviseren om aan te sluiten bij de door ons voorgestelde alternatieve werkzaamheden.

Ad 4. Doorwerking verschillende beleidsterreinen

Uw Staten vragen ons inzichtelijk te maken hoe de doelstellingen doorwerken in de verschillende beleidsterreinen. De Beleidsagenda Energietransitie is uitgewerkt naar de gebouwde omgeving, de industrie en de glastuinbouw. Binnen het programma Energietransitie en Circulaire Economie wordt daarnaast gewerkt aan een pijler Duurzame mobiliteit. Voor deze sectoren zijn of worden doelen geformuleerd in termen van te behalen resultaten gedurende deze coalitieperiode of een andere relevante termijn, door partijen gezamenlijk of door de provincie alleen, gelet op onze rol en de instrumenten waarover we kunnen beschikken.

Op het moment dat de routekaart naar 2050 gereed is en er meer zicht is op de transitiepaden, kan gezien worden of de doelen, of onze inzet op deze sectoren aanpassing behoeven. Acties die hieruit voorkomen kunnen worden opgenomen in de betreffende uitvoeringsprogramma's.

De inschatting is dat het kwantitatief inzichtelijk maken van hoe de 80-95 % CO₂-reductiedoelstelling in de verschillende beleidsterreinen doorwerkt een zeer omvangrijke exercitie zal zijn. Een indicatie van de kosten die hiermee gepaard gaan is:

Werkzaamheden	Eenmalige kosten	Jaarlijkse kosten (3 jaar)
Doorwerking beleidsterreinen	€ 200.000	€ 400.000 - € 600.000

De eenmalige kosten betreffen onderzoekskosten en de jaarlijkse kosten personele inspanning. Voor deze kosten is geen dekking binnen de begroting.

Voor deze inspanning en onderzoekskosten is geen dekking binnen de huidige begroting. Daarbij komt dat de inspanning met name een papieren exercitie is en niet concreet bijdraagt aan het beoogde doel van CO₂-reductie en dat hiermee de gevraagde inspanning en kosten niet in verhouding staan tot wat het gaat opleveren.

Advies

Ons college acht de motie op dit punt niet uitvoerbaar.

Ad 5. CO₂ voetafdruk

Uw verzoek is om een CO₂ voetafdruk van beleidsmaatregelen integraal mee te nemen bij de beleidsontwikkeling. Er is veel ervaring met het maken van CO₂ voetafdrukken voor huishoudens en bedrijven. Hiervoor zijn modellen ontwikkeld en dit levert inzicht in de mogelijkheden om de CO₂ emissie van huishoudens of bedrijven te verkleinen of hiervoor te compenseren. Er is echter géén ervaring met het maken van een CO₂ voetafdruk van beleidsvoornemens. Dit betekent dat er een methode ontwikkeld moet worden. Gelet op de vele mogelijke indirecte effecten, moet hierbij al snel gedacht worden aan een instrument dat qua omvang vergelijkbaar is met een maatschappelijke kosten baten analyse. Wij vragen ons af wat hiermee bereikt wordt. Zolang er niet voor CO₂ betaald hoeft te worden, is het niet erg aannemelijk dat de uitkomst van vergelijkend CO₂-onderzoek tot andere beleidskeuzes leidt, tenzij de Staten dit als een zeer zwaarwegend criterium willen hanteren en ook bereid zijn de benodigde middelen beschikbaar te stellen.

De inschatting is dat het maken van een CO₂ voetafdruk voor beleidsmaatregelen een zeer omvangrijke exercitie zal zijn die niet direct bijdraagt aan de CO₂-reductie en waarvan de gevraagde inspanning niet in verhouding staat tot wat het gaat opleveren. Een indicatie van de kosten die hiermee gepaard gaan is:

Werkzaamheden	Eenmalige kosten	Jaarlijkse kosten (3 jaar)
CO ₂ voetafdruk beleidsmaatregelen	€ 200.000	€ 400.000 - € 600.000

De eenmalige kosten betreffen onderzoekskosten en de jaarlijks kosten personele inspanning. Voor deze kosten is geen dekking beschikbaar binnen de begroting.

Advies

Ons college acht de motie op dit punt niet uitvoerbaar. Het maken van een CO₂ voetafdruk van de eigen provinciale organisatie daarentegen zien wij *wel* als een mogelijkheid om zelf het goede voorbeeld te geven. Dit wordt onderstaand nader uitgewerkt onder het aanvullende punt uit het initiatiefvoorstel 'Klimaatinitiatief Noord-Holland'.

Ad 6. Klimaatcalculatie

Zie onder 1 en 2. Wij adviseren om aan te sluiten bij de door ons voorgestelde werkzaamheden.

Aanvullend punt initiatiefvoorstel 'Klimaatinitiatief Noord-Holland'

In het initiatiefvoorstel 'Klimaatinitiatief Noord-Holland' vraagt u om voor de eigen organisatie een doelstelling van 100% minder CO₂-uitstoot in 2030 op te nemen. Het coalitieakkoord zegt over het provinciale energiegebruik: 'Wij zetten ons in om de provinciale organisatie op een verantwoorde wijze zo energieneutraal mogelijk te maken.'

Belangrijke resultaten van de afgelopen periode zijn onder andere de gebouwen aan de Dreef, het Houtplein en het Huis van Hilde. Deze zijn zeer energiezuinig en wekken deels hun eigen energie op. Ook voor de nieuwe bediencentrale in Heerhugowaard wordt de lat zeer hoog gelegd.

In lijn met de voorstellen om de CO₂-consequenties van het provinciale energietransitiebeleid inzichtelijk te maken (de CO₂-vertaling van de Routekaart en de Staat van de transitie), stellen wij als alternatief voor om ook de CO₂-emissie van de eigen organisatie in kaart brengen. Daartoe beginnen we met een registratie van het provinciale energiegebruik. Momenteel wordt al onderzocht wat daarin kan worden meegenomen en volgens welke methode dit het beste kan gebeuren.

Wanneer duidelijk is hoe we er voor staan qua energiegebruik, besparingsmogelijkheden, eigen opwekking en daarnaast ook weten welke vervangingsinvesteringen eraan komen, kunnen we bepalen wat een realistische doelstelling zou zijn.

De kosten van het uitvoeren van het alternatieve voorstel zijn:

Werkzaamheden	Eenmalige kosten	Jaarlijkse kosten (3 jaar)
CO ₂ voetafdruk eigen organisatie	€ 100.000	€ 100.000

Aandachtspunt hierbij is dat de eenmalige kosten niet los te zien zijn van de jaarlijks terugkerende kosten. Voor zowel de eenmalige kosten als de jaarlijks terugkerende kosten wordt voorgesteld middelen uit de reserve EXIN-H in te zetten.

Advies

Ons college acht het verzoek om voor de eigen organisatie een doelstelling van 100% minder CO₂-uitstoot in 2030 op te nemen vooralsnog niet uitvoerbaar. Als alternatief stellen wij voor om eerst de CO₂-emissie van de eigen organisatie in kaart te brengen.

Indien u zich kunt vinden in de door ons voorgestelde uitwerking van de motie, zullen wij u een voordracht voorleggen voor het inzetten van € 700.000 uit de EXIN-H reserve voor dit doel.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

waarnemend provinciesecretaris

H.J. Scharman

voorzitter

J.W. Remkes

Bijlagen:

- Motie 18 (23 mei 2016)
- Initiatiefvoorstel Klimaatinitiatief Noord-Holland
- Verzoek hierover advies uit te brengen

Ontwerpbesluit Initiatiefvoorstel Klimaatinitiatief

Nr. 81

Provinciale Staten van Noord-Holland;

Gezien het initiatiefvoorstel “Klimaatinitiatief” van de Statenfracties “Partij van de Dieren en GroenLinks;

besluiten:

1. Tot het overnemen van de doelstellingen uit de initiatief-Klimaatwet: 95 procent minder CO2-uitstoot en 100 procent duurzame opgewekte energie in Noord-Holland in 2050. In 2030 stoot de provincie 55 procent minder CO2 uit;
2. Tot het opstellen van vijfjarige klimaatplannen, die voortvloeien uit de doelstellingen van de Klimaatwet;
3. Om aan te sluiten bij het rapportage-ritme van de Parijse Overeenkomst;
4. Tot het verankeren van de doelstellingen uit de Klimaatwet binnen iedere portefeuille van het college, met een uitwerking per programma;
5. Om deze doelstellingen per portefeuille jaarlijks uitwerken in een klimaatbegroting, deze wordt net zoals de financiële begroting voorgelegd aan Provinciale Staten en na uitvoer ter verantwoording eveneens voorgelegd aan Provinciale Staten;
6. Om deze opgave ten aanzien van de provinciale organisatievorm te geven door een doelstelling van 100 procent minder CO2-uitstoot in 2030.

Haarlem, 12 december 2016

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Advies aan Provinciale Staten	
Tbv Statenvergadering d.d.	12 december 2016
Commissie	Economie, Energie en Bestuur
Datum commissievergadering	15 september 2016
Onderwerp: Initiatiefvoorstel Klimaatinitiatief Voordracht 81	

Uw contactpersoon

M.C.A. de Zwart

AD/STG

Doorkiesnummer 023-514 3756

zwartm@noord-holland.nl

1 december 2016

1|7

In de uitloopvergadering van de commissie EEB van 15 september 2016 heeft het initiatiefvoorstel gelijktijdig met het advies van GS over Motie 18 Klimaat (aangenomen bij de behandeling van de beleidsagenda Energietransitie) op de agenda gestaan.

Omdat het gevraagde advies over Motie 18 en het initiatiefvoorstel inhoudelijk nagenoeg overeenkomen, hebben GS beide adviesvragen gezamenlijk behandeld.

Tav de behandeling van beide stukken heeft de commissie in haar vergadering besloten de behandeling te richten op de reactie van GS op de motie. Het initiatiefvoorstel kon bij de bespreking worden betrokken. De meerderheid van de commissie kon zich vinden in de afhandeling van de motie en beschouwd deze als afgedaan (volledigheidshalve is de motie onder dit advies tkn opgenomen). In de commissievergadering heeft de PvdA haar steun voor het initiatiefvoorstel ingetrokken. De andere 2 initiatiefnemers hebben aangegeven het initiatiefvoorstel op 12 december 2016 in PS te willen behandelen.

14b. Advies over haalbaarheid Motie 18 en initiatiefvoorstel 'Klimaatinitiatief Noord-Holland'

De **voorzitter** stelt voor bij de behandeling de indiening van het initiatiefvoorstel als uitgangspunt te nemen. Een alternatief zou zijn om de motie en het initiatiefvoorstel als twee aparte punten te behandelen, of ze gezamenlijk te bespreken.

Mevrouw **Haagsma** (CDA) heeft de indruk dat de commissie vooral wordt gevraagd om over het advies van GS aangaande de haalbaarheid te bespreken. Daarbij merkt zij op dat zij veel respect heeft voor collega-commissieleden die een initiatiefnota schrijven. Dat zou ook in de agenda en de wijze van behandelen tot uitdrukking moeten komen.

De heer **Van Raan** (PvdD) sluit zich aan bij de woorden van mevrouw Haagsma. In zijn voorbereiding is hij ervan uitgegaan dat vooral de motie van GS over de haalbaarheid zou worden behandeld. Hij staat echter open voor volledige behandeling van het initiatiefvoorstel, zij het dat hij daarvoor onvoldoende spreektijd over heeft.

De **voorzitter** nodigt de fractievoorzitters uit om buiten de vergadering over de behandeling te spreken.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

De **voorzitter** heropent de vergadering. De behandeling zal gericht zijn op de reactie van GS op de motie. Het initiatiefvoorstel kan bij de bespreking worden betrokken, maar komt als de indieners dat wensen op een later moment terug ter eerste behandeling.

Eerste termijn

Mevrouw **Doevendans** (PvdA) dankt GS voor het onderzoek volgend op de motie. De PvdA zou graag zien dat de provincie Noord-Holland klimaatneutraal wordt. De ingediende motie dient ertoe om te onderzoeken of daarin stappen gezet kunnen worden. Spreekster heeft de presentatie over circulaire economie, voorafgaand aan deze vergadering, erg gewaardeerd. Het is goed te zien dat de eigen organisatie als pijler aan de studie is toegevoegd. Dat toont aan dat de motie effect heeft gehad. Belangrijk is om met maatregelen een zo groot mogelijke positieve impact te hebben op de klimaatdoelstellingen, in het licht van een betere toekomst. De PvdA is verheugd dat in het onderzoek bij de motie vanuit GS een ambitie spreekt om stappen te zetten en dat GS mogelijkheden zien om extra middelen vrij te maken. Het is positief dat GS bereid zijn om CO₂ mee te nemen in de monitor. Wel vindt de PvdA de opstelling van GS nog wat weinig proactief. Vraag is daarom hoe GS het Rijk, de burger en het bedrijfsleven willen gaan benaderen om meer te bereiken. Het college-advies moet worden gezien als startpunt om aan de slag te gaan met de eigen energietransitie en de eigen CO₂-reductie.

Mevrouw **Zaal** (D66) zegt dat het doel van de motie was om te onderzoeken hoe het Parijse klimaatakkoord kan worden vertaald naar provinciaal niveau. Daarom wordt gevraagd om bij ambities en rapportages niet alleen te kijken naar het aantal megawatts, maar ook naar CO₂-reductie. GS stellen voor om de suggesties te implementeren in de eigen beleidscyclus. D66 kan die benadering volgen. Het lijkt onwenselijk om veel extra geld uit te geven aan nieuwe rapportagevormen, terwijl er beleidscycli zijn waarin de voorgestelde methoden kunnen worden meegenomen. D66 wil dat de provincie het klimaatakkoord proactief omarmt en opneemt in het eigen beleid. Het is geen optie om af te wachten wat het Rijk gaat doen. Vanuit dat licht vraagt spreekster de gedeputeerde op welke wijze hij met het Rijk in gesprek gaat, zodat de provincie zo snel mogelijk met eigen plannen aan de slag kan. Met het voorstel dat voorligt, is Noord-Holland de eerste provincie die enkele tonnen in de implementatie van het klimaatakkoord steekt. Dat is iets om trots op te zijn.

De heer **Van Raan** (PvdD) dankt allereerst GS voor het uitvoeren van Motie 18, de Onderzoeksmotie klimaat, die door PS werd aangenomen. De inhoud ervan was gelijk aan die van de motie Klimaat, die niet werd aangenomen. Het enige verschil tussen de twee moties schuilt hem in het woord 'onderzoek'. Ook vertoont de motie veel gelijkenis met het initiatiefvoorstel Klimaatinitiatief Noord-Holland. Zo is nu bereikt wat ook bereikt zou zijn als de eerste motie zou zijn aangenomen: GS hebben een oordeel gegeven over de maatregelen die volgens PvdA, GroenLinks, SP en PvdD hard nodig zijn. D66 zal ook vinden dat de maatregelen nodig zijn; anders had deze fractie nooit de onderzoeksmotie gesteund. Het onderzoek van GS bevat echter weinig nieuws. Het Planbureau voor de Leefomgeving bracht vandaag zijn balans voor het jaar 2016 uit. Daarin staat onder meer dat er een grote maatschappelijke bereidheid is om het klimaatprobleem aan te pakken, maar dat richtinggevend beleid te veel ontbreekt. Trouw ging vandaag in op de inhoud van het rapport. Het noemde het rapport overwegend somber van toon. Het planbureau denkt dat de Europese klimaatdoelstellingen op het gebied van natuur- en waterklimaat vrijwel onhaalbaar zijn. Ook de voormalig directeur-generaal van het ministerie van Landbouw drukte zich bij zijn afscheidsspeech al somber uit over de toekomst van de Nederlandse veehouderij. In het rapport Naar een voedselbeleid van de WRR komt hetzelfde tot uitdrukking als in het rapport van het Planbureau voor de Leefomgeving: de huidige manier van produceren is in de toekomst niet houdbaar.

GS reageerden achtereenvolgens op de door de initiatiefnemers aangedragen punten. Een deel van de punten achten GS haalbaar of gedeeltelijk haalbaar. GS denken echter dat kwantitatief niet inzichtelijk te maken is hoe CO₂-reductie in de verschillende beleidsterreinen doorwerkt. In het verkiezingsprogramma van D66, dat spreekt van groei, innovatie, banen, welvaart en kansen voor volgende generaties, zijn geen indicatoren opgenomen. De PvdD vindt dat de provincie moet gaan rekenen met een CO₂-begroting. CO₂ moet de nieuwe rekeneenheid worden voor klimaatdoelstellingen.

Mevrouw **Zaal** (D66) vraagt hoe de klimaatplannen volgens de heer Van Raan gefinancierd moeten worden. GS schatten in dat daarmee 400.000 tot 600.000 euro gemoeid is. Het initiatiefvoorstel bevat geen dekkingsvoorstel. D66 vindt het beter de middelen in te zetten voor concrete maatregelen voor CO₂-reductie dan voor rapportages.

De heer **Van Raan** (PvdD) zou eerst willen weten of ook D66 vindt dat CO₂ de indicator moet worden waarmee klimaatbeleid geëvalueerd wordt. Ook voor financiële begrotingen is immers een rekeneenheid afgesproken, namelijk de euro.

Mevrouw **Zaal** (D66) zegt dat D66 en ook GS zich kunnen vinden in het gebruik van CO₂ als rekeneenheid. Daar is geen onenigheid over. Waar echter geen overeenstemming over bestaat, is de wijze van rapporteren.

De PvdD wil daarvoor 400.000 tot 600.000 euro uittrekken, terwijl D66 daarvoor bestaande beleidscycli wil inzetten, in de vorm van de routekaart en de voortgangsrapportage over energietransitie.

De heer **Van Raan** (PvdD) zegt dat het bedrag van 400.000 tot 600.000 euro slechts een inschatting van het college is. Als PS en GS besluiten CO₂ inderdaad als rekeneenheid te hanteren, zal dat in beleidsplannen moeten worden geïmplementeerd. De huidige rapportagevormen volstaan daarvoor niet.

Mevrouw **Kocken** (GroenLinks) zegt dat haar fractie samen met de PvdA en de PvdD het initiatiefvoorstel indiende om het klimaatprobleem de aandacht te geven die het verdient. D66 steunde het initiatiefvoorstel niet, maar diende samen met genoemde fracties in mei wel een motie in. GS hebben inmiddels uitvoering aan de motie gegeven en geconcludeerd dat de voorstellen uit de initiatiefnota niet haalbaar zijn. Als alternatief stellen GS voor om de beleidsagenda energietransitie en de routekaart ter hand te nemen. Omdat dat toch al zou gebeuren, ziet GroenLinks dat niet als een nieuw voorstel. De ambitie uit het initiatiefvoorstel is daarin bovendien niet overgenomen. GS stellen geen heldere doelen, vinden het belangrijk om een level playing-field te bewaken en wachten op verplichte regelgeving uit Den Haag.

Mevrouw **Zaal** (D66) vraagt of mevrouw Kocken andere overheden kent die 700.000 euro in de uitvoering van het klimaatakkoord investeren.

Mevrouw **Kocken** (GroenLinks) weet niet welke bedragen andere provincies in dergelijk beleid steken, maar wel is zeker dat er provincies zijn die het klimaatakkoord serieuzer nemen. Een voorbeeld is het Gelders Energieakkoord.

Mevrouw **Zaal** (D66) zegt dat, als de voorstellen die in de motie verwoord worden ook worden uitgevoerd, de provincie Noord-Holland de enige provincie is die geld investeert in de implementatie van het klimaatakkoord.

Mevrouw **Kocken** (GroenLinks) merkt op dat de motie slechts vroeg om een onderzoek. Dat is nu uitgevoerd en daarmee is de motie afgedaan.

Mevrouw **Zaal** (D66) heeft de indruk dat GS in hun reactie op de motie ook een voorstel doen voor uitvoering van de plannen. Daar hoort op een later moment nog een financieringsvoorstel bij.

Mevrouw **Kocken** (GroenLinks) zou daar alleen maar voor zijn, maar benadrukt dat de motie niet om een dergelijk voorstel vroeg. GS geven aan dat het opstellen van vijfjarenplannen complex is. Ze concluderen dat de kosten daarvan niet in verhouding staan tot de opbrengsten. Het voorgestelde alternatief is om naast de staat van de transitie tweejaarlijks kwantitatieve monitoring uit te voeren.

Mevrouw **Zaal** (D66) vraagt welke meerwaarde GroenLinks ziet in het opstellen van de vijfjarenplannen tegen de geraamde kosten, en dan specifiek in verhouding tot het uitgeven van deze middelen aan concrete maatregelen.

Mevrouw **Kocken** (GroenLinks) zou uit de begroting graag meer middelen willen besteden aan het opstellen van een CO₂-begroting naast de financiële begroting. Daarmee wordt duidelijk wat de consequenties zijn van iedere keuze die PS maken. Wat betreft het alternatieve voorstel van GS om te werken met een kwantitatieve monitor vindt GroenLinks het jammer om terug te kijken, in plaats van vooruit. GS hebben zich niet uitgesproken over het voorstel om aan te sluiten bij het rapportageritme van Parijs. GS vinden ook het opstellen van een klimaatbegroting te complex en te kostbaar, en daarom onuitvoerbaar. GroenLinks vindt die maatregel echter noodzakelijk. Daarmee constateert spreekster dat GroenLinks het fundamenteel oneens is met GS. Klimaat zou, net als financiën, integraal deel uit moeten maken van elk dossier. Als alternatief voor het klimaatneutraal maken van de eigen organisatie in 2030 stellen GS voor om te onderzoeken waar de organisatie op dit moment staat. GroenLinks is ook over die reactie teleurgesteld. Er is simpelweg geen tijd om nog heel lang over plannen te praten. Het is nu tijd om actie te ondernemen.

De heer **Wieseahn** (VVD) lijkt het verstandiger om in ieder geval de ratificatie van het klimaatakkoord uit Parijs af te wachten. Het kan tot schade op andere vlakken leiden als de provincie Noord-Holland besluit op dit terrein voorloper te worden. Daarnaast kan men zich afvragen of de provincie niet veel meer bereikt als ze samen optrekt met andere partijen.

Mevrouw **Kocken** (GroenLinks) is dat niet met de VVD eens. Het is onverstandig als partijen op klimaatgebied op elkaars initiatief wachten.

Mevrouw **Haagsma** (CDA) zegt dat het CDA voor behoud van een level playing-field is. Daarom wil de fractie weten of het voorstel van GS geen extra eisen stelt aan het bedrijfsleven in Noord-Holland. GS adviseren om voor uitvoering van het plan 700.000 euro te besteden uit de EXIN-H-gelden. Het CDA vraagt zich af of dat de beste besteding is van dit bedrag. Spreekster sluit af met de woorden “alleen ga je sneller, samen kom je verder.”

De heer **Pieterman** (50PLUS) zegt dat zijn fractie weliswaar verdeeld is, maar zich in meerderheid kan vinden in het alternatief dat GS voorstelt. Daarbij zij opgemerkt dat wat uitvoerbaar is, ook uitgevoerd zou moeten worden. De fractie wacht het financiële voorstel van GS af.

De heer **Wiesehahn** (VVD) zegt dat het level playing-field voor de VVD een belangrijk uitgangspunt is bij de behandeling van deze problematiek. Dat betekent dat de Nederlandse provincies een gelijke doelstelling zouden moeten hebben. Het mag niet zo zijn dat ondernemers nadelen ondervinden van het feit dat hun bedrijf op een bepaalde plek gevestigd is. Het college stelt voor om de EXIN-H-gelden in te zetten voor het verwezenlijken van de plannen. Spreker vraagt meer toelichting op de criteria die op deze middelen van toepassing zijn.

De heer **Van Raan** (PvdD) denkt dat ondernemers die innovatief inspelen op huidige vereisten en behoeften aan verduurzaming de toekomst hebben. Het level playing-field waar de VVD vanuit gaat, past bij opvattingen over de oude economie.

De heer **Wiesehahn** (VVD) erkent dat het noodzakelijk is om naar milieudoelstellingen te kijken. Dat moet echter in balans zijn met doelstellingen op het gebied van economie en werkgelegenheid. De ambities die verwoord zijn in het initiatiefvoorstel liggen boven die uit het Parijse klimaatakkoord. Dat doet onrecht aan andere belangen. Welvaartsnormen wereldwijd zijn onder meer afhankelijk van een goedlopende economie.

Mevrouw **Kocken** (GroenLinks) zegt tot nu toe slechts verzocht is om inzichtelijk te maken hoe de klimaatdoelstellingen behaald kunnen worden.

De heer **Bouberg Wilson** (ONG) is van mening dat GS in hun reactie op de motie op constructieve wijze gevolg geven aan de vanuit financieel, praktisch en inhoudelijk oogpunt realiseerbare onderdelen van het initiatiefvoorstel.

De heer **Kaptheijns** (PVV) vraagt zich af of het zin heeft klimaatbeleid voor alleen de provincie Noord-Holland op te stellen, terwijl de klimaatproblematiek grensoverschrijdend is.

De heer **Ceder** (CU/SGP) is van mening dat GS op constructieve wijze gevolg heeft gegeven aan de motie en het initiatiefvoorstel. CU/SGP is blij met de doorrekening van verschillende opties. Doel moet blijven dat in beeld komt hoe de provincie een maximale bijdrage kan leveren aan de afspraken die onder andere in Parijs zijn gemaakt. De CO₂-uitstoot is daarbij een goede maatstaf. De fractie kan zich vinden in de suggestie van GS om zowel de routekaart als de staat van de transitie te vertalen naar de effecten op CO₂-uitstoot. Het is echter jammer dat geen poging wordt gedaan om effecten van andere beleidsmaatregelen op CO₂-uitstoot door te rekenen. Dat is essentieel om de juiste keuzes te kunnen maken. CO₂ wordt immers veroorzaakt bij vrijwel alle activiteiten en is daarom ook relevant voor alle keuzes. CU/SGP begrijpt dat het ontwikkelen van een methode voor het berekenen van CO₂-consequenties van beleidsmaatregelen kostbaar is, maar zou graag zien dat GS een poging doen om een methode in een beperkte vorm te ontwikkelen.

De heer **Van der Hoek** (gedeputeerde) zegt dat GS de vraag uit de motie zeer serieus hebben genomen. Er is gedegen onderzoek gedaan en daarbij hebben GS gewogen op welke vlakken zij een rol zien voor de provincie. De provincie gaat proactief met het thema aan de slag richting andere partijen via de daarvoor geëigende kanalen. GS verrichten veel inspanningen om het onderwerp te agenderen waar mogelijk. Zo wordt gesproken over energiebesparing bij bedrijven waar mogelijk, wordt op buurtniveau gekeken naar verduurzaming van de gebouwde omgeving, doet ECN onderzoek naar de effecten van energietransitie en is de routekaart opgesteld. Ook onderzoeken GS welke input van andere partijen nodig is om verder te komen. CO₂ wordt als rekeneenheid meegenomen, zij het niet op de manier die door de initiatiefnemers gevraagd wordt. De routekaart is weliswaar niet nieuw, maar wel nieuw is dat daarin de CO₂-doelen worden opgenomen. Het is belangrijk om inzet te plegen daar waar het grootste effect bereikt kan worden. Niet alle deelaspecten van het klimaatbeleid zijn aan de provincie. Als slechts een deel van de genoemde terreinen wordt aangepakt, betekent dat niet dat de provincie niet ambitieus is. GS adviseren aan PS over de

haalbaarheid en de mogelijke uitvoering van de initiatieven. In die zin wordt wel degelijk een concreet voorstel gedaan, al zal wat betreft de financiële dekking een apart voorstel moeten volgen. Het is uiteindelijk een politieke keuze of de middelen het beste aan deze plannen kunnen worden uitgegeven of elders moeten worden ingezet.

De heer **Wiesehahn** (VVD) zou graag één voorstel van GS willen ontvangen, inclusief de financiële dekking.

De heer **Van der Hoek** verwacht van PS een uitspraak over de uitvoering van de motie. Als die uitspraak positief is, zullen GS een concreet voorstel opstellen waarvoor in de notitie die voorligt al een voorzet voor gedaan is. Spreker neemt de suggestie van de VVD mee om daarin ook het dekkingsvoorstel op te nemen. In het fonds EXIN-H is op dit moment nog 2,7 miljoen euro beschikbaar. GS zullen de uitgangspuntennotitie uit 2005 beschikbaar stellen waaruit blijkt aan welke voorwaarden bestedingen uit dit fonds moeten voldoen. Er is geen sprake van dat de provincie Noord-Holland extra klimaateisen zal stellen aan bedrijven, behalve daar waar ruimte is voor provinciaal beleid en waar dat past bij de eigen provinciale verantwoordelijkheid. GS zijn zich daarbij zeer omgevingsbewust.

Tweede termijn

Mevrouw **Doevendans** (PvdA) ziet de beantwoording van GS op de gevraagde motie als een goed startpunt. De fractie heeft de indruk dat GS graag stappen willen zetten binnen de mogelijkheden die er zijn. De PvdA trekt daarmee haar steun voor het initiatiefvoorstel in. De fractie stemt in met uitvoering van de adviezen als door GS verwoord en acht de besteding van het genoemde bedrag verantwoord. Het is verstandig om de huidige situatie goed in kaart te brengen en daarna vervolgstappen te zetten.

Mevrouw **Zaal** (D66) is blij dat de voorstellen uit de motie zijn onderzocht. Het is onvermijdelijk dat CO₂ een rekeneenheid zal worden. Uit de notitie is gebleken dat er rapportagemogelijkheden zijn binnen de huidige beleidscyclus. Verdergaande klimaatplannen zijn erg kostbaar. D66 besteedt de beschikbare middelen graag aan concrete maatregelen.

De heer **Van Raan** (PvdD) concludeert dat in vervolg op de motie goed onderzoek is gedaan. De politieke conclusie van GS daarbij is echter volledig anders dan die van de PvdD. CO₂ zal inderdaad de basis vormen voor rekenmodellen in de toekomst. De PvdD betreurt het dat de PvdA haar steun aan het initiatiefvoorstel intrekt.

Mevrouw **Kocken** (GroenLinks) blijft het initiatiefvoorstel steunen. Zij is benieuwd naar het stemgedrag van de fracties als het voorstel aan PS wordt voorgelegd.

Mevrouw **Haagsma** (CDA) zegt dat haar fractie zich nog moet buigen over de voorgestelde besteding van de 800.000 euro uit het stuk van GS.

De heer **Ceder** (CU/SGP) hoort nogmaals graag of GS mogelijkheden zien om CO₂-effecten van beleidskeuzes op een goedkopere manier te kunnen meten. Het is hem duidelijk dat een meting per beleidskeuze te duur is.

De heer **Wiesehahn** (VVD) concludeert dat de motie is afgehandeld. Hij gaat ervan uit dat GS vervolgens met een voorstel inclusief dekkingsvoorstel komen, en met de notitie die duidelijkheid geeft over de besteding van middelen uit het fonds EXIN-H.

De heer **Van der Hoek** (gedeputeerde) zegt in reactie op de vraag van de CU/SGP dat GS al een alternatief voor de uitgebreide rekenmethode hebben voorgesteld. Dat houdt in dat een doorrekening wordt gemaakt voor alleen de eigen organisatie. Verder ziet hij geen mogelijkheden voor een eenvoudigere aanpak. De conclusie van de heer Wiesehahn is juist: GS zullen eerst een conceptnota aan de commissie voorleggen met daarin de voorgestelde route en een financiële paragraaf. Na behandeling in de commissie zal dit uitgewerkt worden in een voordracht die de normale route via de commissie en PS volgt. Ook wordt onderbouwd waarom de besteding uit de EXIN-H-gelden rechtmatig is.

De heer **voorzitter** concludeert dat de motie is afgedaan. De meerderheid van de commissie neemt het advies van GS over. Als gezegd zullen GS met een voorstel komen dat vervolgens in de commissie bediscussieerd wordt. De PvdA heeft haar steun aan het initiatiefvoorstel ingetrokken. Het is aan de overgebleven indieners om zich over indiening van het initiatiefvoorstel te beraden. Hij vraagt hen spoedig uitsluitsel te geven i.v.m. de verzending van de agenda voor de PS vergadering van 3 oktober.

Motie Beleidsagenda Energietransitie (VD-24) van D66 en PvdA
(aangenomen op 23 mei 2016 bij de beleidsagenda Energietransitie en als afgedaan beschouwd in de cte EEB van 15 september 2016/PS 14 november 2016).

De Provinciale Staten van Noord-Holland bijeen op 23 mei 2016,

Constateren dat:

- In de Beleidsagenda Energietransitie een begin is gemaakt met investeren in een duurzame toekomst door middel van doelstellingen voor duurzame opwekking en besparing van energie;
- Deze ambities nodig zijn gezien de bedreigingen die verdere opwarming van de aarde meebrengen; overstromingen, droogte, schaarste van water en voedsel en daardoor grote aantallen klimaatvluchtelingen;
- De Beleidsagenda Energietransitie voornamelijk geënt lijkt te zijn op doelstellingen die een percentage duurzame energieopwekking en besparing beogen.

Overwegende dat:

- De Beleidsagenda Energietransitie 2016-2020 nog niet voorziet in CO₂-reductie doelstellingen;
- CO₂¹ doelstellingen ook duidelijke doelstellingen zijn, die bovendien gehanteerd worden in het klimaatakkoord van Parijs en in de initiatiefklimaatwet zoals ingediend door de Partij van de Arbeid en Groen Links in de Tweede kamer;
- De Partij voor de Arbeid, de Partij voor de Dieren en Groen Links een initiatief voorstel Klimaatinitiatief hebben ingediend, dat zich baseert op deze uitgangspunten.

Zijn van mening dat:

- De beslispunten uit dit klimaatvoorstel de Beleidsagenda Energietransitie aanzienlijk versterken;
- Het initiatief Klimaatvoorstel verder belangrijke aanbevelingen bevat die geraadpleegd kunnen worden;
- CO₂-reductie doelstellingen opnemen in de Beleidsagenda Energietransitie past bij de ambitie van de provincie om in 2050 100% energieneutraal te zijn.

Dragen het college op de volgende punten te onderzoeken op haalbaarheid en daar over op korte termijn terug te rapporteren:

1. doelstelling op de nemen waarbij aangesloten wordt bij de Europese en Nederlandse doelstellingen: 80-95 procent minder CO₂-uitstoot en 100 procent duurzame opgewekte energie in Noord-Holland in 2050;
2. meerjarige klimaatplannen op te stellen met (beleids)maatregelen, in samenhang met andere overheden;

1

Met CO₂ uitstoot wordt bedoeld CO₂ equivalente uitstoot. Alle broeikasgassen kunnen worden teruggerekend naar CO₂ equivalent.

https://www.ipcc.ch/publications_and_data/ar4/syr/en/mains2-1.html. Omwille van eenvoud wordt hier slechts gesproken over CO₂, bij

het maken van berekeningen wordt rekening gehouden met alle broeikasgassen.

3. in deze klimaatplannen steeds tenminste vier concrete doelen te stellen:
 - a. percentage reductie CO₂,
 - b. percentage energiebesparing,
 - c. percentage duurzame energie,
 - d. een (telkens aan te passen) CO₂reductie-tussendoelstelling voor 2030;
4. inzichtelijk te maken hoe de doelstellingen doorwerken in de verschillende beleidsterreinen, bijvoorbeeld in de uitvoeringsagenda;
5. de CO₂-voetafdruk van beleidsmaatregelen integraal mee te nemen in de beleidsontwikkeling;
6. jaarlijks te rapporteren over de voortgang door bijvoorbeeld een klimaatcalculatie.

En gaat over tot de orde van de dag.
Suzanne Klassen D66

Sandra Doevedans PvdA

Leden van Provinciale Staten van de Provincie Noord-Holland
t.a.v. de voorzitter de heer J. Remkes
Postbus 3007
201 DA Haarlem

Haarlem, 29 augustus 2016

Betreft: Indienen burgerinitiatief *Stop de Hobbyjacht Noord-Holland*

Geachte heer Remkes, geachte leden van de Provinciale Staten Noord-Holland,

Ondergetekenden verzoeken u - mede namens de ondertekenaars/ondersteuners op bijgaande handtekeningenlijsten - het volgende onderwerp op de agenda van provinciale staten te plaatsen.

Als groep bezorgde burgers vragen wij u een einde te maken aan jacht-zonder-noodzaak, waarbij vrij bejaagbare diersoorten (houtduif, haas, konijn, fazant en wilde eend) zonder objectief aangetoond maatschappelijk belang worden gedood. Zowel uit de praktijk als onderzoek blijkt dat deze hobbyjacht geen bijdrage levert aan natuurbehoud, maar juist het natuurlijk evenwicht verstoort. De hobbyjacht tast het dierenwelzijn aan en is tevens in strijd met de wettelijk erkende intrinsieke waarde van dieren.

Speelde jacht vroeger een rol in de voedselvoorziening, anno 2016 met een breed scala aan alternatieven is dat niet meer van deze tijd. Het is dan ook begrijpelijk dat een ruime meerderheid van de Nederlanders tegen de hobbyjacht is. Mede om deze redenen zouden dieren niet vrij bejaagbaar mogen zijn in onze provincie en zou hobbyjacht waar mogelijk dienen te worden stopgezet.

De nieuwe Wet Natuurbescherming geeft u de mogelijkheid om nadere regels te stellen op het gebied van faunabeleid en jacht. Wij verzoeken u om binnen deze verruimde bevoegdheden te kiezen voor een beleid dat in principe jachtvrij is, dus geen jacht zonder objectief vastgestelde noodzaak zodat bejaagbare en niet-bejaagbare soorten gelijkwaardige bescherming wordt geboden. Met de komst van de nieuwe Wet Natuurbescherming is het aan de provincie om binnen de nieuwe wettelijke kaders afwegingen te maken. Met dit burgerinitiatief beogen wij dat deze kans ten volle wordt benut.

Mocht u naar aanleiding van deze brief vragen hebben, dan kunt u uiteraard contact opnemen met ondergetekende. Op de website www.stopdehobbyjacht.nl kunt u meer informatie vinden.

Met vriendelijke groet,

Indiener en contactpersoon:

Frank M. van Waard (geb.datum 05-04-1956)
Schooterweg 22
2021HM Haarlem
frank@vanwaard.eu

Plaatsvervanger:

Willem Jan B. Ziegelaar (geb.datum 02-04-1965)
Terrasweg 41b
2071BB Santpoort-Noord

Bijlage 1: Factsheet over jacht
Bijlage 3: Voorstel Ontwerpbesluit

Bijlage 2: Tekst burgerinitiatief
Bijlage 4: Handtekeningenlijsten

Factsheet Jacht

In deze factsheet delen we beknopt vijf feiten rondom jacht.

1. De omvang van het leed veroorzaakt door jacht is enorm

Jaarlijks worden er in Nederland ruim 1 miljoen dieren gedood die op de zogeheten wildlijst staan. Volgens de opgaven van de Koninklijke Jagersvereniging gaat het om 500.000 houtduiven, 250.000 wilde eenden, 170.000 hazen, 75.000 fazanten en 74.000 konijnen. [1]

Een onbekend aantal dieren wordt daarboven niet-dodelijk geraakt. De dieren die gevonden worden ervaren een stressvolle doodstrijd, bijvoorbeeld als zij worden geapporteerd of doodgebeten. De aangeschoten dieren die in paniek vluchten, sterven vaak als gevolg van de verwondingen buiten het bereik van de jager. [2]

2. Jacht verstoort de natuur en de dieren die er leven

De jacht verstoort het ecologisch evenwicht in de natuur

- Over het algemeen worden de dieren door jacht schuwer, waardoor de zichtbaarheid voor mensen die van de natuur willen genieten afneemt. Toen in het Deense kroondomein, maar ook in het Nederlandse Deelerwoud het afschot sterk werd beperkt, nam de schuwheid van de dieren in hoge mate af en werd de zichtbaarheid voor natuurliefhebbers vele malen groter.
- De aanwezigheid van jagers, hun honden en hun schoten zorgen voor een verstoring van de aanwezige diersoorten. Edelherten worden bijvoorbeeld waakzamer, wat ten koste gaat van de foerageertijd. Het negatieve effect wordt ook erkend voor vogels die komen aanvliegen en gebruik willen maken van de terreinen waar de jacht plaatsvindt. Vluchtende dieren sturen bij jachtpartijen een sterk alarmsignaal uit naar alle andere dieren in de natuur. Dit kan ertoe leiden dat dieren hun leefgebied niet langer als veilig ervaren en op de vlucht slaan. Soms keren ze pas na dagen weer terug. [3][4]
- Door de jacht verandert de leeftijds- en geslachtsopbouw van de populatie bejaagde dieren. Jagers hebben voorkeuren en schieten liever het dominante mannetje ten behoeve van verkrijging van een trofee, dan de jonge dieren. Bij sociale dieren kan dit een effect hebben op het gedrag van dieren omdat natuurlijke hiërarchie in de groep wordt verstoord.
- Jacht verarmt de natuur. Jaarlijks worden er 1 miljoen dieren als jachtbuit meegenomen, waardoor waardevolle mineralen uit de kringloop verloren gaan.

3. Draagvlak voor jacht ontbreekt

Blauw Research onderzocht de houding van de Nederlandse bevolking tegenover de jacht. Daaruit bleek dat slechts 3% van de ondervraagden het plezier van de jacht een acceptabele reden vonden om dieren dood te schieten. De overgrote meerderheid van 72% vond dit niet acceptabel en steunt een verbod. [5]

Ook binnen de politiek is een ruime meerderheid tegen de hobbyjacht. De Groene Kieswijzer inventariseerde voorafgaande aan de verkiezingen van 2012 de standpunten over de plezierjacht van de Nederlandse politieke partijen. Daaruit bleek dat PvdA, VVD, CDA, D66, SP, ChristenUnie, GroenLinks en de Partij voor de Dieren zich uitspraken tegen jagen zonder maatschappelijk belang. De PVV nam niet deel aan het onderzoek, maar heeft zich bij vele gelegenheden uitgesproken tegen hobbyjacht.

4. Wildconsumptie is niet duurzaam

De hobbyjacht draagt geen wezenlijke bijdrage aan de wildconsumptie in Nederland en is geen antwoord op de vraag naar duurzame consumptie. Het intensieve afschot en de jacht in Nederland leveren per Nederlander per jaar slechts 35 gram Nederlands wild op. Van het in Nederland geconsumeerde wild is 95% niet afkomstig uit de Nederlandse natuur, maar dat is vooral gefokt in de bio-industrie in het buitenland, zoals Argentinië, Chili, Zuid-Afrika en Nieuw-Zeeland.[6][7]

5. Jacht staat op gespannen voet met de wettelijke erkenning van de intrinsieke waarde

De uitgangspunten in de huidige Flora- en faunawet en de aankomende Wet Natuurbescherming ten aanzien van de natuur zijn dat de natuur zo veel mogelijk met rust dient te worden gelaten. De natuur heeft een intrinsieke waarde en zo ook de dieren in het wild. Zij hebben een waarde, los van het nut voor de mens. Daarom geldt het «nee, tenzij»-principe: bij elke vorm van ingrijpen door de mens dient daarom de vraag centraal te staan of het noodzakelijk is dat er wordt ingegrepen. Ingerepen zonder noodzaak zijn ongewenst.

Bronnen

- [1] WBE-Databank Populatie en afschotcijfers
- [2] Eos
- [3] De zoogdiervereniging
- [4] Alterra
- [5] Blauw Research
- [6] Milieu Centraal
- [7] Faunabescherming

Burgerinitiatief Stop de hobbyjacht Noord-Holland

Wij willen een einde aan de hobbyjacht, waarbij vrij bejaagbare diersoorten (houtduif, haas, konijn, fazant en wilde eend) zonder objectief aangetoonde noodzaak gedood worden. Wij verzoeken de provincie, de jacht op de vrij bejaagbare diersoorten voor zover die binnen haar bevoegdheden valt volledig stop te zetten en haar invloed aan te wenden om bejaagbare en niet-bejaagbare soorten gelijkwaardige bescherming te bieden.

Toelichting:

Wij, burgers van provincie Noord-Holland

Constateren dat:

- hobbyjacht geen bijdrage levert aan natuurbehoud;
- het dierenwelzijn erdoor wordt aangetast;
- de hobbyjacht in strijd is met de wettelijk erkende intrinsieke waarde van dieren;
- het natuurlijk evenwicht wordt verstoord door het bejagen van dieren;
- de meerderheid van de Nederlanders tegen de hobbyjacht is;
- de jacht op de vrij bejaagbare soorten (houtduif, haas, konijn, fazant en wilde eend) niet meer in onze provincie thuishoort.

Verzoeken de provincie alles te doen wat binnen haar bevoegdheden ligt om de jacht op de vrij bejaagbare diersoorten stop te zetten en bejaagbare en niet-bejaagbare soorten gelijkwaardige bescherming te bieden. De provincie zal binnen haar jurisdictie geen vrijstelling of vergunning geven voor het zonder noodzaak bejagen van houtduiven, hazen, konijnen, fazanten en wilde eenden. Dit beleid zal ook als zodanig vastgelegd worden in het provinciaal natuurbeleid.

VOORSTEL

**ONTWERPBESLUIT
PROVINCIALE STATEN
VAN NOORD-HOLLAND**

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gezien het voorstel van Burgerinitiatief Stop de hobbyjacht Noord-Holland van 29 augustus 2016

besluiten:

1. alles te doen wat binnen haar bevoegdheden ligt om de jacht op de vrij bejaagbare diersoorten stop te zetten en bejaagbare en niet-bejaagbare soorten gelijkwaardige bescherming te bieden;
2. binnen haar jurisdictie geen vrijstelling of vergunning te geven voor het zonder noodzaak bejagen van houtduiven, hazen, konijnen, fazanten en wilde eenden;
3. dit beleid als zodanig vast te leggen in de, door de provincie nog vast te stellen, natuurvisie.

Aldus vastgesteld door de Provinciale Staten van Noord-Holland in hun vergadering van ... 2016

Aan

Eric Krijgsman, commissiegriffier

Kopie aan

G. Biermann; E. Wijers; H. Schartman; A. van Dijck

Uw contactpersoon

A.J. Hassing; P.A.J.M. Kreuwel

BEL/GRN; CZ/JZ

Telefoonnummer +31235143970

hassinga@noord-holland.nl

Betreft Burgerinitiatief 'stop de hobbyjacht'

Memo

31 augustus 2016

1|3

Aanleiding

Op 30 augustus jl. ontving de statengriffie burgerinitiatief 'Stop de hobbyjacht', ondersteund door ruim 5.400 handtekeningen. Naast het feit dat getoetst moet worden of het burgerinitiatief vormtechnisch gezien geldig is, dient ook op inhoudelijke gronden te worden bepaald of het burgerinitiatief geldig is. In dit memo wordt ingegaan op het laatste middels een analyse van de bevoegdheden zoals die bij Wet natuurbescherming bij de provincie zijn belegd en antwoorden van de staatssecretaris bij behandeling van het Wetsvoorstel natuurbescherming in de Eerste Kamer.

Waarom roept het burgerinitiatief op?

De indieners van het burgerinitiatief 'verzoeken de provincie alles te doen wat binnen haar bevoegdheden ligt om de jacht op de vrij bejaagbare diersoorten stop te zetten en bejaagbare en niet-bejaagbare soorten gelijkwaardige bescherming te bieden. De provincie zal binnen haar jurisdictie geen vrijstelling of vergunning geven voor het zonder noodzaak bejagen van houtduiven, hazen, konijnen, fazanten en wilde eenden. Dit beleid zal ook als zodanig vastgelegd worden in het provinciaal natuurbeleid', aldus indieners.

Indieners hebben een concreet besluit voorgedragen, en vragen Provinciale Staten met dit besluit in te stemmen. De tekst van het voorgestelde besluit luidt als volgt:

Provinciale Staten van Noord-Holland besluiten:

1. alles te doen wat binnen haar bevoegdheden ligt om de jacht op vrij bejaagbare diersoorten stop te zetten en niet-bejaagbare soorten gelijkwaardige bescherming te bieden;
2. binnen haar jurisdictie geen vrijstelling of vergunning te geven voor het zonder noodzaak bejagen van houtduiven, hazen, konijnen, fazanten en wilde eenden;
3. dit beleid als zodanig vast te leggen in de, door de provincie nog vast te stellen, natuurnorm.

Teleologische interpretatie (Bevoegdheden Provinciale Staten)

Met het burgerinitiatief 'Stop de hobbyjacht' roepen indieners de Provinciale Staten op om een fundamentele discussie te voeren over het al dan niet toelaten van jacht zonder enig nut of zonder enige noodzaak. In de Wet natuurbescherming wordt de aanwijzing van bejaagbare soorten, te weten konijn, haas, wilde eend, fazant en houtduif, gecontinueerd. Het al dan niet toelaten van jacht valt echter niet onder de bevoegdheden van een provincie. Dit is nu al het geval onder de vigerende Flora- en faunawet en ook de Wet natuurbescherming geeft provincies deze bevoegdheid straks niet. Van deze soorten is het de wetgever bekend dat benutting door middel van jacht geen gevolgen heeft voor hun staat van instandhouding. Dat de provincies geen bevoegdheden hebben om de jacht ten principale te verbieden blijkt ten eerste uit de Wet natuurbescherming, waarin in artikel 3.22, het volgende is bepaald:

Artikel 3.22

1. Het is verboden om de jacht op wild als bedoeld in artikel 3.20, tweede lid, uit te oefenen indien de jacht op de betreffende soort niet is geopend.
2. Bij ministeriële regeling wordt bepaald in hoeverre de jacht is geopend. De opening van de jacht kan naar plaats of tijd worden beperkt.
3. De jacht op wild als bedoeld in artikel 3.20, tweede lid, van soorten, genoemd in bijlage II bij de Vogelrichtlijn, wordt niet geopend gedurende de verschillende fasen van de broedperiode en de periode dat de jonge vogels het nest nog niet hebben verlaten, en, voor zover het trekvogels betreft, tevens gedurende de trek van deze vogels naar hun nestplaatsen.
4. Gedeputeerde staten kunnen de jacht voor de hele provincie, of een gedeelte daarvan, voor een bepaalde tijd sluiten, zolang bijzondere weersomstandigheden dat vergen.
5. De jacht wordt niet geopend op soorten waarvan de staat van instandhouding in het geding is.
6. Alvorens een ministeriële regeling als bedoeld in het tweede lid vast te stellen, te wijzigen of in te trekken, overlegt Onze Minister met gedeputeerde staten over het ontwerp daarvan.

Uit het tweede lid van dit artikel wordt onomstotelijk duidelijk dat het openen van de jacht een ministeriële aangelegenheid is. De Wet natuurbescherming geeft Gedeputeerde Staten slechts één bevoegdheid ten aanzien van het openen of sluiten van de jacht, en dat is in het geval sprake is van bijzondere weersomstandigheden. Dit is zoals hierboven weergegeven vastgelegd in het vierde lid van artikel 3.22.

Ook uit de beantwoording van vragen door de Staatssecretaris bij de behandeling van de Wet natuurbescherming op 8 december 2015 in de Eerste Kamer (Kamerstuk 33 348, D; [Memorie van Antwoord ontvangen op 26 oktober 2015](#)) wordt onomstotelijk duidelijk dat de wetgever geen bevoegdheid in dezen ziet voor Provinciale Staten of Gedeputeerde Staten. Op de vraag (84) van de Partij voor de Dieren of Provinciale Staten per verordening mogen regelen dat de jacht op wildsoorten niet wordt toegestaan en dat afschot te allen tijde via het spoor van beheer en schade dient te verlopen, antwoordde de Staatssecretaris als volgt:

“Het voorgestelde artikel 3.22, vierde lid, geeft Gedeputeerde Staten van provincies de bevoegdheid om de jacht te sluiten als bijzondere weersomstandigheden dat vergen. Buiten die situatie beschikken provincies niet over de bevoegdheid om de jachthouder zijn recht op het uitoefenen van de jacht te ontfeggen.”

Conclusie

Op basis van een analyse van wettekst en antwoorden van de staatssecretaris bij behandeling van het Wetsvoorstel natuurbescherming in de Eerste Kamer blijkt onomstotelijk dat het openen of sluiten van de jacht op diersoorten geen bevoegdheid van de provincie is, maar van de minister.

Gevolgen voor het verzoek

Het verzoek ziet op een onderwerp dat niet behoort tot de bevoegdheid van provinciale staten. Daarmee voldoet het verzoek niet aan de eisen van de Verordening burgerinitiatief Noord-Holland. Geadviseerd wordt om het verzoek om die reden af te wijzen, het onderwerp niet te agenderen maar in de plaats daarvan verzoeker uit te nodigen voor een inhoudelijk gesprek met de betrokken beleidsambtenaren. Het alsnog op de agenda plaatsen van het onderwerp kan immers verkeerde verwachtingen wekken. Het staat PS uiteraard vrij om het onderwerp toch op de agenda te plaatsen om zo te onderzoeken of zij eventueel andere mogelijkheden (buiten de formele bevoegdheden om) willen inzetten. Daarbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een lobby. Als PS daartoe besluiten is het wenselijk om verzoeker er van te voren van op de hoogte te stellen dat de Wet natuurbescherming geen bevoegdheden aan PS toekent om de jacht in Noord-Holland te beëindigen. Voorkomen dient te worden dat verkeerde verwachtingen worden gewekt.

Advies

Advies is om het verzoek op grond van artikel 4, aanhef juncto sub a, van de Verordening burgerinitiatief Noord-Holland af te wijzen.

mr. A.R. Klijn MRICS
T +31 20 71 71 931
anne-marie.klijn@nautadutilh.com

Amsterdam, 22 september 2016

mr. T.W. Veenendaal
T +31 20 71 71 915
tara.veenendaal@nautadutilh.com

Memorandum

Aan

Statengriffier van de Provinciale Staten
van de Provincie Noord-Holland

Ter attentie van

mevrouw K. Bolt

Betreft

Bevoegdheid GS onder de Wet Natuurbescherming
t.a.v. het stopzetten van de jacht op vrij bejaagbare
soorten

1 INLEIDING

- 1.1 Bij email van 20 september 2016 is NautaDutilh N.V. om advies verzocht door de Statengriffier mw. Katja Bolt ten behoeve van het presidium van 22 september 2016 aangaande een door de heren Van Waard en Ziegelaar op 29 augustus 2016 ingediend burgerinitiatief "Stop de Hobbyjacht Noord-Holland".¹ Gevraagd is te bezien of in het memorandum van 31 augustus 2016 gericht aan Eric Krijgsman (commissiegriffier) terecht wordt geadviseerd om het burgerinitiatief ongeldig te verklaren omdat het verzoek niet ziet op een onderwerp dat behoort tot de bevoegdheid van Provinciale Staten.² Terzijde is NautaDutilh N.V. in dezelfde email verzocht te bezien welke bevoegdheden Provinciale Staten hebben voor wat betreft het stopzetten van de 'jacht-zonder-noodzaak', of deze jacht verder kan worden ingeperkt en wat verder de mogelijkheden op grond van de Wet natuurbescherming³ zijn om de jacht stop te zetten.
- 1.2 Gezien de beschikbare adviestijd is in dit memorandum op hoofdlijnen geadviseerd ten aanzien van de bevoegdheidsvraag en in mindere mate gefocust op de overige vragen.⁴ Ook wordt in dit memorandum niet ingegaan op de overige vereisten die gelden voor een geldig burgerinitiatief op grond van de Verordening burgerinitiatief Noord-Holland.

¹ In dit memo wordt aangenomen dat de brief van 29 augustus 2016 kan worden aangemerkt als een burgerinitiatiefvoorstel in de zin van de Verordening burgerinitiatief Noord-Holland. Dit is verder niet onderzocht.

² Op grond van artikel 4, aanhef en onder a van de Verordening burgerinitiatief Noord-Holland houdt een burgerinitiatief niet een onderwerp in dat niet behoort tot de bevoegdheid van Provinciale Staten.

³ Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur, Stb. 2016, 34.

⁴ Het onderzoek heeft zich beperkt tot de Wet natuurbescherming zoals deze per 1 januari 2017 gaat gelden. Eventuele van toepassing zijnde Verdragen, Europeesrechtelijke instrumenten en/of andere nationaalrechtelijke instrumenten vallen buiten de reikwijdte van dit memorandum.

Amsterdam

Brussel

Londen

Luxemburg

New York

Rotterdam

Dit memo is vertrouwelijk, kan zijn onderworpen aan een beroepsgeheim en mag niet worden gebruikt, geopenbaard, vervoelvoudigd, gedistribueerd of behouden door een ander dan de beoogde ontvanger. Alle juridische relaties zijn onderworpen aan de voorwaarden van NautaDutilh N.V. (zie www.nautadutilh.com/terms). Deze voorwaarden bevatten een aansprakelijkheidsbeperking, zijn gedeponeerd bij de rechtbank in Rotterdam en worden op verzoek kosteloos toegezonden. Nederlands recht is van toepassing en geschillen worden onderworpen aan de exclusieve bevoegdheid van de rechtbank in Amsterdam. NautaDutilh N.V.; statutair gevestigd te Rotterdam; handelsregister nr. 24338323.

- 1.3 Teneinde de vraag te beantwoorden zal in paragraaf 2 het burgerinitiatief, alsook het burgerinitiatief in relatie tot de Wet natuurbescherming worden besproken. In paragraaf 3 wordt ingegaan op de Wet natuurbescherming. In paragraaf 4 wordt ten slotte de vraag beantwoord of het burgerinitiatief ziet op een onderwerp dat behoort tot de bevoegdheid van Provinciale Staten op grond van de Wet natuurbescherming.

2 HET BURGERINITIATIEF "STOP DE HOBBYJACHT NOORD-HOLLAND"

a. Inhoud van het burgerinitiatief

- 2.1 Met het burgerinitiatief "Stop de Hobbyjacht Noord-Holland" (het "Burgerinitiatief") worden de leden van de Provinciale Staten van de Provincie Noord-Holland gevraagd om een einde te maken aan jacht-zonder-noodzaak, waarbij vrij bejaagbare diersoorten (houtduif, haas, konijn, fazant en wilde eend) zonder objectief aangetoond maatschappelijk belang worden gedood. De burgerinitiatiefnemers stellen dat de leden van de Provinciale Staten kunnen kiezen voor een jachtvrij-beleid op grond van de nieuwe Wet natuurbescherming, welke wet de Statenleden volgens de initiatiefnemers de mogelijkheid geeft om nadere regels te stellen op het gebied van faunabeleid en jacht.
- 2.2 De initiatiefnemers hebben bij brief van 29 augustus 2016 ook een voorstel voor een ontwerpbesluit gedaan, hetgeen voor de beantwoording van de hoofdvraag als uitgangspunt wordt genomen. Het voorgestelde besluit dient volgens hen als volgt te worden verwoord:

"Provinciale Staten van Noord-Holland besluiten:

1. *alles te doen wat binnen haar bevoegdheden ligt om de jacht op vrij bejaagbare diersoorten stop te zetten en niet-bejaagbare soorten gelijkwaardige bescherming te bieden;*
2. *binnen haar jurisdictie geen vrijstelling of vergunning te geven voor het zonder noodzaak bejagen van houtduiven, hazen, konijnen, fazanten en wilde eenden;*
3. *dit beleid als zodanig vast te leggen in de, door de provincie nog vast te stellen, natuurnormen."*⁵

⁵ NB: deze informatie is overgenomen uit het memorandum van 31 augustus 2016 gericht aan Eric Krijgsman (commissiegriffier). Deze bijlage ontbrak bij de door ons ontvangen stukken.

b. Duiding van het Burgerinitiatief t.o.v. de Wet natuurbescherming

2.3 Het Burgerinitiatief richt zich op het niet bejagen van de houtduif, haas, konijn, fazant en wilde eend. Jacht in de zin van de Wet natuurbescherming is in artikel 1.1, lid 1 gedefinieerd als het bemachtigen, opzettelijk doden of met het oog daarop opsporen van wild als bedoeld in artikel 3.20, tweede lid, alsmede het doen van pogingen daartoe, overeenkomstig paragraaf 3.5 van de Wet natuurbescherming. Tijdens de behandeling van het wetsvoorstel door de Eerste Kamer heeft Staatssecretaris Van Dam verduidelijkt dat met het wetsvoorstel drie soorten jacht worden gereguleerd⁶, te weten:

- schadebestrijding: ten behoeve van de bestrijding van vogels en dieren van soorten die in het gehele land schade veroorzaken, waarvoor een vrijstelling kan worden verleend voor bestrijding als voldaan is aan de vereisten als bedoeld in artikel 3.15 van de Wet natuurbescherming;
- populatiebeheer: ten behoeve van de beperking van de omvang van een populatie, waarvoor Gedeputeerde Staten ontheffing verlenen als voldaan is aan de vereisten als bedoeld in artikel 3.17 van de Wet natuurbescherming;
- jacht: het vangen, doden en verontrusten van wild en het ten behoeve van de jacht opsporen van jacht als voldaan is aan de vereisten als bedoeld in artikel 3.20 van de Wet natuurbescherming.

2.4 De initiatiefnemers maken gebruik van de term 'vrij bejaagbare diersoorten' en noemen tussen haakjes de diersoorten houtduif, haas, konijn, fazant en wilde eend. De Wet natuurbescherming geeft geen melding van de term vrij bejaagbare diersoorten. Wel wordt in artikel 3.20, lid 2 van de Wet natuurbescherming bepaald dat onder 'wild' moet worden verstaan de in het wild levende dieren van de soorten fazant, wilde eend, houtduif, haas en konijn. Gelet op de overeenstemmende diersoorten begrijpen wij het Burgerinitiatief zo, dat de initiatiefnemers met 'vrij bejaagbare diersoorten' doelen op 'wild' als bedoeld in artikel 3.20, lid 2 van de Wet natuurbescherming, alsook doelen op 'jacht' als bedoeld in artikel 3.20 lid 1 van de Wet natuurbescherming.

⁶ Kamerstukken I 2015/16, 33 348, Handelingen, nr. 11, item 8, p. 36. Vgl. ook Kamerstukken II 2011/12, 33 348, nr. 3, p. 155 (MvT).

3 WET NATUURBESCHERMING

a. Provinciale natuurvisie

- 3.1 Gezien het door initiatiefnemers voorgestelde ontwerpbesluit, wordt alvorens in te gaan op de jacht als bedoeld in paragraaf 3.5 van de Wet natuurbescherming kort stilgestaan bij de verplichting voor Provinciale Staten om een provinciale natuurvisie overeenkomstig artikel 1.7 van de Wet natuurbescherming vast te stellen. Een provinciale natuurvisie bevat volgens artikel 1.7, lid 2 van de Wet natuurbescherming de hoofdlijnen van:

"a. het te voeren provinciale beleid gericht op het behoud en het zo mogelijk versterken van de biologische diversiteit en het duurzame gebruik van de bestanddelen daarvan, waartoe in elk geval behoort het beleid gericht op de uitvoering van de verplichtingen, genoemd in artikel 1.12, eerste en tweede lid;

b. ingeval de provincie dat van belang acht:

1°. het te voeren provinciale beleid gericht op de uitvoering van de bevoegdheid, genoemd in artikel 1.12, derde lid;

2°. het te voeren provinciale beleid gericht op het behoud, beheer en zo nodig herstel van waardevolle landschappen, met inachtneming van hun cultuurhistorische kenmerken, of

3°. het te voeren provinciale beleid gericht op het behoud en het zo mogelijk versterken van de recreatieve, educatieve en beleevingswaarde van natuur en landschap."

- 3.2 Verder wordt ter inkadering gewezen op artikel 1.10 van de Wet natuurbescherming, waarin is bepaald dat een bestuursorgaan zijn taken en bevoegdheden op grond van de Wet natuurbescherming moet uitoefenen met het oog op:
- a. het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit;
 - b. het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies, en
 - c. het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

b. Het recht om te jagen

3.3 In de Wet natuurbescherming is de jacht hoofdzakelijk geregeld in paragraaf 3.5. Uit de parlementaire geschiedenis volgt dat de Staatssecretaris onderschrijft dat het recht om zich zoogdieren en vogels toe te eigenen die zich op of in de grond bevinden, een zakelijk recht is dat verbonden is aan het eigendomsrecht ten aanzien van de grond.⁷ Ook volgt uit de parlementaire geschiedenis dat de uitoefening van het jachtrecht van oudsher is gebonden aan beperkingen vanwege publieke belangen als natuurbescherming en openbare veiligheid.⁸

3.4 In de Wet natuurbescherming wordt in artikel 3.20, lid 1 ten aanzien van het jagen op wild het volgende bepaald:

"Artikel 3.20

1. In afwijking van de artikelen 3.1, eerste en vierde lid, 3.5, eerste en tweede lid, en 3.10, eerste lid, is het de jachthouder, en degenen in gezelschap van de jachthouder, toegestaan in zijn jachtveld wild te vangen, te doden en te verontrusten, en met het oog daarop op te sporen ter uitoefening van de jacht, indien is voldaan aan het bij en krachtens deze paragraaf en paragraaf 3.6 bepaalde."

3.5 Hieruit volgt dat de jachthouder⁹ en degene(n) in gezelschap van de jachthouder het recht toekomt om wild te vangen, doden, verontrusten en met het oog daarop op te sporen ter uitoefening van de jacht (hierna: het "recht om te jagen"), mits wordt voldaan aan de vereisten die bij of krachtens paragraaf 3.5 en 3.6 van de Wet natuurbescherming zijn gesteld.¹⁰

3.6 Dit recht kan op grond van de Wet natuurbescherming niet - dus ook niet door Minister, Staatssecretaris, Provinciale Staten danwel Gedeputeerde Staten - worden ingeperkt. Buiten de situatie genoemd in artikel 3.22, lid 4 van de Wet natuurbescherming (het voor een bepaalde tijd sluiten van de jacht wegens bijzondere weersomstandigheden) beschikken pro-

⁷ Kamerstukken II 2011/12, 33 348, nr. 3, p. 161 (MvT) en Kamerstukken I 2015/16, 33 348, nr. D, p. 8.

⁸ idem.

⁹ Het recht om te jagen komt toe aan de jachthouder. Het begrip "jachthouder" wordt in artikel 3.23 van de Wet natuurbescherming gedefinieerd. Kort gezegd is de jachthouder degene die krachtens eigendom, een beperkt recht, een pachtovereenkomst of een huurovereenkomst gerecht is tot het jagen in een veld (vgl. Kamerstukken II 2011/12, 33 348, nr. 3, p. 171 (MvT)).

¹⁰ Gelet op de beperkte reikwijdte van dit memorandum wordt korthedshalve verwezen naar de vereisten als genoemd in paragraaf 3.5 en 3.6 van de Wet natuurbescherming. Gewezen wordt nog op artikel 3.22 van de Wet natuurbescherming, waarin wordt bepaald dat het verboden is om het recht om te jagen uit te oefenen wanneer de jacht op de betreffende soort niet is geopend.

vincies (Gedeputeerde Staten) niet over de bevoegdheid om de jachthouder zijn recht op het uitoefenen van de jacht te ontfeggen.¹¹

c. Verplichting om te doen wat een goed jachthouder betaamd

- 3.7 Het publieke doel van de jacht komt volgens de Staatssecretaris in de Wet natuurbescherming tot uitdrukking in de verplichting neergelegd in het artikel 3.20, lid 3 van de Wet natuurbescherming.¹² Op grond van artikel 3.20, lid 3 dient de jachthouder datgene te doen wat een goed jachthouder betaamt om een redelijke stand van de in zijn jachtveld aanwezige wild te handhaven, dan wel, bij het ontbreken daarvan, te bereiken, en om schade door in zijn jachtveld aanwezig wild te voorkomen. Volgens de memorie van toelichting betekent deze verplichting dat de jachthouder overmatige benutting moet voorkomen, de jachthouder rekening houdt met een goede leeftijdsopbouw van de wildpopulaties in zijn veld en, in overleg met de grondgebruiker, de jachthouder zo nodig biotoopverbeterende maatregelen neemt teneinde een redelijke wildstand in zijn veld te bereiken.¹³
- 3.8 Als gezegd bepaalt artikel 3.20, lid 2 van de Wet natuurbescherming dat onder 'wild' moet worden verstaan de in het wild levende dieren van de soorten fazant, wilde eend, houtduif, haas en konijn. Het recht om te jagen op de soorten behorend tot deze 'wildlijst' bestond reeds in het kader van de Flora- en Faunawet. Volgens de parlementaire geschiedenis is van deze soorten bekend dat het gaat om soorten die zich lenen voor benutting, die algemeen voorkomen, die de jachtdruk kunnen verdragen en waarvan de jacht de bestrijding van schade door de betrokken soort en het voor de soort noodzakelijke populatiebeheer kan ondersteunen.¹⁴
- 3.9 Uit zowel de wetstekst als de parlementaire geschiedenis volgt dat de Wet natuurbescherming geen onderscheid maakt tussen jacht met noodzaak en jacht zonder noodzaak. Integendeel, de Staatssecretaris heeft verduidelijkt dat onder de Wet natuurbescherming het doden van dieren alleen mogelijk is als daar een maatschappelijke noodzaak toe is.¹⁵
- 3.10 Bij de jacht is dit doel volgens de Staatssecretaris de handhaving van een redelijke wildstand in het jachtveld en het voorkomen van schade, zoals is bepaald in artikel 3.20 lid 3 van de Wet natuurbescherming.¹⁶ Dat er

¹¹ Kamerstukken II 2014/15, 33 348, nr. 9, p. 94 en Kamerstukken I 2015/16, 33 348, nr. D, p. 41.

¹² Kamerstukken II 2014/15, 33 348, nr. 9, p. 90.

¹³ Kamerstukken II 2011/12, 33 348, nr. 3, p. 171 (MvT).

¹⁴ Kamerstukken II 2011/12, 33 348, nr. 3, p. 169 (MvT).

¹⁵ Kamerstukken I 2015/16, 33 348, Handelingen, nr. 11, item 8, p. 37.

¹⁶ Kamerstukken I 2015/16, 33 348, Handelingen, nr. 11, item 8, p. 36.

een redelijke wildstand is moet overigens worden onderbouwd door de faunabeheereenheden met een faunabeheerplan (zie hierna).¹⁷

- 3.11 In dit kader is door de Staatssecretaris opgemerkt dat ten aanzien van andere, niet-bejaagbare soorten in Nederland het algemene soortenbeschermingsregime van verboden op onder meer het vangen en doden van dieren van toepassing is, gekoppeld aan de mogelijkheid van vrijstellingen of ontheffingen om zo nodig in te grijpen in populatieomvang, via schadebestrijding door grondgebruikers of populatiebeheer door faunabeheereenheden.¹⁸
- 3.12 De Wet natuurbescherming kent aldus geen onderscheid tussen jacht met noodzaak en jacht zonder noodzaak. Wel bestaat een belangrijk onderscheid tussen jagen op wild als bedoeld in artikel 2.30 en schadebestrijding en populatiebeheer. De bevoegdheid van Provinciale Staten respectievelijk Gedeputeerde Staten tot het geven van een vrijstelling of ontheffing bestaat enkel ten aanzien van schadebestrijding en/of populatiebeheer en niet ten aanzien het recht om te jagen, nog daargelaten dat deze bevoegdheid juist niet beperkend van aard lijkt te zijn.

d. Faunabeheerplan

- 3.13 Uit artikel 3.12 van de Wet Natuurbescherming volgt voorts dat de uitoefening van de jacht overeenkomstig het door de faunabeheereenheid opgestelde faunabeheerplan dient te geschieden. Hiermee wordt volgens de Staatssecretaris verzekerd dat de inspanningen van de jachthouder zijn afgestemd op andere inspanningen in de regio (de uitoefening van de jacht op andere jachtvelden, de schadebestrijding door grondeigenaren en het populatiebeheer door faunabeheereenheden).¹⁹ Onderdeel van het faunabeheerplan zijn passende en doeltreffende maatregelen ter voorkoming en bestrijding van schade aangericht door in het wild levende dieren (artikel 3.12, lid 4 van de Wet natuurbescherming). Het faunabeheerplan dient te worden onderbouwd door trendtellingen van de populaties van in het wild levende dieren in het gebied waarop het faunabeheerplan van toepassing is (artikel 3.12, lid 5 van de Wet natuurbescherming).
- 3.14 Het faunabeheerplan moet worden goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van de provincie waarin de faunabeheereenheid werkzaam is (artikel 3.12, lid 7 van de Wet natuurbescherming). Provinciale Staten stellen bij

¹⁷ Kamerstukken I 2015/16, 33 348, Handelingen, nr. 11, item 8, p. 36.

¹⁸ Kamerstukken II 2011/12, 33 348, nr. 3, p. 161 (MvT) en Kamerstukken II 2014/15, 33 348, nr. 9, p. 35.

¹⁹ Kamerstukken I 2015/16, 33 348, nr. D, p. 8.

verordening regels waaraan in hun provincie werkzame faunabeheereenheden en de door de faunabeheereenheid vastgestelde faunabeheerplannen voldoen (artikel 3.12, lid 9 van de Wet natuurbescherming). Uit de parlementaire geschiedenis volgt dat bij het stellen van regels bijvoorbeeld gedacht kan worden aan regels over de onderbouwing van het faunabeheerplan met trendtellingen.²⁰ Uit de parlementaire geschiedenis volgt evenwel uitdrukkelijk dat de bevoegdheid om regels te stellen door Provinciale Staten niet zo ver reikt dat provincies het recht van de jachthouder op het uitoefenen van de jacht verdergaand kan beperken of zelfs ontzeggen.²¹

- 3.15 De Wet natuurbescherming laat de invulling van het faunabeheerplan voor wat betreft het onderdeel dat betrekking heeft op de uitoefening van de jacht volgens de parlementaire geschiedenis in eerste instantie over aan de faunabeheereenheid zelf.²² De enige maatstaf is dat het faunabeheerplan de jachthouder de ruimte moet bieden om invulling te geven aan zijn verplichting op grond van artikel 3.20, lid 3 van de Wet natuurbescherming om een redelijke wildstand op zijn jachtveld te handhaven of te bereiken.²³
- 3.16 In het faunabeheerplan zal door de faunabeheereenheden per wildsoort bezien moeten worden welk detailniveau gewenst is.²⁴ Uit de parlementaire geschiedenis kan worden afgeleid dat een faunabeheerplan moet onderbouwen waarom de jacht - ook op de vijf soorten - verantwoord is in het kader van populatiebeheer.²⁵ Ten aanzien van de in artikel 3.20, lid 2 van de Wet natuurbescherming genoemde vijf soorten wild wordt er volgens de Staatssecretaris in de parlementaire geschiedenis - anders dan bij bijvoorbeeld populatiebeheer - vanuit gegaan dat de populatie groot genoeg is en dat daarop gejaagd kan worden zonder dat dat een direct een groot effect heeft, zodat dit niet vooraf aangegeven hoeft te worden.²⁶ Wel moet worden onderbouwd dat de jacht verantwoord is:²⁷

"De heer Schnabel heeft er gelijk in dat de juridische begrippen "jacht" en "populatiebeheer" in deze wet voor de gemiddelde Nederlander een en hetzelfde zijn. Daarom zei ik ook dat populatiebeheer gaat over de grotere wildsoorten als het zwijn en het ree die de heer Schnabel noemt. Voor

²⁰ Kamerstukken I 2015/16, 33 348, nr. D, p. 11.

²¹ Kamerstukken I 2015/16, 33 348, nr. D, p. 41 en Kamerstukken I 2015/16, 33 348, nr. W, p. 4.

²² Kamerstukken I 2015/16, 33 348, nr. D, p. 11 en 23.

²³ Kamerstukken I 2015/16, 33 348, nr. D, p. 23.

²⁴ Kamerstukken II 2011/12, 33 348, nr. 3, p. 155 (MvT).

²⁵ Kamerstukken I 2015/16, 33 348, Handelingen, nr. 11, item 8, p. 37.

²⁶ Kamerstukken I 2015/16, 33 348, Handelingen, nr. 11, item 8, p. 53.

²⁷ Kamerstukken I 2015/16, 33 348, Handelingen, nr. 11, item 8, p. 54.

deze soorten zijn de eisen strenger dan voor de jacht op de vijf eerdergenoemde soorten. Daarop mag namelijk alleen worden gejaagd als vooraf is aangegeven dat dit voor de populatie nodig is. Bij de vijf soorten hoeft dat niet vooraf te worden aangegeven, maar ook daarbij moet worden onderbouwd — dat staat in het vijfde lid van artikel 3.12 — dat de jacht verantwoord is. Wij hanteren voor die vijfsoorten een apart regime omdat we ervan uitgaan dat het verantwoord is, maar toch moet het nog steeds onderbouwd worden in een faunabeheerplan."

- 3.17 Gedeputeerde Staten kunnen de wettelijke goedkeuring aan het faunabeheerplan weigeren, indien de onderbouwing daarvan naar hun oordeel tekortschiet.²⁸ Hierbij dienen Gedeputeerde Staten volgens de parlementaire geschiedenis te toetsen of het faunabeheerplan de jachthouder de ruimte moet bieden om invulling te geven aan zijn verplichting op grond van artikel 3.20, lid 3 van de Wet natuurbescherming om een redelijke wildstand op zijn jachtveld te handhaven of te bereiken.²⁹ Het goedkeuringsbesluit staat volgens de parlementaire geschiedenis open voor bezwaar en beroep.³⁰
- 3.18 In het kader van de rol van de jachthouder in relatie tot het faunabeheerplan wordt in de parlementaire geschiedenis het volgende opgemerkt³¹:

"De jachthouder kent als geen ander zijn jachtveld en kan daarom inschatten wat er, gegeven de aanwezige populaties van dieren in zijn veld, nodig is aan afschot om een redelijke wildstand te handhaven, zodat er geen negatief effect op natuurwaarden is en dat jacht duurzaam is. Dat is in het eigen belang van de jachthouder, omdat bij overmatig afschot het voortbestaan van de wildpopulaties in zijn veld in gevaar komt en omdat hij bij te weinig afschot aansprakelijk is voor de schade die het wild in zijn jachtveld bij andere aanricht. De in dit wetsvoorstel opgenomen verplichting om bij de uitoefening van de jacht overeenkomstig het faunabeheerplan te handelen, waarborgt dat de jachtinspanningen van de jachthouder op zijn jachtveld zijn afgestemd op andere inspanningen in het werkgebied van de eenheid, te weten de uitoefening van de jacht op andere jachtvelden, het populatiebeheer en de schadebestrijding door grondgebruikers."

²⁸ Kamerstukken I 2015/16, 33 348, nr. D, p. 11.

²⁹ Kamerstukken I 2015/16, 33 348, nr. D, blz. 23.

³⁰ Kamerstukken I 2015/16, 33 348, Handelingen, nr. 11, item 8, p. 39.

³¹ Kamerstukken I 2015/16, 33 348, nr. D, p. 21.

- 3.19 Het uitoefenen van de jacht op de onderhavige diersoorten overeenkomstig het faunabeheerplan wordt aldus in de sleutel geplaatst van de verplichting op grond van artikel 3.20, lid 3 van de Wet natuurbescherming om een redelijke wildstand op het jachtveld te handhaven of te bereiken of schade te voorkomen, en daartoe te doen hetgeen een goed jachthouder betaamt. Gezien het voorgaande lijkt voor het bejagen van de onderhavige diersoorten meer belang te kunnen worden gehecht aan de algemene doelverplichting van de jachthouder op grond van artikel 3.20, lid 3 van de Wet natuurbescherming dan aan enige regelgevende of goedkeurende bevoegdheid van Gedeputeerde Staten of Provinciale Staten in het kader van het faunabeheerplan.
- 3.20 Voorts hebben Gedeputeerde Staten noch Provinciale Staten ten aanzien van de verplichting in artikel 3.20, lid 3 van de Wet natuurbescherming een (provinciale) regelgevende rol door de wetgever toebedeeld gekregen, zodat ook daar geen rol is weggelegd om aan de oproep van de initiatiefnemers tegemoet te komen om beleid terzake op te stellen.
- 3.21 Wel bestaat er een handhavende rol van Gedeputeerde Staten, nu de jachthouder door Gedeputeerde Staten erop kan worden aangesproken als hij zich niet aan de verplichting uit 3.20 lid 3 van de Wet natuurbescherming houdt³², zowel wanneer de jachthouder te veel als te weinig jaagt. Wellicht kan worden gezien in hoeverre ten aanzien van de toepassing van die handhavingsbevoegdheid een beleidsrol voor Gedeputeerde Staten bestaat, mogelijk door Provinciale Staten (als bijlage) op te nemen in de natuurvisie vanuit de doelen als benoemd in van de 1.10 van de Wet natuurbescherming.
- 3.22 Handhaving geschiedt strafrechtelijk (via artikel 10.14 van de Wet natuurbescherming), alsook via oplegging van een last onder bestuursdwang door Gedeputeerde Staten (via artikel 7.2 van de Wet natuurbescherming) en civielrechtelijk door degene die schade lijdt door het wild dat aanwezig is op het jachtveld van de jachthouder.³³
- 3.23 Steun voor dit standpunt wordt gevonden in de parlementaire geschiedenis, waarin de Staatssecretaris de situatie beschrijft waarin geen faunabeheerplan is vastgesteld. Volgens de Staatssecretaris dient de jachthouder

³² Indien een afschotplan niet de ruimte geeft aan een jachthouder om door middel van jacht schade te voorkomen, dan kan hij niet aansprakelijk worden gesteld voor de schade die optreedt. Vgl. Kamerstukken II 2011/12, 33 348, nr. 3, p. 155 (MvT).

³³ Kamerstukken I 2015/16, 33 348, nr. D, p. 11. Overigens kan ook voor het jagen in strijd met het faunabeheerplan een last onder bestuursdwang worden opgelegd door Gedeputeerde Staten op grond van artikel 7.2 van de Wet natuurbescherming.

ook in dat geval op zijn jachtveld een redelijke wildstand te handhaven of te bereiden (artikel 3.20, lid 3 van de Wet natuurbescherming).³⁴ Bij brief van 6 juli 2016 is dit nogmaals door de Staatssecretaris bevestigd³⁵:

"De aanwezigheid van een goedgekeurd faunabeheerplan is geen voorwaarde voor de uitoefening van de jacht door de jachthouder in zijn eigen jachtterrein. Het ontbreken van een faunabeheerplan brengt dus als zodanig geen verdere beperkingen voor de jachthouder met zich mee als het gaat om jacht in zijn eigen jachtterrein en provincies kunnen op deze manier de uitoefening van de jacht niet beperken of beletten."

4 BEANTWOORDING VAN DE VRAAG

- 4.1 Bij email van 20 september 2016 is NautaDutilh N.V. om advies verzocht door de Statengriffier mw. Katja Bolt ten behoeve van het presidium van 22 september 2016 aangaande een door de heren Van Waard en Ziegelaar op 29 augustus 2016 ingediend burgerinitiatief "Stop de Hobbyjacht Noord-Holland".³⁶ Gevraagd is te bezien of in het memorandum van 31 augustus 2016 gericht aan Eric Krijgsman (commissiegriffier) terecht wordt geadviseerd om het burgerinitiatief ongeldig te verklaren omdat het verzoek niet ziet op een onderwerp dat behoort tot de bevoegdheid van Provinciale Staten.³⁷ Terzijde is NautaDutilh N.V. in dezelfde email verzocht te bezien welke bevoegdheden Provinciale Staten hebben voor wat betreft het stopzetten van de 'jacht-zonder-noodzaak', of deze jacht verder kan worden ingeperkt en wat verder de mogelijkheden op grond van de Wet natuurbescherming³⁸ zijn om de jacht stop te zetten. Gezien de beschikbare adviestijd is in dit memorandum op hoofdlijnen geadviseerd ten aanzien van de bevoegdheidsvraag en in mindere mate gefocust op de overige vragen.³⁹ Ook is in dit memorandum niet ingegaan op de overige vereisten die gelden voor een geldig burgerinitiatief op grond van de Verordening burgerinitiatief Noord-Holland. De initiatiefnemers hebben bij brief van 29 augustus 2016 een voorstel voor een ontwerpbesluit gedaan, hetgeen voor de beantwoording van de hoofdvraag als uitgangspunt is genomen.

³⁴ Kamerstukken I 2015/16, 33 348, nr. W, p. 4.

³⁵ Kamerstukken I 2015/16, 33 348, nr. X, p. 5.

³⁶ In dit memo wordt aangenomen dat de brief van 29 augustus 2016 kan worden aangemerkt als een burgerinitiatiefvoorstel in de zin van de Verordening burgerinitiatief Noord-Holland. Dit is verder niet onderzocht.

³⁷ Op grond van artikel 4, aanhef en onder a van de Verordening burgerinitiatief Noord-Holland houdt een burgerinitiatief niet een onderwerp in dat niet behoort tot de bevoegdheid van Provinciale Staten.

³⁸ Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur, Stb. 2016, 34.

³⁹ Het onderzoek heeft zich beperkt tot de Wet natuurbescherming zoals deze per 1 januari 2017 gaat gelden. Eventuele van toepassing zijnde Verdragen, Europeesrechtelijke instrumenten danwel andere nationaalrechtelijke instrumenten vallen buiten de reikwijdte van dit memorandum.

4.2 Het Burgerinitiatief verzocht Provinciale Staten te besluiten:

1. alles te doen wat binnen haar bevoegdheden ligt om de jacht op vrij bejaagbare diersoorten stop te zetten en niet-bejaagbare soorten gelijkwaardige bescherming te bieden;
2. binnen haar jurisdictie geen vrijstelling of vergunning te geven voor het zonder noodzaak bejagen van houtduiven, hazen, konijnen, fazanten en wilde eenden;
3. dit beleid als zodanig vast te leggen in de, door de provincie nog vast te stellen, natuursvisie.

Op grond van het door ons verrichte onderzoek zoals boven vermeld concluderen wij als volgt.

ad 1

- 4.3 De jachthouder en degene(n) in gezelschap van de jachthouder komt op grond van artikel 3.20, lid 1 van de Wet natuurbescherming het recht toe om wild (de in het wild levende dieren van de soorten fazant, wilde eend, houtduif, haas en konijn) te vangen, doden, verontrusten en met het oog daarop op te sporen ter uitoefening van de jacht, mits wordt voldaan aan de vereisten die bij of krachtens paragraaf 3.5 en 3.6 van de Wet natuurbescherming zijn gesteld. Het recht om te jagen kan op grond van de Wet natuurbescherming niet - dus ook niet door Minister, Staatssecretaris, Provinciale Staten danwel Gedeputeerde Staten - worden ingeperkt. Buiten de situatie genoemd in artikel 3.22, lid 4 van de Wet natuurbescherming (het voor een bepaalde tijd sluiten van de jacht wegens bijzondere weersomstandigheden) beschikken provincies niet over de bevoegdheid om de jachthouder zijn recht op het uitoefenen van de jacht te ontfeggen.

ad 2

- 4.4 Uit zowel de wet als de parlementaire geschiedenis volgt dat de Wet natuurbescherming geen onderscheid maakt tussen jacht met noodzaak en jacht zonder noodzaak. Integendeel, de Staatssecretaris heeft verduidelijkt dat onder de Wet natuurbescherming het doden van dieren alleen mogelijk is als daar een maatschappelijke noodzaak toe is. De jachthouder en degene(n) in gezelschap van de jachthouder komt op grond van artikel 3.20, lid 1 van de Wet natuurbescherming het recht toe om wild (de in het wild levende dieren van de soorten fazant, wilde eend, houtduif, haas en konijn) te vangen, doden, verontrusten en met het oog daarop op te sporen ter uitoefening van de jacht, mits wordt voldaan aan de vereisten die

bij of krachtens paragraaf 3.5 en 3.6 van de Wet natuurbescherming zijn gesteld. Het recht om te jagen kan op grond van de Wet natuurbescherming niet - dus ook niet door Minister, Staatssecretaris, Provinciale Staten danwel Gedeputeerde Staten - worden ingeperkt. Buiten de situatie genoemd in artikel 3.22, lid 4 van de Wet natuurbescherming (het voor een bepaalde tijd sluiten van de jacht wegens bijzondere weersomstandigheden) beschikken provincies niet over de bevoegdheid om de jachthouder zijn recht op het uitoefenen van de jacht te ontzeggen. Bovendien bestaat de bevoegdheid van Provinciale Staten respectievelijke Gedeputeerde Staten tot het geven van een vrijstelling of ontheffing enkel ten aanzien van schadebestrijding en/of populatiebeheer en niet ten aanzien het recht om te jagen, nog daargelaten dat deze bevoegdheid juist niet beperkend van aard lijkt te zijn.

ad 3

- 4.5 Provinciale Staten komt de bevoegdheid toe om een provinciale natuurvisie vast te stellen op grond van artikel 1.7 van de Wet natuurbescherming. De provinciale natuurvisie gaat ook over de taken als genoemd in artikel 1.10 en 1.12 van de Wet natuurbescherming, zoals onder andere het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies. Op grond van artikel 4:81 van de Algemene wet bestuursrecht kan een bestuursorgaan beleidsregels vaststellen met betrekking tot een hem toekomende of onder zijn verantwoordelijkheid uitgeoefende, dan wel door hem gedelegeerde bevoegdheid. Een beleidsregel kan ons inziens echter niet zover gaan dat met beleid wordt afgeweken van een bepaling van een wet in formele zin. Er kan om die reden niet middels beleid worden afgeweken van het recht om te jagen als bedoeld in artikel 3.20 van de Wet natuurbescherming. Wellicht kan worden bezien in hoeverre ten aanzien van de toepassing van de handhavingsbevoegdheid door Gedeputeerde Staten op grond van artikel 7.2 van de Wet natuurbescherming een beleidsrol voor Gedeputeerde Staten bestaat, mogelijk door Provinciale Staten (als bijlage) op te nemen in de natuurvisie vanuit de doelen als benoemd in 1.10 van de Wet natuurbescherming.

Jacht en de positie van provincies onder de nieuwe Wet natuurbescherming

Een onderzoek naar de juridische haalbaarheid
van de uitvoering van de 'Motie Burgerinitiatief
Stop de Hobbyjacht' (Provinciale Staten Limburg)

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
1) Inleiding	4
2) Onderzoeksvragen, juridisch kader en gehanteerde bronnen	5
3) Algemeen: toetsingskaders voor het beoordelen van de verordenende bevoegdheden van de Provincie ten aanzien van de jacht	7
<i>Provinciale regels inzake de jacht: medebewind of autonomie?</i>	7
<i>Artikel 118 Provinciewet</i>	8
4) Beantwoording van de vragen	11
I) Hebben Provinciale Staten – in het bijzonder gelet op de Wet natuurbescherming en artikel 118 van de Provinciewet – na de inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming de verordenende bevoegdheid om de jacht in de gehele Provincie Limburg te verbieden?	11
II) Mogen Provinciale Staten bij verordening op grond van artikel 3.12(9) Wnb – regels stellen aan het Faunabeheerplan die betrekking hebben op de jacht?	12
III) Mogen de provinciale regels ten aanzien van het faunabeheerplan – gezien de beoogde explicietere maatschappelijke inbedding van de jacht en de verplichting van de jager een redelijke wildstand in zijn jachtveld te handhaven of te bereiken - ook resulteren in een beperking of zelfs een verbod van de jacht in (delen van) de provincie?	16
IV) Moet, in het licht van de antwoorden op de voorgaande vragen, de motie die Provinciale Staten Limburg op 13 mei 2016 betreffende het ‘Burgerinitiatief Stop de Hobbyjacht’ hebben aangenomen, geheel of gedeeltelijk uitvoerbaar worden geacht?	22
5) Conclusies	22

Samenvatting

- Provinciale Staten hebben niet de autonome verordenende bevoegdheid om de jacht in de gehele Provincie geheel te verbieden omdat de jacht niet wenselijk zou worden geacht.
- De regels van Provinciale Staten over het faunabeheerplan (art. 3.12(9) Wnb) mogen wel betrekking hebben op de jacht. De wet zelf en de parlementaire geschiedenis vereisen geen beperkte uitleg van deze bevoegdheid, al moet strijdigheid met andere bepalingen van de Wet natuurbescherming worden voorkomen.
- Provinciale Staten kunnen eisen stellen aan het faunabeheerplan om er – conform de bedoeling van de nieuwe jachtregels¹ - voor te zorgen dat jacht niet enkel voor plezier en benutting wordt beoefend, maar plaatsvindt wanneer dit (ook) nodig is voor populatiebeheer en het voorkomen van schade, waarbij afstemming plaatsvindt met “andere inspanningen in de regio, te weten de uitoefening van de jacht op andere jachtvelden, de schadebestrijding door grondeigenaren en het populatiebeheer door faunabeheereenheden.”²
- De verplichting van de jachthouder om een redelijke wildstand³ is een minder algemene verplichting dan onder de bestaande Flora- en faunawet: de verplichting wordt ingekaderd door het faunabeheerplan waarover provinciale regels worden opgesteld op grond van artikel 3.12(9) en welk plan door de provincie moet worden goedgekeurd. Anders dan soms wordt gesuggereerd, is deze verplichting van de jachthouder geen codificatie van een recht om te jagen.⁴
- De wettekst en de plicht om strijdigheid met artikel 3.20(3) Wnb te voorkomen, sluiten niet uit dat het faunabeheerplan kan resulteren in een beperking of zelfs een verbod van de jacht op een wildsoort.⁵ Zowel de schadepreventie-invalshoek als de invalshoek van de staat van instandhouding sluiten niet uit dat zich in een provincie omstandigheden kunnen voordoen waarin er goede redenen zijn de jacht te beperken of (deels) te verbieden zonder dat hiermee strijd ontstaat met de verplichting van artikel 3.20(3) Wnb.
- Het recht op eigendom, zoals erkend en beschermd in het Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM), staat mogelijke beperkingen van de jacht niet per definitie in de weg. Dit Verdrag erkent namelijk expliciet dat het eigendomsrecht kan worden beperkt ten behoeve van publieke belangen. Wel moet een ‘fair balance’ worden bereikt.
- De motie van Provinciale Staten Limburg moet in het licht van het bovenstaande in algemene zin uitvoerbaar worden geacht.

¹ Staatssecretaris Van Dam – mondelinge behandeling EK, beschikbaar op:
https://www.eerstekamer.nl/stenogramdeel/20151208/wet_natuurbescherming

https://www.eerstekamer.nl/stenogramdeel/20151208/wet_natuurbescherming

² Memorie van Antwoord EK, Eerste Kamer, vergaderjaar 2015–2016, 33 348, D, p. 8.

³ Artikel 3.20(3) Wnb.

⁴ Memorie van Antwoord, Eerste Kamer, vergaderjaar 2015–2016, 33 348, D, p. 8. Volgens de Staatssecretaris moet de jachthouder onder de nieuwe wet “bij het bepalen welke inspanningen nodig zijn om in zijn jachtveld een redelijke wildstand te handhaven of te bereiken, het onderdeel van het door gedeputeerde staten goedgekeurde faunabeheerplan in acht [...] nemen dat betrekking heeft op de uitoefening van de jacht.”⁵

⁵ Brief van de Staatssecretaris van Economische Zaken aan de Eerste Kamer, 20 mei 2016, p. 3. “Bij een redelijke wildstand in een jachtveld is het niveau van de wildstand zodanig dat deze bijdraagt aan het voorkomen van schade zonder dat de staat van instandhouding van de soort daar onder te lijden heeft.”

Jacht en de positie van provincies onder de nieuwe Wet natuurbescherming

Een onderzoek naar de juridische haalbaarheid van de uitvoering van de
'Motie Burgerinitiatief Stop de Hobbyjacht' (Provinciale Staten Limburg)

1. Inleiding

Bij brief van 16 januari 2016 heeft het 'burgerinitiatief *Van Vogelvrij naar Kogelvrij, Stop de Hobbyjacht*' aan Provinciale Staten (PS) van de Provincie Limburg gevraagd actie te nemen om afschot van dieren "zonder aangetoond maatschappelijke belang" tegen te gaan. Om diverse redenen is men van oordeel "dat dieren niet vrij bejaagbaar mogen zijn" in de Provincie Limburg en wil men "dat de jacht op de vrij bejaagbare soorten waar mogelijk wordt stopgezet." Het burgerinitiatief stelt : "Met de komst van de nieuwe Wet Natuurbescherming is het aan de provincie om binnen de nieuwe wettelijke kaders afwegingen te maken." Provinciale Staten wordt daarom verzocht om er onder de nieuwe wet voor te zorgen dat "bejaagbare en niet-bejaagbare soorten gelijkwaardige bescherming" zal worden geboden.

In reactie op dit burgerinitiatief hebben Provinciale Staten Limburg op 13 mei 2016 een motie aangenomen waarin het College van Gedeputeerde Staten wordt verzocht om aan Provinciale Staten:

"een voorstel voor te leggen voor een Verordening Faunabeheer, op grond van artikel 3.12 lid 9 wetsvoorstel Wet natuurbescherming, en daarin, recht doend aan het beginsel van gelijkwaardige bescherming van bejaagbare en niet-bejaagbare soorten:

- regels op te nemen voor de faunabeheerplannen, inhoudende een nadere bepaling van wat onder een redelijke wildstand is te verstaan;
- zich daarbij te baseren op de wijze waarop in faunabeheerplannen gegevens worden verstrekt over populatie- en schadeontwikkeling per soort, en dezelfde uitgangspunten te hanteren met betrekking tot de bepaling van belangrijke schade, draagkracht en gewenste stand;
- zoveel mogelijk afschot te beperken door het treffen van preventieve maatregelen;
- in het bestuur van de Faunabeheereenheid Limburg twee vertegenwoordigers van verschillende maatschappelijke organisaties op te nemen die het belang behartigen van een duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren in de regio."

Er zijn echter vragen gerezen over de juridische uitvoerbaarheid van bovenstaande motie, met name vanwege de vraag of er voor de provinciale wetgever nog wel ruimte bestaat voor het bij verordening stellen van regels ten aanzien van de jacht (anders dan de expliciete bevoegdheden die de provincie in medebewind in de Wet natuurbescherming⁶ krijgt toegekend).

Dit onderwerp heeft ook aandacht gekregen in andere provincies vanwege vergelijkbare burgerinitiatieven, als ook in het Nederlands Parlement. Bij brief van 13 april 2016 vroeg de Voorzitter van de Eerste Kamer aan de Staatssecretaris van Economische Zaken (EZ) om meer duidelijkheid over dit onderwerp. De Staatssecretaris heeft zijn reactie hierop gegeven bij brief van 20 mei jl.⁷ Op aanvullende vragen stuurde de Staatssecretaris nog een brief over dit onderwerp aan de Eerste Kamer op 16 juli.⁸ Voorts zijn op verzoek van het Ministerie van Economische Zaken, het College van Gedeputeerde Staten Overijssel en Provinciale Staten van Noord-Holland juridische adviezen geschreven (zie hieronder).

Onder meer tegen de achtergrond van deze landelijke en provinciale discussies hebben de Limburgse Provinciale Statenfracties van de Partij voor de Dieren, de Partij van de Arbeid, de Partij voor de Vrijheid en de Socialistische Partij, gevraagd om de verordenende bevoegdheden van de provincie ten aanzien van de jacht en in het bijzonder de uitvoerbaarheid van de motie nader te onderzoeken. Dit rapport geeft de uitkomsten van dit onderzoek weer. Bij het onderzoek zijn de bevindingen van de Staatssecretaris en de andere uitgebrachte juridische adviezen betrokken.

2. Onderzoeksvragen, juridisch kader en gehanteerde bronnen

Onderzoeksvragen

De componenten van de motie hebben primair betrekking op mogelijkheden om de jacht na inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming (voorzien voor 1 januari 2017) nader te reguleren door middel van het stellen van eisen aan faunabeheerplannen op grond van artikel 3.12(9) van de Wnb. De componenten van de motie (en daarmee de vraag inzake de uitvoerbaarheid van de motie) zijn verwerkt in de deelvragen van de onderstaande vraag 2). Verzocht is echter om deze vraag vooraf te laten gaan door een meer algemene vraag inzake de provinciale bevoegdheid om de jacht binnen de provinciegrenzen te beperken of te verbieden.

Daarmee richt dit onderzoek zich op de beantwoording van de volgende vragen:

⁶ Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming), Staatsblad 2016, nr. 34.

⁷ Brief van de Staatssecretaris van Economische Zaken aan de Voorzitter van de Eerste Kamer, 'Onduidelijkheden over de bevoegdheden van provincies ten aanzien van de jacht', Eerste Kamer, vergaderjaar 2015–2016, 33 348, W, 20 mei 2016, beschikbaar op: https://www.eerstekamer.nl/behandeling/20160520/verslag_van_een_schriftelijk_3.

⁸ Brief van de Staatssecretaris van Economische Zaken aan de Voorzitter van de Eerste Kamer, 'Beantwoording nadere vragen over bevoegdheidsverdeling jacht', 16 juli 2016, Kamerstukken I 2015/16, 33 348, nr. W, p. 4.

- I) **Hebben Provinciale Staten – in het bijzonder gelet op de Wet natuurbescherming en artikel 118 van de Provinciewet – na de inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming de verordenende bevoegdheid om de jacht in de gehele Provincie Limburg te verbieden?**
- II) **Mogen Provinciale Staten bij verordening op grond van artikel 3.12(9) Wnb – regels stellen aan het Faunabeheerplan die betrekking hebben op de jacht?**
- III) **Mogen de provinciale regels ten aanzien van het faunabeheerplan – gezien de beoogde explicietere maatschappelijke inbedding van de jacht en de verplichting van de jager een redelijke wildstand in zijn jachtveld te handhaven of te bereiken - ook resulteren in een beperking of zelfs een verbod van de jacht in (delen van) de provincie?**
- IV) **Moet, in het licht van de antwoorden op de voorgaande vragen, de motie die Provinciale Staten Limburg op 13 mei 2016 betreffende het ‘Burgerinitiatief Stop de Hobbyjacht’ hebben aangenomen, geheel of gedeeltelijk uitvoerbaar worden geacht?**

Belangrijkste bronnen voor het onderzoek

Het onderzoek is gebaseerd op:

- Artikel 118 van de Provinciewet en literatuur en jurisprudentie betreffende het leerstuk van de normenhiërarchie, in het bijzonder de relatie tussen bestaande nationale wetgeving en de autonome verordenende bevoegdheid van de provincie;
- de Wet natuurbescherming en daaronder ontwikkelde regelgeving en de parlementaire geschiedenis van en toelichtingen op deze wetgeving. Er wordt derhalve niet getoetst aan de huidige wetgeving inzake de jacht (Flora- en faunawet 1998 en uitvoeringswetgeving).
- de brievenwisseling tussen de Eerste Kamer en de Staatssecretaris Van Dam over het onderhavige onderwerp;
- persoonlijke gesprekken met experts (vermeld in voetnoten);
- adviezen van advocatenkantoren die inmiddels over het onderwerp van dit onderzoek zijn verschenen:
 - A.A. Freriks, ‘Verstreking advies inzake Burgerinitiatiefvoorstel Stop de hobbyjacht’, in opdracht van Provincie Overijssel, 7 maart 2016;
 - A.R. Klijn en T. Veenendaal, NautaDutilh, ‘Bevoegdheid GS onder de Wet Natuurbescherming t.a.v. het stopzetten van de jacht op vrij bejaagbare soorten’, Advies voor Provinciale Staten van de Provincie Noord-Holland, 22 september 2016.
 - H.J.M. Besselink en M. Heerings, ‘Second opinion Wnb: regeling van de jacht in het faunabeheerplan’, Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen, kenmerk HB/MH/11003166, 28 juni 2016.

Alvorens de vragen te behandelen, wordt hieronder eerst stil gestaan bij de vraag op grond van welke algemene leerstukken de verordenende bevoegdheid van Provinciale Staten ten opzichte van de Wet natuurbescherming moet worden getoetst.

3. Algemeen: toetsingskaders voor het beoordelen van de verordenende bevoegdheden van de Provincie ten aanzien van de jacht⁹

3.1 Provinciale regels inzake de jacht: medebewind of autonomie?

Bij het toetsen van de verordenende bevoegdheden van de provincie ten aanzien van de jacht is een 'startvraag' of de regels die bij verordening gesteld zouden worden gezien moeten worden als een invulling van (facultatief of verplicht) medebewind (bijdrage aan de uitvoering van de hogere regeling (Wnb)), dan wel om gebruikmaking van de eigen autonome bevoegdheid (autonomie).

Er lijkt sprake van een **medebewindstaak** waar het de verplichting van Provinciale staten betreft om bij verordening regels te stellen waaraan in hun provincie werkzame faunabeheereenheden en de door de faunabeheereenheid vastgestelde faunabeheerplannen moeten voldoen (artikel 3.12(9)). Het betreft hier immers regels die gesteld moeten worden om het in de Wnb uitgedachte systeem te laten werken. Bij de uitvoering van die verplichting kan overigens wel een beleidsvrijheid bestaan. De toetsing van het geoorloofd zijn van de regels in de verordening zoals bedoeld in de hierboven geformuleerde vraag II) zal dan met name plaats moeten vinden op basis van de betreffende artikelen die medebewind vorderen en de grenzen die daarbij worden meegegeven voor de beleidsvrijheid bij de invulling van de taak.

Vraag I heeft echter duidelijk een veel bredere reikwijdte en doet de vraag rijzen of Provinciale Staten op basis van **autonomie** de Wet natuurbescherming zouden mogen aanvullen met regels die de jacht gedeeltelijk of geheel beperken wanneer die jacht enkel de benutting tot doel heeft. Aangenomen dat een dergelijke verordening tot stand zou worden gebracht na de inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming (posterieure verordening) zal de aanvaardbaarheid van dergelijke regels getoetst moeten worden aan artikel 118 van de Provinciewet.

Overigens is het lastig om een precieze scheidslijn aan te brengen tussen de eerste en tweede toetsing omdat niet altijd helder is wanneer sprake is van medebewind en wanneer van autonomie. Met name het onderscheid tussen facultatief medebewind met veel

⁹ Voor een uitvoerige beschrijving van het leerstuk van de normenhiërarchie, zie onder meer: W. van der Woude, Commentaar op artikel 127 van de Grondwet, in E.M.H. Hirsch Ballin en G. Leenknegt (red.), Artikelsgewijs commentaar op de Grondwet, webeditie 2016 (www.Nederlandrechtsstaat.nl), beschikbaar op <http://www.nederlandrechtsstaat.nl/module/nlrs/script/viewer.asp?soort=commentaar&artikel=127>; A.K. Koekkoek (red.), De Grondwet. Een systematisch en artikelsgewijs commentaar, W.E.J. Tjeenk Willink, Deventer, 2000, pp. 36-38; A.W. Heringa, J. van der Velde, L.F.M. Verhey en W. van der Woude, Staatsrecht, (12e druk), Deventer: Wolters Kluwer, 2015.

beleidsvrijheid enerzijds en autonomie anderzijds is – zo blijkt ook uit discussies in de literatuur – lastig. Ook in relatie tot inhoudscomponenten van de Omgevingswet is dit punt beschreven.¹⁰ Vanwege het moeilijke onderscheid bestaat daarom hierna aandacht voor beide toetsingslijnen.¹¹ Problematisch is dat niet omdat – zoals we hierna zullen zien – ook bij de toetsing op grond van artikel 118 Provinciewet de vraag centraal staat hoeveel ruimte de nationale wetgever aan de provinciale wetgever heeft willen laten om regels over de jacht te stellen. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de andere hierboven genoemde juridische en beleidsmatige adviezen eigenlijk direct op die bedoelingen van de nationale wetgever gericht zijn.

Waar toetsing van medebewindsbevoegdheden vooral gebaseerd is op de wettelijke bepalingen die medebewind vorderen, is het leerstuk van de normenhiërarchie – neergelegd in artikel 118 van de Provinciewet – verder uitgewerkt in de jurisprudentie. Alvorens tot beantwoording van de vragen over te gaan, wordt daarom hieronder kort de essentie van artikel 118 Provinciewet uitgelegd.

3.2 Artikel 118 Provinciewet

Artikel 118 van de Provinciewet bepaalt:¹²

“De bevoegdheid tot het maken van provinciale verordeningen blijft ten aanzien van het onderwerp waarin door wetten of algemene maatregelen van bestuur is voorzien, gehandhaafd, voor zover de verordeningen met die wetten en algemene maatregelen van bestuur niet in strijd zijn.”

In de literatuur wordt dit vereiste van verenigbaarheid met een hogere regeling aangeduid als “de bovengrens van de verordnungsbevoegdheid”.¹³ Een belangrijke ‘startvraag’ bij de uitleg van dit artikel betreft de vraag of door een hogere regeling (bijv. wet) in hetzelfde onderwerp wordt voorzien als de betreffende bepalingen van een verordening. Het antwoord op deze vraag wordt niet alleen door de geregelde materie zelf bepaald, maar op grond van jurisprudentie ook door het motief van de gestelde regels:¹⁴ wanneer het motief

¹⁰ Zie bijvoorbeeld A.J. de Graaf, ‘De Omgevingswet: subsidiariteit verankerd en gemeentelijke autonomie gehandhaafd?’, TvCR, januari 2015, 68-76 en D. Korsse, Het subsidiariteitsvereiste in de Omgevingswet, De Gemeentestem, juni 2016, Gst.2016/62, beschikbaar op http://www.feltz.nl/uploads/publicaties/d_korsse_het_subsiariteitsvereiste_in_de_omgevingswet.pdf.

¹¹ Met dank aan Gert-Jan Leenknecht en Karin Merckx, beiden werkzaam bij de Tilburg University, voor het meedenken over het onderwerp van deze paragraaf.

¹² Zie voor de relatie tussen al bestaande verordeningen en een meer recente hogere regeling (antereure verordeningen) artikel 119 van de Provinciewet.

¹³ Heringa e.a., noot 4, p. 309.

¹⁴ W. van der Woude, noot 4. Voor een uitvoerige discussie over deze materie en veel relevante literatuurverwijzingen, zie ook Frank van Putten, ‘Het motief als motivering? Een onderzoek naar de rol van de motieftheorie in de jurisprudentie van de Hoge Raad en de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State bij de beoordeling van de bovengrens van de regelgevende bevoegdheid van de gemeenteraad’,

van de verordening een andere is dan het motief van de hogere regeling, dan is geen sprake van het zelfde onderwerp.¹⁵ Wanneer geen sprake is van het zelfde onderwerp, is artikel 118 niet van toepassing, al mag ook in een dergelijk geval de hogere regeling niet onaanvaardbaar worden doorkruist.

Wanneer er wel sprake is van regels over **het zelfde onderwerp**, dan is het uitgangspunt van artikel 118 dat de verordende bevoegdheid blijft bestaan. Dit is slechts anders wanneer de betreffende regels **strijdig** geacht moeten worden met de hogere regeling. Voor het bepalen of deze strijdigheid bestaat is volgens de literatuur van belang of de hogere regeling **uitputtend** is bedoeld.¹⁶ Indien die uitputtendheid aan de orde is bestaat er in beginsel geen ruimte voor een provinciale verordening over het zelfde onderwerp.

Bij het beantwoorden van de vraag of een hogere regeling uitputtend is bedoeld, kunnen zich drie situaties voordoen:

- de hogere regeling geeft expliciet aan een uitputtende regeling te beogen;
- de hogere regeling geeft expliciet aan dat aanvulling mogelijk is;
- de hogere regeling zwijgt over de aanvullingsmogelijkheid.

In dit laatste geval kan de parlementaire geschiedenis van de hogere regeling worden geraadpleegd, waarbij wederom drie mogelijkheden bestaan: de regeling is kennelijk uitputtend bedoeld, aanvulling is kennelijk wel mogelijk of de parlementaire geschiedenis geeft geen duidelijkheid. In dit laatste geval lijkt het mij verdedigbaar dat het uitgangspunt van artikel 118 dat de verordenende bevoegdheid blijft bestaan, de doorslag moet geven.

Ook in de literatuur wordt aangegeven dat bij twijfel de rechter geneigd is de aanvullingsbevoegdheid aan te nemen.¹⁷

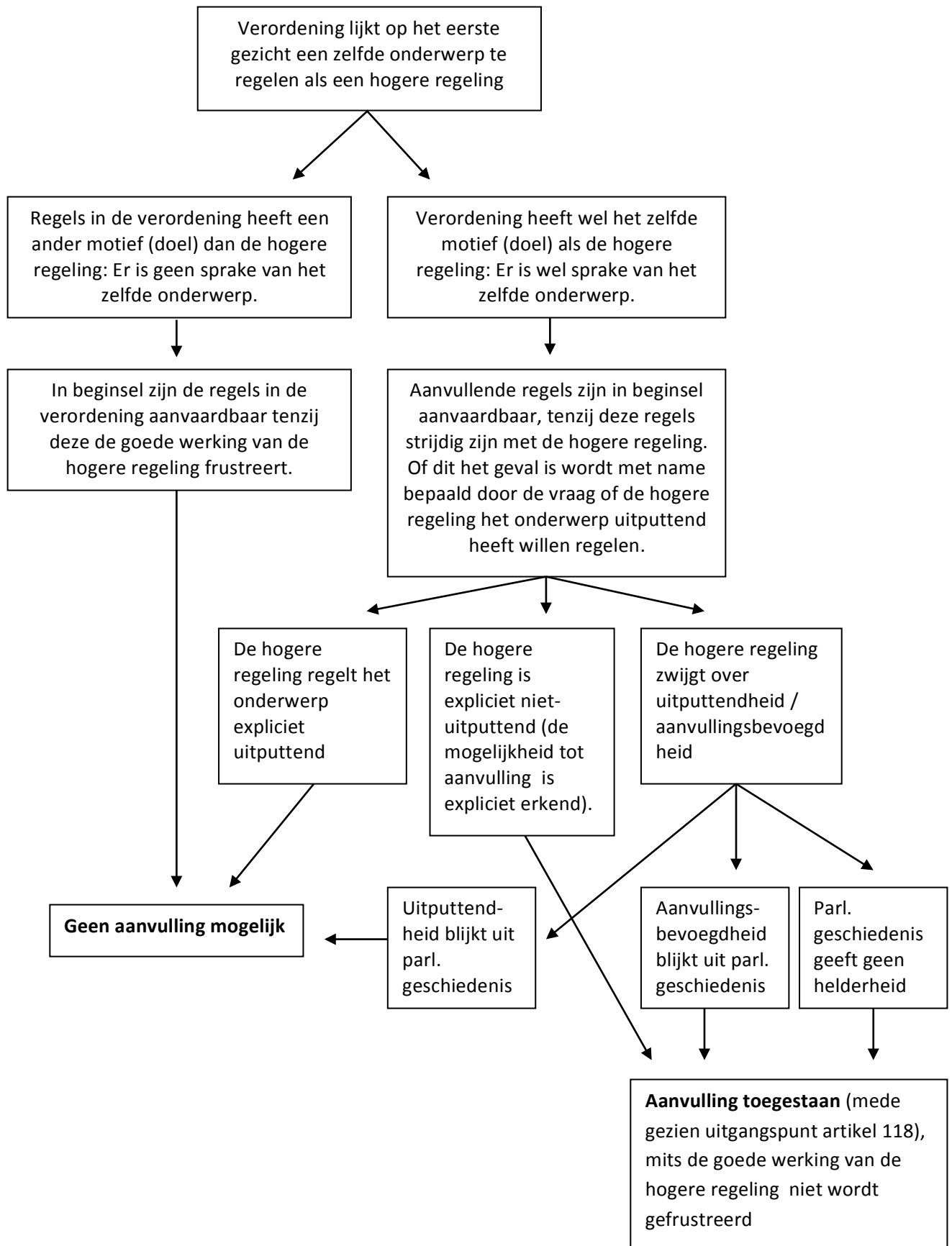
Deze theorie is in het schema op de volgende pagina samengevat.

(masterscriptie Rechtsgeleerdheid, Vrije Universiteit, augustus 2013, beschikbaar via <http://njb.nl/blog/het-motief-als-motivering.11270 lynkx>.

¹⁵ Van der Woude, noot 4. Uitgelegd wordt dat dit al vast jurisprudentie is sinds het Emmense baliekluiersarrest, Hoge Raad, 4 maart 1952, NJ 1952, 365. Zie ook Heringa e.a., noot 4, p. 309-310.

¹⁶ Heringa e.a. achten de volgende uitleg van de Hoge Raad in het arrest uit 1953 inzake 'Mond- en Klauwzeerverordening Ooststellingwerf' "prototypisch" voor het bepalen wanneer aanvulling door een verordening ongeoorloofd is. Zie Heringa e.a., noot 4, p. 311. Voor een relatief recente uitspraak waarbij geconcludeerd werd dat een op autonomie gebaseerde verordening een ander motief kende dan de Wet Ruimtelijke Ordening, zie Rechtbank Midden-Nederland, 2 oktober 2015, ECLI:NL:RBMNE:2015:911, r.o. 13: "Voor dat oordeel is doorslaggevend dat artikel 17 van de Lsv geldt voor het landelijk gebied van de provincie en is gericht op het realiseren van uniformiteit voor dit gehele gebied als het gaat om de kwaliteit van het landschap en natuurwetenschappelijke, cultuurhistorische en archeologische waarden; blijkens de toelichting ter zitting moet daarbij met name gedacht worden aan behoud of verbetering van de schoonheid van landschap en niet een vorm van het ordenen van het gebruik van de ruimte voor verschillende functies. [...] De rechtbank is van oordeel dat verweerder hiermee een zelfstandig aan te wijzen motief heeft bij het verbod van artikel 17 van de Lsv, dat afwijkt van het motief dat ten grondslag ligt aan de Wro en de daarop gebaseerde regelingen. [...] Gelet op het voorgaande is geen sprake van een onaanvaardbare doorkruising van hogere regelgeving, en in het verlengde daarvan van een situatie als beschreven in artikel 118 en 119 van de Provinciewet, op grond waarvan artikel 17 van de Lsv onverbindend moet worden geacht."

¹⁷ A.D. Belinfante en J.L. de Reede, 'Beginselen van het Nederlandse Staatsrecht', 18e druk, Wolters Kluwer, 2015, p. 14.

4. Beantwoording van de vragen

- l) Heeft de provincie – in het bijzonder gelet op de Wet natuurbescherming en artikel 118 van de Provinciewet – na de inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming de verordenende bevoegdheid om de jacht in de gehele Provincie Limburg te verbieden?**

Bij deze eerste vraag gaat het om de toelaatbaarheid van een algemeen, bij provinciale verordening ingesteld verbod op jacht in de provincie (jacht zoals gedefinieerd in de Wnb en te onderscheiden van beheer en schadebestrijding in de zin van die wet). De gedachte zou kunnen zijn dat de Wnb weliswaar een landelijke regeling over de jacht kent, maar dat de provinciale regeling daarop een aanvulling of specificatie is voor de betreffende provincie, gebaseerd op de autonome verordenende bevoegdheid van Provinciale Staten. Zoals hierboven beschreven moet de toelaatbaarheid van een dergelijke regeling worden getoetst aan artikel 118 van de Provinciewet.

Het hierboven geschetste schema over de werking van artikel 118 van de Provinciewet volgend, lijkt het moeilijk verdedigbaar dat een verbod van benuttingsjacht in de gehele provincie in de provinciale verordening een ander motief, en daarmee een ander onderwerp, zou betreffende dan de landelijke regeling inzake de jacht. Bij beide regelingen gaat het om het stellen van regels inzake de toelaatbaarheid van de jacht zoals gedefinieerd in de Wet natuurbescherming. Bij het Burgerinitiatief - dat aan de PS motie ten grondslag ligt – lijkt het mij ook te gaan om overwegingen en motieven die ook in het landelijk debat aan de orde zijn geweest. Daarbij gaat het in het bijzonder om het vraagstuk of dieren mogen worden gedood voor plezier of benutting, zonder ander maatschappelijk belang. Daarmee moet artikel 118 van toepassing worden geacht.

Belangrijk is – en dit wordt in de andere adviezen niet expliciet benoemd - dat het uitgangspunt van artikel 118 vormt dat aanvullende regels mogelijk zijn, tenzij deze regels strijdig zijn met de hogere regeling. Zoals hierboven is besproken, wordt dit met name bepaald door de vraag of de hogere regeling het onderwerp uitputtend heeft willen regelen. Voor wat betreft de algemene vraag of jacht in het gehele land of in een provincie wel of niet mag plaatsvinden geeft de Wet natuurbescherming niet met zoveel woorden aan dat de wet uitputtend of juist niet uitputtend bedoeld is.

Gezien het samenstel en inhoud van de bepalingen is goed verdedigbaar dat de Wet natuurbescherming een uitputtende regeling heeft beoogd wat betreft de basisvraag of jacht is toegestaan. Zo stelt artikel 3.20 dat de jacht op de vijf wildsoorten is toegestaan indien is voldaan aan het bij en krachtens de paragrafen 3.5 en 3.6 bepaalde. Een van de voorwaarden is dat de jacht conform artikel 3.22(2) bij ministeriele regeling moet zijn opengesteld, waarbij overigens wel beperkingen kunnen worden aangebracht ten aanzien van plaats en tijd. Verdere beperkingen zijn ook te vinden in onder meer artikel 3.6 van het ontwerp-Besluit natuurbescherming (verbod van de jacht in specifieke

omstandigheden/plaatsen/tijdstippen).¹⁸ De wet zelf geeft hierbij in artikel 3.22(4) slechts een heel specifieke aanvullende bevoegdheid op provinciaal niveau: “Gedeputeerde staten kunnen de jacht voor de hele provincie, of een gedeelte daarvan, voor een bepaalde tijd sluiten, zolang bijzondere weersomstandigheden dat vergen.”

Het samenstel van alle artikelen geeft daarmee weinig ruimte voor het standpunt dat dit landelijk systeem zou kunnen worden ‘aangevuld’ met een provinciaal verbod. Dit is duidelijk ook het standpunt van de regering, gezien de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel. De Staatssecretaris legt daarbij het accent op de omstandigheid dat de jager de mogelijkheid moet worden geboden om invulling te blijven geven aan diens plicht om een redelijke wildstand in zijn jachtveld te handhaven of te bereiken.¹⁹ Een provinciaal verbod zou waarschijnlijk geen aanvulling zijn, maar een afwijking van een regeling die wat betreft de algemene vraag of jacht toelaatbaar is uitputtend bedoeld lijkt te zijn. **Daarmee moet het antwoord op de eerste vraag ontkennend luiden.**

II) Mogen Provinciale Staten bij verordening op grond van artikel 3.12(9) Wnb – regels stellen aan het Faunabeheerplan die betrekking hebben op de jacht?

Deze vraag heeft betrekking op de ruimte die de provincie heeft bij de invulling van taken en bevoegdheden ten aanzien van het faunabeheerplan, zoals deze in artikel 3.12(7) en 3.12(9) zijn verwoord:

“7. Het faunabeheerplan behoeft de goedkeuring van gedeputeerde staten van de provincie waarin de faunabeheereenheid werkzaam is. Ingeval een gezamenlijk faunabeheerplan is vastgesteld door faunabeheereenheden in verschillende provincies, geschiedt de goedkeuring door gedeputeerde staten van de provincie waarin het leefgebied van de soort grotendeels is gelegen, in overeenstemming met gedeputeerde staten van de andere provincies waarin het leefgebied mede is gelegen. Een goedgekeurd faunabeheerplan wordt openbaar gemaakt door de betreffende faunabeheereenheid.

[...]

9. Provinciale staten stellen bij verordening regels waaraan in hun provincie werkzame faunabeheereenheden en de door de faunabeheer- eenheid vastgestelde faunabeheerplannen voldoen. Deze regels kunnen in elk geval betrekking hebben op:

- a. de omvang en begrenzing van het werkgebied van de faunabeheereenheid;

¹⁸ Zie over deze regels, de Nota van Toelichting bij het ontwerp-Besluit natuurbescherming, p. 46: “De inhoud van de in het besluit opgenomen regels is over het algemeen niet veranderd ten opzichte van de regels die op deze onderdelen werden gesteld in en op grond van de toenmalige Flora- en faunawet. [...] Er is vanuit de praktijk geen wens of noodzaak gebleken om de inhoud van deze regels op wezenlijke punten aan te passen, buiten de wijzigingen die inmiddels op wettelijk niveau zijn doorgevoerd met het oog op een verdere maatschappelijke inbedding van de jacht.”

¹⁹ Zie artikel 3.20(3) Wnb.

- b. de aard, omvang en noodzaak van de op grond van het faunabeheerplan te verrichten handelingen waarvoor een ontheffing als bedoeld in artikel 3.17 wordt verleend of waartoe opdracht wordt verleend op grond van artikel 3.18;
- c. de wijze waarop en de perioden waarin de handelingen, bedoeld in onderdeel b worden verricht, en
- d. de vertegenwoordiging van maatschappelijke organisaties als bedoeld in het tweede lid in het bestuur van de faunabeheereenheid.”

Prof. A. Freriks laat het antwoord op de meer algemeen geformuleerde vraag welke ruimte Provinciale Staten hebben “om in een verordening [...] eisen te stellen aan het onderdeel jacht in het faunabeheerplan”²⁰ in sterke mate bepalen door de parlementaire geschiedenis van de wet en met name de aanneming van en discussies over het amendement Nr. 107 (Heerema en Leenders), waarbij o.a. de verplichting om vooraf op basis van afschotgegevens een afschotplan voor de jacht te maken (oorspronkelijk een verplichting in het wetsvoorstel) werd geschrapt. Freriks concludeert: “Gelet op deze keuze van de wetgever kan een provinciale verordening naar mijn mening geen bepalingen bevatten die de facto alsnog een dergelijke verplichting introduceren.”²¹ Freriks beantwoordt de vraag of er ruimte bestaat voor het stellen van eisen aan de jacht via regels over het faunabeheerplan niet ontkennend, maar concludeert voorts in meer algemene zin:

“de ruimte voor provinciale staten om ten aanzien van de regeling van de jacht in het faunabeheerplan regels te stellen bij provinciale verordening, als gevolg van de aanvaarding van amendement Nr. 107 zeer is beperkt, en zich toespitst op de onderbouwing van de redelijke wildstand. Hoewel de wet geen expliciet verbod bevat om andere onderwerpen te regelen, kan naar mijn mening niet voorbij worden gegaan aan de expliciete keuze van de wetgever tot versoering van de regels ten aanzien van de jacht zoals hiervoor beschreven.”²²

Het NautaDutilh-advies van Klijn en Veendendaal bevat verdergaande conclusies, met name gebaseerd op delen van de parlementaire geschiedenis en het gestelde in artikel 3.20 Wnb. Zo wordt met verwijzing naar dit artikel in zeer algemene zin gesteld:

²⁰ A.A. Freriks, ‘Verstreking advies inzake Burgerinitiatiefvoorstel Stop de hobbyjacht’, in opdracht van Provincie Overijssel, 7 maart 2016, p. 1.

²¹ Idem., p. 3.

²² Idem., p. 3-4.

“Het recht om te jagen kan op grond van de Wet natuurbescherming niet - dus ook niet door Minister, Staatssecretaris, Provinciale Staten danwel Gedeputeerde Staten - worden ingeperkt.”²³

Ook concluderen Klijn en Veenendaal:

“Voorts hebben Gedeputeerde Staten noch Provinciale Staten ten aanzien van de verplichting in artikel 3.20, lid 3 van de Wet natuurbescherming een (provinciale) regelgevende rol door de wetgever toebedeeld gekregen, zodat ook daar geen rol is weggelegd om aan de oproep van de initiatiefnemers tegemoet te komen om beleid terzake op te stellen.”²⁴

De algemene conclusie van Freriks en de conclusies van Klijn en Veenendaal zijn zeker begrijpelijk wanneer de aandacht wordt toegespitst op bepaalde componenten van de parlementaire geschiedenis. De conclusies doen echter geen recht aan de inhoud van de wet en het totale samenstel van componenten van de parlementaire geschiedenis van de wet. Dit wordt helder uitgelegd in het advies van H.J.M. Besselink en M. Heerings.²⁵ Samenvattend benadrukken deze auteurs twee aspecten die in de andere adviezen niet of vrijwel niet aan bod komen:

- Allereerst leggen de auteurs uit dat het amendement Nr. 107 een component in het gehele wetgevingstraject vormt en dat veel van de in het oorspronkelijke wetsvoorstel opgenomen bepalingen over de jacht en de rol van provincies daarbij na aanneming van dit amendement onveranderd zijn gebleven;
- Voorts leggen de auteurs uit dat Freriks (en dit lijkt ook van toepassing op het advies van Klijn en Veenendaal) te zeer het antwoord op de onderzoeksvraag laat bepalen door de parlementaire geschiedenis van de wet. Met verwijzing naar de ABRvS uitspraak van 7 september 2011 (nr. 20103301/1/R2) stellen Besselink en Heerings dat “de bedoeling van de wetgever eerst betekenis toekomt op het moment dat een wettelijke bepaling onduidelijk is”.²⁶ Het advies neemt daarbij onder meer het volgende citaat van de Afdeling op: “De Afdeling is van oordeel dat doorslaggevende betekenis moet worden toegekend aan de tekst van de bepaling.” De auteurs stellen op basis hiervan: “Omdat de wet aan Provinciale Staten de mogelijkheid biedt om regels te stellen omtrent de jacht in het faunabeheerplan, zal de rechter in beginsel niet toekomen aan de mogelijke bedoeling van de wetgever.”

²³ A.R. Klijn en T. Veenendaal, NautaDutilh, ‘Bevoegdheid GS onder de Wet Natuurbescherming t.a.v. het stopzetten van de jacht op vrij bejaagbare soorten’, Advies voor Provinciale Staten van de Provincie Noord-Holland, 22 september 2016, para. 3.20, paragraaf 4.3, p. 12.

²⁴ Idem., para. 3.20, p. 10.

²⁵ H.J.M. Besselink en M. Heerings, ‘Second opinion Wnb: regeling van de jacht in het faunabeheerplan’, Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen, kenmerk HB/MH/11003166, 28 juni 2016, p. 5.

²⁶ Idem.

Op basis van deze overwegingen concluderen de auteurs:

“De wetgever had er ook voor kunnen kiezen om het soort regels dat bij verordening kan worden gesteld nader te beperken of om een verbod op te nemen om nadere regels te stellen met betrekking tot de jacht, maar heeft dit niet gedaan. Artikel 3.12, negende lid, Wnb, gelezen in samenhang met het eerste lid van deze bepaling, geeft ons inziens daarom nog steeds een bevoegdheid aan Provinciale Staten om bij verordening regels te stellen ten aanzien van de regeling van de jacht in het faunabeheerplan.”²⁷

Zowel met de twee bovengenoemde overwegingen als met de bovenstaande daarop gebaseerde conclusie van Besselink en Heerings ben ik het eens. De Staatssecretaris lijkt hierover niet anders te denken:

“Provinciale staten hebben de bevoegdheid om bij verordening regels te stellen over de in hun provincie werkzame faunabeheereenheid en het door die faunabeheereenheid op te stellen faunabeheerplan (artikel 3.12, negende lid). Deze regels kunnen ook betrekking [hebben KB] op het onderdeel van het faunabeheerplan dat handelt over de uitoefening van de jacht.”²⁸

Freriks ontkent deze mogelijkheid overigens niet, maar Besselink en Heerings gaan duidelijk minder uit van een beperkt karakter van deze mogelijkheid. Het lijkt mij dat ook de Staatssecretaris van oordeel is dat het in beginsel om een ruime bevoegdheid gaat, al zullen we bij de onderstaande discussie over vraag III) zien dat deze bevoegdheid niet onbeperkt wordt geacht. In een recent antwoord op de vraag van de CDA of de Staatssecretaris bereid zou zijn “om de voorwaarden aan de faunabeheerplannen duidelijk en eenvoudig te maken en daarbij te verwijzen naar de aangenomen amendementen over faunaplannen” antwoordt hij:

“De provincies zijn bevoegd tot het stellen van voorwaarden aan de inhoud van faunabeheerplannen. De Wet natuurbescherming biedt geen basis om daar bij algemene maatregel van bestuur of ministeriële regeling regels over te stellen.”²⁹

²⁷ H.J.M. Besselink en M. Heerings, noot 20, p. 5.

²⁸ Brief van de Staatssecretaris van Economische Zaken aan de Voorzitter van de Eerste Kamer, ‘Onduidelijkheden over de bevoegdheden van provincies ten aanzien van de jacht’, 20 mei 2016, p. 4

²⁹ Staatssecretaris Van Dam (EZ), Antwoorden op vragen schriftelijk overleg voorhang uitvoeringsregelgeving Wet natuurbescherming, <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2016/06/07/antwoorden-op-vragen-schriftelijk-overleg-voorhang-uitvoeringsregelgeving-wet-natuurbescherming>, “Regels over de uitoefening van de jacht in het ontwerpbesluit natuurbescherming (artikel 4.2)”.

Daarmee luidt het antwoord op vraag II) bevestigend, waarbij het in beginsel niet gaat om een heel beperkte bevoegdheid. Hiermee is echter nog niet geheel helder hoe ver die verordenende bevoegdheid om regels ten aanzien van de jacht te stellen dan precies reikt. Hoewel Besselink en Heerings hier wel iets over zeggen (zie hierna), wordt deze vraag niet echt uitgewerkt. Nadere aandacht voor de reikwijdte van de verordenende bevoegdheid is derhalve nodig om een concreet beeld te krijgen van de uitvoerbaarheid van de motie van Provinciale Staten van Limburg (vraag III).

- III) Mogen de provinciale regels ten aanzien van het faunabeheerplan – gezien de beoogde explicietere maatschappelijke inbedding van de jacht en de verplichting van de jager een redelijke wildstand in zijn jachtveld te handhaven of te bereiken - ook resulteren in een beperking of zelfs een verbod van de jacht in (delen van)³⁰ de provincie?**

Het antwoord op vraag II) als 'startpunt'

Besselink en Heerings gaan uit van het bestaan van een ruime provinciale verordenende bevoegdheid op grond van artikel 3.12(9), al achten zij deze bevoegdheid niet onbegrensd (zie hierna). Zij zijn onder meer van oordeel dat tot de bevoegdheid ook behoort “eventueel het verplicht stellen van een afschotplan, ondanks het feit dat de aanvankelijke verplichting om dat in het faunabeheerplan op te nemen is vervallen.”³¹ Ik ben het eens met het uitgangspunt dat de bevoegdheid tot het stellen van regels aan het faunabeheerplan in artikel 3.12(9) algemeen is geformuleerd en niet beperkt moet worden uitgelegd op grond van een selectie van citaten uit de parlementaire geschiedenis en/of de aanneming van 1 amendement. De hierboven geciteerde expliciete opmerking van de Staatssecretaris dat de Wnb geen basis biedt om op rijksniveau de bevoegdheid van de Provinciale Staten op grond van artikel 3.12(9) verder in te kaderen, wijst op een in beginsel ruime bevoegdheid. Ook wanneer artikel 118 van de Provinciewet hier relevant geacht zou worden³² is dit niet anders omdat ook dit artikel juist als uitgangspunt neemt dat provinciaal verordenende bevoegdheid blijft bestaan bij regeling van een zelfde onderwerp in een hogere regeling. Dit alles wijst er op dat het antwoord van de derde vraag – en daarmee de vraag of de motie uitvoerbaar moet worden geacht – in beginsel bevestigend moet luiden, maar het is belangrijk om de omvang van de bevoegdheid nader te onderzoeken om strijdigheid met de Wnb uit te kunnen sluiten.

³⁰ De vraag of de provincie de jacht aan banden mag leggen in en om Natura 2000-gebieden wordt hier buiten beschouwing gelaten. Overigens bestaat deze bevoegdheid naar mijn oordeel omdat de wetgever het beheer van deze gebieden uitdrukkelijk heeft gedecentraliseerd.

³¹ H.J.M. Besselink en M. Heerings, noot 20, p. 5.

³² In de literatuur is wel aangegeven dat deze bovengrens niet alleen toepasselijk is op autonome verordeningen maar ook op verordeningen die gebaseerd zijn op medebewind. Van der Woude (zie noot 9) stelt: “Zonder daarbij onderscheid te maken tussen autonome verordeningen of verordeningen die zijn gevormd krachtens medebewind, kent zowel Provincie- als Gemeentewet bepalingen waaruit de bovengrens kan worden afgeleid.”

Algemene uitlatingen over de beperking van de bevoegdheid

De Staatssecretaris geeft aan dat de provinciale regels de jachthouder de ruimte moeten bieden “om invulling te geven aan diens verplichting om een redelijke wildstand op zijn jachtveld te handhaven of te bereiken” en dat de provinciale bevoegdheid dus niet zo ver reikt “dat provincies het recht van de jachthouder op het uitoefenen van de jacht verdergaand kan beperken of zelfs ontzeggen.”³³ Besselink en Heerings verwoorden een vergelijkbare grens van de bevoegdheid:

“De provinciale regels kunnen echter niet zo ver gaan dat daarmee feitelijk ook de jacht geheel wordt uitgesloten. Op grond van artikel 3.12, eerste lid, van de Wnb moet de uitoefening van de jacht immers overeenkomstig het faunabeheerplan geschieden, en daarbij past dan niet een provinciale verordening waarin de jacht geheel zou worden uitgesloten.”³⁴

Met de eerste zin lijken de schrijvers in feite de ontkennende beantwoording van de eerste vraag te bevestigen, maar de argumentatie in de tweede zin voor het ongeoorloofd achten van het feitelijk uitsluiten van de jacht door het stellen van regels over het faunabeheerplan acht ik niet overtuigend omdat niet verder wordt nagegaan voor welk doel de regels op grond van artikel 3.12(9) mogen worden gesteld. Daarmee is niet nagegaan of het betreffende doel in voorkomende gevallen juist wel kan rechtvaardigen (of wellicht zelfs kan vereisen) dat feitelijk (door de inhoud van de regels en de concrete omstandigheden) de jacht onmogelijk wordt gemaakt. Overigens lijken de schrijvers niet uit te sluiten dat de regels een beperking van de jacht kunnen inhouden.

Ten aanzien van de overwegingen van de Staatssecretaris doet zich een vergelijkbaar bezwaar voor. De Staatssecretaris gaat er van uit dat jacht niet verdergaand beperkt of verboden mag worden omdat de jager dan kennelijk geen invulling kan geven aan diens verplichting om een redelijke wildstand op zijn jachtveld te handhaven of te bereiken. Deze stelling impliceert dat jacht altijd nodig is of niet beperkt mag worden om aan de betreffende verplichting van artikel 3.20(3) invulling te kunnen geven, en deze aanname wordt niet overtuigend beargumenteerd.

Relatie beoogde explicietere maatschappelijke inbedding van de jacht en de verplichting van de jager een redelijke wildstand in zijn jachtveld te handhaven of te bereiken

Belangrijk is dat de wetgever de regels inzake de jacht in de Wnb ten opzichte van de Flora- en faunawet beter heeft willen laten aansluiten bij het maatschappelijke draagvlak voor de jacht en daarmee explicieter heeft willen koppelen met maatschappelijke doelen. Dit was al de wens ten tijde van de indiening van het oorspronkelijke wetsvoorstel, maar ook tijdens de

³³ Brief van de Staatssecretaris van Economische Zaken aan de Voorzitter van de Eerste Kamer, ‘Onduidelijkheden over de bevoegdheden van provincies ten aanzien van de jacht’, 20 mei 2016, p. 4

³⁴ H.J.M. Besselink en M. Heerings, noot 20, p. 5.

mondelinge behandeling van het wetsvoorstel in de Eerste Kamer – en dus na de aanname van amendement Nr. 107 – benoemt de Staatssecretaris dit verschil met de bestaande wetgeving expliciet:

“De jacht op de vijf soorten blijft weliswaar zoals die was, maar dit wetsvoorstel borgt dat er maatschappelijke doelstellingen aan gekoppeld zijn. Het gebeurt dus niet langer louter voor plezier of louter voor de benutting; het gaat ook om het maatschappelijke doel van het beheren van de wildstand. Dat wordt geborgd met dit wetsvoorstel.”³⁵

Dit betekent ook dat de verplichting van de jachthouder, neergelegd in artikel 3.20(3),³⁶ een minder algemene verplichting betreft dan onder de bestaande wetgeving: anders dan onder de Flora- en faunawet kan de verplichting worden ingekaderd door het faunabeheerplan waarover provinciale regels mogen worden opgesteld op grond van artikel 3.12(9) en welk plan door de provincie moet worden goedgekeurd. Zoals door de Staatssecretaris werd uitgelegd bij de behandeling van het wetsvoorstel in de Eerste Kamer:

“Een nieuw element in het wetsvoorstel is dat de jachthouder bij het bepalen welke inspanningen nodig zijn om in zijn jachtveld een redelijke wildstand te handhaven of te bereiken, het onderdeel van het door gedeputeerde staten goedgekeurde faunabeheerplan in acht moet nemen dat betrekking heeft op de uitoefening van de jacht (voorgesteld artikel 3.12, eerste lid). Daarmee is verzekerd dat zijn inspanningen zijn afgestemd op andere inspanningen in de regio, te weten de uitoefening van de jacht op andere jachtvelden, de schadebestrijding door grondeigenaren en het populatiebeheer door faunabeheereenheden.”³⁷

Ook de Nota van Toelichting bij het ontwerp-Besluit natuurbescherming benadrukt het doel van een explicietere aansluiting bij maatschappelijk nut en de afstemming van de jacht met beheer en schadebestrijding:

“In de wet is een regeling voor een maatschappelijk verantwoorde en transparante uitoefening van de jacht opgenomen, waarbij is voorzien in onderlinge afstemming tussen de uitoefening van de jacht, het populatiebeheer en de bestrijding door grondgebruikers van schadeveroorzakende dieren.”³⁸

³⁵ Staatssecretaris Van Dam – mondelinge behandeling EK, beschikbaar op:

https://www.eerstekamer.nl/stenogramdeel/20151208/wet_natuurbescherming

³⁶ Artikel 3.20(3) luidt: “De jachthouder doet datgene wat een goed jachthouder betaamt om een redelijke stand van de in zijn jachtveld aanwezige wild als bedoeld in het tweede lid te handhaven, dan wel, bij het ontbreken daarvan, te bereiken, en om schade door in zijn jachtveld aanwezig wild als bedoeld in het tweede lid te voorkomen.”

³⁷ Memorie van Antwoord EK, Eerste Kamer, vergaderjaar 2015–2016, 33 348, D, p. 8.

³⁸ Nota van toelichting bij het ontwerp-Besluit natuurbescherming, p. 45.

De provincie kan derhalve eisen stellen aan het faunabeheerplan om er – conform de bedoeling van de nieuwe jachtregels - voor te zorgen dat jacht niet enkel voor plezier en benutting wordt beoefend, maar plaatsvindt wanneer dit op z'n minst mede nodig is voor populatiebeheer en het voorkomen van schade, mede gezien de gebruikmaking van ontheffingen en vrijstelling voor deze doeleinden.

Tegelijkertijd lijkt het mij – gezien de formulering van artikel 3.20(3) - inderdaad juist dat deze regels de jager de mogelijkheid blijven bieden om invulling te geven aan diens verplichting om een redelijke wildstand in zijn jachtveld te handhaven of te bereiken.³⁹ Het lijkt hierbij te gaan om tegengestelde uitgangspunten of verplichtingen, maar dit lijkt mij onjuist. Onderlinge strijdigheid zou vooral kunnen bestaan wanneer men er van uit zou gaan dat het handhaven of bereiken van een redelijke wildstand ook altijd daadwerkelijk jacht vereist, maar dit lijkt mij een misverstand. Volgens de Staatssecretaris gaat het bij een 'redelijke wildstand' om het volgende:

“Bij een redelijke wildstand in een jachtveld is het niveau van de wildstand zodanig dat deze bijdraagt aan het voorkomen van schade zonder dat de staat van instandhouding van de soort daar onder te lijden heeft.”⁴⁰

Zowel de 'schadepreventie-invalshoek' als de invalshoek van de 'staat van instandhouding' van deze beschrijving sluiten niet uit dat zich in een provincie omstandigheden kunnen voordoen waarin niet gesteld kan worden dat jacht noodzakelijk is (of zelfs toelaatbaar is) om een redelijke wildstand te handhaven of te bereiken.

Wat betreft de **schadepreventie-invalshoek** is bijvoorbeeld denkbaar dat voor een wildsoort de jacht – mede gelet op afgegeven ontheffingen en vrijstellingen voor beheer en schadebestrijding – niet of nauwelijks bijdraagt aan het voorkomen van schade. Zo kan het zijn dat de soort geen of weinig schade veroorzaakt of dat schade al afdoende wordt voorkomen door de inzet van ontheffingen en vrijstellingen in de provincie of relevante delen van de provincie. Voor een dergelijke situatie lijkt mij – gezien het voorgaande - de ruimte te bestaan om – via provinciale regels aan het faunabeheerplan - de jacht te beperken of zelfs in delen van de provincie niet toe te staan. Gesteld zou zelfs kunnen worden dat in dergelijke gevallen het door de wetgever beoogde en vereiste maatschappelijke nut van de jacht ontbreekt en de jacht zelfs niet toegestaan *mag* worden. Hieraan doet volgens mij niet af dat de wetgever expliciet heeft afgezien van de plicht tot het vooraf opstellen van afschotplannen voor de jacht. De wetgever heeft dit landelijk niet willen voorschrijven, maar de vereisten van maatschappelijke inbedding van de jacht en de bevoegdheden van de provincie zijn onveranderd gebleven.⁴¹

³⁹ Zie ook de Memorie van Antwoord EK, Eerste Kamer, vergaderjaar 2015–2016, 33 348, D, p. 8.

⁴⁰ Brief van de Staatssecretaris van Economische Zaken aan de Voorzitter van de Eerste Kamer, 'Onduidelijkheden over de bevoegdheden van provincies ten aanzien van de jacht', 20 mei 2016, p. 3.

⁴¹ Zie ook H.J.M. Besselink en M. Heerings, noot 20.

De beoogde bevoegdheid van de provincie om beheer, schadebestrijding en jacht in onderlinge samenhang op elkaar af te stemmen en te reguleren is ook herkenbaar in hetgeen in de Memorie van Antwoord bij het wetsvoorstel voor de Eerste Kamer is opgemerkt over de goedkeuring van het faunabeheerplan:

“Ten aanzien van het voorstel om het faunabeheerplan te onderbouwen met trendtellingen (voorgesteld artikel 3.12, vijfde lid) merk ik op dat dit in de eerste plaats aan de faunabeheereenheden zelf is om hieraan invulling te geven. Zo nodig kunnen provinciale staten hierover bij verordening regels stellen (voorgesteld artikel 3.12, negende lid). Mocht de onderbouwing naar het oordeel van gedeputeerde staten tekortschieten, dan kunnen zij weigeren de wettelijke vereiste goedkeuring aan het faunabeheerplan (voorgesteld artikel 3.12, zevende lid) te verlenen.”⁴²

Wat betreft de invalshoek van de **‘staat van instandhouding’** gaat de bovenstaande beschrijving van de Staatssecretaris van een redelijke wildstand er van uit dat het niveau van de wildstand zodanig is dat deze bijdraagt aan het voorkomen van schade “zonder dat de staat van instandhouding van de soort daar onder te lijden heeft.”⁴³ Dit is met name van belang vanwege de eis dat ook wildsoorten in een gunstige staat van instandhouding moeten verkeren. Deze eis vloeit voort uit het internationale natuurbeschermingsrecht, zoals expliciet gememoreerd door de Staatssecretaris tijdens de behandeling van het wetsvoorstel in de Eerste Kamer:

“Voor diersoorten die buiten de reikwijdte van deze richtlijnen en verdragen vallen, is het aan de landen zelf om te bepalen of de jacht op dieren van die soorten al dan niet toe te staan. Hiervoor gelden drie internationale randvoorwaarden. In de eerste plaats mag de jacht op een diersoort geen afbreuk doen aan het streven om de desbetreffende soort binnen zijn natuurlijke leefgebied in een goede staat van instandhouding te krijgen of te behouden en geldt het principe van verstandig gebruik. Dit volgt ten algemene uit het Biodiversiteitsverdrag, de verdragen van Bern en Bonn en de genoemde richtlijnen.”⁴⁴

De Staatssecretaris stelt echter in zeer algemene zin dat voor de aangewezen wildsoorten bekend is “dat de gunstige staat van instandhouding ervan niet in het geding is en dat benutting door middel van jacht geen gevolgen heeft voor hun staat van instandhouding.”⁴⁵ Dit is een interessante stelling omdat juist de wildsoorten in Nederland slecht gemonitord zijn. Met name over de trends van wildsoorten bestaan volgens experts beperkte

⁴² Memorie van Antwoord Eerste Kamer, Eerste Kamer, vergaderjaar 2015–2016, 33 348, D, <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-33348-D.html>, p. 11-12.

⁴³ Brief van de Staatssecretaris van Economische Zaken aan de Voorzitter van de Eerste Kamer, ‘Onduidelijkheden over de bevoegdheden van provincies ten aanzien van de jacht’, 20 mei 2016, p. 3.

⁴⁴ Memorie van Antwoord Eerste Kamer, Eerste Kamer, vergaderjaar 2015–2016, 33 348, D, p. 9.

⁴⁵ Idem, p. 10.

wetenschappelijke monitoringsgegevens.⁴⁶ Ondanks de gebrekkige gegevens bestaan er echter goede redenen om aan de gunstige staat van instandhouding voor het konijn en de haas in het landelijk gebied te twijfelen.⁴⁷

Op provinciaal niveau is dit probleem van te beperkte gegevens voor trendinzichten evenzeer aanwezig. Zo zijn voor onder meer de dagactieve zoogdieren de monitoringsactiviteiten in de Provincie vanwege bezuinigingen in 2007 stilgelegd.⁴⁸ Daarmee bestaan slechts beperkte gegevens over het laatste decennium die wel inzicht geven in plaatselijke bestaande situaties, maar geen inzicht geven in trends in voorkomen en verspreiding.⁴⁹ Gesteld kan worden dat de jager zelf in staat moet worden geacht om de 'staat van instandhouding van wildsoorten' in zijn jachtveld te beoordelen. Ik kan mij dat zeker voorstellen, maar daarbij bestaat geen overzicht van het populatieniveau en de trends en daarmee de staat van instandhouding in een gehele provincie. Toch is een dergelijk inzicht op dit niveau ook voor de jacht relevant. Zo gaat het door de Staatssecretaris aangehaalde Verdrag van Bern niet alleen uit van een goede bescherming van soorten op landelijk niveau maar ook van populaties van soorten. Een en ander betreft geen theoretische discussie omdat er goede redenen kunnen zijn om te twijfelen aan de gunstige staat van instandhouding van bepaalde wildsoorten. Zo hebben de konijnen te lijden onder een nieuwe variant van het VHS virus en is de trend voor wat betreft het haas waarschijnlijk ook negatief (ook in Limburg) vanwege de intensivering van de landbouw. Er kunnen zich daarom ook vanuit de invalshoek van een gunstige staat van instandhouding van wildsoorten situaties voordoen waarbij de provinciale overheid via eisen aan het faunabeheerplan beperkingen oplegt voor de jacht.

Het recht op eigendom

Het recht op eigendom, zoals erkend en bescherming in het Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM),⁵⁰ staat mogelijke beperkingen van de jacht – zoals hierboven besproken - niet per definitie in de weg. Dit Verdrag erkent namelijk expliciet dat het eigendomsrecht kan worden beperkt ten behoeve van publieke belangen zolang een 'fair balance' wordt bereikt. Dit alles is helder en juist uitgelegd in de Memorie van Antwoord bij het wetsvoorstel voor de Eerste Kamer, waarnaar hier wordt verwezen.⁵¹ Een uitvoerige bespreking van dit onderwerp valt buiten de reikwijdte van dit

⁴⁶ Telefonisch interview Jasja Dekker, 10 oktober 2016; telefonisch interview Maurice La Haye, Bureau van de zoogdierverseniging, 11 oktober 2016.

⁴⁷ Telefonisch interview Maurice La Haye, Bureau van de zoogdierverseniging, 11 oktober 2016.

⁴⁸ Telefonisch interview B. van Noorden, 10 oktober 2016.

⁴⁹ Idem.

⁵⁰ Artikel 1 van het Protocol bij het EVRM luidt: "Iedere natuurlijke of rechtspersoon heeft recht op het ongestoord genot van zijn eigendom. Aan niemand zal zijn eigendom worden ontnomen behalve in het algemeen belang en onder de voorwaarden voorzien in de wet en in de algemene beginselen van internationaal recht. De voorgaande bepalingen tasten echter op geen enkele wijze het recht aan, dat een staat heeft om die wetten toe te passen, die hij noodzakelijk oordeelt om het gebruik van eigendom te reguleren in overeenstemming met het algemeen belang of om de betaling van belastingen of andere heffingen of boeten te verzekeren."

⁵¹ Memorie van Antwoord, Eerste Kamer, vergaderjaar 2015–2016, 33 348, D, p. 9.

onderzoek, maar aangenomen moet worden dat het koppelen van de jacht aan maatschappelijke doelen en het beperken van de jacht wanneer dit nodig is om de gunstige staat van instandhouding van een soort niet in gevaar te brengen, onder ‘publieke belangen’ in de zin van het Verdrag vallen. Jurisprudentie van het Hof voor de Rechten van de Mens laat voorts zien dat het Hof in gevallen van beperking van eigendom vanwege milieu- en natuurbeleid zelden tot het oordeel komt dat de overheid het recht op eigendom in strijd met het Verdrag heeft beperkt.⁵²

IV) Moet, in het licht van de antwoorden op de voorgaande vragen, de motie die Provinciale Staten Limburg op 13 mei 2016 betreffende het ‘Burgerinitiatief Stop de Hobbyjacht’ hebben aangenomen, geheel of gedeeltelijk uitvoerbaar worden geacht?

De motie vraagt Gedeputeerde Staten van de Provincie Limburg om aan Provinciale Staten een voorstel voor te leggen voor een verordening op grond van artikel 3.12(9) Wnb. Daarbij worden componenten benoemd die gericht zijn op het invulling geven aan “het beginsel van gelijkwaardige bescherming van bejaagbare en niet-bejaagbare soorten”. Hoewel een dergelijk ‘beginsel’ niet in de Wnb wordt erkend, gaat het bij de door de motie beoogde gelijkwaardige bescherming met name om het stellen van regels die er voor moeten zorgen dat jacht slechts wordt toegestaan wanneer ook maatschappelijke doelen als populatiebeheer en schadebestrijding worden gediend. Zoals hierboven is besproken moet worden aangenomen dat dergelijke regels binnen de reikwijdte van de bevoegdheid van artikel 3.12(9) liggen. Daarmee moet in algemene zin de motie uitvoerbaar worden geacht.

5. Conclusies

De hierboven beschreven bevindingen leiden tot de volgende conclusies, die op p. 3 van dit rapport kort zijn samengevat:

- Provinciale Staten hebben – in het bijzonder gelet op de Wet natuurbescherming en artikel 118 van de Provinciewet – na de inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming niet de autonome verordenende bevoegdheid om de jacht in de gehele Provincie Limburg geheel te verbieden op basis van de algemene overweging dat de jacht niet wenselijk wordt geacht.
- Verwijzend naar de naar mijn mening juiste overwegingen van Besselink en Heerings en hetgeen de Staatssecretaris hierover heeft verklaard, mogen de regels van

⁵² Zie o.a. de annotatie onder de uitspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens d.d. 26-06-2012, zaaknr. 9300/07, EHRC 2012/176, Milieu & Recht, 2012/127, met annotatie van C.J. Bastmeijer en R. Everhardus.

Provinciale Staten over het faunabeheerplan (bij verordening op grond van artikel 3.12(9) Wnb) ook betrekking hebben op de jacht. De wet zelf en de parlementaire geschiedenis vereisen geen beperkte uitleg van deze bevoegdheid, al moet strijdigheid met andere bepalingen van de Wet natuurbescherming – waaronder de verplichting van de jager om in zijn jachtveld een redelijke wildstand te handhaven of te bereiken (artikel 3.20(3) Wnb) - worden voorkomen.

- Bij het preciezer bepalen van de reikwijdte van de regelgevende bevoegdheid van Provinciale Staten ten aanzien van het faunabeheerplan (artikel 3.12(9)) betreffende de jacht is van belang dat de wetgever de regels inzake de jacht in de Wnb ten opzichte van de Flora- en faunawet beter heeft willen laten aansluiten bij het maatschappelijke draagvlak door de jacht te koppelen aan maatschappelijke doelstellingen. “Het gebeurt dus niet langer louter voor plezier of louter voor de benutting; het gaat ook om het maatschappelijke doel van het beheren van de wildstand.”⁵³ Provinciale Staten kunnen eisen stellen aan het faunabeheerplan om er – conform deze bedoeling van de nieuwe jachtregels - voor te zorgen dat jacht niet enkel voor plezier en benutting wordt beoefend, maar plaatsvindt wanneer dit (ook) nodig is voor populatiebeheer en het voorkomen van schade, waarbij afstemming plaatsvindt met “andere inspanningen in de regio, te weten de uitoefening van de jacht op andere jachtvelden, de schadebestrijding door grondeigenaren en het populatiebeheer door faunabeheereenheden.”⁵⁴
- Het voorgaande betekent ook dat de verplichting van de jachthouder, neergelegd in artikel 3.20(3),⁵⁵ een minder algemene verplichting betreft dan onder de bestaande wetgeving: anders dan onder de Flora- en faunawet kan de verplichting worden ingekaderd door het faunabeheerplan waarover provinciale regels worden opgesteld op grond van artikel 3.12(9) en welk plan door de provincie moet worden goedgekeurd. Anders dan soms gesuggereerd lijkt te worden is de verplichting van artikel 3.20(3) derhalve iets anders dan een codificatie van een recht om te jagen. Zoals uitgelegd door de Staatssecretaris moet de jachthouder onder de nieuwe wet “bij het bepalen welke inspanningen nodig zijn om in zijn jachtveld een redelijke wildstand te handhaven of te bereiken, het onderdeel van het door gedeputeerde staten goedgekeurde faunabeheerplan in acht [...] nemen dat betrekking heeft op de uitoefening van de jacht.”⁵⁶
- De wettekst en de plicht om strijdigheid met artikel 3.20(3) te voorkomen, sluiten derhalve niet uit dat de provinciale regels over het faunabeheerplan kunnen

⁵³ Staatssecretaris Van Dam – mondelinge behandeling EK, beschikbaar op:

https://www.eerstekamer.nl/stenogramdeel/20151208/wet_natuurbescherming

⁵⁴ Memorie van Antwoord EK, Eerste Kamer, vergaderjaar 2015–2016, 33 348, D, p. 8.

⁵⁵ Artikel 3.20(3) luidt: “De jachthouder doet datgene wat een goed jachthouder betaamt om een redelijke stand van de in zijn jachtveld aanwezige wild als bedoeld in het tweede lid te handhaven, dan wel, bij het ontbreken daarvan, te bereiken, en om schade door in zijn jachtveld aanwezig wild als bedoeld in het tweede lid te voorkomen.”

⁵⁶ Memorie van Antwoord EK, Eerste Kamer, vergaderjaar 2015–2016, 33 348, D, p. 8.

resulteren in een beperking of zelfs een verbod van de jacht op een wildsoort. “Bij een redelijke wildstand in een jachtveld is het niveau van de wildstand zodanig dat deze bijdraagt aan het voorkomen van schade zonder dat de staat van instandhouding van de soort daar onder te lijden heeft.”⁵⁷ Zowel de schadepreventie-invalshoek als de invalshoek van de staat van instandhouding van deze beschrijving sluiten niet uit dat zich in een provincie omstandigheden kunnen voordoen waarin er goede redenen zijn de jacht te beperken of zelfs (deels) te verbieden, zonder dat hiermee strijd ontstaat met de verplichting van artikel 3.20(3) Wnb:

- Wat betreft de **schadepreventie-invalshoek** is bijvoorbeeld zeer wel denkbaar dat voor een wildsoort de jacht – mede gelet op afgegeven ontheffingen en vrijstellingen voor beheer en schadebestrijding – niet bijdraagt aan het voorkomen van schade.
- Wat betreft de invalshoek van de **‘staat van instandhouding’** is zeker niet ondenkbaar dat een wildsoort er zo slecht voor staat dat:
 - op het niveau van jachtvelden niet gezegd kan worden dat de jacht nodig is om de verplichting van artikel 3.20(3) invulling te geven;
 - op het niveau van de provincie of delen daarvan niet gezegd kan worden dat de jacht geoorloofd is omdat nadelige effecten op de gunstige staat van instandhouding ontbreken. Hierbij is van belang dat het Verdrag van Bern niet alleen uit gaat van een goede bescherming van soorten op landelijk niveau maar ook van populaties van soorten. Een en ander betreft geen theoretische discussie omdat er goede redenen kunnen zijn om te twijfelen aan de gunstige staat van instandhouding van bepaalde wildsoorten. Zo hebben de konijnen te lijden onder een nieuwe variant van het VHR virus en is de trend voor wat betreft het haas waarschijnlijk ook negatief (ook in Limburg) vanwege de intensivering van de landbouw.

Ten aanzien van dergelijke situaties moet worden aangenomen dat de provinciale regels over het faunabeheerplan kunnen resulteren in een beperking of zelfs een verbod van de jacht op een wildsoort, zonder dat strijdigheid ontstaat met de verplichting van de jager als bedoeld in artikel 3.20(3).

- Het recht op eigendom, zoals erkend en bescherming in het Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM), staat mogelijke beperkingen van de jacht – zoals hierboven besproken - niet per definitie in de weg. Dit Verdrag erkent namelijk expliciet dat het eigendomsrecht kan worden beperkt ten behoeve van publieke belangen. Wel moet een ‘fair balance’ worden bereikt. Dit is helder en juist uitgelegd in de Memorie van Antwoord bij het wetsvoorstel voor de Eerste Kamer, waarnaar hier wordt verwezen. Een uitvoerige bespreking van dit onderwerp valt buiten de reikwijdte van dit onderzoek, maar aangenomen moet worden dat het koppelen van de jacht aan maatschappelijke doelen en het beperken

⁵⁷ Brief van de Staatssecretaris van Economische Zaken aan de Voorzitter van de Eerste Kamer, ‘Onduidelijkheden over de bevoegdheden van provincies ten aanzien van de jacht’, 20 mei 2016, p. 3.

van de jacht wanneer dit nodig is om de gunstige staat van instandhouding van een soort niet in gevaar te brengen, onder 'publieke belangen' in de zin van het Verdrag vallen. Jurisprudentie van het Hof voor de Rechten van de Mens laat voorts zien dat het Hof in gevallen van beperking van eigendom vanwege milieu- en natuurbeleid zelden tot het oordeel komt dat de overheid het recht op eigendom in strijd met het Verdrag heeft beperkt.

- De motie vraagt Gedeputeerde Staten van de Provincie Limburg om aan Provinciale Staten een voorstel voor te leggen voor een verordening op grond van artikel 3.12(9) Wnb. Daarbij worden componenten benoemd die gericht zijn op het invulling geven aan "het beginsel van gelijkwaardige bescherming van bejaagbare en niet-bejaagbare soorten". Hoewel een dergelijk 'beginsel' niet in de Wnb wordt erkend, gaat het bij de door de motie beoogde gelijkwaardige bescherming met name om het stellen van regels die er voor moeten zorgen dat jacht slechts wordt toegestaan wanneer ook maatschappelijke doelen als populatiebeheer en schadebestrijding worden gediend. Zoals hierboven is besproken moet worden aangenomen dat dergelijke regels binnen de reikwijdte van de bevoegdheid van artikel 3.12(9) liggen. Daarmee moet in algemene zin de motie uitvoerbaar worden geacht.

Kees Bastmeijer

Tilburg, 14 oktober 2016

Over de auteur

Kees Bastmeijer is oprichter van *Legal Advice for Nature* en is hoogleraar natuurbeschermings- en waterrecht aan de Tilburg University. He is visiting professor aan de University of Gothenburg, Zweden. Hij is bereikbaar via email c.j.bastmeijer@uvt.nl

Disclaimer aansprakelijkheid

Dit onderzoek is met de grootste zorgvuldigheid uitgevoerd. Desondanks kunnen aan de informatie geen rechten worden ontleend. Kees Bastmeijer aanvaardt geen aansprakelijkheid voor enige schade die direct of indirect ontstaat als gevolg van het gebruik van het onderzoeksrapport of anderszins verstrekte informatie.

Concept-verslag commissie NLM 27 oktober 2016, agendapunt 8.a.

8. A-agenda Landbouw & Fauna

8a. Burgerinitiatief Stop de hobbyjacht

De **voorzitter** licht het agendapunt en het voortraject toe.

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) vraagt wat het geldig verklaarde deel van het initiatief is. De **voorzitter** legt uit dat dit het eerste deel van het initiatief is. De heer **Van Liere** (PvdD) meent dat PS ook vrijstellingen en vergunningen verlenen en een natuurvisie mogen vaststellen. Het initiatief is gedeeltelijk goedgekeurd en staat als geheel op de agenda. De heer **Bouberg Wilson** (ONH) vindt dat er iets mis is als het initiatief geheel wordt behandeld als het deels is goedgekeurd. De **voorzitter** meent dat de commissie hierover gaat. Mevrouw **Rommel** (VVD) wil een burgerinitiatief graag ondersteunen, maar in dit geval is er geen bevoegdheid van PS.

De **voorzitter** constateert dat de commissie het niet eens is over de interpretatie en geeft allereerst de indiener het woord voor een toelichting. Vervolgens bepaalt de commissie welke onderdelen worden besproken en of ze tot een voordracht kan komen.

TOELICHTING

De heer **Van Waard** licht als indiener het burgerinitiatief toe. Zijn toelichting wordt later toegevoegd.

Mevrouw **Rommel** (VVD) vraagt of de heer Van Waard vindt dat jacht geen maatschappelijk doel dient. De heer **Van Waard** vindt dat hobbyjacht een individueel doel dient. Beheerjacht heeft een maatschappelijk doel.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) vraagt naar de definitie van het woord "hobbyjacht". De heer **Van Waard** weet dat er ook andere namen voor zijn. Hij heeft gekozen voor hobbyjacht om verwarring te voorkomen. Het gaat om jacht door een individu voor eigen plezier en nut.

De heer **Van der Sluis** (PVV) vraagt of jachtwedstrijden ook onder de hobbyjacht vallen. De heer **Van Waard** legt uit dat de specifieke invulling van de definitie geen onderdeel is van het burgerinitiatief.

Mevrouw **De Groot** (SP) vraagt of de heer Van Waard weet dat PS Limburg het voorstel hebben aanvaard. De heer **Van Waard** weet dat de provincie Limburg als eerste akkoord is gegaan. Het initiatief is bij alle provincies ingediend. Dit akkoord is stap één, de invulling is stap twee.

De heer **De Kam** (CDA) vraagt in welke richting de provincie moet denken voor die invulling. De heer **Van Waard** wil de benodigde stappen samen bespreken. Op de agenda staat nu het vertrekpunt. Het initiatief wil geen algemeen verbod, omdat alleen verbieden niet helpt. Er is draagvlak nodig.

Mevrouw **Weemhoff** (D66) vraagt of er jagers zijn onder de indieners. De heer **Van Waard** en zijn mede-indiener zijn geen jagers. Van de ondertekenaars weet hij dit niet.

De heer **Van Liere** (PvdD) feliciteert de heer Van Waard met het behalen van het benodigde aantal handtekeningen. Hij vraagt of het derde beslispunt ook gediend kan zijn met opname in een andere effectieve provinciale regelgeving dan een natuurvisie. Mevrouw **Rommel** (VVD) vraagt of de inspreker dit kan weten. De heer **Van Waard** legt uit dat het om het bepalen van het uitgangspunt gaat en niet in welke nota dat wordt neergelegd, als het maar effectief is.

De heer **Klein** (CU/SGP) vraagt waarom het initiatief is ingediend bij de provincie, omdat de meeste beleidsruimte bij de rijksoverheid zit. De heer **Van Waard** heeft hiervoor ook aandacht gevraagd bij gemeenten, waterschappen en de rijksoverheid. De verantwoordelijkheden liggen inderdaad verspreid, maar deels ook bij PS.

Mevrouw **Rommel** (VVD) vraagt of de inspreker weet hoe de jagers hiermee omgaan. De heer **Van Waard** weet dat er een opleiding voor jagers is en dat een groot deel van hen zorgvuldig handelt. Hij wil het principe ter discussie stellen of hobbyjacht in de 21e eeuw nog gewenst is en hoe dat beter geregeld kan worden. Hij vraagt om een afweging van het individuele belang en de misstanden en het maatschappelijk belang.

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) vraagt wat het onderscheid is tussen jacht met en zonder noodzaak. De heer **Van Waard** ziet dit als het verschil tussen het individuele en het maatschappelijke belang.

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) vraagt of de wet ruimte biedt voor de wens van het burgerinitiatief. De heer **Van Waard** ziet een spanningsveld tussen de belangen. Het burgerinitiatief wil dat altijd het maatschappelijke belang wordt meegewogen, maar vraagt geen algemeen verbod. PS kunnen dit vertrekpunt bepalen. De heer **Bouberg Wilson** (ONH) vraagt wat de verhouding tussen een algemeen verbod en het maatschappelijke doel voor jacht is. De heer **Van Waard** vindt een algemeen verbod geen goede oplossing. Hij pleit voor maatregelen om hobbyjacht te laten afnemen tot het niet meer plaatsvindt en wil dit principe samen invullen, zodat uiteindelijk uitsluitend wordt gejaagd als ook een maatschappelijk doel wordt gediend.

De **voorzitter** dankt de inspreker voor zijn toelichting. Hij vraagt of de commissieleden het eens zijn met de interpretatie van de gedeeltelijke geldigverklaring.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) heeft een punt van orde. Zij vindt dit een belangrijk onderwerp en weet dat veel fracties nog maar weinig spreektijd hebben. Dat doet geen recht aan het voorstel.

De **voorzitter** heeft bij het begin van de vergadering aangekondigd dat de spreektijden worden gehandhaafd. Diverse partijen hebben spreektijd gespaard bij de andere agendapunten. Hij wil de spreektijden handhaven.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) is het hier niet mee eens en vraagt de mening van de andere commissieleden. De heer **Kramer** (GroenLinks) merkt op dat om 18.00 uur de vergadering van RWW begint. De **voorzitter** vraagt wie voor het handhaven van de spreektijden is. Dit zijn zeven leden.

De heer **Kramer** (GroenLinks) stelt voor de spreektijd los te laten en woordvoerders een korte verklaring te laten geven. De **voorzitter** stelt voor dat iedere fractie maximaal 2 minuten spreektijd krijgt om het standpunt uiteen te zetten. De commissie steunt dit ordevoorstel unaniem.

COMMISSIEBEHANDELING

De heer **Kramer** (GroenLinks) vindt hobbyjacht niet van deze tijd, maar de wet legt geen verbod op. Hij wil meewerken aan alle maatregelen die leiden tot het afbouwen van de hobbyjacht, binnen de bevoegdheden die PS hebben. PS Limburg hebben dit als ontbindende voorwaarde opgenomen. GroenLinks wil ook in Noord-Holland dit besluit nemen, inclusief de onderdelen van het initiatief die nu zijn uitgezonderd. Er liggen verschillende juridische adviezen. Hij kiest voor de ruimte die professor Bastmeijer ziet en steunt het burgerinitiatief.

De heer **Klein** (CU/SGP) concludeert op grond van het juridisch advies dat PS hebben laten opstellen dat PS weinig bevoegdheden terzake hebben. Het toch bespreken van het initiatief wekt valse verwachtingen.

De heer **Van Liere** (PvdD) vraagt of de heer Klein de andere rapporten ook heeft meegewogen in zijn oordeel.

De heer **Klein** (CU/SGP) concludeert dat de grootste verantwoordelijkheid bij de rijksoverheid ligt. Hij vindt het niet goed als de provincie een gezocht haakje in de regelgeving gebruikt. Hij wil geen valse verwachtingen wekken door het onderwerp te bespreken en meent dat geen voorgenomen besluit mogelijk is. De staatssecretaris vindt dat alle jacht een maatschappelijke noodzaak heeft. De term "hobbyjacht" geeft een verkeerde interpretatie van de werkelijkheid.

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) weet uit antwoorden op Kamervragen in de Eerste Kamer dat PS geen bevoegdheden hebben om de jacht te beperken. De term "hobbyjacht" bestaat niet in de nieuwe Wet natuurbescherming, omdat daarin altijd een maatschappelijke noodzaak wordt gekoppeld aan het doden van dieren. Het is dus niet mogelijk om het burgerinitiatief te honoreren.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) vraagt of hobby- of plezierjacht voor sterrenkoks ook een maatschappelijk doel dient.

Mevrouw **Rommel** (VVD) meent dat hiermee juist verspilling wordt tegengegaan.

Mevrouw **De Groot** (SP) weet na ampel overleg met haar collega in PS Limburg dat het burgerinitiatief gehonoreerd kan worden. Hobbyjacht is aan het verdwijnen.

De heer **Van der Sluis** (PVV) had meer spreektijd dan twee minuten gereserveerd voor dit agendapunt. Tegenwoordig is er geen noodzaak meer om levende have te schieten om te kunnen eten. Hij refereert aan een item over jacht in de talkshow Pauw, waarin de jacht werd geromantiseerd. De PVV kan instemmen met het voorstel, maar de heer Van der Sluis vraagt wel wat de kracht ervan is als de staatssecretaris vindt dat PS hier niet over gaan. De PVV zal ieder initiatief om de hobbyjacht te stoppen steunen.

De heer **De Kam** (CDA) kan niet instemmen met de tekst "alles te doen wat binnen de bevoegdheden ligt om de jacht te stoppen", omdat onduidelijk is wat "alles" is. Er wordt in Noord-Holland niet veel voor het plezier gejaagd. De jacht heeft een heel duidelijk doel.

De heer **Van der Sluis** (PVV) doet de suggestie bij het beperken te denken aan het reguleren van de uitgifte van jachtvergunningen.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) is ontstemd over de zienswijze van GS, want het is aan PS om de agenda te bepalen. De PvdA is tegen de hobby- en plezierjacht, maar ziet wel een aantal haken en ogen ten

aanzien van het rapport-Bastmeijer. De inspreker heeft haar gerustgesteld, omdat dit een eerste stap in een transitieproces is. Professor Bastmeijer ziet handvatten voor het verbieden, maar het eigendomsrecht is daarbij een aandachtspunt. Mevrouw Jellema vraagt zich af waar de fair balance ligt, maar ze vindt het niet van deze tijd om hobbyjacht toe te staan en gaat graag de discussie aan om hieraan handen en voeten te geven.

De heer **Van Liere** (PvdD) is een sterk voorstander van het burgerinitiatief. Hij kan zich niet voorstellen dat PS akkoord gaan met het puur voor het plezier doodschieten van dieren. Gelukkig hebben PS veel mogelijkheden om dit tegen te gaan. Professor Bastmeijer heeft deze duidelijk verwoord. Een gebrek aan maatschappelijke noodzaak kan een reden voor een verbod zijn. De PvdD is een groot voorstander van het op deze wijze beperken van de jacht.

De heer **Pieterman** (50PLUS) kan het burgerinitiatief niet steunen, omdat PS niet bevoegd zijn. Het burgerinitiatief is een belangrijk instrument waaraan gepaste aandacht moet worden gegeven.

De heer **Van Liere** (PvdD) vraagt of 50PLUS wel voor het principe is.

De heer **Pieterman** (50PLUS) herhaalt zijn standpunt. PS gaan er niet over.

Mevrouw **Weemhoff** (D66) neemt het instrument burgerinitiatief heel serieus en heeft het daarom gedeeltelijk ontvankelijk verklaard. Voor het eerste deel wil D66 verkennen wat de bevoegdheden zijn en welke mogelijkheden er zijn. Ook D66 vindt dat het deels accepteren van het initiatief valse hoop wekt, omdat het niet binnen de bevoegdheid van PS valt, zoals ook de staatssecretaris vindt. PS kunnen wel in de fracties en in PS de discussie voeren. D66 is tegen de hobbyjacht, maar dat wil niet zeggen dat de provincie daarin een taak heeft. Het verbieden van hobbyjacht is niet geheel los te koppelen van aanvallen op de natuurbeheerplannen. PS kunnen onderzoek doen met hoor en wederhoor voor alle partijen. D66 is van mening dat PS geen bevoegdheid hebben om dit initiatief te behandelen, maar zal ervoor lobbyen in de Tweede Kamer.

De heer **Van Liere** (PvdD) heeft een punt van orde. Hij meent dat deze discussie in PS al is gevoerd. Het initiatief is gedeeltelijk ontvankelijk verklaard, dus moet het in de volgende Statenvergadering worden behandeld.

De **voorzitter** meent dat de discussie gaat over de vraag welk onderdeel van het initiatief wordt behandeld. Hij concludeert dat D66 tegen het behandelen van het in ontwikkeling zijnde voorstel is.

Mevrouw **Rommel** (VVD) neemt het instrument burgerinitiatief heel serieus. Ze heeft daarom ingestemd met de extra spreektijd voor alle partijen, hoewel zij zelf meer spreektijd had gereserveerd voor dit agendapunt. Het is beschamend dat commissieleden nu weglopen uit de vergadering. Ze vindt dat er het een en ander af te doen is aan het rapport-Bastmeijer. De staatssecretaris heeft gesteld dat de provincie twee bevoegdheden heeft voor de jacht en dat jacht in de portefeuille van de minister valt. Het maatschappelijke doel in het beheren van de wildstand speelt een belangrijke rol. De VVD is van mening dat dit voorstel niet in PS thuishoort.

De **voorzitter** stelt voor de discussie af te sluiten en concludeert dat er een meerderheid voor behandeling in PS is. De heer **Van Liere** (PvdD) maakt hier bezwaar tegen. PS hebben al besloten om het burgerinitiatief te behandelen. Mevrouw **Weemhoff** (D66) meent dat PS hebben besloten dat de commissie NLM het zou behandelen. De **voorzitter** preciseert dat de commissie NLM de behandeling op 7 november zou voorbereiden. Hij stelt voor dat de griffie op basis van de discussie een voordracht voor PS maakt. Mevrouw **Rommel** (VVD) meent dat dit voorstel dan leeg is. De **voorzitter** zegt dat PS het kunnen verwerpen of aannemen in de volgende Statenvergadering. Mevrouw **Jellema** (PvdA) ziet de mogelijkheid om het voorstel aan te houden, ook omdat er nog geen discussie is geweest.

De **voorzitter** meent dat de bespreking conform het vergadervoorstel is verlopen. Een aantal partijen had spreektijd gespaard die zij niet hebben kunnen benutten. Het spijt hem dat deze werkwijze geen enkele partij voldoening geeft, maar de afspraken waren duidelijk.

De heer **Van Liere** (PvdD) doet een ordevoorstel. Op een burgerinitiatief volgt discussie in PS. Het verslag kan als stemadvies worden meegegeven. Er ligt een voorstel vanuit de initiatiefnemers dat als basis kan dienen voor de voordracht. Alle partijen kunnen daar amendementen op indienen. Er moet een Statenbehandeling van een voordracht komen.

Mevrouw **Rommel** (VVD) hoort dat de meerderheid van commissie vindt dat er geen voordracht kan komen en dat de commissie NLM zou bepalen wat PS gaan doen.

De **voorzitter** concludeert dat de meerderheid het initiatief niet steunt, maar dat de verplichting om het initiatief in de Staten te behandelen blijft bestaan. De commissie NLM komt niet tot een eensluidende conclusie. In de voordracht kan worden verwezen naar de discussie in de commissie als onderdeel van de beraadslaging.

Mevrouw **Rommel** (VVD) herhaalt dat er geen discussie heeft plaatsgevonden. De voordracht is haar niet duidelijk. De **voorzitter** stelt voor het onderwerp nogmaals te agenderen in de commissie, inclusief het advies van de advocaat. De heer **Van Liere** (PvdD) meent dat die ruimte er niet is gezien de regelgeving over burgerinitiatieven.

De **voorzitter** stelt voor dat de griffie de mogelijke acties voor de doorgeleiding van het *Burgerinitiatief Stop de hobbyjacht* naar PS van 7 november 2016 nagaat en hier schriftelijk op terugkomt. De commissie stemt hiermee in. De voorzitter dankt de initiatiefnemer voor zijn inzet en de mensen op de publieke tribune voor hun belangstelling.

Provinciale Staten van Noord-Holland

Voordracht 10

Haarlem, 15 januari 2002

Onderwerp: Verordening burgerinitiatief Noord-Holland

Bijlagen: 3

1. Inleiding

“Het burgerinitiatief geeft burgers het recht om zelf direct onderwerpen letterlijk op de politieke agenda te plaatsen en daarmee hun vertegenwoordigers voor een keuze te plaatsen. ... Ik beveel het burgerinitiatief van harte aan bij alle gemeentebestuurders die zich zorgen maken over hun band met de kiezers.”

Dit zei minister Klaas de Vries op 7 juni 2000 tijdens het VNG-congres. De minister moedigde gemeenten aan het burgerinitiatief in te voeren zodat burgers een extra kanaal hebben om de representatieve democratie te beïnvloeden. Het vormt naar zijn idee een verbindingsschakel tussen de representatieve en participatieve democratie. De directe invloed van burgers versterkt de besluitvorming in de raad. Het burgerinitiatief is één van de mogelijkheden om participatie van burgers bij de beleidsvorming en besluitvorming door de gemeenteraad te stimuleren. De oproep van de bewindsman aan de gemeenten spreekt ook de provincie aan. Immers ook de provincie wenst betrokken te zijn op de burger.

In het op 10 mei 2001 verschenen rapport “Vernieuwing provinciale democratie” van de ad hoc IPO-commissie Bleker spreekt de commissie (op blz. 24) uit, dat zij verwacht dat het burgerinitiatief een goed instrument kan zijn om de betrokkenheid van de burger bij de provinciale politiek te vergroten. De commissie verwacht dat wanneer een burger initiatieven ontplooit om een onderwerp of voorstel op de provinciale politieke agenda te zetten zulks stof zal doen opwaaien. De media zullen er inspringen en een maatschappelijk debat is het gevolg. Anders gezegd de commissie ziet het burgerinitiatief als een (extra) kans en geenszins als een bedreiging voor de representatieve democratie.

Om dezelfde reden is invoering van het burgerinitiatief ook al eerder bepleit, onder andere door de toenmalige Raad voor het Binnenlands Bestuur in zijn rapport “Besturen op de tast” Den Haag 1996 en door J.A. van Kemenade in “Reinventing Democracy” Haarlem 1998.

2. Relatie burgerinitiatief met dualisme en vernieuwing provinciale democratie.

Het burgerinitiatief is een uitgewerkte vorm van het petitierecht. Het verschilt ervan doordat uw staten zich verplichten door burgers - procedureel correct - ingediende onderwerpen of voorstellen op uw agenda te zetten en te behandelen. Het burgerinitiatief kan op die manier de participatie en betrokkenheid van burgers vergroten en geeft hen de mogelijkheid direct invloed uit te oefenen op de politieke agenda. Onderwerpen die uw staten naar hun idee zou moeten agenderen, maar die door uw staten (nog) niet zijn opgepakt, kunnen met inachtneming van bepaalde voorwaarden op de agenda van uw staten worden geplaatst. In de huidige situatie hebben burgers natuurlijk al verschillende mogelijkheden om te participeren

in politieke besluitvormingsprocessen, zoals bijvoorbeeld via inspraak. Met het burgerinitiatief wordt echter een instrument geïntroduceerd waarmee burgers een nieuw onderwerp of voorstel kunnen agenderen in de vergadering van uw staten. Uw staten moeten vervolgens over dit punt beraadslagen, mits aan de gestelde voorwaarden is voldaan.

Het burgerinitiatief past naadloos in het versterken van de vertegenwoordigende functie van uw staten; één van de beoogde effecten van de dualisering. Deze meer externe oriëntatie wordt gestimuleerd door verschillende wettelijke maatregelen. Zo kunnen statenleden het recht van initiatief gebruiken om signalen uit de samenleving te vertalen in concrete voorstellen. De concentratie van bestuursbevoegdheden bij ons college levert tijdswinst op die het statenlid kan gebruiken om zich nog beter te oriënteren op wat leeft in de provincie. Het vertalen van geluiden uit de samenleving hoeft echter niet noodzakelijk uitsluitend door statenleden te gebeuren. Het invoeren van een recht van burgerinitiatief biedt burgers de gelegenheid om publieke agendapunten onderdeel van de politieke agenda te maken. Zo wordt er nog een kanaal aangelegd waarlangs de dingen die in de samenleving leven hun weg naar de provinciale politiek kunnen vinden.

Gekozen is voor een eenvoudige en heldere procedure vervat in een verordening die acht artikelen telt. Het door uw staten te nemen besluit is - onder verwijzing naar de Tijdelijke Referendumwet - referendabel.

De ontwerpverordening is besproken in de vergadering van het Seniorenconvent van 14 januari 2002. Het Seniorenconvent heeft met waardering kennis genomen van de stukken en heeft geadviseerd de voordracht c.a. ongewijzigd aan Provinciale Staten aan te bieden.

Resumerend stellen wij u voor het bijgaand ontwerpbesluit vast te stellen.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

J.A. van Kemenade, voorzitter

H.W.M. Oppenhuis de Jong, griffier

Besluit

Nr. 10

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gezien het voorstel van Gedeputeerde Staten;

overwegende, dat het vooruitlopend op het invoeren van de dualisering van het provinciaal bestuur verkieslijk is om thans reeds burgers de gelegenheid te bieden om publieke agendapunten onderdeel van de politieke agenda te maken en daartoe een verordening over het burgerinitiatief in het leven te roepen;

gelet op artikel 145 van de Provinciewet;

besluiten:

I. vast te stellen de navolgende verordening, die luidt als volgt:

Artikel 1

In deze verordening wordt verstaan onder een burgerinitiatiefvoorstel: een voorstel van een initiatiefgerechtigde ter plaatsing op de agenda van de vergadering van provinciale staten.

Artikel 2

1. Provinciale staten plaatsen een burgerinitiatiefvoorstel op de agenda van hun vergadering indien daartoe door een initiatiefgerechtigde een geldig verzoek is ingediend.
2. Ongeldig is het verzoek dat:
 - a. niet door ten minste 5.000 initiatiefgerechtigden wordt ondersteund;
 - b. een onderwerp als bedoeld in artikel 4 bevat, of
 - c. niet voldoet aan de voorwaarden, gesteld in artikel 5.

Artikel 3

1. Initiatiefgerechtigd zijn degenen die kiesgerechtigd zijn voor de verkiezing van de leden van provinciale staten.
2. Voor de beoordeling of aan de vereisten voor initiatiefgerechtigdheid is voldaan, is de toestand op de dag van indiening van het verzoek bepalend.

Artikel 4

Een burgerinitiatiefvoorstel houdt niet in:

- a. een onderwerp dat niet behoort tot de bevoegdheid van provinciale staten;
- b. het verzoek om te handelen in strijd met wettelijke termijnen of aangelegene verplichtingen van vastgesteld provinciaal beleid;
- c. een klacht in de zin van hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht over een gedraging van het provinciaal bestuur;
- d. een bezwaar in de zin van hoofdstuk 7 van de Algemene wet bestuursrecht tegen een besluit van het provinciaal bestuur, of

- e. een onderwerp waarover tijdens de statenperiode waarin indiening van het voorstel plaatsvindt door provinciale staten een besluit is genomen
- f. een onderwerp betreffende provinciale belastingen en/of leges of
- g. een onderwerp dat de persoonlijke levenssfeer betreft.

Artikel 5

1. Het verzoek ter plaatsing van een burgerinitiatiefvoorstel op de agenda van de vergadering van provinciale staten wordt schriftelijk ingediend bij de voorzitter van provinciale staten.
2. Het verzoek bevat ten minste:
 - a. een nauwkeurige omschrijving van het burgerinitiatiefvoorstel;
 - b. een toelichting op het burgerinitiatiefvoorstel;
 - c. de achternaam, de voornamen, het adres, de geboortedatum en de handtekening van de verzoeker en zijn plaatsvervanger, en
 - d. een lijst met de voornamen, achternamen, adressen, geboortedata en handtekeningen van de initiatiefgerechtigden die het verzoek ondersteunen.
3. Voor het indienen van het verzoek wordt gebruik gemaakt van het in bijlage 1 van deze verordening opgenomen model.
4. Voor het indienen van de ondersteuningsverklaringen wordt gebruik gemaakt van het in bijlage 2 van deze verordening opgenomen model.

Artikel 6

1. Provinciale staten beslissen in de eerstvolgende vergadering na de datum van indiening van het verzoek of het burgerinitiatiefvoorstel op de agenda van de vergadering van provinciale staten wordt geplaatst, met dien verstande dat ten minste twee weken is gelegen tussen de dag van indiening van het verzoek en de dag van de vergadering waarin op het verzoek wordt beslist.
2. Indien provinciale staten het verzoek afwijzen wegens strijd met artikel 4, onder a, kunnen provinciale staten het voorstel doorzenden aan gedeputeerde staten.
3. Indien provinciale staten vaststellen dat het verzoek geldig is, dan agenderen zij het burgerinitiatiefvoorstel voor de eerstvolgende vergadering van provinciale staten.
4. De voorzitter van provinciale staten nodigt de verzoeker schriftelijk uit voor de vergadering waarvoor het burgerinitiatiefvoorstel is geagendeerd. De verzoeker of zijn plaatsvervanger heeft tijdens deze vergadering de gelegenheid om zijn burgerinitiatiefvoorstel mondeling nader toe te lichten.
5. Zo spoedig mogelijk nadat provinciale staten over het burgerinitiatiefvoorstel een besluit heeft genomen wordt dit besluit bekendgemaakt door kennisgeving van het besluit of van de zakelijke inhoud ervan in het Provinciaal Blad of een dag-, nieuws- of huis-aan-huisblad, dan wel op een andere geschikte wijze.
6. Tegelijkertijd met de bekendmaking wordt van het besluit mededeling gedaan aan verzoeker.

Artikel 7

De voorzitter van provinciale staten brengt over elk jaar een verslag uit over de werking van het recht van burgerinitiatief in de praktijk.

Artikel 8

Deze verordening kan worden aangehaald als Verordening burgerinitiatief Noord-Holland.

II. te bepalen, dat deze verordening in werking treedt zes weken na haar bekendmaking.

Haarlem, 11 februari 2002

Provinciale Staten voornoemd,

H.M. Meijdam, voorzitter

H.W.M. Oppenhuis de Jong, griffier

Toelichting.

Algemeen.

Gekozen is voor een eenvoudige en heldere procedure waarbij gebruik is gemaakt van de model-regeling over het burgerinitiatief van de VNG. De onderwerpelijke verordening is één van de voorgestelde materieel-wettelijke structuuraanpassingen die als hefboom moeten gaan dienen voor een proces van bestuurlijke vernieuwing en verandering van de bestaande politiek-bestuurlijke cultuur en praktijk op provinciaal niveau. De formeel-wettelijke aanzet daartoe vormt het wetsontwerp dualisering provinciaal bestuur dat naar verwachting in het voorjaar van 2002 door de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan de Tweede Kamer ter vaststelling wordt aangeboden.

Artikelsgewijs

Artikel 1

In deze bepaling is er voor gekozen de term “burgerinitiatiefvoorstel” ruim te hanteren. Deze ruime definitie biedt de mogelijkheid dat burgers een onderwerp aan provinciale staten aandragen, zonder dat hierbij een concreet voorstel is gevoegd. Uiteraard hebben burgers ook de vrijheid om een concreet voorstel in te dienen.

Artikel 2

Uit dit artikel volgt dat provinciale staten een burgerinitiatiefvoorstel op de agenda van een vergadering moeten plaatsen indien er sprake is van een geldig verzoek, ingediend door een initiatiegerechtigde. Provinciale staten zullen zich in dat geval dus in ieder geval moeten uitspreken over het burgerinitiatiefvoorstel. Van een geldig verzoek is sprake als (a) het verzoek door ten minste 5.000 initiatiegerechtigden wordt ondersteund, (b) het onderwerp van het burgerinitiatiefvoorstel niet in artikel 4 is uitgezonderd en (c) aan de in artikel 5 gestelde procedurele voorwaarden wordt voldaan. In artikel 3 (zie hierna) wordt nader omschreven wanneer een persoon initiatiegerechtigd is.

Over het vereiste dat het verzoek door ten minste 5.000 initiatiegerechtigden wordt ondersteund kan het volgende worden opgemerkt. Het burgerinitiatief biedt burgers de mogelijkheid om invloed uit te oefenen op de agenda van provinciale staten. Het is daarom een inbreuk op het uitgangspunt dat provinciale staten hun eigen agenda vaststellen. Dit is alleen gerechtvaardigd als het burgerinitiatiefvoorstel ook daadwerkelijk door een bepaald gedeelte van de bevolking wordt gedragen.

Artikel 3

Het ligt voor de hand het initiatiefrecht toe te kennen aan kiesgerechtigden voor de verkiezingen van provinciale staten, vanuit de gedachte dat het burgerinitiatief een instrument is om burgers bij de besluitvorming van provinciale staten te betrekken en die te beïnvloeden. Wie kiesgerechtigd is, is vastgelegd in artikel B 3 van de Kieswet.

Artikel 4

De beperkingen die dit artikel stelt aan de inhoud van een burgerinitiatiefvoorstel vloeien vooral voort uit doelmatigheidsoverwegingen. Het is bijvoorbeeld weinig efficiënt om provinciale staten te belasten met de beraadslaging over een onderwerp waarover de staten uiteindelijk geen beslissende bevoegdheid hebben. Een ander argument voor deze uitzondering is, dat de afstand tussen burger en bestuur alleen maar zou worden vergroot als de burger na het doorlopen van de burgerinitiatiefprocedure te horen krijgt dat provinciale

staten niets met het burgerinitiatiefvoorstel kunnen doen, omdat zij er niet over gaan. Een vraag over die in strijd is met wettelijke termijnen of de aangegane verplichtingen van vastgesteld provinciaal beleid kan ook geen onderwerp van een burgerinitiatief zijn. Voor dit soort vragen staan de burger andere wegen open, zoals het spreekrecht in een vergadering van een statencommissie of een spreekuur van een GS-lid. Ook moet voorkomen worden dat het burgerinitiatief andere procedures zoals de bezwaar- of de klachtprocedure doorkruist. Met het oog hierop is bepaald dat het burgerinitiatiefvoorstel geen bezwaar tegen een genomen besluit of een klacht over een gedraging van het provinciaal bestuur kan inhouden. Hiervoor heeft de burger andere wegen. Ten slotte is het evenmin de bedoeling dat zaken die recent nog in provinciale staten aan de orde zijn geweest opnieuw onderwerp van bespreking worden als gevolg van een burgerinitiatief. Dit zou de besluitvorming in provinciale staten te zeer kunnen frustreren.

Artikel 5

Het ligt het voor de hand om het burgerinitiatiefvoorstel bij de voorzitter van provinciale staten in te laten indienen (momenteel en vooralsnog de commissaris van de Koningin). Aan het verzoek is een aantal minimumvereisten gesteld. Het is uit praktische overwegingen zoals uniformiteit, overzichtelijkheid en duidelijkheid raadzaam indiening van een burgerinitiatiefvoorstel plaats te laten vinden door middel van een standaardformulier voor burgerinitiatieven. Op dit formulier zal de verzoeker naast het voorstel plus toelichting, in ieder geval zijn personalia en die van zijn plaatsvervanger moeten aangeven. Ook de initiatiefgerechtigden die het verzoek ondersteunen zullen uiteraard vermeld moeten worden. Om fraude met namen te voorkomen kan naar personalia gevraagd worden als adressen en geboortedata. Met name dat laatste gegeven kan niet aan openbare bronnen als telefoonboeken worden ontleend. Op grond van deze gegevens kan de provincie onderzoeken of het verzoek de steun van voldoende daartoe gerechtigde personen heeft. De Bijlagen 1 en 2 behelzen dergelijke formulieren.

Artikel 6

De burger moet erop kunnen vertrouwen dat provinciale staten zijn voorstel spoedig toetst aan de vereisten en een besluit neemt over de behandeling. Hierin voorziet het eerste lid. Gekozen is voor een termijn (twee weken) die niet te lang is, maar ook niet zo kort dat ze onvoldoende is om het voorstel te kunnen controleren. Verzoeken waarover provinciale staten niet bevoegd zijn kunnen zij doorzenden naar het college. Met het vierde tot en met zesde lid zijn vooral waarborgen gecreëerd voor transparantie bij de afhandeling van een burgerinitiatiefvoorstel door provinciale staten. Op grond van het zesde lid wordt de verzoeker altijd schriftelijk meegedeeld wat er met het ingediende voorstel gebeurt. Dat kan dus een mededeling zijn dat het verzoek wordt afgewezen of een inhoudelijk besluit. Wordt het verzoek tot plaatsing van het burgerinitiatiefvoorstel door provinciale staten afgewezen, dan is er sprake van een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht waartegen bezwaar en beroep op de rechter openstaan. Besluiten provinciale staten het burgerinitiatiefvoorstel te agenderen, dan is er sprake van een voorbereidingsbeslissing die niet vatbaar is voor bezwaar of beroep (artikel 6:3 Awb). Afhankelijk van het rechtskarakter van het besluit waartoe het initiatiefvoorstel eventueel leidt, zal er sprake zijn van een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht die vatbaar is voor bezwaar en beroep. Zo zal bijvoorbeeld bezwaar en beroep openstaan indien provinciale staten naar aanleiding van het burgerinitiatiefvoorstel besluiten een subsidie toe te kennen voor een bepaald project. Een ander voorbeeld is het besluit om een verordening op bepaalde punten aan te passen. Tegen een dergelijk besluit staan geen bezwaar en beroep bij de rechter open (artikel 8:2 Awb). Er is van afgezien vast te leggen dat

provinciale staten altijd plenair het voorstel inhoudelijk moeten behandelen. Het ligt wel voor de hand dat de staten plenair beslissen over het te volgen traject, maar een besluit over een burgerinitiatiefvoorstel kan uiteraard ook in een statencommissie inhoudelijk worden voorbereid. Ook kunnen provinciale staten van mening zijn dat nader onderzoek moet worden gedaan.

Artikel 7

Het artikel bepaalt, dat de voorzitter van provinciale staten (lees: momenteel en vooralsnog) de commissaris van de Koningin verplicht is om jaarlijks een verslag over het burgerinitiatief uit te brengen. Hierbij valt te denken aan getalsmatige gegevens (aantal ingediende, aantal toegewezen en aantal afgewezen burgerinitiatiefvoorstellen), alsmede aan een beknopt overzicht van de inhoud van de burgerinitiatiefvoorstellen, de besluiten van provinciale staten op de burgerinitiatiefvoorstellen en de motivering op grond waarvan provinciale staten tot deze besluiten zijn gekomen.

Bijlage

Verzoek burgerinitiatiefvoorstel

Ondergetekende verzoekt hierbij het volgende voorstel/onderwerp op de agenda van provinciale staten te plaatsen:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Toelichting op voorstel/onderwerp:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Naam:

.....

Eerste voornaam en verdere voorletters:

.....

Geboortedatum:

.....

Adres:

.....

...

Postcode: Woonplaats:

.....

Handtekening:

Plaatsvervanger:

Naam:

.....

Eerste voornaam en verdere voorletters:

.....

Geboortedatum:

.....

Adres:

.....
Postcode:

Woonplaats:.....

Handtekening:

Het verzoek gaat vergezeld van een lijst met de namen, adressen, geboortedata en handtekeningen van 5.000 initiatiefgerechtigden die het verzoek ondersteunen.

Toelichting voor de verzoeker

Iedereen die kiesgerechtigd is voor de verkiezing van provinciale staten, kan een verzoek doen om een voorstel/onderwerp op de agenda van provinciale staten te plaatsen. Zij zijn initiatiefgerechtigd.

Het zogenaamde burgerinitiatiefvoorstel moet worden ondersteund door ten minste 5.000 initiatiefgerechtigden. Hiervoor is een formulier vastgesteld. Het op het formulier voor het verzoek opgenomen voorstel wordt in dezelfde bewoordingen opgenomen boven aan het formulier met ondersteuningsverklaringen.

Het burgerinitiatiefvoorstel mag niet inhouden:

- a. een onderwerp dat niet behoort tot de bevoegdheid van provinciale staten;
- b. het verzoek om te handelen in strijd met wettelijke termijnen of aangevane verplichtingen van vastgesteld provinciaal beleid;
- c. een klacht in de zin van hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht over een gedraging van het provinciaal bestuur;
- d. een bezwaar in de zin van hoofdstuk 7 van de Algemene wet bestuursrecht tegen een besluit van het provinciaal bestuur;
- e. een onderwerp waarover tijdens de statenperiode waarin indiening van het voorstel plaatsvindt door provinciale staten een besluit is genomen;
- f. een onderwerp betreffende provinciale belastingen en/of leges of
- g. een onderwerp dat de persoonlijke levenssfeer betreft.

Bijlage

Ondersteuningsverklaringen burgerinitiatiefvoorstel

Ondergetekenden verklaren hierbij het verzoek tot het plaatsen van het volgende onderwerp/voorstel op de agenda van provinciale staten te ondersteunen:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Naam, eerste voornaam en voorletters	Adres	Geboortedatum	Handtekening

enz.

Toelichting

Boven aan de lijst dient het voorstel/onderwerp van het burgerinitiatief dat wordt ondersteund te worden opgenomen in dezelfde bewoordingen als op het verzoek tot indiening van een initiatiefvoorstel. Indien meer dan één vel nodig is voor gegevens van ondersteuners van het burgerinitiatief dient boven aan elk vel het voorstel/onderwerp te worden herhaald in dezelfde bewoordingen.

Bevoegd tot ondersteuning van een burgerinitiatief zijn degenen die kiesgerechtigd zijn voor de verkiezing van provinciale staten.

Titel: Vd 10: Verordening burgerinitiatief Noord-Holland
Datum: 15-01-2002
Nummer: 10

Advies aan Provinciale Staten	
Tbv Statenvergadering d.d.	12-12-2016
Commissie	
Datum commissievergadering	28-11-2016
Onderwerp: Burgerinitiatief Stop de hobbyjacht	

Uw contactpersoon

E. Krijgsman

AD/STG

Doorkiesnummer +31235143288

krijgsmene@noord-holland.nl

5 december 2016

1|10

De commissie adviseert:

Een voordracht met het voorstel van het CDA wordt gesteund door de VVD, D66, ONH, 50PLUS en ChristenUnie/SGP op te stellen en dat deze voordracht voor het Burgerinitiatief Stop de hobbyjacht als bespreekstuk wordt doorgeleid naar PS van 12 december 2016.

Voor de behandeling van dit punt in de commissie NLM: zie hieronder het uittreksel uit het conceptverslag van de vergadering van de commissie NLM van 28 november 2016

4a. Burgerinitiatief Stop de hobbyjacht

De **voorzitter** licht het agendapunt toe. ONH heeft voorafgaand een technische vraag gesteld, die door GS is beantwoord. De heer **Bouberg Wilson** (ONH) heeft begrepen dat er geen antwoord is gegeven en komt hierop in eerste termijn terug. Allereerst krijgt de inspreker het woord.

INSPREKER

De heer **Meijering** spreekt in namens de Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging en licht het standpunt van de vereniging over de jacht toe. Zijn bijdrage is als bijlage bij de vergaderstukken van de commissie gevoegd.

Mevrouw **De Groot** (SP) vraagt waarom de heer Meijering spreekt over deelname aan de circle of life, of de 2.400 jagers in Noord-Holland allemaal hobbyjagers zijn en wat de motivatie van jagers is om aan beheer te doen. De heer **Meijering** legt uit dat jagers het recht hebben om een dier te benutten in de jachtvelden. De groei in de jacht wordt veroorzaakt door de zoektocht naar goed, eerlijk eten. Jagers jagen voor consumptie. Bijna alle jagers in Nederland zijn hobbyjagers. Er zijn er een paar in dienst bij Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten. De motivatie voor de jacht is een samenspel tussen beheer en genot.

Mevrouw **Rommel** (VVD) vraagt wat de maatschappelijke noodzaak voor de jacht is. De heer **Meijering** legt uit dat de noodzaak veel breder is omschreven in de wet. Beheer en het voorkomen van schade zijn belangrijke elementen.

Mevrouw **Weemhoff** (D66) vraagt welke regels er zijn voor de benuttingsjacht. De heer **Meijering** geeft aan dat jagers zich aan veel regels moeten houden, onder andere over wildbeheer, het tegengaan van schade aan gewassen, het omgaan met wapens, het rapporteren over tellen en afschot, het vastleggen van informatie in het landelijk registratiesysteem en het afstemmen met TBO's en burens.

De heer **Klein** (CU/SGP) vraagt naar het nut en de noodzaak van de jacht. De heer **Meijering** betoogt dat jacht altijd een doel dient. Jagers gaan bewust om met het doden van dieren. Het begrip "benutting" wordt door jagers ruimer ingevuld dan door de indieners van het burgerinitiatief.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) vraagt of het klopt dat vrij bejaagbare soorten niet geschoten mogen worden als er te weinig dieren zijn. De heer **Meijering** beaamt dit. De jager heeft hiervoor de verantwoordelijkheid, passend binnen zijn langjarige jachthuurovereenkomst.

COMMISSIEBEHANDELING

De **voorzitter** refereert aan de drie vragen uit de oplegmemo van de griffie. Hij stelt voor allereerst te bepalen welk deel van het burgerinitiatief ontvankelijk is.

De heer **Van Liere** (PvdD) meent dat PS hebben besloten dat het initiatief deels wordt toegelaten. Het wordt dus geagendeerd. De discussie gaat nu over het besluit dat PS zullen nemen. De vraag is welke punten uit het initiatief worden gesteund door partijen en in de voordracht horen.

Mevrouw **Rommel** (VVD) weet dat PS de commissie de opdracht hebben gegeven om te bepalen of het initiatief deels ontvankelijk is, maar ze vraagt zich af of het nogmaals geagendeerd moet worden in PS als er geen voorstel komt.

De **voorzitter** legt uit dat het onderwerp op grond van de verordening geagendeerd moet worden in PS. De commissie NLM bepaalt welk deel ontvankelijk is en hoe dit aan PS wordt voorgelegd.

Mevrouw **Rommel** (VVD) is het daar niet mee eens.

De **voorzitter** geeft het agendapunt is bespreking.

Mevrouw **Rommel** (VVD) is van mening dat het burgerinitiatief op basis van het onderwerp niet ontvankelijk is.

Mevrouw **Weemhoff** (D66) heeft onderzoek gedaan naar de bevoegdheden van PS. De provincie heeft geen bevoegdheid om de jacht te stoppen. PS hebben wel mogelijkheden om mee te praten over het Faunabeheerplan en de inrichting van het bestuur van de Faunabeheereenheid (FBE). In artikel 3.12 worden de diverse zetels in het bestuur van de FBE benoemd, maar D66 kan dit niet terugvinden in de Wet natuurbescherming. Op 31 januari 2017 vindt aanvullend overleg plaats met de staatssecretaris, onder andere over de motie-Verheijen. D66 meent dat de invulling van het bestuur van de FBE het enige onderdeel is waarvoor PS bevoegd zijn. Het dilemma is dat PS de verordening al hebben vastgesteld. Het overleg in januari zijn wellicht aanleiding om de verordening opnieuw te agenderen.

De heer **Van Liere** (PvdD) vraagt waarom D66 desgevraagd bij de algemene beschouwingen aangaf dat PS misschien wel bevoegdheden inzake de plezierjacht hebben, maar daar nu van afwijkt. In de wet staat dat PS regels kunnen stellen voor het Faunabeheerplan en daarin wordt de jacht beschreven.

Mevrouw **Weemhoff** (D66) ziet op dit punt juist wel een taak voor PS. Het dilemma is dat het plan al is vastgesteld.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) merkt dat er discussie is over het al dan niet bestaan van hobby- of plezierjacht. De PvdA vindt van wel, namelijk als er geen direct waarneembare aanleiding of noodzaak voor is. De minister besluit over openen of sluiten van de jacht. De PvdA kan het tweede punt uit het initiatiefvoorstel

dus niet honoreren. Dit kan ook niet in de Natuurvisie, die wordt meegenomen in de nieuwe Omgevingswet. Het ambtelijk advies van 31 augustus laat PS vrij om mogelijkheden te zoeken buiten de formele bevoegdheden om. De PvdA maakt graag gebruik van deze suggestie van GS om een lobby op te zetten en stelt voor om een brief te sturen over onnodige hobbyjacht aan de staatssecretaris en de Tweede Kamer. Mevrouw Jellema nodigt de andere fracties uit hierin te participeren.

Mevrouw **Weemhoff** (D66) vraagt wat de PvdA nog kan met het vooraf opstellen van een afschotplan.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) zit landelijk in een lastig parket op dit dossier en hoopt dat de komende verkiezing nieuwe kansen biedt.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) vraagt of de PvdA de mens als onderdeel van de voedselketen ziet en of de lobby alleen binnen de partijlijn zit.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) ziet de mens als onderdeel van de voedselketen en ze hoopt dat andere fracties meedoen aan de lobbybrief.

De heer **Portegijs** (PVV) vraagt GS geen vrijstelling of vergunning te geven voor het zonder noodzaak bejagen van vrije soorten en dit vast te leggen in nog te schrijven Natuurvisie.

De **voorzitter** begrijpt dat de PVV het eens is met deel 2.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) meent dat de minister hierover gaat.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) vraagt of de heer Portegijs wil meeschrijven aan de lobbybrief.

De heer **Portegijs** (PVV) wil hierover overleggen met zijn fractie.

Mevrouw **De Groot** (SP) schrijft graag mee aan de brief, maar is bang dat het een papieren tijger wordt. In Limburg is het burgerinitiatief ontvankelijk verklaard. PS Limburg doen alles binnen hun bevoegdheden om de jacht op de vrij bejaagbare diersoorten stop te zetten en om alle soorten gelijkwaardig te beschermen. Zij meent dat PS in Noord-Holland hetzelfde kunnen doen en dat het burgerinitiatief onverkort kan worden overgenomen. De PvdA betoogde dat bijna alle jacht hobbyjacht is.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) benadrukt dat schadebeperking echt wel eens nodig is.

Mevrouw **De Groot** (SP) hoort dat D66 in de procedure blijft hangen, zonder een mening te geven over hobbyjacht, en dat de VVD vindt dat PS het initiatief op basis van het onderwerp niet moeten bespreken.

Mevrouw **Rommel** (VVD) legt uit dat de jacht een bevoegdheid van de minister is. Daarom verklaart de VVD dit burgerinitiatief niet ontvankelijk.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) vraagt hoe Limburg de toezegging kan waarmaken, omdat PS geen bevoegdheden terzake heeft.

Mevrouw **De Groot** (SP) steunt om die reden de lobby van de PvdA en de goede poging van PS van Limburg om de hobbyjacht aan te pakken.

De heer **Klein** (CU/SGP) meent dat het doel van deze eerste ronde het bespreken van de procedure is. Hij vindt het verwijt aan D66 dus vreemd.

Mevrouw **Weemhoff** (D66) gaat in tweede termijn in op de inhoud. Ze vraagt of de SP de brief van de staatssecretaris kent, waarin hij schrijft dat PS van Limburg buiten hun boekje zijn gegaan.

Mevrouw **De Groot** (SP) denkt dat de staatssecretaris de belangen van de jagers behartigt. Ze wil een poging doen om hetzelfde te realiseren als PS van Limburg.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) vindt dat PS geen bevoegdheid hebben inzake het onderwerp van het burgerinitiatief, de jacht op de vijf vrij bejaagbare soorten. Het CDA vindt dat er geen voorstel naar PS hoeft. Als dit volgens het reglement wel moet, vraagt ze bij dezen om een schorsing om een voorstel te maken.

De **voorzitter** bevestigt dat er een voorstel naar PS moet. Als alle commissieleden akkoord zijn, wordt de vergadering na de eerste termijn geschorst.

De heer **Kramer** (GroenLinks) wil onder hobbyjacht niet verstaan schadevoorkoming en populatiebeheer, maar alle jacht zonder maatschappelijke doelen. Hij verwijst naar het standpunt van GroenLinks zoals dat is geuit in de vorige vergadering. Het eerste punt uit het voorstel kan altijd, omdat PS gaandeweg zien wat wel en niet kan. De heer Bastmeijer ziet ruimte in de wet in de regels voor het faunabeheerplan en de staatssecretaris ziet dit ook.

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) merkt op dat de staatssecretaris juist heeft vastgesteld dat de provincie geen bevoegdheden heeft om de jacht te beperken. Hij ziet die ruimte dus niet.

De heer **Kramer** (GroenLinks) weet niet of dit een tegenstelling is. In het advies van Bastmeijer staat ook dat de provincie een algemeen jachtrecht niet generiek kan inperken. PS kunnen het wel nader reguleren.

Mevrouw **Rommel** (VVD) weet dat in Limburg nader onderzoek is gedaan naar de bevoegdheden. Het rapport van de heer Bastmeijer is van voor de vaststelling van de Wet natuurbescherming.

De heer **Kramer** (GroenLinks) ziet op dit onderdeel geen wezenlijke wijziging in de nieuwe Wet natuurbescherming.

Mevrouw **Rommel** (VVD) vraagt of hij dit kan verduidelijken.

De heer **Kramer** (GroenLinks) ziet mogelijkheden voor het verder beperken of stopzetten van de jacht. Bij punt b staat dat de provincie geen vrijstelling of vergunning zou moeten verlenen.

Mevrouw **Weemhoff** (D66) vraagt welke mogelijkheden GroenLinks ziet voor regulering.

De heer **Kramer** (GroenLinks) meent dat ook punt b onder de bevoegdheden van PS valt. De besluitvorming moet binnen de wet vallen. Het laatste punt past ook, omdat eventuele beleidsruimte kan worden opgenomen in de Natuurvisie. GroenLinks wil het voorstel voorleggen aan PS, maar met een aantal aanpassingen in de tekst. Wellicht heeft het burgerinitiatief daar geen problemen mee. De heer Kramer wil dit onderzoeken.

De heer **Van Liere** (PvdD) sluit zich in grote lijnen aan bij het betoog van GroenLinks. Hij is van mening dat NautaDutilh een rammelend advies geeft geschreven. Pels Rijcken had al een beter doorwrocht stuk opgeleverd, waarin aan de provincie wel degelijk bevoegdheden worden toegekend. Professor Bastmeijer onderschrijft dit. De brieven van de staatssecretaris bevatten een interpretatie van de wet. De rechter oordeelt daar pas over als de wet onduidelijk is en deze wet is helder.

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) is verbaasd over de stelligheid over het betoog van de heer Bastmeijer. Die vindt immers dat nader onderzoek naar de PS-bevoegdheden nodig is.

De heer **Van Liere** (PvdD) hoort niemand verwijzen naar de wet bij het claimen van de niet-ontvankelijkheid van het burgerinitiatief. De wet zegt dat PS regels stellen voor het Faunabeheerplan en dus voor de jacht.

Mevrouw **Rommel** (VVD) benadrukt dat dit niet geldt voor het stoppen van de jacht.

Mevrouw **Weemhoff** (D66) weet dat de wet per 1 januari 2017 in werking treedt. De heer Van Liere bagatelliseert de brieven van de staatssecretaris, maar die bepaalt de regels.

De heer **Van Liere** (PvdD) voorziet geen wijzigingen in de wet, omdat deze door de Eerste en Tweede Kamer is vastgesteld. De wet is duidelijk: PS kunnen aan de slag.

De heer **Pieterman** (50PLUS) verwijst naar zijn standpunt van de vorige keer. PS gaan er niet over.

De heer **Klein** (CU/SGP) blijft ook bij het standpunt dat PS er niet over gaan. Het is niet goed dat het initiatief deels ontvankelijk is verklaard. Hij kan zich voorstellen dat de discussie uitmondt in een brief aan het kabinet.

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) meent dat de provincie niet kan voldoen aan het gestelde in het burgerinitiatief en gaat hier in tweede termijn inhoudelijk op in.

De vergadering wordt geschorst.

De **voorzitter** heropent de vergadering en meldt dat de commissie in de Statenzaal vergadert zodat de vergadering kan worden uitgezonden. Hij hanteert voor de nu volgende politieke discussie de gangbare spreektijden.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) heeft een tekstvoorstel voor een ontwerpbesluit voor PS, maar wil liever eerst op de inhoud ingaan voordat ze het voorleest.

De **voorzitter** wil het resultaat van de schorsing horen.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) leest het ontwerpbesluit voor. De strekking ervan is dat PS niet aan het verzoek kunnen voldoen omdat ze deze bevoegdheden niet hebben en dat PS besluiten om het verzoek af te wijzen.

De **voorzitter** concludeert dat het CDA de voordracht wil afwijzen en deze afwijzing deel wil laten uitmaken van het ontwerpbesluit.

TWEEDE TERMIJN

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) stelt vast dat jacht alleen wordt toegestaan als die een maatschappelijk doel dient. Kreten als "Stop de hobbyjacht" en "Jacht zonder noodzaak" zetten burgers op het verkeerde been. Een gedegen Faunabeheerplan dat wordt opgesteld door een terzake kundig bestuur en door GS moet worden goedgekeurd waarborgt inhoudelijk en procedureel dat jacht uitsluitend wordt toegestaan bij maatschappelijke noodzaak. Professor Bastmeijer meent dat nader onderzoek naar de bevoegdheden van PS nodig is, maar staatssecretaris Van Dam schrijft dat de provincie geen bevoegdheden heeft om de jacht te stoppen. ONH heeft een technische vraag gesteld over de duiding van de brief van de staatssecretaris en heeft hierop nog geen antwoord. ONH meent dat duidelijk is wat onder een redelijke wildstand en een fair balance moet worden verstaan. Inzake afschot zijn het maatschappelijk belang en het belang van de jachthouder in balans. ONH vindt het burgerinitiatief overbodig gezien de wetgeving en de gebruiksregels die er zijn. De provincie kan binnen haar jurisdictie niet aan het gestelde voldoen. ONH wil geen brief aan Den Haag sturen die geen betekenis heeft en is het eens met het voorgestelde besluit.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) schrijft geen brieven zonder betekenis.

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) hoopt dat de PvdA dat niet zal doen.

De heer **Klein** (CU/SGP) vindt dat het doden van dieren een reële noodzaak moet hebben. Dat kan proactief populatiebeheer zijn. De ChristenUnie in de Tweede Kamer heeft een amendement ingediend op de Wet natuurbescherming om het faunabeheerplan te onderbouwen met trendtellingen. De heer Klein wil dit monitoren en heeft geen behoefte om verdere beperking van de jacht uit te oefenen. Hij denkt dat de provincie dit niet kan, conform de duidelijke woorden van de heer Bouberg Wilson.

Ook de heer **Pieterman** (50PLUS) sluit zich aan bij het betoog van de ONH.

De heer **Van Liere** (PvdD) hoort een herhaling van zetten. PS hebben besloten dat het burgerinitiatief deels ontvankelijk is, terwijl uit de betogen blijkt dat de commissie dit besluit eigenlijk niet accepteert. Zo houdt het voorstel van het CDA geen rekening met het besluit van PS. De PvdD is het eens met de meerderheid van PS dat er mogelijkheden zijn tot het stoppen van de plezierjacht en wil conform artikel 3.12 lid 1 en 9 Wet natuurbescherming hobbyjacht zonder nut en noodzaak verbieden. Nut en noodzaak kunnen worden onderbouwd in het Faunabeheerplan. De PvdD schrijft graag mee aan een brief, omdat er verbeteringen in de wet mogelijk zijn, maar ziet die niet als alternatief voor het burgerinitiatief. De heer Van Liere sluit zich aan bij het D66-partijprogramma. Daarin staat: D66 is tegen het doden van dieren zonder nut en noodzaak, ook wel plezierjacht genoemd.

Mevrouw **Rommel** (VVD) meent dat PS het initiatief deels ontvankelijk hebben verklaard zodat de commissie het nader kon bezien. Alle partijen moet goed overwegen welk deel geldig kan zijn.

De heer **Kramer** (GroenLinks) meldt dat GroenLinks een vergelijkbare bepaling over jacht in het verkiezingsprogramma heeft. Nut alleen is niet voldoende voor de jacht, het gaat om noodzaak. Hobbyjacht dient geen maatschappelijk doel. GroenLinks gaat niet mee in het voorstel van het CDA en zal waarschijnlijk een minderheidsstandpunt in een minderheidsvoordracht vatten. Hij weet dat dit voor 12 december moet en wil het burgerinitiatief betrekken bij de formulering. Bij een goede juridische onderbouwing van de mogelijkheden hoopt hij op bijstelling van het burgerinitiatief. Hij hoopt op steun van andere partijen.

De **voorzitter** meent dat er één voordracht vanuit de commissie moet komen.

Mevrouw **Rommel** (VVD) benadrukt dat voor aanpassing van het burgerinitiatief 5.000 handtekeningen nodig zijn. Een aangepaste tekst wordt dus een initiatiefvoorstel van GroenLinks.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) weet dat de hobbyjacht niet behoort tot de bevoegdheid van PS. De staatssecretaris zegt dat het recht op jacht het recht is van de eigenaar van de grond. Er zijn vijf diersoorten aangewezen voor vrije jacht, die ook gebonden is aan beperkingen door publieke belangen als natuurbescherming en openbare veiligheid. Dit recht kan op grond van de Wet natuurbescherming niet worden ingeperkt.

De heer **Van Liere** (PvdD) vraagt naar welk wetsartikel mevrouw Koning verwijst.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) refereert aan de plichten van de jachthouder en de balans tussen de wildstand en eventuele schade conform artikel 3.20. PS zijn niet bevoegd om verdere beperkingen op te leggen. Het CDA kan het burgerinitiatief dus niet steunen. Mevrouw Koning merkt op dat een brief aan de Tweede Kamer niet kan worden verstuurd namens PS.

De heer **Kramer** (GroenLinks) vraagt of mevrouw Koning kan verklaren waarom de staatssecretaris meent dat er nadere regulering van de jacht in de verordening van de provincie mogelijk is.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) ziet mogelijkheden tot regulering van de jacht in het Faunabeheerplan, maar het recht op jacht is een recht van de grondeigenaar.

De heer **Van Liere** (PvdD) herhaalt zijn vraag over het wetsartikel waarop mevrouw Koning zich baseert.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) zoekt het betreffende artikel op.

Mevrouw **De Groot** (SP) is faliekant tegen de jacht. Ze sluit zich aan bij de woorden van de PvdD en GroenLinks en schrijft graag mee aan de brief van de PvdA met een hopelijk stevige tekst. Ze vindt dat het voorstel uit het burgerinitiatief onverkort in stemming moet worden gebracht.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) vraagt of de SP ook tegen het opeten van een vogel door een kat is.

Mevrouw **De Groot** (SP) is zelfs tegen het doden van vlooien op katten.

De heer **Portegijs** (PVV) is faliekant tegen het zonder noodzaak doden van dieren en kan zich vinden in het voorstel van de PvdD en GroenLinks. Hij denkt graag mee over het verwoorden van een alternatief met het burgerinitiatief en richting de minister.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) memoreert de verkiezing van de jachthond van het jaar en meent dat dit wel plezier- dan wel hobbyjagers moeten zijn. De PvdA kan niets met onderdeel 2 en 3 van het initiatief, maar wil wel de bevoegdheid van PS onderzoeken en deze verwoorden in een brief. In IPO-verband wordt gesproken over het opschorten van de wet met drie maanden. In deze periode vindt nog nader overleg plaats tussen de Eerste Kamer en de staatssecretaris. De PvdA wil deze ruimte benutten. Het voorstel van het CDA is te kort door de bocht en doet geen recht aan de discussie. Mevrouw Jellema zal het bespreken in de fractie.

Mevrouw **Weemhoff** (D66) is blij dat de PvdD het verkiezingsprogramma van D66 kent. D66 heeft het burgerinitiatief juist deels ontvankelijk verklaard om te bezien waar de bevoegdheid van PS ligt. De wet beschrijft in de paragrafen 3.4 tot 3.6. de rol en bevoegdheden van de provincie. Er is geen vrijbrief voor de benuttingsjacht. Voor het eerst zijn in de wet regels opgenomen voor alle soorten jacht.

De heer **Van Liere** (PvdD) vraagt of D66 meent dat er in de Flora- en Faunawet niets over jacht staat.

Mevrouw **Weemhoff** (D66) weet dat dit zo is, maar de nieuwe Wet natuurbescherming geeft ook regels voor de benuttingsjacht. Die moet in evenwicht zijn met beheer en schadebeperking, met inachtneming van de bepalingen in het Faunabeheerplan. De regels gelden voor alle categorieën, waarbij de benuttingsjacht als enige achteraf wordt getoetst aan het plan. De provincie heeft ruimte in het zorgvuldig formuleren van het Faunabeheerplan, voor alle soorten jacht. D66 wil deze taak serieus nemen, maar op 3 oktober is de verordening al vastgesteld. De vraag is hoe PS dit onderwerp kunnen behandelen als de discussie in de Eerste Kamer en het IPO nog niet is afgerond. D66 onderschrijft overigens het begrip "hobbyjacht" alleen als bedoeld wordt dat het vrijwilligers zijn.

De heer **Van Liere** (PvdD) meent dat de verandering ten opzichte van de Flora- en Faunawet zit in de verplichting om de jacht op te nemen in het Faunabeheerplan. PS hebben in de verordening niet vastgelegd welke regels er zijn met betrekking tot de jacht om die in overeenstemming te brengen met beheer en schadebestrijding.

Mevrouw **Weemhoff** (D66) weet dat PS een Faunabeheerplan hebben vastgesteld.

De heer **Van Liere** (PvdD) vindt dat onzin en meent dat PS dat niet hebben gedaan.

De **voorzitter** merkt op dat de verordening is vastgesteld.

Mevrouw **Weemhoff** (D66) herhaalt dat PS de verordening daarover hebben vastgesteld. De wet biedt PS geen ruimte om in het Faunabeheerplan nadere regels te stellen over de benuttingsjacht.

De heer **Van Liere** (PvdD) vraagt waar dat staat.

Mevrouw **Weemhoff** (D66) meent dat dit alleen regels voor het in beeld brengen van de wildstand betreft, ook voor de benuttingsjacht. D66 vindt het belangrijk dat de nieuwe wet regels stelt aan de benuttingsjacht, dat de wet geen jacht zonder maatschappelijk nut toestaat en dat het tegengaan van onnodige lijden van gevangen dieren is verankerd in artikel 3.22.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) vraagt hoe D66 de gewenste aanpassingen in de verordening wil realiseren.

Mevrouw **Weemhoff** (D66) wil afwachten wat de uitkomst van de discussie in de Eerste Kamer en het IPO is, omdat dan de ruimte bekend is. PS moeten weten welke regels zij stellen, ook via GS, en moeten weten waarover PS gaan.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) meent dat D66 het instellen van het bestuur van de FBE en het Faunabeheerplan sowieso opnieuw kan agenderen.

Mevrouw **Weemhoff** (D66) ziet dat artikel 3.12 lid 2 zou moeten worden aangepast. Dit is niet zo geformuleerd in de Wet natuurbescherming. Over deze discrepantie wordt in januari overlegd. Ze wil de uitkomst daarvan afwachten om te bepalen of de verordening juist is geformuleerd.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) vraagt of het voorstel tot wijziging op een ander moment kan worden geagendeerd, los van het burgerinitiatief. Ze wil het burgerinitiatief nu afhandelen, tenzij D66 het aan elkaar wil koppelen.

Mevrouw **Weemhoff** (D66) heeft daar nu geen antwoord op. D66 ziet een verantwoording voor PS, maar kan het burgerinitiatief inhoudelijk niet steunen.

De **voorzitter** begrijpt dat D66 het eens is met de voordracht van het CDA.

Mevrouw **Rommel** (VVD) beaamt dat de politiek een verantwoordelijkheid heeft in dezen, maar vraagt zich af op welk niveau die ligt. De VVD vindt dat hobbyjacht niet bestaat. Werk dat je met plezier doet is geen hobby. Het doden van dieren moet een noodzaak hebben. Dit is in Nederland geborgd. De jacht valt onder het eigendomsrecht.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) vraagt waarom jagers niet helpen als er een muizen- of rupsenplaag is, gezien nut en noodzaak van het bestrijden daarvan. De VVD zegt dat er geen plezierjacht is, maar mevrouw Jellema betoogt dat niet alle jacht maatschappelijk nut en noodzaak heeft.

Mevrouw **Rommel** (VVD) denkt dat er betere alternatieven zijn voor het bestrijden van deze diersoorten. Ze ziet een voorstel terzake met belangstelling tegemoet. De provincie gaat niet over het stoppen van de jacht. Ze kan wel regels en verordeningen vaststellen over de jacht, maar niet over het stoppen ervan. Een verordening kan nooit in strijd zijn met hogere wetgeving. Als door een nieuwe wet verordeningen moeten worden aangepast, kan dit worden geagendeerd. Dit initiatief valt daar niet onder.

De **voorzitter** concludeert dat er een meerderheid is voor de voordracht van het CDA. Hij stelt voor dat dit ontwerpbesluit wordt doorgeleid naar PS.

De heer **Van Liere** (PvdD) maakt hier bezwaar tegen.

De heer **Kramer** (GroenLinks) is benieuwd of PvdA en D66 meegaan met het voorstel van het CDA. De tekst van het burgerinitiatief kan niet worden veranderd gezien de daarvoor benodigde handtekeningen. De formulering kan wel worden aangepast in een eventueel besluit. De heer Kramer leest een tekstvoorstel voor.

De **voorzitter** stelt hem voor een amendement in te dienen in PS.

De heer **Kramer** (GroenLinks) begreep dat hij niet op een later moment met een nieuwe tekst kon komen.

De **voorzitter** merkt op dat partijen de voordracht altijd kunnen amenderen.

De heer **Kramer** (GroenLinks) wil een heel ander besluit schrijven en zal zorgen dat de tekst klopt.

De **voorzitter** concludeert dat het voorstel van het CDA wordt gesteund door de VVD, D66, ONH, 50PLUS en ChristenUnie/SGP en dat deze voordracht voor het *Burgerinitiatief Stop de hobbyjacht* wordt doorgeleid naar PS van 12 december 2016.

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 29 november 2016

Onderwerp: besluitvorming over Burgerinitiatief 'Stop de hobbyjacht'

Kenmerk: 859698

Bijlagen:

- Ontwerpbesluit
- Burgerinitiatief 'stop de hobbyjacht', incl. voorstel voor ontwerpbesluit
- Concept-Verslag commissie NLM 27-10-2016 agendapunt 8.a.
- Concept-Verslag commissie NLM 28-11-2016 agendapunt 4.a.

1. Inleiding

Op maandag 29 augustus jl. boden de heer Van Waard en de heer Ziegelaar het burgerinitiatief 'Stop de hobbyjacht Noord-Holland' aan de voorzitter van Provinciale Staten aan, door tussenkomst van de Statengriffier. Op 3 oktober jl. heeft Provinciale Staten besloten het burgerinitiatief 'Stop de hobbyjacht' gedeeltelijk geldig te verklaren. Conform de Verordening burgerinitiatief Noord-Holland had PS het burgerinitiatiefvoorstel vervolgens voor de eerstvolgende vergadering van Provinciale Staten, die van 14 november 2016 moeten agenderen voor besluitvorming..

Ter voorbereiding op besluitvorming in PS stond de inhoudelijke bespreking van het Burgerinitiatief op de agenda van commissie NLM van 27 oktober jl. Naar aanleiding van deze bespreking heeft PS middels het aannemen van voordracht 76 op 14 november jl. besloten het burgerinitiatief aan te houden en nogmaals te agenderen voor een tweede inhoudelijke bespreking in de commissie NLM van 28 november en vervolgens ter besluitvorming te agenderen in PS van 12 december 2016.

2. Toelichting.

Op 28 november jl. heeft de commissie NLM voor de tweede keer gesproken over het gedeeltelijk geldig verklaarde burgerinitiatief 'Stop de hobbyjacht'.

Aan de commissieleden zijn de volgende procedurele vraagpunten voorgelegd om een uitspraak over te doen:

1. Op 3 oktober heeft PS in meerderheid het besluit genomen om het Burgerinitiatief Stop de hobbyjacht gedeeltelijk geldig te verklaren; Welk deel van het burgerinitiatief met

ontwerpbesluit is volgens u het geldige deel waarover de inhoudelijke bespreking en besluitvorming kan gaan?

De initiatiefnemers hebben in hun ontwerpbesluit drie punten opgenomen:

- A. alles te doen wat binnen haar bevoegdheden ligt om de jacht op de vrij bejaagbare diersoorten stop te zetten en bejaagbare en niet-bejaagbare soorten gelijkwaardige bescherming te bieden;
 - B. binnen haar jurisdictie geen vrijstelling of vergunning te geven voor het zonder noodzaak bejagen van houtduiven, hazen, konijnen, fazanten en wilde eenden;
 - C. dit beleid als zodanig vast te leggen in de, door de provincie nog vast te stellen, natuurvisie.
2. Welk voorstel, met welke beslispunten in een ontwerpbesluit over het Burgerinitiatief, wilt u als Statencommissie NLM aan PS ter besluitvorming voorleggen op 12 december?

Een meerderheid van de commissie heeft in de bespreking van deze twee vragen besloten aan PS een besluit voor te leggen waarin opgenomen is dat geconcludeerd moet worden dat PS het verzoek af moet wijzen omdat PS geen bevoegdheden heeft in de drie punten uit het ontwerpbesluit van de initiatiefnemers.

3. Financiering en communicatie.

Met besluitvorming over het burgerinitiatief 'Stop de hobbyjacht' zijn geen kosten gemoeid.

4. Proces en procedure.

Na besluit door Provinciale Staten om het Burgerinitiatief 'Stop de hobbyjacht' worden de indieners geïnformeerd over het genomen besluit.

5. Voorstel.

De Statencommissie Natuur, Landbouw en Milieu stelt u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit .

De Statencommissie Natuur, Landbouw en Milieu,

H.J. de Graaf, voorzitter

E. Krijgsman, griffier

Ontwerpbesluit

Nr. 89

Provinciale Staten van Noord-Holland;

Onderwerp: besluitvorming burgerinitiatief 'Stop de hobbyjacht'

gelezen de voordracht van de Statencommissie Natuur, Landbouw en Milieu van 29 november 2016;

gezien het voorstel van Burgerinitiatief 'Stop de hobbyjacht Noord-Holland' van 29 augustus 2016 waarin PS verzocht wordt om:

1. alles te doen wat binnen haar bevoegdheden ligt om de jacht op de vrij bejaagbare diersoorten stop te zetten en bejaagbare en niet-bejaagbare soorten gelijkwaardige bescherming te bieden;
2. binnen haar jurisdictie geen vrijstelling of vergunning te geven voor het zonder noodzaak bejagen van houtduiven, hazen, konijnen, fazanten en wilde eenden;
3. dit beleid als zodanig vast te leggen in de, door de provincie nog vast te stellen, natuurvisie.

gelet op de 'Verordening Burgerinitiatief Noord-Holland';

gelet op het concept-verslag van de commissie NLM van 27-10-2016 agendapunt 8.a.,

gelet op het concept-verslag van de commissie NLM van 28-11-2016 agendapunt 4.a.,

besluiten:

- het voorstel van Burgerinitiatief 'Stop de hobbyjacht Noord-Holland' van 29 augustus 2016 af te wijzen.

Haarlem, 12 december 2016

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Melding vragenuur vergadering provinciale staten van 12 december 2016

Beantwoording schriftelijke vragen uitbreiding Royal ZAP Hollands Kroon

Aan

de voorzitter van provinciale staten

Op 31 oktober 2016 hebben de leden Leever (OPNH), Papineau Salm (PvdA) en Bruggeman (SP) aan gedeputeerde staten schriftelijke vragen gesteld over uitbreiding van het bedrijfscomplex van Royal ZAP te Anna Paulowna, gemeente Hollands Kroon (vragen nr 2016 | 124).

Aanleiding voor de vragen was de voorgenomen uitbreiding van de bedrijfsgebouwen van de zaai-zaad- en pootgoedteler op de bestaande bedrijfslocatie in Van Ewijksluis. Omwonenden kampen daar echter al vele jaren met geluid-, stof en verkeersoverlast.

Kern van de schriftelijke vragen was of gedeputeerde staten afstand hebben genomen van hun eerder bij herhaling ingenomen standpunt dat verplaatsing van het bedrijf naar elders voorkeur verdient, en of verplaatsing nu wordt tegengehouden doordat de provincie daaraan geen planologische medewerking wil verlenen.

Met brief van 23 november 2016 hebben gedeputeerde staten bericht dat het hun niet mogelijk is de schriftelijke vragen binnen de gestelde termijn te beantwoorden en dat zij verwachten de antwoorden te kunnen vaststellen in de vergadering van hun college van **20 december**. Naar verwachting zullen de antwoorden dan niet eerder dan op **21 december** openbaar worden gemaakt.

Met memo van 30 november 2016 hebben burgemeester en wethouders van de gemeente Hollands Kroon aan de raad medegedeeld dat de beslistermijn voor de omgevingsvergunning voor de uitbreiding van ZAP op de bestaande locatie tot **28 december** loopt en dat voor die datum een beslissing op de aanvraag moet worden genomen. In antwoord op schriftelijke vragen van de fractie van de PvdA in de raad van Hollands Kroon hebben burgemeester en wethouders op 30 november voorts gesteld dat zij verplaatsing als positieve ontwikkeling zagen, maar dat "in de richting van de provincie geleverde inspanningen" "geen resultaat hebben gehad", en dat zij hun inzet tot verplaatsing van ZAP hebben gestaakt "toen van de kant van de provincie definitief duidelijk werd gemaakt dat een verplaatsing geen kans van slagen zou hebben".

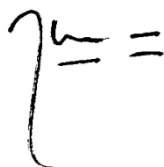
De raad van Hollands Kroon vergadert op **20 december 2016**. Naar verwachting zal in de raadsvergadering de vergunningverlening aan de orde worden gesteld, alsmede de rol van de provincie.

In het vragenuur van de vergadering van provinciale staten van 12 december 2016 zullen daarom mondelinge vragen worden gesteld, als volgt:

Vraag 1

Kunnen gedeputeerde staten de schriftelijke vragen 2016 | 124 thans met de grootst mogelijke spoed beantwoorden, dat wil zeggen ruim vóór de vergadering van de raad van de gemeente Hollands Kroon op **20 december**, teneinde te voorkomen dat de beantwoording door de ontwikkelingen is achterhaald en minder opportuun is?

Het lid van provinciale staten,

J.M. Bruggeman